Sermo. de Sanctis do. Jac. de Vorag.

Domini Jacobi de Voragine sacre Theologie professoris, ordinis Predicatorum, quondam Episcopi Januen. Sermones de Sanctis per anni totius circulū concurrentibus.

¶ Lugduni apud Jacobum Giuncti.

Tabula sermonū de sanctis in hoc volumine contentorum. Et nota quod de quolibet sancto habentur quatuor sermones ad minus.

Incipit regestrũ in sermones de sanctis per toti⁹ anni circuitũ concurrentib⁹ preclarissimi doctoris magistri Jacobi de Voragine fm ordinem alphabeti tangens materias generales in singulis sermonibus cõtentas.

Eorgi⁹ miles fortis ⁊ strenu⁹. sermone.cxxx.in prin.et sermone.cxxxiij.in princi.
Georgius vicit quadrupliciter ser.cxx.circa prin.
Georgius figuratur per elephantem.sermone.cxxxi.in medio.
Gladius malorum et bonorū.s̄mo.lxiij. circa principium et medium.
Gratia dei cognoscit̄ in homine ex trib⁹. sermone.l.in principio.
Gregorius vigilauit tripliciter. sermo. xci.circa medium.
Gregorius studuit i quinq̄ libris.sermone.xcij.in prin.
Gregorius assimilatur pictori ⁊ figulo. sermone eodem.
Gregorius cōmendatur in tribus.sermone.xciij.in principio.
Gregori⁹ dedit eloquia pulchritudinis tripliciter ibidem.circa medium.
Gregorij humilitas ptz ex quatuor. sermone.xci.in principio
Gregorius multe fuit virtutis.ser.xciiij. per totum.

Abitaculū triplex. sermō. vi.post principium.
Habitare in vnū cōtingit sex tripliciter.sermo.ccl. per totū ⁊.s̄.cclix.i prin.
Herodes quadru.obijt. sermo.xliij.in fine.
Herodis sentētia cōtra Johānē bap.iniq̄ ostēditur triplici rōne.s̄.xliiij.in p̄n.
Herodis crudelitas cōtra Johannē baptistā.s̄m.ccxxxiiij.in prin.
Homo hortatur ad tria.ser.xcvij.in p̄n.
Homo debet se p̄parare tripliciter. sermone.cix.in principio.
Homo ante passionē xp̄i q̄druplicē habuit defectū.sermone.cxiiij.per totum.
Homo cecidit per quatuor. sermo.cxxi. post principium.
Homo plus attinet christo q̄ angel⁹.sermone.cclvi.ante medium.
Homo malus peior omni bestia. sermo. ccx.in principio.
Homini triplex est statut⁹ terminus. sermone.cclxxxiij.in principio.
Hominis magna est dignitas. sermone. cclv.circa medium.
Homines quadruplices non debēt timere.sermone.ccij.circa medium.
Homines assumuntur ad ordines angelorum.sermo.cclvij.post medium.
Hole(In hole triplex potētia.sermo.ccliij.in principio.
Hore canonice cur institute ⁊ an extra ecclesiam sint dicēde.ser.ccci.in fine.
Hospitiū in hac vita christus nō habuit. sermone.clxxxvi.in principio.
Hospites tria expellūt.sermone.clxi. circa medium.
Hostium cordis nostri christ⁹ pulsat quadruplici ratiōe.sermone.clxxxvi.p totū.

Acobus maior multiplex habuit priuilegium.sermone.cxci. in principio.
Jacobus minor commēdatur tripliciter,ser.cxxxviij.in prin.
Jacobi minoris perfectio q̄sistit in trib⁹. ibidem in medio.
Jacobi minoris passio est in quatuor cōmendabilis ibidem in fine.
Jeronymus carnis incēdia deleuit tripliciter.sermone.cclviij.circa finem.
Jeronymus flagellatus est quadruplici de causa.ser.cclviij.circa medium.
Jeronymus didicit sciētiā multipliciter. sermo.cclxi.in principio.
Jeronimum quatuor commēdant.ibidē post me.
Jesus nomē est dulcedinis quintupliciter.sermone.lv.per totum.
Johannes euangelista dicit̄ aq̄la ꝓpter quatuor.sermone.xxxvi.in prin.
Johānes euāgelista multa habuit priuilegia.ser.xxxij xl.⁊ p totum.
Johannes a xp̄o p̄ alijs dilect⁹ q̄ntuplici de causa.ser.xxviij.p totū.⁊ plus Petro.ibidem in fine.
Johānes cur sepulchrum ingressus. sermone.xxxix.in principio.
Johānes euāgelista an mortu⁹ sit vel nō quadruplex opinio.ibidem per totum.
Johānes ante portam latinam triplex sustinuit martyrium.ser.cxlv.per totum.
Johānes quadrupliciter fuit priuilegiatus.sermone.ccxlvi.in principio.
Johānes baptista fuit missus quadrupliciter.sermone.clxxi.p totum.
Johānes baptista dict⁹ ē lucerna ardēs.

¶ Explicit index.

¶ Sermones pulcherrimi varijs scripturarum doctrinis referti de sanctis ꝑ anni totiꝰ circulū cōcurrentibꝰ: editi a venerabili viro Jacobo de Voragine ordinis ꝑdicatorū quondā epo Januēsi: īcipiūt feliciter.

¶ De sancto Andrea Sermo primus.

Vestigia eius secutus est pes meus, viam eius custodiui, et non declinaui ex ea. Job. xxiij. Tria sunt necessaria cuilibet viro perfecto. Unuz ꝙ xpm sequaꝛ ꝑ bonaz vitā. Secūdū ꝙ ipsum custodiat per finalem ꝑseuerātiā. Tertiū ꝙ ab eo nūꝗ declinet ꝑ aliquā culpā. Ista tria btūs Andreas se fecisse gloriaꝛ cū dicit. Vestigia eiꝰ sequtꝰ ⁊c. Circa pmū notādum ꝙ vestigia xpi sunt virtutes eiꝰ scȝ eiꝰ puritas, charitas, mansuetudo, mīa siue pietas. Ista vestigia xpi sctūs andreas sequtus est: q̄ notanꝛ i antiphona q̄ de ipo cātaꝛ. Cōcede nobis hoiem iustū. redde nobis hominē sanctū ne interficias hoiem deo charū, iustū, mansuetū, ⁊ piū. Habuit ergo ꝑfectā puritatē: Ideo dr̄. Redde nobis hoiem sctm̄. Sanctū em̄ idem est qđ purū: Unde in greco sanctū idem est qđ agyos. i. sine terra. Tunc em̄ Andreas fuit sine terra qn̄ oīa terrena reliquit: et se in mūdicia cōseruauit. Mat. xix. Ecce nos reliquimꝰ oīa ⁊ sequti sumꝰ te. Habuit charitatē: ideo dicit. Ne interficias hoiem deo charū. Charitas em̄ dr̄ ex eo ꝙ hoiem charū facit. Qui em̄ magnam charitatē hȝ magni ꝓcij est apud deum: q̄ paruā parui: q̄ nullā nulliꝰ. j. Cor. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. Habuit mansuetudinē ⁊ humilitatē. Jō subdiꝛ māsuetū: qđ significaꝛ ꝑ moysen: qui sicut fuit ex aqua assumptꝰ: sic iste de mari vocatus. De quo moyse dr̄ Nume. xij. Erat moyses vir mitissimꝰ inter oēs homines. Habuit mīam et pietatē. Jō subdiꝛ ⁊ piū. Eiꝰ aūt pietas ostēdiꝛ ex eo ꝙ q̄tuor vicibꝰ fleuisse legiꝛ. Habuit em̄ lachrymas amoris qn̄ fleuit pro lcarceratiōe matthei sui amicissimi ⁊ dilecti. Cōpassionis qn̄ fleuit ꝓpter extinctionē iuuenis a septē demonibꝰ suffocati. Doloris quādo fleuit miserabilē statum. Nicholai senis Et deuotionis sicut qn̄ fleuit vadēs ad patibulū crucis. Ista aūtē quatuor accipiūtur penes quadruplicē interpretationē huiꝰ nominis Andreas Interpretaꝛ em̄ decorꝰ. Et q̄tuz ad hoc accipiꝛ eiꝰ puritas. Cant. j. Ecce tu pulcher es dilecte mi: ⁊ decorus. Interpretatur etiā virilis. Et q̄tum ad hoc accipiꝛ eius charitas q̄ facit hoiem virilē ⁊ fortē. j. Cor. xij. Charitas oīa suffert. Interpretaꝛ respōdēs pabulo. Et q̄tū ad hoc accipiꝛ eius pietas. Sicut em̄ oleum est in pabulū luminis. sic pietas i gr̄e spūalis. Tūc aūt ds rn̄det pabulo: qn̄ cōpassioni q̄ est in corde rn̄det effectus in opere. Diciꝛ etiā Andreas quasi antropos. i. sursum cōuersus ꝑ qđ intelligiꝛ eiꝰ humilitas q̄ hoiem sursum conuertit. Luc. xiiij. Qui se hūiliat exaltabiꝛ. Scđo viaz eiꝰ custodiuit. Circa qđ notandū ꝙ quatuor sunt q̄ viā custodire faciūt. s. ferramētorū impressio: crucū erectio: plātarū reflexio: ⁊ lapidū aggregatio. Et qn̄ xps factus est nobis: via iō habuit ferramentorū. i. clauorū ip̄ssionē: crucis erectionē: spinarū in modū corone reflexionē ⁊ lapidum aggregationē: qn̄. s. iudei lapides in xpm iacere voluerūt. Btūs igiꝛ andreas viā xpi custodiuit: qꝛ semꝑ respexit ad eiꝰ clauoꝝ vulnerationē ad xpi crucē: ad eiꝰ coronationē: ⁊ ad eiꝰ lapidationē. Tertio viā eiꝰ nō amisit. Circa qđ notādū ꝙ quatuor sūt q̄ viā amittere faciūt. s. tenebra: nebula: nimietas niuiū: ⁊ dēsitas herbaꝝ. Nullo istoꝝ modorū sctūs Andreas viā dei ꝑdidit. Nō ꝓpter tenebras auaricie: qꝛ oīa terrena cōtempsit. Auari em̄ tenebras faciūt dū inter se ⁊ solē iustitie terrā opponūt. Sap. v. Justicie lumē nō luxit nobis Scđo eā nō ꝑdidit ꝓpter nebulā carnalis cōcupiscētie qꝛ corpꝰ suū semper domauit. Unde refert. Augu. in lib. de penitentia ita dic.

xisse dñs esset in cruce. Recordor dñe q̄stu
in portādo corp⁹ onerosum: i domādo
supbū: in iouēdo infirmu: in percēdo le
tu adorau: Dicitur aūt nebula carnalis
cōcupiscētia: qr sicut nebula ex aq̄ vapo
rib⁹ exurgit: sic in hoīe voluptuoso fu-
mositas malarū cōcupiscētiaꝝ scaturit.
Aug. in lib. cōfes. Exalabāt nebule l mo
sa cōcupiscentia carnis ꝛ scatebra puber
tatis ꝛ obnubilabāt atq̄ ofuscabāt cor
meū vt nō discerneret serenitas dilectio
nis calgine libidinis. Tertio viā dei nō
perdidit propter niuem mundane glo-
rie: qr totā vitam suā in cruce xp̄i posuit.
Unde ait amator tuus semper fui ꝛ desi-
deraui amplecti te o bona crux. Assimila
tur aūt mūdana gloria niui: qr licet ad
modicū luceat, tamen cito euanescit. Et
ista viā dei perdere fecit. Joā. v. Quomo
do potestis credere qui gloriam abinui-
cem queritis gloriā que a solo deo est nō
queritis? Quarto eam nō perdit pro-
pter densitatem herbarū pigritie, non est
piger fuit sed ad totā achayā3 cōuertit.
De pigris aūt dicitur. Prouā. xxiiij. Per
agru hominis pigri transiui ꝛ ecce totum
repleuerant vrtice ꝛc.

¶ De eodem Sermo ij.

Nimis hono-
rati sunt amici tui deus.
ps. Deus omnes sanctos
honorat cōmuniter aposto
los vero honorauit spe-
cialiter: sed beatū andreā
honorauit singulariter. Uideamus igit̄
singulares honores quos xp̄s beato an-
dree cōcessit. Primo nanq̄ fecit eum pri-
micerium suū, qr. s. ipsum ad omnes apo
stolos vocauit. Exodi. xxiij. Primitias
frugum terre tue deferes in domum do-
mini dei tui. Tres fuerunt apostoli q̄ sunt
de terra xp̄i id est galilea. s. Andreas pe
trus, ꝛ philippus: quos xp̄s quasi pri-
mitias ad se vocauit ꝛ merito. Christus
enim fuit agnus in ara crucis immolan-
dus: Isti autē tres apostoli similiter erāt
agni, qr in crucis patibulo immolati. Ce
teri autem apostoli fuerunt oues qr fue-
runt laporum morsibus laniati Mat. x.
Ecce ego mitto vos sicut oues. Qr igitur
xp̄s erat agn⁹: ideo prius colligere vo-
luit agnos ꝛ postea oues. Esa. xl. In bra
chio suo leuauit agnos ꝛ in sinu suo con-
gregabis fetas ipse portabit. Scdo fe-
cit ipsum meditatorē ꝛ nunciū suū qñ. s.
petrum ad iesum vocauit ꝛ ad eū addu-
xit, vt habetur Joā. j. O q̄stū petrus an-
dreā dz diligere per quē xp̄m meruit in
uenire. O q̄sti meriti vir sic est apud deū
qui cōuertere meruit principē apostolo-
rū, ꝛ sic vere fuerunt fratres carne, fide,
ꝛ passione. Tertio fecit ipsum secretariū
ꝛ cōsiliariū suū quando de turba saian-
da cū eo cōsiliū habuit, vt habet̄ Jo. vj.
Nā philippus non cōfidebat. Andreas
vero dei potētia ꝛ miām puocat dicens
Est puer vnus hic ꝛc. acsi dicat q̄uis hec
modica sint: tu dñe supple qd deest. Ec
clesi. vj. Amic⁹ l domesticis fiducialiter
agit. Quarto fecit eū portariū suū sicut
pz Jo. xij. Nā cū quidā gentiles iesu lo
qui vellent dixerūt philippo ꝛ ipse phi-
lippus dixit Andree. Isti aūt duo portia-
rij dixerūt iesu. iiij. Regū. vij. Iuerūt por
tarij ꝛ nūciauerūt in palatio regis interi⁹
sec⁹. Quinto fecit eū cōmilitonē assessorē
cōmēsalē: ꝛ sacrificiū suū in q̄stū scz pati-
bulo crucis est pati voluit. Xp̄s enī ha-
buit crucē tāq̄ equū per quā cōtra demo
nes militauit sup quā andreā sedere fe-
cit: ꝛ iō fecit eū cōmilitone suū. Hester. vj.
Homo quē rex honorare cupit: sedere
dz sup equū q̄ de sella regis est. Habuit
crucē tāq̄ soliū in q̄ inter hoīem ꝛ diabo
lū iudiciū diffiniuit. In isto solio andreā
collocauit: ꝛ iō fecit eū suū assessorem. ij.
Reg. xxiij. Dauid. i. xp̄s sedēs in cathe-
dra. s. crucis sapiētissim⁹ pnceps inter
tres q̄ fuerūt in eadē cathedra. s. andreā
petrū ꝛ philippū, habuit crucē tāq̄ mē-
sam i q̄ fideles refecit. In hac mēsa an-
dreā secū tenuit ꝛ iō fecit eū suū ꝯmēsa-
lē. ps. parasti ꝯspectu meo mēsem ꝛc.
Habuit crucē tāq̄ arā in q̄ pri se sacrifi-
ciū obtulit In q̄ ara andreā sibi imolauit
ꝛ iō fecit eū suū sacrificiū ꝛ odorē. Un̄ cā
tat̄. Dilexit andreā dñs in odorē suauita
tis. Quāuis aūt fuerit patibulū crucis nō
tñ eo mō q̄ xp̄s. Xp̄s enī fuit crucific⁹ re-
ctus. Petr⁹ reuers⁹. Andreas trāsuers⁹
qr xp̄s tāq̄ caput obtinebat superiora petr⁹
tanq̄

tanq̃ alter priceps obtinebat iferiora. ꝛ iõ
cõueniẽs fuit q̄ andreas teneret mediū,
vt scꝫ manū dexterã porrigeret ad xp̄m
petẽs auxiliū ascẽdẽdi in celū sinistrã ad
petrū petẽs sibi aꝑiri regnū celorū. Xp̄s
in cruce fuit rect⁹: vt respiceret mundū
quẽ redimebat. petr⁹ reuersus vt respi-
ceret celū cuius claues tenebat Andreas
trãsuers⁹ vt cū vna manu peteret regnū
celorꝫ a xp̄o cum alia scꝫ claues a petro.

¶ De eodem. Sermo.iij.

STabat ioan-
nes ꝛ ex discipulis duo. ꝛc.
Jo.j. Circa istã primã vo-
cationẽ andree, tria tangū-
tur. Nã in ioanne notatur
fidelis testificatio cū dixit. Ecce agnus
dei in andrea prudẽs interrogatio: cū di
xit. Rabbi vbi habitas. In christo beni-
gna inuitatio: cum dixit. venite ꝛ videte.
Circa primum notandum q̄ testificatio
ioannis fuit andree causa salutis q꞉ mox
christū secut⁹ fuit ꝑ qd̄ dat̄ intelligi q̄ꝫtū
vꝫ vnū verbū ab vno sapientie audire
cū sapientib⁹ cõuersationẽ habere. Car
bones aūt mortui insimul positi se se ma
gis denigrãt: viui aūt magis sese inflam
mãt. Viui cum mortuis ꝛ mortuos accẽ-
dūt. Sic etiã pctõres habitãtes insimul
magis se inquinãt. Sãcti viri insimul ha
bitãtes se inflamãt. Sãcti viri cū pctõri-
bus cõmorãtes eis vitã p̄stãt. Joannes
igit̄ andreã docuit ꝛ ipsum ꝑfecte ad ie-
sum disposuit. Et ipse sic disposit⁹ ad ie-
sum trãsiuit. Disposuit aūt ipsum q̄tuor
modis. P̄rio sicut disponit̄ lucifer ad so
lem Joãnes erat lucifer Job.xxxviij. Nū
quid ꝑduces luciferū in t̄pe suo? Christ⁹
erat sol Malach.iiij. Vobis timẽtib⁹ no
mẽ meū orietur sol iustitie. Lucifer aūt di-
sponit ad solẽ ꝑ vicinã denūtiationẽ. Alij
ꝓphete fuerunt stelle q꞉ nūtiauerūt xp̄m
sed de longinquo Iste fuit lucifer: q꞉ nun
tiauit ip̄m scꝫ de ꝓpinquo cū ipsum ostẽ
dit dicẽs. Ecce agnus dei. Andreas igit̄
sic dispositus de lucifero trãsiuit ad solẽ
i. de discipulatu ioãnis ad discipulatum
xp̄i. Secundo ipsum disposuit sicut lucer
na ad lucẽ Joãnes erat lucerna. Jo.v. Il
le erat lucerna ardẽs ꝛ lucẽs. Christus
erat lux. Joã.j. Erat lux vera ꝛc. Lucer-
na aūt disponit ad lucẽ per quãdã radia
tionẽ iperfectã. Joãnes ergo tanq̃ lucer-
na lucebat sed imperfecte ꝑ suã tñ lucem
imperfectã disposuit andreã ad lucẽ ꝑ-
fectã. Et sic andreas dispositus de lucer
na trãsiuit ad lucẽ. i. de imꝑfecta radia-
tiõe ioãnis ad ꝑfectã lucem xp̄i. Tertio
ip̄m disposuit sicut facula ad ignẽ. Joã-
nes erat facula. Eccli.xlviij. Verbū ip̄i⁹
quasi facula ardebat. Christ⁹ erat ignis
Heb.x. De⁹ nr̄ ignis cõsumẽs est. Facu-
la aūt disponit ad ignẽ per quãdã semi-
plenã inflãmationẽ. Joãnes igit̄ tanq̃ fa
cula inflamabãt: sꝫ imꝑfecte. ꝑ suã tñ in-
flãmationẽ imꝑfectã disposuit andream
ad veri ignis inflãmationẽ ꝑfectã ꝛ sic
andreas disposit⁹ de facula trãsiuit ad
ignẽ. i. de semiplena inflãmatiõe ioãnis
ad plenã inflãmationẽ veri ignis. i. xp̄i.
Quarto ip̄m disposuit tanq̃ p̄cursor ad
regẽ Joãnes erat p̄cursor Lu.j. P̄ibis
eñ añ faciẽ dñi. ꝛc. Christ⁹ erat rex Apo.
xix. Rex regū ꝛ dñs dñantiū. Joãnes igit̄
tanq̃ p̄cursor viã ad regẽ p̄parabat Jo.
j. Ego vox clamãtis i deserto ꝛc. Et sic
andreas p̄parat⁹ de p̄cursore trãsiuit ad
regẽ ꝛ de militia militis trãsiuit ad mili-
tiã imꝑatoris. Scd̄o i btō andrea ponit̄
prudẽs iterrogatio cū dt̄ Rabbi vbi ha
bitas? Circa qd̄ notãdū q̄ xp̄s est lumi-
nos⁹. Amict⁹ lumine sicut vestimẽto: ꝛ iõ
reqrit domū lucidã ꝑ sapiãꝫ ꝛ veritatẽ.
Prouer.viij. Ego sapia habito i ꝯsilio.
ꝛc. Et speciosꝰ p̄s. Speciosus forma pre
filijs hoim: ꝛ iõ reqrit domū mūdã ꝑ pu
ritatẽ. p̄s. Tu aūt in sctō habitas. Scim
i. mūdū ꝛ purū. Est trãqll⁹ ꝛ qet⁹ Sap.
xij. Tu aūt dñator v̄tutis cū tranqllita-
te iudicas. Et iõ reqrit domū tranqllã ꝑ
cõcordiã ꝛ bonitatẽ. p̄s. Fact⁹ est in pa-
ce loc⁹ ei⁹. Et excelsus Job.xj. Excelsior
celo est ꝛ iõ reqrit domū artã ꝑ charita-
tẽ Eccl.xxiiij. Ego in altissimis habito.
Est stabilis ꝛ ꝑpetu⁹. Eccl.xlij. Dñs op̄s
stabilis in glia sua. Et iõ reqrit domū fir
mã ꝑ patiẽtie stabilitatẽ. Sicut eñ incus
firmat̄ ꝑcussionib⁹ sic dom⁹ dei firmat̄
aduersitatib⁹. Et i tali domo xp̄s hitat.
p̄s. Cū ip̄o sum in tribulatiõe. Q꞉ igitur
btūs andreas hūit domū cordis sui luci

dā:ið xp̄s in eo habitauit tāq̄ luminos⁹. Qr habuit mūdā in eo habitauit tāq̄ speciosus, qr habuit pacificā: in eo habitauit tāq̄ trāquill⁹: qr habuit altā i eo habitauit tanq̄ excelsus, qr habuit firmā in eo habitauit tāq̄ ꝑpetu⁹. Tertio ponit̄ xp̄i benigna inuitatio cū dixit. Uenite et videte. Uidere aūt hic sumit̄ ꝓ ol sensu. Augu. in lib. cōfes. Dicim⁹ nō solū vide q̄d luceat sed etiā vide q̄d sonat vide q̄d oderat, vide q̄d sapiat, vide q̄d durū sit. Uiderūt ergo qr eius grōsaȝ faciē cōspexerūt. Hest. xv. Ualde admirabilis ē dñe ⁊ facies tua plena est grāꝝ. Ei⁹ v̄ba dulcissima audierūt. p̄s. Quā dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua ⁊c. Odorē ꝑadisi q̄ plen⁹ erat ꝑsenserūt. Cāt. j. Trahe me post te currem⁹ i odorē vnguētoꝝ tuoꝝ amorem suū suauissimum gustauerunt. Eccl. xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriēt. Brachijs fidei ⁊ amoris cū tenuerūt, ⁊ amplexati fuerūt. Cāt. iij. Tenui eū nec dimittā. Prouer. iiij. Glorificaberis ab ea cum eam fueris amplexatus.

¶ De eodem sermo. iiij.

Ambulās ie

sus iuxta mare galilee vidit duos fratres Symonē q̄ vocat̄ petrus. ⁊ andreā fratrē ei⁹. Mat. iiij. Uocatio istoꝝ apostoloꝝ cōmēdabilis est ex ꝑte vocātis ⁊ vocatoꝝ. ex parte quidē vocātis cōmēdabilis est q̄tū ad duo. s. q̄tū ad numerū: ⁊ q̄tū ad officiū. q̄tū ad numerū: qr vocati sunt insimul q̄tuor fratres bini ⁊ bini: vt in isto euāgelio h̄r. Qd factū est triplici de causa. Primo ꝑpter eoꝝ plenā cōsolatiōnē. Si em̄ fuissent diuisi ⁊ aliq̄ nō fuissent vocati nō fuissent plene cōsolati. Chry. sup illud. Et vocauit eos. Erāt em̄ habitatione cōciues dilectione cōcordes: artificio pares fraternitatis pietate cōiuncti. Ideoq̄ simul eos vocauit ne tot homines coniunctos dissimilis vocatio separet. Uocauit ergo eos simul vt plena eis consolatio daret̄. De⁹ eni⁹ semper dat plenā ꝑfectā ⁊ purā cōsolationē. Jo. xvj. Petite ⁊ accipietis vt gaudium vestrum sit plenū. E conuerso autem mūd⁹ dat cōsolationē deceptoriā: sicut p̄ȝ Luce. xij. in diuite q̄ dixit. Aīa mea habes multa bona ⁊c. Aut vacuā Hier. iiij. Aspexi terrā ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihil. Aut semiplenā. p̄s. Uiri sanguinū ⁊ dolosi non dimidiabunt dies suos. aut mixtā. Esa. j. Uinū tuū mixtū est aqua. Scd̄o ꝑpter cōmēdādā vitā socialē ad quam quatuor requirunt̄. Primum est recognitio infirmitatis ꝓprie. ideo ponit̄ ibi petrus q̄ interpretatur agnoscens. Eccli. xxxj. Intellige q̄ sunt ꝓximi ex teipso. Scd̄m est conformitas voluntatis mutue ideo ponit̄ ibi andreas q̄ iterp̄tatur: vtilis: qr ad voluntatē suā domādā magna virtus req̄rit̄ Prouer. xvj. Melior ē patiēs viro forti: ⁊ q̄ dñat̄ aīo suo expugnatore vrbium Tertiū est supplantatio ire. Et ideo ponitur ibi Jacob⁹ qui interpretat̄ supplātator. Prouer. xv. Uir iracūd⁹ ꝓuocat rixas q̄ patiēs ē mitigat suscitatas. Quartū est p̄ntia diuine grē. Jō ponit̄ ibi ioannes q̄ interp̄tat̄ grā. Uera em̄ socialitas nō est iter malos ⁊ bonos. Eccli. vj. Qui metuūt dñm inueniūt illū. s. verū amicū. Tertio ꝑpter fidei firmitatem. Nam ſm Chry. Fides in statu nature fuit debilis: qr fūdata fuit sup vnā pilā. i. sup abel. In statu legis scripte fortior qr initium veteris testamēti fundatum fuit supra duas firmitates quasi sup duas pilas. i. moysen ⁊ aaron. In statu legis euāgelice fuit fortissima: qr initiū noui testamēti fundatū fuit sup q̄tuor fraternitates quasi sup quatuor pilas. s. petrū andreā Jacobū ⁊ Joānē: imo sup mōtē fortissimū. s. xp̄ȝ. p̄s. Fundamēta ei⁹ i mōtib⁹ sctis. Scd̄o cōmēdabilis est q̄tū ad officiū qr facti sunt piscatores hoim. Circa qd̄ notādū ꝙ de⁹ h̄ȝ piscatores venatores ⁊ vindemiatores Piscatores fuerūt p̄dicatores primitiui q̄ vno tractu rethis p̄dicatiōis magnā multitudinē piscium. i. hoim capiebāt. Uenatores sunt p̄dicatores moderni q̄ cū clamoribus vix capiūt vnā ferā. i. animā. Hier. c. xvj. Ecce ego mittā piscatores mltos ⁊ piscabūt̄ eos ⁊ post hec mittā eis mltos venatores ⁊ venabunt̄ eos. Uindemiatores aūt erūt p̄dicatores vltimi q̄ cū falce diuini eloquij vuas maturas a putridis separabūt. Apoc. xiiij.

Misit angelus falcem suam in terram et vindemiauit vineam terre. Modo autem diabolus est vindemiator et xps racemorum collector. Mich.xvij. Ue mihi quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemie. Ex parte aut vocatorum commendabilis est ipsa vocatio quantum ad duo. Primo quia oia reliquerunt scz amorem terrenum, domesticum, et priuatum. Terrenum quidem cum dr. Relictis rethibus et naui etc. Matth.xix. Ecce nos reliquimus etc. Amorem domesticum cum dr. Et patre etc. Matth. x. Qui amat patrem et matrem plusquam me etc. Amorem priuatum cum dr. Secuti sunt eum et non seipsos. Joan.x. Qui amat aiam suam perdet eam. De his tribus amoribus dr Luc.xiiij. Si quis venit ad me et non odit patrem suum ac matrem. Hec referuntur ad amorem terrenum ac matrem. Hec referuntur ad amorem domesticum adhuc aut et aiam suam: hoc ad amorem priuatum. Et qui non baiulat crucem suam et venit post me scz pauperem non pot meus esse discipulus: hoc refertur ad amorem terrenum. Scdo commendabilis fuit eorum vocatio: quia secuti sunt xpm, scz tamquam lucem sodalem, ducem: et regem: qui vadit post talem lucem non pot offendere. Joan.xi. Si quis ambulat in die non offendit etc. Qui vadit post talem sodalem non pot deficere: quia manum porrigit sibi adiutricem. ps. Tenuisti manum dexteram meam. Qui vadit post talem ducem non pot errare. Joan.viij. Qui sequitur me non ambulat in tenebris. Qui vadit post talem regem non pot corona carere. Apo. ij. Esto fidelis vsque ad mortem et dabo tibi coronam vite. Beatus igitur Andreas secutus est xpm tamquam lucem in sua conuersatione: quia tunc de tenebris ad lucem venit. Tamquam sodalem in sua conuersatione: quia semper sibi adhesit. ps. Adhesit aia mea post te etc. Tamquam ducem in sua passione. vnde cantatur de eo. Et in ligno crucis dux iusti fuisti. Tamquam regem in sua glificatione a quo coronam accepit. Unde dixit cum esset in cruce. Jam enim video regem etc.

Sermo.v. De sancto nicolao. epo. Sermo.primus.

Iustus quasi leo confidens absque terrore erit Prouerb.xxviij. In his verbis sanctus atque deuotus nicolaus a tribus commendatur primo a vite sanctitate cum dicitur Justus. Scdo a mentis magnanimitate et nobilitate cum dicitur quasi leo confidens. Tertio a conscientie securitate: cum dr. Absque terrore erit. ¶ Circa primum notandum quod secundum Aug. vera iustitia in tribus consistit. s. in innocentia: et beneficentia: et humilitate vera. Fuit ergo beatus nicolaus iustus. Primo quia nulli nocuit: vnde dr. Puerilibus annis innocenter transactis etc. j. Cor. x. Sine offensione estote iudeis, gentibus, et ecclesie dei etc. Scdo dei etc. quia omnibus pfuit: quia et aurum dedit et triticum impetrauit. ps. Dispsit dedit pauperibus etc. Tertio quia veram humilitatem seruauit. vnde dr de eo quod factus eps eandem quam prius humilitatem seruabat. Tria enim sunt que hoiem consueuerunt immutare. s. etas, dignitas, et psperitas. Sz beatus nicolaus non est immutatus a sua humilitate nec ppter etatem: quia eam seruabat magnus et paruus. Deut. xxxiij. Sicut dies iuuentutis tue: ita et senectus tua. Nec ppter dignitatem: quia eam seruabat in prelatione. Eccli. xxxij. Rectorem te posuerunt: noli extolli. Nec ppter psperitatem: quia eam seruabat in psperitate sicut in aduersitate. Eccli. xxvij. Homo sensatus in sapientia manet sicut sol. ¶ Circa secundum notandum quod secundum Gre. nazanzenum quadruplex est nobilitas. Prima causatur ex carnis ppagine. Scda ex animi virtute. De hac duplici nobilitate dicit Hiero. Ille apud deum nobilior et potior est: non quem nobilitas generis nec dignitas seculi, sz quem deuotio fidei, deo et sancta vita commendat. Istam duplicem nobilitatem habuit sanctus nicolaus. vnde dicitur de eo nobilissimis natalibus ortus. quo ad primam velut lucifer nicolaus emicuit. quo ad secundam. Item dicitur quod fuit nobilis genere: sed nobilior fide. Tertia causatur ex legali adoptione: sicut patet Exod. ij. Ubi filia pharaonis Moysen in filium adoptauit. Istam habuit sanctus nicolaus in dei filium per spiritum sanctum acceptatus. Rom. viij. Non enim accepistis spiritum seruitutis etc. Quarta ex diuine imaginis impressione secundum quam oes homines sunt equaliter nobiles. De qua dicit Act. xvij. Ipsius enim et genus sumus. Si ergo honoramus imaginem depictam multo fortius honorare debemus imaginem dei nobis impress

sam. Eccl.x. Fili in mãsuetudine serua ani mã tuã: et da illi honorẽ ꝯm meritũ suuz. Ista imago in peccatoribꝰ adeo obfuscat ꝙ a deo nõ cognoscunt. Mat.xxv. Amen dico vobis nescio vos. ¶ Circa tertiũ notat ꝙ ipse fuit securꝰ in vita et in morte. In vita ꝓpter securam ꝯsciẽtiã. Prouer.xv. Secura mẽs quasi iuge cõuiuiũ propter bonorũ operũ affluentiam qđ indicabat olei emanatio. Quã quidẽ affluentiã prudentes ꝟgines habuerunt, et ideo secure dormierũt: vt habemꝰ Mat.xxv. Propter spiritusancti presentiã: quia sua pueritia gratiã dei habuit: in ipsa semper ꝑseuerabat. Ista eñ tria ꝫ Chry. hominẽ sanctum faciũt esse securũ. Fuit etiã securus in morte. Primo ꝓpter gloriã reuelataz: et angelicã custodiã. Angeli eñ sibi morienti apparuerunt, et suam gloriã sibi reuelauerũt, et ipsuz custodierũt. Ps. Angelis suis deus mandauit de te. Scđo propter recõmẽdationẽ diuinã: quia deo se deuote recõmẽdauit dicẽs. In manus tuas ꝯmẽdo spiritũ meũ. Sap.iij. Iustorum aũt anime in manu dei sũt. Tertio ꝓpter celestẽ armoniã. Quia angeli ipsiꝰ animã in celũ cũ laudibus deduxerunt. Esa.xxiiij. A finibꝰ terre laudes audiuimꝰ et gloriã iusti. valde igit secura eiꝰ anima in morte esse potuit que sic habuit conscientiã puram bonorũ operũ affluentiã et dei gratiã que sic habuit angelos custodientes sup gloriã reuellãtes cũ laudibus eius animã deducentes: et manus dei in omnibus protegentes.

¶ Sermo.vj. De eodẽ Sermo.ij.

Thesaurꝰ desiderabilis et oleum in habitaculo iusti. Prouerbiorum.xxj. Iste iustus fuit sanctus nicolaus. de quo dicitur Iuste pie viuendo et c. qua tuor autem sunt videnda. Primo quare dicatur iustus. Secũdo qđ est eius habitaculum. Tertio quis est iste thesaurus. Quarto quod est oleuz istud. ¶ Circa primũ notandũ ꝙ Aug. in lib. de perfectione iustitie tractans illud verbũ Mat.vj. Attẽdite ne iustitiã vestrã faciatis et c. Dicit ꝙ dñs ibi in tribꝰ iustitiã cõprehẽdit. s. in ieiuniũ obseruatiõe: in eleemosynarum largitiõe, et in deuota oratiõe. Istas tres ꝑtes iustitie habuit nicolaus. Primo habuit ieiuniũ obseruationẽ vnde cũ adhuc esset infans feria quarta et sexta tãtũ semel lac sugebat. Threñ.iij. Bonũ est viro cũ portauerit iugũ dñi ab adolescẽtia sua. Iste aũt portauit ab infantia sua nõ a senectute tñ. Portãti ergo iugũ ab adolescẽtia bonũ erit purum. s. glĩa sine pena. Portanti a senectute sua bonũ erit mixtũ. i. glĩa cũ pena purgatorij. Nõ portãti in aliq̃ etate sua malũ erit purum. s. pena eterna. Istã triplicẽ differẽtiã tãgit ꝓpheta dicẽs. Calix in manu dñi vini meri plenu mixto et c. Scđo habuit eleemosynarũ largitionẽ: quia omnes diuitias suas distribuit et dedit paupibꝰ: nõ diuitibꝰ. i. illi homini q̃ filias suas ꝑ paupertate ꝓstituere volebat. dedit õ melioꝝ nõ ꝗ deterioꝝ: dedit ꝓpter honorẽ dei: nõ ꝓpter fauorẽ populi. Tertio habuit deuotã orõnẽ: vacauit eñ orõni in sua iuuẽtute. Uñ dr. Ecclie sancte frequẽtãs limina et c. et in reliq̃ sua etate. Uñ dr ꝙ factꝰ epũs in orõne vigilabat et in morte: quia tũc psalmũ. In te dñe speraui. deuote dixit Luce.viij. oportet semp orare et nõ deficere. ¶ Circa ꝯm notãdũ ꝙ q̃druplex est eiꝰ habitaculũ. Primũ est corpꝰ ꝙ ẽ habitaculũ aie. Iob.xviij. Peccatũ reddit habitaculũ iustitie tue. Scđz est aia q̃ est habitaculũ spũsscti. Ephe.ij. In q̃ et vos coedificamini in habitaculũ dei in spũscto. Tertiũ ẽ momẽtũ qđ est habitaculũ corporis. Ps. Sepulchra eoruz domꝰ illorum in eternũ. Quartũ ẽ celũ ꝙ est habitaculũ aie et corporis. Eccli.xxiiij. In habitatiõe sctã corã ipso ministraui. ¶ Circa tertiũ notãdũ ꝙ in pmo habitaculo. i. in corpore habuit thesaurũ ꝟginalis mũditie: quia ꝟgo fuit. Mat.xiij. Simile est regnũ celorum thesauro abscõdito in agro: id est corpore terreno. ij. Cor.iiij. Habemus aũt thesaurũ istũ in vasis fictilibꝰ. Et dr ꝟginitas thesaurꝰ ꝓpter suã ꝑciositatẽ. Eccli.xxv. Nõ est cõdigna põderatio ꝯtinẽtis aie. In scđo habitaculo. i. in aia habuit thesaurum diuine sapiẽtie: quia magnã sapiẽtiã habuit. de quo thesauro dicitur Sapien.vij. Infinitus thesaurus est omnibus. Iob.xxviij. Nescit homo

preciū eius. In tertio habitaculo scilicet in monumēto est thesaurꝰ ꝓciose margarite.i.corpꝰ suū ꝓciosum. Mat.xiij. Qui ꝓfert de thesauro suo.i.de corpore suo ꝓcioso noua ⁊ vetera vt vocent vetera miracula q̄ olim ab alijs sctis sūt facta. Et noua q̄ ab alijs facta nō fuerūt. In quarto habitaculo.i.in celo habent thesaurū suoꝝ meritoꝝ. Mat.vj. Thesaurizate vobis thesaurū in celo. Ibi thesaurꝰ est mirabilis: ideo dr̄. Ubi neq erugo. Et icorruptibilis: ideo dr̄. Neq tinea. Est inamissibilis, ideo dicit. Ubi fures nō effodiunt.

¶ Circa quartū notandū q in primo habitaculo.i.in corpore habuit oleū māsuetudinis: ꝑ qd omnes ad se trahebat. Cant.j. Oleū effusum nomē tuū ⁊c. Res rigida oleo inūcta efficit māsueta. Sic hō durꝰ si oleo spūssancti inūgit: i māsuetudinē cōuertit. In cuius figura Iacob lapidē oleo vnxit: vt habet Gen.xxviij. Dicit aūt Amb.i li.de offi. In senibꝰ grauitas: in iuuenibꝰ alacritas: i adolescētibꝰ verecūdia cōmēdat. Nō fuit ergo mirū si sanctus nicolaꝰ oibꝰ sit cōmēdabilis ⁊ amabilis: qr habuit verecūdiā cū adolescētibus. Uñ dr̄. Pudore bono repletꝰ ⁊c. Alacritatē cū iuuenibꝰ. Uñ dr̄. q erat alacer in exhortādo. Grauitatē cū senibus. Uñ dicit. q grauitatē in oibꝰ sectabat. In secūdo habitaculo.i.i aīa habuit oleū charitatis. Uñ dicit. Copiose charitatis nicolaus pontifex ⁊c. Et signat charitas per oleū: qr sicut oleū supeminet alijs liquoribus: sic charitas supeminet oibus alijs virtutibꝰ. j.Coꝝ.xiij. Adhuc excellētiorē viā vobis demonstro ⁊c. In tertio habitaculo: id est in monumēto habuit oleū pietatis. Illd em̄ oleū qd emanat significat eiꝰ pietatē q̄ habūdauit. Totus em̄ mundus plenꝰ est doctrinis suis ⁊ misericordijs suis. Ps. A fructu frumēti vini ⁊ olei sui multiplicati sunt. Multiplicatꝰ est em̄ mūdꝰ pane sue doctrine: vino grē ⁊ oleo misericordie. In quarto habitaculo.i.in celo hz oleū eterne iocūditatis. vñ Esa.lxj. Dabo eis coronā ꝓ cinere: oleū gaudij pro luctu pallium laudis pro spiritu meroris. Sancti em̄ viri in presenti fuerunt in humiliatione luctu ⁊ merore. Sed pro cinere humiliationis habebunt regalē sublimitatem: pro luctu mētis iocūditātem: pro merore immortalitatem.

¶ Sermo.vij. De eodē Sermo.iij.

Q[uemcūq] elegerit dñs: ipe erit sanctus. Nume.xv. In his ondit q beatus nicolaꝰ fuit sanctꝰ ⁊ miraculose electus. ¶ Circa primū notādū q fuit sctūs: qr habuit sctitatē effectiua, cōseruatiua, ⁊ ostēsiua. Effectiua autē sanctitatis tria sunt sm Chry.s. cordis mūdicia, ⁊ spūssācti grā, ⁊ bonoꝝ opeꝝ affluētia. Ista tria habuit sctūs nicolaꝰ. Primo mūdiciā: ꝓpt quā dicit amicꝰ dei Nicolaꝰ. Qr sicut dr̄ Prouerb.xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ꝓpt grām laborū suoꝝ habebit amicū regē. Scdo habuit spūssancti grām in suo ꝓncipio: qr sancte icepit ps. Dñe ꝓuenisti eū i bñdictionibꝰ dulcedinis: ⁊ in suo medio: qr socialr vixit. Prouerbi.xviij. Uir amabilis ad societatē magis amicꝰ erit q̄ frater. Et i suo vltimo: qr gratiose finiuit dicens. In manꝰ tuas dñe. Tertio habuit bonoꝝ operū affluētiā: habuit em̄ opera penitētie q̄ ad se. Uñ dr̄. Multo ieiunio macerabat corpꝰ. j.Coꝝ.ix. Castigo corpꝰ meū, ⁊ in ꝯuitutē ⁊c. Misericordie q̄ ad primum. Uñ dr̄. Erat em̄ valde cōpatiēs ⁊c. Job.xxxj. Ab infantia creuit mecū miseratio. Et grē q̄ ad deū: qr i oratiōibꝰ vigilabat. j.Pet.iiij. Uigilate i oratiōibꝰ. Scdo habuit cōseruatiua sctitatē q̄ sunt tria. Primū ē carnis mortificatio: qr statī ipe a sua pueritia carnē mortificauit. In sua em̄ adolescētia ipa caro ē mortificāda. In cuiꝰ figurā magi puero myrrhā obtulerūt. vñ dr̄. iiij. Regū.iiij. Afferte vas nouū ⁊ nō vetustū: ⁊ mittite i illud sal. Scdm est mulieꝝ vitatio. vñ dr̄ q mulieꝝ ꝯsortia q̄si quādā pestē fugiebat. Sicut em̄ dr̄ Eccl.xlij. De vestimētis ꝓcedit tinea: ⁊ a muliere iniqtas viri. Tertiū est deuota orō. Uñ dr̄ q nō tm̄ i die: sz ēt i nocte semꝑ orabat, ⁊ ad matutinas etiā adhuc laicꝰ ibat. ps. Querite dñm.s.in orōne: ⁊ ꝯfirmamini ⁊c. Tertio habuit sctitatis ostēsiua q̄ tria sunt. Primum est mun-

di despectio. Unde dicit. Gloriã mundi spreuit. Jacob. iiij. Quicũq3 voluerit esse amicus seculi huius ꝛc. Ex quo sequitur qꝺ qui non est amicus seculi est amicus dei. Secundũ est vbi dei deuota auditio. vñ dicit. Ecclesie sancte frequẽtão limina ꝛc. Johan. vij. Qui ex deo est verba dei audit. Tertium est miraculorũ operatio vnde dr. Deus qui beatũ Nicolaũ in numeris decorasti miraculis ꝛc. p qꝺ ostenditur q̃te fuerit potẽtie apud deũ. Mat. xxi. Jn qua potestate hec facis. Quãte fi dei apud seipz. Luc. xvij. Si habueritis fidẽ sicut granũ sinapis ꝛc. Quante charitatis erga proximũ. quẽ semper ad bonum inducere satagebat: modo vbis modo exẽplis modo miraculis. ij. Corinth. v. Siue mẽte excedam⁹ deo. s. miracula faciendo: siue sobrij sum⁹ vobis. s. vba ꝛ exempla prebendo. circa autem electionem ipsius notandũ est q ipa electio cõmendabilis fuit ex parte eligẽtiũ electi ꝛ modi eligendi. Jn electorib⁹ quidẽ tria cõmẽdabilia fuerũt. Primum est deuota oratio: quia tota nocte orationib⁹ institerant. Unde etiã xp̃s electurus apostolos iuit in montẽ orare. vt habet. Luc. vi. Et apostoli in electiõe Matthie orãtes dixerũt Tu dñe qui nosti ꝛc. Secundum est diligens inquisitio: quia prelatus non debet precipitãter eligi sed cũ diligentia inquiri: quia qui idoneũ q̃rit idoneũ inuenit. Quesiuit dñs idoneũ ꝛ inuenit dicẽs. Jnueni dauid seruũ meũ. Quesierũt electores mirrhe epm ciuitatis ꝛ inuenerũt. Tertiũ est recta intentio quia non debet quis intendere eligere istum vel illum qꝛ nõ est propinquus: sz quia magis idone⁹ vnde dixerũt apostoli. Act. i. Tu domine qui corda nosti omniũ ꝛc. Per quod dat intelligi q electores pl⁹ debẽt respicere ad gratias spirituales q̃ corporales. s. plus ad bonitatem quã ad nobilitatem pl⁹ ad sciẽtiã q̃ ad potẽtiã: pl⁹ ad ppli vtilitatẽ, q̃ ad carnẽ ꝛ sanguinẽ. Sz dr Joh. xviij. q ancilla hostiaria petrũ introduxit i atriũ pncipis sacerdotũ. Qꝛ caro dz esse ancilla sepe introducit p̃latũ. Cũ tñ Exod. xij. dicat q postes domus intingebant sanguine agni: qꝛ nõ dz ds introduci in domũ dei respectu sanguinis propij: sed sanguinis crucifixi. Scꝺo fuit cõmẽdabilis ex parte ipsi⁹ electi: in q̃ tria cõmẽdabilia fuerũt. Primũ est eminẽtia vite qꝛ a sua pueritia sancte viuere incepit. Greg. tñ debet actionẽ populi actio transcẽdere presulis: q̃tũ distare solet a grege vita pastoris. Scꝺz est pfectio sciẽtie ꝛ doctrine. ideo dr. Quicqꝺ de scripturis itelligere poterat armariolo ꝯdebat pectoris. Fact⁹ ẽt episcop⁹ solicite populo predicabat. Hierc. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meũ: ꝛ pascẽt vos sciẽtia et doctrina. Tertiũ est firmitas ꝯstãtie. Unde tres pueros iniuste iudicatos cõstãter eripuit et ꝛ iudicẽ reprehẽdit. Ecclesiasti. vij. Noli querere fieri iudex nisi virtute valeas irrumpere iniquitates. Unde dominus primo prelato imposuit nomen Petrus: quod a petra dicitur. Tertio fuit commẽdabilis ex parte modi eligendi. Primo qꝛ fuit canonica. s. p cõpromissum et diuinã inspirationẽ. Hebreos. v. Nec quisq̃ sibi assumit honorẽ. ꝛc. Scꝺo quia fuit pacifica: qꝛ o ẽs cõsenserunt. Sed dicit Gen. xxv. Qꝺ in vtero rebecce filij collidebant: qꝛ p̃lati q̃ debẽt esse filij ecclesie quotidie tricant. Tertio fuit discreta. Tũc enĩz electio est discreta qñ si in collegio est psona idonea eligit. si extra collegiũ est magis idonea assumitur. Jdeo sanct⁹ Nicola⁹ extra collegiũ fuit electus: quia erat valde idone⁹. iiij. Reg. x. Elige meliorẽ de filijs dñi nostri non eñ tenent eligere optimũ qꝛ nõ posset inueniri. Sed aut bonũ aut meliorez. Si eñ in collegio est bon⁹ extra collegiũ melior bono est melior preponendus.

¶ Sermo. viij. De eodẽ. Sermo. iiij.

Jnuenit gratiam corã oculis dñi. Eccle. xliiij. Tota vita beati nicolai fuit gratiosa: qꝺ pz ex septẽ. Primo qꝛ fuit gratiose nat⁹: ꝛ hoc ex parte vtriusq3 generantis: ex parte geniti ꝛ modi generãdi. Primo ex parte generantium: qꝛ licet essent iuuenes: tamẽ mox vt natus est continenter vixerũt: ex quo pz q erãt m̃rimoniales

sancti nõ vt libidini deseruirẽt:sz vt prolez educandã ad dei seruitiũ generãtes. Scđo ex pte geniti:qr ad vbera pẽdens quarta ⁊ sexta feria ieiunabat. hoc autẽ nõ fuit a natura qr tũc i olb⁹ puulis semp idẽ ɔtingeret vł frequẽter neq3 a casu:qr tũc feria a feria nõ distiguerẽt:nec a ppo sito:qr tũc vsum liberi arbitrij nõ habebat. Restat ḡ q̄ fuerit a singulari dei dono. tertio ex pte modi generãdi qr generatus est per orationẽ:parentes enim sui deum orauerũt vt filium eis concederet quem nõ tam diuitiarum q̃ morũ haberent heredẽ. j. Regum. j. Pro puero iste rogauit ⁊ dedit mihi dominus petitionẽ meam. Secũda fuit gratiose educatus. Primo scilicet vt per ieiunium lasciuias euitaret ecclesiastici. xiij. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Secũdo vt ecclesiã frequentaret. Unde dicitur. Ecclie sancte frequẽtãs limina. glossa sup mat. Ingressus Jesus vrbem:tẽplũ adijt:dãs formã religionis vt quocũq3 [illegible] domũ orationis adeam⁹. Tertio vt vba dei libẽter audiret ⁊ suaret. Uñ dr. Quicquid de scripturis audire poterat armariolo ɔdebat pectoris. puerb. viij. Beat⁹ hõ q̃ audit me:⁊ q̃ vigilat ad fores meas quotidie. Quarto vt corp⁹ ieiunio maceraret. Uñ dr. Beat⁹ Nicola⁹ adhuc puerul⁹ mlto ieiunio macerabat corp⁹. Quinto vt opib⁹ pietatis se assuefaceret. Uñ dr Affluẽs mie viscerib⁹, dato auro triũ virginũ nefas phibuit. Job. xxxi. Ab infantia mea, creuit mecum miseratio. Tertio fuit gratiose elect⁹ pmissa oratiõe exẽplo apostolorum. Act. j. orãtes dixerũt ⁊c. Secũdo diuina reuelatiõe, qr vox de celo lapsa fuit vt eligerẽt Nicolaũ. Licet enim quidam per hominẽ sine deo sint intrusi:quidam p hominẽ ⁊ deũ sint canonice electi quidã a seipsis sine hoie ⁊ deo sicut ambitiosi. Iste tñ fuit elect⁹ a deo sine homine vt apli. Tertio fuit electus omniũ cõsensu ⁊ approbatiõe. Uñ eo viso oẽs laudauerũt dei magnalia puerb. xxix. In exaltatiõe iustorum multa gloria est. Quarto fuit electus inuitus, ⁊ cũ quadã coactione. Uñ poterat dicere cũ ppheta. Exaltatus aũt humiliat⁹ sum ⁊ cõturbat⁹. Quinto fuit i epatu gratiose ɔuersat⁹. Ipse em̃ populũ suũ pauit verbo. Uñ legit q̄ erat efficax in loquẽdo. Pauit orõnis suffragio:qr in oratiõib⁹ p pplo vigilabat. de his dr Eccli. vj. Nos aũt orõni ⁊ ministerio vbi erim⁹ instãtes. j Pauit exẽplo. vñ dr q̄ eandẽ quã prius grauitatẽ seruabat. j. Thimo. iiij. Exẽplũ esto fidelib⁹ in vbo ⁊ i ɔuersatiõe. Pauit tpali subsidio: qr populo fame laboranti triticũ impetrauit. Quinto fuit gratiose mortuus. Est mortu⁹ cũ gratia dei. Uñ dicit q̄ omnium virtutũ charismate replebatur. Apoca. xiiij. Beati mortui qui in dño moriuntur. Cũ bona fama ppli. vñ dr. Oib⁹ se amabilẽ exhibuit. Cũ bona cõsciẽtia sui. Bonã em ɔscientiã habere potuit:q̃ a cunabulis xpo seruire icepit pter ista tria dr Gen. xxv. Mortu⁹ est in senectute bona. Et iõ cũ bõa fama ppli plen⁹ dierum. Et iõ cũ bona ɔsciẽtia sui ɔgregat⁹ est ad populũ suũ:⁊ iõ cũ gra dei. Sexto fuit gratiose sepultus. In sepulchro em̃ suo tria erãt. s. margarita corporis, emanatio olei ⁊ emanatio aque. In margarita corporis fuit fulgor mũdicie. Instar em̃ margarite fuit cãdidus p mũdiciam:celesti rore generatus, p diuinã grãm:⁊ paru⁹ per humilitatẽ verã. In oleo notatur abũdantia mie q̃ in ipso fuit i aq̃ abũdantia gre q̃ semp abũdauit. Septimo fuit grõse assumpt⁹ fuit em̃ assumpt⁹ cũ custodia angelica. vñ cũ moreret rogauit deũ vt angelũ suũ mitteret. Et vidit angelos ad se veniẽtes cũ ptectiõe diuina:qr deo se recõmẽdauit dicens. In manus tuas domine cõmẽdo spiritum meum. Cũ secura cõsciẽtia. Securã em̃ cõsciẽtiã hr̃e potuit qui nunq̃ peccauit, q̃ deo semp suiuit. puerbiorum. xv. Secura mẽs q̃si iuge ɔuiuium. Cũ recepta eucharistia:qr sacramẽta corporis ⁊ sanguinis dei suscepit. Et cũ celesti melodia q̃ dũ assumeret celestis melodia audita est in celo. Bis quidẽ de vita egrediẽs quinq3 timet. s. demões, penã, peccata, dubietatẽ viarũ, ⁊ vlulatũ ⁊ clamorẽ demonũ:sed iste non timuit demones, qui sic fuit ab angelis custodit⁹, nec penã, q̃ sic fuit in manu dei recõmendatus nec pctã, qui sic fuit in cõscientia securus, nec dubietatem seu diuersitatẽ viarum, q̃ tali duce. s. a xpi corpore fuit de-

ni, q͡r magis voluit se q̄ pietatē q̄ꝫ seueritatē Eccle.vij. Noli esse iust⁹ nimis vtrūq͡ꝫ tñ i casu est necessariū q͡r samaritanus. vt hr̄ Luce.x. Infundit vinū ꝛ oleuꝫ sauciato.

¶ Sermo.x. de sancta. Lucia. Sermo.j.

Mulierē fortez quis inueniet ꝓuerb.xxxj. Tēpore salomonis nulla mulier inuenta est fortis. Tp̄e gratie. inuēta est vna fortissima. s. btā ꝟgo Inuēte sunt alie fortes. s. sancte ꝟgines mundū cū carne vincentes inter quas fuit beata lucia, cuius fortitudo in trib⁹ apparuit. Primo i hoc ꝙ vicit oia blādimenta oim vitiorūꝫ scꝫ auaritiam: luxuriam ꝛ supbiam. Auaritiam vicit per liberalitatem: q͡r patrimonium erogauit: dedit aūt pauperib⁹ inuita oia ꝛ seipām: q͡r dedit pauperib⁹, habuit celestē thesaurū. Matt.xx. Uēde oia q̄ habes ꝛ da pauperib⁹: ꝛ habebis thesaurū in celis. Q͡r dedit in vita ꝑmisit ad locū secuꝝ. Mat.v. Thesaurizate vobis thesauros i celo ꝛc. Q͡r dedit oia recepit cētuplū. Matt.xix. Oia q̄ reliq̄rit domū ꝛc. cētuplū accipiet. Q͡r dedit seipsam. i. corpus mortale seipsum glorificatū. Ad philippen. Saluatorē expectamus dn̄m nr̄m ꝛc. Scd̄o vicit luxuriā per virginitatem. Uñ dt̄ Agatha. Iocūdū deo in tua virginitate habitaculū ꝑparasti. Ex quo pꝫ ꝙ habitaculū mentis sue fuit iocūdū, purum ꝛ ꝑparatū. Fuit iocūdū: q͡r nunq̄ꝫ spm̄ sanctuꝫ ꝑ pctm̄ ꝯtristauit. Ephe.iiij. Nolite contristare spm̄ sctm̄ dei. Fuit purū quia puritatē mentis ꝛ corporis ꝯseruauit: id̄ dixit. In tua virginitate. Uñ ipsa ait. Corruptores mētis ꝛ corporis nunq̄ꝫ sciui ꝑs. Domum tuā dn̄e decet sanctitudo. Fuit ꝑparata: q͡r omnib⁹ virtutib⁹ se orauit Eccl.ij. Qui timēt dominuꝫ preparabūt corda sua. Tertio vicit superbiaꝫ per humilitatē. Unde humiliās se dixit. Ancilla xp̄i sum. Aliqñ̄do aia est ancilla pcti. Ioh.viij. Oia q̄ facit pctm̄ ſuus est pcti. Aliqñ nūmi. Luc.vj. Nō potestis deo ſuire ꝛ māmone. Aliqñ diaboli.ij. pet.ij. A quo q̄s superat⁹ est ei⁹ ꝛ ſu⁹ est. Aliqñ ꝓpriū corpis. ad Ro.vj. Xp̄o dn̄o nō seruiūt, sꝫ suo vētri. Hec aūt noluit esse ancilla pcti: q͡r hoc esset dānabile: nec nūmi q͡r vituperabile: nec diaboli, q͡r piculosum: nec sui corporis, q͡r ignominiosum: sꝫ tm̄ xp̄i, q͡r hoc est glosū. Propter istā triplicē victoriā tripl'r appellat. Q͡r eṁ vicit luxuriā fuit tēplū dei. Uñ ait. Qui caste viuūt, tēplū sūt spūsscti. Q͡r vicit auaritiā fact⁹ ē colūna padisi: vñ cantat. Colūna es imobilis ꝛc. Q͡r vicit supbiā accepit coronā regni: vñ cātat. Ois plebs te expectat vt accipias coronā regni Scd̄o ei⁹ fortitudo appet i hoc ꝙ vicit violētie hostiū. vñ cātat. In tua patiētia possedisti aiaꝫ tuā: lucia spōsa xp̄i. Odisti q̄ i mūdo sūt ꝛ coruscas cū āgelis: sanguine eṁ ꝓprio inimicū subdisti. Ipsa eṁ vicit hostē iteriorē id̄ dr̄. In tua patiētia. ꝓuerb. xvj. Melior ē patiēs viro: hostē exteriorē: vñ sequit. Odisti q̄ i mūdo sunt. Gal. vj. Mihi mūdus est crucifixus ꝛc. Hostē supiorē vñ dr̄. Sanguine ꝓprio ꝛc. Ualde admirabile fuit ꝙ fragilis femina dt̄ hostē tā robustū iuuēcula hostē tā antiquū, puella delicata hostē tam austerū. Tertio ei⁹ fortitudo appet i hoc ꝙ vicit seuitiā tormētoꝝ: qd̄ pꝫ ex q̄tuor. Nam ꝟtus hoim ꝛ boū amisit ꝟtutem trahendi: q͡r nec mille hoies nec multa paria boū ad lupanar eā trahere poterāt. Nō e. hoc erat ꝯueniēs. q͡r sicut dr̄. j. Cor. vj. Tollēs mēbra xp̄i faciā mēbra meretricis? absit. Scd̄o ignis amisit ꝟtuteꝫ cōburendi. Eccli.lj. Et i medio ignis nō sum estuata. Nec miꝝ: q͡r desuper habebat rorē saluificū q̄ ignē refrigerabat intus ignē diuinū q̄ exteriorem superabat ignē extra corp⁹ ꝟgineū, qd̄ a cōbustiōe imune esse dēbat, sicut ab igne ꝯcupiscētie alienū fuerat Dañ.iij. Illos aūt oino non tetigit ignis ꝓpter corp⁹ virgineū: neq͡ꝫ ꝯtristauit ꝓpt rorē saluificū: nec q̄cq̄ꝫ molestie itulit ꝓpt ignē diuinū. Tertio gladi⁹ amisit ꝟtutē scīdal: q͡r ꝑcussa i gutture gladio necari nō potuit: sꝫ q̄ꝫdiu voluit supuixit. Impetrauit eṁ inducias a dn̄o multiplici de cā: vt i legēda habet. s. vt corp⁹ dn̄i recipet ꝛ deo se recommendaret: vt bonis timoreꝫ: ꝛ malis insultationē auferret: vt aduocatā secis ꝑmitteret vt pacē eccl'ie redditā nūciaret. Quarto mors amisit virtutē occidēdi, q͡r

nota ipsum nō interfecit, sʒ ipsa mortē occidit. s. eternā mortē q̄ est triplex. Una q̄ consistit in pena sensus. Occisio hui⁹ mortis significata est in extinctione sui ignis naturalis. Alia q̄ consistit in carentia diuine visionis que tm̄ videtur a cordibus mūdis. iuxta illō Mat. v. Beati mūdo corde ꝛc. Hāc mortē occidit qꝛ mūdiciā mētis ꝛ corporis cōseruauit. Alia est in separatione a cōsortio beatoꝝ q̄ vincitur per opa pietatis. Luce. xvi. Facite vobis amicos ꝛc. Istā occidit p opa mie que habuit qꝛ totū patrimoniū pauperib⁹ erogauit.

¶ Sermo. xi. De eodem sermo. ij.

Sapientia edificauit sibi domum, excidit columnas septem prouer. ix. Xp̄s sapiēs architectus domum quandam edificauit: in cuius animo habitauit p gratiam ꝛ in vtero p carnis substantiam: ꝛ ista fuit virgo maria. Alias plures domos edificauit: in q̄bus p gratiam habitauit quarum precipua fuit sancta in qua esset domus firma septem colūnas excidit: quia in ea septem virtutes posuit. Prima est fidei magnanimitas: vnde dixit ei sancta agatha. Fides tua matri tue subuenit. ꝛ ecce sanata est. De⁹ eī est inaccessibilis. i. Thimo. vi. Lucem habitat inaccessibilē. Inuisibilis. i. Thimo. i. Regi autē seculoꝝ imortali inuisibili ꝛc. Inuincibilis Job. ix. Si fortitudo q̄rit̄ fortissimus est. Sancta igit̄ lucia indigebat fide tāq̄ scala vt ad inaccessibilē accederet ꝛ ascēderet. Rom. v. Per quē accessum habemus p fidē tāq̄ lucerna p quā inuisibilē ↄspiceret. Heb. xi. Inuisibilē eī tanq̄ vidēs sustinuit tanq̄ ꝟtute fortissima p quā oīpotētē superaret ꝛ vinceret quā q̄dē tūc per orōnem vicit, qn̄ matri sanitatē obtinuit: vn̄ xp̄s poterat sibi dicere illō. Mat. xv. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Scd̄a est ꝟginitas: vn̄ dixit ei agatha. Jocūdū deo in tua ꝟginitate habitaculum preparasti: hoc autem sponso multum placet. ita q̄ in ea tanq̄ in domo propria morat̄. ps. Domū tuam dn̄e decet sanctitudo: tanq̄ prato florido spaciatur. Cant. Lectul⁹ noster florid⁹ tanq̄ cibo suauissimo pascitur. Cant. i. Dilect⁹ me⁹ mihi ꝛ ego illi q̄ pascitur inter lilia. Tertia est ad parentes magna pietas: qꝛ matri sanitatem obtinuit: voluit eīm hr̄e curā de mr̄e. Et propter dei preceptū Exo. xx. Honora pr̄em tuū ꝛ matrē tuā. Et ꝑpt̄ xp̄i exēplū q̄ de matre i cruce curā habuit. Et ꝑpter habēdam dei prouisionē additur que p̄cepto cū d̄r: vt sis longeuus sup terrā: ꝛ ꝑpter vitādā dei ↄminationē q̄ d̄r Exo. xxi. Qui maledixerit patri vel matri morte moriatur: ꝛ intelligit̄ de vtraq̄ morte ꝛ vita. Qui enim honorat parentes a q̄b⁹ hʒ vitā: de⁹ etiā sibi ↄseruat vitā corporalē. Qui vero inhonorat, de⁹ aufert ab eo. Quarta est ad pauperes magna liberalitas: vn̄ pōt sibi conuenire illud ꝑuerb. vlti. Manū suam aperuit inopi: ꝛ palmas suas extēdit ad pauperes. Frustra aūt mulier fortis manū aperiret, si nihil in manu haberet. Sācta igit̄ lucia habuit manū apertā: qꝛ semper dabat extensam, qꝛ oib⁹ dabat: ꝛ plenam, qꝛ abūdāter dabat. Quinta est hūilitas q̄ apparuit in hoc q̄ se nō filiam vel spōsam, sed ancillam nolauit dicēs. Ancilla xp̄i sunt. Filia q̄dem d̄t nobilitatē, spōsa equalitatē, ancilla ꝟo humilitateʒ. Ip̄a igit̄ de se prodere nolebat ea q̄ videbant̄ esse sublimitatis vel equalitatis, sʒ hūilitatis. Sexta fuit perseuerantie firmitas. vn̄ ait. Nūq̄ volūtatē meā ad cōsensum tuū poteris reuocare. Licet ei triplex martyriū passa fuerit: tn̄ ↄstanter ꝑseuerauit. Unū habuit in carne p sanguinis effusionem. Exo. iiij. Spōsus sanguinū tu mihi est. Aliud in mēte p pauperuꝫ ↄpassionem. Grego. Qui passionem exhibet in aliena necessitate crucē portat in mente. Tertiū in carne ꝛ mēte per carnis mortificationē. ps. Propt̄ te mortificamur tota die. Septima est corporis immobilitas, qꝛ tanto pondere eam fixit sp̄ssanct⁹ vt nullo mō moueri posset Ipsa eīm fuit leuis ꝛ grauis, leuis, qꝛ immunis a pondere pctōꝝ expedita ab onere terrenoꝝ ꝛ plena plumis ꝟtutū Heb. xij. Deponētes oē pōd⁹. i. terrenoꝝ ꝛ circūstās nos pctm̄ per patientiam curramus. i. pēnis ꝟtutū. Fuit aūt grauis siue pōderosa: nō tm̄ in corpe p immobilitatē: sʒ etiā in cor-

de per sensus maturitatē. Sap.iiij. Cani sunt sensus hois 7c.per grē stabilitatem. Heb.xiij. Optimū ē grā stabilire cor. In ore p̄ sermōis pōderositatē. Eccl.xxj. Uerba sapiētū statera pōderabunt. In corpe per mor̄ grauitatē ad Titū.ij. In omnibus teipsum prebe exemplū in doctrina in integritate, in grauitate, in ope p̄ continuitatem. Eccl.xxviij. Homo sctūs in sapiētia manet sicut sol.

¶ Sermo.xij. De eadem sermo.ij.

Lucerna splendēs sup cādelabrū sanctum 7 species faciei.s.mulieris sup etatē stabilē. Eccl.xxvj. per lucernā a luce dictā intelligit sancta lucia a luce similr̄ noiata. De q̄ in verbis p̄missis quatuor dicunt. Primo q̄ fuit luminosa cū dr̄. Lucerna splēdēs. Fuit aūt luminosa quadrupliciter. Prio a superiori p̄ diuine gratie refulgentiā. Job.xxvj. Qñ splēdebat lucerna sup caput meū, 7 ab īferiori p̄ ṽginalē mūdiciā. Sap.iiij. O q̄ pulchra ē casta gñatio cū claritate, vñ dixit ei agatha. soror mea lucia ṽgo deo deuota: in hoc q̄ fuit deuota, habuit lucē superiorē. In hoc q̄ fuit ṽgo, habuit lucē interiorē. Scdo ab interiori p̄ mūdā ɔsciētiā.ij. Cor.iiij. De⁹ q̄ dixit de tenebris lucē splēdescere illuxit in cordibus vr̄is: 7 ab exteriori p̄ conuersationem honestā. Mat.v. Sic luceat lux vr̄a corā hoibus vt videāt opa vr̄a bona 7c. ppter hoc ipa vocauit tēplū: qd̄ q̄ dez erat interi⁹ fulgidū 7 exteri⁹ ornatū. Tertio a posteriori dei bñficia a rememorando, 7 ab interiori futura p̄cauēdo 7 p̄sentia ordināndo. Deut.xxxij. Utinā saperēt.s. p̄terita recogitando: 7 intelligerē.s. p̄ñtia ordināndo ac nouissima puiderēt.s. futura p̄cauēdo. sic btā lucia dei bñficia recogitauit qñ dixit. Nō sunt ista maleficia s; bñficia dei. p̄ñtia ordinauit qñ diuitias suas pauperib⁹ dedit: futura preuidit qñ pacē ecclesie reddita nūciauit. Quarto a dextris q̄ inter p̄spera suauit tēperātiā. prouer.xiij. Est pauper cū in multis diuitijs sit a sinistris: q̄ inter aduersa habuit patiētiam: vnde dicitur de ea. In tua patientia possedisti animam tuā. Secūdo fuit famosa: qd̄ notat cū dr̄. Sup cādelabrū sanctū. Fuit aūt famosa ex oib⁹ causis ex q̄b⁹ aliq̄s famosus efficit. Efficit āt aliq̄s famosus multiplici rōne. primo ppter sapiam q̄ appuit i r̄ñsis Luc.xxj. Ego dabo vobis os 7 sapiētiā 7c. Scdo ppt potētiā q̄ appuit i miraculis. Matt.x. Dedit eis potētiā spūum imūdor̄, 7 vt curarēt oēm lāguorē 7 infirmitatē. Tertio ppter sctitatem q̄ appuit in exēplis. Dedit ei exēplū pietatis ad parētes: largitatis ad paupes, charitatis ad oēs. Judith.viij. Hec erat oib⁹ famosissima: q̄ timebat deū valde. Quarto ppt pulchritudinem que apparuit i decore puritatis mentis.s. 7 corpis. Hester.vj. Erat hester famosa valde 7 incredibili pl̄chritudine omniū oculis admirabilis videbat. Quinto ppter fortitudinē que apparuit in tormētis. puer.vlt. Mulierem fortem quis inueniet. Tertia fuit speciosa: cū dr̄ species faciei. s̄m aūt Aug. de trini. Facies est pulchra quādo est dimēsa pariliter: affecta hilariter: 7 colorata luculenter. Facies igitur anime tunc est pulchra quādo est dimēsa pariliter quā dimensionem parilē faciūt fides, spes, charitas 7 bona operatio: que s̄m Gre. sunt equalia: quia q̄ñtū q̄s credit tm̄ sperat 7c. Beata igitur lucia habuit spem: q̄ de auxilio beate agathe confidit: habuit fidē, quia matrem sanauit, habuit charitatē, q̄ ppter xp̄i charitatē morti se tradidit. Habuit bonā operationem q̄ bona sua paupib⁹ dedit. Scdo fuit affecta hylariter.ij. Cor.ix. hylarē datorē diligit de⁹. Gaudebat em̄ deus seruata virginitate. Uñ dicit de thesauro virginitatis. Mat.xiij. Pre gaudio illius vadit 7c. De ɔsciētie puritate.ij. Cor.j. Glīa nostra hec est testimoniū ɔsciētie. De penar̄ acerbitate. Roma.v. Spe gaudētes in tribulatione patiētes. De glīe securitate. ibidē. Gloriamur in spe glīe filior̄ dei. Fuit etiā colorata luculēter. habuit em̄ candorē puritatis: ruborē charitatis: 7 mille alios colores multiplicis virtutis. Cāt.j. Dilect⁹ meus candidus 7 rubicūdus 7c. Quarto fuit virtuosa: qd̄ notatur cū dr̄. Super etatem stabilē. Etas stabilis nō est iuuēta q̄ tendit ad p̄fectionē. nec senect⁹ q̄ incipit

q2 ipsū sēq semp cupiebat. vt ait Aug. in lib. de sermone dñi in mōte φ ad ambulandū tria requirunt. Primū est vt hō sanos pedes habeat. Scōm vt viā inuenire sciat. Tertiū vt locū aptū inueniat. Beatus autē thomas post xp̄m ire desiderās tm̄ duo scire petit, scꝫ viā ꝛ termi nū vie cū dicit. Dñe nescim⁹ quo vadis et quō possum⁹ viā scire? pedes aūt sanos habere nō petebat q2 hos se habere credebat sꝫ i hoc decept⁹ erat sicut et petrus deceptus fuit q̄ pedes sanos habere se crediditcū ait. Johā. xiij. Quare nō possum te sequi? mō igit cū post xp̄m ire cupim⁹, oportet vt pedes sanos habeam⁹ ꝛ intellectū per fidē ꝛ affectū per charitatē. Heb. xij. Gressus rectos facite pedib⁹ vr̄is ꝛc. Oportet ergo vt sciam⁹ vel inueniam⁹ q̄ sūt bōa opa ꝛ dei mandata. ps. Viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri ꝛc. Janua aūt semp est apta: q̄ sūt xp̄i vulnera ꝛ ei⁹ pietatꝭ viscera. ps. Januas celi aperuit. Scđa ē vox cōstātie ꝛ pbitatꝭ cū dixit. Johā. xj. Eam⁹ ꝛ nos ꝛ moriamur cū illo nō dixit. Fugiamus cū eo q2 xp̄s mortē nō fugiebat nec expectem⁹ cū eo: q2 xp̄s mortē nō expectabat: sꝫ dixit eamus cū eo: q2 xp̄s spōte ad mortē ibat. Esai. liij. Oblat⁹ est q2 ipse voluit nec dixit. Eatis vos, sꝫ eam⁹ nos: q2 sic voluit esse socius in aduersis, q̄ fuerat in pspe ris. Legit de cesare φ nūq̄ dixit militibus. Jte illuc sed venite. Dicebat em̄ φ labor cū duce partit⁹ minor videt ēe militibus. Nec dixit moriamur ante illū q2 hoc nullius fuisset vtilitatis cū ianua nō esset apta: nec post eū q2 viuere post eum nō reprobat vitā: sꝫ mortē. Sꝫ dixit moriamur cum eo. Sciebat em̄ φ beat⁹ eēt ille qui cū eo moreretur sicut patet in latrone. Tertia fuit vox incredulitatis cū dixit. Nisi videro in manib⁹ eius fixurā clauoꝝ ꝛc. q2 em̄ ab alioꝝ cōgregatione recessit: iō icredulitatē incurrit ꝛ xp̄m videre nō meruit. Quatuor em̄ mala incurrit qui a cōgregatione recedit. Primū est q2 spū sancto nō viuificat. Anima enim non viuificat membra separata: sꝫ cōiuncta. Scōm est q2 a diabolo citi⁹ superat. Nā sꝫ scōm Greg. Colūba ab agmine separata ab accipitre rapit, ouis a grege diuisa cito a lupo deuorat. Diabolus em̄ semper desiderat singulare certamē quod significatū est. j. Reg. xvij. i golia. Tertium est φ gratia dei vento tētatiōis extinguitur. Una em̄ candela cito a vento extinguit. nō sic multe cōiuncte. Quartuꝫ est quia citius aduersitatib⁹ frangit. Una em̄ virga cito frangit: nō sic multe simul ligate. Quarta fuit vox multe fidelitatis cuꝫ dixit. Dñs me⁹ ꝛ deus meus. Thomas em̄ cōcepit magnū timorē honorē et amorē. Timorē ex quo videbat viuū quē credebat mortuū. Jdeo verbū timoris pōit dicēs: dñs. Honorē ex eo φ ip̄m videbat scire absentia vt p̄sentia occulta vt manifesta tāq̄ deū. Jdeo verbū honorationis ꝛ adorationis pōit dicēs: ꝛ de⁹. Amorē ex eo φ videbat ipsuꝫ ꝓpter se solū reuocādū venisse. Jō verbū amoris ponit dicēs me⁹. Scđo ponit pietas magistri: cū dicit. Altitudo leuauit manus suas. Nā leuauit de⁹ quadruplicem manū ad quadruplicē Thome apl̄i vocē. Primo ad vocē familiaritatis leuauit manū sue sapiētie: cū ꝓfūdū misteriū exposuit dicēs. Ego suꝫ via veritas ꝛ vita. Jpse em̄ est via ꝑ quā im⁹: veritas qua ducēte imus: ꝛ vita ad quā viuim⁹. Secūdo ad vocē cōstantie ꝓbitatis leuauit manū potētie q2 lazarū resuscitauit. Magna potētia resuscitar mortuū maior q̄ triduanū, maxīa fetidū. Est aūt mortuus qui mortalr peccat: quatriduan⁹ q̄ sepe iterat: fetidus q̄ ꝑseuerat. Tertio ad vocē incredulitatis leuauit manū mīe cum dixit. Jnfer digitū tuum huc ꝛc. Magna mīa: q2 certificauit eum per auditū: quādo ei locut⁹ fuit: ꝑ visum et tactū. j. Joā. j. Quod audiuim⁹ ꝛ qđ vidim⁹ ꝛc. Quarto ad vocē felicitatis leuauit manū finalis sentētie cū dixit. Quia vidisti ꝛc. Ubi notandū φ nō quelibet fides facit hominem beatū: sed fides recta quā nō habēt heretici. j. Thim. iiij. Discedēt q̄dā a fide ꝛc. Perfecta quā nō habēt mali christiani. Jaco. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Ueritate innixa quā nō habēt curiosi. j. Cor. j. Judei q̄ signa petūt. Fortꝭ ꝛ firma: quā nō habēt instabiles ꝛ indecti. Luc. viij. Ad tempus credunt ꝛ in tempore tentationis recedunt.

¶ Sermo.xv. De codē. Sermo.iij.

EGo sum via ve ritas ⁊ vita. Joh.xiiij. Istā responsionē dedit xp̄s ad iterrogationē Thome qn̄ dixit ei. Domine nescimus quo vadis ⁊c. Pōt tn̄ hoc sibi conuenire ex eo qr iuit ad xp̄m p viā fidei veritatē operis: ⁊ vitā charitatis. Fides autē dicitur via: iuxta illud Esa.xxx. Hec est via ambulate in ea neq₃ ad dexteraȝ neq₃ ad sinistrā declinabitis. Eius aūt fides fuit in triplici statu. Primo in statu dubitationis: cū dixit. Nisi videro ⁊c. Et inde vocat dyndim⁹ ppter dubiū cor i fide. Secūdo fuit in statu cōfirmatiōis cū dixit. Dominus meus ⁊ deus meus: ⁊ inde dicitur. Thomas id est abyssus: qr tūc secūdū Bedā altitudinē diuine virtutis: fide certa penetrauit. Tertio fuit in statu cōsummatiōis in quo mō est ⁊ inde dicit Thomas q̄si totus me⁹ in dei sc₃ amore ⁊ cōtēplatiōe. In p̄mo ergo statu fuit i fide dubi⁹. In scđo in fide firm⁹. In tertio eorū q̄ tentant adiutor potētissim⁹. Pōt eīn mō nos iuuare: qr in dei potētias introductus sit qr tentationē fuit expert⁹. Eccli.xxxiiij. Qui nō est tētat⁹ q̄d fecit: ille d₃ velle: qr est a deo miam cōsecut⁹. vt sibi dicat. Mat.xviij. Nōne ergo oportuit ⁊ te misereri conserui tui sicut ⁊ ego tui misert⁹ sum? Scđo iuit ad deū p veritatē bonorū operū. Et ista sunt tria. Prima sūt opera pietatis ⁊ mie. De quibus dr ad Gal.vi. Dū tēpus habem⁹ operemur bonū ad oēs. Ista opa thomas habuit q̄ totū thesaurū regis indie pauperibus dispēsauit ex dei prouidētia. Et ista opa hoiem sctm̄ faciūt ⁊ ostendunt. Alia sunt opa virtutis ⁊ grē sicut fides spes ⁊ cetere virtutes. Joh.vi. Hoc est op⁹ dei vt credatis in eū quē misit ille. Ista thomas habuit q̄.xij. grad⁹ virtutū distinxit. Et ista hoiem sanctū faciūt s₃ nō ostēdūt. Qr sicut dr Job.xij. Deridetur iusti simplicitas ⁊c. Alia sunt opa admirationis ⁊ glorie sicut sunt miracula. Ista thomas habuit: qr multa miracula fecit: et ista scđm Greg. Hoiem sanctū nō faciūt s₃ ostēdūt. Tertio ad deū iuit p viā charitatis: sicut eīn dr j.Cor.xiij. Charitas est vita oim̄ ꝟboꝝ: vn̄ dr. Si linguis hominū loquar ⁊c. oim sciētiaꝝ: vn̄ sequit. Et si habuero pphetiā oim virtutū: vn̄ sequit. Et si habuero oēm fidē oim operū: vn̄ sequit. Et si distribuero in cibos pauperū ⁊c. oim passionū vn̄ sequit. Et si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā ⁊c. Istā vitā charitatis thomas habuit: qđ p₃ p tria signa. Primū ē qr p xp̄o mori desi[illegible]uit: cū dixit Joh.xi. Eam⁹ ⁊ nos moriamur cū eo. Scintille eīn exterioris feruoris indicabant ignem interioris amoris. Scđm est qr multa tormēta pro ipso sustinuit. Cant.viij. Aque multe non potuerūt extinguere charitatē. Aurū eīn charitatis manifestat in igne tribulationis. Tertium est ex eo q̄ oculos carneos erectos ad celū habuit vbi est eīn amor cordis: ibi est ⁊ ocul⁹ corporis. Mat.vi. Ubi est thesaur⁹ tuus ibi est et cor tuum. Habebat eīn in celo triplicē thesaurum, sc₃ deū. Numeri.xx. Aperies thesauruȝ tuū fontē aque viue. Merita suorū operū. Math.vj. Thesaurizate autē vobis thesauros in celo. Et celestium premiorum.xiij. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro. Thesaurus enim glorie modo abscondit⁹ est in agro mānsionis eterne.

¶ Sermo.xvi. De codē. Sermo.iiij.

QUi manet in me ⁊ ego in eo: hic fert fructū multū. Johan.xv. Sctūs thomas mānsit in eo p cōtinuā pfectioneȝ. Et ideo thomas multuȝ fructū attulit p p̄dicationē. Circa primū notandū q̄ thomas in christo mānsit tripliciter. Primo p fidē integrā q̄ autē fidē integrā habuit nō tātū p₃ ex sua ꝯfessione qua dixit. Dn̄s me⁹ et de⁹ me⁹: sed ēt ex quatuor sc₃ ex eo q̄ xp̄s ei⁹ fidē approbauit: cū dixit. Qr vidisti me credidisti ⁊c. Aliud quidē vidit ⁊ aliud credidit hominem vidit ⁊ deū confessus est. Secūdo patet ex eo q̄ scđm Chryso. magos baptizauit. Ex quo patet quātā in fide excellentiā habuit, q̄ primitias fidei gentiū baptizare meruit. Tertio p₃ ex eo, q̄

In ciuitate sua edificta vbi corpus suū quie
scit nullū hereticū vel infidelē viuere p=
mittit. Ex quo patet quātū sit defensor
fidei q̄ nullū iuxta se infidelē viuere p̄mit
tit. Quarto p₃ ex eo q₂ q̄ nō pōt errare
suā fidē imitari petit sicut in orōne ↄtinē
tiā. Scd̄o mā̄sit in xp̄o p̄ obedientiā perfe
ctā. Obediuit eñ sibi totaliter: velociter
⁊ p̄seuerāter. Total'r q̄dē q₂ de se nihil
sibi retinuit. l₃ eñ pri⁹ dixerit. Dn̄e quo
vis mitte me p̄terq̄₃ ad indos. tñ hoc cor
rexit postea dicēs. Deus me⁹ es tu ⁊ ego
seruus tuus: fiat volūtas tua. In hoc eñ
imitat⁹ est magistrū suū q̄ ait. Mat. xxvj.
Pater si possibile est transeat a me calix
iste ⁊c. Obediuit velociter: q₂ mox in in=
diā est p̄fect⁹. Ber. Uer⁹ obediēs māda
tū nō p̄crastinat: sed parat aures audi=
tui: pedes itineri man⁹ opi: ⁊ se totū intra
se colligit, vt mādatū peragat impetrā
tis. Obediuit p̄seuerāter: q₂ vsq₃ ad mor
tē exēplo xp̄i. de q̄ d̄r ad Phil. ij. Factus
est obediēs vsq₃ ad mortē. Tertio mā̄sit
in xp̄o p̄ charitatē sincerā: q̄ eñ hāc cha
ritatē habuit: sc₃ p̄ tria signa. Priū₃ ē: q₂
fuit ↄtēptor terrenoꝝ, q₂ oīa q̄ rex indie
sibi tribuit erogauit pauperib⁹, nec ali=
qd̄ terrenū ab eo accipere voluit. Chry.
Uere nō h₃ sup terrā qd̄ amet: q̄ donū ce
leste i veritate gustauerit. Scd̄₃ est q̄ fuit
cōtēplator celestiū cui⁹ signū est: q₂ i nu=
ptijs nō mā̄ducabat s₃ oculos i celū ere
ctos habebat. Mat. vj. Ubi ē eñ thesau
rus tuus ibi est ⁊ cor tuū. Tertiū: q₂ erat
auditor aui d⁹ diuinoꝝ: sicut p₃ i puella
hebrea: quā dei laudē sepe repeterē sata
gebat. Indiciū eñ amoris est loq̄ libēter
⁊ audire de amato. Joh. viij. Qui ex deo
est v̄ba dei audit. Scd̄o xp̄s in eo mansit
p̄ cōtinuā p̄tectionē: qd̄ p₃ p̄ tria signa.
Primū est magna puritas: xp̄s ei nō ma
net nisi i corde puro. Thomas aūt intā=
tū puritatē dilexit q̄ ipsā castitatē vocat
turri₃ fontē ⁊ dei ministrā. Turri₃ p̄pter
suā excellētiā: q₂ sicut turr₃ trā̄scēdit do
mū: sic virginitas matrimoniū. Hier. Si
cut poma ex arbore: frumētū ex stipula.
aurū₃ ex terra: ita virginitas ex nuptijs
nascit̄. vocat eā fontē p̄pter fecunditatē.
Idē nuptie replēt terrā virginitas para
disum: vocat eā dei ministrā: q₂ v̄gines
deo assistūt. Apo. xiiij. Hi sequūtur agnū
q̄cūq₃ ierit. Scd̄m signū est magna pote=
stas quam habuit in miraculis faciēdis:
q₂ multos sanauit: q̄busdā dādo medici
nā purgatiuā sicut regi indie: ⁊ pluribus
alijs quos a peccatis purgauit: q̄busdā
medicinā melioratiuam: sicut illis quos
ad virginitatē induxit: quibusdā medici
nā cōseruatiuā: sicut illis quos ad dādū
elemosynā p̄uocauit. Elemosyna eni₃
gratiam dei cōseruat: iuxta illud Eccli.
xxix. Gratiā hōis quasi pupillā cōserua
bit: quibusdā medicinā p̄seruatiuā sicut
illis quos ad audiēdū v̄bū dei induxit.
Uerbū eñ dei a casu p̄eseruat: iuxta il=
lud p̄s. In corde meo abscōdi eloq̄a tua
vt nō peccem tibi. Tertiū signum est ma
gna firmitas quā habuit i tormētis. S₃
oīa ista tormēta que sustinuit christ⁹ sibi
in gloriā cōmutauit. Nā a p̄cutiēte ma=
xillā accepit iustam vltionē: incarcerat⁹
a rege recepit honorificā liberationē: su
per laminas adustus accepit font₃ ema=
nationē in fornacē p̄iectus accepit roris
refrigerationē lanceis p̄forat⁹ accepit fe
licem coronationem. Tertio multum fru
ctum attulit: quia multos conuertit ⁊ cō
uersos nutriuit, verbo, exemplo, et cor=
porali subsidio: verbo quide₃ quia solli
cite predicauit assimilando verbum dei
collirio emplastro: potioni: ⁊ cibo sicut
in legenda patet. Nam quosdam ad fi=
dem illuminauit: istis apponebat colli=
rium. Quosdam a tumore superbie fran
gebat istis apponebat emplastrū. Quos
dam ad cōfessionem inducebat: istis da=
bat potionem. Quosdam enim timidos
confortabat istis dabat cibum. Scd̄o cō=
uertebat ⁊ nutriebat exēplo: fuit etiam si
bi parcus. Unde etiā in nuptijs abstine=
bat fuit pauperib⁹ pi⁹ quia eis oīa ero=
gabat: fuit deo fidelis ⁊ deuot⁹: vñ dixit
dn̄s abane nūcio regis. Habeo seruum
fidelem qui omniū laborū mihi merce=
dem apportat. Tertio nutriebat tempo
rali subsidio quia thesaurū de quo pala
tiū facere debebat pauperib⁹ erogabat.
In hoc p̄uidit sibi regi: ⁊ pauperib⁹: q₂
p̄miū ⁊ laudē promeruit. p̄s. Dispersit
dedit pauperib⁹. Regi. quia palatiū₃ in
celo fabricauit. Pauperib⁹: q₂ eos in suo

penuria innuit. ps. Et audiuit pauperez de inopia ⁊c.

¶ Sermo. xvij. In vigilia natiuitatis dñi. Sermo primus.

VBi venit plenitudo tẽporis misit deꝰ filiũ suum sup. in mundũ ad Gala. iiij. Circa aduẽtũ saluatoris in mũdum tria hic determinantur. Primum est temporis opportunitas: cũ dicitur. Ubi venit plenitudo temporis. Secundũ est nascẽtis sublimitas cũ subditur: misit deus filium suũ. Tertium est loci congruitas qđ notatur ĩ verbo subintellecto scz in mundũ. Ista tria per ordinẽ similiter in leta annunciatione notãtur que modo est lecta in kalendario. Anno inquit Cesaris. Aug. xlij. hebdomada iuxta danielem prophetã. lxvj. olympiade autem centesima nonagesima tertia. Ecce temporis opportunitas. Jesus christus filius dei ecce nascentis sublimitas. In bethleem nascitur. Ecce loci cõgruitas. Circa primum notandũ ꝙ ipsa temporis oportunitas determinaṫ scđm morem Romanorũ Grecorum ⁊ Judeorum: ꝙ enim dicitur anno cesaris Augu. xlij. est mos romanorũ. Qđ sequiṫ: hebdomada aũt ⁊c. est mos iudeorũ. quod subinferṫ olympiade autẽ centesima ⁊c. Est mos grecorũ ex his tribus. respondent ista tria verba que sequũtur. Jesus christus filius dei. Nã iesus est hebreũ: christus est nomẽ grecũ: filius dei romanum. Apud romanos autem erat imperialis potentia. Apud iudeos sacerdotium ⁊ prophetia. Apud grecos vero sapiẽtia: per istam ergo triplicem determinationẽ daṫ intelligi ꝙ iste puer q̃ nascitur est rex ⁊ imperator celi: sicut angelꝰ testaṫ dicens. Luc. j. Regnabit in domo iacob in eternum ⁊c. Est ppheta ⁊ sacerdos generis hũani ps. Tues sacerdos in eternũ ⁊c. Jo. vj. Hic est vere ppheta ⁊c. est sapiam dei. j. Corin. j. Qui factꝰ est nobis sapia a deo ⁊c. Circa scđm scz nascẽtis sublimitatẽ: notandũ ꝙ homo tria incõmoda incurrerat. erat em̃ inimicus deo: vulneratꝰ a peccato ⁊ exclusꝰ a regno. Contra ista tria ponuntur tria ĩ dicta annunciatione: cum đr iesus xp̄s filiꝰ dei vñ dicit Ber. ecce dominus venit cũ salute: venit cũ vnguentis: venit cũ gloria neq3 em̃ sine salute iesus: nec xp̄s sine vnctione neq3 sine gloria venit filius dei. Qr igiṫ homo inimicus erat deo attulit nobis salutẽ qđ notaṫ in hoc quod đr iesus id est saluator. Ipse em̃ saluauit nos q̃ nos prĩ recõciliauit. Ro. vj. Cũ em̃ inimici essemus recõciliati sumus deo per mortem filij eius. De ista recõciliatione sic đt Aug. in li. cõtra hereses in persona xp̄i. cũ esses inimicꝰ patri meo recõciliaui te per me. Cũ inter siluas ⁊ montes ⁊ rates q̃sini te hũeris mei portaui te: patri meo red didi te. laboraui: sudaui caput meũ: spinis opposui: manus meas clauis obieci lãcea latus meum aperuit: tot non dicã ieiunijs: sed asperitatibꝰ laceratus sum: sanguinem meu3 fudi: aĩa3 meam posui coniungerem mihi te: ⁊ tu diuideris a me. Secundũ incõmodũ: qr homo erat vulneratus a peccato. Contra hoc attulit vnctionẽ: quod notatur hic in hoc ꝙ đr xp̄s qui interpretatur vnctus. ps. Unxit te deꝰ tuus. De ista autez vnctione nobis effudit: iuxta illud ppħete. Sicut vngmẽtũ in capite qđ descẽdit ĩ barbã ⁊c. per caput itelligiṫ xp̄s qui sine mẽsura vnctione spũssancti fuit per fusus. Jo. iij. Non ad mensuram dat deꝰ spm̃. i. xp̄s per barbã intelliguntur prelati qui debẽt esse viriles ad vicia vĩcẽda: per vestimentum intelliguṅ contemplatiui: qui sunt ornamẽtũ eccłie per orã vestimẽti intelliguṅ actiui qui sunt terrenis dediti. vnguẽtũ ergo sacre vnctionis fluit in capite xp̄i per plenissimam redemptionẽ inde fluit in barba3: in prelatos vt sint flexibiles ad cõpassionem. iij. Reg. xx. Reges israel clementes sunt: inde in vestimẽtũ. i. ĩ cõtemplatiuos vt sint odoriferi p deuotionẽ. Canti. iiij. Odor vnguentorũ tuorũ sup omnia aromata. Inde in orã vestimenti. i. ĩ actiuos vt sint vnibiles p fraternam dilectione3. ps. Ecce q̃ bonum ⁊ q̃ iocundũ habitare fratres ĩ vnũ ⁊c. Tertiũ incõmodum est qr erat exclusus a regno: ĩõ attulit nobis gloriam qđ notatur cũ dicĩṫ filiꝰ dei. Nã

secundũ

secundū Ber. ad eugeniū. xp̄s triplici iure regnum possidet: scilicet iure creationis redēptionis, et dono patris. Primuz ius totaliter nobis tribuit: qz non creauit propter se: sz propter nos Mat. xxv. Possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Scd'z ius nouis tribuit quia non est passus propter se sed propter nos Jo. xij. Moriturus erat pro gēte: et nō tm̄ pro gente et c. Tertium ius nobis cōmunicat. fecit enim nos fratres suos et ideo coheredes suos. Ro. viij. Si aūt filij et hr̄des: heredes q̄dē dei coheredes aūt xp̄i. Tertio ponitur loci cōgruitas: cū dicit in leta annuntiatione. In bethleem iude nascit. Circa qd' notādū qr sz Ber. triplici morbo laborabat genus humanū. i. in natiuitate vita et morte: qz natiuitas erat imūda vita laboriosa: mors periculosa. Cōtra primuz xp̄s nascit: vt per suā natiuitatē mundā nostrā immūda purgaret Job. xiiij. Quis pōt facere mundū de imūdo cōceptū semine et c. Leo papa Reddit, in honorē suū ab antiq̄s cōtagijs purgata natura. Mors morte destruit natiuitas natiuitate reparat: q̄m simul redēptio aufert seruitutē et gr̄atio mutat originē: et fides iustificat pctōrē. cōtra pm̄ nascit in bethleem que interpretat domus panis qz eni vita laboriosa erat: iō homo sepe deficiebat. Sz nat' est panis qui hoiem cōfortat. Jo. vj. Ego sum panis viuus et c. Ps. Panis cor hois cōfirmat. Cōtra tertiū natus est in bethleem iude que iterpretat cōfitēs. Qz eni mors periculosa erat iō homo deū laudare non poterat. Ps. Nō mortui laudabunt te dn̄e sz per christi natiuitatē erat viuificādus et sic ad laudandū dign' fuerat: vt posset dicere cū p̄pheta. Nos qui viuimus benedicimus domino.

¶ Sermo. xviij. De eodem. Ser. ij.

Audierunt qr visitasset dn̄s filios israel: et qr respexisset afflictionē eorū et proni adorauerunt Exandi. iiij. In his premissis tria notantur. Primum est nr̄a deuota auditio: cū dicit. Audierunt. et c. Ista auditio est quam modo legi audiuim'. Jesus christus fili' dei in bethleem iude nascitur: natus est eni vt saluaret perditos, iō venit iesus portans salutem. Ps. De' autem rex ante secula operat' ē salutē i medio terre. i. in humana carne caro eni xp̄i nō dr̄ terra sed mediū terre. Natura quidem nostra habuit duplicē extremitatē. Unam qua fuit sub innocētia: aliam qua mō est sub miseria. Christ' ergo assumpsit naturā nostrā cū innocentia et quātū ad hoc participauit cū prima extremitate. et assumpsit cum miseria. i. cū penalitate: et q̄tum ad hoc participauit cū scd'a. Secūdo natus est vt sanaret egrotos: et iō vocat xp̄s portās vnguētū. Fiunt eni vnguēta ex speciebus aromaticis et herbis virtuosis aliquo liquore ifuso. Species aromatica est eius diuinitas preciosa et herba virtuosa est ei' caro incorrupta: qz sicut dr̄. Esai. Ois caro fenū. Liquor infusus eius sanguis preciosus. ex his tribus cōfectū est vnguētū quod omnez sanat egrotum. Eccl. xxxviij. Unguētarius cōfic. et vnguēta sanitatis. Tertio natus est vt reduceret exules et peregrinos et iō venit fili' dei portans secum regnū Esa. ix. Factus est principatus sup humerū eius. Iste principatus est diuinitas regalis q̄ā portauit vt nos reges faceret: vel est onus pctōrū quod portauit vt nos alleuiaret. Esa. liij. Uere languores nr̄os ipse tulit vel est crux q̄ā ipe suis humeris portauit vt nos tanq̄ ad vexillū colligeret. Esa. xj. Leuabit dn̄s signū in nationes et c. Secundo ponitur dei viscerosa cōpassio cū dicitur. et respexit afflictionem eorum. Circa quod notādum qr sicut dixit Beda homini ex peccato quatuor fuerunt inflicta scilicet ignorantia concupiscentia: impotētia et malitia. Sed deus oculo cōpassiōis respiciēs cōtra ista quatuor incōmoda misit quatuor remedia de quibus dicit. j. Corin. j. Qui fact' est nobis a deo sapientia: iusticia: sanctificatio: et redēptio. primū igit incommodū erat ignorantia qz per viaz salutis incedere nesciebat ps. viā ciuitatis habitaculi nō inuenerūt: ideo indigebat doctore: ideo deus factus est sapientia docens nos viā duplicem: vnā amplectendam et aliaz fugiendā. Mat. vij. lata

porta & spaciosa via que ducit ad pditio nē. Scdm incōmodum erat impotentia quia nullum bonū facere poterat per qđ iustificari posset: qz sicut dicit. Esa. liiij. Omnes iustitie nostre quasi pannus mēstruate: idō indigebat iustificatore .ppter hoc factus est nobis iustitia; ad Ro.v. Iustificati ergo ex fide pacem habemus ad deū p iesum christum. Tertiū incōmodū erat malitia. habebat enim voluntatē in malo obstinatā: & a diabolo ligatam: Idō indigebat redemptione. Et ppter hoc fact⁹ est nobis redēptio. ps. Redimet in pace aīam meam ab his qui appropinquant mihi quādo inter multos erāt mecum. Et dicit inter multos quoniam multi demones cōueniūt ad faciēdum istam cathenā: vnus ponit suggestionez, alius ducit ad delectationē, alius ad cōsensuz, alius ad opus: alius ad cōsuetudinem. Et ideo dicit mecū qz hō sepe iuuat diabolū. Quartū incōmodū est concupiscētia: homo eñ erat tot⁹ morbo infect⁹: et mala concupiscētia inflāmat⁹, ideo indigebat sanctificatione. Et ppter hoc fact⁹ est nobis sctificatio. ad Ephe.v. vt exhiberet sibi gloriosam ecclesiā nō habētē maculā neqz rugā. Non eñ debem⁹ hr̄e maculā i cogitatiōe nec rugā in ope: nec aliqđ hmōi i sermone. sz debem⁹ eē glīosi in cogitatiōe: i sermone & ope Tertio ponit humilior pfunda oratio cū dr. Et proni adorauerūt sic & mō adorauimus: qz fit triplici de causa. Prio vt xp̄m natū honorifice suscipiamus. Ipse enīz nos a deo honorauit qz fecit nos sibi similes: & hoc in creatione fecit nos fratres & hoc in redēptione faciet coheredes & hoc in glorificatione. Et ideo merito debemus ipz honorare qui tam multipliciter nos honorauit. Scdo vt sibi grās referam⁹. Modus referēdi gratiās aliqñ fit per solam vocis expressionē, aliquādo per manuum eleuationē: aliquādo per genuflexionem aliquādo p totā corporis pstrationē sicut modo fecimus: hoc significatum est Gen. xvij. Ubi abrahā audita natiuitate futura Isaac cecidit in faciē suā & adorauit gratia scilicet referendo. Tertio vt nos mortales recognoscamus acsi quilibet dicat ideo in terrā me prosterno qz mortalem me esse cognosco Gen. iij. puluis es & i puluerē reuerteris idest ßm Aug. puluis est animat⁹ cū nō eras & in puluerem reuerteris inanimatus qđ eras.

Sermo. xix. De eodem sermone. iij.

Cras egrediemini & dominus erit vobiscum Iosaphat ergo & iudas & oēs hītatores hierusalē pni ceciderūt in terrā coram domino & adorauerunt. ij. para. xx. In verbis premissis tria tanguntur. Primo ponitur nostra xp̄o cras deo venienti deuota obuiatio cū dr. Cras egrediemini. Egrediemur quidē cras supra nos intra nos & extra. Supra nos egrediemur aliqñ p excessuz ratione. Act. xi. Vidi in excessu mētis mee visionē aliqñ sublimitatē cōtēplatiōis. Iob. xxxv. Suscipe celū & intuere ethereaqz altior te sit. Primo ergo cras egrediemini supra vos per excessum rōnis: quia illud misteriū dñice natiuitatis excedit nostrā rationē: imo etiā angelicū intellectū: vñ Ioā. ait Cui⁹ non sunt dign⁹ vt soluā corrigiam calciamēti. In i carnatione qppe vt dicit. Grego. venit ad nos diuinitas calciata. Calciamētum aūt mediante corrigia pedi adiungit. Calciamētū igitur est caro christi. Corrigia est eius anima qua mediāte diuinitas coniūcta est carni. In hoc qz dixit se non sufficere medium. i. aīam. dat intelligere qz nō erat sufficiēs cognoscere aliquod extremorū. s. nec diuinitatē eternā: nec carnē de virgine genitam. Secūdo egrediemur supra nos per sublimitatē contenplationis: quia contemplationi tante dignationis vocare debemus Eccl. ij. trāsiui ad contemplādū sapientiā. Canti. iij. Egrediemini filie sion & videte regē salomonem in dyademate &c. vocatur caro christi dyadema: quia fuit nobis causa victorie corone. vel dicitur dyadema: quia ex omni pte fuit clausa nec alicui vicio vel tentationi fuit apta. vel dicitur dyadema quia sola figura circularis vna tantuz linea clauditur. caro aliorum facta fuit duabus lineis. i. cōmixtione vtriusqz parentis. caro autē

xp̄i vna tantũ linea fuit figurata : qꝛ tm̄ ex carne ꝟginis fuit formata Scđo cras egrediemur vel potius ingrediemur intra nos. Et iste ingressus aliqñ hꝫ fieri ꝑ inetternam meditationẽ. Geñ.xxiiij. dicit̃ de Isaac egressus fuisse in agrũ ad meditãdum. Aliqñ per suauẽ deuotionẽ Iudicum.xiiij. De forti egressa est dulcedo Sic ꝛ nos cras debemus egredi per internã meditationem: quia tantũ beneficiũ scim ꝑ meditari debemus. Prou̾.xv. Mẽs iusti meditabit̃ sapiam. Deuter.vj. Meditaberis sedens in domo tua: ꝛ ambulãs ꝛ dormiẽs atqꝫ cõsurgens. Et ponit̃ ibi triplex situs corporis. s. stare: sedere ꝛ iacere. In stãdo totũ corp᷑ laborat per qđ intelligit̃ labor actionis. in iacendo totũ corpus quiescit: per qđ itelligitur quies cõtemplationis in scđo partim quiescit ꝛ partim laborat: per qđ intelligit̃ vita composita ex vtraqꝫ Uult ergo dicere ꝙ istud bñficiũ meditari debẽt actiui et cõtemplatiui ꝛ perfecti. Debemus ẽt egredi siue ingredi per suauẽ deuotionẽ itra nos. Unde cantat ecclesia. Hodie per totũ mundũ facti sunt melliflui celi. Et đt celi pluraliter: qꝛ factũ est mellifluũ celum materiale: qñ stellã magnam destinauit. Celũ spiritnale. i. virgo btã : q̃ dulcedinem paradisi ꝓtulit. Eccl̃.ij. Breuis ĩ volatilibus est apis ꝛc. Celum rationale. i. magi ꝛ pastores q̇ tãta sunt dulcedine affecti ꝙ illi sua regna ꝛ isti suos greges reliquerũt Celũ intellectuale. i. angeli qui tanta suauitate sunt repleti ꝙ celũ reliq̃runt ꝛ ad pueri cunabula cucurrerũt. celũ supsubstãtiale seu diuinum qđ deificũ cõiter appellũt̃. i. de᷑ pr̃ q̇ hodie suã dulcedinẽ ad nos misit. ps. Dedit eis mãna ad mãducãdũ. Tertio egrediemur cras extra nos Et iste egressus aliqñ hꝫ fieri per extasim amoris. Dyonisi᷑. Est autẽ extasim faciens diuin᷑ amor nõ dimittẽs sui ipsorũ esse amatores: sed amandorꝫ. Aliquãdo ꝑ actionẽ gratiarũ ꝛ laudis. j. Tim.ij. Leuãtes puras man᷑ ꝛc. Isto ãt duplici mõ cras extra nos egredi debemus vcꝫ ꝑ extrasim amoris. Amor em̄ sicut dicit Dionysi᷑ facit extasim in deo, qꝛ nobis dignat̃ ꝓuidere. In angelo: qꝛ nobis dignat̃ ministrare. In homine imperfecto qui per amorẽ anime videt̃ deficere: sicut ptꝫ ĩ paulo q̇ dicit. Uiuo ego. iaꝫ nõ ego ꝛc. Sic ꝛ hodie ꝑ amorẽ egressus est de᷑ extra se ꝓpter nimiã hũiliationem. Itẽ angel᷑ ꝓpter nostrã exaltationẽ ꝛ virgo beata ꝓpter nostrã inauditã ꝑturbationẽ. Debem᷑ etiã egredi extra nos ꝑ grãrũ actionẽ ꝛ laudis, qđ significatũ est Exo.xv. Ubi dicit̃ ꝙ maria sumpsit tympanũ ꝛ p̄cinebat dicẽs. Cãtem᷑ dño ꝛc. Tympanũ fit de corio ĩ ligno extenso ꝛ virga percusso. Per coriũ intelligit̃ xp̄i corp᷑ qđ fuit albũ in natiuitate: rubicũdũ in cruce ꝛ nigrũ in morte: ꝛ fuit extẽsum in ligno crucis. ps. extendẽs celũ sicut pellẽ. fuit ꝑcussũ disciplina p̄ris. Esai.liij. Propter scel᷑ populi mei percussi eum. ex ista ꝑcussione resonabat tynitus pie conquestionis in aurib᷑ patris amoris in auribus matris, doloris in auribus humani generis. Thꝛẽ.j. O vos omnes qui transitis ꝛc. Et charitatis in auribus hostis qñ dicebat. Pater ignosce illis. Scđo ponit̃ p̄ñtie xp̄i corporalis exhibitio. cũ đr ꝛ dñs erit vobiscum. Dñs importat potestatem honorem ꝛ timorem. Hoc autem quod dicit vobiscuꝫ ecõtrario importat equalitatem: humilitatẽ ꝛ amicabilem amorem. Est ergo sensus: ille qui erat dominus per potestatẽ cras erit vobiscum per nature equalitatẽ. Heb.ij. Nõ confundit̃ eos vocare fratres ꝛc. Ille q̇ erat dñs per honorẽ ꝛ reuerentiã cras erit vobiscũ ꝑ humilẽ presentiã. Phil̃.ij. Exinaniuit semetip̄m ꝛc. Ille q̇ erat dñs ꝑ timorẽ cras erit vobiscũ ꝑ amicabilem amorẽ. Aug. Ama amorem illi᷑ q̇ amore tui amoris descẽdit in vterum virginis. ꝛ ibi amorẽ suũ amori tuo copulauit humiliãdo se sublenando te coniungendo naturã sue eternitatis limo tue mortalitatis. Tertio ponit̃ nostra profunda humiliatio cũ dicit̃. Ceciderunt proni in terram corã domino ꝛ adorauerũt. Est autẽ adoratio recognoscere in deo plenã dominationem. et ista recognitio habet fieri corde, ore, corpore. ꝛ munere. Corde quatuor modis: scꝫ fide vt in eũ credam᷑ tanq̃ in summe verũ. amore, vt ip̄m diligam᷑ tanq̃ summe banũ: timore, vt ipsum metuamus tanq̃

omnipotentē spe: vt in ipsum speremus tanq̄ misericordem Iste autē sunt quatuor species aromatice q̄ ponunt in dyademate. primā tamen speciem non habent heretici siue homines vani qui plus credunt fabulis q̄ verbis diuinis. Secūdam non habent auari qui plus diligūt nūmum q̄ deum. tertiam non habēt presumptuosi: quartā non habēt desperati. Sed etiā fieri debet hec recognitio ore: vt scilicet ipsum laudemus benedicamus et adoremus. Habet etiā fieri corpore scilicet inclinatione genuflectiōe: et prostratione habet fieri munere. vt scilicet in signū diuinitatis atq̄ dominij oblationes et primitias sibi demus.

¶ Sermo.xx. De eodē. Sermo.iiij.

Ec dies boni nuncij est si tacuerimus et noluerimus nunciare vsq̄ mane sceleris arguemur. iiij. Regū.vij. Ex his verbis habetur q̄ hec dies sit gratiosa: quia est dies boni nuncij. Et est gaudiosa: quia non debemus a laude tacere. circa primum notādum est q̄ est duplex annunciatio. scilicet serpentis et angeli celestis. de prima dicitur Genesis. iij. Cur precepit vobis Deus etc. De secunda dicitur Luc.ij. Ecce euāgelizo vobis gaudium etc. In prima quatuor fuerūt. scz dubietas ex parte mulieris: cū dixit. Ne forte moriamur Falsitas ex parte serpētis. Fatuitas ex pte hominis. Et seueritas ex parte dei penā irrogantis. Et ista quatuor fecerunt illam diem esse diem mali nuncij. Et quāuis illa quatuor tunc inchoauerunt: tamē totum genus humanum postmodū occupauerūt. s. dubietas in sperandis, falsitas in credēdis, fatuitas in diligendis, et seueritas in penis irrogandis. Secūda est annunciatio angeli celestis in qua quatuor ponūtur scilicet q̄ natus est nobis saluator natus est xp̄s natus est dominus natus est panis qr bethleem iuda ita q̄ saluator attulit eternam salutē xp̄s vnctionē dn̄s legislatorez et panis suauissimā refectionē. Et ista quatuor remedia sunt cōtra quatuor incōmoda supradicta: ppter q̄ hec dies est boni nūcij Primo igitur in humano gn̄e erat dubietas in sperādis. Cōtra hoc venit nobis saluator portās eternā salutē. Esa.xxv. Urbs fortitudinis nostre syon saluator ponet in ea murus et ante murale. Multū ergo sperare debemus: qr saluator factus est fortitudo n̄ra ex eo q̄ nos defendit Murus noster igneus videt: quia hostes cōsumit zacha.ij. Ego ero murus in circuitu igneus. Et antemurale nostrū qr ictus passionis p nobis sustinuit. scd̄o erat seueritas in penis irrogādis. Contra illud venit xp̄s afferēs vnctionē. ps. Unxit te deus deus tuus oleo letitie pre cōsortibus tuis. Olim deus erat durus: sz modo est vnctus et factus est mansuetus ideo dicit Unxit te deus deus tuus. Erat iratus: sed hodie factus est letus et recōciliatus ideo subditur. Oleo letitie Erat auarus: quia vix volebat modicum gratie sue elargiri sed hodie factus est largus ideo subdit. pre cōsortibus tuis. Et ideo de plenitudine eius nos oēs accepimus. Tāta est modo abundātia vnguentorū: q̄ ea q̄ erāt dura facta sunt mollia. Quatuor quidē olim erant dura et inflexibilia: scilicet celum vt aliquem reciperet. angelus vt scz hominē diligeret deus vt hominē recōciliaret et mors vt omnes absorberet. Sz ista sunt vncta et facta sunt flexibilia. ps. Inclinauit celos et descendit: et caligo sub pedibus eius factū est enim flexibile celum materiale vt homines suscipiat. Intellectuale. i. angelus vt homines diligat ipse deus descēdit et homines recōsiliauit. Caligo sub pedibus eius fuit qr mortē suppeditauit tertio erat falsitas in credēdis. cōtra hoc venit dn̄s afferens nouā legislationē. Esa.xxxiij. Dominus iudex n̄r. dn̄s legifer n̄r dn̄s rex n̄r ipse saluabit nos Scd̄m autem dionysiū ad preceptū dn̄ium tria requirunt. s. preeminentia cōtinentia permanētia. Sed deus non videbat dn̄ari in mundo: nec q̄tum ad preeminētiaz. Esa.lxvi. Facti sumus quasi in principio cū nō dn̄areris nostri. Nec q̄tum ad continētiā eiusdem.xxvi. Domine deus noster possederūt nos domine absq̄ te: nec q̄tum ad pmanētiā, qr videbat a dn̄o cecidisse. Esa.xix. Tradā egyptum in manus dn̄orum crudeliū Sed

hodie ipsum dñm recapauit. Luce.j. hic
erit magnus, ꝛ filiꝰ altissimi vocabitur.
Ecce preeminētia ꝛ dabit dominꝰ illi se=
dē dauid patris eius ꝛc.ecce cōtinentia
ꝛ regni eius non erit finis ecce pmanen=
tia. Quarto erat fatuitas ꝛ incipiditas
in intelligēdis.Cōtra hoc venit panis to
tius suauitatis.Sapiē.xvj.panē de celo
prestit isti illis omne delectamentuz in se
habentem ꝛc.Unde cantat ecclesia.et est
sumptum de Johele.ꝛ Amos.In illa die
stillabūt mōtes dulcedinē ꝛ colles fluent
lac ꝛ mel.per lac intelligitur christi hu=
manitas:per mel diuinitas: p dulcedinē
totꝰ xp̄s qui totus erat totꝰ dulcis ꝛ sua=
uis.Quidā autez delectant circa ea que
spectāt ad humanitatem:isti fluūt lac q̄=
dam circa ea que spectāt ad eius diuini
tatem isti fluunt ꝛ distillant dulcedinem.
Secūdo hec dies est gaudiosa:ideo di=
citur.Si tacuerimꝰ Nō enī debemus ta=
cere corde sz annūciare ore.Corde q̄dē
nō debemꝰ tacere:sed magnā exultatio=
nez habere ephe.v.cantātes ꝛ psallētes
in cordibꝰ Philip.iiij.Gaudete in dño se
per ꝛc.Istud enī gaudiū debet esse ma=
gnū q̄tum ad impmissionē:ideo dr. gau
dete in dño Quantū ad perpetuationez
ideo dr.Semp Quantū ad intentionem
ideo dr.Iterū gaudete.Quantū ad ostē
sionē ideo dr. Modestia vestra nota sit.
Quantū ad extēsionē ideo dr.Omnibus
hominibꝰ.Debemꝰ etiā annunciare:ore
verbo ꝛ signo.Uerbo.ps.In psalterio
decacordo psallā tibi. Per psalterium:
decacordū intelligimꝰ xp̄m incarnatū in
quo fuerāt quiq̄ corde.i.vulnera quinq̄
ostēdētes suā hūanitatē:ꝛ quinq̄ ostēdē
tes maiestatē.i.natiuitas supnaturalis:
gloria resurrectiōis: maiestas ascēsiōis
missio spūssancti: ꝛ iudiciaria potestas
Debemꝰ etiā laudare signo.i.corporis
prostratione vt christo vicē repēdamus
qui totaliter se pstrauit et nihil sibi de se
retinuit:nec ppriū amorē.Rom.v.Etenī
christus sibi nō cōplacuit ꝛc. Nec ppriū
sensū.Joā.vij.Mea doctrina nō est mea.
Nec ppriā volūtatē retinuit.Lu.xij.Nō
mea sz tua volūtas fiat. Nec ppriā ope=
rationē.Job.viij.A meipso facio nihil:sz
nec ppriā sed cōmunē conuersionē.Ba=
ruch.iij.Post hoc in terra visꝰ est ꝛc. Un
de ergo:ꝛ tu fac siliter vt de te nihil reti=
neas nec amorem. Johannis.xij. Qui
amat animā suam ꝛc.Nec proprium sen=
sum.Rom.x.Nolite esse prudētes apud
vosmetipsos.Nec voluntatem.Matth.
xvj.Si quis vult venire post me abneget
semetipsum ꝛc. Nec propriam operatio
nem.Galat.vj.Operemur bonū ad oēs
nec ppriā cōuersationē.j.Pet.ij.Cōuer=
sationē vestrā inter gētes habētes bonā.

¶ Sermo.xxj. De eodē. Sermo.v.

Oportet solē
preuenire ad benedi=
ctionem. Sapiētie.xvj.
Ortum veri solis cra=
stino celebrandum ho=
die dupliciter preueni=
mus scilicet in choro in capitulo.In cho
ro autem tripliciter.Prima preuentio est:
quia hec festiuitas natiuitatis dominice
hodie in laudibus inchoatur: quod est
insolitum ꝛ singulare. ꝛ hoc triplici de
causa.Prima est q2 hec festiuitas incepit
a laudibus tam angelorum qui dixerūt.
Gloria in altissimis deo quā pastorum.
De quibus dicitur.Reuersi sunt pastores
laudantes ꝛ glorificantes deum ꝛc. Se=
cūda est quia omnes creature ipsam lau
dant.vnde propheta inducit oēs creatu
turas ad laudādū Christi aduētū dicēs.
Letētur celi ꝛ exultet terra.ꝛc. Tertia ra
tio est:quia in ea materia ꝛ ratio omnis
laudis.Omnes enī q̄ cātica laudis edi=
derūt:aut ediderūt propter immensum
gaudiū vt illud.j.Regū.ij.Exultauit cor
meum in domino:aut propter completū
desideriū:vt illud Luce.ij. Nūc dimittis
seruuz tuū domine.Aut propter receptū
beneficiū:vt illud Exodi.xv. Cātemꝰ do
mino gloriose ꝛc.Et sicut fuit canticū Za=
charie ꝛ beate marie. Recte igitur hec fe
stiuitas a laudibus inchoatur: q2 hodie
venit nostrū gaudiuz.Esa.xxj.Gaudete,
ꝛ laudate simul deserta hierusalē ꝛc.No
strum desideriū Aggei.ij. Ueniet deside
ratus cūctis gentibus:ꝛ nostrum benefi=
cium nobis datuz.Esa.ix.Puer natus est
nobis.Scḋa preuētio q2 ē festiuitas cra
stina hodie nobis crebro pnūciat.Et fa=

est ecclesia ad similitudinē alicuius ciui-
tatis, regem aliquem expectātis. Uenit
enī vnꝰ nuncius qui dicit ꝙ rex quidā ve
nit: sed adhuc multum longe est: et istum
nuncium mittit ecclesia in prima domini-
ca de aduentu aspiciēs a lōge ꝛc. Sꝫ qm̄
audiētes regē lōge esse ex hoc posset du
bitari ꝙ nimis tardaret: ꝛ ex hoc essent
in aliquo merore: ideo mittit secundū nū
ciū in secūda dominica dicēs. s. Hierusa-
lem cito venit salus tua: quare merore cō
sumeris? ꝛc. Deinde mittit tertiū in ter-
tia dominica: q̄ dicit ꝙ iā apparet perso
na regis dicēs. Ecce apparebit dominꝰ.
Iam apparet militia regis: cū subditur.
Et cum eo sanctorū milia. Iam apparēt.
vexilla regis: cū subdit̄. Habens in vesti
mento ꝛ in femore suo scriptum ꝛc. Tūc
etiā mittit preconē vt omnes conueniāt.
ꝛ sint parati. Et hoc i quarta dominica:
cum dicit. Canite tuba in sion vocate gē-
tes ꝛc. Quādo aūt ꝯstat ꝙ crastino est vē
turꝰ tūc nō vnū sꝫ plures nuncios mittit.
Unus dicit. Hodie scietis q2 veniet dñs.
Aliꝰ dicit. Cras egrediemini ꝛc. Aliꝰ di-
cit. Crastina die delebit̄ iniquitas terre.
Aliꝰ. Cras faciet dñs inter vos mirabilia.
Tertia p̄uētio est: q2 nr̄a sanctificatio et
preparatio nobis p̄dicit̄. Spōsa quidē
debet se p̄parare sm̄ nobilitatē sponsi.
De cuiꝰ nobilitate dicit̄ Cant. v. Dilectꝰ
meus cādidꝰ ꝛ rubicūdus. Cādidꝰ quā
tum ad carnē purā: rubicūdus quantum
ad animā charitate succēsam: electus ex
milibꝰ quantū ad diuinitatē verā. Spon
sa igitur vt spōso assimiletur debet assu
mere vestes albas puritatis rubeas cha
ritatis. Prouerb. vlti. Byssꝰ ꝛ purpura in
dumentū eius: ꝛ varias multiplicie virtu
tis. Ps. Astitit regina a dextris tuis in ve
stitu deaurato ꝛc. Secundo preuenimus
hanc festiuitatē in capitulo: ꝛ hoc tripli-
citer. Primo q2 singulari modo pronūcia
tur: cū dicit̄. Anno Cesaris Aug. xlij. ꝛc. ꝛ
fit tibi annūciatio in triplici lingua vt di-
ctū est: scilicet i latina, hebraica, ꝛ greca.
Iste enī tres lingue laudāt christū in mū
dū veniētē: sicut patet hic. Laudāt ipsū
morientē: q2 crucis titulus scriptus erat
grece, hebraice, ꝛ latine. Laudabāt ipm̄
in celo regnātem. sicut patet in missa vbi
eius gloriā laudamꝰ. Latine: vt patet in
epistolis, euāgelijs, ꝛ cātu. Grece: sicut in
Kyrie eleison. ꝛ hebraice. sicut i alleluia
et amen. Secunda preuentio est: quia in
terrā nos p̄sternimus vt de sua visitatiōe
sibi gratias referamꝰ. Exod. iiij. Audierū ꝛ
q2 visitasset dñs filios israel ꝛ proni ado
rauerūt. Legitur Ione. iij. ꝙ rex indutus
est sacco ꝛ sedit i cinere, ꝛ omes serui idē
fecerūt. Rex christus sedet in cruce quā-
do inductus est carne ꝛ ideo nos debe-
mus sedere in cinere ꝛ nos p̄funde humi
liare: ꝛ sibi gratias agere tympanū assu
mētes ꝛ dicētes Exod. xv. Cantemꝰ dño
ꝛc. In tympano est forma sperica: pellis
extēsa ꝛ melodia. Si i christo fuit diuini
tas eterna, caro crucifixa, ꝛ anima omni
iubilatiōe plena. Istū debemꝰ assumere
per meditationē ꝛ sibi cantare per gra-
tiarū actionē. Tertia p̄uētio est: quia ser
mo in vigilia preponitur. Dicit autē Am
brosius super Beati immaculati. ꝙ ser-
mo dei habet illuminare, accēdere, ꝛ mū
dare. Nos igit̄ expectamus ortum vere
lucis, solis ꝛ ignis. Cōueniēter igitur ser
mo p̄ponitur vt quia habet illuminare:
disponamur ad illuminationem lucis re
fulgentis. Esa. ix. Habitātibus in regiōe
vmbre mortis lux orta est eis, q2 habet
calefacere disponamur ad calefactionē
solis incalescentis. j. Regū. xi. Cras erit
nobis salus cum incaluerit sol: q2 habet
mūdare disponamur ad purificationem
ignis cōsumētis ꝛ purgantis. Malac. iij.
Ipse enim quasi ignis conflans.

¶ Sermo. xxij. In natiui. dñi. Ser. j.

V Iacob ge
nuit Ioseph virum
marie. Mat. j. Aug.
dicit in lib. de tri. Te
stimonia quedā ven
turum prenunciaue-
runt: quedam venis-
se testate sunt creatu
re eum per quem facte sunt factum quip
pe creatorē p quē facta est oīs creatura
oēm creaturā testē habere oportebat. ex
his duo eliciunt̄. Unū q2 xp̄ꝫ vētuꝝ mul
ti p̄nūciauerūt. Scd̄m: q2 ip̄m venisse om
nes creature testate sunt. ¶ Circa p̄mum

notandū q ipm multi pnūciauerūt sicut
fuerūt pphete q eū pdixerūt, et patriar-
che q ipsum in mundū p generationē ad
duxerūt quorū genealogie hodie recitant:
et ideo illa genealogia dz esse nobis val
de speciosa ad innuēdū: qr ex ea pcessit
ille. de quo dr Speciosus forma ec. dul-
cis ad audiēdū: qr ex ea pcessit ille q sm
Ber. et in hore mel: i ore melos: in corde
iubil9 debet esse delectabilis ad orādū:
quia ex ea pcessit ille. de quo dicit Eccli.
xxiiij. Sicut sinamomū et balsamum aro
matizās ec. debet esse sapida ad pgustā
dum: qr ex ea processit ille. de quo dicit
ibidem. Qui edunt me adhuc esurient ec.
debet esse suauis ad amplexādum: qr ex
ea pcessit ille. de quo dicit in ps. Quoniā
tu dne suauis et mitis ec. ¶ Circa secūdū
notādū q oēs creature christi natiuitatē
testate sunt. Primo creatura celestis que
ostēdit eius eternitatē. Un dicit Chry. q
tūc circa solē circulus aureus apparuit:
in circulo autē eternitas designat. Mani
festauit suā potestatē: sicut patet in stella
que magis apparuit q puero obsequiuz
prestitit, et quā puer de nouo creauit. Ma
nifestauit eius cū patre et spiritu sancto
equalitatē: quia tunc tres soles in oriēte
apparuerūt qui ad vnum corpus solare
postmodū sūt redacti. Manifestauit suā
cum patre puritatem: sicut patet in stella
que in forma puelle puerum tenētis in vl
nis apparuit. Stelle enim natura purissi
me sunt. Secundo testificata est creatura
terrestris: sicut patet in quatuor elemen-
tis. Terra em induit nouā fecūditatē: qr
de vineis engaddi balsamū miraculo se
prupit. Aer īduit nouā claritatē. Luc. ij.
Claritas dei circūfulsit illos, et aq induit
nouā saporis dulcedinē: qr tūc fōs aque
rome in oleū est puersus ignis induit no
uā virtutē: qr cū illius virtus sit illumina
re et cōburere: habuit virtutē illumina-
tiuā et nō cōsumptiuam. hoc significatum
est Exod. iij. in rubo q ardebat sz nō cbu
rebat. Quia virgo beata fuit igne spiri-
tussancti inflāmata, et nullo igne concu-
piscentie adusta et illuminata ec. Tertio
eius natiuitatē testificata est creatura ve-
getatiua: qr tūc vinea engaddi īduit no
uū florē. Cāt. ij. Uinea nra floruit nouū
fructum ibidē. Fructus eī dulcis guttu
ri meo induitq nouū balsami liquorem.
Eccli. xxiiij. Quasi balsamuz nō mixtum
odor me9. Quarto testificata ē creatura
sensibilis. Nam bos et asinus ipsum suū
dnm cognouerūt. Esa. j. Cognouit bos
possessorē suū. ec. ipm flexis genib9 ado
rauerūt. Esa. xliij. Glorificauit me be-
stia agri: qr a comestiōe feni sup quod ia
cebat abstinuerūt. Quinto testificata est
creatura rationalis: sicut patet i Cesare
Augusto qui tunc publicas stratas p mū
dum fieri iussit romanis debita dimisit, et
vocari deus renuit. et qūuis horū signifi-
cationē non intelligeret: spiritus tamen
sanctus intellexit. per hoc enim significa
batur q christo venienti debem9 pparare
viā cordium. Luc. iij. parate viam dni q
ipse debebat dimitere debita peccatorū.
Mat. xviij. omne debitū dimisi tibi ec. Et
q veniebat ille qui erat naturalis dns et
rex vniuersorū: vnde propter absentiam
istius dni in humano genere cōquereba
tur. Esa. xxvj. Domine deus nr possede
runt nos domini absq te. Sexto testifica
ta est creatura intellectualis: id est angeli
q quidē testificati sunt eū patenter, hono
rabiliter, et letanter. Christus quidem oc
culte venerat: sz angeli nō sunt passi ipm
penitus occultari: et ideo angel9 ipm pa-
storibus patenter annūciauit dicēs. Ecce
euāgelizo vobis gaudium magnum ec.
Testificati sūt honorabilr: qr nō vn9 vel
duo sz exercit9 militie celestis de celo ve
nit. Testificati letāter dicētes. Gl'ia in al
tissimis deo.

¶ Sermo. xxiij. De eodē. Sermo. ij.

IAcob genuit
Joseph virū marie de q na
tus est Jesus q vocat xps.
Uirgo beata i his v'bis tri
b9 describit. Primo a mrimo
niali federe. cū dr. Joseph virū marie. Uo
luit em xps matrem suam habere spon-
sum multiplici de causa. Ipsa eī erat te
nera puella: ideo īdigebat viro maturo
et grādeuo vt ab ipso custodiret. Erat so
la: ideo indigebat fideli socio a q in par
tu et ante partū et post partum associare-
tur. Erat virgo verecūda: ideo indigebat

viro sibi matrimonialr copulatone tāq̄ adultera infamaretur. erat multis laborib⁹ exponēda: iō indigebat magno adiutorio quo releuaref. Erat diabolo suspecta: ne scʒ esset illa de qua Esaias prophetauerat. Ecce virgo ɔcipiet ꝛ pariet. ꝛc. ideo debuit esse in matrimonio vt illō mysterium diabolo celaretur. Secundo describitur a nomine cum dicitur Marie que alio nomine dicitur domina. Et interpretatur stella ꝛ illuminatrix: est ergo domina ꝛ imperatrix. ꝛ ideo tanq̄ dominus contra diabolū potestatiue exercuit. Primum quia ipsum de cordibus fideliū expulit. hoc significatum est in tēplo pacis quod corruit sicut enim boni sunt templum dei: sic ꝛ mali sunt templum diaboli. ceciderunt igitur prout erant templuʒ diaboli: ꝛ facti sunt templum dei. Secundo quia principem demonum contriuit. Hoc significatum est per illā magnā statuam que erat rome arte diaboli in aere subleuata de qua responsum est ꝙ non caderet donec virgo pariat que nocte qua peperit cecidit: per quod significaf ꝙ potestas principis demonum per virginem contrita fuit. Tertium est ꝙ cultum idolorum euacuauit. Hoc significatum est in statuis idolorum que in Egypto corruerunt. Hieref eni in Egyptum descendēs signum eis dedit ꝙ tunc idola sua corruerent quādo virgo pareret: ideo sacerdotes illi imaginem virginis cum puero in secreto tēpli adorabāt: sed in ipsa nocte qua peperit idola corruerunt. Secundo dicitur stella: ideo Rome apparuit in forma stelle puerū baiulantis que erat circūdata aureo circulo, ꝛ erat iuxta solē, ꝛ audita est vox: hic est ara celi. per hoc significatur quante fuerit puritatis: quia visa est in specie stelle q̄ est nature purissime. Quante dignitatis: quia circundata aureo circulo. Tota enim curia celestis in modum corone ipsam circundat ꝛ ornat. Unde cantat ecclesia. Circundabant eā flores rosarum ꝛ lilia conuallium. Quāte sit potestatis: quia erat iuxta solem: id est christum hoc significatum est. iiij. Regnū secdo. Positum est thronus matris iuxta thronum regis. Quāte sit pietatis: qꝛ vocata est ara celi. Sicut enim altare est mediū inter deū ꝛ populū: sic ipsa est mediatrix inter deum ꝛ nos. Tertio dicif illuminans siue illuminatrix qꝛ hoiem cecū illuminauit, ꝛ hoc signitatū est ꝙ vinea Engaddi florē attulit fructū produxit: ꝛ etiā balsami liquorē emisit. Homo q̄dē habebat oculū carnis sanguinolētū: qꝛ carnalia desiderabat: sed virgo florem ꝓtulit qui in passione attritus ꝛ excoctus oculo carnis est appositus ꝛ ipm sanauit. habebat etiā oculū affect⁹ lcipidū qꝛ spiritualia sibi displicebāt sʒ fructū protulit. cui⁹ dulcedo ipam insipiditatē fugauit. habebat eni oculū intellectus obscurū qꝛ dei veritatē nō recognoscebat: sʒ liquor balsami oēm impuritatē abstersit. Tertio describif a virginali pudore quod notaf cū dicif. De qua natus est iesus ꝛc. Nota de q̄b⁹ decuit ipam virginē esse qꝛ deus sibi cōmittebat precium redēptionis hūane. ideo debuit ꝛ decuit vas integrū ne effūderef: ꝟginitas eni ꝑfecta integritas est carnis ꝛ mētis: sʒ de multis dicif. Eccli. xxj. Cor fatui quasi vas ɔfractū ꝛc. ɔmittebat sibi thesaurū diuine sapientie: iō debuit esse vas nouū: ꝟginitas eni totū hominē nouū facit. hoc signatū ē. iiij. Regū ij. Ubi dicif ꝙ Helyseus. i. de⁹ pr posuit sal. i. diuinā sapiētiā in vas nouū. i. in marie vterū. ɔmittebat sibi balsamū diuine grē: iō debuit esse vas mundum. Uirginitas eni dicit perfectā mundiciā mētis ꝛ corporis. Uñ propheta petēs spūalē grātiā. primo petit vasis mūdiciā dicēs. Cor mundū crea in me deus ꝛc. Cōmittebat sibi splendorem est paterne glorie. iō debuit esse vas admirandū. Eccli. xliij. Uas admirabile opus excelsi.

¶ Sermo. xxiiij. De eodem. sermo. iij.

Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnā. Et subditur. Paruul⁹ nat⁹ est nobis, ꝛ fili⁹ dat⁹ est nobis ꝛc. Esa. ix. Qn rex aliq̄s ē vētur⁹ multi nūcij destinanf. Sic ēt añ faciē hui⁹ regis in q̄ iubet triū missarū tres nūcios mittit. s. vnū ꝓphetā vnū euāgelistam ꝛ vnū apl'm: ꝛ isti sunt omnes fide dignissimi. Nā ꝓpheta. s. Esa. fuit a spū

sancto inspiratus Apostolus vsqꝫ ad ter tiū celū fuit rapt⁹. Euāgelista. s. Lucas q̄ in duab⁹ missis ponit: fuit a beata vgi ne doctus. Joānes qui ponitur in tertia missa fuit a fonte pectoris xp̄i aq̄ sapien tie potatus. Uerba igitur premissa sunt vnius de his tribus ambassatoribus: in q̄bus tria ponunt. Primū est humani ge neris magnū periculū: cum dicitur. Po pulus qui ambulabat in tenebris ⁊c. Te nebre quidem quatuor incommoda in ducūt: scꝫ horrorē. obscuritatē, tristitiā ⁊ frigiditatē. Homines igit tūc erant in te nebris, qꝛ erant in horrore et timore, ex eo q̄ erāt in potestate demonum traditi. Exodi. x. Facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti. Erant in obscu ritate qꝛ erāt multiplici ignorantia inuo luti. Job. xxxviij. Nos quidē inuoluimur tenebris: erāt in tristitia: qꝛ de visiōe erāt p̄uati. Thob. v. Quale gaudiū mihi est q̄ in tenebris sedeo: ⁊ lumen celi nō video? Erāt in frigore: quia igne diuini amoris alieni: illo: scꝫ igne. De quo dr̄ Luce. xij. Jgnem veni mittere in terrā: ⁊ quod vo lo nisi vt accēdat. Sꝫ popul⁹ qui erat in his tenebris hodie vidit lucem magnā illam. s. de qua dicit in ps. Lux orta est iusto. Lux autem habet assecurare: illu minare: ⁊ letificare calefacere. Primo er go assecurauit hominē expellens ⁊ refre nans demonis potestatē. ps. Ort⁹ est sol scilicet christus in cōgregati sunt omnes demones ⁊ in cubilib⁹ suis collocabunt. Secūdo nos illuminauit dās verā dei co gnitionem. Luce. j. Jlluminare his q̄ in tenebris ⁊ in vmbra mortis sedēt ad di rigendos ⁊c. Tertio nos letificauit resti tuens dei visionem. pucr. xv. Lux oculo rum letificat animam. Quarto letificauit ⁊ inflammauit infundens diuinum amo rem. ps. Jgnem misit vt luceret eis p̄ nos etē. Jsta quatuor hodie angel⁹ dn̄i de ce lo nobis attulit. Remouit enim obscuri tatem ⁊ induxit illuminationem. vnde di citur. Claritas dei circunfulsit illos. re mouit timorem ⁊ induxit securitatem cū dixit. Nolite timere. Remouit tristitiam ⁊ induxit leticiam cum dixit. ecce euange lizo vobis gaudiū magnum. remouit fri giditatem et addūxit verum ignem scili

cet christum: cū ait. Natus est vobis ho die saluator ⁊ cetera. Secundo ponitur huiusmodi periculi magnum remediuꝫ: cum dicitur paruulus natus est nobis. et licet christus hodie fuerit paruulus quā tum ad etatem matrem staturam fami liam domum lectum cibum ⁊ vestimen tum. Potest tamen dici q̄ ipse fuit paruu lus triplici alia ratione. Primo qꝛ offen sus de facili potest placari. q̄ enim ol im vixerat tāq̄ implacabilis. Ezech. vij. nō parcet oculus meus super te. ⁊ nō misere bor. Modo dr̄ Esa. lxj. predicate annuꝫ placabilem dn̄o ⁊ diē vitionis deo nr̄o: vt cōsolarer omnes lugentes vt ponerē fortitudinē lugētib⁹ syō. Scd̄o qꝛ in emē do faciliter potest decipi: paruulus em̄ aliquando p̄ vno pomo dat totam suam hereditatem. Olim deus regnum suum valde care vendebat: qꝛ null⁹ ipsuꝫ eme re poterat, nec p̄ aliqua graui pn̄ia: nec p̄ morte aliqua sed modo dat regnū p̄ calice aque frigide. Matt. x. Quicūqꝫ de derit vni ex minimis istis calicē aque fri gide ⁊c. Imo p̄ vna bona voluntate ps. Desiderium pauperū exaudiuit domin⁹: ideo deum quodāmodo decipimus: qꝛ eius regnū quasi pro nihilo obtinemus. ps. Pro nihilo saluos faciet illos. Ter tio dicitur paruul⁹: qꝛ ad instar paruuli dꝫ cōcipi p̄ bona p̄posita. Sꝫ multi sunt q̄ aborsum faciūt qꝛ bonū propositū ad opus nō p̄ducūt. Esaie. xxxvj. Uenerūt filij vsqꝫ ad partum: ⁊ virtus non est pa riēdi. Debet etiā parturiri p̄ bona ope ra. Esa. xxvj. A facie tua ꝯcepimus ⁊ par turiuimus: ⁊ peperim⁹ spiritum salutis. Debet nutriri p̄ perseuerātiā. Exo. ij. Ac cipe puerū istū ⁊ nutri mihi. Debet por tari p̄ patientiam. Ecclesiast. vj. Subijce humerū tuum ⁊ porta illam. scꝫ sapien tiā. Tertio ponitur isti⁹ remediū magnū preconium cum dicitur. Et filius dat⁹ est nobis. Magnuꝫ preconiū est dei patris: q̄ tante erga nos fuit liberalitas: qꝛ de dit nobis quoddā sibi proprium: scꝫ suū filium. quoddā sibi et filio commune. scꝫ spiritū sanctū: quoddā sibi in filio ⁊ spi ritusancto cōmune. s. mundū vniuersum ⁊ angelicū ministerium: deniqꝫ promittit vultū suum nobis. Psal. Domine qd̄ est

penuria inuuit. ps. Et audiuit pauperez de inopia &c.

¶ Sermo. xvij. In vigilia natiuitatis dñi. Sermo primus.

VBi venit plenitudo tēporis misit de⁹ filiū suum sup. in mundū ad Gala. iiij. Circa aduētū saluatoris in mūdum tria hic determinantur. Primum est temporis opportunitas: cū dicitur. Ubi venit plenitudo temporis. Secundū est nascētis sublimitas cū subditur: misit deus filium suū. Tertium est loci congruitas qđ notatur i verbo subintellecto scz in mundu3. Ista tria per ordinē similiter in leta annunciatione notātur que modo est lecta in kalendario. Anno inquit Cesaris. Aug. xlij. hebdomada iuxta danielem prophetā. lxvj. olympiade autem centesima nonagesima tertia. Ecce temporis opportunitas. Jesus christus filius dei ecce nascentis sublimitas. In bethleem nascitur. Ecce loci cōgruitas. Circa primum notandū ꝙ ipsa temporis oportunitas determinat̄ scđm morem Romanorū Grecorum & Judeorum: ꝙ enim dicitur anno cesaris Augu. xlij. est mos romanorū. Qđ sequit̄: hebdomada aūt &c. est mos iudeorū. quod subinfert̄ olympiade autē centesima &c. Est mos grecorū ex his tribus. respondent ista tria verba que sequūtur. Jesus christus filius dei. Nā iesus est hebreū: christus est nomē grecū: filius dei romanum. Apud romanos autem erat imperialis potentia. Apud iudeos sacerdotium & prophetia. Apud grecos vero sapiētia: per istam ergo triplicem determinationē dat̄ intelligi ꝙ iste puer q̄ nascitur est rex & imperator celi: sicut angel⁹ testat̄ dicens. Luc. j. Regnabit in domo iacob in eternum &c. Est ppheta & sacerdos generis hūani ps. Tu es sacerdos in eternū &c. Jo. vj. Hic est vere ppheta &c. est sapiam dei. j. Corin. j. Qui fact⁹ est nobis sapia a deo &c. Circa scđm scz nascētis sublimitatē: notandū ꝙ homo tria incōmoda incurrerat. erat em̄ inimicus deo: vulnerat⁹ a peccato & exclus⁹ a regno. Contra ista tria ponuntur tria i dicta annunciatione: cum d: iesus xp̄s fili⁹ dei vñ dicit Ber. ecce dominus venit cū salute: venit cū vnguentis: venit cū gloria neq3 em̄ sine salute iesus: nec xp̄s sine vnctione neq3 sine gloria venit filius dei. Qr igit̄ homo inimicus erat deo attulit nobis salutē qđ notat̄ in hoc quod dr iesus id est saluator. Ipse em̄ saluauit nos q̄ nos prī recōciliauit. Ro. vj. Cū em̄ inimici essemus recōciliati sumus deo per mortem filij eius. De ista recōciliatione sic dt Aug. in li. cōtra hereses in persona xp̄i. cū esses inimic⁹ patri meo recōciliaui te per me. Cū inter siluas & montes errates q̄sini te hūeris meis portaui te: patri meo red didi te. laboraui: sudaui caput meū: spinis opposui: manus meas clauis obieci lācea latus meum aperuit: tot non dicā iniurijs: sed asperitatib⁹ laceratus sum: sanguinem meu3 fudi: aia3 meam posui coniungerem mihi te: & tu diuideris a me. Secundū incōmodū: qr homo erat vulneratus a peccato. Contra hoc attulit vnctionē: quod notatur hic in hoc ꝙ dr xp̄s qui interpretatur vnctus. ps. Unxit te de⁹ tuus. De ista autez vnctione nobis effudit: iuxta illud pphete. Sicut vngmētū in capite qđ descēdit i barbā &c. per caput itelligit̄ xp̄s qui sine mēsura vnctione spū ſſancti fuit perūctus. Jo. iij. Non ad mensuram dat de⁹ spm̄. i. xp̄s per barbā intelliguntur prelati qui debēt esse viriles ad vicia vlciscēda: per vestimentum intelligunt̄ contemplatiui: qui sunt ornamētū eccłie per orā vestimēti intelligunt̄ actiui qui sunt terrenis dediti. vnguētū ergo sacre vnctionis fluit in capite xp̄i per plenissimam redemptionē inde fluit in barbaz: in prelatos vt sint flexibiles ad cōpassionem. iij. Reg. xx. Reges israel clementes sunt: inde in vestimētū. i. i cōtemplatiuos vt sint odoriferi p deuotionē. Canti. iiij. Odor vnguentorū tuorū sup omnia aromata. Inde in orā vestimenti. i. i actiuos vt sint vnibiles p fraternam dilectione3. ps. Ecce q̄ bonum & q̄ iocundū habitare fratres i vnū &c. Tertiū incōmodum est qr erat exclusus a regno: iō attulit nobis gloriam qđ notatur cū dicit̄ fili⁹ dei. Nā

secundū

secundū Ber. ad eugeniū. xp̄s triplici iu-
re regnum possidet: scilicet iure creatio-
nis redēptionis, ⁊ dono patris. Primuȝ
ius totaliter nobis tribuit: qꝛ non crea-
uit propter se: sȝ propter nos Mat.xxv.
Possidete paratum vobis regnum a con
stitutione mundi. Scd̄ȝ ius nouis tribuit
quia non est passus propter se sed pp̄ter
nos Jo.xij. Moriturus erat pro gēte: et
nō tm̄ pro gente ⁊c. Tertium ius nobis
cōmunicat. fecit enim nos fratres suos ⁊
ideo coheredes suos. Ro.viij. Si aūt fi-
lij ⁊ hr̄des: heredes q̄dē dei coheredes
aūt xp̄i. Tertio ponitur loci cōgruitas:
cū dicit̄ in leta annuntiatione. Jn beth-
leem iude nascit̄. Circa qd̄ notādū ꝙ sȝ
Ber. triplici morbo laborabat genus hu
manū. s. in natiuitate vita ⁊ morte: qꝛ na-
tiuitas erat imūda vita laboriosa: mors
periculosa. Cōtra primuȝ xp̄s nascit̄: vt
per suā natiuitatē mundā nostrā immū-
da purgaret̄ Job.xiiij. Quis pōt facere
mundū de imūdo ɔceptū semine ⁊c. Leo
papa Reddit in honorē suū ab antiq̄s
cōtagijs purgata natura. Mors morte
destruit̄ natiuitas natiuitate reparat̄: qm̄
simul redēptio aufert seruitutē ⁊ gra-
tio mutat originē: ⁊ fides iustificat pctō-
rē. cōtra sm̄ nascit̄ in bethleem que iter-
pretat̄ domus panis qꝛ em̄ vita laborio
sa erat: iō homo sepe deficiebat. Sȝ nat⁹
est panis qui hoiem cōfortat. Jo.vi. Ego
sum panis viuus ⁊c. Ps. Panis cor hois
cōfirmat. Cōtra tertiū natus est in beth-
leem iude que iterpretat̄ cōfitēs. Qꝛ em̄
mors periculosa erat iō homo deū lau-
dare non poterat. Ps. Nō mortui lauda
bunt te dn̄e sȝ per christi natiuitatē erat
viuificādus ⁊ sic ad laudandū dign⁹ fue
rat: vt possit dicere cū pp̄heta. Nos qui
viuimus benedicimus domino.

¶ Sermo.xviij. De eodem. Ser.ij.

Audierunt ꝙ
visitasset dn̄s filios israel:
⁊ ꝙ respexisset afflictionē
eoꝝ ⁊ proni adorauerunt
Exodi.iiij. Jn his premis-
sis tria notantur. Primum est nr̄a deuota
auditio: cū dicit̄. Audierūt. ⁊c. Ista audi-
tio est quam modo legi audiuim⁹. Jesus
christus fili⁹ dei in bethleem iude nasci-
tur: natus est em̄ vt saluaret perditos, iō
venit iesus portans salutem. Ps. De⁹ au
tem rex ante secula operat⁹ ē salutē i me
dio terre. i. in humana carne caro em̄ xp̄i
nō dr̄ terra sed mediū terre. Natura qui
dem nostra habuit duplicē extremitatē.
Unam qua fuit sub innocētia: aliam qua
mō est sub miseria. Christ⁹ ergo assum-
psit naturā nostrā cū innocentia ⁊ quātū
ad hoc participauit cū prima extremita-
te. ⁊ assumpsit cum miseria. i. cū penalita
te: ⁊ q̄ntum ad hoc participauit cū scd̄a.
Secūdo natus est vt sanaret egrotos: ⁊
iō vocat̄ xp̄s portās vnguētū. Fiunt em̄
vnguēta ex speciebus aromaticis ⁊ her-
bis virtuosis aliquo liquore īfuso. Spe
cies aromatica est eius diuinitas precio
sa ⁊ herba virtuosa est ei⁹ caro incorru-
pta: qꝛ sicut dr̄. Esai. Ois caro fenū. Li-
quor infusus eius sanguis preciosus. ex
his tribus cōfectū est vnguētū quod om
neȝ sanat egrotum. Eccl̄.xxxviij. Ungue̅-
tarius cōfic. et vnguēta sanitatis. Tertio
natus est vt reduceret exules ⁊ peregri-
nos ⁊ iō venit fili⁹ dei portans secum re-
gnū Esa.ix. Factus est principatus sup
humerū eius. Jste principatus est diuini
tas regalis quā portauit vt nos reges
faceret: vel est onus pctōrū quod porta-
uit vt nos alleuiaret. Esa.liij. Uere lan-
guores nr̄os ipse tulit vel est crux q̄ ip̄e
suis humeris portauit vt nos tanq̄ ad
vexillū colligeret. Esa.xi. Leuabit dn̄s
signū in nationes ⁊c. Secundo ponitur
dei viscerosa cōpassio cū dicitur. ⁊ respe
xit afflictionem eorum. Circa quod notā
dum ꝙ sicut dixit Beda homini ex pec-
cato quatuor fuerunt inflicta scilicet igno
rantia concupiscentia: impotētia ⁊ mali-
tia. Sed deus oculo cōpassiōis respiciēs
cōtra ista quatuor incōmoda misit qua-
tuor remedia de quibus dicit̄. i. Corin.i.
Qui fact⁹ est nobis a deo sapientia: iusti
cia: sanctificatio: ⁊ redēptio. Primū igit̄
incommodū erat ignorantia qꝛ per viā
salutis incedere nesciebat Ps. viā ciuita
tis habitaculi nō inuenerūt: ideo indige
bat doctore: ideo deus factus est sapien-
tia docens nos viā duplicem: vnā amplec
tendam ⁊ aliaȝ fugiendā. Mat.vij. lata

xp̄i vna tantū linea fuit figurata : q₃ tm̄ ex carne v̄ginis fuit formata Scd̄o cras egrediemur vel potius ingrediemur intra nos. Et iste ingressus aliq̄n h₃ fieri p̄ ineternam meditationē. Gen̄.xxiiij. dicit̄ de Isaac egressus fuit in agrū ad meditādum. Aliq̄n per suauē deuotionē Judicū.xiiij. De forti egressa est dulcedo Sic ⁊ nos cras debemus egredi per internā meditationem: quia tantū beneficiū sem p̄ meditari debemus. Proū.xv. Mēs iu sti meditabit̄ sapiam. Deuter.vj. Meditaberis sedens in domo tua: ⁊ ambulās ⁊ dormiēs atq̄ cōsurgens. Et ponit̄ ibi triplex situs corporis.s. stare: sedere ⁊ iacere. In stādo totū corp⁹ laborat per qd̄ intelligit̄ labor actionis. in iacendo totū corpus quiescit: per qd̄ intelligitur quies cōtemplationis in scd̄o partim quiescit ⁊ partim laborat: per qd̄ intelligit̄ vita composita ex vtraq̄ Vult ergo dicere q̄ istud bñficiū meditari debēt actiui et cōtemplatiui ⁊ perfecti. Debemus ēt egredi siue ingredi per suauē deuotionē itra nos. Unde cantat ecclesia. Hodie per to tū mundū facti sunt mellifiui celi. Et dīt celi pluraliter: q₃ factū est mellifluū celum materiale: q̄n stellā magnam destinauit. Celū spirituale. i. virgo btā : q̄ dulcedinem paradisi ptulit. Eccl̄.ij. Breuis i vo latilibus est apis ⁊c. Celum rationale. i. magi ⁊ pastores q̄ tāta sunt dulcedine affecti q̄ illi sua regna ⁊ isti suos greges reliquerūt Celū intellectuale. i. angeli qui tanta suauitate sunt repleti q̄ celū reliq̄runt ⁊ ad pueri cunabula cucurrerūt. celū supsubstātiale seu diuinum qd̄ deificū cōiter appellat̄. i. de⁹ pr̄ q̄ hodie suā dulcedinē ad nos misit. ps. Dedit eis māna ad mā ducādū. Tertio egrediemur cras extra nos Et iste egressus aliq̄n h₃ fieri per extasim amoris. Dyonisi⁹. Est autē extasim faciens diuin⁹ amor nō dimittēs sui ipsorū esse amatores: sed amandorū. Aliq̄n do p̄ actionē gratiarū ⁊ laudis. j. Tim̄.ij. Leuātes puras man⁹ ⁊c. Isto āt duplici mō cras extra nos egredi debemus vez p̄ extasim amoris. Amor em̄ sicut dicit Dionysi⁹ facit extasim in deo, q₃ nobis dignat̄ puidere. In angelo: q₃ nobis dignat̄ ministrare. In homine imperfecto qui per amorē anime videt̄ deficere: sicut p₃ i paulo q̄ dicit. Uiuo ego. iā₃ nō ego ⁊c. Sic ⁊ hodie p̄ amorē egressus est de⁹ extra se p̄pter nimiā hūiliationem. Itē angel⁹ p̄pter nostrā exaltationē ⁊ virgo beata p̄pter nostrā inauditā p̄turbationē. Debem⁹ etiā egredi extra nos p̄ grārū actionē ⁊ laudis, qd̄ significatū est Exo.xv. Ubi dicit̄ q̄ maria sumpsit tympanū ⁊ p̄cinebat dicēs. Cātem⁹ dn̄o ⁊c. Tympanū fit de corio i ligno extenso ⁊ virga percusso. per coriū intelligit̄ xp̄i corp⁹ qd̄ fuit albū in natiuitate: rubicūdū in cruce ⁊ nigrū in morte: ⁊ fuit extēlum in ligno crucis. ps. extendēs celū sicut pellē. fuit p̄cussū disciplina pr̄is. Esai.liij. Propter scel⁹ populi mei percussi eum. ex ista p̄cussione resonabat tynitus pie conquestionis in aurib⁹ patris amoris in auribus matris, doloris in auribus humani generis. Thren̄.j. O vos omnes qui transitis ⁊c. Et charitatis in auribus hostis q̄n dicebat. Pater ignosce illis. Scd̄o ponit̄ p̄ntie xp̄i corporalis exhibitio. cū dr̄ ⁊ dn̄s erit vobiscum. Dn̄s importat potestatem honorem ⁊ timorem. Hoc autem quod dicit vobiscu₃ ecōtrario importat equalitatem: humilitatē ⁊ amicabilem amorem. Est ergo sensus: ille qui erat dominus per potestatē cras erit vobiscum per nature equalitatē. Heb.ij. Nō confundit̄ eos vocare fratres ⁊c. Ille q̄ erat dn̄s per honorē ⁊ reuerentiā cras erit vobiscū p̄ humilē presentiā. Phil̄.ij. Exinaniuit semetipm̄ ⁊c. Ille q̄ erat dn̄s p̄ timorē cras erit vobiscū p̄ amicabilem amorē. Aug. Ama amorem illi⁹ q̄ amore tui amoris descēdit in vterum virginis. ⁊ ibi amorē suū amori tuo copulauit humiliādo se sublenando te coniungendo naturā sue eternitatis limo tue mortalitatis. Tertio ponit̄ nostra profunda humiliatio cū dicit̄. Ceciderunt proni in terram corā domino ⁊ adorauerūt. Est autē adoratio recognoscere in deo plenā dominationem. et ista recognitio habet fieri corde, ore, corpore. ⁊ munere. Corde quatuor modis: sez fide vt in eū credam⁹ tanq̄ in summe verū. amore, vt ipm̄ diligam⁹ tanq̄ summe bonū: timore, vt ipsum metuamus tanq̄

omnipotentē spe: vt in ipsum speremus tanq̄ misericordem Iste autē sunt quatuor species aromatice q̄ ponunt in dyademate. primā tamen speciem non habent heretici siue homines vani qui plꝰ credunt fabulis q̄ verbis diuinis. Secūdam non habent auari qui plus diligūt nūmum q̄ deum. tertiam non habēt presumptuosi: quartā non habēt desperati. Sed etiā fieri debet hec recognitio ore: vt scilicet ipsum laudemus benedicamꝰ et adoremꝰ. Habet etiā fieri corpore scilicet inclinatione genuflectiōe: et prostratione habet fieri munere. vt scilicet in signū diuinitatis atq̄ dominij oblationes et primitias sibi demus.

¶Sermo.xx. De eodē. Sermo.iiij.

HEc dies boni nuncij est si tacuerimus et noluerimus nunciare vsq̄ mane sceleris arguemur. iiij. Regū.vij. Ex his verbis habetur q̄ hec dies sit gratiosa: quia est dies boni nuncij. Et est gaudiosa: quia non debemus a laude tacere. circa primum notādum est q̄ est duplex annunciatio. scilicet serpentis et angeli celestis. de prima dicitur Genesis. iij. Cur precepit vobis Deus etc. De secunda dicitur Luc.ij. Ecce euāgelizo vobis gaudium etc. In prima quatuor fuerūt. scz dubietas ex parte mulieris: cū dixit. Ne forte moriamur Falsitas ex parte serpētis. Fatuitas ex pte hominis. Et seueritas ex parte dei penā irrogantis. Et ista quatuor fecerunt illam diem esse diem malinuncij. Et quāuis illa quatuor tunc inchoauerunt: tamē totum genꝰ humanum postmodū occupauerūt. s. dubietas in sperandis, falsitas in credēdis, fatuitas in diligendis, et seueritas in penis irrogandis. Secūda est annunciatio angeli celestis in qua quatuor ponūtur scilicet q̄ natus est nobis saluator natus est xp̄s natus est dominus natꝰ est panis q2 bethleem iuda ita q̄ saluator attulit eternam salutē xp̄s vnctionē dn̄s legislationē et panis suauissimā refectionē. Et ista quatuor remedia sunt cōtra quatuor incōmoda supradicta: ppter q̄ hec dies est boni nūcij Primo igitur in humano gn̄e erat dubietas in sperādis. Cōtra hoc venit nobis saluator portās eternā salutē. Esa.xxv. Urbs fortitudinis nostre syon saluator ponet in ea murꝰ et ante murale. Multū ergo sperare debemꝰ: q2 saluator factus est fortitudo nr̄a ex eo q̄ nos defendit Murus noster igneus videt: quia hostes cōsumit zacha.ij. Ego ero murus in circuitu igneus. Et antemurale nostrū q2 ictus passionis p nobis sustinuit. Scd̄o erat seueritas in penis irrogādis. Contra illud venit xp̄s afferēs vnctionē. ps. Unxit te deus deꝰ tuꝰ oleo letitie pro cōsortibus tuis. Olim deꝰ erat durus: sz modo est vnctus et factus est mansuetus ideo dicit Unxit te deus deus tuus. Erat iratus: sed hodie factus est letus et recōciliatus ideo subditur. Oleo letitie Erat auarus: quia vix volebat modicum gratie sue elargiri sed hodie factus est largus ideo subdit. pre cōsortibꝰ tuis. Et ideo de plenitudine eius nos oēs accepimus. Tāta est modo abundātia vnguentorū: q̄ ea q̄ erāt dura facta sunt mollia. Quatuor quidē olim erant dura et inflexibilia: scilicet celum vt aliquem reciperet. angelus vt scz hominē diligeret deꝰ vt hominē recōciliaret et mors vt omnes asorberet. Sz ista sunt vncta et facta sunt flexibilia. ps. Inclinauit celos et descendit: et caligo sub pedibꝰ eiꝰ factū est enim flexibile celum materiale vt homines suscipiat. Intellectuale. i. angelus vt homines diligat ipse deꝰ descēdit et homines recōsiliauit. Caligo sub pedibꝰ eius fuit q2 mortē suppeditauit tertio erat falsitas in credēdis. cōtra hoc venit dn̄s afferens nouā legislationē. Esa.xxxiij. Dominꝰ iudex nr̄. dn̄s legifer nr̄ dn̄s rex nr̄ ipse saluabit nos Scd̄m autem dionysiū ad pfectū dn̄ium tria requirunt. s. preeminentia ꝯtinentia permanētia. Sed deus non videbat dn̄ari in mundo: nec q̄tum ad preeminētiā. Esa.lxvj. Facti sumus quasi in principio cū nō dn̄areris nostri. Nec q̄tum ad continētiā eiusdem.xxvj. Domine deus noster possederūt nos domine absq̄ te: nec q̄tum ad pmanētiā, q2 videbat a dn̄o cecidisse. Esa.xix. Tradā egyptum in manꝰ dn̄orum crudeliū Sed

hodie ipsum dñm recupauit. Luce.j. hic erit magnus, & fili⁹ altissimi vocabitur. Ecce preeminētia & dabit domin⁹ illi sedē dauid patris eius &c.ecce cōtinentia & regni eius non erit finis ecce pmanentia. Quarto erat fatuitas & incipiditas in intelligēdis.Cōtra hoc venit panis totius suauitatis.Sapiē.xvj.panē de celo prestitit illis omne delectamentū in se habentem &c.Unde cantat ecclesia.et est sumptum de Johele.& Amos.In illa die stillabūt mōtes dulcedinē & colles fluent lac & mel.per lac intelligitur christi humanitas:per mel diuinitas: p dulcedinē tot⁹ xp̄s qui totus erat tot⁹ dulcis & suauis.Quidā autē delectant circa ea que spectāt ad humanitatem:isti fluūt lac qdam circa ea que spectāt ad eius diuinitatem isti fluunt & distillant dulcedinem. Secūdo hec dies est gaudiosa:ideo dicitur.Si tacuerim⁹ Nō em debemus tacere corde sz annūciare ore.Corde qdē nō debem⁹ tacere:sed magnā exultationez habere ephe.v.cantātes & psallētes in cordib⁹ Philip.iij. Gaudete in dño semper &c.Istud em gaudiū debet esse magnū q̄tum ad impmistionē:ideo dr. gaudete in dño Quantū ad perpetuationez ideo dr.Semp Quantū ad intentionem ideo dr.Iterū gaudete.Quantū ad ostēsionē ideo dr. Modestia vestra nota sit. Quantū ad extēsionē ideo dr.Omnibus hominib⁹.Debem⁹ etiā annunciare:ore verbo & signo.Uerbo.ps.In psalterio decacordo psallā tibi. per psalterium: decacordū intelligim⁹ xp̄m incarnatū in quo fuerūt quiq cor de.i.vulnera quinq ostēdētes suā hūanitatē:& quinq ostēdētes maiestatē.i.natiuitas supnaturalis: gloria resurrectiōis: maiestas ascēsiōis missio spūssancti: & iudiciaria potestas Debem⁹ etiā laudare signo.i.corporis prostratione vt christo vicē repēdamus qui totaliter se pstrauit et nihil sibi de se retinuit:nec ppriū amorē.Rom.v. Etem christus sibi nō cōplacuit &c. Nec ppriū sensū.Joā.vij.Mea doctrina nō est mea. Nec ppriā volūtatē retinuit.Lu.xij.Nō mea sz tua volūtas fiat. Nec ppriā operationē.Job.viij.A meip̄o facio nihil:sz nec ppriā sed cōmunē conuersionē.Baruch.iij.Post hoc in terra vis⁹ est &c. Unde ergo:& tu fac similiter vt de te nihil retineas nec amorem. Johannis.xij. Qui amat animā suam &c.Nec proprium sensum.Rom.x.Nolite esse prudētes apud vosmetipsos.Nec voluntatem.Matth. xvj.Si quis vult venire post me abneget semetipsum &c. Nec propriam operationem.Galat.vj.Operemur bonū ad oēs nec ppriā cōuersationē.j.Pet.ij.Cōuersationē vestrā inter gētes habētes bonā.

¶ Sermo.xxj. De eodē. Sermo.v.

Oportet solē preuenire ad benedictionem. Sapiētie.xvj. Ortum veri solis crastino celebrandum hodie dupliciter preuenimus scilicet in choro in capitulo.In choro autem tripliciter.Prima preuentio est: quia hec festiuitas natiuitatis dominice hodie in laudibus inchoatur: quod est insolitum & singulare. & hoc triplici de causa.Prima est qr hec festiuitas incepit a laudibus tam angelorum qui dixerūt. Gloria in altissimis deo quā pastorum. De quibus dicitur.Reuersi sunt pastores laudantes & glorificantes deum &c. Secūda est quia omnes creature ipsam laudant.vnde:propheta inducit oēs creaturas ad laudādū Christi aduētū dicēs. Letētur celi & exultet terra.&c.Tertia ratio est:quia in ea materia & ratio omnis laudis.Omnes em q cātica laudis ediderūt:aut ediderūt propter immensum gaudiū vt illud.j.Regū.ij.Exultauit cor meum in domino:aut propter completū desideriū:vt illud Luce.ij. Nūc dimittis seruū tuū domine.Aut propter receptū beneficiū:vt illud Exodi.xv. Cātem⁹ domino gloriose &c.Et sicut fuit canticū Zacharie & beate marie. Recte igitur hec festiuitas a laudibus inchoatur: qr hodie venit nostrū gaudiū.Ese.xxj.Gaudete, & laudate simul deserta hierusalē &c. Nostrum desideriū Aggei.ij. Ueniet desideratus cūctis gentibus:& nostrum beneficium nobis datū.Esa.ix.Puer natus est nobis.Scđa preuētio qr ē festiuitas crastina hodie nobis crebro pnūciat.Et for

est ecclesia ad similitudinē alicuius ciuitatis, regem aliquem expectātis. Uenit enim vn⁹ nuncius qui dicit ꝙ rex quidā venit: sed adhuc multum longe est: et istum nuncium mittit ecclesia in prima dominica de aduentu aspiciēs a lōge ꝛc. Et quia audiētes regē lōge esse ex hoc posset dubitari ꝙ nimis tardaret: ꝛ ex hoc essent in aliquo merore: ideo mittit secundū nunciū in secūda dominica dicēs. Hierusalem cito venit salus tua: quare merore cōsumeris? ꝛc. Deinde mittit tertiū in tertia dominica: qđ dicit ꝙ iā apparet persona regis dicēs. Ecce apparebit domin⁹. Jam apparet militia regis: cū subditur. Et cum eo sanctorū milia. Jam apparēt vexilla regis: cū subdit. Habens in vestimento ꝛ in femore suo scriptum ꝛc. Tūc etiā mittit preconē vt omnes conueniāt. ꝛ sint parati. Et hoc i quarta dominica: cum dicit. Canite tuba in sion vocate gētes ꝛc. Quādo aūt cōstat ꝙ crastino est vētur⁹ tūc nō vnū sꝫ plures nuncios mittit. Unus dicit. Hodie scietis qꝛ veniet dñs. Ali⁹ dicit. Cras egrediemini ꝛc. Ali⁹ dicit. Crastina die delebit iniquitas terre. Ali⁹. Cras faciet dñs inter vos mirabilia. Tertia preuētio est: qꝛ nr̄a sanctificatio et preparatio nobis p̄dicit. Spōsa quidē debet se pparare ſm nobilitatē sponsi. De cui⁹ nobilitate dicit Cant. v. Dilect⁹ meus cādid⁹ ꝛ rubicūdus. Cādid⁹ quātum ad carnē purā: rubicūdus quantum ad animā charitate succēsam: electus ex milib⁹ quantū ad diuinitatē verā. Sponsa igitur vt spōso assimiletur debet assumere vestes albas puritatis rubeas charitatis. Prouerb. vlti. Byss⁹ ꝛ purpura indumentū eius: ꝛ varias multiplicis virtutis. Ps. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato ꝛc. Secundo preuenimus hanc festiuitatē in capitulo: ꝛ hoc tripliciter. Primo qꝛ singulari modo pronūciatur: cū dicit. Anno Cesaris Aug. xlij. ꝛc. ꝛ fit tibi annūciatio in triplici lingua vt dictū est: scilicet i latina, hebraica, ꝛ greca. Iste enim tres lingue laudāt christū in mūdū venientē: sicut patet hic. Laudāt ipsū morientē: qꝛ crucis titulus scriptus erat grece, hebraice, ꝛ latine. Laudabāt idē in celo regnātem. sicut patet in missa vbi eius gloriā laudam⁹. Latine: vt patet in epistolis, euāgelijs, ꝛ cātu. Grece: sicut in Kyrie eleison. ꝛ hebraice. sicut i alleluia et amen. Secunda preuentio est: quia in terrā nos pſternimus vt de sua visitatiōe sibi gratias referam⁹. Exod. iiij. Audierūt ꝙ visitasset dñs filios israel ꝛ proni adorauerūt. Legitur Jone. iij. ꝙ rex indutus est sacco ꝛ sedit i cinere, ꝛ oēs fecerūt idē fecerūt. Rex christus sedet in cruce quādo inductus est carne ꝛ ideo nos debemus sedere in cinere ꝛ nos pfunde humiliare: ꝛ sibi gratias agere tympanū assumētes ꝛ dicētes Exod. xv. Cantem⁹ dñō ꝛc. In tympano est forma sperica: pellis extēsa ꝛ melodia. Si i christo fuit diuinitas eterna, caro crucifixa, ꝛ anima omni iubilatiōe plena. Istū debem⁹ assumere per meditationē ꝛ sibi cantare per gratiarū actionē. Tertia pueētio est: quia sermo in vigilia preponitur. Dicit autē Ambrosius super Beati immaculati. ꝙ sermo dei habet illuminare, accēdere, ꝛ mūdare. Nos igit expectamus ortum vere lucis, solis ꝛ ignis. Cōuenienter igitur sermo p̄ponitur vt quia habet illuminare: disponamur ad illuminationem lucis refulgentis. Esa. ix. Habitātibus in regiōe vmbre mortis lux orta est eis, qꝛ habet calefacere disponamur ad calefactionē solis incalescentis. j. Regū. xi. Cras erit nobis salus cum incaluerit sol: qꝛ habet mūdare disponamur ad purificationem ignis cōsumētis ꝛ purgantis. Malac. iij. Ipse enim quasi ignis cōflans.

¶ Sermo. xxij. In natiui. dñi. Ser. j.

V Jacob genuit Joseph virum marie. Mat. j. Aug. dicit in lib. de tri. Testimonia quedā venturum prenunciauerunt: quedam venisse testate sunt creature eum per quem facte sunt factum quippe creatorē p quē facta est oīs creatura oēm creaturā testē habere oportebat. ex his duo eliciunt. Unū qꝛ xp̄ꝫ vētuꝝ multi pnūciauerūt. Scōm: qꝛ ipm venisse omnes creature testate sunt. ¶ Circa primum

notandū q ipm multi pnūciauerūt sicut fuerūt pphete q eū pdixerūt, et patriarche q ipsum in mundū p generationē adduxerūt quorū genealogie hodie recitant: et ideo illa genealogia dz esse nob's valde speciosa ad innuendū: qr ex ea pcessit ille. de quo dr Speciosus forma rc. dulcis ad audiendū: qr ex ea pcessit ille q sm Ber. et in ore mel: in ore melos: in corde iubil' debet esse delectabilis ad orādū: quia ex ea pcessit ille. de quo dicit Eccli. xxiiij. Sicut sinamomū et balsamum aromatizās rc. debet esse sapida ad pgustādum: qr ex ea processit ille. de quo dicit ibidem. Qui edunt me ad huc esurient rc. debet esse suauis ad amplexādum: qr ex ea pcessit ille. de quo dicit in ps. Quoniā tu dñe suauis et mitis rc. ¶ Circa secūdū notādū q oēs creature christi natiuitatē testate sunt. Primo creatura celestis que ostēdit eius eternitatē. Unde dicit Chry. q tūc circa solē circulus aureus apparuit: in circulo autē eternitas designat. Manifestauit suā potestatē: sicut patet in stella que magis apparuit q puero obsequiuz prestitit, et quā puer de nouo creauit. Manifestauit eius cū patre et spiritu sancto equalitatē: quia tunc tres soles in oriēte apparuerūt qui ad vnum corpus solare postmodū sūt redacti. Manifestauit suā cum patre puritatem: sicut patet in stella que in forma puelle puerum tenētis in vlnis apparuit. Stelle enim natura purissime sunt. Secundo testificata est creatura terrestris: sicut patet in quatuor elementis. Terra em induit nouā fecūditatē: qr de vineis engaddi balsamū miraculose prupit. Aer īduit nouā claritatē. Luc. ij. Claritas dei circūfulsit illos, et aq induit nouā saporis dulcedinē: qr tūc fōs aque rome in oleū est ꝯuersus ignis induit nouā virtutē: qr cū illius virtus sit illuminare et cōburere: habuit virtutē illuminatiuā et nō cōsumptiuam. hoc significatum est Exod. iij. in rubo q ardebat sz nō ꝯburebat. Quia virgo beata fuit igne spiritussancti inflāmata, et nullo igne concupiscentie adusta et illuminata rc. Tertio eius natiuitatē testificata est creatura vegetatiua: qr tūc vinea engaddi īduit nouaz florē. Cāt. ij. Uinea nostra floruit nouū fructum ibidē. Fructus em dulcis gutti in eo induitq nouū balsami liquorem. Eccli. xxiiij. Quasi balsamuz nō mixtum odor me'. Quarto testificata ē creatura sensibilis. Nam bos et asinus ipsum suū dñm cognouerūt. Esa. j. Cognouit bos possessorē suū. rc. ipm flexis genib' adorauerūt. Esa. xliij. Glorificauit me bestia agri: qr a comestiōe feni sup quod iacebat abstinuerūt. Quinto testificata est creatura rationalis: sicut patet i Cesare Augusto qui tunc publicas stratas p mundum fieri iussit romanis debita dimisit, et vocari deus renuit. et q̄uis horū significationē non intelligeret: spiritus tamen sanctus intellexit. per h oc enim significabatur q christo venienti debem' pparare viā cordium. Luc. iij. Parate viam dñi q ipse debebat dimitere debita peccatorū. Mat. xviij. omne debitū dimisi tibi rc. Et q veniebat ille qui erat naturalis dñs et rex vniuersoꝝ: vnde propter absentiam istius dñi in humano genere cōquerebatur. Esa. xxvj. Domine deus nr possederunt nos domini absq te. Sexto testificata est creatura intellectualis: id est angeli q quidē testificati sunt eū patenter, honorabiliter, et letanter. Christus quidem occulte venerat: sz angeli nō sunt passi ipm penitus occultari: et ideo angel' ipm pastoribus patenter annūciauit dicēs. Ecce euāgelizo vobis gaudium magnum rc. Testificati sūt honorabilr: qr nō vn' vel duo sz exercit' militie celestis de celo venit. Testificati letāter dicētes. Gloria in altissimis deo.

¶ Sermo. xxiij. De eodē. Sermo. ij.

Iacob genuit

Joseph virū marie de q natus est Jesus q vocat xps. Uirgo beata i his verbis trib' describit. Primo a mrimoniali federe. cū dr. Joseph virū marie. Uoluit em xps matrem suam habere sponsum multiplici de causa. Ipsa em erat tenera puella: ideo idigebat viro maturo et grādeuo vt ab ipso custodiret. Erat sola: ideo indigebat fideli socio a q in partu et ante partū et post partum associaretur. Erat vgo verecūda: ideo indigebat

viro sibi matrimoniali copulatione tamq̄ adultera infamaretur. erat multis laboribus exponenda: ideo indigebat magno adiutorio quo releuaretur. Erat diabolo suspecta; ne scȝ esset illa de qua Esaias prophetauerat. Ecce virgo concipiet et pariet. etc. ideo debuit esse in matrimonio vt illud mysterium diabolo celaretur. Secundo describitur a nomine cum dicitur Marie que alio nomine dicitur domina. Et interpretatur stella et illuminatrix: est ergo domina et imperatrix. et ideo tanq̄ dominus contra diabolū potestatiue exercuit. Primum quia ipsum de cordibus fideliū expulit. hoc significatum est in tēplo pacis quod corruit sicut enim boni sunt templum dei: sic et mali sunt templum diaboli. ceciderunt igitur prout erant templum diaboli: et facti sunt templum dei. Secundo quia principem demonum contriuit. Hoc significatum est per illā magnā statuam que erat rome arte diaboli in aere subleuata de qua responsum est q̄ non caderet donec virgo pariat que nocte qua peperit cecidit: per quod significat q̄ potestas principis demonum per virginem contrita fuit. Tertium est q̄ cultum idolorum euacuauit. Hoc significatum est in statuis idolorum que in Egypto corruerunt. Hieremias ēm in Egyptum descendēs signum eis dedit q̄ tunc idola sua corruerent quādo virgo pareret: ideo sacerdotes illi imaginem virginis cum puero in secreto tēpli adorabāt: sed in ipsa nocte qua peperit idola corruerunt. Secundo dicitur stella: ideo Rome apparuit in forma stelle puerū baiulantis que erat circūdata aureo circulo, et erat iuxta solē, et audita est vox: hic est ara celi. per hoc significatur quante fuerit puritatis: quia visa est in specie stelle q̄ est nature purissime. Quante dignitatis: quia circundata aureo circulo Tota enim curia celestis in modum corone ipsam circundat et ornat. Unde cantat ecclesia. Circundabant eā flores rosarum et lilia conuallium. Quāte sit potestatis: quia erat iuxta solem: id est christum hoc significatum est. iiij. Regū secūdo. Positum est thronus matris iuxta thronum regis. Quāte sit pietatis: quia vocata est ara celi. Sicut enim altare est medium inter deū et populū: sic ipsa est mediatrix inter deum et nos. Tertio dicit illuminans siue illuminatrix quia hoīem cecū illuminauit, et hoc significatū est q̄ vinea Engaddi florē attulit fructū produxit: et etiā balsami liquorē emisit. Homo quidē habebat oculū carnis sanguinolētū: quia carnalia desiderabat: sed virgo florem protulit qui in passione attritus et excoctus oculo carnis est appositus et ipm sanauit. habebat etiā oculū affectus insipidū quia spiritualia sibi desipiebāt sȝ fructū protulit. cuius dulcedo ipam insipiditatē fugauit. habebat ēm oculū intellectus obscurū quia dei veritatē nō recognoscebat: sȝ liquor balsami oēm impuritatē abstersit. Tertio describit a virginali pudore quod notat cū dicit. De qua natus est iesus etc. Nota de quibus decuit ipam virginē esse quia deus sibi cōmittebat precium redēptionis hūane, ideo debuit et decuit vas integrū ne effūderet: virginitas ēm pfecta integritas est carnis et mētis: sȝ de multis dicit. Eccli. xxi. Cor fatui quasi vas confractū etc. committebat sibi thesaurū diuine sapientie: ideo debuit esse vas nouū: virginitas ēm totū hominē nouū facit. hoc signatū ē. iiij. Regū ij. Ubi dicit q̄ Helyseus. i. deus pater posuit sal. i. diuinā sapiētiā in vas nouū. i. in marie vterū. committebat sibi balsamū diuine gratie: ideo debuit esse vas mundum. Uirginitas ēm dicit perfectā mundiciā mētis et corporis. Unde propheta petēs spūssancti gratiā. primo petit vasis mūdiciā dicēs. Cor mundū crea in me deus etc. Cōmittebat sibi splendorem est paterne glorie. ideo debuit esse vas admirandū. Eccli. xliij. Uas admirabile opus excelsi.

Sermo. xxiiij. De eodem. sermo. iij.

POpulus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnā. Et subditur. Paruulus natus est nobis, et filius datus est nobis etc. Esa. ix. Qn rex aliquis ē venturus multi nūcij destinant. Sic ē et an faciē huius regis in quibus trium missarū tres nūcios mittit. s. vnū pphetā vnū euāgelistam et vnū aplm: et isti sunt omnes fide dignissimi. Nā ppheta. s. Esa. fuit a spū-

sancto inspiratus Apostolus vsq; ad ter
tiū celū fuit rapt⁹. Euāgelista.s. Lucas
q̄ in duab⁹ missis ponit̄: fuit a beata v̄gi
ne doctus. Joānes qui ponitur in tertia
missa fuit a fonte pectoris x̄pi aq̄ sapien
tie potatus. Uerba igitur premissa sunt
vnius de his tribus ambassatoribus: in
q̄bus tria ponunt̄. Primū est humani ge
neris magnū periculū: cum dicitur. Po
pulus qui ambulabat in tenebris ꝛc. Te
nebre quidem quatuor incommoda in
ducūt: scꝫ horrorē, obscuritatē, tristitiā ꝛ
frigiditatē. Homines igit̄ tūc erant in te
nebris, q2 erant in horrore et timore, ex
eo ꝙ erāt in potestate demonum traditi.
Exodi.x. Facte sunt tenebre horribiles
in vniuersa terra egypti. Erant in obscu
ritate q2 erāt multiplici ignorantia inuo
luti. Job.xxxviij. Nos quidē inuoluimur
tenebris: erāt in tristitia: q2 de visiōe erāt
p̄uati. Thob.v. Quale gaudiū mihi est q̄
in tenebris sedeo: ꝛ lumen celi nō video?
Erāt in frigore: quia igne diuini amoris
alieni: illo: scꝫ igne. De quo d̄r Luce.xij.
Jgnem veni mittere in terrā: ꝛ quod vo
lo nisi vt accēdat̄. Sꝫ popul⁹ qui erat in
his tenebris hodie vidit lucem magnā
illam.s. de qua dicit̄ in ps. Lux orta est
iusto. Lux autem habet assecurare: illu
minare: ꝛ letificare calefacere. Primo er
go assecurauit hominē expellens ꝛ refre
nans demonis potestatē. ps. Ort⁹ est sol
scilicet christus in cōgregati sunt omnes
demones ꝛ in cubilib⁹ suis collocabunt̄.
Secūdo nos illuminauit dās verā dei co
gnitionem. Luce.j. Jlluminare his q̄ in
tenebris ꝛ in vmbra mortis sedēt ad di
rigendos ꝛc. Tertio nos letificauit resti
tuens dei visionem. puer.xv. Lux oculo
rum letificat animam. Quarto letificauit
ꝛ inflammauit infundens diuinum amo
rem. ps. Jgnem misit vt luceret eis p̄ nos
etē. Jsta quatuor hodie angel⁹ dn̄i de ce
lo nobis attulit. Remouit enim obscuri
tatem ꝛ induxit illuminationem. vnde di
citur. Claritas dei circunfulsit illos. re
mouit timorem ꝛ induxit securitatem cū
dixit. Nolite timere. Remouit tristitiam
ꝛ induxit leticiam cum dixit. ecce euange
lizo vobis gaudiū magnum. remouit fri
giditatem et adduxit verum ignem scili

cet christum: cū ait. Natus est vobis ho
die saluator ꝛ cetera. Secundo ponitur
huiusmodi periculi magnum remediuꝫ:
cum dicitur paruulus natus est nobis. et
licet christus hodie fuerit paruulus quā
tum ad etatem matrem staturam fami
liam domum lectum cibum ꝛ vestimen
tum. Potest tamen dici ꝙ ipse fuit paruu
lus triplici alia ratione. Primo q2 offen
sus de facili potest placari. q̄ enim olim
vixerat tāq̄ implacabilis. Ezech.vij. nō
parcet oculus meus super te. ꝛ nō misere
bor. Modo d̄r Esa.lxj. predicate annuꝫ
placabilem dn̄o ꝛ diē visionis deo nr̄o:
vt cōsolarer omnes lugentes vt ponerē
fortitudinē lugētib⁹ siō. Scd̄o q2 in emē
do faciliter potest decipi: paruulus eīn
aliquando p̄ vno pomo dat totam suam
hereditatem. Olim deus regnum suum
valde care vendebat: q2 null⁹ ipsuꝫ eme
re poterat, nec p̄ aliqua graui pn̄ia: nec
p̄ morte aliqua sed modo dat regnū p̄
calice aque frigide. Matt.x. Quicūq; de
derit vni ex minimis istis calicē aque fri
gide ꝛc. imo p̄ vna bona voluntate ps.
Desiderium pauperū exaudiuit domin⁹:
ideo deum quodāmodo decipimus: q2
eius regnū quasi pro nihilo obtinemus.
ps. Pro nihilo saluos faciet illos. Ter
tio dicitur paruul⁹: q2 ad instar paruuli
dꝫ cōcipi p̄ bona p̄posita. Sꝫ multi sunt
q̄ aborsum faciūt q2 bonū propositū ad
opus nō p̄ducūt. Esaie.xxxvj. Uenerūt
filij vsq; ad partum: ꝛ virtus non est pa
riēdi. Debet etiā parturiri p̄ bona ope
ra. Esa.xxvj. A facie tua ꝯcepimus ꝛ par
turiuimus: ꝛ peperim⁹ spiritum salutis.
Debet nutriri p̄ perseuerātiā. Exo.ij. Ac
cipe puerū istū ꝛ nutri mihi. Debet por
tari p̄ patientiam. Ecclesiast.vj. Subijce
humerū tuum ꝛ porta illam. scꝫ sapien
tiā. Tertio ponitur ist⁹ remediū magnū
preconium cum dicitur. Et filius dat⁹ est
nobis. Magnuꝫ preconiū est dei patris:
q̄ tante erga nos fuit liberalitas: q2 de
dit nobis quoddā sibi proprium: scꝫ suū
filium. quoddā sibi ex filio commune. scꝫ
spiritū sanctū: quoddā sibi in filio ꝛ spi
ritusancto cōmune. s. mundū vniuersum
ꝛ angelicū ministerium: deniq; promittit
vultū suum nobis. Psal. Domine qd̄ est

homo, q2 immotuisti ei? aut fili⁹ hois, qm̄ visitas eū? Ber. Denicꝫ mittis ei vnigenitū tuū: imittis spm̄ tuū: pmittis ei vultū tuū. Et ne quid in celestibus vacet ad opa sollicitudinis nostre etiam illos beatos spiritus mittis in ministeriū nostrū.

¶ Sermo.xxv. de eadem. serm̄.iiij.

Exijt edictuȝ a Cesare augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Luce. ij. In hoc euangelio fit mentio de Cesare mundū describente: de maria pgnāte: ⁊ de maria pariēte. ¶ Circa primum notandum q Cesar tunc temporis tria fecisse legitur. Primum est, nomē mutauit. Cum em̄ primo vocaretur Octauiam⁹: vocari se fecit Cesarē: in honorē auunculi sui: ⁊ augustum propter reȝ publicam augmentatam. Imperatorem q2 fuit primus hoc nomine insignit⁹: per qd̄ datur intelligi q ille veniebat qui electis suis nomina mutatur⁹ erat. Esa. lxv. Seruos suos vocat nomine alio. Cū em̄ pri⁹ vocarentur hebrei: id est trāsitorij: quia erāt terrenis actibus dediti. Postmoduȝ vocati sunt christiani: quia sancto spiritu sunt peruncti. Ultimo in celo vocabuntur filij dei: quia per gratiam sunt in filios adoptati: ⁊ dei heredes effecti prime Io annis. iij. Nunc filij dei sumus: sed nōdū apparuit ⁊c. Secundo mundū descripsit per quod dat̄ intelligi q ille veniebat q electos suos in eternitate sua descriptur⁹ erat. Deus quidem nomina electoꝝ suorum scripta habet in libro suo: idō nō possunt falsificari. psal. In libro tuo oēs scribētur. In palatio suo: ideo nō possunt deleri. Luce. x. Gaudete q2 noīa vestra scripta sunt in celis. In manibus suis: idō non possunt obliuioni tradi. Esaie. xlix. Ecce in manib⁹ meis descripsi te. In corde suo idō nō possunt nō amari. ij. Coꝛ. iij. Epistola estis xp̄i scripta non attramento, sed spiritu dei viui. Tertio vniuersalem pacem fecit: per quod dabat̄ intelligi q ille veniebat qui omnes discordias remouere debebat. Erat em̄ discordia iter deū ⁊ hominē: ideo fecit se mediatorē. j. Thimo. ij. Unus est mediator dei ⁊ hominuȝ christus Iesus Inter hominē ⁊ hominē propter diuersum cultum: idō se fecit lapidem angularem Ephesios. ij. Ipso summo angulari lapide xp̄o iesu. Inter hoīes ⁊ angelos: idō fecit se pastorem. Ipse em̄ est ille pastor: de quo dicit̄ Luc. xv. Qui reliquit nonagintanoueȝ oues in deserto id est nouem ordines angeloꝝ in celo: ⁊ venit querere ouem que perierat. Scḋo fit mentio de maria pgnante. Ex quo datur intelligi q in ipsa in vtero gestabat ignē diuinū splendorē eternū thesaurū sapientie ⁊ fontem misericordie. ideo dicit̄ Eccl'iasti. vicesimo tertio. Ego mater pulchre dilectionis ⁊c. Nam inquantum habuit ignem diuinū facta est mater pulchre dilectiōis. Sicut em̄ auruȝ ad ignis presentiam liquescit sic ei⁹ anima ad presentiā istius ignis liquefacta fuit. Canticorum quinto. Anima mea liquefacta est. Inquantum habuit splendorem eternuȝ facta est mater timor'is: id est demonibus terribilis. Sicut em̄ noctua solis splēdorem fugit, sic demones eius maximam claritatem. Canticorum sexto. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Inquantū habuit thesauruȝ diuine sapiētie. Facta est mater agnitionis. Inquantū habuit fontem misericordie facta est mr̄ sancte spei. De his duobus dicitur Prouerbioꝝ. xxj. Thesaurus desiderabilis: scilicet diuine sapiētie, ⁊ oleum misericordie in habitaculo iusti: id est beata virgine: que fuit habitatio Christi. Tertio fit mentio de Maria pariente. ¶ Circa quod est notanduȝ q ceteri mulieres pregnantes, añ partū habent timorem, in partu doloreȝ post ptum languorem. Hec autē ante partū timere non potuit: q2 habuit angelum custodiētē Iudith xiij. Uiuit dominus quoniam custodiuit me angelus ei⁹ ⁊c. Preȝ sanctificantē. ps. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Spiritum sanctū conceptum operantē: ⁊ filium eius vterū habitātem. In partu etiā non habuit dolorē. Non em̄ dolere poterat sȝ multipliciter gaudebat propter prolis maiestateȝ: pp̄ter conseruatam virginitatem: pp̄ter generis humani saluatiōnē: ⁊ pp̄ter angelicam iubilationem. iuxta illud. Dū pario gaudeo: cantāt celi agmina laudes. Post partum etiam nō habuit languorē.

quia pariebat medicum peritissimū qui
omnem lāguorē sanat. Ecclesi.xxviij. Al
tissimus de terra creauit medicinam ⁊c.
Gigantem fortissimum: q̄ omnem imbe-
cilitatē sustentat. ps. Exultauit vt gigas
ad currēdam viam ⁊c. Celeste vmbracu
lū quod refrigerium dabat. Luce.j. Uir
tus altissimi obūbrauit tibi.

¶ Sermo.xxvj. de eadem fer.v.

IMpleti sunt
dies Marie vt pareret ⁊ pe
perit filiū suū primogenitū.
Luce.ij. Tria ponit euāge-
lista. Primo temporis ple-
nitudinē cū dicit. Impleti sunt dies Ma-
rie: impleti sunt em̄ ſm Augusti.cclxxvj.
vnde dicit Augustinus ibidem Octauo
calendas aprilis, conceptus creditur Je
sus xp̄s, qui ⁊ passus: natus autē octauo
calendas ianuarij. Ab illo autē die vsq̄
ad istum.cclxxvj. reperiūtur dies. Quia
igitur tāto tempore christ⁹ in eius vtero
habitauit factus est eius vterus fons pie
tatis, speculū puritatis, ⁊ vas sanctita-
tis. Fuit em̄ fons pietatis: cū em̄ miseri-
cordia olim habitaret ī celo ps. Dn̄e in
celo misericordia tua: ⁊ postmodū inclu
serit se in quodam angulo. s. iudeoꝝ po
pulo. ps. Notus in iudea deus ⁊c. Tan-
dē īfundebat se ꝟginis vtero. ps. Susce
pim⁹ deus misericordiā tuā, in medio tē
pli tui. Hodie autē emanauit in toto mū-
do. ps. Misericordia dn̄i plena est terra.
Hoc significatum est rome in fonte cuius
aq̄ in oleum conuersa largiter emanauit.
Secundo factus est eius vterus speculū
puritatis. Sp̄ūssanctus enim purificauit
eius mentem, filius inhabitauit eius vē-
trem, pater sctificauit eius mentem ⁊ vē-
trem. ps. Sanctificauit tabernaculū suū
altissimus. Si quis igitur habet maculā
sup̱bie: debet speculari ad eius humili-
tatem. si quis maculā immundicie: ad ei⁹
puritatem. ⁊ sic de alijs. Tertio fact⁹ est
vas sctitatis. Eccli.xxiiij. In me omnis
gr̄a vite ⁊ veritatis ⁊c. In illo em̄ vase:
id est in marie ventre deus posuit vnguē
ta q̄ h̄nt viuificare mortuos: ideo dicitur
In me omnis gr̄a vite. Posuit collíria q̄
h̄nt illuminare cecos: ideo subdit̄. Et ve
ritas. Posuit balsamum quod h̄ȝ preser
uare mortuos: ideo subditur. In me om̄s
spes vite. Posuit electuaria q̄ h̄nt ꝯfor-
tare debiles ⁊ īfirmos: iō subdit̄. Et vir-
tutis. Secūdo ponit euāgelista virginei
partus felicitatem cum dicitur. Ut pare-
ret. Eius autem ꝑtus habuit tres lauda
biles cōditiones. Prima q̄ꝛ fuit multe pu
ritatis ⁊ ex ꝑte m̄ris ⁊ ex ꝑte prolis. Ma
ter enim peperit diuini splēdoris radiū:
ideo fctā est magis lucida ps. Lux orta
est iusto. s. de Marie vtero. Peperit florē
amenum. s. illum de quo dicitur Cāticoꝝ
ij. Ego flos cāpi: iō fctā est magis flori-
da. Peperit thus odoriferꝝ. Eccli.xxiiij.
Quasi liban⁹ nō īcisus vaporaui habita
tionem meā, ⁊ sic vocat̄ ibi liban⁹ thus:
ideo fctā est magis odorifera. Fuit autē
purissimus eius partus ⁊ ex parte ꝓlis.
In christo em̄ fuit diuinitas, aīa ⁊ caro.
Diuinitas est pura Sap̄.vij. Candor est
em̄ lucis eterne ⁊c. Anima pura. Sapiē.
viij. Sortitus sum animā bonā. Caro pu
ra ibidē. Ueni ad corpus coinquinatum.
Secundo eius partus fuit multe pauper
tatis: q̄ꝛ nihil habuit de his que cetere
parentes requirunt. Non em̄ habuit ser
uientium peritiam sed animaliuȝ presen
tiam. s. bouis ⁊ asini. nec pannorum co-
piam: q̄ꝛ vilibus pānis eū inuoluit. Nec
ciborum abundātiā: sed multā penuriā.
Nec camere pulchritudinem: sed stabu-
li feditatem. Nec lecti mollitiem: sed fe-
ni rigiditatem. Nec ignis presentiam. sȝ
frigoris asperitatem. Tertio fuit multe
nouitatis. Fuit em̄ nouus: q̄ꝛ fuit sine do
lore. Esa.lxvj. Antequā parturiret peperit.
⁊c. Fuit nou⁹: q̄ꝛ fuit sine peccati cōtagio
ne. Eccli.vij. Uir de mille vnū reperi: seȝ
sine peccato: scilicet christū. Fuit nouus
q̄ꝛ fuit sine corruptione. Iō Christus vo-
cat se vermen dicens. Ego autē sum ver
mis ⁊ non homo ⁊c. Uermis enim gene-
ratur de terre humore a sole: ⁊ sic h̄ȝ pa-
trē in celis ⁊ matrē ī terris: sic ⁊ xp̄s fuit
nou⁹: q̄ꝛ de femina sine viro. Fecerat de⁹
hominem ſm Anselmū: sine viro et femina
sicut Adā. De viro sine femina sicut Euā
De viro ⁊ femina sicut nos. De femina si
ne viro, sicut hodie. Fuit nou⁹: q̄ꝛ ſȝ Ber
nardū in xp̄o nouum ⁊ antiquū ⁊ eternū

conuenerunt natura suprema ac media
et infima coniuncte fuerūt. Tertio ponit
euāgelista matris veritatē: cū dicit. Pe-
perit filiū suū ⁊c. Ueritati matris attesta
tur: qꝛ totā corporis substātiam sibi mi-
nistrauit. Gal. iiij. Factū est ex muliere.
⁊c. Ueritati matri etiā attestatur ꝙ ipm
in vtero nouē mensibus, ⁊ decimum at-
tingens ſm Dam. portauit et fouit. Sa-
piētie. vij. Decem mēsium tēpore coagu
latus sum i sanguine. Ueritati matris at
testatur ꝙ ipsum nutriuit lacte virgineo
spūsancto purificato: ⁊ de celo ministra
to vnde cantat. Sola virgo lactabat vbe-
re de celo pleno. Ueritati matri attestat
ꝙ ipsa sibi materna cōpassione ꝯdoluit.
Et qꝛ naturaliter pater plus gaudet de
ꝓsperitate filij ꝙ̄ mater, ⁊ mater pl9 do-
let de aduersitate ꝙ̄ pr̄ iuxta illud Pro-
uer. x. Fili9 sapiēs letificat patrem ⁊c. et
btā maria fuit Christo loco prīs ⁊ mrīs:
idō pl9 ceterꝭ martyrib9 doluit de xp̄i pas
sione, ⁊ pl9 gauisa est de ei9 resurrectiōe.

¶ Sermo. xxvij. De eadē. Ser. vj.

Ecce euāgeli-
zo vobis gaudiū magnū
quod erit omni populo: qꝛ
nat9 est vobis hodie salua
tor ⁊c. ¶ Circa natiuitatē
saluatoris angelus tria ponit. Primo ꝙ
sit magne iocūditatis cū dī. Ecce euāge-
lizo vobis gaudiū. Fuit em̄ magnū q̄tū
ad quadruplicē dimēsionē: nā fuit altū,
qꝛ vsqꝫ ad celū ascēdit, et sic angelos le
tificauit ꝙ celos reliq̄rūt: ⁊ ad pastores
veniētes suū eis gaudiū retulerūt. Fuit
ꝓfundū: qꝛ infernū penetrauit: ⁊ sanctos
q̄ erāt in limbo letificauit Esa. ix. Habi-
tātib9 in regiōe vmbre mortꝭ, lux orta est
eis. Fuit longū: qꝛ iuit vsqꝫ in orientem ⁊
magos sic letificauit ꝙ sua regna reliq̄-
runt ⁊ ad puerum cucurrerūt. Iuit etiā in
occidentem, vbi Augustum letificauit: ꝙ
imagine visa thura obtulit. Sapiē. viij.
Attingit a fine vsqꝫ ad finem fortiter ⁊c.
Fuit latū: qꝛ ꝓfudit preteritos. Johan.
viij. Abrahā pr̄ vester exultauit ⁊c. Pre-
sentes vnde dixit angel9. Annuncio vo-
bis gaudiū magnū quod erit oī populo
Et extēdit ad futuros. Ambros. Hec
est gloria natalis dn̄i vt in futurum trans
seat ad predestinatos ⁊ in ꝑpetuum ma-
neat ad deuotos. Secūdo est multe di-
gnitatis qđ notat cum dicit. Nat9 est vo
bis. i. de vobis. i. de vestra ꝓgenie qđ ad
maximā dignitatē hominis cedit ex eo
ꝙ maiorē cū deo ꝙ̄ angelus parentelā
cōtraxit. Cū em̄ triplex sit cognatio. s. le-
galis q̄ est ꝑ adoptionē: spūalis q̄ est ꝑ sa-
cramēti regenerationē: ⁊ carnalis q̄ est ꝑ
propagationem: angeli tātū deo attinēt
cognitione legali: qꝛ eos per suam gra-
tiam in filios adoptauit homo autē deo
attinet ex cognatione legali: qꝛ eū ꝑ gra
tiam adoptauit. Ephe. j. Qui predestina
uit nos in adoptionem filiorū per iesū
xp̄m et spūali, quia per baptismum nos
regenerauit Joh. j. Dedit eis potestatē
filios dei fieri ⁊c. Et carnali, qꝛ de nr̄a ꝓ-
genie carnē assūpsit. Heb. j. nusq̄ em̄ an
gelos apphēdit: sꝫ semē abrahe apphē
dit Tertiū est magne vtilitatis, qđ notat
cum dicitur. Saluator mundi. Homo q̄-
dem quinqꝫ infirmitates patiebat. s. tu-
morem superbie, cecitatem ignorātie, in
sipiditatem in mente vulnerationē culpe
et fetorem consuetudinis praue. Sed ab
istis quinqꝫ infirmitatibus nos saluauit
ꝑ quinqꝫ remedia q̄ adduxit. j Portauit em̄
carnē de qua fecit emplastrū sanguinem
de quo fecit collyriū: spm̄ humanum de
quo fecit mel dulcissimū. Animam q̄ fuit
fuit vnguētariū: ⁊ diuinitatē que fuit bal-
samum preciosū. Prima igit infirmitas
erat tumor superbie: ⁊ iste primo ort9 est
in celo: deinde in terrestri paradiso. Tā-
dem sparsus est in vniuerso mūdo, ideo
xp̄s de sua carne fecit emplastrū qđ istū
tumorem maturauit ⁊ fregit. Fit aūt em
plastrū de herbis ⁊ floribus abscisis cō
tritis et coctis. Caro xp̄i fuit herba sicut
et nostra. Esa. xl. Omnis caro fenū. Fuit
flos ⁊ hoc ꝓpter innocētiā ⁊ puritatem
Fuit abscisus ꝑ mortē. Esa. liij. Qui ab
scisus est de terra viuentium. Cōtritus ꝑ
flagellationē. ibidem. Attritus est ꝓpter
scelera nostra. Et coctus per penarū ni-
miam adustionē. ps. Ossa mea sicut cre-
miū aruerūt. Ecce humilitatis exemplū:
supbie medicamētū. Secūda infirmitas
erat cecitas ignorātie: ideo christ9 de sua

paine suo fecit collyrium quo cecum il=
luminauit Apocaly.iij. Collyrio inunge
oculos tuos vt videas. Istud aũt colly=
rium factum est de saliua et terra: id est
deitate et humanitate vt habetur; Johã
nis nono. De melle et cera: id est de diui
nitate melliflua et carne incorrupta: et vt
habetur primi Regum.xiiij. de ionatha
qui gustauit fauum mellis et illuminati
sunt oculi eius. Tertia infirmitas erat
insipiditas in mente qua spiritualia sibi
desipiebant: ideo christus de spiritussan
cto mel dulcissimũ fecit: quod insipidita
tẽ hominis dulcorauit. Eccl.xxiiij. Sp̃us
meus super mel dulcis. Eius autẽ dulce
do nõ sentiebatur: quãdiu in vase corpo=
ris clausa morabatur: sz qñ inclinato capi
te tradidit spiritum: tũc sua dulcedo re=
pleuit celum et mundum. Unde cãtat ec=
clesia hodie per totum mundum: melli=
flui facti sunt celi. Nã et pater sic factus
est mellifluus, qr fuit recõciliatus. Ange
lus fit mellifluus: qr fuit pacificatus: hõ q
erat in lymbo sic mellifluus: quia immẽ
so gaudio fuit repletus. Quarta infirmi
tas erat vulnus culpe Esai. Uuln⁹ et li=
uor et plaga tua nõ sunt circumligata ꝛc.
Ideo christus de anima sua fecit vnguẽ=
tarium in quo continentur omnia vnguen=
ta omnium vulnerum et infirmitatũ. Om
nia enim vulnera anime causant aut ex
infirmitate, aut ex ignorãtia: aut ex mali
cia. Sed dicitur Joh.j. Uidimus gloriaz
eius: id est gloriosam misericordiã eius
plenam gratie et veritatis. Nã gloriosa
misericordia eius sanat vulnus causatũ
ex malicia: gratia ei⁹ sanat vuln⁹ causatũ
ex infirmitate humana: veritas eius sa=
nat vulnus causatũ ex ignorantia. Quin
ta infirmitas erat fetor ꝯsuetudinis pra
ue: ideo xp̃s attulit diuinitatem tãq̃ bal
samum preciosum: cuius odorem sensit
Lazar⁹ quatriduanus et fetid⁹ et reuixit.
Est autez prima dies mala delectatio, se
cunda malus cõsensus: tertia malũ op⁹:
quarta mala consuetudo: et tunc homo
efficitur fetidus corã deo et mundo. Qui
ergo ad odorem istius balsami non re=
surgit magis est insensibilis q̃ mortuus
fetidus et immundus.

¶ Sermo.xxviij. De eod. fer.vij.

Apparuit be=
nignitas et humanitas sal=
uatoris dei xp̃i. Et Titũ.
iij. Circa natiuitatem xp̃i
ap̃ls apparuisse testat. pri
mo benignitas dei. cum dicit. Apparuit
benignitas que quidem apparuit in be=
nigna erga nos dilectione. Cũ em̃ amor
tripliciter ꝯprobet. s. dono: passiõe et ope.
Pater amorẽ suũ nobis ostẽdit dono: qñ
nobis filiũ suũ dedit. Joh.iij. Sic de⁹ di
lexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret.
Filius ostẽdit passionẽ. Ro.v. Cũ adhuc
pctõres essem⁹ xp̃s pro nobis mortu⁹ est.
Sp̃ussctũs ostẽdit ope: qr bona sua no=
bis tribuit et incarnationẽ xp̃i operatus
fuit. Scdo appruit hũanitas dei et hoc in
nostre carnis assũptione qñ dr et hũani=
tas: de qua benigna hũanitate assũpta
dixit angelus pastorib⁹: qr inuenietis in
fantẽ pãnis inuolutũ et positũ in p̃sepio:
ecce signa sue hũanitatis. s. hũilitatꝫ ei⁹
iõ dr. Inuenietis ĩfantẽ. paupertas ei⁹:
iõ subdit. pãnis inuolutũ. Et asperitas,
iõ dixit. Positũ in p̃sepio. Solẽt reges co
rã se deferre vexilla: sic xp̃s ĩ hũc mun=
dũ veniẽs signũ et vexillũ suũ añ se por=
tauit ĩ quo picta est hũilitas, paup̃tas et
asperitas. Illi ergo q̃ hñt hũilitatẽ sũt
de familia xp̃i Phil.ij. Hoc sentite in vo
bis qđ et in xp̃o iesu ꝛc. Isti aũt q̃ hñt sup
biã sunt de familia diaboli. Joh.xlj. Ipe
est rex sup oẽs filios sup̃bie. Illi qui hñt
paup̃tatẽ de familia xp̃i sunt. Matt.xix.
Uade et vẽde oĩa q̃ habes et da paup̃ib⁹
ꝛc. Illi aũt q̃ sequunt auaritiã sunt de fa
milia diaboli. Uñ auaritia vocat idolorũ
seruitus: vt hr̃ Ephe.v. Illi q̃ hñt carnis
asperitatẽ sũt de familia xp̃i vt hr̃ Gal.
v. Qui aũt sũt xp̃i, carnẽ suã crucifixerũt
ꝛc. Illi aũt qui sectant luxuriã sũt de fa=
milia diaboli. Thob.vj. In eos q̃ libidi=
ni vacãt habẽt potestatem demonũ. Ter
tio apparuit pietas dei, quod notat cuz
dr. Sz scđm misericordiã suaz saluos
nos fecit. Et hec pietas attẽdit in nostre
salutis operatiõe. Homo autẽ infirmus
sanus non efficit: nisi ꝯtraria remedia si
bi dentur. Infirmatus fuerat homo per
superbiam per quã s̃m Damascenũ cre

propter iniquitates nostras. Usq; ad cul pā aūt descēdere nō potuit: cū deus eēt & peccatū in ipsuz cadere nō posset. Pec catū ēt nihil est, iō infra pctm̄ nihil est. Hu miliando ergo se xp̄s vsq; ad penā natu re se humiliauit q̄tum pfundius potuit. Quarto i nobis causat magna puritas. Ex quo ei xp̄s naturā nostrā assumpsit, multa puritate vigere debem⁹: als face rem⁹ iniuriā patri nostro q̄ ipsaz naturā filio suo copulauit & fratri nostro, id est xp̄o: qui ipsaz i vnitatē psone sibi assum psit: & mrī & sorori nostre: id est beate virgini q̄ est mr̄ nr̄a inquantū fratrē nostruz genuit. Et est soror nr̄a inquātū de pge nie nr̄a descēdit. Iniuriā eni facerem⁹ to ti cognationi nostre, id est curie celesti q̄ sibi iniuriā reputaret quādo aliquis na turā suā macularet. Quinto causa in iu dicio magna securitas. Ualde eni in iudi cio securi esse poterimus q̄n fratrē nostrū iudicem vniuersorū esse viderim⁹. Joh. vj. Potestatem dedit ei iudicium facere quia filius hominis est. Demones tūc eū timebunt tanq̄ iudicem suū. Johan. xij. Princeps huius mūdi iam iudicatus est. Angeli tanq̄ dn̄m suum. Job. xlj. Time bunt angeli & territi purgabūtur. Homi nes vero de ipsis cōfidēt: et ipsum ama bunt tanq̄ fratrem suum. Unde christus tunc dicere eis poterit illud Hester. xv. Ego sum frater tu⁹ noli timere. Demo nes eū tūc timebūt vt iudicē punientem. Angeli ipsum honorabunt vt dicit in pre sidentē. Bernard⁹. Puto q̄ iam me chri stus spernere nō poterit os ex ossib⁹ meis & caro de carne mea. Falsi tn̄ christiani valde timere poterunt quia a fratre suo nō redimenī quātūcūq; preces effude rint. ps. Frater nō redimit redimet ho mo nec redimuntur quātūcūq; sanguinē christi pro se allegarēt: ideo subdit. Nō dabit deo placationem suam et precium redemptiōis anime sue. Sexto causabi tur in regno magna felicitas: q2 tunc ho mo beatificabitur in corpore per visionē humanitatis. Et in anima, p cōtemplatio nē diuinitatis. Johā. x. Ingredietī & egre dietī & pascua inueniet. Nam ingredietī ad contemplandum deitatem & ibi inue niet pascua mire suauitatis & gredietur ad considerandum humanitatem et ibi inueniet pascua mire iocunditatis.

¶ Sermo. xxx. De eadē. sermo. ix.

Veniēs euangelizauit pacē. &c. Ephe. ij. Ante aduentuz filij dei in carne: multe q̄stiones & discordie erant quas ipse oēs dissoluit et pacifica uit. Prima questio erat in sancta trinita te: si homo deberet redimi cum angelus non redimebatur. Et diffinituz fuit q̄ sic propter quinq; rationes. Prima est, quo niam angelus peccauerat ex se nullo sug gerente: homo vero alio suggerente et decipiente. Scd̄a quia angel⁹ erat spiri tus: et ideo debebat esse fortis & prom ptus. Homo vero habebat carnem que semper est ad bonum infirma: iuxta illud Matth. xxvj. Spiritus quidem prom ptus est. &c. Tertia quia angelica natura non tota ceciderat: humana vero tota ce cidit quia in radice peccauit: et inconue niens erat q̄ tam nobilis creatura tota periret. Quarta quia adam peccauit ex quadam infirmitate humana: etiaz ideo peccauit in patrē. Eua ex quadam igno rantia feminea, & ideo peccauit in filiuz. Angelus autem peccauit ex certa mali tia: et ideo peccauit i spiritū sanctū. Qui autē peccat in patrem et filium remittit ei: qui vero peccat in spiritum sanctum nō remittetur ei nec i hoc seculo, nec in fu turo. Quinta q2 casus angeli ē mors an geli. Et ideo quādo angelus cecidit ex tra statū merēdi erat, homo vero q̄n pec cauit extra statum merēdi non exiuit. Et ideo ad misericordiā cōsequendā dispo nere se potuit. Secūda questio erat i san cta trinitate quis ad istā redemptionem iturus erat. Utrum scz pater vel fili⁹ vel spiritussanctus. Et diffinitum est q̄ fili⁹. Si quidez patri attribuitur dei potētia: filio sapiētia: spiritu sancto bonitas. Lu cifer autē appetijt dei potentiam: & ideo iniuriā fecit patri. Homo appetijt dei sa piētiā. Gene. iij. Eritis sicut dij scientes bonū & malum: & ideo iniuriaz fecit filio. Antichristus vsurpabit sibi bonitatē spi ritussancti simulatā religionē ostendens

do ⁊ simulata miracula: ⁊ ideo iniuriã faciet spiritui sancto. Ad illũ autẽ spectat dare indulgentiã qui recipit iniuriã. Si igit̃ diabolus fuisset redimendus spectaret ad patrẽ: antichristus ad spm̃ sctm̃. Qꝛ igit̃ homo redimendus erat eius redemptio ad filium ptinebat. Tertia questio adhuc in sancta trinitate erat ꝑ quẽ modũ homo redimẽdus erat. Et diffinitum est ꝙ non ꝑ potẽtiam: sed ꝑ sanctificationem condignam. Homo quidã peccauerat ꝑ supbiam: inobedientiam ⁊ delectationẽ prauam. Ideo christus satisfacere voluit ꝑ humilitatem verã: obedientiã promptitudinem: ⁊ penarũ afflictionem. Ad Philip. ij. Humiliauit semet ipsũ: ecce humilitas vera. Fact⁹ obediẽs ecce obediẽtia prompta vsq; ad mortẽ: ecce afflictio magna. Quarta q̃stio erat inter deũ ⁊ hominẽ. Deus enim conquerebat̃ de homine ꝙ ipsũ offenderat: homo vero cõquerebat̃ de deo ꝙ creaturam suã reliquerat. Istam questionem christus soluit q̃ mediatorẽ se fecit. Mediator autẽ debet hr̃e cõmunitatem ⁊ auctoritatẽ ⁊ strẽnuitatẽ. Unde hũanũ genus conquerebat̃ se non habere mediatorẽ q̃ haberet cõmunitatẽ dicẽs. Job. ix. Neq; enim viro q̃ similis mihi est respondebo nec auctoritatẽ que scꝫ ptes vtrasq; possit arguere: ideo subdit. Nõ est q̃ possit vtrũq; arguere nec strẽnuitatẽ que scꝫ ptes possit diuidere ⁊ separe: ideo subdit ⁊ ponere manũ i ambobus. Christ⁹ ergo fuit verus mediator: qꝛ habuit verã cõmunitatẽ cum deo inquantũ de⁹, ⁊ cũ homine inquatũ homo. Ad Gal. iij. Mediator vni⁹ nõ est, scꝫ nature sed duplicis scꝫ hũane ⁊ diuine. Habuit auctoritatẽ i arguẽdo. Esa. ix. Arguet in eq̃tate pro mãsuetis terre. Esa. j. Arguite me dicit dñs. Habuit strẽnuitatẽ i diuidẽdo. Nã cũ inter deũ ⁊ hoẽm esset discordia: xp̃s mediũ se posuit ⁊ pacificauit. Coll. j. Pacificãs ꝑ sanguinẽ suũ, siue que i celis, siue que in terris sunt. Contingit autẽ sepe vt mediator ab vtraq; pte vulneret̃: sic christ⁹ vulnerat⁹ erat a pr̃e. Esa. liij. Propter scel⁹ populi mei ꝑcussi eum. Et ab hoĩe Zach. xiij. His plagatus sum in domo eorũ q̃ diligebãt me. Quinta q̃stio erat inter hominem ⁊ diabolum. Diabolus enim contra hoĩez quatuor allegabat. Primo instrumentũ autenticũ. Gene. ij. Quacunq; hora cõederis ex eo morte morieris. Repulsus est a nr̃o aduocato: qꝛ ipm̃ instrumentũ falsificauit dicens. Nequaq̃ moriemini. Scd̃o allegabat prescriptionẽ: qꝛ ꝑ multa milia annorũ ipm̃ possederat. Sed repulsus est ꝑꝑ interruptionẽ: tum quia ratio sepe cõtradixit: tũ qꝛ de⁹ ꝑ ꝓphetas suos sepe destiauit. Tertio allegabat emptionẽ: qꝛ hominẽ ꝓ comestiõe pomi se emisse dicebat sed repulsus est: qꝛ hoĩem deceperat vltra dimidiũ iusti p̃cij. Esaie. lij. Gratis venundati estis ⁊ sine argento redimemini. Quarto allegabat peccati ꝓprietatẽ, que est deorsũ trahere cũ sit põderosum sed repulsus est: qꝛ pena xp̃i oĩbus peccatis plus põderabit. Job. vj. Quasi arena maris hec grauior appareret. Sexta questio erat inter virũ ⁊ mulierẽ. vir ei dicebat ꝙ mulier sue ꝑditiõis cã extiterat: mulier vero dicebat ꝙ non debebat sibi cõsentire sed eã corrigere. Sed xp̃s sciẽs vtrosq; cãꝫ fuisse sue ꝑditiõis. Utrosq; fecit pticipes sue redẽptionis. Suscepit em̃ carnẽ de femina non de viro: nec ipsa se exclusaꝫ putaret: sed naturã suscepit in forma vir: non femine: ne vir ab ipsa se redẽptione crederet esse alienũ. Sꝫ suscepit de hũano gñe corpus ⁊ nõ angelico vel deifico: qꝛ aliter ad humanũ gen⁹ redẽptio nõ ptinet. Septima q̃stio erat inter diuites et paupes. Diuites em̃ paupes decipiebãt. Eccli. xiij. execratio diuitum paup. Paupes vero regnũ celorum suum esse dicebãt. Math. v. Beati paupes spiritu: quoniã ipsorũ est regnũ celorũ. Sed istã questionem christus dissoluit q̃ diues et pauper esse voluit. ps. Diues ⁊ paup simul in vnum. Fuit enim diues inquantũ de⁹. ad Rom. x. Idem dñs omniũ diues i omnes qui inuocant eũ. Sed paup inquantum homo. ps. persecutus est hoĩez inopem ⁊ mendicum. Christus ergo voluit esse diues ⁊ paup vt ostẽderet ꝙ vtriq; possunt ꝑuenire ad regnũ. Sꝫ tamẽ magis est vsus paupertate q̃ diuitijs vt ostẽderet ꝙ tutior via veniẽdi ad regnum est via paupertatis. Octaua questio erat inter

mulieres

mulieres scz inter virgines, nuptas seu maritatas et viduas. Uirgines enim dicebant se tm̄ esse in statu salutis. Sapie. iij. Felix sterilis et incoinquinata habebit fructū in respectione alarū sanctarū. Nupte dicebant se implere dei preceptum. qđ dicitur Gene.j. Crescite et multiplicamini rc. Uidue dicebant q cum multas tribulationes patiant sunt ī via qua itur ad regnū. Juxta illud Act.xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. Istā questionē dissoluit btā virgo q̄ fuit in statu virginali, matrimoniali, et viduali: qz ioseph eius sponsus añ christi passionē credit fuisse defunctus. Nona questio erat inter iustos et peccatores: nā iusti pctōres despiciebāt: et peccatores de dei misericordia desperabant. Istā questionē christ⁹ dissoluit: qui cum vtrisqz cōuenit. Ipse enim fuit innocens et iustus. Esa.xlv. Nubes pluant iustū: sz tñ accepit carnē peccatrici similē. ad Rom. viij. Deus filiū suū misit in similitudinez carnis peccati. In sua genealogia iustos cū pctōrib⁹ habere voluit: remedia pctī suscepit qñ cum peccatorib⁹ mādūcauit et cū eis ꝯuersationē habuit vt sic iustos ad cōpassionē iduceret: et peccatores ad spem. Luc.v. Non enim veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam.

¶ Sermo.xxxj. De sctō stephano. Ser.j.

STephan⁹ plenus gratia et fortitudine faciebat pdigia et signa magna in populo. Act. sexto Describit hic Lucas beati stephani passionem. Circa quam passionem notandū q mundus persequit sanctos: modo p prosperavt alliciat: modo per astutiā vt decipiat: modo per aduersa vt frangat: sed nullo istorum modorū beatus stephanus potuit superari. Primum namqz prospera ipsum nō poterāt allicere. Fuit enim archidiaconus ordinatus. Fuit temporalium administrationibus prefectus. Fuit feminis prelatus: et tamen in tanto honore seruauit humilitatem: in tanta rerū administratione seruauit paupertatem. In tanta feminaruz multitudine seruauit integerrimam virginitatem. Ideo dicitur fuisse plenus spū sancto fide et boni testimonij: in eo q fuit plenus spiritu sancto datur intelligi q habuit verā humilitatem quia sicut dicit Jaco.iiij. De⁹ superbis resistit, dat gratiam humilibus: in eo enim q erat plen⁹ fide datur intelligi q habuit paupertatem. Augu. Qui verā fidē habent de deo non cupiunt in his miserijs diuites fieri: in eo q erat boni testimonij datur intelligi q habuit sincerissimaz castitatē. Aug. In hoc q stephanus prelat⁹ est feminis testimonium habuisse dicit sincerissime castitatis. Secundo astutie malorū ipsuz non poterant decipere. Surrexerunt enim quidā de synagoga disputantes cum stephano: sed tamen ipse eos superauit. Qz triplex adiutorium contra eos habuit: scz adiutorium dei seu spiritum dei angelum dei et sapictiā dei. Et sic fuit homo diuinus: homo angel⁹: et hō oculatus: et ideo decipi nō potuit: tres enim sunt qui decipi nō possunt: scz deus: angel⁹: et homo oculatus. Habuit quidē spm̄ dei q̄ ei facundiā ministrabat. vñ dicit Nō poterāt resistere sapiētie et spiritui q̄ loqbat. Habuit angelū dei q̄ sibi diuinas illuminatiōes infundebat. Ideo quidē fuit diuinis irradiationib⁹ illustrat⁹ q similis angelo est effect⁹. Act.vj. Uiderūt faciē ei⁹ tanq̄ angeli stātis inter illos habuit sapiētiam dei: p quā tanq̄ homo oculat⁹ eoruz fallacias puidebat. Act.vj. Considerate ex vobis viros plenos sapia rc. Prouer. j. Frustra iacitur rhete añ oculos pēnatorū. Tertio aduersa non poterāt ipm̄ vincere. Habuit enim ī suo martyrio quinqz adiutoria ppter q̄ tanq̄ miles strēnuus fortissime dimicauit. Primo habuit grāde exēplū velut similes ante se videret regē fortiter dimicātē. Unde vidit iesum stātē a dexteris dei. Glo. ibidē. Ne lapidād⁹ hō dubitet in terra: de⁹ homo crucifixus appet in gloria. ad Heb.xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semetipsum contradictionē vt non fatigemini animis vestris deficientes. Scđo habuit grāde spectaculum qđ notatur per hoc q vidit celos apertos. Apertum enim fuit celuz vt rex et tota curia celestis viderent militē dimicātem. Ualde autez strēn

Tertio videbat auxiliũ suum qd̃ notaẽ cũ dicitur. Et filiũ hominis stãtẽ a dextris dei. ij. paral. xx. Cũ ignoram⁹ qd agere debem⁹ hoc solũ habem⁹ residui vt oculos dirigam⁹ ad te. Glos. sup illud. ps. Firmabo sup te oculos meos. Nõ auferã oculos meos a te, qꝛ tu semp leuas oculos tuos a me. Quarto videbat ibi palatiũ suũ quod notaẽ cũ dicitur. Uideo celos aptos de quo palatio dicit pphe ta Quã dilecta tabernacula tua dñe virtutũ. Sicut em̃ peregrini terram suã a lõge aspiciũt ꝛ quodãmodo salutant: sic ꝛ nos patriam celestẽ aspicere debem⁹ p fidẽ ꝛ salutare p deuotionẽ. Hier. lj. Recordamini pcul dñi ꝛ hierusalẽ ascẽdat sup corda vestra. Tertio necessariũ ẽ anime ꝙ videat qd̃ notaẽ cũ dicitur. Uidit celos aptos. Uidit enim aut oculo corporali aut mẽtali. Si corporali: tũc tria mirabilia secuta sunt. Unũ ex eo ꝙ vidit celos aptos cũ ꝟm naturam impossibile sit celum aperiri diuidi vel secari Secũdũ ex eo ꝙ vidit iesum in gloria patris cũ ꝟm naturã impossibile sit ꝙ corpus glorificatum ab oculo mortali in sua gloria possit videri. Tertiũ est: quia cũ corpus saluatoris nostri sit in celo empireo vidẽdo ipm vidit vltra aereũ: sydereũ cristallinũ vsqꝫ ad empireum celũ. Impossibile est aũt ꝟm naturã vt ocul⁹ corporalis in tanta distantia possit videre. Nec tamẽ ista incredibilia videantur cũ i scriptura similia leganẽ Sol em̃ per spaciũ vni⁹ diei immobilis stetit vt habeẽ Josue. x. decẽ lineis retrouersus fuit vt habetur Esa. xxxviij. In passione xp̄i obscuratus fuit cũ luna tũc esset in perfecta distantia a sole Si autẽ vidit oculo mẽtali: quod cõmuniter creditur tũc dicẽdũ est ꝙ vidit ex eo ꝙ habuit oculum mẽtis purificatum: quia fuit plen⁹ fide q̃ habet purificare. Act. xv. Fide purificãs corda eorũ. Illuminatum quia fuit plenus sapiẽtia ꝛc. Reuela oculos meos ꝛc. Sanctificatũ: qꝛ fuit plen⁹ gratia. Mat. v. Beati mundo corde: quoniam ipsi deũ videbũt Irreuerberatum: quia fuit plenus fortitudine. Unde dicitur de aquila. Job. xxxix. Oculi eius de longe pspiciũt Deificatum: qꝛ fuit plenus spiritusancto Alias enim videre non potuisset nisi vitalem deificam habuisset.

¶ Sermo. xxxiiij. De eodẽ Sermo. ij.

Elegerunt stephanum virum plenum fide ꝛ spiritusancto Actuũ. vj. Beatus stephanus multas ꝛ magnas prerogatiuas habuit propter quas ab apostolis electus fuit. Prima: quia multe dignitatis fuit: que dignitas apparet ex eo ꝙ inter apostolos prior quondammodo est effectus Aug. Licet stephanus ab apostolis diaconus ordinatus sit: ipsos tamen triumphali morte precessit: ꝛ qui inferior erat ordine primus factus est passione: ꝛ qui discipul⁹ est gradu magister cepit esse martyrio ab apostolis est ordinatus sed prior est coronatus. Inter i septem diaconos fuit prim⁹ August. Inter diaconos stephanus nominatus est primus: sicut primus inter apostolos nominatus est petrus. Inter martyres est signifer ꝛ primicerius. Aug. Adhuc laic⁹ diaconũ meruit electionẽ: ꝛ martyriũ lenita obtinuit principatum Inter confessores fuit precipu⁹. Confessus est em̃ veram in christo humanitatẽ: cũ dixit filiũ hominis eiusdem cum patre equalitatẽ cum ait Stantem a dextris virtutis dei. Inter virgines mẽte ꝛ corpore fuit incorrupt⁹. Cuius signũ est sincerissima castitas: quia ꝛ feminis fuit prelatus ꝛ in vultu angelico demonstratus. Secunda est qꝛ similis angelo elect⁹ fuit: ꝛ apparuit ꝛ hoc propter angelicãpuritatẽ quaꝫ habuit: propter angelicã claritatẽ qua resplenduit propter angelicam charitatẽ qua contra persecutores efferbuit. Tertia est qꝛ celorũ secreta penetrauit. Uidit ioãnes baptista celũ apertuꝫ. Uidit paulus dei gloriam raptus in paradisum. Uidit petrus ꝛ quidã aliĳ discipuli christuꝫ transfiguratum. Stephanus autem ꝛ celũ apertum vidit ꝛ gloriam dei conspexit: ꝛ iesum glorificatũ intuit⁹ fuit. Quarta est quia pro inimicis suis orauit. Orauit autem cum genuflectione: cũ clamore: ꝛ cũ allegatione dicens prout addit ecclesia. Quia nesciũt q̃d faciũ. Pro se

antē orādo: nec genua flexit nec clama uit nec allegauit. Beda. p se stans orauit pro inimicis genua flexit quia maior ini quitas maiꝰ supplicādi remediū flagi tabat. Quinta est quia eius passio passiōi christi multū similis fuit. Istud assignat glo. dicēs. Sicut christus sic iste falsis te stibus accusat. Christus extra portā pa titur stephanus extra portā lapidatur. xp̄s ait tanq̄ filius patri. In manꝰ tuas domine cōmēdo spiritū meū. stephanus tanq̄ seruus dixit. Dn̄e iesu xp̄e accipe spiritum meū. Et xp̄s ait. Pater ignosce illis peccatū. Stephanꝰ autē. Dn̄e ne sta tuas illis hoc peccatū. Sexta est: qr paulum cōuertit. vt dicit. Augu. Si stephanꝰ nō sic orasset: hodie paulū ecclesia nō haberet. de istis duobꝰ discipulis sic ait idē in istis duobus discipulis geminū nobis monstratur salutis indiciū. vt si quis bonus est: imitetur ꝑseuerantiā charitatis in stephano. qui autem malus est sequat exemplū cōuersionis in paulo: nec bonū hominē presumptio iustitie faciat negli gentē, nec malum iniquitatis ꝯsideratio faciat desperantē. Sed ille bonū fortiter teneat ⁊ iste malū celeriter deserat. Septi ma qr quatuor coronas habuit: ideo me rito corona interꝑtatur. habuit enim co ronam roseā inq̄tum fuit sanguine pur puratus Apoc. vij. Lauerūt stolas suas et dealbauerūt eas in sanguine agni. Ec cli. iij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē: ⁊ dabo tibi coronā vite. Habuit coronā aureā: inq̄tum fuit ꝟgo incorruptus Eccl. xlv. Corona aurea sup mitrā eius. Sicut eīm aurū est incorruptū: sic ⁊ ipsa virginitas. Sap. iiij. O q̄ pulchra est casta ḡnatio cū claritate: ⁊ subdit. Immortalis est eīm memoria illiꝰ. Habuit coronā stellatā inq̄ tū fuit ꝑdicator lucidꝰ. Dan. xij. Qui ad iustitiā erudiūt multos quasi stelle fulge būt in perpetuas eternitates. Habuit co ronā gēmatam inq̄tum fuit vir perfectꝰ ꝟs. Posuisti in capite eius coronā de lapi de ꝑcioso Lapis ꝑciosꝰ habet claritatē, virtuositatē ⁊ soliditatē. Et sic̄ visionē dei q̄ sanctos facit claros in aperta visio ne ꝟtuosos inuirtuolos de dilectiōe. soli dos atq̄ securos in vtroq̄. Octaua quia multa miracula fecit quorum quedā at testātur sue potentie. Ostēdit enim se ha bere posse sup creaturas superiores: qr celum suis meritis aperuit. Sup creatu ras inferiores sicut super quatuor elemē ta nā in sui inuentione ⁊ translatione ter ra cōtremuit pluuiam destinauit: tempe statē mari sedauit. Ignem quē demones ex: tauerunt in eos retorsit. Quedam sue misericordie attestantur. Quosdā eīm sa nauit in corpore. Nam sicut dicit Aug. in lib. de ciuita. dei septē mortuos suscita uit fratrē ⁊ sororē a cōcussione mēbrorū sanauit septuaginta infirmos a diuersis infirmitatibꝰ in sua inuētione liberauit. Quosdā sanauit in anima sicut paulū qui patiebatur duplicē infirmitatē in anima s. culpe ⁊ ignorātie sicut ipse ostēdit. i. ad Thi. j. Qui priꝰ fuit blasphemꝰ ⁊c. Aug. quo precessit stepha. lapidibꝰ trucidatꝰ illuc paulus secutꝰ est. orōnibus stepha ni adiutus. Quosdā sanauit simul in cor pore ⁊ in anima sicut refert. Aug. i lib. de ciui. dei de marciani infirmo ⁊ infideli. Quedā ostēdit q̄te sit reuerentie nā eius in reuerētia habuit deus qui in loco de specto ipsum manere noluit sed in mōte syon ad locū honorabilē ipsū trāsferri voluit. Sap. xij. Cum multa reuerētia dis positionis nos. habuerūt angeli quorū voces in aere sunt audite. O felix roma q̄ corpꝰ Stephani hierosolymitani ⁊ Lau rētij hyspani: gl̄osa pignora vno clau dis mausoleo habuerūt apostoli q̄ ipsum secū rome morari voluerūt. Vn̄ demō ꝑ filiū theodosij clamabat. Nō exibo nisi Stephanꝰ romā veniat: qr sic est volun tas apostolorū. Habuerunt ⁊ mortui: qr corpus Laurentij ibi cessit ⁊ medietatē sepulchri vacuam dereliquit.

¶ Sermo. xxxiij. De eodē. Ser. iiij.

Ruben primo genitꝰ meꝰ principiū do loris mei: prior in donis maior in imperio. Gen. xlix. inter ceteros sctōs beatꝰ stephanꝰ q̄nq̄ pri uilegia habuit: q̄ in verbis premissis no tantur. Primum est quia filium dei a dex tris patris vidit: quod notatur cum di xit Rubē. qui interpretatur videns filiū.

Sunt autem quatuor que requiruntur ad videndum. Unum ex parte videntis: sicut dicit Anselm⁹. s. vt oculos sanos habeat. Secundum ex parte medij deferentis vt scilicet lux clara refulgeat. Tertiū ē ex parte re. vidende ne nimis remota existat. Quartum ex parte medij non impedientis. vt scilicet nullum obstaculum se interponat. ista quatuor beatus Stephanus habuit. Et ideo merito filium dei vidit scilicet oculum purum presentem deum: splendorem diuinum: et nullum obstaculum. Et propter ista quatuor dicitur fuisse plen⁹ gratia spiritusancto et sapientia ac fide. Habuit enim oculū mundū: qz fuit plen⁹ gratia et veritate: q̄ habet mūdare. Iuxta illō Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mundā et mundabimini ab oībus inquinamentis vestris. Habuit deū p̄sentē: qz fuit plen⁹ spūsancto. Spūs eīm sctūs est de⁹ et iō q̄ hz spiritūsanctū hz deū. habuit splēdorē diuinū: qz fuit plen⁹ sapiētia q̄ est lux diuina. Sap̄. vij. Proposui pro luce habere illā. Nullum habuit obstaculum: qz plen⁹ fide: q̄ peccata habet purgare. Prouerb xv. Per fidē et mīam purgātur peccata. Et qz ista quatuor habuit ideo cū apostolo dicere potuit. ij. ad Corin. iij. Nos autem reuelata facie gloriā dei speculantes zc. Secundum eius priuilegium est q̄ inter christi discipulos primus in celo natus fuit: ideo dicit̄ primogenitus me⁹. Aug. Nat⁹ est xp̄s ī terris: vt Stephan⁹ nasceret̄ in celis. Jō obit⁹ sanctorū nō mors s; natale vocat̄. Puer eīm de vtero mr̄is exire cupit: vt recipiat ampliorē locū ad manendū vberiorē cibū ad vescendū, liberiorē aerē ad respirandū: et maiorē lucē ad vidēdū. Sancti quoq̄ q̄diu sunt in vtero ecclesie habent locū arctū: qz terra exigua est et punctus. Sapiē. xj. Tanq̄ momētū statere, sic ante te est orbis terrax: ideo exire appetūt vt locū amplū habeant. De q̄ dr̄ Bar. iij. O israel q̄ magna est dom⁹ dei zc. Habent etiā paruū cibū: qz sunt in ꝯtinua esurie: ideo exire appetunt vt sint in plena satietate. ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Nō habent etiā libertatē aeris. id est diuine refrigerationis vt respirare possint: et ideo exire appetūt vt ī deleterniiate respirēt. Ūn cantat ecclesia. Absolue dn̄e animas eorum: vt inter sanctos et electos tuos resuscitati respirēt. Sūt autem in tenebris multiplicis ignorātie: iō exire appetūt vt veniant ad lucē claritatis, eterne. Apo. xxj. Claritas dei illuminabit illā Ista quatuor beat⁹ Stephan⁹ in celo sibi reseruata vidit: et ideo de vtero ecclesie exire optauit vidit eīm celū apertum, tanq̄ locum amplum ad manendum vidit Jesum tanq̄ dulcē cibū ad vescendum. Uidit dei dexteram tanq̄ beatā requiem ad respirādum. Uidit gloriā dei tanq̄ eternā lucem ad videndū. Tertiū priuilegiū est: quia principatum martyrū obtinere promeruit cum dicitur. Principium doloris mei. i. martyrum cuius dolores reputo meos: et qz primus ideo merito honorādus. Maxime honoramus martyres dei. s. vt fidei p̄ncipes: intercessores mundi p̄cones regni et coheredes dei. Ipse fuit princeps fidei inq̄tū p fide passus est prim⁹. Fulgentius. Heri celebrauimus tēporalem sempiterni christi natalem: hodie celebramus triūphalem primi militis passionem. fuit intercessor mundi: quia primus post christū pro inimicis orauit. Fulgētius. plus illorū dolebat peccata q̄ sua vulnera. Fuit prim⁹ preco regni. homo quidē amiserat habitationē celi: gloriā paradisi: et visionem dei: Sed Stephan⁹ p̄conizatus est restitutionē factā esse homini restitutam habitationem celi, visionem dei, et gloriam paradisi cū dicit. Ecce video celos apertos, visionē dei. cum addit. Et filiū hominis zc. et gloriam paradisi: cū dicit. Gloriam dei zc. Fuit etiam primus coheres christi: qz primus hereditauit regnum p tollerātiam passionū. Tales enim possunt deū conuenire sicut dicit. Ambro. super beati immaculati. Uult deus conueniri vt si quis bene certauerit fructum remuneratiōis expectet. Seruus sum expecto a domino alimentū. Miles sum expecto ab imperatore stipendium. Uocatus sum postulo ab inuitāte p̄missum. Quartum priuilegiū est quia spiritusancto plenus fuit: cū dicitur. Prior in donis scilicet spiritusancti, q̄ eīm donis spiritusancti plenus fuit patet ex multis signis et le

facem virtutũ induit Ad rom.xiij. Abijciamus opera tenebrarũ ⁊ induamur ⁊c. Judei ipm polluerunt qñ lapidibus rubiginẽ corporis abiecerunt. Prouer.xxv. Aufer rubiginem ab argẽto ⁊c. Quarto fuerũt lapides materiales q: ibi ad quatuor fuerunt boni pmo in instrumentum destructiuũ carceris. ps. Educ de carcere animã meam ⁊c. Secundo in oblectamentũ dulcedinis. Unde cantaṫ. lapides torrentes illi dulces fuerũt. Deute.xxxij. vt sugeret mel de petra. Tertio in ornamentũ diadematis. Omnes eñi lapides iacti fuerunt in eius corona lapides preciosi. ps. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso ⁊c. ps. Supra dorsuꝫ meũ fabricauerũt peccatores. Sicut eñi faber super incudẽ fabricat coronã regalem: sic iudei super stephanũ fabricauerunt sibi coronaꝫ triumphalẽ que tot hꝫ distinctiones gemmarũ quot sunt ictus lapidũ. Chri. Sicut ex corona regali vndiqꝫ fulgores emittunṫ: ita martyrum corone christi vulnerib⁹ distincte: ſime omni regum diademate reddunṫ delectabiliores. Quarto fuerunt sibi in materia pontis. Ex illis enim lapid:b⁹ factus est põs quo stephanus transiuit in celum. Olim deus posuerat Adam in naui innocentie que fracta naui preparauerat homini tabulam penitentie. quibusdã tamen dedit pontem martyrij ⁊ passionis pro christo assumpte. Beatus autẽ stephanus p mare huius seculi ad portũ paradisi peruenit per nauem: q: innocentiam seruauit. Et per tabulam: quia duram penitentiã non deseruit. Et per ponteꝫ quia martyrium passus fuit.

¶ Sermo.xxxvj. De sancto Joãne euãgelista. Ser.j.

Quartum animal simile aquile. Apocalypsis quarto. Cum per quattuor animalia quatuor euangeliste figurentur. Johannes tamen per aquilam designatur: et hoc propter quatuor commẽdabilia que in ipsa aquila reperiuntur. Primo namqꝫ in volatu. habet sublimitatem: sic etiam Joannes tam sublimiter volauit, ꝙ omnia visibilia deserens vsqꝫ ad ipsum ascendit. Augustinus sup Joannem. Transcendit Joannes omnia cacumina terrarum omnes cãpos: omnes altitudines syderum omnes choros et legiones angelorum. Nisi eniꝫ transisset omnia ista que creata sunt nõ perueniret ad deũ p quẽ oia facta sunt. Idem etiam dicit super Joannẽ ꝙ nisi esset super oia eleuatus ⁊ totus sanctus nõ ascenderet in deum. Distinguit auteꝫ Richardus in lib. de trinita. tres spiritus. s. spiritũ humanum, angelicum, ⁊ diuinuꝫ. Joannes autem transcendit spiritum humanum ⁊ angelicum ⁊ peruenit vsqꝫ ad diuinum. Esa.lij. Ecce intelliget seruus meus et exaltabitur ⁊ eleuabitur ⁊ sublimis erit valde. Fuit eñi exaltat⁹ super spm humanũ, eleuatus super angelicũ, sublimatus in deum. Dicit auteꝫ Ambrosius in libro sermonum. Uolare nõ potest nisi qđ purum, leue, ac subtile est. Joãnes igitur tã sublimiter volauit: q: pur⁹ fuit sine admixtione eterne auaritie. Fuit leuis sine põderositate carnalis cõcupiscẽtie: fuit subtilis sine grossicie supbie. Scđo aquila habet in venando generositateṁ: cuius generositas est: q: vicinis auibus parcit non enim circa nidũ suũ venatur: sꝫ longe a nido. Ceteri euãgeliste in locis vicinis sunt venati. Uenat⁹ est enim marcus in locis vicinis, id est i euãgelio matthei quia dicta sua collegit ⁊ in euãgelio suo reposuit. Uenat⁹ est matheus in locis vicinis quia carnalem christi generositateṁ texuit. Uenatus est lucas in locis vicinis q: infantiã xpi disseruit. Uenati sunt oẽs in locis vicinis: q: conati sunt oẽs ea dicere q̃ christ⁹ gessit in mũdo. Joãnes aũt in locis vicinis venari noluit: q: nec dicta aliorum replicauit nec texuit xpi natiuitatẽ carnalẽ sed celesteꝫ: nec xpi infantiã sꝫ gloriã sempiternã: nec tantũ ea q̃ xps fecit in mundo: sꝫ etiã in celum ascẽdens ipm verbum eduxit de celo ⁊ in suo posuit euangelio. Eze.xvij. Aq̃la grãdis ⁊c. Et seqṫ Uenit ad libanũ, id est ad celũ ⁊ tulit medullã cedri, id est xpi q̃ est alta p potentiã maiestatis que habet corticem id est humanitateṁ: ⁊ medullaꝫ, id est deitateṁ. Ceteri euangeliste tulerunt corticeꝫ

in remuneratiōe. Luc.viij. Aliud cecidit in terrā bonā: ⁊ ortū fecit fructū cētuplum. Scḋo3 priuilegiū est sincera dilecti: cū dr. Amātissimꝰ dñi. dilexit aūt ipse triplicē dilectionē. s. sermonis, opis, ⁊ cordis dicēs. i. Joā.iij. Diligamꝰ vbo neq3 lingua tm̄: s3 ope ⁊ vitate ē ei triplex amor. s. or3 opis, ⁊ cordis. iō bñ dr. diligamꝰ vbo ⁊c. dilexit xp̄s aplos dilectiōe sermonis qr eos diligēter instruxit: iō fuerūt amati dilectione opis, qr oīa charismata grarum infudit iō fuerunt amātiores Joānē dilexit dilectiōe pcordi: aliꝫ iō fuit amātissimꝰ. Hoc voluit vt supra pectꝰ suū vbi ē sedes cordis recūbere: ad innuēdū q ip3 pcordiali amore dilexit. Tertiu3 priuilegiū est mors secura: cū dr habitau t ꝯfidēter cū eo. Cōfidēter eñ in xp̄o mori potuit qui habuit conscientia3 letificantem. i. Cor. i. Glīa nr̄a hec est testimoniū ꝯsciētie nr̄e bonoꝝ opeꝝ afluētiā cūcomitātē. Job. v. Ingredieris i abūdātia sepulchrū. ⁊c. Xp̄m associātē. Apparuit nā sibi dñs Jesus xp̄s dicēs. Ueni dilecte mi: tēpꝰ est vt epuleris mecū i ꝯuiuio meo cū fratribus tuis aploꝝ turbā ꝯuenictē: qr oēs ad eiꝰ trāsitū ꝯuenerūt. dr Gen.xlij. Duodecim fratres sumꝰ minimꝰ domi remāsit: aliꝰ nō est sup. Apostoli qdē duodecim fres fuerūt: vnꝰ. s. iudas nō erat sup minimꝰ. s. Joānes q ceteris erat iunior adhuc in domo remāserat: ⁊ iō ad ip̄m deducēdū oēs ꝯuenerūt. Quartū priuilegiū est mr̄is dei venerāda custodia: cū dr. Quasi i thalamo tota die morabit. Ipse eñ factꝰ est paranymphꝰ spōse regis: ⁊ iō tota die in thalamo habitabat, qr spōsam regis custodiebat. Qualis aūt ⁊ quātꝰ fuit ille thesaurꝰ: talis ⁊ tantꝰ fuit iste thesaurꝰ. Credēdū est eñ q si xp̄s inuenisset meliore3 thesaurū sibi ꝯmēdasset. Secure ergo iusti ad Joānē deberēt accedere q h3 i ptā te matrē grē. Secure ⁊ pctōres: qr h3 in potestate matrē mie. Secure ⁊ morientes: qr h3 in ptāte illā q in morte ab hoste nos ptegit. Secure ⁊ aīe decedētes: qr habet in potestate illā q in hora mortis animas suscipit. Unde cantat ecclesia Maria mater gratie ⁊c. Quintum priuilegiū est honoris magnificētia: cū dr. Inter humeros eiꝰ requiescit. Magnus honor ⁊ magni amoris indiciū fuit qñ Ioannes in xp̄i pectore requieuit. Debemꝰ ergo nos ip̄m honorare: qr ipsum honorauit xp̄s angelꝰ: totꝰ cetꝰ apostolicꝰ oīm sanctoꝝ laudabilis numerus: xp̄s nāq3 ipsum honorauit qñ eū sup pectꝰ suū requiescere fecit. Uñ cātat. Ualde honorādus est beatꝰ ioānes q supra pectꝰ dñi i cena recubuit. Angelꝰ ipsum adorauit: qr ab eo adorari recusauit, ⁊ se conseruū suū vocauit. Apoc.xix. permisit āūt3 se adorari a Josue, qr erat calciatꝰ: ideo dicit. Solue calciamētū ⁊c. Joānes aūt pedes affectuum suoꝝ ab omni amore mūdi discalciauerat. Apostoli quoq3 ipsum honorauerūt quando ipsum ⁊ petrū columnas ecclesie ad samaritanos miserūt: vt habetur. Act.viij. Oēs etiā sancti ip3 honorauerunt: quia ad eius transitū cōuenerūt, ⁊ ideo totus mundus debet eu3 honorare, ⁊ honore generali inquātum fuit apostolus, ⁊ speciali inquātū christi amicus, ⁊ singulari inquantū recubuit supra xp̄i pectꝰ ⁊ custos ē virgini deputatꝰ.

¶ Sermo.xxxviij. De eodem ser.iij.

Dilectꝰ meus mihi ⁊ ego illi. Cant.ij. Istud vbū nō pōt alicui meliꝰ ꝯuenire q̄ Joāni q fuit a xp̄o dilectꝰ, ⁊ qui christū speciali amore dilexit. Circa ipsam aūt dilectionem quinq3 per ordinē sunt videnda. primo quid fuit huius dilectiōis causa. Circa q sciēdum q prima causa fuit Joānis puritas ⁊ incorruptio. Tales eñ christꝰ amat. Prouer.xxij. Qui diligit cordis mūdiciam ppter puritatem ⁊ gratiam labiorū, habebit amicu3 regem. Et quia adeo purus fuit: iō christꝰ cū eo familiaritatē habuit. Eccli.xxij. Uolatilia ad sibi similia ꝯueniūt. vñ vnū volatile fuit xp̄s. ps. Ascēdit christus sup cherubin ⁊ volauit. Secundū fuit beata virgo. Eccli.xi. Breuis in volatilibꝰ est apis. Tertiū fuit Joānes qui in forma aquile est demonstratꝰ. Ista aūt tria volatilia cōuenerūt: qr specialē familiaritatē habuerūt. Scḋa cā ē festina ꝯuersio: qr in iuuētute ad xp̄m cōuersus fuit. Tales eñ xp̄s multū diligit sicut innuitur Mat.x. vbi dicit q christus

paruulos amplexatus fuit: manus eis imposuit bñdixit ipsis nunq̃ alicui seni tales amicitias ostendit. Sufficit nãq̃ senibus q̃ a xp̃o regant: iuxta illó. Senex puerum portabat puer aũt senẽ regebat q̃ ab ipso nõ piiciant. ps. Ne piicias me in tẽpore senectutis q̃ ab ipso nõ derelinquant. Et vsq̃ in senectã & seniũ ne derelinquasme. Tertia causa est ipsius Joannis feruens dilectio. Deus eñ diligit diligẽtes se. prouerbiorũ. viij. Ego diligentes me diligo. Ipse eñ Joãnes dilexit xp̃m viuẽtẽ cuius signũ est: q2 ob sui amorẽ oia dereliquerit, Cant. viij. Si dederit homo oẽm substantiã domus sue p̃ dilectione &c. Dilexit moriẽtẽ. cuius signũ est: q2 iuxta crucẽ ipse stetit. Dilexit mortuũ cuius signũ est: q2 ad monumentũ ipse cucurrit. Bern. Qui amat ardẽtius cucurrit velocius, & puenit citius. Scđo vidẽdũ est q̃ sunt signa huius dilectiõis. Primũ qđẽ signũ est: q2 sua secreta sibi reuelauit & ea q̃ faciũt ad instructionem fidei pfecte sicut in euangelio, et vite pficiẽde sicut i ep̃lis, & glie ↄsummãde sicut in apocalypsi. Scđm est: q2 magnis gratiis ipsum dotauit. Magnã eñ grãm deputauit sibi Esaias qñ deus fecit ipsũ prophetã suũ Jacobus. q2 fecit ipsum ap̃lm suũ. Lucas qñ fecit ipsum euangelistã suũ. Aug. qñ fecit eũ ↄfessorẽ & doctorem suũ. Agnes quãdo fecit eã v̄ginẽ et sponsam suã. In Joãne aũt hec oia repe riunt. Tertium signũ est: q2 multũ sibi familiarẽ: ideo vocat discipulus quẽ diligebat Jesus Eccle. vij. Amicus in domesticis fiducialiter aget Fecit eũ camerariũ q2 in thalamo sui sinus requieuit. Deut. xxxiij. Quasi in thalamo tota die morabit. Fecit eũ secretariũ: q2 secreta sua sibi reuelauit. Esa. xlv. Dabo tibi thesauros abscõditos et arcana secretorũ. Fecit eũ thesaurariũ suũ: q2 matrẽ suã reliquit, qđ ad magnã iocũditatẽ & exultationẽ sibi fuit. Eccle. xvj. Jocũditatẽ & exultationẽ thesaurizauit sup eũ. per q̃ oñdit q̃ xp̃s nõ tm̃ dilexit ipsum dilectione gñali qua diligit sua precepta seruãtes: iuxta illud Job. xv. Uos amici mei estis si feceritis q̃ precipio vobis. Nõ tm̃ dilectione speciali qua diligit sua secreta scientes: iuxta illđ Joã. xv. Uos aũt dixi amicos: q2 que cũq̃ audiui a p̃re meo nota feci vobis. Sz et dilectiõe singulari qua diligit amicos intimos & p̄cordiales. Tertio vidẽdũ est q̃ sit ista dilectio. Dilectio mũdi nõ est vera: q2 & in vita fallit & in morte deserit, & post mortẽ amicũ obliuioni tradit Dilectio aũt q̃ xp̃s Joãnẽ dilexit ẽ vera: q̃ ipm dilexit in vita. vñ vocat discipulus quẽ diligebat iesus. dilexit i morte: q2 cũ ceteris ap̃lis ad ipm moriẽtem accessit. Dilexit post mortẽ: q2 ipsum ad suũ ↄuiuiũ ītroduxit. ps. Tenuisti manũ dexterã meã: me. s. i vita i tui amore ↄseruãdo, & i volũtate tua deduxisti me. s. i morte diligẽdo, & cũ gl'ia suscepisti me. s. post mortẽ deducẽdo me ad ↄuiuiũ tuũ. Quarto ẽ vidẽdũ q̃ fuit differẽtia dilectiõis petri & ioãnis ad xp̃z. Circa q̃ sciẽdũ sicut dt Ber. xp̃s diligẽdus est fortiter, dulciter, & sapiẽter. petrus ergo dilexit fortiter: q2 secũ & i mortẽ & i carcerẽ ire p̄misit. Joãnes dilexit dulcit: q2 i sinu suo recubuit. Uterq̃ dilexit sapiẽt: q2 nullis tẽtatiõibus diaboli: nullis pturbatiõibus mũdi: nullis voluptatibus carnis a xp̃i amore poterat euelli. Quito vidẽdũ ẽ q̃ sit v̄ra dilectiõis xp̃i ad petrũ & ad Joãnẽ. Uidet eñ q̃ plus dilexerit Joãnẽ q̃ petrũ: & tñ petrus plus v̄ dilexisse xp̃m q̃ Joãnes. Circa qđ sciẽdũ q̃ triplex est dilectio. Una q̃ ↄsistit i familiaritatis oñsiõe: & ista magis dilexit xp̃s Joãnẽ q̃ petrũ: q2 magna signa familiaritatis Joãni oñdit. ex eo q̃ supra pectus suũ recubuit. & matrẽ suã sibi recõmẽdauit. Scđa dilectio est q̃ ↄsistit in donorũ exhibitiõe & ista magis dilexit petrũ: q2 maiora dona sibi cõcessit: q2 fecit eũ principẽ apostolorũ, & suũ vicariũ dereliquit, & claues regni celorũ sibi dedit. Tertia dilectio est que cõsistit in precordiali amore: & ista vtrũ equaliter dilexit. Ambos eñ dilexit aqualr̄ affectione animi: q2 ambo apud deum erant equalis meriti.

¶ Sermo. xxxix. De eodẽ sermo. iiij.

TIngredieris in abundantia sepulchrum sicut infertur aceruus tritici in tempore suo Job. xv. Joannes euãgelista nõ fuit positus in sepulchro sed spõte ingressus est:

⁊ hoc vt iterũ renouaret̃: vt triticũ iterũ renouatur. In v̈bis igit̃ p̃missis tria tangunt̃. Primum est moriẽdi magna auiditas in hoc ꝙ sepulchrũ sponte ingressus est. Ualde eñ mori affectabat: q2 multũ desiderabat gustare tã dulce cõuiuiũ: vñ ait. Grãs ago tibi: q2 dignat⁹ es me ad tuas epulas inuitare: sciẽs q2 ex toto corde desiderabã te. Eccli. xxiiij. Qui edunt me adhuc esuriẽt. Desiderabat videre tã dulcẽ amicũ: vñ ait. O dor tuus in me cõcupiscẽtias excitauit eternas. ps. Qñ veniã ⁊ apparebo añ faciẽ dei. Desiderabat videre tam preciosum thesaurũ .i. virginẽ beatã sibi a deo recõmẽdatã. Ibi eñ hẽbat cor suũ vbi thesaurus su⁹. Desiderabat adiungi ad tã iocũdũ cõsortiũ vñ ait. Suscipe me vt cũ fratribus meis sim. ps. Ecce q̃ bonũ ⁊ q̃ iocundũ habitare fratres in vnum. Secundo ponitur meritorum copiositas: cum dicitur In abundantia. Est eñ mortu⁹ in abundantia dierum: quia cũ esset. xcix. annorũ. Gen. xxv. mortu⁹ est abrahã in senectute bona ⁊ plenus dierũ. In abũdãtiã meritoꝝ: q2 i sua iuuentute seruire incepit: ⁊ vsq3 ad decrepitã etatẽ perseuerauit. Eccli. xi. Mane semina semẽ tuũ ⁊c. In abũdãtia p̃miorum. Habuit enim coronã vnã inquãtũ fuit virgo incorrupt⁹: aliã inquantũ predicator gratiosus: aliã inquãtũ fuit martyr inuictus: quia in oleo fuit assat⁹. Tercio ponit̃ sua felicitas: cum dicit̃ sicut infert̃ aceru⁹ tritici in tempore suo. Triticũ eñ i horreũ infert̃ vt homo inde nutriat̃ ⁊ in suo tp̃e seminet̃, ⁊ iterũ renouet̃. Sic beatus Ioãnes in celũ est illat⁹ vt nos nutriat p sua merita ⁊ ipse remouet̃ ⁊ in aĩa p impassibilitatẽ ⁊ in corpore p immortalitatẽ. De morte quidẽ sua quatuor sunt opiniões. Quidã eñ dixerũt ipsum in celo esse cũ corp̃e glorificato: qđ ꝯuenire dicunt dei liberalitati: ⁊ Ioannis dignitati. De⁹ q̃dẽ sibi valde liberalis fuit: q2 corpus suũ custodiuit ne corruptiõi subiaceret ne oleũ adureret, ne venenũ noceret, ne gladios deseruiret, ne mortis dolorẽ sentiret. Si igit̃ xp̃s corpi Ioãnis tã liberalis fuit in mũdo nõ debuit min⁹ liberalis esse i celo. Cõgruit etiã dignitati Ioãnis q̃ in sinu xp̃i recubuit q̃ xp̃o tã familiaris extitit q̃ virgini societatẽ fecit a quo angelus adorari noluit. Si ergo alioꝝ apostolorũ corpora sic honorãtur in terris: manifestum est ꝙ corpus Ioannis sic honorari debuit: quia tanta excellentia dignitatis p̃ditum fuit. Postq̃ aũt nullus exhibet̃ sibi honor in mũdo: conueniẽs est vt corp⁹ ei⁹ corpori xp̃i ⁊ matris eius societatẽ faciat, in celo sicut fecisse cõstat in mũdo. Alij dicũt ipsum esse defunctũ, ⁊ aiã glorificatã in celo. Corp⁹ v̈o in loco hoibus ignoto: deo aũt cognito reseruari sicut de corpore moysi d2. Põt q̃dẽ de⁹ in aliquo loco sibi cognoto p angeloꝝ ministeriũ corpori dilecti sui honorẽ exhibere diuinũ. prout decet suũ hr̃e dilectũ. Quas re aũt diuina ꝓuidẽtia iudicauerat ipm̃ corpus esse occultãdũ: inter diuina secreta est hoc numerãdũ. Tertij dicũt ipsum adhuc viuere: ⁊ in paradisum terrestrem trãslatũ esse. Tp̃e aũt antixp̃i inde educet̃ ⁊ ab ipo occidet̃. vñ d2 Theophil⁹. Xp̃s nõ negauit ioãnẽ moriturũ: nã oẽ qđ orit̃ morit̃: s3 d2 Uolo eũ viuere vsq3 ad finem mũdi ⁊ tũc patiet̃ pro me martyriũ cũ helia. Postea subdit. Et si assignet̃ ei⁹ sepulchrũ viuẽs intrauit illud ⁊ postea decessit. Quarti dicũt ipm̃ adhuc viuere ⁊ queadmodũ ceteri apli sub terra dormit̃. Et hoc volũt ostẽdere p v̈bũ dñi nr̃i q̃ dixit. Sic eũ volo manere donec veniã. Et exẽplo moysi quẽ adhuc dicunt sub terra dormire: ⁊ q2 i ei⁹ sepulchro nil nisi mãna inuenitur: qđ adhuc ibi q̃si statu q̃escẽtis scaturire. vr̃. S3 huic opinioni obuiat. Aug. q̃ ait. Paruã grãm xp̃s suo dilecto fecisset: si ceteris apostolis in glia regnãtib⁹ ipse sub terra dormire dicat̃. Ad v̈bũ aũt dñi q̃ dixit. Sic eũ volo manere donec veniã ⁊c. Respõdet. Chry. id est nolo ip3 p martyriũ cõsummari s3 expectare donec ego veniẽs recipiã eũ in eterna btitudine. Ad exẽplũ autem de moyse respõdet Aug. ꝙ scriptura ipm̃ testat̃ fuisse mortuũ. Si tñ d2 ꝙ cũ helia viuus apparuit potuit de⁹ de facili ipsum suscitare ad horã. Corp⁹ autem eius voluit esse absconditũ: ne iudei circa corpus eius idolatriam exercerẽt. De manna aũt scaturiente respondet. Augu ꝙ forte propter hoc fit vt eius mors preciosa commendetur: quẽ mortẽ

martyrium nō commēdat. Uel forte' propter aliam causam quam ignoramus.

¶ Sermo.xl. De eodē Sermo.v.

Hic est discipulus ille quez diligebat Jesus Joannis vlti. Magna prerogatiua Johānis in hoc perpendit q ipse specialiter dilectus fuisse perhibetur. Nos vero ei⁹ prerogatiuas et priuilegia videam⁹ Primum priuilegium est: quia Christus ipsum speciali amore dilexit: nec mirum: quia ipse propter amorem Christi omnem aliū amorem deseruit: scz amorem naturalem id est patris: quem in naui deseruit. Amorē carnalē: scilicet vxoris sue, quā ob amorem Christi contempsit. Amorem mundanum, quia nauem et rhetia ⁊ omnia q̄ habuit contempsit. Amorem propriū, q̄ ppriam volūtatē dimisit ⁊ christo semper adhesit. Matth. xix. Ecce nos reliq̄mus omnia ⁊ secuti sumus te: hoc quātū ad desertionē amoris mundani: ⁊ secuti sumus te et non nos: ⁊ hoc q̄tū ad desertionē amoris ppriī. Et subdit. Et omnis q̄ reliquerit fratres aut sorores, aut patrem ⁊ matrē, hoc q̄tum ad desertionem amoris naturalis: aut vxorē, hoc q̄tū ad desertionem amoris carnalis. Secundum priuilegiū est: quia ad omnia secreta eū admisit sicut ad puelle resuscitationem, ⁊ ad gloriosam transfigurationē. Si eñ Christ⁹ volebat facere gratiā apostolis: ipse erat vn⁹ de trib⁹, sicut ptz in illius puelle resuscitatione ⁊ gloriosa trāsfiguratiōe. Si volebat facere gratiā duobus, ipse erat vnus de duobus. Naz ipsum solū ⁊ mattheū fecit euangelistā ⁊ apostolum. Si volebat facere gratiā vni soli: ipse erat ille solus: q̄ ipsum solum in sinu suo admisit. Tertiū priuilegiū est quia matrem sibi recōmendauit. Christ⁹ nanq̄ in hac vita ipse possedit quinq̄: scilicet corp⁹ animā modicam temporalez substantiā et ecclesiam et matrez ppriā. Corpus igitur recōmendauit nicodemo, animā patri, temporalez substātiā iude. Ecclesiam petro, matrem Johāni: quod vtiq̄ magni amoris indicium fuit. Et ratione rei recommendate: quia: scz tm̄ thesaurū sibi commisit. Et rōne recommendātis: scz suorū vulnerū oblitus matris non obliuiscebatur et dilecti discipuli recordabatur: et ratione modi recommendandi: quia non dixit. Ecce seruus tuus vel nepos tuus: sed ecce filius tu⁹. Nec dixit. Ecce domina tua vl' matertera tua: sed ecce mater tua. Quartum priuilegiū est: quia profunda sapientia ipsum repleuit Eccl. xv. Aqua sapientie salutaris potauit eū. Nec mirū si tanta sapientia: fuit plenus: q̄ sedit ad fontem diuinum, habuit intellectum angelicū: intrauit in causam causarum ⁊ totus trāsiuit in deum. Ad fontem quidem diuinū sedit: quādo supra pectus dñi recubuit. De quo fonte tā copiose hausit: q̄ quasi quidem fluuius paradisi factus fuit. Unde cātatur. Quasi vn⁹ de paradisi fluminib⁹; ⁊c. Intellectū angelicum habuit. Augustinus. Sapientia dei (vt ait apostol⁹) in cor hominis non ascendit. Sed tm̄ in cor Johānis ascendit inq̄tum ipse nō homo erat, sz angelus esse ceperat. Intrauit etiā in causam causarū. Un̄ Origines dt̄ q̄ paulus raptus est vsq̄ ad tertiū celū: Johānes transiuit omne celū. Paulus raptus est in paradisum: Johānes supra omnez paradisum paradisorū. Trāsiuit etiā totus i deū. Origines. Nō eñ aliter Johānes potuit ascendere in deū nisi tot⁹ fieret deus. Quintū priuilegiū est: quia supra pectus xp̄i recubuit. Pectus autē isti erat mēsa celestis i qua sunt delicie angelorū Gazophilaciū in quo sunt thesauri omniū scientiarum. Et fons diuinus, in quo est plenitudo omniū gratiarū. Quādo autē famelicus sedet ad mēsam deliciarum valde satiatur. Quādo egen⁹ intrat ad gazophilaciū omnium thesaurorum, valde ditatur. Quando sitibundus peruenit ad fontem amenū, tūc valde repletur. Beat⁹ ergo Johānes recūbēdo supra pectus domini sedit ⁊ famelic⁹ ad mensam angelorū: ⁊ ideo fuit valde satiatus. Intrauit tanq̄ egen⁹ ad gazophilacium omniū scientiarū: ⁊ ideo fuit valde ditatus. Sedit vt sitibundus ad fontē omniū gratiarū: ⁊ ideo fuit valde repletus Ista tria tāgunt. Eccle. xv. Ciba-

nit eum dominus pane vite ꝛ intellectus
ecce qualr famelicus est pastus. Aqua
sapientie potauit illū. Ecce qualr sitibū=
dus est potatus. Jocūditatē ꝛ exultatio=
nē thesaurizauit super eū. Ecce qualiter
egenus est ditatus. Sextū priuilegiū est:
qꝛ christus sibi proditionem ꝛ non alte=
ri reuelauit: ꝓut petrꝰ Johāni innuit, ex
quo ostēdit eius magna auctoritas. Pe=
trus damianus. Profert christus verbuꝫ
in medium: et totꝰ tacet senatꝰ apostolo
rum. Johānes vero cū discipulorū per
sona in se suscepta vnus consultor acce=
dit. Ostendit eius magna potestas. Jdē
xp̄m apud iudicē ꝓ peccatoribꝰ poterit
qui pro ipsius curie celestis senatoribus
interuenit: ostēditur magna nostra secu=
ritas idē xp̄m flagitare debemꝰ eiꝰ auxi=
liū, quē sibimet apostoli intercessorē pe=
tierūt. Et qꝛ aduocatus est summꝰ: humi
liter est a minimis implorādꝰ. Septimū
priuilegiū est: qꝛ olim sanctoꝝ perfectio=
nē habuit. idem. Quem in virtutibus in=
cōparabilr Johānes non excedat. Apo
stolus nanqꝫ est i epistolis. Euāgelista in
euāgelio. Propheta in Apocalipsi. Fuit
etiā martyr inxp̄m in oleo adustus: vnde
dicit Policratꝰ ep̄s ephesioꝝ. Johānes
pōtifex aureā laminam in frōte portās:
martyr ꝛ doctor in Ephefo obdormiuit.
Octauū priuilegiū est: qꝛ xp̄s de ipso spe
cialē curā habuit: cuꝫ dixit petro. Quid
ad te? Curā ecclesie petro cōmisit: curaꝫ
autē Johānis sibi reseruauit, cum dixit.
Sic ego volo eū manere donec veniā ꝛc.
Et matri cōmisit dicēs. Ecce filius tuꝰ.
Magnū est esse in cura vicarij dei. s. Pe=
tri. Maius est esse in cura mr̄is dei: maxi
mū in cura xp̄i. Nonū priuilegiuꝫ est, qꝛ
maiori eum xp̄s sua charitate repleuit.
Qd̄ triplici signo ōndit. Primo qꝛ ad mo=
numētū prius cucurrit. Greg. Illi pre ce
teris cucurrerūt. Secūdo qꝛ de charita
te plus ceteris locutꝰ fuit. Matthei duo
decimo. Ex abūdātia cordis os loquit.
Chry. Mos est amantiū vt amorē suum
silētio tegere nequeāt. Tertio qꝛ vsqꝫ ad
decrepitam etatē charitatē docuit. Hiero
ro. Johānes cū ephesi moraret vsqꝫ ad
vltimā senectutē et vix inter discipulorū
manus ad ecclesiā deferretur: nec posset
plena vba cōtexere semper dicebat filio
li diligite alterutrū. Tandē interrogatꝰ
cur hoc semper diceret. Respōdit qꝛ ꝑce
ptum dn̄i est: ꝛ si hoc solum fiat sufficit.

¶ Sermo .xlj. de innocētibꝰ. Sermō. s.

Vidi supra mō
tem siō agnum stantem ꝛc.
Apoc. xiiij. Gloria ꝛ beati
tudo istoꝝ puulorū ex mul
tis causis, ꝓut in ꝑsenti le
ctiōe colligit. Prioꝛ ex nobili associatiōe:
qꝛ associati sunt agno: nec mirū si agnꝰ
libēter morat cū eis. Hō quidē libenter
moratur cū cōciuibus suis. Christꝰ igit
fuit bethleemita: et isti bethlemite. Libē
ter hō morat cū ioculatoribꝰ suis, ꝛ isti
sūt ioculatores xp̄i. Apo. xiiij. Uocē quā
audiui sicut cytharedoꝝ cytharizantiū
in cytharis suis. Libēter hō morat cum
domicellis ꝛ seruitoribꝰ suis: maxime
cū sunt mundi ꝛ honesti: ꝛ de his dr̄. Si=
ne macula sunt an thronū dei. Libēter est
hō morat cū ꝯsimilibus suis. Ipsi nanqꝫ
fuerūt ꝟgines, martyres ꝛ innocētes. Li
bēter igit xp̄s cū eis morat tāq̄ ꝟgo cū
virginibus: martyr cū martyribꝰ, inno=
cēs cū innocētibꝰ. Scd̄o eoꝝ gloria cau=
satur ex descriptiōe cū dr̄. Hn̄tes nomen
eiꝰ ꝛ nomē pr̄is eiꝰ scriptū in frōtibꝰ suis:
Tertiū autē nomē qd̄ i frōte scribitur, ht̄
Apoc. iij. Et nomē ciuitatis noue hieru=
salē. Ista ergo tria noia. s. deꝰ, hierusa=
lē, et iesus in frōtibꝰ eoꝝ sūt scripta: deꝰ
aūt s̄m Dam. idē est qd̄ ardere. Hierlm
dr̄ visio pacis. Jesus saluator: per qd̄ da
tur intelligi ꝙ illi hn̄t plenā inflāmatio=
nem in dei dilectione. Esa. xxxi. Dixit do
minus cuius ignis in sion: ꝛ caminꝰ i hie=
rusalē plenam cognitioneꝫ in aperta dei
visione: prime Corinthiorum. xiij. Uide=
mus nūc per speculum in enigmate, tunc
aūt facie ad faciē. Et habebūt plenū sal
uationem in corporis ꝛ ale glificatione.
Esaie. lxi. In terra sua duplicia posside=
būt. Tertio cōsistit glia ipsoꝝ iocūda iu
bilatiōe cū dr̄: Et cātabūt cāticū nouuꝫ.
in quo qdē cātico tria sunt. s. nouitas, sin
gularitas ꝛ sonoritas. Nouitas cum dr̄.
Cātabūt cāticū nouū. Haymo. Canticuꝫ
nouū cātare est de icorrupta mētis ꝛ cor

potius integritate gaudere. Singularitas cum dicit. Nemo poterat dicere canticum, nisi illa ꝛc. Beda. Hoc cāticū ceteri electi audire pñt ſ; dicere nequeāt: qꝛ ꝑ charitatē qdē de coꝝ celſitudine leti ſūt ↄ̄uis ad eoꝝ p̄mia nō aſſurgūt. Sonoritas ꝟo notat cū dr. Tāq̄ vocē aquarū multarū. Illa aūt ſonoritas aſſimilat triplici ſono. ſ. aq̄ruꝫ tonitrui: ꝛ cythare. Sācti em̄ q̄ laudāt deū ꝓ victoria q̄̄ habuerūt de ꝑſecutiōib⁹ tyrānoꝝ cātāt cāticū aq̄rū multaꝝ: qꝛ ꝑ aq̄s tribulatiōes ītelligūt iuxta illō p̄s. Saluū me fac de⁹ qm̄ intrauerūt aq̄ vſq̄ ad aīaꝫ meā. Qui ꝟo laudant deū pro victoria demonū q̄ ſtāt in aere caliginoſo cātant cāticū tonitrui. Qui vero laudāt pro victoria carnꝫ cantāt canticū cythare. In cythara quidē eſt lignū attenuatū ꝛ corda extēſa qꝛ corp⁹ dꝫ ieiunijs attenuari ꝛ mēbra mortificari. Quarto cauſatur eoꝝ glīa ex ꝑpetua incorruptiōe cū dr. Hi ſunt q̄ cum mulieribus nō ſunt coinquinati. Merito cuius incorruptionis ſemꝑ agnū ſequuntur. Unde ſubdit. Hi ſequunt agnū q̄cunq̄ ierit et eiſdem cum eo veſtib⁹ albis decorant. Apo. iij. Ambulabunt mecū in albis. Corā ipō ↄ̄tinue modulant: ſicut ſupradictū eſt. Et corona aureola adorantur. Eccl. lxv. Corona aurea ſuꝑ mitraꝫ. ei⁹. Quinto cauſat eoꝝ glīa ex p̄mordiali paſſiōe: qꝛ p̄mi martyres extiterūt: qḋ notat cū dr. Hi empti ſūt ex hoīb⁹ primitie deo ꝛ agno. De his p̄mitijs dr. Exod. xx. Decimas tuas ꝛ p̄mitias nō tardabꝫ offerre: xp̄s em̄ primitias deo obtulit qñ iſtos ꝑuulos ad deū miſit. Chry. Mittit īfantes xp̄s ad celū offert noua encenia pr̄i p̄mitias fructuū exhibet genitori. O ꝑuuli beati mō nati nūq̄ tētati nōdū ablactati ēt coronati. Aug. Has p̄mitias miſit xp̄s pr̄i venit infās ꝛ veniūt īfātes. Infans ad nos: īfantes ad celū. Nō tm̄ xp̄s obtulit primitias: ſꝫ ēt decimas q̄s q̄dē obtulit viu⁹ mortu⁹ ꝛ glīficat⁹. Nā, viu⁹ obtulit decimas abſtinētiaꝝ: qñ quadraginta dieb⁹ ꝛ. xl. noctib⁹ ieiunauit. Mortu⁹ obtulit decimas horaꝝ: qñ ꝑ. xl. horas mortu⁹ iacuit. Glīficat⁹ obtulit decimas dieꝝ: qñ reſurgēs xl. dieb⁹ diſcipulis apparuit. Et ↄ̄uis. xxxvj. dies ſūt decime anni, xp̄s tñ voluit ſuꝑaddere: ad innuēdū q̄ ī ſeruitio dei: ſꝑ hō dꝫ pl⁹ facere q̄̄ min⁹. Ubi ꝫ dt decimas ꝛ primitias nō tardabis offerre. Nō em̄ tardauit offerre p̄mitias q̄ ꝑuulos obtulit recenter nat⁹. Nō tardauit offerre dcimas q̄ eas obtulit ꝛ viuus ꝛ mortuus et glorificat⁹.

❡ Sermo. xlij. De eiſdē. Sermo. ij.

Hi empti ſunt ex hoībus primitie deo et agno Apoca. xiiij. Paſſio iſtoꝝ btōꝝ paruulorum cōmendabilis eſt ex quatuor: vcꝫ ex tempore nūero. cauſa ꝛ loco. Ex tꝑe, qꝛ primitie xp̄o paſſi ſunt: idō dr. Hi empti ſunt ex hoībus p̄mi ꝛc. ꝛ idō facti ſunt erumpētes eccleſie gemme flores primi naſcentia, ꝛ eccleſie plātationes nouelle ꝛ immature. Primo nanq̄. fuerunt erumpentes eccleſie gemme. Auguſt. Iſti iure dn̄r martyꝝ flores: quos in frigore infidelitatis exortos: velut p̄mas erūpētes eccl̄ie gēmas quedā ꝑſecutiōis pruina decoxit. De iſtis gēmꝫ dr. Gen. xl. Uidebā corā me vitē in qua erāt tres ꝓpagines creſcere paulatīꝫ in gēmas, ꝛ poſt flores vuas matureſcere. Iſta vitis eſt xp̄s in qua fuerūt tres ꝓpagines. i. tres martyꝝ diſtictiōes. Quaꝝ vna ꝓtulit gēmas. i. hoꝝ martyꝝ primitias qui fuerūt martyres actu: ſꝫ nō volūtate. Scda ꝓtulit flores. i. ſctōs ↄ̄feſſores q̄ fuerūt martyres volūtate: ſed non actu: inter quos p̄matū tenet Johannes euāgeliſta. Tertia ꝓtulit vuas maturas. i. martyres actu ꝛ voluntate, inter quos p̄inatū tenet ſtephanus. Scdo fuerūt primi flores naſcentis eccl̄ie. De q̄b⁹ dr Cāticoꝝ. ij. Capite nobis vulpes paruulas q̄ demoliunt vineas: nā vinea noſtra floruit Uinea. i. eccl̄ia floruit qñ iſtos martyres ꝓduxit: ꝛ in florib⁹ vulpes demolite fuerūt qñ herodes ꝛ ſui cōplices iſtos martyres necauerūt: vñ herodes vocat vulpes. Luce. xiij. Ite dicite vulpi illi. Lꝫ autem iſti flores fuerūt auulſi nō tñ ſuo odore p̄uati. Cāticoꝝ. ij. Uinee florētes odorem dederūt. Tertio fuerūt plantationes nouelle ꝛ immaturate. Eſa. xviij. Añ meſſem tot⁹ effloruit ꝛ īmatura plan

tatio germinauit. Sūt eñ quedā plātiones que fructū martyrij ꝑtulerūt in senectute: sicut petr⁹: q̄dā in iuuentute sicut stephanus: q̄ in sua imaturitate seu nouella plātatiōe sicut martyres innocentes. Ps. Filij tui sicut nouelle oliuarū in circuitu mēse tue. Scđo eoꝝ passio est cōmendabilis ex nūero: ⁊ lȝ a nobis eoꝝ nūerus ignoreť, tñ eccl'ia sub nūero magno eos honorat: vñ vt supra. Et cētū ⁊ quadraginta milia: qꝛ ergo illa btā societas est tā nūerosa, idō digna est maiori veneratiōe. Si eñ vn⁹ miles regis honorādus est, multo forti⁹ militū multitudo: ⁊ maxime qñ essent de cognatiōe regis ⁊ essēt familiares regis, ⁊ induti eiusdē regis vestib⁹. Sic tales fuerūt isti ꝑuuli q̄ fuerūt de cognatiōe xp̄i cū fuerūt de bethleē iuda: ⁊ xp̄s de iuda originē duxerit. Sunt etiā sibi familiares. Apoc. xiiij. Hi sequunť agnū quocūq; ierit. Sūt etiā induti secū eiusdē vestib⁹ Apo. iij. Ambulabūt mecū in albis: qꝛ digni sunt. Scđo sunt digni faciliori exauditiōe. Si ⁊ de⁹ exaudit preces vni⁹ sancti: multo fortius preces multoꝝ: nā impossibile est preces multorū nō exaudiri: vñ ⁊ ipsa ꝟgo btā ad rogandū deū sola nō accedit: sȝ magna societas cū ea vadit. Ps. Astitit regina a dextris tuis ⁊c. Tertio sūt digni maiori exultatione. Cum eñ multi sunt qui gaudent: gaudium vnius augeť ex gaudio singulorum: et ideo gaudiū istorum paruulorū tanto ampli⁹ augeť: q̄to ampli⁹ ab inuicē inflāmanť. Ps. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocūdū habitare fr̄es i vnū. Aug. iii. cōfes. Qñ cū mltis gaudēt i singulis vberi⁹ ē gaudiū qꝛ feruere faciūt ⁊ se inflammāt vn⁹ ex altero. Quarto ē idonea dei laude. Si ei deo ē accepta laus vni⁹ scti, mlto fortius multorū. Ps. Ex ore īfantiū ⁊ lactētiū ꝑfecisti laudē ⁊c. Tertio eoꝝ passio cōmēdabilis ē ex cā: qꝛ ꝑꝑ xp̄m sūt passi: ⁊ idō iure i nūero martyꝝ ꝯputanť. Et hoc q̄dē accidit rōne ꝑsone: qꝛ ꝓ xp̄o passi sunt: imo in singulis xp̄s passus est. Hester. ij. Hostis noster est, cui⁹ crudelitas redundat in regem. Bern. Qui autē occasionem damni dat damnum dedisse vř. Debuit ergo christi pietas illis dare vitam glorie q̄bus occasio aliter abstulit vitam nature. Scđo hoc accidit ratione singularis gratie: rex enim terrenus quādo coronatur multos milites secum facit. Christus ergo qui coronatus erat corona paterna: hodie coronatus est corona materna: et ideo nou⁹ rex nouos milites sibi voluit congregare. Tertio hoc accidit ratiōe innocētie in baptismo sanguinis assecute. Bernar. Ille pro christo trucidatos infantes dubitet coronari: q̄ generatos in christo nō credit inter adoptionis filios generari. Et sicut tunc circuncisio, nunc vero baptismus sine vllo volūtatis vsu sufficit ad salutē, sic ꝓ xp̄o susceptū martyriū illis sufficit ad sanctitatē. Quarto cōmēdabilis est ex loco, qꝛ in bethleē iude passi sūt. Ex q̄ tres ꝓrogatiuas assecuti sūt. Primo magnā cū xp̄o familiaritatē: ex eo q̄ in ciuitate xp̄i nati sūt. Hoies ei eiusdē ciuitatis magnā solēt adinuicē familiaritatē habere: magnā familiaritatē xp̄s eis ondit: qꝛ fecit eos de camera sua. Apo. xiiij. Cātabāt q̄si cāticū ⁊c. De societate sua ibidē. Hi sequuntur agnum quocūq; ierit. De militia sua: quia tanq̄ commilitones eisdem vestibus eos induit. Apocali. iij. Ambulabūt mecum in albis. Secundo magnam in christo societatem: qꝛ bethleem domus panis interpretatur. Satiantur illo pane: de quo dicitur Johannis. vj. Ego sum panis viuus, qui de celo descēdit. Ps. Sicut ablactatus super matre sua: ita retributio in anima mea. i. sicut paruul⁹ lacte nutritur: postea grandiusculus ablactatur, ⁊ ad mēsam patris recipitur: sic fiat retributio in anima mea: vt scilicet hic lacte matris ecclesie nutritus: tandem ad mensam celestis patrie se recipiat: vbi iā non nutriatur lacte paruuloꝝ: sed pane solido ꝑfectorū. Hinc est quod Abrahā nō in natiuitate Isaac: sȝ in eius ablactatione grāde fecit conuiuiū ad significandum quod nō est plena satietas ad vbera matris, sed ad mēsam patris. Tertio meruerūt spūalē dei laudationē: idō nati sunt i bethleē iude q̄ interpretať cōfitens. Magnū eñ cōfiteri dño corde. Mai⁹ est cōfiteri dño corde ⁊ ore. Mariuz corde, ore, ⁊ ope. Sup maximū ei cōfiteri cū sanguinis effusione. Taliter cōfessi sunt isti

est de tēpore occisionis pro eo q̄d dicit. Videns ꝙ illusus esset a magis per q̄d datur intelligi q̄ facta fuit eorum occisio post epyphaniam: sꝫ tamē scd̄m glosam. Post annũ ⁊ quatuor dies puerorum occisio facta fuit: distulit enī triplici de causa. Primo propter discredētiam: quia secundũ glosaꝫ. Magis discredidit putās eos falsa stelle apparitione delusos. Secundo propter astutiam: vt scilicet dissimulando puer in mediũ deduceret. Tertio propter morā contractam. Juit enīꝫ romā a cesare citatus. Et sic fere per annũ impedit⁹ fuit. Septimo vidēdũ est de fletu matrũ pro eo ꝙ rachel ⁊ non iacob inducitur ad plorandũ. Matres eñ cum sint magis passibiles consueuerũt plus dolere de filiorũ aduersitate q̄ patres: ⁊ p̄res plus gaudere de eorũ prosperitate q̄ matres. Istud innuit salomō dicēs. Prouerbio. x. Filius sapiēs letificat patrem: filius aũt stult⁹ mestitia est matris sue. Mater eñ plus diligit: ⁊ ideo plus dolet quādo filium perdit: ꝙ autē plus diligebat ostēditur triplici ratione. Prima est quoniā mater dat plus de substātia filio q̄ pater: ⁊ ideo maiorē partē videt habere. Scd̄a causa est quoniam mater plus laborat circa filium q̄ p̄r. Istud autē circa quod magis laboramus magis diligimus. Tertia causa est quoniā mater plus est certa q̄ pater: ⁊ ideo mater diligit filium tā q̄ rem certā: pater vero aliquādo minus diligit, tanq̄ rē dubiā. Octauo videndum est de morte herodis pro eo quod dicitur. Erat vsq̄ ad obituꝫ herodis. Mors eñ sua fuit mors pessima qꝛ manu propria se occidit: herodes quidē iniuste effudit sanguinē paruulorum. Et ideo bibit sanguinem proprium quē gladio in vētre immersō effudit. Bibit sanguinē filiorũ: quia filios proprios interemit. vnde August⁹ cesar hoc audito dixit. Mallē esse herodis porcus q̄ filius: qꝛ cum sit proscitus porcis parcit: ⁊ filios occidit. Legit etiā in quadā cronica ꝙ herodes quedā filium suum paruulum in bethleēꝫ tradiderat nutriē dum qui cum ceteris paruulis occisus est. Et qꝛ herodes sic sitiuit sanguinē paruulorum: sic bibit sanguinē propriũ: et domesticum furorē diuisũ. Ideo potest sibi conuenire quod dicit Apocal. xvi. Justus es domine qui hoc iudicasti qꝛ sanguinē sanctorum tuorum fuderunt: ⁊ sanguinē dedisti eis bibere vt digni sunt. Nono est videndũ de subtractione laudis qꝛ ecclesia subticet cātica laudis ⁊ letitie. ⁊ hoc primo in signum: fletus quē matres habuerũt. Secũdo in signũ status quia scilicet in lymbũ descenderũt. Tertio in signũ incolat⁹ quē virgo beata puer et Joseph fugiēdo in egyptuꝫ fecerũt. Magna compassione dignum fuit ⁊ propter pueri tenerā etatem ꝓpter puerperij nouitatem: ⁊ propter ioseph senectutem.

¶ Sermo. xliiij. Eodē die. Sermo. liij.

Mittens occidit omnes pueros. In his verbis tria tanguntur. Primo herodis iniqua sententia cuꝫ dicit. Mittens. Secundo eius seruitia cũ dicitur Occidit. Tertio paruulorum innocētia cum dicitur. Omnes pueros sententia auteꝫ dicitur iniusta trib⁹ modis. Aut ex animo quādo ex ira vel turbatiōe ꝓfertur. Aut ex ordine quando ordo iuris omittitur. Aut ex causa quando sufficiēs causa non suffragatur propter hec auteꝫ sententia herodis iniusta fuit. Primo ex animo quia ex ira ⁊ perturbatione ipsam protulit. Nam in aduentu magorum dicitur ꝙ turbatus est: hic autē dicitur ꝙ iratus est valde. Ibi enim turbat⁹ est propter prodigij nouitatem vel propter romanorũ timorē. Hic autē turbat⁹ est propter magorum deceptionem: ⁊ timens regni sui amissionē. Et in tali turbatione ⁊ ira sententiā protulit. Et iō ei⁹ sententia ex animo iniusta fuit. Jacobi. j. Ira eñ viri iustitiam dei non operatur. Secũdo fuit iniusta ex ordine. Videt eñ ad pueri inq̄sitionem ordinate processisse. Primo eñ q̄siuit de loco natiuitatis a doctoribus legis. Secũdo de tēpore ab ipsis magis. Tertio inquirit ⁊ mandat de persona dicēs. Ite ⁊ interrogate diligenter de puero ⁊c. Istũ autem triplicem inquisitionis ordinē: insidiose faciebat nō vt puerũ adoraret sed vt perderet: ⁊ iā

¶ Sermo. de sctis.

eiꝰ sentẽtia ex tali ordine fuit iniusta. Jō Danielis. vij. Assimilat̃ vrso in cuiꝰ ore erant tres ordines dentiū. Iste vrsus est insidiator herodis. Threnorū. iij. Ursꝰ insidiās factꝰ est mihi. Hic hūit ĩ ore suo tres ordies, qꝛ ab ore suo tres de christo emanauerūt inq̃sitiones: sed tamen fuerū: ordines dentiū ⁊ vrsi, qꝛ insidiose faciebat ⁊ lacerare intẽdebat. Tertio fuit ex cā qꝛ innocẽtes dānauit. Daniel. xiij. Nūc peccata tua venerūt q̄ operabaris priꝰ iudicās iudicia iniusta innocentes opprimens ⁊ dimittẽs noxios., ideo ipsi beati paruuli innocẽtes dānati vindictā petiūt a deo dicẽtes. Apoc. vj. Usq̃ quo domine sanctꝰ ⁊ verꝰ non iudicas ⁊ vindicas sanguinem nostrū de his qui habitant in terra? Secūdo ponit̃ herodis seuitia, cū dicit̃ Occidit. Et qꝛ sanguinem innocẽtem iniuste dānauit, ideo iuste dānatꝰ est. Unde effusio sanguinis paruulorū non poterit in iudicio occultari sꝫ manifestabit̃ a terra reuelāte. Esa. xxvj. Reuelabit terra sanguinem suū ⁊c. Job. xv. Terra ne operiatis sanguinẽ meū. Ab ipso paruulorū sanguine ꝓclamāte. Uñ dicit iudex. Gen. iiij. Uox sanguinis fratris tui clamat de terra ad me. A tota celesti curia interpellāte. ps. Uindica sanguinẽ scõrū tuoꝝ q̃ effusꝰ est a deo iustitia req̃rente. Ezechiel. iij. Sanguinem autẽ de manu tua req̃ram. Tertio ponit̃ paruulorū innocẽtia cū dicit̃ Pueros. In herode ōdem erat malitia: in istis innocentia. In illo calliditas in istis simplicitas. In illo potentia: in istis infirmitas. Pugnabat ergo cū innocentia malitia cum simplicitate calliditas cū infirmitate potẽtia ⁊ crudelitas: sed in isto bello innocentia malitiam vicit astutiā simplicitas fregit potentiā infirmitas supauit. Istud triplex bellū adhuc quotidie gerit̃. Ecclesiastes. iiij. Uerti me ad alia: ⁊ vidi calūnias q̄ sub sole gerūt̃. Ecce q̃uo ĩpugnat astutia simplicitatum ⁊ lachrymas innocentiam. Ecce quomodo impugnat malitia innocentiam nec posset resistere eorū violentie. Ecce quomodo, impugnat potentia infirmitatem.

Sermo. xlv. De sancto Thoma cantuariensi. Sermo. j.

PRo iustitia agonizare ꝑ anima tua ⁊ vsq̃ ad mortẽ certa pro iustitia. Eccli. iiij. Pugil fidelis ⁊ miles strẽnuus in sua pugna tria dꝫ hr̃e scꝫ causam legitimam intẽtionem rectā: ⁊ finalẽ perseuerantiam. Ab his tribus beatus thomas in sua passione commẽdatur. Primo a legitima causa. cum dicitur. Pro iustitia agonizare. Describitur autem iustitia ꝙ sit virtus reddens vnicuiq̃ ius suū scꝫ deo obediẽtiāꝫ superiori reuerentiam: patri cõcordiam: inferiori disciplinam: inimicis patientiā: miseris ⁊ afflictis compassionem operosam ⁊ sibi sanctimoniā. Pro tali iustitia sanctꝰ thomas pugnauit. Dedit enĩ ꝓmo deo obedientiā: qꝛ maluit obedire deo q̃ regi contra deum: ⁊ ideo regis irā contra se prouocauit. Act. v. Obedire opꝫ deo magis q̃ hoibus. Secundo dedit superiori reuerentiā, id est summo pontifici. Nam cū quadā vice a rege artatus voto eius annuisset ab altari postmodū se suspendit donec per summū pontificem est restitutꝰ. Eccli. x. In medio fratrū rector illoꝝ in honore. Tertio dedit pari cõcordiā. vñ dicit̃ de eo ꝙ saluo semper rigore sub ducẽtia vestiū ⁊ apparatu vrẽ stiliū concordabat moribꝰ singulorū ad Roma. xij. Si fieri pōt quod in vobis est cū omnibus hominibus pacem habentes. Quarto dedit subditis disciplinam. Unde dr̃ de eo. Sapia quꝫ preditꝰ erat in ecclesiā malignorū: prohibebat insultus. Prouerbiorū. xxij. Stultitia colligata est in corde pueri ⁊ virga discipline fugabit eam. Quinto dedit inimicis patiẽtiam: qꝛ in exilio positꝰ pro grege ac regno anglie sem̃ꝑ orauit ⁊ suis occisoribꝰ nullum impatientie verbum dixit. Luce. xxj. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Sexto dedit miseria cõpassionẽ operosam quia quotidie tredecim pauperū pedes curuatis genibus abluebat ⁊ post refectionẽ cuilibet quatuor argẽteos pro eorū vsibꝰ consumẽdos erogauit. Septio habuit in se sanctimoniāꝫ qꝛ virginitatem seruauit ⁊ carnem suam

reiunijs 2 cilicio macerauit. Hebreo. xij. Pacem sequimini cum omnib9 2 sanctimoniam 2c. Et qr sic iustitiam seruabat pōt dicere cū Job. xxix. Justitia indutus sum: 2 vestiui me sicut vestimento. Jlle q̄ est indutus ab oī parte est tect9. Sic beatus thomas iustitia fuit indut9 a dextris qr ipsam defendit in apice pōtificalis dignitatis. A sinistris qr ipsam defendit in exilio relegatus ante se: qr ea que sui predecessores in preiudicium ecclesie cōcesserant ipse noluit confirmare post se, qr in his que petebat rex assentire noluit videns imminere futurum periculum animarum. Secūdo commēdatur ab intentione recta: cū dicit pro anima tua. Multi eīn sunt q̄ pugnāt p̄ substātia sua 2 p̄ pelle sua 2 gloria sua sed pauci pro anima sua, cum tamen ibi magna pugna requirat. Matthei. xj. Regnum celorū vim patitur 2 violēti rapiūt illud 2c. Et ponit ibi triplex vocabulum violentiam designans scilicet vim 2 violēti rapiunt illud: ad designādū q̄ tales triplicem vim debeant inferre scilicet rōni intellectum captiuando. ij. Corinthiorum. x. Jn captiuitatem redigentes itellectū volūtati ipaz a suis cōcupiscētijs auertendo. Eccle. xviij. Post concupiscētias tuas non eas. 2c. Et operatiue opera fortia aggrediēdo. Prouerbiorū. xl. manū suā misit ad fortia. Uel pōt dici ponitur ibi illud triplex vocabulū ad innuendum q̄ vult habere fortissimū celi castruz. Debet habere audacem animū ne sit formidolosus: strēnuū conatum ne sit ociosus: tolerantiam contra quodlibet aduersum ne sit delicio sus. Jsta tria genera hoīez de bello dei sciūt vt habet Deutero. xx. Quis est homo formidolosus 2 corde pauido ecce formidolosi. Quis est homo q̄ edificauit domū nouam 2c. Ecce q̄ ociosi volunt in domo quiescere 2 nō ire ad laborem. Quis est homo q̄ desponsauit vxorem 2c. Ecce deliciosi q̄ delicijs volunt vacare. Sed beatus thomas hūit audacem animum: qr contra regem causaz ecclesie audacter defendit. Strenuum conatum qr anteq̄ vellet cedere in exiliū se misiti pmisit. Tolerantiā contra quodlibet aduersum qr mortez sustinuit. Tertio cōmēdatur a finali perseuerātia: cum dicit vsq̄ ad mortem certa p̄ iustitia vere vsq̄ ad mortē p̄ iustitia pugnauit: qr pro ipsa defendenda quadruplex martyriū sustinuit. Primum fuit in rerū ablatione: qr fuit omnib9 rebus ecclesie spoliatus. Et q̄uis sancti viri ablationez rerum libenter sustineant: dolent tamē inquantum erant sustentamētū pauperum: 2 inq̄tum vident ea consumi vsibus impiorum. Jsta autē talis patientia quoddā martyriū est. Gregorius. Sine ferro martyres esse possumus si patientiā veraciter in animo custodimus. Secunduz fuit in suorum propinquorū persecutione quod magnum dolorē 2 compassionem gñauit secundum Gregorium. Qui dolorē exhibet in aliena necessitate crucem portat i mēte: tertium fuit i exilij relegatione: qr a patria sua fuit expulsus 2 p̄ diuersas p̄uincias exul effectus. Fuit enim de numero eorum de quibus dicitur Heb. xj. Circuierunt in mellotis 2 pellibus caprinis egētes angustiati: afflicti q̄bus non erat dign9 mūdus. Jpse eīn circuiuit qr per diuersas patrias 2 terras peregrinat9 fuit 2: in pellibus caprinis qr cilicium deferebat: fuit egens qr omnibus bonis spoliat9 2 angustiat9 propter compassionem afflictorū: afflictus propter perditionem inimicorum. Et qr mundus eo dignus non fuit, ideo deus mūdo ipsuz abstulit. Esa. lvij. Just9 perit 2 nō est q̄ recogitet i corde suo. 2 viri mie colligent qr nō est q̄ itelligat a facie eīn malitie collect9 est iustus. Quartū fuit in sua occisione: qr eius cerebrū sparserūt: 2 eū crudeliter occiderunt: fuit enim de numero illorum. De quibus dicitur Hebr. x. Jn occisione gladij mortui sunt. Psal. Gladium euaginauerūt peccatores 2c. Sed certe gladius eorum intrauit i corda ipsorum: qr alij digitos discerpētes: alij sanie defluentes: alij paralysi dissoluti: alij amentes effecti miserabilr mortui sunt.

¶ Sermo. xlvj. De eodem Sermo. ij.

Justus iustificetur adhuc. 2 sanctus sanctificetur. Apoca. xxij. Beatus thomas lz i vita sua fuit

viij. Nō enim accepistis spiritum seruitu
tis iterū in timore: sȝ ꝛc. Et de hoc cyro-
graphū fecit. Esaie q̄dragesimo nono.
Ecce i manib⁹ meis descripsi te. talē igit̄
libertatē thomas defēdit: ꝛ iō martyriū
passus fuit. Sexto passus ē inter manus
sanctas scilicet inter monachos. Corp⁹
christi postq̄ patri immolatū fuit a nullo
prophano fuit contractum: sed a viris
sanctis fuit a cruce depositum ꝛ sepultū.
Corpus autē sancti thome fuit organū
spiritussancti: margarita dei ꝛ hostia xp̄i.
Ipsi autem persecutores fuerunt canes
id est nō debuerunt tāgere organum spi
ritussancti: ꝛ quia erant porci non debue
runt cōculcare margaritā dei. Matthei
septimo. nolite sanctū dare canibus ꝛc.
Et quia psecutores erāt prophani: iō nō
debuerūt cōtractare hostiam xp̄i. Corp⁹
ergo beati thome a ministris dei tm̄ tāgi
debuit postq̄ tanq̄ sacra hostia immola
tū fuit. Nā ꝛ in veteri lege hostia deo im
molata nō tāgebat̄ nisi manib⁹ sacerdo
tū. Septimo erat approbat⁹ ab angelis
sanctis nā sicut dr̄ dū requiē eternā dice-
ret: audite sunt voces angelorū dicētiū.
Letabitur iust⁹ ꝛc. Et hoc fecerūt angeli
propter dubiū tollēdū. Cū eīm non fuerit
passus ab infidelib⁹ nec ꝑpter fidē: sed
a xp̄ianis ꝛ ꝑ iustitia voluerūt angeli ostē
dere hūc verū esse martyrē ꝑpter cōsimi
le officiū: quia officiū angeli est ecclesiā
defendere ꝛ custodire. Esa. lxij. Super
muros tuos hierusalē constituit custo. ꝛc.
hoies autē eiusdē officij ꝛ artis honorē
sibi impēdunt ꝑpter priuilegium Angeli
enim sunt virgines ꝑ naturā: ꝛ thomas
fuit virgo per gratiā ꝛ iō tanq̄ sibi similē
priuilegio speciali ipm̄ honorāt per lau-
dem diuinā Eccl'. xiij. Omne animal dili
git sibi simile.

¶ Sermo. xlvij. De eodē. Sermo. iij.

Qui mihi mini
strat me sequat̄ ꝛc. Joh. xij.
Beat⁹ thomas habuit qua
tuor magna ꝑconia. Primo
nāq̄ habuit ꝑlationē dignā
qr fuit dei minister vñ dr̄. Qui mihi mini-
strat ꝛc. Ad bonū aūt ministrū tria reqrū
tur. s. mūdicia fidelitas ꝛ prudētia. Ne-
mo eīm vult ministrū immundū vel infide
lē seu fatuū. de p̄mo. ꝑs. Ambulās i via
immaculata hic mihi ministrat. de aliis
duob⁹. Luc. xij. Quis putas ē fidelis di-
spēsator ꝛ prudēs? ꝛc. Beatus ergo tho
mas fuit minister dei ꝑpter mūdiciā: qr
integrā castitatē seruauit ꝛ ꝑpter sapiētiā:
qr iura eccl'ie. sapiēter defendit ꝛ ꝑpter
fidelitatē: qr de trib⁹ q̄ sibi cōmisit sibi fi-
deliter deseruiuit. s. de corpore ꝑ macera
tionē: de anima per sincerā dilectionē: et
de reb⁹ per liberalē distributionē. Scđo
habuit ꝯpassionē xp̄o cōsimilē ꝛ acceptā
ideo subdit̄ me sequat̄. In passiōe quidē
xp̄i multa cōmēdabilia fuerūt. Primum
est libera volūtas Esa. liij. Oblat⁹ est qr
ip̄e voluit. Similiter ꝛ thomas volunta-
rie pass⁹ fuit. vnde cū monachi fores ec-
clesie. clauderēt beat⁹ thom̄. eas reserās
dixit nō est ecclesia vt castrū custodiēda:
ꝛ sic occisoribus obuiauit. Scđm est immē
sa charitas que tanta fuit in christo ꝙ so
lus mori voluit ꝛ ceteros illesos seruari
precepit dicēs. Si ergo me queritis sinite
hos abire. Silr̄ ꝛ Thomas dixit: si caput
meū queritis ꝑcipio ex parte dei ne cuiq̄
clerico vel laico noceat̄is. Tertiū est ma
gna vtilitas: qr xp̄s passus est ꝑ iusticia
ecclesie acq̄rēda. ꝑs. Annunciaui iustitiā
tuam in ecclesia magna. Silr̄ ꝛ tho. pass⁹
est pro iustitia ecclesie defendēda. Quar
tū est deuotiōis suauitas qua xp̄s tā ple-
nus fuit ꝙ inter vulnera patri se recōmē
dauit dicēs: pater in manus tuas cōmen
do spiritū meū. Silr̄ ꝛ sanct⁹ thomas dū
occideret̄ dixit: deo ꝛ beate marie ꝛ san-
ctis omnib⁹ ꝛ beato Dionysio causā san
cte ecclesie ꝛ meipsum cōmēdo. Quintū
est cōstātie firmitas: tam constans enim
fuit xp̄s ꝙ nō cessit ꝑpter iniurias verbo
rum nec ꝑpter supplicia tormentorū. Si
militer ꝛ thomas recepit cōtumelias cū
ei dixerūt. Capite furē: suspēdite latro
nē ꝛ ꝑditorē. Multas iniurias in rebus
proprijs: qr fuit omnib⁹ spoliat⁹. Et mul
ta supplicia in tormētis: qr fuit in oībus
mēbris punitus ꝛ excerebrat⁹: sed tñ in
nullo potuit cōmoueri. Tertio habuit vi
tam sanctā ꝛ hoc notat̄ cum dr̄. Si quis
mihi ministrat ꝛc. Ipse enim se totū mini
strauit deo: qr se totū diuinis obsequijs

Quarto ex parte christi fuit efficacia virtuosa: que fuit triplex. Prima est quia ipsum in baptismo curauit a morbo lepre. iiij. Regum. v. Restituta est caro eius sicut pueri paruuli. Secunda est quia sibi infudit lucem gratie: et hoc significatur per hoc quod in baptismo eius mirabilis splendor lucis emicuit. Super apostolos descendit spiritussanctus in linguis igneis: quia in predicatore requiritur lingua ignita ad inflamandum super constantinum apparuit in specie lucis quia in principe requirit lux sapientie ad iudicandum. Tertia quia ipsum dignum fecit sua visione hoc significatur per hoc quod christus constantino in baptismo apparuit Legitur enim. ij. Re. xiiij. quod absalon duobus annis faciem regis non vidit tertio autem vidit. Quia in lege nature contra peccatum originale instituta fuerunt sacrificia in lege moysi circuncisio: sed neutrum istorum celos aperiebat in lege autem gratie quasi in tertio anno institutus est baptismus qui celos aperuit et homines dignos dei visione fecit. Secundo ponitur in constantino grata recognitio cum dicitur: et a rege accipies donationem ipse enim ecclesiam christi fundauit: unde legitur quod de fundamento ecclesie sancti petri. xij. cophinos terre propriis humeris asportauit. vnde dicit quedam glosa super Esa. lx. Edificabunt filij peregrinorum muros tuos Sicut constantinus qui rome. xij. ecclesias in honore duodecim apostolorum fecit. Secundo fundatam dotauit: quia totam italiam in dotem donauit. Gen. xxx. Dotauit me dominus dote bona. mecum erit vir meus eo quod genuerim ei sex filios. Et potest esse verbum ecclesie que hic dotatur et in futuro christo coniungetur: eo scilicet quod sex filios sibi generauit apostolos martyres confessores virgines continentes et coniugatos. Tertio dotatam priuilegiis communiuit. Dedit enim legem: quicunque fugeret in ecclesiam saluus esset: et plures alias leges fecit. Christus tamen ecclesiam nobilioribus priuilegiis communiuit de quibus dicitur. iij. Re. ix. Sanctificaui domum hanc vt ponerem nomen meum ibi in sempiternum et erunt oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus. ecce quia deus in ecclesia posuit nomen suum: oculos suos et cor suum. Et sic nominatur nomine dei videt oculis dei et viuit corde dei. Propter primum est famosa et cognoscibilis. Male. i. ab ortu solis vsque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus. propter secundum est circumspecta et infallibilis. Prouer. i. Frustra iacitur rethe ante oculos pennatorum. Propter tertium est perpetua et immortalis. Esa. xxxiij. Tabernaculum quod nequaquam transferri poterit. Quarto priuilegiatam dignitatibus exornauit. Dedit enim siluestro coronam imperialem et equum album. Voluit enim ecclesiam ornare: quia sciebat ipsam esse summi regis sponsam. ps. Astitit regina et c. ipsam esse ad dexteram dei collocandam. vnde sequitur. A dextris tuis. ipsam immortalitatis stola induendam ideo subditur. In vestitu deaurato ipsam angelorum multitudine et obsequiis mancipatam ideo subditur. Circundata varietate.

Sermo. xlix. De eodem sermo. ij.

Honora medicum propter necessitatem eccl. xxxviij. In verbis premissis duo ponuntur. s. constantini necessitas in quam incidit et honoris sublimitas que siluestrum honorauit. Circa primum notandum quod constantinus triplicem necessitatem patiebatur prima erat corporalis: quam patiebatur in carne sua: et ista erat morbus lepre. Secunda erat spiritualis que erat in mente sua, et ista erat morbus idololatrie. Tertia erat in gente sua, et ista causabatur ex draconis infectione. Primum morbum curare volebat per innocentium sanguinis effusionem. Secundum augere volebat per christiane religionis extirpationem. Tertium fedare volebat per cerimonialium exhibitionem. sed affuit celestis medicus scilicet siluester: qui hunc triplicem morbum salubri remedio curauit. Primum namque curauit per baptismi regenerationem quia statim vt fuit baptizatus ab omni lepra fuit curatus. iiij. Reg. v. Restituta est caro eius sicut caro pueri paruuli et mundatus est. In carne quidem sua patiebatur triplicem morbum. Primus causabatur ex lepre aspersione

et ꝙtum ad hoc dr. Restituta est caro eius. Secundus causabatur ex fomite concupiscentie qui iste per baptismū debilitatus est. et ꝙtuz ad hoc dicit caro pueri. etc. Tertio causabatur ex vetusta conuersiõe qua in baptismo spoliatus est. Col. iij. Spoliãtes vos veterē hoiez etc. et ꝙtū ad hoc dicit Mūdatus est. Scḋs erat morbus spiritualis. s. morbus erroris. Notandum aūt ꝙ tūc erat triplex error. Primus gētilitatis et idololatrie. et istū curauit siluester miraculis. ps. Dabit voci sue vocē ꝟtutis in miraculis scilicet miraculosa curatione constātini. Scḋs erat iudaice perfidie. et illū curauit doctrinis: quia disputãdo cū helena et iudeis ipsos cõuicit. Luc. xxj. Ego em̄ dabo vobis os et sapientiā etc. et miraculis scilicet resuscitatiõe tauri. j. Cor. j. Judei signa petunt greci sapiētiā querūt Siluester aūt grecis siue gentilibus sapiētiā et iudeis signa pbebat. Sapiētes em̄ acquiescūt rationibus simplices miraculis. Sed quãdo vtrūꝗ datur tūc et rationes miracula cõmēdãt, et miracula rationes confirmãt. Tertius erat error prauitatis heretice et ille fuit arrij qui statim post siluestrū adhuc tamē viuētē ꝯstantino incepit qui dicebat xp̄m esse purã creaturã et ille morbus curatus est doctrinis: qr nicenū ꝯsiliū ꝯgregatū vbi aptis rõnibus eius error cõfutatus est. et miraculis qr arrius crepuit medius: et nephãdo ore quo xp̄m blasphemauit viscera sua euomuit. Tertius morbū causabat ex īfectiõe draconis. et hūc morbū siluester curauit per potentiã quia ad ꝑceptū et petri et pauli aplorum ad ipsum descendit. et ibi tria fecit. Nã sibi precepit ꝙ ibi xp̄m veniētē iudicē expectaret os eius filo ligauit et cuz sigillo habente crucē sigillauit. ꝑ ps nãꝗ vicit diabolū ꝑ potentiã, hoc signat preceptū quod ei fecit. per sapientiam hoc signat ligatio qua eum ligauit. ꝑ iustitiã que apperuit in passiõe hoc signat sigillatio facta cum cruce. Secūdo ponitur honoris sublimitas quas siluestruz honorauit cum dicitur. honora medicum. Circa qḋ notãdum ꝙ ecclesia est vicaria christi vxor agni: thesauraria dei ostiaria paradisi Primo igit̃ qr ecclesia est vicaria christi constantinus in sede sibi cessit dimisit enim sibi sedem romane vrbis et ipse in cōstantinopolim sibi sedē locauit. vnde ait in suo testamēto vbi principatus sacerdotum et christiane religionis caput a celesti imperatore institutum est iustū est vt illic imperator terrenus non habeat potestatem. Secundo quia est sponsa agni ipsaz tanꝙ fidelis paranymphus nobiliter exornauit. Naz sicut legitur in suo testamēto dedit siluestro coronam imperialem superhumerale: et oia imperialia ornamenta. ordinans etiam ꝙ cardinales essent presules et patricij: et imperialibus dignitatibus adornati. Tertia quia thesauraria dei imperium occidentale sibi custodiendum commisit. et ipse ad partes orientales accedēs Cõstãtinopolim edificauit. Esay. xlv. Dabo tibi thesauros abscõditos etc. Quarto qr erat ostiaria paradisi iudicio suo se ligandū et absoluendū supposuit vnde legitur in hystoria ecclesiastica ꝙ cum niceno cõsilio diuersi epi diuersos libellos constantino presentassent vt ipse inter eos iudicaret omnes libellos in ignem proiecit: dicēs. Deus vobis potestatem dedit de nobis iudicare: et ideo a vobis recte iudicamur. vos autem non potestis ab hominibus iudicari. Vos em̄ nobis a deo dati estis dij et conueniēs nõ est vt homo iudicet deos sed ille de quo dicitur. Deus stetit in synagoga deoruz.

¶ Sermo. l. De eodem. sermo. iij.

In diebus suis placuit deo Eccl. xliiij. Tota vita sctõꝝ est dies. j. Tessal. v. Oēs vos filij lucis et filij dei: et quia sancti viri sepe mutant status ideo quot status habent tot dies continent. Beatus autez siluester fuit in quadruplici statu scilicet subiectionis, prelationis, cõsummatiõis, et glorificationis: et in his diebus. i. statibus suis lucidis semper placuit deo. Primo namꝗ placuit in statu perfectionis ꝑ gratiam. Sunt aūt tria signa per que potest homo cognoscere veruz placeat deo per gratiā. Primū est exercere opera misericordie. Eccl. xvij. Elemosyna viri

qua si saccul⁹ cū ipso: ꝛ gratiā: hominis quasi pupillā cōseruabit. Sicut em̄ manus opponit̄ vt pupilla ab ictib⁹ custodiat̄ sic per elecmosynā a tentationibus diaboli omnia cōseruant̄. Istud siluester adhuc laic⁹ habebat de quo dicitur hospitalitatē summopere exercebat. Hebr. xiij. Hospitalitatē nolite obliuisci. p hāc enim quidem placuerunt angelis hospitio receptis. Secundum signum est firmitatem cōscientie habere Eccl. xx. Homo acharis. i. sine gratia quasi fabula vana Et dr̄ Eccl. xxvij. homo sensatus manet in sapiētia sicut sol ꝛc. Istud siluester habuit. Nam cum olim quēdam christianū nomine thimoteū omnes christiani timerent recipere ipse eum recepit ꝛ secū remanere fecit. Tertium signū est habere spiritū prophetie. ij. pet. j. Spirituisancto inspirati locuti sunt sancti dei hoīes. Istud siluester habuit. Nam cū prefect⁹ sibi in crastinū diuersa tormenta minaretur: prophetica voce respōdit. Stulte hac nocte morieris tu ꝛ velis nolis verū deū quem colimus recognosces quod ita factum est. Secundo placuit in statu prelationis per curam sollicitam. Ipse em̄ populū suū pauit verbo predicationis per quod iudeos conuicit: gentiles conuertit: ꝛ fideles instruxit. Pauit etiā exemplo reformationis. Unde dicitur ꝙ non solū a christianis: sed etiam a paganis miro diligebat affectu. Erat enim aspectu angelicus: sermone nitidus. ꝛ fide catholicus: charitate diffusus. Pauit temporali subsidio. Unde dicit̄ ꝙ omniū orphanorū viduaꝝ ꝛ pauperꝝ nomina scripta habebat: ꝛ eis in necessariis subueniebat. Propter ista tria dicit̄. j. Thimo. iij. Exemplū esto fideliū in verbo scilicet predicationis: in conuersatione scilicet informationis in charitate scilicet subministrationis. Tertio placuit in statu cōsummationis siue mortis: quia tūc gratiosum testamentū fecit in quo tria subditis delegauit scz vt inter se charitatem haberent ecclesias suas diligentius gubernarēt: ꝛ gregem a luporū morsibus custodirent. Ista tria paulus discipulis suis pro testamento legauit dicēs. act. xx. Attēdite vobis ꝛ vniuerso gregi vt scilicet ipsum sinc ere diligatis in quo vos spūssanct⁹ posuit episcopos regere ecclesiā dei: vt scilicet diligentius gubernetis. Ego scio quoniā intrabūt post discessionem meaꝫ lupi rapaces: non parcentes greg: ꝛ iō ipsum a luporum morsibus custodiatis. Et intelligūtur lupi demones heretici: et tyranni. Debent quidem prelati custodire ecclesiam a morsibus demonū per orationem assiduam Luce. xxij. ecce sathanas expetiuit vos ꝛc. Et aliquando conuersus cōfirma fratres tuos scilicet per orationem sollicitam a morsib⁹ hereticorū per sanam doctrinam. j. Petri. iij. Parati semper ad satisfactionem omni poscenti ꝛc. A morsib⁹ tyrannoꝝ: per firmam constantiam. Unde quidam reprehendunt̄. Ezechie. xij. Non ascendistis ex aduerso. ꝛ cetera. Quarto placet nūc deo in statu glorificationis. ps. Placebo domino in regione viuorū. Sunt autem tria per que beati placent deo. Primum est identitas volūtatis. Modo enim in malis volūtas est deo cōtraria. iō displicent. In bonis em̄ semiplena: ꝛ iō imperfecte placent sed in beatis est perfecta, iō perfecte placent. Esaye. lxij. Uocaberis volūtas mea in eis. Scdm est identitas similitudinis. Similitudo quidem dei in malis est delata: ideo nō cognoscuntur. In bonis est obscura: qꝛ i corpore quod corrumpitur aggrauatur. In beatis est clara. j. Joh. iij. Scimus qꝛ similes eri mus cum apperuerit ꝛc. Tertium est idētitas amoris. Mali autem habēt cor frigidū. Hier. vj. Sicut frigidā facit cisterna aquā suam ꝛc. Boni hn̄t cor callidū. ps. Concaluit cor meum intra me. Beati vero habent cor in ignē amoris totaliter conuersum: ideo vocant̄ scintille ignis. Sap. iij. Fulgebūt iusti ꝛ tanꝙ scintille i arundineto discurrent.

¶ Sermo. lj. ¶ De circuncisione domini. Sermo. j.

Infans octo dierum circūcidetur in vobis. Genesis octauo. Quāuis ꝛ enim iesus dñs noster fuerit infans octo dierū tñ circuncisione non indigebat. Cum enim

Postq̄ consummati sunt dies octo vt circumcideret̄ puer. ⁊c. Luc.ij. Humana natura in Adā adeo fuit corrupta q̄ oēs ab ipo ꝓpagati corruptionem traxerūt: quia si massa corrupta fuerit ⁊ delibatio viciata. Et q̄uis de⁹ animam purā infundat: tamen ex vase.i.corpore corrumpit̄ ⁊ viciat̄. Ideo de⁹ a principio posuit remedia: ⁊ cōtra ipm peccatū instituit, q̄ etiā christ⁹ humilitatis causa assumpsit. q̄ q̄dem sunt q̄nq3: sicut Hugo de sancto victore dicit. Primū fuit oblatio. ⁊ istud incepit in Abel, ⁊ durauit vsq3 ad diluuiū. Et istud remediū christus assumpsit: qui quatuor pro nobis deo obtulit. s. carnē in satisfactionē. Adam enī debebat satisfacere ⁊ penā portare. Christ⁹ aūt penā sustinuit, ⁊ sic satisfecit. ps. Que nō rapui tūc exoluebam. Esa.liij. Disciplina pacis nostre super eū. Leo enī timet quādo catulus flagellatur: quanto magis catulus timeret si leonem flagellari videret? Sic ⁊ nos debem⁹ timere qñ xp̄m videmus sic flagellatū esse. Scđo obtulit sanguinē i redēptionē nostram. j. pet. j. Nō corruptibilib⁹ auro vel argēto redēpti estis de vana vestra cōuersatione: s3 precioso sanguine agni immaculati christi. Solēt nāq3 q̄ precium persoluūt ipsum preciū numerare vel appēdere vel mēsurare: xp̄s aūt sanguinē suū dedit in precium numero pondere ⁊ mēsura. Tertio obtulit animā suam in reconciliationē. ij. Coꝝ. v. Oīa aūt ex deo q̄ reconciliauit nos sibi per christū. Et q2 reconciliator dū se interponit aliquā do a partib⁹ vulneratur. sic christ⁹ vulnerat⁹ fuit a deo. Esa.liij. Propter scel⁹ populi mei percussi eū. Ab homine fuit vulnerat⁹. zach.xiij. His plagatus sum in domo eoꝝ q̄ diligebant me. Quarto obtulit diuinitatē in fruitionē. ⁊ ista est beatitudo cōis nobis ⁊ angelis. Joā.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū veꝝ deū ⁊c. In xp̄i tñ humanitate homo in quinq3 sensib⁹ beatificat̄ pre angelis. s. in visu: q2 videbit xp̄i humanitatē. In auditu: q2 audiet christi dulcissimā vocē. In olfactu: q2 sentiet de corpe christi mirū odorē. In ore: q2 loquetur ore ad os cū xp̄o. In tactu: q2 amplexabit̄ ipm xp̄m. Scđm remediū fuit sacrificiū. ⁊ istud incepit i Noe, ⁊ durauit vsq3 ad Abrahā. Istud aūt xp̄s obtulit qñ in ara crucis patri se sacrificiū immolauit. Dicit̄ aūt Leuit.vj. Oē sacrificiū sacerdotū igni cōsumet̄. Et ideo xp̄s vt acceptabile sacrificiū fieret: fuit igne duplici inflammat⁹. s. igne diuinitatis. hebre.x. De⁹ noster ignis ꝯsumēs est. Igne amoris. Luc.xij. Ignē veni mittere in terra3. Igne doloris. Matt.xxvj. Tristis est aīa mea vsq3 ad mortē. Igne passionis. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Et igne ꝯpassionis. Uidens enī matrē sic angustiā ⁊ sic apostolos dispergi magno cepit in corde ꝯpassionis igne cremari. ps. Concaluit cor meū intra me. ⁊c. Et q2 ista duplici igne fuit circūdat⁹. Ideo a plāta pedis vsq3 ad verticē capitis fuit inflammatus. Ezech.xxviij. Ab aspectu lūboꝝ eius ⁊ deorsum ignis ⁊ a lūbis eius sursum quasi aspectus splendoris visio electri. Tertium remediu3 fuit decimatio: et istud incepit i abraham ⁊ melchisedech: ⁊ durauit vsq3 ad Christum. Sed tamen notandū q sunt decime rerum: istas christus nō soluit q2 nihil habuit. Matt.viij. Uulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos ⁊c. Et sunt decime dierum. Istas christus soluit quando quadraginta diebus ⁊ noctib⁹ ieiunauit. Sunt decime p̄ceptoꝝ. Deus enim multa precepta homini dedit. Decē autē sibi retinuit: istas ēt christ⁹ seruauit ⁊ soluit: q2 legem perfecte adimpleuit. Matth.v. Non veni soluere legem sed adimplere. Sunt decime ordinum. De⁹ enim fecit nouē ordines angeloꝝ, ⁊ decimū hoim: xp̄s autē nouē oues. i. nouē ordines. dimisit in deserto. i. i celo. ⁊ decimū. i. hoiē venit q̄rere i mundo, ⁊ ip3 tāq3 decimā representauit patri suo. Quartū remediū fuit circuncisio. ⁊ istđ xp̄s hodie accepit cum tñ nō indigeret. In peccō nāq3 originali quatuor sunt. s. culpa. fomes priuatio grē. ⁊ carentia visionis diuine. In circuncisione enim auferebatur culpa nostra: debilitabatur concupiscentia conferebat̄ gra

tia: tollebatur diuine visionis carētia. Sz
quia ianua nondū erat aperta: ideo ipse
nō poterat frui visione diuina. Christus
nō indigebat circuncisione: quia in ipso
nulla fuit originalis culpa: nec in carne
sua aliqs fomes, vel aliq̄ cōcupiscētia,
nec habuit ꝑuationē sz plenitudinē grē.
Et in terra degēs fruebatur diuina visione.
Uoluit tn̄ circūcidi vt verū corpus hūa-
nū se assumpsisse osideret. Cū ei xp̄s fue
rit verus deus ⁊ verus hō. Quidā tn̄ dixerūt
ipsuz nō fuisse deū: sicut Arriani. Quidā
ipsum nō habuisse verū corpus hūanū sz
fantasticū: sicut Manichei. Jō Johānes
vtrūqz errorē excludens dicit .j. Joh. v.
Tres sunt q̄ testimoniū dant in celo pa-
ter, verbū, ⁊ spiritussanctus: quia ei xp̄s
fuerit nature celestis .i. diuine testimoniū
dat pater: cū dixit: hic est filius meus dile-
ctus ⁊c. Testimonium dat filius: cuz ait.
Ego ⁊ pater vnū sumus. Testimoniū dat
spiritussanctus qui sup ipsum in specie co-
lūbe apparuit: q̄ autē fuerit verus homo
testimoniū dat spiritus aqua et sanguis.
Ad compositionē enim hominis duo re-
quirūtur .s. anima rationalis ⁊ corpus hu
manū: q̄ autem habuit animam rationa
lez. ptz ex eo q̄ inclinato capite tradidit
spiritū. Quod videns cēturio ait: dicēs.
Uere filius dei erat iste ⁊ q̄ vero habuit
verū corpus humanū: ptz ex eo q̄ ex cor
pore eius exiuit sanguis et aqua: et ideo
postq̄ Johānes dixit. Spiritus subdit:
aqua et sanguis. Cū enī ad cōpositionez
corporis humani quatuor elemēta ꝯcur
rant .s. terra, aqua, aer, ⁊ ignis. Et ad ve
getationē eiusdē quatuor humores cōsi
miles illis ꝯueniāt: videlicet sanguis, co
lera, flegma, melācolia. Jdeo vt verita-
tē humani corporis Johānes demōstra
ret. vnū ex elemētis .s. aquā: ⁊ vnū ex hu
moribus .s. sanguinē a pte posuit vt ex hoc
osideret corpus xp̄i ex quatuor elemētis
componi, ⁊ ex quatuor humoribus vege
tari. Quintū remediū fuit baptismus. Est
autem triplex baptismus quem xp̄s as-
sumpsit .s. fluminis, sanguinis, ⁊ flaminis.
Baptismum fluminis accepit vt aquas
sanctificaret. Omnia enī elemēta erāt im
munda: sed ipse sanctificauit. Terrā scili
cet per ipsam gradiendo. Aquā: in ipsaz
se baptizari faciēdo. Aerē nō sub tecto:
sed in aere patiendo. Ignem spiritum san
ctum in specie ignis mittēdo. Scd̄o ba-
ptizari voluit baptismo sanguinis: vt sci
licet nos a peccatis nr̄is lauaret. Apoc.
j. Lauit nos a peccatis nostris in sangui
ne suo. Et ibidem. Lauerunt stolas suas:
⁊ dealbauerūt eas in sanguine agni. Ex
quo patet q̄ sanguis xp̄i habet dealba-
re ad istar lactis. Lac enī dr̄ sanguis du
pliciter: coctus, scz igne amoris ⁊ doloris
Uere igitur sanguis xp̄i est ad istar lactis:
qui non dupliciter sz quadrupliciter fuit
excoctus .s. igne amoris, doloris, passio-
nis et cōpassiōis: de quibus supra dictum
est. Tertio fuit baptizatus baptismo flami
nis. Luce quarto. Jesus autē spiritu san
cto plenus regressus est a iordane vt de ple
nitudine sua nobis effunderet. Joh. j. De
plenitudine eius oēs accepimus. Jn aliis
enī sanctis fuit plenitudo ad instar vasis:
quia habuerunt gratiam sufficiētem. Jn
beata virgine plenitudo ad instar fon-
tis: qz habuit gratiam iugiter emanātē.
Jn xp̄o plenitudo ad instar fluminis: qz
habuit gratiam omnibus affluentem.

¶ Sermo. liij. De eodē festo Ser. iij.

Vocabitur no-
mē eius emanuel. Esa. vij. Cir
cūcisio (scd̄m Ber.) pertinet ad
veritatē humanitatis nomen
vero gloriā indicat maiestatis habuit au
tē xp̄s q̄tuor nomina ꝓpria ⁊ q̄tuor co-
gnomina. Propria noīa sunt Christus, Je
sus filius dei, ⁊ Emanuel. Pmū ergo no-
mē eius est Jesus: quod interpretatur salus.
Jpse enī saluauit nos a peccato origina-
li, mortali ⁊ veniali: vñ dr̄ Mat. j. Jpse enī
saluū faciet populū suū a peccatis eorum.
Ad ista tria petā sanāda xp̄s triplex vul
nus accepit scz vulnus lateris vt sanaret
originale peccatū: qz eua de latere viri
est formata aqua originale peccatū ince
pit. Uulnus manuū vt sanaret actuale: qz
in manibus operatio designatur. Uulnus
pedū vt sanaret veniale: qz p pedes desi
gnantur effectus. Secūdū nomen est xp̄s
qui interpretatur vnctus. Fuit enim vnctus a
patre vnctione charismatis. ps. Unxit te
deus ⁊c. A matre vnctione lachrymatio

nis. s. in morte. Tho. x. Flebat igit eius mater irremediabilibus lachrymis atq dicebat. Heu me fili mi vt qd te misimus peregrinari lumē oculorū nostrorū. zc. A magdalena vnctiōe deuotiōis. Joh. xij. Maria accepit librā vnguēti nardi pistici zc. A iudeis vnctiōe sanguinis. Genesis. xxxvij. Tulerūt tunicā e9 z i sanguine hedi quem occiderāt tinxerunt. Tertium nomē est fili9 dei. Et q hoc nomen sibi conueniat multis modis ostenditur: vt dicit Hylarius de triplici nomine. Luce. j. altissimi vocabit. Natiuitate: quia ex deo non potest nasci nisi deus. Ps. Ex vtero ante luciferum genui te. Natura: quia eādē cū patre habuit naturā. Joh. x. Ego z pater vnū sum9. potestate. Joh. quinto. Quecūq pater fecerit: hec z fili9 similiter faciet. Professiōe: qr professio sine ptestatio facta est a prē de celo. Marci. j. Tu es fili9 me9 dilectus. Ab apostolo in mundo. Mat. xvj. Tu es Christ9 fili9 dei viui. Ab angelis de paradiso. Luce. j. Hic erit magnus et fil.9 altissimi vocabitur. A demonibus de inferno. Luce octauo. Quid mihi et tibi Jesu fili dei summi? Quartum nomē est emanuel: qd interpretatur nobiscū deus. Ipse eīn est nobiscū generaliter per potentiā Heb. j. Portans omnia verbo virtutis sue: specialiter per gratiā. Matt. xviij. Ubi sunt duo vel tres cōgregati in nole meo zc. Singulariter p nature vnionē. Joh. j. Uerbū caro factum est z habitauit in nobis. Sacramētaliter per sui corporis dimissionē Matthei vlti. Ecce ego vobiscū sum omnib9 diebus zc. Secūdo habuit quatuor cognomina: quarū primum traxit a patria Et sic deus cum Jesus nazaranus q interpretatur flos. Ipse eīn floridus fuit et odorifer9 Juxta illō Genes. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. zc. Ipse eīn tanq in agro liliū cādens in natiuitate Cāticorū. ij. Ego flos cāpi et liliū cōuallium. Fuit viola liuida in flagellatiōe. Esa. liij. Liuore ei9 sanati sumus. Fuit rosa rubēs in passiōe. Eccle. xxiiij. Quasi plantatio rose in hierico. Secundū cognomē traxit a puincia. Et dict9 est Jesus galileus a galilea. Galilea nanq interpretat trāsmigratio. Christ9 assumpserat mortalitatē quo ad corp9, passibilitatē quo ad animam: multiplicem miseriam quo ad vtrunq: s3 in resurrectione transmigrauit de ipsa mortalitate ad immortalitatē quo ad corpus: de passibilitate ad impassibilitatē: quo ad animā: de miseria ad gloriā quo ad vtrūq. Leo papa post passionē infirmitas in virtutē: mortalitas in eternitatem: contumelia in gloriā. Tertium cognomen traxit a parentela et progenie sua: z sic dict9 est iesus fili9 dauid. Inter ceteras virtutes habuit humilitatē et pietatem ac gratie plenitudinem. Fuit fili9 dauid non tantū carne: sed morum similitudine habuit eīn humilitatem. Matthei vndecimo. Discite a me quia mitis sum z humilis corde. Pietatem. Luce decimonono. Uidēs ciuitatem fleuit super illam zc. Gratie abūdātiam ps. Unxit te deus deus tuus oleo leticie. Quartum cognomē traxit ab ipso euentu. Et sic dictus est iesus crucifixus. Marci decimosexto. Jesum queritis nazarenū crucifixum. Pulchrum eīn est cognomen qd ostēdit eis victoriam z triumphum: qr per passionem de demonibus triumphauit. Collossenses scdo. Expolians principat9 z ptātes zc. quod ostendit eius meritū qr merito passionis gloriam resurrectionis meruit. Philippēses scdo. Humiliauit semetipsum factus obediēs vsq ad mortē: quod nobis prebet exemplū: vt si volumus cū eo regnare in celo: studeam9 pro ipso pati in mūdo. prime petri. secūdo. Christ9 passus est pro nobis nobis relinquēs exemplū.

¶ Sermo. liiij. Eodē die Sermo. iiij.

Vocabitur nomē eius magni cōsilij angelus sumptum est. Esaie nono. Angelus enim nomen officij, nō creature est. Christus ergo dicitur angelus non q̄tum ad naturam sed quantum ad officium. Notandum autem q christus habuit quatuor nomina officialia: et quatuor nomina cōmunia. Primum est angel9 quod sibi competit ab officio nunciandi: Hō quidem afficiebatur circa vana: circa carnalia z terrena. Et venit xps z nobis cōtra

feretur pater filiorũ, ꝓpter ista tria dicit
in psal. Excelsus dñs ⁊ humilia respicit.
Licet eñ sit excelsus per potẽtiã sapien-
tiã ⁊ misericordiã: respicit tñ hũilia: scꝫ
infirmitatẽ hũanã, ignorãtiã ⁊ miseriaꝫ.

¶ Sermo.lv. De eodẽ fes. Ser.v.

Vocatũ est nomen eius. Jesus.
Luce.ij. Jstud nomẽ
Jesus est gloriosum
sua sublimitate vir-
tuosum sua potesta-
te: ⁊ deliciosum sua
suauitate. Sublimi-
tas eñ ei⁹ ostendit ꝑ phil.ij. De⁹ illũ exal
tauit: et dedit illi nomen qḋ est sup omne
nomẽ ⁊c. Jpsum ḋdẽ nomẽ hꝫ in reueren
tia: deus iõ dr: qꝛ de⁹ exaltat illũ. Hꝫ in
reuerẽtia angel⁹ vñ dicit vt in nomine ie
su oẽ genu flectat: celestiũ. Hꝫ in reueren
tia et timore diabol⁹: iõ dicit infernorũ.
Habet in reuerẽtia creatura irrationalis,
iõ dicit Terrestriũ. Hꝫ in reuerẽtia crea-
tura rõnalis, iõ dicit. Et ols lingua cõfi-
teat, qꝛ dñs iesus xp̃s in gloria est dei pa
tris. Scdo est virtuosum sua ptãte: cui⁹
virt⁹ notat Marci vltio. Jn nomine meo
demonia eijciẽt ⁊c. De⁹ quidẽ volẽs in-
firmitatẽ nostrã sanare. Primo radices
hui⁹ infirmitatis ꝑ hoc nomẽ euellit. Au
fert et radiceꝫ superbie: ideo dicitur. Jn
nomine meo demonia eijciẽt. Demõ eñ
est rex super oẽs filios superbie: vt dici-
tur Job.xlj. Aufert etiã radiceꝫ auaritie
ideo serpentes tollent. Auarus eñ adin
star serpẽtis terrã comedit. Aufert radi
cem luxurie: ideo dicit. Et si mortiferum
ḋd biberint nõ eis nocebit. Luxuria eñ
totũ hominem venenat. Juxta illud Pro
uerb.xxiij. Sicut regul⁹ venena diffũdet.
Ablatis radicib⁹ infirmitatis sanant ac
cidentia ḋ consueuerunt remanere post
infirmitatẽ sicut languor et põderositas
ad bonũ, ideo subdit. Super egros ma
nus imponẽt et bene habebũt, deinde to
tus homo renouatur ⁊ ad statũ pristinũ
producit: ideo sequitur linguis loquent
nouis. Tertio est delitiosum sua suauita
te. Delectat nãq; gustũ sua dulcedine: si
ḋs bolũ in ore suo haberet ḋ ex ol parte
melle circũdatũ esset multã dulcedinem
sentiret. Jstud nomen Jesus triplici dul-
cedine est inuolutũ. s. dulcedine diuinita
tis, carnis ⁊ anime. Jste anime tres subñã
tie dulcissime sunt in xp̃o, quib⁹ nomẽ ie
sus est inuolutũ: ⁊ ideo suaue est atq; dul
cissimũ. Secũdo delectat auditũ ꝑ me-
lodie suauitatẽ. Son⁹ nanq; melodie cõ
surgit ex flatu in vas musicum. Flatus
est diuinitas vas musicũ est corp⁹ domi
nicũ. Et ex hac duplici natura diuina scꝫ
et humana: consurgit tanq; sonus musi-
cus hoc nomẽ Jesus, quod spiritualem
auditũ delectat. Bern. Jesus in ore mel,
in ore melos ⁊ in corde iubil⁹. Tertio de
lectat visum per speciei amenitatẽ. Ocu
culus nõ dlectat circa colores extremos
scꝫ albũ vel nigrũ: sed circa medios co-
lores. Color albus ḋ est visus disgrega-
tiuus, ipa diuinitas, ad cui⁹ aspectũ ocu
lus cordis non põt assurgere: pre sue lu-
cis immensitate. Color niger est humani
tas eius in passione eius nimiũ denigra
ta. Ad cuius aspectum oculus nõ põt as
surgere pre nimia confusiõe. Ideoq; xp̃s
quoddã temperamentũ fecit ⁊ nomen ie
sus sibi imponi voluit quod est quasi co
lor medi⁹ ex albo diuinitatis ⁊ nigro hu
manitatis causat⁹ cũ sibi cõpetat ratiõe
vtriusq; nature. Quarto delectat olfactũ
pre odoris magnitudine. Jn Christo nã
q; fuerũt tres species aromatice. s. balsa
mũ nature diuine, cynamomũ deuote ani
me et myrrha carnis mortificate. Eccle.
vicesimoquarto. Sicut cynamomũ ⁊ bal
samũ aromatizans. Ex his cõsurgit aro
maticus: scꝫ hoc nomẽ iesus, est conditũ
balsamo diuinitatis preciose cynamo-
mo deuote anime, et myrrha carnis mor
tificate. Quinto delectat tactum pre sui
mollicie lenitate. Tactus nõ delectatur
circa dura, sꝫ mollia. Nec circa aspera:
sꝫ mãsueta. Neq; circa rigida: sꝫ flexibi-
lia. Olim de⁹ erat dur⁹ ad inferẽdũ iusti
tiã. Sapiẽtie vndecimo. Jllos tãq; dur⁹
rex interrogãs cõdẽnasti. Erat rigid⁹ et
inflexibilis ad veniã. Habebat asperita
tẽ ꝑ seueritatem nimiaꝫ. Job. tricesimo.
Mutatus est mihi in crudelem, sꝫ modo
Christus est vnctus. Psalm. Unxit te de⁹

deus tuus oleo letitie pre cõsort:b⁹ tuis
rc. Et ideo fact⁹ est mollis ad misericor=
diã, flexibilis ad veniam: mitis ad grãz.

Sermo.lvj. De Epyphania dñi.
Sermo primus.

Ecce magi ab oriente venerũt rc. Matt. ij. Christus in hunc mundum venit vt regnũ suum recuperaret, r diabolum inuasorẽ eijceret. Joã.xij. Nũc iudiciũ est mũdi, nũc princeps hu=ius mũdi eijcief foras: rñõ milites sue cu rie scz angeli ad se venerũt vt sibi grãs agerẽt, dicẽtes. Gloria in altissimis deo. Deinde visitauerũt eũ populares: .i. est pastores: vt eius dominũ recognoscerẽt. Hodie visitauerunt eũt principes et barones vt sibi fidelitatem facerent r mu= nera offerrent: ideo dicif. Ecce magi ve= nerunt rc. Circa istos magos tria ponũ= tur. Primo eorũ sapiẽtia. Dicũtur enim magi a sapia: nã grece philosophus, he braice scriba, latine sapiẽs, per se mag⁹ vocaf. Eorũ autem sapientia in hoc ap= paret q̃ Christũ sapienter quesiuerũt ex eo scilicet q̃ habuerũt desiderium in q̃= rendo, studiũ in interrogando, r mansue tuz aim i acquiescẽdo: r quia ista habue runt: ideo Christũ inuenire meruerunt. Magnũ eni desiderium habuerũt: quia singulis annis super montẽ victorialem ascendebant r deũ stellam a balaam: p= pheta predictã eis ostẽderet exorabãt. Sapiẽtie.vj. Preoccupat qui se concupi scunt vt sese prior illis ostẽdat. Secũdo habuerũt studium in interrogando dicẽ tes. Ubi est q̃ natus est rc. Interrogaue= rũt enim a sapiẽtibus: scilicet legisdocto ribus. Thobie.iiij. Consilium semper a sapiẽtie perquire: ideo magi vt sapiẽtes interrogauerũt in hierusalẽ vbi erãt scri be. r legisdoctores: de re vtili r necessa= ria nõ curiosa. Eccli.vij. Ne dicas quid putas cause est q̃ priora tẽpora meliora fuerũt q̃ nunc sunt rc. Interrogauerunt animo inueniẽdi r ad.scẽdi, non tentan= di. Unde dicitur Matthei.xxij. Interro= gauit eum vnus legisdoctor tentãs eum rc. Tertio habuerunt quietuz animũ ac= quiescendo. Triplex enim instructio fa= cta est eis. Una a celo per stellam: alia ab homine per prophetiam: tertia a deo p̃ reuelationem internam. Acquieuerũt er go stelle eius duca ũ se quẽtes: prophe= tie locum querentes: r inspirationi diui= ne ad herodem non reuertentes. Sed multi sunt qui instructionibus, creatura= rum non acquiescũt: cum tamen dicatur Romanorũ primo. Inuisibilia dei a crea tura mundi per ea que facta sunt intelle= cta conspiciũtur r verba dei contemnũt. Prouerbiorum primo. Sapientiam atq̃ doctrinam stulti despiciunt. r diuinam in spirationem extingunt.i. Thessalonif.v. Spiritum nolite extinguere. Secũdo po nitur eorum sollicitudo r diligentia: cum dicif. Ab oriente venerũt hierosoly. Uo luit autẽ deus primitias gentiũ vocare potius ab oriente q̃ ab alia regione. Ex eo q̃ regio orientalis erat odiosa ac im munda r maledicta, Odiosa quidã erat, ex eo q̃ ibi orta erat prima puaricatio. Uoluit ergo de⁹, vt vbi fuerat principiũ nostre puaricationis: inde prodiret in gẽ tibus principium nostre viuificationis. Hinc est q̃ domin⁹ in cruce positus dor= sum habuit versus oriẽtẽ. vt ait Dama= scenus libro quarto. Ad significandũ q̃ culpam ibi contractã post dorsuz posue rat nec vlteri⁹ ipsi⁹ recordari volebat. Secũdo erat immũda: quia fuit pria ef= fusione sanguinis: scz Abel, fedata: r per fumu incẽsorum idololatrarũ maculata. Et ideo voluit de⁹ vt que immunda fue= rat, per effusionem sanguinis mũdaref per apparitionẽ noui syderis, hinc est q̃ domin⁹ in celum ascẽdẽs ad oriẽtẽ ascẽ dit. Iuxta illud ps. Qui ascendit sup ce= lum celi ad oriẽtem, vt per sacram ascẽ= sionẽ sui corporis mũdaref infectio ae= ris. Tertio erat maledicta, qz prima ma ledictio ibi fuit data quando dixit. Gen. iij. Maledicta terra in opere tuo. Uoluit igif de⁹ vt ibi ortũ hũit maledictio pri= ma: ibi oriretur gẽtib⁹ prima bñdictio, Hinc est q̃ licet iudei ad occidẽtem. Sa= raceni ad meridiẽ. Christiani ad oriẽtẽ ex eo q̃ prima benedictio gratie inde ve nit. Sapiẽtie.xvj. Oportet preuenire so= lem ad bñdictionẽ tuam rc. Tertio po= nitur

nitur aduentus ipsorū causa motiua: cū dicitur. Uidimus eni stellam eius in oriē te. Circa q̄ notādum q̄ per quatuor ad ueniendum moti sunt. Primo per stellā apparentē. Uidebāt enī ipsam ab alijs differte situ: quia non erat i firmamento cum fixis. Nec i et here cū ceteris planetis: sz i aere vicina terre. In motu: qr fm Damasce. Qn̄qꝫ moueba ab oriēte i occidētē: qn̄qꝫ ex aqlone i austrū: q̄ quādoqꝫ ab oriēte i meridiē, z a meridie i aquilonē. Sicut fm Chrysostomum. Jacet palestina respectu persidis i luce: qr lucem suā non poterat solis claritas obumbrare: in illuminationis tēpore: qr non solū in nocte, sed etiā i die lucebat. In illuminationis interp̄tatiōne qr quandoqꝫ occultabat z quādoqꝫ apparebat, cū alie stelle non occultentur nisi per extrinsecum impedimentū. Secundo moti sunt ad veniendū per angelum imperantem, Aug. in sermo. Si dicitur⁹ es, a quib⁹ magi audierunt q̄ talis stella puerum tantū significaret, p̄fecto ab angelis aliq̄ monitione reuelatiōis. Et subdit. Potuerūt illis angeli dicere. Ite z adorate eū vbi nat⁹ est, z simul iudicate qualis quātusqꝫ est q̄ natus sit. Tertio moti sunt ad veniēdum per puerū alloquentem. Nam sicut refert Chrysostomus. Magis supra mōtem existentib⁹ stella hn̄s formā pueri puuli in cui⁹ capite erat crux, ad eos descendit: eisqꝫ dixit vt in iudeā pergerent, z ibi natū puerū inuenirent. Quarto moti sunt ad veniēdum per diuinā inspirationem reuelantem. Unde dicit Leo. Preter istā stelle speciē que corporeum incitauit o[illegible]tū cum fulgentior veritatis radius, eorū corda perdocuit. Bern. Profecto q̄ magos adduxit z istruxit q̄ p stellā foris amonuit ipse in occulto corda edocuit. Isti sunt q̄tuor nuncij p quos christus nos ad se vocat. s. per p̄dicatorū instructionem: isti sunt angeli dei per sue gratie oblationē: ista est stella dei. Per interiorem admonitionē: ista est inspiratio dei sue passionis memorationē: ista signi ficatur per puerū dei q̄ in capite crucem gerebat. Sz tamē multi sunt adeo obstinati q̄ ad ip̄m venire contemnunt, vnde ait Prou. j. Uocaui eos p nūcios ammonendo z renuistis. Extendi manum meā, scilicet in cruce z non fuit qui aspiceret. Despexistis omne consiliū meū id est inspirationem meam: z increpationē meā uel christi id est gratiam que vestra vitia arguebat.

¶ Sermo.lvij. Eodem die Sermo.ij.

Ecce magi ab oriente zc. Aduent⁹ magorū describitur q̄tum ad tria. Primo q̄tum ad locum: cū dicitur Ab oriente venerūt zc. In oriente quidem ortum habuit peccatum inuidie: quia Cayn ex inuidia occidit Abel fratrem suum. Peccatum auaritie quia cum Cayn deberet offerre munera spicas corrosas sibi obtulit. Ibi etiam ortū habuit confusio lingue, sz isti beati magi in oriente geniti contra vitiū inuidie, habuerunt mutuā charitatem: quia concorditer z amicabiliter venerūt fm tamen ecclesie rep̄sentationem vnus erat adolescens, alius vir, tertius senex. Adolescētes enim consueuerunt esse temerarij z p̄sumptuosi. Uiri vero superbi z ambitiosi. Senes iracūdi z auari ac suspitiosi. Fuit ergo mirum q̄ isti in quibus erat tanta morum diuersitas, sic pacifice venerunt. Esa. vndecimo. Uitulus leo z ouis simul morabuntur, z puer paruulus minabit eos. Per vitulū significat adolescens lasciu⁹. Per leonē vir superbus. Per ouē qui habet anhelitū fetidū z paucitatem dentium senex intelligitur. Isti concorditer morati fuerunt, z puer paruulus in cunabulis existēs eos ad se benigne minauit. Secundo contra peccatū auaritie habuerunt libertatē. Unde dicitur. Apertis thesauris suis zc. Non enī eos aperuerunt herodi diuiti, sz christo pauperi: nec in via: sed cū ad Christū peruenerunt: qr non sunt aliqua danda propter apparētiā, sed propter laudem dei seu diuinā. Nec dederunt vilia, sz p̄ciosa: qr thesauros. Tertio contra cōfusionē lingue habuerūt lingue vniformitatē. Non enī variauerunt, sed vna z cōcordi lingua dixerunt. Uenim⁹ adorare eū Et tn̄ multa impedimēta retrahentia eis occurrerunt, ne ipsum quererent vel

adorarēt, scilicet difficultas itineris, amissio syderis, timor regis, vilitas nascētis, paupertas et penuria matris. Secūdo describit aduent⁹ magorum, quantū ad ducatū cum dicit. Uidimus enī stellā ei⁹. Uoluit autem domin⁹ natiuitatē suā potius per stellā q̄ per aliaz creaturā reuelare. Et hoc ex triplici ratiōe. Primo vt incarnationis mysterium ostēderet. Stella enī corpus celeste a luce solis irradiatum. Lux solis est diuinitas q̄ tunc corp⁹ irradiauit quādo se carni vniuit. Et quoniam solem non possumus in se respicere videmus eius lucē in sydere: in nube et in monte. Lux igitur diuinitatis corpori veniēs a nobis videtur tā quā in sydere. Apocalypsis vicesimosecūdo. Ego sum radix dauid, stella candida et matutina tanq̄ in nube. Esaie decimono. Ascendit dominus super leuem nubem, scilicet super carnem a peccati pondere immunem tāq̄ in monte. Esa. ij. Erit in nouissimis dieb⁹ preparat⁹ mons domus dñi. Secūda ratio est vt lingua celi sibi testimonium perhiberet. Est enī quadruplex lingua scilicet diuina angelica humana et celestis. Locuta igitur fuit lingua diuina dicens. Psalmista. F. li⁹ meus est tu, ego hodie genui te. Lingua aūt angelica, cū dixit Luce. ij. Natus est nobis hodie saluator et lingua humana dicens. Augustinus. Quid erat illa stella nisi mirifica lingua celi que narraret gloriā dei. Tertia ratio est vt magos per sensibilia ad diuina manuduceret. Nā secundū Dionysiū triplex est ordo ascendēdi in deū: scilicet per sensibilium manuductionem: per intellectualiū operationē: et per immediatā vnionem. Magi ergo primo vsi sunt sensibili stella deinde intellectuali Et spirituali pphetia. Tādem immediate xp̄i presentia. Tertio describitur eorum aduentus q̄tū ad finem intentum cum dicitur. Et venimus adorare. Adorauerunt ipm corde: qr verā de ipso fidē habuerūt. Ore: qr ipm regē deū et hominē confessi fuerunt. Corpore: qr ante ipsum se prostrauerunt. Et opere: qr preciosa munera sibi obtulerunt.

¶ Sermo. lviij. De eodem festo Sermo tertius.

Vidim⁹ stellam eius in oriēte et venimus etc. De ista stella quinq̄ leguntur. Primum est eius apparitio: qr magis in oriēte apparuit. Notandū aūt q̄ in Christi natiuitate quedā stella apparuit in aere: sicut ista de qua dicit hic. Que nō erat in firmamēto cū fixis: nec in ethere cum planetis: sed in aere proxima terre. Quedam apparuit in monte, qr f̄m narrationem. Chrysostomi. Magis in monte existentibus, quedā stella in forma pueri ad eos descēdit quedā apparuit in circulo aureo f̄m narrationem Horologij et Innocentij. Quedā apparuit in celo: qr sicut refert Albumasar: quedā puella i celo apparuit que puerū in vlnis tenebat et senex iuxta eā erat qui eā non tāgebat: quē puerum xp̄iani (vt idē ait) deum suū esse dicunt. Per stellā ergo gratia dei significatur que apparuit in aere: in monte: in circulo et in celo. Aer enī est medius inter celū et terrā per quē significāt illi q̄ nec ascēdunt per superbiam et presumptionē neq̄ descēdūt in infernū p nimiū inordinatum timorem: sed stāt in medio per spem et per amorē. Et in talibus gr̄a dei apparet. Ezechiel. viij. Eleuauit me spiritus inter celum et terrā. Et ad hoc significādum homo factus est medi⁹ fecerat deus creaturā corporalem et ipsam in terrā prostrauit. Fecerat pure spūalem q̄ se nimis eleuauit: ideo fecit hominē ex vtraq̄ natura cōpositū, scz corporalē et spiritualē: ne aut nimis eleuet per p̄sumptionem: aut nimis se deijciat per timorē: sz in medio maneat p spem et dei amorem. Scdo apparuit stella id est diuina gr̄a in monte, id est multis sctis qui sunt eleuati p vite pfectionē. Prouer. xiiij. Iustitia eleuat gētē. Magni p iustificationē. Rom. viij. Quos aūt iustificauit hos et magnificauit. Et cōspicui p exēpli exhibitionem. Matt. v. Non potest ciuitas abscōdi supra montē posita. tertio apparet in circulo: forma circularis ē pulchra, simpla et ampla. Illi ergo sūt forma circulari q̄

sunt pulchri p puritatē: simplices per re-
ctā intētionē ꝛ lati per charitatē. Quar
to apparuit in celo, id est in his q̇ sunt ce
lestes p conuersationē. de quorū numero
erat apostol⁹ q̇ dicebat. Phil. iij. Nostra
cōuersatio i celis est. Scdm qđ de ista stel
la legit̄ est ei⁹ occultatio. Fuit em̄ ad tem
pus occultata ex diuina puidētia vt ipsi
hierusalē cogerent̄ itrare a doctorib⁹ in
quirere vt sic in ore duorū vel triū staret
omne verbū. Prim⁹ testis fuit apparens
stella. Secūd⁹ isinuata pphetia. Terti⁹
reuelatio diuina cū dicit̄ Responso acce-
pto in somnis. Isti aūt tres nō potuerūt
fallere neq₃ falli scz nec stella: qꝛ ad hoc
a deo fuerat missa: nec pphetia: qꝛ ab in-
cōmutabili veritate fuerat inspirata: nec
reuelatio diuina: qꝛ imediate a deo fue-
rat infusa. Notādū ēt q̄ hec stella i oriē
te ꝛ occidēte, id est rome fuerat visa: i me
dio occultata, id est hierusalē que in me
dio terre habitabilis dr̄ esse sita. Oriens
ꝛ occidēs signāt natiuitatē ꝛ mortem: me
diū aūt v. tā. Cōsideratio aūt natiuitatis
est cā humilitatis. Humilitas aūt est intro
ductiua grē. j. pet. v. Humilib⁹ aūt dat
gratiā cōsideratio autē mortis est cā ti-
moris. Timor aūt est expulsiuus culpe.
Eccli. j. Timor dñi expellit pctm̄. Cōside
ratio aūt longioris vite est cā superbie ꝛ
vane fiducie: Job. xv. Cūctis dieb⁹ suis
impi⁹ superbit: ꝛ numer⁹ annorū ꝛc. Et
sic p₃ q̄ in oriente ꝛ occidente, id est in
consideratione natiuitatis ꝛ mortis stel-
la, id est dei grā infunditur in cōsidera-
tiōe medij occultat̄. Tertiū q̄ de ista stel
la legit̄ est ei⁹ ascessio. Uñ dr̄ Antecede-
bat eos. Habuerūt em̄ magi tres ducto-
res scz stellā: virtutē angelicā: ꝛ spūssctī
phtiā. Uñ ēt vt narrat Remigi⁹. Quidā
dixerūt ipā₃ stellā fuisse angelū. Alij spi
ritum scm̄ qui in specie stelle apparuit.
Qui ergo vult ad xp̄m ire op₃ q̄ ducat̄
a discretione bñ illumināte: ꝛ iste est do-
ctor sydere⁹. Prouer. iiij. Palpebre tue p̄
cedant gressus tuos. A timore filiali bñ
humiliāte, ꝛ iste est doctor angelic⁹. Si-
cut ei angel⁹ dat⁹ est hoī ad custodiā: sic
timor custodit. Eccl. xxvij. Si nō in timo-
re dñi tenueris te: statim subuertet̄ dom⁹
tua ꝛ ab amore dei bñ inflāmāte: ꝛ iste est
doctor diuin⁹, scz ipsa charitas. j. Corin.
xij. Adhuc excellētiorē viā vobis demō-
stro ꝛc. Mali aūt ducunt̄ ab errore male
excecāte. Sap. ij. Excecauit eos malitia
eorū. A timore seruili male hūiliāte. Ps.
Ibi trepidauerūt timore vbi nō erat ti-
mor. ab amore carnali male īflāmāte. Ps
Supcecidit ignis: ꝛ nō viderūt solē. Quar
tū qđ de ista stella legit̄ est motio: cū dr̄
Usq₃ dū veniēs. Cetere stelle mouent̄ mo
tu circulari veloci pprio ꝛ violēto. Mot⁹
aūt hui⁹ stelle nō fuit circularis vel speri
cus: sz q̄si linealis ꝛ rect⁹ fz Dama. Nec
fuit velox nec rapid⁹: sz dulcis ꝛ tēpera
tus. Aug. Ut xp̄o stelle plenū reddat ob
sequiū tēperat gradū. donec magos du-
cat ad puerū. Nec fuit violēt⁹ vel ppri⁹
sz a diuia puidētia ordiat⁹. Chryso. cū
oportebat ire magos ibat qñ aūt stare
oportebat stabat. Nos etiā debem⁹ mo-
ueri motu circulari p amorē mūdanū: qꝛ
in circuitu impij ambulāt: sz motu recto p
amorē diuinum. Cañ. j. Recti diligūt te.
Nec motu rapido p idiscretū fauorē: sz
cū tēperamēto p discretionē. Prouē. xiij.
Substātia festiat a minuet̄ ꝛc. Nec motu
pprio sz a deo ordiato: qꝛ nō debem⁹ seq̄ p
priū sensū: sz dei bñplacitū. Eccli. xviij.
Post cōcupiscētias tuas ne eas. Quintū
qđ d ista stella legit̄ ē ei⁹ statio cū dr̄ Sta
ret supra. Grā em̄ dei p stellā significa-
ta aiam stabilē facit. Prio qꝛ cōiugit ea₃
vni nō diuiso scz deo. Esa. lj. Unū voca-
ui eū. Ps. Unā petij a dño hāc reqrā. Se
cūdo stabili ꝛ eterno. Aug. i li. cōfes. Red
dite puaricatores ad cor ꝛ inherete illi q̄
fecit vos: state cū eo ꝛ stabitis. Requiescite
cū eo: ꝛ securi eritis. Tertio vniuersaliter
pfecto. Matt. v. Estote pfecti sicut ꝛ pr̄ ve
ster celestis pfect⁹ est. Quarto fini vltio.
Aug. de ciuitate dei. Ipse est finis deside
riorū nostrorū q̄ sine fine videbit̄ sine fa
stidio amabit̄ sine fatigatione laudabit̄.

¶ Sermo. lix. Eodem die. fer. iiij.

Ecce stella quā vide
rant magi in oriēte ante-
cedebat eos ꝛc. Stella
ista ad tria fuit a deo mis-
sa, scz vt esset xp̄o in obse
quiū vt eēt magis iducatū

del. vt Luc. xv. Epulari ꝛ gaudere oportebat ꝛc. Et angel⁹ gaudet ibidē. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore penitētiā agente. Quarto qñ post illud exiliū iesuz inuenire se sperāt. Abachuc. iij. Exultabo in deo iesu meo. ps. Adimplebis me letitia cum vultu tuo.

¶ Sermo. lx. De eodē. Sermo. v.

Et intrantes domū inuenerūt puerū cū maria mr̄e eius ꝛc. Isti beati magi quatuor fecisse legunt: ipsi eīm xp̄m inuenerūt, inuentū adorauerunt, adoratū honorauerūt. honoratū custodierūt. Inuenerūt. igit: vñ dicit. Intrātes domū inuenerūt puerū. Ideo aūt inuenerunt: qꝛ ipsum quesierūt eo studio eo modo eo ordine ꝛ eo fine quo debuerūt. Studium autē ipsoꝛū fuit in perscrutando: quia scripturas Balaam q̄ de hac stella prophetauerat diligēter scrutati fuerūt. Joannis. v. Scrutamini scripturas ꝛc. in vigilādo: qꝛ super montem victorialē vigilabāt. Prouerbioꝛū. viij. Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. In orādo: qꝛ pro illius stelle apparitione semper deū orabāt. Mat. xj. Omnia quecūqꝫ orātes petitis ꝛc. Scdo quesierūt eo modo quo debuerūt scilicet fortiter vt nec labore itineris nec turbatiōe regis: nec amissiōe syderis frangerent. Sapiēter vt. Herodis astutia nō deciperentur. Dulciter vt eius promissionibus blādis non allicerētur. Tertio querūt eo ordine eum: quo ordine querere debuerūt. Quia primo quesierūt eum p rem sensibilem, id est stellam. Deinde per rē rationalē, id est prophetam. Tandē per rem superintellectualez id est reuelationē diuinā. Si igitur ꝛ nos ipsum querere volum⁹ incipiamus ab infimo: humilitatis. Deinde pergamus ad mediū vtutis. Ultimo pueniam⁹ ad summum contēplatiōis. vt possimus dicere. ij. Corint. iij. Nos autem reuelata facie gloriā dei speculātes ꝛc. Quarto q̄sierūt eum eo fine quo debuerūt, vt scilicet ipm honorarēt pstratiōe corporis adorarēt deuotione mētis dotarēt largitione muneris: ꝛ sic patet ꝙ sibi obtulerūt quicq̄d habuerūt: scilicet corpus cū dicitur. Procidentes. Animam. cum dicitur adorauerunt. Res etiā temporales cum dicitur. ꝛ apertis thesauris suis ꝛc. Secūdo inuētum adorauerunt quod notat cum dicit et procidētes adorauerūt eum, adorauerunt ergo ipsum adoratione latrie: q̄ est cult⁹ soli deo debit⁹. Que habet fieri quinque modis. s. mentaliter que secūdū Augustinum consistit in dei cognitione, dilectione, ꝛ debita subiectione. et istam beati magi cognouerunt ꝛ habuerūt, qꝛ deū cognouerūt ꝛ dulciter amauerunt et se sibi humiliter subiecerūt. Secūdo habet fieri vocaliter scilicet orādo: laudādo: ꝛ gratias agēdo. et isto modo beati magi adorasse credēdi sūt. Tertio hꝫ fieri realiter in nr̄aꝝ rerū oblatione ꝛ isti thesauros suos obtulerūt. Quarto habet fieri personaliter sicut in genuflexione ꝛ prostratione. ꝛ isti in terram prostrauerunt. Quinto habet fieri sacramētaliter vt in sacrificij immolatiōe, ꝛ isti sibi munera obtulerūt. Tertio adoratuz honorauerūt: ꝛ hoc per munera que sibi obtulerūt. Nā quadruplex munus sibi obtulerunt scilicet mun⁹ a corde: qꝛ in eū fideliter crediderūt. Munus ab ore quia ipsum verum deum ꝛ hominē confessi fuerunt. Munus a manu: qꝛ sibi munera obtulerūt. Munus ab obsequio: quia ante eū se prostrauerūt. Illud quadruplex mun⁹ ꝛ nos debemus offerre deo ꝛ proximo. Deo debemus offerre munus cordis quod est munus orationis. ij. Regū. vij. Inuenit seruus tuus cor suū: vt adoraret te oratiōe hac. Munus ab ore qđ est munus laudationis. ps. Sacrificiū laudis honorificabit me. Mun⁹ a manu quod est mun⁹ bone operatiōis Ecclesia. ix. Quodcūqꝫ potest manus tua instāter operare ꝛc. Munus ab obsequio: qđ est exhibitio seruitij personaliter. Ecclesiast. xlv. Bonū est obsequi sancto deo. Istud etiā quadruplex mun⁹ debem⁹ offerre proximo: scilicet munus a corde per cōpassionē. Esa. lviij. Cū effuderis esurienti animā tuam. Munus ab ore per correctionē. Matthei decimo octauo. Si peccauerit in te frater tuus ꝛc. Munus a manu per subministrationem. Ecclesi. septimo. Pauperi porri

ge manū tuam. Manus ab obsequio per corporalis obsequij exhibitionē. Galat. vj. Alter alteri⁹ onera portate ꝛc. Quarto magi honoratū custodierunt qꝛ herodi ipsum non ꝑdiderūt. Herodes nanqꝫ habebat turbationē in corde. Unde dicitur. Iratus est valde astutiā in opere: qꝛ a iudeis locū ꝛ a magis didicit, ꝛ per religionē simulatā in ore vnde dixit. Ut et ego veniens adorem eum. Magi autem ista non cognouerūt ꝓpter tres causas. vt dicit Chrisostomus scilicet propter eorum bonitatē et simplicitatē. secundum quā ceteros existimabant propter regiā dignitatē quia non poterant suspicari ꝙ tantus rex contra vnū puerum talia cogitaret et propter pueri maiestatē: quia nō poterāt opinari ꝙ tā admirabili puero insidias moliri auderet. Cōtra tamē eius malitiam astutiam ꝛ religionem simulatā triplex remedium habuerūt. Primum est ipsum suffragiū orationis deuote. vnde dicitur. Responso accepto in somnis. Glossa. Sicut ipse moyses tacēs clamabat sic ꝛ isti. Secundū est beneficium inspirationis diuine qꝛ ipse de⁹ malitiā herodis eis intimauit. Et qd ipsi facere debeāt reuelauit scilicet ne redirent ad herodē. Tertium est promptitudo obedientie: qꝛ mox diuine inspirationi obedierunt: quia per aliā viam reuersi sunt in regionem suam.

¶ Sermo. lxi. De eodem. Sermo. vi.

Apertis thesauris suis obtulerūt ei munera. ista munera fuerunt mystice significatiua. Quia per aurum intelligitur diuina dilectio: per thus deuota oratio: per myrrhā carnis mortificatio: que omnia deo offerre debemus. Significatur autem dilectio per aurum quia aurum est preciosum cuius preciositas causatur ex tribus scilicet ex charitate: durabilitate et vtilitate. est enim rarum: ideo preciosum. Rhet. Omne quod rarum est magis appetitur. Pulegiū apud indos preciosius est ꝙ aurum est igitur charitas preciosa: quia rara dicit. Phil. ij. Omnes que sua sunt querunt: ꝛ dicitur. i. Corint. xiij. Charitas non q̄rit que sua sunt. Ex quo sequitur ꝙ nullus, id est valde pauci charitatem habent. Secundo aurum est durabile: sic et ipsa dilectio est durabilis et immortalis. prime Corint. xiij. Charitas nunquam excidit. Excidit lingua ꝛ succedit cordium perfecta cognitio. Excidit spes ꝛ succedit presentialis possessio. Charitas non autem excidit: quia ea nihil meli⁹ quod succedere sibi possit. Tertio aurum est vtile quia cor cōfortat: letificat: in iuuentute cōseruat. Sic charitas habet cor confortare: conseruare: ꝛ fortificare. Cāticorū. viij. Fortis est vt mors dilectio habet letificare. Unde ipse apostolus vocat eā solatiū dicens. ad Phil. ij. Si qua cōsolatio in xp̄o: si quod solatium charitatis ꝛc. Habet vero in iuuentute conseruare et facit de se iuuenem. Ps. Renouabitur vt aquile iuuent⁹ tua ꝛ de vetulo nouū. Johānis. xiij. Mādatum nouū do vobis: vt diligatis inuicē. De mortuo viuū. ij. Johānis. iij. In hoc scim⁹ quoniam trāslati sumus de morte ad vitam: quoniā diligimus fratres. Secundo debem⁹ offerre deo thus deuote orationis. Ps. Dirigatur oratio mea sicut incēsum in conspectu tuo. Thus redolens ex carbonibus viuis ꝓcedit in altū ascēdit ꝛ odorem reddit. Sic oratio debet ꝓcedere ex corde ignito ꝑ amorē. Ecclesia. l. Thus ardēs in igne. Talis oratio sic ignita tria bona facit. Primū est quia diabolum expellit. Thobie. vi. Cordis ei⁹ particulā si sup carbones ponas fumus eius extricat omne genus demoniorum. Secundo deum ad nos accedere facit. Unde psalm. Sagitte potētis acute cū carbonibus desolatorijs. Sicut enī stimulus aliquē prouocat ad currendū. Sic et oratio ignita deum ꝓuocat ad subueniendum. Tertio vitia incendit ꝛ consumit. ideo subditur: cum carbonib⁹ desolatorijs. Scdo thus id est fumus thuris in altum ascendit. sic oratio ascendit in celū. maxime si est lachrymosa. Ecclesia. xxxv. Lachryma vidue a maxilla ascēdit vsqꝫ ad celū: quando est humilitate ꝓdita. ꝛ ibidē. Oratio humiliātis se penetrat nubes: quādo est a peccati pōdere aliena ideo dixit dominus malis. Isaie. i. Cū multiplicaueritis ora

tionem nō exaudiam: manus vestre sanguine plene sunt. Tertio thus odorē dedit. Sic oratio est odorifera maxime quādo funditur a corpore mortificato a corde dilatato et a corde per spiritualem letitiam renato. De primis duobus dicitur Apoc. quinto. Habentes singuli citharas. Glosa. i. corpora mortificata et phialas. i. corda lata per amorem plenas odoramentorum que sunt orationes sanctorum. De tertio ecclesiast. l. Quasi thus redolēs in diebus estatis. In estate enim odor thuris latius sentitur: quia tūc puritas aeris et serenitas maior habetur. Tertio debemus offerre myrrhā mortificatiōis. Myrrha habet triplicem virtutē scilicet expulsiuā: quia expellit vermes et serpētes. Sic mortificatio carnis expellit omnes diabolicas tētationes. Ecclesiastici. xj. Malitia vnius hore facit obliuionē luxurie magne. Scdo habet vitam cōfortatiuam quia confortat membra tenera et debilia. Sic mortificatio carnis animū infirmum et debilem constantem facit. secunde ad Corinthios duodecimo. Cum enim infirmor tunc fortior sum et potēs. Tertio hz virtutem conseruatiuā: quia quātum dissoluit tantum cōsumit. Sic mortificatio carnis gratias et virtutes conseruat. secunde Corinthiorum duodecimo. Uirtus in infirmitate pficit. Sicut em̄ sal pseruat a putrefactione vermium: sic mortifictio a corruptione. Ideo necesse est vt omnes isto sale saliantur. Marci nono. Omnis enim hostia igne cremabitur: et omnis victima sale salietur.

¶ Sermo. lxiij. De sancto Fabiano et Sebastiano. Sermo primus.

Gladium euaginauerunt peccatores intenderunt arcū suū vt decipiant pauperē et inopē: vt trucidēt rectos corde. Hodie celebratur festiuitas fabiani pontificis et sebastiani militis. Pulchra cōiūctio pontificis et militis. Siue vt ostēdat quod deus fecit nos deo patri regnū et sacerdotiū. Siue ostēdat quod ad regnū celorum nō solū pueniūt deuoti clerici. sz etiā fideles laici. Siue vt ostēdatur quod illi ad deū pueniūt q sibi assistūt p ocīū ōtemplatiōis et q sibi militāt p laborē actiōis. In verbis ergo premissis duo tāguntur. Primo psecutorum crudelis seuicia cū dr. Gladiū euaginauerūt pctōres etc. Scdo sanctorū innocens pena: cum subditur. Ut decipiāt pauperē etc. Seuicia aūt pctōrum in duobus apparet. s. in euaginando gladiū. s. quo ad fabianū quē decapitauerūt et i tenendo arcū q ad sebastianū quem sagittauerūt. Circa primū notādū quod mali habent gladios quos euaginānt cōtra bonos: et boni habēt gladios quos euaginānt cōtra malos: habēt quidē mali vnū gladium in corde q est malicie. vn̄. ps. Gladius eorum intret in corda ipsorum. Hūc euaginauerūt cum malitiā acuerūt ad persequendum. ps. Concepit dolorem et peperit iniquitatē. Aliū habēt in ore qui est gladius male lingue. ps. Gladius in linguis eorum: hunc euaginānt cum linguam laxant ad detrahēdū. ps. Exacuerūt vt gladiū linguas eorū. Aliū habent in manu q est malignitatis inique: ps. De gladio maligno eripe me. Hūc euaginānt cū manus extendūt ad persequēdum. Exod. xv. Euaginabo gladiū meum: interficiet eos manus mea. Primū gladium euaginauit decius cōtra Fabianum. qui et ecclesie magnam persecutionē cōmouit. Secundum euaginauit diocletianus cōtra sebastianū quē suum proditorem vocauit: et multas blasphemias sibi dixit. Tertiū vterque cōtra vtrūque euaginauit: dū ille fabianum fecit occidi, et iste sebastianū fecit sagittari. scdo boni habēt gladios cōtra malos. Primus est doctrine Heb. iiij. Uiuus est sermo dei et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti. hūc euaginānt in eruditione proximi. Eph. vj. Gladiū spiritus quod est verbū dei. secundus est iusticie. Exo. xxxij. Ponat vir gladiū suum cōtra femur suum hunc euaginānt in peccati vltione. ps. Gladij ancipites in manibus eorum. Tertius est fortitudinis et ōstantie. Cant. iij. In lectulum salomonis sexaginta ambiunt omnes tenētes gladiū hunc euaginant in gregis domini defensione. Macha. iij. iudas i gladio suo ptegebat castra. gladiū ergo doctrine euaginauit Sebastianus qui ydolatras et infideles

conuertit: et gladium iustitie euaginauit fabianus quādo deciū imperatorē dure corripuit. Gladiū fortitudinis vterqꝫ euaginauit quando vterqꝫ instāter martyriū tollerauit. Secūdo apparet seuicia cōtra beatum sebastianum cum dicitur. Intenderunt arcum suum quia ad instar ericij fuit sagittis repletus Intenderunt arcuꝫ rem amaram: illa enim sagittatio amara pena fuit propter intraneitatem viscerū quia saggitte non tm̄ vulnerant membra exteriora sed etiā viscera interiora Job. xxx. Interiora mea efferbuerūt absqꝫ vlla requie. Magna etiam pena fuit propter generalitatē vulnerū: quia nō tantum in vno vel duobus locis: sed in toto corpore vulneratus erat et sagittis repletus Job. xvi. Cōcidit me vulnere super vulnus. Esa i. A planta pedis vsqꝫ ad verticē nō est in eo sanitas et magna pena erat ꝓpter maliciā irrisionum: quia ipsum quasi signuꝫ in derisione posuerunt Job. xij. Deridetur simplicitas iusti etc. ps. In me psallebant qui bibebant vinum. Fuit etiā magna pena propter totius populi spectaculū. Fuit enim in campo iuxta palatium cesaris sagittatus: vt illic omnis populus conueniret euꝫ sagittari videre. vt hꝫ. i. Cor. iiij. Spectaculum facti sumus mundo angelis et hominibus Scdo ex parte sanctorū ponitur pena innocens cuꝫ dicitur. Ut decipiant pauperē et inopē. Sed primo ponitur innocens pena sebastiani: cū dicit. Ut decipiant pauperem. Pauper igitur et inops fuit sebastianus quē oibus bonis spoliauerunt: et a principatu deposuerūt. Istum decipere conati sunt modo falsis allegationibus volētes xp̄m ostēdere nō esse deum modo vanis ꝓmissionibus promittentes sibi restituere suū principatum modo diuersis cruciatibus et diuersis passionibus quia ipsum fecerunt sagittari: et vsqꝫ ad mortē fustigari: sꝫ nō potuit decipi: nec falsis allegatiōibus adduci: qr hēbat christū qui sapiētia est Luc. xxi. Ego enim dabo vobis os et sapiētiam etc. Nec vanis promissionibus: qr habebat xp̄m qui est vera merces et summū bonū. Gen. xv. Noli timere ego protector tuus sum: et merces tua magna nimis Exo. xxxiij. Ego ostendam tibi omne bonū. Nec vanis cruciatibus et passionibus: qr habebat christum qui virtus est et fortitudo. ps. Dominus protector vite mee a quo trepidabo? Itē ibidē. Cū ipso sum in tribulatiōe eripiā eū et glorificabo eū. Scdo ponitur innocēs pena fabiani: cū dicit vt trucidēt rectos corde: ipse eī rectū cor habuit. qd patet ex multis. Primo qr ipse p columbam fuit miraculose electus nequaqꝫ eīm deus ipsum miraculose eligeret. nisi ipsum habere rectū cor et sanctū cognosceret. Nu. xvi. Quēcunqꝫ elegerit dn̄s ipse sanctus erit. Scdo qr in potentum reprehensiōe fuit constans et firmus. Nā sicut dicit haymo imperator. Philippo volēti interesse pasche solennitatibus et diuinis cōicare mysterijs fabianus constanter restitit, nec ibidem ip̄m esse permisit: donec inter publice penitentes stetit, et peccata sua cōfessus fuit. Ecclesiast. xlviij. In diebus suis nō pertimuit principem etc. Tertio quia circa diuinū cultum fuit valde diligens et deuotus. Nam sicut dicit Damasce. papa ipse fabianus p oēs regiones septē diaconos misit, et eisdē tot subdiaconos assignauit vt gesta martyrū colligerēt: et sibi romā deportarent quod factum est. Istū ergo sic rectum corde trucidauerūt et decapitauerūt. Etsi carnē trucidarēt: aiaꝫ tn̄ ledere non poterāt. Matt. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus: animam enim occidere non possunt. Ratio quare animas sctōrū mali occidere nō possunt est quia ipsorum anime in manu dei sunt. Sap. iij. Iustorū anime in manu dei sunt. Sunt etiam in sinu dei. Esay. xl. Manu subleuabit agnos et in sinu suo portabit. sunt etiā in cord. dei: ad Phil. i. Testis est mihi deus quō vos cupiam omnes in visceribus iesu xp̄i. Quia igit sunt in manu dei nō possunt ab aliquo auferri. Joā. x. Non rapiet eos quisqꝫ de manu mea qr q̄ sunt i sinu dei nō pn̄t amitti. Aug. Quid times hoiem hō in sinu dei positus? Tu de sinu illius noli cadere: et quicquid patieris ad salutē valebit nō ad ꝑniciē: qr q̄ sunt in corde dei nō pn̄t obliuiōi tradi. ps. centesimo tricesimo sexto. Si oblitus fuero tui hierusalem: obliuiōi detur dextera mea etc.

¶ Sermo. lxiij. De sancto Sebastiano martyre. Sermo secundus.

Tetendit arcū suum ⁊ posuit me quasi signum ad sagittā. Threñ.iij. Istud verbum conuenienter de sancto sebastiano exponi potest qui fuit ad signum positus ⁊ ab infidelibus sagittat⁹. Fuit em̄ posit⁹ ad multiplex signū. primo in signum prudētie ex eo ꝙ se sub militari habitu occultabat vt christianos martyres ꝯfortaret bonum quidē fuerat si statim se christianū ꝯfitens coronā martyrij recepisset, sꝫ melius erat ꝙ ꝓ tali vtilitate ad temp⁹ sub militari habitu se occultaret. postmodū aūt libere se xp̄ianū cōfessus fuit ⁊ sic primo habuit fidē tāꝙ loricā.j. Thessal.v. Induti lorica fidei postmodū habuit eā tāꝙ scutū. Ephe.vj. In oībus sumentes scutū fidei. Ap̄ls esset de hoc loquēs dī. ij. Cor.xj. per fenestrā i sporta dimissus sum ⁊c. Bonū erat si apostolus nō fugiēdo martyriū fuisset ꝯpressus sꝫ meli⁹ fuit ꝙ ꝓ vtilitate primoꝝ ad tps fuit reseruatus. Scd̄o fuit posit⁹ in signū constantie cuius constātia etiā apparuit in corroborādo qñ dixit. O fortissimi milites xp̄i ⁊c. Job.xiiij. Uacillātes ꝯfirmauerūt sermones tui In arguēdo, qꝛ imperatores ꝯstāter redarguit. Et tūc maxie postꝙ ab eis flagellat⁹ fuit tales em̄ ꝯstātes erāt ap̄li. De qb⁹ dī Act.v. Cesis dñūciauerūt apostolis: ne ampli⁹ loq̄rent ⁊c. In sufferēdo qꝛ multa martyria ptulit: sꝫ vinci nō potuit. Ro.viij. Cert⁹ sum em̄ ꝙ neqꝫ mors neqꝫ vita ⁊c. Tertio fuit posit⁹ in signū doctrine. Docuit em̄ tres vtiles lectiones. Prima fuit circa ꝯtēptū tēporaliū qñ dixit. Uita hec in se credētes fefellit sꝫ expectātes irrisit ⁊c. Jaco.iiij. Que est em̄ vita nr̄a vapor ad modicū parens. Scd̄o fuit circa appetitum celestiū. Uñ dixit Nō separabuntur a vobis sꝫ vadūt parare vobis sydereas mãsiones. Heb.xiij. Nō em̄ habemus hic ciuitatē permanētē: sed futurā inquirim⁹ Tertia fuit circa tollerantiā aduersorum. vnde ait. In amorē martyrij nostros sustinem⁹ effect⁹ ⁊ Matthei x. Nolite timere eos qui occidunt corp⁹ ⁊c. Quarto erat positus in signum patiētie: qꝛ patienter supplicia tollerauit. Magna patientia qꝛ martyres non in supplicijs cesserūt sꝫ potius eis nocumēta cesserūt. Cyprian⁹. Torquētib⁹ fortiores steterunt: ac laniātes vngulas laniata mēbra vicerunt. maior ꝙ nō maledixerunt. Luce.vj. Benedicite maledicentib⁹ vobis maxima quod aduersus deū nō murmurauerunt. vnde dicitur. Non murmur resonat nō querimonia. per maxima ꝙ in tot supplicijs coꝛ pacificū habuerunt. vñ subdit. Sꝫ corde tacito mēs bñ ꝯscia seruat patiētiā. Sup maxima ꝙ ꝓ persequentib⁹ orauerunt Luce.vj. Orate pro ꝯsequentib⁹ ⁊ calūniantib⁹ vos. Quinto fuit in signū posit⁹ operatiōis bone. habuit em̄ opatiōnē bonā.i. vtilē delectabilē ⁊ honestā. Utilē q̄tum ad alioꝝ ꝯuersionē qꝛ multos ꝯuertit ⁊ saluos fecit.j. Cor.x. Nō querēs qd̄ mihi vtile est sꝫ ꝙ multis vt salui fiāt. Honestā q̄tū ad pacificā ꝯuersationē. vñ dī. Erat em̄ vir totius prudētie. In sermone verax in opere fidelis. in bonitate cōspicu⁹ in vniuersa moꝝ honestate preclar⁹ ⁊c.j. Thessa.iiij. Honeste ābuletis ad eos ꝗ foris sūt. Delectabilē aūt q̄tum ad celestiū contēplationē. Ecclesiast.xj. Dulce lumen ⁊ delectabile est oculis videre solē.i. xp̄m per contemplationem. Sexto positus fuit in signum pene eterne reprobis inferende. Si em̄ de⁹ tm̄ punit illos qui habēt vitā sanctā: q̄tū magis punit ⁊ illos qui habent vitam iniquā. prouer.xj. Si iustus in terra recipit mala: q̄to magis impius ⁊ peccator. Si tm̄ punit illos in quibus benedicitur: q̄tum puniet ⁊ illos in quibus blasphema[illegible]. Hiere.xxv. Ecce ego in ciuitate in qua inuocatū est nomen meū incipio te affligere et vos quasi innocētes eritis nō eritis immunes. Si tm̄ punit illos ꝗ sunt virides in conscientia ⁊ in vita quantum puniet illos qui habent conscientiam aridā: ⁊ vitā corruptā. Luce.xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt: in arido ꝗd fiet ⁊c.

Sermo.lxiiij. De eodem sermo.iij.

Ecce docuisti plurimos ⁊ manus lassas roborasti Uacillantes confirmauerunt sermones tui ⁊ genua debilia cōfortasti.

Job.iiij. In verbis istis tria tãguntur. Nã sanctus sebastianus fuit doctor ignorantiũ: ideo dicit Ecce docuisti plurimos. Fuit roborator debilium. ideo subditur. Manus lassas roborasti: vacillantes confirmauerunt sermones tui. Fuit consolator afflictorũ. ideo subdit. et genua debilia. Circa primum notandum quod quidam ignorabant veritatẽ dei sicut idololatre. ideo sctũs. Sebastianus docuit fidei veritatem. Unde vna die plusquam trecenta idola confregit: et prefectum vrbis et mille quadrigentos viros de eius familia baptizauit. j. Joã. iij. In hoc apparuit dei filius vt dissoluat opera diaboli. Quidã ignorabãt vanitatẽ mũdi vt cupidi et auari: ideo docuit vite labilitatẽ dicens. Ab initio mundi etc. hec vita in se credẽtes fefellit et post se expectãtes irrisit etc. Job. xiiij. Homo natus de muliere breui viuẽs tẽpore etc. Quidã ignorabãt leuitatẽ presentis supplicij vt timidi et delitiosi: ideo docuit pene presentis et future differentiam. Unde ait. Hec persecutio quã hic patimur hodie excãdescit et cras cum nescit dolor autẽ eternus renouatur vt seuiat augmẽtatur vt exurat: inflãmatur vt puniat. Tanta est enim differẽtia ad illã: quãta stilla aquã ad fluuiũ: sibuli ad tonitruũ. Job. xxvj. Cũ vix vnã paruã stillã sermonis eius audiuerimus: quis poterit tonitruũ magnitudnis eius intueri? Quidã ignorabãt astutiã dyaboli: vt neophiti et inexperti. ideo docuit diaboli astutiã supandã dicẽs. In amorẽ martyrij: iã nostros sustinemus affectus. Ibi enim diabolus se vincere extimat qui dum capit captus est: dum tenet tentus est Job. xl. An extrahere poteris leuiathã hamo. Esca est exterior caro martyrio afflicta, hamus est interior patiẽtia. Diabolus credit se capere martyrem per escam carnis exterius mortue: et captus est ab hamo interioris patientie. Secũdo fuit debiliũ corroborator. cũ dicit. Manus lapsas roborasti. Sunt enim quidam debiles ad bonũ incipiendũ. Prouer. ix. Abscondit piger manum suam sub asella. De quorum numero erat Cromatius prefectus qui cum ydola oĩa se confringere promisisset vnũ tñ abscondit sed sanari nõ potuit quousque confractum fuit, Similes sunt qui penitẽtiã volentes inchoare pctã sua deserunt vnũ tamen retinere volunt. Quidam sunt debiles ad bonũ inceptũ prosequendum. Tales sunt sicut statue que pedes habent. sed in ambulando non pficiũt. de quorũ numero erant multi christiani qui fidẽ defendere incipiebãt: sed protinus deficiebãt. Ideo sebastianus clam deum deferebat et eos confortabat. Quidã enim sunt debiles ad bonum psecutũ consummandum. In quorum psona dicit apłs. Rom. vij. Perfectum autẽ bonum non inuenio. De quorum numero erãt. Marcellianus et Marcus qui fortiter inceperant constanter psecuti fuerant sed parentum blanditijs mollliti nõ consummabant. Ad quos sebastianus clamãs dixit. O fortissimi milites xp̃i, nolite per misera blandimenta coronã deponere sempiternã. Quidã vero erãt debiles ad aduersa sustinendũ. De quibus dicit Luc. viij. Ad tempus credunt: et in tẽpore tẽtationis recedũt de quorum numero erãt multi christiani qui timore penarũ martyria fugiebant. Istos ad amorẽ martyrij incitabat dicens. In amorem martyrij nostros sustinemus affectus. Tertio fuit consolator afflictorum. cum dicit. Genua debilia roborasti. Erãt enim quidã afflicti: propter penã inflictã a tyrãno. de quorum numero erant marcellianus et marcus. Istos sebastianus cõsolatus est per salubrem exhortationem Esa. l. Dominus dedit mihi linguam eruditã vt scirẽ sustentare eum qui lapsus est verbo. Quidã erant afflicti propter penam cõtractã a morbo. De quorum numero erat zoe vxor Nicostrati et trãquilinus et cromatius qui morbo grauissimo laborabãt et infirmabantur. Istos consolatus est beatus sebastianus sanãdo eos per efficacẽ orationẽ. Nã sicut dicit Jaco. v. Multum valet depcatio iusti assidua. Quidã erant afflicti: propter penã immissam a deo. De quorũ numero erãt Romani et papiẽses Cõtra quos vt legitur in hystorijs lõgobardorũ. Tãta pestis a deo fuit missa: vt vix vnus alterũ sufficeret sepelire. Istos consolatus est sanando per suarũ reliquiarũ deuotã venerationem. Mox enim sicut ibidẽ legitur vt in papiã sue reliquie sunt delate pestilẽtia illa cessauit. Quidã enim erant afflicti per penam immissam a diabolo: de quorũ numero erat quedã mu

lier in tuscia: vt refert Greg. in dyalogo q̄ duz ad dedicationē ecclie sancti sebastiani ire deberet nocte illa a cōcupiscētia simulata a viro suo noluit abstinere: q̄ mox vt sancti sebastiani oratoriū est igressa a diabolo est vexata Istam ꝯsolatus est sanādo ꝑ suā ⁊ sancti fortunati intercessionem. Uoluit ipsa tñ prius vexari: vt ostēdat ꝙ diligat mundiciam. Uoluit ⁊ sacerdotem qui pallio altaris eā operuit similiter vexari: vt ostēdat ꝙ odit ꝑsumptuosam audaciam. Uoluit ad incantationez eam amplius vexari: ita ꝙ legio demonū in eam intrauit vt ostēdat ꝙ odit superstitionem fallacem ⁊ vanam.

¶ Sermo.lxv. De sancta Agnete fer. j.

Mulierem fortez quis inueniet. Prouerbio. vlti. Inuētū est hodie de sancta agnete qđ salomon aut ꝑ impassibilitatē, aut ꝑ difficultatez, aut per ammirationem se non posse inuenire dicebat fortem mulierem. Sancta quidem agnes adeo fortis extitit ꝙ triplex certamen maximum superauit. Primum nāꝙ certamen habuit contra prefecti filiuz qui volebat sibi subripere virginitatem inducendo ipsam ad suum coniugium. Secundum habuit contra ipsum prefectum qui volebat polluere sue fame honestatem trahendo ipsam ad prostibulum. Tertium contra prefecti vicariū habuit qui volebat in ipsa corrumpere fidei integritatem: multiplex inferendo ei certamen. Sed in quodlibet certamine habuit adiutorium. Nam in primo habuit angelum: vnde ipsa dixit. Mecum enim habeo custodem corporis mei angelum domini. In secundo habuit christum. Unde ait Unigenitus dei filius mur⁹ michi est impenetrabilis ⁊ mei custos nūquā dormiens: et defensor nunquam deficiens In tertio habuit spiritum sanctuz. Unde dicit. Ecce nūc ꝑ spiritum sanctum rore celesti perfusa focus iuxta me moritur. Circa primum notandum ꝙ ipsa quinque habuit que in alijs mulieribus sunt ad impedimentum castitatis: in sue autem sunt instrumentum virtutis. Primus est etas iuuenilis quia. xiij. etatis sue anno mortem perdidit ⁊ vitam inuenit: ⁊ sic dr̄ Eccl. xij. Adolescentia enim ⁊ voluptas vana sunt sed etatē iuuenilē mētis canicie tēperauit. Uñ dr̄ de ea. Infantia computabatur in annis sꝫ erat senect⁹ mētis imensa: corpore iuuēcula. sꝫ alo cana. Sap. iiij. Cani sunt sensus hominis ⁊c. Secundū est pulchritudo corporis. Ipsa enī sicut dr̄ de ea fuit pulchra facie: sꝫ pulchrior fide ⁊ sic dr̄ Prouerb. xxxj. Fallax grā ⁊ vana est pulchritudo. Sꝫ ipsa pulchritudinē suā corporis maceratione turbauit Unde poterat dicere illud Cāti. j. Nigra suz sed formosa. Nigra exteri⁹ ꝑ macerationē: formosa interi⁹ ꝑ ꝟtutū decorē. Uñ dt Greg. i dyalogo de galla nobilissima femina q̄ ad instar, sez viri habitura erat barbā si nō nuberet. Illa exterius nihil timuit de formitatis: q̄ interiorē speciē amauit. Nec mirū ē si hoc illa fedarē ꝙ a celesti spōso nō amarē. Tertiū ē multiplex oblatio muneris Unde dr̄ ꝙ cepit offerre plurima ⁊ plurima ꝓmittere. Multe enī sunt quas nō decepit iuuētus nec pulchritudo sꝫ induxit munerꝝ oblatio Ozee. iiij. Munera dederūt amatorib⁹ suis. Ipsa aūt munera oblata despexit. Uñ dr̄ i legēda detulit secū ꝑciosa ornamēta q̄ ab ea sunt tāꝗ stercora reputata. Sciebat enī ꝙ huiusmodi munera nō danē spōsis sed ꝯcubinis. Geñ. xxv. Filijs aūt concubinarū largitus est munera. Quartū est nobilitas amatoris. Nā nobilitas viroꝝ facilius inclinat animos puellarū. Ille autē erat filius prefecti vrbis rome: ⁊ ideo nobilitas ⁊ sublimis. Sꝫ ipsa eius nobilitatem comparatione spōsi celestis vilipendit Uñ ait. Discedite a me pabulū mortis q꞉ iam ab alio amatore preuēta sum q̄ longe te nobilior est: ⁊ genere ⁊ dignitate. Quintū est terror: suppliciū q꞉ ꝑfectus multa supplicia est minat⁹ ei. Multe aūt sunt q̄ respuūt munera: ⁊ cōsentiunt propter supplicia Dañ. xiij. Sic faciebatis filiabus israel: ⁊ ille timentes loquebanē vobis. Sꝫ ipsa terrores ⁊ minas derisit Une dicitur ea ꝙ terrentem sicut ⁊ blandientem animo deridebat. Amb. Cetere puelle toruos vultus parentum ferre nō

de sancta agnete exponi possunt que fuit robusta decora & leta. Fuit sic robusta quia etiam hostes vicit. Fuit sic decora: quia omnibus placuit. Et modo leta: quia ad letitiam sempiternam peruenit. Primo igitur fuit robusta & fortis ideo premittitur fortitudo. Fuit enim fortis: quia vicit fortiorem se. i. diabolum. Unde dicit beata agnes spurcitias diaboli imaculato calle trãsiui. Johan. ij. Scribo vobis adolescentes quia vicistis malignum. Fuit fortior quia a nemine potuit vinci nec a prefecti filio promissis donis, nec etiam ab ipso prefecto irrogatis iniurijs nec ab ipso vicario illatis supplicijs Eccli. xlviij. Potentia nemo vicit illum. Fuit fortissima: quia vicit semetipsam: scilicet corporis seruando munditiam & animã seruãdo patientiã. Prouer. xvj. Melior est patiens viro forti: & qui dominatur animo suo expugnatore vrbiũ. Fuit super fortissima, quia vicit deũ: & hoc quando resuscitando filium prefecti oratiõibus deuotis induxit. Eccl. xvj. Mulier fortis oblectat virũ suũ. i. deũ. Geñ. xxxij. Si cõtra deũ fortis fuisti: quãtomagis cõtra homines preualebis? Scdo fuit decora: ideo subditur. Et decor. Deus enim ipsam in presenti decorauit: quia ipsam multiplici gloria illustrauit: fecit namque miracula in triplici machina rerum: quia & de celo chorusçatio & fulgur descendit: & terremotus magnus extitit, & prefecti filiũ de inferno suscitauit. Fecit enim miracula in quadruplici substãtia elementorũ: quia ignis extinctus est aqua: quia tẽpestas super paganos exorta est terra mota: aer dum esset in carcere illustratus est diuina luce. Fecit miracula in quintuplici differẽtia creaturarum: scilicet in illis que habent tantum esse sicut in imagine anuli que recepit, & tẽtationem fugauit. In illis que habent viuere sicut in capillis qui ad instar plantarũ viuunt et crescunt. Et in illis que habẽt sentire: sicut patet in agno niue candidiore quam iuxta eã stare visus est. In illis que habẽt discernere: sicut patet in constantia quã corpore & mẽte sanauit. In illis que habent intelligere sicut in angelis qui sibi vestem in prostibulo preparauerunt. Tertio est modo leta: ideo dicitur. Et ridebit in die nouissimo: non dixit in die primo, quia ille est dies ploratus. Sapien. vij. Primum vocem similem omnibus emisi plorãs: nec dixit die medio: quia ille dies est incolatus. ps. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est. Sed dixit in die nouissimo: quia ille est dies iocũditatis & risus. Job. viij. Donec impleatur risu os tuum. In hoc ergo die nouissimo ipsa ridet: quia preter gloriam communem quatuor speciales habet. Primam habet in capite quã est aureola. Exod. xxv. Super coronã facies alteram coronam aureolam. Secundam habet in ore que est suauis melodia. Apocalyp. xiiij. Cantabãt quasi canticũ nouum. Tertiam habet in corpore que est vestis candida. Apocalyp. iij. Ambulabunt mecum in albis: quoniã digni sũt. Quartam habet in prosecutione que est associatio diuina. Apocalyp. xiiij. Hi sequuntur agnum quocunque ierit. Propter primam coronam quam habet in capite dixit. Quasi sponsam decorauit me corona. Propter secundam quam habet in ore dixit. Cuius mihi organa modulatis vocibus sonant. Propter tertiam quam habet in corpore dixit. Induit me dominus cigla de auro contexta. Propter quartã quã habet in christi associetate. ait. Ipsi sum iũcta in celis quẽ in terris posita tota anime deuotione dilexi. &c.

Sermo lxvij. De eodẽ festo ser. iij.

Dilectus meus mihi & ego illi. Cant. ij. Cõsuetudo est inter sponsum & sponsam: quod sponsus spõsam copulat sibi per amorem: et quod sponsa sponsum multipliciter commendat. Beata igitur agnes primo gloriatur quod christus eam in sponsam accepit: & sibi eam per amorem copulauit cum dixit. Dilectus meus mihi. Secundo eum multipliciter commendauit: cum subdit. Et ego illi. Est igitur sensus. Dilectus meus mihi. i. intẽdit me sibi in spõsam accipiendo. Et ego illi scilicet intendo ipsum multipliciter cõmẽdando. Circa primũ notãdũ est quod triplex est desponsatio. Prima est carnalis. Jhãnis. ij. Uocat spõsum architriclinus. &c. Alia est spi

ritualis: et ista est triplex. Una que fit per fidei signaculum que cōtrahitur in baptismate. Ozee. ij. Spōsabo te mihi in fide: alia que fit per passionis sacramētū. Et ista cōtracta fuit in christi passione. Ibidē. Sponsabo te mihi in iustitia et iudicio. Tunc enī diabolus est iudicatus. Iohā. xij. Nunc iudiciū est mundi etc. Alia que fit per virginitatis votū. Et ista cōtrahitur in thalamo conscientie. Ibidē. Sponsabo te mihi in misericordia et miserationibus. Uirginitatē enim seruare nō est virtutis humane: sed miserationis diuine. ij. Cor. xj. Despondi enī vos vni viro. etc. Tertia est desponsatio celestis. Ozee. ij. Spōsabo enī te mihi in sempiternū. Apo. xxj. Uidi ciuitatē sanctā hierusalē nouam descēdentē de celo sicut sponsam ornatā viro suo. Primā despōsationē scz carnalē beata agnes respuit: qz in luctū cōuertit: vñ ait. Discede a me pabulū mortis: qz iam ab alio amatore pueuta sum. Sap. iij. Felix sterilis et icoinquinata etc. Scdam scz spiritualē habuit tā per fidei signaculū: vñ ait. Anulo suo subarrauit me: qȝ per passionis sacramentū: vñ ait. Sanguis eius ornauit genas meas: qȝ per virginitatis votū: vñ dicit. Quē cū accepero virgo sum: cū amauero casta sum: cū tetigero mūda sum. Tertiā scz celestē hodie assecuta fuit: qz hodie celestem curiā. i. thalamū introiuit. Cant. ij. Introduxit me rex in cellam vinariam. Ubi quidem est inter sponsum et spōsam felix amplexatio. Unde ait. Iam amplexibus eius castis astricta sum. Cant. ij. Dextera illius amplexabitur me. Beata cōiunctio: vnde ait. Iam corpus eius corpori meo sociatū est. Ioh. xvij. Omnes vnum sint: sicut pater in me et ego in te. Gloriosa prolis generatio: vñ ait. Nec deerūt post nuptias filij vbi partus sine dolore succedit: et fecūditas quotidiana cumulatur. Cant. iiij. Oēs gemellis fetibus: et sterilis non est inter eas. Ex tali enī cōiūctiōe resultat geminus fetus. s. glorificatio corporis et aīe vel glorificatio in cōtemplatiōe diuinitatis et visiōe humanitatis. Scdo spōsum suū multipliciter cōmēdauit: et maxime a tribus scz a pulchritudine, nobilitate, diuitiarū fertilitate. De pulchritudinē eius dicit. Cuius pulchritudinē sol et luna mirant. Pulchritudo aūt maxime attendit in facie. De pulchritudine autem faciei istius sponsi. dicit Hester. xv. Facies tua plena est gratiarū. Dicit autem Aug. de trini. Pulchra facies est dimēsa pariliter affecta hilariter, et colorata luculenter. Habuit igit iste spōsus pulchrā faciem: scz bene proportionatā. Ante incarnatiōnē nō erat bñ proportionatus: qz erat altus nimis: profundus nimis: nimis latus et nimis longus. Tā altus: vt nō possit attingi. Tam profundus: vt nō possit videri. Tā latus: vt nō possit cōprehendi. Tam longus: vt nō possit mēsurari. Iob. xj. Excelsior celo est etc. Sed post incarnationē est proportionata altitudo sue maiestatis vsqȝ ad nostrā substātiā. Philip. ij. Exinaniuit semetipsū formā serui accipiēs. Profunditas sue sapiētie vsqȝ ad humanam stultitiā. j. Cor. j. Placuit deo per stultitiam predicatiōis saluos facere credētes. Latitudo sue potētie: vsqȝ ad nr̄am miseriā. Esa. liij. desiderauimus eū despectum et nouissimum virorum etc. Lōgitudo eternitatis diuine vsqȝ ad nostre tēporalitatis mensuram: ad Gal. iiij. At vbi venit plenitudo tēporis etc. Scdo eius facies fuit hilariter effecta: nō enī erat litigiosus in ore. partialis in opere: nō impatiēs in sermone: nō durus in cōpassione: nō tristis in mente: nō turbulentus in facie. De his omnibus dicit Esa. xlij. Nō clamabit neqȝ accipiet personam etc. Tertio eius facies fuit luculēter colorata. Fuit enī candidus propter virginitatem: que maxime resultat in carne. Rubicūdus propter charitatem: que maxime seruabat in mente. Fulgidus et electus ex milibus propter maiestatē: que maxime resultabat ex diuinitate. Cant. v. Dilectus meus cādidus et rubicundus. Secūdo cōmēdat eū ex nobilitate: cū dicit. Qui lōge nobilior est re: et genere et dignitate. Est autem secundum Gre. nazā. etriplex nobilitas. Una causatur ex imaginis diuine impressiōe: alia ex carnis propagatione: tertia ex animi virtute. Quātū igitur ad diuinitatem in christo fuit nobilitas imaginis. Colossē. j. Qui est imago dei inuisibilis. Quātum ad carnē fuit in xp̄o nobilitas originis.

Romano.j. Qui factꝰ est ex semine dauid ſm carnē, quantum ad animam fuit in eo nobilitas virtutis. Joh.j. plenū gratia ⁊ veritate. Tertio cōmendat ipsum a diuitiarū plenitudine: cū dicit: cuius opes nunqꝫ deficiunt: cuius diuitie nūqꝫ decrescunt. Prouer. viij. Mecū sunt diuitie et gloria.i. diuitie gloriose. Ille eñ sunt mi sere iste gloriose: qꝛ iste sunt perpetue ille trāsitorie. Ista differentia ponitꝰ Mat. vj. Nolite thesaurizare vobꝭ thesauros in terra: sed in celis. Ubi neqꝫ erugo neqꝫ tinea demolitꝰ. Iste faciunt hominē satiatum: ille famelicū. Ista differentia ponitꝰ Joh.iiij. Omnis q̄ biberit ex hac aqua sitiet iterum. Iste faciunt hominem locupletum ⁊ gloriosum: ille indigentē et miserum. Ista differentia ponitur Apo.iij. Dicis quia diues sum ⁊ locuples ⁊ nullius egeo, ⁊ nescis q̄a miser es ⁊ miserabilis: ⁊ ideo suadeo tibi emere a me aurū ignitum ⁊ probatū vt locuples fias.

¶ Sermo.lxviij. De eadē. Serm̄.iij.

Gaudeamus ⁊ exultemꝰ ⁊ demꝰ gloriam deo qm̄ venerūt nuptie agni, ⁊ vxor agni p̄parauit se, ⁊ datū est sibi vt cooperiat se bysso splendenti ⁊ candido. Apo. xix. Tres persone principales reperiuntur in nuptijs: scꝫ paranymphi: spōsus ⁊ sponsa. Ad paranymphos autem pertinet dupliciter cantare epithalamiū. Ad sponsum ptinet p̄parare dulce ⁊ nuptiale conuiuiū. Ad sponsam pertinet se preparare per decētem ornatū. Ad vtrosqꝫ pertinet se preparare per coniugalē affectum. Et quoniam inter christum et beatā agnetam spiritualē est contractū matrimoniū: ideo ipso spirituali matrimonio ista quatuor reperiuntꝰ q̄ in predictis vbis denotantꝰ. Primo eñ ex parte paranymphoꝝ ponitꝰ epithalamiū laudis cū dicitꝰ. Gaudeamus ⁊ exultemꝰ ⁊c. Est autem epithalamiū canticum qđ in honore sponsi et sponse in nuptijs decantatur: ⁊ dicitꝰ ab epy quod est supra et thalamꝰ, eo qꝫ supra thalamū decātetur. Epythalamiū ergo vḡis ṽginis agnetꝭ ē duplex. Unū est in via: aliud in p̄ria de eiꝰ epithalamio in vita dt Amb. hāc senes, hāc iuuenes, hāc pueri in via decantāt. Nemo ē laudabilior: qꝫ q̄ ab oībꝰ laudari pōt. Quot hoīes tot precones q̄ martyrē p̄dicant dū loquuntur. Ipsa igitur puella fuit nō tm̄ p etatē sed maxime per puritatē: iuuenis p fortitudinē ⁊ alacritatē: senex p sensus ac moꝝ maturitatē. Ipsā ergo debēt laudare pueri tanqꝫ purā in mēte et in intētione. Iuuenes tanqꝫ fortē ⁊ alacrē in passione. Senes tanqꝫ maturā in sensu ⁊ in conuersatione. Epythalamiū eius in patria canūt paranymphi.i. angeli et alij b̄ndicētes. Sapien.iij. Hec est q̄ nesciuit thorū i delicto habebit fructū in respectiōe animarū sanctarū. De isto epithalamio quod sibi decātatꝰ ipsa dicit. Amo xp̄m in cuius thalamū introiui cuiꝰ mihi organa modulatis vocibꝰ cantant. Secūdo ex parte sponsi ponitꝰ preparatio cōuiuij nuptialis, cū dicitur. Uenerunt nuptie agni. De hoc nuptiali cōuiuio dicitur Apoc.xix. Beati q̄ ad cenā nuptiarū agni vocati sunt. Ex q̄bus ṽbis habetꝰ qꝫ ibi erit plena satietas, dulcis suauitas, et eterna securitas. In presenti q̄dē satietas hꝫ fastidiū: fames hꝫ molestiā: timor ne scꝫ alimēta ōficiāt hꝫ penā. Ideoqꝫ preuidit deus vt in illo celesti conuiuio sit plena satietas: ne ibi sit molestia famis: ideo dr̄ nuptiarū. In nuptijs eñ cōsueuerūt oīa abundare. ps. Satiabor cū apparuerit gloria tua: sit dulcis suauitas ne sit mentis fastidiū: idō dicitꝰ agni qui habet carnales, delectabiles, et suaues. Job.xxxj. Si nō dixerūt viri tabernaculi mei q̄s det carnibꝰ eiꝰ vt saturemur: sit eterna securitas vt tollatꝰ timor defectionis: vñ dr. Cena qꝛ nullum aliud ꝯuiuiū sibi succedit. Prouer.j. Qui me audierit sine timore requiescet. Tertio ponitꝰ ex parte spōse preparatio ornamēti singularis cum dr. Datum est ei vt cooperiat se bysso fulgido ⁊ cādido ⁊ vestibus ornatissimis. Habuit q̄dē spōsa quatuor gn̄a vestiū scꝫ vestē deauratam. ps. Astitit regina a dextrꝭ tuis i vestitu deaurato.i. xp̄i aīa q̄ corpꝰ suū rexit in vestitu deaurato.i. i corpe gl'ificato. Habuit vestē variā. Un̄ seq̄tꝰ. Circūamicta varietate. Uestē albā. Apoc.iij. Ambulabūt mecū

cum I albis. Et habuit veste rubeã. Esa.
lxiij. Quare rubrũ est idumẽ: tuũ? Istas
vestes xp̃s agneti sue spõse cõicauit, scz
deauratã vestẽ ifundẽdo charitatẽ. vnde
ipsa ait. Induit me dñs ciclade auro te=
xta. ps. Oĩs gloria ei⁹ filie regis abint⁹
in fimbrijs aureis. Uariã ornãdo p vir=
tutũ varietatẽ. Uñ ait ipa btã agnes. Cir
cundedit me venãtib⁹ atq corruscãtib⁹
gẽmis. Eze. xvj. Uestiui te discoloribus.
Uestẽ cãd dã decorãdo p puritatẽ. In cu
ius figuratiõe angel⁹ i carcere vestẽ cãdidã
ei dedit z dedit sibi vestẽ rubeã: eã ru=
bicãdo p sanguinis effusionẽ z sue paf=
sionis meditationem. Uñ btã agnes ait.
Sãguis ei⁹ ornauit genas meas. De hac
duplici veste dicit. prouer. vltimo. Byf=
sus z purpura indumentũ ei⁹. Sz qm mo
biles sponse consueuerũt vestes suas etiã
gẽmis ornare. iõ z ipsa gemmis virtutũ
erat ornata. quas gẽmas habuit in ma=
nu dext̃a p rectã intẽtionẽ. vñ ait. Dexte
ram meã cinxit lapib⁹ preciosis. Qui em
facit opera q̃ videnť esse virtuosa sed in
tentione corrupta, gẽmas hz in sinistra.
Qui vero intentione recta hz in dextera.
Matthei. v. Nesciat sinistra tua quid fa=
ciat dextera tua. Secundo ipsas hũit in
collo vñ ait. Collũ meum cinxit lapidib⁹
preciosis. Collum xp̃i sunt predicatores
quia christo capite influentiã recipiunt
z in cetera mẽbra ifundũt. Illi ergo sunt
collum q̃ tantum predicãt verbum. Illi
sunt collũ lapidib⁹ preciosis ornatũ qui
verbũ predicãt: z verba predicationis
operib⁹ virtuosis exornant. Cant. j. Col
lum tuũ sicut monilia. tertio ipsas hũit I
aurib⁹ per obediẽtiã. vnde ait. Tradi=
dit aurib⁹ meis inextimabiles margari
tas. Ille simpliciter est aureis q̃ coactus
obedit. Qui ṽo spõtane⁹ est obediẽs au=
reis est margaritis ornata. prouer. xxv.
In auris aurea z margarita fulgẽs: que
arguit sapiẽtẽ z aure obediẽtẽ. Quarto
eas hũit I toto corpore. vñ ait Induit me
dñs ciclade auro texta, z immẽsis moni=
lib⁹ ornauit me. Ipsa em btã agnes hũit
cicladẽ aureã. i. ↄuersationẽ lucidã: z im
mẽsa monilia. i. lucida z ṽtuosa exẽpla.
Dañ. x. Corp⁹ ei⁹ q̃si crisolit⁹. Quarto
poniť ex pte vtriusq affect⁹ coniugalis.
cum dicit. Uxor agni. In duob⁹ quidem
mutuo partic pãt. scz in cõiũctione cum
dr. Uxor in nõie cũ dr. Agni Est aũt I om
ni mrĩmonio triplex cõiũctio. Una est per
cõsensum aĩorũ. Alia per cõiũctionẽ cor
porũ. Tertia per indiuisibilẽ habitatio=
nẽ amborũ. Ista triplici cõiũctiõe est cõ=
iũct⁹ xp̃s agneti: z ipsa sibi p mutuã cha
ritatẽ. Uñ ait. Nõ ego potero ad cõtume
liã prioris amatoris aliũ aspicere: cũ q̃
sũz charitate cõiũcta. Cant. vj. Ego dile
cto meo z dilect⁹ me⁹ mihi. Per nature
cõformitatẽ quia sicut dr. Heb. ij. Nusq̃
em angelos apprehẽdit: sz semẽ abrahe
apprehẽdit. Uñ ipsa dicit. Jam amplexi
bus ei⁹ castis astricta sum. Jam corpus
ei⁹ corpori meo sociatũ est. Per insepa=
rabilitatem: qr Christus eam sibi eterna
liter copulauit. Hier. xxxj. In charitate
perpetua dilexi te. Secũdo conueniũt in
nõie qr ille agn⁹ z ista agna. Agn⁹ autẽ
dicit ab agnoscẽdo: qr pre ceteris aian=
tib⁹ matrẽ agnoscit. Sic xp̃s mrẽ agno
uit: ab infantia p hũilẽ obedientie subie=
ctionẽ. Luc. ij. Erat subdit⁹ illis. In iuuẽ
tute p sue petitionis adimpletionem: qr
ad preces matris aquã I vinũ in nuptijs
cõmutauit: in morte per curã z ↄpassionẽ
qr ipsam ioãni commendauit post mor
tem per sui apparitionem: qr vt creditur
sibi apparuit. Sic btã agnes spõsũz suũ
cognouit in vita per fidẽ z deuotionem.
Uñ ait. Ipsi soli seruo fidẽ: ipsi me tota
deuotione committo. In morte per cõstã
tem confessionẽ. Unde in igne posita di=
xit. Te confiteor labijs z corde: te totis
visceribus concupisco. Post mortem nunc
cognoscit p apertã visionẽ. Unde dixit.
Ecce iam quod credidi video quod spe
raui iam teneo: z qd ↄcupiui amplector.

¶ Sermo. lxix. De sancto Uincentio
martyre. Sermo primus.

Certamen for
te dedit illi vt vinceret.
Sap. x. Inter ceteros mar
tyres beatus vincenti⁹ cer
tamẽ forte sustinuit quod
tamen fortiter superauit z vicit. Habuit
autem duplex certamen. Unum cum Ua
lerio episcopo. Aliud ipse sol⁹ sine eõ.
Ipsi

Ipsi aūt duo in iusto certamine tria tela sustinuerūt: id est iniuriam carceris, molestiam famis ⁊ minas mortis. Qr Dacianus eis mortem minat⁹ est, nisi ei consentirent: sed ista tria vicerūt per tria arma que habuerunt. Nā primum telū vicerūt per letitiā spiritualem: vnde dicit de eis. Ualeri⁹ episcopus ⁊ leuita vincentius in confessione fidei alacriter cucurrerunt. Et exemplo apostolorū: de quibus dr. Act. v. Ibant apostoli gaudentes ⁊c. Secundū telum vicerunt per patientiā singularem: qr non murmurauerunt: sed patienter ⁊ fortiter famis molestiā tolerauerunt. Eccli. ij. In humilitate patiētiam habe. Tertiū certamen vicerūt p apertā fidei commissionē. Unde em̄ vincentius dixit Daciano de mādato Ualerij. Nephādum apud christianā prudentiā esse cognoscere diuinitatis cultū abnegādo blasphemare. Ad Rom. x. Corde credit ad iustitiā: ore autem confessio fit ad salutē. Secundū certamen ipse solus hūit in quo certauit viuus ⁊ mortu⁹. Uiu⁹ aūt habuit triplex certamen vnū in equuleo aliud in ignis incendio tertiū in carnis ergastulo. In equuleo fecit eum dacian⁹ i toto corpe distēdi, distētū diuersis vulnerib⁹ cruciari, cruciatū ferreis pectinibus dilaniari, ⁊ carnifices ad crudelius seuiendū verberib⁹ fecit vrgeri. Sȝ ista q̄tuor tela que sustinuit vicit p q̄tuor arma que habuit. Primū fuit volūtas patiendi. Unde dicebat. Hoc est qd̄ semper optaui: ⁊ votis omnib⁹ concupiui. ij. Corinth. xij. Libēter gloriabor in infirmitatib⁹ meis. Scd̄m erat cōstātia sufferēdi. vn̄ ait. Uidebis me dei virtute plus posse dum torqueor, q̄ possis ipse q̄ torques. Et ideo illud qd̄ dixerat. Job negat ne pōt ipsi cōuenire affirmatiue Joānis. vj. Nec fortitudo lapidū fortitudo mea, neq̄ caro mea enea est. Ipse em̄ hūit fortitudinē lapidis: qr tormentis non cessit, ⁊ fortitudinem eris: qr dei laudes resonauit. Tertiū erat magnanimitas contennēdi: qr tyranni iram cōtēnebāt dicens. Cū mihi irasci magis putas: mō melius incipis misereri. Iudicū. ix. Da mihi i animo constantiā vt contēnā illam. Quartū fuit desiderium ampliora supplicia pa-

tiendi vnde dicebat. Hoc solū valde metuo qr te fingis mihi velle misereri, nolo vt aliqd minuas d̄ supplicijs, vt te victū in omnibus fatearis. Un̄ dixit de eo prudentius. Ridebat hic miles dei manus cruētas, increpās q̄ fixo nō pfundi⁹ intraret art⁹ vngula. Job. vj. Qui cepit me ipse cōterat soluat manū suā ⁊ succidat me. Secundū certamen habuit in craticule incendio: vbi totū corpus vncis ferreis aperitur: ardētes lamine infigūtur. sale ignis aspergit, tela ad viscera ⁊ extra iaciunt, sed ista quatuor vicit per q̄tuor arma que hūit. Primum erat oratio deuota vnde dicit. Sursum erectis luminibus dominū precabatur. Eccli. xxix. Aperiet os suū in oratione. Secūdū fuit magna mētis cōstātia Unde dicitur. Inter hec manet immobilis ille dei seru⁹. Thobie. ij. Immobilis i dei timore pmāsit. grās agens deo. Tertiū fuit charitas ignita. Unde dt Ambrosius. Torquetur vincēti⁹, tendit, flagellat, exuritur: sed inuict⁹ pro sancto nomine anim⁹ nō excutit plus ardēs igne celi q̄ ferri. Ignis celi est ipsa charitas: que in corde vincentij sic ardebat q̄ ignē exteriorē frigidū faciebat. ps. In meditatione tua exardescit ignis. s. charitatis diuine. Et locutus sum i lingua mea. s. ꝯfessiōe fidei xp̄iane. Quartū fuit consciētia sincera per quam in omnib⁹ intēdebat placere deo nō mūdo. Unde dt Ambrosius. pl⁹ voluit vincenti⁹ placere deo q̄ foro, pl⁹ dilexit mori i domino, q̄ viuere in mūdo ad Ephesios. vj. Non quasi hominib⁹ placētes: sȝ deo q̄ probat corda nostra. Tertium certamē hūit i carceris ergastulo. Nā tyrān⁹ fecit ipsum in obscuro carcere includi testas ibi acutissimas congeri. In ligno pedes affigi, ⁊ sine vllo omni hūano solatio relinqui. Sed ista q̄tuor Christus in gloriā commutauit: quia carcerem obscurū luce ineffabili illustrauit, floribus amenissimis carcerē aspersit, pedes resoluit, societatē angelicā destinauit: nec mirū. Ipse nāq̄ habuit vitā lucidā: ideo nō debuit i obscuro sed in luce manere. ij. Corin. vj. Que societas lucis ad tenebras. Habuit cōsciētiā floridē, iō nō debuit fulciri asperitate testaꝝ. Cantico. ij.

stam patitur: nisi ab altissimo fuerit emis
sa visitatio. Istã sapiẽtiam fantasticam
vincẽtius vicit: qr licet esset archidiaco-
nus in honore magno cõstitutus: tamen
omnia presentia respuit ꝛ contempsit: et
bona celestia que sunt bona veraciter cõ
cupiuit. Umbraticã sapiẽtiã habent illi
q̃ instar equi vmbratici pericula falsa ti-
ment vera tamẽ nõ timẽt. Tribulatiões
em̃ presentis vite sunt quasi quedã vm-
bre ꝛ futurarum penarum picture. Bea-
tus aũt vincẽti⁹ istã sapiẽtiã vmbraticã
vicit: qr p̃sentes penas contẽpsit: ꝛ ideo fu
turas euasit, vnde dicere poterat illud.
Sap.xv. Nõ em̃ i; errorẽ induxit nos ho
minum male artis excogitatio: nec vm-
bra picture, labor sine fructu. Secundo
ponit eius retributio cũ gloria eterna: cũ
dicit. Dabo tibi mãna absconditũ ꝛ cal
culum cãdidũ. Per mãna intelligitur bea
titudo anime. Per calculũ glorificatio
corporis. Beatitudo autẽ anime consistit
in dei cognitione ꝛ dilectione cogniti ꝛ
dilecti ꝑpetua ratione significatur autẽ
beatitudo anime p mãna ratione sapo-
ris immutationis ꝛ nominis. Nã in sapo
re intelligit dei cognitio: sicut dicit Exo
di.xvj. Sapor mãne erat quasi simile cũ
melle: simila de terra orit: mel celeste ro
re gñat. ꝛ ideo per similã christi humani
tas per mel ei⁹ diuinitas intelligit. Per
fecta autẽ cognitio consistit i visiõe hu-
manitatis ꝛ contẽplatione diuinitatis.
Joãnis.xvij. Hec ẽ vita eterna vt cogno
scãt te solum verum deũ ꝛc. Perfecta au
tẽ dilectio intelligitur per mãna ratione
immutationis: immutabat em̃ palatuz,
ꝛ omnẽ saporẽ: vt habet Sapiẽtie.xvj.
Beati enim ad quodcunq; se diuertunt:
ibi dulcedinẽ inueniẽt: nã conuertẽdo se
ad deum: delicias infinitas haurient. Cõ
uertẽdo se ad angelos vel sanctos siue
celum nouum ꝛ terrã nouã: ibi sanitatem
inueniẽt. Sicut em̃ apis ex quolibet flo-
re rorẽ sugit vnde mel componit: sic bti
ex qualibet re materiam sue dilectionis
inueniẽt vnde dulcedinẽ assumunt. Eter-
na autẽ possessio cogniti ꝛ dilecti intelli-
gitur p mãna ratione nominis. Dicit em̃
n mãna quod sonat quid ẽ hoc ꝛ est ver
bum ammirationis siue congratulatio-
nis. Beati enim admirabuntur de tãta
dei liberalitate ꝛ congratulabuntur de
perpetua sua eternitate. Esa.lx. Tunc vi
debis ꝛ afflues ꝛ mirabitur cor tuum et
dilatabit ꝛc. Per calculuz autẽ significa
tur glorificatio corporis. Calculus nã q̃
qui secundum aliã trãslationẽ dicit mar
garita siue carbunculus est puus in q̃ no
tatur subtilitas. Est rotundus in quo no
tat agilitas est lucidus in quo notat cla
ritas ꝛ est solidus i quo notat eternitas.
De his q̃tuor dotibus corporis dicitur.
Sapientie.iij. Fulgebunt: ecce claritas.
Justi ecce immortalitas: qr sicut dicitur.
Sapiẽtie.j. Justitia ꝑpetua est ꝛ immor-
talis. Tãq; scintille: ecce subtilitas. In
arũdineto discurrent: ecce agilitas.

¶ Sermo.lxxj. de Eodem.
Sermo tertius.

Vidi et ecce equus albus ꝛ qui sede-
bat super eum habebat
arcum: ꝛ data est ei coro-
na ꝛ exiuit vincens vt vince
ret. Apocaly.vj. Beatus
vincẽtius dicitur equus dei inquãtuz no
men dei predicãdo portauit: ꝛ dicit mi-
les dei inquãtũ de hostib⁹ triũphauit. In
verbis aũt p̃missis primo describit iste
equ⁹ dei. Scdo iste miles dei. Equus au
tẽ describit a duobus. Primo a fortitudi
ne in eo q̃ vocat equus. Job.xxxix. Nũ-
quid p̃bebis equo fortitudinẽ supple nõ.
nisi ego. Scdo a pulchritudine cũ dicit
Albus. Fortitudo aũt isti⁹ eq̃ appet qr
portauit magna põdera, magna suppli-
cia, magna q̃dẽ numerositate, acerbita-
te, ꝛ diuturnitate. Fuerũt nãq; ei⁹ suppli
cia multa ꝛ põderosa ac numerosa: sicut
p; in legẽda: vt possit dicere cũ ꝑpheta.
Oẽs fluct⁹ tuos induxisti sup me. Jdẽ
Sup dolorẽ vulnerũ meorũ addiderũt.
Job.xvj. Cõcidit me vulnere sup vuln⁹.
Fuerũt etiã in magna acerbitate. Uñ po
terat dicere secũdi Machabeo.vj. Dñe
qui habes sctãz sciẽtiã, tu manifeste scis
qr duros i corpore sustineo dolores, non
tm̃ duros: sed duriores ꝛ durissimos.
Duros: qr i craticula assabat. Duriores
quia tela ad viscera iaciebãtur. Durissi-

morozq3 ossa frãgebantur. Fuerũt etiaȝ magna in magna diuturnitate: q2 nõ fuit decapitat⁹ nec subito mortuus: ſ3 nouis supplicijs reseruat⁹. ps. Dolor me⁹ renouatus e ſt ⁊c. Et hieremie decimoquinto. Quare fact⁹ est dolor me⁹ perpetuus: id est diuturn⁹ ⁊ lõgus respondet domin⁹. Si separaueris pciosum a vili quasi os meũ eris: ac si dicat. Ideo ista pateris vt anima tua pciosa a vili corpore separet̃ et mihi familiaritate iungeret̃. Quia igitur sic fuit fortis ad portãdum supplicia tam multatã: acerbatam diuturnã. Ideo exclamat prudẽti⁹. O miles inuictissime fortissimorũ fortior. Jam te seua et aspera tormẽta tremũt victorem. Secũdo describit̃ iste equus a pulchritudine cũ dicitur alb⁹: ostẽditur ꝙ fuit a Christo speciali amore dilectus. Cãticorum quinto. Dilectus me⁹ cãdidus ꝙ fuit Christi sanguine dealbat⁹. Apocalypsis vigesimotertio. Lauerũt stolas suas: ⁊ dealbauerũt eas i sanguine agni ꝙ est familie xpi ascriptus. Apocalypsis tertio. Ambulabũt mecũ in stolis albis. Et ꝙ est in q̃driga tertia collocat⁹. Nã sicut dicit̃. Zach. sexto. In quadriga pria sunt equi rufi: id est martyres. In secũda equi nigri: id est confessores. se per penitentiam denigrãtes. In tertia equi albi: id est virgines innocẽtes. Beatus autem vincentius in hac triplici quadriga fuit: quia sanguinẽ suũ fudit ⁊ se in penitẽtia macerauit ⁊ in innocentia se cõseruauit. Secũdo describitur miles: ⁊ maxime a quinq3. Primo a nomine cum dicitur vincẽs. Secundo ab officio siue ab arte cum dicitur habebat arcũ. Tertio a cordis magnanimitate cum dicit̃. Exiuit vincẽs. Quarto a finali ⁊ recta intẽtiõe: cũ dicit̃ vt vinceret. Quinto a palma victorie: cũ dicitur, ⁊ data est ei corona. ¶ Circa primum notãdum ꝙ ipse habuit nomẽ celebre: id est victoriosum: quia; vincẽs siue vincẽtius est appellatus Ruth. iiij. habeas nomẽ celebre i bethleem. i. in ecclĩa militanti ⁊ triumphãti: primi paralipomenõ. xj. Ipse erat inter tres nominatissim⁹ ⁊ inter tres scõs et inclytus. Tres nominatissimi sunt, martyres cõfessores ⁊ virgines. Ipse eñ est nominatissimus inter martyres: q2 durissima supplicia pertulit. Inter cõfessores quia fidẽ xpi constãtissime confess⁹ fuit ⁊ inter virgines, q2 sincerissimam puritatem seruauit. Sed parũ esset si miles haberet nomẽ celebre ⁊ nõ exerceret officiũ militãtis: ideo secũdo cõmendat̃ ab officio siue arte: cum dicitur. habebat arcum: Habebat eñ iste miles officiũ sagittãdi ideo vnã sagittam iecit in deum: que fuit sagitta deuote oratiõis: vnde dicitur de eo. Erectis in celũ luminibus dominum deprecabatur. ij. Regum. j. Sagitta Jonathe nunq̃ abijt retrorsum. Tũc eñ sagitta retrorsum abijt, qñ oratio a deo vacua recedit. Secũdã iecit in seipsum que fuit sagitta diuini timoris quo carnẽ suã cõfixit. ps. Cõfige timore tuo carnes meas ⁊c. Tertiã iecit cõtra diabolũ q̃ fuit sagitta humilitatis, qua ipsum superbũ grauiter vulnerauit. ps. Tu humiliasti sicut vulneratum superbum. Esa. lj. Nũquid non tu percussisti superbũ vulneratum draconẽ. Quartã iecit cõtra tyrãnũ que fuit sagitta dure increpationis. ps. Sagitte potẽtis acute cũ carbonib⁹ desolatorijs: ista eñ sagitta fuit potẽs: quia iram tyranni nõ timuit: ⁊ fuit acuta quia eius cor medullitus penetrauit ⁊ fuit accẽsa: q2 zelo dei hoc fecit. S3 multorũ sagitte sunt debiles propter timorem: ⁊ retruse propter puatũ amorẽ, ⁊ frigide propter zeli remissionẽ. Sed parũ pdesset si miles haberet officiũ militare ipsum tamẽ nunq̃ exerceret nec ad bellũ pcederet: ideo tertio cõmẽdatur a cordis magnanimitate, cũ dicitur. Exiuit. s. ad certamẽ. Sunt tria que militẽ retrahũt: ne ad bellum procedat aut amor inordinat⁹ sui: aut timor cuiuslibet aduersi: aut defect⁹ exẽpli: id dominus milites suos admonẽs dicit Luce nono. Si q̃s vult venire post me abneget semetipsum ⁊ tollat ⁊c. Ecce quia non debet diligere: s3 despicere: seipsum ⁊ tollat crucẽ suam. Ecce q2 non debet timere aliquod aduersum ⁊ sequat̃ me. Ecce gloriosum exẽplum: ista tria retrahentia nõ habuit Uincẽti⁹: Unde dicit Aug. Quid eñ mirũ si in illo vicit Uincẽti⁹ a quo vict⁹ est mũdus ecce exhibitũ exemplũ. Deinde ponit alia duo dicẽs. Duplicem aciẽ mundus produxit cõtra milites xpi. Blãdit̃

enim vt decipiat: terret vt frāgat nō nos teneat propria volūtas, nec terreat aliena crudelitas: ⁊ victus est mūdus. Sed vilis miles esset qui ad bellū pcederet ⁊ ibi nō intenderet vincere, sed expoliare. Ideo quarto cōmēdat a finali ⁊ recta intentiōe. cū dicitur. Ut vinceret. Nō eñ vincentius affectauit spolia mūdi: sed tm̄ vt vinceret ad gloriā dei: ⁊ ideo in oībus victor fuit nā vicit in aere in equuleo extensus. Uicit in igne sup craticulā positus. Uicit in terra in testis acutissimis inuolutus. Uicit in aqua, in mare, pꝛiect⁹: ideo clamabat Aug. dicēs. Beatus Uincētius vicit in verbis, vicit in penis, vicit in confessiōe, vicit in tribulatiōe, vicit exustus. Parū etiā valeret similes vincere intēderet: ⁊ tamen cū efficacia victoriā nō obtineret. Iō qnto ꝯmēdat a palma victorie cū dr̄ Et data ē ei corona ꝺ q̄ corona dixerūt sibi āgeli. Agno sco vincēti: qr̄ p cuius noīe decertasti ipse tibi coronā preparatā seruat in celis q̄ te fecit victorem in penis. Diabol⁹ nāq ꝯtra sctōs cōcitat pugnā: iō dr̄. Decertasti. Sz de⁹ dat victoriā ideo dicitur. Qui te victorē fecit in penis: ⁊ post victoriā dat coronā: ideo dicit. Ipse tibi coronā pparatā seruat in celis. Et sic ptz q diabol⁹ pparat malū pugne. Sz de isto malo dicit q De⁹ dat bonum victorie. ⁊ de isto bono elicit sanctis optimum corone eterne.

¶ Sermo. lxxiij. De eodē. Sermo. iiij.

Fortis ē vt mors dilectio dura sicut inferni emulatio. Canti. viij. Salomon ponit quinq fortissima quibus comparat fortitudinem charitatis. Primo nanq est fortis sicut mors. iō eñ dr̄. Fortis ē vt mors dilectio. Sicut eñ mors separat animā a carne: sic ⁊ charitas separat animā ab oī illicito amore. Facit eñ triplicē sepationē. Separat eñ aīam ab illicito amore mūdi. Mat. xj. Uenit separare hominē aduersus fratrē suū. Ab amore corporis pprij. Eccl. xlvij. Surrexit nathā ppheta: ⁊ q̄si adeps sepat⁹ ē a carne. Ab amore sui: qr̄ tales nō viuūt vita seu amore sui sz xpi. Gala. ij. Uiuo ego iā nō ego. viuit autē in me xps. Istā triplicē separationē charitas fecit in vincētio: Ipē eñ mūdū vicit, vt cātat de eo l q̄ ꝑssurā mūdi martyr vicit vincentius. Propriū corp⁹ cōtēpsit. Unde dixit datiano. Tormēta tua nō timeo sz hoc solum timeo qr̄ te fingis velle mihi misereri. Ipē eñ nō sibi sz xpō vixit. ij. Cor. v. Qui sibi viuūt nō sibi viuāt: sz ei q̄ p ipsis mortuus ē ⁊ resurrexit. Scdo charitas est fortis sicut infernus. Uñ sequit. Dura sicut infernus emulatio. Sicut eñ infern⁹ animas fortit retinet ⁊ custodit: ita q nullā pdit: sic amor dei sanctū vincētiū tā fortiter christo vinxit: q ab eo separari nō potuit. Ro. viij. Quis ergo nos separabit a charitate christi tribulatio an angustia? ⁊c. Ipse eñ traditus est carceri: vt fame macerarent equuleo vt flagellaret vngulis vt laceraret craticule vt assaret testis acutissimis vt vulneraret. Sz sic erat deo per amorē colligatus q nō poterat separari nec mirū. Ipsa eñ charitas erat illi sibi tanq vinculū quo deo erat colligat⁹. Collossēses tertio. Super omnia autem charitatem habete quod est vinculū perfectionis. erat eniz tanq adamas: p quē ad deū erat attract⁹. Hiere. xxxj. In charitate perpetua dilexi te: ideo attraxi te miserās. Erat tanq radix qua deo erat firmiter radicat⁹. Ephe. iij. In charitate radicati ⁊ fūdati. Tertio charitas est fortis vt ignis q̄ habet virtutē incēdēdi. Unde sequitur. Lāpades eius lāpades ignis atq flāmarū. facit enim incēdium amoris. Luce vltimo. Nōne cor nostrū ardēs erat in nobis ⁊c. incēdiū sermonis. Ecclesia. xxviij. Surrexit helyas q̄si ignis: ⁊ verbū illius quasi facula ardebat. incendium operis. Iob. xxxvij Nōne vestimēta tua, id est opera tua calida sunt cū perflata fuerit terra austro. i. spiritu sancto. Auster enim est vētus calidus fecundatiuus pororū reseratiuus: qr̄ spiritussanctus et corda inflāmat: et ipsa per bona opera fecūdat: ⁊ ad diuinas ispirationes recipiēdas ipsa reserat. Istud triplex icēdiū charitas in beato vincētio fecit scilicet amoris in corde. Unde dicit inclytus vincentius accensus igne diuini amoris: feruoris in ore: vñ ait. Exurge et toto malignitatis spiritu debachare ⁊c. Et sermo

ris ĩ opere vnde dicitur de ip̃o ꝛ de aliis
quos charitas impleu t. Rom. xii. Spiri
tu feruētes dño seruiētes. Quarto chari-
tas est fortis imo fortior quã aqua: quia
magis extinguit. Aqua em̃ tribulationũ
nõ extinguit charitatē: ſ3 charitas ipsam
vnde sequit̃. Aque multe nõ potuerũt ex
tinguere charitatē. Facit autē ipsa cha
ritas multiplicē extinctionē. Nã extin-
guit ignē carnalis voluptatis. Eccli. iii.
Ignē ardentē extinguit aqua. Extinguit
sitim mũdane cupiditatis siue cõcupiscē
tie. Joh. iiii. Qui biberit ex aqua quã ego
dabo ei nõ sitiet ĩ eternũ. Extinguit aquã
misse aduersitatis. Sap. xix. Ignis vale-
bat in aqua supra suã virtutē. Sic ĩ vincē
tio charitas extinguit voluptatē per pu-
dicitiã siue prudentiã. Sap. vii. Ueni ad
corpus coinquinatũ. Cupiditatē per tem
perãtiã. i. Cor. vii. Qui vtuntur hoc mũ
do tanq̃ nõ vtant̃. Aduersitatem per pa
tientiã. i. Corin. iiii. Persecutionem pati-
mur ꝛ sustinem⁹. Quinto charitas est for
tior flumine: id est omni mũdana aduersi
tate. Unde sequit̃: nec flumina obruent il
lam. Mat. vii. Descendit pluia ꝛ venerũt
flumina ꝛ flauerunt venti ꝛc. Est em̃ que-
dã aduersitas veniēs a deo iuste infligē
te. Et hec est pluuia que de celo descen-
dit. Ista non potest obruere charitatem
quia eã portat patienter. Hiere. x. Plane
hec infirmitas mea ē ꝛ portabo illã. Que
dam a diabolo immittente. Ista est vētus
qui ab aere venit. Ista nõ potuit obruere
charitatem: qꝛ resistit fortiter prime Pe-
tri quinto. Cui resistite fortes in fide, scilicet
operãte per dilectionē. Quedã a tyran-
no seuiente. Ista nõ potuit obruere chari
tatem: quia eã sustinet perseueranter. pri
me corinthioꝝ xiii. Charitas oĩa suffert.
beatus autē vincentius siue pluuiam ad
uersitatis immissam a deo: siue ventũ tē-
tationis immissum a diabolo: siue flumen
persecutionis immissum a tyrãno nõ tan
tum portauit patiēter: fortiter ꝛ perseue
rãter ſ3 etiã gaudēter qꝛ oĩa mala ꝛ ad-
uersa ꝑ xp̃o pati quēdã ludũ et quodã so
latiũ reputabat. vñ dicit. Prudenti⁹ ip̃m
respõdisse daciano. Tormēta carcer: vn
gule stridēsq̃ flãmis lamina: atq̃ ipsarũ
penarũ vltima mors Christianis ludus est.

¶ Sermo. lxxiiii. De conuersione san-
cti Pauli. Sermo primus.

Quoniam die
ac nocte grauata ē sup me
manus tua. Cõuersus sum
in erũna mea dũ ꝯfigit̃ spi
na. ps. Possunt esse hec ver
ba beati pauli regratiãtis deo de sua cõ
uersiõe: ꝛ ꝯuersiõis mõ. vbi duo ponunt̃.
Primũ est sua gloriosa conuersio cum sci
licet dicit̃. Cõuersus sum in erumna mea.
Secundum est ꝯuersiõis mod⁹. cũ dicit̃.
Quoniã die ac nocte grauata est sup me
manus tua dum cõfigit̃ spina. Circa pri-
mum notandũ q̃ ante conuersiõē tripli-
cem patiebatur erumnam. Una est quia
sygnagogam nimis zelabat. Galathas
primo. Abundãtius emulator existēs pa
ternaꝝ meaꝝ traditionũ. Secũda est quia
ecclesiam christi nimis impugnabat. Ibi
dē. Supra modũ persequebar ecclesiã
dei ꝛ expugnabã illam. Tertia quia no-
men christi nimis odiebat. Actuũ nono.
Nonne hic est qui expugnabat eos q̃ in-
uocabãt nomē istud. De his tribus dicit
prime ad Thimotheũ primo. Qui prius
fuit blasphemus qꝛ s. nomē christi blas-
phemabã. ꝛ persecutor quia ecclesiã xp̃i
persequebar. Et contumeliosus: quia in
contumeliã nominis christi synagogam
nimis zelabã. Sed ab ista triplici erum-
na ꝯuersus est videlicet in synagoge eua
cuatorē: in ecclesie fundatorem: ꝛ ipsius
nominis christi portitorē. De his tribus
dicitur. Actuũ nono. Uas electiõis mihi
est iste vt portet nomē meũ. ecce quia fuit
nominis christi portitor coram regibus
et gentibus ipsos ad fidē christi conuer-
tendo. ecce quia fuit ecclesie christi fun-
dator ꝛ filiis ipsos scilicet cõfundēdo et
conuincendo. ecce qꝛ fuit synagoge eua-
cuator. Secundo ponitur modus sue cõ
uersionis: qui quidē fuit triplex. Est enim
conuersus per lucē refulgentē per virtu-
tem potentem per vocem obiurgantem.
Primo nãq̃ cõuersus fuit per lucem re-
fulgentē quod notatur cum dicitur. Quo
niam die ac nocte. Illa enim lux que ip̃m
circunfulsit fuit ei nox inquantũ ip̃m ex-
teri⁹ excecauit. Et fuit dies inquãtũ ip̃m

exteri⁹ illustrauit. Et ab omni diffidia purgauit ipsū in amore christi incendendo. Fuit autē ipsa lux repētina immensa: et celica. Uñ dicit. Et subito circunfulsit eū lux de celo. Fuit nãq; subita et repentina quia ipsum subito immutauit atq; perfecit in sciētia: in vita in cōstantia. In sciētia quia totū mysteriū dñice incarnationis: in triduo sue excecationis edoct⁹ fuit. Galat. primo. Notum vobis facio euangelium quod euangelizatū est a me: quia non est scdm hominē neq; ab homine didisci illud neq; accepi: sz p reuelationem iesu christi. In vita: qr statim oēm amorem carnalē abiecit. Gal. j. Cōtinuo non acquieui carni et sanguini zc. In ɔstātia. Act. ix. Continuo ingressus in synagogā pdicabat illis iesum. fuit etiā illa lux immensa. Unde dr. Circūfulsit, id est circūquaq; fulsit. Ab interiori p sapientiaz. ij. Cor. iiij. Deus q̄ dixit de tenebris lucez splendescere: luxit in cordib⁹ nostris zc. Ab exteriori p conuersationē lucidā. prime Thessal. v. Nō sum⁹ noctis neq; tenebrarum zc. A superiori: per cōtēplationē celestiū. ij. Cor. iij. nos reuelata facie gloriā dei speculātes que solet in hoc seculo videri per speculū in enigmate. Chryso. paulus carcere coartatus habitabat in celo. Ab inferiori p ɔtemptū terrenoꝝ. Phil. iij. Existimaui omnia detrimentum esse zc. Fuit etiā ista lux celestis ad innuēdum q de⁹ dedit sibi intellectū angelicū qr ab ipō angeli plurima didicerūt. Unde super illud Ephesios. iij. Mihi aūt minimo omniū sanctoꝝ data est gloria hec vt innotescat principibus z potestatibus in celestib⁹. Dicit glo. Uidete quātus est hic: qr per aliquid hoc accreuit angelis qui multa secreta in his didicerūt. Dedit sibi affectum diuinum. Chryso. Ut em̄ ferrū missum in igne totus ignis efficitur. Sic paulus charitate succēsus tot⁹ efficitur charitas. Dedit sibi actū celestē et sanctū Phil. iij. Nostra ɔuersatio i celis est. Ista tria tāgit Dionysius in epistola de morte sancti pauli dicēs. Hic est angelus terrestris. Ecce qr habuit intellectuz angelicū. Et homo celestis: ecce qr habuit actū celestem z sanctum. imago z similitudo diuinitatis. ecce qr habuit affectum diuinitatis. Secundo qr eius conuersio fuit p virtutem potētem: cū dicit. Quoniā grauata est sup me manus tua. Christus habet manum in qua sunt quinq; digiti. Prim⁹ est pollex, id est eius potentia. p quā omnibus dñatur: z omnia domat. Secundus est index. i. eius sapientia p quā omnia indicat z manifestat. Tertius est medi⁹, id est charitas infinita: p quā nos tanq; mediator patri recōsiliat. Quartus est medic⁹, id est eius mia per quā nostras infirmitates medetur z curat. Quintus est paruus, id est humilitas summa p cuius exemplū ad humilitatez nos reuocat. Istam manū cum his quinque digitis super pauluz aggrauauit, id est fortificauit primum scilicet digitū potentie ipsum ad terrā proiiciēdo. ps. Humiliasti sicut vulneratum superbum digitum sapiētie omnia sibi mysteria reuelādo Ephe. iij. Scdm reuelationē notū mihi factū est sacramentum. Digitum charitatis infinite se patri reconsiliādo. prime Thim. pmo. Miam cōsecut⁹ sum. Digitus mie eius culpā medēdo. pme Thimo pmo. Christus iesus venit in hūc mūdū peccatores saluos facere quorū primus ego sum. Digitū humilitatis p suuz exēplū ad humilia reducendo. vñ ait prime Cor. xv. Ego sum minim⁹ apostoloꝝ qui nō sum dign⁹ vocari apostol⁹. Tertio ipsum cōuertit per vocē obiurgantē: cum dicitur. Dū configitur spina illa sez spina de qua dicitur. Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Infixit autē christus cordi suo quadruplicem spinā. Prima fuit verbū obiurgationis cum dixit. Saule saule quid me persequeris. Et ista fecit i eo vuln⁹ doloris. Rom. ix. Tristitia est mihi magna et continuus dolor cordi meo zc. Scda fuit verbū improperationis cum dixit. Ego sum iesus quē tu psequeris, quasi dicat. ego sum ille qui te saluaui. qui pro te z mortē sustinui. et talia mihi repēdis. z ista fecit in eo vulnus pudoris: adeo q se indignū apostolatu iudicabat. j. Cor. xv. Nō sum dign⁹ vocari apostolus. Tertia fuit ṽbum cōquestionis qđ similiter dixit. Ego sum iesus nazarenus. q̄si dicat. Sufficere tibi deberet q iudei me crucifixerūt z penis meis saturati fue

timore semper timuit. Sexto illud vas fuit mirabiliter effusũ. effudit em̃ se verbis. ij. Cor. vj. Os nostrũ patet ad vos o corinthij. Scripto Philip. iij. Eadẽ vobis scribere mihi quidẽ non pigrũ vobis autem necessariũ. exemplo. ij. Corin. vij. capite. Nos scilicet in exemplũ nemini enim lesimus. ꝛc. Martyrio. Philip. ij. Sed ⁊ si emulor super sacrificiũ ⁊ obsequiũ fidei vestre gaudeo ⁊ cõgratulor omnibus vobis.

¶ Sermo. lxxv. De eodẽ die. Ser. iiij.

Spectaculũ facti sumus mundo angelis et hominibus. j. Corin. iiij. Hodie deus spectaculum nobis dedit qñ beatũ paulũ cõuertit. Qui q̃dẽ est spectaculũ mundo. i. mũdanis ⁊ pctõribus: ⁊ angelis tã bonis q̃ malis hoibus scʒ iustis et rõne vtẽtibus. est spectaculũ pctõribus ad penitendũ. Angelis bonis ad admirandũ. Angelis malis ad inuidẽdũ. Bonis ⁊ iustis ad imitandũ. Pctõres aũt in eo speculari pñt tria. Primo dolorẽ ⁊ contritionẽ amarã. Tm̃ em̃ doluit q trib⁹ dieb⁹ l dolore cõtinuo fuit: ⁊ in fletu q dolorẽ suum semꝑ cõtinuauit. Rom. ix. Tristicia est mihi ⁊ cõtinu⁹ dolor cordi meo q habuit lachrymas ꝯpũctionis ⁊ hoc in triduo sue ꝯuersionis. Lachrymas deuotionis. ij. Cor. v. Nã ⁊ i hoc ingemiscim⁹ habitationẽ q̃ de celo est sup indui cupiẽtes. Lachrymas ꝯpũctiõis siue ꝯpassiõis. ij. Corinth. ij. Nã ex multa tribulatiõe ⁊ angustia cordis scripsi vobis ꝑ multas lachrymas. Scđo speculari pñt ꝯfessionẽ purã. Dicit autẽ prouer. xviij. Iust⁹ in ꝑncipio accusator est sui. Si i ꝑncipio multo magis in medio ⁊ in fine. Peccatũ em̃ hʒ ꝑncipium scilicet malam cogitationem: medium scilicet consensum: ⁊ finem scilicet opus. De his tribus apl's se accusat scʒ de principio peccati, id est de malis cogitatiõib⁹ ipsas expellẽdo. ij. Cor. iiij. Abdicamus obculta dedecoris. id est occultas ⁊ turpes cogitatiões cordis. de medio peccati, id est de ipo pctĩ cõsensu ipm recognoscẽdo. Act. xxij. Cũ funderetur sanguis stephani testis tui. ego astabã et cõsentiebam. De fine pctĩ, id est de ipso ope ipm humiliter confitẽdo. j. Thim. j. Qui pri⁹ fui blasphem⁹ ꝑsecutor ⁊ contumeliosus ꝛc. Tertio speculari pñt l ipso satisfactionẽ cõdignã. Ipse q̃dẽ xp̃m offenderat corde ore ⁊ ope. Act. ix. Saul⁹ adhuc spirãs quo ad ꝑmũ: minarũ quo ad scđm: ⁊ cedis quo ad tertium. Iõ satisfecit corde diligẽdo ipm plus q̃ se. Act. xxj. Ego em̃ non solum alligari sed etiaʒ mori paratus sum ꝑpter nomen dñi iesu christi. Plus q̃ suos. Galat. j. Continuo nõ acqeui carni ⁊ sanguini. Plus q̃ sua. Philip. iij. Que mihi fuerũt lucra hec arbitratus sum propter christũ detrimẽta. Satisfecit ore ipsum fideliter ꝑdicando. Act. ix. Uas electionis mihi est iste vt portet nomẽ meũ corã regib⁹ ⁊ filijs israel. Nã gẽtes, id est populos gẽtiles redarguebat ⁊ conuertebat per sapientiam. reges ac tyrannos per miraculorũ euidentiam filios israel per diuinam scripturã. Satisfecit opere: quia predicabat ⁊ laborabat. j. Thessaloñ. ij. Nocte ⁊ die operantes manibus ꝛc. id est manualiter: ne aliquem vestrũ grauaremus. vnde dicit haymo. q a primo gallorũ cantu vsq ad quintam horam laborabat. Deinde predicationi vacabat. ita q plerũq vsq ad noctem sermonem ꝑtrahebat. Somno ⁊ orationibus ⁊ comestioni residuũ temporis satis necessarium erat. Scđo fact⁹ est ipse spectaculũ bonis angelis admirandũ. in angelis enim tria cõsiderãtur scʒ velox obediẽtia vt dicit. ps. Ministri eius qui facitis voluntatẽ eius charitas ignita. ps. Qui facis angelos tuos spũs ꝛc. Custodia sollicita. ps. Angelis suis mãdauit de te vt custodiãt te i oib⁹ vijs tuis ꝛc. Admirantur igitur in paulo angeli velocem obedientiam quã habuit i conuersiõis sue primordio quando dixit. Domine q̃d vis me facere? Quã habuit in medio quãdo spiritussanctus dixit. Segregate mihi saulum ⁊ barnabã: quia cõtinuo apostolis obediuit. vt habetur. Act. xiij. Quã habuit in vltimo: quia iacobo episcopo precipiente vt in tẽplo se purificaret continuo obediuit: cũ tamen ꝑiculũ sibi imminere cognosceret. Quaʒ habuit in tota vita sua: qr totum mundũ

p̄dicando circuiuit. Chry. Paul⁹ tā̄ q̄ pennatus totum docēdo puolauit orbem. Secundo admirantur in ipso charitatē ignitam sui q̄ totus in ignem charitatis cōuersus fuerat. Chri. Ut enim ferꝝ missum in ignem totus ignis efficitur: sic paulus charitate succensus totus efficit̄ charitas, siue quia ignem charitatis nihil in eo extinguere poterat. Rom. viij. Certus sum enim: quia neq̄ mors neq̄ vita ꝛc. Siue quia alios vehementius inflā̄mabat. Chryso. Paulus velut ignis totū percurrebat orbem ꝛ percurrēdo purgauit. Siue quia omnia vicia exurebat. Super hoc Chrysosto. Sicut in stipulas aut in fenū ignis est missus sic omniū demonum opera paulus cōsumpsit. Tertio admirantur in ipso tam sollicitā custodiā. Quidam enim angeli custodiunt mundū vniuersum sicut dominationes. Quidam prouincias vt principatus. Quidā loca principalia vt archangeli. Et quidā singulares personas vt angeli. Paulus aūt curam habuit de mūdo vniuerso. Chry. Nullū angelus ita populū creditum gubernauit vt paulus vniuersum orbē. Curam habuit de prouinciis Idem. Tanta ipse paulus virtute progressus est vt vix triginta annorum spacio et Romanos et Persas ꝛ partos ꝛ Medos ꝛ Indos et Scithas ꝛ Ethiopes sub iugo mitteret veritatis. Curā habuit de specialib⁹ locis ad que epistolas destinauit. Sicut de roma corintho galathia: ꝛ huiusmodi curā habuit de singularib⁹ personis sicut de timotheo tito ꝛ philemone. Tertio fuit spectaculum malis angelis ad innuēdū in quibus est triplex viciū: scilicet supbie inuidie: ꝛ fraudulentie. contra superbiā igitur spectatur in eo humilitas. Tanta enim fuit in eo humilitas q̄ se reputabat minorē omni apostolo. j. Corin. xv. Ego enim sum minimus apostolorum. Reputabat se maiorem peccatorem aliquo. j. Thimo. j. Xp̄s iesus venit in hūc mūdū peccatores saluos facere. quorum prim⁹ ego sum. Reputabat em̄ se nihil a seipso habere. ij. corꝫ. iij. Non q̄d sufficiētes simus aliqd cogitare a nobis quasi ex nobis. Secundo inuidiam spectat̄ in eo fraterna charitas que tanta in eo fuit q̄ omnes homines saluari cupiebat. Chri. Quasi mundū vniuersum ipse genuisset sic omnes in regnū dei festinabat adducere qui pro salute alioꝝ mori desiderabat. ij. Corin. xij. Ego enim libentissime impēdar ꝛ superimpendar pro animabus vestris: q̄ pro eterna pena alioꝝ vitāda ipse a gloria excludi affectabat. Rom. ix. Optabā ego ipse anathema esse a christo ꝑ fratribus meis. Chry. Nā nō saluari illos multo acerbi⁹ estimabat q̄ semetipsum perire. Tertio contra fraudulentiam spectat̄ in eo veritas quam mittere satagebat ꝑ sinceritatem doctrine. j. Timo. ij. Doctor gentium in fide ꝛ veritate per exemplum vite. ij. Coꝝ. vij. capite. Nos nemmē lesimus neminem circūuenimus ꝛc. per assiduitatem orationis deuote collo. j. Non cessamus pro vobis orantes ꝛc. Quarto factus est bonis et iustis spectaculum ad imitandum. In quo quidem tria spectari possunt. Primo ad contemplationē celestium. Phil. iij. Nostra ꝯuersatio in celis est. Conuersatio autem dicit totam vitā hominis. Quidam enim sunt in celo tātū ore: vt predicatores verbosi. Quidā tantum exteriori opere: vt hypocrite ꝛ vani gloriosi seu vanorum gloriosi. Quidā vero tantum corde: sicut pigri ꝛ desidiosi q̄ tantum bona proposita que habent opere non implent Paulus autē erat in celo ꝛ ore: quia habuit sincerissima verba. ij. Corin. ij. ex sinceritate sicut ex deo corā deo in christo loquimur. Et opere: q̄ habuit sollicita opera. ij. The. ij. In labore ꝛ fatigatiōe nocte ꝛ die laborātes. Et corde: quia habuit sancta desideria. Phil. j. Cupio dissolui ꝛ esse cum christo. Secūdo in eo spectare possunt abundanti⁹ bonoꝝ opeꝝ. j. Coꝝ. xv. abundantius omnibus laborauit vere abundāti⁹ q̄ pl⁹ oībus peragrauit. Rom. xv. Ab hierusalē vsq̄ ad illiricum per circuitū repleui euāgelium. Uere abundantius q̄ plures oībus ad fidem conuertit. s. innumerabilē populum gentilium. Gal. ij. qui operat⁹ est petro in apostolatu circūcisiōis: operat⁹ est mihi inter gentes. Uere abundātius q̄ plus omnibus laborauit manib⁹ Chry. Nec vnū quidem diē in ocio quiete passus est transire. Uere abūdanti⁹ q̄

plura pass⁹ eõ.ij.Coꝝ.xi.Ter cesus sũ. ꝛc.Chrys.Uis eius innumeras tibi ostẽdi mortes.Tot vtiqꝫ quot eñ dies vixit. Uere abũdanti⁹ qꝛ plures epistolas scripsit.Tertio spectare pñt in eo firmã tolerãtiã aduersorum Nã sicut dĩ Chrys. Ipse fuit saxo durior ferro firmior adamãte fortior:ꝛ auro icorruptibilior.Fuit ꝗdẽ saxo durior:qꝛ nulli aduersitãti cedebat.Gal.ij.Quibus nec ad horã cessim⁹ subiectiõi.Fuit ferro firmior:qꝛ nulla tribulatio ipm cõmouebat:sꝫ tãqꝫ incus ꝑcussionib⁹ firmabat.ij.Corin.xi.Cũ eñ infirmior tũc potens sum.Fuit adamãte fortior qꝛ nulla aduersitas ipsum frãgebat.ij.Coꝝ.xiij.Placebo mihi in infirmitatib⁹ meis ꝛc.Fuit auro icorruptibilior qꝛ nullo igne ꝑsecutionis ꝑ impatiẽtiam crepabat.Eccła.ij.Igne probatur aurum ꝛ argentum.

¶Sermo.lxxvi.de eodem. Sermo.iiij.

SAulus adhuc spirans minarũ ꝛ cedis in discipulos domini Act.ix. Quãuis in btõ paulo abũdauerit delictum persecutionis.In ipso tamen abundauit postea gratia miraculose conuersionis ꝛ deuote predicationis.In ipso namqꝫ ante cõuersionẽ abũdauit triplex viciũ.s.magna seuitia:cum dicitur spirans minaꝝ ꝛ cedis in discipulos dñi ac magna superbia cũ dicitur accessit ad principes sacerdotũ. Glo.Non vocatus sed sponte zelo concitante eum:ꝛ magna ignorantia cum dicitur:vt si quos inueniret ꝛc.illos enim qui erant in via credebat esse extra viã: sed conuersus a seuitia in fraternam charitatem:a superbia in profundam humilitatem,ab arrogantia in sapientie claritate.Primum autẽ scilicet seuicia in quattuor erat scilicet in corde per odium: vñ dicitur spirans In ore per asperitatẽ vñ sequitur minarum.In personis per penarum irrogationem:vnde dicitur ꝛ cedis:ꝛ in rebus per expoliationem.vñ premittitur.Actuum.viij.Saulus autẽ deuastabat ecclesiã ꝛc.Sed ꝗ xpianos sic fuerat persecut⁹.quadrupliciter postmodũ eos est quadrupliciter cõsolatus.Dedit enim cor suum ad cõpatiendũ.ij.Corint.xij.Quis infirmatur ꝛ ego non infirmor? ꝛc.Chrys.Nullus tãto affectu mala propria ꝙto paul⁹ deflebat aliena.Dedit os suũ ad predicãdũ.ij.Coꝝ.vi.Os nostrũ patet ad vos o corin.ij.Ephe.vi.Orantes ꝓ me vt det mihi s̃mo i apertione oris mei.Dedit corpus suum ad moriẽdũ.i. Thess.ij.Uolebam⁹ tradere vobis non solũ euãgeliũ dei sed etiã aias nostras. Chry.Mortẽ atqꝫ cruciatus ꝛ mille supplicia ꝗsi ludũ putabat eẽ pueroꝝ.Dedit res suas ad subministrandũ.Act.xx.Ad ea ꝗ mihi opus erãt:ꝛ his ꝗ mecum sunt ministrauerũt iste manus.Scdo conuersus est a superbia i ꝓfundã humilitatẽ. Habuit eñ humilẽ denominationẽ conuersationem scientiã ꝛ vitã.Denominationem ꝗdem humilem habuit:qꝛ vocat paruulum ꝗ prius vocabatur saulus:a saule supbo.postea vocauit se paulũ:vocat se seruũ.Ro.i.Paulus seru⁹ iesu xpi vocat se seruoꝝ seruũ.i.Corin.ix.Cũ liber essem ex omnibus omniũ me seruum ꝛc.Uocat se apłoꝝ minimum.i.Coꝝ.xv. Ego sum minimus apostoloꝝ ꝛc.Uocat se abortiuũ.i.Corin.xv.Nouissime tãqꝫ abortiuo visus est mihi.Secũdo habuit humilem conuersationem.i.coꝝ.x.Sine offensione estote iudeis ꝛ gentib⁹ ꝛ ecclesie dei:sicut ꝛ ego omnibus ꝑ omnia placeo.Seruauit enim illud.Eccł.xxxij.Rectorem te posuerũt noli extolli esto i illis sicut vnus ex illis.Prelatus enim aliquãdo debet esse maior subditis scilicet i correctionis auctoritate.Aliquando dꝫ esse minor scilicet i cordis humilitate.aliquãdo equalis,scꝫ in amicabili conuersatione ꝛ societate.Istã regulã seruauit apostolus.i.Thessalo.ij.Facti sumus paruuli in medio vestrum.Ecce ꝙta humilitas tãqꝫ si nutrix foueat filios suos.Ecce ꝙta auctoritas.Quoniam charissimi facti estis nobis.Ecce quãta amicabilitas. Tertio habuit humilem scientiã.Primo enim habuit scientiã supbam.Gal.i.Proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos meos abundantius emulator existẽs ꝛc.Cũ autẽ erat defect⁹ charitatis. i.corin.viij.Scientia inflat charitas edificat

cat: post modum autem habuit humilez sciētiam. j. Corin. ij. Non iudicaui me aliquid scire inter vos nisi christum iesum & hunc crucifixū. Quarto habuit humilem vitam quia non reputabat se perfectum. Philip. iij. Non ꝙ iam acceperim aut ꝑfectus sim ꝛc. Non audebat se reputare iustum. j. Corin. iiij. Nihil mihi conscius sum: sed nō in hoc iustificat⁹ sum. Reputauit se omnium sanctorum minimum. Ephe. iij. Mihi omniū sanctorum minimo data ē gratia hec. Reputabat se peccatorē maximū. j. Thi. j. Xps iesus venit in hūc mūdū peccatores saluos facere: quorū ꝑmus ego sum. Tertio cōuersus est ab ignorātia in sapiētie claritatē. Habuit eñ triplicē sapiētiā scʒ mosaycam euāgelicā & superintellectualē siue diuinā. Primā didicit in scholis iudeorum. Actu. xxij. Ego sum vir iude⁹ secus pedes gamalielis erudit⁹ iuxta veritatē paterne legis. Scḋa didicit in scholis apostolorū quib⁹ magistrū habuit solū xp̄m. Gal. j. Notū vobis facio euāgeliū quod euāgelizatū est a me: qꝛ nō est scḋm hominē neqꝫ eñ ab hoīe accepi illud: neqꝫ didici: sʒ p reuelationē iesu xp̄i. Tertiā didicit i scholis angelorꝫ. j. Cor. xij. Scio hominē in xp̄o añ annos xiiij. siue in corpore siue extra corpus nescio de⁹ scit raptū hmōi vsqꝫ ad tertiū celū: ꝛc. Ecce ꝙ gradatim ad summum sapiētie deuenit apl's: qꝛ de magnis scholis iudeorꝫ trāslatus est ad scholas maiores apostolorꝫ. Et de maiorib⁹ scholis apostolorū trāslat⁹ est ad maximas scholas angelorum: & qꝛ in his trib⁹ scholis sic sapiētiā didicerat iō cōueniēs ꝑdicator erat: iō scḋm dionysiū ꝑdicabat sapiēter: dulciter, infatigabiliter. Uñ dicit in epistola de morte pauli. Abyssum sapiētie: fistulā altissonā predicatorem veritatis infatigabilez Paulum dico nobilissimum apostolum.

¶ Sermo. lxxvij. De eodē sermo. v.

Subito circunfulsit eū lux de celo. ꝛc. Añ cōuersionē erat paul⁹ valde infirmus: sʒ hodie fuit mirabiliter curatus. Circa istam curationem tria videre debemus. s. curationis modum: curationis effectū: & curationis signum. Modus enim curationis fuit multiplex. Primo curatus est p adustionē, qñ scilicet ignis de celo descēdit & ipsum circūfulsit: qui ignis omnē rubiginē peccati in eo cōsumpsit. Hebre. xij. Deus nr̄ ignis cōsumēs est. Prouer. xxv. Aufer rubiginē ḋ argēto: & egredieꝛ vas purissimum. Secūdo per emplastri appositionē sed quoddā emplastrum erat mortificatiuum cum dixit. saule saule qd ꝑsequeris. Quoddā emplastrum fuit dulcoratiuum et viuum cum dixit. Ego sum iesus nazarenus id est saluator tuus. Luce. x. Infundens oleum ꝙtum ad dulcoratiuū & vinū ꝙtū ad mortificatiuū. Tertio p incisionē cū dixit. Durū est tibi contra stimulū calcitrare. Ille eñ stimul⁹ cor suū icidit & oēm saniē peccati eduxit. Hebre. iiij. Uiuus est sermo dei & efficax & penetrabilior oī gladio ancipiti. Quarto p minutionem. Tunc eñ habuit spūalem minutionē qñ amorē terrenū a se abiecit quod notaꝛ cū dr̄. Surrexit de terra. i. de terrena affectione. Heb. xij. Deponētes oē pond⁹ & circunstās nos pec. ꝛc. Quinto p obscurationē: solēt eñ infirmi & maxime ocl'os debiles habētes loca obscura q̄rere: sic & ipse paulus in trib⁹ dieb⁹ fuit exteri⁹ excecatus sed interi⁹ illustratus. ij. Corin. iiij. Deus qui dixit de tenebris lucē splēdescere illuxit in cordibus nostris. Aug. Eo tp̄e quo paul⁹ nō videbat cetera ministerio informabatur credētiū qm̄ q̄ credit in xp̄m iesum dʒ intueri cetera, nec nata reputare: creatura vilescat vt creator dulcescat. Sexto p diete obseruationē. Erat eñ ipse paul⁹ tribus diebus nō vidēs: & nō māducauit neqꝫ bibit. j. Cor. ix. Castigo corpus meū ꝛc. Septimo p amare medicine sumptionē. De qua dixit dn̄s. Ego eñ ostēdam illi ꝙta oporteat illū pati pro noīe meo. Sed ꝙuis ista potio fuit amara sensualitati erat tñ dulcis rationi. ij. Cor. xij. Libēter gloriabor in infirmitatib⁹ meis ꝛc. Octauo p deuotā orationē Uñ dixit dn̄s Ananie. Ecce eñ orat. Jac. vj. Orat'o fidei saluabit infirmū. Nono per diuinā incarnationē cū dr̄. Imponēs illi manū. Cōfessores eñ dei sūt dei incātatores q̄ de corde ser

pentē expellunt: sed de multis dr: sicut aspidis surde z obturantis aures suas. Decimo p balnei administrationē cū dr. Surgēs baptizat⁹ est. Tale eni balneū oē lauat pctm: sz dr Eccl. xxxiiij. Qui baptizat a mortuo z iterū tāgit mortuū qd pdest lauatio ei⁹? Undecimo p sudorez. Sudores aic sunt ei⁹ lachryme quas ipse in triduo effudit. Chryso. paul⁹ cōsolationē accipiebat in lachrymis. Duodecimo p obediētie adimpletionē. Oia eni precedentia nō prodessent nisi in firmus medico obediret: qd notat cum dicitur. Domine qd me vis facere? Ber. heu plures habem⁹ illius ceci: ꝙ apostoli noui imitatores. Quid vis indt dns ad cecuz vt faciā tibi? Secundo considerare debemus curatiōis effectū qui erat valde miraculosus et gratiosus: qr de vase perditionis. Un dicit dominus. Uas electiōis mihi est iste vt portet nomen meum corā gētibus z regib⁹ z filijs israel Olim quidā a pdicatione cessabāt pter timorē tyrānoꝝ. Quidā propter subsannationē philosophorū q deridebāt pdicātes hominē crucifixū. Quidā pter scādalū iudeorū q d hoc magnū scādalū accipiebāt. Sz beatū paulū retrahere a pdicatione nō poterat nec timor tyrānorū. Jō dr. Ut portet nomē meū coram regibus. Nec subsannatio gētiliū phorū: nō dr. Et gētib⁹. Nec scādalū iudeorū: nō dr. Et filijs israel. j. Cor. ij. Predicam⁹ xpz crucifixū iudeis: qdē scādalū gētib⁹ aūt stulticiā. Tertio videre debem⁹ curatiōis signū. Sicut aūt ostēdit per q signa quis corporaliter sanat⁹ est: sic etiā sunt quatuor signa p q ostēdit quis sit curat⁹ spiritualiter. Que qdē in aplo perfecte fuerūt. Primū est appetitus ordinatio. Nō eni ipse appetebat carnalia qr mors anime sunt Rom. viij. Si scdm carnē vixeritis moriemini. Nec terrena: qr vanitas sūt. ps. Ut qd diligitis vanitatē z qritis mēdaciū. Sz spūalia qr vita aie sūt. hec significant p squamas q ab oculis ei⁹ ceciderūt. Sca me eni representāt carnalia q inquināt affectū z representāt terrena q et obscurāt intellectū. Scdm signū est totius cordis z corporis fortificatio. Un dr. Et cū accepisset cibū confortatus est. Adeo qdē fuit fortificat⁹ q nec in corpore ledi poterat p impugnationem: nec in corde p timorē. Cor. vij. Foris pugne intus timores. Tertiū signū est coloris venustas. Fuit eni candidus p puritatē. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nre. Et rubicūdus p charitatē. Ro. v. charitas dei diffusa est in cordibus nris. Jdeo in sua passione emisit lac in signuz puritatis. Et sanguinē in signū charitatis. Quartum signū est cordis et corporis mira agilitas. Adeo quidē fuit agilis: q sicut dicit Chry. Paulus velut pēnatus totū peruolauit orbē: adeo fuit etiā agilis q nullū habuit pondus terre norum: nullum circunstans peccatū: nullū impatiētie vitiū: qr semp respiciebat ad celeste spectaculum. Un ipse ait. Hebre. xij. Deponētes omne pondus z circunstans nos peccatū per patiētiā curramus ad propositū nobis certamē respiciētes in actorē fidei: z pseruatorē iesum.

¶ Sermo. lxxviij. De purificatiōe beate Marie virginis. Sermo. j.

Suscepimus deus misericordiā tuaz in medio templi tui. ps. Olim scti pres erant in continua expectatione. Esaye. xxviij. Expecta reexpecta. Moderni sunt in deuota susceptione. Luce. j. Suscepit Jsrael puerum suum. Beati autem sunt in secura possessione. Matthe. xxv. Uenite benedicti patris mei possidete paratū vobis regnū. Ecclia igit deo gratias agēs nō dr. Expectamus deus misericordiā tuam quia hoc fuit antiquorum. Non etiam dixit possidemus deus misericordiam tuā qr hoc est beatorum: sed dicit Suscepimus deus misericordiaz: quia hoc est modernorū. Et pōt verbum propositū intelligi de quadruplici templo. s. materiali: virginali: spūali: z rōnali. Ad templū quidē materiale beata maria hodie venit z filiū obtulit z presentauit: cū tn non teneretur. Nec qntum ad literalem legis iussionez. Nec qntū ad spiritualē rationē. Nec qntum ad mysticam significationē. Tres eni videbantur esse cause quare puer. xl.

die in templo presentabatur. Una erat li
teralis quia lex p̄ceperat. Leuit.xij. Ut
mulier que suscepto semine masculū pe=
perisset ipsum.xl.die in templo presenta
ret. Ista autē causa xp̄m nō tāgebat: qr
nō erat conceptus ex humano semine: sꝫ
mistico spiramine. Scd̄a causa erat spūa
lis, qr p̄ hoc dabat̄ intelligi q̄ deus in tē
plū suū spūale.i.in animā p̄ gratiā spūa
lē ingreditur quādo decalogus cū fide
quatuor euāgeliorū ab homine obserua
tur. Ista scd̄a ratio xp̄m silr nō tāgebat:
quia plenitudinē gratiarū ab instāti sue
cōceptiōis receperat. Tertia causa erat
quedā ratio mystica. Per hoc em̄ dabat̄
intelligi q̄ sicut puer die.xl. ingrediebat̄
templū materiale sic anima pueri.xl.die
a cōceptione vt sepius ingrediebat̄ tem
plū suū corporale. Ista tertia ratio simi=
liter in christo locū nō habuit: qr corpus
eius per.xl.dies formatū non fuit: sed in
instanti fuit ⁊ corp⁹ formatū ⁊ aīa infusa
⁊ diuinitas anime ⁊ carni vnita, vn̄. Gre.
in moralibus. Angelo nūciante ⁊ spiritu
sctō adueniēte ⁊ mox in vtero vbū mox
intra vterū vbū ⁊ caro: Quis igit̄ non te
neret̄ voluit tn̄ xp̄s se subijcere legi per
hūilitatē q̄ tn̄ erat supra legē p̄ autorita
tē In veteri em̄ testamēto erāt q̄dā in le=
ge q̄ ipsam legē seruabāt ex amore: qui
dā sub lege q̄ ip̄az legē seruabāt ex timo
re: q̄dā cōtra legē q̄ neutro mō eā serua=
bāt. Supra legē aūt null⁹ erat nisi xp̄s q̄
legē dederat ⁊ tn̄ voluit eē in lege seruā
do ipsam p̄ spōtaneā voluntatē: ⁊ sub le
ge subijciēdo se sibi p̄ hūilitatē: ⁊ nō con
tra legē sꝫ p̄ lege implēdo ipsam p̄ euan
gelicā veritatē q̄: tn̄ erat supra legē p̄ di=
uinaꝫ ptātē. Scd̄o pōt intelligi de tēplo
virginali de quo tria videnda sunt. Pri=
mo quare virgo dicatur templum. Quar
to medium: et qualiter in eius medio di=
uina misericordia sit suscepta. Dicit̄ aūt
templum: quasi tenēs amplū. Et ipsa ha
buit amplū affectū ad deuꝫ diligendum
amplum vterum ad deum capiendū: am
plum intellectum ad deū cognoscendum
⁊ amplum sinum ad compatiendum. De
ista quadruplici amplitudine bene dicit̄
Ecclesia.xxiiij. Ego mater pulchre dile=
ctionis et agnitiōis ⁊ timoris ⁊ sctē spei.

Si quidē amplitudo charitatis amplia=
uit eius affectum: ideo dicit̄. Mater pul
chre dilectionis. Amplitudo timoris am
pliauit ei⁹ vterū: iō sequit̄: ⁊ timoris. Per
hoc em̄ demōib⁹ est valde terribilis. Am
plitudo sapientie et veritatis ampliauit
ei⁹ intellectū: ideo sequit̄. Et agnitionis.
Amplitudo pietatis ampliauit ei⁹ sinum
ideo subdit̄. Et sancte spei. Dicitur autē
mediū triplici ratiōe. Primo quia est me
diū nostre salutis. ps. De⁹ autem rex no
ster ante secula operatus est salutē in me
dio terre.i.in vtero virginis gloriose ma
rie cui⁹ caro non fuit simpliciter terra sꝫ
mediū terre. Caro em̄ xp̄i fuit sine pecca
to cōcepta et sine pctō nata: iō fuit mons
terre: sed caro nostra cū peccato concipi
tur: et cū peccato nascitur: ideo est vallis
terre. Caro aūt btē marie mediū tenet.
Fuit em̄ cū pctō originali cōcepta, sꝫ sine
pctō nata, Et ideo est collis siue medium
terre. Scd̄o est mediū nostre reconcilia=
tionis: iōq̄ vocat̄ sol. Canticorū.vj. Ele=
cta vt sol. Sicut em̄ sol habet tres plane
tas supra se, et tres infra se: ⁊ ipse est me
dius: sic virgo gloriosa beata maria hꝫ
supra se in trinitate tres p̄sonas: ⁊ infra
se tres status saluādoꝝ: scꝫ virginū cōti
nētiū et cōiugatorū. Et ipsa in medio cō
stituta vbi ipsā beatā trinitatē recōsiliat
trib⁹ statib⁹ saluandoꝝ. Tertiū dicit̄ me
diū nostre aspiratiōis. Oēs em̄ sicut ad
mediū ip̄aꝫ aspiciūt ⁊ aspirāt. Bern̄. Ad
ipsam sicut ad mediū: sicut ad cām rerū
olim sicut ad negociū singuloꝝ respiciūt
vniuersi: et qui habitāt in celo: ⁊ q̄ in in
ferno: ⁊ qui nos p̄cesserūt: ⁊ nos q̄ sum⁹:
⁊ q̄ nos sequunt̄ et nati natorum: ⁊ qui
ab illis nascētur. Qui in celo sunt vt re=
staurent̄: et qui in inferno sunt vt eripiā=
tur. Qui p̄cesserūt vt fideles p̄phete in=
ueniant̄: ⁊ q̄ sequuntur vt glorificent̄. In
hoc igit̄ medio mīa dei est suscepta olim
quidē dei mīa tm̄ habitabat in celo. ps.
Dn̄e in celo mīa tua. deinde inclusit se in
iudeoꝝ angulo postmodū posuit se ī vir
ginis vtero. Tādē ī natiuitate diffusa est
ī toto mūdo. ps. Mīa dn̄i plena ē terra.
Tertio pōt expōi de tēplo spūali.i. de ec
clīa militāte q̄ ē mediū iter synagogā ⁊
ecclīā triūphātē q̄tū ad cognitionē dei

nob. In synagoga ei fuit cognitio vmbratica. Heb.x. Umbrã ei habẽs futurorũ bonorũ ec. In ecclia triũphãte est cognitio clara z apta. j. Cor.xiij. Tũc aũt facie ad faciẽ. In ecclia ãt militãte ẽ qsi cognitio media, id ẽ speculatiua. Ibidẽ. Uidem⁹ nũc p speculũ i enigmate. In medio hui⁹ ecclie mia dei suscipit z inuenit. In synagoga eñ de dei mia erat magna charistia: vñ cõquirebat ppheta. Quare faciẽ tuã auertis ec. In iudicio erit magna indigẽtia. Uñ dixerũt virgines sapiẽtes fatuis: ne forte nõ sufficiat nobi z vobi ec. In inferno oĩmoda carẽtia: ita q diues modicũ aque habere nõ potuit mõ autẽ est magna copia. Ps. Apd dñm mia e copiosa ec. Quarto põt exponi de tẽplo rõnali de viro iusto q dicit templũ dei viui. ij. Cor.vj. Uos ei estis tẽplũ dei viui. In cui⁹ corde nõ dz ẽe angul⁹ sz mediũ. Angulus eñ hz impuritatẽ: obscuritatez: z curuitatẽ ac quãdam singularitatẽ. Mediũ aũt habet mundiciam euidẽtiã rectitudinem: et cõitatẽ. Xps igitur nõ habitat in angulo: sed in medio: qr est amator mũdicie sapientie intentiõis recte et cõuersationis grate. Ideo quatuor nominib⁹ a symeone nominat⁹ est scilicet gloria: lumen salutare et pax. Quia eniz est gloria dei requirit mũdiciã et puritatem: quia vero est lumen dei requirit sapientie claritatẽ: z qr est salutare dei requirit intentionis rectitudinem nequaq̃ enim salutem tribueret nisi intẽtionẽ rectã inueniret qr est pax requirit pacificaz z cõmunem conuersationem. Et propter ista quatuor dr Luc.j. Seruiam⁹ dño in sanctitate. i. in mentis puritate z iusticia. i. in cõi z pacifica conuersatione. Iusticia enim est virtus vnicuiqz reddẽs qd suum est coram ipso p rectã. s. intentionez omnibus diebus nostris habẽdo sapiẽtie illustrationẽ. Tota eñ vita sctõrũ dz esse dies. i. clara z lucida dei. s. sapia strata.

¶ Sermo.lxxix. De eodẽ. die. Serm.ij.

Statiz veniet ad templũ suũ dñator quẽ vos queritis et angel⁹ testamẽti quẽ vos vultis ec. Malach.iij. Superi⁹ propheta agens de aduentu pcursoris. Ecce ego mittam angelum meũ: immediate subdit. Et statim veniet ad tẽplũ. In quibus verbis quatuor ponunt. Primo eñ ponitur tempus quando veniet: cum dicitur. Statim veniet. Secũdo locus ad quem veniet, cum dicit. Ad templũ suũ. Tertio psona que venit: cũ dicitur. Dominator quem vos queritis. Quarto cã pp̃ter quam venit: cũ subditur. Ipse eñ quasi ignis cõflans, z quasi herba fullonum. ¶ Circa primũ notãdũ q christus statim secutus est Iohãnẽ sicut sol statim sequit luciferũ. xps eñ est sol. Malach. iiij. Uobis timentibus nomen meũ orier sol iustitie. Iohannes autẽ lucifer: dicit Iob.xxxviij. Nunquid pducẽs luciferũ in tempore suo: sicut sponsus sequit paranymphum. Christus eñ dicit esse spõsus. Iohãnes aũt amic⁹ z paranymph⁹ sponsi. Iohan.iij. Qui hz sponsam sponsus est. Amic⁹ autẽ sponsi ec. Sicut dñs statim sequitur suum precursorẽ. xps eñ fuit dñs z Iohannes precursor. Luce.j. Preibis enim ante faciem domini ec. Sicut verbum statim sequitur vocem suam christus enim est verbuz. Ioh.j. In principio erat verbum. Iohannes autẽ vox. vt de hoc etiam ibidez dicitur. Ego vox ec. Secundo ponit locus ad quez venit: cum dicitur. Ad templum sanctum suuz. Uirgo enim beata.xl. die ad templũ venit z filium presentauit vt se purificaret cum tamen ad hoc nõ teneret: nec ratione legis nec ratione sue puritatis: nõ eñ tenebat ratione legis. Lex tantum tria supponebat: scz fractionem: ideo dixit. Mulier que fractionẽ sonat. Seminũ cõmixtionẽ. Et ideo dixit. Que suscepto semine. Et assimilationẽ, q scz generet filiũ sibi similẽ in natura: ideo dicit. Peperit masculum. In virgine autez non fuit fractio: sed spiritus sancti operatio: z q̃uis filium genuerit sibi similez quantum ad naturam humanam: tamen fuit omnino dissimilis quantum ad naturam diuinaz. Scdo nõ indigebat purificatione ratione plis: qr i xpo triplex erat natura purissima: scz diuinitas lucida. Sap.vij. Cãdor est eñ lucis eterne ec. Aia sanctissima. Eiusdẽ.viij. Sortit⁹ suz alaz bonã z

caro immaculata. Ibidē. Ueni ad corp⁹ incoinquinatū. Nō etiā indigebat purifi=catione rōne sue puritatis. Nā ipsa btā virgo maria erat a prē sanctificata. ps. Sāctificauit tabernaculū suū altissim⁹. A spū sancto repleta. Luc. j. Spūs san=ctus superueniet in te. A filio impregna=ta. Ibidē. Quod enī ex te nascet sanctū vocabit. A tota trinitate obumbrata. et etiā ibidem. Et virt⁹ altissimi obumbra=bit tibi. Non enī ipsa indigebat purifica tione que portabat florem amenū: scz il=lum. de quo dicit Canti ij. Ego flos cam=pi. balsamū odoriferum. Eccle. xxiiij. Si namomum z balsamum aromatizās ꝛc. z etiā splendorem diuinū. Hebre. j. Qui cum sit splendor glorie ꝛc. Uas aūt ple=num floribus recipit maiorē amenitatē: plenū balsamo recipit maioris odoris suauitatē plenū splēdore recipit maiorē claritatē. Et q̄uis nō indigent voluit ta=mē purificari vt ostēderet ei⁹ humilita=tem z ostenderet pauptatē: ideo paupe=rum oblationē elegit: z vt ostēderet obe dientie sanctitatē: z vt ostēderet cōuersa tionis cōmunitatē. Bernard⁹. Btā vir=go nō indigebat purificatiōe: sicut nec fi lius circūcisione. Esto tamen inter femi=nas sicut vna earū. Nā z filius tuus sic est in numero puerorum. Tertio ostendit persona que venit: cum dr. Et dominator quē q̄ritis, z angel⁹ testamēti quem vos vultis. Et vocat dupl'r: scz dñs z angel⁹. Scdz aūt Dionysiū in lib. de diuinis no minib⁹ dñs tria iportat. s. preeminētiā, cōtinentiā, z permanentiā: ipse enī omni bus preeminet. ps. Excelsus sup oēs gē=tes dñs. Oia possidet z ɔtinet. ps. Domi nabit a mari vsq ad mare. Oia potēter cōseruat: z i suo dñio pmanēt. Dan. iiij. Potestas ei⁹ potestas eterna. Ista autē tria xps hodie occultabit: scz preeminē=tiā in eo q tā q̄ seru⁹ se legi subiecit. Cō=tinētiā: in eo q tā q̄ pauper oblationem pauperū elegit. Potētiā: i eo q tā q̄ infir mus ad tēplū deduci voluit i vlnis ma=tris sue. Uocat⁹ est et iā angel⁹ nō ratio=ne nature, sed ratiōe officij: sm aūt Dio=nisiū de angelica hierarchia. Officiū an=geli est purgare, illuminare, z perficere. Istud triplex officiū habuit xps: ideo si=meon vocat xpz salutare: lumē z gloriā. Ipse enī purgat remittēdo culpam: iō dr salutare illuminat dādo cognitionem diuinā: ideo dicit lumen perficit deducē do ad cognitionē z consummationem eternā: ideo dicit gloria. Quarto ponit causa ppter quā venit: z tangitur hic cū dicit. Ipe enī quasi ignis ꝛc. Ubi notā dū q ipse ad quatuor venit: scz ad colandū aurū, ad cōflādum argentū, ad lauā duz vestes vt herba fullonū, ad purgādum opera leui. i. dei ministrorum. In homine quidem sunt sapiētia, eloquētia, z opera que facit quātū ad proximū, z opera que facit quātū ad deū. Et ista sepe habēt ali quid imperfectionis. Nā scientia hz ins flationem: eloquentia hz variū sermonē. Opera que facim⁹ quātū ad pximum: ostentationem. Opera que facim⁹ quātū ad deū: sepe hnt remissionem. Ergo au=rum scientie est colādum ab omni infla=tione Job. xxviij. Auro locus est i quo cō flat. Argentū eloquentie est cōflādū ab omni inutili sermone. prouer. xxv. Aufer rubiginē de argēto: z egredict vas puris simū. Opera quātū ad pximū sunt lauā da ab omni ostētatiōe. Ezec. xvj. Laui te aqua. Opera quātū ad deū sunt purgā=da ab omni negligētie remissiōe: ideo dr. Purgauit filios leui: z si filios leui: mul=to fortius filios babylonis. Luc. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt i arido qd fiet.

¶ Sermo. xxx. De eodem Sermo. ij.

Postq̄ impleti sunt dies purgationis beate marie ꝛc. Luce. ij. Preceptum tamen erat Leuit. xij. q mulier pariēs masculum. xl. die: pariens vero feminam lxxx. ad templū cum puero z puella iret. Preceptum etiam fuit Exo. xiij. Qd pri=mogenita leuitice tribus deo offerrent: aliarū vero tribuū redimerent. ¶ Circa hoc aūt quatuor sunt querenda. Primo q̄re deus ordinauit q puer. xl. die tēplū ingrediat. Qd q̄dē fit vt ostendat q. xl. die fit ingressio i q̄libet tēplo. Nā z puer in. xl. die ingredit tēplū materiale. Ani=ma pueri. xl. die vt sepi⁹ igredit templū suū corporale. Deus post. xl. dies ingre

ditur

ditur templũ spũale.i.animã. quãdo scz decalogus cũ fide quatuor euãgelioꝝ seruat. Homo iustus cõpletis.xl.dieb' i psti vita que p.xl.dies designant in templũ ingredit celeste. Secundo querit quare dies duplicant in pariẽte feminã. qd videt fieri triplici de cã. Prima est: qꝛ mulier duo pctã cõmisit: qꝛ ⁊ superbiuit ⁊ petitũ pomũ comedit. Ideo duplici pena fuit punita: qꝛ ⁊ sub viro humiliata, ⁊ in fructu ventris punita. Uir autem vnũ peccatũ cõmisit: qꝛ vetitum pomũ comedit. Et ideo in acquirẽdo cibũ punit' fuit: cũ dicit. In sudore vultus tui vesceris pane ⁊c. Quia vnum commisit: sic punitus est vna pena in vtero, sic punit' est vna pena extra vterum qꝛ vero mulier dupliciter peccauit, duplicata est ei' pena tã extra vterum ꝙ in vtero. Secũda causa est: quoniã per virũ significantur opera fortia. Et ista indigẽt vna ⁊ leui purgatiõe, quoniã aliquãdo sunt cum aliq̃ negligentia. Eccl.vij. De negligẽtia purga te cũ paucis. Per mulierẽ intelligunt infirma ⁊ carnalia: ⁊ ista indigent duplici purgatiõe. Una qꝛ mala: alia quia male fiunt. Tertia causa est, feminarũ quedã pariũt masculũ, id est opera v̾tuosa. ⁊ tales post quadraginta dies, id est presentem vitã in templũ celeste ingrediuntur. Alie pariũt feminã, id est opera quidẽ bona tamẽ cũ negligentia facta. Taliũ ingress' in templũ celeste differtur donec in purgatorio crucient. Alie sunt steriles q̃ fm legẽ erãt maledicte: ⁊ sunt q̃ a bono opere torpescant. Tales steriles maledicunt Mat.xxv. Esuriui ⁊ nõ dedistis mihi mãducare ⁊c. Et sequit. Ite maledicti i ignẽ eternũ ⁊c. Alie sunt que pariunt monstra id est mortalia pctã. de quibus monstris dicit Genes.vi. Gigantes erãt super terram. Quidã tamen postmodum in diluuio sunt submersi. Nã tales in inferno barathrum submerguntur. Tertio queritur quare primogeniti potius ꝙ alij deo offerebãtur. Quod quidẽ fit triplici de causa. Prima est ad innuendũ ꝙ de' est causa prima ⁊ principiũ omniũ operũ. Esa. xxvi. Omnia opera nostra opera es domine in nobis, ⁊ sicut deus est principiuz omniũ a quo omnia debemus cognoscere: ita est finis omnium ad quem omnia debemus referre. Apocalyp.i. Ego sum alpha ⁊ oo, principium ⁊ finis. Secunda causa est ad innuenduz ꝙ de' occidit primogenita egyptiorum per quod datur itelligi ꝙ nõ' tãtum est principium ois boni: sed etiã est destructor ois mali. Esa.xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me, ⁊ sicut filij israel nõ sunt liberati a' seruitute egyptiaca nisi quãdo iterfecti sunt egyptiorum primogenita: sic nec homo a potestate diaboli liberat nisi quãdo omnia pctã occiduntur. Tertia cã ad innuendum ꝙ deus reseruauit primogenita iudeorum p quod datur itelligi ꝙ deus non tãtum est principium omnis boni ⁊ destructor omnis mali: sed ⁊ conseruator ⁊ perfector omnis boni. Philippen.ij. Deus est qui operatur inobis: ⁊ velle ⁊ perficere pro bona voluntate. Quarto querit de istis primogenitis. Nã primogenitorum quedã deo simpliciter offerebãtur vt primogenitia leuitarum. Quedã offerebãtur, sed postmodum redimebãtur vt primogenita aliarum tribuum. Quedã commutabãtur vt primogenita asini que, commutabãtur in ouem. Quedam occidebantur: vt primogenita canum. est igit quodã primogenitum quod deo est soluz offerendum. s. intentio. Omne enim op' intẽtio precedit: ⁊ ideo ipsa intẽtio quodã: primogenitũ est. Illud aũt primogenitũ scz intentionem deo solum debemus offerre simpliciter: qꝛ in nostris operib' nõ nostrã sed dei gloriam debem' intendere. Esa.xlij. Gloriam meã alteri nõ dabo: est aliud primogenitum qd deo offertur: sed postmodũ nobis relinquit. s. ipsa volũtas. Omne eñ quod agimus, volũtas ꝑcedit ⁊ iõ ipsaz voluntas quoddã primogenitũ est. Ipsam aũt volũtatem deo offerre ⁊ consecrare debemus. sz tñ in nostra potestate eaz ab ipso recipim': qꝛ alias opera nostra non essent meritoria nisi essent voluntaria. Eccl'a.xv. De' ab initio creauit homines: reliquit in manus consilij sui. Est aliud primogenituz qd est communicãdũ: sicut fatuitas asinina cõmutãda est in simplicitatẽ ouinam. Opera eñ fatuorũ ꝑcepit fatuitas: ⁊ iõ

Tertio a seipso i cruce patibulo. Hebreorū.ix. Semetipm̄ obtulit ꝛ maculatū deo. Quarto offertur quotidie a nobis in sacrificio. Malachie primo. In omni loco sacrificatur: ꝛ offertur tibi oblatio mūda. Tertio in hac solēnitate fuit maria cum purificatione que non indigebat purificari: qꝛ tota purissima fuit. Cāticoꝝ quarto. Tota pulchra es amica mea: ꝛ macula non est in te. Ipa eñ fuit pulchra qꝛ i vtero sanctificata. Fuit tota pulchra quia omnibus virtutib⁹ ꝛ gratijs fuit illustrata. Fuit dei amica: quia a dei filio adamata. Fuit sine macula: qꝛ ab omni peccato immunis fuit effecta. Nos autē non sumus pulchri: qꝛ multoꝝ peccatorum deformitatibus fedati: nec toti pulchri: qꝛ multis circūdati. Nec sine macula: quia multi venialibus sumus respersi nec sumus certi ꝙ sumus dei amici: qꝛ nescimus an amore an odio sim⁹ digni. Fiebat aūt ista purificatio ꝑ agnū aut ꝑ turtures: aut duos pullos colūbarū. Illi et vere purificātur qui hñt innocētiā qui significant per agnū. ps. Ego autem in innocentia mea ꝛc. Qui habēt vitā contēplatiuā: qui significātur per turturem ꝙ est auis solitaga. Qui habēt vitam actiuam qui significantur per columbā que gregatim volat vtraqꝫ autē auis bona ponit: ꝛ vtraqꝫ gemitum pro cātu hꝫ: cōtemplatiua eñ debet hr̄e oculum duplicem. Unum quo cōtemplet celestia ad desiderādum: aliū quo videt terrena ad despiciēdū. ps. Ascendūt vsqꝫ ad celos, ꝛ descendunt vsqꝫ ad abyssum ꝛcetera. Actiua autem debet hr̄e duplicem actū. Unū erga se ad sui correctionē ps. Exercitabar ꝛ scopebā spm̄ meū alium erga proximum ad eius edificationē. Mat. v. Sic luceat ꝛc. ꝛ vtraqꝫ hꝫ duplicē gemitum: cōtemplatiua eñ dꝫ hr̄e gemitum amoris ꝑ desiderio celestis prīe. Rom. viij. Ipsi intra nos gemimus adoptionē filiorum dei expectātes ꝛ deuotionis: ꝑ cōsideratione passiōis dn̄ice. Thren. j. Idcirco ego plorās ꝛ oculus me⁹ deducēs lachrymas qꝛ lōge fact⁹ est a me cōsolator me⁹. Silr̄ actiua debet hr̄e gemitum compunctionis ꝑ pctīs ꝓprijs. ps. Lauabo ꝑ singulas noctes lectū meū lachrymis meis stratū meum rigabo ꝛ cōpassiōis pro alienis miserijs. Hieremi. ix. Quis dabit capiti meo aquam ꝛ oculis meis fontem lachrymarū: ꝛ plorabo die ac nocte interfectos populi mei ꝛc.

¶ Sermo. lxxxij. De eodem die sermo quintus.

Lumē ad reuelationem gentiū ꝛc. Luc. ij. Qꝛ symeon lumen christuꝫ vocauit ideo consuetudo inoleuit in ecclesia vt hodie lumina deferamus. Sicut enim hodie ipsa maria ioseph symeon ꝛ anna lumen processionaliter in templum deduxerunt: sic nos cādelas accēsas vsqꝫ ad ecclesiam processionaliter baiulamus. Notandum autē ꝙ istius obseruantie et consuetudinis triplex fuit ratio. Una literalis, alia spiritualis tertia moralis. Literalis quidem ratio est quoniā romani olim in hoc mense tria festa luminaria celebrabāt. Primum in honorem proserpine. Secūdum in honorem februe. Tertium in honorem totius curie infernalis. Si quidem secundum eorum fabulas ꝓserpinā speciosam puellam flores colligentem pluto de⁹ infernalis concupiscens rapuit: ꝛ accipiēs in sponsam deā fecit. Mulieres ergo romane tota nocte eam cum luminaribus querentes respōsum acceperunt ꝙ pluto esse rapuit ꝛ in sponsam accepit. igitur singulis annis mulieres romane in kalendas februarij lumina deferebāt tota nocte in memoriā proserpine rapte: ꝛ in deā translate. Secūdo honorem fecerūt februe ꝛ in festo ei⁹. Nam ipsa fuit mater martis: vnde ꝛ mēsem istum suo nomine vocauerūt ꝛ de lustro in lustrum id est de quinquennio in quinquenniū totam vrbem cum luminaribus ob sui honorē lustrare consueuerum. Tertium festum luminarium in hoc mense faciebant in honorem omniū deorum infernalium vt. s. ipos placarent et ad misericordiam inducerēt ꝙ animas suorum defunctorum mitius punirent. Quia vero difficile est assueta relinqre: Romani etiam postqꝫ fidē xp̄i receperūt ista festa luminariū adhuc i februario fa

ciebāt: ideo Greg. papa istud festū in honorẽ matris luminis transtulit vt in eius honorem deferam⁹ lumina que nobis genuit verū lumen. Et iam nō fiat ad honorem ꝓserpine spōse dei infernalis: sꝫ ad honorẽ spōse dei celestis. Nec iā fiat ad honorem februe, matris dei belli: sed ad honoreꝫ matris dei pacis: iā non fiat ad honorẽ curie demonū sed ad regine oīm angeloꝝ: ⁊ merito traslatio ista facta est. Honorabant igitur romani proserpinaꝫ vt sic a suo sponso acquirerēt gratiā. honorabāt februā: vt sic a filio suo impetrarent victoriaꝫ. Honorabāt demones animas puniētes: vt inclinarēt ad misericordiam. Sꝫ ista tria a matre dei recepim⁹ scilicet gratiā, misericordiam ⁊ victoriā. Et ideo cātat ecclesia. Maria mater gratie mater misericordie ⁊c. Ipsa eṁ viuis dat gratiā: ideo dicit̃ Maria mater gratie. Defūctis īpetrat misericordiā: ideo subditur. Mater misericordie. Et vniuersali ecclesie de hostibus obtinet victoriā ideo subdit̃. Tu nos ab hoste ꝓtege. Secūda causa est spiritualis: ⁊ illa ẽ duplex. Prima est ex parte ꝟginis: alia ex parte christi. Nā ex parte virginis: ideo cādelas deferimus ad innuendum ꝙ purificatiōe nō indigebat q̄ tota rutilabat ⁊ splēdebat significantur ꝑ candelam accēsam quatuor prerogatiue q̄ in ipsa fuerūt. s. virginitas in carne: que significat̃ per ceram, que generat̃ ab ape sine corruptione. Puritas in mēte, que intelligitur per lichniū. ps. Omnis gloria ei⁹ filie regis ab intus. Sanctificatio in vtroq̧ que itelligitur per benedictionẽ cādele. ps. Sāctificauit tabernaculū suum altissimus. Diuinitatis in vētre, que significat̃ per lumen. Apocaly. xij. Mulier amicta sole ⁊c. Alia ratio spiritualis ex parte xp̄i accipitur: que quidẽ intelligit̃ vel significatur per candelā ratione cōpositiōis. Cōponitur quidẽ cādela ex cera, lychnio ⁊ lumine. Sic christus ꝯstat ex carne sine semine generata, ex anima cādore innocētie adornata: ⁊ luce diuinitatis carne vnita. Cāticorū quinto. Dilectus meus candidus propter animā candidā. Rubicūdus propter virginitatẽ fulgidā. Elect⁹ ex milib⁹ propter carnẽ sine peccato genitam. Significatur ⁊ christus per istā cādelā ratione consumptionis. Sicut enim candela semetipsam consumit in nostruꝫ seruitiū sic et christus in nostrū obsequium consumpsit carneꝫ per attritionẽ. Esaie liij. Attrit⁹ est ꝑpter scelera nostra. Sanguinem per effusionẽ. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt. Sicut eṁ in cremio nihil remanet pinguedinis: sic ⁊ i corpore christi nihil remansit sanguinis. Animam per tristitiam ⁊ dolorem. Matthei. xxvj. Tristis est anima mea vsq̧ ad mortem. Substantiā corporaleꝫ vsq̧ ad denudationẽ. ps. Diuiserūt sibi vestimēta mea ⁊c. Vitā corporalẽ ꝑ abbreuiationẽ. Esa. xxxviij. Precisa ẽ velut a texēte vita mea ⁊c. Tertia ratio ẽ moralis. Et circa hāc tria sunt vidēda. Primo q̄d per illā candelam accensam significet̃. Secūdo qualiter posset custodiri ne extinguat̃. Tertio q̄ impediunt ne extincta iterū reaccendatur. Significatur autẽ moraliter per illam cādelam ꝙ homo debet habere vitā sanctaꝫ, et famā bonam. Sanctā enim vitam faciunt opera bona, fides recta, ⁊ intētio sincera. Operatio auteꝫ bona intelligit̃ per ceram: q2 sicut cera rore celesti gignitur sic et bona nostra a deo tantum habētur. Esa. xxvj. Opera nr̄a operat⁹ est nobis. Fides intelligitur per lumen: q2 sicut cera sine lumine non lucet: sic nostra operatio sine fide deo nō placet. Hebreorū. vj. Sine fide ipossibile est deo placere: intentio significat̃ per lychnium, qui quidem est occultus ⁊ cādidus et luminis baiulus. q2 intētio nostra debet esse occulta a laude humana ⁊ cādida ⁊ pura ⁊ operū nostrorū corā deo baiula. iuxta illud. Mat. Pater tu⁹ qui videt in abscōdito reddet tibi. Significat̃ etiam qualis debet esse homo in fama: candela etiam accensa lucet fetet, extincta occultata nō lucet. Sic sancti viri lucēt aliis ꝑ exemplū. Mat. v. Sic luceat lux vestra corā hominib⁹. Pigri se occultant ꝑ torporem ⁊ ociū. Matthei. v. Neq̧ accēdūt lucernā ⁊ in abscōdito ponūt ⁊c. Sed mali fetēt ꝑ op⁹ malum. Esa. xxxiiij. De cadaueribus eoruꝫ ascēdet fetor. Circa scd̄m notādū ꝙ tria sunt q̄ custodiūt candelā ne extinguatur, scilicet quādo abscōditur a vēto: quādo

alijs cādelis associat̄: ꝛ qū eis sufficiens pabulū ministratur. Qui ergo nō vult extingui abscōdat̄ a vēto laudis hūane aggreget̄ ꝛ vniat̄ congregationi sancte: et habeat pabulū orationis cōtinue. Circa tertiū nota ꝙ tria sunt que impediunt ne candela extincta reaccendat̄.s.remotio, humectatio: ꝛ grossi corpoꝝ iterpositio Multi ergo sunt q̄ nō accenduntur: siue qꝛ predicatoribus nō appropinquāt nec adiūgunt̄. Deutero.xxxviij. Qui appropinquāt pedib⁹ eius accipiūt de doctrina illi⁹: siue qꝛ aquis deliciarū humectātur.j.Corin.ij. Animalis homo nō ꝑcipit ea q̄ sunt spirit⁹ dei. Siue qꝛ amor terrenorum in eis interponitur. Matthei.xiij. Sollicitudo seculi isti⁹ ꝛ fallacia diuitiarum suffocant verbum.

¶ Sermo.lxxxiij. De sancta Agatha. Sermo primus.

Accinxit fortitudine lumbos suos, ꝛ roborauit brachium suū ac gustauit et vidit quia bona ē negociatio eius. nō extingetur in nocte lucerna eius. ꝓuerbioꝝ vltimo. Laus magna est in muliere, animi fortitudo: quia ex animi fortitudne omnia bona causantur in muliere: ꝛ pauce habent istam fortitudinem: ideo dicebat Salomō ꝓuerb. vlti. Mulierem fortē quis inueniet? Beata autē agatha quadruplicē fortitudinē habuit ꝛ iō omni laude digna fuit. Pria est qua sexum fragilē virtute animi superauit cū dicitur. Accinxit fortitudine lūbos suos. Secūda est q̄ cōtra mūdi ꝛ tyrānisenitiā pugnauit et vicit cū dicitur. Roborauit brachiū suū. Tertia est qua pre dei dulcedine omnia delectamēta ꝛ oblectamēta mūdi despexit cū dr̄. Gustauit et vidit ꝛc. Et quarta est qua in morte ꝑ martyriū triūphauit: cum dr̄. Nō extinguet̄ in nocte lucerna eius. Pria igit̄ fortitudo fuit: qꝛ sexū fragilē virtute animi superauit. Magnā quidem animi virtutem habuit ex eo ꝙ in xp̄o per fidem fuit fundata: ex eo ꝙ in xp̄o ꝑ charitatē solidata fuit: ex eo ꝙ fuit ad instar saxi firma effecta: ꝛ ad instar ferri indomabilis habita. De duob⁹ p̄mis ipsa dr̄. Mēs mea supra petrā solidata est: ꝛ in ipsa firmata ꝛ fundata. De duob⁹ sequētib⁹ Affrodosiauit. Facili⁹ possunt saxa molliri, et ferrū in plūbi mollicie cōuertit, q̄ ab intentiōe xp̄iana mēs isti⁹ puelle reuocari. Tyrān⁹ em̄ ꝛ diabol⁹ quatuor telis ipaꝫ voluerūt superare.s.minis vt eā deterrerent: promissis vt eam allicerent, ꝛ tentationū iaculis vt animā perforarēt: ꝛ tormētis ꝛ supplicijs vt eam ꝯfringerēt. Sꝫ minis nō potuit deterreri: qꝛ supra fundamentū fidei fortissime erat fundata. Mat.vij. Descēdit pluia ꝛ venerūt flumina, ꝛ flauerūt venti ꝛ nō cecidit. Fundata enim erat ipsa supra firmam petraꝫ: nec promissis potuit allici: qꝛ sup iesum xp̄m per charitatē erat solidata ꝛ radicata. Ephe.iij. In charitate radicati ꝛc. Nec tētationū iaculis potuit ꝑforari quia tota fuit ferrea.i.lorica dei induta. Ephe.vj. Induti loricā iustitie: nec tormētis potuit frangi: qꝛ tota fuit saxea et adamantina effecta Ezechiel.iij. Ut adamātem et silicem dedi faciem tuam. Secūda fortitudo fuit: qꝛ contra mundi et tyranni seuiciam pugnauit et vicit. cū dr̄. Roborauit brachium suū ꝛc. Quadruplici nāq; acie tyrannus contra eā pugnauit: qꝛ fecit eā in equuleo extendi: in mammilla torqueri: i carcere obscuro recludi, ꝛ iter testas et carbones volutari. Sꝫ inter p̄mā aciē scꝫ penā equulei vicit ꝯsideratiōe eterne remunerationis vnde ait. Ego in his tātum delector sicut qui bonum nunciū audit, et qui videt qđ diu desiderauit: vel q̄ multos thesauros inuenit nec potest aia mea paradisum intrare: nisi feceris diligēter corp⁹ meū a carnificib⁹ cū corona martyrij attrectari. Ex qb⁹ v̄bꝪ h̄r ꝙ ipa merito passiōis sperabat se audire bonū nunciū.i.bonā auditionē ꝛ beatā que dr̄ Matthei.xxv. Uenite bn̄dicti patris mei ꝛc. Sperabat se videre amicū.i. recepturam dei visionem: sciens ꝙ ibi est tota merces sua. Johā.xvij. Hec est vita eterna ꝛc. Totaq; letitia sua Job.xxxiij. Uidebis faciē ei⁹ in iubilo. Tota dilectio sua. Hester.xv. facies tua plena ē gratiaꝝ: sperabat se inuenire celestē thesauꝝ de quo dicit̄ Matth.vj. Nolite thesaurizare vo-

bis thesauros in terra: sed thesaurizate
vobis thesaurū i celo. Thesaur⁹ aūt mū
di aut i seipso cōsumit̄: ideo dr̄. Ubi eru
go. aut i morte relinquit̄: ideo dr̄. Et tinea
aut violenter aufert̄ idō dr̄. Ubi fures. In
celo autē nulla erit cōsumptio. Ubi vera
eternitas: vbi nulla mors: vbi plēa imor
talitas null⁹ timor: vbi plena securitas:
sperabat se recepturā coronaȝ regalem.
ij. Thimo. ij. Nō coronabit̄ nisi qui legi
time certauerit: quia fortiter, letāter, fide
liter ꝛ vtiliter. De his quatuor dicit̄ in le
genda. Mentē sanctā. s. habuit. Ecce qꝛ
certauit fortiter. sanctam idē est ꝙ firmā
Spontaneā deo sic se exhibuit. Ecce qꝛ
letāter certauit. Honorē deo dedit: ecce
quia fideliter. ꝛ patrie liberationē fecit:
ecce qꝛ vtiliter. Secūdum certamē: quia
fuit in māmilla torta. Istud certamē vi
cit ex triplici cōsideratiōe, cum ait. Ego
habeo mammillas integras int⁹ in aīa
mea quas ab infantia domino ꝯsecraui.
Māmille eñ sunt intellectus et affectus
Ipsa igit̄ mammillas integras habuit. s.
sinistrā qua deum cognouit per fidem: et
dexterā qua ipsum amauit ꝑ deuotioneȝ
Et istas māmillas habuit ꝯsecratas: Qꝛ
ꝛ intellectū posuit circa vtilia inuestigan
da et affectum circa celestia diligenda: ꝛ
istas māmillas cōsecrauit deo: nō ab ipa
senectute: sꝫ ab infantia. Threno rū. iij.
Bonum est viro cū portauerit iugum do
mini ab adolescētia sua. Tertio fuit i ob
scuro carcere clausa. Et ꝯtra istud certa
men Petr⁹ apostol⁹ dedit sibi triplex au
xilium. s. splēdorem eximiuȝ: qꝛ sicut dici
tur. ij. Cor. vj. Que societas lucis ad te
nebras dulce alloquiū. Eccl̄. xviij. Nōne
ardorē refrigerabit ros sic ꝛ ꝟbū meli⁹
quam datū celeste medicamentum: quia
māmilla fuit sibi restituta. Eccl̄ia. trigesi
mo octauo. Unguentari⁹ faciet pigmēta
suauitatis. Quartū certamē est: ꝗ ꝓfecit
eam inter testas ꝛ carbones volutari. Cō
tra istud certamen habuit adiutorium
omnia elementa. Nam terra tremuit aer
chorusfcauit aq̄ tyrannū absorbuit ignis
erupit. Sapiē. xvj. Uindex est orbis ter
rarū ꝯ icēsatos. Tertio ꝑ dulcedine dei
oia mūdi oblectamēta despexit cū di
citur. Gustauit et vidit. Beati ꝗ sunt ipa
tria qꝛ sunt dei nomine insigniti Apoca
xiiij. Habētes nomē ei⁹ ꝛ nomē pr̄is ei⁹
Sūt in fonte celesti refrigerij positi. ps.
Qm̄ apud te est fons vite ꝛc. Sūt multi
tudine dulcedinis repleti. ps. Quā ma
gna multitudo dulcedinis tue dn̄e. De
hac triplici plenitudine btā agatha tri
plicē gustū recipit. s. nomē dei ꝟtuosū ro
rē salutiferū ꝛ spm̄ sanctū: vñ ait. Si feras
ꝓmittis audito xp̄i nomine mānsuescunt.
Mar. vltimo. In nomine meo demōia eij
ciēt: si ignē adhibeas de celo rorē mihi
salutiferū angeli ministrabūt. Daniel. ter
tio. Fecit medium fornacis quasi ventū
roris flātē Si plagas ingeras habeo spi
ritum sanctū per quem despicio vniuersa
ps. Secūdū multitudinē dolorum meoꝝ
ꝛc. Quarto i morte per martyriū trium
phauit: cū dicit̄. Non extinguetur in no
cte lucerna ei⁹. Nō eñ i nocte. i. morte ex
tincta fuit: sꝫ multiplici radio chorusfcauit
Primo radio magne reuerētie et digni
tatis: qꝛ deus de ipsa curā habuit specia
lem ꝛ singularē atq; gn̄alem. Unde ipsa
ait cū deberet decapitari. Dn̄e iesu xp̄e ꝗ
me creasti: ecce cura generalis, ꝗ me ab
infātia custodisti, ecce cura specialis. Qui
corp⁹ meum a pollutiōe seruasti, ecce cu
ra singularis. Scd̄o fulsit radio purita
tis: qꝛ deus ab ipsa omnē amorem illici
tum resecauit. s. amorē carnalem dicens.
Corp⁹ meū a pollutione seruasti. Amorē
terrenū dicēs. Et tulisti a me amorē secu
li amorē ꝓpriū dicēs. Qui me tormenta
vincere fecisti: ꝛ perduxisti ipam ad amo
rem eternū. vnde ait. Iube me ad tuā mi
sericordiā ꝑuenire. Tertio fulsit radio sā
ctitatis: quod notat̄. cū dr̄. Mentē sctām
spōtaneā. Ipsa eñ quantū ad se fuit val
de pura: ideo dicitur mentem sanctā. In
dei seruitio valde deuota. idō dr̄ spōtaneā
Fuit deo valde grata: ideo dicit̄ honorē
deo: ꝛ primo valde fructuosa: idō dr̄ ꝛ pa
trie liberationē. Quarto fulsit radio pie
tatis qꝛ data ē nobis i aduocatā. Uñ ipa
ait lucie. Sicut ꝑ me ciuitas cathanāsiuȝ
sublimatur a xp̄o ꝛc. Ipa eñ tanq̄ aduo
cata liberauit patriā suā ab icēdio ignis
ꝛ cultura demonis. ꝛ liberat quotidie a
periculis vniuersis. Ipa eñ tanq̄ fidelis
aduocata ꝓ nobis itercedit ardēti voto.

iuxta illō.ij.Macha.j.Et nūc hic sumus
orātes ꝓvobꝫ.Grādi merito Aug.Immē
sa dei bōitas ⁊ pietas sctōꝝ merita nr̄a
vult esse suffragia.Et sanguine p̄cioso: si
cut de sanguine xp̄i.Heb.xij. Accessistis
ad sanguinis aspsionē meli⁹ loquentē q̄
abel.Quinta em̄ fulsit radio potestatis.
Ondit se hēre ptātē sup corpa:qr ea sa=
nauit,sup aias:qr eas ꝯuertit,sup creatu
ras.s.superiores:qr de⁹ ipsam ad ange
los de celo destinauit:sup inferiores:qr
terrā tremere fecit ⁊ sup medias:qr ignē
accēsuz extinxit aerē e[illegible]ū essetin carce
re chorusare fecit.

Sermo.lxxxiiij.de Eodem die.
Sermo secundus.

Soror nostra
paruula est ⁊ vbera non ha
bet Cantico.viij.. possunt
hec verba esse angelorum
beatam Agatham a tribus
commendantium. Primo ab angelica
affinitate cum dicitur.Soror nostra.Se=
cundo a profunda humilitate cum dicit.
Paruula est.Tertio a pene acerbitate:cū
dicitur.Et vbera nō habet. Circa p̄mū
notandū q̄ i angelis tria sunt in quibus
beata Agatha eis fuit affinis.Primū est
innata ꝟginitas.Btā aūt agatha ⁊ si nō
habuit ꝟginitatē innatam:habuit tamen
per gratiā acq̄sitā.Un̄ Ambr.Maior.est
victoria ꝟginū q̄ angeloꝝ.Angeli em̄ si
ne carne viuūt hoīes ꝟo i carne triūphāt
Magnū igit est q̄ femina i merito fctita
tis eq̄paret viris.Cañ.j.Eq̄tatui i currib⁹
pharaonis:assimilaui te amica mea.Ma
ius q̄ p̄ponat viris.Mat xxj.Amē dico
vobis q̄ meretrices p̄cedēt vos i regno
dei.Eccl.xxxvj.Oēz masculū excipiet mu
lier.Et ē filia melior filio.Maximū q̄ eq̄
paret angel.Cāti.vij.Statura tua assimi
lata ē palme.i.celsitudini angelice.Btā
aūt agatha i merito fctitatꝫ angel ⁊ mltꝫ
sctis eq̄lꝫ extitit ⁊ mltos excellit.Et p ꝟgi
nitatē se āgelis sociauit.Ei⁹ āt ꝟginitas
q̄druplr fuit ꝯmēdabilis.Prio qr huauit
eā cū pulchritudie.Fuit em̄ valdē pulchra
⁊ speciosa:cū tn̄ ipsa pulchritudo multis
mulierib⁹ ꝯsueuerat eē cā ruine.pueb.xj.
Circul⁹ aure⁹ i narib⁹ suis mulier pl̄chra
⁊ fatua.Scdo eā huauit cū iuuētute:cum
etas iuuenilis lasciua sit.Eccl.xij.Adoles
cētia ⁊ voluptas vana sūt.Tertio huauit
eā rogatā ⁊ ꝓmissionib⁹ sollicitā:cum tn̄
preces ⁊ promissiones sepe inclinent ani
mos puellarū.Quarto seruauit eam ni=
mis exterritam ⁊ suppliciis cruciatam.
Greg.Quid nos barbati ⁊ debiles in iu
dicio dicem⁹ q̄ ire ad celestia regna puel
las p ferrū videm⁹ q̄s ira superat,super
bia inflat,ambitio ꝑturbat,luxuria iqui
nat.Scdo i angelis est feruēs charitas.
Ps.Qui facit angelos suos spūs ⁊ mini=
stros suos ignē vrētē.⁊ i hoc btā agatha
affinis eis fuit q̄ xp̄m feruēter dilexit.Cu
ius triplex est signū.Unum est qr propter
eius amorem omnia terrena contempsit
vnde ipsa ait.Qui abstulit a me amorem
seculi.Cant.viij.Si dederit homo omnē
substātiā dom⁹ sue pro dilectiōe ⁊c.Scdꝫ
est:qr ip̄m semp i corde ⁊ i ore habuit.vn̄
ait q̄diu vixero ip̄m corde semper et la=
biis inuocabo.Math.xij.Ex abūdantia
cordis os loquitur.Tertiū est qr gloriā=
ter ⁊ libēter ꝓ ipso tormēta sustinuit.vn
de dr.Agatha letāter ⁊ gloriāter ibat ad
carcerē ⁊c.Tertio in angelis est magna
stabilitas.Job.xxxvij.Solidissimi q̄si ere
fusi sūt.⁊ i hoc ipsa fuit eis affinis que su
per christū fuit fundata ⁊ solidata.vn̄ di
xit.Mens mea supra petrā solidata est ⁊
in xp̄o fundata.Uerba vestra vēti sunt p=
missiones vestre pluuie sunt terrores enī
vestri flumina sunt.q̄ quantūcūq̄ impu=
gnāt fundamēta tn̄ dom⁹ mee cadere nō
valebūt.Ipsam enim deiicere nō potue=
rūt nec pluuia,id est examinatio celestiū
flagelloꝝ nec vēti,id est tētationes demo
num nec flāma,id est violētie tyrānoruꝫ.
Uel dici pōt q̄ ipsam deiicere nō potue=
runt nec tētationes demonum graues et
aperte: q̄ sunt q̄si flumina.Nec graues ⁊
occulte:q̄ sūt q̄si pluuie.Nec leues et ap=
te q̄ sunt quasi vēti.Uenti enim sunt occul
ti q̄tum ad originē:sed aperti sunt q̄tuꝫ
ad effectum.Scdo cōmendatur ab humi
litate cum dr.Paruula est.paruulus autē
tria importat.Primo hūilitatē.j.Regū.
xv.Nā cū paruul⁹ esses in oculis tuis ⁊c.
Et q̄tū ad hoc ipsa fuit paruula.Et ideo
meruit celestē exaltationē.Mat.xix.Sini

te paruulos rc.taliũ est em̃ regnũ celoꝝ. Scd̃o iportat simplicitatẽ.j. Coꝝ.xiiij. Malitia paruuli estote. Tali mõ etiã fuit paruula:ꝛ iõ meruit diuinoꝝ reuelationẽ. Matt.xj. Abscõdisti hec a sapiẽtibꝯ ꝛ prudẽtibꝯ ꝛ reuelesti ea paruulis. Tertio importat puritatẽ.vñ paruulꝯ a puritate dr̄ ꝛ hoc mõ fuit paruula:ꝛ iõ meruit diuine gratie infusionẽ.ps. Sapientiã.i.sapidã sciẽtiã:q̃ est gr̃a dei p̄stãs paruulis. Tertio btã agata cõmẽdat a passiõis acerbitate cũ dr̄. Ubera nõ hʒ. Notandũ aũt ꝙ sunt vbera exteriora interiora ꝛ supiora. Ubera aũt exteriora nõ habuit:qꝛ tyrãnꝯ ea amputauit qđ q̃dẽ fuit magne crudelitatis q̄tũ ad amputãtẽ:vñ dixit. Impie crudelis ꝛ dire tyrãne ꝛc. Magne pietatis quo ad sanãtẽ qꝛ xp̄s per btm̃ petrũ vbera sibi restituit. Job.v. Ipse vulnerat ꝛ medet. Magne acerbitatis quo ad patiẽtẽ:qꝛ magnũ dolorẽ ibi sensit. Tũ propter vim sensitiuã q̃ maxime ibi viget cũ sint ibi nerui arterie sibi inuicẽ cõiuncti. tũ ꝓpter vicinitatẽ cordis,tũ ꝓpter caliditatẽ pectoris. Scd̃o sunt vbera interiora scʒ intellectꝯ ꝛ affectꝯ. De q̃bꝯ ipsa dixit. Ego habeo mãmillas integras intus in aĩa mea ex q̃bꝯ nutrio oẽs sensus meos intellectꝯ em̃ infundit cognitionẽ: affectꝯ subministrat deuotionẽ. Ex hijs ergo vberibus nutriebat oẽs sensus scʒ visum:diuinã pulchritudinem admirãdo. Auditũ diuine inspirationi obtẽperando.de his duobus dr̄.Job.xlij. Auditu auris audiui te,nũc autem oculus meus videt te. Olfactũ christi ꝯuersationẽ ꝛ beneficia odorãdo. Cant.j. Curremus in odorẽ vnguẽtoꝝ tuoꝝ ꝛc.ꝛ gustu diuinã dulcedinẽ pregustãdo.ps. Gustate ꝛ videte qm̃ suauis est dñs. Tactũ christi charitatis brachijs amplectẽdo. Cant.iij. Tenui nec dimittã. Tertio sunt vbera supiora,id est celestia, de q̃bus dr̄ Esaie.lxvj. Letamini cum hierusalẽ oẽs q̃ diligitis eã:vt sugatis ꝛ impleamini ab vberibꝯ cõsolatiõis eius vt mulgeatis ꝛ delicijs effluatis ab oĩmoda gloria eius. Ex quibꝯ v̄bis habet ꝙ ab illis vberibus tres riui emanãt scilʒ plenitudo gaudij et exultationis plenitudo solatij ꝛ plenitudo delectationis.

¶ Sermo.lxxxv.de eadem.Sermo.iij.

Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi inter vbera mea cõmorabit. Cant.j. Btã agatha multa ꝓ dilecto suo passa fuit q̃ ꝓ ipa multa passus fuit ꝛ iõ penas dilecti īter vbera sua portauit ꝑ meditationẽ ꝛ tormẽta ꝓpria.inter vbera cordis sui portabat magnanimit ꝑ voluntariã ꝑpessionẽ. Cõmẽdat ĩ v̄bis p̄dictis a tribus. Primo a penarũ acerbitate quas pro dilecto sustinuit:cũ dicit. Fasciculus myrrhe dilectus meus mihi. Circa quod notãdũ ꝙ dilectus habuit magnũ fascem virtutuʒ ꝛ magnũ facẽ penarum. Fuit enim tanq̄ pratum repletũ floribus omnium virtutum. Geñ.xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. De isto magno fasce florum virtutũ dilecti btã agatha quosdã flores collegit ꝛ sibi fasciculum fecit. Collegit em̃ liliũ pudicitie violam cõuersationis sancte quia eius ꝯuersatio semꝑ erat in celis. Et rosam patientie. Sap.iiij. O q̄ pulchra ẽ casta generatio. Ecce liliũ pudicitie. Cũ claritate. Ecce splẽdor conuersatiõis sancte. Immortalis est enim memoria illius. Ecce cõstãtia sapientie. Quia sicut dicit in psal. Patientia pauperum non peribit in finẽ. Secundo dilectus habuit magnam fascẽ penarũ. De quo magno fasce btã agatha quedã ligna passionũ extraxit ꝛ sibi fasciculũ fecit. Primũ lignũ est qꝛ fuit alapis cesa. Et istd̃ extraxit de magno fasce dilecti:q̃ in facie fuit velatus ꝑcussus ꝛ ꝯsputus: Libẽter ergo voluit faciẽ suã ꝑcuti cito turpãdã corrosiõe vermiũ ex quo illa facies fuit percussa q̃ est gloria angeloꝝ. Scd̃m lignũ est,qꝛ fuit in equuleo extẽsa. Et istud traxit de magno face dilecti,qui tãq̄ pellis fuit in cruce extẽsus.ps. Extẽdẽs celũ sicut pellẽ. Libẽter ergo voluit extẽdi ĩ equuleo amore dilecti q̃ fuit extẽsus in patibulo. Tertiũ lignũ fuit qꝛ fuit in pectore vulnerata qꝛ ei mammilla fuit euulsa.ꝛ istd̃ traxit de magno fasce dilecti qui fuit iuxta cor in latere vulneratus. Libẽter ergo in pectore vulnꝯ portauit amore dilecti:q̃ in corde vulnꝯ accepit. Quartum lignũ est quia fuit carceri inclusa. Et

istud lignum extraxit de magno fasce di=
lecti: q inclusit se in carcere veteri stabuli
t lymbi. Libēter igitur sustinuit carcerez
amore dilecti qui p nobis se taliter icar=
ceravit. Quintum lignū est: quia inter te=
stas t carbones fuit inuoluta. Et istud ex
traxit de magno fasce dilecti: qui t si non
habuit carbones ignitos habuit tñ cla=
uos acutos. Et ideo libenter voluit i car
bonibus volutari amore illius q clauis
voluit perforari: t i fornace scz crucis as
sari. Dilect⁹ tam multas alias penas sus
tinuit: ex quibus maximum fascē sibi fe=
cit. Ipse eñ gygas gemine substātie fuit:
t ideo magnū fascē portare potuit. Aga
tha vero tam magnum fascē portare nō
potuit: t ideo aliqua ligna collegit de fa
sce dilecti: t sibi fasciculū fecit: t ergo di=
xit. Fascicul⁹ myrrhe dil. in mi. Scdo cō
mendatur a penarum dilecti cōtinua me=
ditatione t deuotione: cum dicitur. Inter
vbera mea cōmorabitur. Circa qd notan
dum q vbera habēt vim attractiuā cum
sint spondiosa t porrosa: habent vim cō
uersiuā qr per calorē cordis fit decoctio
sanguinis t cōuertit in naturā lactis ha=
bent vim effusiuam: qr lac emittūt. Ube=
ra igit anime sunt memoria: intelligētia
t volūtas. Et ista circa passionē hñt vim
attractiuā: qr memoria appetit ipleri p
continuā recordationē. Thren. iij. Recor
dare paupertatis mee tc. t ifra. Memo
ria memor ero t tabescet in me aia mea.
Intelligentia p verā fidem. Ps. Intingua
tur pes tu⁹ in sanguine. Pes aie est fides
que tunc in sanguine intingitur qñ christi
passione repletur volūtas appetit ipleri
per deuotionē. Job. xxxix. Pulli eius la=
būt sanguinē. Scdo hñt vim conuersiuā.
Nā tunc dū sanguis passiōis: sic est i me
moria intelligētia t volūtate. Adest tri=
plex ignis q ipm dealbat t quodāmodo
in lac cōuertit, scz ignis meditatiōis q cor
accendit. Ps. In meditatiōe mea exarde
scet ignis, ignis amoris qui cor cōbusti=
bile facit. Luc. xij Ignē veni mittere in
terrā. tc. Et ignis desiderij celestis q scin
tillas i cor pijciet. Eze. i. Scintille quasi
aspectus eris cādētis. Et sic sanguis de=
albatus animā dealbat. Apocal. vij. La
uerunt stolas suas t dealbauerūt eas in
sanguine agni. Tertio ipsa vbera habēt
vim effusiuam. Nā aliqñ effundūt lac ali
quādo sanguinē: t aliqñ butyrum. Iuxta
illud Prouerb. xxx. Qui nimis pmit vbe=
ra ad eliciendū lac exprimit butyr. Et q
vehementer emungit elicit sanguinem.
Sancti eñ predicatores qui sunt vbera
ecclesie aliqñ effundūt lac: qñ alios indu
cunt ad puritatem innocentie. i. Petri. ij.
Sicut modo geniti infantes lac concupi=
scite. Aliqñ effundunt sanguinem quan=
do alios animant ad imitationē passio=
nis dñice. i. Machab. vi. Elephātis ostē
derunt sanguinē vue t mori. Aliqñ effun
dunt butyr qñ alios inducūt ad pingue
dinem deuotionis eterne. Esaie. vij. Bu=
tyrum t mel comedet. Ille comēdit mel
q afficit circa diuinitatis gloriā. Ille bu=
tyrum qui afficitur circa infirma huma=
nitatis. Tertio cōmendatur a suarū pe=
narum voluntaria perpessione: cū dicit.
Inter vbera mea cōmorabitur. Habebat
enim illas penas inter vbera. i. inter in=
tellectum t affectum quia libēter eas sus
tinebat propter dilecti fidē t ei⁹ amorē.
Uñ dr agatha letissime t gloriāter ibat
ad carcerē: t quasi ad epulas inuitata
agonē suum domino precibus cōmēda=
bat. vbi notātur quatuor gradus. Prim⁹
est qr sustinuit patiēter. Et iste grad⁹ pre
ponitur qr t si letissime ergo t patiēter.
Et est necessitas. Scds est qr sustinut libē
ter. vnde dr. Agatha letissime t iste est p=
fectionis. Tertius est qr sustinuit glorian
ter. vnde dicit. Et gloriante ibat ad car
cerem: t iste est magne virtutis quādo qs
magis gloriatur de despectu ppter deū
qz de honore ppter mundū. Quartus qr
sustinuit delectabiliter: quod notatur cū
dicitur. Et quasi ad epulas iuitata: t iste
nō est humane facultatis sed gratie cele
stis. De his quatuor gradib⁹ sic dr. Nō
potest aia mea in padisuz intrare: nisi di
ligenter corpus meum feceris a carnifici
bus attrectari: ecce qmo portauit patien
ter. Ego in his penis sic delector sicut q
bonū nunciū audit: ecce quomodo por=
tauit libēter. Aut quod diu desiderauit:
ecce qmo portauit gloriāter. Aut q mul=
tos thesauros inuenit: ecce quomodo por
tauit delectabiliter.

¶ Sermo.lxxxvi. In cathedra sancti petri. Sermo.i.

Exaltēt eū ī cathedra seniorum laudent
eum. ps. Dupliciter beat⁹
petrus exaltat⁹ fuit scȝ a
deo cū dr: Exaltent eum in
ecclia plebis. Et a populo antiocheno:
cum dicit. Et in cathedra senioꝝ laudēt
eum. Quantum ad primum notandū ꝙ
pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus eū super
aplos seu angelos in quatuor exaltaue-
runt. Primo in dnica corporis consecra-
tione. Angeloꝝ quidē est sacerdoti cōse-
cranti assistere ꝛ hostiā cōsecratā deo of-
ferre. petri autē ꝛ sacerdotū est panē in
corpus christi conuertere: quod nulli an
gelo est datum. vnde nō angelis: sȝ solis
sacerdotibus datū est. Luc.xxii. Hoc est
facite in meā ꝯmemorationē. Scdo ī pec
catoꝝ remissionē. Angeloꝝ qdē est pctō-
res suis īspirationib⁹ a peccatis auerte-
re suis orationib⁹ sibi dei miaȝ iplorare.
Petri vero ꝛ sacerdotū est sibi ꝯfessis pec
cata remittere. vnde nō angelis sȝ solis
sacerdotib⁹ dictū est illud Joā.xx. Quo-
rum remiseritis pctā remittūt eis. Et qr
hoc officium solius dei est scȝ peccatum
remittere. ideo dii vocant. ps. Ego dixi
dii estis. Tertio in clauiū collatione. An-
gelorum quidē est aias ad celū deduce-
re: petri ꝛ sacerdotū est ipsis aiab⁹ celi
ianuam aperire. Unde nō angelis sȝ pe-
tro dictū est. Matth.xvi. Tibi dabo cla-
ues regni celorum. Quarto in iudiciaria
potestate: angeloꝝ qdē est iudicādos ad
iudiciū colligere, collectos ab iuicē sepa
rare: separatos malos ī ignē proiicere.
Sȝ petri ꝛ successoꝝ eius est ipsos iudi-
care. Un̄ nō angelis sed petro ꝛ successo
ribus suis dictū est. Math.xix. Amē di-
co vobis ꝙ vos q̄ reliquistis omnia ꝛ se-
cuti estis me ꝛc. Scdo beatus petr⁹ fuit
hodie exaltat⁹ ꝛ incathedrat⁹ a populo
antiocheno: cum dr. Et ī cathedra senio-
rum laudent eum. Notādū autē ꝙ istud
festum de incathedratiōe scti petri quatuor
de causis celebratur. Primo ꝓpter mira
culosam petri liberationē ꝛ exaltationē.
Nā cū theophilus princeps antiochie
ipm in carcerē deduxisset ꝛ tandē ꝑ dei ꝓ
uidentiā ꝛ pauli apli īdustriā ꝛ petri vir
tuosam potētiā: ꝙ scȝ eius filiū suscitauit
fuit d̄ carcere liberat⁹ ꝛ ī cathedra subli
matus: ꝛ patriarcha antiochen⁹ effect⁹.
Ideo etiā ecclia hoc festū celebrat vt de
petri liberatiōe deo grās agat. Et quia
prelati ecclesie tunc ceperūt loco potesta
te ꝛ nomine sublimari. Secūdo celebrat
ꝓpter noui nois impositionē. Nā apud
antiochiā discipuli ꝑmo vocati sunt chri
stiani. Magna dei dignatio ꝙ nomen suū
nobis ꝑticipare voluit. Esa.lxv. Seruos
suos vocauit noie alio. Et id tm̄ bnficium
est nobis cū letitia recolendū. Parū autē
esset habere nomē nisi ꝛ res nois hēretur.
Aug. Christian⁹ aūt est qui nō tm̄ nomi-
ne sȝ opere est. Christus aūt ab vnctione
dr. Ille vere est christianus qui habet vn
ctionē grē q̄stū ad se. i. Joā. ii. Et vos vn
ctionē quam accepistis ab eo maneat in
vobis. Qui hȝ oleū ꝯpassionis ꝛ miseri-
cordie q̄stū ad primū. Prouer.xxi. The
saur⁹ desiderabilis ꝛ oleū in habitaculo
iusti. Qui hȝ vnctionē consciētie q̄stū ad
deū Mat.xxv. Prudētes v̄gines accepe
rūt oleū ꝛc. Tertio celebrat ꝓpter coro
ne clericalis institutionē. Institutū enim
fuit vt clerici coronā deferrēt clericalem
ꝓpter tres cās. Primo ꝓpter petri immi
tationem. Cum enim apud antiochiam
fuisset captus: infideles ob xpi iniuriam
sibi summitatem capitis abraserunt. Ce
teri aūt clerici vidētes pastorē suū sic in
capite deformatū: idē sibi fecerunt fieri.
Et sic petr⁹ postmodū illud voluit serua
re in gloriā: ꝙ sibi in xpi iniuriā fuerat
irrogatū. Ex quo ptȝ ꝙ de⁹ de malis se-
pe bona elicit. Un̄ de abrasiōe capitis fa
cta in ignominiā ortū habuit corona cle
ricalis: seruata in gloriā. Secunda cā est
propter distinctionē: vt scȝ per hoc signū
clerici a laicis discernātur. Olim deus di
stinxit populū iudeoꝝ a populo gētiliū
per circūcisionis signaculū. Sȝ cōueniē-
tius est nostrū signaculū q̄ illorū. Illud
em̄ fiebat ī pte corporis verecunda: nos
trū fit ī pte corporis reuerēda. Illud in
mēbro generatiuo: qr dediti erāt gene-
rationi filiorum: nostroꝝ ī mēbro ad ce-
lū eleuato ꝙ debem⁹ esse intenti cōtēpla

tioni celestiū. Illud em̄ cum dolore ⁊ effusione sanguinis: nostrū cū exultatiōe ⁊ leticia cordis. Tertia causa est ꝑpter mysticam significationē. Fuit in superiori parte totalis rasio pilloꝝ: q̄ inter deū ⁊ ipsos clericos nihil debet esse mediū. Fit detrūcatio capilloꝝ q̄ debet detrūcare superfluitatē tꝑaliū ⁊ cogitationū malarū. Fit circularis formatio, tū q̄ ipsi sunt ministri ei⁹ q̄ caret ⁊ fine ⁊ principio. Tū q̄ seruire deum est regnare. Tū q̄ de corona sacerdotalis dignitatis clerici pducturi sunt ad coronā eterne felicitatis. Quarto celebat ꝑpter prime misse petri celebratione. Ipse primā missam in pōtificalib⁹ antiochie celebrauit. Et credēdū est ꝙ isto die vel saltē isto tēpore, ⁊ iō hec dies nobis celebris dꝫ esse. Ioānes q̄dē primā missam suā dixit i asia. Jacob⁹ in hierl'm Marc⁹ i alexādria. ii. Regū. xxiii. Dauid sedēs in cathedra sapiētissim⁹ princeps inter tres. Fuit petr⁹ sapiēs tā̄ Joānes sapiētior respectu Jacobi sapiētissim⁹ respectu. s. marci. Quito celebrat ꝑpter erroris destructionē. Olim em̄ gētiles i hac die festū faciebāt ꝙ continebat errorē: superstitionē: ⁊ illusionē. Error q̄dē erat q̄ credebāt ꝙ anime defunctorum circa monumēta suoꝝ corpoꝝ morarent. Supstitio aūt erat q̄ cibaria ⁊ vina sup tumulos charoꝝ suoꝝ ponebāt credētes ꝙ aīe talibus indigerēt. Sꝫ sicut dī maxim⁹ nō indigebāt corporarib⁹ cibis sꝫ orōnib⁹ deuotis eleemosynis assiduis ⁊ sacrificiis altaris. Illusio aūt erat: q̄ demones in nocte oīa cibaria cōsumebāt. Et sic eis alludebant ac si aīe comedissent. Ideoq̄ sctī patres ordinauerūt ꝙ illa die qua ista flebāt fieret festū de incathedratiōe bti petri. vt virtute illius solēnitatis hec superstitio obliuioni traderet. Unde ab aliquibus festum hoc vocatur festū petri epularum: ⁊ sic istud festū expurgauit errorem remouit supstitionē ⁊ detexit illusionem.

¶ Sermo. lxxxvii. De eodē die. Ser. ii.

Dauid sedens in cathedra sapientissimus inter tres. ipse em̄ est quasi tenerrim⁹ ligni vermicul⁹. ii. Regū. xxiii. Per dauid qui interꝑtatur manu fortis, significatur beatus petrus qui propter suam fortitudinem a petra est appellat⁹. Commēdat aūt in premissis verbis a quatuor. Primo a chathedra in honore cū dī. Sedens in cathedra. Est aūt triplex cathedra scꝫ regalis magistralis ⁊ sacerdotalis. De cathedra regali dicit. i. Regū. xx. Cū sedisset rex super cathedram suam ⁊c. De cathedra magistrali dicit. Matt. xxiii. Super cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei ⁊c. De sacerdotali dī. in psal. In cathedra seniorum laudēt eum. Presbyter em̄ grece latine senex dī. In his tribus cathedris sedit sctūs petr⁹ scilicet in cathedra regali quia ad eum spectat iudicium omnium causarum, in magistrali quia ad ipsum spectat expositio scripturarū. Et in sacerdotali quia ad ipsum spectat ligatio ⁊ absolutio peccatorum. Primo igitur sedet in cathedra regali q̄d ipsū spectat omne iudicium scilicet ciuile ecclesiasticū ⁊ medium. Deut. xvii. Si difficile et ambiguum iudicium apud te esse prospexeris inter sanguinem ⁊ sanguinem per q̄d intelligitur iudicium criminale et ciuile: inter lepram non lepram: per quod notatur ecclesiasticum criminale: ⁊ causam ꝙ ad vtrūq̄ refertur tam ecclesiasticum q̄ ciuile venies ad sacerdotes leuitici generis. Secundo sedit in cathedra magistrali quia ad eum solum spectat scripture expositio. Non em̄ licet laico sed clerico predicare: vel exponere scripturas vt non turbis: sed apostolis dictū est. Mat. xvi. Predicate euangelium omni creature. Scripturarū interpretatio. ii. Petri. i. Omnis prophetia ꝓpria interꝑtatione nō fit ⁊c. Scripturarū modificatio. vnde illud q̄d dī. Matt. xix. Q̄d deus coniunxit hō nō separet: sic per fidē petri modificatur q̄d ꝯiunxit p cōsensum mentis ⁊ copulam carnis. Tertio sedit in cathedra sacerdotali: quia ad ipsum spectat ligatio ⁊ absolutio culparum. Peccator quidē supra se habet celū clausum. ⁊ infra infernū apertū intra se nō hꝫ grām sed culpā ⁊ perdidit meritoꝝ participationem in ecclesia sctoꝝ. Pōt aūt sacerdos peccatori celū aperire. Mat. xvi. Quodcūq̄ ligaueris sup terrā. ⁊c. ⁊ quodcunq̄ solueris

tria que in quolibet prelato requiruntur
Primum est morum maturitas:quod no
tatur cũ dicit.Ex his viris vir em̃ matu=
ritatẽ importat.Magnũ enim periculuz
est dum prelatus maturus nõ est.Eccl.x.
Ue terre cuius rex puer est.Secũduz est
vite sanctitas:quod notat cũ dicit.Qui
nobiscũ sũt cõgregati.In tam beata em̃
cõgregatione nullus potuisset habitare
nisi valde sanctus:vñ dicit.Chry.q̃ quã
diu iudas fuit i collegio apostolorũ dya
bolus non fuit ausus ipsum inuadere:sz
qñ ab ipsis recessit in ipsuz intrauit.Ter
tiũ est sapie ꝛ doctrine veritas:qḋ notat
cũ dicit.Omni tẽpore quo intrauit ꝛ exi=
uit ꝛc.Nullus em̃ alicuiꝰ negocij plenaz
noticiã scire potest nisi prius sciuerit eiꝰ
pricipiũ:finẽ ꝛ mediũ.Matthias namq̃
olim actuũ sciuit principiũ ideo dr ol tpe
quo intrauit.s.p natiuitatẽ sciuit ꝛ finem.
ideo sequit.Exiuitq̃ dñs iesꝰ scz p passio=
nẽ.Sciuit ꝛ mediũ:vñ sequit.Incipiẽs
a baptismate Johanis ꝛc.De his tribꝰ
dr.Deut.j.Date ex vobis viros:ecce mo
rũ maturitas.Sapiẽtes ꝛ ignaros:ecce
sapiẽtie veritas.Et quorũ ↄuersatio fuit
pbata:ecce vite sctitas.Tertio cõmẽda
bilis est ex pte modi eligẽdi.Apostoli ei
ipsam electionẽ incoauerũt ab exhorta
tione salutifera:qꝛ petrus vtilẽ sermonẽ
premisit cũ em̃ dr.Surgẽs petrus in me
dio fratrũ dixit ꝛc.Prosecuti sunt ipsam
cũ oratiõe deuota vñ dixit.Et orãtes di=
xerut.Tu domine ꝛc.Et terminata est cũ
reuelatione diuina:vñ dicitur Et cecidit
sors super mathiam.Scd̃m dionysiũ il=
la sors fuit q̃dã splendor diuinus p quẽ
ostẽdebat q̃ erat in apostolũ assumẽdꝰ.
Secũdo cõmẽdat a vite perfectione:cuz
dicit.Non sit filius ei in omni pplo.Hec
aũt perfectio in quatuor cõsistit.Primo
in hoc q̃ fuit magne sanctitatis quo ad
seipsum.Et hoc habet testimoniũ a pa=
tre:qꝛ Mathias paruus interpretatur.
Et ad patrẽ spectat paruulos cõfouere.
Matth.xviij.Nõ est volũtas pris mei vt
pereat vnꝰ ex pusillz istis.Testimoniũ ha
buit a filio:quia cũ duos statuissent.istũ
xps preelegit.Testimoniũ habuit a spi=
ritu sctõ in penthecoste cũ eũ gra sua re=
pleuit.Testimoniũ ẽt habuit a toto apo

stolorũ collegio q̃ eũ cũ ioseph statuerũt
Credẽdũ ẽ em̃ q̃ si duo meliores habuis
sent ipsos statuissent Scd̃o eiꝰ pfectio cõ
sistit in hoc q̃ fuit multe familiaritatis ꝛ
dilectiõis quo ad xp̃m.Cuius signa tria
fuerũt.Primũ est q̃ xps fecit eũ cõtribu=
lem suũ.Fuit enim de tribu iuda sicut et
xps Solẽt aũt hoies q̃ sunt ex eadẽ co=
gnatione se inuicẽ diligere.Ephe.v.Ne
mo carnem suam odio habuit ꝛc.Scd̃o.
fecit eũ cõpatriotã suum.Fuit em̃ beth=
leemita sicut ꝛ christus.Solent nãq̃ ho=
mines eiusdẽ patrie specialem adinuicẽ
familiaritatẽ habere.Tertiũ est:qꝛ fecit
ipsum cõmilitonẽ suũ:quia scd̃m quos=
dam crucifixus fuit.Et sic xp̃o in eodem
equo et sella sedit.Hester.vj.Homo quẽ
rex honorare cupit debet imponi supra
equũ qui de sella regis est.Tertio ↄsistit
eius pfectio in hoc q̃ fuit multe potesta=
tis quo ad operationẽ miraculorũ:quo=
rum quedam attestant suã misericordiã
Nam cũ cẽtum quinquaginta homines
ex quadã potiõe toxicata intoxicati fuis=
sent:omnes sanauit et ad fidẽ conuertit.
Quedam attestãtur sue iusticie veritatẽ.
Quia cum quidã obstinati persisterent ꝛ
verbũ dei deriderent dixit eis.Denũcio
vobis q̃ viui in infernum descendetis.
Statimq̃ terra se apperuit:ꝛ ipsos vi=
uos deglutiuit:quedam vero suã poten=
tiã:quia demones expellebat ꝛ in infer=
nũ mittebat.Vñ cũ quidam demon infor
ma pueri cõtra ipsum excitaret:ipsuz ex
pulit ꝛ in infernum misit.Cũ etiã esset in
carcere demones in ipsum dẽtibꝰ freme
bãt tñ ad ipsum accedere nõ audebant.
Quedã vero attestant magnã suã fidez
qꝛ quãdã potionẽ intoxicatã totam bi=
bit et nullam lesionẽ sensit.Hec em̃ eius
fidem attestãtur iuxta illud quod legit
Marc.vl.Signa autẽ eos q̃ crediderint
hec sequentur.Et infra.Et si mortiferuz
q̃d biberint non eis nocebit.Quarto cõ=
sistit eiꝰ pfectio in hoc q̃ fuit magne acer
bitatis q̃tũ ad martyriũ.Quamuis em̃
alibi legatur q̃ in pace quieuerit alibi ta
men legitur q̃ fune in collo misso p ciui=
tatem sit tractus alibi crucifixus alibi q̃
fuit lapidatꝰ:ꝛ securi excerebratꝰ.Sub=
ponendo igitur q̃ ad dominũ transiret

per viam martyrij: possumus ista cōcordare et dicere q primo per ciuitatē fuit tractus sed non mortuus: deinde fuit crucifixus et ibi stans in cruce fuit lapidatus et securi percussus.

¶ Sermo. lxxxix. Eodem die sermo. secundus.

Fiāt dies eius et pauci et episcopatum eius accipiat alter. Et infra, Et persecutus est hominem mendicū et inopem, et compūctum corde mortificare. Et zona qua semper precingitur et cet. Psalmus. cviij. et ista verba de iude depositione et quod de Mathie electione intelligatur testatur petrus dicens. Actuum primo. Uiri fratres oportet implere scripturā quam dixerat spiritussanctus per dauid etc. In quibus verbis quattuor ponuntur: iude depositio: cum dicitur. Fiant dies eius pauci. Christus namq iudam fecit discipulum suum postea apostolum suum, postea procuratorem suum. Sed in hoc triplici statu facti sunt dies eius pauci. Paucis enim diebus stetit in discipulorum consortio, paucis diebus in apostolorum collegio: et paucis diebus in procuratoris officio: sed mirum videtur quare Christi sapientia ipsum posuit in consortio suarū ouium quam sciebat futurum esse lupū: in collegio apostorum quem sciebat futurum esse proditorem suum: quare eum fecit suum procuratorem quem sciebat esse futurum magnum furem, sed hoc sapientissima ratione est factum: ideo enim posuit eum in consortio discipulorum suorum vt bonos cum malis in hoc mūdo mixtos esse ostendat. Nam in hoc mundo aliquando diabolus inuenitur inter filios dei. Job. secundo cap. Quadam die cum venissent filij dei et assisterent coram domino affuit inter eos Sathan. Aliquando inter ministros dei zacha. tertio. Ostendit mihi Jesum sacerdotem magnum: et sathan stabat a dextris eius vt aduersaretur ei. Aliquādo inter apostolos dei Johan. sexto. Nonne duodecim vos elegi: et vnus ex vobis diabolus est? Secundo fecit eum apostolum quem sciebat futurum esse proditorem suum vt vanam fiduciā amputaret ne in hunc mundum aliquis securum se esse credat. Bernardus. Nusquam est securitas fratres mei: neq in celo, neq in paradiso: multo minus in mundo. In celo namq cecidit angelus sub presentia diuinitatis. Adam in paradiso in loco voluptatis: iudas in mundo in schola saluatoris. Tertio fecit eum procuratorem suum quem sciebat furem: vt temporalia vilia et contemnenda esse doceret. Habuit quidem christus in hoc mundo quinque, scilicet corpus: ecclesiam: matrem propriam et animam: et quandam modicam substantiam pro expensis oblatam. Corpus autem habuit valde charum, ideo dimisit ipsum custodibus: valde charis, scilicet Joseph et Nycodemo. Matrem et ecclesiam habuit chariores ideo commendauit eas custodibus charioribus, scilicet Joanni et petro. Animam habuit charissimam: ideo eam recommendauit patri charissimo: pecuniam habuit contemptibilem et vilissimam, ideo ipsam iude commendauit. Secundo ponitur depositionis ratio cum dicitur. Persecutus est hominem inopem, et mendicum et compunctū corde mortificare. Et vocatur Christus inops, mendicus et compunctus: fuit enī inops, id est, sine ope adiutorij: quia ipsum pater dereliquerat multis eum tribulationibus expendendo. Matthe. vicesimoseptimo cap. Deus meus vt quid dereliquisti me. Judei vsq ad mortem persequendo. Psalm. Amici mei et proximi mei aduersum me appropinquauerunt et steterunt. Apostoli abeo fugiendo. Psalm. Elongasti a me amicum et proximum: notos meos a miseria. Talem igitur inopem iudas persecutus est vsq ad proditoriam captionem. Et hoc fecit intus turbarū auxilio ac interueniēte precio et mediante osculo. Mira insania: quia iudas cum turba cepit dere-

lictum cum osculo prodidit amicum. Pro pecunia vendidit saluatorē suum. Secundo fuit mendicus. Dicitur enim mendicus quasi ad manum dicens: quia pauperes sine voce solent ad diuites manum extendere. Sic ꝛ Christus in cruce manus extendit ad patrem: vt ipsum reconsiliaret. Psalmus. Eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Ad diabolū vt ipsum caperet. Abachuc tertio. Cornua in manibus eius. Ad humanum genus: vt ipsum ad compassionem inclinaret. Sed conqueritur dicens. Esaie. sexagesimo quinto. Expandi manus tota die ad populum incredulum. Istum sic mendicum iudas persecutus est vsqꝫ ad futuram rerum oblationem. Johannis duodecimo cap̄. Fur erat et loculos habens ꝛc. Tertio fuit compunctus id est dolore captus. Et hoc intus in mente. Matth. vigesimo quinto cap̄. Tristis est anima mea vsqꝫ ad mortem. Et extra in corpore: et hoc supra capitis coronatione. Et infra in pedum perforatione Et in medio: in flagellatione. Et in latere: in operatione eiusdem. Et istum sic compunctum ꝛ doloribus plenum iudas persecutus est vsqꝫ ad mortem. Tertio ponitur eius punitio: cū dicitur. Induit maledictionem sicut vestimentum ꝛc. Ubi maledictio iude assimilatur vestimento zone: aque: ꝛ oleo. Uestimentum autem induit: zona restringit vestimenta: aqua subintrat viscera oleum penetrat ossa. Maledictio igitur dei corpus iude: sicut vestimentū induit quando laqueo se suspendit. Tanq̄ zona ipsum precinxit: quando pene eterne ipsum addixit. Illi qui sunt in purgatorio habent penam sed non cū zona quia pena non est eis stricta. Illi qui sunt in inferno habent cum zona: quia eternitas penam constringit ꝛ perpetuo adherere faciet. Maledictio sicut aqua intrauit in eius viscera quando in terrā sunt diffusa. ij. Macha. ix. Apprehendit eum dolor dirus viscerū: ꝛ quidem satis iuste quippe qui aliorum torserat viscera. Juste igitur iude viscera sunt diffusa qꝛ multorum torserat viscera scilicet christi doloribus ea replendo marie viscera doloris gladio vulnerando. Apostolorum: ea tristitia implendo: et sanctarum matronarum viscera fletibus contristando. Maledictio dei sicut oleum eius ossa penetrauit quando eius anima que debet esse os et robur corporis ad infernum descendit. Actuum primo. Preuaricatus est iudas vt abiret in locum suum, id est, in infernum qui est locus suus, id est, sibi congruus ratione desperatioinis. Amos secundo. Super tribus sceleribus moab: et super quartum non conuertam eum. Judas autem quatuor scelera cōmisit scilicet auaritie: proditionis: homicidij: ꝛ desperatiōis. Super tribus igit̄ sceleribus prim⁹ de⁹ fuisset conuersus iude ad misericordiā. Super quartum autē scilicet desperationis conuerti noluit: quia indignum se fecit. Quarto ponitur mathie electio: cū dicitur. Episcopatum eius accipiat alter. Qua quidem electio commēdabilis fuit propter tria que electores habuerunt. Primo habuerunt intentionem rectam. Intendebant enim illum eligere qui esset secundmm dei approbationem: qui haberet sciētie illustrationem: et qui posset facere in populo magnam edificationem. De his tribus dicitur. Jerem. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meum qui pascent vos scientia ꝛ doctriena Secundo habuerunt mentem deuotam qꝛ orationibus institerunt. Imminente enī electione debemus orationibus insistere: ad quod instruimur exemplo apostolico sicut hic. Exemplo prophetico Unde moyses cum deberet a principatu cessare orauit dicens. Nume. xxvij. Prouideat dominus deus exercituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc ꝛc. Tertio seruauerunt formā canonicam que fuit per communem consensum ꝛ potius diuinam inspirationem cum dicitur. Cecidit sors super mathiā. Prouerbio. xvj. Sortes mittuntur in sinū et a domino temperantur. Huius autem exemplo nō est sortibus vtendum. Tum quia secundum Hiero. priuilegia paucorum: non faciunt legem communē Tum qꝛ secundum Bedā. Donec veniret veritas figurā licuit obseruare. Posset tamē

quis vti sortibus quādo tria cōcurrunt
Primo qn̄ hoc fieret in necessitate vnde
cū quedā ciuitas fuisset obsessa: et esset cō
ditio q̄ dērēt recedere: et q̄ remanere. Cō
sultus Aug. rñdit. Sorte hoc est dirimē
dū. Un̄ alibi dicit q̄ sors nō est aliqd ma
li sed res in humana dubietate diuinā
indicās volūtatē. Scd̄o qn̄ fieret p̄missa
dei ad orōnē. Tertio qn̄ fieret cū sapiē
ti cōsilio et deliberatiōe Ista tāgit Beda
dicēs. Si qs necessitate cōpulsus exēplo
aploꝝ sortib' putat deū esse cōsulēdum
videat apostolos hoc egisse collecto fra
trum cetu et ad deum fusis precibus.

¶ Sermo. xc. De eodem die fer. iij.

Oportet iple-
ri scripturā quam predixit
spiritussanct' p os dauid
de iuda etc. In hac electio-
ne apostolica fit mētio de
duobus. Primo de indigni prelati scili-
cet iude depositiōe cū dicit. Oportet im-
pleri scripturā etc. Secūdo de digni sub
rogatiōe cū dicit. Oportet ex his viris
etc. Circa primū notandū q̄ prelat' qua-
tuor de causis deponi debet propter q̄s
iudas deponi debuit. Primo ꝑpter ho-
micidij immanitatē et maxime qn̄ homi-
cidiū notoriū est. Judas aūt homicidiū
cōmisit qn̄ dei filiū interfici ꝓcurauit. Et
illud homicidiū fuit notoriū. Un̄ dicitur.
Et notū factū est oībus habitātibus in
hierusalē. Est aūt triplex notoriū .s. pre
sumptiōis facti et iuris Homicidiū ergo ei'
fuit notoriū. Primo presumptionē violē
tā: qn̄ cū inimicis capitalibus xp̄i secretū
cōsiliū iniīt. Matth. xxvj. Tūc abijt vn'
de duodecim q̄ dicebatur iudas scarioth
ad principes sacerdotū etc. Scd̄o per fa
cti euidētiā qn̄ .s. venit cū turba cū gla-
dijs et fustib' cōprehendere iesum. Tūc
eñ nulla potuit tergiuersatione celare:
quin xp̄i mortē tractauerat. tertio per cō
fessionē ꝓpriā: qȝ est notoriū iuris quā-
do homicidiū suum manifestauit dicēs.
Matt. xxvij. peccaui tradēs sanguinē iu
stum. Et ista confessio facta est in iudicio
idest coram precipibus sacerdotum qui
erant iudices q̄uis mali essent. Secūdo
deponi debuit propter hereticam pra-
uitatem. Ipse enim christi fidem rece-
pit: sȝ ab ipsa postmodū preuaricatus
est: vn̄ dicit. de qua preuaricatus est iu-
das vt abiret in locū suū: idest in infernū
qui est locus suus .i. sibi congruus. In-
fernus enim est loc' fetoris. Esa. xxxiiij.
De cadaueribus eorum ascendit fetor et
ideo sibi cōpetit ratione inuidie. Prou.
xiiij. Putredo ossiū inuidia. vnde sup il
lud. Joh. xij. Quare hoc vnguentū nō ve
nijt trecētis denarijs et datū est egenis:
dicit glosa. Bono odore morit serpēs
Est locus ardoris: et iō cōpetit sibi ratio
ne ardētis auaritie. Jo. xij. Fur erat et lo
culos hn̄s. et ea mittebant portabat. Est
loc' horroris Job. x. Ubi null' ordo sȝ
sempitern' horror inhabitat. iō sibi com
petit ratione ꝓditionis facte ex qua tāt'
horror totū mūdū cōcussit q̄ obscurat'
fuit sol terra tremuit lapides scissi sunt
et monumēta scissa sunt et aperta. Tertio
deponi debuit ꝓpter simoniacā prauita-
tē. Uēdidit eñ christū pro re tp̄ali id est
pro triginta denarijs. Notādū aūt q̄ sūt
quedā annexa spūalib' sicut iuspatrona
tus, et sunt q̄dā mēre spiritualia, vt sūt ec
clesie sacramēta. q̄dā diuina sicut spūs-
sci dona, sicut remissio pctōꝝ miraculo
rum operatio et hmōi. Uendere aūt spiri
tuali annexū magna est simonia. Uende-
re aūt spirituale purum, est simonia ma-
ior. Uendere quid diuinū est simonia ma
xima In xp̄o aūt fuit quoddā spirituali
annexū scȝ ei' caro que mediāte aīa fuit
diuinitati annexa et coniuncta, fuit in eo
quoddā diuinū scilicet ei' diuinitas bea
ta. Judas ergo vendēdo xp̄m pessimā
simoniā cōmisit: qȝ vendidit quoddā spi
rituali annexū: quoddā spūale purum et
quoddam ex toto diuinum. Quarto de-
poni debuit ꝓpter dilapidationē. Qua-
tuor aūt modis prelat' dilapidator po-
test dici. Aut quādo bona ecclesie indebi
te consumit aut quādo ea per negligen-
tiam perire sinit: aut quādo spiritualia
negligit: aut quādo malo exemplo gre-
gem corrūpit. Ista quatuor modis iu-
das dilapidator fuit. Primo qȝ bona
christi indebite consumebat Jo. xij. Fur
erat et loculos habēs et ea que mittebā
tur portabat. Secūdo in procurādo ne-

gligens erat vt cum xp̄s dixit ei. Joānis
xiij. Quod facis fac citius quidā credide
runt quod dixisset ei. eme nobis que op⁹
sunt ad diē festū: aut quod egenis aliqd
daret. Et quo habetur quod iudas nihil
parauerat nec pro die festo: nec pro pau=
peribus. Tertio spiritualia negligebat,
quia de pauperibus nō curabat. Joan. xij.
Hoc aūt dixit nō quia de egenis pertine
bat ad eum ꝛc. Quarto apostolos ꝙtuꝫ
in se erat malo exemplo corrūpebat vñ
postꝙ ab apostolis exiuit dixit christus
Joānis. xiij. Nūc clarificatus est filius
hominis. Erat eñ iudas cum apostolis
sicut diabolus cum angelis: lupus cum
agnis, ꝛ accipiter cum columbis: ꝛ íō col
legium apostoloꝝ non fuit clarum: sed
ipso recedente clarificatus est. xp̄s in eo.
Secūdo fit mētio de prelati dignitate id est
mathie subrogatione: cum dicit. Opꝫ er
go ex his viris qui nobiscū sunt congre
gati ꝛc. Circa cuius electionē quatuor tā
gunt. Primum est commēdatio eligēdi.
Commendat autē a tribus scꝫ a magna
nimitate constātie in hoc ꝙ vocatur vir,
id est virilis. Non eñ fugit vt mercena=
rius sed constāter stetit vt pastor bonus.
Greg. Mercenarius fugit non mutādo
locum: sed subtrahendo solatium: fugit
quia iniustitiā vidit ꝛ tacuit: fugit q2 sub
silentio abscondit. Secūdo commenda
tur a ꝑfectiōe scientie: fuit eñ in schola
xp̄i ꝙtum ad inchoationē. vnde dicitur.
Omni tempore quo intrauit ꝛc. ꝙtuꝫ ad
consummationēm: cum dicitur: ꝛ exiuit
dñs iesus inter nos ꝛc. quantum ad pro
secutionem vnde dicitur. Incipiēs a bap
tismate Joānis: quātuꝫ ad terminatio
nem. vnde sequitur. Usqꝫ ad diem quo
assumptus est a nobis. Tertio cōmēdat
a sanctitate vite que apparet ex nois in
terpretatione: quia interpretatur paruꝰ.
Ex apostolorum electione quia de tāto
numero ip̄m ioseph statuerunt: ex diuina
approbatione: q2 deꝰ ip̄m alteri ꝑelegit.
¶ Secūdo tāgit electionis commenda=
tio: cum dicitur. Et statuerunt duos. Que
quidē commendabilis est ex ratione nūe
ri, zeli, ꝛ meriti. Ipsa eñ fuit magna ꝙtū
ad numerū: q2 de centū ꝛ viginti electo
ribus nullus discordauit. Fuit sana ꝙtū
ad zelū: q2 statuerunt mathiā extraneū:
nullis aplōꝝ propinquū: vt ostēdat ꝙ il
la electio non amore carnali fiebat: sꝫ ex
zelo dei. Fuit digna ꝙtum ad meritum:
q2 ipsi electores ꝛ ipse electꝰ magni meri
ti extiterūt. Tertio tangit electi cōfirma
tio cū dr. cecidit sors sup mathiā. Qui=
dā nāqꝫ de aplīs prius fuerunt electi, ꝛ
postmodū in penthecoste confirmati. p̄s
Ego confirmaui columnas eiꝰ per qḋ da
tur intelligi ꝙ electus nō est statiꝫ cōfir=
mādus: sed prius in fama ꝛ persona exa
minandus. Quidē fuerunt electi sed nūꝙ
cōfirmati sicut iudas. ꝑ qḋ dat intelli=
gi ꝙ aliquis ꝙtūcūqꝫ sit electꝰ nō est cō=
firmādus qḋ scꝫ nō est dignꝰ vel nō est ri
te electꝰ. Alij fuerūt simul electi ꝛ cōfir=
mati sicut mathias ꝗ ab apostolis erat
electꝰ ꝛ mox a spū sancto cōfirmatꝰ ꝛ si=
cut paulus ꝗ dicit Gal. j. Paulꝰ electꝰ nō
ab hoibus scꝫ electꝰ nō per hoies scꝫ cō
cōfirmatꝰ: sed per iesum christū ꝑ quod
datur intelligi ꝙ aliqs mox vt est electꝰ ꝛ
est confirmādus qñ scꝫ cōstat de electio=
nis forma ꝛ ꝑsone sufficiētia. Quarto tā
gitur ipsiꝰ cōfirmati iurisdictio cū dr. Et
annumeratꝰ est cū vndecim aplīs. Tribꝰ
nāqꝫ modis iurisdictionem ordinariā est
assecutus. Primo per ipsam electionē cō
firmatā. Scḋo per legē aīatā. Princeps
eñ est lex animata. Ex quo ad iurisdictio
nē ordinariā cōferēdā equipollet lex ani
mata ꝛ inanimata. Ista lex animata est
spūssanctus: quē ipse cum ceteris aposto
lis accepit. Et ideo iurisdictionē ordina
riā ab eo sortitus est. Tertio per cōsuetu
dinē scriptā ꝛ approbatā. Obtentū est
eñ ꝑ diuinā consuetudinem ꝙ quecunqꝫ
mittit a deo iurisdictionē ordinariā sor
tiatur. Sicut pꝫ in Hier. ꝓpheta. qui cū
a deo mitteret dictū est ei ecce constitui
te hodie super gentes ꝛ regna.

¶ Sermo. xcj. De Beatissimo
Gregorio. sermo. j

EGo nouissi=
mus euigilaui: ꝛ quasi ꝗ
colligit racemos post vin
demiatores vindemiaui
in benedictione dei ꝛ ip̄e
speraui ꝛ q̄si ꝗ vindemiat im

vue: sic i sacra scriptura diuerse sunt sen tentie. Uel significat ecclesia: qr sicut in torculari vue debēt exprimi. sic sacra scri ptura in fide ecclesie debet exponi. Uel significat quelibet fidelis anima: qr de⁹ sibi sicut in torquulari exprimit vinū gra tie ⁊ sapiētie. Beat⁹ enim Greg. torcular sacre scripture impleuit diuersis exposi= tionibus. Sicut eñ in torculari sunt vue magne mediocres ⁊ racemi: sic in sacra scriptura sunt expositiones magne ana gogice siue celestes. Fiunt mediocres. i. allegorice siue spirituales fiunt parue. i. tropologice, siue morales. Fiūt racemi, id est historice siue literales, ipse eñ olb⁹ istis vīs ⁊ modis sacrā scripturā expo= suit. Secūdo impleuit torculare eccl'ie of ficiorū. Stare fecit circa altare cātores. Ipse enim ordinauit missale ⁊ gradale: idō dicit. Stare fecit iuxta altare cātores. Ordinauit hymnos, ideo sequit. In so= no eorū dulces fecit modos. Ordinauit missas. ideo sequitur. Dedit in celebra= tionib⁹ dec⁹. Ordinauit officium in septē horis decātanduz perpetuo, ideo subdi tur: Ordinauit templū in consummatio= ne vite. Ordinauit antiphonariū in ma= tutinis substātialiter decātandum: ideo subdit. Et ampliauit mane sanctitatem dei. Tertio impleuit torcular ale varijs instructionib⁹. Nam docet prelatos in pastorali. Docet etiam subditos. Sed subditorū quidā sunt incipiētes. hos do cet per exempla in dialogo. Quidā pro= ficientes. hos docet in omelijs. Quidam perfecti. hos docet per occulta mysteria in expositione super Ezechielem, hos āt omne docet in moralibus. Ibi enim in= struūtur prelati qualiter subditos regāt: incipiētes qualiter viuāt proficientes q= liter de virtute in virtutem proficiant: et perfecti qualiter consummationem ap= prehendant.

Sermo.xcij. De eodem ser.iij.

Qui mane vigilat ad illam scilicet sapien= tiaz nō laborabit. Sap. vi. Beatus Greg. qui vigilās interpretatur. Ad sapiētiā de mane vigilauit. qr in sua adolescētia querere cepit eā ⁊ tantum desiderium in eo adiscēderat q laboꝛes nō sentiebat. Gen. xxix Uidebātur ei dies pauci pre amoris magnitudie. Ideo sapiētiā adin uenit: qr in libris sapie vigilādo studuit q sunt qnq libri scz liber cōsciētie: liber vite: liber scientie: liber gratie ⁊ nature: tres enim primi significātur Gen. p tria ligna que erāt in paradiso. Liber eñ cō sciētie significat per lignum qd erat pul chrum visu ⁊ ad vescēdum suaue: qr con sciētiam bonam deus intuet libenter ⁊ i ea delectat. Liber sciētie significatur p li gnū sciētie boni ⁊ mali: qr p sciētiā bonū ⁊ malum cognoscūtur: liber enim vite si gnificant p lignū vite qd erat in medio paradisi. Quart⁹ est liber gratie qui scri bit hominem intus p virtutū varietatez, ⁊ foris p morum honestatez. Apoc. v. Ui di in dextera sedētis librum scriptū in= tus ⁊ foris. Ult⁹ est liber nature. i. crea turarū in quo legere possunt tam scien= tes q nesciētes, ⁊ cognoscere dei poten= tiaz ⁊ magnitudinē: sapientiā, ex ordine bonitatē ex fine: qr sūt valde bona. Esa. ix. Dabitur liber nesciēti literas. In his quinq libris vigilando studuit: ⁊ ab his omnes libros suos extraxit ⁊ exēplauit. Quia in his sic vigilauit, ideo quinq ge neribus holm ad quos spectat vigilare cōparari potest. vt habet Eccli. xxxviij. scilicet aratori, pictori, doctori, fabro, ⁊ figulo. Primo igitur vigilādo studuit in libro cōsciētie per vitiorū extirpationem ⁊ virtutū plantationez. Nā de corde suo eradicauit supbiā, ⁊ plātauit humilita= tem. Unde in literis suis primus seruus seruorum dei appellatur. Eradicauit auaritiā ⁊ plātauit liberalitatem: quia ad pauperes liberalissimus erat. Eradi cauit immūdiciā ⁊ plātauit puritatez: qr virgo fuisse creditur. Ab isto libro con= scientie extraxit ⁊ explanauit librum mo raliū: qr ibi docet extirpationem vitiorū ⁊ plantationem virtutum. Hiere. i. Con= stitui te super gentes, id est super malos gentiliter viuētes. Et super regna: id est super bonos in quibus regnat per grāz: vt scilicet a malis euellas ⁊ destruas vi tia ⁊ in bonis edifices ⁊ plātes virtutes: ⁊. qr in libro cōscientie sic vigilando stu=

plevit torqular. Eccles. xxxiij. Magna humilitas beati gregorij qui cum fuerit doctor excellētissim⁹: tñ vocat se nouissimū, ꝛ cū de sacra pagina magnas vuas. i. libros collegerit se tñ collegisse racemos asserit. In verb:s igit̄ a quatuor cō mendatur. Primo a ꝓfunda humilitate cordis in eo ꝙ vocat se nouissimū ꝛ colligentē racemos q̄ tñ vt dictū est fuit eximius doctor ꝛ collegit sensus ꝓfundos, huius aūt doctoris humilitas in sua doctrina maxime apparet q̄tum ad q̄tuor. Primo q: scripta sua in cōparatione aliorum vilia reputabat. vnde dicit in epistola ad innocentiū africe prefectū. Si delicioso cupitis pabulo saginari beati Augu. opuscula legite ꝛ ad cōparationē illius similaginis nr̄m furfurē nō queratis. Secūdo q: scripta sua q̄diu viueret publicari nolebat vñ ait ibidē. Neq3 enī volo dū in hac carne sum: si qua me dixisse cōtingit ea facere hominib⁹ innotescere. Tertio q: aliquē puluerem humane laudis furtim in se cognoscebat. Vñ ait in fine moralium. Dum radicē pure intētionis cōspicio: deo quidem ex ea me summopere voluisse placere cognosco. Sed eidē intētioni furtim: s3 nescio q̄uo humane laudis appetitus interserit. qd cū iam postmodū tardius ꝙ discerno: inuenio me aliter agere qd scio me aliter īchoasse. Quarto q: se aut mala incaute aut bona nō bñdixisse metuebat. vñ ait. ꝛ q̄dē mala me aliq̄ñ dixisse: ꝛ si nō inuenio, tñ q: omino nō dixeri3 nō defendo. Bona vo si qua diuinit⁹ accipiēs dixi: meo vtiq3 iudicio min⁹ me bñ dixisse ꝯfiteor. Scdo ꝯmēdat̄ a vigilātia solicitudinis: cū dicit̄. Uigilaui, vñ ꝛ Grego. interp̄tat̄ vigilās. Uigilauit aūt tripl'r. Primo quātum ad se ꝑ vite ꝑfectionē. Cui⁹ q̄dē perfectionis tria erāt signa: sc3 q: terrā despiciebat celestia appetebat, ꝛ mortē desiderabat. Ista tria ponit in ꝓlogo super dialogū dicēs Infelix anim⁹ me⁹ meminit q̄lis fuit q̄uo ei labētia cuncta subter erāt ī monasterio: ꝙ nulla nisi celestia cogitare ꝯsueuerat ꝙ mortē quoq3 pene cū ctis pena est. i. vt ingressum vite ꝛ laboris sui p̄miū amabat. Scdo vigilauit q̄tū ad deū ꝑ cōtēplationē, cōtēplabat̄ q̄dem dei maiestatē in orone. Eccl'. xxxix. Cor suū tradidit ad vigilādū diluculo ad eū q̄ fecit eū ꝛc. Cōtēplabat̄ dei veritatē in locutione. ij. Tim. iiij. Tu vero vigila ꝛ in omnibus labora: opus fac euāgeliste ꝛc. Ipseq3 ꝯtēplabat̄ bonitatē dei in meditatiōe. Prouer. viij. Beatus qui audit me ꝛ vigilat ad fores meas q̄tidie: q: inueniet me. qui autē inuenit me, inueniet vitā ꝛc. In his enī tribus marie eminuit beatus Greg. sc3 in orādo, ī legēdo, ꝛ in meditādo. Tertio vigilauit quātum ad proximū ꝑ sollicitā ꝓuisionē. Necessario enī vigilare voluit sciēs se datū in speculatorē in medio hostiū. Ezechi. iij. Speculatorem dedi te domui israel. In pastorē in medio luporū. ideo voluit vigilare cū Jacob q̄ dicebat. Gen. xxxi. Die noctuq3 estu vrebar ꝛ gelu. Fugiebatq3 somnus ab oculis meis. In gubernatorē in medio fluctuū. Unde periculosum esset si gubernator dormiret. Prou. xxiij. Eris sicut dormiēs ī medio maris: ꝛ q̄si sopitus gubernator amisso clauo. Tertio cōmēdat̄ a spe ꝛ fiducia diuine miserationis: cū dicitur. In benedictione dei ꝛ ipse sperauit, valde enī de dei miseratione sperare potuit qui tāti meriti extitit ꝙ potuit in deū q̄ñ sc3 per orationes ipsum ad misericordiā inclinauit qui traiano a pena eterna pepcit. Gen. xxxij. Si cōtra deū fortis fuisti ꝛc. Potuit in angelum, q: ipsum placauit. cū enī Greg. pro peste oraret vidit angelū gladiū cruentatū tergentē ꝛ reponētē: potuit in diabolum, q: ipsu3 fugauit. Nā falcē de manu petri accipiēs os eius ꝛ faciē exussit, et admodum ethiopis denigrauit. potuit in celum: quia in eius obsequiū columnā ignis destinauit, potuit in infernū quādo vt dictum est: animā traiani ab inde suis precibus eduxit, potuit in purgatorium quando quendam monachum in excommunicatione defunctum lecta super eius foueam absolutionis cedula de purgatorio extraxit: prout ipse postmodū apparens asseruit. Quarto commēdatur a copia doctrinarū ꝛ instructionis: cum dicitur, ꝛ quasi qui vindemiat repleuit torcular. per torcular significat̄ sacra scriptura: q: sicut in torculari sunt diuerse

vue: sic i sacra scriptura diuerse sunt sen
tentie. Uel significat ecclesia: qr sicut in
torculari vue debēt exprimi. sic sacra scri
ptura in fide ecclesie debet exponi. Uel
significat quelibet fidelis anima: qr de⁹
sibi sicut in torqunlari exprimit vinū gra
tie z sapiētie. Beat⁹ enim Greg. torcular
sacre scripture impleuit diuersis exposi=
tionibus. Sicut em̄ in torculari sunt vue
magne mediocres z racemi: sic in sacra
scriptura fiunt expositiones magne ana
gogice siue celestes. Fiunt mediocres. i.
allegorice siue spirituales fiunt parue. i.
tropologice, siue morales. Fiūt racemi,
id est historice siue literales, ipse em̄ oib⁹
istis vūs z modis sacrā scripturā expo=
suit. Secūdo impleuit torculare eccl'ie of
ficiorū. Stare fecit circa altare cātores.
Ipse enim ordinauit missale z gradale:
id dicit. Stare fecit iuxta altare cātores.
Ordinauit hymnos, ideo sequit. In so=
no eorū dulces fecit modos. Ordinauit
missas. ideo sequitur. Dedit in celebra=
tionib⁹ dec⁹. Ordinauit officium in septē
horis decātanduz perpetuo, ideo subdi
tur: Ordinauit templū in consummatio=
ne vite. Ordinauit antiphonariū in ma=
tutinis substātialiter decātandum: ideo
subdit. Et ampliauit mane sanctitatem
dei. Tertio impleuit torcular ale varijs
instructionib⁹. Nam docet prelatos in
pastorali. Docet etiam subditos. Sed
subditorū quidā sunt incipiētes. hos do
cet per exempla in dialogo. Quidā pro=
ficientes. hos docet in omelijs. Quidam
perfecti. hos docet per occulta mysteria
in expositione super Ezechielem, hos āt
omne docet in moralibus. Ibi enim in=
struūtur prelati qualiter subditos regāt:
incipiētes qualiter viuāt: proficientes q̄=
liter de virtute in virtutem proficiant: et
perfecti qualiter consummationem ap=
prehendant.

¶ Sermo. xciij. De eodem ser. iij.

QUi mane vigi
lat ad illam scilicet sapien=
tiā nō laborabit. Sap. vj.
Beatus Greg. qui vigilās
interpretatur. Ad sapiētiā
de mane vigilauit. qr in sua adolescētia
querere cepit eā z tantum desiderium in
eo adiscēdi erat q laborē nō sentiebat.
Gen. xxix. Uidebātur ei dies pauci pre
amoris magnitudie. Ideo sapiētiā adin
uenit: qr in libris sapie vigilādo studuit
q̄ sunt quinq libri scz liber cōsciētie: liber
vite: liber scientie: liber gratie z nature:
tres enim primi significātur Gen. p tria
ligna que erāt in paradiso. Liber em̄ cō
sciētie significat per lignum qd erat pul
chrum visu z ad vescēdum suaue: qr con
sciētiam bonam deus intuet libenter z i
ea delectat. Liber sciētie significatur p li
gnū sciētie boni z mali: qr p sciētiā bonū
z malum cognoscūtur: liber enim vite si
gnificant p lignū vite qd erat in medio
paradisi. Quart⁹ est liber gratie qui scri
bit hominem intus p virtutū varietatez,
z foris p morum honestatez. Apoc. v. Ui
di in dextera sedētis librum scriptū in=
tus z foris. Quīt⁹ est liber nature. i. crea
turarū in quo legere possunt tam scien=
tes q̄ nesciētes, z cognoscere dei poten=
tiā z magnitudinē: sapientiā, ex ordine
bonitatē ex fine: qr sūt valde bona. Esa.
ix. Dabitur liber nescienti literas. In his
quinq libris vigilando studuit: z ab his
omnes libros suos extraxit z explanauit.
Quia in his sic vigilauit, ideo quinq ge
neribus hoim ad quos spectat vigilare
cōparari potest. vt habet Eccli. xxxviij.
scilicet aratori, pictori, doctori, fabro, z
figulo. Primo igitur vigilādo studuit in
libro cōsciētie per vitiorū extirpationem
z virtutū plantationez. Nā de corde suo
eradicauit supbiā, z plātauit humilita=
tem. Unde in literis suis primus seruus
seruorum dei appellatur. Eradicauit
auaritiā z plātauit liberalitatem: quia
ad pauperes liberalissimus erat. Eradi
cauit immūdiciā z plātauit puritatez: qr
virgo fuisse creditur. Ab isto libro con=
scientie extraxit z explanauit librum mo
raliū: qr ibi docet extirpationem vitiorū
z plantationem virtutum. Hiere. j. Con=
stitui te super gentes, id est super malos
gentiliter viuētes. Et super regna: id est
super bonos in quibus regnat per grāz:
vt scilicet a malis euellas z destruas vi
tia z in bonis edifices z plātes virtutes:
z qr in libro cōsciencie sic vigilando stu=

multi et libros moralium inde extraxit: ideo cōparatur aratori vigilanti. Cor inquit dabit ad versādū suos sulcos: et vigilias eius in sagina vacarum. In libro quidem moralium multos fecit sulcos: scilicet in scriptura eradicādo dubietates et plantando veritates. In ecclesia eradicando prauitatem hereticam, et plantando catholicā fidem. In anima eradicando vitia: et plātando virtutes, et vigilias et studium suū in signa vacarum, in pinguedine animarū. Secūdo studuit in libro scientie p pastoralis officij plenā cognitionē. Officium enim pastorale est liber scientie: quia sicut dicit Gregorius Nazanzenus. Reuera mihi esse videtur ars artium: et disciplina disciplinarū hominem regere vel imbuere q̄ est inter omnes animantes maxime moribus varius et voluntate diuersus. Ab isto libro scientie Gregorius extraxit et exemplauit librum pastoralem in q̄ plene docet omnes pastores. Unde ait ibidē. Pensandum est ad culmen regiminis quisq̄ qualiter perueniat, atq̄ ad hoc rite perueniēs qualiter viuat. et bene viuēdo qualiter doceat: et bene docens infirmitatē suam quanta consideratione cognoscat. De primo sic ait cū regiminis culmen imperatur si donis pollēs tus est: q̄ alijs prosit debet ex corde fugere. De scd̄o sic dicit. Cōsiderandū est q̄ tam causam populi presul suscepit: quasi ad egrū medic⁹ accedit. Quia ergo presumptiōe peccuissum mederi properat qui in facie vuln⁹ portat. De tertio sic dicit. Ab imperitis pastorale magisteriū q̄ temeritate suscipit quādo ars artium est regimen aiarū. De quarto sic dicit. Dum rector foris imēso fauore circūdat: int⁹ veritate vacuat. Et q̄ i hoc libro sciētie sic vigilādo studuit, et librū pastoralē inde extraxit ideo assimilatur fabro vigilāti. Uox incudis male innouat aurem ei⁹: et vigilia sua ornauit imperfectionem. Malle⁹ ferrum domat et incudem firmat: et suauē sonū generat. Sic prelati debent domare duros et inquietos. Consolari pusillanimes et infirmos: et patienter se habere ad omnes. Istam regulam apostolus tangit. j. Tessalonicen. v. Rogamus vos fratres corripere inquietos. Tertius est liber vite: scilicet christus in quo beatus Greg. vigilādo studuit: et inde spirituales delicias et delectatione exhausit. Ab isto libro extraxit: et exemplauit expositiones quas fecit super Ezechie. c. Neq̄ enim tam profunda et occulta mysteria cognoscere potuisset nisi ea a libro vite habuisset et spūssanct⁹ ei reuelasset: vn̄ petrus dyacon⁹ vidit spiritū s. nctū in colūbe forma sup caput eius manētē: et verba que dicebat inferentē. j. Cor. ij. Spirit⁹ omnia scrutat: etiam profunda dei. Et q̄ in hoc libro sic vigilādo studuit et occulta misteria inde extraxit: nō assimilat doctori vigilāti. Un̄ dicit. Eccli̇a. xxxix. Sapientiam omniū antiquorū exquiret sapiens et occulta pūerbiorū exquiret: et in absconditis parabolarū cōuersabitur. et sequitur. Cor suū tradet ad vigilādū diluculo ad eū qui fecit illū et in conspectu altissimi deprecabit. Ubi ostendit q̄ ad ista occulta ascendit per cōtinuam et assiduam meditationē. Unde dicit. Cor suū tradet ad cogitandū, per cordis emūdationē: vnde dicitur diluculo. Ille eñ diluculo facit: q̄ corde suo omne tenebrosum expellit. Et p deuotā orationē, vn̄ dicitur. Et in cōspectu altissimi deprecabit. Quart⁹ est liber gratie. Et in isto studuit per oīm gratiarū et virtutū possessionem. Fuit eñ et intus virtutibus ornatus et foris honestis moribus decoratus. Ab isto extraxit et exēplauit ordinationē officij ecclesiastici. Et ꝓpterea ad hoc assimilat pictori vigilanti. Un̄ dicitur. Cor suū tradidit in similitudinē pictoris et vigilia sua perficiet op⁹. Ecclesia quodāmodo picta est in officio ecclesiastico multiplici colore. Primum colorem apposuit christ⁹ quādo dixit. Hoc est corpus meū. Secundum apposuerūt apostoli quādo orationē dominicā in missa dicenda ordinauerunt, et minorem symbolum apposuerūt. Tertiū apposuit Ignatius q̄ psalmos per antiphonas dicēdos statuit. Quartū apposuit Hilari⁹, q̄ Gloria in excelsis deo cōposuit. Quintū apposuit Nicena synod⁹ q̄ symbolū maiorē edidit. Sextū maiorē apposuit Athanasi⁹ q̄ fidē i psalmo Quicūq̄ vult ꝛc. sufficiētissime explanauit. Septimū apposuit hier. q̄ psalteriū p ferias

distinxit et Glia pri in fine psalmorum ordinauit. Octauus Ambrosius qui cantus hymnos et orones fecit Grego. vero opus fecit et perfecit qui graduale composuit. missam ordinauit: et totum officium tam diurnum quam nocturnum fecit. Quintus est liber nature: et in isto studuit per creaturarum considerationem: qui in ipsis vidit dei potentiam, sapientiam, et bonitatem et ab isto traxit libros quibus rudiores instruxit. s. homelias et dialogum. Tales aliqui instruuntur verbis et quantum ad hoc fecit homelias. Et aliqui exemplis, et quantum ad hoc fecit dialogum. Creature enim nos aliqui instruunt verbis ps. Celi enarrant gloriam dei. Aliqui exemplis ps. Preceptum posuit et non preteribit. Et quantum ad hoc assimilatur figulo vigilanti. vnde dicitur. Cor suum dedit vt consummet linitionem: et vigilia sua mundabit fornacem. Ipse enim per verba et exempla illos qui erant in vase contumelie formauit in vasa glorie. Iuxta illud. Eccl. l. Quasi vas auri solidum ornatum omni lapide precioso. Fecit enim vt essent vas. per gratie redundationem: vt essent aurei. per charitatem succensam vt essent solidi per patientiam vt essent gemma. i. per virtutum refulgentiam.

¶ Sermo.xciij. De eodem. Sermo.ij.

Neptalim servus emissus dans eloquia pulchritudinis. Genesis. xlix. Tria namque sunt necessaria cuilibet perfecto prelato. Primo vt deus habitet in ipso per gratiam. Secundo vt sit sollicitus per operationem bonam. Tertio vt sit fructuosus per doctrinam: Ista tria habuit beatus Greg. que notantur in verbis premissis. Primo namque deus in ipso habitauit per gratiam: quod notatur cum dicitur. Neptalim quod interpretatur habitatio. Nam et pater in ipso habitauit per gratiam: dando sibi in miraculis magnam potentiam. Miracula enim operari spectat ad potentiam. Luce. ix. Dedit potestatem super omnia demonia et vt languores curarent. Filius in eo habitauit dando sibi presentiam suam. s. quando Grego. ipsum in forma peregrini recepit Et dando sibi suam carnem veram, quando hostiam visibiliter in veram carnem conuertit. Spiritussanctus in eo habitauit quod ostendit per speciem columbe: que super caput eius visa fuit: et per columnam igneam que super ipsum de celo descendit per quod datur intelligi quod habebat simplicitatem columbinam et charitatem ignitam: ideo poterat dicere. Pater et filius et spiritussanctus Iohan. xiiij. Ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Secundo fuit velox per operationem sollicitam cum dicitur Ceruus emissus. Ceruus autem habet velocitatem renouationem: et discretionem: Sic sanctus Gregorius fuit velox ad sequendum illum: de quo dicitur in. ps. Exultauit vt gygas ad currendam viam etc. Ideo fuit velox: quia deposuit velocissime omne pondus scilicet pondus diuitiarum quas omnes reliquit. Et de ipsis septem monasteria edificauit. Pondus deliciarum deposuit: quia corpus continue macerauit itaque infirmato stomacho vix subsistere valeret. Dum etiam esset in monasterio a matre sua crudis leguminibus pascebatur. Pondus honorum quia cum esset electus in summum pontificem fugit et se abscondit: sed indicio columbe celestis manifestatus erat. Non enim poterat latere propter vitam eminentem. Mat. v. non potest ciuitas abscondi super montem posita propter conuersationem fulgentem. Ibidem. Nanque accendunt lucernam etc. Propter famam redolentem. Eccl. xxiiij. Sicut cynamomum et balsamum aromatizans odorem dedi. Res igitur alta, lucida et vaporosa abscondi non potest. Secundo ceruus habet renouationem: quando enim senescit cum serpente pugnat: et hausto veneno ardentissime sitit: et in fontem se proiiciens in oculis, pilis et cornibus ac pelle renouatur. Sic sanctus Gregorius et ceteri sancti cum demone pugnantes et eius tentationes vincentes ad fontem gratie refrigerantis currunt: et sic renouantur in intellectu: quia lympidius deum conspiciunt ad Ephes. iiij. Renouamini spiritu mentis vestre. Renouantur in affectu: qui feruentius deum diligunt. ps. Emitte spiritum tuum et creabuntur. Renouantur in operatione: quia opera virtuosa faciunt. Ephe. quarto. Induite nouum hominem qui secundum deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis. Tunc enim opera nostra virtuosa sunt quando sunt cum iustitia quantum ad proximum: et sancta quantum ad nos renouantur, quantum ad conuersationem extrinsecam, quia honestiorem con

uersationē induunt. Colossē. iij. Induentes nouum hominē q̄ renouatur in agnitionē dei. Tertio ceruus habet discretionem: et ius discretio in tribus attenditur scz in vulneris sanatione: in parturitiōe, et in cordis cōfortatione. Ceru⁹ eñ sagitta ꝑcussus pulegiū comedit: et sic sagittā proijcit. Cerua tragātiū comedit: et sic leuius parit. Ceruus etiā comedit quasdaz herbas medicinales habētes respectuz ad cor: et sic cor quod erat tremulū confortationē accipit. Habemus eñ tria gña herbarū quas ipse seru⁹ comedit: quarū vna valet ad sanandū, alia ad pariendū et tertia ad cōfortandū. Ista tria genera beatus Gregori⁹ habuit: et alios etiā habere docuit. Herba nanq̧ valēs ad sanādum est verbū dei. Sapiē. xvj. Neq̧ herba neq̧ malagma sanauit eos: sz sermo tuus dñe q̄ sanat et medetur omnia. Et sicut p̄ntia huius herbe est causa sanationis: ita absentia est causa mortis. Gregorius. Quisq̧ alimēta nō retinet hui⁹ ꝑfecto vita desperaš. Eterne ergo mortis periculū formidaš si nō c.bū sancte exhortationis accipitis. Si verba vite. i. alimēta iustitie i memoria nō tenetis. Secūda herba est memoria mortiſ. Esa. xl. Omnis caro fenū: et oīs gl̃ia e⁹ us quasi flos agri ec. et ista valet ad pariēduz. i. ad ꝑposita cōplēda ꝑ bona opera Greg. Ualde eñ se solicitat in bono opere q̄ semꝑ cogitat de extremo fine. Tertia herba ē meditatio dñice cō passiōis: que fuit herba multum amara Cantico. i. Fasciculꝰ myrrhe dilectus me⁹ mihi. Et ista valet ad cōfortādum et roborādū Greg. Si passio xp̄i ad memoriā reducit: nihil est q̄ nō equo animo tolleret. Tertio beatus Gregori⁹ fuit fructuosus primo ꝑ doctrinā. vnde dicitur. Dās eloquia pulcherrima et pulchritudinis. Ista autē eloqnia pulchritudinis trib⁹ modis dicit. ¶ Primo nanq̧ fuit predicator gratios⁹: et ideo dedit eloquia pulchre facundie. Dicit autem Augu. i libro de doctrina xp̄iana q̄ eloquēs in verbis suis agere debet: vt veritas pateat, veritas placeat, veritas moueat, et vt pateat dz loq̄ clare et aperte: vt placeat debet loq̄ cōposite et ornate: vt moueat dz loq̄ feruenter et deuote. Talis eñ fuit eloquētia beati Gregorij. s. clara, deuota et ordinata. Clara, nihil habēs obscuritatiſ. Prouerb. xiiij. Doctrina prudētiū facilis. Ordinata, nihil hn̄s rusticitatis. Prouerbioꝝ. xxv. Lingua sapiētiū ornat sciētia. Deuota nihil habēs incipiditatis. Prouerbioꝝ. vj. Fauus mellis ꝟba cōposita. Scdo fuit sacre scripture cōpositor luculētissimus: et ꝙtū ad hoc dedit eloq̄a pulchre sententie. Eius eñ sententia et doctrina habuit pulchrā venustatē solidā veritatē, et dulcē suauitatem. Pulchra autem venustas in eloquio causata erat in tribus. s. a celesti sapiētia qua sanctus Grego. erat replet⁹. Que quidē sapiētia celestiſ pulchra administrat eloq̄a. vñ repellit Elim. Job. xxxviij. Quis est iste inuoluēs sententias ſmonib⁹ imperitis: ac si dicat Sententias celestes ꝓferre vult per imperitos sermones. Causata fuit a nobilitate senatoria. Vñ dt Hieř. de Esa. Esayas i ſmone discret⁹ est quippe vt. s. vir nobilis et vrbane eloquentie: nec hn̄s aliq̄d rusticitatis ad mixtū. Causata erat a rhetorica et philosophia: qr ēt i sua adolescētia magn⁹ philosoph⁹ et rhetor luculētissim⁹ habebatur. De his tribus diciš. Prouerbioꝝ. xx. Aurū et multitudo gemmarum et vas preciosum labia scientie. Labia enim sciētie beati Gre. fuerūt ornata auro. i. celesti sapiētia gēma, id est rhetorica philosophia. Et ista ꝓcedebat a vase ꝓcioso: qđ ꝓductū erat nobilitate senatoria. Secūdo eius doctrina habuit solidā firmitatem et veritatem. Cum eñ quidā emuli post mortem suā libros comburere vellent. Petrus dyaconus restitit asserēs se spiritū sanctuz in specie colūbe sup eū sepe vid isse: et desup iuramēto facto i morte sua iuramentum firmauit: ex quo patet q̄ doctrina ipsius approbata fuit ꝑ tria. s. ꝑ spiritū sanctum verba iferentē. Johānis. xvj. Paraclytus autē spiritus quē mittet pater i nomine meo ille vos docebit omnia. Per iurationem iteruenientem. Hebreo. vj. Omnis cōtrouersie finis ad confirmationē est iuramētuz: et per mortē subsequentem ibidem testamentum eñ i morte confirmatū est. Tertio eius doctrina habet dulcem suauitatē Est eñ i corde tanq̄ pigmentū ad medi-

candum. In ore tanquam mel ad proferendū, et in opere tanquam odor ad imitandū. Eccle.xlix. Memoria Josie.i.beati Gregorij qui seipsum in sacrificiū deo exhibuit. Quia Josias sacrificiū interpretatur. In cōpassione odoris facta. Ecce quam odorifera ad imitationē. Opus pigmētarij: ecce quam delectabilis est utique ad meditationez. In ore quasi mel dulcorabitur: ecce quam dulcis ad prolationē et ut musica in conuiuio vini. Ecce quā suauis ad auditionē. Tertio erat laudator dei deuotus: et quantū ad hoc habuit eloquia pulchre laudationis diuine: cū enim missa prius cōfuse diceretur: ipse eaz pulchre ordinauit statuēs ut in lingua triplici decantaretur: scilicet, greca: ut sūt Kyrie eleison: hebrea: ut sūt amen, et alleluia, et latina ut sunt cetera alia. Sicut enim iste tres lingue in ligno et titulo crucis posite cōfesse sunt christū morientem, sic voluit ut christus laudaretur in celo regnantē. Ordinauit etiam ut in ipsa missa fierent tres partes de corpore christi ad innuēdum quod corpus mysticum: id est Christi fideles sunt diuisi in tres partes Nam illa pars que ponitur in calice abscōditur et in vino ponitur signat illam partez que est in celo que ab omnibus malis abscōditur, ut ab vbertate domus dei inebriatur Alie due partes significāt duas partes fidelium que adhuc tribulationibus exponūtur, vna que est in mundo que subijcitur multiplici passiōi. Alia que est in purgatorio, que subijcitur magne curatiōi. Ordinauit etiā quod missa vocetur ex eo quod ipsa sacra hostia a deo patre nobis dupliciter est missa. scilicet per incarnationem in mundo et sanctificationem in sacramento et nos eam sibi dupliciter mittimus. scz per passionem qua deo reconsiliamur et per quotidianā oblationez que pro nobis intercedit ut misericordiam consequamur.

¶ Sermo nonagesimus quartus. De eodem. Sermo quartus

Vigilate quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. Matth. xxiiij. Istud euangelium legitur in honore beati Gregorij qui vigilans interpretatur. Ipse enim vigilauit, sibi ecclesie et deo. Sibi quidem per virtutum acquisitionē, multas namque virtutes acquisiuit sibi. Prima est fortitudo cum infirmitate. Licet enim corpore langueret: semper tamen aut legebat, aut scribebat aut orabat. ij. Corinthiorum.xij. Cum infirmor tūc potens sum. Sancti enim viri quandocunque sunt infirmi in corpore, sunt fortes in mēte: infirmi autē ad amandū terrena, fortes vero ad amandū celestia. Hoc ostēditur exemplo arboris, cordis et corporis. Arboris quidem, quia secundum Gregoriū sancti viri significantur per palmā que inferius est arta, et superius lata. Mali autē significantur per alia arbusta que inferius in ramis sunt lata et superius angusta. Exemplo cordis, quia est latum superius. et inferius strictuz. Exemplo corporis quod habet rectitudinē quia homo debet habere rectam intentionē, eleuatam faciem: quia debet habere cor eleuatū per amorem. Radices superius et ramos dependētes inferius: quia debet esse plantatus in celo per desiderium et inferius fructificare per operationis studiū. Secundo habuit abundātiā cū paupertate. Ipse enim in multis diuitijs abūdauit: sed in his omnibus pauper fuit: quia omnia pauperibus erogauit Prouerbiorum.xiij. Est quasi diues cū nihil habeat: et est quasi pauper cum in multis diuitijs sic. Ipse enim sex monasteria in cicilia fecit: et septimū in domo propria fundauit. Indigētium nomina scripta habuit et eis necessaria ministrauit. Tribus milibus ancillis dei octoginta libras auri ānualiter offerebat. Hic cadit exēplū de heremita qui omnia relinquerat: et vnū solum captum tenebat. Tertio habuit exēplū cum humilitate, quā humilitatem habuit in animo in verbo: in signo: et in honore inuito. In animo quidē, quia peccatorem se reputabat: vnde Mauricio imperatori qui eum persequebatur scripsit. Quia enim peccator sum credo quod omnipotentē deuz tanto vobis amplius placatis, quanto me sibi male seruiētez magis affligitis. In verbo, quia primus in suis litteris seruū seruorum se appellat. In signo, quia cum quidē heremita vellet sibi reuerentiam exhibere: ipse prius se in terrā prostrauit. In honore inuito: quia electio fuit

uita ex parte sui: et ideo fugit et se abscō-
dit: sed tamen fuit volūtaria ex parte po
puli: qr cum omnes vnāimiter elegerūt.
Et fuit miraculosa ex parte dei: qr cū lati
taret iudicio colūne manifestat⁹ ē. Quar
to habuit iustitiā cum pietate. Nam iust⁹
fuit in puniendo et pius in compatiēdo: ta
lis debet esse qlibet prelat⁹ sicut ipse Gre
gorius ostēdit triplici exemplo. s. exēplo
lasse: vnde ait. Jacētem non erigit: nisi q̄
stratus sui rectitudinem per cōpassionē
flectit. Exemplo ferri: quia sicut ferrū qđ
debet cōiungi adinuicē oportet q̄ prius
mollescat. Qui enim vult alium sibi vnire
p̄ morum correctionē pri⁹ sibi mollescat
per cōpassionem et aliis mollescat per tē
perantiā exēplo olei. Ignis em̄ correctio
nis nō lucet nec ardet i vino seueritatis:
nec in aqua insipide affectiōis, sz in oleo
misericordie et cōpassionis. Secundo vi-
gilauit ecclesie p̄ offi. cij ecclesiastici ordi-
nationem. Quāuis em̄ dies naturalis ha
bet. xxiiij. horas: de ipsis tamē. Greg. ex
traxit septem, ordināōs vt in ipsis de⁹ lau
daret: ex eo q̄ ipe hore, sunt a xp̄o multi
plici priuilegio ɔsecrate. Si qdē in matu
tinis Christus natus est, a iuda tradit⁹ et
captus. In media autem nocte s̄z hiero
nymum ad iudiciū est ventur⁹. Libēter
igitur in matutinis deū laudare debem⁹
et regratiari p̄ sua natiuitate et captiōe: et
p̄ iudicij executione. In prima deus celū
et terrā in seruitiū et ad seruitium homi-
nis creauit. Ad tēplū in hac hora perso-
naliter ire cōsueuit. Unde dicit Luc. xxi.
q̄ omnis ppl's ad deū manicabat. i. ma-
ne festinabat. Resurgēs a mortuis, mulie
rib⁹ apparuit in hac igit hora laudam⁹
deū: et p̄ beneficio creatiōis: et pro gloria
resurrectiōis: et vt in nobis habeam⁹ exē
plum sue imitationis. In tertia ad colum
nā xp̄s fuit ligatus flagellat⁹ et sue mor
tis sententiam accepit a iudeis: spiritum
sanctum in apostolos misit: et ppter hoc
in tertia deum laudamus. In sexta xp̄s
erat in cruce cōclauat⁹. sol radios suos
subtraxit et se tenebris induit. Et i die ascē
sionis christus cum discipulis suis tanq̄
cum amicis suis ab eis recessurus conui-
uium fecit. In nona xp̄s spiritū emisit: in
cruce lancea latus eius perforatū fuit. et
in celū ascendit. In vesperis xp̄s corpis
sui et sanguinis sacramētū instituit: et dis
scipulorū pedes lauit: et resurgēs in ha-
bitu pegrini apparuit. In ɔpletorio xp̄s
sanguineas guttas sudauit: de cruce de-
posit⁹ i monumēto clausus fuit resurgēs
clausis ianuis ad discipulos intrauit. Ter
tio vigilauit quātū ad deū p̄ cōtēplatio-
nem: et quia vigilauit: iō deum inuenire
meruit. Juxta illđ pūerbio. viij. Qui ma-
ne vigilauerit ad me inueniēt me. Meruit
quidē inuenire xp̄m spm̄ sctm̄, beatā vir-
ginem et angelos. Xp̄m quidē inuenit in
peregrini specie, et i visibili carne. Spm̄
sctm̄ inuenit in colūna ignis, et in specie co
lumbe super caput ei⁹ manentis. Beatā
vginē inuenit sibi reuerēdā in angelorū
iubilatiōe qñ audite sunt voces angelorū
sibi dicentiū. Regina celi. etc. Et sibi ppi-
tiā in penis ppulsatiōe qñ ad imaginē
virginis turbulētis aeris fugit: et serenit-
tas in ira remāsit. Angelos multos inue
nit habuit: qdē angelū orones suas deo
offerētē. Uñ dixit ei angelus quem in for
ma pauperis susceperat. Et angelus dñi
sum: et dñs me misit ad te vt pregrā te et
orones tuas deo offerā. Habuit angelū
eū q̄ oia aduersa defendētē vñ cū Mauri
cius imperator ipsum ɔsequeret angel⁹
in monastico habitu ɔtra ipm spatā euagi
ginatā vibrauit: et sic a ɔsecutiōe cessauit.
Habuit angelū in oib⁹ obsequentem. Nā
cū in die pasche apđ sanctā mariā maio
rem missum celebraret et pax dñi pnūcia
ret angel⁹ dñi alta voce sibi respōdit. Et
cū spū tuo. Unde in illa die papa in dicta
eccl'ia celebrat et cū pax dñi dt sibi minime
me rñdet in illius miraculi testimonium.

Sermo. xcv.

De sancto benedicto abbate. Sermo. i.

Dilect⁹ deo et hominib⁹, cuius memoria in bñdictiōe est. Eccl'a. xlv. Magnū preconiū est a deo diligi, ab hoib⁹ amari, et in memoria haberi. Ab his trib⁹ preconijs sctūs benedict⁹ in vbis pmissis ɔmēdat. Fuit enim a deo dilectus, ab hominibus amatus, et oi memoria dignus. Dilectus em̄ a deo fuit, qr deuote incepit: deuotius

vixit: et devotissime finiuit. Incepit quidē a puritate. Grego. etatem quidē mor' b' transiēs nulli animū suū voluptati dedit et ideo meruit diuine visionis claritatem. Mat.v. Beati mūdo corde qm ipsi deū videbūt. Incepit a paupertate. Greg. Despectis studiis relicta domo: rebusq; patris. Sancte conuersatiōis habitū quesiuit: et iō meruit iudiciariā potestatem. Joann's xxvi. Iudiciū paupib' tribuit: incepit ab hūilitate. Greg. pl' appetebat mala mūdi perpeti q̄ laudes pl' pro deo laborib' fatigari q̄ fauorib' extolli: Et iō meruit celestem sublimitatem Luc.xiiij. Qui se humiliat exaltabit incepit a cōpassiōe. Grego. Bīdict' religiosus et piuspuer cū nutricē suam flere cōspiceret eius dolori cōpassus est: et iō meruit diuinā miseratiōnē. Mat.v. Beati misericordes: qm ipsi misericordiā consequent. Incepit a deuota orōne qr capisterium fractū deuota oratione sua reintegrauit: et iō meruit a deo magnā fiduciā et securitatem. Eccli.xxv. Orō humiliantis se penetrat nubes et nō descēdet donec respiciat altissim'. Scdo deuoti' vixit: tota em̄ vita sua fuit in orōne et iō merebat exaudiri. Eccli.iij. In orōne dierū exaudiet. Fuit in lectiōe: et iō merebatur sapientia diuina impleri.j. Thimo.iiij. Attēde tibi et doctrine tue etc. Fuit in contēplatione: et ideo merebat celestibus reuelationibus adimpleri. ps. Reuela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua. Fuit in efficaci locutiōe: et iō merebat ab auditorib' exaudiri. Greg. Dum em̄ sibi cibum deferebant corporis ab eius ore alimenta deferebant vite. Tertio et vltimo modo deuotissime finiuit. Quod patet per quatuor signa. Primo qr monumentum sibi fecit, quod indicabat per moriendi alacritatem Job. iij. Gaudent vehemēter cū inuenerint sepulchrū Scdo ecclesiā cōferri se fecit: vt.s. laudaret dei bonitatem. ps. In medio ecclie laudabo te. Uoluit q̄dē deo grās referre: et de eo q in vita ipsum conseruauerat: et de eo q ipsū ad se vocauerat, et de eo.s. q eternam gloriam pmiserat. Gratiarū em̄ actio est de preteritis, p̄sentib' et futuris. Cassianus. Gratiarū actiones q̄s agit, cū preterita bñficia recollit, cum presentia conspicit, q̄nta deus pparauit his qui eū diligunt. Tertio corpus et sanguinē xpi suscepit, vt se muniret cōtra demonū malignitatem q̄ aiabus insidiant. ps. In via hac qua ambulabā absconderūt laqueū mihi. Job.xvij. Pone me dñe iuxta te, et cuiusuis manus pugnet contra me. Quartus erect' inter man' discipulorū vitā finiuit. Quidā em̄ moriunt iacētes: q̄ a bonis operib' vocauerūt. Quidam prostrati: q̄ p peccm̄ corruerūt. Quidā claudi q̄ fidem sine opib' habuerūt. Quidā ab infirmitate sanati, qui post pecm̄ ad pniam redierūt. Quidam erecti sicut viri q̄ a pctō liberati sunt bonis operibus pleni et intentione erecti. Istā quadruplicē differentiam agit aplūs Heb.xij. Remissas manus et genua soluta erigite et gressus rectos facite pedibus vris: vt nō claudicās quis erret magis aūt sanet. Scdo fuit ab oibus amat' et hoc ppter multa beneficia et miracula que inter eos fecit. Quorū quedā fecit q̄ntū ad semetipsum. Mira em̄ totus de illo exibat.s. ab oculis suis qn ligatum vidit ab hostibus mox a vinculis est solutus. Mira a manib' suis: qr vas i q̄ erat potus venenatus signo crucis cōfregit. Mira ab ore eius.s. qn dixit monialib' que linguam suā non cohibebāt excōico eas. Mira a corde suo qr absentia vt pñtia cognoscebat. Quedā opat' est q̄nta ad mūdum minorē.i. hoiem. Quosdā em̄ iuuit in vita et a diabolica tētatiōe eripuit: sicut monachum qui i orōne stare nō poterat. Quosdā vo i morte et diabolica oppssione sicut monachū quē diabolus a ruina parietis oppsserat. Quosdā post mortē: sicut monachū q̄ ad parētes visitādos sine bñdictiōe iuerat. Quedā vo operat' est i maiori mūdo.s. in celo qn aiā sororis i spē colūbe ascēdētē vidit. In purgatorio sicut qn p mōialib' ōfūctis orauit. In aere: sicut qn lucē celestē aspexit. In aq̄ sicut qn puerū placidū liberauit. In terra: sicut qn aquā de terra pduxit. In igne: sicut qn ignē fantasticū extīxit. Tertio erat oī memoria dign'. Licet em̄ a nobis recesserit corporaliter, nobiscū tñ q̄druplicīter remā sit. Primo quo ad odorē sue fame. Sicut em̄ post poma odorifera: post spēs aromaticas remanet odor

tiā incipiētē per quā de mūdo exiēs deuote incepit proficientē quā feruenter prosecut⁹ erat. Et perfectā qua ad summuz cōtemplatiōis gradū peruenit. Jllud significat in via quā fecerūt filij israel: qz de egypto exeūtes I desertū venerūt. De deserto in terra pmissiōis: I qua fruct⁹ terre primo comederūt. Deinde puenerunt in hierusalē. Sctūs bñdict⁹ de mūdo tenebroso venit ad desertū penitētie. Et de deserto penitētie puenit ad gustū celestis gratie. Et de gustu gratie puenit ad contēplationē visiōis diuine. Scda benedictio cōsistit in filiorū ppagatiōe: cū dicit. Bñdictus in filijs. Jpse eñ per suam predicationē z regulā multus filios generauit. Generatos: ꝑpalib⁹ subsidijs enutriuit. Enutrios ad pmotiones z abbatias pmouit. Sz mō pōt ꝯquer'. Esa. j. Filios enutriui z exaltaui, ipsi aūt spreuerūt me. Scti sunt degeneres filij qz regulares obseruantias cōtēnunt z plationib⁹ z abbatijs intēdūt. Temporalia indebite cōsumūt: nō dei honorē sz ppriū fauorē attēdūt. Tertia benedictio ꝯsistit in regulari institutiōe qd notat cū dr. Placēs fratribus suis. Jn sua ei regula posuit ea q̄ deo z hoībus placēt. Eccli. xxv. Jn tribus bñplacitū est spiritui meo: q̄ sunt pbata coram deo z hoībus: cōcordia fratrū amor proximorū vir z mulier sibi bene cōsentiētes. Ex illa ei regula docent monachi vt inter eos sit cōcordia mutua. idō dr. Cōcordia fratrū, q̄ntum ad platos sit obedientia deuota. ideo dr. Uir z mulier sibi bñ ꝯsentientes. Tunc eñ prelatus qui per virū: z subditus q̄ per mulierē intelligitur bñ sibi cōsentiunt qñ prelatus sapienter regit et subdit⁹ humiliter obedit. Et sic q̄ntū ad hoīes charitas diffusa: idō dr Amor proximorū. Rom. v. Charitas dei diffusa est in cordibus zc. Quarta bñdictio consistit in dulci deuotione: qd notat cum dr. Tingat in oleo pedem suuz. Tingere est modicum qd accipere Jn presenti vita sctūs bñdict⁹ z alij scti tingūt memoriā in sanguine per dñice passionis recordationē. Ps. Jntinguat pes tu⁹ I sanguine. Tingūt itellectū I oleo: qd est fomētū luminis p aliqualē de deo cognitionē: sicut dr hic. Tingat in oleo pedē suū. Tingūt affectū in melle per aliqualē deuotionē. qd significatū est. j. Regū. xiiij. Jn ionatha q̄ summitatē virge in fauū mellis itinxit. Jn futuro aūt nō erit tictio sed imersio, z natatio z inebriatio. Tūc eñ scti mergent in abyssuz ineffabilis charitatis. Esa. lviij. Jmplebit dñs splendoribus animā tuā. Tūc natabūt I pelagus deuotiōis z mellifiue suauitatis. Esa. lx. Tūc videbis et affiues zc. Tunc inebriabunt in cellario infinite charitatis. Jnebriabunt ab vbertate dom⁹ tue. Quinta bñdictio ꝯsistit in presenti⁹ seruatiōe: qd notat cū dr. Ferrū z es calciamētū ei⁹. lucerna extiguit aut p negligentiā: aut nimiā abundantiā aut per nimiā penuriā. Deuotionē autem mētis qdā perdunt ex sola negligētia: sicut virgines fatue. quidā ex nimia abundātia. Ps. Prodijt q̄si ex adipe iniquitas eorū q̄dā ex aduersitate illata. Eccl. xxj. Cor fatui q̄si vas cōfractum omnē sapiētiā nō tenebit. Sed beat⁹ benedict⁹ fuit calciat⁹, id est ex pedibus ad ambulāduz ne torpescat per negligentiā. Et ideo dr calciamētum eius. Fuit etiā calciat⁹ ere ne marcesceret per prosperitatē nimiam fuit calciatus ferro: vt sit firmus contra aduersitatē illatā. Et ideo dr ferrum et es calciamētū eius. Sexta bñdictio cōsistit in felici cōsummatione: quod notatur cū dicitur. Dies iuuentutis: tue ita z senectus tua. Juuentus est etas fortitudinis alacritatis z caloris. Fuit eñ sanctus benedictus talis in senectute qualis in iuuētute qz semper perseuerauit in fortitudine operis. Ps. Fortitudinem meam ad te custodiam in eadem alacritate veritatis. Prouer. xvij. Animus gaudens etatem floridā facit. Fuit in eodē calore amoris. Can. viij. Fortis est vt mors dilectio dura sicut infernus emulatio.

¶ Sermo. xcviij. De eodem. Sermo. iij.

EGredere de domo tua et de cognatione tua et de domo patris tui et veni in terram quam mōstrauero tibi. Faciamqz te in gentem magnam et benedicam tibi z magnificabo nomen tuum erisqz benedict⁹. Gen. xij. Possunt

hec vba q̄ locut⁹ est dn̄s ad abrahā conuenire beato bn̄dicto ⁊ cuilibet religioso. In q̄b⁹ dn̄s quēlibet nr̄m adhortat. Primo ad mūdi cōtēptū: cū dicit. Egredere de terra ⁊c vbi ostēdit ꝙ debemus contēnere mundū q̄ntum ad tria: scʒ q̄tū ad terrenā possessionē: cū dicit. Egredere de terra tua ⁊c. vt nihil terrenū possideas. Eze. xliiij. Possessionē non dabitis eis in israel. Ego em̄ dn̄s possessio eorū quantū ad carnalē affectionē: cum dicit. et de cognatiōe tua: vt scʒ parētes tuos carnaliter nō nimis diligas. Mat. x. Qui amat patrē et matrem plusq̄ me: non est me dignus. Aug. Amand⁹ est generator sed proponēd⁹ est creator: q̄tum ad corporalē habitationē: cū dr̄: ⁊ de domo patris tui, scʒ in eadē domo nō maneas: qr sicut dr̄. Mat. vij. Inimici hois domestici eius. Ab his oībus debemus exire ⁊ corpore ⁊ mente ⁊ cōuersatiōe hoc signatū est. Gen. xix. Ub' dicit ꝙ angeli Loth ex sodomā posuerūt precipiētes ne post tergū respiceret: ⁊ ne circa regionēʒ maneat. In hoc ꝙ eū eduxerūt de sodoma: dat intelligi ꝙ religiosus nō dʒ manere cū mūdanis etiā corporaliter. In hoc ꝙ angeli p̄ceperūt ne post tergū respiceret dat intelligi ꝙ nō debet redire ad mūdū mentaliter. In hoc ꝙ dr̄ ꝙ nō stet i omni loco circa regionē dat intelligi ꝙ nō dʒ stare i mūdo ēt moraliter, id est religiosi non debēt habere mores mūdanos. Regio aūt vicina ē pctō vetusta ipsa cōuersatio q̄ ostēdit in verbis lasciuis in ge[illegible]bus et morib⁹ vanis. Scđo dn̄s hortat ad religiōis ingressum: cū dr̄. Et veni in terrā q̄ mōstrauero tibi. Terra optima est religio sacra. Scđm aūt vgiliū: terra bona trib⁹ modis cognoscit. Primo mō p nigredinē: qr nigredo terre bonitatem attestat. Scđo p dulcedinē: qr sapor dulcis ⁊ nō amar⁹ bonitatē indicat. Tertio p suffossionēʒ: qr q̄n effodit ⁊ postea replet si p aliqđ tp̄s supabūdauerit ē optima. Si defecerit est mala. Si equata fuerit est bona. Terra p̄mo cognoscit q̄n est nigra p abiectionē ⁊ asperitatē. Religio igit tūc est bona q̄n est nigra p asperitatē. Boni em̄ religiosi denigrāt se per humilitatē exteri⁹: sed dealbāt se interi⁹ p puritatē. Cant. j. Nigra sum sʒ formosa. Scđo quādo est dulcis per deuotionem seu deuotiōis suauitatē. In deserto enim penitētie ⁊ nō in egypto mūdi datur manna celeste: deuotio spūalis. Ozee. ij. Ducā eā in solitudinē ⁊ loquar ad cor eius tertio cognoscit p suffossionē ⁊ repletionē. Illi em̄ q̄ seruāt p̄cepta sunt bōa terra: qr q̄tū peccauerūt tm̄ deo satisfaciūt Rom. vj. Sicut exhibuistis mēbra vr̄a seruire immūdicie ⁊c. Illi q̄ supererogāt cōsilia sūt optima terra. Lu. x. Quecūq̄ supererogaueris ego cū rediero reddā tibi. Illi qui deficiūt ab vtroq̄ sunt reproba terra. Heb. vj. Proferēs aūt spinas ⁊ tribulos reproba est: ⁊ signāter dicit quam monstrauero tibi cū em̄ in religione sunt tria substātialia. i. votū obedietie: paupertatis: ⁊ cōtinentie xp̄s ista tria nobis mōstrauit v̄bo et dixit. Luc. ix. Si quis vult post me venire abneget semetipsum. Ecce renūciatio ppꝛie volūtatis ⁊ tollat crucē suā. Ecce mortificatio carnalis voluptatis: ⁊ sequat me, scʒ pauperē. Ecce ppositū paupertatis. Ostendit etiā exemplo qr virginitate floruit: paupertatē elegit: ⁊ prī in oībus obediuit. Tertio ponit religionis fructū: q̄ q̄druplex est primus est magna in psonis dilatatio: cum dixit. Faciāq̄ te in gentē magnā. In religionibus est q̄druplex differētia psonaꝝ que significat. zacha. vj. Per q̄drigas equorū ibi sūt cōtēplatiui celestib⁹ desiderijs fragrātes isti sūt equi rubei. Ibi sūt actiui virtutū varietate pollētes: isti equi varij. Ibi sunt virgines puritate pollentes. Isti sunt equi albi. Ibi sunt ꝯtinētes se p opa p̄nie macerantes. Isti sunt eq̄ nigri. Scđo fruct⁹ est celestis grē benedictio. cū dr̄. Et bn̄dicā tibi. Notandū autem ꝙ iacob in deserto triplicē bn̄dictionē obtinuit ab angelo. Una est qr neruus femoris emarcuit. i. concupiscentia debilitata fuit. Scđa qr nomē mutauit. i. israel q̄ interpretat virvidēs deū. Tertia ꝯtra deū fortis fuit: vn̄ dixit ei angel⁹ cōtra deum fortis fuisti. Ista triplex bn̄dictio in deserto penitētie obtinet. i. carnis icorruptio. Deut. xxxiij. Bn̄dictio illi⁹ qui apparuit in rubo venit sup caput ioseph. Rub⁹ qui nō cōburit est castitas q̄ a ꝯcupiscētia nō

superatur: celestiũ cõtēplatio. Gen.xxvij. In pinguidine terre ⁊ in roze celi desuper erit bñdictio tua: ⁊ deuota oratio q̄ deũ vincit. Ozee.xij. Inualuit iacob ad angelũ ⁊ cõfortat⁹ est fleuit ⁊ rogauit eũ. Tertius fruct⁹ ē nois exaltatio: cũ dr. Et magnificabo nomē tuũ. Nomē scti bñdicti ⁊ alioꝝ sanctoꝝ magnificatũ est. Pzio qꝛ semꝑ ē corã oculis diuine maiestat. ps. Honorabile nomen eoꝝ corã illo. Scdo qꝛ in honore habet ab angelis. Luc.xv. Gaudiũ est angelis sup vno pctõre penitētiã agēte multo forti⁹ super vno iusto deo seruiēte. Tertio qꝛ scriptũ est. Lu.x. Gaudete qꝛ noia vestra scripta sunt i celis. Quarto qꝛ honorat ab oib⁹ populis ab oib⁹ ecclesijs ⁊ in oib⁹ seculis. Unde cãtat eccła ⁊ etiã est sumptũ. Eccli.xliiij. Sapiētiã sctõꝝ narrãt ppłi: ⁊ laudē eorũ nũciat eccła: noia autē eoꝝ viuēt in sctm seculi. Quartus fruct⁹ est eterna remuneratio: cũ dr. Eritq bñdict⁹. Est aũt bñdict⁹ illa q̄ druplici bñdictiõe: de qua dr Gen.xlix. Bñdictiõib⁹ celi desuꝑ abyssi iacētis deorsum vberũ ⁊ vulue: habēt enim scti beatitudinē a supiori: respiciēdo dei faciē gloriosam: ista est bñdictio celi desuper: habent ab inferiori: respiciēdo iustissimam dei vindictã, ista est benedictio abyssi: habēt ab interiori cõuertēdo se ad suam cõsciētiã, ista est benedictio vberũ. Consciētia est enim mammilla q̄ ceteras virtutes nutrit. Habent ab exteriori possidentes societatem fecundam: ista est benedictio vulue: deus enim tunc valde fecundus erit: quia magnam filiorum multitudinem generabit.

¶ Sermo.xcviij. De annunciatiõe beate marie virginis. Sermo.j.

Rorate celi desuper ⁊ nubes pluant iustũ: aperiatur terra et germinet saluatorē Esa.xlv. Possunt esse hec verba antiquorũ sctõꝝ patrum desiderantiũ christi aduētũ. In q̄bus verbis tria petunt a sancta trinitate. Primo petunt dñice incarnationis mysteriũ: cũ dicũt: Rorate celi desup. Ubi duo sunt videnda, scʒ q̄re de⁹ dicat celuʒ. Et quare xp̄i incarnatio rori assimilet. De⁹ autē dr celũ scʒ empireũ: qꝛ id celũ est lucis forme: imobile: ⁊ capacitatis immēse. Sic de⁹ hʒ localē claritatē. j. Joh. j. De⁹ lux est ⁊ tenebre nõ sunt in eo vlle. Hʒ immobilē stabilitatē. Jaco. j. Apud quē nõ est trãsmutatio ⁊c. Hʒ immēsam capacitatē. Sap.vij. Qui capit oẽs spũs intelligibiles. Assimilat aũt incarnatio xp̄i rori, qꝛ scʒ ros gñatur in medio aeris interstit. o: a tēperato calido: ⁊ tēperato frigido. Tria nãq interstitia sunt scʒ celũ: mũdus ⁊ infernus. Hic igit ros. i. xp̄i incarnatio non est facta in supiori interstitio. i. celo: qꝛ naturã angelicã nõ apprehēdit: nec in infimo, id est in inferno: qꝛ demones nõ redemit: sed est facta in medio scʒ in ipso mũdo: qꝛ nature hũane se vniuit. Gal.iiij. Deus filiũ suũ misit natũ ex muliere: factũ sub lege. Et ista redēptio facta est ex calido ⁊ frigido. Duo eñ sunt q̄ mouerunt dñm vt hõ fieret. vnũ ex pte sui scʒ magnitudo charitatis q̄ fuit quasi calor. Rom.v. Cõmēdat de⁹ charitatem suã in nobis ⁊c. Aliud ex pte nr̄i scʒ miseria generalis. ps. Propter miseriã ⁊ gemitũ pauperũ nũc exurgã dr dñs. In hoc tñ deficit similitudo: qꝛ ibi est tēperatuʒ calidũ ⁊ tēperatũ frigidũ. Hic aũt est nimius calor amaris. Ephe.ij. De⁹ qui diues est in mia ꝑpter nimiã charitatē suã qua dilexit nos ⁊c. Et nimiũ frig⁹, lãguorũ. ps. Oẽs dclinauerũt. Scdo scti prepetũt ab angelis i virgine salutatiõis ꝑconiũ: cũ dr. Et nubes pluãt iustũ. Tunc eñ nubes iustũ pluũt: cũ gabriel xp̄ʒ virgini nũciauit. Hic aũt duo vidēda sunt, scʒ quare angeli dicuntur nubes: et quare xp̄i incarnatio pluuie assimilat. Dicũtur autē nubes qꝛ sunt thronus dei in q̄bus sedet ⁊ q̄escit. Iuxta illd Eccl.xxiiij. Thronus meus in colũna nubis. Dicit aũt Apoc.iiij. q de throno pcedebãt fulgura, voces, ⁊ tonitrua. Nã ꝑm Dionysiũ triplex est officiũ angeloꝝ scʒ illuminare purgare ⁊ perficere. Ab illis ergo thronis pcedũt fulgura ⁊ coruscatiões qñ illuminãt nostrã intellectiuã. ps. Illuxerũt coruscatiões tue orbi terre. Procedũt tonitrua qñ p cõminationes ⁊ terrores purgãt nostrã affectiuã. Nã sicut dr.

Eccl.i. Timor dñi expellit pctm̄. Proce
dunt voces, id est inspirationes p̄ quas
pficiũt nostrã operationẽ. zach.i. Ange-
lus q̄ loq̄bat̃ i me v̄ba bõa ꝛ v̄ba cõsola
toria. Assimilat̃ aũt incarnatio xp̄i plu-
uie q̄ trib⁹ modis gñat̃ scꝫ virtute calorꝭ
attrahẽtꝭ virtute vaporꝭ ascẽdẽtis: ꝛ vir
tute vẽti colligẽtis: vẽti euolãtes supra
mare multũ humorẽ sepe colligũt: ꝛ le-
cũ ad aerẽ atrahẽtes i pluuiã dissoluũt.
Istã aũt pluuiã substãtialẽ his trib⁹ mo
dis gñatã fuisse ostẽdit gabriel i triplici
locutiõe cũ virgine. Primo nãq̃ ostẽdit
ipsam esse gñatã virtute caloris attrahẽ
tis: cũ dixit. Aue gr̃a plena. Gr̃a eñ dei
est amor dei. Amor aũt ẽ ignis. Juxta il-
lud. Luc.xii. Ignẽ veni mittere in terrã
ꝛc. Si igit̃ v̄go fuit plena gr̃a ꝛ amore vĩ
fuit plena igneo calore. Et v̄tute isti⁹ ca-
loris diuinũ fontẽ ad se attraxit et igneũ
celestẽ gñauit. p̄s. Descẽdet sicut pluuia
in vell⁹. Secũdo ostẽdit gabriel istã plu
uiã generandã virtute vaporis cũ dixit.
Ecce cõcipies ꝛ paries filium ꝛc. Filius
aũt dei est vapor dei: iuxta illud. p̄s. vii.
Uapor est virtutis dei ꝛc. Iste igit̃ vapor
dei intra viscera virginis sine sui incisiõe
sine apertiõe se occultauit. Juxta illõ. Ec
cli.xxiiii. Quasi libanus nõ incisus vapo
raui habitationẽ meam ꝛc. id est q̄ in me
per carnẽ assumptã habitauit. Et iste va
por inter viscera virginis occultat⁹ i plu
uiã se deffudit quãdo mundum fameli-
cũ satiauit. p̄s. Pluit illis manna ad mã-
ducãdũ. Tertio ostẽdit gabriel hãc plu
uiam generandam virtute venti colligẽ-
tis: cum dicitur. Spiritussanct⁹ superue
niet in te. Sp̄us est vẽt⁹: iuxta illõ. Joh.
iii. Spiritus vbi vult spirat. Iste autem
ventus flans in maria, id est in corde vir
ginis marie humores virginis collegit ꝛ
corp⁹ xp̄i formauit qđ salutarẽ pluuiam
gñauit q̄ totũ mũdũ fructificare fecit. Di
cit̃ aũt Jac.v. Nõ pluit annos tres ꝛ mẽ
ses sex. Anni tres sunt tria t̄pa q̄ p̄cesse-
rãt scꝫ nature, culpe ꝛ legꝭ scripte. Et in
his pluuia b̄ndictionis nõ venit: q̄rtũ au
tẽ est t̄ps gr̃e. Et in isto etiã non venit ad
mẽses sex. In isto autẽ mẽse sexto missus
est angel⁹ gabriel a deo ꝛc. Tũc eñ plu-
uia descẽdit ꝛ salutarem fructũ p̄duxit.

Tertio sancti p̄res petũt a virgine deuo
tũ ꝯsensuꝫ: cũ dr̃. Aperiat̃ terra. Ubi duo
vidẽda sunt scꝫ quare virgo dicatur ter-
ra: ꝛ quãl'r se aperuit ꝛ saluatorẽ gñauit
dicit̃ autẽ terra: q2 sicut dicit Aug. de tri
ni. Bona terra est in altitudine mõtiũ tẽ-
peramẽto colliũ: planicie cãporũ. Sic et
ipsa fuit alta per celestiũ cõtẽplationem.
Eccl.xxiiii. Ego i altissimꝭ habitaui: fuit
tẽperata p̄ discretionẽ. Cui⁹ discretio ap
paret. Luc.ii. Maria aũt cõseruabat oĩa
v̄ba hec fuit plena p̄ humilẽ cõuersatio
nẽ: qđ p̄ꝫ: q2 licet deũ cõceperit: tñ trib⁹
mẽsib⁹ cũ elizabeth hũil'r cõuersata fuit
v'l terra dr̃: q2 terra exteri⁹ venusta ẽ p'il
tis, interius ditat̃ innumeris thesauris.
In intimo est plena tormẽtis ꝛ ibi infern⁹
esse p̄hibet̃. Sic ꝛ ipsa exteri⁹ fuit ornata
venustate morũ, ꝛ interi⁹ fuit ditata the-
sauro virtutũ in intimo cordis vulnerata
dolorib⁹ tormẽtorũ: iuxta illud Luce.ii.
Tuã ipsi⁹ aĩaꝫ p̄trãsibit gladi⁹. Et p̄p̄
ista tria ipsa dicit. Cant.i. Nigra suꝫ sed
formosa. Nigra sum p̄ dolore passiõis sꝫ
formosa decore v̄tutis: sicut pellis salo-
monis fulgore scꝫ cõuersatiõis. Ille eniꝫ
pelles erant vmbratice. Et ista terra se
aperuit ꝛ saluatorẽ gñauit. Aperuit q̄dẽ
animũ suũ ad cõsentiẽdũ quẽ ꝯsensuꝫ re
q̄rebat spõsus dicẽs. Cant.v. Aperi mi-
hi soror mea. Ber. sup Cant. Surge cur
re aperi. Surge p̄ fidẽ: curre p̄ deuotio-
nẽ: aperi p̄ cõsentionẽ. Aperuit eñ vterũ
suũ ad cõcipiẽdũ hec est ei illa porta de
q̄ dr̃ Ezech.xliiii. Que fuit clausa oĩ viro
sꝫ ap̄ta dño. Aperuit os suũ ad benedi-
cẽdũ qñ dixit. Magnificat aĩa mea dñm.
p̄s. Aperi os tuũ ꝛ iplebo illud. Aperuit
sinuꝫ suum ad miserẽdũ. zach.xi. Aperi
libane portas tuas. Liban⁹ interp̄tatur
cãdidatio. Et significat beatam mariã q̄
tota fuit cãdida: ꝛ hꝫ tres portas scꝫ po
tẽtie sapie mie. Quidã eñ peccãt p̄ infir
mitatẽ: istis aperit portas potẽtie dãdo
eis virtutẽ resistẽdi. Quidã p̄ ignorãtiaꝫ
illis aperit portas sapie dãdo eis lumẽ
cognoscẽdi. Quidã p̄ malitiã: ꝛ illis ape
rit portas mie dãdo eis gr̃am penitẽdi.
Aperit man⁹ suas ad largiẽdũ. Pro.vlt.
Manũ suã ap[illegible]it inopi. i. xp̄o pauperꝫ
sex opa mie vt dr̃. Bern. Beata v̄ga dei

in vtero suscepit nudū carne vel etiā pā nis operuit esurientem pauit sitiētē lacte potauit: infirmū p infantiā nō solū visitauit: sed etiam oīa humana sibi exhibuit in carcere posito et crucis patibulo ligatū visitauit. Ei⁹ sepulture interfuit. Aperuit cor suū ad subueniēdū: qꝛ misericordia sua subuenit vniuersis scꝫ bonis malis et defunctis vnde cātat ecclesia. Maria mater grē ꝛc. Aperuit ꝗdē bonis impetrando grām vñ dī. Maria mater grē ꝛc. Aperit malis obtinēdo remissionem ꝛ misericordiā vñ dicit. Mater mie ꝛc. Aperit viuis eos a demonū insidijs protegēdo vñ dī. Tu nos ab hoste protege. Aperit mortuꝫ eos ad gloriā deducēdo vñ dicitur. In hora mortis suscipe. ꝛc.

¶ Sermo. xcix. De eadē. Sermo. ij.

Visitasti terram et inebriasti eam ꝛc. Multiplicasti locupletare eā. ps. Gen⁹ humanū per christi redēptionem redēptū recolens christi redemptionē seu redemptionis sue beneficium deo regratiatur. Et dicit visitasti terram. In quib⁹ verbis ponuntur quatuor persone que ad christi incarnationem cooperantur. Ponitur persona angeli qui ipsam salutando visitauit cum dī. Uisitasti scꝫ per angelum. Et iste cooperatus est ad christi incarnationē per modū salutādi: nunciandi cōmendandi: ꝛ inducendi. Istud est quadruplex officiū paranymphi scꝫ spōsam ex parte sponsi salutare volūtatē spōsi sibi aperire: spōsuꝫ multipliciter ꝯmēdare: ꝛ ipsam sponsam ad cōsentiēdū inducere. Ipse igit̄ p̄mo virginē salutauit: cū dixit. Aue maria grā plena: volūtatē sponsi sibi insinuauit cū ait. Ecce cōcipies ꝛc. Ipsum spōsum multipliciter cōmendauit: cū ait. Hic erit magnus ꝛc. Ipsam ad ꝯsentiēdū induxit: cū ait: Spiritussctūs i te superueniet. Ac si dicat noli meas cōsentire: qꝛ nō cōcipies hūano semine sꝫ mystico spiramine. Scđo ponit̄ p̄sona virginis q̄ saluatorē ḡnauit: cū dī terrā. Que ꝗdē opata est ad xp̄i incarnationē p modū cōsentiēdi: subministrādi ꝛ cōfouēdi: ꝛ educādi. Ipsa ꝗdē matrimonio spūali cōsensit: cū dixit. Ecce ancilla dñi. Et iō fuit legitima mater: qꝛ in quolibet matrimonio cōsensus reqrit̄ vt scꝫ aliqua mulier habeatur. Cōsēsit aūt iani mo cū dixit. Magnificat aīa mea dñm. Consensit signo: cū dixit. Et exultauit spiritus meus ꝛc. Gaudiū ꝗdē qđ erat i corde exultauit. i. extra saltauit exterius in facie. Consensit verbo: cum subdit̄. Quia respexit humilitatem ancille sue. Et qñ dixit. Ecce ancilla domini. Scđo materiam conuenientem subministrauit. Ipsa eñ materiam conuenientem ad productionem prolis ministrauit. Ideo dicitur Hie. xxxi. Nouum faciet dñs sup terram mulier eñ circūdabit virum. Homo circūdat qđ ē suū ꝑpriū: nō qđ est alienū. ꝟgo ei puerū sola circūdedit: qꝛ xp̄i caro tota sua ꝑpria fuit. Ois eñ figura ꝑficit̄ et plurib⁹ lineis: qꝛ corp⁹ alioꝝ pueroꝝ format̄ ex cōmixtiōe vtriusqꝫ parētis. In virgine aūt fuit circūdatio: qꝛ circularis forma tm̄ vna linea claudit̄: qꝛ corp⁹ xp̄i formatū est sola carne ꝟginis i corrupta istud ēt qđ est circundatum: ex omni parte est clausum. Sola igit̄ ꝟgo circūdat̄: qꝛ in cōceptiōe ꝛ ꝑtu virgo ꝑmāsit. Tertio in vtero nouē mēsib⁹ ꝛ decimū attingēs ipsum fouit ꝛ ideo fuit virgo ꝛ vera mater. Locus eñ cōueniēs ꝛ dispositus matricis operat̄ ad bonitatē ꝓlis, quasi prebens fomentū eidē. Beata igit̄ virgo maria locum cōuenientē ꝛ nutrimentum conueniens cōceptioni fetus prebuit. Et ideo vera mr̄ fuit. Ideo xp̄s dixit. Sap. vij. decem mēsibus coagulat⁹ sum in sanguine. Quarto ipsum sollicite educauit: et fuit studiosa mater. Nam ipsum pannis inuoluit in p̄sepio reclinauit et fascia cōstrinxit: ꝛ lacte pauit. Est autē lac sanguis scđo in opib⁹ coct⁹ de māmillis trahēs albedinē ꝛ saporositatē. Sāguis ꝟginis bis igne spiritussancti fuit excoct⁹ scꝫ qñ ipsam in vtero sanctificauit: ꝛ qñ i eā superuenit. Et sic lac ei⁹ habuit albedinē: quia fuit virgineū saporositatē: qꝛ fuit a spū sancto deputatū ꝛ vbertatē qꝛ fuit de celo ministratū. Iuxta illđ. Sola ꝟgo vbere lactabat đ celo pleno. Ter

tio ponit psona spūsancti qui ipsam inebriauit: cū dicit Inebriasti eā. Qui quidē spiritussanctus. Scdm Joh. Dam. Operatus est ad xpi incarnationem dando scilicet matri sanctificationis gratiam semini diuinitatis potentiam receptiuā: et virgini potentiam generatiuā. Tria nanq; erant olim impossibilia. Unum q aliqua mater sine peccato cōciperet: ideo spūssanctus eam in vtero sanctificāe: et in eā post modū veniēs sibi dedit sanctificationis gratiā vt sine peccato cōciperet et pareret xpm. Scīficauit tabernaculū suū altissimus. Scdm impossibile erat vt femina intra suum corpus deū reciperet idō et spūssanct⁹ sibi dedit verbi diuinitatis potentiā receptiuā. Apoca. xij. Signum magnū apparuit in celo: mulier amicta sole. Tū. cū sole amicta fuit quādo deū in vtero suo concepit. Tertiū impossibile erat. vt virgo generaret, idō spūssanct⁹ ei dedit virtutē generatiuā qr virgo cōcepit: virgo peperit ideo assimilatur api. Eccli. xj. Breuis in volatilibus est apis: initium dulcoris habet fruct⁹ illius. Ipa eñ fuit apis: qr virginitate priuata. Qr scdm Ambro. Omnes apes virgines sunt. Fuit breuis qr humilitate predita. Fuit volatilis: quia in celestibus eleuata, fecit fructū dulcoris qr celesti ple fecundata. Quarto ponitur persona filij qui ipsam multipliciter locupletauit dū ex ea carnē assumpsit: qd notat cū dr. Multiplicasti locupletare eā. Assumpsit aūt ipsaȝ carnē sine diuinitatis pollutione: sine diuinitatis mutatiōe cū virginitatis cōseruatione et cū nostra saluatiōe. Ista q̄tuor tāgit ecclesia dicens. Magnū hereditatis mysteriū templum dei factus est vterus nesciens virum. Ecce qr recepit carnē cum virginitatis conseruatione. Non est pollutus ex ea carnē assumens. Ecce qr recepit sine diuinitatis pollutione. Mirabile mysterium declaratur hodie innouantur nature. ecce qr recepit cum nr̄a saluatiōe. Deus homo fact⁹ est. id qd fuit permansit et qd nō erat assumpsit. Ecce quia recepit sine sue diuinitatis mutatione. Assumpsit igitur primo cū matris cōseruatiōe: qr ipsam illibatam seruauit. Huius exēplum ponit Bernard⁹ dicens. Sicut sine corruptione sui sydus emittit radiuȝ: sic absq; sua lesiōe virgo protulit filiū. Nec syderis radi⁹ sui minuit claritatem, nec virginis filius integritatē. Huius exemplum ponit. Aug in. lib. de fide ad petrū dicens. Predicauit istum visibilem soleȝ radios suos super omnes feces spargere: et eos mūdos et sinceros seruare. Si ergo visibilia mūda visibilib⁹ immundis cōiungi possunt et non coinquinari q̄to magis inuisibilis veritas totū hominē sine sui cōtaminatione assumpsit etiā cū nostra saluatiōe. Nā sicut dicit Damascen⁹ Totum me totus assumpsit vt mihi toti salutē gratificet. Uere totū sicut habet in tertio sententiarū Cū q̄druplex sit stat⁹ hois: scȝ aū peccm̄ sub peccō, sub grā. et in grā. Xps de primo assumpsit pcti immunitatē De scdo penalitatē. De tertio grē plenitudinē. De q̄rto nō posse peccare. Assumpsit sine sue diuinitatis mutatione, huius exēplum ponit August. dicēs. Nō oportet verbū esse mutatū susceptione hominis sic nec membra veste inducta mutant: q̄uis illa susceptio ineffabiliter susceptum suscipiēti copulauerit.

¶ Sermo. c. De eodem sermone. iij.

Egrediet virga de radisse iesse. Et flos de radice eius ascēdet. Et requiescet super eum spiritus dñi &c. Esa. xj. Olim terra nostre nature maledicta erat: quia tūc spinas et tribulos germinabat. Nunc autem est benedicta quia benedictā virgā protulit et benedictum florem produxit. Et ideo de hoc, pphetizās Esayas dicit. Egreditur virga de radice iesse &c. In quib⁹ verbis propheta tria scribit. Primo virgam egredientem: id est de virgine nascentem. cum dicit. Egredietur virga de radice &c. Dicitur autem virgo virga triplici de causa. Primo qr fuit gracilis per humilitatem. Et q̄uis gracilis fuit tamen plusq̄ septingētis annis post Esayā fuit. Et q̄uis fuit gracilis tñ maximum fructum portauit: quem celum et terra capere nō possunt: qui sufficit ad mundi redēptionē, et ad plenā angelorū et hominū reformationē. Licet fuit gracilis tñ

l9s est totū mundū suo robore sustētauit. Nam in passione xp̄i colūne mūdi.i.apostoli fuerūt cōcussi. Ipsa aūt tamē columna immobilis stetit: et totus mūd⁹ super eā innixus. Scd̄o dr̄ virga: qr fuit flexibilis per pietatē. Cant. iij. Que est ista que ascendit per desertū sicut virgula fumi: et c. Ipsa enim fuit virgula qr flexibilis per pietatē Et fumi: qr concremata per charitatem. Ex aromatibus mirre qr fugat diabolicā tētationē. Et thuris qr restringit fluidas cogitatiōes pulueris pigmentarij, qr delectat virtutes et confortationes. Tertio dicitur esse virga: qr est vtilis per officiorū multiplicationē. Usus eīm virge aliqū est ad dn̄ij ostētionē siue ad p̄secutionē: aliqn̄ ad regimē siue directionē aliqn̄ ad sustētationē. Ad istud quadruplex officiū siue vsum data est nobis virgo maria Unde ipsa dicit. Eccli. xxiiij. Ego mater pulchre directiōis et c. Data quidē est nobis tamē mater ad dn̄andam. Unde dicit. Ego mater et c. ps. Uirgam virtutis tue emittet dn̄s ex syon: dominare in medio inimicorū tuorū. Data est nobis ad defendendū et percutiendū scilicet demones quibus ipsa est valde terribilis. Ideo dicitur mater timoris. Nume. xxiiij. Cōsurget virga de israel et percutiet duces Moab Data ē nobis ad directionem. ideo dicitur. Mater agnitionis. Mich. vij. pasce populum tuū in virga tua. Et potest esse verbū patris ad filiū. Ac si dicat. Sicut pastor dirigit gregem suum per virgam: sic et tu pasce et dirige populum tuum per matrē tuā. Data est nobis ad sustētationē. ideo dr̄. Sancte spei. ps. Uirga tua et bacul⁹. et c. Ipsa ei est virga inquantum demones percutit: et baculus inquantum debiles sustentat et regit. Secundo propheta describit florem ascendentē cū dicit. Et flos de radice ei⁹ ascēdet. Et cū deberet dici cōuenientius ascēdet de virga: dixit ascendet de radice: vt ostēdat hoc factum esset per dei infinitā charitatē: qr iesse incendium interpretatur vt ostendat in xp̄o nature humane veritatem quia inde sumpta est caro floris. Unde traxit originē caro radicis. Dicit aūt christus flos propter tres rōnes. Primo propter generationē. Flos namque generatur a calore solis et infusione roris et sine apertione arboris Sic ad conceptionē xp̄i calor spūssci se infudit et ipsaz incarnationē fecit. Ros diuine gratie superne nit: qui virgini obūbrauit: nullā apertionem pertulit sed virgo cōcepit. Secūdo significat xp̄s per florem quantum ad iodorationem habet enim odorē patrē afficientē: et quantum ad hoc filijs odori sacrificij. Gen. viij. Odorat⁹ est dn̄s odorē suauitatis et c. Odorē demones expellētem. Et quantū ad hoc est filijs odori myrrhe que expellit vermes. Eccl. xxiiij. Quasi myrrha electa dedi suauitatē odoris. Odorē hoiem a putredine peccati conseruantē. Et quātū ad hoc est filijs odori balsami. ibidē. Quasi balsamū nō mixtum odor meus. Odorē nunquam deficiētē. Flos quidem auulsus attrit⁹ arefact⁹ odorē suū nō perdit. Sic et xp̄s fuit auulsus in morte Esa. liij. Quasi eīm abscisus est de terra viuētium. Arefact⁹ in cruce. ps. Aruit tamē testa virtus mea. Attritus in flagellatione. Esa. liij. Attrit⁹ est propter scelera nostra: Et odorē suū nō perdidit: sed semp seruauit. Amb. Flos odorem et succus seruat et contra ce⁹ accumulat: nec auulsus amittit. Ita dn̄s in patibulo crucis nec contritus emarcuit, nec auulsus euanuit: et lancea punctionis succisus sole speciosior fusi crucis calore vernauit. Tertio assimilat christus flori quantum ad floris varietatem. Nā assimilatur viole propter humilitatē. Cant. ij. Ego flos cāpi. Uiola namque dicitur flos campi: qr inter flores campi obtinet principatū vel i partibus vltra marinis dicitur nasci quidaz flos qui flos campi dicitur qui habet stipitem asperum. et quinque folia rubea. Ut significat xp̄m qui pertulit asperitatē crucis: et quinque vulnera passionis. Assimilatur rose propter nimiā charitatē per quā pro nobis se sanguine rubricauit. Ecc. l. Quasi flos rosarū in diebus vernis. Assimilatur lilio propter puritatē. Cant. ij. Quasi lilium conuallū. Tertio propheta posuit spm̄ redescētē: cum dicitur. Requiescet super eū spiritus domini. In alijs hominibus spūs nō requiescit qr habet ibi aliquid aut per modū contristātis sicut petm̄ mortale cōmissiōis Ephe. iiij. Noli

te cõtristare spm̄ sanctũ dei. Aut per mo-
dũ extinguẽtis: sicut pctm̄ mortale omis-
sionis. j. Thessal. v. Spiritũ nolite extin
guere. Aut ꝑ modũ aduersantis sicut est
veniale ꝛ sensualitas. Galꝫ. ij. Caro con
cupiscit aduersus spm̄ ꝛc. Aut per modũ
molestantis vt tumult⁹ solicitudinũ con-
trarietas desiderioꝝ: ꝑturbatio passio-
num. In xp̄o aũt sp̄ussanctus requieuit
ꝑfecte quia nihil in eo fuit q̄ spiritũ san-
ctũ cõtristaret: vt est pctm̄ cõmissionis. j.
Petri. ij. Peccatũ non fecit ꝛc. Nihil qđ
extingueretur vt est peccatum omissiõis.
Esaye. v. Quid est quod debui facere vi
nee mee ꝛ non feci ei? Nihil q̄ aduersare
tur qꝛ sensualitas rõni in oĩb⁹ obediuit.
Nihil qđ molestaret, qꝛ nullus tumultus
sollicitudinũ nulla contrarietas deside-
riorum, nulla ꝑturbatio passionum in eo
fuit. In hac em̄ archa oĩa erãt pacifica.
Hinc est q̄ coruus requieuit in cadauere
qꝛ diabol⁹ requiescit ĩ pctõ Job. xl. Sub
vmbra dormit ꝛc. Columba requieuit in
viridi arbore: qꝛ spiritussanct⁹ requie-
scit in sctõrũ mẽte q̄ sunt virides coram
deo. Hier. xvij. Erit foliũ ei⁹ viride: tñ in
hac vita nõ requiescit ꝑfecte, iõ colũba de
viridi arbore ad archã rediit archa x̄po
requieuit in mõte: qꝛ xp̄s q̄ est archa sctifi-
catiõis requieuit ĩ spũssctĩ altitudine ꝛ ple
nitudine. Uñ ꝛ in euãgelio nazareoꝝ sic
scriptũ est. Factũ est cũ ascendisset dñs
de aqua descendit fons oĩs spũs ꝛ re-
quieuit sup eũ ꝛ dixit ei. Expectabã te in
oĩbus ꝓphetis: vt venires ꝛ requiesce-
rem in te. Tu es enim requies mea.

Sermo. cj. De eodem die ser. iiij.

Missus est ga-
briel angelus a deo in ci-
uitatẽ galilee. Luce. j. ꝛc.
Olim missus fuit diabol⁹
ad euã inferẽs prauã sug
gestionẽ mẽdacẽ assertio-
nẽ ꝛ fallacẽ ꝓmissionẽ. Sꝫ hodie mittit
angel⁹ ad virginẽ offerẽs reuerẽdã salu
tationẽ cũ dixit. Aue gr̃a plena. Uerã as-
sertionẽ, cũ dixit. Inuenisti gr̃am apud
deum. Utilẽ ꝓmissionẽ. cũ dixit. Ecce cõci
pies. Quãuis aũt de⁹ olim miserit mul-
tas legatiões ꝛ ambassiatas ꝑ angelos
suos ꝛ ꝓphetas suos Ista tñ fuit maior ꝛ
dignior q̄̃ vnq̄̃ misit: qđ ꝑꝫ ex quatuor
Magn⁹ ei ille ẽ q̄ misit ꝛ magn⁹ nũci⁹ quẽ
misit magna ꝑsona ad quã misit magna
cã ꝓpter quã misit Primo igit̃ magnus
est ille q̄ misit: qđ notat̃, cũ dicitur. A deo
i. a tota trinitate. Nã pater ibi posuit suã
potẽtiã fili⁹ suam sapiam spũssanct⁹ suã
gratiam. Tria em̄ ol m erãt impossibi-
lia. vnũ q̄ aliqua femina intra suum vte-
rum deum cõcipiet. iõ pr̃ posuit ibi suam
potẽtiã: qꝛ potẽtiã receptiuã diuinitatis
pater beate virgini marie dedit: vt intra
suum vterũ possit cõcipere deum. Uñ an
gelus. Luc. j. Hunc conceptum ꝑ dei po-
tentiam ꝓbauit non erit inquiẽs impossi
bile apud deum omne verbum. Apoca.
xij. Signum magnum apparuit in celo. i.
in ecclesia militãti mulier amicta sole. i.
fulgida diuinitate. Secundũ impossibile
erat q̄ ṽgo existẽs ṽgo conciperet. ideo
filius posuit ibi suã sapiam: qꝛ saluo si-
gillo virginitatis sapiẽter sciuit itrare ꝛ
sapiẽter exire. hec em̄ est illa porta de q̄
dr̃. Ezech. xliiij. q̄ omni homini est clau-
sa nisi soli prĩcipi qui itrat ꝛ exit per eam
Tertiũ impossibile erat q̄ aliq̄ua mater
sine pctõ filiũ generaret. Ideo spũssctũs
posuit ibi suã gratiã q̄ ipsam virginẽ in
vtero matris sctificauit ꝛ postmodũ ĩ cõ
ceptu eam superuenit ꝛ eam purgauit atq̄
mundauit: ita q̄ sine peccato concepit.
Ideo dr̃. Qđ em̄ nascet̃ ex te sctm̄ voca-
bit̃ ꝛc. Scđo ipsa legatio fuit magna: qꝛ
scꝫ magnus nũci⁹ quẽ misit qđ notat̃, cũ
Missus est angel⁹ gabriel. Ei⁹ aũt ma-
gnitudo appet ĩ trib⁹ magnis officijs q̄
in curia dei hꝫ. Unũ ẽ assistẽtia apud deũ
Luc. j. Ego suꝫ gabriel angelus q̄ assisto
semꝑ ante deũ Scđm est victoria prelio-
rũ. vñ dicit glo. sup Dañ viij. Gabriel p̄
lijs ꝑposit⁹ est: õ gabriel fortitudo dei
interpretatur. Tertiũ est reuelatio secre-
torum. Dañ. viij. Gabriel fac intelligere
istã visionẽ ecce q̄̃ magna officia. Magnũ
em̄ secreta reuelare: maius victoriã in p̄
lijs tribuere: maximũ aũt deũ semꝑ assiste
re. Et sicut videm⁹ q̄ papa hꝫ tres diffe-
rẽtias nũcioꝝ siue legatoꝝ quoꝝ quos-
dã mittit ad negocia magna: ꝛ isti dicũt̃
nũcij: q̄sdã ad negocia maiora: ꝛ isti pro

tur legati ā latere quosdā ad nego cia maxima: et isti dicunt legati ex latere: sic de⁹ quosdā mittit ad negocia magna vt angelos quosdā ad negocia maiora vt archāgelos. q̄sdā ad negocia maxima vt scz illos de supręma hierarchia q̄ semper deo assistūt. Et iō de illis legatis de latere q̄ sunt isti⁹ supręme hierarchie: q̄dā angelū gabriel affirmāt fuisse. vñ di cit Gre. Ad mariā summ⁹ angel⁹ mitti debuit q̄ summū oīz nūciauit. Tertio hec legatio fuit magna: qz magna p̄sona fuit ad quā fuit missus. Qđ notat cū dr. Ad virginē desponsatā viro ioseph. De qua duo dicunt scz q̄ fuit et v̄go et desponsata. Jō vi dēdū ē q̄re xp̄s nasci voluit. de virgine et q̄re de desponsata. De virgine q̄dē dn̄s nasci voluit s̄m Ansel. vt opera sua p̄ficeret et cōpleret. Quatuor aūt modis de⁹ hoiem facere p̄t scz sine hoie et femi na: sicut fecit Adā. De hoie sine femina sicut fecit primā matrē Euā. De hoie et de femina, sicut fecit nos. et iō vt op̄a dei essent p̄fecta. Quartū modū faciēdi hominē addidit: et filiū suū de femīa sine homine nasci voluit: vt hr̄ Deut. xxxij. Dei p̄fecta sunt op̄a. De desponsata nasci voluit dn̄s iesus xp̄s vt in quolibet statu salutē esse ostēderet: scz in statu virginali mr̄imoniali: et viduali: iō ipsa btā maria fuit virgo incorrupta et desponsata et post mortē ioseph vidua derelicta. Quarto ista legatio fuit magna quia magna causa p̄pter quā misit. Cōmisit eñ ipsa de⁹ angelo quatuor legationes. Prima vt ipsam beatā virginē salutaret: qđ fecit qñ dixit. Aue gr̄a plena. Bernar. Inducit nos ad salutationē marie gabrielis exēplū. Joānis tripudiū et resalutatiōis lucrū. Scd̄a legatio quā cōmisit deus angelo est: vt salutatam cōfortaret. Cum enim virgo salutationē audiuisset turbata est in sermone angeli. Beata ergo virgo maria turbata fuit: nō turbatiōe impatientie: sed verecundie: pauoris et admiratiōis. Angelus autem in specie iuuenis speciosi ad eam intrauit in cubile. iō fuit multum turbata et pauefacta. Unde cantatur. Expauescēs virgo de lumine. Nouam et insolitam salutationē angel⁹ beate virgini fecerat, ideo fuit secundo turbata idest admirata. ideo angel⁹ beatam virginē sic verecundatā: sic pauefactā, sic admiratā confortauit dicēs. Ne timeas maria et c. Propriū eñ boni angeli est terrere in p̄ncipio: confortare i medio: et letificare in fine. Mali autē angeli qui se transformāt in angelos lucis: in principio quidē terrēt multū: et in medio magis, et in fine maxime terrent. Tertia legatio que commissa fuit angelo ex parte dei ad btām virginē vt confortatā magnū filiū generaturā nūciaret, cū dixit. Ecce p̄cipies et paries filium et c. hic erit magnus et c. Ubi ostēdit ipsum esse magnum ex origine, cū dixit. Filius altissimi vocabit. Ex potenti dn̄atione, cū ait. Dabit illi dominus deus sedē dauid patris eius. Ex nobili subditorū possessiōe cū dr. Et regnabit in domo iacob in eternū. Nō dixit i domo Esau: qz nō regnat in malis s3 i bonis. Et ex eterna duratione, cū dixit. Et regni eius non erit finis. Quarto qz ipam generātē virginitatem seruaturā promitteret. Quesiuit eñ maria dicēs. Quō fiet istud, qm̄ virū nō cognosco? Ac si dicat. Cū tres sunt modi generādi filiū. s. sp̄ualr, naturalr, et sup substātialiter. Si itelligas q̄ generabo ip̄m spiritualiter magnū quidē erit, sed tñ ad me nihil p̄tinebit. Si autem intelligas q̄ naturaliter. i. q̄ volūtas dei sit: vt despōso meo ioseph naturali more generem. Maius quidē erit. Gaudebo eñ de tam nobili p̄le, sed non gaudebo de p̄dita v̄ginitate. Si aūt intelligas q̄ supsubstantialiter et mira culose, hoc q̄dē maximū erit. Gaudebo eñ de tā nobili prole et cōseruato pudore et tūc angel⁹ ei exposuit q̄ tertio mō cōciperet. s. supersubstātialiter dicēs. Spiritussanctus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. Et conueniēter dicit obūbrabit tibi. De⁹ eñ lux est inaccessibilis. j. Thimo. vj. Lucē habitat in accessibilē, et ignis inextinguibilis. Hebreo. xij. Deus noster ignis cōsumēs ē, et dulcedo ineffabilis. Eccl'ia. xxiiij. Sp̄s me⁹ sup mel dulcis. Uirgo igit habēdo deū in suo vtero habuit lucem inaccessibilem, ignem inextinguibilē et dulcedinē ineffabilē. S3 si ocul⁹ ad visū solis reuerberat si caro modicū car

tionē quā sibi detulit ioculator deuotus que cātio tāte suauitatis fuit φ prouoca- uit ad cantādū ꝛ ii. sam cū dicit. Magni- ficat anima mea dn̄z. Et angelos quādo dixerunt. Gl'a in excelsis deo Et totum mundū. ps. Letētur celi et exultet terra Quā do audit epistolā ꝙ sibi detulit fide- lis nūcius in q̄ cōtinebat ꝓsperitas ami corum, redēptio captiuoꝝ, et victoria ho stiū. prouerb. xv. Aqua frigida anime si- tiēti ꝛc. Ista autē epistola sm̄ Ber. fuit in in cōsistorio diuinitatis seu trinitatis dicta ta, digito dei descripta, ꝛ vni ꝟ fortissimis palatum ad deferendū delegata. Quā- do audit ambaciatā quā sibi detulit solē nis legatus ꝑ quā sibi annunciabat φ in reginā erat assumēda. Ber. Egredietur Gabriel de rege ad reginā: de iperatore ad iperatricē: ꝛ eo forte alacrius vt. s. cū angeli ꝓ⁹ regē haberēt h̄abituri essent ꝛ ꝛ reginā. Scd̄o diabolo multū displicet. Displicet ei illa sibi salutatio: q̄ sibi ē ad dissecationem. Cū em̄ sit liuid⁹ dissecat vi dēs φ ꝑ illā salutationē hō acq̄rit salutē. Displicet sibi illa cantio: q̄ ē sibi ad mo lestationē. Cū em̄ sit i luctu molestat quā do eā audit. Eccl. xxij. Musica i luctu im portuna narratio. Displicet sibi illa epi stola: q̄ ē sibi ad cōturbationē. Cū em̄ sit tyrān⁹ displicet sibi φ ꝑ illā amisit captiuos. Esa. xlij. Educēs ꝟ ꝯsolatiōe vinctū. ꝛc. Displicet sibi illa ambaciata: q̄ ē sibi ad idignationē. Cū em̄ sit supb⁹ idignat φ a muliere sit vict⁹. Judith. ix. Erit enim memoriale dn̄o φ man⁹ femine deiecerit eū. Nec mirū si em̄ displicet illa saluta- tio: illa cantio: illa ep'la: illa ābaciata: q̄ per illā fuit territ⁹. Cāti. vj. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. Fuit cōfusus. Ju dith. xvj Tradidit eū in man⁹ femine: ꝛ cōfudit eū. Fuit ꝯtrit⁹. Gen. iij. Ipsa cōte- ret caput tuū. Fuit mortuus. Judicū. iiij. Int pedes. Johel. j. virgis defecit ꝛ mor tu⁹ est. Sisara. i. diabol⁹. Et iō cū illā salu tationē audit timet ac si audiret tōitruū q̄ roret ꝛterreat. ps. Uox tonitrui tui de⁹ in rota. Acsi videret clauū q̄ ꝑcutiat. Nu me. xxiiij. Cōsurget ꝟga de israel ꝛc. Acsi videret gladium quo iugularet Judith xiij. Amputauit Judith pugiōe caput ho loferni. Acsi videret clauū ꝛ malleū quo

excerebraret. Judicū. v. Sinistrā manum misit ad clauū: ꝛ dexterā ad fabroꝝ mal leos. Tēpora sysare. i. diaboli valide ꝑ- forās. Non solum autē displicet sibi illa salutatio: sed etiā omnia ꝟba q̄ sūt in ea. Displicet enim sibi Aue. i. sine ve. cū ipse eternum ve procurauerit. Cum audit nominare Mariam cū ipsa eum contriue rit. Cum audit gratia plena cū ipse pri- mos parentes gratia euacuauerit. Cum audit dominus tecum cum serpens sit ꝛ fuerit cum audit benedicta tu in mulie ribus: cum ipse maledictionez induxerit. Cum audit benedict⁹ fructus vētris tui: cum per suam suggestionem fructus mu lieris fuerat maledictus. Tertio hec sa- lutatio homini multū ꝓdest. Homo enim aliquādo est immūd⁹ per culpā tenebro sus ꝑ ignorātiam vacuus per priuat onē grē. Sol⁹ derelictus a diuina ꝓtectione maledict⁹ maledictiōe pene eterne, ꝛ fa- melicus a celesti refectiōe. Sed q̄ est im- mūdus ad tā sanctā accedat q̄ est sine ve culpe: ideo dicit aue. Qui est tenebrosus accedat ad tā illuminatā: ideo dr̄ maria q̄ interꝑtat illuminata. Qui est gr̄a vacu⁹ accedat ad tā repletā. iō dr̄ gr̄a plena. Qui est solitari⁹ ad tā sociatā accedat. iō dr̄. Dn̄s tecū. Qui est maledict⁹ accedat ad tā b̄ndictā. iō dr̄. Benedicta tu i mulie ribus. Qui ē celesti benedictiōe ꝛ refectio ne priuatus accedat ad ipsaz tali fructu in immensum dotatam. ideo dicit. ꝛ bene dictus fructus vētris tui.

¶ Sermo. ciij. De eodē. Serm̄. vj.

Aue maria gr̄a ple- na dominus tecū. Solēt mulieres sex gratias af- fectare tēporaliter quas beata maria ꝟgo habuit spiritualiter, q̄ in angelis ca salutatiōe optantur. Primo nanq̄ ha buit pulchritudinem: cum dicitur. Aue. i. sine ve peccati. Fuit enim taz pulchra φ fuit sine macula. Cāti. iiij. Tota pulchra es amica mea: ꝛ macula nō est in te. Ipsa enim fuit pulchra: quia sine peccato ori- ginali. Tota pulchra, quia sine peccato mortali. Et sine macula: quia sine pecca- to veniali: et non tantum pulchra, sed

habuit pulcherrima ornamēta. de q̄bus dicit' i p̄s. Oīs glīa ei' filie regis ab int' in fimbriīs aureis. Habuit eīm vestimētū variatū p virtutū diuersitatē. Ideo dicit'. Circūamicta varietate. Interi' informatuz p sincerā intētionē: ideo dr. Ois gloria ei' filie regis ab int'. Exteri' auro ferratū infriscatū p charitatē: nō dr. In fimbriīs aureis. ei' eīm charitas 7 vsq; i finē pseuerauit, 7 vsq; ad paupes se extēdit: qui sunt q̄si fimbrie in vestimēto ecclesie. Scdo excellētiā 7 nobilitatē habēti: cum dicit. Maria q̄ interp̄tat' dn̄a. Est autē triplex nobilitas. Prima est originis q̄ causatur ex carnis ppagatione. Scda morū q̄ causat' ex moru ɔpositiōe. Tertia v̄t' q̄ causat' ex virtutū possessione. Istam triplicē nobilitatē ipsa habuit. De qua dicit' in p̄s. Astitit regina a dextris tuis: ecce nobilitas originis. In vestitu deaurato, id est cū corpe moꝝ honestate p̄claro. ecce nobilitas moris. Circūdata varietate s. v̄tutū multiplicitate. ecce nobilitas v̄tutis. Tertio habuit diuitiaꝝ plenitudinē: cū dicit'. Grā plena Hz aūt de' q̄druplicē mēsurā grē. s. cōfertā bonā coagitatā 7 supereffluentē. vt habet' Luc. vj. Bona mēsura est mēsura sufficiētie quā habent omnes sancti ad sui iustificationē. Cōferta ē mēsura abūdātie quā habuerūt apostoli ad suā ɔuersationē 7 alioꝝ saluationē. Coagitata ē excellētie q̄ habuerūt in vtero scificati. Supfluēs est mēsura affluētie que fuit in xp̄o. Omnes autē has quatuor mēsuras grē v̄go maria habuisse videt'. Unde ipsa ait eccli. xxiiij. In me oīs grā vite, q̄ ad gratiā iustificantē. Et veritatis, quo ad gratiā alios ɔuertētē, 7 saluantē. Et virtutis, quo ad gratiā cōfirmātē. Et a generationib' nostris adimplemini q̄ ad gratiā supeffluētē. Quarto habuit sponsum amabilē: cū dr. Dn̄s tecum. ¶ Circa qđ notādū q quadruplex est vnitas. Prima est carnalis q̄ est inter sponsum et spōsam. Scda est naturalis q̄ est iter patrē 7 filiū. Tertia est socialis q̄ est inter amicū et amicū. Quarta est spūalis q̄ est inter deū 7 animā. Ista q̄drupici vnitate dn̄s erat secū. Primo vnitate carnali q̄ est inter spōsum 7 spōsam. Xp̄s eīm cū ea mrīmoniū ɔxit, 7 eā in spōsam accepit. Ozee. ij. Spōsabo te mihi i fide. Ipse tāq; spōs' pcedēs d' thalamo suo. spōsatā valđ amauit. Hester. ij. Adamauit eā rex sup oēs mulieres. Adamatā sibi cōiūxit, 7 vna caro facta fuit: qr caro xp̄i erat caro v̄ginis. Gen. ij. Erūt duo i carne vna. Scdo fuit cū ea vnitate naturali q̄ est iter matrē 7 filiū. Ex q̄ vnitate fiebat q ipsa diligebat filiū tanq̄ rē suā. iij. Reg. Sicut mater filiū vnicū dilig t: ita ec diligebā. Et fili' honorat matrē tanq; causam suā honorādo ipsam i vita: qr sibi subdit' fuit in morte: qr ad ipsā venit. Et post mortē. qr ipsaz ad dexterā suā collocauit. Et ipi ambo sibi mutuo cōpatiebant' tāq; habētes aiam vnā. Luc. ij. Tuā ipsi' animā pertrāsibit gladius. Tertio fuit secū vnitate sociali q̄ est inter amicū 7 amicū. Ipsi eīm diligebāt se mutuo. Cāti. vij. ego dilecto meo 7 ɔuersio ei' ad me. Ipsi idē velle 7 idē nolle habebāt. Cātic. ij. Dilect' me' mihi 7 ego illi. Imo eis 7 in eis cor vnū 7 aia vna erat. Si eīm de credētib' dr Act. iiij. erat eīm eis cor vnuz 7 aia vna: multo excellentius ista vnitas in filio 7 mr̄e erat. Quarto fuit cū ea vnitate spūali q̄ est iter deū 7 animā. Adeo q̄ dē fuit secū vnita p amorē q tota fuit in amorē ɔuersa: vñ dr Apoc. xij. Mulier amicta sole: q tota ex amore facta ē lāguida. Cāt. ij. Fulcite me floribus, stipate me malis: qr amore langueo q tota fuit liq̄facta. Cāt. v. Aia mea liq̄facta est q tota fuit amore xp̄i vulnerata. Vñ ait spōsa. Cāntc. ij. Uulnerata charitate ego sum. Quinto habuit famā celebrē: cū dr. Benedicta tu i mulierib'. Ipa eīm fuit famosa deo p humilitatē āgelis p v̄ginitatē: hominibus per fecūditatem. De his tribus dicit' Judith. xv. Tu gloria hierusalem. i. dei in quo est visio nr̄e pacis. Tu letitia Israel: id est angeloꝝ qui semper respiciunt faciem patris. Tu honorificentia populi nostri id est totius generis humani. Et sequitur. Quia fecisti viriliter deū: scz p tuā hūilitatē ad terrā trahēdo. Et confortatū est cor tuum per fecunditatē humano generi salutē inueniendo. Et q castitatē amaueris virginitatē cū angelis cōseruādo. propter hāc famā celebrē ipsa dicit. Beatā me dicent omnes generatiōes. Qr 7 cōiugate pro

pter prolē quā habuit, et vidue ꝓpter cōtinentiā quā seruauit, et virgines ꝓpter integritatē mētis et etiā corporis quā custodiuit. Tertio habuit prolē nobilem: cū dicit. Et bn̄dictus fructus ventris tui. Ista est illa benedictio. De qua dicit̄ Genesis xxvij. Det tibi deus de rore celi et de pinguedine terre abundātiam vini frumenti et olei. De quo etiā fructu dicit̄ in ps. A fructu frumenti vini et olei sui multiplicati sunt. In isto fructu fuerunt tres substātie scilicet caro que significatur per frumentum q̄ fuit mortua in passione: pullulauit in resurrectione: et multum fructum attulit in ascensiōe et spiritussancti missione. Joan. xij. Nisi granū frumēti cadēs in terram mortuū fuerit etc. Per oleū significat̄ eius aīa: q̄ oleo scī spūs fuit plena. Esa. j. Unxit te deꝰ deꝰ tuꝰ oleo letitie etc. Per ipm vinū ꝙ letificat cor hoīs significat̄ ipsa diuinitas que est letitia sanctorum. Est igit̄ iste fructꝰ: bn̄dictꝰ et quātū ad carnem que pro nobis passa fuit et resurrexit: et quantum ad animam que spiritu sancto plena de sua plenitudine nobis effudit; et quantum ad diuinitatem in qua nostra letitia et beatitudo consistit etc.

¶ Serm. ciiij. De eodē die. Serm. vij.

Auemaria gr̄a plena. In ista salutatiōe angelica ponuntur sex cause quare debet aliqua domina salutari, que possunt plene in domina nostra virgine maria gloriosa inueniri. Salutanda est quidem domina nostra tam formosa: quod notatur cum dicitur Aue i. sine ve peccati. Nulla em̄ peccati macula in ea fuit: et ideo fuit plene formosa et pulchra extitit. Ut vero eius fortitudinē melius videamus, notandū ꝙ est quintuplex pulchritudo. Prima est spiritualis: q̄ cōsistit in decore virtutū. De qua dicit̄. Threnoꝝ. iiij. Saphiro pulchriores. istā pulchritudinē ipsa habuit De qua dicit̄ in ps. Specie tua et pulchritudine tua etc. Omnes em̄ ꝟtutes ipsa possedit. Eccle. xliiij. In me omnis gratia vite et virtutis. etc. Secūda est pulchritudo moralis que consistit in compositione morum. De qua dicit̄. Sap. iiij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate, id est cū moꝝ honestate. Istā pulchritudinē ipsa habuit. De qua dr̄ Cant. vij. Quā pulchri sunt gressꝰ tui in calciamētis filia principis. Gressus ꝓo aīe sunt ꝟtutes eiꝰ: et calciamēta gressuum aīe sunt opa ꝟtutū eiꝰ. De pulchritudine autē moꝝ eius ait Ambro. in libro de virginibꝰ. Nihil in maria toruū, in oculis, nihil in verbis procax, nihil in actu verecūdū nō gestus fractior. nō incessus solutior. nō vox petulātior. Tertia est pulchritudo celestis. De q̄ pulchritudie dicit. Esa. xxxij. Sedebit ppl's in pulchritudie pacis. Istā em̄ pulchritudinē ipsa possidet ut p̄ ceteris sanctis in gl'a magis fulget. s. vt nō so'ū mundū sz etiā illuminat paradisū. bern. Marie pn̄tia totꝰ illustrabit orbis: adeo vt ipsa iā celestis pr̄ia solito clariꝰ rutilet ꝟginee lāpadis irradiata fulgore. Quarta est pulchritudo angelica. De qua pulchritudine dr̄ Eze. xxxj. Omne lignū paradisi nō est assimilatū ei et pulchritudini eiꝰ. Istā pulchritudinē habuit ipsa btā ꝟgo: inq̄tū ꝟginitatē illibatā ꝯuauit. Maior tn̄ fuit puritas btē ꝟginis q̄ āgeloꝝ. Fuit em̄ ista puritatē diuinā puritas btē ꝟginis: sz supra puritatē angeli q̄ et hūanā, Anselmꝰ sic ait. Decebat vt btā ꝟgo niteret ea puritate q̄ maior sub deo nequit intelligi: que etiā oēm puritatē āgelicā et hūanā trāscēderet. Quinta ē ipa pulchritudo diuina De qua dr̄. Hiere. xxxj. Bn̄dicat tibi dn̄s pulchritudo iustitie. Istā pulchritudinē ēt btā ꝟgo habuit: in cuiꝰ vtero ipa diuina pulchritudo nouē mēsibꝰ habitauit. De quo dr̄ in ps. Cōcupiscet rex decorē tuū. Hie. Si mariā diligēter aspicias nihil ē ꝟtutis: nihil speciositatis: nihil cādoris: nihil meriti, nihil glorie, nihil gaudij nihil salutis: ꝙ ex ipsa nō resplēdeat. Secundo salutanda est domina tam luminosa quod notatur cum dicitur Maria que interpretatur illuminatrix. De ipsiꝰ autē luminositate dicit̄. Apoc. xij. Mulier amicta sole: et luna sub pedibus eius. Ex quibus ꝟbis iā dictis habet̄ ꝙ ipsa beata ꝟgo est illuminata a superioribus cū dicit̄. In capite eius corona duodecim stellaꝝ. i. nouem ordinum angeloꝝ: et trium hominum. s. mari

tyrum: cōfessorꝫ: ⁊ virginū. Et illuminata ab īferiori: cū dr̄ Luna sub pedibꝰ eius. Id ē etiā ecclesiā militantē sub ꝓtectione ⁊ triumphantem sub sua dn̄atiōe. Est ēt illuminata ab exteriori: cū dr̄ Amicta sole. i. fulgida ꝯuersatione. Illuminata ab īteriori: ūn dr̄. In vtero hn̄s. Habuit em̄ nouē mensibus in suo vtero diuinū splē-dorem. Illuminata a dextris qꝛ in ꝓspe-ritate habuit sapiētiā. Et a sinistris qꝛ in aduersis habuit patientiā. Iō dr̄ ꝙ date sont sibi due aleꝗ quas volauit in deser-tū. i. in celū. De eius etiā luminositate dr̄ Cāti. vi. Que ē ista q̄ ꝓcedit velut aurora consurgēs: pulchra vt luna: electa vt sol terribilis vt castrorꝫ acies ordinata. In die nihil pulchriꝰ sole: ī nocte nihil pul-chriꝰ luna: ī ꝯfinio diei ⁊ noctis nihil pul-chriꝰ aurora, ī certamine nihil pulchriꝰ castrorꝫ acie ordinata. Ipsa igiẗ peccōres purgat a tenebris lumine grē sue: iō assi-milaẗ aurore. errātes dirigit luce sue sa-piētie: iō assimilaẗ lune. Ac frigidos accē-dit calore charitatis sue: iō assimilaẗ so-li. Demōes terret fulgore maiestatis sue: iō assimilaẗ castrorꝫ aciei ordinate. Ter-tio salutanda est dn̄a tā grōsa: cū dr̄. Gr̄a plena. Magnū est habere potētiā rece-ptiuā grē quā hn̄t mali ꝙdiu sunt in via: sꝫ ea carēt dānati in pena: q̄ vlterius non pn̄t redire ad grām. Luc. xvi. Inter nos ⁊ vos chaos magnū firmatū est. Maius est habere guttā gratie quā habent bo-ni: q̄ tamen sunt imperfecti. Qui biberit de fluuio paradisi: cuiꝰ gutta maior occea-no: restat vt in eo sitis mūdi sit extincta. Maximum est habere calicē vel plenitu-dinem grē quam habent viri perfecti: q̄ quodammodo dei amore sunt ebrij. ps. Calix meus inebriās ꝙ ꝑclarus est. Per maximū est esse in fonte grē in quo sunt beati. De quo fonte dr̄ ī ps. Quoniā apd̄ te est fons vite ⁊c. Quā felix ergo est ꝟgo maria. Maria que nō tātum potentiā re-ceptiuā gratie: nō tantum guttā grē: non tātum calicem ⁊ plenitudinem gratie: sꝫ etiā fontem ⁊ flumen habuit omniū gra-tiarū. Bern. Vehementia desiderij feruo-re dilectionis puritate orationis, fontem attingit pietatis vt hauserit ⁊ super an-gelos quā refundat hoībus aquā viuā.

Quarto salutāda est domina tā gloriosa cum dr̄. Dominus tecum. Fuit quidem se-cum dn̄s pater: qui fecit eam tā potentē. Eccl. xxiiij. In hierusalē potestas mea. dn̄s filius q̄ fecit eam tam sapientē. Pro-verb. xiiij. Mulier sapiens edificat domū suā. Dominus spiritus sanctus. qui fecit eam tā clementem: Unde dicitur Oliua. Eccl. xxiiij. Quasi oliua speciosa ī cāpis Et ideo potenter in morte nos defendit. vn̄ dr̄. Tu nos ab hoste ꝓtege. Sapiēter post mortē nos suscipit: vnde sequiẗ. In hora mortis suscipe. Clemēter in vita iu-stis grām, ⁊ peccatoribus miām īfundit, vnde premittiẗ. Maria mr̄ grē mr̄ mise-ricordie. Eccli. xxiiij. Ego mr̄ pulchre di-lectionis quo ad grām quā iustis tribuit ⁊ timoris: qꝛ hostibus terribilis extitit: ⁊ agnitiōis: qꝛ sapiēter nos deducit: ⁊ san-cte spei: quia clementer peccatori veniā infundit. Quinto salutāda est dn̄a tā fa-mosa: cum diciẗ. Benedicta tu ī mulieri-bus vere est bn̄dicta non solū ī mulieri-bus: sed super omnes mulieres: qꝛ cū tri-plex sit status mulierꝫ. s. ꝟginum, viduarꝫ ⁊ coniugatarum: q̄cq̄d bonitas est in tri-plici statu ipsa habuit: q̄cq̄d autem mali est sine defectus ipsa vitauit. In ipsa vir-ginitate: quidem est quoddam bonum. s. integritas carnis: ⁊ quoddam malū. scꝫ sterilitas ꝓlis. In viduitate ꝟo est quod-dam bonum. s. libertas animi: ⁊ quoddā malum. s. solitudo ꝯfortū. In cōiugio ꝟo est quoddam bonū s. fecunditas ꝓlis: et quoddā malū. s. corruptio carnis. Bea-ta igiẗ virgo maria est benedicta sup om-nes mulieres: qꝛ fuit ꝟgo sine sterilitate vidua, sine solitudine: coniugata sine cor-ruptione. Judit. xv. Uiriliter fecisti ꝙ ca-stitatē amaueris: ⁊ post virum tuum alte-rū nescieris: Ipsa nāqꝫ viriliter fecit: qꝛ fuit mater incorrupta. Castitatē amauit. qꝛ fuit virgo fecunda: ⁊ post mortem vi-ri sui alterum nesciuit: qꝛ fuit ⁊ vidua ⁊ to-ti trinitati sociata. Sexto salutāda ē dn̄a tā fructuosa cum dr̄. Benedictꝰ fructꝰ vē-tris tui. Ille autem fructus fm̄ Bern. fuit benedictus in odore ⁊ in sapore, ⁊ in specie. Odor autem istius fructꝰ tantus erat ꝙ patrē reconciliauit. Gene. xxvij. Ecce odor filij mei. Qō demones expu

lit & cõturbauit. Eccl'.xxiiij. Quasi enim myrrha electa dedi suauitatē odoris: q̄ totum mundū repleuit. De hoc Job.ix. Dies mei transierunt quasi naues poma portantes. Xp̄s eñ per mare hui⁹ mūdi nauigauit & nobis odorē n. suum reliquit Secūdo est iste fructus benedictus in tē=pore, cui⁹ sapor est tā dulcis q̄ appetitū puocat. Eccle.xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriēt. Q̄ ola amara dulcorat. Deut. xxiij. Inundatiōēs maris quasi lac suget. Q̄ ola alia dulcia l insipiditatē ɔmutat. Puerb xxvij. Ala saturata calcabit fauū. Tertio est benedict⁹ in spe. Ei⁹ eñ spēs est tā luminosa, q̄ requiritur in nobis magna purifica-tio: vt ipam videre valeam⁹ Mat.v. Beati mūdo corde qm̄ ipi deū videbunt. Tam gratiosa q̄ ibi est nr̄a delectatio. Hester.xv. Facies tua plena ē gratiarū. Tam gloriosa q̄ ibi est nostra beatitudo. Joan.xvij. Hec est vita eterna vt cognoscam te solum verū deum & quem misisti Jesum christum &c.

¶ Sermo.cv. In cena domini. Sermo.j.

Afferā pauxillū aque & lauenē pedes vestri requiescite sub arbore ponāq̄ bucellā panis & cō fortetur cor vestrū. Genes. xviij. Ista verba que Abraam angelis dixit, possunt esse v̄ba xp̄i dicta in cena apostolis suis. Fecit eñ cum eis cenā: in qua tuor genera ferculoꝝ apposuit. s. exēplū: medicamentū: sacramētum & documētū. Exemplū humilitatis impendit in pedū ablutione cū dicit. Afferam pauxillum aq̄ & lauentur pedes vestri. De isto eñ exemplo ipse dicit. Exēplū eñ dedi vobis &c. Lauit aūt eoꝝ pedes nō tm̄ corporales, sed etiā spūales quadruplici aqua: q̄ in presenti euāgelio designatur. Primo est aqua materiali: de qua dicit. Misit aquā in peluim: & cepit lauare pedes discipulorum. Et hoc vt dictū est fecit in exemplū humilitatis. Augustinus. Didicim⁹ fratres humilitatem ab excelso. Faciamus inuicem humiles quod humiliter fecit: excelsus nec dedignetur qđ fecit christus facere christianus Cum enim ad pedes fratris inclinamur: corpus etiam in corde ipso vel excitatur vel si iam inerat confirmatur humilitatis affectu Secundo lauit aqua sacramentali: de qua dicit Qui locus est non indiget nisi vt pedes lauet Ibi dicit glo. Ex his verbis intelligim⁹ baptizatos fuisse apostolos & si nō legatur: vbi Aug. Totus homo in baptismo abluitur, sed cum in rebus humanis postea linitur, vtiq̄ terra calcatur. Ipsi ergo affectus humani quasi pedes sunt: vbi ex humanis rebus afficimur. Quotidie ergo lauat pedes in nobis q̄ interpellat p nobis. Nec vr̄ absurdū attēta similitudine neq̄ mirum si hō est prompt⁹ ad pulueres contrahendos: q2 est puluis in natiuitate: in vita & in morte. Nam puluere fuit conditus: & in puluerem est resoluēdus: & puluereū habet corpus. Genes. iij. Puluis es, ecce quia de puluere conditus: & in puluerem ibis: ecce quia puluereum habet corpus Loquar ad dominū meum cum sim puluis & cinis: quia igitur totus homo est puluis et simile appetit suum simile: ideo affectus humani prompti sunt ad pulueres cōtrahendos: ideo sepe sunt lauandi ne ipsi affectus in naturam pulueris conuertantur. Augustinus. Talis namq̄ est vnusquisq̄ qualis dilectio sua. Si terram diligis, terra es si deum diligis deus es. Tertio eos lauit aqua spirituali que est aqua spiritussancti de qua dicit. Et vos mundi estis: sed non omnes: non enim intelligitur de lotione materiali: quia omnes lauit, nec sacramentali: quia omnes baptizati erant: sed de locione spiritussancti quā iudas non habebat. De qua dicitur Ezechiel. xxxvj. Effundam super vos aquam mūdam et mūdabimini ab omnibus inquinamentis vestris: de quibus inquinamētis dicitur. Job.vij. Induta est caro mea putredine quo ad inquinamentum luxurie: & sordibus pulueris quo ad inquinamentum auaritie: cutis mea aruit & contracta est quo ad inquinamentum superbie. Superbia enim facit cor aridum, cōtra illud. Eccl. Nō te extollas in cogitatione anime tue: & relinquaris velut lignum aridū in heremo. Ab isto triplici inquinamento mundari debemus. ij. Cor. vij. Mundemus nos ab omni inquinamento

lem. Visus autem nō cōfortatur in colori bus extremis: id est albo & nigro: sz in me dio id est in viridi. Per albū enim intelligit claritas celestis: per nigrū obscuritas in fernalis. Sermo dei tanq̄ viridis medi⁹ procedit q2 nititur nos inducere in amo rem celestium: & ad timorem penarū eter narum. Hieremie.xvij. Erit folium eius vi ride. Scdo confortatur per odorez spūa lem. Odor enim aliquando causatur ex cō crematione: vt patet in thure: aliquando p cōtritionē: sicut patet in cōtritio aroma te: aliquando ex reuelatiōe. sicut patet in aperto vase. Tūc enim sermo dei valde re dolet qñ in affectu predicatoris concre matur per amorem in intellectu conterit per meditationem: & in vita per honesta tē siue honestā cōuersationē. ij. Corint. ij. Christi bonus odor sumus deo in oī lo co. Tertio cōfortat spiritualē. Actuū.xx. Cum accepisset cibum cōfortatus est. Cō fortat autem operatiuam vt viuaci⁹ ope retur. Intellectiuam vt lympidius cōtē pletur: & effectiuā: vt sapidius delectetur De his tribus dicit Eccl.xv. Cibauit eū dominus pane vite, quo ad primum: & in tellectus, quo ad secundū: et aqua sapiē tie. i. sapide scientie: potauit illuz, quo ad tertium. Quarto delectat spiritualē audi tum. Sonus enim fm Augustinum fit trib⁹ modis. s. cātu, flatu & pulsu ad vocez per tinet cantus ad organū flatus, ad cytha ram pulsus. Non est ergo mirū si audire verba dei est delectabile: quia aut pcesse runt ab ore dei aut a sanctis qui fuerūt or ganū dei: aut ab ore xp̄i qui fuit cythara dei fm illō ps. Exurge psalteriū et cytha ra. Quinto delectat & cōfortat spūalem ta ctum. Tactus autē nō delectatur circa du ra vel mollia: sz circa media: sic sermo dei reprehendit extrema: & cōmēdat media. Nam reprehendit dolositatē & fatuitatē, & commendat prudentiā. Reprehēdit gu losītatem, & vacuitatem, & commendat tē perantiam. Reprehendit seueritatē & re missionem & cōmendat iustitiam. Repre hendit temeritatem & pusillanimitatē, & commendat fortitudinē. De his quatuor dicitur. Sapien. viij. Sobrietatez & sapiē tiam, docet & iustitiam, & virtutem: quib⁹ vtilius nihil est in vita hominibus.

Sermo.xvj.

De eodem die, sermo secundus.

Qui lot⁹ est nō indiget nisi vt pede lauet &c. Joannis.xiij. Istud ver bum tractans Innocentius papa tertius distinguit tri plex lauacrum scilicet aque sanguis & la chrymarū: & quodlibet horum dicit esse duplex nā lauacrū aq̄ duplex est. s. mate rialis aq̄ & spūalis. Lauacrū sanguinis duplex est. s. fusi i patibulo, & oblati in sa cramēto. Lauacrū lachrymarū duplex ē scz oculorum ad lamētū, & plantarū ad sa cramentū. Ista sex lauacra in hac die sunt facta: vt idem Innocentius ostendit. Pri mum igitur lauacrū est aque materialis, qua Christus pedes discipulorum lauit: quod q̄ dem fecit in exemplum iuxta illud Joan nis.xiij. Exēplū dedi vobis. In hoc exē plo instruūtur superiores, inferiores & eq̄ les. Supiores scz prelati instruunt. Tūc enim caput & pedes lauat qñ prelati ad bo nos se habēt cum diligentia. Chrys. Nō solū pedes lauit sz vestimēta deponit lin theo se precinxit, peluim implet, ostēdēs q2 cū oī studio talia facere opz. Rom.xij. Qui pest i solicitudine. Ad malos dñt se hr̄e cū patiētia & beniuolētia exēplo xp̄i: qui proditoris sui pedes lauit. Voluit q̄ dē ipsum a sua malitia coercere non per tormenta vel plagas: sed modo p amorez: vocādo ipsum amicū. Mat.xxvj. Amice ad quid venisti? Modo p pudorez habē do eum commensalem suū vt ib. dē. Qui intingit mecum manum in parapside &c. Mō ei p̄dicēdo p timorē supplicij eternū: vt ibidē. Ve homini illi, per quē filius hominis tradetur. Modo p obsequiū im pendendo sibi humilitatis officiū: qñ scz ei⁹ pedes lauit. Augustin⁹. Nō dedigna tus est xp̄us iude lauare pedes, cui⁹ inde manus videbat in scelere. Secūdo instru untur inferiores: vt exēplo petri ad suos prelatos habeāt se reuerenter: qđ notat cū dicitur. Domine tu mihi lauas pedes. Chrys. Manib⁹ qbus cecorum oculos ape ruisti leprosos mundasti mortuos resusci tasti &c. Phil. ij. Qui huiusmodi sunt cuz omni honore habetote. Debēt se habere

cena a de quam ipse cum vxore sua cele-
brauit. Hic enim fuit panis azimus: ibi
fuit panis fermentatus quia tota natura
humana per peccatum fuit fermētata ꝛ
corrupta. Hi agnus typicꝰ ibi cibꝰ vetu-
tus: hic panis in corpus christi mutatus
ibi panis mutatus in corpꝰ diaboli: pec
catum enim mortale in corpus diaboli
facit transire. Fuit etiam in cena domini
triplex genus vini, scȝ legale, id est succus
de lactucis agrestibꝰ: sacramētale, id est
sanguis xp̄i discipulis in specie vini ob-
latus. Et spūale, id est abūdantia diuini
amoris quo oēs q̄ erant in illa cena erāt
repleti et quodāmō ebrij effecti. Nā per
amorē xp̄s fuit ebrius: qn̄ in cruce fuit, de
nudatus. Petrus fuit ebrius qn̄ ꝯtra pe
ricula mortis securꝰ erat effectus. Johā
nes fuit ebrꝰ q̄ in xp̄i pectore quasi in fō
te fuit potatus. Si igitur ad hāc volumus
accedere ꝛ corpus xp̄i digne suscipe: de-
bemꝰ hūc triplicē cibū habere scȝ panē
azimū.i. cor purū.j. Cor.v. Epulemur in
azimis sinceritatis. Agnum.i. cor amore
christi inflāmatū ꝛc. Ps. Inflammatū est
co. meū ꝛc. Et panē substantiatū, id est
cor ab omni amore mūdi alienatū vt ni-
hil sit ibi amoris mūdi: sȝ ibi accidētia si
ne subiecto, id est amor tēporaliū nō ra-
dicet i aīo. Debemꝰ etiā habere hoc tri
plex vinū scȝ vinū cōtritiōis ex herbis ag
grestibus ꝛc. Ps. Potabis nos vino com
punctiōis: vinū deuotiōis vt eiꝰ sangui-
nē semꝑ cū deuotiōe desiderio in memo
ria habeamus. Job.xix. Pulli eiꝰ lābunt
sanguinē vinū amoris: vt eiꝰ dulcedine
delectemur ꝛ inebriemur. Cant.v. Bibite
ꝛ inebriamini charissimi. Scḋo xp̄s assū
psit personā magistri: cum dicit. Uos vo
catis me magister ꝛ dn̄e. Joh.xiij. De isto
magistro dr̄ Mat.xxij. Magister scimus
qꝛ verax es ꝛc. Scḋm autē Chrys. Ma-
gister veritatis quis efficitur veritatē nō
falsificādo: a veritate nō cadendo ꝛ veri
tatē defendendo. Christus igitur dicitur
verꝰ magister: qꝛ veritatem non falsifica
uit: vnde dicitur. Magister scimus qꝛ ve
rax es: veritatē nō tacuit. Unde dicit. Et
viam dei in veritate doces ꝛ veritatē de
fendit, vn̄ dicitur. Non enim respicis ꝑ
sonam hominū. Habuit autem iste magi
ster quatuor modos docēdi docuit ver-
bis exēplis sacramētis ꝛ miraculis. Qui
dā enim erāt rudes et inscij: ꝛ istos doce
bat verbis. Matth.v. Aperiēs os suum
docebat eos dicēs. Beati pauperes spū
quoniā ꝛc. Quidā erāt curiosi qui nole
bāt audire verba sed videre facta: istos
docebat exēplis. Mat.xi. Discite a me qꝛ
mitis sum ꝛ humilis corde. Quidā erant
superbi et istos humiliabat sub creaturis
instituēs sacramēta a quibus iustificatio
nem acciperent. Johānis.iij. Nisi qs re
natus fuerit ex aqua et spū sctō ꝛc. Qui-
dā erant duri et obstinati istos conuince
bat miraculis. Act.x. Qui ꝑtransijt bene
faciēdo et sanādo oēs oppressos a dia-
bolo. Tertio assumpsit ꝑsonam domini:
cū dicit Si ego magister ꝛ dn̄s. Dicit au
tem Cyprianus ꝙ ad perfectum dominū
tria requirunt scilicet terror, ordinatio,
ꝛ amor. Quantum ad ista tria christus in
presenti vita plenum dominiū non osten
dit, in futuro autē ostēdet: qꝛ reprobos
reget i terrore Ps. Reges eos i virga fer
rea ꝛc. Beatos reget i amore. Deut.iiij.
Amantissimꝰ dn̄i habitat cōfidēter ꝛ om
nes ponet in ordine. Nā ꝛ i bonis erit or
do ꝑmiorū.j. Cor.xv. Alia claritas solis,
id est xp̄i: alia claritas lune, id est bt̄e vgi
nis marie. alia claritas stellarū, id est alio
rū sanctorū. Stella enim differt a stella in
claritate quia etiam gloria vnius sancti
differt a gloria alterꝰ. In malis est ordo
penarum: iuxta illud Apoc.xviij. Quan-
tū se glorificauit et in delicijs fuit: tantū
date ei tormentū ꝛ luctū. Quarto assum
psit ꝑsonā serui in hoc ꝙ pedes seruorū
lauit: quod fecit primo in exemplū humi
litatis: vn̄ dicitur. Exēplū enim dedi vobis
ꝛc. Ps. Quis sicut dn̄s deus noster qui in
altis habitat: ꝛ humilia respicit in celo ꝛ
in terra. Tūc humilia respicit i terra qn̄
pedes iude lauit q̄ iudas erat terrenus
per auaritiam. Chryso. Quem tumorem
non destruat ꝙ qui sedet super cherubin
pedes lauit proditoris. Scḋo lauit in
medicamentū nostre infirmitatis: homo
quidē se erexerat vsqȝ ad summū dei: iō
christus se humiliauit vsqȝ ad infimū ho
minis: vt eius humilitas supbiā nostrā
sanaret. Aug. Tanta ꝗppe est humilitas

vt eã suo cõmendaret exẽplo diuina sub
limitas: quia homo superbus in eternũ
periret nisi cũ de⁹ humilis muniret. Ter
tio lauit in sacramentum habende puri
tatis: lauit enim pedes anteq̃ eis corp⁹
suũ daret vt per hoc daret intelligi q̃ an
teq̃ ad corpus christi accedamus lotio
ne pedũ .i. affectuũ indigem⁹. In cui⁹ si=
gnificationẽ dicit Dionysi⁹: q̃ sacerdos
celebraturus lauat man⁹: q2 non tantum
debet esse mũdus a peccatis grauib⁹ sz
etiã a venialibus. Quinto assumpsit per
sonã prelati: cum dixit. Exemplum enim
dedi vobis ꝛc. Christus ergo prelat⁹ in
exemplis docuit discipulos suos: ꝑ do=
ctrinã et protexit per orationem: de q̃b⁹
dicit Greg. Christ⁹ veniẽs noua docuit.
noua docens mira faciẽs praua tolera=
uit. In his ergo tribus tota vita christi
comprehenditur scz in docendo, in faciẽ
do, et in predicando. In quibus prelati
ipsum imitari debent. Ipsi nanq̃ subdi=
tos instruere debẽt per doctrinam infor=
mare per vitã et defendere ꝑ iustitiã: sed
multi possent dicere illð. Esa iij. Nõ sum
medic⁹ et in domo mea nõ est panis neq̃
vestimẽtũ: noli me cõstituere pricipẽ po=
puli. Ipsi enim nõ sunt medici: quia non
possunt sanare alioꝝ vitam cũ ipsi etiã
habeãt vulneratã. Greg. cũ causam po
puli presul suscipit quasi ad egrũ medi=
cus accedit. Qua ergo presumpt. õe me=
deri ꝑperant q̃ in facie ipsam vuln⁹ por
tãt. Ipsi etiã nõ habẽt panẽ sacre doctri
ne: ꝛ iõ alios reficere ꝛ instruere nõ pos=
sunt. Thre. iiij. Paruuli petierũt panẽ ꝛ
nõ erat q̃ frãgeret eis. Ipsi etiã non ha=
bẽt vestimẽtũ iustitie: ꝛ iõ alios nõ defen
dunt per iustitiã. De quo vestimento di=
citur Ephe. vi. Induti lorica iustitie.

¶ Sermo. cviij. De eodẽ. Sermo. iiij.

Scitis quid
fecerim vobis. Ad istam
interrogationem possu=
mus respõdere vtiq̃ sci
mus quid hodie fecerit
nobis: q2 tria opera fe=
cit nobis. Primum est opus mire humili
tatis: et hoc inquantum pedes discipu=
lorum lauit: et ista humilitas commẽda=
bilis est q̃tum ad quadruplex gen⁹ cau=
se: primo ex consideratiõe cause agẽtis:
quia scz ille q̃ est super oĩa se hodie hu=
miliauit infra omnia, id est vsq̃ ad pedes
seruorũ: vnde primo ostendit suam subli
mitatem: et postea ponit humilitatem di
cens. Uos vocatis me magister ꝛ domi=
ne ꝛc. Si ergo dñs et magister vester ꝛc.
nec est verbũ superbie: sz humilitatis ne
cessarie. Cũ enim superbire sit super alios
ire: q̃ super oĩa est superbire nõ põt. Se=
cundo cõmendabilis est ex cõsideratiõe
cause materialis: id est ipsoꝝ discipuloꝝ
circa quos fiebat ipsa ablutio: q2 nõ la=
uabat pedes imperatorũ: sz piscatorũ ꝛ
seruorũ: vñ petrus sciens suã vtilitatẽ ꝛ
christi maiestatem dixit. Non lauabis mi
hi pedes in eternum. Et christus respõ=
dit. Si nõ lauero te ꝛc. Tũc petrus timo
re cõcussus et amore inflãmatus obtulit
lauãdos pedes ꝛ man⁹ ꝛ caput. Sz dñs
ꝑ suã respõsionẽ ostẽdit q̃ petr⁹ nõ indi=
gebat lotiõe capitis nec manuũ: sz tñ pe
dũ. Per caput eĩ intẽtio: ꝑ man⁹ aũt opa
tio significaẽ. Ista aũt duo in petro mun=
da erãt: q2 intẽtionẽ ad deũ dirigebat et
opa sãcta habebat per pedes aũt signi
ficat affectio q̃ aliquo puluere terrene af
fectiõis siue cupiditatis sepe aspergitur.
Aug. Ipsi humani affectus sine q̃bus in
hac mortalitate nõ viuit q̃si pedes sunt
vbi ꝛ humanis rebus afficimur. Unde si
dixerimus q̃m peccatũ nõ habemus nos
metipsos decipimus. Nõ aũt indigem⁹
vt lauẽtur in nobis et caput intentiõis q̃
sepe est discordata: et manus opationis
que sepe est remissa et pes affectionis q̃
sepe est puluere aspsa, ꝛ cor cogitatiõis
que sepe est immunda. Et corp⁹ toti⁹ cõ
uersationis q̃ sepe est inordinata. Et ad
ista quinq̃ abluenda xp̃s in quinq̃ parti
bus corporis sanguinẽ emisit In capite
scz vt lauaret nostram intẽtionẽ. In ma=
nib⁹ vt lauaret nostrã opationẽ. In pe=
dibus vt lauaret nostrã affectionẽ: cor=
de vt lauaret nostrã cogitationẽ: ꝛ fuit
flagellat⁹ in toto corpe vt lauaret nr̃am
vitã ꝛ cõuersationẽ. Tertio ista hũilitas
cõmendabilis est ratione modi agẽdi q̃
fuit, q2 vestimẽta deposuit: lintheo se pre
cinxit ꝛ aquã in peluim misit: atq̃ pedes

lauit vestimentū deposuit: qr corpus ab
eo separatū fuit. Lintheo se p̄cinxit qn̄
eidem corp⁹ renouatū resumpsit: ⁊ aquā
in peluim misit: qn̄ suum sanguinem in
terraȝ effudit. Et sic pedes, id est affect⁹
nr̄os lauit. Apo. j. Lauit nos a peccatis
nostris in sanguine suo. Fecit nobis spiri
tuale lixiuiū in quo ꝓ aqua posuit suum
sanguinē preciosum. prime Johānis qn̄
to. Hic est q̄ venit in aqua ⁊ sanguine xp̄s
iesus pro cinere amaritudinē penarum.
Ps. Cinerem tanq̄ panem manducabaȝ
pro igne calefaciēte amorem incensum.
Johannis. xiij. Cum dilexisset suos qui
erant in mundo ⁊c. Sed quia lixiuium ni
mis erat forte tum propter nimium cine
rum amaritudinem: tum propter nimiāȝ
ebulitionē amoris: ideo eū duplici aqua
temperauit, scilicet aqua lachrymatiōis
quā in cruce fudit: vt dicitur Hebreoruȝ
quinto. Et aqua regeneratiōis que de la
tere emanauit. Et sic ex tali lixiuio sic fa-
cto ex aqua sanguinis ⁊ cinere amaritu-
dinis sic calefacto: ex igne amoris sic tē-
perato ex aqua lachrymatiōis omnium
pedes lauit. Quarto cōmēdabilis est ex
rōne cause finalis q̄ fuit exemplū humili
tatis date. Et etiam vt daret exēplū pre
latis: vt ipsi qui sunt caput subditos qui
sunt pedes lauent, id est verbo et exem-
plo informent. Quod autē pedes aliquo
rū nō pn̄t lauari vel emūdari hic potest
esse triplex causa. prio ex rōne lauātis:
quādo scilicet non habet man⁹ mūdas.
Prelatiem qui vitam mundam non ha-
bent potius inquinant q̄ lauent Ecclesi.
xxiij. Ab immundo quid mundabit. Gre
gorius Nazanzen⁹. Mundari pri⁹ opor
tet et sic alios emundare. Secundo scȝ
ex pte lauandi quādo scilicet lauandus
subdit⁹ habet pulueres terrenorū nimis
inueteratos qr amor terrenorū non inest
cordibus auarorum per modum forme
accidētalis que posset eis adesse vel ab-
esse: preter subiecti corruptionē quia si
assunt corrumpitur animus eoꝝ ꝑ super
biā: si absunt corrumpit per impatiētiā:
vel etiam quando nimie inquinant. Ec-
clesia. xxxiij. Qui baptizatur a mortuo ⁊
iterū tangit mortuū quid proficiet laua
tio eius? Tales em̄ sūt ad instar lateris:
quia quanto plus lauant tanto plus in
quināt: prime petri secūdo. Canis re
uersus ad vomitū ⁊c. Tertio ex pte aque
qua lauantur quādo scȝ est turbida ⁊ im
munda per quam amor ipsius mūdi si-
gnificatur: qr animā non abluit: sȝ immū
dā fecit. Hiere. ij. Quid tibi in via egypti
vt bibas aquā turbidam? Aug. Quisq̄s
es qui es in mundo ad te venit qui fecit
mundū vt eripiat te de mūdo. Qui si ad
huc aliqua delectatione te retinet mun-
dus semper vis esse immundus. Secun-
do fecit opus mire maiestatis quod cōsi
stit in corporis ⁊ sanguinis cōsecratione:
hoc enim est rōne maiestatis ꝙ excellit oēm
potentiam creatā scilicet potentiam sen
sitiuā eo ꝙ accidētia ibi sine subiecto cō
sistant et sensum moueant: sensibilis co-
gnitiōis naturā excellit cū accidētis esse
sit inesse. Cum ergo audis hoc corpus
meum non acquiescas gustui quia puta-
ret se sentire saporem panis nec visui: ⁊
sic de aliis sensib⁹ q̄ ibi deciperent. Acq̄e
scas tantū auditui: quia cum audis hoc
Hoc est corpus meū. hoc est quod audis
hoc significatū est. Gene. vicesimoseptis
mo. In isaac in quo decepti sunt visus,
qr Jacob nō cognouit. Olfact⁹ qr credi-
dit sentire odorem vestimentorū Esau: ⁊
sensit odorem iacob. Gustus: qr putabat
se comedere de venatiōe Esau. Tact⁹ qr
putabat tangere manus Esau. Auditus
vero nō fuit deceptus: cum dicit Uox q̄-
dem vox iacob est. Secundo excellit po-
tentiā imaginatā inquantū vnuȝ ⁊ idem
corpus est in diuersis locis. Dicit aūt In
nocentius tertius ꝙ sicut filius dei ꝑ na-
turam habet triplicē modum essendi in
rebus. Est em̄ in omnib⁹ per essentiam
in iustis per gratiā in natura assumpta ꝑ
vnionē: ita corpus eius habet triplicem
moduȝ essendi. Est enim in celo localiter
in verbo specialiter in altari sacramēta-
liter. Tertio excedit potētiā intellectiuā
inquantū corpus christi integrū ⁊ perfe-
ctum sub tam parua specie est ꝯtemptū.
Augustinus loquēs de hoc sacramento
cōtra felicianū dicit. Hoc fides q̄rat: intel
ligentia non exquirat ne aut non inuētum
credat incredibile, aut inuentum credat
singulare. Quarto excedit potētiā operis

super sacrificium abrahe volucres descẽdebãt: sed ipse eas abigebat: quia quãdo hoc sacrificiū offerimꝰ vel recipimꝰ cogitationes volatiles abigere debemꝰ. Quarto debet esse mundus a negligentia ⁊ torpore qđ notaꝛ cū dicitur Et comedetis festinãter. Festinãter comedit qui cum feruẽti desiderio suscipit. Glosa super illud. Qui mãducat ⁊ bibit indigne. Indigne sumit q̄ nō deuota mẽte accedit Propter ista significãda legitur Exodi. xii. ꝙ quatuor persone ab esu agni excludebanꝛ scʒ seruꝰ incircuncisus, mercennariꝰ, ⁊ aduena ac alienigena. Seruꝰ incircuncisus, id est luxuriosus qui non est mundꝰ a carnali delectatione: qꝛ sicut dicitꝛ Gal. v. Qui autem christi sunt carnem suã crucifixerunt cū vitijs ⁊ concupiscentijs: Mercennariꝰ aūt est, auarꝰ qui non est mūdus a terrenorum affectione qui est seruꝰ ⁊ mercennariꝰ pecunie. Iuxta illud. Matt. vj. Non potestis deo seruire ⁊ mãmone. Aduena est neophitꝰ, id est de nouo conuersus quia ille adhuc nō est mūdꝰ a carnali cogitatione. Et iste cibus non est neophitorū sed grãdiū sicut dictū fuit. Aug. Cibus sum grãdium ⁊c. Alienigena est tepidꝰ ⁊ indeuotꝰ q̄ nō est mūdꝰ a negligentia ⁊ torpore. ⁊ iste cibꝰ nō est insipidorū, sed palatū sanū habentium: ⁊ saporem discernentiū. Aug. Palato nō sano pena est panis qui sano est suauis. Secundo debet probare corpus dominicū quãte sit maiestatis non enim recipit panem materialem sed celestem. Illum scʒ qui ait. Ioãni. vj. Ego sum panis vivꝰ q̄ de celo descendi. Deus enim primo homini triplicem cibū p̄parauit: sicut habeꝛ. Gen. ij. Scilicet consensum: prohibitū ⁊ ꝓmissum. Si enim concessis vsus fuisset a ꝓhibito abstinuisset ⁊ ad ꝓmissum peruenisset. Sed qꝛ male vsus est prohibito iuste priuatus est concesso pariter ⁊ promisso. Unde dicit dominꝰ. Uide ne forte sumat de ligno vite ⁊ viuat in eternū. Quilibet aūt cibus habuit aliq̄d imperfectionis. Nã prohibitus fuit mortis causatiuꝰ. Concessus non fuit de celo delatꝰ sed de humo productus promissus vitã beatam non dabat: sed in vita hominem prolongabat. Sed longe nobiliorem aliū cibum christꝰ nobis dedit. Ille eñi fuit mortis causatiuꝰ: hic aūt est viuificatiuꝰ, ideo dicitur. Ego suʒ panis viuꝰ. Ille fuit de humo ꝓductꝰ: iste de celo delatꝰ, ideo dicitꝛ. Qui de celo descẽdi. Ille cōseruabat vitã corporalẽ: iste dat vitã celestẽ, iō dicitꝛ. Si q̄s mãducauerit ex hoc pane viuet i eternū. Tertio habet probare recipiẽdi modum q̄ꝫ te sit sanctitatis. Modus aūt quintuplex traditꝛ a Dam. li. iiij. Quia scđm eū dʒ recipi cum multo timore: cū cōsciētie puritate, cum vera fide: cū multa reuerētia ⁊ honore: cū multo desiderio ⁊ deuotione, dʒ nãq̄ recipi cū multo timore: qꝛ ibi cōtineꝛ diuina maiestas. Cū tali timore receperat petrus q̄ dicebat. Luc. v. Exi a me qꝛ homo pctōr sum dñe Stupor enim circundederat eū, debet recipi cū cōsciētie puritate qꝛ ibi cōtineꝛ ille q̄ est sincerissima puritas. Cum tali puritate recipere vult eū sponsa q̄ dicit. Cãti. j. Lectulus noster floridus est. Debet recipi cū vera fide: qꝛ ibi continetur velata veritas. cū tali fide receperat eū virgo beata maria. De qua dicitꝛ Luc. j. Beata q̄ credidisti ⁊c. Debet recipi cū multa reuerentia ⁊ honore qꝛ ibi cōtineꝛ vera diuinitas. Cū tali reuerētia recipiebat ille qui dicebat Matth. viij. Dñe non sum dignus vt intres sub tectum meū. Debet recipi cū multo desiderio ⁊ deuotione qꝛ in eo cōtineꝛ infinita charitas. Cū tali deuotione ⁊ mentis exultatiōe recipiebat ille q̄ dicebat Luc. xix. Accepit illum gaudens in domū suã.

¶ Sermo. cx. de eodẽ die fer. vj.

CEtera cū venero disponã. j. Cor. xj. Postq̄ꝫ ordinauit apostolus Corinthios q̄tū ad corporis ⁊ sanguinis dignã susceptionẽ promittit se in aduentu suo ordinaturū ea que pertinent ad sacramẽti huius dignã celebrationem. Ex quibus verbis colligitur ꝙ apostoli multa ordinauerunt que in scriptis non reliquerunt. Similiter ipsa ecclesia a spū sancto docta multa hodie facienda ordinauit: que mysticū sensum continere videntur. Primum est qꝛ

hodie publice penitētes reconciliātur. Nā in capite ieiunij cādela accensa eis datur: ciliciū eis tradit̄: ⁊ sic ab ecclesia eijcitur. Et ista representant statum Ade post pctm̄. Nā cādela accensa rep̄sentat flāmeū gladiū: cilicium ipsa tunica pellicea fuisse indutū: eiectio ab ecclesia signat eiectionem ipsius ade de paradiso. Hodie aūt reconciliantur triplici de causa. Prima q2 petrū publice peccantem christus hodie reconciliauit Naȝ publice peccauit quādo christuȝ negauit scilicet in nocte seq̄nti quia tunc noctes seq̄ntes spectabāt ad dies precedētes: sed mō mutatus est ordo. Publice penitētiam fecit quādo amare fleuit sed christus eū reconciliauit quādo ipsum respexit. Secūda causa est q2 in quinta feria deus aues ⁊ pisces de aqua ꝓduxit. Sȝ aues in aere subleuauit ⁊ pisces in gurgite remisit sic ecclesia hodie pctōres in aquis deliciarū natātes relinquit: ⁊ penitentes ad celestia desiderādā ꝑduxit. Tertia cā est q2 xp̄s hodie pro peccatoribus penitētiā facere incepit. j. Petri. ij. Peccata nostra ipse ꝑtulit in corpore suo ⁊c. Et iō conueniēs est ꝙ post xp̄s penitētiā fecit a publice penitētib9 penitentia relaxetur. Secūdū est q2 hodie crisma cōficitur. Et fit triplici de cā. Prima est q2 crisma fit ex oleo ⁊ balsamo. Christ9 autem hodie oleū benedixit quādo in monte oliueti orauit: ⁊ tāq̄ plāta celestis balsamum produxit: quādo sanguineas guttas sudauit. Secunda cā est q2 hodie institutū est sacramentū sacramentorum .i. corpus xp̄i ⁊c. Et ideo ꝯueniēs est vt hodie crisma conficiat̄ qđ est materia multorū sacramētoꝝ. Tertia causa est q2 hodie xp̄s apostolos in p̄sbyteros ⁊ episcopos cōsecrauit: q2 potestatem conficiendi eis dedit. Et iō cōueniens est vt hodie crisma cōficiat̄. De quo presbyteri ⁊ ep̄i seu pōtifices inungunt̄. Tertiū est q2 hodie altaria denudātur ad innuēdum ꝙ xp̄s oībus suis vestimētis fuit denudat9 scȝ vestimēto materiali qñ a militib9 spoliatus fuit spūali qñ collegiū apostoloꝝ ipsum reliquit. Corporali qñ anima eius corpore denudata extitit. Super substātiali aūt spoliari non potuit: quia eius diuinitas corꝑi in sepulchro anime ī ïferno semꝑ cōiuncta fuit. Quartū est q2 hodie altaria cum aqua ⁊ vino abluuntur ad significandū ꝙ xp̄s ecclesiā suā triplici lauachro abluit. s. aqua regñatiōis. Ephe. v. Mundās eā lauachro aque in verbo vite. Aqua gratie spūalis. Ezech. xxxvj. Effundā suꝑ vos aquā mundā ⁊c. Et vino sanguinis. Et ideo vinū effundit̄ in modū crucis. Apoca. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Quintuȝ est q2 tribus dieb9 xp̄i mors ab ecclesia plāgit̄: qđ fit triplici de cā. Prima cā est q2 sol trib9 horis obscurat9 fuit. Secūda cā est q2 xp̄s trib9 dieb9 ⁊ trib9 noctibus mortu9 iacuit. Tertia cā est q2 triplex creatura ip̄m fleuit scȝ pure corporalis vt terra q̄ tremuit. pure spūalis: vt angel9 qui secūdū modū suū fleuit Esa. xxxiij. Angeli pacis amare flebant. Et cōposita sicut apl'i ⁊ mulieres. Sextum est q2 luminaria extinguūtur, nam secundū aliquarum ecclesiaruȝ consuetudinē quindecim cādele proponunt̄. Cādele ꝓponunt̄ vt paulatim extinguant̄. Una tñ absconditur que non extinguit̄ Ille quindecim cādele representāt duodeciȝ apostolos ⁊ tres marias in q̄bus lumen fidei fuit extinctum. Cādela aūt que nō extinguit̄ significat beatā virginē mariā. In cui9 corde semꝑ lux fidei radiauit. Septimū est quia tenebre inducuntur ex eo ꝙ omnia luminaria tūc sunt extincta. Luminare celeste idest sol ꝑ obscurationeȝ. Luminare suꝑ celeste. i. xp̄s per ignominiosam passionē. Luminare spirituale id est virgo btā per tristitiam. ⁊ merorem. Luminare rationale idest apostoli per lucis fidei amissionē. De obscuratione primi luminis dicit̄. Amos. viij. Occidit sol meridie. De obscuratione alioꝝ triū dicit̄. Apoc. j. Fact9 est sol. i. christ9 niger tāq̄ saccus silicin9. Et luna. i. virgo btā tota facta est sanguis. Et stelle celi. idest apostoli ceciderunt super terram.

¶ Sermo. cxj. Die sacro. parasc. fer. j.

Vim faciebant qui querebant animam meā. ps. Judei volētes christi animam in suo corpore cruciare

rūt nimia crudelitate ac violētia hoc fe cerūt. Et ideo xp̄s cōqueritur dicens. Uim faciebāt ꝛc. Olim de anima quatuor fuerunt opiniones vbi scilicet principalem habet sedem Quidam dixerunt ipsam esse in capite. Et hoc volunt ostendere per auctoritatem. Genesis secundo. Inspirauit in faciem eius spiraculū vite ꝛc. Joā. xix. Inclinato capite tradidit spiritum Et per rationem quia omnes sensus vigent in capite. Nam anima in capite videt: audit odorat ꝛ sapit, alij dixerunt eam esse in corde ꝛ hoc volunt ostēdere per auctoritatem. Mathe. xv. De corde exeunt male cogitationes ꝛc. Cum enim cogitationes exeant ab ipsa: ꝛ cogitationes exeunt a corde: ideo anima est in corde Et per rationes: quia est fons vite. Nam in corde incipit vita radicatur vita ꝛ finitur. Alij dixerunt eam esse in sanguine: ꝛ hoc volunt ostendere per auctoritatem. Leuit. xvij. Anima omnis carnis in sanguine est. Et per rationes: quia si quis perdit sanguinem perdit vitam Alij dixerūt eam esse totam in toto: ꝛ in qualibet parte corporis totam. Et hoc volunt ostendere per auctoritatem. ij. Regum. j. Adhuc tota anima mea est in memetipso. Non dixit adhuc tota est in cerebro meo vel in sanguine vel in corde: sed tota in memetipso idest in corpore meo. Et per rationem: quia cum anima sit perfectio corporis organici non erit vnius corporis organici tantum: sed omnium ꝛ toti⁹. Judei autem videntur omnes istas quatuor opiniones saltem ipso facto sciuisse quia in his quatuor locis christi animam cruciauerunt. Primo namque eius anima cruciata fuit in capite ꝛ hoc in quinque sensibus qui ibi vigent: scilicet in visu quia fleuit per compassionem quando hierusalem ciuitatem vidit. Pre amore: quando amicum lazarum audiuit mortuum. Et pre dolore quando in cruce dolores mortis sensit: vt habetur. Hebreo. v. In auditu quia contumelias ꝛ opprobria multa audiuit Sapien. ij. Contumelijs ꝛ tormento interrogemus eum. Bernar. Aures ille que audiunt in celo sanctus sanctus sanctus in terris audierūt peccatorum insultus. In odoratu: quia magnum fetorem sensit, scilicet quando fuit sputis fetidis delinitus ꝛ peccatorum id est iudeorum spurcitia circundatus, ꝛ inter corpora fetida mortuorū crucifixus. In gustu: quia felle ꝛ aceto potatus. Ps. Dederunt in escam meam fel ꝛc. In tactu quia eius caput fuit arundine percussum. ꝛ spinarum aculeis perforatū. Bernard. Caput illud diuinum densitate spinarum vsque ad cerebrum perforatum est Anselmus. Coronatus incedit sed ipsa sua corona est cruciatus quia mille punctis eius speciosissimum verticē vulnerauit. Secundo cruciata fuit in corde quando fuit in latere lanceatus Cum enim sit triplex amor, scilicet sermonis cordis operis. Ostenderat nobis christus amorem sermonis in sapienti predicatione. Amorem operis: in miraculorum exhibitione Non restabat nisi vt ostēderet nobis amorem. scilicet cordis quem nobis ostendit in lateris apertione Bern. Clauis penetrās clauis: reserans factus est mihi vt non videam per foramen. Clamat clauus clamat vulnus quod deus sit in christo mundum reconcilians sibi. Iste autem amor omnes alios superat amores scilicet naturalem qui est inter patrem siue matrem ꝛ filium. Esa. xlix. Nunquid obliuisci potest mulier infantem suū ꝛc. Amorem carnalem qui est inter virum ꝛ vxorem. Hiere. iij. Uulgo dicitur. Si dimiserit vir vxorem suam ꝛc. Amorem animalem: qui est inter animam ꝛ corpus. Ponit. Joā. x. animā meā pro ouibus meis. Amorē socialē qui est inter amicū ꝛ amicū Jo. xv. Maiorē hac dilectionē nemo habet Tertio cruciata fuit in sanguine quando venis apertis tot⁹ sanguis de corpore emanauit: ita quod eius corp⁹ tāquam lignum aridum in cruce remāsit. Ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt Cetera de⁹ fecit in numero pōdere ꝛ mēsura, vt dicitur. Sap. xj. In effusione aūt sui sanguinis nō seruauit numerū, quia non vnā vel tres guttas dedit sed totum dedit. Non seruauit pondus quia nō vnā vnciā: vel librā fudit sed totum fudit. Non seruauit mēsurā: quia non vnum calicē mēsurauit: sed totum sine mēsura tribuit. Ps. Copiosa apud eum redēptio Bernar. Prorsus copiosa: quia non

gutta s; vnda sanguinis largiter ꝑ quaqꝫ partes corporis emanauit. Quarto cruciata erat eiꝰ aia in toto corpore ⁊ in qualibet parte corporis: quādo ad colonaꝫ erat flagellatus ⁊ totus vulneribꝰ repleta ita vt possit dici illud. Esaie. j. A plāta pedis vsqꝫ ad verticē non est in eo sanitas. Uere planta pedis vsqꝫ ad verticeꝫ: quia passꝰ est in parte suprema media et extrema. Nā in parte suprema eiꝰ caput fuit vulneratum ⁊ percussum eius facies alapis inflata et sputis deturpata ⁊ barba depillata. Esa. l. corpꝰ meū dedi ꝑcutientibus ⁊ genas meas vellētibus faciē meam non auerti ab increpantibus et conspuentibꝰ. In media parte corpus eius fuit macie attenuatum. Ps. Dinumerauerunt omnia ossa mea modo sed finibus dissecatum: lancea perforatum. In parte extrema erat in pedibꝰ perforatꝰ vbi magnum doloreꝫ est passus. Et quia locus erat neruosꝰ ⁊ quia grossis clauis cōfixus: ⁊ qꝛ vnus pes super aliū perforatus et qꝛ nitebatur clauatis pedibus totum corpus sustētare propter ista omnia dicit Augu. Expalmatur qui est vera palma victorie: spinis coronatur qui spinas peccatorum venit cōfringere. ligat qui soluit compeditos. diciplina ceditur salus vulnaratur: vita moritur: occiditur ad tempus vita a morte vt imperpetuuꝫ a vita occidatur mors.

¶ Sermo. cxij. De eodē. Sermo. ij.

Disposui testamentum electis meis. Ps. Quando quis de morte dubitat testamentum condit et filiis propinquis et amicis legata dimittit. Christus igitur nolens intestatus decedere testamētum condidit in testamento multa legata dimisit. De quo testamento sic dicit Ambrosius auctor humani generis in cruce pēdens pietatis officia diuidebat persecutioneꝫ apostolis pacē discipulis corpus iudeis patri spiritum ⁊ virgini marie paranymphum latroni paradisum peccatoribus infernum crucem penitentie penitētibus christianis delegauit. In isto testamento christus octo legata fecit. Primo nāqꝫ legauit apostolis persecutionē: illud enim eis legauit quod ⁊ ipse in vita possedit. Joh. xv. Si me ꝑsecuti sūt et vos ꝑsequētur. Et istud legatum erat omnibus apostolis perfecte solutum qꝛ ⁊ persecutionem habuerunt ⁊ mortem sustinuerunt. Hereditas nāqꝫ trāsit ad heredes cū suo onere ⁊ honore: deꝰ autē hereditati eterne beatitudinis adiunxit onus scilicet tolerantiam passionis. Cum isto onere habuit eaꝫ christus. Luce vltimo. Oportuit christum pati. ⁊ sic intrare in gloriā suaꝫ. Habuerūt eā apostoli Act. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei. Habent eam omnes fideles. ij. Timo. iij. Omnes qui pie viuere volūt in christo iesu persecutionē patiūtur Qui ergo vult assequi eternam beatitudinem et nullam pati tribulationē: videtur ꝙ velit esse ⁊ christo dignior ⁊ apostolis sāctior: ⁊ cunctis fidelibus melior. Secundo legauit discipulis pacē. Johā. xiiij. Pacem meam do vobis ⁊c. Habebat enim christus septuaginta duos discipulos qui nō erant ita fortes sicut apostoli. Et ideo legauit eis nō tantū pacē pectoris vel eternitatis: sed etiā temporis. Ex quo habetur ꝙ nō sunt infirmioribꝰ grauia imponenda iuxta illud Mat. ix. Nunquid possunt filii sponsi lugere ⁊c. Ex quibus verbis colligitur quod non sunt imponēda tristitia festiuis: ⁊ ideo dixit. Nunquid possunt filij sponsi lugere ⁊c. Festiui sunt cōtemplatiui qui de quiete pectoris perueniunt ad quietē eternitatis: Iuxta illud Esaie. lxvj. Erit sabbatū ex sabbato. Talibus nāqꝫ nō sunt imponēda tristitia: qꝛ posset eorū iocunditas retardari: nec debet statim imponi cōuersatio noua veterus ideo subditur. Nemo habet commissuram pāni rudis ⁊c. nec mentis iocunditas inexpertis: ideo subditur. Nec vinū nouum mittit in vtres veteres ⁊c. Tales enim non sunt statim ad spūalia cōpellendi: s; paulatim promouēdi. Tertio legauit corpus suum iudeis vt tribus diebus ipsum in potestate haberēt. Job. x. Terra .i. corpus christi terrenū data est in manus impij .i. pilati siue iudei. Corpꝰ nāqꝫ christi erat tanqꝫ saccus plenꝰ thesauro. Ideo dedit ipsum in manus iudeorum: vt

ipsum finderent et thesaurus emanaret
quo captiuus redimeretur. Iste sacc⁹ ve
nit ad nos in natiuitate prouer.vi. Sacu
lum pecunie secum tulit: fuit autē scissus
in passione. ps. Conscidisti saccū meū ⁊c.
⁊ exiuit p̄cium in sanguinis emanatione
Bern. Saccū plenū misericordia sua mi
sit deus pater in terram. Saccum inq̄ in
passione cōscidendus vt effunderetur il
lud q̄ i eo latet preciū nostrū. Erat⁹ tanq̄
alabastrū plenum vnguento. Et ideo da
tum est in manus iudeorū vt ipsum fran
gerēt: ⁊ inde vnguentū effluerēt quo vul
neratus sanaret. inde enim emanauit vn
guentum mortificatiuū inducens contri
tionem. dulcoratiuū infundēs cōtritis cō
solationē: ac sanatiuum dans plenam re
missionē. De duob⁹ primis dicitur Luc.
x. Infundēs et oleum. De tertio Eccli.
xxxiij. Unctiones cōficiet sanitatis. Erat
tanq̄ apotheca plena balsamo. ideo da
tum est in manib⁹ iudeorū: vt balsam⁹ exi
ret vnde fetidus releuet. Tunc enim ista
apotheca aperta fuit quando vn⁹ militū
lancea lat⁹ eius perforādo aperuit. Iste
autem odor assimilat odori vinee: balsa
mi et myrrhe vt habetur Eccli. xxiiij. Ui
nee quia serpentes infernales fugat Bal
sami quia patrem recōciliat Myrrhe, q̄
hominē a putredine peccati preseruat.
Quarto legauit patri spiritū vnde Luc.
xxiij. Pater in manus tuas comēdo spiri
tum meum docens nos vt in hora mor
tis deo spiritum commendemus primo
vt ipsum ab insidijs demonū custodiat.
Ecclesiasti.li. Liberasti me a rugiētibus
preparatis ad escam Secundo vt per mi
nisterium angelorū ipsum ad celum dedu
cat. Exod. xxiij. ego mittam angelū meū
qui precedat te ⁊c. Tertio vt ipsū quasi
depositū custodiēs corpori suo quādo
que restituat. j. Thim. j. potens est depo
situm meū seruare vsq̄ in illū diē. Quin
to legauit virgini paranymphū quando
matrē suā iohāni dimisit: quod fecit chri
stus ratiōe sui quia conditor legis debet
seruare legem Exodi.xx. Honora patrē
tuū ⁊ matrē tuā. Ratiōe nostri vt instrua
mur secundū Chry. vsq̄ ad vltimā respi
rationē habere curam parentū. Ratione
virginis vt aliquā cōsolationē reciperet
de amissione filij ex custodia fidelis disci
puli. Sexto legauit latroni paradisum.
Amen dico tibi Ecce quāta firmitas: mo
dus enim iurādi christi fuit. Quia hodie
ecce q̄ta celeritas. Mecū eris ecce q̄ bea
ta societas. In paradiso. ecce q̄ felix loci
amenitas. Septimo legauit peccatorib⁹
infernū vbi pulchre morātur: quod qua
druplici ratione ostēdi potest. porc⁹ em
id est luxuriosus pulchrius manet in luto
infernalis feditatis q̄ in prato celestis
amenitatis. Seruus. i. auar⁹ qui est ser
uus pecunie pulchri⁹ manet in cloaca in
ferni q̄ in camera picta dei. Latro. i. sup
bus qui furatur deo id quod est sibi pro
priū scilicet gloriā. pulchrius manet in
patibulo infernalis vitalis q̄ in solio ma
iestatis Lignum putridum id est pecca
tor peccandi consuetudinem putrefact⁹.
pulchrius manet in igne infernalis cru
ciationis q̄ in regali ecclie celestis mā
sione. Octauo legauit crucē penitētie pe
nitētib⁹ christianis. Luc. ix. Si q̄s vult ve
nire post me abneget semetip̄m ⁊c. Ip sa
enim penitētia debet esse perfecta. Ideo
dicit abneget semetip̄m. i. ex toto neget.
Uolūtaria. ideo dixit tollat. aspera. iō di
xit: crucē que dr a cruciatu. propria non
aliena ideo dixit suā. ꝯtinua. iō dixit quo
tidie. et pura intentatione facta ideo di
xit. et sequatur me.

¶ Sermo. cxiij. De eodē. Sermo. iij.

PRoprio fi
lio suo non pepercit ⁊c.
Rom. viij. Magnam de
deo fiduciā habere pos
sumus quia si dedit no
bis filiū suum dabit no
bis cetera bona sua. ⁊ istam fiduciā dat
nobis christus ex modo standi in cruce.
de quo dicit Bern. Quis non rapitur ad
spem impetrandi fiduciam qui eius in
cruce considerat corporis dispositionē:
videlicet caput inclinatum ad osculum:
brachia extensa ad amplexum: manus
apertas ad largiendum: latus apertum
ad diligendum: pedum affixionē ad no
biscū ꝯmanendū ⁊ toti⁹ corpis extēsionē
ad se totū nobis īpendendū. Primo igit
debem⁹ ꝯsiderare q̄ in cruce tenet caput

inclinatū ⁊ hoc triplici rōne. Primo rōne
recōciliationis solet em̄ ꝗ aliū vult sibi re
cōciliare: caput iclinare ⁊ osculū sibi dare.
Sic xp̄s caput iclinat vt osculū porrigat ⁊
nostrā recōciliationē faciat. Cāti. j. Oscu
let me osculo oris sui. Scd̄o rōne eleuatio
nis solēt nāq; ꝗ aliū vult sursum erigere
seipsum inclinare: ⁊ ipsum ad alta eleua
re. Sic xp̄s caput iclinauit: ⁊ de collo suo
scalā fecit: ⁊ nos ad patrē eleuauit. Joh.
xv. Nemo venit ad patrē nisi per me ⁊c.
Tertio ratione exauditionis. Solet em̄
hō libēter aurem inclinare ei quē vult be
nigne exaudire. Christ⁹ ad patrē caput
inclinās aurē dexterā nobis porrigit et
sinistrā nobis auertit. Auris dextera est
eius mia quā mō nobis libēter impēdit.
Sinistra autē est eius iusticia quam modo
libenter a nobis auertit. Scd̄o hʒ brachia
extēsa ad amplexū. Solet nanq; mr̄ bra
chia aperire: ⁊ sic puero veniēdi fiduciā
ad se dare. De⁹ hʒ duo brachia. s. sinistrū
sue grē: ⁊ dexterū sue glīe. Ista brachia
duo de⁹ olim ābo clausa tenebat: qr nul
li plene dabat suā gratiā ⁊ nullū recipie
bat ad suam gloriā. Tandē aperuit bra
chiū sinistrū recipiēs ad suā gratiam po
pulum iudeorū: sed tamē dexterum clau
sum tenebat: qr nullum ad suam gloriā
admittebat. Modo autē ambo brachia
habet aperta et extensa: quia om̄es ad
suam gratiā recipit: ⁊ ad suam gloriā in
troducit. Tertio habet manus pforatas
ad largiēdum. Habuit em̄ in cruce man⁹
aptas cōfixas ⁊ pforatas. Aptas ad in
nuēdū ꝙ dat oībus liberaliter. Ps. Ape
ris tu manū: ⁊ imples om̄e animal' bn̄di
ctiōe. Cōfixas ad innuendū ꝙ dat vniuer
saliter. Sunt em̄ qui habēt manus aper
tas ad ꝓpinquos: ad alios aūt clausas:
Christus autē ad omnes ⁊ bonos et ma
los. Mat. v. Solē suum oriri facit super
bonos ⁊ malos ⁊c. Perforatas: ad innuē
dum ꝙ dat oībus abundāter. Sicut em̄
vas perforatū nihil sibi retinet: sic ⁊ chri
stus iesus nihil sibi retinuit: sʒ omnia de
dit. Nā dedit nobis carnem suam: patri
animā: Johāni matrem suā: Petro eccle
siam: latroni paradisum: crucifixoribus
vestimēta: lāceatori restituit visū. Quar
to habuit lat⁹ apertū ad diligendū. Ex
hoc em̄ xp̄s ostendit q̄tū nos dilexit: qua
liter ⁊ ꝓpter q̄d. Quintum: qr plus quā
cor suum: qr ꝓ nobis iuxta cor suū voluit
vulnerari. Sic em̄ loq̄tur mater filio. Fi
li tu es cor meū pl⁹ te diligo corde meo.
Iste ē nr̄ pellican⁹ ꝗ iuxta cor se vulnera
uit: ⁊ filios resuscitauit. Quartū est qr. s. ex
vtero amore cordis: vt. s. cor ei⁹ videam⁹
⁊ ꝙ ex amore cordis nos diligat certi sim⁹.
Sic ei loq̄tur amic⁹ amico vtinā videres
cor meū. Bern̄. Clau⁹ penetrās clau⁹ re
serās fact⁹ ē mihi. Propt̄ q̄d vt ad instar
colūbe ab insidijs demonū i ip̄o foramie
abscōdamur. Cant. v. Ueni colūba mea i
foraminib⁹ petre. Quinto habuit pedes
cōfixos ad nobiscū manendū. Signū em̄
esset magni amoris si amic⁹ cū amico ꝯpe
diri se faceret vt secū maneret. Christ⁹ em̄
in hoc exilio veniēs ad nos nobiscū mā
sit libēter. Prouer. viij. Delicie mee esse
cū filijs hominū. Manet vtilit̄. Sap. vij.
Uenerūt mihi omnia bōa pariter cū illa.
Manet pseueranter. Mat. vlt. Ecce ego
vobiscū sum oībus diebus ⁊c. Sexto ha
buit corporis extēsionē ad se nobis tota
liter ipendendū. Nam extendit se i nr̄ꝫ
obsequiū ab īfantia vsq; ad pueritiā: qr
⁊ ab īfantia a circuncisione sanguinē effu
dit. Et i pueritia qr parentib⁹ obediens
fuit: iuxta illud Luc. ij. Erat subdit⁹ illis.
A pueritia vsq; ad iuuētutē: qr i sua iuuē
tute nos istruxit miracula fecit: ⁊ benefi
cia multa ipendit. A iuuentute sua se ex
tendit vsq; ad finem vite: qr i crucē ascē
dit: ⁊ per passionem nos redemit. Post
mortem se extendit vsq; ad limbū: ⁊ īde
pr̄es eduxit. Deīde se extēdit vsq; ad mū
dum: qū gloriose resurrexit. Postmodū
vsq; ad celū quādo mirabiliter ascēdit.
Tandem extēdet se vsq; ad iudiciū quā
do viuos ⁊ mortuos iudicabit.

¶ Serm̄. cxiiij. De eodē. Sermo. iiij.

Dilexit nos et
lauit a
peccatis nr̄is i sangui
ne suo. Apoc. j. Ho
mo añ xp̄i passionē
erat imūd⁹ dur⁹ fu
gitiu⁹: ⁊ cec⁹. Qr igi
tur erat imūd⁹ chri
stus fudit sanguinē

Sed in lauachꝛū nostre purgationis Heb. ix. Sāguis xp̄i emundabit conscientias nostras ab operib⁹ mortuis. Lauachꝛū autē frigidū lauit: calidū autē melius lauat. Sic ⁊ sanguis christi omni tēpoꝛe lauat: Sz hodie melius lauat qꝛ de suo vase calid⁹ est effus⁹. In quo quidē fuit valde calefactus sez igne amoꝛis. De quo ipse dixit sic. Luc. xv. Ignē veni mittere in terrā. Igne doloꝛis. Treñ. j. Attēdite ⁊ videte si ē doloꝛ similis sicut doloꝛ me⁹ Et igne passiōis. ps. Igne me examinasti ⁊c. Nō tātum lauat consciētias nostras, sed etiā omnes creaturas. Omnia nāq elemēta ab ydolatriis fuerunt fedata. s. aqua ex nephandoꝛū hostiarum ablutione: ignis ex concrematione. aer ex fumi ascēsione: ⁊ terra ex innocētis sanguinis aspersione. Sed christus omnia ista purgauit scilicet ꝑ aquam quā de latere emisit. Aerē qꝛ nō sub tecto sed i aere passus est. Terrā quia super eā sanguinē fudit: ⁊ ignē quando spiritū sanctum in specie ignis emisit. scdo qꝛ homo erat dur⁹ effudit sanguinē suum in emplastrum nostre mollificationis. Fit autem emplastrū de herbis ⁊ floribus ⁊ specieb⁹ aromaticis aliquo liquoꝛe sup infuso ⁊ melle apposito Herbe medicinalis ē caro eius moꝛtalis. Iuxta illud Esa. xl. Omnis caro fenum Flos odoꝛifer⁹ est eius anima oim virtutū odoꝛe repleta. Species aromatica est ei⁹ diuinitas speciosa. Liquoꝛ infusus est ei⁹ sāguis effus⁹. Mel dulce ē ei⁹ spirit⁹ humanus. De quo dr̄ Eccl. xxiiij. Spirit⁹ me⁹ sup mel dulcis. Ex his igit quinq generib⁹ ꝯfectū est illō emplastrū qō omnē duriciā coꝛdis nr̄i debet mollificare, maturare ⁊ frāgere. Dicit nanq ꝙ est quidā lapis adamātinus q̄ frāgi non potest, nec mallei ꝑcussiōe, nec ignis adustio, nec antiqua inueteratione: frangitur autē sanguis appositiōe. Sic multi sunt q̄ ad penitētiā frāgi nō possunt, nec ꝑ diuinā ꝯmonitionē, nec ꝑ adibitā tribulationē, nec ꝑ lōgā senectutis ꝯfessionē: frangunt aūt ꝑ dn̄ice passiōis recoꝛdationē. Tertio qꝛ hō erat a deo fugitiuus effudit sanguinē suū in reclamatoꝛiū nr̄e reuocationis: qꝛ aues ad dn̄os suos nō reuertuntur nisi cū frusto carnis; arboꝛes ascēdūt, ⁊ ad eas sibilāt ⁊ eas reuocant. Aliqne tamē sunt que non reuertunt triplici de causa: aut qꝛ sunt nimis replete: aut qꝛ deuoratiōe prede sunt occupate: aut qꝛ nō sunt bn̄ domesticate. Homo enī tanq auis cōtumax a deo aduolauerat. Osee. ix. Effrai q̄si auis aduolauit. Ideo xp̄s arboꝛē crucis ascēdēs: ⁊ coꝛp⁹ cruētatum habēs ad nos sibilare non cessat. Esa. v. Leuauit dn̄s signū in natiōibus: ⁊ sibilabūt ad eū de finibus terre. Sz q̄dā sunt q̄ venire cōtemnunt: aut qꝛ sunt nimis repleti sicut auari. Deu. xxxij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit. Aut qꝛ sunt in cadaueribus occupati sicut luxuriosi ad instar coꝛui qui deuoratiōi cadauerum se dedit: et ideo ad archā non rediit. Aut qꝛ sunt siluestres ⁊ non bene domesticati sicut superbi. Animalia autē domesticantur tribus modis. Aliquādo per flagellationē: qꝛ cum canis flagellatur leo domesticatur. Aliquādo ꝑ sanguinem: qꝛ aliquādo auibus datur sanguis siue vinū ad bibenduz vt domesticentur. Aliquādo vero ꝑ beneficioꝛum collationē. Non est enim aliquod animal ita siluestre qō ex beneficiis nō fiat māsuetum ⁊ lene. Christ⁹ igitur qui est leo autē nos canes viuos domesticari ⁊ flagellari voluit. Esa. liij. Disciplina pacis nostre sup eum. Uinum sanguinis ad bibendum nobis dedit beneficia ꝯtinua nobis tribuit. ⁊ tamen aliqui domesticari non possunt: nec flagellatione leonis: nec potu sui sanguinis: nec ex collatis bn̄ficiis. Quarto. qꝛ homo erat cecus effudit sanguinē suū in collirium nostre illuminationis. Sunt enim tria peccata que excecant: scilicet timoꝛ superbie: puluis auaritie, ⁊ humoꝛ luxurie. Et ista cecitas sanatur ex triplici collirio. Quoddā enim est colliriū cōfectum ex felle piscis quo illuminati sunt oculi Thobie. Et istud collirium est totū amarū ⁊ representat christū: prout erat in patibulo. Consideratio autem istius fellis: id est amaritudinis passionis frangit duriciam nostre elationis. Unde et in passione. petre scisse sunt: terra mota est monumēta aperta sunt: ⁊ moꝛtui surrexerunt illi ergo qui ad istud collirium non sanant sunt lapidib⁹ durioꝛes: terra in-

sensibiliores monumentis fetidiores: et mortuis miserabiliores. Et secundum collirium confectum ex fauo mellis quo liniti sunt oculi. Jonathe. vt habetur. j. Regum. xiiij. Et istud collirium est totum dulce, et representat christum: prout est in regno vbi totus est dulcis: ex quo sancti habent suam dulcedinem ex melle scilicet diuinitatis et cera humanitatis. consideratio autem huius dulcedinis debet extinguere cecitatem carnalis delectationis. Tertium collirium confectum ex coniunctione saliue et pulueris quo illuminatus est cecus a natiuitate. Joan. ix. Et istud est ex parte dulce, et ex parte amarum. Nam saliua habet dulcedinem: sed terra amaritudinem. Et representat christum prout erit in iudicio vbi malis erit terribilis et bonis dulcis. Consideratio autem istius collirij tam terribilis debet sanare cecitatem cupiditatis: quia tunc diuitie non poterunt liberare. Bernardus. Uenit dies illa in qua plus valebunt pura corda quam astuta verba et conscientia bona quam marsupia plena.

¶ Sermo. cxv. De eodem sermo. v.

Tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suauitatis. Ephe. v. In veteri sacrificio considerabantur tria: scilicet oblatio, inflammatio, et reconciliatio. Si quidem animal sacrificatum offerebatur oblatum cremabatur crematum odorem reddebat quo deus placabatur. sic et christus fuit oblatus: ideo dicitur. Tradidit semetipsum pro nobis. Fuit inflammatus. ideo dicitur. Oblationem et hostiam. hostia enim cremabatur et odorem emisit quo deus fuit reconciliatus: ideo subditur. In odorem suauitatis. Primo quia christus fuit oblatus et traditus in sacrificium a patre. Rom. viij. Proprio filio non pepercit: sed pro nobis tradidit illum. Et a se: vt patet in verbo proposito. Sed quia in sua deitate non erat aptus sacrificium: ideo fecit se ouem et agnum vt aptus esset ad sacrificandum. Esaie. liij. Tanquam ouis ad occisionem ducetur: et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os suum. Non enim os suum aperuit per aliquam impatientiam: nec cor suum per aliquam iram, quod patet. quia cum ira siue impatientia aliquando sit in animo: aliquando manifestetur in exteriori signo: aliquando ostendatur in iniurioso verbo: aliquando exerceatur in contumelioso facto. Christus nullo istorum modorum in passione fuit commotus: sed tanquam agnus obmutuit. Esa. xlij. Non clamabit et non audietur vox eius foris: ecce quia non fuit commotus in verbo calamum quassatum non conteret: ecce: quia non fuit commotus in facto: quia nulli nocuit: sed omnibus profuit. Non erit tristis: ecce quia non fuit commotus in animo neque turbulentus: ecce quia non fuit commotus in exteriori signo. Secundo christus fuit inflammatus et succensus et hoc quadruplici igne. Primo igne amoris. De quo dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terram. etc. Joan. xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet etc. isto igne amoris adeo fuit inflammatus quod propter nostrum amorem dimisit habitationem celestem. angelicam hereditatem: et seipsum dedit in mortem. Hiere. xij. Reliqui domum meam et dimisi hereditatem meam: dedi dilectam animam meam in manibus inimicorum meorum. Isto igne adeo fuit inflammatus quod dedit nobis sapientiam suam: quia triginta tribus annis nos docuit. Potentiam suam: quia multa beneficia nobis contulit: infirmos sanando: mortuos suscitando personam suam: quia triginta tribus annis perseueranter nobis seruiuit et vitam suam: quia pro nobis mortem sustinuit. Secundo fuit inflammatus igne doloris. Nullus enim martyr tantum dolorem sensit quantum christus. Maiorem enim dolorem sentit oculus quando pungitur: quam calneus quando vulneratur. Caro autem aliorum martyrum fuit instar calcanei quia de grossa materia facta. et caro christi fuit ad instar oculi: quia habuit complexionem magis nobilem. Et erat delicata ex eo quod fuit de spiritussancti operatione concepta, de purissimis sanguinis beate marie assumpta, et nulli vnquam peccato subiecta. Ea ergo maiorem dolorem sensit. Tertio erat inflammatus igne passionis. Passus est enim penam acerbam variam et diuturnam. Acerba quidem erat: quia in locis neruosis vbi viget maior sensus: et ideo maior dolor. Fuit varia: quia a planta pedis vsque ad verticem non fuit ab eo sanitas. Fuit etiam diuturna: quia in instanti

sue conceptionis durauit vsqz ad mortez suam ipse enim mortem suaz semper sciuit: et ideo quodlibet die dolorē habuit. Quarto erat inflammatus igne compassionis Magna enim compassione vrebatur quando matrē flentem vidit. Quādo apostolos dispersos vidit. Quando etiā suos crucifixores in frenesim versos aspiciebat. Sicut enī pius pater videns filiuz freneticum in ipsum insurgentem plorat. nō suā iniuriā sz filij furiā. Sic et christ' nō suos dolores: sed frenesin suorum in tersicientiā deflebat. Jō etenim pro ipsis orabat: clamabat et plorabat sicut dicitur Heb.v. Qui in diebus carnis sue preces supplicationesqz ad deū ec. Ecce qz orabat: et cum clamore valido. Ecce quia clamabat: et cum lachrymis offerens: Ecce qz plorabat. Tertio christ' suauē odorez fecit patri: ex quo fuit reconciliatus. Vñ dicitur. In odorem suauitatis. Istud aūt sacrificiuz erat valde odoriferū: quia flebat in holocaustuz. holocaustum enī erat totum incensum. Christus igitur erat holocaustum: quia totus erat in passiōe incensus: vt supra dictum est. Et intus igne amoris et foris igne passionis. Et istud p quatuor signa pōt ostendi que sunt signa in aliquo vehementis caloris. Primū est quia valde sudauit quisudor in guttas sanguinis aque fuit conuersus. Magnus erat ille ignis qui ipsum non tantum in facie sed etiam in toto corpore sudare faciebat: et qui humorem flegmaticum in sanguinem conuerteb at qui in tantū abūdabat qz in terram decurrebat. Secūduz signum est quia vestes ferre non potuit: sz nudus in crucem ascendit. Ac si ipso facto loquatur et dicat. Tanto igne ardeo: qz vestes sustinere non valeo. Hoc significatum est.ij. Regum sexto: vbi dicitur qz Dauid nudus ludebat ante arcam domini. Arca domini est crux christi in qua pfunda dei mysteria continentur. Ubi christus nudus lusit: q nudus et gaudens crucem ascendit. Tertium signum est: quia sitiuit et potum petit. Bernardus. O domine quid sitis: fidem nostram, salutē nostrum, et gaudiuz nostrum. Plus animarū vestrarum q corporis mei me tenet cruciatus. Quartū signū est: quia totus in signo crucis rubicundus fuit. Homo enim qui stat ad paruum ignem efficitur rubicundus in facie. Iste autem portabat quatuor ignes: ideo fuit rubicūdus in corpore: quia totus cruētat' in cruce. Esa.lxiij. Quare rubrum est indumentum tuū ec. Cant. quinto: Dilectus meus candid' et rubicundus. Per puritatem fuit candidus: et rubicūd' p sanguinis cruētationē.

¶ Sermo.cxvj. De eodem sermo.vj.

Fascicul⁹ myrrhe dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur. Canticorum.j. Quāuis ergo beata maria nō fuerit gladio materiali percussa: tñ in Christi passione gladio doloris fuit transuerberata: et ideo quādo christi passio ad memoriam reducitur: non immerito et matris passio ad memoriam reuocat. In verbis ergo premissis inqūtum de ipsa exponunt tria ponūt. Primo ei ponitur magnitudo sui amoris, cū dicitur. Dilectus meus. Dilexit aūt xpm dulciter, fortiter et sapiēter. Sic dulciter eū dilexit: qz tota p amore liqfacta fuit: sicut enī aurū a facie ignis liqscit: sic eius anima ad presentiā ignis celestis qui in eius vtero nouem mensib' habitauit. Canticoꝝ.v. Anima mea liquefacta ē ec. Sic dulciter eū dilexit qz tota in amorē ꝯuersa fuit. Si enī ignis materialis ea in que agit sibi assimilat: multo forti' ignis diuini amoris: q in eius vtero habitauit eam sibi assimilauit: et totā in amorē cōuertit. Hoc significatuz est Exod.iij. vbi dicitur. Rubus ardebat et non cōburebatur. Arsit qdem igne amoris in mente: sed non fuit combusta igne ꝯcupiscentie. Sic dulciter euz dilexit qz pre nimia amoris dulcedine a se quodammodo alienata fuit. Nā et fili' pre amore matris extra se positus esse videbatur quādo sua vulnera obliuiōi tradiderat: et matris solū modo memor erat: qz Joāni ipsam recōmēdabat. Mater etiā pre amore filij sui extra se esse videbat dū mortē suā respiceret et vt in medio occisorū sui filij amore strepida remaneret. sic dulciter dilexit qz tota lāguida facta fuit, Hō lāguere consueuit

post certamen et durum laborem. In corde namque virginis gloriose certabant duo amores et duo dolores; scilicet amor filii qui nolebat ipsum pati. Et amor generis humani, qui volebat ipsum mori. Et sicut inter istos duos amores magna pugna erat. Certabant enim adinuicem dolor quem habitura erat de morte filii sui qui nolebat ipsum pati. Et dolor de perditione generis humani qui volebat ipsum mori. Et quia in corde suo talis pugna erat. ideo tota languida facta fuerat. Cantico. ii. Nunciate dilecto: quia amore langueo. Secundo dilexit filium fortiter. In christi passione quidam erant fortes quantum ad amorem: sicut apostoli qui etiam ipsum mortuum diligebant. Sed debiles quantum ad corporalem associationem quia ipso relicto fugerent et quantum ad fidem: quia ipsam perdiderunt. Alii fuerunt fortes quantum ad amorem et associatorem sicut sunt sancte mulieres que ipsum diligebant et iuxta crucem associabant. Sed debiles ad fidem: quia ipsam perdiderunt. Beata autem virgo fuit fortis: et quantum ad amorem quia filium suum semper dilexit: et quantum ad associationem: quia iuxta crucem semper stetit: et quantum ad fidem: quia ipsam nunquam amisit: et quantum ad mortis horrorem quia mori non timuit. Unde dicitur in prosa. Nato quesso parcite matrem crucifigite: aut in crucis stipite nos ambos affigite male solus moritur. Tertio dilexit sapienter et discrete, cuius discreta dilectio in tribus apparet. Primo quia ipsum dum adhuc puer esset ad templum et festiuitates dei per viam etiam longam et asperam ducere consueuit. Secundo quia ne crucem ascenderet nunquam sibi dissuasit. Tertio vt de cruce descenderet nunquam sibi consuluit: quis sciret quod dolores maximos pateretur. Quod est contra multas mulieres que filios suos a pueritia nimis delicate nutriunt: et ne crucem penitentie ascendant auertunt. Et si ascenderint non solum vt descendant consulunt: sed etiam violenter educunt. Secundo ponitur magnitudo sui doloris: cum dicitur Fasciculus myrrhe. Iste autem dolor causabatur in ea ex ratione sui ex ratione filii: et ex ratione supplicii. Ratione sui: quia ipsa erat pia mater: quanto enim mater est magis pia: tanto ad dolendum magis pellitur

na. Beata ergo virgo maria: licet in quantum mater ad filium pia fuerit: est tamen facta magis ex eo quod diuina pietas eius vtero nouem mensibus habitauit. Fuit etiam tota mater quia quando diuiditur in multis minor inuenitur in singulis. Si qua mater plangit dolorem cum patre diuidit. Hec autem diuidere non poterat: quia nullus pater ibi erat carnalis Fuit etiam vnici mater. Si qua mater filium amittit solatium recipit: quia alios habet: vel habere se sperat: hec autem nullum alium habebat nec habere sperabat. Et ideo vnicus sibi erat. Multum dolet mater quando audit filium mortuum: sed plus dolet quando ipsum horribili morte necatum. Sed maxime dolet quando occiditur ante suum conspectum: quanto ergo dolore virgo vulnerabatur: que cum esset pia mater: et tota mater: et vnici mater videbat filium mortuum: et horribili passione necatum: et ista omnia fieri ante suum conspectum: secundo causabatur iste dolor in ea ex ratione filii. multum enim dolet mater quando filium bonum et sapientem perdit aut amittit. Hec autem amittebat filium. de quo dicitur. Ecclesiastici. xxiiii. Ego mater pulchre dilectionis etc. Videbat enim a se recedere filium matrem tam dulciter et diligentem: ideo dicitur. Ego mater pulchre dilectionis. Filium matrem tam filialiter reuerentem, ideo dicitur: Et timoris. Filium matrem de cruce tam feliciter agnoscentem ideo dicitur. Et agnitionis. Filium erga matrem tuam pium existentem: ideo dicitur. Et sancte spei. Tertio causabatur in eo dolor ex ratione supplicii videbat enim filium pati penam ignominiosam: quia pena latronum erat penitus penam dolorosam, quia in toto corpore erat vulneratus: penam iniustam: quia sine causa fuerat damnatus. Homo quidem aliquando dignus est morte propter aliquod facinus quod committit: sicut homicida. aliquando propter blasphemiam quam irrogauit, sicut ille qui blasphemat regiam maiestatem. aliquando propter aliquam negligentiam quam committit sicut ille qui ex negligentia hostes castrum intrare permittit: hic autem nullus vnquam iniuriam fecit nulli vnquam iniuriam dixit: nullum bonum vnquam omisit, et de his omnibus dicitur. i. Pet. ii. Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius etc. Passus est penam dolorosam, ideo dicitur. Qui

peccata nostra:id est penã p peccatis no stris pertulit in corpore suo.s.toto. Igno miniosam penam:ideo sequit:sup lignũ scz crucis. Iniustã.iõ dicit. Tradidit au tem iudicãti se iniuste ꝛ vere iniuste, quia nulli vnq̃ iniuriã fecit:iõ dr. Qui peccm nõ fecit:qꝛ nulli vnq̃ iniuriam fecit:iõ dicit Qui cũ malediceret nõ maledicebat:nul lum vnq̃ bonũ omisit:sed ꝛ plus fecit q̃ debuit,ideo sequitur:cuius liuore sanati sum⁹. Tertio ponitur magnitudo sue de uotiõis,cum dicitur. Inter vbera mea cõ morabitur ipsa eñ omnia q̃ filius passus fuerat in corde suo reponebat ꝛ reuolue bat:ꝛ ex ipsis vulnerabat:p dolore crucia bat pre amore estuabat pre compassione Istũ igitur fasciculum.i.passionis cumu lum inter sua vbera reponebat: qꝛ inde se exteri⁹ ꝛ interi⁹ muniebat. Muniebat eñ cor suum ne in memoriam intraret hostis super suggestionẽ vel intelligentiam per aliquam delectationẽ vel volũtatẽ:p ali quem cõsensum. Muniebat ꝛ opera ne in traret per sinistram intentionem:ideo dr Canticoꝝ.iiij. Ortus conclusus. Clausa q̃dã fuit ei⁹ memoria qꝛ nũq̃ intrauit pra ua suggestio:ideo dr. Ort⁹ ↄclusus. Clau sa fuit eius intelligentia quia nunq̃ ibi in trauit aliq̃ praua delectatio:ideo secũdo dicitur. Ortus conclusus. Clausa fuit eius voluntas:quia nunq̃ ibi intrauit aliquis prau⁹ consensus:iõ dr. Fõs signat⁹: Ei⁹ etiã opera fuerunt corã deo valde ame na iõ dr. Emissiones tue paradisus. Et in tra rationem valde ordinata:ideo dicit. Malorum punicorum. Proximis odori fera ꝙ fructuosi:ideo dicitur. Cũ pomo rum fructibus.

Sermo.xcviij.

De eodem,sermo.viij.

Annũciate in ter gẽtes studia eius ꝛc. ps. Hec possunt esse ver ba prophete alloquẽtis predicatores,vt annun ciẽt populis opa studio sa que hodie ecclesia commemorat ꝛ my steria que hodie representat. Primũ est: quia campane hodie nõ pulsantur,ex eo ꝙ omnes campane hodie siluerunt. Xps eñ habet duodecim aplos,quasi duode cim campanas sed vna ipsarũ,scz iudas fracta fuit:qꝛ suspensus crepuit med ius. Alia fuit grossa campana.s.petr⁹ q̃ semel tam altum sonum dedit:ꝙ super oẽs an gelos auditus fuit. Matt.xvj. Tu es xp̃s fili⁹ dei viui:sed hodie sonum perdidit: quia ipsum confiteri ausus non fuit. Cete re cãpane scilicet alij apostoli etiã sonum perdiderunt:quia christum cõfiteri ausi non fuerunt. Post resurrectionem aũt dñi ꝛ spiritussancti missionem per totum mũ dum sonuerunt. ps. In omnem terrã exi uit sonus eorum. Alia campana fuit q̃ tã dulciter sonuit:scilicet beata virgo:ꝙ ad eius sonum I vteꝝ fili⁹ dei descendit qñ di xit. Ecce ancilla dñi ꝛc. ꝙ Ioãnes in ma tris vtero tripudiauit quod eius sonum christus semper audire desiderauit. Can ticorum. ij. Sonet vox tua in auribus meis ꝛc. Ista hodie sonum perdidit que pre nimio dolore perforata fuit Luce se cundo. Tuam ipsius animam pertransi bit gladius. Alia campana fuit christus qui non cessauit sonare:qꝛ nõ cessauit pre dicare:ꝛ tandem eleuata in cãpanali cru cis:ibi multiplicicem sonũ dedit. Nã i au rib⁹ pris dedit sonũ pie ↄquestiõis. Mat thei.xxvj. Hely ꝛc. In aurib⁹ matris so nũ dilectionis:quãdo ipsam ioãni com mendauit. In aurib⁹ hostis sonũ magne charitatis quãdo pro ipsis orauit. In au rib⁹ humani gñis sonũ doloris. Threno rũ.j. Attendite ꝛ videte,si est dolor simi lis sicut dolor meus. Tãtum ista cãpana sonuit qd tota rauca fuit. ps. Laboraui clamans rauce facte sunt fauces mee:tã dem in q̃nq3 partibus perforata fuit ꝛ sic oĩno siluit ꝛ sonum amisit. Secundo qd ecclia hodie repñtat est ꝑcussio tabule qd fit triplici rõne. Son⁹ eñ tabule repñ sentat ↄfusũ sonũ totius officine Iferna lis. Xps eñ vectes ferreos ↄfregit. Ange li valẽter clamabãt. Aperite portas pn̄ cipes vestras.scli eñ ptres q̃ ibi fuerũt iu bilabãt:demões vlulabãt:dãnati flebãt ꝛ sic mixt⁹ erat son⁹ flẽtiũ ꝛ son⁹ gaudẽ tiũ. Scdo repñsentat strepitũ dñice passio nis seu captiõis. Iudei eñ ad capiendũ christũ cũ magno strepitu armorum ve nerũt.s.cũ gladijs fustibus et lucernis.

hodie publice penitētes reconciliātur. Nā in capite ieiunij cādela accensa eis datur: cilicium eis trad. r: et sic ab ecclesia eijcitur. Et ista representant statum Ade post pctm. Nā cādela accensa representat flāmeū gladiū: cilicium ipsa tunica pellicea fuisse indutū: eiectio ab ecclesia signat eiectionem ipsius ade de paradiso. Hodie aūt reconciliantur triplici de causa. Prima qr petrū publice peccantem christus hodie reconciliauit. Naz publice peccauit quādo christuz negauit scilicet in nocte sequēti quia tunc noctes sequētes spectabāt ad dies precedētes: sed mō mutatus est ordo. Publice penitētiam fecit quādo amare fleuit sed christus eū reconciliauit quādo ipsum respexit. Secūda causa est qr in quinta feria deus aues et pisces de aqua pduxit. Sz aues in aere subleuauit et pisces in gurgite remisit sic ecclesia hodie pctōres in aquis deliciarū natātes relinquit: et penitentes ad celestia desiderādā pduxit. Tertia cā est qr xp̄s hodie pro peccatoribus penitētiā facere incepit. j. petri. ij. Peccata nostra ipse ptulit in corpore suo etc. Et iō conueniēs est q post xp̄s penitētiā fecit a publice penitētib9 penitentia relaxetur. Secūdū est qr hodie crisma cōficitur. Et fit triplici de cā. Prima est qr crisma fit ex oleo et balsamo. Christ9 autem hodie oleū benedixit quādo in monte oliueti orauit: et tāq̄ plāta celestis balsamum produxit: quādo sanguineas guttas sudauit. Secunda cā est qr hodie institutū est sacramentū sacramentorum .i. corpus xp̄i etc. Et ideo ɔueniēs est vt hodie crisma conficiat qd est materia multorū sacramētorum. Tertia causa est qr hodie xp̄s apostolos in p̄sbyteros et episcopos cōsecrauit: qr potestatem conficiendi eis dedit. Et iō cōueniens est vt hodie crisma cōficiat. De quo presbyteri et ep̄i seu pōtifices inungunt. Tertiū est qr hodie altaria denudātur ad innuēdum q xp̄s oībus suis vestimētis fuit denudat9 scz vestimēto materiali qn a militib9 spoliatus fuit spūali qn collegiū apostolorum ipsum reliquit. Corporali qn anima eius corpore denudata extitit. Super substātiali aūt spoliari non potuit: quia eius diuinitas corpi in sepulchro anime i inferno semp cōiuncta fuit. Quartū est qr hodie altaria cum aqua et vino abluuntur ad significandū q xp̄s ecclesiā suā triplici lauachro abluit. s. aqua regnatiōis. Ephe. v. Mundās eā lauachro aque in verbo vite. Aqua gratie spūalis. Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā mundā etc. Et vino sanguinis. Et ideo vinū effundit in modū crucis. Apoca. j. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Quintuz est qr tribus dieb9 xp̄i mors ab ecclesia plāgit: qd fit triplici de cā. Prima cā est qr sol trib9 horis obscurat9 fuit. Secūda cā est qr xp̄s trib9 dieb9 et trib9 noctibus mortu9 iacuit. Tertia cā est qr triplex creatura ip̄m fleuit scz pure corporalis vt terra q tremuit. pure spūalis: vt angel9 qui secūdū modū suū fleuit. Esa. xxxiij. Angeli pacis amare flebant. Et cōposita sicut apl'i et mulieres. Sextum est qr luminaria extinguūtur, nam secundū aliquarum ecclesiarum consuetudinē quindecim cādele proponunt. Cādele p ponunt vt paulatim extinguant. Una est absconditur que non extinguit. Ille quindecim cādele representāt duodeciz apostolos et tres marias in qbus lumen fidei fuit extinctum. Cādela aūt que nō extinguit significat beatā virginē mariā. In cui9 corde semp lux fidei radiauit. Septimū est quia tenebre inducuntur ex eo q omnia luminaria tūc sunt extincta. Luminare celeste idest sol p obscurationez. Luminare sup celeste. i. xp̄s per ignominiosam passionē. Luminare spirituale id est virgo btā per tristitiam. et merorem. Luminare rationale idest apostoli per lucis fidei amissionē. De obscuratione primi luminis dicit. Amos. viij. Occidit sol meridie. De obscuratione aliorū triū dicit. Apoc. j. Fact9 est sol. i. christ9 niger tāq̄ saccus silicin9. Et luna. i. virgo btā tota facta est sanguis. Et stelle celi. idest apostoli ceciderunt super terram.

¶ Sermo. cxj. Die sacro. parasc. fer. j.

Vim faciebant

qui querebant animam meā. ps. Judei volētes christi animam in suo corpore cruciare

tur nimia crudelitate ac violētia hoc fecerūt. Et ideo xp̄s cōqueritur dicens. Uim faciebāt ⁊c. Olim de anima quatuor fuerunt opiniones vbi scȝ principalem habet sedem Quidam dixerunt ipsam esse in capite. Et hoc volunt ostendere p auctoritatem. Genesis secundo. Inspirauit in faciem eius spiraculū vite ⁊c. Joā. xix. Inclinato capite tradidit spiritum Et p rationē quia omnes sensus vigent in capite. Nam anima in capite videt: audit odorat ⁊ sapit, alij dixerunt eam esse in corde ⁊ hoc volunt ostēdere per auctoritatem. Matthe. xxv. De corde exeunt male cogitationes ⁊c. Cum enim cogitationes exeant ab ipsa: ⁊ cogitationes exeunt a corde: ideo anima est in corde Et per rationes: quia est fons vite. Nam in corde incipit vita radicatur vita ⁊ finitur. Alij dixerunt eam esse in sanguine: ⁊ hoc volunt ostendere per auctoritatem. Leuit. xvij. Anima omnis carnis in sanguine est. Et per rationes: quia si quis perdit sanguinem perdit vitam Alij dixerūt eam esse totam in toto: ⁊ in qualibet parte corporis totam. Et hoc volunt ostendere per auctoritatem. ij. Regum. j. Adhuc tota anima mea est in memetipso. Non dixit adhuc tota est in cerebro meo vel in sanguine vel in corde: sed tota in memetipso idest in corpore meo. Et per rationem: quia cum anima sit perfectio corporis organici non erit vnius corporis organici tantum: sed omnium ⁊ toti⁹. Judei autem videntur omnes istas quatuor opiniones saltem ipso facto sciuisse quia in his quatuor locis christi animam cruciauerunt. Primo nanq̄ eius anima cruciata fuit in capite ⁊ hoc in q̄ntum sensibus qui ibi vigent: scilicet in visu quia fleuit per compassionem quando hierusalem ciuitatem vidit. Pre amore: quando amicum lazarum audiuit mortuum. Et pre dolore quando in cruce dolores mortis sensit: vt habetur. Hebreo. v. In auditu q2 contumelias ⁊ opprobria multa audiuit Sapien. ij. Contumelijs ⁊ tormento interrogemus eum. Bernar. Aures ille que audiunt in celo sanctus sanctus sanctus in terris audierūt peccatorum insultus. In odoratu: quia magnum fetorem sensit, scilicet quando fuit sputis fetidis delinitus ⁊ peccatorum id est iudeorum spurcitia circundatus, ⁊ inter corpora fetida mortuorū crucifixus. In gustu: quia felle ⁊ aceto potatus. ps. Dederunt in escam meam fel ⁊c. In tactu quia eius caput fuit arundine percussum. ⁊ spinarum aculeis perforatū. Bernard. Caput illud diuinum densitate spinarum vsq̄ ad cerebrum perforatum est Anselmus. Coronatus incedit sȝ ipsa sua corona est cruciatus quia mille punctis eius speciosissimum verticē vulnerauit, secundo cruciata fuit in corde quando fuit in latere lanceatus Cuȝ enī sit triplex amor, scilicet sermonis cordis operis. Ostenderat nobis christus amorem sermonis in sapienti predicatione. Amorem operis: in miraculorum exhibitione Non restabat nisi vt ostēderet nobis amorem. scilicet cordis quem nobis ostendit in lateris apertione Bern. Clauis penetrās clauis reserans factus est, mihi q̄ non videam per foramen. Clamat clauus clamat vulnus q̄ deus sit in christo mundum reconcilians sibi. Iste autem amor omnes alios superat amores. scilicet naturalem qui est inter patrem sue matrem ⁊ filium. Esa. xlix. Nunquid obliuisci potest mulier infantem suū ⁊c. Amorem carnalem qui est inter virum ⁊ vxorem. Hiere. iij. Uulgo dicitur. Si dimiserit vir vxorem suam ⁊c. Amorem animalem: qui est inter animam ⁊ corpus p̄prium. Jo. x. animā meā p̄ ouibus meis. Amorē socialē qui est inter amicū ⁊ amicū Jo. xv. Maiorē hac dilectionē nemo habet Tertio cruciata fuit in sanguine q̄n venis apertis tot⁹ sanguis de corpore emanauit: ita q̄ eius corp⁹ tāq̄ lignum aridum i cruce remāsit. ps. Ossa mea sicut cremiū aruerūt Cetera de⁹ fecit in numero pōdere ⁊ mēsura, vt dicit. Sap. xi. In effusione aūt sui sanguinis nō seruauit numerū, q2 non vnā vel tres guttas dedit sȝ totum dedit. Non seruauit pondus q2 nō vnā vnciā: vel librā fudit sȝ totum fudit. Non seruauit mēsurā: q2 non vnum calicē mēsurauit: sȝ totum sine mēsura tribuit. ps. Copiosa apud eum redēptio Bernar. Prorsus copiosa: quia non

ipsum finderent et thesaurus emanaret quo captiuus redimeretur. Iste sacc⁹, venit ad nos in natiuitate prouer. vi. Saculum pecunie secum tulit: fuit autē scissus in passione. ps. Conscidisti saccū meū ꝛc. ꝛ exiuit ꝑcium in sanguinis emanatione Bern. Saccū plenū misericordia sua misit deus pater in terram. Saccum inꝗ in passione cōscidendū vt effunderetur illud ꝙ i eo latet preciū nostrū. Erat tanꝗ alabastrū plenum vnguento. Et ideo datum est in manus iudeorū vt ipsum frangeret: ꝛ inde vnguentū efflueret quo vulneratus sanaret. inde enim emanauit vnguentum mortificatiuū inducens contritionem. dulcoratiuū infundēs cōtritis cōsolationē: ac sanatiuum dans plenam remissionē. De duob⁹ primis dicitur Luc. x. Infundēs et oleum. De tertio Eccli. xxxiii. Unctiones cōficiet sanitatis. Erat tanꝗ apotheca plena balsamo. ideo datum est in manib⁹ iudeoꝝ: vt balsam⁹ exiret vnde fetidus releuet. Tunc enim ista apotheca aperta fuit quando vn⁹ militū lancea lat⁹ eius perforādo aperuit. Iste autem odor assimilat odori vinee: balsami et myrrhe vt habetur Eccli. xxiiii. Uinee quia serpentes infernales fugat Balsami quia patrem recōciliat Myrrhe, qꝛ hominē a putredine peccati preseruat. Quarto legauit patri spiritū vnde Luc. xxiii. Pater in manus tuas comēdo spiritum meum docens nos vt in hora mortis deo spiritum commendemus primo vt ipsum ab insidiis demonū custodiat. Ecclesiasti. li. Liberasti me a rugiētibus preparatis ad escam Secundo vt per ministerium angeloꝝ ipsum ad celum deducat. Exod. xxiii. ego mittam angelū meū qui precedat te ꝛc. Tertio vt ipsuꝫ quasi depositū custodiēs corpori suo quādoque restituat. i. Thim. i. potens est depositum meū seruare vsꝙ in illū diē. Quinto legauit virgini paranymphū quando matrē suā iohāni dimisit: quod fecit christus ratiōe sui quia conditor legis debet seruare legem Exodi. xx. Honora patrē tuū ꝛ matrē tuā. Ratiōe nostri vt instruamur secundū Chry. vsꝙ ad vltimā respirationē habere curam parentū. Ratione virginis vt aliquā cōsolationē reciperet de amissione filii ex custodia fidelis discipuli. Sexto legauit latroni paradisum. Amen dico tibi Ecce quāta firmitas: modus enim irrādi christi fuit. Quia hodie ecce ꝙta celeritas. Mecū eris ecce ꝙ beata societas. In paradiso. ecce ꝙ felix loci amenitas. Septimo legauit peccatorib⁹ infernū vbi pulchre morātur: quod quadruplici ratione ostēdi potest. Porc⁹ cū id est luxuriosus pulchrius manet in luto infernalis feditatis ꝙ in prato celestis amenitatis. Seruus. i. auar⁹ qui est seruus pecunie pulchri⁹ manet in cloaca inferni ꝙ in camera picta dei. Latro. i. superbus qui furatur deo id quod est sibi propriū scilicet gloriaꝫ. pulchrius manet in patibulo infernalis vitalis ꝙ in solio maiestatis Lignum putridum id est peccator peccandi consuetudinem putrefact⁹. pulchrius manet in igne infernalis cruciationis ꝙ in regali eccl'ie celestis mansione. Octauo legauit crucē penitētie penitētib⁹ christianis. Luc. ix. Si quis vult venire post me abneget semetipsm ꝛc. Ipsa enim penitētia debet esse perfecta. Ideo dicit abneget semetipm. i. ex toto neget. Uolūtaria. ideo dixit tollat. aspera. iō dixit: crucē que dr a cruciatu. propria non aliena ideo dixit suā. ꝯtinua. iō dixit quotidie. et pura intentatione facta ideo dixit. et sequatur me.

¶ Sermo. cxiii. De eodē. Sermo. iii.

Proprio filio suo non pepercit ꝛc. Rom. viii. Magnam de deo fiduciā habere possumus quia si dedit nobis filiū suum dabit nobis cetera bona sua. ꝛ istam fiduciaꝫ dat nobis christus ex modo standi in cruce. de quo dicit Bern. Quis non rapitur ad spem impetrandi fiduciam qui eius in cruce considerat corporis dispositionē: videlicet caput inclinatum ad osculum: brachia extensa ad amplexum: manus apertas ad largiendum: latus apertum ad diligendum: pedum affixionē. ad nobiscū ꝯmanendū ꝛ toti⁹ corporis extēsionē ad se totū nobis impendendū. Primo igit debem⁹ ꝯsiderare ꝙ in cruce tenet caput

suũ in lauachrũ nostre purgationis Hebr. ix. Sãguis xp̄i emundabit conscientias nostras ab operib⁹ mortuis. Lauachrũ autẽ frigidũ lauit: calidũ autẽ melius lauat. Sic ꝛ sanguis christi omni tẽpore lauat: Sz hodie melius lauat qꝛ de suo vase calid⁹ est effus⁹. In quo quidẽ fuit valde calefactus scꝫ igne amoris. De quo ipse dixit sic. Luc. xv. Ignẽ veni mittere in terrã. Igne doloris. Tren. j. Attẽdite ꝛ videte si ẽ dolor similis sicut dolor me⁹. Et igne passiõis. ps. Igne me examinasti ꝛc. Nõ tãtum lauat consciẽtias nostras, sed etiaꝫ omnes creaturas. Omnia nãqꝫ elemẽta ab ydolatrijs fuerunt fedata. s. aqua ex nephandorũ hostiarum ablutione: ignis ex concrematione. aer ex fumi ascẽsione: ꝛ terra ex innocẽtis sanguinis aspersione. Sed christus omnia ista purgauit scilicet p aquam quã de latere emisit. Aerẽ qꝛ nõ sub tecto sed i aere passus est. Terraꝫ quia super eã sanguinẽ fudit: ꝛ ignẽ quando spiritũ sanctum in specie ignis emisit. scdo qꝛ homo erat dur⁹ effudit sanguinẽ suum in emplastrum nostre mollificationis. Fit autem emplastrũ de herbis ꝛ floribus ꝛ specieb⁹ aromaticis aliquo liquore sup infuso ꝛ melle apposito. Herbe medicinalis ẽ caro eius mortalis. Iuxta illud Esa. xl. Omnis caro fenum. Flos odorifer⁹ est eius anima oim virtutũ odore repleta. Species aromatica est ei⁹ diuinitas speciosa. Liquor infusus est ei⁹ sãguis effus⁹. Mel dulce ẽ ei⁹ spirit⁹ humanus. De quo dr̄ Eccł. xxiiij. Spirit⁹ me⁹ sup mel dulcis. Ex his igit̃ quiqꝫ generib⁹ ꝯfectũ est illõ emplastrũ qđ omnẽ duriciã cordis nr̄i debet mollificare, maturare ꝛ frãgere. Dicit̃ nanqꝫ ꝙ est quidã lapis adamãtinus q̄ frãgi non potest, nec mallei ꝑcussiõe, nec ignis adustio, nec antiqua inueteratione: frangitur autẽ sangĩs appositiõe. Sic multi sunt q̄ ad penitẽtiã frãgi nõ possunt, nec ꝑ diuinã ꝯmonitionẽ, nec ꝑ adibitã tribulationẽ, nec ꝑ lõgã senectutis ꝯfessionẽ: frangunt̃ aũt ꝑ dñice passiõis recordationẽ. Tertio qꝛ hõ erat a deo fugitiuus effudit sanguineꝫ suũ in reclamatoriũ nr̄e reuocationis: qꝛ aues ad dños suos nõ reuertuntur nisi cũ frusto carnis; arbores ascẽdũt, ꝛ ad eas sibilãt ꝛ eas reuocant. Alique tamẽ sunt que non reuertunt̃ triplici de causa: aut qꝛ sunt nimis replete: aut qꝛ deuoratiõe prede sunt occupate: aut qꝛ nõ sunt bñ domesticate. Homo eñi tanqꝫ auis cõtumax a deo aduolauerat. Osee. ix. Effrai q̄si auis aduolauit. Ideo xp̄s arborẽ crucis ascẽdẽs: ꝛ corp⁹ cruẽtatum habẽs ad nos sibilare non cessat. Esa. v. Leuauit dñs signũ in natiõibus: ꝛ sibilabũt ad eũ de finibus terre. Sꝫ qdaꝫ sunt q̄ venire cõtemnunt: aut qꝛ sunt nimis repleti sicut auari. Deu. xxxij. Incrassatus est dilectus ꝛ recalcitrauit. Aut qꝛ sunt in cadaueribus occupati sicut luxuriosi ad instar corui qui deuoratiõi cadauerum se dedit: et ideo ad archã non redijt. Aut qꝛ sunt siluestres ꝛ non bene domesticati sicut superbi. Animalia autẽ domesticantur tribus modis. Aliquãdo per flagellationẽ: qꝛ cum canis flagellatur leo domesticatur. Aliquãdo ꝑ sanguinem: qꝛ aliquãdo auibus datur sanguis siue vinũ ad bibenduꝫ vt domesticentur. Aliquãdo vero ꝑ beneficiorum collationẽ. Non est enim aliquod animal ita siluestre qđ ex beneficijs nõ fiat mãsuetum ꝛ lene. Christ⁹ igitur qui est leo autẽ nos canes viuos domesticari ꝛ flagellari voluit. Esa. liij. Disciplina pacis nostre sup eum. Uinum sanguinis ad bibendum nobis dedit beneficia ꝑtinua nobis tribuit. ꝛ tamen aliqui domesticari non possunt: nec flagellatione leonis: nec puto sui sanguinis: nec ex collatis bñficijs. Quarto. qꝛ homo erat cecus effudit sanguinẽ suũ in collirium nostre illuminationis. Sunt enim tria peccata que execant: scilicet humor superbie: puluis auaritie, ꝛ humor luxurie. Et ista cecitas sanatur ex triplici collirio. Quoddã enim est colliriuꝫ cõfectum ex felle piscis quo illuminati sunt oculi Thobie. Et istud colliriuũ est totũ amaruꝫ ꝛ representat christũ: prout erat in patibulo. Consideratio autem istius fellis: id est amaritudinis passionis frangit duriciam nostre elationis. Unde et in passione. petre scisse sunt: terra mota est monumẽta aperta sunt: ꝛ mortui surrexerunt illi ergo qui ad istud collirium non sanant̃ sunt lapidib⁹ duriores: terra im

sensibiliores monumentis fetidiores: et mortuis miserabiliores. Et secundum collirium confectum ex fauo mellis quo liniti sunt oculi Jonathe. vt habetur. j. Regum. xiiij. Et istud collirium est totum dulce, et representat christum: prout est in regno vbi totus est dulcis: ex quo sancti habent suam dulcedinem ex melle scilicet diuinitatis et cera humanitatis. consideratio autem huius dulcedinis debet extinguere cecitatem carnalis delectationis. Tertium collirium confectum ex coniunctione saliue et pulueris quo illuminatus est cecus a natiuitate. Joan. ix. Et istud est ex parte dulce, et ex parte amarum. Nam saliua habet dulcedinem: sed terra amaritudinem. Et representat christum prout erit in iudicio vbi malis erit terribilis et bonis dulcis. Consideratio autem istius collirij tam terribilis debet sanare cecitatem cupiditatis: quia tunc diuitie non poterunt liberare. Bernardus. Venit dies illa in qua plus valebunt pura corda quam astuta verba et conscientia bona quam marsupia plena.

¶ Sermo. cxv. De eodem sermo. v.

Tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suauitatis. Ephe. v. In veteri sacrificio considerabantur tria: scilicet oblatio, inflammatio, et reconciliatio. Si quidem animal sacrificatum offerebatur oblatum cremabatur crematum odorem reddebat quo deus placabatur. sic et christus fuit oblatus: ideo dicitur. Tradidit semetipsum pro nobis. Fuit inflammatus. ideo dicitur. Oblationem et hostiam. hostia enim cremabatur et odorem emisit quo deus fuit reconciliatus: ideo subditur. In odorem suauitatis. Primo quia christus fuit oblatus et traditus in sacrificium a patre. Rom. viij. Proprio filio non pepercit: sed pro nobis tradidit illum. Et a se: vt patet in verbo proposito. Sed quia in sua deitate non erat aptus sacrificium: ideo fecit se ouem et agnum vt aptus esset ad sacrificandum. Esaie. liij. Tanquam ouis ad occisionem ducetur: et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os suum. Non enim os suum aperuit per aliquam impatientiam: nec cor suum per aliquam iram, quod patet. quia cum ira siue impatientia aliquando sit in animo: aliquando manifestetur in exteriori signo: aliquando ostendatur in iniurioso verbo: aliquando exerceatur in contumelioso facto. Christus nullo istorum modorum in passione fuit commotus: sed tanquam agnus obmutuit. Esa. xlij. Non clamabit et non audietur vox eius foris: ecce quia non fuit commotus in verbo calamum quassatum non conteret: ecce: quia non fuit commotus in facto: quia nulli nocuit: sed omnibus profuit. Non erit tristis: ecce quia non fuit commotus in animo neque turbulentus: ecce quia non fuit commotus in exteriori signo. Secundo christus fuit inflammatus et succensus et hoc quadruplici igne. Primo igne amoris. De quo dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terram. etc. Joan. xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet etc. isto igne amoris adeo fuit inflammatus quod propter nostrum amorem dimisit habitationem celestem. angelicam hereditatem: et seipsum dedit in mortem. Hier. xij. Reliqui domum meam et dimisi hereditatem meam: dedi dilectam animam meam in manibus inimicorum meorum. Isto igne adeo fuit inflammatus quod dedit nobis sapientiam suam: quia triginta tribus annis nos docuit. Potentiam suam: quia multa beneficia nobis contulit: infirmos sanando: mortuos suscitando. personam suam: quia triginta tribus annis perseueranter nobis seruiuit et vitam suam: quia pro nobis mortem sustinuit. Secundo fuit inflammatus igne doloris. Nullus enim martyr tantum dolorem sensit quantum christus. Maiorem enim dolorem sentit oculus quando pungitur: quam calcaneus quando vulneratur. Caro autem aliorum martyrum fuit instar calcanei quia de grossa materia facta. et caro christi fuit ad instar oculi: quia habuit complexionem magis nobilem. Et erat delicata ex eo quod fuit de spiritussancti operatione concepta, de purissimis sanguinis beate marie assumpta, et nulli vnquam peccato subiecta. Ideo ergo maiorem dolorem sensit. Tertio erat inflammatus igne passionis. Passus est enim penam acerbam variam et diuturnam. Acerba quidem erat: quia in locis neruosis vbi viget maior sensus: et ideo maior dolor. Fuit varia: quia a planta pedis vsque ad verticem non fuit ab eo sanitas. Fuit etiam diuturna: quia in instanti

sue conceptionis durauit vsq ad mortez suam ipse enim mortem suaz semper sci-uit: ꝛ ideo quodlibet die dolorē habuit. Quarto erat inflammatus igne compassionis. Magna enim compassione vteba-tur quando matrē flentem vidit. Quādo apostolos dispersos vidit. Quando etiā suos crucifixores in frenesim versos aspi-ciebat. Sicut eñ pius pater videns filiuz frenecticum in ipsum insurgentem plorat. nō suā iniuriā sȝ filij furiā. Sic ꝛ christ⁹ nō suos dolores: sed frenesim suorum in terficientiū deflebat. Jō etenim pro ipsis orabat: clamabat ꝛ plorabat sicut dicitur Heb. v. Qui in diebus carnis sue preces supplicationesq ad deū ꝛc. Ecce q2 ora-bat: ꝛ cum clamore valido. Ecce quia cla-mabat: ꝛ cum lachrymis offerens: Ecce q2 plorabat. Tertio christ⁹ suauē odorez fecit patri: ex quo fuit reconciliatus. Vñ dicitur. Jn odorem suauitatis. Jstud aūt sacrificiuz erat valde odoriferū: quia fle-bat in holocaustuz. Holocaustum eñ erat totum incensum. Christus igitur erat ho-locaustuz: quia totus erat in passiōe in-census: vt supra dictum est. Et intus igne amoris ꝛ foris igne passionis. Et istud ꝑ quatuor signa pōt ostendi que sunt signa in aliquo vehementis caloris. Primū est quia valde sudauit cuius sudor in guttas sanguinis aque fuit conuersus. Magnus erat ille ignis qui ipsum non tantum in facie sed etiam in toto corpore sudare fa-ciebat: ꝛ qui humorem flegmaticum in sanguinem conuertebat qui in tantū abū-dabat ꝙ in terram decurrebat. Secūduz signum est quia vestes ferre non potuit: sȝ nudus in crucem ascendit. Ac si ipso fa-cto loquatur ꝛ dicat. Tanto igne ardeo: ꝙ vestes sustinere non valeo. Hoc signifi-catum est. ij. Regum sexto: vbi dicitur ꝙ Dauid nudus ludebat ante arcam domi-ni. Arca domini est crux christi in qua ꝓ-funda dei mysteria continentur. Ubi chri-stus nudus lusit: q̄ nudus ꝛ gaudens cru-cem ascendit. Tertium signum est: quia sitiuit ꝛ potum petit. Bernardus. O do-mine quid sitis: fidem nostram, salutē no-strum, ꝛ gaudiuz nostrum. Plus animaꝝ vestrarum ꝙ corporis mei me tenet cru-ciatus. Quartū signū est: quia totus in si-gno crucis rubicundus fuit. Homo enim qui stat ad paruum ignem efficitur rubi-cundus in facie. Jste autem portabat qua-tuor ignes: ideo fuit rubicūdus in corpo-re: quia totus cruētat⁹ in cruce. Esa. lxiij. Quare rubrum est indumentum tuū ꝛc. Cant. quinto: Dilectus meus candid⁹ ꝛ rubricundus. Per puritatem fuit candi-dus: ꝛ rubicūd⁹ ꝑ sanguinis cruētationē.

¶ Sermo. cxvj. De eodem sermo. vj.

Fasciculu⁹ myr-rhe di-lectus meus mihi inter vbera mea commorabi-tur. Canticorum. j. Quā-uis ergo beata maria nō fuerit gladio materiali percussa: tñ in Christi passione gladio do-loris fuit transuerberata: ꝛ ideo quādo christi passio ad memoriam reducitur: non immerito ꝛ matris passio ad memo-riam reuocaē. Jn verbis ergo ꝑmissis in ꝑtum de ipsa exponunē tria ponūt. Pri-mo ei ponitur magnitudo sui amoris, cū dicitur. Dilectus meus. Dilexit aūt xp̄m dulciter, fortiter ꝛ sapiēter. Sic dulciter eū dilexit: q2 tota ꝑ amore liq̄facta fuit: sicut eñ auꝝ a facie ignis liq̄scit: sic eius anima ad presentiā ignis celestis qui in eius vtero nouem mensib⁹ habitauit. Cā-ticoꝝ. v. Anima mea liquefacta ē ꝛc. Sic dulciter eū dilexit ꝙ tota in amorē ꝯuer-sa fuit. Si eñ ignis materialis ea in que agit sibi assimilat: multo forti⁹ ignis diui-ni amoris: q̄ in eius vtero habitauit eam sibi assimilauit: ꝛ totā in amorē cōuertit. Hoc significatuz est Exo. iij. vbi dicitur. Rubus ardebat ꝛ non cōburebatur. Ar-sit q̄dem igne amoris in mente: sed non fuit combusta igne ꝯcupiscentie. Sic dul-citer enz dilexit ꝙ pre nimia amoris dul-cedine a se quodammodo alienata fuit. Nā ꝛ fili⁹ pre amore matris extra se po-situs esse videbatur quādo sua vulnera obliuiōi tradiderat: ꝛ matris solū modo memor erat: q2 Joāni ipsam recōmēda-bat. Mater etiā pre amore filij sui extra se esse videbaē dū mortē suā respiceret ꝛ vt in medio occisorū sui filij amore lrepi-da remaneret. sic dulciter dilexit ꝙ totā lāguida facta fuit, Nō lāguere consueuit

post certamen et durum laborem. In corde namque virginis gloriose certabant duo amores et duo dolores; scilicet amor filii qui nolebat ipsum pati. Et amor generis humani, qui volebat ipsum mori. Et sic inter istos duos amores magna pugna erat. Certabant enim adinuicem dolor quem habitura erat de morte filii sui qui nolebat ipsum pati. Et dolor de perditione generis humani qui volebat ipsum mori. Et quia in corde suo talis pugna erat. ideo tota languida facta fuerat. Canticorum. ii. Nunciate dilecto: quia amore langueo. Secundo dilexit filium fortiter. In christi passione quidam erant fortes quantum ad amorem: sicut apostoli qui etiam ipsum mortuum diligebant. Sed debiles quantum ad corporalem associationem quia ipso relicto fugerent et quantum ad fidem: quia ipsam perdiderunt. Alii fuerunt fortes quantum ad amorem et associatorem sicut sunt sancte mulieres que ipsum diligebant et iuxta crucem associabant. Sed debiles ad fidem: quia ipsam perdiderunt. Beata autem virgo fuit fortis: et quantum ad amorem quia filium suum semper dilexit: et quantum ad associationem: quia iuxta crucem semper stetit: et quantum ad fidem: quia ipsam nunquam amisit: et quantum ad mortis horrorem quia mori non timuit. Unde dicitur in prosa. Nato queso parcite matrem crucifigite: aut in crucis stipite nos ambos affigite male solus moritur. Tertio dilexit sapienter et discrete, cuius discreta dilectio in tribus apparet. Primo quia ipsum dum adhuc puer esset ad templum et festiuitates dei per viam etiam longam et asperam ducere consueuit. Secundo quia ne crucem ascenderet nunquam sibi dissuasit. Tertio ut de cruce descenderet nunquam sibi consuluit: quia sciret quod dolores maximos pateretur. Quod est contra multas mulieres que filios suos a pueritia nimis delicate nutriunt: et ne crucem penitentie ascendant auertunt. Et si ascenderint non solum ut descendant consulunt: sed etiam violenter educunt. Secundo ponitur magnitudo sui doloris: cum dicitur Fasciculus myrrhe. Iste autem dolor causabatur in ea ex ratione sui ex ratione filii: et ex ratione supplicii. Ratione sui: quia ipsa erat pia mater: quanto enim mater est magis pia: tanto ad dolendum magis proclina. Beata ergo virgo maria: licet in christum mater ad filium pia fuerit: est tamen facta magis ex eo quod diuina pietas eius utero nouem mensibus habitauit. Fuit etiam tota mater quia quando diuiditur in multis minor inuenitur in singulis. Si qua mater plangit dolorem cum patre diuidit. Hec autem diuidere non poterat: quia nullus pater ibi erat carnalis. Fuit etiam unici mater. Si qua mater filium amittit solatium recipit: quia alios habet: vel habere se sperat: hec autem nullum alium habebat nec habere sperabat. Et ideo unicus sibi erat. Multum dolet mater quando audit filium mortuum: sed plus dolet quando ipsum horribili morte necatum. Sed maxime dolet quando occiditur ante suum conspectum: quanto ergo dolore virgo vulnerabatur: que cum esset pia mater: et tota mater: et unici mater videbat filium mortuum et horribili passione necatum: et ista omnia fieri ante suum conspectum: secundo causabatur iste dolor in ea ex ratione filii. multum enim dolet mater quando filium bonum et sapientem perdit aut amittit. Hec autem amittebat filium. de quo dicitur. Ecclesiastici. xxiiii. Ego mater pulchre dilectionis et cetera. Uidebat enim a se recedere filium matrem tam dulciter et diligentem: ideo dicitur. Ego mater pulchre dilectionis. Filium matrem tam filialiter reuerentem, ideo dicitur: Et timoris. Filium matrem de cruce tam feliciter agnoscentem ideo dicitur. Et agnitionis. Filium erga matrem tuam pium existentem: ideo dicitur. Et sancte spei. Tertio causabatur in eo dolor ex ratione supplicii videbat enim filium pati penam ignominiosam: quia pena latronum erat penitus penam dolorosam, quia in toto corpore erat vulneratus: penam iniustam: quia sine causa fuerat damnatus. Homo quidem aliquando dignus est morte propter aliquod facinus quod committit: sicut homicida. aliquando propter blasphemiam quam irrogauit, sicut ille qui blasphemat regiam maiestatem, aliquando propter aliquam negligentiam quam committit sicut ille qui ex negligentia hostes castrum intrare permittit: hic autem nulli unquam iniuriam fecit nulli unquam iniuriam dixit: nullum bonum unquam omisit, et de his omnibus dicitur. i. Pet. ii. Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius et cetera. Passus est penam dolorosam, ideo dicitur. Qui

peccata nostra: id est penã p peccatis no
stris pertulit in corpore suo. i. toto. Igno
miniosam penam: ideo sequit: sup lignũ
sez crucis. Iniustã, ideo dicit. Tradidit au
tem iudicãti se iniuste z vere iniuste, quia
nulli vnq̃ iniuriã fecit. ideo dr. Qui pctm nõ
fecit: qz nulli vnq̃ iniuriam fecit: ideo dicit
Qui cũ malediceret nõ maledicebat: nul
lum vnq̃ bonũ omisit: sed z plus fecit q̃
debuit, ideo sequitur: cuius liuore sanati
sum⁹. Tertio ponitur magnitudo sue de
uotiõis, cum dicitur. Inter vbera mea cõ
morabitur ipsa eñ omnia q̃ filius passus
fuerat in corde suo reponebat z reuolue
bat: z ex ipis vulnerabat: p dolore crucia
bat pre amore estuabat pre compassione
Istũ igitur fasciculum. i. passionis cumu
lum inter sua vbera reponebat: qz inde se
exteri⁹ z interi⁹ muniebat. Muniebat eñ
cor suum ne in memoriam intraret hostis
super suggestionẽ vel intelligentiam per
aliquam delectationẽ vel volũtatẽ: p ali
quem cõsensum. Muniebat z opera ne in
traret per sinistram intentionem: ideo dr
Canticoꝝ. iiij. Ortus conclusus. Clausa
q̃dã fuit ei⁹ memoria qz nũq̃ intrauit pra
ua suggestio: ideo dr. Ort⁹ ɔclusus. Clau
sa fuit eius intelligentia: quia nunq̃ ibi in
trauit aliq̃ praua delectatio: ideo secũdo
dicitur. Ortus conclusus. Clausa fuit eius
voluntas: quia nunq̃ ibi intrauit aliquis
prau⁹ consensus: ideo dr. Fõs signat⁹: Ei⁹
etiaz opera fuerunt corã deo valde ame
na ideo dr. Emissiones tue paradisus. Et in
tra rationem valde ordinata: ideo dicit.
Malorum punicorum. Proximis odori
fera z fructuosi: ideo dicitur. Cũ pomo
rum fructibus.

Sermo. xcviij.

De eodem, sermo. viij.

Annũciate in
ter gẽtes studia eius z c.
ps. Hec possunt esse ver
ba prophete alloquẽtis
predicatores, vt annun
ciẽt populis opa studio
sa que hodie ecclesia commemorat z my
steria que hodie representat. Primũ est:
quia campane hodie nõ pulsantur, ex eo
q omnes campane hodie siluerunt. Xps
eñ habet duodecim aplos, quasi duode
cim campanas sed vna ipsarũ, scz iudas
fracta fuit: qz suspensus crepuit medius.
Alia fuit grossa campana. s. petr⁹ q̃ semel
tam altum sonum dedit q super oẽs an
gelos auditus fuit. Matt. xvi. Tu es xps
fili⁹ dei viui: sed hodie sonum perdidit:
quia ipsum confiteri ausus non fuit. Cete
re cãpane scilicet alij apostoli etiã sonum
perdiderunt: quia christum cõfiteri ausi
non fuerunt. Post resurrectionem aũt dñi
z spiritussancti missionem per totum mũ
dum sonuerunt. ps. In omnem terrã exi
uit sonus eorum. Alia campana fuit q̃ tã
dulciter sonuit: scilicet beata virgo: q ad
eius sonum i vteꝝ fili⁹ dei descendit qñ di
xit. Ecce ancilla dñi z c. q Ioãnes in ma
tris vtero tripudiauit quod eius sonum
christus semper audire desiderauit. Can
ticorum. ij. Sonet vox tua in auribus
meis z c. Ista hodie sonum perdidit que
pre nimio dolore perforata fuit Luce se
cundo. Tuam ipsius animam pertransi
bit gladius. Alia campana fuit christus
qui non cessauit sonare: qz nõ cessauit pre
dicare: z tandem eleuata in cãpanali cru
cis: ibi multiplicem sonũ dedit. Nã i au
rib⁹ pris dedit sonũ pie ɔquestiõis. Mat
thei. xxvi. Hely z c. In aurib⁹ matris so
nũ dilectionis: quãdo ipsam ioãni com
mendauit. In aurib⁹ hostis sonũ magne
charitatis quãdo pro ipsis orauit. In au
rib⁹ humani gñis sonũ doloris. Threno
rũ. i. Attendite z videte, si est dolor simi
lis sicut dolor meus. Tãtum ista cãpana
sonuit qd tota rauca fuit. ps. Laboraui
clamans raucc facte sunt fauces mee: tã
dem in q̃nq3 partibus perforata fuit z sic
omnino siluit z sonum amisit. Secundo qd
ecclia hodie repñtat est pcussio tabule
qd fit triplici rõne. Son⁹ eñ tabule repñ
sentat ɔfusũ sonũ totius officine iferna
lis. Xps eñ vectes ferreos ɔfregit. Ange
li valẽter clamabãt. Aperite portas pñ
cipes vestras. scti eñ pres q̃ ibi fuerũt iu
bilabãt: demões vlulabãt: dãnati flebãt
z sic mixt⁹ erat son⁹ fletũ z son⁹ gaudẽ
tiũ. Scdo repñtat strepitũ dñice passio
nis seu captiõis. Iudei eñ ad capiendũ
christũ cũ magno strepitu armorum ve
nerũt. s. cũ gladijs fustibus et lucernis.

Matthei. xxvi. Tanq̃ ad latronē existis. Tertio sonus ille excitat dolorē in xp̄ianis. Ecclesia nanq̃ nititur fideles hodie incitare ad fletū. Jō tacet sonus letitie q̃ sit actu sicut est son⁹ cāpane ꝛ facit sonū tristitie: scilicet sonum tabule: tacet etiā sonus leticie qui sonus fit cū voce sicut patet in lectionib⁹: ꝛ facit sonum tristitie sicut patet in lamentationib⁹. Tacet etiā sonus letitie qui fit cum flatu: et facit sonum tristitie qui fit cum fletu: quia cātus letitie subticentur et cātus tristitie recitātur. Tertiū est quare passiones aliorum sctōꝝ celebrat̃ cū letitia: christi aūt passio cū tristitia. Pria ratio est: qꝛ alij sancti passi sūt ꝑpter se: vt scilicet ꝑ suā passionē acquirāt gloriā celestē: et ideo eis congaudere debemus. Christus aūt non est passus propter se, sed propter peccata nostra ideo flere debem⁹. ¶ Scda ratio est: qꝛ hodie fleuit terra. s. qñ contremuit: sol quādo obscurat⁹ fuit: fleuerūt sancte mulieres: fleuerūt apostoli: fleuit petrus fleuit virgo beata ꝛ fleuit xp̄s vt habet̃ Heb. quinto. Fleuerūt ꝛ angeli. Esaie. xxxiij. Angeli pacis amare flebāt: fleuisset deus pater si potuisset. Quis ergo filiū hodie nō flebit? Quartum est: qꝛ missa hodierna nō hꝫ principiū. i. introitum: qꝛ christus a nobis exiuit. Non habet finē. s. benedicamus domino: qꝛ ille q̃ est in tribulatione non indiget benedictione sed cōpassione: non habet mediū: qꝛ hodie non consecrat̃, ex eo q̃ vera hostia est oblata. Uel pōt dici q̃ hec missa nō hꝫ principium medium neq̃ finem: qꝛ a nobis recessit ille qui sui est principiū, a quo oīa medium per quem omnia ꝛ finis ad quem omnia. Quintum est, qꝛ ante crucem nos prostramus vt christo respōdamus qui se prostrauit vsq̃ ad terre susceptionē. Philippē. secūdo. Exinaniuit semetipsū ꝛc. vsq̃ ad terre habitationē Baruch tertio. Post hec in terris visus ꝛc. vsq̃ ad terre corruptionē. Hieremie. xlvi. Fortis impegit in fortem: ꝛ ambo corruerunt: vsq̃ ad terre penetrationē. Ecclesia. xxiiij. Penetrabo iferiores partes terre ꝛc. Sextū: qꝛ crucē hodie osculamur. Notandū q̃ quatuor ꝑsone christum erant osculate: scꝫ Maria in signū amoris: Symeō i signū deuotiōis: Magdalene in signū recōciliatiōis. Judas in signū proditionis. Quicūq̃ igitur crucē hodie osculabitur videat qualiter osculetur. Qui em̄ dei et primi amore repletꝰ osculat̃ cum Maria. Qui intima deuotione ad crucē christi afficitur osculat̃ cum Symeone. Qui christo per penitētiā reconciliatur obsculatur cū Magdalena. Qui in pascha ad mensam Christi epulatur, ꝛ post pascha ad peccata reuertitur osculat̃ cū iuda ꝓditore. Magna em̄ ꝓditio Christo osculū dare ꝛ corp⁹ Christi de mensa altaris suscipere ꝛ postea xp̄m expellere ꝛ demonē introducere. Septimū est quia hodie ecclesia pro omnibus orat. Cuius ratio est: quia Christ⁹ fuit hodie valde pius in parcēdo, qñ ꝓ suis crucifixorib⁹ orauit. Fuit liberalis in largiēdo: qꝛ latroni paradisum dedit. Largꝰ in redimento, quando non guttam sed sanguinem totū dedit. Uiscerosus in indulgendo, qꝛ per foramen lateris manifestauit amorē cordis: ideo ecclesia eum sequens hodie est valde pia in cognoscendo: liberalis in orando larga in largiendo: et viscerosa in diligēdo. Octauū est qꝛ fideles oēs ecclesias et altaria visitare cōsueuerūt. Cuius prima ratio est: qꝛ Christus omnes sanctos q̃ fuerūt a principio mundi vsq̃ tūc in carcere lymbi visitauit. Luce primo. Uisitauit nos oriēs ex alto. Scda ratio est: quia illa visitatio quā fideles faciūt hodie significat visitationē discipulorum et sanctarū mulierū que ibant et redibant visitando sepulchrū. Tertia ratio est, quia sancti debēt hodie esse valde liberales. Et ideo sunt visitandi et rogādi: qui hodie de carcere lymbi sunt educti: ꝛ in celeste imperiū sublimati: idō in hac die multū debent e liberales in q̃ xp̄s eis sic extitit liberal'.

¶ Sermo. cxviij. In vigi. pasche. ser. j.

Caro mea requiescet i spe. Ps. xv. xp̄s qui olim requieuit in sabbato ab operibus creationis hodie requieuit in monumento ab opibus redemptio et hoc i spe

accelerande resurrectionis. Circa ipsum
monumentum in quo christus requieuit
tria sunt videnda. scilicet continens, con
tentus et continendi modus. Continens
autem est ipsum monumentum quod nõ
fuit fortuitu inuentũ sed diuina prouidẽ-
tia. Preparatum namq̃ fecit nouũ: et hoc
triplici de causa. Prima est s̃m Ambro-
siũ. Ne si in monumento veteri fuisset po
situs resurrexisse inde alius videret. Se
cunda rõ est quã tangit glos. super Joh.
Quia sicut in vtero marie nemo ante eũ
et nemo post eum fuit sic conueniens fuit,
vt in ei⁹ monumẽto, nec ante eũ nec post
eum alius poneret. Tertia est ad innuen
dum ꝙ qui corp⁹ xp̃i debet recipere aut
esse debet nouus per sinceraȝ innocẽtiã:
aut debet esse innouatus per veram peni
tentiã. j. Cor. v. Epulemur in azimis sin
ceritatis et veritatis. Scḋo fuit monumẽ
tũ iusti. s. Joseph nõ herodis. Primo se-
cũdũ Ambrosiũ. Ad significandũ ꝙ xp̃s
morit in corde peccatoris: sȝ requiescit
in mẽte iusti. Scḋo ad innuendũ ꝙ am-
plius nõ debebat ꝓ peccatorib⁹ immola
ri. Nat⁹ est eñ inter duo animalia: q̃r ho
mines bestiales factur⁹ erat rõnales. Ui
xit inter peccatores, et mortu⁹ est inter la
trones q̃r per suam vitã et passioneȝ ma
los iustificatur⁹ erat: sed requieuit in mo
numento iusti. Non eñ amplius ipse vo
luit iniustorũ et peccatorũ ꝯsortia: q̃r pro
eis vlteri⁹ moriturus nõ erat. Roma. vj.
Christus resurgens ex mortuis etc. Ter-
tio ad insinuandũ ꝙ licet in hac vita sint
mixti boni et mali: post mortẽ tamen sunt
boni per se et mali ꝑ se. Luce. iij. Cuius
ventilabrũ in manu eius etc. Tertio fuit
alienũ. Primo vt suam paupertatẽ osten
deret. Sicut eñ in aliena domo fuit na-
tus, et in aliena conuersatus: sic et in alie-
no monumento positus, Matthei octa-
no. Uulpes foueas habẽt etc. de hoc Am
bro. Ut q̃d illi tumulus in terris cuius se
des manebat in celis? Scḋo scḋm Am-
bro. q̃r nõ debebat ibi a morte detineri.
Noluit ei habere sepulturã ꝓpriã, q̃r ibi
modicam facturus erat moram. Tertio
s̃m eũ dẽ: ad innuẽdũ ꝙ ꝓ aliena morie-
bat salute: vñ ait. Jõ in aliena sepultura
ponit q̃r pro aliena salute moriebatur.

Quarto eñ fuit colore albo rubeoq̃ per-
mixtum: vt dicit in historijs scholasticis.
Primo ad significandũ ꝙ ibi posit⁹ erat
ille de quo dicitur Canticorũ quinto. Di
lectus meus cãdidus et rubicund⁹. Et se
cundo ad ostendendũ ꝙ in iudicio quã-
do omnia monumenta aperient ipse bo
nis erit letus et malis terribilis. Nã secũ
dũ Gregorium, In fulgore notatur ter-
ror In candore vero leticie blãdimẽtũ.
Tertio ad innuẽdũ ꝙ ille q̃ corp⁹ christi
vult recipere debet esse albus per mũdi
ciã et rubicũdus per charitatẽ sincerã.
Secundo est vidẽdum de contẽto: ibi et
continebatur corpus christi quod erat
corpus multe: scilicet maiestatis: q̃r erat
diuinitati vnitum: multe. s. pietatis, quia
multis vulneribus laceratũ: multe puri-
tatis: q̃s ab omni corruptione extraneũ.
Erat enim in balsamatũ deitate. et ideo si
per mille annos ibi iacuisset incorrupti-
bile fuisset: multe potestatis: q̃r spoliauit
infernum. Licet enim corpus remansit et
fuerit in monumento positum et colloca-
tum in sepulchro. Anima tamen eius de-
scendit in infernum et ipsum spoliauit.
Tertio videndum est de modo secundũ
quem corpus ibi positum fuit: nam erat
ibi syndone inuolutum. vt habetur Mat
thei. xxvij. Fuit myrrha et aloe et aroma
tibus conditum, vt habetur Johannis.
xix. Per que datur intelligi quod ille qui
corp⁹ christi debet recipere, debet ipsum
recipere cum magna puritate, quod si-
gnificatur per syndonem mundũ. Glosa
ibidem syndone munda iesuȝ inuoluit: q̃
pura mente ipsum suscipit. Secũdo cum
multo timore: quod significatur per myr
rham. que habet a putredine cõseruare,
sic et timor a peccati corruptiõe. Prouer
biorũ vndecimo. In timore domini decli
nat ois homo a malo. Tertio cuȝ multa
fide: quod significat per aloes q̃ hȝ vir-
tutẽ purgatiuã: et de fide dicitur Actuuȝ
xv. Fide purificans corda eorũ. Quarto
cum multa deuotione: quod significat ꝑ
aromata. Ipsa ei deuota oratio est corã
deo valde odorifera. Apocaly. octauo.
Ascendet fumus incensorum de orationi-
bus sanctorum de manu angeli coraȝ deo

¶ Sermo. cxix. De eodẽ, Sermo. ij.

tū tempore suo. Tempus em̄ inserēdi tri
ticum in horreū suū est tēp⁹ messiū. Mes
sis ꝟo ꝯsummatio seculi. In presenti vi-
ta de⁹ dat de tritico suo pugillū .i. eter-
ne beatitudinis modicū gustum. In futu
ro autē dat animabus manipulū: id est
vnicā stolā animarum. In consummatio
ne vero seculi dat aceruum. Aceruus em̄
conficitur ex diuersis manipulis: q2 tūc
sancti percipient felicitatem anime ꝛ im-
mortalitatē corporis. Quintum est sepul
chrū infernale, de quo dicitur Luce. xvi.
Mortuus est diues ꝛ sepult⁹ in inferno.
Demon enim qui est super auaros ibi hꝫ
suum sepulchrum: ꝛ in circuitu eius sunt
sepulchra omnium auaroꝝ, vnde dicitur
Ezechie. xxxij. Ibi assur et omnis multi-
tudo eius in circuitu ei⁹ sepulchra illi⁹.
Assur interpretatur diues vel beat⁹: ꝛ si
gnificat demonē qui est super diuites q̄
reputāt se beatos. Iste habet sepulchrū
in inferno: ꝛ in circuitu ei⁹ sepulchrū om
nium auarorū. Similiter et demō qui est
super oēs luxuriosos ibi hꝫ sepulchruꝫ
et in circuitu sunt sepulchra omniū luxu
riosorum, vnde sequitur. Ibi mosoth et
tubal et in circuitu illius sepulchra ei⁹ q̄
descenderunt in infernum cū animabus
suis. Mosoth interpretatꝰ captura: tube
vero desertus. Et significat demonē qui
est sup oēs luxuriosos qui a diabolo ca-
piuntꝰ ꝛ a deo deseruntꝰ. Sic et demō qui
est supra superbos hꝫ ibi sepulchrū ꝛ i cir
cuitu ei⁹ sepulchrū oīm superboꝝ: vn̄ se
quitꝰ. Ibi helā ꝛ ois multitudo ei⁹ ꝑ girū
sepulchra sua q̄ descēderūt ad terrā vl-
timā. helā interpretatur sublimare. Et si
gnat demonem, qui est superbos q̄ super
alios volūt eminere. Iste demō hꝫ in in-
ferno sepulchrū suum et in circuitu eius
sunt sepulchra omnium superborum.

¶ Sermo. cxx. In die pasche. Ser. j.

HEc dies quaꝫ fecit dn̄s exultemus et le-
temur in ea. Ps. Ecclesia q̄
in xp̄i passione ostenderat
suū fletum: nūc ostēdit suū
gaudium dicens. Hec dies quaꝫ fecit do
minus ꝛc. vbi ostenditꝰ q est dies lumino
sa: cū dr̄. Hec dies. Dies ei dr̄ a dya grec
ce qđ est clarum. Scđo q est virtuosa cū
dr̄: quaꝫ fecit dn̄s: q2 in ea dn̄s multa mi
ra operatus est. Aug. Et si dn̄s oēs dies
fecit hanc tamen singulariter: nō q2 eam
pre alijs: sed q2 in ea plus q̄ in alijs fe-
cit. Tertio q est gaudiosa: cum subdit:
Exultemus ꝛ letemur in ea: est autem lu-
minosa: q2 iam quadruplici lumine est il
lustrata. Primo a lumine celesti, id est ab
ipso sole qui in hac die ampliori luce re
fulsit. Ambro. In resurrectiōe xp̄i aer sē
renior: sol cādidior: terra fecūdior. Ma
ximus in resurrectiōe xp̄i elementa om-
nia gloriantꝰ: nam ꝛ solem ipsum in hac
die arbitror solito clariorem. Necesse est
em̄ vt in hac die sol gaudeat ꝛ i ei⁹ plus
solito iocundetꝰ resurrectiōe: in cui⁹ pas-
sione cōdoluit: sicut em̄ in passione chri-
sti maiorē recepit obscuritatē in signum
tristitie: q2 creditur fuisse eclypsis: sic in
eius resurrectione maiorē recipiat clari
tatē in signum leticie. Nō potuit istā cla-
ritatem maiorem recipere q̄tum ad exte
sionē. quia sol de ratione sui ad omnia se
extendit: et ideo recepit eam q̄tū ad in-
tensionē. Secundo hec dies illuminatꝰ a
lumine intellectuali: id est ab angelo qui
hodie totus luminosus apparuit scꝫ in
aspectu, habitu ꝛ afflatu. Aspectū hꝫ ful
gidū ad instar fulgoris. Habitū ad instar
niuis. afflatū ad instar solis. Mat. vltio.
Erat aūt aspectus eius sicut fulgor quo
ad primū. Et vestimēta ei⁹ sicut nix quo
ad secundū. Scio enim q̄ iesum queritis
quo ad tertiū. Cū em̄ xp̄s sit sol qn̄ iesuꝫ
nominauit: solē in ore habuit. Tertio il
luminatꝰ a lumine supsubstantiali scꝫ a
xp̄o. Mach. ij. Tēp⁹ affuit quo sol reful
sit qui prius erat sub nubilo. Fuerat em̄
sub triplici nubilo scꝫ mortalitatis quo
ad corp⁹ passibilitatꝰ quo ad aiaꝫ ꝛ mul
tiplicis penalitatis q̄ ad vtrūqꝫ. Sꝫ ho
die de isto triplici nubilo exiuit ꝛ i mūdo
refulsit. Nā corp⁹ ei⁹ induit imortalitā-
tem anima impassibilitatē: ꝛ vtrūqꝫ om-
nimodā gloriam ꝛ felicitatē. Leo papa.
Post passionem xp̄i ruptis vinculis mor
tis infirmitas in virtutem: mortalitas in
eternitatē: cōtumelia transiuit in gloria.
Quarto illuminatꝰ a lumine spūali scꝫ a
luce sedei glorie et doctrine. Olim quidē

ista lux in solis iudeis fulgebat quia soli habebāt fidē verā: spūalē grām & doctrinā sanctā. Tota aūt gētilitas erat in tenebris infidelitatis culpe & ignorātie. Sz post xpi resurrectionē gentilitas est cōuersa & in ea luxit fides vera grā et doctrina. Et quoniā lux nūq̄ augetur meli⁹ q̄ per applicationem lucis ad lucē: ideo hec lux spiritualis multū excreuit: qr in vtroq; populo scz iudaico & gētili cūcta fuit scz fides fidei. Rom. j. Justitia eñ in eo reuelatur ex fide grā gratie. zacha. iiij. Exequabit gratiā gratie eius & doctrina doctrine scz nouū testamentū veteri vtrūq; eñ est in altero scz nouū in veteri p prefigurationē: & vetus in nouo p expositionē. iuxta illud: Ezechiel. v. Rota in medio rote. Scdo hec dies est virtuosa: cui⁹ virt⁹ & efficacia in triplici machina mūdi apparet. In celo scz qr sctōrū gloria est aumētata q̄tū ad tria scilz q̄tū ab obiectum: quia cum obiectū beatitudinis eēt sola diuinitas modo est humanitas & diuinitas. Jo. x. Egredietur scz ad considerationē humanitatis & ingredietur ad cōsiderationē diuinitatis & vbiq; pascua inueniet scz eterne suauitatis. q̄tū ad subiectū: quia cum modo sole aie sint glorificate tandē per christi resurrectionem corpora resurgēt, & animabus cōiungentur: & sic tot⁹ homo beatificabitur q̄tū ad cōsortiū. Olim q̄dē nō erat i beatitudine eterna de creaturis rōnalib⁹ nisi angelica. Sed modo associatur & humana natura: qr hoies intra angelorum ordines assumūtur, pter ista tria dr Hester. viij. Judeis noua lux oriri visa est gaudium honor & tripudiū. Habebūt enim sancti gaudiū de angelica societate honorē immēsum p assumpta a xpo hūanitate, & tripudiū: qr corporis & aie felicitatem. Secūdo apparuit ei⁹ efficacia i mūdo scz q̄tū ad pteritos presentes & futuros. Mari. Letemur i hac die q̄r viuos circūfulget: & mortuos viuificat: & venturos illuminat. Specialr aūt xpi resurrectio aplis pfuit q̄ remāserāt in terrore in timore & i merore. Sz hodie timor trāsiuit in cōstātiā error in fidē verā. Actuū. iiij. Virtute magna redebāt apostoli: ecce q̄tra constātia testimoniū resurrectionis. ecce fides vera meror in letitia. Jo. xx. Gauisi sunt discipuli viso dño. Tertio apparuit ei⁹ virt⁹ & efficacia in inferno. Sancti eñ p̄res ibi erāt multū desolati ppter locū: qr erāt in loco infimo q̄ debebāt esse in celo: & ppter dānū qr erant in caligine q̄ debebāt esse i dei lucida visione: & ppter cōsortiū: qr habebāt demonū vicinitatē q̄ debebāt habere angelorum societatem. Sed xps eos extrahēs ad locū celestē eos deduxit, suā visionē eis reddidit angelorū socios eos fecit. Esa. xxxv. Gaudiū & letitiā obtinebūt &c. Habebūt eñ gaudiū: qr cōsecuti sunt diuine visiōis respectū letitiā qr dimiserūt locū tā infimū. fugit ab eis dolor & gemitus: qr euaserūt tā horribile cōsortiū. Tertio hec dies est gaudiosa. cū dr. Exultemus & letemur in ea. Est aūt aliq̄ differētia inter gaudiū & letitiā & exultationē. Nā s̄m Aug. Gaudiū est diffusio cordis de aliq̄ bono cocepto. letitia addit supra gaudiū maiorē scz cordis dilatationē. vñ & letitia q̄si latitia dr. Exultatio aūt addit sup vtrūq; maiorē ostēsionē. vñ exultatio quasi extra saltatio dr. Est ergo hec dies tota gaudiosa. qr i hac die gaudēt creature supiores letate sunt medie exultauerūt inferiores. Ista ostēdit Ambr. dicēs i hac die p xpi resurrectionē aperitur tartar⁹: p neophitos eccl'ie renouatur terra. Celū p spm̄ reseratur. Apert⁹ tartarus reddit mortuos renouata terra germinat resurgētes. celū reseratū suscipit ascēdētes. Tartar⁹ quos hz reddit ad superos terra quos sepelit mittit ad celū. Celum quos suscipit representat ad deum.

¶ Sermo. ccxxj. De eodem Ser. ij.

Surrexit dñs vere & apparuit simoni. Luc. vltimo. Quatuor sunt que xpi resurrectionē faciunt valde mirabilem resurgentis mira felicitas eiusdē mira potestas resurrectionis solmoda veritas & resurgētis ineffabilis pietas, ista q̄tuor i pmissis v̄bis notantur. Primo eñ ponitur xpi magna felicitas: cū dr. Resurrexit. Scdo Aug. Nō surgit nisi qd pri⁹ cecidit: sed xps cecidit p mortē corporis nō p mortem mentis.

mētis: ꝛ iō tātū vna resurrectione indige
bat scʒ resurrectione gloriosa. nos autē
quadruplici casu cecidimus scʒ ꝑ mor-
tē corporis, ꝑ mortē mētis, per mortē ve
tuste cōuersationis ꝛ ꝑ mortē infidelita-
tis. Prio ergo hō ceciderat ꝑ mortē cor
poris. Jō indigebat resurrectione corpo
rali. j. Cor. xv. Per hominē mors ꝛ ꝑ ho
minē resurrectio mortuorū. Scdo ceci-
derat ꝑ mortē mētis. ideo indigebat re-
surrectione spūali de qua dr. Apocal. xx.
Btūs q̄ hʒ partē in resurrectione pria. ꝛ
Oz. e. vj. Uiuificabit nos post duos dies
in die tertia suscitabit nos. Ad resurre-
ctionē eīn spūalē duo d.co reqrunt scʒ re
missio culpe ꝛ collatio grē. Ad resurre-
ctionē vero corporꝝ spectat ablatio cul-
pe ꝛ collatio glie ꝛ despoliatio ois mise
rie. Tertio hō ceciderat ꝑ mortē vetuste
conuersationis: iō indigebat resurrectio
ne sacramētali. de q̄ dr Roma. vj. Sicut
xp̄s resurrexit a mortuis ad gliā pris sic
ꝛ nos in nouitate vite ambulemꝰ. Quar
to ceciderat ꝑ mortē infidelitatis: iō in-
digebat resurrectione exēplari. Nō eī
cred: dixisset resurrectionis sacramētū ni-
si cū hūisset in exēplū. Greg. Xp̄s mori
dignatꝰ est ex volūtate resurrexit ex pote
state: ꝛ ostēdit exēplo qd nobis ꝓmisit in
premio. Scdo ponit resurgētis magna
potestas: cū dr dn̄s. Jpse eīn fuit dn̄s sue
resurrectionis qr seipsum suscitauit. Ma
gna nāq3 potētia est qn̄ viuus resuscitat
mortuū: sicut petrꝰ thabitā: vt habetur
Act. ix. Maior qn̄ mortuꝰ suscitat mor-
tuū sicut corpꝰ helysei suscitauit cada-
uer defuncti. vt habet. iiij. Reg. xiij. Ma
xima vo potētia si defunctꝰ suscitaret se-
ipm. Sed istud nusq3 als est repertum. Xp̄s
autem ꝛ viuꝰ suscitat defunctū: ꝛ hoc la-
zarum ꝛ mortuꝰ suscitauit mortuū: qr cū
ipo mortuo multa corpora sanctoꝝ re-
surrexerūt ꝛ mortuꝰ suscitauit seipm. Jo.
ij. Soluite tēplum hoc: ꝛ in triduo excita
bo illud. Et ibidē. Potestatē habeo po-
nēdi animā meā ꝛc. Tertio ponit eius-
dem resurrectionis oīmoda veritas: cū
dicit. Uere quā quidē veritatē ostende-
bat: modo per comestionē: modo ꝑ pal-
pationē: mō per cicatricū ostēsionē. Silr
ꝛ nostra resurrectio spūalis debet esse ve

ra. Notādū aūt q̄ spūs aliqn̄ cōiungitur
corpori q̄tū ad motū: sʒ non q̄tū ad sen
sum: sic spūs aereo corpi q̄ assumit. Ali-
quādo q̄tū ad sensum ꝛ nō ad motū: sic
spūs reproboꝝ cōiungunt igni. sʒ Aug.
Non dātes illi vitā: sed sentiētes ab illo
penā. Aliqn̄ q̄tū ad vtrūq3 sicut aīa cor
pori hūano: ꝛ iō solūmō veraciter est viuū:
Sūt igit qui habēt motū alicuiꝰ exterio
ris opis boni sʒ nō hnt sensum recte fi-
dei sicut sunt heretici. Jsti sunt mortui q̄
tūcūq3 videant viui. Apoc. iij. Nomē ha
bes q̄ viuas ꝛ mortuꝰ es. Alij sunt qui
habēt sensum recte fidei sed nō habēt mo
tum opationis bone. Sicut mali xp̄iani:
ꝛ isti silr sunt mortui. Jac. ij. Fides enim
sine operibus mortua est. Alij sunt q̄ ha-
bent sensum ꝛ motū, id est fidē rectam ꝛ
operationē bonam: sicut boni christiani.
Et isti solūmō viuunt vita gratie coram
deo. Titū. ij. Sobrie ꝛ pie ꝛ iuste viuamꝰ
in hoc seculo, qui hnt sobrietatē q̄tū ad
se: iustitiā q̄tū ad ꝓximū: pietatē q̄tum
ad deū. Quarto ponitur xp̄i resurgētis
magna pietas. cū dicitur. Apparuit simo
ni. Magna nāq3 pietas q̄ discipulū se ne
gantem non despexit: sʒ sibi benigne ap
paruit. Quāuis eīn xp̄s exuerit mortali-
tatē: nō tamē exuit pietatē, q̄uis deposue
rit oēm miseriā nō tn̄ deposuit miam: q̄-
uis abiecit passionē nō tn̄ cōpassionē. Ue
rū cū petrꝰ fuerit trinomis, scʒ petrus, ce
phas, ꝛ simon: nō tn̄ dicit q̄ apparuerit
petro vel cephe sed simoni. Petrꝰ nanq3
interpretat agnoscens. Et pōt significa-
re ꝑdicatores. Interpretat etiam discal-
ciās: ꝛ pōt significare minores. Cephas
interpretat caput: ꝛ pōt significare eccl'ie
prelatos ꝛ pastores. Simon interpretat
obediēs: ꝛ significat preceptorū factores:
xp̄s igit nō apparet alicui propter suam
austeram vitā: nec ꝓpter dignitatē suam
neq3 summā prelationē: sed ꝓpter preces
priorum dei obedientiam verā.

¶ Sermo. cxxij. De eodem. Ser. iij.

Qui suscitauit
iesum ꝛ nos cum iesu susci
scitabit. ij. Corinth. iiij. Qr
caput non est sine corpore,
nec corpus sine capite: iō

in nobis viuificabit et mortalia corpora nostra ⁊c. Octauus per arrã. Est antez arra pars precij psoluẽdi. Tũc igit̃ christus nostre resurrectionis arrã dedit: qr multa corpora sanctorum suscitauit. Nono per missionẽ possessionis in rẽ. Tũc enĩ in possessionem resurrectionis missi sumus: qñ caput nostrũ resurrexisse videm⁹. Si enĩ caput resurrexit cõstãs est q̄ ⁊ corp⁹ resurget. Maxim⁹. In saluatore nostro oẽs resurgemus. Est enĩ in christo hoie vniuscuiusq̈ caro sanguis ⁊ portio. vbi ergo portio mea regnat regnare me credo. vbi dñat̃ sanguis me⁹ dñari me sentio. ac vbi glorificatur caro mea gloriosum me esse cognosco.

¶ Sermo.cxxiiij. De eodem. Ser.iiij.

Oportuit christum pati ⁊ resurgere. Luce vltimo. Quãuis in predictis verbis fiat mentio de ludibrio passiõis: tamẽ de hoc nihil ad presens sed solummodo videam⁹ quare xp̃m resurgere oportebat. Homo nãq̈ erat mortu⁹, vetust⁹, ⁊ a paradiso cõclusus. Ideo oportebat christũ resurgere vt mortuũ viuificaret: vetustũ renouaret: ⁊ exclusum aperiendo celestẽ ianuã introduceret. Primo igit̃ oportet xp̃z resurgere: scz vt mortuũ viuificaret. Genus quidem humanũ quadrupliciter consideratur aut quãtum ad illã partẽ q̃ est in patria: aut quantum ad illã q̃ est in via aut quãtũ ad illã que est in medio vie id est in purgatorio: aut quãtũ ad illam partem que est extra viã, id est in inferno. Quãtum aũt ad illã partem que est in patria anima viuit p glorificationẽ. Corpus autem est mortuũ per incinerationez sed spirit⁹ immortalis est. Corpus quidem mortuũ ẽ pp̃ter pctm̃. spũs aũt viuit scz corã deo pp̃ter iustificationẽ. Illa vero pars q̃ ẽ in via est mortua: sed illa est duplex. Quedã enĩ est mortua mũdo sed viuit deo. Coll. iij. Mortui enĩ estis ⁊ vita vestra abscõdita est cũ xp̃o in deo. Quedã enĩ est mortua deo sz viuit mũdo. Vñ ps. Mors pctõrum pessima. Illa xõ q̃ est in purgatorio est mortua quo ad cop⁹ p incinerationẽ: ⁊ quãtũ ad animã quo ad grauez passionẽ: qr sicut dr̃ Eccli. xx. Meli⁹ est mors q̃ vita amara. Ilia aũt que in inferno nõ tantũ est mortua quo ad corpus sed etiã q̃tũ ad aiaz que quidẽ mortua est per remorsum cõscie: ⁊ per cruciatũ ignis gehenne. Esa. lxv. Vermis eorum nõ morietur ⁊ ignis eorum nõ extinguet̃. In horũ significationẽ sacerdos de hostia tres partes facit. Illa enĩ que ponit̃ in calice signat illã partem que est in celo que a turbatiõe hominũ abscõdit̃: ⁊ torrente voluptatis dei potatur. Alie due representant illas duas: scz illã que est in purgatorio: ⁊ illã q̃ est mortua mũdo. Quarto aũt ⁊ quinta pars scz pctõrum ⁊ damnatorũ: ibi nõ prefigurat̃: qr a corpore sunt precisa. Omnes autẽ istas quinq̈ partes sic mortuas christus p suã resurrectionẽ viuificat. Nã illã que est in celo viuificat corpa de monumentis suscitãdo ⁊ animabus coniungendo. Ioan. v. Omnes qui in monumentis sunt audiẽt vocẽ filij dei. ⁊c. Illam que est mortua viuificat in celo gloriosam apparere faciẽdo Colloc. iij. Cũ christus apparuerit vita vestra: tũc ⁊ vos apparebitis cũ ipo in gloria. Illã q̃ est in purgatorio viuificat post purgationem ad salutẽ eternã ducẽdo. j. Cor. iij. Ipe autẽ saluus erit sic tamen quasi per ignẽ. Que est mortua ex peccato sepe viuificat eã a somno pcti excitãdo. Ephe. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit tẽ christ⁹. Illã que est in inferno viuificat corpora viuificãdo ⁊ animabus coniungendo ac duplici pena scilicet, in corpore ⁊ anima puniẽdo. Hiere. xvij. Duplici contritione contere eos. Scdo oportuit xp̃m resurgere vt holem vetustũ renouaret. Iuxta illud Rom. vj. Sicut christ⁹ resurrexit a mortuis in gloriã patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. Xp̃s autem surrexit velociter ⁊ veraciter: integraliter ⁊ perpetualiter. Et per istum modũ nos in nouitate vite debem⁹ ambulare ⁊ resurgere. Primo nãq̈ que nostra innouatio debet habere velocitatem: quod est contra penitẽtiã differentes. Sicut enĩ xp̃s tertia die resurrexit a mortuis: sic saltẽ ⁊ nos tertia die debemus resurgere a peccato. Prima dies est delectatiõis. Scda ẽ ɔsensus. Tertia

dies est opus. Si eni addit quartam diē
que est cōsuetudo resurgere vix valebit.
In huius significatione dñs de facili su=
scitauit puellam in domo.i.peccatorē dū
adhuc peccatum haberet in corde p con
sensum. Faciliter etiā suscitauit mortuū
extra domum delatū.i. pctōrem qui exi=
uit ad peccati simplicē actū. Difficulter
aūt suscitauit lazarū quatriduanū.i.pec
catorē i pctis inueteratū. Scd̄o nostra in
nouatio dz habere veritatē qd̄ est cōtra
penitentiā simulantes De quibus dicit
Apo.iij. Nomē habes q viuas ꝛ mortu⁹
es. Quidā enim sunt viui quātum ad no
men: sed mortui q̄tum ad rē. sicut hypo
crite. Et quidā sunt viui quātum ad rez:
sed quātū ad nomē mortui. sicut sctiviri
qui viuūt coram deo: ꝛ despiciūtur a mū=
do. Quidā vero sunt viui q̄tum ad nomē
et rem. Sicut illi qui habēt interius mun
dam cōscientiam exterius clarā famam.
Quidaz autē sunt mortui q̄tū ad vtrūq
qui ꝛ interius sunt sceleribus pleni: et exte
rius hoib⁹ odiosi. Tertio debet habere
integritatem: qd̄ est cōtra penitētiā diui=
dentes. Sicut enim xp̄s integer surrexit
sic ꝛ nos debem⁹ integre resurgere a pec
cato. Sed quidā sunt q̄ deo ex suo corde
tres partes faciūt: nā intellectiuam dant
deo per fidē. Sed hoc modicum est quia
sicut dicitur. Jac.ij. Tu credis quia vnus
est de⁹ ꝛ benefacis. Et demones credūt
ꝛ contremiscunt. Affectiuam dant mūdo
per amorē. Sed hoc prohibitū.i. Joā.ij.
Nolite diligere mundū. neq ea q̄ in mū=
do sunt. Et operatiuā dāt diabolo p ope
rationē: sed hoc diabolicuz est. Joh.viij.
Facitis opera pr̄is vestri. Deus autē to=
tū cor vult habere. Prouer.xxiij. Prebe
fili mi cor tuū mihi. Quarto inouatio no
stra dz habere perpetuitatē vt sicut chri
stus resurrexit. nunq de cetero moritur.
Sic ꝛ nos a peccato debem⁹ resurgere:
ꝛ ad ipsuz nunq redire Qui eniz ad pec
catum redeunt sunt suam animā polluen
tes.j.Pe.ij. Canis ad suū vomitum re=
uersus. Sunt ꝛ proximū suo malo exem=
plo inficientes. Unde sequit. Et sua lota
in volutabro luti. Sūt christum crucifigē
tes. Heb.vi. Rursus crucifigētes sibimet
ipsis filiū dei. Sunt deū irridētes. Aug.
Penitētes sivere penitētes: ꝛ nō eūis deū
irridētes immutate vitā reconciliamini
ꝛ vos. Tertio oportebat christum pati:
vt ianuam paradisi aperiret: ꝛ hominem
exclusum illuc reduceret. Janua enim pa
radisi tripliciter clausa fuit vt habetur.
Gen.iij. scilicet angelica custodia ignis
vehementia: rūphea bis acuta. āgelica cu
stodia significabat inimicitiā q̄ erat inter
hominem ꝛ angelum. Ignis significabat
obligationē ad penā eternaz. Rumphea
bis acuta significabat dei iustitiam que
hominem intrare nō patiebatur: donec
sibi satisfaceret de offensa. Sed christus
per suam passionem ꝛ resurectionem an
gelum homini pacificauit: et sic primum
obstaculū remouit. Col.j. Pacificās per
sanguinē crucis: q̄ i celis ꝛ q̄ in terris sūt.
Mortē ꝛ penā eternā superauit. Et sic se
cundum obstaculum remouit. Unde dici=
tur in prefatione. Eternitatis nobis adi=
tum deuicta morte reserasti. dei sententiaz
imitatus est, qr sibi plene satisfecit. Et sic
tertiū obstaculū remouit. Unde cātatur
Qui pro nobis eterno patri ade debituz
soluit. ps. Que nō rapui tūc exsoluebam.

¶ Sermo.cxxiiij. De eodē. Sermo.v.

IEsum queri=
tis nazarenum surrexit nō
est hic. Mat. vltimo. Ista v̄=
ba dixit āgelus sctis mulie
rib⁹ q̄ q̄dē secute fuerūt xp̄z
p̄dicantē: vt sibi ministrarēt In patibulo
pēdentē: vt dolorē ꝛ cōpassionē ostēderēt.
xp̄m i tumulo q̄escētē: vt ipz inūgerēt: si
cut hodie. In p̄missis v̄bis tria ponunt.
Primū est ista sanctaꝝ mulierum magna
studiositas: cū dr. Jesuz queritis nazare
num. ¶ nota q quatuor fuerūt differen=
tie querētiū dnm. Quidā enim quesierūt
mane. sicut iste mulieres. De quibus dici
tur. Et valde mane vna sabbatorum ꝛc.
Et ideo eis inuenire fuit valde facile. Illi
querūt xp̄m in mane: qui querūt ipsuz in
iuuētute. Et ideo de facili inueniūt Pro=
uer.viij. Qui mane vigilauerit ad me inue
niēt me. Sūt enim sicut mollis cera quia
de facili recipiūt impressionem bonam.
ps. Factū est cor meum tanq cera lique=
scens Sicut recēs testa: quia de facili im=

bibunt et observant bonũ odorẽ. prover. xxij. Adolescẽs iuxta viã suam rc. Sicut gracilis virga quia de facili flectũtur ad bonam operationẽ Cant. iij que est ista q̃ ascẽdit de deserto sicut virgula fumi ex aromatibus. Alij quesierũt in vespere sicut illi q̃ dixerũt Luce vltimo. Mane nobiscũ domine qm̃ aduesperascit. Et eis inuenire fuit tardum et difficile. Unde christus eis dixit. O stulti et tardi corde ad credendũ. Illi ergo q̃runt vespere: q̃ querũt ipsum in sua senectute. Tales em̃ cum difficulter inueniũt ex quo in malo indurãtur et ab humore gratie exiccãtur. ps. Aruit tanq̃ testa. virtus mea. Et vix aut nũquã ꝯfitentur. Ideo subdit. Lingua mea adhesit faucib9 meis. Et spe in peccatis suis moriuntur. Unde subdit. Et in puluerem mortis deduxisti me. Alij quesierũt ipsum in sero: sicut illi de quibus dicitur. Johan. xx. Cũ esset sero die illo vna sabbatorum rc. Et eis inuenire fuit dubitabile. vnde dicitur Luce vltimo vbi agitur de ista apparitiõe facta in cero ꝙ dubitauerunt et ipsum esse spiritum crediderũt. Illi ergo querunt in cero qui querunt in mortis articulo: et talium penitentiam augusti. dicit esse dubitabilem dicens fidelis bene viuens securus hinc exit. Baptizatus ad horam securus hinc exit. Agẽs penitentiam dũ sanus est et reconsiliat9 si securus hinc erit. Agens penitentiam ad vltimũ, et recõsiliatus si secur9 hinc exit: ego non sum securus. Eorum em̃ qui in morte penitent quidam penitent tantum timore pene isti sunt in statu perditionis. et quidã penitẽt amore iustitie: qui etiam si penã nõ timerẽt adhuc deo seruirent: isti sunt in statu perfectionis. Quidam. ex cõsideratione vtriusq̃ cause habẽtes respectum ad amorẽ iustitie et ad vitationem pene isti sunt i statu salutis, et quia illi qui tantũ penitẽt in extremis videntur hoc facere timore pene: ideo eorum penitentiam Aug. dicit esse dubiã. Alij querũt eũ in nocte sicut milites positi ad sepulchrum: et eis inuenire fuit impossibile. Illi autẽ in nocte querunt qui christum volunt, inuenire, post mortẽ. et qui in mortali decesserunt impossibile est ꝙ eum vnquã inueniãt: nisi eo mo do, quo est in inferno.

Deus em̃ est in mundo per misericordiã et in celo ꝑ gratiã et gloriã: in inferno ꝑ iustitiã. Nõ ergo ipsum inueniũt vt miseratorẽ: qr hoc mõ est in mũdo: nec vt glorificatorẽ: qr hoc modo est i celo. Sz vt iudicẽ et tortorẽ: qr hoc modo est i inferno. Secũdo ponitur christi infinita charitas cum dicit. Crucifixũ. De qua dicitur. Johan. v. Maiorem hac dilectionem nemo habet vt animam suã ponat quis ꝑ amicis suis: et ponit christus vltimũ signum amoris. Amor enim per quatuor manifestatur aliquãdo per verba et istud est magnum signũ. Quando enim cor est plenũ amoris: os abũdat in sermone Luce. vi. Ex abundãtia cordis os loquitur. Aliquãdo per beneficia: et istud est maius signũ Multi enim darent verba qui non tamen darent beneficia. Johã. iij. Non diligamus verbo neq̃ lingua rc. Aliquãdo etiam per obsequia ꝑsonalia: et istud adhuc est maius. Multi em̃ similiter seruirẽt de substantia sua qui non seruirent de persona, propria. De isto dicit Gen. xxix. Seruiuit Jacob pro Rachele septẽ annis. aliquãdo ꝑ mortẽ. et istud est maximũ et vltimum. Multi enim darẽt in obsequium ꝑsonas suas qui non darẽt in mortem animas suas. Ista quatuor signa xp̃s nobis ostẽdit. de duobus primis dicitur Johã. xv. Uos amici mei estis et post. vos autem dixi amicos: quia oia q̃ audiui rc. Ecce signum amoris ꝑ beneficia. De aliis duobus dicitur Matthei. xx. Filius hominis nõ venit ministrari: sz ministrare: quo ad primũ. et dare animã suam in redemptionem pro multis. quo ad secũdum. Tertio ponitur christi resurgẽtis immẽsa pietas. in hoc ꝙ et petrũ voluit designare et nomine ne desperaret ex negatione. quãdo angelus dixit. Dicite discipulis eius et petro. Licet em̃ deposuerit omnẽ passionis defectũ tamẽ nõ deposuit pietatis affectũ. Xp̃s nanq̃ ante incarnationem cognoscebat nostras miserias ꝑ quandã theoricam. i. ꝑsuã sapientiã: ideo multũ erat misericors Quomodo miseretur pater filiorum misertus est dominus timẽtibus se: recordat9 ẽ quoniã puluis sum9. rc. Post incarnationẽ aũt eas sciuit per practicam et exercitationẽ lõgnam, quia.

Ambro. Uulnera suscepta abolere voluit celo inferre maluit: vt ea prī misericordie ostēderet. In signū securitatis nobis accessite Ezechie.ix. Sup quē videritis thau nō occidatis. Octauo habit⁹ isti⁹ pegrini fuit benedictus. Nā eius scharcellā .i. animā benedixit de⁹ pater. Ezechie.iij. Benedicta glīa domini de loco suo. Ei⁹ scaluinā .i. carnem benedixit spūssanctus Luce.j. Benedict⁹ fruct⁹ vētris tui. Eius baculuz .i. crucē bñdixit totus mundus. Sapiē.xiiij. Benedictum lignū per qđ fit iustitia. Secundo dicitur peregrinus qūtū ad vias quas perfecit. peregrini eni habēt aliqñ ascēsus. aliquādo descēsus aliquando vias planas. Iste autē peregrinus nihil habuit de via plana: sz ascēsum vel descēsum. Magnum enim descēsum fecit quādo de celo in mūduz venit. Magnum etiā ascensum fecit quādo crucem ascēdit. Fecit etiā magnū descēsum quando in lymbuz descendit. Et magnū ascensum quādo inde rediens in celum ascendit. Tertio fuit peregrinus quātuz ad hospitia. Solēt peregrini maxime in estate ter in die intrare hospitia scilicet in tertia ad prandēdū: in meridie ad bibēdum z cōquiescēdum: z in sero ad suaz cenam faciendū z ad dormiēdum. Sic iste peregrinus triplex hospicium est ingressus. Primū est vter⁹ virginis quē ingressus est in tertia .i. nō in primo tēpore nature nec in secūdo tēpore legis: sed in tertio tēpore gratie ibi prādiū fecit quādo naturā nostram assumpsit habēs carnē tanq̄ cibū: z sanguinē tanq̄ potū. Scdm est patibulū crucis Joh.xix. Sitio. Et dederūt ei acetū Ubi z requieuit. Ibidē. Inclinato capite tradidit spm̄. Et istō hospitiū igress⁹ est meridie. Cant.j. Judica mihi vbi cubes i meridie. Tertiū hospiciū est sepulchrū vbi dormiuit. Ps. Ego dormiui z soporat⁹ sum. Cenā nanq̄ cū illis q̄ erāt in lymbo fecit Lu.xiiij. Homo quidā fecit cenā magnā zc. Istud hospitium ingressus est in sero. Mat.xv. Cū iam sero esset factū venit Joseph zc. Quarto fuit pegrin⁹ qūtū ad pericula q̄ sustinuit. Solēt nāq̄ peregrini sustinere pericula quādoq̄ a socijs suis qui nos pdant qñq̄ ab hostib⁹ q̄ eos iugulāt vt eorū bona diripiant qñq̄ a latronibus qui eos spoliāt. Sic xp̄s a suo socio iuda fuit prodit⁹. Matthei.xxvj. Qui intingit mecū manū i parapside hic me tradet zc. A iudeis in quorum domo venerat hospitari fuit occisus zacha.xiij. his plagat⁹ sum in domo eorū qui dilexerūt me. A militibus expoliatus Joh.xviij. Milites acceperunt vestimēta: z fecerūt quatuor partes vnicuiq̄ militi partem fecerunt.

¶ Sermo.cxxvj. Feria.iij. post pascha. Sermo.j.

STetit Jesus in medio discipulorū suorū: z dixit eis. pax vobis. Luce vlti. Sicut ex presenti euangelio patet. Christus multipliciter se manifestauit. Primo per miraculosam ad ipsos ingressionem: quia ianuis clausis intrauit Sicut dicit Johannes qui de ista apparitiōe agit per quod ostenditur q̄ glorio sus resurrexerat z q̄ dotem impassibilitatis: agilitatis: subtilitatis: z claritatis induerat. Signuz ergo vere spiritualis resurrectiōis in homine est: quando istas quatuor dotes spirituales habet scilicet claritatem conuersatiōis honeste. Matth.v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona: et cetera. Et subtilitatis profunde Sapi.vij. Spiritussanctus vocatur subtilis: qr subtiles .i. humiles facit. Agilitatē obediētie. Prouerb.xij. Uidisti hoiem velocē i ope suo zc. Et impassibilitatē patiētie. Prouerb.xij. Nō cōtristabit iustū q̄cq̄d ei acciderit. Secūdo manifestauit se per sitū siue collocationem: cum dr. Stetit iesus in medio discipulorū suorū. Acsi dicat. Ego suz ille q̄ i medio stare cōsueui. Ipse nāq̄ stetit in medio in ingressu qr i media nocte nat⁹ in medio animaliū reclinat⁹. et gemine gygas substātie effect⁹. Stetit i medio i pcessu, quia stetit in medio doctorū in medio discipulorū z in medio iudiciorum. Iuxta illud Prouer.viij. In vijs iustitie ambulabo: z in medio semitarū iudicij. Stetit i medio in egressu: qr i medio terre passus: in media die crucifix⁹: i medio latronū posit⁹. Tertio manifestauit se per p̄priā testifi=

cationē: cū dixit. Ego sum quasi dicat. De betis mihi credere: q2 mētiri nō possum. Jo. viij. Si ego testimoniū phibeo de me ipso: verū est testimoniū meū. Spūalr aūt quis resuscitatus intelligi pōt qñ triplex testimoniū hz. s. bone cōsciētie. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōsciētie nre. Bone vite. Joā. x. Opa q̄ ego facio il la testimoniū phibent de me. Et bone fame. j. Tim. iij. Oportet illū hēre testimoniū bonū ab his q̄ foris sunt. Quarto manifestauit se p occultarū cognitionū manifestationē: cū dixit. Quid turbati estis cogitatiōes ascendūt in cordib⁹ vestris: zc. Acsi dicat debetis me cognoscere: q2 ego sum ille q̄ vr̄a occulta cognosco. Spūalr etiaz q̄s resuscitatus est qñ cogitationes suas discernit. Et bonas custodit: z malas expellit. Periculū est nāq3 malas cogitationes in corde tenere q2 sunt sicut mus in pera, ignis i sinu sypēs in gremio. Mus eñ ola corrodit in petra. sic male cogitatiōes ola merita corrodūt l ala Job. xiij. Quasi vestimētū q̄ comeditur a tinea Ignis in sinu vestimēta cōburit sic mala cogitatio 9cupiscentiā accēdit. Prouer. vj. Nū q̄d pōt hō abscōdere ignē in sinu suo: vt nō cōburant vestimēta sua. Serpēs in gremio venena diffundit sic mala cogitatio peccati venenū in cor emittit. Vñ. Prou. xxiij. Quasi regulus venena diffundet. Quito se manifestauit p palpationē: cū dr palpate z videte zc. Quasi dicat. debetis me cognoscere q2 istō est idē corp⁹ qd sepe videre z palpare 9sueuistis. Spūalr etiā q̄ resuscitati intelligunt q̄ permittūt se palpari. i. argui z reprehēdi. Sz sunt q̄dā aīalia q̄ se palpari nō pmittūt. Aut q2 hispida sunt sicut heriti⁹ aut q2 siluestria sunt sicut lup⁹. Aut q2 arrogātia sūt sicut leo. Sic et sunt plerīq3 q̄ si arguunt adeo sunt hispidi q̄ pūba iniuriosa pūgūt. Quidā adeo siluestres q̄ ad latebras excusationū 9fugiūt. Quidā adeo arrogātes q̄ nimis idigne ferunt. Sexto manifestauit se p cicatricū ostēsionē, qñ dr. Ostēdit eis man⁹ z pedes, Acsi dicat debetis me cognoscere q2 ego sum ille quē in his pedibus z manib⁹ i cruce 9fixū vidistis. Spūaliter esse q̄s resuscitat⁹ itelligit qñ vulnera sua. i. pctā nō abscōdit: sz sacerdoti ostendit. Luc. xvij. Ite ostēdite vos sacerdotib⁹. Vulnera aūt pctōr aliqñ sunt re. ētia. s. p 9sensum vl vnicū actū z tūc sanat vnctione. i. leuis pnie iniūctiōe. Eccle. x. Breuē lāguorē p̄scindit medic⁹. Aliqñ sunt inueterata p peccādi 9suetudinē, z tūc idigēt adustiōe. i. graui carnis maceratiōe. ps. Vre renes meos z cor meū. Aliqñ sunt putrefacta: tūc indigēt incisiōe. i. incisiua z afflictiua tribulatione. ps. Multiplicate sunt infirmitates eorū: postea accelerauerūt. Septimo manifestauit se p comestionē: q2 comedit piscē assum z fauū mellis. Spūalr th resuscitat⁹ intelligit qñ quis comedit fauum mellis. i. quādo 9stanter exercet opera actiōis. Et tamē pp̄ter hoc nō deserit dulcedinem contemplationis, vel quando exterius patitur tribulationē z tamē interius non deserit amoris dulcedinem. Vel post dici q̄ i fauo est mel z cera. Per piscez igitur assum intelligitur caro christi igne passiōis assata. Per ceraz que est pabulū luminis claritas sue resurrectionis. p mel dulcedo sue visiōis. Debemus igitur comedere piscē assum vt. s. ad eius passionem afficiamur p cōpassionem sinceram vt eius resurrectioni 9gaudeamus per mentis exultationē. Et mel vt puenire desideram⁹ ad ei⁹ dulcissimā visionē sicut desiderabat pph̄a dicēs. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum: qñ veniā z apparebo añ faciem domini.

¶ Sermo. cxxvij.

De sancto ambrosio, sermo primus.

Ecce intelliget seru⁹ me⁹ z exaltabitur: z eleuabitur, z sublimis erit valde Esa. lij. Quatuor stat⁹ habuit btūs Ambrosi⁹, q̄ notant in vbis p̄missis. Prim⁹ est stat⁹ subiectiōis: cū dr. Ecce itelliget seru⁹ me⁹. ipse q̄dē fuit bonus seru⁹ dei. Et iō habuit tres laudabiles cōditiōes boni serui. Prima est mūditia. ps. Ambulās in via immaculata: hic mihi ministrabat. Istā ipse habuit q2 mūdiciā mētis z carnis ipse seruauit. Vñ refert. Hieroñ. ipm dixisse. Virginitatē non solū offerim⁹ sed seruam⁹. Sap. viij. Cū essem magis bon⁹ veni ad corp⁹ coinquinatū. Scda 9ditio est sapientia. Prouer.

xilii. Acceptus est regi minister itelligēs. Istā sapiētiā ipse habuit. Unde dr̄ de eo q̄ cū rome liberalib⁹ artibus esset traditus ad plenū fuit erudit⁹. Tertia est p̄seuerātia. Apoc. vij. Seruiet ei die ac nocte in templo dei. Istā p̄seuerantiā ipse habuit: qr̄ vsq̄ in finē in bonis p̄seuerauit. Unde cū moreret̄ dixit. Nō sic vixi inter vos: vt itez pudeat viuere. Scd̄o notatur status sue prelationis: cū dr̄. Et exaltabitur. Circa aūt suā exaltationē tria consideranẗ. Primo qualis fuit eius electio. Fuit em̄ a deo isp.rata: qr̄ ibi vox miraculose isonuit Ambrosium ep̄m. De hoc Heb. v. Nemo assumit sibi honorē nisi q̄ vocat̄ a deo tanq̄ aaron. Fuit ab electorib⁹ vnanimiter celebrata. Nā cū in discordia multa essent ,ptin⁹ in Ambrosium vnanimiter ɔsenserunt. Eccl̄. xxv. In tribus beneplacitū est sp̄ui meo: q̄ sunt concordia fratrū ꝛc. Fuit a sup̄iori cū gaudio ɔfirmata. Uñ legit̄ de eo q̄ cū missa ē relatio ad valentinianū imperatorē qui summo gaudio accepit q̄ iudices a se directi ad sacerdotiū petant̄. Scd̄o videndū est q̄lis fuit ei⁹ ad hoc aspiratio. Ipse eni nō tm̄ fugit vt nō posset iueniri sed ēt tria se habere simulauit q̄ sunt p̄lationis officio inimica, scz crudelitatē. Uñ dr̄: qr̄ tribunal cōscēdit ꝛ cōtra cōsuetudinē tormēta personis adhibere iussit. Eccl̄. iiij. Noli esse sicut leo i domo tua. ꝛc. Philosophicā vanitatem: vnde dr̄ quia philosophiā ,p̄fiteri voluit. j. Cor. ij. Loquemur nō in doctis sapientie humane verbis. Infamiā ꝛ inhonestatem. Unde dicit̄ q̄ publicas mulieres publice ad se venire fecit: vt ex hoc a sua intētione populū reuocaret. Tith. j. Oportet ep̄m sine crimine esse. Tertio videndum qualis fuit ei⁹ in officio ,p̄secutio. Ipse em̄ pp̄l'm i fide istruebat. Tūc em̄ arriana heresis totā Italiā corruperat sed ipse pp̄l'm suuz ab ista peste purgauit Et veritatez edocuit fidei. Eccl̄. j. Qui curauit gētē suā ꝛ liberauit eā a perditiōe. Ipse etiā mores informabat. Unde iter cetera docuit Augu. tria ad mores spectātia. Pr̄io ne cuiq̄ vxorē peteret ne si postmodū ipsi inter se male conueniant ipsi sibi maledicant. Secundo ne aliquibus militiā exercere

cōsuleret: ne ipsi rapinā ꝛ calumniā exerceāt. Tertio ne ad conuiuia inuitat⁹ accederet, ne ibi tēp̄antie modū p̄deret. Ip̄e exēplum bonoꝝ operū oībus tribuebat. Titum. ij. In omnib⁹ teipsum prebe exēplum bonorum operū: in doctrina: in integritate: in grauitate. In doctrina q̄dez qr̄ semper populis predicauit. In itegritate: qr̄ perpetuam castitatem seruauit. In grauitate: quia maturitatē semp̄ ostēdit. In bonis oībus: qr̄ omnia bona pauperibus erogauit: Tertio notatur status cōsummationis: cum dr̄. Eleuabitur. Ip̄e enim secure mori potuit: qr̄ ab oīb⁹ terrenis eleuatus fuit. Habuit enim in morte quatuor que ipsum secure mori faciebāt scz corpus dn̄icū. Honorat⁹ em̄ ep̄s Uercellensis ex precepto dei ad ipsum p̄uenit, ꝛ sibi sacramētū dominici corp̄is dedit, ꝛ cū tali viatico ip̄e trāsiuit. Istud autem tanq̄ pugil ab omnib⁹ isidiis dmonis eū secuꝝ reddebat Job. xvij. Pone me iuxta te: cuiusuis manus pugnet ɔtra me. Scd̄o habuit sp̄m sanctū. Imminēte nāq̄ ei⁹ morte sp̄us sanct⁹ i specie ignis ꝛ i modū scuti i ei⁹ os intrare visus est. In specie ignis: vt ip̄m purgaret. In modum scuti: vt ip̄m ,p̄tegeret. In os ei⁹: vt verba a spiritu sancto ,p̄lata ostenderet. Et istud scd̄m tanq̄ ductor eū per viā ducebat, p̄s. Sp̄us tuus bon⁹ deducet me i viam rectam. Tertio habuit vitam sanctā: quam quidem duo'cābant scz meritorū suoꝝ affluētia, ꝛ magna de deo fiducia. Unde sic dixit in morte. Nō sic vixi inter vos vt me viuere pudeat. Nec mori timeo quoniā bonū dominū habem⁹. Et istud tertiū ei⁹ mortem deo gratā reddebat Aug. Certe nō potest male mori qui bn̄ vixit Quarto habuit cōmēdatiōnē diuinam. Ipse enim manus in modum crucis expandēs spiritū suū in man⁹ dei rēs commēdauit: Et istud quartū secure eū mori faciebat. Sap̄. iij. Iustorum anime i manu dei sunt: ꝛ nō tanget illos tormētū mortis. Quarto notatur status sue glorificatiōis: cū dr̄. Et sublimis erit valde. Ipse em̄ tūc triplicē sublimitatē accepit. Primo sublimē locū ad habitādū: vt celum. Unde a multis visus ē ascēdere: scz in celū tanq̄ in ,p̄priū suū locū. Et istud

ne. Primo qr leo apertis oculis dormit: sic beat⁹ ambrosius dormiebat per quietem contéplationis: ⁊ tamen vigilabat p laborem actionis. Cātic. v. Ego dormio ⁊ cor meum vigilat. In dormitatione q̄dem sensus ⁊ motus intercipitur: ⁊ calor interior ad exteriora renocat̄. Sic i beato Ambrosio deficiebat sensus ambitiose vanitat⁹. Unde ipse de se dixit. Ambrosius nescit inflari. Colossen. ij. Ambulans frustra inflatus sensu carnis sue. Deficiebat mot⁹ terrene cupiditatis: qr oia sua pauperibus erogauit. Auari em̄ semper sunt in motu: qr semper sunt in appetitu. Eccl. v. Auar⁹ nō implebit̄ pecunia. Deficiebat i ipso calor carnalis voluptatis: qr virginitatem seruauit. Uiuebat autem in eius corde flāma charitatis. Ps. Inflāmatū est cor meū. ⁊c. Scdo assimilatur leoni: qr leo clamādo suos leonculos suscitat. sic ⁊ ipse multos mortuos i peccatis suscitauit: nō tantū clamore oris p̄dicando. Esaye. lviij. Clama ne cesses. ⁊c. Nō tm̄ clamore cordis feruēter orādo. Exo. xiiij. Quid clamas ad me? Non tm̄ clamore operis fortiter operādo. Jone iij. Clamēt ad deū i fortitudine: sed etiā clamore oculorū lachrymas emittēdo. Emisit em̄ tria gnā lachrymarū: scz lachrymas deuotiōis p eternis desiderijs. Unde d̄r de eo q̄ cū aliq̄s vir sanct⁹ moriebat̄ abūdantissime flebat. Et iterrogatus cur hoc faceret? Respōdit. Ne putes me flere: qr recessit: sed qr me precessit. Lachrymas doloris: pro aliorū peccatis. Unde legit̄ q̄ cū aliq̄s lapsum suū sibi confitebatur: sic amare flebat q̄ ipm̄ flere similiter cōpellebat. Et lachrymas cōpassionis pro aliorum iniurijs: Unde d̄t de se: ⁊ est i decreto. Aduersus milites gothos lachryme mee arma mea sunt. Aliter non possum nec debeo resistere. Tertio assimilatur leoni: quia leo quādo fugatur vestigia sua delet cū cauda: sic ⁊ beatus Ambrosius. Omnia vestigia diaboli de corde suo deleuit, ⁊ vestigia xp̄i impressit. Sed multi sunt de quibus dicitur illud Dan. xiiij. Uideo vestigia virorum quo ad peccatum superbie, ⁊ mulierum quo ad peccatum luxurie, ⁊ infantū quo ad peccatum auaricie. Auarus enim instar infantis super terram repit. Tertio assimilat̄ melli: ⁊ hoc p̄pter suā mellēā doctrinā. Doctrina ei⁹ d̄r mel p̄pter vtilitatē ⁊ p̄funditatē. Utilitas abt est: qr mel est mūdificatiuū, cōseruatiuū, ⁊ dulcoratiuū. Et ideo ponit̄ in medicinis ad mūdificādum, ad cōseruandū, ⁊ ad amarū saporē remouendū. Sic doctrina beati Ambrosij habet mundificare a culpa p̄terita. Joā. xv. Jam vos mūdi estis p̄pter sermonem quē locut⁹ sum vobis p̄seruare a culpa futura. Ps. In corde meo abscondi eloquia tua vt nō peccē tibi. Et dulcorare a pena illata. Eccli. xviij. Nōne ardorē refrigerabit ros: sic ⁊ vbū meli⁹ q̄ datū. Scdo ei⁹ doctrina d̄r mel p̄pter p̄funditatē. Oleū quidē meli⁹ est in superficie: vinū melius in medio: mel melius i p̄fundo. Scriptura sacra habet triplicem intellectum: scz historialē, moralem, mysticum siue spiritualē. Per oleū qd̄ eū melius in supficie intelligitur sensus historialis qui est cibus paruulorū. Quem ⁊ apostolus vocat lac dicēs. j. Corin. iij. Tanq̄ paruulis in christo lac potum vobis dedi nō escam. Per vinum qd̄ est melius in medio significat̄ sensus moralis q̄ est medi⁹ iter sensum historialē ⁊ spūalē. Per mel quod est melius in fundo significat̄ sensus spūalis. Sacra em̄ scriptura quanto profundi⁹ penetrat̄: tāto dulcior inuenitur. Istū triplicē sensum sponsa cū suauitate sibi icorporat dicēs Cant. v. Comedi fauū cū melle meo: bibi vinū cū lacte meo. Istū profundū intellectū Ambrosius in sacra scriptura habuit. de quo sic d̄t Hiero. i lib. de. xij. doctorib⁹. Ambrosius sup p̄fundorū pinā rapt⁹ ⁊ aeris volucer q̄diu i p̄fundū igredit̄ fructū de alto capere ac rapere v̄.

¶ Ser. cxxx. De eodē ser. ij.

Fauus distillās labia tua spōsa. Cāt. iiij. In corpe mystico xp̄i vbi caput est xp̄s diuersa sunt mēbra. Nā oculi sunt apostoli totū mundum illuminantes. Manus sunt martyres in bello dei fortiter laborantes. Aures sunt confessores dei preceptis obe

gētes. Nares sūt ꝟginea puritatē odo re spirātes. Labia sūt doctores ꝛ p̄dica tores cibū ꝟbi dei a deo recipiētes, ꝛ po pulo ministrātes: ꝛ q: fetus Ambrosius fuit magnꝰ p̄dicator et doctor: ideo pre dicta ꝟba de eo cōuenienter exponi p̄nt. In quibꝰ ꝟbis tria priuilegia de ip̄o pro nuntiantur. Primū est: q: in doctrina sua fuit valde gratiosus, cū dicit. Labia tua. Ex his em̄ labijs mō exibant ꝟba ducentia peccatores ad cōtritionis amaritudinē Cantico.v. Labia eiꝰ distillantia myrrhā primam. Modo inflammātia bonos ad amorē. Cantico.iiij. Sicut vita coccinea labia tua. Mō verba verissima cōfirmā ria oēs in dei fide ꝛ dilectiōe. Prouer.xij. Labia veritatis firmium erit in ꝑpetuū. Ista autē verba de se nō habebat: s3 ab ore dei recipiebat. Hiere.xv. Si separa ueris preciosum a vili q̄si os meum eris. Fuerūt aūt labia eiꝰ quasi quidā fons dei ꝑm illud Prouer.xviij. Aqua ꝓfunda ꝟba ex ore viri torrens redūdās fons sa piētie. Ab isto aūt fonte in labijs siue suo ore tres magni riui emanauerūt. s. sapiē tie, doctrine et cōstātie. Eius autē sapien tia fuit ꝓfunda. Hiero: Ambrosius super profundorū pinnā raptꝰ ꝛc. Job. xxviij. Profunda quoq3 fluuiorū scrutatꝰ ē. Fuit a deo inspiratꝰ. Unde legit q̄ quidā he reticus vidit angelū ad aures Ambrosij loquētem, et ꝟba q̄ p̄dicabat populo re ferentem. Fuit ꝓ magno habitus: q: alij doctores eiꝰ ꝟba pro magna autoritate habebāt. Unde refert Augustinꝰ ad Jo uinianū: q̄ cum mater sua miraretur q̄ sabbato Mediolani non ieiunaret, ꝛ sup hoc Ambrosiū interrogasset, ille respon dit. Cum romā venio ieiuno sabbato, sic et tu in quā ecclesiā veneris eiꝰ morē ser ua: si cuiq3 nō vis scādalū esse nec quēq3 tibi. Et subdit Aug. Ego de hac s̄nia etiā cogitās ita semper eā habui. ac si eā cele sti oraculo recepeꝛi3. Scd̄o emanauit ab eo solida doctrina. Uñ Aug. de doctrina xp̄iana: doctor d3 agere vt ip̄e audiat intelligēter libēter ꝛ obediēter. Btūs igit Ambrosiꝰ audiebat intelligēter libēter ꝛ obediēter. Primo intelligēter q: doctrina eius fuit firma ꝛ solida. Uñ Hiero. dt de eo. Eiꝰ oēs sentētie fidei ꝛ ecclesie, ꝛ oīm virtutū firme sūt colūne. Ephe.iiij: Non sumꝰ puuli fluctuātes: nec circūferamur olvēto doctrine. Audiebat libēter: q: eiꝰ doctrina fuit placēs ꝛ pulchra: vñ dt Au gu. in libro de nuptijs ꝛ cōcupiscētia. Pe lagiꝰ heresiarcha sic laudat ambrosiū vt dicat btūs ambrosiꝰ ep̄s i cuiꝰ p̄cipue li bris romana lucet fides q̄ scriptoꝝ īter latinos flos q̄dā emicuit. Et Prouē. xxij; Appone cor tuū ad doctrinā meā q̄ pul chra erit tibi cū seruaueris eam. Audie batur obediēter: q: eiꝰ doctrina fuit effi cax ꝛ fructuosa: sicut p3 in btō Aug. quē tā virtuose cōuertit. j. Cor. iiij. Nō em̄ in sermone est regnū dei: sed in ꝟtute. Ter tio emanauit ab ipso fortis cōstātia que maxime in tribꝰ fuit. Primo in sustinēdo aduersa. Uñ dr in historia eccl'iastica. Im peratrix iustina cōturbare cepit ecclesia rū statū in quo bello murū ꝛ turrim vali dissimā pulsabat ambrosiū. Scd̄o in de fendēdo ecclesiastica iura. Unde cū impe rator quādā basilicam vsurpare vellet. Ambrosiꝰ sic r̄ndit. Noli grauare te im perator: nec putes te in ea q̄ dei sunt im periale aliquod ius habere: tributū ce saris vtiq3 nō negetur ecclesia dei est: ce sari vtiq3 non donet. Prius est vt animā mihi q̄ fidē auferas. Tertio in reprehē dendo principū vitia. Unde cum theodo sius imperator quosdā innocētes occidi mādasset. Ambrosiꝰ ipsum dure redar guit ab introitu eccl'ie ip̄m suspēdit ꝛ pu blicā p̄niam eidē iniūxit, Titū.ij. Argue cū oi imperio. Scd̄m p̄uilegiū est q: fuit in vita sua valde virtuosus: qd̄ notat cū dr. Fauus vbi est mel ꝛ cera. Distinguit aūt. Aug. lib. de ciuitate dei triplex genꝰ vite scilicet ociosam que consistit in ocio contemplationis: ꝛ est quasi mel. Actuo sam q̄ cōsistit in labore actiōis: ꝛ est qua si cera. Ipsi enim actiui sūt instar cere: de bent esse ductiles ad omne bonū. Et ex vtroq3 composita est quasi fauus. Prima autē vita sc3 contēplatiua cōsistit i deuo ta oratiōe: in diuinorū reuelatione: et in dei laudatiōe. Et ista tria ambrosius ha buit: sc3 deuotam oratiōnē. vnde dicit in hystoria ecclesiastica. Ambrosius aduer sus regine furorē nō se manu deffēdebat aut telo: sed ieiunijs ꝛ vigilijs sub altari

positus p obsecrationes defensorem sibi atq; ecclie dei parabat. Habuit diuinorū reuelationē: qz spiritū sctm̄ in specie ignis ⁊ in modū scuti ad se venientē aspexit. Fecit dei laudationē. vñ refert Aug. in lib. cōfes. q cū iustina ipsuz cū populo catholico intra ecclesiā cōclusisset. Ambrosi⁹ instituit hymnos ⁊ psalmos decātari ne popul⁹ meroris tedio cōtabesceret. Scđa vita scz actuosa cōsistit in carnis maceratiōe eleemosynarū largitiōe ⁊ vtili occupatiōe. Primū habuit ambrosius q̄ tante abstinētie fuit q quotidie nisi in sabbato ⁊ die dñica, et festis pcipuis ieiunabat. Scđm habuit: vñ respōdit imperatori: ⁊ est in decreto. Si a me peteret quod meum esset. i. fundū meū argētum meū: aut hmōi non refragarer: qz̄ omnia que mea sunt pauperum sunt. Tertiū habuit: qz semper aut predicabat scribebat aut orabat. Tertia vita. s. ex vtraq; composita consistit in obseruatione consiliorū. s. paupertatis, castitatis ⁊ humilitatis. Et ipse pauperē se fecit, qz fact⁹ episcopus oia pauperibus dedit: ⁊ virginitatē perpetuam conseruauit: humilitatē magnā habuit. Unde ipse dixit Ambrosius nescit inflari. Tertiū priuilegiū est: qz fuit in sua predicatiōe valde discret⁹, qđ notat cū dicitur. Distillans. i. diuersimode stillans. Nō eñ vna ⁊ eadē instructio est omnib⁹ facienda: sed sm qualitatē auditorū formanda: sic ostendit Gregori⁹ in lib. moral. dicēs. Sepe aliis afficiūt que aliis prosunt. Nā plerunq; herbe q̄ hec animalia reficiūt, alia occidunt et lenis sibilus equos mitigat catulos instigat: ⁊ medicamētū quod huic morbū imminuit: alteri vires iungit: ⁊ panis qui vitam fortiū roborat: paruulorū necat, et corde consonaz modulationē reddūt que vno quidē plectro: sz nō vno impulsu feriuntur. Ex quibus verbis habet q sermo dei est tanq̄ herba viridis dei, que animā confortat. Est tanq̄ sibil⁹ dei qui animā peccatorum ad deuz reuocat. Est tanq̄ medicamentū dei quod animaz infirmam sanat. Est tanq̄ panis dei q̄ animam famelicam satiat. Est tanq̄ plectrū dei: quod spiritualē melodiam generat.

¶ Ser. cxxx. De sctō georgio marty. F. j.

Induite vos armaturā dei, vt possitis stare aduersus insidias diaboli: qz nō est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinez ⁊c. Ephe. vj. Miles strennuus dz esse armis munitus: ⁊ ad hostes expugnādos semp parat⁹. Et qz beat⁹ Georgius erat miles dei: iō pzlo describit ab indutione armorū: cū dicit. Induite vos armaturā. Scđo ab expugnatiōe hostiū cū dr: qz non est nobis colluctatio. Habuit arma q̄ ponunt ex omni parte. Ephe. vj. s. loricā iustitie. Sicut eñ lorica ex oi pte munit: sic beat⁹ georgi⁹ fuit munit⁹ a dextris seruādo in psperis tēperātiā: a sinistris habēdo in aduersis patientiā: an picula precauendo retro dei beneficia memorādo. ¶ Secundo habuit gladiū spiritus, qđ est verbū dei. Istū autē gladiū habuit valde acutū p feruorē: ⁊ valde limatū p vite splēdorē: ⁊ aliqñ euaginatū aliqñ repositū p discretionem. Ezechie. xxj. Gladi⁹ acut⁹ est ⁊ limat⁹. Ut cedat victimas exacutus est, vt resplendeat: limatus est mucro ⁊ euaginat⁹. Tertio habuit galeā. Caput eñ est mēs: galea est spes eterne salutis: prime Thessa. v. Induti galeā spē salutis. Hebr. vj. Cōfugimus ad tenendā ppositā spem. Quarto dz assumere scutū fidei: dr autē fides scutū qz ibi constringuntur oia diaboli tela. Ephe. vj. In omnib⁹ sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Tū qz tm̄ in sinistra et nō in dextera. i. in presenti vita ⁊ non in futura. Tum qz est in deo in quo sūt tres anguli. i. tres psone: ⁊ tm̄ est vnum scutū id est vnus deus. Quinto dz assumere lāceā charitatis. Et autē charitas qua q̄s diligit deū ⁊ proximuz et ordinate seipsum, de quo triplici modo dr. Matt. xxij. Diliges dominum deuz tuū: quo ad primum: ⁊ pximū tuuz: quo ad scđm sicut te ipsum: quo ad tertiū. Iste sunt tres lācee quibus diabol⁹ vulneratur de quib⁹ dr ij. Regū. xviij. Tulit ioab tres lāceas: et fixit eas i corde absalō. Cū eñ diligim⁹

deum vulnerat diabol⁹ lancea inuidie. Cum diligimus proximum tūc vulnerat lancea iracūdie. Cū ordinate diligimus nosmetip̄os vulnerat lācea tristicie. Secūdo cōmēdat ab expugnatiōe hostium cū dr̄: q̄ nō est nobis colluctatio ꝛc. Ipse eñ quatuor hostes vicit: scꝫ diabolū, mūdū, corp⁹ propriū, ꝛ deū, q̄ intantū hostis noster dr̄ inq̄ꝫtum sensualitati nostre aduersat de quo dr̄ Mat. v. Esto consentiens aduersario tuo ꝛc. Primo ergo vicit diabolū qd̄ significatū est per draconē quē interfecit q̄ in flumine habitabat. Est eñ animal valde sitibundū. Sitim tñ suā tēperat trib⁹ modis. s. haustu fluuij, attractiōe vēti: ꝛ potu sanguinis elephātis. Cū eñ elephas habeat sanguinē frigidū: draco naturaliter sitit. Draco igit infernalis, qui nostraꝫ perditionem sitit ipsam sitim temperat per haustuꝫ fluuij. Per fluuiū intelligunt luxuriosi: qui semper de vitio in vitiū fluūt. Ezechie. xxix. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne, qui cubas in medio fluminū tuorū. Nō eñ cubat in medio fluuij hierusalē, sed egypti. i. immundarū mētiū. Hie. ij. Quid tibi i via egypti vt bibas aquaꝫ turbidā? Est tñ tāte audacie q̄ ꝛ sanctos absorbere conat. Job. xl. Habet fiduciā q̄ influat iordanis in os ei⁹. Secūdo eaꝫ temperat attractione venti. Hiere. xiiij. Traxerunt ventū quasi dracones. Auaricia eñ vētus dicit: q̄ animā nō satiat: sed inflat. Eccl. xl. ij. Quasi q̄ apprehendit vmbrā ꝛ sequit ventū. Tertio eā temperat sanguine elephātis. Per elephātē superbi intelligunt qui sunt docti ad preliandū: id est ad rixandum: ꝛ frangi quidem possunt: flecti autē nō possunt: hoꝝ eñ superbia diabol⁹ nititur. Job. xl. Hic etiā montes herbas ferunt. Secūdo vicit mundum, mundus eñ cōtra eum pugnauit grauia supplicia inferēdo. Inter ceteros eñ martyres tres fuerūt q̄ acriora supplicia passi sunt. s. laurēti⁹, vincentius ꝛ Catherina: sꝫ iste cū vincētio passus est equulei extēsionē totius corporis laniationē viscerū, effusionē ꝛ salis confricationē. Cum laurētio passus est in sartagine plumbi liquorem, ꝛ cum tali oleo assaretur. Et cū Catherina habuit rotaꝫ acutis gladijs vndiq̄ circūseptā. Ista aūt supplicia vincebat ꝑ patiētiā: et ideo nō poterat frangi. Hebre. x. Patiētia vobis necessaria est ꝛc. Per cōstātiā: ꝛ ideo non poterat superari. Eiusdē. xi. Fortes facti sunt in bello: per crucis efficaciā: et ideo nō poterat a diabolo ledi. Ezechielis. ix. Omnē autem super quē videritis thau non occidatis. Tertio vicit corpus ꝓpriū, quia ipsum morti tradidit ꝓpter xp̄m. Corp⁹ eñ est equ⁹ aie: vestimētum aie ꝛ dom⁹ aie. Null⁹ igit dꝫ timere exponere morti pigrū runcinū. i. corp⁹ corruptiōi subditū qui sperat recipere dextrariū. i. corp⁹ glorificatū. Phil. iij. Saluatorē expectamus dominū iesum christū q̄ reformabit corpus humilitatis nostre ꝛc. Nec dꝫ timere lacerationē vestis corrose. Job. iij. Quasi putredo consumendus sum et quasi vestimentū qd̄ comedit a tinea: qm̄ sperat indutionem vestis decore. Ps. Astitit regina a dextris tuis i vestitu deaurato ꝛc. Nec timere dꝫ destructionē dom⁹ ruinose: qm̄ sperat se habiturū habitationē domus eterne. ij. Corin. v. Scimus qm̄ si terrestris dom⁹ nr̄a huius habitationis soluat ꝛc. Quarto vicit deū. De⁹ eñ lꝫ sit op̄s: tñ a trib⁹ dimittit se vinci. Primo sua pietate viscerosa. Ozee. xi. Cōuersuꝫ est i me cor meū ꝛc. Isto mō ꝑmittit se vinci d̄eū ad beatū Georgiū. Uidens eñ ip̄m tā crudeliter laceratū pietate mot⁹ ad ip̄m venit: ꝛ dulciter cōfortauit. Scd̄o vincit a nr̄a oratiōe lachrymosa. Ozee. xij. Inualuit ad angelū ꝛ cōfortat⁹ est: fleuit ꝛ rogauit euꝫ. Isto mō se vinci ꝑmisit ab oratiōe sancti Georgij. Nā imminēte passiōe rogauit deū ꝓ illis q̄ ipsum inuocarēt. Et ecce vox ad eū venit q̄ sic veniret ꝛ fieret ꝓut postulauit. Tertio vincitur a morte sanctoꝝ victoriosa. Mat. xi. Regnū celorū viꝫ patit ꝛ violēti rapiūt illō. Isto mō btūs Georgi⁹ ꝑ suā passionē regnū celeste sibi rapuit: ꝛ ip̄ꝫ sibi ꝑpetuo acq̄siuit.

¶ Sermo. cxxxi. De eodē. sermo. ij.

Conculcabis leones ꝛ dracones ps. Sctūs Georgius draconē cōculcauit: qm̄ ip̄m interfecit per quam eius

conē significat diabol⁹. Sicut em̄ draco semꝑ insidiat elephāti, sic diabol⁹ viris sanctis. Circa aūt hec q̄tuor sunt videnda ꝑrio q̄re diabol⁹ ꝑ draconē significatur: ꝛ est rō: q: draco est animal valde nociuū. Nocet em̄ lingua ꝑ horribilē sibilū, dente per lethalē morsuz, flatu aerez inficiēdo, sic diabol⁹ nocet ꝑ sibiliū male suggestiōis. Judicū. v. Quar̄ habitas inter duos terminos vt audias sibilum gregū. i. demonū. Un⁹ termin⁹ est diabolus, q̄ sibilat malā suggestionē. Ali⁹ est mūd⁹ q̄ sibilat vanitatē, cupiditatē: ꝛ carnalē delectationē. j. Joh. ij. Omne qđ est in mūdo, aut est ꝯcupiscētia carnis ꝛc. Nihilomin⁹ tn̄ de⁹ sibilat pctōri ꝑ internaz inspirationē. Esaie. vij. Sibilabit dominus musce. Et tn̄ pctōr citi⁹ acq̄escit diabolo suggerēti ꝛ carni inficiēti: q̄ꝫ deo inspiranti. Secūdo nocet per morsum praue delectatiōis. Grego. Pri⁹ illicita suggerēs linguā extrahit post ad ꝺlectationē trahens dentem figit. Deutero. xxxij. Deuorabunt eos aues morsu amarissimo. Tertio nocet flatu venenoso ꝛ ignito praui scꝫ odij. Jn hoie em̄ est cōcupiscētia praua, ibi diabol⁹ imittit tētatiōes ignitas ꝛ sic ipellit ad operationes illicitas. Esa. liiij. Ecce ego creaui fabrū sufflātē in igne prunas. Quarto nocet caudā cōstringēdo fune praue ꝯsuetudinis. Apo. xij. Draco traxit cauda tertiā ꝑtez stellaꝝ. i. illos q̄ nec sunt actiui nec cōtēplatiui. Job. xviij. Jmmisit in rethe pedes suos. Qui em̄ ꝯm Greg. in rhete pedes mittit: nō cū voluerit eijcit: sic q̄ i pecca se deijcit: nō mox cū voluerit surgit. Scđo videndū est q̄re btūs Georgius et alij sancti viri ꝑ elephātē figurant. Nā scđm Aristotelē: Elephātes carēt felle: ꝛ iđ naturalr̄ sūt benigni. Fiūt autē seueri aut q̄n nimis ꝓuocant, aut q̄n amore feriunt, aut q̄n vino inebriati ad preliū acuunt. Sic ꝛ serui dei q̄uis sint mansueti: tn̄ debēt ēē seueri ad corripiēdū, maxie q̄n a peccatorib⁹ ꝓuocant, ex iniurijs deo illatis ps. zelaui sup iniquos pacē pctōꝝ vidēs. Scđo feruētes ad diligēdū. Ro. xij. Spiritu feruētes dn̄o seruiētes. Tertio cauti ad preliandū, ad qđ quidē acuunt q̄n memoria passiōis dn̄ice i

flammantur qđ significatū est. j. Machabeoꝝ. vj. vbi. s. dr̄. q elephantis ostēderunt sanguinē vue ꝛ mori ad acuendū illos in preliū. Christ⁹ em̄ fuit vua inquantū de vite ꝟginea nat⁹: ꝛ in patibulo crucis ei⁹ sanguis effusus est ꝛ fuit mortuus inquātū in passione denigratus. Tertio videndum est qualr̄ draco. i. diabol⁹ pugnat cum elephātibus. i. cum sanctis viris pugnat nanq̄ tribus modis. Primo excecando. i. lumē fidei auferēdo. j. Reg. xj. Jn hoc feriā vobiscū fedus: vt eruam omniū vestrū oculos dextros. Talis em̄ est inhabilis ad pugnandū: q: ei sinister oculus impeditur a clipeo; dexter ꝟo priuatur lumine suo. Et sicnec videtur qualiter ꝑcussus se ꝺfendat: sic ille qui amittit lumē fidei a diabolo quidē feriri pōt, se autem defendere nō potest. Secundo pugnat pedes elephantis cauda cōstringendo et inuoluendo: sic ad terram deijciendo: sic et diabolus cauda hominē inuoluit quādo ipsum tentationib⁹ irretituz ad peccādū deijcit. Joh. xviij. Tenebitur plāta ei⁹ laqueo vt exardescat contra eū sitis Tertio eius sanguinē bibendo. i. omnibus gratijs et meritis priuando. Job. v. Cuius messez famelic⁹ comedet: ꝛ ipsum rapiet armatus: ꝛ bibent sitientes diuitias eius. Quarto videnduz est qualiter elephantis vincūt draconē. Uincūt autē ipsum quatuor modis. Primo aquā cū rostro in eius faciem proijciendo, sic sancti viri diabolum vincūt, quando aquam lachrymarum in deum proijciunt. Jpsa em̄ oratio lachrymosa habet dyabolum expellere. Marci. ix. Hoc genus demoniorum in nullo pōt eijci nisi in oratiōe ꝛ ieiunio. Hꝫ ipsum submergere. Exo. xiiij. Submersi sunt q̄si plūbum in aquis vehementib⁹: habet ipsuz cōtribulare. ps. Cōtribulasti capita draconum in aquis. Secundo caput ei⁹ conterēdo. Elephas em̄ caput ipsius draconis cū plāta cōterit: ꝛ tūc draco terribilē sibilū emittit. Michee. j. Faciā plāctū velut draconū: iste est secūdus mod⁹ vincēdi diabolū. s. caput sue suggestiōis cōterere. Gene. iij. Jpsa cōteret caput tuū. Q̄n em̄ caput conterit: tūc virt⁹ dyaboli a fundamētis euertit. Abac. iij. Percus

stiti caput de domo impij ec. Qñ vo ꝯter-
ritꝰ tūc draco cū cauda sue suggestionis
hoīem ad terrā trahit ꝛ surgere nequit.
Threñ.j. Dedit me dñs in manu de qua
nō potero surgere.s.ꝑ meipꝫ. Tertio dor
sum opponēdo: diligēter eñ vētrē custo
dit ꝛ dorsum opponit. Uēter eñ est ipsa
sensualitas quā draco appetit. Hiere.l.
Uētrē suum repleuit temeritudine mea.
Dorsum nostrū est ipse xp̄s in q̄ꝫ tū pctā
nostra ꝛ vulnera nostra suscepit ꝛ porta
uit. Debet igiť hō a diabolo sensualita-
tē suā abscōdere xp̄i passionē opponere
in qua fuit dorsum nr̄m. Esa.liij. Dñs po
suit sup eū iniquitatem oīm nostrum. Et
scutū nr̄ꝫ. Threñ.iij. Dabis eis scutū cor
dis laborē tuū. Et añmurale nr̄m. Esai.
lvj. Saluator poneť in ea murus ꝛ ante
murale. Quarto eñ vicit molle corporis
opprimēdo. Sepe eñ cōtingit ꝙ cū dra-
co cauda stringēdo pedes elephātis ad
terrā trahit ipse eñ elephas sup draco-
nē cadēs mole corpis ip̄m iꝫ extinguit. Et
iste est quartus modꝰ vincēdi.s.ꝑ passio
nē diabolꝰ eñ martyrē ad terrā trahit ꝑ
mortē corporis sꝫ martyr demonē vincit
ꝑ victoriā passionis. Hier.xlvj. Fortis
impegit in fortē, ꝛ ambo pariter corrue-
runt. Cadit diabolꝰ: qꝛ maiori pena con
stringiť. Cadit martyr quā: ū ad corpus
sed eius animam in celo coronatur.

¶ Sermo.cxxxij. De eodem Sermo.iij.

Labora sicut bonꝰ miles iesu xp̄i.ij. Thim.ij. Uerū ꝛ legiti-
mū militē tria faciūt.s. sedulitas in operando:
strenuitas in preliando
ꝛ fidelitas in obsequēdo: qñ scꝫ ꝛ sedule
laborat ꝛ strenue pugnat ꝛ dño suo fide
liter militat. Ista tria notanť in verbis p̄
missis q̄ l btō Georgio fuerūt. Primū est
sedulitas in ope cū dr: labora. Ipse eñ se
dule laborauit p̄dicādo, Idola destruē-
do, ꝛ pplm ꝯuertēdo. Sūt eñ tria q̄ indu
cūt militē ad bñ laborādū. Primū est cō
sideratio laboris i rege. Rex eñ xp̄s sp
fuit in labore i īfantia sua: qꝛ fugit in egy
ptū. In iuuētute sua, qꝛ cōtinue p̄dicauit
ꝛ in morte sua, qꝛ penas sustinuit: Uñ dr
cū propheta. Paupꝫ suꝫ ego, ꝛ i laboribꝰ
a iuuētute mea ꝛc. Scd̄m est cōsideratio
cōditionis in milite. Nomē eñ, militis no
men est laboris ꝛ exercitij. Job.vij. Mili
tia est vita hoīs sup terrā. Uñ dictū fuit
cuidā militi.ij. Thim.iiij. Tu vo vigila, i
oībꝰ labora. Tertiū ē ꝯsideratio magni-
tudinis in mercede.j. Cor.iij. Unusq̄sq
ꝓpriā mercedē accipiet fm laborē suū.
Sap.iij. Bonorū laborꝫ est gliosus fru-
ctus. Scd̄o notať strenuitas i pugnā de
cū dr. Sicut bonꝰ miles. Strenuū aut
militē tria faciūt.s. robur virtutis: sciētia
artis: ꝛ copia armature conuenietis. Ro
bur aūt virtutis in tribus cōsiderať. De
bet eñ habere robustū animū ad aggre-
diēdo iō formidolosi de prelio eiciunť:
vt habetur. Deutero.xx. Istū robustum
animuꝫ habuit beatus Georgius, qui in
medio hostiuꝫ exiliens exclamauit. O dij
gētiū demonia: dñs aūt celos fecit.
Secūdo debet habere manū robustā ad
feriendum. Geñ.xlix. Manus tua in cer
uicibus inimicorū tuorū. Istam robustā
manū etiā habuit georgius qui ceruiceꝫ
draconis q̄ diabolū figurabat manu am
putauit propria. Tertio debet habere ro
bustū dorsum ad sustinēdū: sicut habuit
sanctus georgius qui multa tormenta su
stinuit cōstāter. p̄s. Sup dorsum meū fa-
bricauerūt peccatores. Secūdū quod fa
cit militē strenuū est scientia.s. artis mi-
litaris. Ista sciētia acquiritur aut ꝑ alie-
nam eruditionem: scꝫ sacrā scripturam.
Ephes.vj. Accipite armaturā dei. Autꝰ ꝑ
frequentem militātium consideratioñeꝫ
scꝫ christi ꝛ militū eius. Jacobi.v. Suffe-
rentiā Job audistis ꝛ finem domini vidi
stis. Per crebrā congressionē: scꝫ cū dia-
bolo Judicum.iij. Dereliquit dominus
gentes vt erudiret in eis israelem. Eccle
sia.xxxiiij. Qui nō est tētatꝰ quid scit ꝛc.
Tertium qđ facit strenuū militeꝫ: est ha
bere copiā armature cōueniētis. Habuit
eñ beatus georgiꝰ quatuor armaturas
scꝫ fidē tāq̄ꝫ scutū: qꝛ fidē Christi constan
ter confessus est. Ephes.vj. In omnibus
scutū sumētes fidei. Spem tāq̄ꝫ galeam
Tradidit enim corpꝰ suum ad mortē ds
sperās ꝙ ipsum reciperet glorificatum.
Uerbū dei tanq̄ꝫ gladiuꝫ per quā bonos
vulnerabat

vulnerabat ad amorē, et malū incidebat ipsorū euacuando idololatriā et errorē. et bona opera tāq̄ loricā: quia oīa terrena bona deseruit, et dei et proximi obsequio se mācipauit. Tertio notatur fidelitas in obsequendo, cū dicitur. Christi iesu. Ille enim est miles iesu christi: qui certat pro honore iesu christi et talis legitime certat. ij. Thimo. ij. Nō coronabitur nisi q̄ legitime certauerit. Legitime autē certat, q̄ certātiū regulā obseruat que hz quatuor capitula. Primū est vt ad oībus nociuis: id est peccatis et terrenis abstineat. j. Corinthi. ix. Omnis enim qui in agone contendit ab omnib⁹ se abstinet. Secūdū est vt non segniter: sed fortiter. pugnet. Ibidē. Sic pugno nō quasi aerē verberās. Tertiū est vt vsq̄ ad mortē in certamine perseueret. Eccli. iiij. Usq̄ ad mortē certa pro iusticia. Quartū est vt l' certam ne non suū: sz dñi honorē intendat. Istud seruauit Joab ad dauid dicens. ij. Regum. xviij. Congrega reliquā partem populi etc. Et infra ne nomini meo ascribatur victoria. Ista quatuor capitula seruauit georgi⁹: qz oīa terrena cōtēpsit: et fortiter dimicauit: et vsq̄ ad mortē in prelio stetit: et dei honorē in oīb⁹ obseruauit.

¶ Sermo. cxxxiij. De sancto Marco euangelista. sermo. j.

Obuiauit illi quasi mater honorificata. Eccli. xv. Sapientia diuina ingrētibus se obuiā vadit et se desiderātib⁹ seipsaz infundit. Hoc modo diuina sapia btō marco obuiauit: et in oīb⁹ suis vijs sibi occurrit. Fecit enim sex vias, tres in vita et tres alias post vitā. Prima est qua iuit romam vbi secutus est petrum tanq̄ ouis patrem et et pastorē suum: tanq̄ discipulus magistrū suū et tāq̄ fili⁹ prēm suū. Et ibi diuina sapia sibi obuiauit: sz Hiero. in lingua greca euāgeliū ibi scripsit, put ab ore magistri sui petri audiui. Qz enim aliqñ testimoniū ferē de visu, aliqñ de auditu: iō xp̄s sm Aug. duos testes hr̄e voluit de visu. s. mattheū et ioānē: et duos de auditu. s. lucā et marcū. Scda via est: qz iuit aq̄legiā,

et ibi sapia diuina sibi obuiauit: qz tria magna bñficia ibi fecit. Primū qz prim⁹ eis lumē isudit diuinū, ex eo q̄ prim⁹ eis fidē predicauit. Scdm est, qz magnū eis reliquit thesaurū. s. volumē suū, qd rome in lra greca ibidē cōscriptū in lingua latina cōscripsit: qd q̄dē vsq̄ hodie reseruatur. Tertiū est: qz specialē eis dimisit patronū. s. sctm hermagorā quē ad fidē cōuertit, et eis in epm ordinauit q̄ ibi specialis patron⁹ hr̄. Tertia via est q̄ iuit in alexādriam et ibi sapia diuina sibi obuiauit. Ibidē enim fuit in patriarchā cōsecratus. Prim⁹ missam ibi celebrauit: et ibi monasticā religionē instituit. Nā sicut dr̄ Philo. Maximā mltitudinē in alexādria adunabat in fide, et deuotiōe, et cōtinētie obseruatiōe. Uñ ait petr⁹ damianus. Tātā ei de⁹ grāz apud alexādriā prerogauit, vt oēs q̄ tūc ad fidei rudimēta cōfluerent, mox p cōtinētiā, ac toti⁹ scte cōuersationis instātiā tāq̄ ad monastice cōuersationis fastigiū euolarēt. Ad ista aūt inducebat eos p tria: sicut ibidē dr̄. s. p verba: per exēpla, p miracula. Mat. vlti. Illi aūt pfecti pdicauerūt: ecce verba. Dño cooperante: et sermonē cōfirmāte: ecce exēpla sequētib⁹ signis: ecce miracula. Post mortem aūt ei⁹ tres alias vias fecit. Una via est qua ei⁹ spūs in celū ascēdit: et merito qz existēs in terra iam erat in celo ascriptus: supnis ciuib⁹ associat⁹, et eterne pacti cōiunct⁹. De duob⁹ primis dixit ei angel⁹: ecce nomē tuū in celo scriptū est: sociusq̄ fact⁹ es supnarū virtutū. de tertia dixit ei xp̄s. Pax tibi marce euangelista me⁹: noli timere, ego enim tecū sum. Scda via est q̄ cū corpore in italiā rediit, vñ petrus damian⁹. Btā ē alexādria triūpha li hui⁹ sanguine purpurata, felix et tu italia corporis ei⁹ thesauro diues effecta. Ei⁹ aūt corp⁹ cū venetias trāsferret fuit odore mirabili circūfusum: multis in via miraculis declaratū, nūc est in loco pulcherrimo collocatū. Erat enim alabastrū dei: et iō debuit odorē diffundere. ij. Corinth. ij. Odorē notitie sue manifestat p nos in oī loco. Et lucerna pph: et ideo debuit se manifestare. Mat. v. Neq̄ accendūt lucernā et ponūt eā sunt modio. Erat gēma dei et iō debuit in loco pulchro ma

Marcū assume
⁊ adhuc tecū. Est enim mi
hi vtilis in ministeriū. ij.
Thimo. vltimo. In eo q̄
paulus vas electionis ad
tertium celū raptus btm̄ marcū sibi vtilē
in ministerio p̄dicationis asseruit: manife-
ste ostēdit q̄ꝫ ꝓfundus fuerit in diuina sa-
piētia q̄ꝫ gratiosus in doctrina q̄ꝫ ꝑfectus
in vita. Eius aūt grās ⁊ p̄rogatiuas btūs
Hieronymus in quadā glosa sup marcum
breuiter enumerat dicēs. Marcus euāgeli
sta seminat post mattheū. fremit vt leo vo
lat vt aquila dicit vt homo: imolat vt sa
cerdos, irrigat vt flumē, florescit vt ager
feruet vt vinū. Prima igr̄ p̄rogatiua est
qr post mattheū seminauit: ex eo q̄ post
illū suū euāgeliū scripsit: ⁊ eius euāgeliū
abbreuiauit. Istud aūt semen sicut ipse di
cit fructificauit. Primo quidē herbā dei-
de spicā deinde plenū fructū in spica, id
est sm̄ glosam, timorem, penitentiam et
charitatē. Herba em̄ signat timorē qr si-
cut herba est principiū spice: sic timor est
principiū noue vite. Prouer. ix. Pricipiū
sapiētie timor dn̄i. Spica q̄ aspera ⁊ ple-
na granis significat penitētiā amarā, q̄
est plena meritis bonis, plenus fructus si-
gnificat charitatē. Rom. xiij. Plenitudo
legis est dilectio. Scda p̄rogatiua est qr
fremuit vt leo: fremitus em̄ leonis terrorē
immittit aīalibus facit eis gressum figere,
⁊ leōculos ad vitā restituit. Sic ⁊ doctri
na marci q̄ p leonē significatr̄ p̄sumptuo-
sis terrentr̄ p cōminationē pene. Unde di-
citr̄. cap̄. xiij. Ue pregnātibus ⁊ nutriētibus
in illis diebus. Pregnātes sunt q̄ bona ꝓ-
posita cōcipiūt sꝫ ea p bona opera pare-
re negligūt nutriētes sunt q̄ se i pctīs nu
triūt. ⁊ de dei miam ipunitatē sibi ꝓmit
tūt Leues stabiliuntr̄ p firmitatē cōstātie:
vn̄ tales reprehēduntr̄: cū dr̄ ca. iiij. Non
hn̄t radices i se: sꝫ tēporales sunt. Mor-
tui ad vitā resuscitātur. Jo. vj. Uerba q̄
ego loquor vobis spūs ⁊ vita sunt. Ter-
tia p̄rogatiua est: qr volat vt aqla vola-
uit quidē in celū per pennā timoris. p̄s.
Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe ⁊c.
In infernū per pennā timoris. p̄s. Ascē-
dunt vsq̄ ad celos: ⁊ descēdūt ad abys-
sos. Uolauit p mūdū per pennā euāgeli
ce p̄dicationis. Esa. lx. Qui sunt hi q̄ vt
nubes volāt ⁊c. Et ostēdit xp̄m volasse
sup pēnas hierarchie celestis. p̄s. Ascen
dit sup cherubin ⁊ volauit ⁊c. Quarta p̄
rogatiua est qr dicit vt hō. Sapiam quī-
dē euāgelicā dedicit a xp̄o p inspiratio
nē. Eccli. xv. Impleuit eū dn̄s spū sapiē
tie et intellectus. A petro per eruditionē
qr fuit eius auditor deuotus. A mattheo p
sui euāgelij abbreuiationē: qr fuit eius ab
breuiator discretus. Nō fuit ergo mirū si
tāta sapiētia fuit plenus qr eā didicit ab
illo q̄ est fons sapie. Eccli. j. Fons sapiē-
tie verbū dei in excelso, ab illo q̄ est clauī
ger sapiētie. Mat. xvj. Tibi dabo claues
regni celorū. Et ab illo q̄ fuit calamus sa-
piētie. p̄s. Lingua mea calamus scribe ⁊c.
Quinta prerogatiua est: qr imolat vt sa-
cerdos. Primo qr xp̄m esse imolatū ostē
dit p passionē: qr ipsam diligēter ꝓsecu-
tus est. Eph. v. Tradidit semetip̄ꝫ ꝓ no
bis oblationē ⁊ hostiā deo. Scdo qr se-
ip̄m imolauit p mortificationē. Colo. iij.
Mortificate mēbra vestra q̄ sunt sup ter
rā. Tertio qr vngulā diuisit p discretionē
⁊ ruminauit p meditationē: ⁊ idō fuit aīal
mūdū ⁊ immolationi aptū. Leuit. xj. Om
ne qd̄ hꝫ diuisam vngulā ⁊ ruminat i pe
coribus comedetis. Sexta p̄rogatiua est
qr irrigat vt flumen. Dicit aūt Hieron.
in glosa sup marcū. q̄ q̄tuor sunt qualita
tes: de q̄bus scta euāgelia cōterūtur. scilꝫ
precepta, mādata, testimonia, ⁊ exēpla.
His quatuor fluminibus euāgeliū marci
ecclesiā dei irrigauit sꝫ p̄ceptis qn̄ a ma
lis nos abstinere cōmonuit. cap̄. viij. Ui
dete ⁊ cauete a fermēto herodis. Māda
tis qn̄ ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi nos idu
xit. ca. xij. Diliges dn̄m deū tuū ex toto
corde tuo ⁊c. Testimonijs qn̄ pr̄is testi-
moniū p filiū itroduxit. cap̄. j. Uox fctā
est de celo: tu es filius meus ⁊c. Exēplis: qn̄
xp̄s exēplo pueri nos ad hūilitatē indu
xit. vt hr̄ cap̄. ix. Septima p̄rogatiua est
qr florescit vt ager. In suo em̄ euāgelio
tāq̄ꝫ i agro sunt diuerse herbe medicina-
les q̄dā valētes cōtra morbū auaricie.
cap̄. iiij. Erūne seculi ⁊ deceptio diuitiaꝝ
suffocāt v̄bū. Alie valētes cōtra morbū
luxurie. ca. ix. Hoc genus demonioꝝ nō est

rationē. Juxta illud Hebre.xj. Fide celebrauit pascha ꝛ sanguinis effusionē. Clamat ad locū sue passionis: petēs sui sanguinis reuelationē. Esaie.xxvj. Reuelabit terra sanguinē. Terra enim suū sanguinē reuelauit: quādo sanguine suo aspsa multis sanitatē dedit. Quarto attenditur iste modus ꝗ̄tū ad volūtariam perpessionē: christus enim volūtarie passus est. Esa. liij. Oblatus est qꝛ ipse voluit: ꝛ nō aperuit os suum. Nō enim aperuit os suū ad maledicēdū vel murmurandum. Aperuit autē os suū ad indulgēdum qn̄ dixit. Pater dimitte illis ꝛc. Ad suū spiritum recōmendandū: quādo dixit. Pater in man⁹ tuas ꝯmēdo spiritū meū. Ad veritatē pficiēdū: quādo oia legalia ꝯsummata esse profess⁹ est dicēs. Cōsummatū est. Similiter ꝛ petrus nō aperuit os suum vt malediceret vel murmuraret. Aperuit tamen quia pro suis occisoribus exorauit quādo spiritū suum in manibus dei recommēdauit dicēs. Jn manus tuas dñe cōmēdo spiritū meū: qꝛ veritatē fidei ꝓfessus fuit dicēs. Credo in deum patrem omnipotentē ꝛc. Quinto attēdit̄ iste modus ꝗ̄tū ad liberalē distributionē. Christus em̄ in morte suum testamētum fecit: quo liberaliter bona distribuit. De q̄ sic dicit Ambro. Auctor hūani generis i cruce existēs pietatꝭ officia diuidebat: psecutionē aplis pacem discipulis corpus iudeis. patri spiritū ꝟgini paranimphū, latroni paradisum, peccatorib⁹ infirmuꝫ, christianis penitentib⁹ crucem penitētie delegauit. Christus igit̄ tanꝗ̄ diues multa ꝛ magna legata dimisit. Petr⁹ aūt tm̄ tria legata minuta habuit: scꝫ res tēporales corpus ꝛ animā, ꝛ oia xp̄o dedit. s. res tēporales p ipso omnia cōtemnēdo, corpus morti exponēdo: ꝛ animā sibi recōmendādo. Sexto attēdit̄ iste mod⁹ ꝗ̄tū ad aie cruciationē. Aia em̄ xp̄i in suo corpore fuit cruciata valde. De ipsa em̄ aia vbi sit i corpore hois q̄tuor sunt opiniones ꝛ fuerūt. q̄dā dixerūt eā esse i capite. q̄dā i sāguine. q̄dā i corde: ꝛ q̄dā in toto corpore: ꝛ in qualibet pte ei⁹. Jdeo in de aiam xp̄i cruciauerūt i capite. s. qn̄ spinis ipm̄ coronauerūt. Jn sanguine qn̄ eius venas aperuerūt. Jn corde qn̄ iuxta cor lanceā infixerūt. Et i toto corpore qn̄ ipsum ad columnā flagellauerūt. Jn his quatuor locis anima beati petri fuit similiter cruciata. s. in capite quādo est ibi diris vulnerib⁹ ꝑcuss⁹. in corde: qn̄ i latere est trāsfossus. Jn sanguine qn̄ de latere ꝛ capite eius sanguis est effusus. Et in toto corpore quādo ieiuniis ꝛ vigiliis fuit in corpore maceratus.

¶ Sermo.cxxxviij. De eodem. Sermo.ij.

Si q̄s vult venire post me abneget semetipsum ꝛ tollat crucē suam ꝛ sequatur me. Luc.ix. Miles em̄ q̄ vult ire post regē ad preliū debet in omībus sequi volūtatem regis: dꝫ portare vexillū regis: ꝛ dꝫ sequi in oibus opera regis. Beatus igit̄ petrus miles egregius volēs ire post regem xp̄m ad bellādū cōtra carnē mūdū ꝛ diabolū volūtatē suam voluntati christi postposuit. Jdeo abneget semetipsuꝫ. Secundo vexillū christi, id est mortificationē carnis portauit. Jdeo dicit. Tollat crucem suam. j. Cor. iiij. Sēper mortificationē in corpore vestro circunferētes ꝛc. Tertio ipsum in omnib⁹ operibus imitatus fuit. Jdeo dicit̄. Et sequat̄ me. Et sic patet ꝙ beat⁹ petrus magnā in vita habuit perfectionē: ꝛ multā corpori suo intulit mortificationē ꝛ christi habuit similitudinē ꝛ imitationē. Primo igit̄ habuit magnam vite perfectionem. cum. dicitur Abneget semetipsum. Huius autem testimonium habuit a superiorib⁹: inferioribus: ꝛ mediis. A superioribus quidem, id est a sancta trinitate. prime Joannis. v. Tres sunt q̄ testimoniuꝫ dāt in celo. s. pater, ꝟbum, ꝛ spiritussanctus. Et tres sunt qui testimoniū dant in terra, spirit⁹, aqua, ꝛ sanguis. ipse enim fuit celestis celestia cōtēplando. Et fuit terrestris: terrestria hominibus predicādo. Sibi igit̄ celesti testimonium dedit patris potētia in miraculis filij sapiētia in doctrinis spiritussancti bonitas in virtutibus ꝛ donis quibus euꝫ perfecte impleuit. Sibi terrestri testimoniū dedit spiritus sapiētie salutaris: quā gratiose diffudit aqua inno

ctie baptismalis quā semꝑ suauit. Et sā guis passiōis triūphalis quā pro christo sustinuit. Secūdo habuit testimoniū sue sanctitatis ab oib⁹ elemētis. eius sanctitatē ignis cognouit quādo lampades accēdit. Cognouit aer quādo obscuritas in claritatem versa est. Cognouit aqua quando mare tranquillitatem accepit et quādo tactu suarum reliquiarum aqua cōsecrata multas infirmitates fugauit. Cognouit terra q̄ suo sāguine rubicata multis infirmis subuenit. Tertio testimonium habuit a medijs, id est ab hoib⁹ q̄ sunt medij. Inter creaturas supiores .i. angelos infimas .i. ipsa elemēta. Et hoc in multis bñficijs sanitatū: que eius meritis acceperūt. Secūdo corpori suo magnā intulit mortificationē: cū dicit Tollat crucem suā. Col. iij. Mortificate mēbra vestra .i. viciose passiones q̄ sunt in mēbris. q̄ quidē viciose passiones: vt dicit Greg. Fuissem⁹ in examerон trib⁹ de causis nobis adueniūt scilicet ex mala educatione ex mala corporis habitudine ⁊ ex vicio ignorātie. Qualiter aūt curent ostēdit in sequētib⁹ dicens. Curant mali mores bona consuetudine. mala habitudo bona exercitatione: ignorātia studio discipline. Primo igitur adueniūt ex mala educatiōe. Prouerbiorū. xxij. Adolescens iuxta viam suā: etiam cum senuerit non recedet ab ea. ex ista autem causa nō fuerūt in beato Petro: q᷑ in sua adolescētia fuit sancte educatus eo ꝙ tūc ordinem predicatorū etiam fuit ingressus. Secundo adueniūt ex mala corporis habitudine. Sanātur autem bona exercitatione. Qui enim ex mala habitudine corporis sentit se inclinari ad luxuriā debet exercitari circa ieiunia. Qui ad auaritiā se sentit inclinari: ⁊ debet se circa elemosinas exercitare. Et q̄ ad superbiā se debet ad orōnes exercitare. ex ista igit secūda causa viciose passiones in eo non fuerunt: quia exercitauit se circa ieiunia corpus suum macerādo. Circa liberalitatē: omnia tēporalia cōtemnēdo ⁊ dimittēdo Circa orationes: diē primo: ⁊ noctē deo tribuendo. Tertio adueniūt ex ignorātia Esa. v. Ue nobis qui dicitis malum bonū ⁊ bonum malū. Ex ista autem causa non poterunt in ipso viciose passiōes prouenire q᷑ diuinam sapientiam habuit tā vetus q̄ nouum testamentū elegāter sciuit. Mat. xiij. Silis est homini patrifamilias qui profert de thesauro suo noua ⁊ vetera. Tertio habuit christi similitudinem ⁊ imitationē: cū dr. Et sequat me. Secut⁹ est autem ipsū. Et hoc q̄tū ad tria. p̄mo enim q̄tū ad statū. xp̄s enī fuit ꝟgo martyr ⁊ predicator. Cant. v. Dilectus me⁹ candidus ⁊ rubicūdus electus ex milibus. ⁊ isto triplici statu fuit beatus Petr⁹ Ideo i eius morte triplex miraculum apparuit. s. miraculū luminis q᷑ fuit p̄dicator lucidus. Lampades enim diuinitus fuerunt accēse. Miraculum sanguinis: q᷑ fuit martyr preciosus: quia terra suo sanguine rubricata multis sanitatē dedit, et miraculū columne celestis: quia fuit virgo angelicus. Nā super locū sue passionis luminaria de celo descēdētia ⁊ ad celum ascendētia visa fuerūt. Secundo imitatus est eū. q̄tū ad habitū xp̄s enī habuit vestes albas. Apoca. iij. Ambulabūt mecum i vestibus albis. Rubeas. Esaye lxiij. Quare rubeum est vestimentū tuū? Deauratas ⁊ varias. ps. Astitit regina .i. christi anima a dextris tuis ⁊c. similiter et Petrus habuit vestes albas p ꝟginitatē quā seruauit. Rubeas p sanguinem quē effudit varias per diuersas ꝟtutes quas habuit. Et deauratas p charitatē dei ⁊ proximi q̄ flagrauit. Tertio est imitatus eū q̄tum ab obitum. Sunt enim q̄ moriūtur i xp̄o id est i fide ⁊ passiōe christi. Apoc. xv. Beati mortui qui i domino moriūtur. Quidā cum xp̄o i cruce scilicet penitentie christi. Gal. v. qui autem sunt christi carnem suam crucifixerunt ⁊c. quidam propter christum .i. proter defensionē fidei christi. Eccl. iiij. Pro iustitia agonizare pro anima tua ⁊c. Isto triplici modo mortuus est petrus. s. in christo .i. in fide dei xp̄i confessione. Unde cū iter ficeret simbolum fidei ꝓtulit. Cum xp̄o .i. i cruce dure penitētie q᷑ triginta annis se i ordine afflixit. Et propter christū .id est propter christi fidei defensionē. Phil. p. i. Uobis datum est pro Christo non solum vt in eum credatis sed etiā vt pro illo patiamini.

¶Sermo.cxxxviij. De sancto Jacobo minore apostolo. Sermo.j.

Hec dicit dñs formans te ab utero auxiliator tuus: noli timere serue meus iacob rectissime quem elegi. Esa.xliiij. Ista verba dicta de iacob patriarcha: de iacobo apostolo exponi possunt. In quib⁹ verbis ostenditur q̄ commendabilis fuerit in sua natiuitate in vtero in sua vita in mundo et in passione in tormēto. Nam in vtero fuit sanctificat⁹. ideo dr. Formās te ab vtero: sicut em̄ dicit egesipp⁹ ⁊ hier. in lib. de viris illustribus ⁊ in hystoria ecclesiastica: ipse ex matris vtero sanctificat⁹ fuit. Ista aūt gratia triplicē effectū sanctificationis in xp̄o operata est. Prim⁹ est q: ipsum ab originali purgauit. Hier. j. Anteq̄ exires de vulua sanctificaui te. Scd̄a est q: ip̄m a mortali cōseruauit. Licet em̄ dicat̄ q̄ i passione xp̄i oēs apostoli mortalit̄ peccauerit: tamē forte ab illa generalitate est iste excipiēdus, tū q: in vtero fuit sanctificatus ⁊ sanctificati in vtero cōfirmātur i bonorum q: scd̄m hieronimum de viris illustrib⁹ in parasceue se voto astrinxit q̄ nō comederet donec ipsuz resurrexisse videret. Ad quid enim se voto astringeret nisi de resurrectione fidē indubiam haberet? Terti⁹ effectus est q: in eius carne fomitem debilitauit ⁊ refrigerauit. Ecclesia. xviij. Nōne ardorem refrigerabit ros.i. gratia sp̄ussancti. ⁊ propter istuz triplicē effectū dr iacobus frater domini. Jacob⁹ iustus ⁊ virgo perpetuus. Nam inquātū fuit a peccato originali mundus pōt frater domini appellari: quia sicut domin⁹ in vtero matris fuit sanctificatus. Inquātum fuit a mortali ɔseruat⁹ dicit̄ iustus. Sap.x. Sciuit iustū ⁊ cōseruauit sine querela deo. Inquātū fomes debilitatis i eo fuit virgo perpetu⁹ dr. Nā secundū Hieronymū ipse in perpetua v̄ginitate extitit. In cuius signū semper syndōe mūda vtebatur. Prouer.xxv. Aufer rubiginē de argēto et egredietur vas purissimū. ablata est a beato iacobo rubigo pcti originalis per sanctificationē mortalis per cōuersationē fomitis p debilitationē. Et sic fact⁹ est totus purissimus ⁊ totiq̄ sanctus. Secundo cōmendabilis est q̄tum ad vitam in mundo. cū dr: rectissime quem elegi. Ipse enim fuit rectissimus q̄tum ad vite perfectionem. Et fuit elect⁹ in apostolicā dignitatem. Eius aūt sanctitas atq̄ pfectio in tribus apparet. Primo q: fuit multe austeritatis ⁊ abstinētie q̄ ad seipsum sicut d. cit Egisippus ⁊ hieronym⁹ de viris illustribus. vinum et siceraz nō bibit: carnes nunq̄ manducauit: nouacula sup caput eius nō ascendit: balneo vsus non fuit Judi.xiij Ab infantia sua ⁊ matris ex vtero quicquid ex vinea nascitur non comedit ⁊c. Secundo fuit multe deuotiōis ⁊ gratie quo ad deū: q: totiēs in oratiōe genua flectebat vt callos in genubus sicut in calcaneis habere videretur. Unde dicit Hieronymus de viris illustribus q̄ fixis genub⁹ deuz pro populo deprecebatur intantuz vt camellorū duriciam eius genua traxisse viderent̄. Tertio fuit multe dignitatis ⁊ reuerētie quo ad primuz. Nam in multa reuerent a ipsum apostoli habuerūt Quia sicut dicit Hiero. Ipsum in episcopū hierosolymis elegerūt ⁊ sicut dicit Anaclet⁹ papa: ⁊ habetur in decreto Petrus. Jacob⁹ maior, ⁊ Johānes ipsum ordinauerūt ⁊ cōseruauerūt. Ip̄m in reuerentia habuerunt iudei quia sicut dicūt Egisippus et Hierony. solus inter apostolos: ⁊ propter nimiā suam sanctitatem pmittebat̄ intrare in sancta sanctorum non quidē ad immolandum sed ad orandum. Ipsum namq̄ in reuerentia habuerūt singuli ⁊ vniuersi: quia sicut dicit Hiero. de viris illustribus tāte reuerētie ⁊ sanctitatis in populo extitit vt fimbriā vestimenti eius certatim tāgere cuperēt. Mar.vj. Rogabāt eum vt fimbriā vestimenti eius tangerēt. Et ideo apostoli et omnes alij eū in tanta reuerētia habuerunt q̄ frater domini dicebat̄. Et hoc triplici de causa.s. ppter similitudinē: quia facie simillim⁹ fuit: ⁊ propter cognationem: q: ⁊ mater sua fuit soror matris xp̄i ⁊ pater matris sc3 Cleophas fuit frater Joseph. q̄ fuit pater xp̄i putatiu⁹: ⁊ propter sanctificationē q̄ habuit in vtero: ⁊ sanctitatē quam habuit in mundo. Ter

nis qr tota suauissima est. Esaye.li. Gaudium τ leticiam obtinebunt τ fugiet dolor τ gemitus. tertio in patre notatur omnium bonorum sufficiens et plena perfectio cũ dicitur. Et sufficit nobis Uere sufficit: qr in paterna visiõe omnia bona habentur. Unde cum moyses faciez dei sibi peteret ostendi: dominus sibi respondit Ego ostendam tibi omne bonum vt habetur Exodi.xxxiij. Et quo colligitur ꝙ ex paterna visione omne bonum habetur. Omne autem bonum tria importat scilz omnium bonorum cõgregationem τ possessionem. Sap.vij. Uenerunt mihi omnia bona pariter cum illa. Omnium congregatorum fruitionem. Hiere.xxx. Reuertetur Jacob τ quiescet τ cunctis affluet bonis. Fruitorum continuationem. ps. Uideas bona hierusalem omnibus diebus vite tue. Ecclesiasti.xxxj. Stabilita sunt bona illius in domino τc.

¶ Sermo.cxl. De eodem sermo.ij.

Philippe qui videt me videt τ patrem meum. Ceteris apostolis tacẽtibꝰ τ patrẽ sibi ostẽdi petere nõ audẽtibus: philippus sumpta fiducia petiuit dicẽs. Domine ostẽde nobis patrẽ τ sufficit nobis. Xps aũt ṽbum propositũ sibi respondit. De isto aũt philippo tria ꝑconia reperiuntur que sunt maxima Primũ est qr fuit multe sanctitatis. Sunt eñ tria signa ꝑfecte sanctitatis.s. diuine ĩspirationi perfecte obedire τ velociter tẽpestiue penitẽtiã inchoare: τ dona recepta aliis cõmunicare. Sic τ ipse philippꝰ diuine inspirationi τ vocationi velociter obediuit Nam cum christus dixit ei. Sequere me: protinꝰ est secutꝰ. vt habetur Joã. j. Et istõ nõ ꝑcessit ex leuitate scz cordis: sz ex beneficio gratie superioris. Joã.iij. Spiritus vbi vult spirat. ex virtute doctrine exterioris. Eccl.viij. Sermo eius potestate plenus est: τ ex bona dispositione hominis interioris Esaie.l. Dominus aperuit mihi aures: ego autem non contradico τc. Secundo tempestiue penitentiaz inchoauit. Fuit enim vnus de primis apostolis qui ad christum sunt conuersi. Primo nãqz vocatus est andreas. Secundo petrus. Tertio philippus. De isto triplici funiculo dicitur Joã.j. Erat aũt philippus a bethsaida ciuitate andree τ petri. bethsaida interpretatur domꝰ venatorum de ista enim domo processerunt isti tres animarum venatores. petrus autez interpretatur agnoscens Andreas ipse virilis interpretatur. Philippus vero os lãpadis, qr venator dei debet habere diuiniam scientiam et magnanimam vitam τ lucidam doctrinam. Tertio dona recepta natanaeli communicauit. vt habetur Joã.j. τc. Apo.xxij. Qui audit dicat veni τc. Eccl.xx. Sapientia abscondita τ thesaurus que vtilitas in vtriqz. Prouer.xj. Qui abscondit frumentum maledicetur in populis. Ex quibus verbis habetur ꝙ prelatus debet communicare subditis: τ sapientiam per eruditionẽ: thesaurum bonorũ operum per exẽpli exhibitionẽ τ frumentũ rerum temporalium per subministrationẽ. Secũdo fuit multe reuerẽtie τ dignitatis: ꝙ in quattuor apparet. Ipse enim primo fuit ostiarius xpi. Nam sicut dr Jo.xij. Gẽtiles quidã venerunt ad eũ dicẽtes. Domine volumꝰ iesum videre. Ex quo bene ptz ꝙ ĩ curia xpi erat portarius ꝯstitutus. j. Paral.xv. Filios inditũ: qui interpretatur trãsiliens fecit esse portarios. Et significat beatũ petrũ τ beatum philippum. Ille eñ oẽm intellectũ angelicũ τ humanũ trãsiliuit qñ dixit tu es xps filius dei viui. Iste autẽ petiuit illud scz qd oẽm itellectum trãscẽdit cũ dixit. Dñe ostẽde nobis patrẽ τc. Unũ ergo scz philippũ fecit portarium in sua curia terrestri. Aliũ scz petrum fecit portariũ ĩ sua curia celesti. Scdo fuit mediator dei τ populi. Ipse enim et andreas fuerunt mediatores inter xp̃m τ gẽtiles vt eum viderẽt τ agnoscerẽt. iiij. Regum vij. Ierunt portarij scilicet philippus τ andreas: τ annũciauerũt ĩ palatio regis intrinsecus. Tertio fuit aduocatus cetꝰ apostolici. Audierũt eñ apostoli a christo ꝙ ascẽsurus erat ĩ celũ: τ missurꝰ erat eis spiritum sanctum τ de his nihil dicebant. Audierunt quoqz ꝙ τ patrem viderant: τ de hoc plurimum mirabantur. nullus tamẽ interrogare ausus est. Philip-

stiti caput de domo impii ꝛc. Quãdo vero ꝯterit tũc draco cũ cauda sue suggestionis hoĩem ad terrã trahit ꝛ surgere nequit. Threñ. j. Dedit me dñs in manu de qua nõ potero surgere. s. ꝑ meipsũ. Tertio dorsum opponẽdo: diligẽter enĩ vẽtrẽ custodit ꝛ dorsum opponit. Uẽter enĩ est ipsa sensualitas quã draco appetit. Hiere. l. Uẽtrẽ suum repleuit teneritudine mea. Dorsum nostrũ est ipse xp̃s qui in corpore suo pctã nostra ꝛ vulnera nostra suscepit ꝛ portauit. Debet igitur hõ a diabolo sensualitatẽ suã abscõdere xp̄i passionẽ opponere in qua fuit dorsum nr̃m. Esa. liij. Dñs posuit sup eũ iniquitatem oĩm nostrum. Et scutũ nr̃z. Threñ. iij. Dabis eis scutũ cordis laborẽ tuũ. Et antmurale nr̃m. Esai. xxvi. Saluator ponet in ea murus ꝛ antemurale. Quarto enĩ vicit molle corporis opprimẽdo. Sepe enĩ cõtingit ꝙ cũ draco cauda stringẽdo pedes elephãtis ad terrã trahit ipse enĩ elephas sup dracõnẽ cadẽs mole corporis ipm̃ extinguit. Et iste est quartus modꝰ vincẽdi. s. ꝑ passionẽ diabolꝰ enĩ martyrẽ ad terrã trahit ꝑ mortẽ corporis sꝫ martyr demonẽ vincit ꝑ victoriã passionis. Hier. xlvi. Fortis impegit in fortẽ, ꝛ ambo pariter corruerunt. Cadit diabolꝰ: qꝛ maiori pena constringit. Cadit martyr quãtũ ad corpus sed eius animam in celo coronatur.

¶ Sermo. cxxxij. De eodem Sermo. iij.

Labora sicut bonꝰ miles iesu xp̄i. ij. Thim. ij. Uerũ ꝛ legitimũ militẽ tria faciũt. s. sedulitas in operando: strenuitas in preliando ꝛ fidelitas in obsequẽdo: qñ scꝫ ꝛ sedule laborat ꝛ strenue pugnat ꝛ dño suo fideliter militat. Ista tria notant in verbis ꝓmissis q̃ in btõ Georgio fuerũt. Primũ est sedulitas in ope cũ dr̃: labora. Ipse enĩ sedule laborauit ꝓdicãdo, Idola destruẽdo, ꝛ pplm̃ ꝯuertẽdo. Sũt enĩ tria q̃ inducũt militẽ ad bñ laborãdũ. Primũ est cõsideratio laboris in rege. Rex enĩ xp̃s sp fuit in labore in īfantia sua: qꝛ fugit in egyptũ. In iuuẽtute sua, qꝛ cõtinue ꝓdicauit ꝛ in morte sua, qꝛ penas sustinuit: Un̄ dr̃ cũ propheta. paup sum ego, ꝛ in laboribꝰ a iuuẽtute mea ꝛc. Secũdũ est cõsideratio cõditionis in milite. Nomẽ enĩ militis nomen est laboris ꝛ exercitij. Job. vij. Militia est vita hoĩs sup terrã. Un̄ dictũ fuit cuidã militi. ij. Thim. iiij. Tu vero vigila, in oĩbꝰ labora. Tertiũ est ꝯsideratio magnitudinis in mercede. j. Cor. iij. Unusquisq ꝓpriã mercedẽ accipiet fm laborẽ suũ. Sap. iij. Bonorũ laborũ est gloriosus fructus. Secũdo notat strenuitas in pugnãdo cũ dr̃. Sicut bonꝰ miles. Strenuũ autẽ militẽ tria faciũt. s. robur virtutis: sciẽtia artis: ꝛ copia armature conueniẽtis. Robur aũt virtutis in tribus cõsideraẽ. Debet enĩ habere robustũ animũ ad aggrediẽdo nõ formidolosi de prelio eũ cũcti: vt habetur. Deutero. xx. Istũ robustum animuꝫ habuit beatus Georgius, qui in medio hostiuꝫ exiliens exclamauit. O enĩ dij gẽtiũ demonia: dñs aũt celos fecit. Secũdo debet habere manũ robustã ad feriendum. Gen. xlix. Manus tua in ceruicibus inimicorũ tuorũ. Istam robustã manũ etiã habuit georgius qui ceruicem draconis q̄ diabolũ figurabat manu amputauit propria. Tertio debet habere robustũ dorsum ad sustinẽdũ: sicut habuit sanctus georgius qui multa tormenta sustinuit cõstãter. Ps. Sup dorsum meũ fabricauerũt peccatores. Secũdũ quod facit militẽ strenuũ est sciẽtia. s. artis militaris. Ista sciẽtia acquiritur aut ꝑ alienam eruditionem: scꝫ sacrã scripturam. Ephes. vj. Accipite armaturã dei. Aut ꝑ frequentem militãtium considerationeꝫ scꝫ christi ꝛ militũ eius. Jacobi. v. Sufferentiã Job audistis ꝛ finem domini vidistis. Per crebrã congressionẽ: scꝫ cũ diabolo Judicum. iij. Dereliquit dominus gentes vt erudiret in eis israelem. Eccle sia. xxxiiij. Qui nõ est tẽtatꝰ quid scit ꝛc. Tertium qd̄ facit strenuũ militeꝫ est habere copiã armature cõueniẽtis. Habuit enĩ beatus georgiꝰ quatuor armaturas scꝫ fidẽ tãq̃ scutũ: qꝛ fidẽ Christi constanter cõfessus est. Ephes. vj. In omnibus scutũ sumẽtes fidei. Spem tãq̃ galeam Tradidit enim corpꝰ suum ad mortẽ sperãs ꝙ ipsum reciperet glorificatum. Uerbũ dei tanq̃ gladiuꝫ per quã bonos vulnerabat

vulnerabat ad amorē, et malū incidebat ipsorū euacuando idololatriā et errorē. et bona opera tanq̄ loricā: quia oīa terrena bona deseruit, et dei et proximi obsequio se mācipauit. Tertio notatur fidelitas in obsequendo, cū dicitur. Christi iesu. Ille enim est miles iesu christi: qui certat pro honore iesu christi et talis legitime certat. ij. Thimo. ij. Nō coronabitur nisi q̄ legitime certauerit. Legitime aūt certat, q̄ certātiū regulā obseruat que hʒ quatuor capitula. Primū est vt ab oībus nociuis: id est peccatis et terrenis abstineat. j. Corinthi. ix. Omnis enim qui in agone contendit ab omnib⁹ se abstinet. Secūdū est vt non segniter: sed fortiter. pugnet. Ibidē. Sic pugno nō quasi aerē verberās. Tertiū est vt vsq̄ ad mortē in certamine perseueret. Eccli. iiij. Usq̄ ad mortē certa ꝓ iustitia. Quartū est vt i' certamine non suū: sʒ dñi honorē intendat. Istud seruauit Joab ad dauid dicens. ij. Regum. xvij. Congrega reliquā partem populi ꝛc. Et infra ne nomini meo ascribatur victoria. Ista quatuor capitula ſuauit georgi⁹: qr oīa terrena ꝯtēpsit: et fortiter dimicauit: et vsq̄ ad mortē i ꝓlio stetit: et dei honorē i oīb⁹ obseruauit.

¶ Sermo.cxxxiij. De sancto Marco euangelista. sermo. j.

Obuiauit illi quasi mater honorificata. Eccli. xv. Sapientia diuina indr̄ctibus se obuiā vadit et se desiderātib⁹ se ꝑ se ipsaʒ infundit. Hoc modo diuina sapia btō marco obuiauit: et i oib⁹ suis vijs sibi occurrit. Fecit eīn sex vias, tres in vita et tres alias post vitā. Prima est qua iuit romam vbi secutus est petrum tanq̄ ouis patrem et et pastorē suum: tanq̄ discipulus magistrū suū et tāq̄ fili⁹ prēm suū. Et ibi diuina sapia sibi obuiauit: sʒ Hiero. i lingua greca euāgeliū ibi scripsit, put ab ore magistri sui petri audiuit. Qr eīn aliqn̄ testimoniū ferē d visu, aliqn̄ de auditu: iō xp̄s ẜm Aug. duos testes hr̄e voluit de visu. s. mattheū et ioānē: et duos de auditu. s. lucā et marcū. Scđa via est: qr iuit aq̄legiā,

et ibi sapia diuina sibi obuiauit: qr tria magna bñficia ibi fecit. Primū qr prim⁹ eis lumē ifudit diuinū, ex eo ꝙ prim⁹ eis fidē predicauit. Scđm est, qr magnū eis reliquit thesaurū. s. volumē suū, qđ rome in lr̄a greca ibidē cōscriptū in lingua latina cōscripsit: qđ ꝗdē vsq̄ hodie reseruatur. Tertiū est: qr specialē eis dimisit patronū. s. sctm̄ hermagorā quē ad fidē cōuertit, et eis in ep̄m ordinauit q̄ ibi specialis patron⁹ hr̄. Tertia via est q̄ iuit i alexādriam et ibi sapia diuina sibi obuiauit. Ibidē eīn fuit in patriarchā cōsecratus. Prim⁹ missam ibi celebrauit: et ibi monasticā religionē instituit. Nā sicut dr̄ Philo. Maximā mltitudinē i alexādria adunabat in fide, et deuotiōe, et cōtinētie obseruatiōe. Uñ ait Petr⁹ damianus. Tātā ei de⁹ grāʒ apud alexādriā ꝓrogauit, vt oēs q̄ tūc ad fidei rudimēta cōfluerent, mox ꝑ cōtinētiā, ac toti⁹ sctē cōuersatiōnis instātiā tāq̄ ad monastice cōuersationis fastigiū euolarēt. Ad ista aūt ducebat eos ꝑ tria: sicut ibidē dr̄. s. ꝑ v̄ba: per exēpla, ꝑ miracula. Mat. vlti. Illi aūt ꝓfecti ꝑdicauerūt: ecce verba. Dño cooperante: et sermonē cōfirmāte: ecce exēpla sequētib⁹ signis: ecce miracl'a. Post mortem aūt ei⁹ tres alias vias fecit. Una via est qua ei⁹ sp̄us in celū ascēdit: et merito qr existēs in terra iam erat in celo ascriptus: supnis ciuib⁹ associat⁹, et eterne paci cōiunct⁹. De duob⁹ primis dixit ei angel⁹: ecce nomē tuū in celo scriptū est: sociusq̄ fact⁹ es supnarū virtutū. de tertia dixit ei xp̄s. Pax tibi marce euangelista me⁹: noli timere, ego eīn tecū sū. Scđa via est q̄ cū corpore in italiā rediit, vñ petrus damian⁹. Btā ē alexādria triūꝑhali hui⁹ sanguine purpurata, felix et tu italia corporis ei⁹ thesauro diues effecta. Ei⁹ aūt corp⁹ cū venetias trāsferret fuit odore mirabili circūfusum: multis in via miraculis declaratū, nūc est in loco pulcherrimo collocatū. Erat eīn alabastrū dei: et iō debuit odorē diffundere. ij. Corinth. ij. Odorē notitie sue manifestat ꝑ nos in oī loco. Et lucerna pph: et ideo debuit se manifestare. Mat. v. Neq̄ accendūt lucernā et ponūt eā sub modio. Erat gēma dei et iō debuit in loco pulchro ma

Marcū assume z adhuc tecū. Est enim mihi vtilis in ministeriū. ij. Thimo. v'timo. Jn eo q paulus vas electionis ad tertium celū rapt⁹ btm marcū sibi vtilē in ministerio pdicationis asseruit: manifeste ostēdit q̄ pfund⁹ fuerit in diuina sapiētia q̄ gratiosus in doctrina q̄ pfect⁹ in vita. Ei⁹ aūt grās z pogatiuas btūs Hieronym⁹ in quadā glosa sup marcum breuiter enumerat dicēs. Marc⁹ euāgelista seminat post mattheū. fremit vt leo volat vt aquila dicit vt homo: imolat vt sacerdos, irrigat vt flumē, florescit vt ager feruet vt vinū. Prima igit pogatiua est qz post mattheū seminauit: ex eo q post illū suū euāgel ū scripsit: z eius euāgeliū abbreuiauit. Jstud aūt semen sicut ipse dicit fructificauit. Primo quidē herbā deide spicā deinde plenū fructū in spica, id est sm glosam, timorem, penitentiam et charitatē. Herba em̄ signat timorē qz sicut herba est principiū spice: sic timor est principiū noue vite. Prouer. ix. Pricipiū sapiētie timor dñi. Spica q̄ aspera z plena granis significat penitētiā amarā, q̄ est plena meritis bonis, plen⁹ fruct⁹ significat charitatē. Rom. xiij. Plenitudo legis est dilectio. Scda pogatiua est qz fremuit vt leo: fremit⁹ em̄ leonis terrorē immittit aialib⁹ facit eis gressum figere, z leōculos ad vitā restituit. Sic z doctrina marci q̄ p leonē significat psumptuosi terrent p cōminationē pene. Unde dicit. cap̄. xiij. Ue pregnātib⁹ z nutriētib⁹ in illis dieb⁹. Pregnātes sunt q̄ bona pposita cōcipiūt sz ea p bona opera parere negligūt nutriētes sunt q̄ se i petis nutriūt. z de dei miam ipunitatē sibi pmittūt Leues stabiliunt p firmitatē cōstātie: vñ tales reprehēdunt: cū dz ca. iiij. Non hñt radices i se: sz tēporales sunt. Mortui ad vitā resuscitātur. Jo. vj. Uerba q̄ ego loquor vobis spūs z vita sunt. Tertia pogatiua est: qz volat vt aqla volauit quidē in celū per pennā timoris. ps. Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe zc. Jn infernū per pennā timoris. ps. Ascēdunt vsqz ad celos: z descēdūt ad abyssos. Uolauit p mūdū per pennā euāgelice pdicationis. Esa. lx. Qui sunt hi q̄ vt nubes volāt z c. Et ostēdit xpm volasse sup pēnas hierarchie celestis. ps. Ascendit sup cherubim z volauit zc. Quarta pogatiua est qz dicit vt hō. Sa piam quidē euāgelicā dedicit a xpo p inspirationē. Eccli. xv. Jmpleuit eū dñs spū sapiētie et intellect⁹. A petro per eruditionē qz fuit ei⁹ auditor deuotus. A mattheo p sui euāgeliū abbreuiationē: qz fuit ei⁹ abbreuiator discret⁹. Nō fuit ergo mirū si tāta sapiētia fuit plen⁹ qz eā didicit ab illo q̄ est fons sapie. Eccli. j. Fons sapiētie verbū dei in excelso, ab illo q̄ est clauiger sapiētie. Mat. xvj. Tibi dabo claues regni celorū. Et ab illo q̄ fuit calam⁹ sapiētie. ps. Lingua mea calam⁹ scribe zc. Quinta pzerogatiua est: qz imolat vt sacerdos. Primo qz xpm esse imolatū ostēdit p passionē: qz ipsam diligēter psecutus est. Eph. v. Tradidit semetipz p nobis oblationē z hostiā deo. Scdo qz seipm imolauit p mortificationē. Colo. iij. Mortificate mēbra vestra q̄ sunt sup terrā. Tertio qz vngulā diuisit p discretionē z ruminauit p meditationē: z iō fuit aial mūdū z immolatiōi aptū. Leuit. xj. Omne qd hz diuisam vngulā z ruminat i pecorib⁹ comedetis. Sexta pogatiua est qz irrigat vt flumen. Dixit aūt Hieron. in glosa sup marcū. q q̄tuor sunt qualitates: de qb⁹ sctā euāgelia cōtexūtur. scilz precepta, mādata, testimonia, z exēpla. His quatuor fluminib⁹ euāgeliū marci ecclesiā dei irrigauit sez pceptis qñ a malis nos abstinere cōmonuit. cap̄. viij. Uidete z cauete a fermēto herodis. Mādatis qñ ad dilectionē dei z pximi nos iduxit. ca. xij. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo zc. Testimonijs qñ pris testimoniū p filiū itroduxit. cap̄. j. Uox factā est de celo: tu es fili⁹ me⁹ zc. Exēplis: qñ xps exēplo pueri nos ad hūilitatē induxit. vt hr cap̄. ix. Septima pogatiua est qz florescit vt ager. Jn suo em̄ euāgelio tāq̄ i agro sunt diuerse herbe medicinales q̄ dā valētes cōtra morbū auaricie. cap̄. iiij. Erūne seculi z deceptio diuitiaz suffocāt vbū. Alie valētes cōtra morbū luxurie. ca. ix. Hoc gen⁹ demoniorz nō est

rationē. Juxta illud Hebre.xj. Fide celebrauit pascha ꝛ sanguinis effusionē. Clamat ad locū sue passionis: petēs sui sanguinis reuelationē. Esaie.xxvj. Reuelabit terra sanguinē. Terra enim suū sanguinē reuelauit: quādo sanguine suo aspersa multis sanitatē dedit. Quarto attenditur iste modus q̄tū ad volūtariam perpessionē: christus enim volūtarie passus est. Esa. liij. Oblatus est quia ipse voluit: ꝛ nō aperuit os suum. Nō enim aperuit os suū ad maledicēdū vel murmurandum. Aperuit autē os suū ad indulgēdum qn̄ dixit. pater dimitte illis ꝛc. Ad suū spiritum recōmendandū: quādo dixit. pater in man⁹ tuas ꝯmēdo spiritū meū. Ad veritatē pficiēdū: quādo oia legalis ꝯsummata esse profess⁹ est dicēs. Cōsummatū est similiter ꝛ petrus nō aperuit os suum vt malediceret vel murmuraret. Aperuit tamen quia pro suis occisoribus exorauit quādo spiritū suum in manibus dei recommēdauit dicēs. Jn manus tuas dn̄e cōmēdo spiritū meū: q̄ veritatē fidei pfessus fuit dicēs. Credo in deum patrem omnipotentē ꝛc. Quinto attēdit iste modus q̄tū ad liberalē distributionē. Christus enī in morte suum testamētum fecit: quo liberaliter bona distribuit. De q̄ sic dicit Ambro. Auctor hūani generis i cruce existēs pietatis officia diuidebat: psecutionē aplis pacem discipulis corpus iudeis. patri spiritū ꝟgini paranimphū, latroni paradisum, peccatorib⁹ infirmuz, christianis penitentib⁹ crucem penitētie delegauit. Christus igit tanq̄ diues multa ꝛ magna legata dimisit. petr⁹ aūt tm̄ tria legata minuta habuit: scʒ res tēporalēs corpus ꝛ animā, ꝛ oia xp̄o dedit. s. res tēporales p ipso omnia cōtemnēdo, corpus morti exponēdo: ꝛ animā sibi recōmendādo. Sexto attēdit iste mod⁹ q̄tū ad aie cruciationē. Aia enī xp̄i in suo corpore fuit cruciata valde. De ipsa enī aia vbi sit i corpore hois q̄tuor sunt opiniones ꝛ fuerūt. q̄dā dixerūt eā esse i capite. q̄dā i sāguine. q̄dā i corpe: ꝛ q̄dā in toto corpore: ꝛ in qualibet pte ei⁹. Jdeo iudeialam xp̄i cruciauerūt i capite. s. qn̄ spinis ipm̄ coronauerūt. Jn sanguine qn̄ eius venas aperuerūt. Jn corde qn̄ iuxta cor lanceā infixerūt. Et i toto corpore qn̄ ipsum ad columnā flagellauerūt. Jn his quatuor locis anima beati petri fuit similiter cruciata. s. in capite quādo est ibi diris vulnerib⁹ percuss⁹. in corde: qn̄ i latere est trāsfossus. Jn sanguine qn̄ de latere ꝛ capite eius sanguis est effusus. Et in toto corpore quādo ieiunijs ꝛ vigilijs fuit in corpore maceratus.

¶ Sermo.cxxxviij. De eodem. Sermo.ij.

Si qs vult venire post me abneget semetipsum ꝛ tollat crucez suam ꝛ sequatur me. Luc.ix. Miles enī q̄ vult ire post regē ad preliū debet in omībus sequi volūtatem regis: dʒ portare vexillū regis: ꝛ dʒ sequi in oībus opera regis. Beatus igit petrus miles egregius volēs ire post regem xp̄m ad bellādū cōtra carnē mūdū ꝛ diabolū volūtatē suam voluntati christi postposuit. Jdeo abneget semetipsuz. Secundo vexillū christi, id est mortificationē carnis portauit. Jdeo dicit. Tollat crucem suam. j. Cor. iiij. Sēper mortificationē in corpore vestro circunferētes ꝛc. Tertio ipsum in omnib⁹ operibus imitatus fuit. Jdeo dicit. Et sequat me. Et sic patet q̄ beat⁹ petrus magnā in vita habuit perfectionē: ꝛ multā corpori suo intulit mortificationē ꝛ christi habuit similitudinē ꝛ imitationē. Primo igit habuit magnam vite perfectionem. cum. dicitur Abneget semetipsum. Huius autem testimonium habuit a superiorib⁹: inferioribus: ꝛ medijs. A superioribus quidem, id est a sancta trinitate. prime Joannis. v. Tres sunt q̄ testimoniuz dāt in celo. s. pater, ꝟbum, ꝛ spiritussanctus. Et tres sunt qui testimoniū dant in terra, spirit⁹, aqua, ꝛ sanguis. ipse enim fuit celestis celestia cōtēplando. Et fuit terrestris: terrestria hominibus predicādo. Sibi igit celesti testimonium dedit patris potētia in miraculis filij sapiētia in doctrinis spiritussancti bonitas in virtutibus ꝛ donis quibus euz perfecte impleuit. Sibi terrestri testimoniū dedit spiritus sapiētie salutaris: quā gratiose diffudit aqua inno

sectie baptismalis quā semp suauit. Et sā guis passiōis triūphalis quā pro christo sustinuit. Secūdo habuit testimoniū sue sanctitatis ab oib⁹ elemētis. eius sanctitatē ignis cognouit quādo lampades accēdit. Cognouit aer quādo obscuritas in claritatem versa est. Cognouit aqua quando mare tranquillitatem accepit et quādo tactu suarum reliquiarum aqua cōsecrata multas infirmitates fugauit. Cognouit terra q̄ suo sāguine rubicata multis infirmis subuenit. Tertio testimonium habuit a mediis, id est ab hoib⁹ q̄ sunt medij. Inter creaturas supiores .i. angelos intimas .i. ipsa elemēta. Et hoc in multis bñficijs sanitatū: que eius meritis acceperūt. Secūdo corpori suo magnā intulit mortificationē: cū dicit̄ Tollat crucem suā. Col.iij. Mortificate mēbra vestra .i. viciose passiones q̄ sunt in mēbris. q̄ quidē viciose passiones: ꝑut dicit Greg. Fuissem⁹ in exameron trib⁹ de causis nobis aduenisūt scilicet ex mala educatione ex mala corporis habitudine ex vicio ignorātie. Qualiter aūt curent̄ ostēdit in sequētib⁹ dicens. Curant̄ mali mores bona consuetudine. mala habitudo bona exercitatione: ignorātia studio discipline. Primo igitur aduenisūt ex mala educatiōe. Prouerbiorū.xxij. Adolescens iuxta viam suā: etiam. cum senuerit non recedet ab ea. ex ista autem causa nō fuerūt in beato Petro: q: in sua adolescētia fuit sancte educatus eo q̄ tūc ordinem predicatorū etiam fuit ingressus. Secundo aduenisūt ex mala corporis habitudine. Sanātur autem bona exercitatione. Qui enim ex mala habitudine corporis sentit se inclinari ad luxuriā debet exercitari circa ieiunia. Qui ad auaritiā se sentit inclinari: ꝛ debet se circa eleemosinas exercitare. Et q̄ ad superbiā se debet ad orōnes exercitare. ex ista igit̄ secūda causa viciose passiones in eo non fuerunt: quia exercitauit se circa ieiunia corpus suum macerādo. Circa liberalitatē: omnia tēporalia cōtennēdo ꝛ dimittēdo Circa orationes: diē ꝑimo: ꝛ noctē deo tribuendo. Tertio aduenisūt ex ignorātia. Esa.v. Ue nobis qui dicitis malum bonū ꝛ bonum malū. Ex ista autem causa non poterunt in ipso viciose passiōes prouenire q: diuinam sapientiam habuit tā veteris q̄ nouum testamentū elegāter sciuit. mat.xiij. Silis est homini patrifamilias qui profert de thesauro suo noua ꝛ vetera. Tertio habuit christi similitudinem ꝛ imitationē: cū dr. Et sequat̄ me. Secut⁹ est autem ipsū. Et hoc q̄tū ad tria p̄lo enim q̄tū ad statū. Ipse em̄ fuit ꝟgo martyr ꝛ predicator. Cant.v. Dilectus me⁹ candidus ꝛ rubicūdus electus ex milibus. ꝛ isto triplici statu fuit beatus petr⁹ Ideo i eius morte triplex miraculum apparuit. s. miraculū luminis q: fuit ꝑdicator lucidus. Lampades enim diuinitus fuerunt accēse. Miraculum sanguinis: q: fuit martyr preciosus: quia terra suo sanguine rubricata multis sanitatē dedit, et miraculū columne celestis: quia fuit virgo angelicus. Nā super locū sue passionis luminaria de celo descēdētia ꝛ ad celum ascendētia visa fuerūt. Secundo imitatus est eū. q̄tū ad habitū xp̄s em̄ habuit vestes albas. Apoca.iij. Ambulabūt mecum i vestibus albis. Rubeas. Esa. lxiij. Quare rubeum est vestimentū tuū? Deauratas ꝛ varias. ps. Astitit regina .i. christi anima a dextris tuis ꝛc. similiter et Petrus habuit vestes albas p ꝟginitatē quā seruauit. Rubeas p sanguinem quē effudit varias per diuersas ꝟtutes quas habuit. Et deauratas p charitatē dei ꝛ proximi q̄ flagrauit. Tertio est imitatus eū q̄tum ab obitum. Sunt enim q̄ moriūtur i xp̄o id est i fide ꝛ passiōe christi. Apoc.xv. Beati mortui qui i domino moriūtur. Quidā cum xp̄o i cruce scilicet penitentie christi. Gal.v. qui autem sunt christi carnem suam crucifixerunt ꝛc. quidam propter christum .i. propter defensionē fidei christi. Eccl.iiij. Pro iustitia agonizare pro anima tua ꝛc. Isto triplici modo mortuus est petrus. s. in christo .i. in fidei xp̄i confessione. Unde cū iter faceret simbolum fidei ꝑtulit. Cum xp̄o .i. i cruce dure penitētie q: triginta annis se i ordine afflixit. Et propter christū. id est propter christi fidei defensionē. Phil.p.j. Uobis datum est pro Christo non solum vt in eum credatis sed etiā vt pro illo patiamini.

¶Sermo.cxxxviij. De sancto Jacobo minore apostolo. Sermo.j.

Hec dicit dñs formans te ab vtero auxiliator tuus: noli timere serue meus iacob rectissime quem elegi. Esa.xliiij. Ista verba dicta de iacob patriarcha: de iacobo apostolo exponi possunt. In quibus verbis ostenditur q̃ commēdabilis fuerit in sua natiuitate in vtero in sua vita in mundo et in passione in tormēto. Nam in vtero fuit sanctificatus. ideo dr. Formās te ab vtero: sicut em̄ dicit egesippus et hier. in lib. de viris illustribus et in hystoria ecclesiastica: ipse ex matris vtero sanctificatus fuit. Ista aūt gratia triplicē effectū sanctificatiōis in xp̄o operata est. Primus est q2 ipsum ab originali purgauit. Hier.j. Anteq̃ exires de vulua sanctificaui te. Scd̄a est q2 ip̄m a mortali cōseruauit. Licet em̄ dicat q i passione xp̄i oēs apostoli mortalit peccauerit: tamē forte ab illa generalitate est iste excipiēdus, tū q2 in vtero fuit sanctificatus et sanctificati in vtero cōfirmātur i bonorum tum q2 scd̄m hieronimum de viris illustribus in parasceue se voto astrinxit q nō comederet donec ipsuz resurrexisse videret. Ad quid enim se voto astringeret nisi de resurrectioe fidē indubiam haberet? Tertius effectus est q2 in eius carne fomitem debilitauit et refrigerauit. Ecclesia. xviij. Nōne ardorem refrigerabit ros.i. gratia spūssancti. et propter istuz triplicē effectū dr iacobus frater domini. Jacobus iustus et virgo perpetuus. Nam inquātū fuit a peccato originali mundus pōt frater domini appellari: quia sicut dominus in vtero matris fuit sanctificatus. Inquantum fuit a mortali ɔseruatus dicit iustus. Sap.x. Sciuit iustū et cōseruauit sine querela deo. Inquātū fomes debilitatis i eo fuit virgo perpetuus dr. Nā secundū Hieroymū ipse in perpetua virginitate extitit. In cuius signū semper syndōe mūdaretur / batur. Prouer.xxv. Aufer rubiginē de argēto et egredietur vas purissimū. ablata est a beato iacobo rubigo pcti originalis per sanctificationē mortalis per cōuersationē fomitis p debilitationē. Et sic factus est totus purissimus et totus sanctus. Secundo cōmendabilis est q̄tum ad vitam in mundo. cū dr: rectissime quem elegi. Ipse enim fuit rectissimus q̄tum ad vite perfectionem. Et fuit electus in apostolicā dignitatem. Eius aūt sanctitas atq3 pfectio in tribus apparet. Primo q2 fuit multe austeritatis et abstinētie q̄ ad seipsum sicut dicit Egisippus et hieronymus de viris illustribus. vinum et siceraz nō bibit: carnes nunq̄ manducauit: nouacula sup caput eius nō ascendit: balneo vsus non fuit Judi.xiij Ab infantia sua et matris ex vtero quicquid ex vinea nascitur non comedit etc. Secundo fuit multe deuotiōis et gratie quo ad deū: q2 totiēs in oratiōe genua flectebat vt callos in genubus sicut in calcaneis habere videretur. Unde dicit Hieronymus de viris illustribus q fixis genibus deuz pro populo deprecebatur intantuz vt camellorū duriciam eius genua traxisse viderent. Tertio fuit multe dignitatis et reuerētie quo ad proximuz. Nam in multa reuerent a ipsum apostoli habuerūt. Quia sicut dicit Hiero. Ipsum in episcopū hierosolymis elegerūt et sicut dicit Anacletus papa: et habetur in decreto Petrus. Jacobus maior, et Johānes ipsum ordinauerūt et cōseruauerūt. Ip̄m in reuerentia habuerunt iudei quia sicut dicūt Egisippus et Hierony. solus inter apostolos: et propter nimiā suam sanctitatem pmittebat intrare in sancta sanctorum non quidē ad immolandum sed ad orandum. Ipsum nanq3 in reuerentia habuerūt singuli et vniuersi: quia sicut dicit Hiero. de viris illustribus tāte reuerētie et sanctitatis in populo extitit vt fimbriā vestimenti eius certatim tāgere cuperēt. Mar.vj. Rogabāt eum vt fimbriā vestimenti eius tangerēt. Et ideo apostoli et omnes alij eū in tanta reuerētia habuerunt q frater domini dicebat. Et hoc triplici de causa. s. ppter similitudinē: quia facie simillimus fuit: et propter cognationem: q2 et mater sua fuit soror matris xp̄i et pater matris scz Cleophas fuit frater Joseph. q̄ fuit pater xp̄i putatiuus: et propter sanctificationē q̄ habuit in vtero: et sanctitatē quam habuit in mundo. Ter

nis qꝛ tota suauissima est. Esaye.li. Gau-
dium ⁊ leticiam obtinebunt ⁊ fugiet do-
lor ⁊ gemitus. tertio in patre notatur om
nium bonorum sufficiens et plena perfe-
ctio cū dicitur. Et sufficit nobis Uere suf
ficit: qꝛ in paterna visiōe omnia bona ha
bentur. Unde cum moyses faciez dei sibi
peteret ostendi: dominus sibi respondit
Ego ostendam tibi omne bonum vt habe
tur Exodi.xxxiii. Et quo colligit ꝙ ex pa
terna visione omne bonum habetur. Om
ne autem bonum tria importat scilz om-
nium bonorum cōgregationem ⁊ posses-
sionem. Sap.vii. Uenerunt mihi omnia
bona pariter cum illa. Omnium congre-
gatorum fruitionem. Hiere.xxx. Reuerte
tur Jacob ⁊ quiescet ⁊ cunctis affluet bo
nis. Fruitorum continuationem. ps. Ui-
deas bona hierusalem omnibus diebus
vite tue. Ecclesiasti.xxxi. Stabilita sunt
bona illius in domino ⁊c.

¶ Sermo.cxl. De eodem sermo.ii.

Philippe qui
videt me videt ⁊ patrem
meum. Ceteris apostolis
tacētibus ⁊ patrē sibi ostē-
di petere nō audētibus:
philippus sumpta fidu-
cia petijt dicēs. Domine ostēde nob ꝯ pa
trē ⁊ sufficit nobis. Xps aūt verbum propo
sitū sibi respondit. De isto aūt philippo
tria ꝑconia reperiuntur que sunt maxima
Primū est qꝛ fuit multe sanctitatis. Sunt
eñ tria signa ꝑfecte sanctitatis. s. diuine in
spirationi perfecte obedire ⁊ velociter tē
pestiue penitētiā inchoare: ⁊ dona rece-
pta alijs cōmunicare. Sic ⁊ ipse philippus
diuine inspirationi ⁊ vocationi velociter
obediuit Nam cum christus dixit ei. Seq̄
re me: protinus est secutus. vt habetur Joā.
i. Et istō nō ꝓcessit ex leuitate scz cordis:
sz ex beneficio gratie superioris. Joā.iij.
Spiritus vbi vult spirat. ex virtute docti-
ne exterioris. Eccl.viij. Sermo eius po-
testate plenus est: ⁊ ex bona disposit one
hominis interioris Esaie.l. Dominus
aperuit mihi aures: ego autem non con-
tradico ⁊c. Secundo tempestiue peniten-
tiaz inchoauit. Fuit enim vnus de primis
apostolis qui ad christum sunt conuersi.
Primo nāq̄ vocatus est andreas. Secun
do petrus. Tertio philippus. De isto tri
plici funiculo dicitur Joā.i. Erat aūt phi
lippus a bethsaida ciuitate andree ⁊ pe-
tri. bethsaida interpretatur domus venato
rum de ista enim domo processerunt isti
tres animarum venatores. Petrus autez
interpretatur agnoscens Andreas ipse
virilis interpretatur. Philippus vero os
lāpadis, qꝛ venator dei debet habere di-
uiniam scientiam et magnanimam vitam
⁊ lucidam doctrinam. Tertio dona rece-
pta natanaeli communicauit. vt habetur
Joā.i. ⁊c. Apo.xxii. Qui audit dicat veni
⁊c. Eccl.xx. Sapientia abscondita ⁊ thes
saurus que vtilitas in vtriq̄. Prouer.xi.
Qui abscondit frumentum maledicetur
in populis. Ex quibus verbis habetur ꝙ
prelatus debet communicare subditis: ⁊
sapientiam per eruditionē: thesaurum
bonorum operum per exēpli exhibitionē
⁊ frumentuz rerum temporalium per sub
ministrationē. Secūdo fuit multe reuerē
tie ⁊ dignitatis: q̄ in quattuor apparet.
Ipse enim primo fuit ostiarius xpi. Nam
sicut dr Jo.xii. Gētiles quidā venerunt
ad eū dicētes. Domine volumus iesum vi
dere. Ex quo bene ptz ꝙ in curia xpi erat
portarius ꝯstitutus. i. Paral.xv. Filios
idithū: qui interpretatur trāsiliens fecit
esse portarios. Et significat beatū petrū
⁊ beatum philippum. Ille eñ oēm intel-
lectū angelicū ⁊ humanū trāsiliuit qñ di
xit tu es xps filius dei viui. Iste autē pe-
tijt illud scz qd oēm itellectum trāscēdit
cū dixit. Dñe ostēde nobis patrē ⁊c. Unū
ergo scz philippū fecit portarium in sua
curia terrestri. Aliū scz petrum fecit por-
tariū in sua curia celesti. Scdo fuit media
tor dei ⁊ populi. Ipse enim et andreas
fuerunt mediatores inter xpm ⁊ gētiles
vt eum viderēt ⁊ agnoscerēt. iiii. Regum
vij. Jerunt portarij scilicet philippus ⁊
andreas: ⁊ annūciauerūt in palatio regis
intrinsecus. Tertio fuit aduocatus cetus
apostolici, Audierūt eñ apostoli a chris
to ꝙ ascēsurus erat in celū: ⁊ missurus erat
eis spiritum sanctum ⁊ de his nihil dices
bant. Audierunt quoq̄ ꝙ ⁊ patrem vide
rant: ⁊ de hoc plurimum mirabantur. nul
lus tamē interrogare ausus est. Philips

pus autem tanq̃ omnium aduocatus petiuit dicens. Domine ostende nobis patrem rc. Si ergo ipse fuit aduocatus iudicibus seculi z principibus celi credendum est q modo sit aduocatus pro peccatoribus mundi. Quarto fuit procurator totius collegij de turba enim pascenda xp̄s cum nullo contulit nisi cum philippo dicens: Unde ememus panes vt manducent hi vt habetur Joã. vj. Ex quo videtur q in collegio christi dispensator erat. Luce xij. Quis putas est fidelis dispensator et prudens? Ipse enim fuit fidelis quia bona domini sui fideliter custodiuit Fuit dispensator quia ea sibi non retinuit: sed populo distribuit. Fuit prudens quia bona domini sui augere sciuit. Tertio fuit cum christo magne familiaritatis cuius triplex est signum. Primum quia fiducialiter gaudia postulauit. Signum magne familiaritatis fuit quando Joannes a christo petiuit sibi reuelari proditorem suum: signum maioris familiaritatis fuit quando scilicet petrus Jacobus et Joannes petierunt a christo sibi reuelari aduentum suum. Matth. xxiiij. Dic nobis quando hec fient rc. Signum autem maxime familiaritatis fuit quando Philippus a christo petijt sibi reuelari patrem suum. Secundum signum est quando christus sibi secreta reuelauit dicens Philippe qui videt me videt z patrez. Sap. vij. In animas sanctas se transfert amicos dei z prophetas cõstituit. In animã sanctam philippi se transtulit: quando sibi gratiam infudit. Amicum eum constituit: scilicet quãdo ei secreta sua reuelauit ac prophetam constituit quando filiabus suis spiritum prophetie dedit. Tertium signum est quia in eadem cathedra id est cruce eum sedere fecit. hester. vj. Homo quez honorare cupit rex debet imponi super equum qui de sella regis est. Ceteri apostoli sederunt in equo christi qui per passionem triumphauerunt. Illi autem sederunt in equo christi z in eadem sella christi qui crucifixi fuerunt: sicut philippus qui secundum Isido. fuit crucifixus. ij. Regũ. xxiij. Dauid sedẽs in cathedra sapientissimus princeps inter tres. Tres namq̃ sedẽtes in cathedra crucis fuerũt. petrus. Andreas z Philipp9. Sed christus sapientissimus fuit quia per crucem diabolum superauit.

¶ Sermo. cxlj. De inuentione sancte crucis Sermo primus.

Ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas in dulcedinem verse sunt Exodi quinto. Cuz ppl's israel pre nimia amaritudine aquaz bibere non posset dominus moysi lignum ostendit quod aquas amaras dulcorauit. Istud ergo lignum significat crucem quam deus sancte helene ostendit: quod signum aquas tribulationum in constantino dulcorauit. Primo ergo ponitur crucis miraculosa ostensio cum dicitur ostendit ei lignum Secundo ponitur ostense crucis virtuosa aperatio cum dicitur ostendit ei lignum Secundo ponitur ostensẽ crucis virtuosa operatio cũ dicitur quod cũ misisset in aquas rc. Fuit autem ostensa per multa signa. Quorum quedam fuerunt ante inuentionem z quedam in inuentione: quedam vero post ipsam inuentionem. Ante inuentionem tria signa fuerunt. Unum quia angelus in celo ipsam ostendit constantino. Aliud quia mirabilis claritas ipsam circunfulsit. Tertium quia literis victorie inscripta fuit: scilicet hoc signo vinces. Ex his significatur triplex virtus crucis. Prima est quia angelos reparauit: quod significatur per hoc quod angelus in celo eaz tam reuerentur ostendit. Colos. j. Pacificans per sanguinem crucis eius siue que in terris sunt. i. homines siue que in celis sunt: id est angelos. Et in hoc fallit regula illa que dicit q positis duobus extremis ponitur z mediam. Ecce enim christus pacificauit celum angelorum cum terra hominum: z tamen non pacificauit aerem demonum. Secũdo virtus est quod mundum tenebrosum illuminauit. Quod significatur per hoc q cum splendore apparuit. Apocalipsis. x. Uidi alterum angelum amictum nube et iris in capite eius et facies eius erat vt sol. Iste angelus fuit Christus qui est amictus nube

id est humana carne qui fuit insignitus iride.i.cruce que est lignũ reconciliationis. Genes.ix. Ponam arcum meũ in nubibus ꝛc. Qui tanq̃ iris habuit colorem rubeum per sanguinis effusionem aque lateris emanationem viridem ex liuorũ impressione. Fuit etiam instar solis lucidus: quia per crucem tenebras expulit ꝛ mundũ illuminauit. Tertia virtus est, q᷑ diabolum vicit et infernum expoliauit: quod significatur per literas victrie. Esa.xiiij. Infernus subtus conturbatus est in occursum aduẽtus tui. Infern⁹ subtus est locus damnatorum: iste fuit conturbatus. Infernus vero superior est lymbus patrum: iste fuit letificatus. Infernus quasi medi⁹ est purgatoriũ: ꝛ iste infern⁹ fuit confortatus. Secundo fuerũt quedã signa in inuentione per que ipsa crux fuit inuenta. s. deuota oratio, ꝛ odoris emanatio: per que significatur virtus crucis per tria obtinetur. Primo per instantiam orationum: vnde dicitur Exo. xv. Quod cum Moyses ad deum clamasset, deus sibi lignum ostendit. Prouerbiorum. viij. Qui mane vigilauerit ad me inueniet me. Secundo per contemptum terrenorum vt. s. aspectus terrenorum qui erat sursum in ratiõe, moueatur ꝛ descendat in sensualitatem: ꝛ sic fiat quidam terremotus spiritualitatis, postea fiat tranquilitas mentis quãdo celum id est celestia erunt in ratione sursum in sensualitate. Prouerbiorum.xxv. Celum sursum et terra deorsum. Tertio per fragrantia virtutum et desideriorum. Sponsus enim trahitur ab hodie puritatis. Canticorũ. primo. Lectulus noster floridus. Humilitatis: ibidem cum esset rex in accubitu suo ꝛc. ꝛ sancte operatiões. Canticorum ij. Uinee florentes dederunt odorem suũ. Tertio fuerunt quedam signa post inuẽtionem. Manifestum enim est ipsam verã esse crucem per tria signa vt pote p̃ infirmi sanationẽ per mortui resurrectionem et per tituli inspiratonẽ: per que significatur ꝙ homo per crucẽ est a morte peccati resuscitatus. Coloss.ij. Et vos cũ mortui essetis i delictis ꝛc. Ab infirmitate: q᷑ scʒ debilis erat ad bonũ est sanatus ꝛ fortificatus. Ps. Uirga tua ꝛ baculus tuus ipsa me cõsolata sunt: ꝛ ꝙ i dei militẽ est ascriptus. Apocalipsis.iij. Scribam super illum nomen dei mei ꝛc. In horum significationem in passione christi fuerunt quidam resuscitati quia multa corpora sanctorum que dormierant surrexerunt: et quidam ab infirmitate sanati sunt: sicut longin⁹, quidam celesti militie ascripti sicut latro, a dextris positus. Secundo notatur crucis virtuosa operatio cum dicitur. Cum misisset in aquas: in dulcedinem verse sunt. Aque amare significant amaritudinem tribulationum. Ps. Saluũ fac me deus quoniã intrauerunt. ꝛc. Multitudinem populorum. Apoc.xvij. Aque quas vidisti populi sunt ꝛ gentes. Estus fortium desiderioꝝ. Prouerb.xxv. Aqua frigida aie sitiẽti. Aque ergo tribulationũ erãt ex parte ↄstãtini. Aq̃ populoꝝ ex parte marentij. Aque desideriorum ex parte helene imperatricis: sed per lignũ crucis in cõstãtino dulcorate sunt aque tribulationum per hostis superationem. Ps. Fac mecum signuʒ in bonum. ꝛc. Aq̃ populoꝝ dulcorate sunt per pacificationem ꝛ cõuersationem hoc significatũ est. Numeri.xx. In virga que de petra aquã produxit: quia christus virtute crucis de duritia aquam protulit gratiarum aque desideriorum dulcorate sunt in helena p̃ ligni crucis inuentionem. Prouerb.xiij. Lignũ vite desiderium veniens. ꝛ ibidẽ. Desideriũ si cõpleat delectat aiam. ꝛc.

¶ Sermo.cxlij. De eodẽ. Sermo.ij.

Erit tãquam lignum quod plantatum est secus decursus aquaꝝ ꝛc. Ps. Istud est lignũ sancte crucis de quo tria dicũtur scilicet ꝙ sit plãtatum ꝙ sit iuxta aquas complantatum: ꝛ ꝙ sit fructiferũ. Fuit autem plantatum in triplici loco. Primo in terrestri paradiso secundum aliquarum hystoriarum narrationẽ qd satis cõueniens fuit. Primũ eñ lignũ fuit homini causa mortis diuine offensiõ ꝛ sue electiõis. Conueniẽs ergo fuit vt per lignũ crucis transiret de morte ad vitã Apoc.ij. Uincenti dabo edere de ligno vite ꝛc. De offensa reciperet m

ipsum de pfundis viscerib⁹ terre reuelauit. In verbis pmissis. pmo ponit ligni crucis cōmēdatio: cū dicit. Omne lignū pulchrū visu ⁊c. Scdo ipsius ligni crucis cōmēdate reuelatio: cū dicit: produxit de humo. ¶ Circa primū notandū q in paradiso terrestri erat triplex differētia ligni: sicut ptz Gen. ij. Lignū commune, vite, ⁊ sciētie: de pmo aūt ligno tria dicunt. s. q erat diuersum, erat pulchrū visu: ⁊ q erat ad vescendū suaue. Erat ᵭdē diuersu3 vt tolleret fastidiū pulchrū vt alliceret visum, ⁊ suaue vt attraheret gustum. Per istud ergo lignū sancte crucis significat. Pmo qr fuit diuersum. i. ex diuersis lignis factū: ibi eī fuit cedr⁹: cypress⁹ palma ⁊ oliua: p q̄ significat quadruplex efficacia sctē crucis. Pma est: qr malas cogitatiōes fugat: qđ significat i cedro q̄ fugat serpētes. Scda est: qr ɔstātiā pstat: qđ significat i cypresso q̄ null⁹ vēti impulsu comā amittit. Tertia est: qr de hoste triūphat: qđ significat i palma. Quarta est: qr amaritudinē pnie dulcorat: qđ significat in oliua. In his eī quatuor casib⁹ signo cruc3 nos munire ɔsueuim⁹. Uñ cū aliq̄ mala cogitatio se ingerit nos munire debem⁹ signo cruc3: vl' cū aliqđ piculū subito insurgit, vel cū aliqđ fātasma se obijcit, vl' cū aliqs dolor nos arripit. Scdo istđ lignū cruc3 ē pulchrū visu. fuit eī ipa crux pulchra i passiōe: qr xpi sanguine rubricata: pulchra i mūdo: qr ab iperatorib⁹ honorata. Augu. Crux a supplicijs latronū trāsijt ad frontes iperatorꝝ: ⁊ pulchra i celo: qr literis aure3 isignita: sicut ɔstātino ostēsa fuit: ⁊ pulchra erit i iudicio: qm̄ fm Chrys. sup sol3 radios illustrata. Tertio illđ lignu3 est ad vescēdū suaue. Delectat eī memoriā ad recordationē. ps. Memor fui dei ⁊ delectat⁹ su3. Rōnē ad ɔsiderationē. ps. Respice in faciē xpi tui volūtatē ad delectationē. Cant. ij. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. Secundo significat per lignu3 vite: erat enim quadruplex mors scilicet nature, culpe, gehenne, ⁊ gratie. Crux igitur dr lignū vite: qr dstruxit mortē nature p resurrectionē. j. Cor. xv. Per hominē mors: ⁊ p hoīe3 resurrectio mortuoꝝ. Mortē culpe: p pctī delectationē. Col. ij. Et vos cū mortui essetis in delictis ⁊c. Morte gehēne p iferni spoliationē. Ozee xiij. Ero mors tua o mors ⁊c. fecit aute3 mortē grē p iustificationē. Colossē. ij. Si mortui estis cū xpo ab elemēt3 hui⁹ mūdi: qđ adhuc tanq̄ viuētes mūdo decernitis? Tertio significat p lignū sciētie boni ⁊ mali, crux enim fuit sciētia boni ⁊ mali xpo ⁊ homini. Christo: qr ibi expert⁹ est malū penalis angustie ⁊ bonū gloriose victorie. Scdo qr p crucē didicit qđ sit inter bonū qđ nobis cōtulit: ⁊ malū qđ a nobis abstulit. Fuit etiā homini scientia boni ⁊ mali. pmo: quia p crucē homo didicit qđ sit bonū doni, ⁊ malu3 delicti sicut apostolus Roma. v. Secūdo: quia per crucē cognouit quid sit inter bonum quod deserui, ⁊ malū quod incurrit. Secundo ponit ipsi⁹ crucis de terra manifestatio: cū dicit. Produxit de humo. Ipsa nāq3 crux nō erat in limo abscōdēda sed fodienda ⁊ manifestāda. Pmo qr in ipsa fuit pecunia nostre redēptiōis: portauit eni sacculū ista pecunia plenū. Prouer. vij. Sacculū pecunie secum tulit. Secūdo ipsa fuit thesaur⁹ nostre ditatiōis. pme. petri. j. Non corruptibilib⁹ auro vl' argēto redēpti estis. Tertio: qr in ipsa emanauit fons nr̄e regeneratiōis. Esai. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontib saluatoris. Debuit igit ipsa sancta crux fodi et manifestari, quia in ipsa fuit pecunia qua sum⁹ redempti: ⁊ thesaur⁹ quo sumus ditati. De his enim duobus dicitur Prouerbio. ij. Si quesieris eā quasi pecuniā: ⁊ sicut thesaurum effoderis illam ⁊c. Tertio: quia de ea processit aqua regenerationis qua sum⁹ abluti. iiij. Regum. iij. Facite alueum torrentis huius fossas: ⁊ fossas. i. vulnera: ⁊ vulnera et alueus iste replebitur aquis.

¶ Ser. cxliiij. De eodē die ser. iiij.

Effodientes thesaurū gaudēt vehemēter cū inuenerint sepulchrū Job. iij. Sancta helena et ceteri christiani qui cū ipsa erāt fecerūt fodi crucē super omnem thesaurū preciosiorē ⁊ vehemēter sūt gauisi qn̄ ipsam inuenire potuerunt. In verbis

mur xp̃m. Mat.xvj. Si quis vult venire post me abneget semetipsum ꝛ tollat crucem suã ꝛ sequaẗ me. Secũda lectio est, vt innocẽter transeamus istum mundum Gen.xxxij. In baculo tuo trãsiui iordanẽ istã: ꝛ nũc cũ duabꝰ turmis regredior ꝛc. Tertia lectio est vt iuxta ipsiꝰ crucis deuotionẽ speremꝰ premiũ: hoc signatũ est. Apo.xj. vbi dicit ꝙ datꝰ est angelo calamus similis virge ad metiẽdũ tẽplũ ꝛ altare. ꝑ tẽplũ enĩ significanẗ corpa sanctorum, ꝛ per altare anime ipsorum que virge calamo mensuranẗ, qꝛ secundum deuotionem crucis mensurantur premia eterne retributionis

¶ Sermo.cxlv. De sancto Johanne ante portã latinam. Sermo.primus.

Parasti in conspectu meo mẽsam aduersus eos que tribulant me. Impinguasti i oleo caput meũ et calix meꝰ inebriãs ꝙ preclarꝰ est. ps. Quãuis sanctꝰ Johãnes euãgelista vitã nõ finierit ꝑ martyriũ ferri habuit tñ tria alia martyria q̃ notanẗ in verbis premissis. primũ est qꝛ fuit exilio relegatꝰ qđ notaẗ cũ dr. parasti in cõspectu meo mẽsam aduersus eos q̃ tribulãt me. In hac enĩ die fuit q̃druplicater tribulatꝰ. Fuit enĩ grauiter flagellatꝰ. Fuit ex derisiõe tonsuratꝰ. Fuit feruẽtis olei dolio missus. Et, fuit exilio relegatꝰ. Cõtra ista q̃tuor icõmoda xp̃s mensam sibi ꝑparauit: in qua sibi quatuor fercula deliciosa parauit: qꝛ igitur erat grauiter flagellatꝰ: xp̃s sibi parauit omniũ penaꝝ euacuationẽ. Apo.vij. Absterget deꝰ omnẽ lachrymã ab oculis sctõrũ ꝛc. Quia ex derisiõe tõsuratus parauit sibi corone celestis decorationẽ Apo.ij. Esto fidelis vsqꝫ ad mortẽ ꝛ dabo tibi coronã vite. Quia fuit in oleo feruenti assatus parauit sibi influuio paradisi refrigerationẽ ibidẽ. Agnꝰ q̃ in medio throni est reget illos: ꝛ ducet eos ad vite fontes aquarũ. Quia fuit exilio relegatꝰ parauit sibi celestis ciuitatis perpetuã habitationẽ De qua ipse Apoc.xxj. Ostẽdit mihi ciuitatẽ sanctã hierusalem descendentẽ de celo ꝛc. Sanctũ martyriũ: quia fuit in feruentis olei dolio missus: qđ notaẗ cũ dr. Impinguasti in oleo caput meũ. Et dicit impinguasti: qꝛ potiꝰ exiuit impinguatus ꝙ adustus Fuit autem vnctus triplici oleo: scꝫ materiali sicut hodierna die qñ in oleo fuit missus. Fecit aũt domicianus ipsum poni potiꝰ in oleo feruenti ꝙ in aqua bulienti quia aqua buliens penetrat exteriora et interiora. Oleum vero ferueñs penetrat exteriora interiora: ꝛ ossa. Juxta illud. ps. Intrauit sicut aqua interiora eius et sicut oleum in ossibus eius. Secundo fuit vnctus oleo sacramẽtali qñ: scꝫ fuit aſic in patriacham consecratꝰ. ps. Sicut vnguentũ in capite quod descendit in barbam ꝛc. Unguentũ em̃ spiritussancti fuit in christi capite in plenitudinẽ: deinde descẽdit in barbã.i.in apostolos q̃ fuerũt ceteris magis viriles, deinde descẽdit in ceteros doctores ꝛ ꝓlatos: q̃ debẽt esse vestimentũ ecclesie ipsam verbo et exemplo ornãdo. Deinde descẽdit in orã vestimẽti id est in subditos. Tertio fuit vnctꝰ oleo spirituali. De quo dicit.j. Johãnis.ij. Unctio eiꝰ docet vos de omnibꝰ. Tam plene fuit inunctꝰ vt posset dici de eo illud. ps. Unxit te deꝰ deus tuus oleo leticie pre cõsortibꝰ tuis. Nec mirum: qꝛ stetit ꝓpe: ꝛ iuxta apothecã illiꝰ vnguentarij: de quo dr. Eccli.xxxviij. Unguentarius facit pigmẽtaria.s.suauitatꝫ. Jstud autẽ oleũ letitie habuit q̃druplici rõne. Gaudere em̃ ipse potuit de secretorũ celestiũ reuelatiõe. Apo.j. Significauit deꝰ que oportet fieri cito mittens ꝑ angelũ suũ seruo suo Johanni ꝛc. Hiere.xv. Factũ verbũ tuũ in gaudiũ et in letitiã cordis mei. Secũdo de iusta vindicta tyrãni.i. Domiciani ps. Letabiẗ iustus cũ viderit vindictam et lauabit manꝰ suas in sanguine peccatoris. Tertio de honorabili reuocatiõe. Hiere.xxxj. Conuertã luctũ eorũ in gaudiũ ꝛc. ¶ Quarto de sue dilecte.s.drusiane resuscitatiõe facta pro q̃ omnes gauisi fuerũt ꝛ deũ laudauerũt ps. Tunc repletum est gaudio os nr̃m: ꝛ lingua nostra exultatiõe. Tertiũ martyrium est quia fuit veneno potatus qđ notaẗ cũ dicitur. Calix meꝰ inebriãs ꝙ preclarus est, Bibit Christus duplicẽ cal

mum beatorũ in quo indut⁹ est stola glorie. Eccle.xv. Stola glie induit eũ. Que stola fuit candida p virginitatẽ: ꝛ purpurea p charitatẽ. Quinto ingress⁹ est in gazophilatium thesaurorũ: a quo traxit thesaurũ sapiẽtie. Petr⁹ damianus Joãnes eminentem diuine gratie sciẽtiã ex illo celesti gazophilacio: in quo sunt omnes thesauri sapiẽtie ꝛ sciẽtie dei absconditi traxit. Tertiũ priuilegium est: qꝛ fuit secretari⁹ christi: quod notatur in hoc qḋ dixit. s. Domine quis est quis tradet te? Quãdo em̃ omnes dolebãt timebãt ꝛ dubitabãt: sol⁹ Joãnes ad xp̃m accessit ꝛ eũ iterrogauit. Eccli.vj. Amic⁹ i domesticis fiducialiter aget. Ideo etiã sua secreta ꝛ profunda sibi reuelauit: qñ suaꝫ eũ patre eternitatẽ ꝛ coequalitatem sibi ostendit. Ista autẽ tam profunda mysteria didicit in quadruplici schola. Prima est schola angelica. Apocal.j. Significauit deus que oportet fieri cito loquẽs per angelũ suũ, seruo suo Joanni ꝛc. Secunda est schola virginea, qꝛ em̃ fuit custos virgini deputat⁹: ad ip̃a est plurima edoctus. Eccli.xv. Obuiauit illi quasi mater honorificata. Tertia est schola sancte trinitatis ad quã volauit qñ verbũ in principio esse vidit. Ezech.xvij. Aquila grãdis magnarũ alarum venit ad libanuꝫ. id est ad altitudinẽ trinitatis: ꝛ tulit medullã cedri: id est mysterium verbi incarnati. Quarta ẽ schola dñici pectoris. Vñ cantatur. Fluenta euangelij, de ipso sacro dominici pectoris fonte potauit.

¶ Sermo.cxlviij. In diebus rogationum. Sermo. primus.

ORate pro inuicẽ vt saluemini. Multũ em̃ valet deprecatio iusti assidua Helias em̃ homo erat ꝛc. Jacobi.v. Volens ecclesia fideles inducere ad orandum. Isto tempore verba sancti Jacobi assumit in quibus tria facit. Primo nãqꝫ ad orãdũ p inuicem nos inducit: cũ dc Orate p inuicem vt saluemini. Libenter em̃ pro alijs q̃libet orare debet. Qꝛ sicut dicit Chrisostomus sup Mattheũ. Pro se orare nature est: pro alio aũt gratie est. Pro se orare necessitas cogit, pro alio aũt orare charitas fraternitatis hortat̃. Dulcior aũt est añ deũ oratio non quam necessitas rei transmittit: sed quã charitas fraternitatis cõmẽdat. Oportet namqꝫ vt ille pro quo orat̃ quatuor in se habeat sicut dc Diony. in lib. de celesti hierarchia.xiij.cap̃. Primũ est feruens desideriũ rei habẽde: qꝛ opꝫ q̄ illud feruenter desideret ꝛ affectet ꝛc. Scḋm est status gratie: qꝛ opꝫ q̄ sit in statu gratie et penitẽtie. Tertiũ est recognitio infirmitatis p̄prie. Opꝫ em̃ q̄ recognoscat q̄ illud per se obtinere non valeat. Quartũ est petitio rei digne: qꝛ oportet q̄ ea petat que deũ dare deceat: ꝛ ipsi accipere expediat. Secũdo vtilitatẽ orationis ostẽdit, cum dicit. Multũ nanqꝫ valet deprecatio iusti ꝛc. Vbi tria ponit scꝫ q̄ oratio multum valet, cum dicit. Multum em̃ valet ꝛc. Secundo cuius oratio valet: qꝛ iusti. Tertio qualis oratio valeat: qꝛ assidua, qḋ aũt oratio multum valet, dicit Greg. Magna em̃ virtus orationis: qꝛ fusa in terra in celo operat̃. Ad hoc aũt q̄ in celo ascendat ꝛ ibi operetur opꝫ q̄ habeat quatuor alas. Prima est profunda humiliatio. Eccli.xxxv. Oratio humiliãtis se nubes penetrat ꝛc. Secunda est deuota lachrymatio: ibidem. Lachryme a maxilla ascendũt vsqꝫ ad celũ ꝛc. Tertia est desiderij feruẽs deuotio ꝛ intẽtio. Apo.viij. Ascẽdit fum⁹ incẽsoꝝ de orationib⁹ sanctoꝝ de manu angeli corã deo. Quarta est bonorũ operum exercitatio. Tho.xij. Qñ orabas cũ lachrymis ꝛ sepeliebas mortuos, ego obtuli orationẽ tuã corã deo. Secũdo valet oratio, qñ est iusti. Est aũt iustus, qui dat deo obediẽtiam. Proximo misericordiã, ꝛ sibi sanctimoniam. Exaudiat igitur deus orationem illius qui dat deo obedientiã. Aug. Citius auditur oratio vna obedientis: q̃ decẽ milia contemptoris. Et exaudit de⁹ orõnẽ illius qui dat p̄ximo suo misericordiam. Eccl.xxix. Conclude elemosynã in sinu pauperis, ꝛ hec p te orabit ꝛ liberabit ab oĩ malo. Exaudi orõnem illius q̃ hꝫ sanctimoniã: qꝛ sicut dicit ps. Iniq̃tatẽ si aspexi in corde meo non exaudiet de⁹ ꝛc. Tertio orõ exauditur qñ est assi-

durū ad incompassionē. Per piscem intelliguntur bona spiritualia: que aīam in aquis tribulationū nutriūt. Per serpentem vero intelliguntur vitia ꝛ peccata. Deus igitur dat piscem, id est gratiā in tribulationib⁹ animā cōseruantē: sꝫ diabolus dat serpētem .i. maculā culpe mortalis animam veneno interficiētem. Per ouum vero intelligitur bonum celeste. Ouum em̄ habet exterius corticem, inte⁹ dulcedinem. Cortex em̄ est ipsum celū, ꝙ tanꝙ saccus gloriā eius occultat. Dulcedo autem consistit in duplici substantia: scilicet albumini ꝛ vitelli: quia in Christo est humana natura tāꝙ albumen qḋ in carnem conuertitur. Et natura diuina tāquā vitellum ex quo dulcedo glorie generatur: ꝛ ꝑ scorpionē intelligitur pena eterna. Demones enim modo blandiuntur ꝑ delectationē peccati: sed tunc pungēt ꝑ acerbitatem supplicij. Deus igit̄ dat ouū: id est gloriā dulciter reficientē: sed diabolus dat scorpionē: id est penā eternaliter cruciantē. Secundo videndū est quare letanie isto tempore magis fiūt. Sciendū autem ꝙ fiunt maxime propter duas causas. Prima vt teneri fruct⁹ terre conseruentur quos demones isto tp̄e per tempestates destruere moliunt̄, contra quos in letanijs cāpanas pulsam⁹, tanꝙ tubas dei ꝛ cruces deferimus tāꝙ illa vox dei: orationes ꝛ letanias proferimus tāꝙ iacula dei, quibus demones iaculantur. Cum istis ergo tribus armis a domo in vita hac hūana demones expellimus, scilicet cū tubis, vexillis ꝛ iaculis. Secūda causa est: vt orationes nostre xp̄o ascendente, facilius audiantur. Tunc em̄ petitiōes nostras debem⁹ porrigere quando aduocatus noster vadit ad curiā qui scit petitiōes nostras formare. j. Joannis. ij. Aduocatum habemus apud patrem Jesum christum iustū. Quādo frater noster pergit ad consistoriū. ꝙ scit ꝛ potest nos iuuare. Bernadus. Puto ꝙ spernere me non potest Christus, os de oss b⁹ meis, ꝛ caro de carne mea, qñ regis fil us regnum suū suscepit: qui nos pōt saluare. Solēt em̄ regū filij dare munera dum regna suscipiūt: vñ cātatur, Et regnū in manu ei⁹: scilicet ad largiendū. Tertio videndū est quare nō tantū in letanijs, sed etiam quando tempestates fiunt cāpane pulsant̄. Ipse ꝗdē campane sunt tube dei, qb⁹ demones deterrent̄. Amos. iij. Si clanget tuba in ciuitate ꝛ popul⁹ nō expauescet. Sūt cymbala dei de quib⁹ deus laudat̄: ps̄. Laudate dn̄m in cymbalis bn̄sonātib⁹. Sūt precones de ꝗb⁹ pp̄ls cōuocatur. Nūe. x. Fac tibi duas tubas quib⁹ conuocare possis multitudinē, Cāpane aūt successerunt in loco tubarū pulsant̄ etiā cāpane vt demones effugētur, vt deus laudet̄, ꝛ popolus ad orandum incitetur.

Sermo. cxlix. In die ascensionis domini. Sermo. j.

Qui descendit ipse est ꝗ ascēdit sup oēs celos Ephe. vj. qꝛ hūilitas est via ad gliā. Jō apl's primo ostēdit xp̄i humilē descensum: cū dicit. Qui descēdit. Secūdo eius gloriosum ascēsum: cū subdit. Ipse est qui ascendit super omnes celos. Istū aūt ascensum ꝛ descensum describit Ambro in lib. de Jsaac dicēs. Saltu quodā Christus venit in hūc mūdū. Apud prēz erat, in virgine venit, ex virgine in presepe transiliuit: descendit in mūdum, ascendit in crucem, descendit in tumulum, surrexit ex tumulo: ascendit ad celum ꝛ sedet ad dexterā dei patris. Ecce scala ꝗ hꝫ septem gradus per quam xp̄s humiliter descendit, ꝛ gl'iose ascendit. Prim⁹ gradus est ꝙ de sinu p̄ris venit in virginis vterū: ꝛ iste fuit gradus magne hūilitatis de quo dicit̄ etiā Philippen. ij. Semetipsum exinaniuit ꝛc. vbi ponit apl's quadruplicem Christi humilitatē. Una ē qua conformauit ꝛ similē se fecit seruis, quādo voluit legi subijci, ꝛ circuncidi, iō dr̄: formam serui accipiens. Secunda humilitas est qua contraxit parentelā cū seruo: iō subditur. In similitudinē hominum fact⁹. Tertia humilitas est qua induit habitū serui: iō em̄ dr̄. Et habitu inuētus vt hō. Quarta est qua voluit mori ꝑ seruo: iō subditur. Fact⁹ obediēs vsꝫ ad mortē. Secū d⁹ gradus scale est quo de vtero venit in presepiū: ꝛ iste est grad⁹

magne asperitatis, qꝛ lectū habuit durū
et asperū vbi tria fuerūt que aspiritatem
fecerūt. s. teneritas pueri, vtilitas pāni, et
duritia p̄sepu. Luce. ij. Inuenietis infan
tē ecce puer: q̄ꝫ delicat⁹ panis fuit tectus
positum in p̄sepio, ecce q̄ꝫ durus fuit le=
ctus. Tertius gradus est q̄ de p̄sepio ve=
nit i mundū: et iste fuit grad⁹ magne pau
pertatis. Ipse eñ fuit pauper in vita, in
morte et post mortē. Matth. viij. Uulpes
foueas habent, et volucres celi nidos, Fi
lius autem hominis nō habet vbi caput
suum reclinet. Ac si dicat. Nec habeo fo
ueam, sicut vulpes: id est sepulturaꝫ post
mortē acquiescendum. Nec habeo nidū
sicut volucres: id est domum in vita, ad
habitandū. Nec habeo i morte. id est in
cruce tabulam sine ceruical ad caput re
clinandum. ¶ Quartus grad⁹ est quo de
ipso mūdo ascēdit in patipulū: et iste fuit
grad⁹ magne charitatis. Joh. xv. Maio
rem ac dilectionē nemo habet etc. Ibi eñ
totus fuit igne amoris plenus quod ma=
nifestatur per sanguineū colorem et per
vestiū denudationē: et p sitis intentioneꝫ:
per corporis ruborem et per sanguinis
impetuosam emanationē. Quintus gra=
dus est quo descendit in tumulum: et iste
fuit grad⁹ magne pietatis: magna nāq̄ꝫ
fuit pietas visitare illos sctōs patres qui
erant desolati: et ꝓpter damnū quia dei
visione erant priuati et ꝓpter vmbrosum
locū: quia erant in tenebris inuoluti: et ꝓ=
pter consortiū: quia demonibus erant vi
cini. Sed christus eos fuit consolatus: qꝛ
suam; faciem eis restituit et ad locum lu=
cidum eos deduxit: et socios angelorum
eos fecit propter ista omnia dicit Esa. ix.
Popul⁹ qui ambulabat in tenebris vidit
luceꝫ magnā. Sextus gradus est quo de
tumulo in mundū redit et ista fuit grad⁹
magne felicitatis. Leo papa post passio
nem suam ruptis vinculis mortis infirmi
tas in virtutē: mortalitas in eternitatem
contumelia transiuit in gloriam. Septi=
mus gradus est: quo de ipso mūdo ascē=
dit in celū: et iste fuit gradus magne ma=
iestatis. Ascendit enim cum iubilatione
angelica. Ps. Ascēdit De⁹ in iubilatiōe:
et dn̄s in voce tube. Ascēdit inuitatus vo
ce paterna. Ps. Dixit dominus domino
meo sede a dextris meis. Cant. ij. Reuer=
tere dilecte mi reuertere. Ascēdit virtute
ꝓpria. Esa. lxiij. Gradiēs in multitudine
virtutis sue. Ascēdit cū nube lucida. Act. Ho=
Actuū primo. Nubes suscepit eū ab ocu=
lis eorū. Ascēdit cum societate decora
scilicet cum angelis et animab⁹. Genesis
xxij. Cum duab⁹ turmis regredior. ideo
cātat ecclesia. Omnis pulchritudo domi
ni exaltata est sup sydera. Et dixit. Omis
pulchritudo: quia exaltata est pulchritu=
do deitatis: quia hodie ostēdit suā pote=
stiam pulchritudo sui corporis: qꝛ indui
immortalitatē: pulchritudo aīe q̄ induit
impassibilitatē pulchritudo angelica: qꝛ
hodie recuperauit sui numeri integrita=
tem: et pulchritudo hūana: qꝛ hodie ani=
me sanctoꝝ receperūt eternā felicitateꝫ
In illa eñ processione fuit quicquid pul=
chrum erat in celo, scilicet angeli q̄cquid
pulchrū i inferno, scilicet patres de lym
bo educti quicq̄d pulcherrimū in mun=
do. s. apostoli et ceteri discipuli: quicq̄d
pulchrum super celū et mundum. scilicet
christus et beata virgo.

¶ Sermo. cl. De eodē. Sermo. ij.

Psallite Deo q̄ ascen=
dit super celum celi ad
orientē. Ecce dabit voci
sue vocem virtutis. Ps.
propheta oēs ad gau=
dendum inuitat q̄ñ chri=
stus ad celos et in celum ascendit et cele=
stem ianuā aperuit. In premissis verbis
quatuor sunt videnda. Primo nāq̄ꝫ qua=
liter xp̄s ascēdit: qꝛ cū iubilatiōe angeli=
ca qḋ notat cū dr̄ Psallite deo q̄ ascēdit.
Angeli enim cū multa iubilatione ipsum
in celū deduxerūt. Fit autē iubilatio et so=
nus music⁹ scd̄m Aug. trib⁹ modis. Ali=
quādo voce: sicut in cantu: aliq̄ñ flatu si=
cut i turba: aliq̄ñ pulsu sicut i cithara. Ut
ergo ostdat̄ q᷑ angeli in christi ascēsione
habuerūt oia gn̄a musicoꝝ: ideo aliquā=
do dr̄ q̄ꝫ ibi fuit son⁹ q̄ fit cū voce. Ps. Iu=
bilate deo in voce exultatiōis. Aliq̄ñ dici
tur q᷑ fuit ibi sonus qui fit cum flatu. Ps.
Ascendit deus in iubilatione: et dn̄s in vo
ce tube. Aliq̄ñ dr̄ q᷑ fuit ibi sonus qui fit
cū pulsu. vn̄ psal. Laudate eū i psalterio

z cithara. Similiter z nos ꝓ sua ascēsiōe ipsum laudare debemꝰ voce ꝑ gratiarū actiones Eccli.xliij. Benedicētes dñm exaltate eum q̄tuz potestis zc. Flatꝰ per cordis deuotionē. Ephe.v. Cātantes et psallētes in cordibus vestris domino. Et pulsu ꝑ bonā operationē. Math.v. Uideant opera vestra bona z glorificēt patrē qui in celis est Secundo vidēdū est quo ascendit quia supra celorū alta cuz dicit Super celuz celi. Christus nāq̧ descēderat infra oēs celos: scz infra celos materiales qz in terra cōuersatꝰ. Baruth.iij. Post hec in terris visꝰ est: z cū hominibꝰ cōuersatus est. Infra celos rōnales: quia infra homines factꝰ. ps. Ego aūt sū vermis z nō homo. Infra celos intellectuales: qz infra angelos minoratus. ps. Minuisti eum paulominꝰ ab angelis zc. Infra celū super substātiale: quia seruili forma indutus. Phil.ij. cū in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo, sz semetipsum exinaniuit zc. Sz qui sic infra oēs celos descēdit hodie super omnes ascēdit, scilicet sup celos materiales: qz in celo emperio collocatus. ps. A summo celo egressio eius z occursꝰ eius vsq̧ ad summum eius. Super celos rationales quia caput ecclesie cōstitutus Ephe.j. Ipsum dedit caput super omnez ecclesiam que est corpus ipsius super celos intellectuales: quia angelorū dominus ordinatus. Ibidez. Constituit eū ad dexterā suā in celestibꝰ: super oēm principatum z potestatē vsq̧ ad celum super substantiale: qz vsq̧ ad dexteram patris exaltatus. vñ dicitur in symbolo athanasij. Ascēdit in celū sed z ad dexterā dei: dextera autē dei tripliciter accipitur. Dicitur enī dextera dei equalitas dei vel potiora bona dei: vel virtus z potestas dei. Xps est z deꝰ noster. frater noster z iudex noster. Inquantū igit̄ est deus nr̄ sedet a dextris dei, id est i equalitate dei. ps. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Inquantū vero est frater noster, id est verus homo sedet a dextris dei, id est i potioribus bonis dei: et potiori modo. Act.vij. Ecce video celos apertos zc. Inquantū est iudex nr̄: sedet a dextris dei. i. in potētia dei. Nam dedit sibi potestatez omne

iudicium faciendi. Mat. vltimo. Data est mihi oīs potestas in celo z in terra. Tertio vidēdum est vnde ipse ascēdit: qz ab orientali plaga: cum dicitur Ab orientē. Ratio autē quare potius ad orientem q̄ ad occidētem ascendere voluit est qz plaga oriētal erat odiosa ex eo, scz q̄ ibi ortū habuit prima p̄uaricatio. Erat maledicta: qz ibi ortum habuit prima maledictio dei. Erat immūda: qz ibi ortū habuit prima sanguinis effusio. Sed deꝰ cōtra tria mala ibi fecit tria beneficia. Primum est quia ab oriēte magos vocauit: vt quia erat odiosa ꝓpter p̄mā preuaricationē fieret gratiosa: ꝓpter primā gentium vocationē. Secundum est: quia ab oriente ad iudicium est venturus: vt quia ibi audita fuit prima dei maledictio: ibi audiat̄ eterna dei benedictio: qua dicet̄. Uenite benedicti p̄ris mei zc. Tertiuz est quia ab oriēte ascēdit: vt qz erat immunda per sanctā ascensionez fieret munda. Erat quidē immūda terra per effusionē sanguinis innocētie: sed ipsam mūdauit per aspsionē sui sanguinis. Erat immūda aqua per ablutionē hostiarū immolatarum idolis: sed eam mūdauit ꝑ cōtactum sue carnis mūdissime. Erat immūdus aer ex fumo incensorū: sed eum christus mūdauit ꝑ suū gloriosum ascensuz. Quarto videndū est propter quid ascendit: quia pro celesti ianua reseranda: qḋ notatur cū dicit̄. Ecce dabit voci sue vocem ꝟtutis. Illam scz vocez de qua dicit̄ in ps. Tollite portas principes vestras et z eleuamini porte eternales zc. In magnis nāq̧ palatijs ꝯsueuerūt esse tres ordines hostiorū. Iō deus palatio celi tres posuit portas prout significatū i. ꝟ. Gen. ij. Scz angelicā custodiā q̄ signabat inimicitiā inter angelū z hominē. Rūpheā bis acutā q̄ representat diuinā iustitiā: q̄ satisfactionē requirebat z hominē i corpore z aīa, incidebat. z ignis vehemētiā q̄ significabat obligationē ad penā eternā. Sed in baptismo christi remota est vna clausura. s. ignis vehemētis. Aqua enim baptismatis extiguit oēm vim ignis infernalis. Ideo celū tūc aptū. In passiōe vero ablata est scḋa clausura. s. rūphea acuta, id est diuina iustitia: qz tunc sufficiens

Hunc gradum ascēdit paulus: et est et fuit vsq; in tertiū celū raptus. Ascēdere autē in deum per creaturarū visibiliū manducationē est ascēdere vsq; ad primuz celū. Ascēdere per intellectualiū considerationem est ascendere vsq; ad secundum. Ascendere autem per intellectum ad dei formam immediata intuitione: est ascendere vsq; ad tertium celum. Tertio ascēdit honorabiliter cū dicit. Et nubes suscepit eum. Voluit autem cum nube celesti ascēdere ad innuēdū q sicut impleuerat terrestris mundū redimēdo et infernalis patres educēdo: sic volebat iplere celestia ruinā angelicā reparādo: vt implere tur illud qđ dicitur. Ephe.iiij. Qui descēdit ipse est qui ascēdit super oēs celos vt adimpleret oīa. Ut vero meli⁹ videam⁹ quomodo oīa adimpleuit. Notādū q in mūdo quintuplex erat defect⁹ q notatur. Gen.i. Primus erat habitationis glie. cū dicit In principio creauit deus celū et terram, acsi dicat: terrā dedit homini: celuz vero reseruauit sibi. Secūd⁹ erat ignorātie qz homo viā patrie nesciebat. cuz dr. Tenebre erāt. Tertius autē erat defect⁹ gratie cuz dr inanis: qz sicut dr Eccl.xxx. Homo acharis, id est sine grā quasi facula vana. Quartus erat defectus mie. cū dr, Et vacua. Erāt enim vacua scz dei mia: et plena dei iustitia. Quintus erat defect⁹ pseuerantie: qz homines fragiles erāt ad perseuerantiā boni et tollerantiam mali. cum dicit Abyssi, id est sine base virtutis Christus igitur pmo ascēdit vt celestē ianuā aperiret et sic adimpleuit defectū habitationis gratie. Heb.ix. Per ppriū sanguinē introiuit semel in sancta sanctorū. et c. Scđo ascendit vt viam in celū ostenderet et sic adimpleuit defectum scientie. Michee.ij. Ascēdit pandēs iterāte eos. Tertio ascēdit vt spiritū sanctum mitteret: et adimpleuit defectū gratie. Johannis.xvi. Si eñ nō abiero paraclit⁹ nō veniet ad vos et c. Quarto ascēdit vt p nobis intercederet et patrē ad miaz incl naret. Et sic adimpleuit defectū misericordie. Heb.xi. Introiuit in ipsum celū vt appareat vultui dei p nobis. Quinto ascēdit vt per missionem spūssancti vt corda discipulorū debilia roborarct. Et sic adimpleuit defectū perseuerantie ps. Uerbo dñi celi firmati sunt et spiritu oris eius omnis virtus eorum.

¶ Sermo.cliij. De eodē. Sermo.iiij.

Ecce duo viri astiterūt i vestib⁹ albis et c. Isti duo viri fuerūt duo angeli in forma virili positi q aplos instruxerunt. Ceteri autem psallentes cum xpo ascēderūt. De ipsis nāq; angelis circa dominicā ascēsionē quatuor legunt. s. eorum reuelatio, admiratio, eductio, et iubilatio. Primū nāq; est reuelatio. nō sm Dionysiuz. Lex diuine boni tatis est vt illuminationes suas influat supiorib⁹ supiores medijs. et mediū inferiorib⁹ ac iferiores nobis. Ista lex hodie est suata. Nā ipe dñs noster iesus xps suā ascēsionē superiorib⁹ angelis reuelauit qñ ipsis interrogātib⁹. Quis ē iste rex glie. Rñdit Ego q loquor iustitiā et ppugnator sum ad saluandū. vt dr Esa.lxiij. Deinde ipsi superiores medijs reuelauerūt. ps. Dies diei eructat vbū. Dies diei vbū eructauit qñ reuelauit ascēsionis mysteriū supior hierarchia medie. deinde medij iferiorib⁹ reuelauerūt qñ ipsis inferiorib⁹ interrogantib⁹ Quis est iste rex glie. Respōderūt. Dñs virtutū ipse est rex glorie. Deinde ipsi inferiores nobis reuelauerūt: quādo in forma viri apparētes dixerūt. Hic iesus qui assumpt⁹ est a vobis in celū et c. Scđo est eorum admiratio. Admirabant eñ vidētes q terra ascēdebat supra celū. Cū enim olim dictū sit. Prouer.xxv. Celū sursuz et terra deorsuz iā in xpi ascēsiōe ecōtrario dici poterat terra sursum et celū deorsuz. Admirabātur q homo ascēdebat supra angelum. Uñ ps. Ascēdit sup cherubin et volauit. q homo ascēdebat vsq; ad deū. Dan.vij. Uenit vsq; ad virū q sedebat in throno Insup poterant admirari de tali corporis qualitate. de tāta decora societate: et de tāta potestate. Esa.lxiij. Quis est iste q venit d edō tinctis vestib⁹ d bosra. ecce q admirabil corporis q̃litas. Iste nāq; formos⁹ i stola sua: ecce q formosa societas alc eñ sanctorum sunt decora vestis xpi gradiēs in multitudine fortitu sue. ecce quās

verba cõtumeliosa pferunt. Tertio chri-
stus in sua ascẽsione habuit magnã sub-
limitatem. cum dicitur. Assumpt⁹ est in
celũ. Non em̃ fuit trãslatus sicut enoch.
nec subuectus sicut ipse helias nec rapt⁹
sicut paulus sʒ fuit assumpt⁹ idest a seip-
so sumpt⁹. Per hãc autem quadruplicē
differentiam ascendẽtium ostendit: qua-
druplex gradus ascendentium in deum.
Primus est quo quis transfert de culpa
in gratiã. Iste significatur per translatio
nem enoch in paradisum. Gratia em̃ dei
dicitur paradisus. Ecclesiasti. xliiij. Gra-
tia dei sicut paradisus benedictiõis. Si-
gnificatur etiam per trãsitũ filioꝝ israel
de egypto in desertũ. Secundus grad⁹
est quo quis subuehit de gratia incipiē-
te in gratiam proficientē. Et iste signifi-
cat per subuectionē helie in curru igneo
quia gratia dei est currus igneus: qꝛ bo-
na opa ꝛ huiusmodi similia currere nos
faciunt: in amorem dei ꝛ proximi nos in-
cendit. Significat etiam per secũdũ trã
situm filiorum israel quo de mãsione im-
mansionem transierũt. Tertius gradus
est quo quis in deum rapitur p cõtempla
tionē. ꝛ iste significatur per raptũ pauli
qui vsqꝫ ad tertium celum raptus est. Et
etiam iste significatur per transitũ filio-
rũ israe. quo de mãsionib⁹ in terram p-
missionis peruenerũt. Quartus gradus
est quo quis transit de contemplatione
vie ad contemplationem patrie iste si-
gnificatur p assumptionē xpi i celũ. Si-
gnificatur etiam per quartum transitum
filiorum israel quo de terra promissiõis
per multa certamina in hierusalem, id
est in visionem pacis postmodum perue
nerunt. Quarto christus in sua ascensiõe
ostendit suam maiestatem: cum dic'. Et
sedet ad dexteram dei. Ex eo autē q ad
dexteram dei sedet fiduciam habemus
ascendẽdi ad deũ. Primo quia ibi est ca-
put nostrum glorificatũ. Et ideo sibi mē-
bra coniunget. deforme enim esset caput
sine membris. Et qui recipit caput in ho-
spitio suo ꝛ ipse membris hospitium non
negabit. Joã. iij. Nemo ascendit in celũ
nisi qui descendit de celo: caput scʒ cum
membris. Secundo quia habemus ibi fi
delem sociũ qui manum nobis porrigit ꝛ
ꝛ nos ad se trahit Deut. xxiij. Ascēsor ce
li auxiliator tuus. ps. Tenuisti manũ dex
terã. Cañ. j. Trahe post te ꝛc. Tertio qꝛ
ibi habemus sapientē aduocatum q pro
nobis allegationes proponit. j. Joan. ij.
Si quis peccauerit aduocatũ habemus
apud patrem Jesum christum Sic enim
in ipso mũdo fuit cũ peccatoribus apud
patrem pro eis aduocãdo in iudicio: au
tem erit cõtra peccatores ipsos puniẽdo.
Quarto qꝛ ibi habemus precursorē pre-
niem qui viam nobis ostendit. Mich. ij.
quia ibi habemus fratrum nostroꝝ col-
legium qui suis orationib⁹ ꝛ meritis nos
perducent. ps. Leuaui oculos meos in
mõtes vnde veniet auxilium mihi. Unde
dicunt illi qui sunt in hierusalē idest in dei
visione illis qui sunt egypto idest in hoc
mundo illud quod habetur. ij. Macha.
j Hic sumus orantes pro vobis.

¶ Sermo. cliiij. De eodem sermo. xj.

Signa autem
eos qui crediderint hec se
quentur ꝛc. Non vult dice
re dominus q quicũqꝫ cre
dit omnia ista signa facit
sed qꝺ ista signa inter fideles ꝛ creden-
tes fiant Nam alius eijcit demonia ali⁹
fugat serpentes alias loquit linguis no-
uis: alius venenum bibit ꝛ sibi nõ nocet
alius sanat egrotos. Ista autem quinqꝫ
signa intelliguntur literaliter aut spũali
ter Si litteraliter intelliguntur tũc in ec-
clesia primitiua frequenter fiebant: nũc
autem raro. Ecclesia autem habuit tri-
plicem statum scilicet primitiuum moder
num ꝛ vltimũ. In statu primitiuo frequē-
ter fiebant modo autem raro ꝛ in vltimo
statu .i. antichristi fiēt rarissime. In pri-
mitiuo nãqꝫ statu frequēter fiebant: quia
ꝛ secundum Chrys. Uetera miracula ha
bent admirationem ꝛ vtilitatē ꝛ necessi-
tatem. Tunc igitur miracula fieri opor-
tebat secundum Chriso. Et propter ad-
mirationē: quia homines erant sensib⁹
assueti: ꝛ ideo erant aliquib⁹ mirabilib⁹
subleuãdi. Et propter vtilitatem quia ꝛ
tunc multi erant infideles ꝛ erroribus in-
uoluti. Moderno autem tempore raro
fiunt cũ hoc nõ suadet necessitas ex eo q

sunt fideles. Aliquando tamen fiūt quia
hoc suadet vtilitas: quia aliquando inue
niuntur aliqui infirmi ꝛ indigentes Qua
re autem modo non fiant ita indifferēter
sicut in primitiua ecclesia. triplex est ratio
Una est propter dei firmamentum: quia
modo ecclesia est in fide firmata ꝛ stabili
ta. Istam rationē assignat. Bern. ponēs
exēpla de planta cui tandiu aquaꝫ infun-
dimus quousqꝫ in terra cōualuisse videa
mus. Secundo propter vtile mundi exē
plum. Istam rationem assignat. Aug. de
ciui. dei dicēs. Quisquis adhuc prodigia
vt credat inquirit. magnum est ipse pro-
digium qui mundo credēte non credit.
Tertio propter fidei maius meritum qꝫ
secundum. Grego. Fides non habet me
ritum vbi humana ratio pbet experimē-
tum In fine autem rarissime fient triplici
de causa secundum Isid. Siue vt psequē
tium manus audacior efficiatur: siue vt
sanctorum patientia comprobetur. siue
vt qui casuri sunt eorū leuitas ostēdatur.
Secundo hec miracula possunt intelligi
spiritualiter ꝛ tūc ista miracula quotidie
fiunt. Primo namqꝫ sunt multi qui demo
nia eiiciūt auarus enim habet demonem
qui vocatur mammon Sed luxuriosus de-
monem habet qui vocatur asmodeꝰ. Su
perbus vero habet demonem qui vocatꝛ
lucifer. Uariis tentationibꝰ agitatus ha
bet demonē qui vocatur beelzebub: qui
est deus muscarum. Si ergo aliquis san-
ctus vir per suam predicationē vel ora-
tionem conuertit aliquem auarū vel vsu
rariū expellit mammonā. Si cōuertit lu-
xuriosum expellit asmodeū. Si vero con
uertit superbū expellit luciferū. Si autē
conuertit tentationes varias patientem
expellit beelzebub. Secundo linguis lo-
quuntur nouis. Deꝰ namqꝫ tres prouincias
fecit scilicet celestem, terrestrem ꝛ infer-
nalem. Linguagiū prouincie celestis est
deum laudare. Terrestris vero est de di-
uitiis tractare. Infernalis vero mentiri ꝛ
blasphemare. Quando enim aliquis cō-
sueuerat loqꝫ linguagium prouincie terre
stris tota die de terrenis tractando vel
quando quis ꝯsueuerat loqui linguagiū
prouincie infernalis mētiēdo ꝛ detrahē-
do ꝛ ꝯuersus incipit loqui linguagiū pro
uincie celestis deum laudando ꝛ priāꝫ
edificando iste loquitur linguis nouis. Ter
tio serpētes tollūt, serpēs aliqn̄ tollitur
per amputationem caude, ꝛ tūc adhuc vi
uit. Aliquādo per amputationē corporis
ꝛ tūc similiter viuit, Aliqn̄ per ꝯstrictionem
capitis ꝛ tūc omnino extinctus est. Qui-
dam igitur tollūt serpentē quātū ad am
putationē caude: qui dimittūt peccatū qꝫ
tū ad actū exteriorē ꝛ non qꝫtū ad actuꝫ
interiorem scꝫ cogitatū ꝛ cōsensum: ꝛ isti
imperfecte tollunt serpētem quantū ad
amputationē corporis q̄ dimittūt petm̄
qꝫtū ad actū: ꝛ quātū ad cōsēsum: sed nō
quantum ad cogitatū ꝛ isti semiplene tol
lūt. Quidā vero tollūt ipm̄ serpentē quā
tū ad cōstrictionē capitis q̄ dimittūt pec-
catū qꝫtū ad actū quantū ad consensum.
ꝛ quantum ad cogitatū Et isti perfectissi
me tollunt. Quarto aūt si mortiferū quid
biberint non eis nocet. Mortiferū autem
non eis nocet qn̄ gustatur: sed non bibitꝛ,
qn̄ bibitꝛ sꝫ statim reiicitꝛ aut qn̄ tiriache
remediū adhibetur. Quādo igitur diabo
lus aliquā mortiferā suggestionem alicui
offert his tribus casibus nocere nō pōt.
Primo quādo quis illā gustat sed non bi
bit hoc est sentit sed non ꝯsentit: qꝛ statim
diabolo resistit ꝛ cōtradicit. Jaco. iiij. Re
sistite diabolo ꝛ fugiet a vobis. Secun-
do quādo quis bibit per cōsensum ꝛ opa
tionem scꝫ statim reiicit per cōfessionem.
Prouer. xxx. Uerba congregantis filii vo
mentis. Ille enim qui peccata congregat
per operationem: statim debet ea euome
re per cōfessionē. Tertio quando recur-
rit ad tiriacam. i. ad sanguinem iesu chri
sti. Aug. effusus est sanguis medici ꝛ fa-
cta est medicina frenetici. Quinto super
egros manus imponent ꝛ bene habebūt
Sunt quidā sani, quidā infirmi. Quidaꝫ
mortui quidam fetidi. Sani sunt iusti. in-
firmi sunt de nouo ꝯuersi mortui sunt pec
catores fetidi sunt diu in peccatis perma
nentes. Sancti igitur viri aliquando pos
sunt manus suorum meritoriꝫ id est suo
rum suffragiorum super sanos: non vt sa
nentur sed vt in sanitate conseruentur: et
maiorem gratiaꝫ mereantꝛ Act. viij. Tūc
imponebant super illos manus ꝛ accipie
bāt spiritū sanctum. Imponūt super des

biles et infirmos vt ad bene operandũ for tificentur. Jaco.v. Infirmat quis in vobis inducat presbyteros ecclesie.&c. Imponunt sup mortuos vt a peccato reuiscentur qd significatum est Math.ix.vbi dominus tenuit manũ puelle mortue dicens. Tibi dico surge imponunt super fetidos vt misericorditer reparentur. sicut patet in lazaro quatriduano et fetido quam deus misericorditer suscitauit.

Sermo.clv. De trãslatione beati dominici. Sermo primus.

Ante translationẽ testimonium habuit Enoch placuisse deo Heb.xi. Hodie festũ translatiõ s dñici celebram⁹. Cõmendatur aũt in verbis p̄missis a tribus: ꝛ primo a sua sacra dedicatiõe cũ dr. Enoch qd interpretat dedicatio. Dedicauit em̃ omnium domino sua ꝛ se. Sua quidem omnia Christo domino dedicauit: propter christum omnia relinquendo ꝛ pauperib⁹ largiẽdo. Dedicauit ꝛ se domino iesu xp̄o vt pote totã vitã suã in dei obsequiũ mancipãdo: scz suã pueritiam: suã iuuentutẽ: totã suã reliquã etatẽ. Nã et in pueritia sua sepe lectum dimisit: ꝛ sup terrã iacuit ꝛ accubuit. Prouer.xx. Ex studijs suis intelligit puer. In iuuentute lasciuias iuuenũ declinauit ꝛ libros vẽdẽs precium pauperib⁹ erogauit. Eccl.xxv. Que in iuuẽtute cõgregasti quõ inuenies in senectute? Totã etiam reliquam suam etatẽ in ordine laudabiliter cõsummauit Sap.iiij. Cõsummat⁹ in breui expleuit tẽpora multa &c. Scdo commendat a diuina approbatiõe: cũ dicit. Placuit se deo. Placuit aũt deo p tria scz per ordinẽ quẽ instituit per animas quas cõuertit: ꝛ p sensualitatẽ quã rõni seruire coegit. De his tribus dicitur. Ecclesiasti. vigesimo quinto. In tribus beneplacitum est spiritui meo: que sunt cõcordia fratrum hoc quãtũ ad ordinem quem instituit: vbi vnam animam ꝛ vnũ cor⁹ esse voluit. Amor proximorũ hoc quãtũ ad animas, quas conuertit quas ad dei ꝛ proximi dilectionem ꝛ amorem adduxit. Et vir ꝛ mulier sibi bene cõsentiẽtes hoc quantũ ad sensualitatẽ quem rõni seruire coegit. Tertio cõmendatur a miraculosa translatione cum dicitur. Ante translationẽ testimonium habuit. Habuit quidem testimoniũ ante translationem ꝛ post translationem et in ipsa translatiõe. Ante translatiõem quidem scilicet dũ viueret in mundo habuit triplex testimonium de quo dicitur. Joã.v. Tres sunt q testimonium dant in terra scilicet spũs, aqua, ꝛ sanguis. Sic quidẽ beato dominico adhuc viuẽte i terris testimoniũ dedit spiritussanctus replendo ipsum charismate omniũ gratiarum. Eccl.xv. Adimpleuit eũ spũ sapientie et intellect⁹. Testimoniũ sibi dedit aqua in abũdantia lachrimarũ. Unde dicitur in legenda sua. Specialem gratiam sibi dederat de⁹ flere pro peccatoribus miseris ꝛ afflictis. Testimoniũ sibi dederat sanguis.i. feruens martyriũ desideriũ. vnde dicitur de eo. Sitiebat seruus xp̄i martyriũ sicut sitit seru⁹ ad aque fluuium. Secundo habuit testimonium post translationem sicut modo habet in celo quia tres sunt q testimoniũ dãt in celo.s. pr verbũ ꝛ spiritussanctus. Pater namq introduxit eũ i thesaurũ sue potẽtie. Ps. Introibo in potentias domini.&c. Prou. xxi. Thesaur⁹ desiderabilis ꝛ oleum in tabernaculo iusti. In beato enim dñico q fuit tabernaculũ xp̄i est thesaurus ad ditandum ꝛ est oleũ ad miserendũ habẽti illum thesaurum nõ deest facultas. Mihi miserat onis oleũ nõ deest voluntas: ꝛ iõ habet potestatem vt ditari possit. Et habet voluntatẽ vt ditari velit. Fili⁹ statuit eum iuxta speculum sue sapientie de quo speculo dr. Sap.vij. Cãdor enim est lucis eterne ꝛ speculũ sine macula. btũs igitur dñicus ꝛ bibit in fonte diuino et videt in speculo claro Ps. Apud te fons vite et in lumine tuo videm⁹. Spiritussanct⁹ introduxit eum in fontẽ gratie ꝛ misericordie de quo dicitur Apo.xxij. Ostendit mihi fluuiũ aq̃ viue splendidũ tanq̃ crystallũ. Ipse enim modo habet gratiam dei habundantem: ideo dicitur fluuium. Indeficientem: ideo dicitur aque viue. Refulgentem ideo dicitur splẽdidum tanq̃ cristallum. Tertio habuit testimonium in translatione per odorem mirabilẽ qui de eius

fus in paradisum. Fuit dominic⁹ triplici
ter trāslatus ante mortē in morte: & post
mortē Prima translatio est quantum ad
corpus & spiritū. Secunda est q̄tum ad
spiritū. Tertia quātū ad corp⁹ propriū.
Prima fuit de loco periculoso ad locum
securū. Secūda trāslatio fuit de loco la-
borioso ad locū quietum Tertio de loco
despecto ad locū honorificum. Prima q̄-
dem translatio est quantū ad corpus et
spiritū scilicet quādo de mūdo transla-
tus est ad claustrū relinquens mundū: &
corpore per habitationē: & mēte p amo
rem. Sap. iiij. Placens deo fact⁹ dilect⁹
& viuēs inter pctōres trāslat⁹ est. Scda
translatio est q̄tū ad spiritum scz de mū
do ad celū. Col. j. Eripuit vos de potesta
te tenebrarū: & trāstulit in regnū filij di
lectionis sue. Tertia est q̄tum ad corp⁹
propriū de loco scilicet despecto ad lo-
cum honorificū: de quo potest exponi qđ
dicit. Gen. vltio: de⁹ visitabit nos aspor
tate ossa mea vobiscū de loco isto Pri-
mā visitationē seu trāslationē fecit spiri
tussanctus: qui sibi inspirauit vt mundū
relinqueret & religionē intraret. Sapiē.
iiij. Properauit illum educere de medio
iniquitatū. Secundam fecit angel⁹: imo
pater & fili⁹ vt patet in apparitione sca-
le. Tertiā fecit fideliū cet⁹. Unde pōt ex-
poni illud quod dr. ij. Paral. v. Cū venis
sent cuncti seniores israel portauerūt le
uite arca & intulerunt eam in paradisū.
Nam prima translatio facta est in para-
disum religiōis. Genes. ij. Tulit deus ho
minē idest beatū dominicum & posuit eū
in paradisum voluptatis: id est religiōis
vt operaretur & custodiret illū. Religio-
sus enī vir debet contēplationi insistere
p bona opa se exercere: & suum ordinē cu
stodire. Secūda facta est in paradisum
ecclesie triumphātis. Apo. ij. Uincēti da
bo edere de ligno vite quod est in para-
diso dei mei. Tertia trāslatio facta est i
paradisum ecclesie militātis vbi datur
mīa ad remissionē & gratia ad iustifica-
tionē. Eccle. xl. Gratia dei sicut paradi-
sus in bñdictionib⁹ & mīa in secula pma
net. Quarto & vltimo beat⁹ dominic⁹ cō
mēdat a finali intentiōe cū dicit. Ut da-
ret sapientiā. Nā inq̄tum trāslat⁹ est in
paradisum religiōis dedit sapiētiā suis
doctrinis. Prouer. v. Deriuentur fontes
tui foras &c. Inquantū vero trāslat⁹ est
in paradisum ecclesie triumphantis dat
sapiētiā suis meritis. Eccli. xliiij. Sapiē
tiam sanctorū narrant populi &c. Et inq̄
tū trāslatus est in paradisum eccle mili
tantis dat sapientiā suis miraculis que
quotidie innouantur: & fiunt Eccl. xxxvj.
Innoua signa & inmuta mirabilia.

¶ Sermo. clviij. De eiusdem
translatione: sermo tertius.

Ecce odor filij
mei sicut odor agri pleni cui
benedixit dñs Genes. xxvij.
quia in trāslatiōe beati dñici
magn⁹ odor emanauit. Ideo verbū pro
positū de ipso pōt exponi vt sit verbū di
cētis. Ecce odor filij mei &c. Ubi quatuor
dicunt de ipso odore. Primo q nō fuit oc-
cult⁹, sz manifestus cū dicit. Ecce odor.
Nā hec dictio seu aduerbiū ecce euiden
tiā dicit seu importat. Quatuor autē sūt
q̄ occultari nō possunt: scz res luminosa.
Ephe. v. Omne qđ manifestat lumē est.
Res vaporosa. Eccli. xxiiij. Quasi liba-
nus nō incisus vaporaui habitationem
meā. Res ignita. Prouer. vj. nūc qđ pōt
qs abscōdere ignē in sinu suo? Res alta
etiā occultari nō pōt. Mat. v. Nō pōt ab
scōdi ciuitas supra montē posita, his q̄-
tuor de causis odor sanctitatis sancti dñi
ci abscōdi nō potuit. Primo qr fuit lu-
minosus: vt scz mūdū tenebrosū illumi
naret. Eccli. l. Quasi stella matutina in
medio nebule. &c. Mūd⁹ ei patiebat ne-
bulas pctōrū tenebrositatē errorū & ob-
scuritatē ignorantiarū. Cōtra primū at-
tulit statū lucide vite: & iste est radi⁹ stel-
le matutine. Contra scdm attulit radiū
plene doctrine: & iste est radi⁹ lune plene
lucētis in nocte. Cōtra tertiū attulit ra-
dium sapientie: & iste est radi⁹ solis lucē
tis in die. Scdo fuit vaporosus vt mūdū
fetidū odore reficeret: qr ei⁹ caro vapo-
rauit odorē virginitatis qua instar lilij cā
duit. Ps. Iustus germinauit sicut liliū.
Ei⁹ cor vaporauit odorē charitatis qua
instar rose rubuit. Eccli. xxiiij. Quasi plā
tatio rose in hierico. i. ecclia militāti ei⁹

op⁹ vaporauit: odorē scītatꝫ q̄ ad istar thuris deo placuit. Cant. iiij. Odor vestimētoꝝ tuoꝝ sicut odor thurꝫ ei⁹. Vbū vaporauit odorē veritatꝫ: q2 instar balsami redoluit. Eccl. xxiiij. Quasi balsamū non mixtū odor me⁹. Eius forma vaporauit odorē celebritatꝫ q̄ ad istar odoris vinee bonos refecit ⁊ malos serpētes ⁊ hereticos affugauit. Cant. ij. Vinee florentes odorē dederūt. Tertio fuit ignit⁹ vt mūdū frigidū inflāmaret: portauit eñ secū tres ignes, scꝫ ignita verba. Eccli. xlviij. Uerbū illi⁹ q̄si facula ardebat. Ignita exēpla. Job. xxxvij. Nōne vestimēta tua calida sūt? Et ignita desideria. Ezech. j. Scintille q̄si aspect⁹ eris cādētis. Quarto fuit alt⁹ p cōsilia vt mūdū deiectū erigeret. Homo quidē fuerat humiliat⁹ infra angelū vsqꝫ ad exiliū ⁊ vsqꝫ ad terrenorū affectū. Sed btūs dñicus ostendit remediū p quod homo erigat se vsqꝫ ad dignitatē angeli scꝫ per votum castitatꝫ vsqꝫ ad sublimitatem celi per votū obediente Sicut enim in obedientia hominē de celo expulit ita obedientia ipsum ad celum reducit. Usqꝫ ad dominiū mūdi p votum paupertatis que altissima est: et hominem mundo dominari facit. j. Cor. viij. Altissima paupertas eorum abūdauit ⁊c. Secundo de isto odore ostenditur φ non fuit paruus sed magnus, quia dicitur sicut odor agri pleni, Impleuit quidem mundū celū et tumulum. Talis eñ odor mūdū impleuit Odor aūt quadrupliciter causari cōsueuit aliquā do enim causatur ex cōcrematione. Eccl. l. Quasi thus ardens in igne Aliquādo ex cōtritione. Aromata eñ integra redolēt: modi cū fracta multum in puluerem contrita plurimū. Aliq̄n ex reuelatione. Balsamum enim clausum nō sentitur: sed vase aperto sentitur. Joh. xij. Domus impleta est odore vnguenti. Aliquando ex agitatione vnde dicit Aug. pari modo exagitatū ⁊ exalat fetorem cenum: ⁊ fragrat suaue vnguentū. Istis modis videt̄ fuisse cantus odor beati dominici. Ipse enī fuit totus igne diuini amoris cōcremat⁹ Unde cū tota nocte in ecclesia vestimentis madefactis p noctaret: mane inueniebātur sicca: acsi fuissent iuxta fornacē posita. Ipse etiā totus fuit p macerationē contritus Unde tres singulis noctib⁹ recipiebat cū quadā cathena disciplinas. Ipse etiā toti mūdo fuit reuelat⁹ p exēpla vite ⁊ p verba doctrine: per miraculorū operationē ⁊ per ordinis institutionē. Ipse eñ in vita actiua et cōtemplatiua fuit sedule exercitat⁹. Uñ dicit̄ de eo. Nocte celi plaustraꝫ lumina ⁊c. Scd̄o iste odor repleuit celū. In celo q̄dem est quadruplex ager. Un⁹ est plen⁹ balsamo sapiētie. Et iste ager est apostoloꝝ. Secundus ē plen⁹ rosis patiētie. Et iste ē ager martyrū. Terti⁹ est plen⁹ violis cōtēplationis eterne. Et iste est ager cōfessorum. Quart⁹ ē plen⁹ lilijs mūdicie. Et iste est ager virginum. Beat⁹ igit̄ dominic⁹ fulget i agro apostoloꝝ p sapiētiā: iō i euāgelio qd̄ de eo legit̄ assimilat̄ luci fulgēti. Fulget etiā i agro martyrū p charitatē ignitā: iō assimilat̄ ibidē lucerne ardēti. Fulget in agro cōfessorū p cōtemplatione supernā: ideo assimilat̄ ibidē ciuitati eminenti. Fulget in agro virginuꝫ p mūdiciā: ideo assimilat̄ ibidem sali condienti. Tertio iste odor ipleuit tumuluꝫ: nec mirū: q2 ei⁹ corp⁹ fuit alabastrū plenū vnguēto omniū gratiaruꝫ. Cant. iiij. Odor vnguentorū tuorū sup oīa aromata. Fuit apotheca plena aromatib⁹ oīuꝫ virtutū. Cant. v. Gene eius sicut areole aromatū. Fuit ort⁹ plen⁹ florib⁹ bonoꝝ operū. Eiusdē. iiij. Surge aq̄lo ⁊ veni auster: perfla ortū meū ⁊c. Ultimo dicit̄ de isto odore φ fuit a dei benedictiōe emissus: cū dr. Cui benedixit dñs. Ipse enim vt habet̄ Geñ. xlix. Fuit a deo benedict⁹ bñdictione celi de sup: propter gratie et oleum virtutū infusionē benedictionibus abyssi iacentis deorsum propter odoris ex tumulo emanationē benedictionibus vberū ⁊ vulue: ppter filioꝝ ppagationē.

Ser. clviij. De die pēthecostes. Ser. j.

Cor mūdū crea in me deus: ⁊ spiritum rectū innoua in viscerib⁹ meis ⁊c. Propheta volēs petere gratiā spūssancti. primo petit dari sibi q̄dā ante aduentū. s. cordis mūdationē: ... dicit. Cor mūdū crea i me de⁹. petit q̄dā

sibi dari i ei⁹ aduētu.s.cordis innouatio nē: cū dicit. Et spiritū rectū innoua in visceribus meis. Quiddam petit sibi dari post ei⁹ aduentū.s.grē cōfirmationē: cuz subdit. Et spiritu principali cōfirma me. Petit igitur primo mūdiciā cordis. Qui eñ vult spiritū sanctum recipere: debet cor mūdū habere. Ratio hui⁹ est: spūs sanct⁹ est colūba celestis. Luc.iij. Descēdit spūs sanct⁹ sicut colūba in ipsum. Et hospes honorabilis. Sap.xviij. Solem sine lesura boni hospitij pstitisti. Et amicus dulcis. Eiusdē.vij. Infinitus thesaurus est hoib⁹ quo q̄ vsi sunt pricipes effecti sunt amicitie dei. Et balsami liquor suauis. Eccl.xxiiij. Quasi balsamuz non mixtū odor meus. Qr ergo spūssanctus est celestis: iō nō habitat in corde lutoso & per peccatū mortale iquinato sicut nec colūba ponit pedem in luto qd significatū est Gen.viij. Ubi cū Noe colūbā emisisset cū adhuc tota terra palludosa eēt nō inueniēs vbi requiesceret ad arcā est reuersa. Scdo qr est hospes honorabilis nō vult habitare in hospitio pulueribus venialiū peccatorū asperso. Ideo dicit Grego. Tergat ergo sordes praui operis q̄ deo pparat domū mētis. Tertio qr est amic⁹ dulcis: vult habitare in loco florido.i.ameno p variarū virtutuz adornationē. Unde dilecta inuitat amicum suū dicens Cant.j. Lectulus noster florid⁹ est. Quarto: qr est balsami liquor suauis: vult reponi in vase solido p pseuerantiā, & precioso p charitatē veram. Ecclesi.l. Quasi vas auri solidū &c. In corde igit lutoso & inqnato nō habitat sz fugit. Sap.j. In maliuolā animam nō introibit sapiētia, neq habitabit in corpore subdito peccatis. In corpore vero puluere venialiū asperso habitat: sz nō libēter: qr quodammō a multitudine venialiū contristat. Ephe.iiij. Nolite ɔtristare spiritū sanctū. In corde vero puro & florido habitat delectabilr. Sap.viij. Delicie mee eē cū filijs hominū. In corde solido pcioso & firmo habitat pseuerāter. Joh.xiiij. Ad euz veniem⁹ & mansionem apud eū faciem⁹. Secūdo pphēta petit q̄ddā sibi dari in ei⁹ aduētu: scz cordis innouationē. Spirit⁹ eñ sanct⁹ est ignis dei. Lu.xij. Ignē veni mittere i terrā &c. Et est fons dei. ps. Quia apud te est fōs vite &c. Et auster dei. Cantic.iiij. Surge aquilo et veni auster &c. Fac nos habitare in foraminibus petre.i.in vulneribus xpi. Cant.ij. Surge propera amica mea colūba mea, & veni in foraminib⁹ petre: qr spūssanctus est ignis dei: renouat hō instar argenti deponēdo scoriā peccati. Esa.j. Excoquā ad purū scoriā tuaz: qr est fons dei: renouat instar aquile & cerui. Aquila nāq exusta radio solari se in aquā proijcit & vetustatē deponit. Et ceruus pugnās cū serpēte hausto veneno i fontē se pijcit & venenuz abijcit. Sic aia in fonte spūssancti renouat sicut aquila nouā cōuersationē assumēdo. ps. Renouabit vt aquile iuuēt⁹ tua. Et instar cerui venenū abijciēdo peccati. ps. Quēadmodū desiderat ceruus ad fontes aquarū &c. Qr ē auster dei: renouat aia instar accipitris deponēdo plumas vetustas vitiorū induēdo nouas plumas virtutū. Joā.xxxix. Nunqd p sapiētiā tuā plumescit accipiter alas suas expandēs ad austrū: qr facit animā habitare i foraminibus: renouat instar serpētis q̄ trāsiens p foramen angustū deponit vetustam pellē ad nouā pducēdā. Et sic aia habitās in vulnerib⁹ dñi nostri iesu xpi p deuotionem deponit vetustā ɔuersationē. Ephe.iiij. Deponite vos sm pristinā ɔuersationē veterē hominē. Tertio pphēta petit sibi dari q̄ddaz post ei⁹ aduentū scz grē ɔfirmationē. Spūs eñ sanctus cōseruat & ɔfirmat ad similitudinē aque: pupille, flāme, lucerne. Dicit eñ spūssanct⁹ aqua Joh.iiij. Qui biberit ex aq̄ quā ego dabo ei: nō sitiet in eternū q̄ sicut cōseruat per decursuz: sic spūssancti grā p bonorū operū exercitiū. Iō monet apls.ij. Cor.vj. Hortamur vos ne i vacuū gratiā dei recipiat[i]s. Scdo spūssanct⁹ est sicut pupilla q̄ hz holem dirigere & illuminare. ps. Spūs tu⁹ bon⁹ deducet me i terrā rectā. Sicut ergo ipsa pupilla cōseruat p palpebre appositionē: sic spūssāct⁹ p elemosynarū largitionē. Eccl.xvij. Elemosyna q̄si saccul⁹ cū ipo, & grām hois quasi pupillā ɔseruabit. Tertio spūssanct⁹ est sicut flāma siue ignis q̄ hz animā inflam-

mare ad amorē q̄ dd̄ē seruat p appositio-
nē lignorū. sic spūssanct⁹ p feruorē scōꝝ
desideriorū. Eccl. xxviij. Secūdū ligna
silue ignis exardescet. Quarto est sicut
lucerna que illuminat ea q̄ sunt i domo
aie q̄sicut ꝯseruat p olei appositionē: sic
grā spūssci p deuotionē. q̄ dd̄ē p oleū si
gnificat: qꝛ facit alam reb⁹ mūdi supna
tare, ⁊ i celū ascēdere: iuxta illud Jo. iiij.
Fiet i eo fōs aq̄ salietis in vitā eternam.

¶ Sermo. clix. De eodem. Ser. ij.

Super quez re
quescet spūs meus nisi sup
humilē ⁊ quietū ⁊ tremētē
sermones meos? Uerbum
istud intelligitur Esa. lxvi.
fm aliam trāslationē. Ubi notat q sup
gña hoim reqescit. Primū sup humilem
Jac. iiij. De⁹ supbis resistit: humilib⁹ au
tē dat gratiā. hoc significatum est. Gen.
j. vbi scʒ dicit. Spirit⁹ domini ferebat su
per aquas. Nō em fert sup terrā: qꝛ non
reqescit in corde terreno nec sup aerē: qꝛ
nō reqescit in corde elato, nec sup ignem
qꝛ nō reqescit in corde igne cōcupiscētie
inflammato, sed supra aquas: qꝛ requie-
scit in corde māsueto. Ecōtrario. Spiri-
tus malign⁹ fert sup terrā: qꝛ data ei si-
bi ad māducandū Gen. iij. Terra come-
des cūctis dieb⁹ vite tue: qꝛ diabol⁹ ter
rena sibi incorporat. Esa. lv. Serpēti pul
uis panis ei⁹ sup aerē: qꝛ dat⁹ est sibi ad
habitādū. Ephe. ij. Sm principe ptātis
hui⁹ aeris: qꝛ diabol⁹ superbos inhabi
tat. Job. xlj. Jpse em rex ē sup oēs filios
superbie. Sup ignē gehēne: qꝛ dat⁹ est si
bi ad cōburendum. Mat. xxv. Discedite a
me maledicti in ignē eternum q̄ prepara
tus est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Et sup ignē
cōcupiscētie: qꝛ dat⁹ est sibi ad succedē-
dū Ozee. vij. Omnes adulterātes: qua-
si clibanus succensus a coquēte. Super
aq̄s aūt nō cōfertur: qꝛ in corde ductili ⁊
mansueto non cōmoratur: sed ibi contri
bulatur. ps. Contribulasti capita draco-
num in aquis. ibi submergitur. Exo. xv.
Submersi sunt quasi plūbum i aquis ve
hemētib⁹. Secūdo requiescit sup quie-
tis amatorē: cū dicit. Et quietū. Un̄ apo
stoli receperūt spm̄ sanctū sedentes. i. a
supfluis curis quiescētes. Jn hui⁹ signifi
cationem filij israel nō receperūt manna
quādiu fuerūt i egypto, ⁊ quādiu habue
rūt farinā egypti, ⁊ quādiu nō trāsierūt
mare egypti. Nā in egypto nō est quies,
neqꝫ circa mare egypti. Jlli aūt sunt in
egypto qui sunt in peccato. Et ibi nō pos
sunt esse in quiete. Esa. xlviij. Nō est pax
impijs dicit dns. Jlli etiā retinent farinā
egypti q̄ retinent adhuc delectationes ⁊
cogitationes peccati. Et tales nō sunt in
q̄ete. Job. xvij. Cogitatiōes mee dissipa-
te sunt torquentes cor meum. Jlli autem
non transierūt mare egypti qui adhuc
premuntur varijs sollicitudinib⁹ mūdi.
Tales etiā nō sunt in quiete. Joā. xvj. Jn
mundo pressurā habebitis: in me autem
pacē. Quicū vult vt spūssanctus super
eū requiescat: ⁊ quietē habere desiderat
exeat de tenebrositate peccati: abijciat
reliquias ⁊ occasiōes peccati, ⁊ deserat
anxias curas mūdi. Tertio reqescit sup
pceptorū dei obſuatorē. Jdeo sequitur.
Et trementē sermones meos: q aūt ob-
seruatio diuinorū preceptorum dispo-
nat ad recipiēdū spm sanctū. hoc habet
Johan. xiiij. Si diligitis me sermones
meos seruate ⁊ ego rogabo prem ⁊ aliū
paraclytum dabit vobis. Et etiā ibidēʒ.
Si quis diligit me sermonem meū serua
bit: ⁊ pater me⁹ diliget eum: ⁊ ad eū ve-
niemus: ⁊ mansionē apud eū faciemus.
Jn talib⁹ em venit spūssanct⁹ inflammā
do: venit filius eos illuminando: venit
pater in amore ⁊ cognitione eos conser
uando. Quātūcūqꝫ vero sunt aliqui hu-
miles vel quietatis amatores vel prece-
ptorū dei conseruatores: perfecte spiri-
tussanct⁹ in eis reqescit. Jn peccatorib⁹
em nullo modo requiescit: qꝛ i eis est pu
gna continua. Jn sanctis aūt qui sunt in
via reqescit: sed non perfecte reqescit, sʒ
semiplene: nā in eis est requies semiple-
na. Jn beatis autē requieuit ⁊ pfecte re-
qescit. qꝛ in eis est plena reqes ⁊ pfecta.
Jn huius significationē Noe ter emisit
columbā, Jn pria missione cū terra esset
adhuc paludosa nullaten⁹ requieuit: sed
ad archā redijt: qd dat intelligi q spūs
sanctus non requiescit in peccatorib⁹ q̄
habent corda immunda ⁊ in continua
pugna.

pugna. Esa. lvi. Cor impij q̄si mare feruēs, qđ quiescere nō potest. Et redūdat fruct⁹ eius in conculcationē ⁊ in lutum. In secunda emissione columba redeuit, sed non pfecte requieuit: quia requieuit sup arborem oliue: ⁊ iterū ad archā rediit: per qđ datur intelligi q̄ spiritussanctus in cordib⁹ sctōꝝ qui sunt in via requiescit pp mūdiciā: sz nō pfecte redescit qꝛ adhuc a corpore hñt pugnā. Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄, et spūs aduersus carnē. In tertia emissione colūba perfecte requieuit, qꝛ vltra ad archā nō rediit per quod datur intelligi q̄ spiritussanctus super eos qui sunt in patria perfecte redescit, cū in eoꝝ cordibus sit pax plena ⁊ requies pfecta. Esai. xxxv. Sedebit pplˢ me⁹ in pulchritudine pacis. i tabernaculis fiducie: i requie opulēta.

¶ Sermo.clx. De eodem. Sermo.iij.

Repleti sunt omnes spiritu sancto ⁊c. Actuū.ij. Perfecta liberalitas in tribus cōsistit scz quādo quis dat multum ⁊ multis: ⁊ preciosa. Deus hodie fuit valde liberalis qꝛ dedit multum cum dicitur. Repleti sunt. Dedit multis: cū dicitur, omnes. Et dedit donū vtile ⁊ preciosum: cum dicitur spiritu sancto. Dedit quidez aplis multum: quia eis dedit in abūdātia spm̄ sanctū. Licet em̄ sancti viri in pñti vita sunt quibusdā guttis sūſsancti aspersi. Apli tn̄ fuerūt fluuiali abūdātia pleni. Joan. vij. Flumina de ventre ei⁹ fluēt aque viue: hoc autē dicebat de spiritu quē erāt accepturi credētes in eū. De flumine dei dicitur Eze. xlvij. Mēsus est mille cubitos, ⁊ traduxit me per aquaz vsq ad talos. rursus mēsus est mille ⁊ traduxit me p aquā vsq ad genua: rurs⁹ mēsus est mille: ⁊ duxit me p aquā vsq ad renes: ⁊ mēsus est mille torrentē quē non potui pertransire: quoniā intumuerāt aque pfundi torrētis qui nō potuit trāsuadari. In talis nāq est tota corporis supportatio. In genib⁹ deambulatio. In renibus est fomes ⁊ libido in aqs intumescentibus est abūdātie plenitudo. In istud ergo flu

men spūssancti apostoli sunt traducti vsq ad talos quādo sunt facti fortes ad sustinendū pondus omnium passionum. ⁊c. ps. Ego cōfirmaui colūnas eius. Usq ad genua qñ facti sunt magnanimes ad progrediendū ⁊ aggrediēdū opera virtutū. ps. Ibūt de virtute in virtutē. Usq ad renes qñ debilitat⁹ ⁊ extinct⁹ est in eis omnis fomes ⁊ cōcupiscētia. ps. Inflammatum est cor meū. s. igne spūsscti ⁊ ideo renes mei mutati sunt. Aque vero huius fluminis vehemēter in apostolis intumuerūt: qꝛ dat⁹ est eis spūs i abūdantia. Esa. xxx. Spūs eius sicut torrēs inundās vsq ad mediū colli. In alijs sanctis flumen spūssancti ascēdit infra collū. In apostolis aūt vsq ad mediū colli. In xp̄o aūt vsq supra collū: qꝛ nō ad mēsurā recepit spm̄. Fuerūt aūt apostoli repleti quadruplici mēsura spiritusscti de qua dicit. Luc. vj. Mēsurā bonā ⁊ confertam. Mensurā quidē bonam habuerunt in sua iustificatione. Rom. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris ⁊c. Confertā habuerunt in aliorū cōuersione. Deus em̄ supra illud qđ necesse erat eis ad iustificationem contulit ⁊ addidit ea que necessaria erant ad aliorū cōuersionē. i. eloquētia verbi ardorē celi⁹ scripturarū intelligentiā in aduersis firmā constantiā ⁊ in miraculis faciendis magnam potentiā. Habuerunt mēsurā cogitatā in sui confirmatione quia nūq ab ipsa cadere potuerūt. ps. Uerbo dñi celi firmati sunt ⁊c. ⁊ habuerūt mēsurā supereffluētē in doctrinaꝝ abundanti emanatione que totū mundum doctrinis repleuerunt, ps. Flumen dei repletū est aqs. Ex isto flumine deriuati sunt multi riui. i. doctorū sententie multe. Ex istis riuis pcesserūt multa stillicidia. i. modernorum doctorum dicta. vnde sequit̄ Riuos eius inebrians multiplica genimina eius. Secūdo liberalitas dei attendit̄ in hoc q̄ dedit multis: i hoc q̄ dicit. Oēs Si ergo repleti sunt oēs spiritusancto, ergo ꝑ peccatores qui nō sunt repleti nō sunt de numero vniuersi. Omnia em̄ entia aut hñt eē aut viuere: aut sentire: aut rōnari: aut intelligere. Peccatores aūt nō habent esse: qꝛ omne esse est a forma. Forma ve

ignis in sinu: et serpẽs in gremio. Mus i
pera, est supbia in anima: q̃ oĩa bona spi
ritualia comedit et corrodit. Ezechielis
sexto. Nõ te extollas in cogitatiõe anime
tue velut taur⁹, ne forte elidatur virtus
tua. p supbiã et folia tua comedat et fru-
ctus tuos perdat vt relinquaris velut li-
gnũ aridũ in heremo. Ignis in sinu est
auaritia in affectu que oia sp̃ialia que i
anima inuenit ani hilat et cõsumit. Job.
xxxi. Ignis est vsq ad consumptionem
deuorans. et omnia eradicãs genimina
etc. Iste est ille ignis de quo dicit Prouer
biorum. xxx. Ignis est nũquã dicit suffi-
cit. Serpẽs in gremio est luxuria in aĩa
que ibi venenũ diffundit: et vitã gratie
extinguit. Prouerbiorũ. v. Fauus distil-
lans labia meretricis. Eiusdẽ. xxiii. In
gredit blãde: sed in nouissimo mordebit
vt coluber, et quasi regul⁹ venena diffun
det. Tertio ista tria q̃ dicta sunt spm̃ san
ctum male remuneratũ expellũt. Sicut
aũt colligit ex dictis Salomonis et q̃dã
glosa hoc tãgit. Tria sunt que expellũt
hoiez de domo sua fum⁹, stillicidiũ, et ma
la vxor. Per fumũ intelligit superbia, q̃
in altũ ascendit et cito deficit. Ps. Ascen-
dit fumus etc. Iste fum⁹ superbie spm̃ san
ctũ de corde expellit: et ne reuertatur sem
per resistit. Act. vii. Dura ceruice et incircũ
cisi cordib⁹ semp vos spũ sancto resisti-
stis. Per stillicidiũ intelligitur ipsa auari
tia q stillicidiũ hoiem in domo inquietat:
sic auaritia varijs sollicitudinibus et di-
uitijs aiaz suffocat iuxta illud. Luc. viii.
A sollicitudinib⁹ suffocãtur. Tales enĩ
spm̃ sanctũ expellũt cũ tamen dicatur. i.
Thessaloni. v. Spiritũ nolite extinguere
Per malã vxorẽ intelligitur carnalis cõ
cupiscẽtia: que semper cũ ratione litigat
iuxta illud Galat. v. Caro concupiscit ad
uersus spm̃. Et isti tales spm̃ sanctũ et fi
liũ dei pedib⁹ immũdis cõculcãt et cõtu-
melia dehonorãt. Heb. x. Quanto magis
putatis deteriora mereri supplicia q fi-
liũ dei cõculcauerit, et spũi gratie contu-
meliã fecerit? De hac vxore siue cõcupi-
scẽtia carnali. Rom. viii. Prudẽtia car-
nis mors est. Uoluptas enĩ carnis ita tz
hoiem in delitijs qd ad eterna delicias
peruenire non desiderat. Un̄ i figura hu
ius dicit. iii. Reg. xii. q fecit Hieroboam
duos vitulos aureos, vnũ in dan: alium
in bethel ne popul⁹ reuerteret i hierusa
lem, sz ipsos adorarent, qui vituli sunt
duplex, lascivia. s. voluptas carnis, et va
nitas mũdi: quas tã clerici q̃ laici ado-
rant, et ad celestẽ Hierusalẽ ire nõ labo-
rant. Ad hũc vitulũ cõflatilẽ faciẽdũ po-
pulus israel i aures piecit, qz quicqd hz
homo preciosum ad hoc expẽdit vt vo-
luptas vel vanitas iplicat: et sic voluptas
carnalis, spiritum sanctum expellit.

¶ Sermo. clxx. De eodem Sermo. v.

Ignem veni
mittere in terrã. Et qd
volo nisi vt accẽdatur?
Luc. xii. De isto igne spi
ritus sancti q̃tuor sunt vi
dẽda. Primo qualis fue
rit quãtũ ad similitudinẽ qz venit in simi
litudinẽ lingue. Et potissima rõ fuit vt
hic ostẽdat quale linguagiũ sit in celo:
qz ibi nõ sunt nisi v̄ba ignita et v̄ba amo
ris. Deus enĩ tres puincias fecit. s. puinciã
celestẽ, prouinciam terrestrem, et prouin-
ciã infernalẽ. Et in qualibet puincia po-
suit ppriũ linguagiũ. Et est linguagium
prouincie celestis deũ laudare et benedi
cere. Ps. Beati qui habitãt in domo tua
dñe, in secula seculorũ laudabũt te, et lin
guagiũ, prouincie terrestris est de terre-
nis tractare. Joan. iii. Qui de terra est,
de terra loquitur, sed linguagiũ prouin-
cie infernalis est maledicere et blasphe-
mare. Esa. viii. Cũ esurierit irascet et ma
ledicet regi suo et deo suo. Cognoscit aũt
quisqs de qua puincia sit ad linguagiũ,
ex linguagio suo seu loq̃la. Unde dictum
fuit Petro. Matth. xxvi. Galileus es: nã
et loquela tua manifestum te facit. Cũ igi
tur quis loquit verba laudis et edifica-
tiõis primũ signũ est q est de puincia ce
li, et de puincia celesti. Un̄ dicebat dñs.
Joan. viii. Quare loquelam meã non co
gnoscitis. Quando aũt quis loquit ver
ba terrena: signũ est q est de puincia mũ
di seu terrestri. i Joannis. iiii. Ipsi de mũ
do sunt et de mũdo loquũtur: et mundus
eos audit. Quãdo vero aliqs loquit ver
ba mendacij et blasphemie tunc signum

est q̄ est de pfessiõe τ punicia ipsius mise
rabilis inferni, qꝛ istud est proprium lin=
guagiũ demonis infernalis. Johã. octa
uo. Cum loquitur mendacium ex ꝑpriis
loquitur. Secũdo videndum est qualis
sit iste ignis q̄tum ad virtutez. habet em̄
virtutem inclinatiuã: quia alta humiliat
et incinerat τ annichilat: habet ꝟtutẽ ele
uatiuaz: qꝛ sursum fertur τ tendit. habet
virtutẽ coadunatiuam: quia fluida soli=
dat τ addunat: sic spiritus sanct⁹. s. Dio
nysiũ in lib. de diuinis nominib⁹. hꝫ ꝟtu=
tez inclinatiuã: qꝛ illos quos replet incli
nat inferius per sui humilitatẽ τ contem
ptũ. ps. Auferes spiritũ eorũ. s. superbie
τ deficient. s. a seipsis: τ in puluerẽ suum
reuertentur per sui annihilationẽ τ con=
temptum. Secundo habet virtutẽ eleua=
tiuaz: qꝛ eleuat eos superius per deside
riuz eternoꝝ. Ezechiel. viij. Eleuauit me
spiritus inter terram τ celũ: duxit me in
hierusalem in visione dei. Tertio hꝫ vir=
tutem coadunatiuã per concordiã τ vni=
tatem morũ. Ephes. iiij. Soliciti seruare
vnitatem spiritus in vinculo pacis. Uirt⁹
nanq̄ ignis in hoc consideratur: qꝛ sub=
sternit sibi omnia alia elemẽta. s. terrã in
carbonibus: aerem in flãma: aquã i bal
neo calido. Sic τ spirit⁹ sctũs substernit
sibi terrenã cupiditatẽ. Grego. in hom.
Quia spũssanctus apostolos in tãte celsi
tudinis culmẽ erexit: quid aliud dixerim
nisi q̄ mẽtes terrenorũ celos fecit? Amis
ciosaz vanitatẽ. ps. Qui emittit fontes in
cõuallib⁹. i. gratiã suã prestat humilibus
Et voluptuosã carnalitatẽ. Gal. v. Spi
ritu ambulate τ desideria carnis non ꝑfi
cietis. Tertio vidẽdũ est q̄liter iste ignis
extinguitur. Nã extinguitur primo ꝑ vẽ
tum sup̄bie. Job. p̄mo. Uentus veniẽs a
regione deserti cõcussit quatuor angulos
dom⁹. Quatuor em̄ anguli dom⁹ spũalis
sunt fides: spes charitas, τ bona opera
tio. Secũda ꝑ lignoꝝ separationẽ: id est
per spiritũ discordie. Sicut em̄ anima nõ
viuificat mẽbra separata: nec ignis inflã
mat ligna diuisa: sic nec spiritussanct⁹ il=
los inflammat q̄ sunt diuisi a deo ꝑ mor=
talem culpã. Esaie. lix. Iniquitates vestre
diuiserunt inter vos τ deũ vestruz. Uel a
proximo discordia mediãte seu ꝑ discor=
dia Luce. xi. Omne regnũ i semetip̄m diui
sum desolabit. Uel ab ecclia ꝑ excõmuni
cationis sentẽtiã. Matthei. xviij. Si enim
ecclesiaz nõ audierit sit tibi sicut ethnic⁹
τ publican⁹. Tertio extinguitur ꝑ aquas
luxurie. Eccli. iij. Ignẽ ardẽtem extin=
guit aqua. Cetera nãq̄ vitia non omnino
extinguũt igniculũ cordis quin aliquan
do ibi remaneãt alique affectiones bone
volũtatis. Luxuria aũt adeo extinguit q̄
nihil spirituale in corde relinquitur: sꝫ to
tus homo caro efficitur. Quarto vidẽdũ
est qualiter iste ignis ꝯseruatur. τ hoc fit
per lignoꝝ appositionẽ. i. bonorũ opeꝝ
multiplicationẽ. Eccli. xxviij. Secundũ
ligna silue: sic ignis exardescet. Leuitici.
vj. Ignis i altari meo semꝑ ardebit: quẽ
nutriet sacerdos subijciẽs ligna ꝑ singu
los dies. Secũdo ꝑ cineris aspersionem
id est memorie mortis superinductionez.
Job. xvj. Operui cinere carnẽ meã. ij. Co
rin. iiij. habem⁹ thesaurũ istum in vasis
fictilibus. Tertio ꝑ sufflationẽ. i. frequẽ
tem meditationẽ. Eccli. xviij. Si sufflaue
ris quasi ignis exardescet. Nihilomin⁹
et ipse xp̄s sufflat. Joh. xx. Insufflauit τ
dixit. Accipite spm̄ sctm̄. Quarto ꝑ diligẽ
tem ab omni cõtrario ꝯseruationẽ. i. per
malarũ societatũ vitationẽ. Ex mala em̄
societate homo peruertitur in intellectuz
quãtũ ad cognoscẽda. ꝓuerb. xiij. Qui cũ
sapiẽtibus graditur sapiẽs erit. Amic⁹
stultoꝝ efficit similis. Inquinatur in affe
ctũ q̄tũ ad diligẽda. Eccli. xiij. Qui te=
tigerit picẽ inquinabitur ab ea. Et emole=
scit i effectu q̄tũ ad operandũ ꝓpterea. ps
mo. Recedite de medio babylonis ne for
te emolescat cor vestrum.

¶ Sermo. clxiij. De eodẽ. Sermo. vj.

De excelso mi
sit ignem in ossibus meis, τ
erudiuit me. Threñ. j. Hec
possunt esse verba eccliſie
recolentis aduentum spi
ritussancti in apostolos per quos ad fi
dem est erudita. In quibus verbis qua
tuor ostẽduntur. Primo vnde missus est:
quia de excelso. In beata quidem trini=
tate est quadruplex excelsum. Primũ est
infinite potestatis. Job. xj. Excelsior cẽlo

celo est: quid facies. Secundū est infinite varietatis. per quod omnia prospicit et cognoscit. ps. Dominus ꝓspexit de excelso sancto suo. Tertiū est infinite charitatis. Esa. vi. Uidi dominū sedentē sup solium excelsum ⁊ eleuatū. Quartū est infinite bonitatis p qd oculo mie nos respicit. ps. Excels⁹ dns ⁊ humilia respicit. De isto q̄druplici excelso iste ignis sctissimus in aplos ē miss⁹. In ipsis em̄ erat q̄druplex defect⁹. Prim⁹ q̄tū ad interp̄tatiuā: qr timidi erāt ɔfiteri xp̄m. Sicut ptz i principe apostolorū q̄ dum mori timuit vitā negauit. Scd̄s est q̄tum ad intellectiuā: quia multa ignorabāt: que tñ ipsos scire expediebat. Joh. xvi. Adhuc habeo vobis multa dicere: sz nō potestis portare modo. Tertiū q̄tū ad effectiuā: qr in amore dei adhuc tepidi ⁊ frigidi erāt: nec christum eo modo diligebāt quo est diligere debebāt. Joh. xiiii. Si diligeretis me gauderetis vtiq: qr vado ad p̄rem. Quart⁹ q̄tum ad operatiuā: quia infirmi erāt ad aggrediēdum opera fortia ⁊ virtuosa ꝙ innuit. Mat. ix. Nemo immittit cōmissuram panni rudis in vestimentū vetus, ⁊c. quia igit̄ habebant defectum quantū ad interpretatiuā missus est spiritussanctus de excelso infinite potestatis: vt timidos roboraret, qui em̄ prius timebāt tacēdo post modū nō timuerūt cū fiducia ɔfitēdo Actuū. iiii. Repleti spūssancto loq̄bātur cū fiducia v̄bum dei. Qui prius timebant ɔfiteri i vna lingua: postmodū sunt cōfessi in omnib⁹ linguis. Actuū. i. Ceperūt loq̄ varijs linguis: ⁊ qui prius timebant fragilē mulierē: postmodum non timuerūt p̄ncipē neq imperatorē. Act. v. Obedire magis oportet deo q̄ hominibus. Secūdo qr habebant defectū q̄tū ad intellectiuā: missus est de excelso veritatis īfinite: vt īscios edoceret. Joh. xvi. Cū autem venerit spūs veritatis docebit vos, oēm veritatē. s. vite: ⁊ doctrine et iustitie. Sap. viii. Sobrietatē em̄ ⁊ sapientiam docet atq iustitiā ⁊ veritatē quibus vtilius nihil est in vita hominib⁹: sobrietatem quo ad veritatē vite: ⁊ prudētiam quo ad veritatē doctrine: ⁊ iustitiā quo ad veritatē iustitie. Tertio quia habebāt defectū quo ad effectiuā miss⁹ est de excelso infinite charitatis, vt frigidos īflāmaret. Inflāmauit em̄ corda eoꝝ. Greg. Foris apparētib⁹ linguis igneis int⁹ facta sunt corda flāmātia eoꝝ v̄ba. Greg. In igneis linguis apparet spūs: qr oēs q̄s repleuerat ardētes pariter ⁊ loquētes fecit ēt eoꝝ opa. Job. xxxvii. Nōne vestimēta tua calida sūt cū pflata fuerit terra austro? Quarto qr ipsi habebāt defectū q̄tū ad opatiuā miss⁹ est de excelso īfinite bonitatis, vt eos pficeret ⁊ ɔsummaret. Nā q̄ pri⁹ faciebāt opa debilia. postmodū aggressi sunt fortia. Aggressi sūt quodā op⁹ qd est supra naturā. i. castitatē seruare. Hier. In carne p̄ter carnē vincere nō humanū sz angelicū esse puto. Et quoddam op⁹ qd est ꝯ naturā. s. mortem affectare. Actuū. xxi. Ego nō solū alligari: sz ⁊ mori parat⁹ sū ꝓ noīe dni iesu. Quoddā qd est ꝯ cōsuetudinē humanā. s. diuitias ɔtēnere. Actuū. iii. Argētū ⁊ aurū nō est mecū ⁊c. Et quoddā qd est ꝯ rōnē. s. deū credere trinū ⁊ vnū, de v̄gine natū ⁊ passum. Ista em̄ credere nō potuerūt nisi p spm̄ sctm̄ Sapiē. ix. Sēsum aūt tuū q̄s sciet: nisi tu dederis sapiētiā ⁊ miseris eis spm̄ sctm̄ de altissimis? Quoddā qd ē supra humanā ɔditionē. s. nullā ad malū hre. pronitudinē, qr sicut dr Gen. viii. Sēs⁹ ⁊ cogitatio humani cordis pna sunt ad malū ab adolescētia sua. In aplis aūt fuit q̄dē natura ad malū pna: sz in bonū cōfirmata. ps. Ego cōfirmaui colonas ei⁹. Secūdo ostēditur qualiter sit missus qr in specie ignis: cū dicit, misit ignē. De quo cantat ecclesia. aduenit ignis diuinus nō cōburens: sed illuminās: nō cōsumēs sed lucens. Ex q̄ habet̄ ꝙ iste ignis nō fuit carbo nec flāma sz lux. Carbo em̄ ē ignis in materia terrestri: ⁊ ideo nō apparuit in specie carbonis: qr illos quos replet nō facit predicare propter terrenū questum sed ꝓpter celeste premiū. i. Corin. nono. Que est enim merces mea vt euāgelium ⁊c. Nec apparuit in specie flāme: qr flāma est ignis in materia aeris: spirit⁹ aūt sanctus illos quos replet nō facit p̄dicare ꝓpter fauorē humanū: sz ꝓpter honorē diuinū. Gal. p̄mo. Si adhuc hominibus placerē christi seruus non essem. Apparuit ergo in specie lucis q̄ est duplex et

Ista sunt q̄tuor. Primũ est meditatio mor
tis. Sicut enĩ materialis ignis cõseruat᷑
sub cinere: sic spũssctũs sub mortis medi
tatione. Memoria enim mortis gratiam
cõseruat: q2 facit humilẽ animũ. Eccli. x.
Quid superbis? In omnibꝰ operibꝰ tuis
memorare nouissima tua ⁊ in eternũ non
peccabis. Dat ꝓfectũ. Greg. Ualde se sol
licitat in bono opere: q̄ semꝑ cogitat de
extremo fine. Scd̃m est mortificatio car
nis. Carnes enĩ cõseruant᷑ ex salis appo
sitiõe. Sic spiritſſanctꝰ ex carnis mortifi
catiõe. Mat. ix. Oĩs victima sale salietur.
Aque stãtes scd̃m Ambro. putrescũt: sʒ ꝑ
diuersos lapides currẽtes in suo vigore
ꝑsistũt. Sic aĩa stãs in ocio putrescit cito
ex pctõ, sed qñ inter diuersos lapides vi
giliaꝝ ⁊ ieiunioꝝ frãgit᷑: in grã cõseruat᷑.
Et sicut dĩ Aug. in libro de ciuitate dei.
Est quidã fons q̄ in die frigescit: in nocte
calescit q2 ignis spiritussancti in ꝓsperi
tate extinguit᷑: ⁊ in asperitate penitẽtie cõ
seruat᷑. Tertiũ est diuini timoris p̄sentia.
Sicut enim domus stare non potest si nõ
habet stabile fundamentũ et forte tectũ:
sic nec anima si nõ habet timorẽ. q̄ timor
sit fundamentũ dr̃ Eccl̃. xxvij. Si nõ in ti
more dñi instãter tenueris te: cito subuer
tet᷑ domꝰ tua. Et q̄ sit tectum. Eiusdem.
xxv. Timor dñi super oĩa se supposuit.
Quartũ est custodia exterioris hominis
sicut enĩ vas plenũ balsamo aptũ relictũ
cito effundit᷑. sic balsamũ grẽ dei in Eua
effusuʒ est: ⁊ in Adã ꝑ q̄nq̄ sensus. s.
visum auditũ, gustũ, odoratũ, ⁊ tactũ. Ec
cle. xx. Gratie fatuoꝝ effundẽtur. Tertio
sunt quedã q̄ faciũt ad spũssancti missi ⁊
cõfirmati ostẽsionẽ. Et illa sunt quatuor
Spũs enĩ sanctꝰ ostẽsus est in quadrupli
ci signo: scʒ nubis columbe: flatu: ⁊ ignis:
per q̄ dat᷑ intelligi q̄ quatuor sunt signa
per que quis potest agnoscere se habere
spiritũ sanctũ. Primũ signũ est abundan
tia lachrymarũ. Et ideo apparuit in spe
cie nubis sup christũ trãsfiguratũ. ps. Fla
uit spũs eiꝰ ⁊ fluẽt aque. Gen. i. Spiritus
dñi ferebat᷑ sup aquas. s. lachrymaꝝ. Se
cũdũ est dimissio iniuriarũ. Et ideo appa
ruit in specie colũbe q̄ felle caret. et ideo
Sap. vij. Uocat᷑ spũssanctus suauis. beni
gnus: ⁊ humanꝰ q2 facit homines suaues
in corde et benignos in sermõe: ⁊ hũanos
in omni cõuersatiõe. Tertiũ est cõtemptꝰ
tẽporaliũ, ⁊ ideo apparuit in specie flatꝰ:
quia oĩa tẽporalia facit contẽnere tanq̃
flatum vaporẽ ⁊ fumũ. Et ideo legitur de
sansone q̄ cũ spũs dñi in eũ irruit leonẽ
interfecit, philisteos superauit vincula
dirupit. Per leonẽ intelligitur superbia.
Per philisteos qui interpretantur cadẽ
tes intelliguntur diuitie siue ipsa auari
tia: quia sicut dicitur Prouer. xj. Qui cõfi
dit in diuitijs corruet. Sed ꝑ vincula in
telligit᷑ ipsa carnalis cõcupiscẽtia. iuxta
illud Eccl̃. vij. Uincula enĩ sũt manꝰ illiꝰ.
Quartũ est desideriũ supernoꝝ. Et ideo
apparuit in specie ignis q̄ semꝑ hʒ sursũ
ferri. Eze. viij. Eleuauit me spũs inter ter
raʒ ⁊ celũ. Ubicũq̄ ergo est fumꝰ aromã
ticꝰ scti desiderij signũ est q̄ ibi sit ignis
spũsscti. Gre. Qui mẽte integra dñm desi
derat profecto iã habet quem amat.

¶ Serm. clxv. De sctã trinitate. Serm. j.

O Altitudo di
uitiarum sapiẽtie et sciẽ
tie dei. Rom. xj. Festum
sancte trinitatis quidaʒ
celebrant dñicaʒ que est
octaua pẽthecostes que
est principiũ dñicarum: ad innuendum q̄
deus est prima causa oĩm. Sed alij cele
brãt illud festũ in vltima dñica ad innuẽ
dũ q̄ deus est finis omniũ. Alij nunq̃ ce
lebrãt cõtenti illa laude continua trinita
tis: qua dr̃ Glĩa pr̃i ⁊ filio ⁊c. vt ostendat᷑
q̄ est gubernatrix ⁊ cõseruatrix oĩm. Apo
stolus igit᷑ licet raptus fuerit vsq̄ ad ter
tiũ celũ. tamẽ nõ ẽ ausus mysteriũ trinita
tis curiose inuestigare: Sʒ in ꝟba admi
rationis ⁊ laudis ꝓrũpẽs dicit. O altitu
do diuitiaꝝ. In q̄bus verbis tria ponit.
Primo q̄ ipsa beata trinitas nõ est curio
se inuestigãda cum dicit O altitudo diui
tiarũ sapiẽtie ⁊ sciẽtie dei ⁊c. Curiose enĩ
hoc inuestigare vanũ esset ac periculosuʒ:
⁊ cõfusione dignũ. Uanũ quidẽ esset quia
intentũ suum cõsequi nõ posset. Eccle. iij.
Altiora te ne q̃sieris ⁊ fortiora te ne scru
tatus fueris, ⁊c. Unde legitur q̄ eo tem
pore quo btũs Augustinus libros de tri
nitate faciebat: quẽdã puerulũ in littore

giberti q episcopo nanstrāsi missam celebrāti tres gutte clarissime sup altare celit⁹ sunt emisse q̄ sibi appropinquātes vnā gēmā pulcherrimā effecerūt, quam cū in quadā cruce vbi erant multe gēme posuisset: ille tātā ei⁹ excellentiā nō ferētes de cruce ꝓtinus ceciderūt. Tertio dicit apls q ipsa btā trinitas ꝛ vnitas est a nobis glorificāda. cum ait. Ipsi gloria i secula seculoꝝ amē. Debem⁹ ipsam glorificare propter debitū: qꝛ propter ipsaꝫ homo est formatus. Esa. xliij. Populum istum formaui mihi: ꝛ laudē meam narrabit. Propter meritum. j. Reg. ij. Quicūqꝫ honorificauerit me glorificabo eū. Propter exemplum: qꝛ ipsam glorificat creatura insensibilis. ps. Celi enarrant gloriam dei. Irrationalis creatura. Esa. xliij. Glorificabit me bestia agri ꝛ draconis, creatura intellectualis. Job. xxxviij. Ubi eras quando me glorificabāt astra matutina? Et ideo debet istam glorificare creatura ratiōalis vt verificetur illud quod dicit Augusti. Non cessat nec tacet laudes tuas vniuersa creatura tua.

¶ Sermo. clxvi. De sctā trinitate. ser. ij.

Benedicat nos deus deus noster: benedicat nos deus ꝛc. Propheta spiritu sancto inspiratus mysteriū trinitatis nobis aperiens tria dicit. Primo quid de eo sit credendū. Secundo quid ad eo sit petendum. Tertio qualiter sit ei seruiendū. De eo autem est credendū q sit trinus: quia ponitur ibi ter deus ꝛ qd sit vnus: ideo in singulari posuit benedicat. Et licꝫ istud sit supra nos tamen in creaturis aliqualiter elucescit. Et pmo in creaturis vniuersalib⁹ in qb⁹ inuenim⁹ magnitudinē per quā intelligitur patris potentia: speciem ꝛ pulchritudinem per quam intelligitur filij sapiētia de his duobus dicitur. Sapien. xiij. A magnitudine enim speciei ꝛ creature cognoscibiliter poterit eorū creator videri: vtilitatem per quā intelligitur spiritus sancti bonitas ꝛ clementia. Gene. j. Uidit enim de⁹ cuncta que fecerat ꝛ erāt valde bona. Secundo elucescit in creaturis in particulari sicut in igne: i quo quidem est species ignis, splendor, ꝛ calor. Splēdor ab igne nascitur: calor ab igne ꝛ splendor generatur. Unde dicit Augusti. Splēdor ignis est de igne: ꝛ tñ coeua sunt. Da mihi eñi ignem sine splendore: et credam patrem esse sine filio. Secūdo in creatura spirituali sicut in anima. vnde dicit Augu. de trinita. Mens amor et noticia eius tria quedam sunt. Mens eñi nouit se amat se ꝛ cognoscit: noticiā suā gignit: ꝛ est parens sue noticie: tertius est amor qui de ipsa scꝫ mēte ꝛ noticia ꝓcedit cū mēs se cognoscēs diligit se. Tertio in secularibus disciplinis. Unde dicit Faustus in lib. de fide catho. Tres enim ꝑsonas liberalia studia senserūt. Nunqꝫ eñi in arte grāmatica nisi primā secundā ꝛ tertiā personam inuenim⁹. Etiam inuenitur vna dictio que est vnica in voce, et triplex i significatiōe: vt hec dictio amor que pōt esse alicuius nomē proprium: et est nomen cōmune ꝛ verbum. Quarto in numeris. Unde dicit Philosophus per hūc numerū scꝫ ternariū ad hibuim⁹ nos ipsos magnificare deum vnū eminentem proprietatibus eorū que sunt creata: nō autem intelligēdū est q ipsi posuerūt numerum ternarium in personis: qꝛ hoc nō cognouit. Sed vult dicere q antiqui vtebant numero ternario in sacrificijs ꝛ orationib⁹ ꝓpter quādā numeri perfectionē. Scdo ꝓpheta ponit qd sit ab eo petēdū, scꝫ bñdictio cū dicit. Benedicat nos de⁹ ꝛc. Inuocatio nāqꝫ trinitatis triplicē nobis benedictionē acquirit. Prima ꝯsistit in terrenorum despectione ꝛ celestiū contēplatiōe. Esa. xl. Quis appendit tribus digitis molē terre? quasi dicat nullus, nisi deus trin⁹ in sua potentia, sapiētia, ꝛ mia quasi tribus digitis molē terre. i. ponderositatem corporis appēdit sursum eleuando ad contēnendū terrena ꝛ ad contempladū celestia. Sic igitur appensus ꝛ eleuat⁹ erat beatus Augustinus de quo dicitur q cum libros de trinitate scriberet ꝛ quedā vidua i tribulatione posita ad eū vadēs ipsum salutasset ꝛ ipse nihil illi mulieri rñderet ipsa tristis abscessit. Sequēti vero die cū ei⁹ missam audiret facta est in extasi mentis ꝛ rapta in celum: ibidē vidit augustinū facie im-

vox ad eā dicens. Cū ad augustinū iusti tunc de trinitatis gloria attētissime dispu tabat. Et iō q ibi fuerīs nō audiuit. scd'a cōsistit in tētationū: z olim demonū effu gatione. hoc signatū ē Exo. v. De⁹ hebreo rū vocauit nos vt eam⁹ viā triū dierū in solitudine, .i. est p fidē trinitatis z in hac vita in qua pegrini sum⁹ seruiam⁹ ne for te accidat nobis pestis. i. tētatio que est a carne aut gladi⁹ qui est tētatio ab hoste. Istud etiā notaſ in quodā fideli notario apud cōstātinopolim de quo legiſ q cū mag⁹ cū duxisset ad quēdā locū vbi pgre gata fuit multitudo demonū vn⁹ sedes in throno interrogauit. Si seru⁹ su⁹ erat. Et iste se signās dixit ego sum seruus sancte trinitatis. Et statim oēs disparuerūt. Ter tio cōsistit in aduersitatū ppulsiōe. Nam sicut refert Joānes damascen⁹. Cū apud cōstātinopolim grauis pestis esset de me dio ppl'. qdā puer in celū raptus canticū scte trinitatis, scz Sctē de⁹ sctē fortis san cte z misericors saluator miserere nobis ab āgelis ē edoct⁹ qd cū rediēs decātas set mox ois turbatio cessauit. Tertio pro pheta ponit quar' scte trinitati est seruiē dū: q2 cū timore, cū dt. Et metuāt eū oēs fines terre. Circa qd sciēdū est q qdam sunt sub terra sicut demones z dānati in qdā penarū positi. Joā. xxvi. Ecce gigan tes gemūt sub aquis. Isti sanctā trinitatē cū timore metuūt: tñ odiūt z blasphemāt ps. Superbia eoꝝ qui te oderūt, ascēdit semp. Alij sunt sup terrā sicut sunt ange li z beati. ps. Credo videre bona domini in terra viuentiū. Et isti sanctam trinitatem amore sancto metuūt z reuerēt ur ac laudant quotidie dicētes. Esa. vi. Sctūs sanct⁹ sanct⁹ domin⁹ de⁹ exercituū. Unde legiſ q cum quidā vir sanctus cum alijs psallentibus esset in eccl'ia: vidit beatam virginē illuc aduenietē, z ad Gloria pri pfunde inclinatē: q cū eā de hoc interro gasset respōdit q quādocūq ille versicu lus trinitatis ab ecclesia diciſ: tota curia celestis sancte trinitati iclinat z ipsam re uereſ. Alij sunt in medio terre sicut auari z terrenorum cupiditatib⁹ dediti. Et isti non sunt digni gloriā in sancte trinitatis narrare ne dicaſ eis illud: Peccatori aūt dixit de⁹: q̄re tu enarras iustitias meas zc.

Unde sicut refert Bonifacius in libro suo quē scripsit ad comitissam Matildā. Cū quidā archiepūs simoniacus per testes cō uinci nō posset: preceptum est ei vt psum trinitatis diceret. Et cū ille sanctā trini tatē: z maxime spiritū sanctū nolare non posset, sic depr͞ehēsus z cōfusus est. Alij sunt in finibus terre sicut viri pfecti in qui bus terrena sumunſ. Et isti btā z trinitatē metuūt timore filiali. Eccli. j. Plenitudo sapiētie timor dñi: z isti semp trinitatē de bēt laudare ac dicere Gl'ia patri z filio z spiritui scto. Istū em versum scte trinita tis Nicena synod⁹ edidit. Sed hieronymus in fine psalmoꝝ dicendū ordinauit.

¶ Sermo. clxvij. Eodē dei. Sermo. iij.

TRes sunt q testimoniū dāt i celo, scz pr vbū z spūssanct⁹: z hi tres vnū sunt, pr me Jo. v. Sctūs Joānes euāgeli sta recūbēs supra pect⁹ dñi: z fluēta sapiētie ide hauriēs mysteriū sctē trinitatis nobis sub breuib⁹ vbis tra didit dicēs. Tres sūt q dāt⁹ vbis tria ostē dit. Primo q i diuinis est trinitas psonaꝝ z vnitas essentie. cū d:. Tres sūt q testimo niū dāt i celis zc. Istā aūt trinitatē z vni tatē psonaꝝ ondit. Dionysi⁹ i libro de di uinis noib⁹ p quatuor exēpla ondēs q fi li⁹ z spūssctūs pcedūt a pre sicut duo ri ui ab vno fonte, sicut due pullulatiōes ab vna radice, sicut duo radij ab vno sole. Ait em sic. Pr est fontana deitas Fili⁹ aūt et spūssctūs riui deitat; si ita opz dicere pul lulatiōes diuine nature z sicut flores z su psubstātialia lumina. Quō aūt sint neq dicere neq cogitare est possibile. Proce dūt igiſ pmo sicut duo riui ab vno fonte. Pr em est instar fontis, filius instar riui a fonte pcedētis. Spūssctūs instar stagni a fonte z riuo pcedētis z emanātis. Scdo pcedūt sicut due pullulatiōes ab vna ra dice. A radice qdē pcedit trūcus z a ra dice z trūco educiſ ram⁹: Sic a pre pce dit fili⁹: a pre z filio procedit spūssanct⁹. Tertio pcedūt sicut duo flores ab vna ar bore. De arbore qdē pcedit flos: z ex ar bore z flore nasciſ fruct⁹. Sic a pre pro ce dit fili⁹ z ab vtroq spūssctūs. Quarto pro

redūt sicut duo radij ab vno sole. A sole ꝗdem ꝑcedit splēdor. A sole et splēdore producit calor. Aug. Uidem⁹ solem per celū currentē, lucentē, ⁊ calentē. Jsta igit tria considerant in sole scʒ cursus splendor, ⁊ calor. sic in deitate inuenimus patrem currentem idest potēter omnia operantē. Joā.v. pater me⁹ vsqꝫ modo operatur, filiū splendentem idest splendorē sue sapiētie effundentē. Joā.j. Erat lux vera ⁊c. Et spiritū sanctum calentē.i. corda inflammātē. Luce.xij. Jgnē veni mittere in terra ⁊c. Secundo ostēdit. Joannes ꝙ in diuinis sunt quedā appropriata cum dicit. qui testimonium dant in celo. Secundū autem glosam. Christus habuit triplex testimoniū ꝙ fit celestis. Primū est a patre cū dixit. hic est fili⁹ meus dilect⁹. Secundū autem a seipso quādo fuit trāsfigurat⁹. Tertiū a spiritu sancto quādo in specie colūbe super eum apparuit. Et ꝗuis iste operatiōes fuerunt cōmunes: tamē secundū beatū. Aug. illius vocis allatio attribuit patri, trāsfiguratio filio, ⁊ columbe formatio spiritui sancto. Ponunt autē sctī ⁊ alia appropriata diuinis ꝑsonis quorū. Aug. in li. de trinitate tria ponit dicens. Jn patre vnitas in filio equalitas, in spiritu sancto vnitatis equalitatisqꝫ cōnexio. Jn alio quoqꝫ loco appropriat prī potentiā filio sapiētiam: et spiritui sancto bonitatē. Hilari⁹ vero in li. de trinitate alia tria pōit dicēs. Eternitas est in patre, species in imagine: vs⁹ in munere. Ex his ergo patet ꝙ patri attribuitur potentia, vnitas et eternitas. Filio sapiētia: equalitas species siue pulchritudo. Spiritui sancto bōitas: nexus: ⁊ vsus: horū autem rationem breuiter videam⁹, pater nanqꝫ est fontale principiū et ei attribuit potentia qui in se includit rationē principij. Et etiam principiū nō est de principio: ideo sibi attribuit vnitas: ꝗ sicut principium sine principio in numeris inuenit. Et etiam principiū omnis processionis.s. generationis ⁊ spirationis: ⁊ ideo sibi attribuit eternitas que est principiū omnis durationis scilʒ etiam et temporis. Fili⁹ autem ꝑcedit a patre per modum intellectus quo sapiētia perficitur: et ideo sibi attribuit sapientia, recipit etiam in ꝗtū filius a patre genitus eandem naturā quam habet generās ideo sibi attribuit equalitas. Et etiam verbū patris in quo tāqꝫ in speculo oīa resplendent atqꝫ relucent et ideo sibi attribuit species siue pulchritudo. Spiritus sanct⁹ procedit a patre et filio vt amor cui⁹ obiectum est bonū et ideo sibi attribuit bonitas. Et etiā amor: patris et filij ꝗ vnitur ⁊ est donū quod nos vnit: et ideo sibi attribuitur nex⁹. Pater in amore diuino fruitur seipso ⁊ diligit filiū amore fruitionis. ergo spūi sancto appropriat vsus vnde Beatus Aug. Usum exponit fruitionē. Tertio ponit quedā propria cū dicit. Pater, verbū, ⁊ spiritus sanctus ꝗuis enī per hoc ab inuicem distinguant: non tamen diuidunt. Sed sicut habent vnam essentiam ita habent vnā virtutē vnā voluntatē ⁊ vnā operationem quod enim ꝗtum ad ista quatuor non diuidant. dicitur. Joā.v. Nō potest fili⁹ quicqꝫ a se facere. Ecce quia habet eandē cum patre virtutem. Sicut enim fili⁹ nō est a seipso sed a patre, sic ⁊ seipso nō habet virtutē operandi sed a patre: habet etiā a patre eandem essentiā. Unde subdit. Nisi qđ viderit patrem facientē, ꝗa enim illa generatio qua fili⁹ a patre procedit: non est carnalis sed spiritualis: ⁊ sensus vis⁹ inter ceteros sensus est magis spiritualis ideo per sensū visus exprimitur. Uidere enim patrem facientē nihil aliud est ꝗ ab ipso accipere essentiā et operatiuam virtutem: habet etiam eandem operationē Unde subditur. Quecūqꝫ enī pater fecerit habet etiam eandem cū patre volūtatem. ideo subditur. hoc ⁊ fili⁹ similiter faciet idest simili voluntate cum patre.

¶ Sermo.clxviij. De eodem die Sermo quartus.

Potestas dei ē: et tibi dñe misericordia, qꝛ tu reddes vnicuiqꝫ iuxta opera sua. psalm. Secundum sanctos doctores patri attribuitur potentia, filio sapientia, spiritui sancto bonitas, siue misericordia. Duo prima, scilicet potentia et misericordia patent in auctoritate premissa. Ter-

tem, ne hoc de spiritusancto ab iperitis crederetur ei bonitas & mia attribuit: & ipsa eius mia est tāta φ vbiqꝫ inuenitur. Nā in celo est mia saluans. ps. Domine in celo mia tua. In mūdo mia lōganimiter expectās. Esa.xxx. Expectat vos dñs vt misereat vestri. In purgatorio est misericordia liberalis. Eccl.lj. Liberasti me a pressura flāme que circūdedit me. Et ibidem. Liberasti me secundū multitudinē misericordie nominis tui. In inferno est misericordia mitigans: quia ibi peccatores puniunt citra cōdignū. ps. Nūqd in eternum obliuiscitur misereri de⁹: aut cōtinebit in ira sua mias suas? Tāta autem est eius mia & bonitas φ nō videtur posse ea que repugnāt sue bonitati vt salnandum damnare. Vñ dixit angel⁹ qui psonā dei gerebat loth viro iusto vt habetur Gene.xix. Nō potero facere qdq̄ donec egrediaris illuc. Non videt posse ea q̄ repugnāt sue misericordie sicut peccatorem penitētē ad misericordiaꝫ non reuocare seu recipere. Unde dicit. Augu. Tardius si quidē videtur deo peccatori veniā tradere q̄ ipsi peccatori. Sic eniꝫ festinat absoluere reū a reatu conscientie sue quasi plus ipsum cruciet compassio miseri: q̄ ipsum miserum compassio sui. Non et ā videtur ea posse que repugnant sue gratie: sicut gratiā ab iusto auferre. Unde dicit Anselmus. Cū deus velit φ anima habeat rectitudinē voluntatis: si ab ipsa inuita eā aufert: iam vellet eam nolle quod vult eam velle.

¶ Sermo.clxix. De sancto. Barnaba. Sermo primus.

Joseph qui cognominat⁹ est Barnabas ab apostolis, qd interp̄tatū est fili⁹ cōsolatiōis leuites cyprius genere cū haberet agrū vendidit illū: & attulit preciū & posuit ante pedes apostolorum. Act. iiij. Quilibet vere penitens & conuersus quinqꝫ debet habere. Debet nanqꝫ proficere in gratiā sperare de venia: satisfacere de offensa: dolere de culpa: & despicere terrena. Ista beat⁹ barnabas a christo conuersus perfecte habuit q̄ in v̄bis premissis notantur. Primo nanqꝫ profecit in gratia quod notatur cum dicitur. Joseph, quod interpretatur augmētū. Ipse enim augmētum faciebat: quia de virtute in virtutem semp ibat. ps. Ibunt de virtute in virtutem. j. petri.iij. Crescite in gratia & cognitione domini nostri iesu christi & saluatoris Debet autē qlibet iustus proficere quantū ad augmēta virtutum & extirpationē vitiorū. Unde dicit Gene.j. Crescite id est de virtute in virtutem pficite: & multiplicamini id est virtutes multas acquirite: & replete terram id est p bona opera fructificate & subijcite eam id est sensualitatē rationi supponite: & dominamini piscib⁹ maris.i. motib⁹ luxurie. De qua dicitur. Prouer.v. Fauus distillās labia meretricis: nouissima autē illius amara quasi absinthium. Et volatilibus celi.i. motibus superbie: & vniuersis animantib⁹ que mouent sup terrā.i. motibus auaritie. Scdo sperauit de venia quod notatur cū dr Barnabas. i. filius consolationis. Magna enim est cōsolatio peccatori quādo de venia saluatoris. ps. Memor esto v̄bi tui seruo tuo in quo mihi spē dedisti: ex tali enim spe anima cōsolatur. Unde dicit. Hec me cōsolata est i humilitate mea. A morte culpe viuificat homo iō dicit. Eloquiū tuū viuificauit me superbi aūt & obstinati peiores efficiunt: ideo dicit. Superbi iniqꝫ agebant vsqꝫ quaqꝫ. Nam q̄to deū misericordiorē sentiunt tanto securius in peccatis consistunt. Tertio satisfecit de offensa: quod notatur cū dicitur; leuites. Nā si aliquando mancipauit se mūdo. postea tamen totaliter dedicauit se deo. Dicit aūt d leuitis. Deut.penul. Ponēt thimiama in furore tuo & holocaustū sup altare tuū. Bñdic dñe fortitudini ei⁹: & opa manuū eius suscipe. Per q̄ dat intelligi φ sctūs Barnabas inq̄tū fuit leuites satisfecit deo p deuotam & odoriferam orationem. Ideo dr ponent thymiama. Per carnis mortificationē: ideo dr. Holocaustū sup altare tuū. Per fortē aduersorū ppessionē iō dr. Benedic dñe fortitudini eius. Per largaꝫ eleemosynarū largitionē: ideo dr. Et opera manuum eius suscipi. Ipse eiꝫ agrū vēdidit, & p̄ciū ad pe-

des apostolo℞ posuit. Quarto voluit de culpa qd̓ notat̃ cū dr̃ Cypri⁹ qd̓ interp̄tat̃ merēs Job.xxx. Merēs incedebā: si ne furore cōsurgēs in turba clamabā. Uerus em̄ penitens dz habere dolorē magnū: ideo dr̃. Merens Dolorē continuū. ideo dr̃ incedebā. Nūq̄ em̄ iste dolor debet finiri: sed semp̄ augeri. Dolorē spontaneū: ideo dr̃: sūz furore cōsurgēs. Aug. hic sp̄ dolebat: et de dolore gaudebat. Dolorē vniuersalē: ideo dr̃. In turba clamabā. Et talis dolor dz esse perfect⁹ debet nāq̄ clamare isto dolore cordis non cōtra vnū pctm̄ sed cōtra turbā omniuz peccato℞. Quinto terrena cōtēpsit: qd̓ notat̃ cū dicitur. Cum haberet agrū ꝛc. Istū contemptū et nos habere debemus. Gen.xij. Egredere de terra tua et de cognatiōe ꝛc. Debēt nāq̄ religiosi habere et p̄ponere cōtēptū terrene substātie. Et iō dr̃. Egredere de terra tua. Debēt habere cōtēptū cognatiōis et patrie: iō dicitur: et de cognatiōe tua. Et debēt habere religiosi cōtēptū dom⁹ paterne et iō subdit̃: et de domo p̄ris tui. Et debēt habere cōtēptū dilectiōis ꝓprie: iō subditur. Et faciā te crescere in gentē magnā. Priuatus nāq̄ amor nō extendit̃ ad alios: sed clauditur intra seipsum. Debet aūt habere amorē sp̄ualē et diuinū: iō subditur: et veni. s. passibus amoris in terrā: scilicet viuētium quā monstrauero tibi hic: scz per cōtemplationē: sed tandem tibi dabo eam per veram possessionem.

¶ Sermo.clxx. Geruasij et Protha. martyr. Sermo.j.

Reciosa ī cōspectu dn̄i mors sanctorū ei⁹: sicut dicit btūs Augu. Stat⁹ hoīs tripliciter cōsideratur scilicet in vita in morte et post morē. Isti aūt sancti habuerūt vitā sanctā mortē preciosam: et post mortē trāslationē glo̓iosaz. Eo℞ aūt sanctitas notat̃: cū dr̃. Sctō℞. Sācte nāq̄ ipsi vixerūt quo ad deū p̄ deuotā oratiōnē: vn̄ dixit paul⁹ de eis q̄ nihil terrenuz desiderabāt. Sctē ēt vixerūt quo ad ꝓximos et quo ad sup̄iores: vn̄ dixit paulus monita mea secuti sūt. Quo ad equales. s. nazariū et celsum: cū qb⁹ vnanimiter habitauerūt. Quo ad inferiores qr pauperes sustētauerūt. Quo ad ꝑsecutores qr eo℞ suplicia nō timuerūt: quo ad seipsos qr carnē suā p̄ decē annos mortificauerūt et sens⁹ suos ab exteriorib⁹ habuerūt: iō ei se recluserūt seruātes illud ꝓphete. Si mei scz sens⁹ nō fuerint dn̄ati, ex hoc em̄ animus preseruat̃ a maculis futuris, iō dr̃. Tūc immaculatus ero. A preteritis. Ideo subdit̃. Et emūdabor a delicto maximo. Orationes nanq̄ sunt deo placite et meditatiōes sūt deo grate: iō subdit̃. Et erūt vt cōplaceāt eloquia oris mei et meditatio cordis mei in conspectu tuo semp̄. Scdo habuerūt mortē preciosam: qd̓ patet qr eo℞ mors passioni xp̄i multū similis fuisse vr̃. passio christi nanq̄ fuit longa et diuturna: fuit multiplex et diuersa: fuit vilis et ignominiosa: fuit cōstās et firma. Sic et isti sancti habuerūt in sua passiōe dolo℞ acerbitatē. Unde dicit̃ de Geruasio q̄ plūbatis cesus fuit qd̓ erat gen⁹ supplicū valde dolorosuz: habuerūt pene diuturnitatē. Un̄ dr̃ de eodē: q̄ tādiu plūbatis cesus fuit quoadusq̄ spiritū exalauit. Habuerunt penarū diuersitatē. Un̄ dr̃ de p̄thasio q̄ primo fuit in eculeo suspensus. Et postmodū capite trūcatus. Habuerūt in sua passione ignominiā et vilitatē: qr Geruasius ad instar malefacto℞ fuit verberatus. Prothasi⁹ vero ad instar latronū in patibulo suspensus. Habuerūt cōstātiaz et firmitatē. Unde cū tyrann⁹ Prothasiū miserum vocaret: respondit. Quis est miser ego qui te non timeo aut tu qui me timere probaris? Tertio habuerunt translationē gloriosam vnde postq̄ dixit. Preciosa in conspectu domini ꝛc. Subiungit. O domine quia ego seru⁹ tuus sum. ꝛc. Acsi dicant. O domine nos famus serui tui et filij vitali, martyris tui et valerie ancille tue: nō patiaris corpa nostra tā viliter sub terra iacere. Eorum ergo translatio fuit gloriosa qr eo℞ corpora fuerūt miraculose reuelata: qr ipsi duobus et tertio cū paulo sancto Ambrosio apparuerunt sua corpora reuelantes. Fuerūt integra et incorrupta: quia licet p̄ trecentos annos in terra iacuissent integra

et recentia sunt repleta: ac si illa die fuissent tumulata. Fuerunt odore mirabili circumfulta: quia mani'de odor olb'emanauit. Fuerunt miraculorum gratia illustrata: quia ibi deus ad eorum honorem miracula multa ostendit.

Sermo.clxxi. De sancto Johanne baptista. sermo.i.

Fuit homo missus a deo cui nomen erat Johannes. Hic venit in testimonium vt testimonium perhiberet de lumine. Joh. i. Magnum est esse nuncium est dei: sed maius est habere gratiam dei et maximum est esse testem dei. Istud triplex priuilegium beatus Johannes habuit: vt ex premissis verbis apparet. Primo nanque fuit nuncius dei. cum dicitur: fuit homo missus a deo Circa quod notandum quod fuit missus quatuor modis. Primo modo fuit missus sicut mittitur radius a sole. Sol enim est ipse christus. Malach. iiij. Uobis timentibus nomen meum orietur iusticie. Et iste sol habet tot radios quot habet sanctos. Eccli. xliij. tripliciter sol exurens montes radios igneos exufflans. Montes namque sunt angeli quos iste sol tripliciter exurit: quia virtutem purgatiuam illuminatiuam: et perfectiuam eis dedit. Exufflat radios igneos fulgidos id est sanctos ignitos charitate: et fulgidos veritate. Unde vnus etiam de maioribus radijs huius solis fuit ipse Johannes baptista, et ideo lucifero comparatur. Job. xxxviij. Nunquid produces luciferum in tempore suo? Alij prophete fuerunt stelle nunciantes christi aduentum: sed tamen de longinquo Iste fuit lucifer nuncians christi aduentum de propinquo. Secundo fuit missus a deo sicut scintilla ab igne ignis enim est deus. Hebre. xij. Deus noster ignis consumens est: qui tot scintillas habuit quot: sanctos emisit: de quibus dicitur Ezec. i. Scintille quasi aspectus eris candentis: huius autem eris maxima scintilla fuit Johannes baptista: qui totus igne celi et charitatis ardebat. Ideo assimilatur gladio acuto. Esaye. xlix. Posuit os meum dominus quasi gladium acutum. Gladius acutus et secat iniustum gladius. et penetrat in quantum acutus et vulnerat inimicum vtrumque. Sic sermo Johannis et secabat vitia cum dicebat. Luc. iij. Neminem concutiatis etc. Et penetrabat intima: cum dicebat ibidem genimina viperarum quis ostendet vobis fugere a ventura ira: et vulnerabat corda cum dicebat ibidem: iam enim securis ad radicem arboris posita est Tertio fuit missus a deo sicut odor a flore. Flos enim est christus. Cant. ij. Ego flos campi qui tantos odores emisit quot sanctos produxit et huius floris maximus odor fuit Johannes qui toto odore fragrauit vt christus de eo dicere possit illud quod legitur Gen. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dominus: eius enim odor non fuit horti sed agri: quia non fuit clausus sed apertus quia omnes vicini cognati et qui in montanis habitabant isto odore sunt refecti hodie etiam non solum christiani, sed etiam sarraceni eius odore reficiuntur. Et fuit odor agri pleni, quia in ipso fuit lilium virginee puritatis: et viola celestis contemplationis et rosa rubentis passionis. Et dicitur quod fuit a deo benedictus. Ille ager est benedictus qui multum fructum affert: iuxta illud Hebr. vi. Terra enim sepe super se venientem bibens imbrem etc. Accipit benedictionem a domino Sic beatus Johannes fructum centesimum protulit: quia virgo predicator et etiam martyr fuit. Quarto fuit missus a deo sicut legatus a principe. Princeps enim est Christus qui tot habet legatos quot sanctos. Et huius siquidem principis legatus magnus fuit Johannes qui fuit legatus a latere: quia non fuit missus a deo immediate. Felix nanque legatus quem non misit cupiditas: sed charitas: quia non fuit missus a deo qui charitas est. Quem deus non misit pro sua: sed pro aliorum vtilitate: quia venit testimonium perhibere de lumine per quem procurata est homini pax atque tranquillitas: quia venit vt omnes crederent per illum qui non predicabat seipsum sed deum: quia non venit vt lux sed vt testimonium perhiberet de lumine. Secundo beatus Johannes habuit gratiam dei: quod notatur cum dicitur. Cui nomen erat Johannes: quod interpretatur, in quo est gratia. Tria enim vasa deus creauit, que mox gratia sua impleuit scilicet: christum ac Mariam et Johannem. Christus est sol: Maria luna: et Johannes est lucifer. Post solem namque luna est clarior: quia post christum ipsa virgo ma

ipsam virtutib⁹ exornare. Et istos habuit in Joāne: quia culpā originalē in Joanne penit⁹ purgauit: quā scz in vtero sanctificauit. Unde de vulua sanctificaui te. i. a peccato mūdaui te. Et ipsum glorificauit ⁊ dei amicū feci: vt de eo legit Jo. iij. Amicus aūt spōsi ⁊c. Jp̄m etiā virtutib⁹ exornauit. vn̄ dixit Maxim⁹. Joānes virtutū schola ⁊ vite magisteriū sanctitatis forma norma iustitie ⁊c. Alij vero sunt effectus speciales spiritussancti. Et illos effectus nō dat olb⁹ hominib⁹. sz solū aliquibus specialib⁹ sicut ipsis apostolis: vt pote diuinas reuelatiōes immittere in plenitudine se diffundere, ⁊ in grā stabilire. Jstos etiā effect⁹ habuit beat⁹ Joānes. Habuit eñ diuinas reuelationes: quia pater se sibi reuelauit per vocem, ⁊ fili⁹ dei per assumptā carnē, spūssanctus per columbe speciem. Spiritū sanctū in plenitudine accepit. Luc. j. Spiritu sancto replebit ⁊c. Fuit etiā beat⁹ Joānes in grā stabilit⁹: amic⁹ aūt sponsi stat. Alij nāq͡ʒ effect⁹ quos hz spūssanct⁹: sunt effect⁹ singulares quos etiā similiter in beato Joanne fuerūt quos in vtero accepit: scz sanctificatio gaudiosa: xp̄i salutatio, ⁊ spūs prophetie repletio. Quarto quantū ad p̄ximū suū fuit valde fructuosus, qđ notat cū dicit: ⁊ multos filios israel conuertet ⁊c. Cōuertit aūt eos clamādo ⁊ p̄dicando. Mat. iij. Ego vox clamātis in deserto ⁊c. Dixit aūt Chris. ⁊ Remigi⁹ q̄ tribus de causis clamam⁹: aut quando loquimur longe positis: aut surdis: aut quando loquimur irati. Joānes autem clamabat pctōrib⁹: qui sunt a deo elōgati ps. Longe a pctōrib⁹ sal⁹ q̄ ad dei mādata dicēda ⁊ faciēda sunt surdi. Esaie. xliij. Educ antez foras surdū, ⁊ aures ei sunt. Et quia erat iratus: ira scz per zelū. ps. zelaui super iniquos ⁊c. Quinto quantū ad christi aduentum fuit valde deuot⁹, quod notat cum dicitur. Ipse precedet ante illum in spiritu ⁊ virtute helie: imo ⁊ in maiori spiritu q̄ helias. In helia quidem fuit spirit⁹ simplex: in heliseo duplex: in Joāne triplex. Helias quidē fuit plen⁹ p̄phetia in vita: heliseus in vita ⁊ in morte: quia mortu⁹ mortuū suscitauit. vnde eo. Eccli. xlviij. Mortuū p̄phetauit corp⁹ ei⁹. Joānes autē fuit plen⁹ spiritu sancto, ⁊ spiritu p̄phetie, ⁊ ante vitam hominib⁹ cognitam: quia xp̄m in vtero cognouit ⁊ in vita: quia hominib⁹ digito demonstrauit. Et post vitā: quia ipsuz illum bo existentibus nunciauit.

¶ Sermo. clxxiiij. De eodē die ser. ij.

ERit enim magnus corā dn̄o. Luc. j. Magnitudo beati Joānis quā tum ad se cōsideratur. Fuit enim magn⁹ i vtero: egressus ex vtero existēs in mūdo: egressus de mundo existēs in limbo: regnās in celo. Primo beat⁹ Joānes fuit magnus in sue matris vtero: quia fuit miraculose conceptus: quia a tota trinitate ei⁹ cōceptio fuit causata. Nā pater dedit nouā potentiā generādi: nā cū parentes eius essent impotētes ad gerādū plem oportuit q̄ noua generādi ⁊ cōcipiēdi potētia preberetur. Chrys. super illud, Luce. j. Sic fecit mihi dn̄s ⁊c. vt potest sterilitatē soluit, et domū super naturā cōcessit, ex petra infructuosa spicas maturas p̄duxit: decec⁹ abstulit dū genitricē me fecit. Fili⁹ dedit nouā sapiaz cognoscēdi: quia puer existēs in vtero ipsum cognouit. Ambro. Uocē pri⁹ elizabeth audiuit: sed Joānes prior gratiā sensit: illa nature ordine audiuit iste exultatione mysterij: illa marie iste dn̄i sensit aduētū. Spūssctūs dedit nouā grām sanctificādi: quia in vtero fuit sanctificat⁹ ⁊ spūssctō replet⁹. Ambr. sup illud Spū sctō replebit adhuc ⁊ vtero sue matris. Alt⁹ est spūs ei⁹ vite: alt⁹ grē. Ille nascēdo sumit exordiū: moriēdo defectū: iste nō etatib⁹ coercet: nō obitu extinguit nō aluo m̄ris excludit. Scdo fuit magnus egressus de vtero: quia gaudiose natus, nā gauisus est puer cū dr. Exultauit i gaudio ifans i vtero meo: gauisi sunt parētes. vn̄ dr. Et tibi gaudiū erit ⁊ exultatio: gauisi sunt et vicini ⁊ cognati vnde dicit. Et audierūt vicini ⁊ cognati ei⁹ ⁊c. gauisi sunt omnes vnde dixit angel⁹. Et in natiuitate eius multi gaudebunt. Magnum nāq͡ʒ dicitur gaudium quatuor modis. aliquando intensiue: ⁊ hoc modo gauisi sunt parentes, aliquando ostens-

stiue, et hoc modo puer gauisus est q̄ mo
tu corporis gaudiū suum manifestauit,
aliquādo cōmunicatiue: et hoc modo ga
uisi sunt vicini: qr parētes beati ioannis
tātū gaudiū nō ferētes vicinis et cogna
tis illud cōmunicauerūt, aliquādo extē
siue: et hoc modo gauisi sunt omnes: qr
ad oēs illud gaudiū extendet. vñ dicit, et
sup omnia mōtana diuulgabant oīa ver
ba hec. Tertio fuit magn⁹ existens i mū
do: qr fuit oīb⁹ virtutib⁹ exornat⁹. Si q̄
dem cōtēplatiōis sublimitas ipsum or
nauit a superiori: qr celos aptos vidit:
vocē patris audiuit: spm̄ sanctū in spe
cie colūbe aspexit: filiū i humana carne
cognouit: et sic tota trinitas se sibi reuela
uit. Humilitas ipsum ornauit ab inferio
ri p quā se nō esse dignū soluere corrigiā
calciamēti christi asseruit. puritas ipsuz
ornauit ab iteriori, p quā angel⁹ meruit
appellari: qr s3 Hier. In carne nō s3 car
nē viuere nō est humanū sed poti⁹ ange
licū. Sanctitas ipsum ornauit ab exterio
ri: qr de pilis camelorū circūdatus erat.
Et mel siluestre et locustas cōedebat. Et
hominū cōsortiū fugiebat: patiētia ipsum
ornauit a sinistris: qr ipsum persequeba
tur: et herodes ipsum incarcerādo: et he
rodias sibi insidiādo: et puella caput ei⁹
petēdo et ministri herodis ipsuz decollā
do, et tñ ipse beat⁹ Joānes baptista i oī
bus patiētiā cōseruauit. Tēperātia ipm
ornauit a dextris: qr in domo summi sa
cerdotis vnic⁹ nat⁹ ab oīb⁹ psperitati
bus mūdi abstinuit: a iudeis xp̄s extima
tus pcursorē suū se esse aperuit. Quarto
fuit magn⁹ egressus de mūdo: qr p veri
tate passus fuit: sc3 p vitate, doctrine, iu
stitie, et vite. Pro veritate q̄dē doctrine:
qr sicut dt Joseph⁹ ad ei⁹ predicationē
multitudo ppli cōueniebat pp qđ hero
des timēs dispēdiū ppli ipm carceri mā
cipauit, passus est etiā p veritate iustitie
quā defendebat. Arguebat nāq3 herodē
ex eo q̄ vxorē fratris sui acceperat qđ
erat cōtra legis pceptū. vt fratre viuēte
vxor traduceretur. et sic dū defendit iusti
tiā pdidit vitā. Est eñ passus p veritate
vite quā tenebat. Mos eñ malignātium
est sanctorum hominū peruertere vita3.
beatus autem Joānes baptista non co
medebat panē: nec etiā bibebat vinū. et p
pterea ipsi dicebāt eū habere demoniū.
et sic scandalum accipiebāt: vñ edifica
tionem habere debuerant. Sicut eñ no
ctua fugit lucem et serpens vinee florē
tis odorem: sic mali bonorū hoim̄ de
stantur sanctitatē. Quinto fuit magn⁹ exi
stens in limbo: qr illic preciosus nūcius
fuit destinat⁹. Sicut eñ patres desolati
erāt et ppter tātā temporis diuturnitatē,
et propter demonum vicinitatem, et pro
pter diuine visionis priuationē: et pro
pter locū infimū et horribilē: sed Joānes
ad eos descēdēs eos letificauit: et asse
rēs q̄ de loco illo diuturnos erāt educē
di: et de vicinitate demonū erāt cito i an
gelorum socios assumēdi: et de priuatiōe
diuine visionis erāt diuina visione fruē
di. Et de loco ifimo et despecto cito erāt
ad alta celorū subleuādi. Unde etiā legi
tur in euāgelio Nicodemi q̄ ipsis denū
ciauit: q̄ xp̄s nat⁹ fuit: q̄ ipsum baptiza
uerat: q̄ digito ostenderat: et q̄ cito ad
eos visitādos descēsur⁹ erat. Sexto est
modo magn⁹ regnās in celo: qr h3 tre
centa premia. Habet nāq3 centesimū fru
ctū inquantū fuit virgo incorruptus: al
centesimū inquātū predicator gratios⁹:
aliū centesimū inquantū fuit martyr inui
ctus. Uere aūt beat⁹ Joānes est magn⁹
in celo: qr fulget iter cuneos patriarcha
rū: gaudet intra choros pphetarū: qui
fuit ppheta et plusq̄ propheta. Residet
inter choros aplorū: qr fuit apls. i. a deo
missus. Spaciat nāq3 iter rosas marty
rū, qr fuit martyr dñi gliosus. Delectat
inter violas cōfessorū cōfess⁹ est et nō nega
uit. Redolet inter lilia virginū: qr virgi
nitatem perpetua3 conseruauit.

Sermo. clxxiiij. Eodem die ser. iij.

INter natos mulierū nō surrexit maior Joanne baptista. Mat. xj.

Laudatio a seipso est vere
cunda: qr laus hoīs in ore
pprio sordescit. Ab homine malo ignō
miniosa: quia secūdum Senecam idem
est laudari a turpibus, et ob turpia. Ab
homine sancto licet nō sit certa tamen ē
de digna. Ab aduersario vero est sin

ma: q2 validu est testimoniu ab aduersa
rio pbatu. Ab angelo est vera atq certa:
q2 angel' no pot metiri. A deo est vera
pbata. ij. Cor. x. No eni q seipm comme
dat ille pbat' est: sz ille que de' comendat.
Beat' igit ioanes baptista noluit comen=
dare seipm q2 hoc fuit verecundu. Un cu
interrogaret si esset xps. rndit se no esse
xpm, sz precursore suum: nec etia voluit
comedari a iudeis malis: q2 hoc fuisset
ignominiosum. Un cu ipsi iudei eu tanq
xpm vellet recipere noluit assentire. Est
aut commedat' a nobis. Matt. xxi. Om
nes sicut pphetá illu habebat. Ab ad=
uersario. s. ab herode q eu metuebat, et
viru sanctu, bonum & iustu esse sciebat: vt
dicit Matt. vi. Ab angelo q ait. Erit ma
gnus cora domino. A deo qui dixit. In=
ter natos mulieru non surrexit maior
ioane baptista. Dicit nanq q nullus ma=
ior eo surrexit pp quasda spuales p=
rogatiuas quas hu it. Prima est, q2 fuit i
vtero sanctificatus, ex qua sanctificatio=
ne tria dona accepit. s. peccatoru mun=
dationé. Hiere. i. Antequ exires de ventre
matris sanctificaui te. i. a pcto mundaui
te per sancti spiritus repletione. Luce. i.
Spiritusancto replebitur adhuc ex vte=
ro matris sue: diuinoru cognitionem: vt
ibide. Exultauit infans in gaudio in vte
ro meo. Secunda est: q2 fuit beate virgi=
nis marie spiritalis fili'. Cu eni triplex
sit cognatio. s. naturalis: q est per carnis
ppagationem. spiritalis que est per ba=
ptismi regenerationé, & legalis que est p
adoptionem. b. vir. m. qtu ad triplicem
cognationé tres hu it filios, vnu natura=
le. s. Iesum que de suis visceribus genuit.
Aliu legale. s. Ioane euangelista: que ex
rescripto & madato principis i filiu ado
ptauit qn xps ei dixit. Mulier ecce filius
tu'. Tertiu spuale. s. Ioane baptista que
per spiritu sanctu in matris vtero ba=
ptizauit. Cu eni Elizabeth salutauit mor
infans in vtero exultauit: & spiritu sanctu
recepit: & ab originali peccato mudatus
fuit. Et sic virtute ipi virginei baptismu
recepit spussancti. Tertia est quia fuit
angelus appellat'. Cum enim secundu
Dionysium angelus habeat triplice vir
tutem scz purgatiuam illuminatiuam &
perfectiua, habuit virtutem purgatiua
q2 sicut dicitur Ioannis. v. Ipse erat lu=
cerna ardens. Habuit virtute illuminati
ua: q2 erat lucerna lucens. habuit perfe=
ctiuam virtute: q2 sicut dicit Luc. i. Ipse
venit dno parare plebe perfecta. Quar=
ta est q2 fuit ppheta & plusq propheta.
Prophete nanq qnq acceperut spiritum
sanctu ad cognoscedu preterita, aliqn
ad sciedu futura, aliqn ad intelligédum
occulta presentia. Ioanes vero habuit
spm prophetie de futuro qn dixit. Io. i.
Ipse est qui post me ventur' est, habuit de
pterito cu subdit. Qui ante me fact' est.
De psenti occulto cu subiungit. No sum
dignus corrigia calciamenti eius soluere.
Quita pogatiua est: q2 fuit xpi baptista
electus: vbi tota meruit agnoscere trini
tate. Un Aug. in libro de fide ad petru.
Quamuis patris & filij & spusancti vna sit
natura firmissime tame tenete tres esse per
sonas diuinas: scz patre qui dicit. Hic est
fili' meus dilect', & filiu solu esse super
que vox illa patris insonuit: & spm sctm
esse qui in specie columbe super christum
baptizatu descendit. Sexta est q2 fuit p=
cursor christi deuot'. Quare christus vo
luit vt ioanes ante eum precederet & pre
iret. Super hoc Chrys. ponit tres cau=
sas. Prima est pp xpi dignitate: vt di
scas inqt q sicut pater: ita & ipse pphe=
tas habeat. Scda est pp iudeoru inex
cusabilitate. Un ait: deinde & iudeis nulla
causam derelinquat, qd & ipse dominus
ostendit dices. Uenit ioannes non mandu
cans neq bibens &c. Uenit fili' hominis
manducans & bibens &c. Tertia propter
maiorem firmitatem. Necesse erat inqt
ab alio prius dici que de ipso erat. Nam
alias iudei dixissent. Tu de teipso testi=
moniu phibes &c. Septima prerogati=
ua est: q2 fuit tribus meritis quibus au=
reola confert, & figuris. Quod scz fuit p=
dicator: martyr & virgo. Et ideo habuit
corona stellata q ue debetur predicatori
bus. De hoc Dan. xij. Qui ad iusticia eru
diunt multos quasi stelle i perpetuas eter
nitates. Habuit corona gemmata que de=
bet martyrib'. Ps. Posuisti in capite ei'
corona de lapide precioso. Et corona au
rea que debet virginibus. Ecclesiasti. xlv.

Corona aurea sup mitrã eius. Sicut em̃
aurũ est fulgidũ et incorruptũ ac precio=
sum: sic et ꝟginitas. Sapiẽ. iiij. O q̃ pul=
chra est casta generatio cũ claritate: ecce
q̃ fulgida. Immortalis enim est memo=
ria illi⁹. Ecce q̃ icorrupta: qm̃ apud deũ
nota est: ꝛ apud homies. ecce q̃ p̃ciosa.
Octaua p̃rogatiua est qꝛ dies natiuitatis
eius habet festiu⁹. Triũ em̃ natiuitates
solẽniter celebram⁹. s. xp̃i ꝛ virginis glo
riose marie: ꝛ Johannis baptiste. Tũ qꝛ
oẽs tres fuerunt ĩ vtero sctificati. Tũ qꝛ
oẽs fuerũt miraculose nati. Nã xp̃s ẽ de
virgine nat⁹. Et ꝟgo maria fuit de sterili
matre genita ꝛ ꝓcreata Johannes vero
fuit de sene vtroq; parente generat⁹. Tũ
qꝛ ort⁹ istorũ triũ gaudio magno fue: ũt
dedicati. De gaudio nãq; natiuitatis xp̃i
dr. Luce. ij. Annũcio vobis gaudiũ ma=
gnũ ꝙ erit oĩ pplo. De gaudio vero nati
uitatis beate ꝛ gloriose marie ꝟginis dr
Hester. viij. Iudeis noua lux oriri visa est
gaudiũ honor ꝛ tripudiũ. Sꝫ de gaudio
natiuitatis bti Johãnis dr Luc. j. Et mul
ti in natiuitate eius gaudebunt ꝛc.

¶ Sermo. clxxv. De eodẽ. Sermo. vj.

PArauí lucer
nã xp̃o meo. Inimicos
eius iduã cõfusione ꝛc.
ps. Nullus cõueniẽtius
lucerna dici potest quã
Johannes baptista. De
quo dr Johannis. v. Ipse erat lucerna ar
dens ꝛ lucens. Uolẽs em̃ de⁹ pater mitte
re in hunc mundũ verũ solem premisit lu
cernam ardentẽ, ideo dixit. Parauit lu=
cernã xp̃o meo. In his ꝟbis q̃tuor sunt
vidẽda. Primo quare Johãnes dr lucer=
na quod quidẽ fit triplici causa. Prioꝛ ꝓ=
pter lucis mutuationẽ. Lucerna enim nõ
lucet a seipsa, sꝫ aliũde lucẽ suã accipit,
et mutuat: sic et Johãnes nõ lucebat a se
ipso sed a xp̃o. Uñ dr Joh. j. Nõ erat ille
lux. Et tamẽ dr Esa. xlij. Dedi te in lucẽ in
gentibus. Johãnes quidẽ erat lux: ꝛ nõ
erat lux. Est em̃ quoddã quod tantũ lu=
cem influit, sed non recipit, sicut corp⁹ lu
minosum. Quoddã quod recipit lumẽ ꝛ
nõ influit, sicut corpus opacuꝫ. Quoddã
vero quod lucẽ recipit ꝛ influit: sicut cor=
pus diaphanum. Lux igit que tantum lu
cem influit sed non recipit est xp̃s. Corp⁹
vero quod tantum recipit sed nõ influit,
erant iudei ꝛ sunt ceteri auditores. Lux
vero q̃ recipit ꝛ influit erat beat⁹ Johã=
nes q̃ lucẽ a xp̃o recipiebat ꝛ populo in=
fundebat. Uñ Augu. super illud Erat lux
vera quare additũ est vera: qꝛ ꝛ homo
illuminatus non dicit lux vera: sed vera
lux est illa q̃ illuminat. Et tamem nisi per
noctem lucerna accendatur: ꝛ per diẽ sol
exeat lumina illa sine causa parẽt. Secũ=
do dicit lucerna ꝓpter lucis abunbratio
nem. Sicut em̃ ꝑ adueniẽte sole lumen lu=
cerne minuitur ꝛ obumbrat: sic adueniẽ=
te xp̃o fama Johãnis baptiste fuit obum
brata ꝛ quodãmodo diminuta. Unde di
cebat Johãnis. iij. Illũ oportet crescere,
me aũt minui. Et istud secundũ Augusti=
num ostẽdit in eorum ortu ꝛ obitu. Nam
Christus natus fuit quãdo dies incipiũt
crescere: Johãnes qñ dies incipiũt mi=
nui ꝛ decrescere. Christ⁹ ĩ morte fuit exal
tatus, et Johãnes fuit capite minorat⁹.
Tertio dicit lucerna ꝓpter consumptio=
nem. Sicut em̃ lucerna se ꝯsumit in serui
tium aliorũ, sic beat⁹ Johãnes baptista
in nostraꝫ vtilitatẽ et exemplũ cõsumpsit
substãtiam suã omnia tẽporalia respuẽ
do: ꝛ corpus suũ ipm durissime contere
do: vitã suã ꝓ iustitia eã exponẽdo ꝛ mo
riẽdo: ac ꝟba sua corã iudeis ꝛ inter eos
quotidie predicãdo: ꝛ famam suaꝫ ipam
annihilãdo: qꝛ cũ xp̃s crederet istã famã
extinxit ꝛ annihilauit. Scdo est vidẽduꝫ
quomodo hec lucerna fuit parata ꝓ eo
qd dr. Paraui lucernã. Tũc autẽ lucerna
est bene parata: qñ scꝫ est lucens ꝛ clara.
Ista aũt lucerna bene parata fuit quãdo
multis radijs emicuit. Prim⁹ radius est
puritatis ꝛ mũdicie ob quã angel⁹ dicit
ꝛ niui cõparat. Unde dicit. Nesciens la=
bẽ niuei pudoris. Chrys. Cõuersatio Jo
annis olim vitã culpabilẽ faciebat appa
rere, quẽadmodũ si videas vestẽ albaꝫ
dicis ꝙ satis cãdida est illa. Si aũt appo
sueris eã iuxta niuẽ: icipit tibi sordida ap
parere ẽt si sordida nõ. sit Sic reuera q̃s=
tũ ad ꝯparationẽ beati. Joh. oĩs hõ vide
bat eũ imũd⁹. Scds radi⁹ ẽ vite religio
se assumende, ꝓ hoc ꝙ mundũ fugiẽs in

deserto habitauit. Nã p certo immũdo oẽs sensus hoīs polluunt. s. vis⁹ in vidẽdo vanitates. Audit⁹, vba vana audiendo. Olfat⁹, odores varios odorãdo. Os vana sepe loquẽdo. Et man⁹ se ad illicita extẽdẽdo. Beat⁹ ergo Johannes baptista in loco deserto voluit habitare: vt mũdos suaret oculos qb⁹ spm scm̃ i specie colũbe erat ɔspectur⁹: ɿ mũdas suaret aures qb⁹ vocẽ pris erat auditurus. Et mũdum os seruaret, p quod xpi testimoniũ erat pbatur⁹: mundũqȝ seruaret olfactũ, per quẽ xpi odorẽ erat persensurus. Et mũdas manus obseruaret qbus xpm iesuȝ erat baptizatur⁹, digito ɿ ostẽsur⁹. Terti⁹ est radi⁹ hũilitatis pfunde: qɿ cũ crederet esse xps: cõfess⁹ est se esse suũ pconẽ. Vñ ď hoc Joh. j. Ego vox clamãtis i deserto. Suũ scutiferũ. Matt. x. Cui⁹ nõ sum dign⁹ pcũbẽs soluere corrigiã calciamẽti. Suũ pcursorẽ deuotum. Joh. iij. Nõ sum ego xps sȝ miss⁹ añ eũ. Quare aũt iudei magis credebãt Johãnẽ esse xpm ꝙ ipm dñȝ ponit Chry. tres causas. s. ppt gen⁹ illustre: ppt durã educationẽ ɿ hũanaꝝ vestiũ despectionẽ. In xpo aũt ɔ̃riũ videbat. s. gen⁹ hũile dicta cõis, ɿ vestimẽta cõia. Quart⁹ radius est discretionis nature: qɿ paulatim iudeos ad xpi cognitionẽ ducebat. Fecit ei sicut dt Chry. Sicut faciũt multe aues pullis suis: qɿ nõ statim docẽt eos volare, sȝ primo pullos eẽ nidũ educũt: ɿ postea paulatim volationẽ apponũt, ɿ sic tandẽ eos relinquũt. Tũc fm Chry. beat⁹ Johãnes iudeos a nido volare docebat qñ christũ maiorẽ se esse dicebat dicẽs Mat. iij. Qui post me vẽtur⁹ est fortior me est. Maiorẽ aũt volatũ docuit qñ nõ tm̃ sup se sȝ sup omnes alios esse dmõstrauit dicẽs Joh. iij. Qui de celo venit, sup oẽs est. Et adhuc maiorẽ docuit: qñ ipsum ei verũ dei filiũ ostẽdere cepit dicẽs. Johã. j. Ego vidi ɿ testimoniũ perhibui: qɿ hic est filius dei. Tertio principaliter vidẽdũ cui ista lucerna fuit preparata: qđ oñdit cũ dicit xpo meo. Fuit igit parata xpo vt ipsum manifestaret. Solet eñ hõ qñ aliquã rem pciosam lȝ minimã vult inuenire, accẽdere lucernã ɿ ipsaȝ inuenire. Xps aũt erat factus minimus, vt in ps. Minuisti eum ab angelis: ideo lucerna venit ɿ ipm humano gñi demõstrauit. Ista aũt lucerna ɿ luxit sub modio: qñ xpm in vtero recognouit: ɿ i cãdelabro luxit, qñ ipȝ digito demõstrauit, ɿ luxit i lymbo qñ xpȝ hisq̃ erãt i tenebris annũciauit. Scđo fuit parata vt ad verũ solẽ nos manuduceret. Hõ quidẽ erat loculo saucius ɿ non poterat verũ solẽ ɔspicere iõ de⁹ misit iohãnem tanꝙ parietẽ illuminatũ. Augu. Quomõ plerũqȝ fit vt q̃ sauciatos hñt oculus nõ possunt videre solẽ sed parietẽ illuminatuȝ: ideo de⁹ irradiauit Johãnẽ ɿ p illũ illuminatũ cognit⁹ est ille qui illuminat⁹. Erat etiã lipp⁹ nec poterat in solẽ respicere ideo missus est Johãnes qui dictus est lucerna, vt p ipsam possit videre Augu. Fulgorẽ solis lipitudo nostra ferre nõ põt: iõ exquisit⁹ est Johãnes lucerna vt testimoniũ perhiberet veritati. Erat nanqȝ in visu debilis. Ideo miss⁹ est Johannes baptista tanꝙ mõs: qɿ non sufficiebat respicere ad solẽ respicere posset ad irradiatũ montẽ. Greg. Qui oriẽtem solẽ ɔtẽplari nõ valet, irradiatos mõtes aspicit: ɿ qɿ ort⁹ fit sol depḣẽdit. Tertio ipsa lucerna fuit parata xpo vt ante ipm piret. Solẽt eñ añ regẽ deferri luminaria multa ɿ honesta: sic añ xpm Johãnes tanꝙ lucifer venit: hinc est ꝙ in dieb⁹ p se sti s vn⁹ cere⁹ ante euãgeliũ defert, et in diebus festiuis duo: qɿ primũ aduentum qui tot⁹ dȝ esse penitẽtie pcessit vnũ lumẽnare. s. beat⁹ Johãnes. Scđm vo aduentum qui est festiuitatis eterne pcedẽt duo scȝ Helyas ɿ Enoch. Quarto principaliter est vidẽdũ ppter qđ ista lucerna fuit preparata: qđ notat cũ dr. Inimicos ei⁹ induãt ɔfusiõe. Cõfudit eñ iudeos q̃druplicit. Pmo ex suo baptismo. Mat. xxj. Baptism⁹ Johãnis ex dũo erat añ ex hominib⁹. Quicq̃d añt rñdissent ɔfusi fuissẽt. Scđo testimõio suo. Dixit nãqȝ se nõ esse xpm. De xpo añt dixit ꝙ erat, multo aũt magis credit alicui ferẽti testimoniũ de alio ꝙ de seipso. Tertio ex abstinẽtia sua. Matthei. xj. Venit Johannes non mãducans neqȝ bibẽs. Ac si dicat secundum Chrysostomum: per viã contrariaȝ venim⁹ ego et Johãnes: ɿ idẽ fecim⁹ sicut si venatores p duas vias contrarias

scripta sunt in celo. Cōseruata i deo. Sapie.iiij. Immortalis eñ ē memoria eius, quia apd deū nota est ꝛ apud hoīes. Et viget in toto mūdo. Eccl.xxxix. Nō recedet memoria ei⁹ et nomē ei⁹ reqreť a generatiōe in gñatiōnē. Tertio fuerūt liberati ꝛ hoc qz de⁹ dedit eis ꝯstātiā. Unde iuliano dāti inducias decem dierum cōstanter respōderūt. Decē preterijsse nūc cōputa dies: et modo facito quod tūc te facturū minaris. Secūdo dedit ipsis victoriā: quia de hostibus triumpharunt. Uicerūt enim mundū per fidem. j. Johānis.v. Hec est victoria que vincit mundū fides nr̄a diabolo resistēdo. Jacobi.iiij. Resistite diabolo ꝛ fugiet a vobis. Se ipsos ꝛ animos suos edomādo. Prouer. xvj. Melior ē patiēs viro forti, ꝛ q̄ dñať animo suo expugnatore vrbiū. Tertio dedit ipsis coronā. Jacob.j. Beat⁹ vir qui suffert tētationē: qm̄ cū probatus fuerit accipiet coronā vite ꝛc. Ipsam em̄ coronam accipiunt sufferētes per longanimitatem: ideo dicitur. Qui suffert tentationem. Probati per fidelitatē: ideo subdiť. Qui cū probatus fuerit. Fuerunt diligētes per charitatē ideo subditur. Diligentibus se. Et qm̄ sic liberati fuerunt: ideo nūc multos suis meritis ꝛ oratiōib⁹ liberāt ꝛ maxime in iudicio liberabūt. Uñ de hoc refert beat⁹ Grego. in dialogo. Qḋ dū quedā matrona ecclesiā istorū sctōꝝ martyrum sepius visitaret eidē parētes dixerūt. Tu nos modo visitas nos autē in iudicio requirem⁹ ꝛ quicquid poterimus tibi et tunc prestabimus.

¶ Serm̄.lxxvij. Eodē die Serm̄.ij.

Ecce q̄ bonuz et q̄ iocundū habitare fratres in vnū ꝛc. Beati martyres Johānes ꝛ Paulus non tm̄ fuerūt frēs carne: sed etiā fide ꝛ passione ex vno p̄re celesti. Et ideo cōueniēter vbū ꝓpositum de eis dici pōt. In ipsis quidem fuit vera fraternitas: qḋ notať cū dicitur. Habitare frēs ꝛ fraternitatis vera vnitas, cū subiūgiť. In vnū. Unitatis et fraternitatis magna vtilitas cū dr̄. Ecce q̄ bonum ꝛ q̄ iocundum. ¶ Circa primum notandū: q̄ frñitas spūalis excellit fraternitatē carnalē in tribus. De quib⁹ sic dicit Amb. Sanguinis fraternitas interdum sibi inimica est. Christi autē fraternitas sine intermissiōe est pacifica. Illa inter se cōmunia cum emulatione, diuidit. Hec virgo ꝓpria cōgratulatiōe cōmunicat. Illa in cōsortio despicit sepe germanum hec frequēter assumit alienū. Ex quibus vbis hr̄ q̄ fraternitas carnalis sepe hʒ ꝯtentionē. j. Cor.vj. Frater cū fratre in iudicio cōtendit spūalis autē fraternitas hʒ pacē ꝛ dilectionē. Eccľ.xxv. In tribus beneplacitū est spiritui meo q̄ sunt probata corā deo ꝛ hoībus. s. concordia fratrū, amor proximorū: ꝛ vir ꝛ mulier sibi bene consentientes. Duo fratres sunt intellectus ꝛ affectus, qui tūc sunt cōcordes: quādo intellectus bonū discernit ꝛ affectus illud eligēdo diligit. Duo proximi sunt oculus ꝛ cor: q̄ tūc cōcordes sunt quando ipsum cor studet oculū ad bonū dirigere: ꝛ ocul⁹ studet cordi bona renūciare. Uir ꝛ mulier sunt rō et sensualitas que tunc bene sibi consentiētes sunt, quādo ratio sēsualitatē regit: ꝛ sēsualitas rationi obedit. Secūdo fraternitas carnalis diuidit cōia. Gen̄.xiij. Diuisi sunt alterutrum a fratre suo. Spūalis nāqȝ fraternitas ꝯmunicat ꝓpria ꝛ hoc tam propria q̄ tēporalia. Prouer.xj. Aliū diuidūt ꝓpria ꝛ ditiores fiūt ꝛc. q̄ spūalia ꝓpria. Aug. Omnis res que dādo nō deficit dum habetur ꝛ nō dať: nōdū habetur qm̄ habenda est. Tertio fraternitas carnalis sepe despicit germanū. Sapiē.x. Per irā homicidij fraternitas deperijt. Spūalis autē amittit alienū. vñ Aug. in lib. de ciuit. dei. Nullo mō fit minor accedēte cōsorte possessio bonitatis. Non habebit deniqȝ istā possessionē q̄ eā noluerit habere cōmunē: ꝛ tāto eā reperiet ampliorē ꝙto amplius sibi potuerit amare cōsortē. Scdo poniť fraternitatis vera vnitas. Qualr autē sancti viri vniunť dicit Cyprian⁹. Uniūtur em̄ sicut diuersi radij i vno sole, sicut diuersi rami i vna radice: sicut diuersi riui in vno fonte: ꝛ sicut diuersa mēbra in vno corpore. Istis q̄tuor modis isti beati martyres Johānes ꝛ Paul⁹ adinuicē cū deo vniti fuerūt. Primo nanqȝ in vna fide

sicut diuersi radii in vno sole. Radii, nanq accipiunt a sole lumē, calorē, et virtutē. Illā igit̄ est pfecta fides q̄ h̄z de deo verā ⁊ indubitatā cognitionē: ⁊ q̄ntū ad hoc distinguit̄ a fide gentiliū ⁊ hereticoꝝ. Charitatē ⁊ dilectionē: ⁊ q̄ntū ad hoc distiguit̄ a fide demonū Uirtutē ⁊ opatione ⁊ q̄ntū ad hoc distinguit̄ a fide maloꝝ xp̄ianoꝝ. Scḋo vniunt̄ sicut diuersi rami in vna radice. i. in vna charitate. Ephe. iii. In charitate radicati ⁊ fundati ⁊c. Greg. Ut eni multi arboris rami ex vna radice pdeūt ⁊ pcedūt: sic etiā similiter multe virtutes ex vna charitate generant̄. Nec h̄z aliq̄d viriditatis ramus boni op̄is si non māserit in radice charitatis. Tertio vniunt̄ sicut diuersi riui in vno fonte. i. in vno spū fontalis sapiētie. De quo fonte d̄r. Gen̄. ii. Fluuius egrediebat̄ de loco voluptatis, q̄ inde diuidit̄ in quatuor capita. i. in q̄tuor exponūt sc̄ha scz hystoricū, tropologicū, allegoricū, ⁊ anagogicum. Quatuor vniunt̄ sicut diuersa membra in vno corpore sacrosctē mr̄is eccl'ie que tn̄ vnio aliqn̄ in presenti separat̄, aut per culpā mortalē. Esa. lix. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos ⁊ deū vestrū, aut p excōmunicationē. j. Corin. v. Aufert malum a vobismetipsis. Et loquit̄ de publico fornicario per excōmunicationē auferendo. Et qn̄q; in futuro qn̄ separabūtur mali a dei visione. Matth. xxv. Discite a me ⁊c. Et a sanctorum societate. Matt. xiii. Exibunt angeli, ⁊ separabunt malos ⁊ de medio iustorum. Tertio ponitur vnitatis fraternitatisq; vtilitas: cum dicitur. Ecce q̄ bonum ⁊ q̄ iocūdum. Dicit autem btūs Bern̄. q̄ sunt q̄dā bona sed non iocūda: sicut sunt passiones ⁊ tribulationes, que non sunt iocūde carni, sed tamen sunt bone ⁊ vtiles, q̄ hominem faciunt meliorē. Chry. Qn̄ carnalis hominis affligunt̄, tunc spūalia eius florent. Sicut ergo vernali afflatu arbores laxantur in folia ⁊ in fructus: sic in persecutionib⁹ excitant̄ ale ad v̄tutes. Quedam aūt sunt iocūda sed nō sunt bona sicut pctā carnalia. pu̇er. v. Fauus distillās labia meretricis, ecce q̄ iocunda. Nouissimū aūt illius quasi absinthiū, ecce q̄ amara. Quedā v̄o sunt q̄ sūt amara s; nō bona nec iocūda: sicut q̄dā pctā q̄ h̄nt secū penā annexā: vt est tristitia ⁊ inuidia. pu̇er. xvii. Spūs tristis exsiccat ossa. Eiusdē. xiiii. Putredo ossiū inuidia. Quedā sunt bona ⁊ iocūda sicut charitas mutua: ⁊ cohabitio frāa. Hec eni cohabitatio est iocūda: q̄ dat vnctionē grē, vn̄ sequit̄. Sicut vnguētū ⁊c. q̄d est in refrigeratione cōcupiscētie, vn̄ subdit̄. Sicut ros hermon: ⁊ est bona: quia est cā benedictionis gratie ⁊ vite perennis glorie: vnde subditur. Quoniā illic mandauit dominus benedictionem ⁊ vitam vsq; in seculum.

¶ Sermo. clxxviii. De sancto petro ⁊ paulo apostolis sermo. j.

Ecit de⁹ duo luminaria magna luminare maius vt preesset diei luminare min⁹ vt p̄esset nocti. Gen̄. j. Per ista duo luminaria magna mundi, p̄nt intelligi duo magna luminaria paradisi, scz petr⁹ ⁊ paul⁹. Per luminare maius itelligit̄ petr⁹: q̄ sicut sol est princeps oīm planetarū ⁊ luminariū: sic ⁊ petr⁹ est princeps omnium apostoloꝝ. Sed p luminare minus intelligitur beatus Paul⁹ quia sicut ipsa luna est vltima oīm planetarum: sic ⁊ ip̄e beatus Paulus vltimus fuit omnium apostolorum. Luminare autem maius, preest diei: quia Petrus erat apostolus iudeoꝝ, quibus erat lux fidei ⁊ diuine legis. Preest luminare minus, nocti: quia ⁊ Paulus fuit apostolus gentium in quibus erant tenebre ignorantie ⁊ infidelitatis. Ista nanq; duo luminaria scilicet sol ⁊ luna habēt in effectu magnā potestatē, in motu magnā velocitatē in luce magnā claritatē, in situ magnā sublimitatē ⁊ in q̄titate excellentem magnitudinē. Et isti duo apl'i significāt p ista duo luminaria. Pr̄imo q̄ magnā h̄nt in inferiorib⁹ ptātē. nā vn⁹ est ianitor celi: ⁊ ali⁹ doctor mundi: ⁊ ambo sunt thesaurarii dei. De⁹ q̄dē h̄z triplicē thesaurū scz potētie q̄ ē pr̄is, sapiētie q̄ ē filii, ⁊ mie q̄ est spūs sctī. Deut. xxxii. Nōne hec cōdita sunt apud me ⁊ signata in thesauris meis? Oīa eni in thesauris diuine potentie ⁊ sapiētie ⁊ mie recōdant̄ vn̄ p effect⁹ postmodū pferunt̄, Thesaurari⁹ igit̄ pr̄is est petr⁹ cui

pater commisit thesaurum sue potentie vnde dixit dñs petro. Caro et sanguis nõ reuelauit tibi: sed pater me⁹ qui in celis est. Magnũ nãq thesaurũ potẽtie petr⁹ accepit quãdo potestatem claudendi et aperiendi celũ habere pmeruit. Tesaurarius filii est paulus cui christus cõmisit thesaurũ sue sapiẽtie. Galat.j. Neque enim ab hoie accepi illud neq didici: sz per reuelationẽ iesu christi. Nemo igit põt intrare in thesaurũ sapientie dei nisi per doctrinã et sapientiã pauli. Thesaurarius vero spũssctĩ est virgo beata cui ipse cõmisit thesaurũ sue mie: et istuz thesaurũ expẽdit in mũdo. idcirco vocatur mater grẽ et mater mie: et in celo vbi etiã celestes grãs admistrat. Eccl.xxiiij. In habitatiõe sctã corã ipo ministraui. Scdo habẽt in motu velocitatẽ. Mot⁹ aũt anime est amor ale. Est autẽ triplex motus ale sicut distinguit. Dionysius in libro de diuinis nolb⁹: scz circularis quo ipsa aĩa mouetur per amorẽ ad mundũ. vñ psal. In circuitu impij ambulãt obliqu⁹ quo ds mouet per amorẽ ad seipsum: cũ enim de natura amoris sit in alterum dirigi: qñ ds ipsum ad se reflectit tũc obliquitatẽ facit. Rectus quo ds mouet per amorẽ ad deum. Cant.j. Recte diligunt te. Beatus igit petr⁹ nõ mouebat motu circulari per amorem ad mundum: quia ipse omnia mũdana contẽpsit nec motu obliquo ad seipsuz per amorẽ: qz se pro christi noie et amore curcifigi permisit. Sed mouebat motu recto per amorem ad deũ qz super ola ipsum dilexit. Joannis vltimo. Tu scis dñe qz amo te ec. Silr beat⁹ paul⁹ nõ mouebat motu circulari qui dicebat. Gal.vj. Mihi mund⁹ crucifixus est et ego mũdo: nec motu obliquo q dicebat. Galat.ij. Uiuo ego iã nõ ego, viuit xᵒ in me, sz motu recto q dicebat. Roma.v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris.ec. Tertio habuerunt magnã claritatem, id sapiẽtie immẽsitatem. quam quidem sapientiam petrus a triplici magistro didicit: scz a patre reuelante, Matthei.xvj. Caro et sanguis non reuelauit tibi: sz pr me⁹ q in celis est. A filio instruẽte. Johã.xv. Quecũq audiui a pre meo nota feci vobis: A sctõspũ docẽte Johã.xv. Cũ venerit spũs veritatis docebit vos omnẽ veritatẽ. Similiter et paulus tantam sapientiam didicit in tribus scholis: nã i paruis scholis iudeoꝝ didicit legem mosaycam. Actuũ.xxij. Secus pedes gamalielis eruditus.ec. In magnis scholis apostolorum didicit legem euangelicam quam tamen non ab homine docente didicit: sed christo reuelante accepit. In maximis angelorũ didicit legem supersubstantialem et diuinam qñ scz vsq ad tertium celum fuit raptus, et ibi inter angelos doct⁹. Quarto habituri sunt in iudicio magnã sublimitatem qz super thronos duodecim sedebunt et ceteros iudicabũt. Et illa talis sessio erit ad sententie iudicis approbationem. psalmus. Ut faciant in eis iudicĩu cõscriptum ec. erit ad ipsoꝝ imensum honorẽ. Prouer.vlti. Nobilis in portis vir ei⁹ qñ sederit cũ senatorib⁹ terre. Erit ad magnã demonũ cõfusionẽ. j. Coꝛ.vj. Nescitis qm angelos iudicabim⁹. Erit etiã ad malorũ condẽnationẽ. vt ibidẽ. An nescitis quoniã sãcti de hoc mundo iudicabũt? Erit ad bonoꝝ magnam cõsolationẽ: quãdo. s. videbũt fratrẽ suũ: id ẽ christũ esse iudicẽ et sororẽ suam. s. mariã esse mediatricem et fratres suos. s. aplos esse itercessores et assessores. Quinto habẽt magnitudinẽ excellẽtẽ. s. gloriã olb⁹ eminentẽ. ps. Pricipes populoꝝ cõgregati sunt cum deo abraham. Quãuis autẽ gloriosa sanctorũ sit magna: peccatorib⁹ tamẽ videt parua: et eo qz ab ipsa nimiũ se elongant. Nimia nãq distantia sm. Basiliũ errare facit circa tria scz circa qtitatẽ et põit exẽplũ in sole et in insulis mar: circa qualitatẽ et ponit exẽplũ in velis nauiũ q cũ sint alba: tñ pter nimiã distantiã videt esse nigra: circa figuras et ponit exẽplũ in turrib⁹ que cũ sint quadrate tñ pter nimiã distãtiã videt esse rotũde: qz ergo pctõres nimis se longãt a celesti patria: ideo errant circa ei⁹ quãtitatẽ nõ cõsiderãtes qz magna sit: cũ tamẽ dicat Baruth.iij. O israel qz magna ẽ dom⁹ dei.ec. Errant circa eius qualitatẽ nõ cõsiderãtes qz preciosa sit de cui⁹ pciositate dr. Apo.xxj. Ipsa ciuitas aurum mũdũ. Errant circa ei⁹ figurã

non ꝯsiderātes ꝙ stabilis sit et ꝙ eterna. Est em̄ p̄ria celestis in quadro posita. vt ibidē ð. Ipsi ꝙo petōres credūt ipsaꝫ eē rotūdā. i. mobilē et caducā. De cui⁹ eternitate ðr. ij. Coꝛ. v. Edificationē ex deo habem⁹ domū nō manufactā eēnā i celis.

¶ Sermo. clxxix. De eodē. Sermo. ij.

Nimis honorati sunt amici tui de⁹ ec. ps. Inter oēs sanctos deus magis istos duos apl'os honorauit in vita in morte et post mortē. In vita: qꝛ claues regni celestis eis dedit. Nā petro dedit claues penitētie et paulo dedit claues sapiētie. Ista aūt ptās clauiū cōsistit in trib⁹. primo in petōꝝ remissione. Joā. xx. Quoꝝ remiseritis pctā remittunt eis. ec. Et tn̄ ðr Luc. v. Quis potest remittere pctā nisi solus de⁹? Sꝫ vtrūqꝫ est veꝝ qꝛ de⁹ remittit: et sacerdos remittit. Ex pctō nāqꝫ i hoīe tria causant scꝫ dei inimicitia deformis macula et obligatio ad penam. Trenoꝝ. ij. Qō obtexit in caligine. ecce deformis macula. In furore suo dn̄s. Aliā siō. ecce dei inimicitia. pꝛecit de celo in terrā inclytā israel. ecce ad penā eternā obligatio. Ista tria sol⁹ de⁹ ꝟtute ꝯtrictionis remittit. sol⁹ em̄ de⁹ remittit offensam lauat maculā et dissoluit obligationē eternā. ista tria signāt Luc. xv. In filio pꝛdigo de quo ðr ꝙ pr̄ fuit eū osculat⁹ et ꝙ stola prima eū induit et ꝙ dixit mortu⁹ fuerat et reuixit. In hoc nāqꝫ ꝙ fuit eū osculat⁹ dat intelligi ꝙ soli⁹ dei est remittere inimicitiā suā et offensam, i hoc ꝙ stola induit eū dat itelligi ꝙ ei⁹ ē lauare maculā et ornare aīam in hoc aūt ꝙ dixit mortu⁹ fuerat et reuixit dat intelligi ꝙ ei⁹ est remittere penā eternā. Sacerdos aūt ðr remittere pctā ꝗtū ad alia tria Ipse em̄ petōrē a deo absolutū eē indicat aliꝰ ꝓ absoluto nō reciperet, a pena purgatorij ꝗ obligat deobligat et pena satisfactoria ip̄m ligat et de ip̄a pena partē relaxat. Ista tria notant. Jo. xi. i resuscitatiōe lazari. Sol⁹ ꝗdē xp̄s ip̄ꝫ a mortuis resuscitauit: sꝫ tn̄ discipulis tria ꝯmisit scꝫ vt lapidē tollerēt: vt ip̄m soluerēt et vt libere abire permitterēt. Lapidē tollere ē penā purgatoriā in penā satisfactoriā cōmutare. Petōrē absoluere est ip̄ꝫ a deo absolutū esse ostēdere. Et libere abire ꝑmittere est ei penā aliqualiter indulgere. Scdo ꝯsistit i excōmunicādi et absoluendi iurisdictiōe. Iste aūt absolutiōes et ligatiōes nō sunt in celo, qꝛ ibi sunt oēs absoluti: nec sunt in inferno qꝛ ibi sunt oēs ligati: sꝫ sunt in mūdo, vbi ꝗdā sunt absoluti et ꝗdā ligati. In inferno ꝗdē sunt oēs ligati et excōicati ꝑ illā sententiā. Matt. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū ꝗ parat⁹ est diabolo et angel s eius, et ideo sancti eis non loquētur sed semper ab eis auertent. de hoc psal. Auertisti nos retrorsum post inimicos nostros ec. nec participabūt cū eis in diuino officio de quo ðr Tho. xiij. per oēs plateas hierusalē Alleluia cātabat. Ipsi nāqꝫ a tēplo dei erūt exclusi. Apoc. vlt. Foris aūt canes et venefici ipsos salutabūt, id est salutē eternā optabūt imo sicut ðr in psal. Letabit iust⁹ cum viderit vindictā. Exclusi etiā erunt a participatione sacramētoꝝ: et maxime a perceptione panis vite. Mat. xv. Nō est bonū sumere panē filioꝝ et mittere canib⁹: Nō participabūt etiā sancti cū eis in mēsa. Esa. lxv. Ecce serui mei comedēt: et vos esurietis ec. Tertio cōsistit ista potestas i indulgētiaꝝ largitione. Ad hoc nāqꝫ ꝙ iste indulgētie valeāt, tria sunt cōmuniter necessaria. Unū ex parte faciētis scꝫ auctoritas. Scdm ex parte recipiētis scꝫ charitas. Tertiū ꝟo ex parte cause scꝫ pietas ꝗ duo includit scꝫ honorē dei qꝛ pietas est cult⁹ soli deo debitus: et vtilitatē proximi pietas em̄ alio modo miam ðr.. Scdo principaliter xp̄s honorauit istos sctōs in morte: qꝛ eoꝝ mortē nobis fecit valde vtilē et fructuosam. Ex morte em̄ beati petri triplex fructus euenit: vn⁹ est ꝗtū ad deū, id est eius glorificatio. Joā. vlt. Hoc aūt dixit significans qua morte glorificaturus esset deū. Ali⁹ ꝗtū ad seipsum scꝫ coronatio sua vnde. Dionysius vidi eos post mortē coronis luminis coronatos. Tertius ꝗtū ad nos scꝫ sua pro nobis intercessio. ij. petri. i. Dabo autem operaꝫ frequenter habere vos post obitū meum ec. Similiter ex morte beati pauli triplex fructus prouenit. Unus quo ad deum scꝫ ei⁹ glorificatio. Phil. iij. Mangnifica

bit christus in corpore meo, siue per vi=
tam siue per mortē. Secūdꝰ ē quo ad se=
ipsum scꝫ sua oratio. ij. Thim. iij. Repo=
sita ē mihi corōa iustitie ꝛc. Tertiꝰ est q̄
ad nos scilꝫ salutatio nostra. ij. Cor. xij.
Libētissime impendā ꝛ superimpendar
ego ipse pro animabus vestris scilꝫ sal=
uādis. Tertio xp̄s honorauit istos sctōs
post mortē eorū q2 fecit eos suos ianito
res in domo sua. vn̄ cantaꝝ de eis. habēt
potestatē celū claudere nubibꝰ et aperi=
re portas eiꝰ. Deꝰ enim habet quattuor
domꝰ scꝫ ecclesiā militātē: patriā celestē
purgatoriū ꝛ infernū. In prima habitāt
peregrini: in secūda filij: in tertia debi=
tis obligati in quarta incarcerati: et que
libet istarūꝫ quatuor domorū habet suā
clauē specialē. Nam clauis ꝑ quā intraꝝ
in primam domū scꝫ ecclesiā militātē: est
clauis idulgētie. Clauis vero per quam
intraꝝ in scdaꝫ domū scꝫ patriam celestē
est clauis mie. Clauis per quā intraꝝ in
tertiā domū scꝫ purgatoriū: est clauis iu
stitie, Iustitia nāq3 dei reqrit q̄ nullū ma
lū remaneat īpunitū. Sꝫ clauis ꝑ quā i=
traꝝ in q̄rtā domū. s. ifernū ē clauis mor=
tis eterne. Peccatori ergo volēti redire
ad ecclesiā ꝑ pniam. Petrꝰ aperit ostiū
cū claue remissiōis ꝛ indulgentie. Joan.
viij. Quoꝝ remiseritis pctā remittunꝝ
eis ꝛc. Et aiabꝰ sanctoꝝ volētiꝰ intrare
in domū celestis patrie aperuit ostiū cū
claue mie. ps. Ianuas celi aperuit. Sed
illis aiabꝰ que debēt īntrare in purga=
toriū aperuit ostiū cū claue iustitie. ps.
Aperite mihi portas iustitie: hec porta
dn̄i iusti itrabūt in eā. Iusti nāq3 aliqn̄ se=
cum aliqua cremabilia portāt. Aiabꝰ ve
ro dānādis nec petrꝰ nec paulꝰ ostiū ape
rit nec claudit: sed xp̄s ostium aperit et
iam ostiū claudit: et peccatores in iferno
includit: et clauē custodit Apoc. j. Ha=
beo clauē mortis ꝛ inferni. Et etiā. Apo.
ix. Data est ei clauis putei abyssi.

¶ Sermo. clxxx. Eodē die. Sermo. iiij.

TUes Petrus ꝛ
sup hāc petrā edificabo ec=
clesiā meā. Matth. xvj. Ma
gnā auctoritatē potestatem ꝛ
dignitatē iesus xp̄s cōcessit beato petro
quādo super eius confessionem ecclesiā
fūdauit, ac claues regni celoꝝ sibi dedit
Ut autē eiꝰ dignitates ꝛ prerogatiuas
meliꝰ videre valeamꝰ. Sciēdū ē q̄ btūs
petrꝰ inter ceteros apostolos fuit subli=
mior in ꝑlatiōe: feruētior in amore: effica
tior in virtute, ꝛ gloriosior in passiōe. Pri
mo fuit sublimior in prelatiōe. Christus
enī eū summū pōtificeꝫ fecit ꝛ suū vica=
riū cōstituit ꝛ derelq̄it qn̄ ei dixit. Petre
pasce oues meas. Ad istā autē ꝑlationē
pr̄ ip̄m elegit. Mat. xvj. Caro ꝛ sāguis nō
reuelauit tibi: sed pr̄ meꝰ q̄ in celis ē. Et
dei filiꝰ electū examinauit: et maxime in
duobꝰ: scꝫ in fide recta qn̄ dixit ei. Quē
dicūt hoies esse filiū hois ꝛc. Et petrus
r̄ndit. Tu es xp̄s filiꝰ dei viui. Et in de=
lectatiōe sincera qn̄ dixit. Simō ioānis di
ligis me ꝛ plꝰ his? Et sp̄ussctūs electum
examinatū ꝯfirmauit qn̄ i pēthecoste ad
robur se sibi effudit. vn̄ ps. Ego ꝯfirma
ui colūnas eiꝰ. Tota trinitas electo, exa=
minato ꝛ cōfirmato dedit iurisditionē. s.
iurisdictionē sup infernū. cū dr̄. Porte in=
ferni nō ꝑualebūt aduersꝰ eā. Sup celū cū
dr̄. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Sup
mūdū: cū dr̄. Q̄dcūq3 ligaue. sup ter. erit
li. ꝛc. Scdo fuit feruētior in amore. Huiꝰ
aūt plura sunt signa. Unū ante passionē
q2 ꝑpter eiꝰ amorē oīa terrena ꝯtēpsit.
Mat. xix. Ecce nos reliq̄mꝰ oīa ꝛ secuti
sumꝰ ꝛc. Quidā enī sunt procrastinātes:
iō dixit: ecce. alij ad tp̄s reponētes: iō di
xit reliq̄mꝰ nō reposuimꝰ. Alij diuidētes:
iō dixit, oīa. Alij res relinquētes: sꝫ volū
tates suas retinētes: deo dixit, secuti su
mus ꝛc. Scdm signū fuit in passiōe: q2 cū
xp̄o mori voluit: qn̄ dixit Luc. xxij. Para
tus sum tecū ꝛ in carcerē ꝛ in mortē ire.
Nō ei volebat mori añ eū, q2 nolebat ca
rere tā dulci p̄ntia xp̄i, nec ēt volebat vi=
uere post eū: q2 tūc nō reputabat vitā, sꝫ
mortē eternā. Uolebat aūt mori cū eo: q2
hoc sibi reputabat glīaꝫ ꝛ coronā. Ter=
tiū signū fuit post passionē: q2 extūc ipse
btūs petrꝰ semꝑ fuit i lachrymis. Habuit
enī lachrymas doloris, ex eo q̄ magistrū
suū negauit. Luc. xxij. Egressus foras fle
uit amare. Un̄ dicit clemēs q̄ qn̄cūq3 gal
li cantū audiebat lachrymas emittebat.
Habuit ēt lachrymas cōpassiōis ex eo q̄

amicũ suũ mortuũ videbat. Johan xvj. Plorabitis ⁊ flebitis vos: mũdꝰ aũt gaudebit ⁊c. Habuit etiã lachrymas deuotionis, ex eo ꝙ ad amicũ suũ videndum pergere sperabat ⁊ hoc post ascẽsionẽ. Unũ dicit clemens ꝙ semꝑ in sinu sudariũ deferebat quo fluẽtes lachrymas detergebat: ⁊ sic vt idem dicit: in cõsuetudineꝫ duxerat flere ꝙ tota eiꝰ facies adusta lachrymis videbat. Quartum signum fuit post resurrectionẽ: qr ipse cum Johanne ad monumẽtũ cucurrit: ⁊ sicut dicit Gre. Illiꝰ pre ceteris cucurrerũt q̃ pre ceteris amauerũt: Aliqñ simul cucurrerũt: aliqñ Johãnes cucurrit citiꝰ petro: ⁊ aliqñ petrus citius Johãne: qr prior monumẽtũ intrauit. Per qḋ daṫ intelligi ꝙ ambo fa pięter xp̄m dilexerũt. Johãnes autẽ magis dulciter. Petrꝰ vero magis cõstãter. Tertio beatꝰ petrus fuit efficacior in virtute: ⁊ hoc quadrupliciter. Fuit eñ efficacior in virtute credẽdi qñ dixit. Tu es xp̄s filiꝰ dei viui. De ipsiꝰ petri fide dicit Luce. xxij. Simõ ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticũ ⁊c. Ubi habeṫ ꝙ eius fides multũ fuit a diabolo tẽtata: cũ dr Ecce sathanas ⁊c. Hostis ei vbi inuenit locũ magis munitũ: ibi maiorẽ exercet conatũ. Fuit a xp̄o multũ roborata: cũ dr Ego autẽ pro te rogaui petre vt nõ deficiat fides tua ꝙ oibus fuit in exẽpliũ data: cũ dr Et tu aliqñ conuersus ⁊c. Fuit etiã efficacior in virtute sanãdi: non solũ enim sanabat sicut ceteri verbo orationis sed etiã verbo iussionis sicut pꝫ Act. ix. in sanatione Enee. vmbra corporis sui sicut dr Act. v. In positione baculi sui sicut pꝫ in discipulo per quadraginta dies defuncto q̃ ad ipositionẽ sui baculi tam sanatus est ⁊ resuscitatus. Fuit efficacior in virtute predicandi. Tã graciose namq͂ predicabat ꝙ aliqñ vna die tria milia aliqñ quinq͂ milia hominũ cõuertebat: sicut habeṫ Act. ij. ⁊ iiij. Hoc eñ est testimoniũ graciosi predicatoris. vnde Chry. super Mat. Testimoniũ studiosi agricole ẽ messis fecũda testimonia doctoris eccl'ia plena. Negociatorꝫ multiplex theca. Fuit etiã efficacior in virtute orãdi. Eius eñ oratio aliqñ aperiebat celũ: sicut patet Act. ix. Ubi dr ꝙ cecidit super eũ mentis excessus ⁊ vidit celum apertũ. Aliqñ faciebat descẽdere spiritũ sctm̃: sicut pꝫ Act. viij in samaritanis. Aliqñ spoliabat infernũ: sicut qñ suscitauit defunctũ quẽ simõ magꝰ suscitare nõ potuit: ⁊ aliqñ vincebat demonẽ: sicut pꝫ in demone q̃ simonẽ magũ ꝑ aerẽ deferebat. Quarto btũs petrꝰ fuit gloriosior I passione. Passus est eñ eandẽ penã cum christo put xp̄s ei p̄dixit. Joh. vlt. Seq̄re me. Sap. xviij. Simili pena seruus cũ dño est afflictus. Noluit autẽ beatus petrus illã penã pati rectus sed reuersus: hoc propter q̃tuor causas q̃s ipse ponit. Prima qr propter honorẽ dñi sui nõ reputabat se dignum eo modo penã illam pati quo xp̄s eã pertulit. Scḋa qr christus passus est ꝑpter mundũ redimẽdũ. ideo debuit ad mũdũ respicere. Ipse autem petrus patiebaṫ propter acquirẽdũ celũ. ideo debuit ad celũ habere respectũ. Tertia ꝓpter lapsum generis humani significãdum. Christus eñ semper rectus stetit: ⁊ nunq͂ in peccatum cecidit. Homo vero caput mẽtis in terram deijcit ⁊ cõtra deũ recalcitrauit. Quarta ad innuendũ ꝙ hõ mutauerat amorẽ spũalẽ in amorẽ mũdanũ: homo ei rectus in cruce positꝰ si reuoluiṫ illud quod erat dextrũ efficitur sinistrũ. Tunc igitur hõ mutauit dextrũ in sinistrum qñ mutauit amorem celestiũ in amoreꝫ mundanum.

¶ Sermo. clxxxj. In commemoratiõe. sancti. Pauli. sermo primus.

Cum autẽ placuit ei qui me segregauit ex vtero matris mee ⁊c. Gala. j. Aplꝰs nõ ingratus fuit gratie dei: sed quinq͂ effectus diuine misericordie I se recognouit humiliṫ. Primꝰ effectus est ꝙ ip̄m de vtero sue matris eduxit. Notãdũ aũt ẽ ꝙ est quintuplex vterus mr̃is. Primꝰ vterꝰ est vterꝰ mr̃is generalis scꝫ terre. Scḋs est vterꝰ mr̃is carnalis scꝫ mr̃is ꝑprie. Tertiꝰ est vterꝰ matris figuralis scꝫ synagoge. Quartꝰ est vterꝰ mr̃is spũalis scꝫ militãtis ecclesie. Quintus est vterꝰ matris celestis scilicet triumphãtis ecclesie. Beatꝰ igiṫ paulus primo fuit in vtero sue matris carnalis:

Deinde deus eũ segregauit qñ eũ ad lu
cem deduxit. vñ ps. De ventre mr̃is mee
deus meus es tu ꝛc. et idem. Tu es qui
extraxisti ꝛc. Deinde intrauit in ventrem
matris figuralis scz synagoge. Et ab isto
vtero de⁹ eũ segregauit: qñ ipm ad fidẽ
cõuertit. Et ista segregatio fc̃a ẽ in ortu
beniamin: vbi rachel mortua est, ꝛ voca-
uit eũ filiũ doloris. Sed pr̃ valde est ga-
uisus, q̃ vocauit eũ filiuz dextre. Ex sua
eñ cõuersiõe synagoga mortẽ spũalẽ in
currit: ꝛ multã tristitiã habuit: sz deus pr̃
valde gauisus ẽ cũ eũ filiũ dextre appel
lauit qñ dixit Act. ix. Uade q2 vas ele-
ctiõis est mihi iste. Deinde de vtero sy-
nagoge intrauit in vterũ militantis eccle
sie in quo tãdiu p̄mãsit q̃ãdiu in hac vita
vixit. Ab isto vtero de⁹ eũ segregauit qñ
eius animã a corpore separauit: ꝛ tũc in
trauit ei⁹ corpus in vterũ matris gene-
ralis scz terre ꝛ aia ei⁹ vterũ mr̃is celestis
scz hierl'm supne. In ipsa aũt separatio-
ne caput ei⁹ exiliens tres saltus dedit et
in quolibet saltu fontẽ aque aperuit: per
quod significabat q̄ in vita sua tres sal
tus fecerat: vnum saltauit de synagoga
ad ecclesiã. Et tũc aperuit ꝛ manifestauit
fontẽ diuine mie. Aliũ saltũ fecit discur-
rendo p mundũ ꝛ tũc aperuit fontẽ cele
stis doctrine. Tertiũ qñ saltauit vsq3 ad
tertiũ celũ, ꝛ tũc aperuit fontẽ diuine sa-
piẽtie. Ipsum etiã caput beati pauli bis
dictuz nomen iesus clara voce insonuit.
Ipsum eñ nomẽ iesus fuit in corde eius
iubilus: in ore mel ꝛ in ore melos. Recte
igit post mortẽ nomẽ iesu protulit nimia
scz cordis iocũditate replet⁹ nimia oris
dulcedine allect⁹ ꝛ nimia iubilatiõe aro
matica puocatus. Tunc etiã de ei⁹ san-
cto corpore quatuor emanauerũt scz vn
da lactis propter ei⁹ puritatẽ vnda san
guinis pp̄ter ei⁹ martyriũ sanctitatẽ: splẽ
dor lucis propter ipsius sapiẽtie clarita
tẽ: ꝛ flagrantia odoris propter ipsi⁹ fa-
me celebritatẽ. Tandem deus ipsuz cor
pus de vtero mr̃is terre segregabit: scz
qñ dicet in tẽpore extremi iudicij. Surgi
te mortui venite ad iudiciũ: ꝛ tũc in vterũ
mr̃is celestis intrabit. Et de illo vtero nũ
q̃ exibit: iõ obitus sanctorũ natale voca
tur q2 tunc in celo nascunt. Secũd⁹ effe-
ctus diuine misericordie ipm p gratiam
suã vocauit ideo subdit. Et vocauit per
gratiã suã: hm̃oi aũt vocatio cõmẽdabi
lis est ex parte vocãtis. Ceteros quidez
aplõs xp̃s vocauit existẽs in sinistra pre
sentis miserie: sed hunc vocauit existens
in dextera paterne glorie. Et pp̄ter istaz
causam in papali bulla ponit beat⁹ pau
lus a dextris sz effigies beati petri ponit
a sinistris. Est etiã cõmẽdabilis ex parte
vocati. Nõ eñ xp̃s vocauit eũ piscãtẽ vt
petrũ nec lucris inhiãtẽ vt mattheũ nec
rhetia reficiẽtẽ vt Johãnẽ ꝛ Jacobũ: sed
odientẽ ardẽti animo: vñ dr̃. spirãs mi-
narũ: inuitẽtem prauo studio: q2 accessit
ad principẽ sacerdotũ: ꝛ persequẽtẽ sol
licito ministerio q2 ibat in damascũ vt si
quos inuenire ꝛc. Cõmẽdabilis est etiã
ex parte modi vocãdi. Ceteros eñ voca
uit solo verbo hunc aũt vocauit p lucez
excecantẽ. per virtutẽ pſternentem per
vocẽ obiurgantẽ. Tertius misericordie
effectus est quia ipsum p diuinã sapien-
tiã docuit: cũ subditur ꝛ reuelaret filium
suum in me. Istam aũt sapientiam beat⁹
paulus a quinq3 magistris accepit. Prio
a moyse. Gal. j. Proficiebã in iudaismo
super multos coetaneos meos ꝛc. Et q̃-
tũ ad hoc fact⁹ ẽ pharise⁹: de hoc actuũ.
xxiij. Ego pharise⁹ sum filius pharisco-
rũ. Scd̃o a filio ꝛ q̃tũz ad hoc factus est
aplũs. Gal. j. Paul⁹ apostolus nõ ab hoi
bus neq3 p hoiem sed p xp̃m iesum. Ter
tio a spũ scõ: ꝛ q̃tũ ad hoc fact⁹ est dei
legatus. Act. xiij. Dixit spũssanct⁹ segre
gate mihi paulum ꝛ barnabã. Quarto a
patre: et q̃tũ ad hoc factus est dei euan-
gelista verus: vñ dixit vt reuelaret in me
filiũ suum vt euangelizarẽ eum in genti-
bus. Quinto a tota trinitate quãdo i ter
tiũ celũ est raptus. ij. Cor. xij. Audiuit ar
chana verba q̃ nõ licet hoi loqui. Quar-
tus effectus misericordie quẽ btũs pau-
lus i se recognouit põtesse: q2 ipsuz p̄d-
catorẽ gẽtium fecit. Unde subdit: vt euã
gelizarẽ illũ in gentibus nã in gentibus
erat maior potẽtia: q2 ibi erant reges et
impatores. Maior sapia: q2 ibi erãt phi
losophi ꝛ doctores: maior eloquẽtia: q2
ibi erãt rethores ꝛ oratores maior varie
tas errorũ ꝛ maior diuersitas viciorũ. Sz

dominus conqueritur dicens. Prouer.j. Uocaui et renuistis quo ad exteriora documēta. Extendi manum meā et non fuit q aspiceret quo ad collata beneficia. Despexistis omne cōsiliū meū quo ad inspirata cōsilia. Et increpatiōes meas neglexistis quo ad irrogata flagella. Istis quatuor funiculis apłs tractus fuit.s.exteriori eruditione et reprehensiōe Act.ix. Saule saule qd me persequeris et c. Interiori inspiratiōe ibidem. Subito circumfulsit eū lux de celo. Flagellatiōe: quia excecat⁹ et in terrā prostratus. Beneficiorū exhibitione quia postmodū fuit illuminatus et a xpo edoctus et in tertium celū rapt⁹. Scdo ex parte hois requiritur expeditio voluntatis.s.ne a diabolo teneat cathena ferrea.i.ferrea volūtate: q̄ qdē cathena octo hꝫ anulos.s.malā suggestionem cogitationē delectationē consensum opationē cōsuetudinē necessitatem et desperationē. Istos nāqꝫ octo anulos apłs fregit.s.prauā suggestionē.ij.Cor.iiij. Abdicamus occulta dedecoris carnalē cogitationē.ij.Cor.j. Aut q̄ cogito fm carnē cogito.q.d.nō prauam delectationeꝫ qꝛ tm circa spūalia delectatur Rom.vij. Condelector em legi dei scdm interioreꝫ hoiem. Prauū cōsensum qꝛ bonis meditationib⁹ semp cōsentiebat. Ibidē cōsentio legi qꝛ bona est. Prauā operationem Rom.xiij. Abijciamus ergo a nobis opa tenebrarū. Prauā cōsuetudinē: qꝛ ad oē opus bonū se assuefecit. Philip.iiij. Ubiqꝫ et in oibus institutus sum et c. Prauaꝫ necessitatē: qꝛ habuit spūs libertatē.ij. Corint.iij. Ubi spiritus dñi: ibi libertas. Omnē desperationē quia habuit omnimodā spei firmitatē. Heb.vj. Cōfugim⁹ ad tenendā ppositā spē. Tertio cōmendat a fructuosa remuneratione cum subiungit. Sedebitis sup sedes duodecim. In qua remuneratiōe tria erūt. Primo regalis dignitas: cū dr sedebitis: habuerūt ei regale dñium Sap.v. Accipiēs regnū decoris regale sceptrū. Ibidē. Et diadema regni de manu dei sui. Regale sceptruꝫ. Sap.x. Donec offerret illi sceptrum regni. Regalē habitū Prouer.vltio. Byss⁹ et purpura vestimētū eius. Regale soliū. Luc.xxij. Sedebitis super thronos duodecim et cetera. Scdo in ipsa remuneratione erit magna dei liberalitas: et etiaꝫ in presenti. Quod quidem quatuor modis potest itelligi.s.aut qꝫtū ad tēporaliū discretā possessionē: qꝛ auari possidēt ea vt serui. Sancti vero viri vt dñi q̄ possessio et tēporalibus in cētuplum melior. Aut qꝫtū ad spūaliū acqsitionē. Acsi dicat dominus. Spūalia recipiet que temporalibus comparata excedūt sicut maior numerus minorē numerū excedit. Aut qꝫtū ad suffragiorū ecclesie participationeꝫ. Illi enim qui sunt de ecclesia tantum numero possunt adinuicē participare substantiā suam. Illi vero qui sunt numero et merito possunt adinuicem participare merita sua que participatio in centuplū melior est qꝫ pmia. Aut qꝫtum ad religiosorum inter se cōmunicationē qui sepe p vno fratre carnali vel domo tēporali cētuplum accipiunt. Tertio in illa remuneratione erit eterna felicitas cum dicitur. Et vitam eternā possidebitis. Hoc nāqꝫ qꝫ dicit vitā respicit illos qui sunt in inferno qui non habent vitā sed mortem. Et hoc qꝫ dicit eternā respicit illos qui sunt in mundo: qui et si habent vitā: habent eā transitoriā et caducā. Hoc autē qꝫ dicit: possidebitis: respicit illos q̄ sunt in purgatorio: qui et si habituri sunt vitā non tamen sunt in possessione. Illi nanqꝫ qui sunt in celo: habēt et vitam sine morte: et eternitatē sine fine atqꝫ possessioneꝫ sine expectatione.

¶ Sermo.clxxxiij. De sancta margareta virgine. Sermo primus.

Ipsa conteret caput tuū Gene.iij. Quāuis beata margareta fuerit puella tm cōtriuit caput pris ppriij dyaboli et tyranni. Pr nanqꝫ su⁹ intēdebat eā trahere ad cultū idolorū: sꝫ ipsa istud caput sue intētiōis contriuit: qꝛ eius societatē fugit: et oues sue nutricis pascebat. Periculosum nāqꝫ est bonis cū malis cohabitare: qꝛ mali sūt igne cōcupiscētie inflāmati: et iō boni sepe inficiunt a malis. Sunt luto auaricie inquinati et ideo sepe inficiuntur. Sunt pice

ad herentis supbie infecti ꝛ ideo sepius denigrant. Sunt tenebris ignorātie obscurati: ꝛ ideo sepe a malis illis obfuscātur. Beata igitur margareta noluit habitare cū malis ne aut inflāmaret igne cōcupiscētie aut inquinaret luto auaricie. Aut inficeret pice supbie. Aut obscuraretur tenebris ignorātie. Scđo cōtriuit caput tyranni qui in supbia elat⁹ cultū xp̄i euacuare volebat. Sed caput sue elationis ipsa cōtriuit: ꝛ cultū xp̄i defendit ꝛ in nullo ꝯsentire voluit. Et ideo quītuplex certamen passa fuit. Primo qꝛ in eculeo suspensa. Ideo enī fuit in aere cruciata. ad ostēdēdū ꝙ adhuc nō fuit in celo, qꝛ ibi sunt bti, nec erat i terra: ibi sunt auari: sꝫ erat in medio: qꝛ ibi sunt pfecti. Habebat enī supra se celū ad desiderādū. Et infra se mundū ad despiciēdū, iuxta illud Prouer. xxv. Celū sursum ꝛ terra deorsum Scđo fuit adusta sed nō cōbusta Nec mirū qꝛ habebat interius gratiā afflantē. Dan. iij. Fecit mediū fornacis quasi ventū roris flantē. Cōscientiam delectātē Prouer. xv. Secura mēs quasi iuge cōuiuiū. Spē letificantē. Rom. xij. Spe gaudētes in tribulatione patiētes. Carnē virgineā refrigerētē. Vn̄ dictum fuit marie. Uirt⁹ altissimi obūbrabit tibi Ideo poterat dicere illud. Eccl'ia. li. In medio ignis nō sū estuata. Fuit enī i medio ignis: qꝛ habuit carnē propugnātē. Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄. ꝛc. Demonē inflamātē Job. xlj. Halit⁹ ei⁹ prunas ardere facit Hoiem sollicitātē: qꝛ prefectus eā in vxorē accipere cupiebat. Pulchritudinem allicientē que iam multas feminas ꝓh dolor decepit ꝛ adhuc quotidie decipit. Prou. vlti. Fallax gratia ꝛ vana est pulchritudo. Tertio fuit in aqs gelidis cruciata. Postꝙ enī in igne fuit cruciata. fuit in aqua frigidissima posita. Et ista est tam seuissima pena vt etiā fiat in inferno. Job. xxiiij. Ab aqs niuium trāsibūt ad calorē nimiū. Vn̄ et tunc fact⁹ est terremot⁹: acsi terra non posset tantū facin⁹ sustinere. Aliquādo fit terremotus in signum doloris. Aliqn̄ incussionem timoris. Et sic mota fuit in passione ꝛ resurrectione xp̄i vt ostenderet dolorē ꝛ custodes deterreret. Terremot⁹ ergo fact⁹ est in passiōe sancte margarete in tāti sceleris detestationem, ad doloris ꝛ compassionis ostensionē: et in timoris incussionem. Et in peccatoꝝ magnā cōfusionē Quarto fuit decollata. Et in sua decollatione tria maxima fuerūt. Primū est deuota oratio: qꝛ ad exemplū xp̄i se deo recōmēdauit. Xp̄s ꝗdē in passiōe patri spm̄ recōmēdauit. ꝛ ꝓ suis crucifixorib⁹ intercessit. ꝛ pro omnib⁹ fidelibus exorauit. Jo. xvij. Non pro eis aūt rogo tm̄, sꝫ etiā pro his ꝗ credituri sunt per verbū eorū. Et sic beata margareta orauit deū pro se ꝛ pro suis occisorib⁹. ꝛ pro ipsam inuocātib⁹. Fuit etiā in passione ei⁹ custodia angelica, qꝛ ipsi angeli ipsā custodierūt ad martyriū ꝓperantem, in tormētis existētē: ꝛ ad celū ascendentē. Judith. xiij. Custodiuit me angelus dn̄i ꝛ hinc eūtē ꝛ ibi cōmorantē: ꝛ inde huc reuertentem. Fuit etiā in passiōe eius celestis armonia. Et merito: qꝛ spōse solent deduci ad sponsum cū canticis ꝛ laudib⁹. Apocaly. xix. Gaudeamus et exultemus ꝛ demus gloriā deo. Quoniā venerūt nuptie agni ꝛc. Quinto eius passio fuit passioni christi multū conformis effecta. Xp̄s enī fuit denudat⁹ in patibulo. Margaretaqꝫ fuit expoliata i eculeo. Xp̄s fuit flagellatus ad colūnā vt disciplinam pro nobis portaret. Margareta aūt fuit tota virgis lacerata: vt post hāc vitā aliam nō sentiret disciplinam. Xp̄s fuit ꝯforat⁹ clauis, ꝛ btā Margareta fuit lacerata vngulis. Xp̄s passus est in patibulo: qđ quidem erat suppliciū latronum ꝛ malefactorū infamiū. Margareta vero passa est in eculeo. quod erat suppliciū peruersorum ꝛ malorū. Xp̄s totus fuit sanguine plenus Margareta in eculeo tota fuit sangūie cruētata. Xp̄s pass⁹ est in aere ad innuendū ꝙ ipse est mediator dei ꝛ hominū. Sic beata margareta passa est in aere ad innuēdū ꝙ ipsa sit nostra mediatrix apud deū. Tertio contriuit caput scꝫ suggestionē demonis Ipse quidem demon habet magnā potentiaꝫ superbiā astutiā, ꝛ experientiam, ꝛ fraudulētiā. Ista quinqꝫ notant Apocal. xij. Protect⁹ est draco: ecce ꝗte potētie. Magnus, ecce ꝗte superbie serpēs: ecce ꝗte astutie,

astutie, antiqu' ecce q̄te experiētie. Qui seducit vniuersum orbem; ecce q̄te fraudulētie. His quinq͛ armis cū beata margareta pugnare voluit, sed ipsa omnia cōtriuit. Fregit ei' potētiā: qd ipsum apparētē in specie draconis virtute crucis euanescere fregit. Fregit eius supbiam: quādo pedē supra collū ei' posuit. Fregit ei' astutiā qr coactus est dicere: q' iō sibi apparuerit: vt sibi cōsuleret q' monitis presidis obediret. Fregit eius maliciam: qr ipse beate margarete in nullo nocere potuit. Fregit ei' experiētiā: qr i nullo suis suggestiōib' assentire voluit.

¶ Sermo.clxxxij. De eadē sermone .ij.

SImile est regnum celorū thesauro abscondito in agro Mat.xiij. In isto euāgelio quo ad honorem beate margarete legitur quatuor sunt vidēda. Primo quid significetur per thesaurū. Est autem thesaurus iste de quo loquitur .j.Cor.iij. Si quis edificauerit super fundamētū hoc: aurū argentū z lapides preciosos. Est aūt aurū virginitas: argentum fides, lapides p̄ciosi opera pietatis. Iste triplex thesaurus fuit in beata virgine margareta. Ipsa nāq͛ habuit virginitatē integrā fidem sinceram z operationem sollicitā, significatur autē virginitas per aurum. qr aurum nō amittit fulgorem suum nec ignis adustione: nec luti inuolutione: nec temporis antiquitate: sic z fulgor virginitatis nō minuitur nec igne concupiscētie: nec terreno corpore: nec longeua etate ideo Sap.vij. Assimilatur speculo, luci, z diuine imagini. Sicut eñ splendor lucet in speculo sic z virginitas in corpore terreno, z sicut ignis lucē suā non comburit sic z cōcupiscentia virginitatem nō adurit: z sicut ymago dei in viris sanctis vetustate nō inficitur: sic z ipsa ex diuturnitate tēporis renouat̃ .ij.Corin.iiij. Licet is q̄ foris est homo corrūpit̃: tñ is q̄ intus est renouat̃ de die in diē. Sz fides signat̃ p argentū. Fides nāq͛ causatur a verbo dei ſm illud Rom.x. Est aūt fides ex auditu, audit' aūt p v̄bū dei. De isto dī ps. Eloquia dñi eloquia casta zc. Ex

quib' v̄bis hr̄ q' fides catholica est casta p puritate sincerā qr ipsa nulla adulterina falsitate polluit̃: qd est cōtra fidez hereticorū. Est examinata per tribulationē imissam: qr nulla aduersitate frangit̃ qd est cōtra fidē instabiliū. Est q͛ pbata per psperitatē mundanā qr nulla terrena psperitate allicit̃ qd est cōtra fidē auarorū Est purgata p spūssancti grāz qr se ptiformi dono spūsscti fulcit̃ qd est cōtra fidē malorū xp̄ianorū. Opa aūt bona significant̃ p lapides p̄ciosos. Lapis aūt preciosus excellit aurū z argētū in splēdore: in valore z in v̄tute, z iō nec aurū virginitatis: nec argētū fidei corā deo lucēt nec aliquid valent nec aliquid possunt pficere sine bonis operib'. Quādo aūt bonis adornātib' opibus fulciunt̃ z decorant̃ tūc magnū hn̄t splēdorē valorē z virtutē. De virtute fidei p bona opa dr̄. Heb.xj. Scti p fidē vicerūt regnū zc. De virtute z puchritudine virginitatis per bona opera etiā dr̄ Sapiē.iiij. O q̄ pulchra est casta gn̄atio cū claritate zc. Secūdo vidēdum est quid sit iste ager. Qui quidē est triplex .s. corporalis: spiritualis: z tēporalis. Ager corporalis est ipsum corp' in quo inuenit̃ thesaurus virginitatis z castitatis .ij.Cor.iiij. habemus thesaurum istū in vasis fictilibus. Quāuis aūt istud vas sit terrenum: tñ dz esse mundū per puritatē pictū p morum honestatē: z excoctū p charitatē .j.Thessal.iiij. Sciat vnusq͛sq͛ vr̄m vas suū possidere in sanctificatione: ecce qr dz esse mundum: z honore: ecce qr dz esse pictum. Nō in passione desiderij ecce quia non dz igne concupiscētie: sed igne sancti spiritus inflāmari. Ager spūalis est animus in quo inuenit̃ thesaurus fidei. Roma.x. Corde credit̃ ad iusticiam zc. Uirginitas nāq͛ est i corpe bona aūt opera sunt in exteriori exhibitione, sed ipsa fides radicat̃ in corde. Et rō est, nam si aliq̄s oppressor virginitatē alicui abstulerit pp hoc illa persona oppressa eam non perdit. Unde dixit sancta lucia. Si me remittētē z inuitā violaueris: castitas mihi duplicabit̃ ad coronā. Si aūt aliquis raptor alicui tēporalē substātiā rapuerit pp hoc deū nō perdit: quia p pec

Ipsa nanqꝫ cor suũ aperuit ⁊ rorẽ spũsſcti accepit ac suggestioni diabolice cõclusit ⁊ sic ꝑciosa ⁊ nobilis margareta gñata fuit: aperuit ad deũ suã memoriã ⁊ ibi recepit dei cõtinuã recordat.onẽ. Suã intelligẽtiã: ⁊ ibi concepit dei cognitionẽ ꝫ suã volũtatẽ ⁊ ibi cõcepit dei amorẽ. Secũdo dr̃ margareta: qr fuit fulgida. Et hoc tã in carne ꝑ virginatẽ pudicitiã ꝙ̃ in mente per intentionẽ sinceram ꝙ̃ in conuersatione ꝑ lucidã famã. Sap̃.iiij. O ꝙ̃ pulchra est casta gñatio cũ claritate. Ipsa nanqꝫ habuit pulchritudinez intentionis in mente. Castitatẽ in corpore. Claritatẽ in cõuersatione. Tertio dr̃ margareta qr fuit parua ꝑ humilitatẽ. Quanto em̃ fulgidior erat in cõspectu dei tanto erat humilior in cõspectu suiꝑ̃sius. Sepe em̃ res lucide nigrũ hñt effectum sicut ostẽdit Aug. in li. de ciui. dei triplici exemplo. Nã oleũ lucidũ nigras maculas effundit. Argentum fulgidũ nigras lineas tingit. Ignis splẽdid⁹ facit cuncta nigra que lãbit. Sic ⁊ sãcti viri ꝙ̃tũcũqꝫ luceãt instar olei per pietatẽ: instar ignis per charitatẽ, instar argẽti ꝑ fame sonoritatẽ. tñ debẽt in se nigrescere per humilitatẽ. Sãcta aũt margareta fuit ꝑua corã se ꝑ humilitatẽ: sꝫ magna corã tyrãno ꝑ cõstãtiã magnanimitatẽ. Mediocris aũt corã fidelib⁹ ꝑ socialẽ cohabitationẽ. Job.iij. Paru⁹ ⁊ magn⁹ ibi sunt, ⁊ seru⁹ ⁊ liber a dño suo. In domo em̃ dei scti viri sũt, ⁊ sunt pui seipsos hũiliando: ⁊ sunt magni tyrãnos cõtẽnendo ⁊ sunt liberi sociali̇r. viuẽdo. Quarto dr̃ margareta: qr fuit solida. Nõ em̃ potuit cõmoueri a pñe ꝑ blãdiciarũ adulationẽ nec frangi ab ipso tyrãno ꝑ tormẽtoꝝ illationẽ: nec ꝑforari a diabolo ꝑ tẽtationũ immissionẽ. Matt. vij. descẽdit pluuia. i. ꝑ̃ris adulatio ꝙ̃ videt̃ hr̃e vim refrigerãdi. Flauerũt vẽti. i. tẽtatiões diaboli. Uenerũt flumina. i. tormẽta tyrãni: ⁊ ipaꝫ obruere nõ potuerũt. Quinto dr̃ margareta: qr fuit ꝟtuosa. Ipsa em̃ magnaꝫ virtutẽ ostẽdit in aere: qr ibi fuit in eculeo suspẽsa: nec tñ ł aio lesa. In igne: qr ibi fuit posita sꝫ nõ adusta. In aqͣ: qr i aqͣs fuit posita ⁊ ꝑmãsit illesa. In terra: qr ipa terra fuit tremore ꝯcussa. Tertio ponit̃ isti⁹ mercatoris cõmerciũ cũ dicit̃. Abijt ⁊ vẽdidit vniuersa ꝙ̃ habuit ⁊ emit eam. Iste nanqꝫ mercator quatuor habuit que ola vendidit vt istã emeret margaritã. s. deitatẽ: alam, carnẽ, ⁊ sanguinẽ. Deitatẽ qͥdẽ dat nobis ł premiũ. ps. Adimplebis me letitia cũ vultu tuo. Alĩmã vero dedit nobis in preciũ. De hoc Mat. xx. Uenit fili⁹ hois nõ ministrari sꝫ ministrare ⁊ dare alam suã in redẽptionẽ ꝑ multis. Carnẽ ⁊ sanguinẽ in remediũ. Nõ qͥdem erat famelic⁹ sitibund⁹ ⁊ infirm⁹. Qr ergo erat famelic⁹ dedit nobis carnẽ suã in cibũ: qr sitibũd⁹ dimisit nobis sanguinẽ suũ in potũ: qr vero fuit infirm⁹ dimisit nobis vtrũqꝫ in remediũ. De quo remedio cãtat ecclĩa in orõne. Sit ablutio scelerũ sit fortitudo fragiliũ cõtra mũdi pericula firmamentũ. Est em̃ in remediũ cõtra pctã pterita: iõ dicit. Sit ablutio scelerũ contra pctã presentia: ideo subdit. Sit fortitudo fragiliũ, ꝯtra pctã futura: ideo subdit. Si contra mundi pericula firmamentum ⁊c.

¶ Sermo.clxxxvi. De sancta maria Magdalena sermo.i.

Ego sto ad ostium ⁊ pulso. Apo.iij. Dñs ł presenti vita noluit habere hospitiũ temporale, vnde in aliena domo fuit natus: ⁊ in aliena domo conuersatus ⁊ hospitatus. In alieno sepulchro sepult⁹. Uoluit tñ habere domũ spũalẽ ꝙ̃ est cor nostrũ quã tantũ desiderat vt etiã hostiatim eã querat dicẽs. Ego sto ad ostiũ ⁊ pulso ⁊c. In hac duplicẽ domũ beata maria magdalena xp̃m recipit in domũ temporalẽ, vt ipsum corporaliter reficeret. Lu.x. Intrauit Jesus in quoddã ⁊c. ⁊ in domũ spũalem: vt eũ pasceret spũalr. Greg. Apud phariseũ veritas pascebat̃ foris apud mulierẽ peccatricẽ: sed penitentẽ pascebat̃ intus. In ꝑ̃missis ꝟbis ponunt̃ ꝗ̃cs cause quare xp̃s ostiũ cordis nr̃i sibi postulat apiri. Prima nãqꝫ sumit̃ ex cõsideratione ꝑsone stãtis cũ dr̃. Ego qͦd qͥdẽ ꝑ nomẽ ꝑ trib⁹ nobis supponit. Ego scꝫ iesus xp̃s fili⁹ dei. Nõ igit̃ insirm⁹ libenter apit suo saluatori: mest⁹ suo cõsolatori:

ab hostib⁹ obsess⁹ suo liberatori: ac si di
cat xp̄s. Libēter debes mihi aperire, q̄a
tu es infirm⁹, ⁊ ego sum Jesus .i. saluator.
Tu es mest⁹: ⁊ ego sum xp̄s ⁊ cōsolator.
Tu es ab hostib⁹ obsess⁹: ⁊ ego sum fili⁹
dei: tu⁹ .s. liberator. Btā igit̄ maria Ma=
gdalena erat infirma: mesta ⁊ obsessa, quia
erat infirma libēter recipiebat iesum me
dicū ⁊ saluatorē q̄ sanauit eā valde faci=
liter. hoc est cū q̄tuor v̄bis dicēs. Remit
tunt̄ tibi peccata tua. Ipse etiā in dauide
pctm̄ adulterij ⁊ homicidij sanauit cū tri
bus syllabis: cū dixit. Peccaui. vn̄ Aug.
Quātū valent tres syllabe peccaui. s₃ in
his trib⁹ syllabis. flāma cordis, ⁊ ascēdit
in celū. In Mattheo sanauit pctm̄ auari
cie cū q̄tuor alijs syllabis q̄s xp̄s dixit ei
Mat. ix. Sequere me. In paulo v̄bo sana
uit pctm̄ supbie q̄nq₃ v̄bis quando dixit
Act. ix. Dn̄e q̄d me vis facere. In petro
autē sanauit pctm̄ negationis paucis la
chrymis quādo egress⁹ foras fleuit ama
re. Scdo maria erat mesta. ideo libenter
recipiebat christū ɔsolatorē. Suā autem
mestitiā ostēdebat p lachrymas q̄s fun=
debat. fudit eīn quatuor genera lachry=
marum: sc₃ lachrymas cōpunctionis ex
peccatorū recordatiōe. Luc. vij. Lachry
mis cepit rigare pedes ei⁹ ⁊c. Cōpassio=
nis in fratris sui morte Jo. xij. Jes⁹ ergo
vt vidit mariā plorantem ⁊c. Doloris ex
christi passione Luc. xxiij. Seq̄bant̄ ipm
mulieres ⁊c. Amoris ex corpore christi
subtracti desiderata visiōe. Joh. xx. Ma=
ria stabat ad monumentū foris plorans.
christus autē eam ɔsolatus est in lachry
mis compunctionis peccata sua sibi re=
mittēdo. In lachrymis cōpassionis fra=
trem suū resuscitādo. In lachrymis do=
loris post resurrectionē sibi apparēdo.
In lachrymis amoris suā presentiā sibi
exhibēdo. Tertio erat obsessa. ⁊ ideo li=
benter recipiebat dei filiū auxiliatorē et
liberatorē. Erat enim obsessa a demoni=
bus: s₃ xp̄s eā liberauit qn̄ septē demoni
a ab ea eiecit. Erat etiā obsessa ab ho=
minib⁹: q₂ pharise⁹ dixit eā esse imūdā.
Martha dicebat eā esse ociosā. Judas
dicebat ipam p̄digā: q₂ vnguētū p̄ciosū
inutiliter expēdebat. Discipuli dicebant
eam fatuā. Unde dicit̄ Luc. xxiiij. Ob cū

Magdalena ⁊ cetere mulieres discipulis
nūciassent se dn̄m vidisse, visa sunt ante
ipsos quasi deliramentū verba ista. Sed
taliter obsessā xp̄s adiuuit, ⁊ ɔ̄ pharise⁹
ostēdēs ipsam nō esse inmūdā: sed puri
ficatā cū dixit. Remittunt̄ ei pctā multa.
Et cōtra sororē ostēdēs q̄ meli⁹ erat ei⁹
ociū q̄ ipsi⁹ Marthe ministeriū laborio
sum dicēs. Martha martha sollicita es
⁊c. Et etiā iuuit xp̄s eā ɔ̄ iudā ostēdēs q̄
ille effusio vnguēti nō fuit p̄digalitatis vi
ciū: s₃ fuit sue sepulture sacramētū. Ip̄s
etiā iuuit eā cōtra discipulos ostendēs
q̄ non fuit fatua: s₃ veridica qn̄ xp̄s sibi
apparuit, ⁊ apostolo⁊ apostolā eam fe
cit. Scd̄a principalis causa q̄re xp̄s ostiū
cordis nr̄i sibi postulat aperiri. sumit̄ ex
cōsideratiōe sui⁹ corporis cū dixit. Sto
parat⁹ .s. adiuuare. Stare q̄dē est pugnā
tis iacere vero est deficiētis: sedere vero
est regnātis. Christ⁹ vero stat i actiuis: ia
cet in cōtēplatiuis: s₃ sedet in beatis. Sic
ergo stabat xp̄s i ea inquātū actiua: quā
do sibi per viā ministrabat. Jacebat i ea
inquātū cōtēplatiua ad pedes xp̄i sede=
bat: modo vero sedet ⁊ regnat in ipsa in
quātū ē beata. Tertia causa sumit̄ ex cō=
sideratione loci ɔueniētis: cū dicitur. Ad
ostiū. Nō eīn stat i vicis vel plateis: q₂ nō
diligit curiosos. nec in foro: q₂ nō diligit
negociosos. s₃ ad ostiū cordis: q₂ diligit
quietos. Christus igit̄ stabat ad ostiū cor
dis beate Madalene q₂ non fuit curiose sa:
sed domi sedere ɔsueuit. Johā. x. Maria
autem domi sedebat. nec fuit negociosa:
q₂ omnia terrena deseruit ⁊ reliquit pro=
pter christum. Sed fuit quieta: quia v̄ba
dei ad pedes xp̄i libēter audiuit. Quar=
ta causa quare xp̄s ostiū nr̄i cordis sibi
postulat aperiri sumi potest ex cōsidera=
tione cōuiuij tam excellētis: cū subditur.
Si quis aperuerit mihi: itrabo ad illū ⁊
cenabo cū eo ⁊ ipse mecū. Nō dixit gusta
bo nec prādebo nec merēdinabo: s₃ dixit
cenabo. Nā gustare est aliq̄s bolos reci=
pere. q̄dā eīn volūt cū deo gustare faciē=
tes bolos duos d corde suo. Unū dāt deo
s. itellectū p fidē: aliū dant mūdo .s. affe=
ctū p amorē. Quidā etiā duos bolos fa=
ciūt d etate sua. Unū bolū dāt diabolo .s.
iuuētutē: aliū bolū dant deo .s. senectutē.

Sunt etiã aliqui q̃ duos bolos faciũt de seipso ⁊ reb⁹ suis Unũ bolũ.s.seipos dãt diabolo: aliũ bolũ.s. sua dare volũt deo. Nec etiam christ⁹ dixit. prãdebo. Nam post prãdiũ aliud adhuc restat cõuiuiũ. Illi ergo cũ xp̃o prãdiũ faciũt q̃ post pe- nitẽtiã ad pctm̃ redeũt. Nec dixit merẽ- dinabo: qꝛ hoc ẽ btõꝝ vbi ẽ plena lux co gnitiõis, ⁊ plenus ardor amoris. Cant.j. Indica mihi vbi pascas: vbi cubes in me ridie. Dixit autẽ cenabo: qꝛ post cenã nul lum aliud restat cõuiuiũ: cũ illis igit̃ chri stus cenat q̃ semp in grã perseuerãt. Gus tãt ergo simulãtes: predẽt recidiuãtes: merẽdinãt triumphantes, ⁊ cenãt perse uerãtes. Beata igitur maria magdalena ante suã ꝯuersionẽ cũ deo gustauit: qꝛ de dit se p̱ fidẽ: sꝫ diabolo per malã opera- tionẽ. post cõuersionẽ suã cũ christo prã diũ fecit: qꝛ tempore passionis per infide litatẽ cecidit. post resurrectionẽ vero cũ ipso cenauit: qꝛ semper in grã perseuera- uit. Modo autem cum christo in meridie comedit: qꝛ plena est luminosa cognitio- ne, feruẽti amore, ⁊ dulci fruitiõe. Et dixit cenabo cũ illo ⁊ ipse mecũ.i. ego ponam p̱ tes meas ⁊ ipse ponet p̱tes suas. In hac nãqꝫ cena spũali magdalena posuit tres partes. Primo ponit cõtritionẽ que ap- paruit p̱ tãtas lachrymas quas effudit. Secũdo posuit ꝯfessionẽ: pctã eñ sua pu blice quodãmodo ꝯfessa fuit qñ inter cõ uiuãtes lachrymas obtulit. Tertio satis- factionẽ: qꝛ sicut dicit Greg. Cõuertit ad virtutũ cumulũ numerũ criminũ: vt totũ deo seruiret ꝑ penitẽtiã q̃cquid de se deũ cõtempserat in culpa. Christ⁹ autẽ alias tres p̱tes posuit: scꝫ peccati remissionẽ: cũ dixit. Remittuntur ei pctã multa. Grẽ collationẽ: cũ subiunxit. Quoniã dilexit multum. Et eternam saluationem: cũ dix it. Fides tua saluã te fecit: vade i pace.

¶ Sermo.clxxvij. De eadẽ Serm̃.ij.

Mulierem fortem quis inueniet. Prouer- biorum vltimo. Tempore salomonis nulla mulier est inuenta fortis: sed tempore gratie multe sunt inuente fortes: scilicet sacre virgines secum cum mundo vincẽ- tes. Inuẽta est namqꝫ vna fortior: scilicet Magdalena que carnem vicit, mundum contempsit, ⁊ inuincibili amore flagra- uit. Inuenta est vna fortissima scilicet vir go beata que deum de celo ad terram traxit. Ista autem tantam fortitudinem Magdalena habuit ex charitate que to taliter accẽsa fuit in ea. ponunt autẽ Cã ticoꝝ.viij. q̃nqꝫ fortia quibus assimilatur fortitudo charitatis cũ dr̃. Fortis est vt mors dilectio. Dura sicut infern⁹ emula tio. Lãpades eius vt lãpades ignis atqꝫ flãmaꝝ. Aque multe nõ potuerunt extin guere charitatẽ: nec flumina obruẽt illã. Primo igitur charitas i magdalena fuit fortis sicut mors, que quidẽ mors est for tis in separãdo. Quia sicut mors animã a corpore diuidit: sic ⁊ charitas dei ani- mã suã ab amore mũdi totaliter separa uit. Reliq̃rat q̃dẽ oia sẽsibilia dimiserat omnia intellectualia: ⁊ amori xp̃i imedia te se cõiũxerat. Distinguit nanqꝫ dionysi⁹ tres grad⁹ ascẽdendi ad diuina. Prim⁹ est per sensibiliũ manuductionẽ. Iste est gradus incipiẽtium, de quo dicitur Ro ma.j. Inuisibilia eñ dei p̱ ea que sunt cõ- spiciunt. Isto gradu vsa est magdalena i primordio sue cõuersionis: qñ ad pedes xp̃i stetit. per pedes eñ dei sensibilia ac- cipiũtur iuxta illud Esa.lxvj. Celũ mihi sedes est terra aũt scabellũ pedũ meoꝝ. Scd̃s grad⁹ est p̱ intellectualiũ operatio nem. Et iste gradus est ꝓficiẽtiũ, de quo dr̃ ꝓuerbioꝝ.viij. Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Et isto gradu maria vsa est in ꝓcessu: qñ ãdo sensibilia dimit- tebat ⁊ spiritualib⁹ ⁊ diuinis intẽta erat Luce x. Maria sedẽs sec⁹ pedes dñi au- diebat vbũ illius. Tertius grad⁹ est per immediatã vniõnẽ: ⁊ iste grad⁹ est ꝑfe- ctoꝝ. De quo dicit̃.ij.Coꝝ.iij. Nos autẽ reuelata facie glã dñi speculãtes ⁊c. Et isto gradu maria vsa est i sua ꝑfectiõe qñ de ea dñs dixit. Maria optimã p̱tẽ elegit que nõ auferet̃ ab ea. Habere nãqꝫ p̱mũ gradũ est hr̃e p̱tẽ bonã. Hr̃e vero scd̃m gradũ est hr̃e partẽ meliorẽ. Sꝫ hr̃e ter tiũ gradũ est habere partẽ optimã. Se cũdo charitas fuit in ea fortis sicut infer nus: q̃ est fortis i retinẽdo. Charitas eñ eius mentẽ deo sic fortiter colligauit ꝙ

nunq̄ ab eius amore cadere potuit. Ra-
ri nanq̄ sunt qui amicum vere diligunt in
vita. Rariores qui diligunt in morte. Ra
rissimi vero inueniuntur qui post mortē
diligat. Maria autem dilexit christum
viuentē. Luc. vij. Quoniā dilexit multū.
Dilexit. xp̄m morientē. Joh. xix. Stabat
iuxta crucē iesu ꝛc. Dilexit etiā mortuū:
q̄ vnguēta parauerat ꝛ ip̄m xp̄z mortuū
vngere volebat. Dilexit etiā xp̄m sepul-
tum. Idcirco ad xp̄i sepulchrū stabat et
flebat: q̄ ipsū inuenire nō poterat. Ter
tio charitas fuit in ea fortis sicut ignis q̄
ē fortis in incendio. Amor enim dei qua
druplex incēdiū in ipsa fecerat. s. presum
ptionē criminis. Luc. vij. Remittuntur ei
peccata multa. ꝛ Heb. x. Deus nr̄ ignis cō
sumēs est. Greg. Incēdit plene pctī rubi
ginē q̄ ardet valide p amoris ignē. Incē
dium cordis. Greg. Que enī prius frigi
da remāserat postmodū amādo fortiter
ardebat. Luc. xij. Ignē veni mittere in ter
ram ꝛc. Incēdiū sermonis. vn̄ dicit Joh.
xx. Dn̄e si tu sustulisti eum dicito mihi et
ego eū tollā. Ecce verba mirabilis ser-
monis: q̄ vna mulier fragilis enī corpus
humeris posse portare parabat. Vn̄ Ori
genes. O ineffabilis huius mulieris amor
nullū locū accipit sine terrore dicit ab so-
lute p̄mittit. ego eū tollā. Incēdium ope
ris: q̄ ceteris dormiētibus ꝛ quiescētibus
ipsa nō quiescebat sz nocte ad monumē-
tum veniebat nō perterrita ex tēpore non
iudeorū p̄secutione. non mortis horrore
non armato custode, non palatii timore.
Quarto charitas fuit in ea fortis sicut aq̄
q̄ fortis est in extinguendo. Extinit enī in
ea carnalē amorē quia postea castissime
vixit. Grego. Gustato spū decipit oīs ca
ro. Amorē terrenū: quia oīa mūdana cō
tempsit. Chryso. Vere nō habet q̄d amet
sup terrā q̄ donū celeste in veritate gusta
uerit. Amorē p̄priū: q̄ triginta annis in
penitētia se afflixit. Gal. v. Qui autē sunt
xp̄i carnē suā crucifixerunt cū vitiis ꝛ cō
cupiscētiis. Amorē domesticum: q̄ fratrē
sororē parentes deseruit: ꝛ in solitudine
māsit. Aug. Amādus est creator: sed p̄po
nēdus ē creator. Quinto charitas dei fuit
in ea fortis sicut flumē q̄d ē forte i obruē
do. Licet enī ipsa fuerit prius castrū diabo
li tamē aduenientē flumine diuini amoris
penitus corruit ꝛ deo digna domus facta
fuit. Dicit enim Augustinus de trinitate q̄
bona domus est paribus mēbris disposi-
ta ampla lucida. Sic ꝛ ipsa fuit paribus
membris disposita p virtutū varietatē.
De quibus dicit Greg. Quantum credis
tantum speras. Q̄tum credis ꝛ speras tā
tum diligis. Q̄tuz credis speras ꝛ diligis
intantū bene operaris. Istas eni quatuor
virtutes ipsa habuit scilicet fidē. Vn̄ di-
xit xp̄s ad eam. Fides tua te saluā fecit.
Habuit spem quod notatur cum dicitur
Stans retro. Spes enim facit stare: sicut
desperatio facit cadere. Habuit dilectio
nem. Ideo dixit christus. Dimissa sunt ei
peccata multa: quoniā dilexit multū. Ha
buit bona opera: q̄ christo in itinere mi-
nistrabat. Fuit bene disposita per virtu-
tum varietatem. lucida per cōscientie pu
ritatē ꝛ claritatē. ꝛ ampla per charitatē.
De his tribus dicitur Prouerb. vltimo.
Stragulatā vestem fecit sibi. i. diuersorū
colorum: hoc quo ad virtutū varietatē.
Byssus hoc quantum ad cōsciētie fulgo
rem: ꝛ purpura indumentū eius hoc quo
ad charitatem.

¶ Serm. clxxxviij. De eod. Serm. iij.

STās retro se
cus pedes domini ꝛc. Luc.
vij. Dicitur sapien. xj. Per
que quis peccat, per ea tor
quetur. Et quia beata ma-
ria Magdalena multipliciter deū offen-
dit: ideo multiplicē satisfecit. Offēderat
quidem deum oculis, eos ad vanitates
sepius iaciendo, ideo satisfacit de oculis
lachrymas effundendo. Est autem tri-
plex natura lachrymaruz quia est clara,
humida ꝛ salsa. Beata autē maria Ma-
gdalena ante sui conuersionem erat tene
brosa immunda ꝛ insipida. Fuerūt ergo
lachryme eius clare vt tenebrosam illu-
minarent. Chrysosto. Sicut autez postq̄
vehemens imber erumpit fit serenitas
sic lachrymis effusis apparet tranquilli-
tas: ꝛ perit caligo reatuū ꝛ sicut p aquā
ꝛ spiritum, sic lachrymis ꝛ confessione di
gne mūdamur. Gen. i. Spūs dn̄i ferreba-
tur super aq̄s. i. sup lachrymas. Ps. Flas

nit spiritus eius et fluent aque. s. lachrymarum. Secundo lachryme in ea fuerũt humide vt immundam abluerunt. Unde Grego. Quia enim maculas sue turpitudinis aspexit lauanda ad fontes misericordie cucurrit. Fecit namq spirituale lixiuium: in quo quidẽ pro aqua posuit lachrymarum abũdantiã pro cinere posuit humilitatem profundã. Unde dr. Stans retro sec⁹ &c. Pro igne posuit amorẽ feruentem. Unde dicit. Quoniam dilexit. Et dolorem vehemẽtem. Unde dicit Aug. ꝙ lachryme sunt testes doloris. Tertio fuerũt salse vt eã incipidã sale sapiẽtie celestis condiret. Hoc significatũ est. iiij. Regum. ij. vbi dicit Heliseus. Afferte mihi vas nouũ et mittite i illo sal. Ipsa ei pri⁹ fuit vas vetustũ, vetustate culpe. Sz postmodũ facta ẽ vas nouũ nouitate gratie. Prima fuit vas cõtumelie, sed postmodũ facta ẽ vas honoris et glorie. In istõ vas fuit missuz sal: qz celestis sapiẽtie plenitudinẽ habuit: ideo deo gratum sacrificiũ obtulit. leuitici scdo. In omni sacrificio offeres sal. Secũdo offenderat in capillis ipsos vane cõponendo, ideo de ipsis satisfecit, pedes Christi humiliter tergẽdo Gregorius. Capillos ad compositionem vultus exhibuerat: sed iam capillis lachrymas tergebat. per capillos autẽ capitis intelliguntur cogitationes mentis. De quibus dicitur Ezechielis. v. Sume enim tibi gladium acutum radentem pilos &c. Usq ibi. Alligabis ea in summitate pallij tui. Sancti enim viri aliquãdo habent cogitationes sancti spiritus igne inflammatas: ideo dicit. Tertiaz partem combures. Aliquando habent aliquas volatiles quas non possunt ex toto cõburere: sed tamen debent eas circuncidere: ideo dicit. Assumes tertiã partem et circuncides gladio in circuitu. Aliquãdo habent aliquas solicitudines tẽporales q̃ tamen debent esse moderate: nec debẽt mentis effectũ penetrare: sz quodammodo a foris mentez attingere: et ideo dicit. Assumes inde paruũ numerũ et ligabis in summitate pallij tui. Cogitationes autẽ noxie sunt penitus expellende. Et si forte redire satagerẽt ꝫ eas gladi⁹ oppendẽ diuine seueritatis gladi⁹ opponẽd⁹: ideo dicit. Aliã partem inuentũ dispergas et gladium nudabis post eos. Beata igitur maria magdalena cogitatiões bonas igne spirit⁹ sancti īflãmabat volatiles circũcidebat. et tẽporales curas sub moderamine coercebat: noxias aũt penit⁹ expellebat. Tertio deũ offenderat ore vana loquẽdo: iõ satisfecit pedes xp̃i cũ deuotione osculãdo Greg. Ore supba dixerat: sed pedes dñi osculãs hec i redẽptoris sui vestigia figebat. Est aũt osculũ signum aliquãdo amoris sicut quando mater filiũ vel amicus osculatur amicum, aliquando vero osculũ est signuz reuerẽtie et deuotionis sicut quãdo osculat̃ man⁹ vel pedes põtificum. Aliquãdo est signũ pacis vel recõciliatiõis: sicut quãdo illi qui ad pacẽ veniũt mutuo se osculãtur. Aliquãdo autem osculũ est signũ fallacie et ꝓditionis: sicut legit̃. ij. Regũ. xx. De ioab qui osculans amasan ipsum occidit. Quantũ aũt ad ista quatuor signa quatuor persone ipsum osculate fuerunt. s. mr̃ sua in signũ amoris dicẽs illud Genes̃. xxvij. Da mihi osculũ fili mi. Illi igitur cũ maria osculantur qui dei et proximi more replentur Symeon vero osculatus est in signũ deuotionis. Et illi osculantur cuz symeone q̃ repleti sũt spirituali deuotiõe. Magdalena osculata est in signũ recõsiliationis: qz eum fuerat dei inimica: ideo osculabat̃ ad innuendũ ꝙ erat deo recõsiliata. Illi ergo cũ beata maria magdalena osculant̃: qui deo per penitentiã recõsiliant̃. Judas osculatus fuit in signũ ꝓditiõis. Illi igit̃ osculant̃ cum iuda, qui deum a corde suo expellũt et diabolũ introducũtur. Quarto offenderat deũ i vanis odoribus: ideo satisfecit pedes xp̃i vnguẽtis odoriferis vnguẽdo. Est aũt quadruplex vnguẽtũ quo deuz inunxit s. ꝯtritiõis deuotionis ꝯpassiõis odorifere opinionis. vnguẽto cõtritionis ipsum inunxit: quando lachrymis pedes ei⁹ rigauit. species hui⁹ vnguẽti sunt valde amare q̃ sunt cõsideratio peccatoꝝ que debent in mortariolo memorie sine cõsciẽtie recõdi pilo doloris conteri lachrymarũ abũdantia impinguari et igne amoris excoquĩ. Secũdo inunxit ipsum vnguento deuotionis que significatur per vnctionẽ capitis de

dulcis verba xpi que audierat sancta et exempla que viderat. Uel duo lapides erant timor et amor, ex quorum agitatione excutiebat ignem doloris quantum ad timorem et stilldesiderii ignem, quantum ad amorem. Quarto amor dei fecit in ea mentis vulnerationem. Fuit namque vulnerata sagitta doloris. Et hoc patet per lachrymas quas effudit, quia vt patet per Augu. Lachryme sunt testes doloris, huius quasi sagittis cor peccatoris vulneratur. Ps. Sagitte potentis acute. Sagitta amoris. vnde dicitur de ea. Amoris igne accensa ardebat desiderio. Sagitta diuini sermonis, quia iuxta pedes xpi stabat et verba illius attente audiebat. De ista sagitta dicitur Heb.iiij. Uiuus est sermo dei et efficax: et penetrabilior omni gladio ancipiti etc. Sagitta timoris. Ps. Configetimore carnes meas. Prima sagitta ipsius cor scindebat. Secunda mentem mundo diuidebat. Tertia omne peccatum vitare faciebat. iuxta quod p. dicitur. In corde meo abscondi eloquia tua vt non peccem tibi. Quarta omnem pctm sanie effundebat iuxta illud Eccli. i. Timor dni expellit pctm. Quinto amor dei fecit in ipsa mentis alienationem. De hoc ita dicit Origenes, loquens ad xpm dicens. Joseph posuit in monumento corpus tuum: Maria tibi pariter sepeliuit spm suum. Spus enim Marie magis erat in corpore tuo quam in corpore suo cumque requirebat corpus tuum requirebat pariter et spm suum: et perdidit corpus tuum perdidit et spm suum. Quid ergo est mirum si te nesciebat que non habebat spm quo scire debebat: non forsitan non te cognoscit: quia non erat in se sed propter te erat extra se. Sexto amor dei fecit in ea mentis inebriationem. Ebrietas namque presumit impossibilia, contemnit pericula, paruipendit et damna: quia igitur Maria spu sancto ebria erat, ideo impossibilia presumebat dicens. Domine, si tu sustulisti eum dicito mihi, et ego eum tollam. Non enim attendebat ponderositatem funeris: nec imbecillitatem mulieris. Hiero. Amemus xpm, et facile videbitur omne difficile. Ipsa etiam pericula contemnebat. Origenes. Joseph non fuit ausus tollere corpus tuum nisi de nocte, et nisi hoc peteret a pilato. Maria vero noctem non pertimescit nec etiam quemquam verentur sed audacter promittit: et ego eum tollam. O maria corpus si positum in domo principis esset sacerdotum vbi et princeps apostolorum timuit quid actura esses? Ego inquit eum tollam, ipsa damna temporalia paruipendebat. Nam vnguenta preciosa pedibus adhibebat modo super caput effundebat et modo totum corpus vngere volebat, puer. xij. Qui negligit damnum propter amicum iustus est.

¶ Sermo.cxc.

De eadem. Sermo quintus.

Remittuntur tibi pcta tua etc. In his verbis fit mentio de tribus scz de medico qui sanauit: cum dicitur. Remittuntur. De infirmo quem sanauit cum dicitur, tibi. De malo quem sanauit cum dicitur pcta tua. ¶ Circa primum notandum quod iste medicus tribus modis eam sanauit. s. medendo: trahendo et tangendo. Nam vidit cordis sui contritionem: non sibi dedit perfectam curationem. Unde phariseo. Uides hanc mulierem quasi diceret. Non vides sicut ego: quia si eam videres non iudicares. Dicitur autem quod animal linx radio suorum oculorum corpora opaca penetrat. Radius solaris terram penetrans aurum generat. Columba super aquam existens vmbram accipitris considerat et eius insidias vitat. Sic xps cor bte marie Magdalene suo respectu fundit penetrauit: et ad eius atritionem aspexit ideo aliam pniam non sibi iniunxit: quia vidit suam contritionem perfectam. Ipse etiam suo respectu in corde eius aurum sue gratie generauit, et aquam suarum lachrymarum considerans demones ab ea eiecit: vnde ad ista significanda tria verba dixit vnum. s. per quod eius fidem et contritionem aspexit cum dicit. Fides tua te saluam fecit. Aliud per quod omnia demonia. i. pcta ab ea eiecit cum dixit. Remittuntur tibi pcta tua. Aliud per quod ipsi gratiam suam tribuit: cum dixit. Uade in pace. Scdo sanauit eam trahendo. Traxit autem eam quinque funiculis. Primo sua amabili visione. In facie namque christi splendor diuinitatis relucebat, quo ad se peccatores trahebat. Hierony. Certe fulgor et maiestas diuinitatis occulta, qui etiam in humana facie relucebat: ex quo ad se videntes trahere poterat aspectu Hester. xv. Ualde

admirabilis dñe es tu: et facies tua plena est gratiarum. Secundo traxit eam potenti dignatione. Unde subdit. Hieronymus. Si enim in magnete lapide hec virtus esse dicitur vt annulos et festucas sibi copulet: quanto magis dominus omnium creaturarum ad se trahere poterat quos volebat. Tertio traxit eam interna inspiratione. Greg. in Homel. Quid amiramini fratres mariam venientem ad dominum suscipientem? Suscipientem dicam aut trahentem? Dicam melius trahentem et suscipientem: quia nimirum ipse etiam per penitentiam traxit intus qui per misericordiam suscepit: foris. Quarto traxit eam sua odorifera conuersatione. Canticorum primo. Trahe me post te. Curremus in odore vnguentorum tuorum. Bernardus. Omnino propter mansuetudinem que in te predicatur currimus: post te domine iesu audientes quod non spernis pauperem humilem peccatorem non abhorreas: non publicanum: non peccatricem mulierem confitentem. Quinto traxit eam sua ipsius deuota oratione: quam deuotam orationem Magdalena per lachrymas ostendebat. Orationes namque sunt quidam funiculi per quos deus nos ad se trahit. Unde dicit. Augustinus super. Joanne. Quem trahat et quem non trahat et quare istum trahit et illum non trahit: noli velle iudicare si non vis errare. Si non traheris ora vt traharis: et nemo potest ire ad deum nisi per predictos funiculos trahatur ad eum ideo dicitur. Joannis sexto. Nemo potest venire post me: nisi pater qui misit me traxerit eum. Tertio sanauit eam tangendo: id est se tangi permittendo: quia sicut dicitur. Luce sexto. Uirtus de illo exibat et sanabat omnes. Est autem virtus in verbis: in herbis: et in lapidibus. Christus enim est verbum quantum ad deitatem et herba quantum ad carnem: et lapis preciosus quantum ad vtrumque. s. naturam diuinam et humanam. Non fuit ergo mirum si fuit sanata que tangebat verbum tam preciosam et gloriosum cuius tactus habet virtutem immundandi. Eccl. viij. Sermo illius potestate plenus est herbam: id est carnem tam virtuosam que habet virtutem abluendi. Ps. Asperges me dñe ysopo et mundabor. ec. Lapidem preciosum qui habet totam virtutem viuificandi. j. Petri secundo. Ad quem accedentes lapidem viuum ec. Phariseus autem de isto tactu. Christum iudicabit. Petrus rauen. Erras phariseus sec lutum tangit solem: sed non immutat solem. Medicum tangentem vulnera a putredo non corrumpit. Judicem quis tangat reus maculare non potest. et vocat hic Christum solem medicum et iudicem. Magdalenam autem vocat lutum vulneratam: et ream. Sol igitur tangit lutum, et ipsum mutauit in aurum, quando dixit. Remittuntur tibi peccata tua. Uulnerata tetigit medicum: et recuperauit sanitatis effectum quando audiuit. Fides tua te saluam fecit. Rea tetigit iudicem et reportauit sententiam salutare: quando Christus sententiando dixit: propter quod dico. Remittuntur ei peccata multa. Secundo fit mentio de infirmo cum dicitur. tibi. s. peccatrici. Quamuis enim ista peccatrix fuerit multis peccatis erecta data tamen fuit miraculose curata: vt dicat deus illud Esa. xxi. Babylon dilecta mea dicit dominus posita est mihi in miraculum. In conspectu quidem hominum dicitur esse miraculum: quando aliquid fit contra solitum cursum inferioris nature: sicut quando ceci vident: claudi ambulant et huiusmodi similia. In conspectu angelorum dicitur esse miraculum quando aliquid fit contra cursum superioris glorie, sicut fuit quando vna mulier. s. virgo beata celos ascendit. In conspectu dei dicitur esse miraculum quando aliquid contra solitum cursum interioris gratie fit sicut quando paulum persecutorem virtus diuina tam subito mutauit. Uere igitur conuersio magdalene fuit miraculosa quia ibi fuit quiddam contra solitum cursum inferioris nature. s. quando tot lachrymas fudit quod pedes Christi lauit. Et quiddam quod fuit contra solitum cursum superioris glorie sicut quando ipsa adhuc in mortali corpore posita leuabatur in celum et angelorum gloria fruebatur. Fuit etiam quiddam contra solitum cursum interioris gratie. s. quando ipsam tam maximam peccatricem tam subito et tam perfecte conuertit. Roma. v. Ubi abundauit delictum superabundauit gratia. Tertio fit mentio de morbo. Et hoc tangitur cum dicitur. Peccata tua. Et quia ipsa peccata multa habuit, ideo multipliciter satisfecit. Primo per opera pietatis et misericordie, que maxime circa personam christi exhibuit. Nam ipsum christum induit bysso paritatis et purpura charitatis. puer.

vlti. Byssus ⁊ purpura indumētum eius. Ipsum xp̄m pauit. Joā.xj. Fecerūt aūt ei cenam .s. Martha ⁊ maria Magdalena. Chrystū in hospitio recepit. Luce.x. Intrauit in quoddā castellum iesus ⁊c. Ipsa christū in tribulatione positum visitauit Joā.xix. Stabat iuxta crucē iesu ⁊c. eius sepulture obsequiū ꝓbuit. Marci.xvj. Ubi ē. q emerūt aromata vt venientes vngerent iesum. Scd'o satisfecit ꝑ opera scilꝫ humilitatis ⁊ penitentie. Offenderat quidē Jesum in oculis, in capillis, in ore, ⁊ in vnguentis. Ideo in omnibus istis satisfecit. De oculis lachrymas emittēdo, capillis pedes tergēdo, pedes xp̄i osculando ⁊ vnguentis eos vngēdo. Gre. Quot in se habuit oblectamenta, tot in se reperit holocausta. Cōuertit ad virtutē cumulū numerū. Criminū: vt totū deo in penitētia seruiret quicquid deum in culpa cōtēpserat. Tertio satisfecit ꝑ opa liberalitatis ⁊ grē, Dedit ꝗdē xp̄o mun⁹ a corde cū dr̄ q̄r dilexit multū. Mun⁹ ab ore cū dr̄ Osculabat pedes ei⁹. Mun⁹ a manu cū dr̄ Unguēto vngebat. Mun⁹ ab obsequio cū dr̄. Et cepit rigare pedes ei⁹ ⁊c. Ista q̄tuor antiq̄ suis hospitib⁹ exhibebāt, q̄ tamē pharise⁹ xp̄o exhibere ꝯtēpsit. s. mun⁹ a corde q̄r recipiebāt eos ex charitate: sed istā charitatē pharise⁹ non habuit q̄r parū dilexit. Uñ est qd' dr̄. Cui aūt min⁹ dimittit min⁹ ip̄e diligit. Exhibebāt mun⁹ ab ore. s. osculum in signum securi hospitij. Sꝫ istud pharise⁹ nō habuit q̄r xp̄o osculū nō dedit. Unde dr̄. Osculū mih' nō dedisti. Pecauit ⁊c. Exhibebant mun⁹ a manu, quia vngebāt caput ad refrigeriū: sꝫ istud phariseus non fecit: q̄r caput christi non vnxit. Et exhibebant mun⁹ ab obsequio quia eius pedes lauabant ꝓ labore itineris: sed istud phariseus nō fecit q̄r pedes christi non lauit.

¶ Sermo.cxcj. De scō iacobo apl'o. ꝑ.s.

Occidit autē Jacobū fratrē ioānis gladio ⁊c. Actuū.xij. Nō solū mors beati iacobi fuit ꝓciosa: sed etiam vita ei⁹ fuit graciosa. Habuit eīm multa ꝓuilegia i vita i morte ⁊ post mortē. Nā i vita habuit corā deo magnā gratiā q̄tum ad demones magnā potētiā. Fuit eīm corā xp̄o valde gracios⁹: q̄r cū xp̄s habuit septuaginta duos discipulos si voluit facere gratiā .xij. ex illis iste fuit vnus de illis .xij. q̄ in apl'm est electus. Si voluit facere gratiā quatuor iste fuit vnus de illis quatuor sicut pꝫ Math.xiij. Ubi petro, andree, iacobo, ⁊ ioāni multa secreta reuelauit. Si voluit gratiā facere trib⁹: iste fuit vn⁹ de trib⁹: q̄r petrū, iacobū, ⁊ ioānē admisit ad suam transfigurationē ⁊ puelle resuscitationē. Si voluit facere gratiā duobus: iste fuit vn⁹ de duob⁹. Habebat nāq̄ christ⁹ duo nomina que apostolis imponere voluit, scꝫ petr⁹ ⁊ fili⁹ tonitrui. Sed vnū imposuit simoni: aliud vero iacobo ⁊ ioāni. Si voluit vni facere gratiā. Iste iacobus fuit ille vnus q̄ fuit primo inter apl'os q̄ in xp̄o passus fuit: primus etiā celos ascēdit: ⁊ in die annūciatiōis ⁊ passionis dn̄ice martyriū sustinuit. prout dr̄ Calixt⁹ papa. Scd'o ad demōes fuit multe potestatis. Nā sicut in legēda habetur demones valde timebāt sudariū suū ⁊ baculū suū: ⁊ suū incendiū ⁊ cubiculū sunꝫ. Scd'o habuit priuilegiū in morte scꝫ trāslationē miraculosam. Ibi eīm ostēdit miraculū in oībus elemētis scꝫ in aqua. Nā discipuli eius se mari exponētes sine regimine tranquillū mare habuerunt. ꝑs. In mari vie tue ⁊c. In aere q̄r vētus secūd⁹ eis fuit q̄ ad portū eos deduxit. ꝑs. Deduxit eos in portū volūtatis eorū. In terra quia cū in terra super vnū lapidē eum posuissent mox lapis cessit: ⁊ in sepulchrū se coaptauit. In igne quia draconem spirantē ignē discipuli qui portabāt corp⁹ per medium virtute crucis ipsum draconem sciderunt ⁊ ip̄m corp⁹ in reuerētia ⁊ honore habuerūt creature pure corporales sicut lapis de quo supra dictū ē. Creature etiam sensibiles sicut thauri indomiti vt in eius legēda hr̄. Creaturā etiā rationalis corp⁹ eius in reuerentia habuit: sicut pꝫ in lupa regina q̄ postmodū facta est agna. Intellectualis q̄r sicut dr̄ leo papa angelo duce discipuli corp⁹ eius in galiciā reduxerūt. Tertio habuit magnū priuilegiū post suā mortē, scꝫ remunerationē gloriosam ⁊ subuentionē quam vo-

ignorante tolerabile est: et pro consentiente reprehensibile: pro se autē vituperabile. Scđo in eis fuit temeritas in postulando. Aut enim petebant primatum terrenum aut celestem: si terrenum temerarium et fatuitas erat: qꝛ volebant dominari in mundo. Si celestē temeritas similiter erat: qꝛ sine meritis illud assequi volebāt. Dicit nāqꝫ Chry. ꝙ desiderare bonū opꝰ bonū est: qꝛ est nostre volūtatis et nostra merces. Desiderare autem primatū terrenū vanitas est. Desiderare vero primatū ecclesiasticū vanitas ꝛ fatuitas est qꝛ oportet ꝙ sit seruus subditoꝝ. Desiderare autē primatū celestē sine meritis temeritas est. Sed desiderare ipsū ex meritis precedētibꝰ ꝓuidētia est. Tertio fuit in eis firmitas in patiēdo cum dicunt possumus: ꝛ christus subiunxit: calicem quidem meum bibetis ꝛc. Bibit enim Johānes per mortificationē: per martyriū desideriū ꝛ afflictionē ꝛ per veneni sumptionē: per feruētis olei adustionem bibit Jacobus ꝑ carnis mortificationē ꝛ ꝯtrum ad desiderium volūtatis ꝛ ꝯtrꝫ ad effectū passionis. Tertio fit mētio de christo in quo etiā tria fuerūt. Primū est magna benignitas in respōdēdo. Chry. Benigne quidē eos reprehēdit. Nō enim dixit nō sedebitis ne duos confunderet: nec etiā dixit. Sedebitis ne ceteros irritaret matrē autem noluit reprehēdere propter simplicitatem: antiquitatē ꝛ maternum amorem. Secundo in christo fuit rectitudo zeli in reprehendēdo: cū dixit Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicē quē ego bibiturꝰ sum. Dicitur autem passio christi calix a calore: vel ſm Jsidorū. Calix dicitur a calō quod est lignū. Erat enim antiquitus vas ligneū in quo medicine calide amare propinabātur. Similiter ꝛ passio xp̄i fuit in ligno crucis propinata ꝛ fuit nostrarū infirmitatū sanatiua: fuit ex calore amoris facta ꝛ fuit christo valde amara. Tertio fuit in christo fidelitas in deferendo: qꝛ p̄ri detulit dicens. Non est meum dare vobis. Chryso. Nō est meum dare vobis quia non habeo illud a me: sed a patre: vel secūdū Rabanū. Nō est meū dare vobis si ne vestro merito ꝛ labore: vel ſcđm Remigiū. Nō est meū dare vobis talibꝰ: quales vos estis, scꝫ superbis sed humilibꝰ. Uel ſcđm Hieronymū. Non est meū dare vobis: ratione cognationis carnalis.

¶ Sermo.cxciiij. De eodē. Sermō .iiij.

Calicem quidē meum bibetis. Mat. xx. Deꝰ hꝫ tres calices in presenti et tres in futuro. In presenti quidē tres calices hꝫ. Quoꝝ primꝰ est balsamo plenꝰ, id est sp̄ū sctō. Et iste est calix innocētie: ī quo bibit xp̄s ꝟgo btā ꝛ oēs ap̄li in die pēthecostes. Inter quos ꝓcipui fuerūt isti duo scꝫ Jacobꝰ ꝛ Joānes. Bibūt etiā oēs pueri baptizati q̄ maptis malē innocētiā assequunt̄ de quo ī psal. dr̄ Ego aūt in innocentia mea ingressus sum. Scđs calix est plenꝰ absinthio ꝛ iste est calix pn̄ie. Qui ei amisit balsamū grē ꝛ inocētie: accedat ad calicē amare pn̄ie. Licet aūt sit absinthiū amarū. dꝫ tñ dulcorari ꝓpter celeste ꝓmiū. Mat. iiij. Agite pn̄iam: ecce absinthiū appropinquabit enim regnū celoꝝ, ecce ibi premiū. In isto calice nō bibit xp̄s nec btā virgo. Biberūt tñ oēs ap̄li in isto tp̄e passiōis xp̄i. Bibūt ēt oēs electi: iuxta illud Rom. iiij. Oēs peccauerūt et egēt glīa dei. Tertiꝰ calix plenꝰ sanguine rubicūdo. In isto bibit xp̄s. Joh. xviij. Calicē quē dedit mihi pater nō vis vt bibā illum? Biberunt oēs martyres. Apoc. vij. Lauerunt stolas suas ꝛ dealbauerūt eas in sanguine. Qui igit̄ amisit balsamū inocētie ꝛ abiecit absinthiū pn̄ie accedat ad tertiū calicē, scꝫ ad meritū passiōis dn̄ice. Ipse enim sanguis ꝛ mors christi: nos a pc̄is lauat ꝓ nobis aduocat ꝛ pro nobis orat. De istis tribꝰ legit̄. Heb. ix. Emūdabit ꝯsciētias nr̄as ꝛ hoc quo ad primū: ꝛ iō noui testamēti mediator est: quo ad ſcđm. Ut morte intercedente: quo ad tertiū. Scđo deus habuit tres calices post hanc vitā quoꝝ primꝰ est plenus vino mero: scđs est plenus vino mixto: tertiꝰ est plenꝰ fece. De quo triplici calice dr̄ in ꝑs. Calix in manu dn̄i vini meri plenꝰ mixto. Quedā enim aīe sunt q̄ statim dū a corporibus euolant celeste regnū attingūt: et isti bibūt de calice vini meri qꝛ recipiūt paradi

etitiā ꝛ celestē gl̄iā nec aliquā penā pur‑gatorij sentiunt: de isto potu dr̄ Cant.v. Bibite ꝛ inebriamini charissimi. Ebrie‑tas nāq̄ nō causat̄ ex vno haustu sed ex frequēti. Nō em̄ aīe sctōꝝ habēt vnum haustū scʒ fruitionē in cōtēplatione diui‑nitatis. Sed in die nouissimo resumpto corpore habebūt aliū. Et iō bibēt ꝛ reci‑bēt ꝛ ebrietatē tūc incurrēt. Angeli nāq̄ sunt amici: q2 deo intimo amore sunt con‑iuncti. Sancti vero sūt deo chari: q2 sunt ei cōiūcti ꝑ amorē. Et chariores: q2 sunt sibi nature cōformitate ꝓpinqui. Et cha‑rissimi: q2 ꝓcio charissimo redēpti. Ange‑li vero q̄ sunt amici bibūt quia ex cōtem‑platiōe diuinitatis suas delectatiōes ha‑buerūt. Hoīes vero ꝛ bibūt in cōtempla‑tione deitatis: ꝛ bibūt in cōtēplatione hu‑manitatis. Scḋo sunt quedā aīe q̄ nō sta‑tim euolāt: sed aliqua cremabilia secum portant. Isti bibūt in calice vini mixti ha‑bēt quidē gloriā: sed cū admixtione pe‑ne purgatorij de hac Esaie.j. Vinū tuum mixtū est aqua. In purgatorio q̄dē mul‑tiplex est mixtio, scʒ pena cū gr̄a: ꝛ securi‑tas cum timore. Securi q̄dē sunt de gl̄ia habēda sʒ semꝑ sunt in timore ne nimiū differat̄. Consolatio cū desolatione. ha‑bēt em̄ cōsolationē de tali securitate: et de angeloꝝ visione sed tñ desolationem habēt de pene acerbitate: ꝛ demonū ap‑paritione. Tertio sunt q̄dā aīe q̄ in infer‑no detinent̄. Et isti bibūt in calice pleno fece. In iferno q̄dē sunt feces oīm elemē‑torū ꝛ oīm rerū. Si quidē facto iudicio extremo renouabit̄ terra: ꝛ nouā formā assumet. Renouabit̄ aer ꝛ perpetuā clari‑tatē induet. Apoc.xxj. Vidi celū nouū et terrā nouā. Renouabit̄ aqua q2 chrystal‑linā formā accipiet. Vñ Apoc.vlt̄. Osten‑dit mihi fluuiū aque viue splendidū tan‑q̄ chrystallinū: oēs autē feces istoꝝ ele‑mentorū in latrinā infernalē ꝓijcientur. Ipse etiā ignis renouabit̄: q2 lux a calo‑re diuidet̄ tota lux transibit in regionem beatorū: ꝛ totus calor in regionē damna‑torum. Ibi etiā sunt feces oīm rerū. Naʒ in presenti vita nō sunt bona pura sʒ mix‑ta. Fex em̄ vite est mors ꝛ fex sanitatis est infirmitas. Fex gaudij est dolor ꝛ tri‑sticia. Fex lucis est tenebra. Deus igitur tunc totū vinū lauat de fece. Vinū purum scʒ vitam, sanitatem gaudium et lucem ponet in cellario celesti. Feces autem scʒ mortem: infirmitatem, dolorem: et tene‑bras ponet in cloaca ifernali. Et istas fe‑ces damnati semꝑ bibent. Esaie.lj. vsq̄ ad fundum calicis saporis bibisti ꝛ epo‑tasti vsq̄ ad feces.

¶ Sermo.cxciiij. De sancto petro ad vincula. Sermo primus.

Dirupisti do‑mine vincula mea ꝛc. Qua‑druplex beneficiū ꝛ opus mi‑rabile quod deus fecit de quo multipliciter sibi re‑gratiat̄ hodie eccl̄ia representat. Primū est opus mire gr̄e qḋ fecit in gratiosa pe‑tri de carcere liberatiōe: qḋ notat̄ cū di‑cit̄. Dirupisti vincula ꝛc. Que q̄dē libera‑tio fiebat ꝑ duo scʒ ꝑ suffragia orationū Act.xij. Oratio autē fiebat ab ecclesia si‑ne intermissione ad deū pro eo. Que qui‑dem orationes meruerūt exaudiri q2 fie‑bant a dignis et a multis: q2 dicit̄ ab ec‑clesia: ꝛ quia fiebāt pro digno scʒ ꝓ bea‑to petro: ꝛ quia fiebant cū instantia: ideo dicit̄ sine intermissione: ꝛ quia fiebāt pro re vtili ꝛ honesta scʒ liberatiōe beati pe‑tri. Secundo fiebat angelico ministerio: angelus enim lucem sibi tribuit ꝛ ipsum velociter surgere fecit: ꝛ cathenas de eius manibus soluit: per q̄ datur intelligi q̄ ille q̄ est in carcere diaboli hʒ intelligen‑tiā obtenebratā: sʒ angelus ipsam illumi‑nat ꝑ fidē: habet affectiuā ad terrā incli‑natā: sed ipsaʒ angelus eleuat ad amorē. Hʒ operatiuā alligatā: sʒ angelus ipsam soluit ad meritoriā opationeʒ. Scḋm est opus mire mīe ꝑ qḋ filiā ꝓncipis bo‑nam beati petri osculantē sanauit ꝛ alexādrū papā a vinculis liberauit qḋ notat̄ cum dr̄. Tibi sacrificabo hostiam laudis. Et quanta dei mīa q̄ ēt sctōꝝ supplicia red‑dit venerabilia ꝛ gl̄iosa. Sanauit q̄dem beatus petrus ꝑ v̄ba sua. Act.ix. Enea sanet te dn̄s n̄r iesus xp̄s: ꝑ vestimēta sua. Act.xix. Afferebant semicinctia ꝛc. Per vmbrā suā. Act.v. Per baculū suū sicut resuscitauit martinianuʒ. Per supplicia sua sicut istā puellā sanat quotidie ꝑ me

vita ꝛ ossa sua. Tertiū est opus mire sa-
piētie quod notatur cum dicit Et nomē
dn̄i inuocabo. Sapientia eniȝ dei hodie
apparuit qꝛ de malis bona elicere sciuit.
Diabolus qđē ꝑ quatuoꝛ modos deci-
pere conatꝰ est. pꝛimo ꝑ vani cultꝰ super
stionem. Romani enim ad honorē augu
sti imperatoꝛis festuȝ solēniter faciebāt:
sed ex isto malo deus sciuit elicere bonū
qꝛ festum superstitionis cōuertit in festū de
uotionis: ꝛ quod fiebat principi dānato
post modū est factū aplōꝝ principi pe-
tro: secūdo per simulatā religionē. Dia-
bolus enim in specie moysi iudeis appa
ruit ꝛ supra magnum montē iuxta mare
ducens plurimos necauit. Sed de isto
malo deus bōa extraxit: quia ceteri hoc
videntes ad fidē cōuersi sunt. Tertio ꝑ
terribilis monstri apparitionem: qꝛ dia-
bolus in specie draconis apparuit: sed
istud deus in bonū ꝯuertit: quia sanctus
Donatꝰ in os eius expuit: ꝛ ille mox cre
puit. Quarto ꝑ oppressionē: quia diabo-
lus quedā inuasit ꝛ coram omnibus ve-
xauit: sed istud deus in bonuȝ conuertit:
quia mox vt catena beati petri collo eiꝰ
imposita fuit diabolꝰ abscessit. Quarto
ostendit corpus mire potentie quando
claues petro cōcessit quod notat cū dici-
tur. Uota mea reddam in conspectu po-
puli eius ꝛc. Dedit enim dn̄s beato pe-
tro potestatē in celo vt ianuam celi clau-
dat ꝛ aperiat: ideo dixit. Tibi dabo cla-
ues. In mundo vt scȝ in eo liget ꝛ soluat:
ideo dixit. Quodcūq; ligaueris sup ter-
rā erit ligatū ꝛ in celis: ꝛ quodcunq; sol-
ueris sup terrā erit solutum et in celis ꝛc.
In inferno vt scȝ diabolꝰ ecclesie nō pre-
ualeat. Et ideo dixit. Poꝛte inferni nō ꝓ-
ualebunt aduersus eam. In purgatoꝛio
vt eccl̄ie suffragia ibi valeāt: nō dixit. Et
quodcūq; solueris sup terrā: qꝛ scđȝ quos-
dam purgatoꝛiū in terra esse opinatur.

Sermo.cxcv. De eodē Sermo.ij.

Beatꝰ es simon

bariona: qꝛ caro et sanguis
nō reuelauit tibi ꝛc. In quoli-
bet ꝑlato requiruntur quatuoꝛ
que in beato petro fuerunt, scilicet vita,
sapientia, constantia: ꝛ autoꝛitas rite col
lata. Perfectio autem vite notatur: cum
dicit Beatus es. Licet enim plena beati-
tudo sit in patria: est tamen aliqua beati
tudo in via. Nam scđm Augu. in libro de
vita btā. Ad plenā beatitudinem tria re
quiruntur, scȝ completa voluntas: volū
tatis sanctitas: desiderioꝛum satietas.
Et in his omnibus plena securitas. Ha-
bent quidem sancti in presenti quodam-
modo voluntatem completaȝ. Sicut eīm
ipsi faciunt voluntatē dei. Ps. In lege do
mini voluntas eius: sic ꝛ deus fecit volū
tatem ipsoꝝ. Ps. Uoluntatem timentiuȝ
se faciet. Habēt sanctitatem voluntatis.
Dicit eīm Aug. q̄ btūs est q̄ habet q̄cq̄d
vult ꝛ nihil mali vult. In sctīs viris volū
tas eoꝛuȝ est in bonis ꝛ de bonis. Ps. In
mandatis eius volet nimis. Habēt quos-
dammodo desiderioꝛum satietatē quia
habendo deum habent desiderium com
pletum: vnde dixit philippus. Joh. xiiij.
Dn̄e ostēde nobis patrē ꝛ sufficit nobis.
Aug. Nimis est auarꝰ cui nō sufficit deꝰ: ꝛ
habent securitatem quā habebat aplūs.
Rom. viij. Certus sum eniȝ q̄ neq; mors
neq; vita ꝛc. Scđo necessariū est p̄lato
diuina sapientia: quod notatur cum dici-
tur Caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi ꝛc.
Est nanq; quedam sapientia carnis: que-
dam sanguinitas: quedam patris celes-
tis. Sapientia carnis est appetitus sen-
sualitatis. Non est autem credēdū eius
magisterio: qꝛ falsus ꝓpheta est. Thre-
no. ij. Prophete tui viderūt tibi falsa et
stulta. Nec est standū iudicio eius: qꝛ fal
sus iudex est. Joh. viij. Uos secundū car
nem iudicatis ꝛc. Nec seruāda dicta eiꝰ
quia insipiēs medicus est. Romano. viij.
Si secūdum carnē vixeritis moꝛiemini.
Nec habendus comitatus eiꝰ qꝛ ꝑceps
dux est. Ibidē. Nihil damnatiōis est his
qui nō secūdum carnē ambulāt. Nec sūt
querende diuitie eius qꝛ vilis negocia-
toꝛ est: pꝛime Coꝛinthioꝝ. xv. Caro ꝛ san
guis regnū dei nō possidebūt. Sapiētia
sanguinis affectus ꝓpinquitatis. Et illa
similiter nō est sequenda maxime in tri-
bus. s. ꝛ bonoꝝ tēpoꝛaliū distributiōe vbi
seruāda ē regula q̄ ht̄. Lu. vj. Quod supest
date elecemosynā. Nō edificate primoꝝ
lata palatia. In beneficioꝝ ecclasticoꝝ

collatione vbi seruanda est regula q̃ ha
bet. Eccli. xij. Benefac iusto. s. pauperi
clerico ⁊ bono, ⁊ ne dederis impio. s. ma
lo propinquo. In sacramentorũ dispẽsa
tione vbi seruanda est regula q̃ hr̃ Mat.
x. Gratis accepistis: grat̃ ſ date. Tertia
est sapia pr̃is ce estis quam habuit pe-
trus, ⁊ ista sapia beatificat. vñ premittit.
Beat⁹ es symon bario. ⁊c. Uere eim beati
ficat, q: ista fides trãscẽdit omnẽ sensuz.
Hebre. x. Fides est substantia speranda
rũ rerum argumẽtũ non apparẽtiũ. Trã
scẽdit intellectuz humanũ. ij. Cor. x. In
captiuitatẽ redigẽtes oẽm intellectũ in
obsequiũ xp̃i. Trãscẽdit intellectũ ange
licum: de hoc Dioñ. Jesus scõm nos diui
na cõpositio ⁊ ineffabilis est omni verbo
⁊ incognita omni mẽti ⁊ ipsi prio)dignis
simorũ angelorũ. Transcendit nature
cursum q: est operatrix miraculorũ. Mar
ci. ix. Si põt credere: oĩa possibilia sunt
credenti. Trãscẽdit oẽm mundi princi-
patũ Heb. xj. Sancti perfidẽ vicerũt re
gna ⁊c. Tertio necessaria est prelato cõ-
stãtia, hec aũt cõstãtia maxime cõsistit in
delinquẽtiũ correctione ⁊ reprehensiõe,
⁊ ista cõstãtia sm̃ Greg. dz habere discre
tionẽ maturitatẽ ⁊ fortitudinem. vñ dr̃ su
per illud. Eze. j. plãta pedis vituli. s. ma
ture incedens fortis ⁊ diuisa: q: vnusq̃s-
q̃ prelatus ⁊ veneratione hz in maturi-
tate ⁊ fortitudinem in opere ⁊ diuisionẽ
vngule in discretione prelat⁹ quidem
dz esse discret⁹ i discreta culparũ exami
natione maturus in examinatorum ma-
tura põderatiõe ⁊ fortis in potenti puni-
tione. Quarto necessaria est p̃lato aucto
ritas rite collata quod notat dũ dicit, ti
bi dabo claues regni celorũ. Circa tria
q̃ sunt tria videnda. primo a quo sunt
iste. s. claues q: xp̃o. Xp̃s nãq̃ hz tria ge
nera clauiũ. s. claues ifernalis iusticie. Et
istas claues nulli dedit, sz ea sibi retinuit.
Apo. j. habeo claues mortis ⁊ iferni, hz
claues celestis curie. Et istas nõ dedit oi
bus sz solũ sacerdotibus ⁊ prelatis que
sm̃ Hiere. sunt scia ⁊ potẽtia discernẽdi,
qua scientia seu potẽtia precedente sa-
cerdos dz dignos recipere: ⁊ indignos
a regno excludere, hz claues fidei catho
lice, ⁊ istas cõmunicat omnibus. Ambr.
Clauem petri fidem dixerim per quam
aperuit. penetrauit inferna maria calca-
uit. Arbitror illaz clauẽ duodecim artifi
cum operatione conflatã. Duodecim eñ
apostolorũ symbolo fides sancta concẽ
pta est. Scdo videdũ est cui dat q: pe-
tro. soli eñ sacerdotes hñt istas claues.
vere enim boni sacerdotes iurisdictionẽ
habẽt vere ⁊ digne ⁊ cõplete. Tertio vi
dendũ est ad q̃d dant iste claues. s. ad li
gandũ ⁊ soluẽdũ. Est aũt vinculũ culpe
pene eterne ⁊ pnie, Sacerdos igit põt li
gare ⁊ soluere vinculũ pnie. Soluit autẽ
de⁹ ⁊ ligat vincula pene eterne ⁊ culpe.

¶ Sermo. cxcvj. De inuentione sancti Stephani. Sermo. j.

Statuisti ver
ba tua que locutus es in
manibus puerorũ tuorũ ⁊
pphetarũ vt transferen-
tur ossa regum nostrorum
⁊ ossa patrum nostrorum de loco suo ⁊c.
Baruch. ij. Inuẽtio siue trãslatio corpo
ris beati stephani prothomartyris com
mendabilis est quadrupliciter. Primo
ex pte illius a quo facta est, scilicet chri
sti cum dicit. Statuisti ver ba tua. Ipse
enim verba que locutus est de trãslatio-
ne beati stephani loquendo statuit. i. fir-
ma ⁊ recta fecit. Quod patet: quia ipsa
reuelatio nõ fuit vana sed triplici appa-
ritione firmata. Sicut enim in ore duorũ
vel trĩũ testium stat omne verbum. Et si
cut in tribus diebus experitur omne fa-
ctum sic ⁊ in tribus reuelationibus reue
latur omne verbum. Non enim erat hu
iusmodi relatio seu inuentio fantastica
sed: cõgruis similitudinib⁹ demõstrata.
Ostẽdit eñ gamaliel luciano tres cala-
tos aureos: ⁊ vnũ plenũ rosis rubẽtib⁹
qui significabat reliquias beati stepha-
ni qui fuit aure⁹ per charitatem ⁊ incor
ruptionem carnis: ⁊ roseus per sangui-
nis effusionem. Alij duo erãt pleni rosis
albis ⁊ significabãt reliquias gamalie-
lis ⁊ nicodemi qui fuerunt aurei per cha
ritatem. ⁊ albi per intentionis puritatẽ.
Alium etiam ostendit argenteum ⁊ cro-
co plenum ⁊ significabat reliquias filij
nicodemi qui fuerat tanq̃ mũdus argẽtus
per

per virginitatē. Croce⁹ aūt color dicit̄ esse medius inter albū ⁊ rubeū: q̄ʒ ipse cū cādore virginitatis habuit albedinē pure intētionis ⁊ rubedinē charitatis. Scđo cōmēdabilis est ex parte illorū p quos facta est cū d̄r. Que locut⁹ es in manib⁹ puerorum tuorū ⁊ prophetarū.i.nicodemi ⁊ gamalielis ⁊ luciani q̄ fuerūt pueri ꝑpter puritatē, simplicitatem ⁊ humilitatē, Ista enim tria disponūt hoīes ad suscipiendū diuinas reuelationes.s. puritas. Prouer.xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ⁊c. Simplicitas. Prouē.iij. Cū simplicib⁹ sermocinatio ei⁹ ⁊ humilitas ps. Intellectum dat paruulis, fuerūt etiā ꝑphete quod patet in gamaliele qui manifestauit multa preterita, sicut suam confessionē: ⁊ stephani passionem presentia occulta sicut ossa in terre visceribus occulta ⁊ futura sicut vbertatem venturaʒ. tertio cōmēdabilis est ex parte illorū q̄ fuerunt ⁊ reges, ⁊ patres, sic inuocantur in auctoritate premissa. Fuerūt enim reges nō tyrāni. Tyrannū enim tria faciūt s. ambitio dn̄andi: cupiditas lucrādi ⁊ crudelitas seuiēdi. Ipsi aūt non fuerūt tyrāni sed reges q̄ non fuerūt ambitiosi nec cupidi nec crudeles: sed misericordes ⁊ pij fuerūt etiā p̄res, q̄ nos genuerunt p euangelicā eruditionē. j. Corin.iiij. Naʒ in xp̄o iesu per euangelium ego vos genui. per exempli exhibitionē. Ephe.v. Imitatores dei estote sicut filij charissimi, p deuotā orationem sicut stephanus beatū paulū genuit: q̄ ipsum sua orōne cōuertit. Quarto est cōmēdabilis ꝑpter causam ex qua fiebat.s. in loco hūilitate bant: ⁊ ideo ad locū digniorē trāsferendi erāt, quod notat̄ cū d̄r. Trāsferentur de loco suo. Notādū aūt q̄ triplex trāslatio facta est de corpore beati stephani, Prima fuit de loco despecto ad monteʒ syon: sicut hodie: vbi ostendit̄ q̄nti sit meriti apud deū. Quia suis meritis impetrauit bona tp̄alia: q̄ cū prius magna sterilitas esset ipsa die pluuia magna descendit ⁊ terra fecūdauit ⁊ abūdātiā magnā fecit. Impetrauit etiā bona corporalia: q̄ suis meritis precedētib⁹ septuaginta tres hoīes a diuersis lāguorib⁹ fuerūt liberati. Impetrauit bona spiritualia, scʒ dei indulgentiā ⁊ gratiā. Un̄ dicit gamaliel luciano. Aperi nobis vt p nos aperiat deus hostiū clementie sue in hoc mūdo. Secunda trāslatio fuit de mōte syon in constantinopolim vbi illi qui transferebant obuios habuerunt demones angelos ⁊ stephanū. Demones q̄dā deflebāt sua incendia dicentes. Ue nobis q̄ protomartyr stephan⁹ trāsit diro nos ꝑ verberans igne. Angeli affuerunt cū celesti melodia. Angeli enim sup eius corp⁹ celestes decantare laudes auditi sunt. Stephan⁹ pulsans pericula.s. maris, tempestatem. Apparuit enim eis dicēs. Ego sum nolite timere. Et sic tranquillitatē magnā fecit. Tertia trāslatio fuit de cōstātinopoli romam. Quā quidē quatuor cōmēdabileʒ fecerunt. Primū est beneficiū collatum: q̄ filia theodosij fuit a demone liberata Poterat nāq̄ dicere theodosi⁹ stephano Filia mea a demone vexatur, ⁊ poterat stephan⁹ respōdere. Ego veniā scilicet romā ⁊ curabo eā. Secundum est stupēdum prodigium. Nam cum ad quādam ecclesiam portaret̄ vectores sub sistunt nec vltra progredi possunt. Aliud aūt prodigiū fuit, q̄ cum corpus laurētij loco stephani greci accipere vellēt amētes sunt effecti: ⁊ postea mortui sunt Tertiuʒ gratie cōsortium q̄ corpus laurētij in lat⁹ se conuertit: ⁊ mediū sepulchrū vacuum stephano dereliquit. Eccl.iiij. Melius est duos simul esse q̄ vnum. Quartum est celeste oraculū. Clauso enim sepulchro audite sunt voces angelorū dicētiū. O felix roma q̄ corpus laurētij hyspani ⁊ stephani hierosolimitani gl'iosa ⁊ veneranda pignora vno claudis mausoleo.

¶ Sermo. cxcvij. De eodē sermo. ij.

Cum esset stephanus plen⁹ spiritusancto intendēs in celum ⁊c. Act.vij. Olim in terra fuit vanitas vacuitas ⁊ tenebrositas. Gene.j. Terrā aūt erat inanis, ecce q̄nta vanitas, ⁊ vacua, ecce q̄nta vacuitas ⁊ tenebre erāt sup faciē abissi. Ecce q̄nta tenebrositas sʒ d̄r Eccli.xvj. Post hec de⁹ aspexit i terrā: ⁊ impleuit eā bonis suis. Et iste respectus

maxime apparuit in beato stephano qui
nō hūit vacuitatē: sed spūssancti plenitu
dinē. Nec etiā dilexit terrena s vanitates
sꝫ celestes amenitates adamauit: nec ha
buit aliquā tenebrositatē sꝫ diuinā chari
tatē. Ab his ergo p̄missis verbis cōmen
datur. Et primo a gratie plenitudine cū
dicit, cū esset plen⁹ spiritusancto ⁊c. fuit
aūt maxime plen⁹ grā ⁊ fortitudine, vñ
premittit stephan⁹ plen⁹ grā ⁊c. Ista aūt
grā fuit charitas que est caput oīm grā
rū que in eo tāta fuit ꝙ pro illis q̄ ipm la
pidabāt deū exhorabat. Fulgētius com
mendat deo inimicos qñ alius obliuisci
poterat etiā suos charissimos. Bern. Ui
cit in eo sensum corporee passionis affe
ctus interne cōpassionis: vt illoꝝ scelera
magis plāgeret ꝙ ꝓpria vulnera. Fuit
etiā plen⁹ fortitudine: qꝛ fortiter pugna
uit ⁊ vicit: ⁊ hoc fecit auxilio xp̄i. q̄ cum
ipso semꝑ erat. ps. Cū ipso sum in tribu
latiōe eripiā eū ⁊ glorificabo ⁊c. Qđ pa
tet ex multis. Primo ex imperterrito ser
mone: cū dr̄. Dura ceruice ⁊ incircumcisi
cordib⁹ ⁊ aurib⁹. Mat. xiij. Nō eñ vos
estis loquētes sed spūssanct⁹. Scđo ex
importabili passione Job. vj. Que nāq̄
est fortitudo mea vt sustineā, nec fortitu
do lapidū fortitudo mea, nec caro mea
enea est. Uirtute aūt dei stephan⁹ fuit for
tior lapide: qꝛ ꝑcuss⁹ fract⁹ nō fuit ⁊ fuit
fortior ere: qꝛ ꝑcussus non murmurauit.
Tertio ex miraculosa operatione, tanta
eñ prodigia ⁊ signa facere nō potuisset
nisi deus cū ipso fuisset. Joā. iij. Nemo
eñ potest hec signa facere que tu facis
nisi fuerit de⁹ cum eo. Quarto ex taꝫ dif
ficilimi inimicorū suorum dilectiōe, in hoc
ꝙ pro persecutoribus suis ⁊ ipsum affli
gētibus deū exorauit. Est nanq̄ manife
stum ꝙ deus cū eo fuit qui sibi tantam pa
tientiā dedit ꝙ etiā seipm superauit. Pro
uer. xvj. Melior est patiens viro forti ⁊c.
Quinto ex tanta diuine sapiētie illustra
tione: qꝛ non poterant resistere sapientie
⁊ spiritui qui loquebatur. Secūdo cōmē
datur a celesti cōuersatione quod tangit
ibi cū dicit. Intendēs in celū. Stephan⁹
eñ libenter corde cōuersabatur in celo
nō in mundo: sciens ꝙ mūd⁹ trāsit: ⁊ ꝙ
tū ad diuitias delicias ⁊ honores. j. Jo.
ij. Oē qđ est in mundo cōcupiscētia car
nis est, ⁊ cōcupiscētia oculorū aut supbia
vite. Mūdus trāsit ⁊ cōcupiscentia eius
Qui igit adheret istis translatoriis ipse
postmodū triplicē transitum faciet. Pri
mo nāq̄ transit de culpa in culpā. Sap.
ij. Uino precioso ⁊ vnguento nos imple
mus nullū pratū sit quod nō pertrāseat
luxuria nostra. Greg. Pctm̄ quod ꝑ peni
tentiā non diluitur: mox suo pondere ad
aliud trahit. Scđo de culpa i penā, ⁊ hoc
dupliciter. Uel in penā presentem de qua
dicit Ro. j. Tradidit illos deus in passio
nes ignominie ecce culpa ⁊ mercedē quā
oportuit erroris sui i semetipsis recipiē
tes ecce pena. Et sicut nō ꝓbauerūt deū
hr̄e in notitia ecce culpa. Tradidit illos
de⁹ i reprobū sensum ecce pena, vel ꝙtū
ad penā futurā. Job. xxj. Tenēt timpa
num ⁊ citharā ecce culpa ⁊ in pūcto ad
infernū descendūt, ecce pena eterna. Ter
tio de pena in penā. Job. xxiiij. Trāseāt
ab aquis niuium in calorē nimiū. Tertio
cōmendat a diuina reuelatione: qđ nota
tur cū dr̄. Ecce video celos apertos ⁊c.
Uidēdo aūt celos apertos vidit locū fa
cilem ad ingrediēdū, securum ⁊ amenū
ad inhabitandū. Olim erat celū clau
sum, ⁊ idō tūc impossibilis erat introitus.
Sed mō celū est apertū, ⁊ ideo omnes in
trare possunt vñ ps. Aperite mihi portas
iustitie ingressus i eas cōfitebor dño
⁊c. Est locus secur⁹. Mūdus aūt non est
secur⁹ ꝓpter peruersitatē hoim nec aer
ꝓpter inhabitationē demonū: nec para
disus terrestris ꝓpter ignē ⁊ gladiū. Sꝫ
ibi. s. in celo, nec peruersitas hoiꝫ pōt at
tingere, nec malicia demonū ibi pōt per
uenire, nec ignis seu gladi⁹ ibi deseruire.
Luc. xvj. Inter nos ⁊ vos chaos magnū
firmatum est vt hi q̄ volūt hinc transire
ad vos nō possunt neq̄ inde huc trāsme
re. Est etiā locus amen⁹. Tria autē sunt
ſm Aug. que domū faciūt amenam, scꝫ
quando dom⁹ parib⁹ est disposita mem
bris: ampla ⁊ lucida. Sic i celo sunt mul
ta loca. i. diuersa merita q̄ tñ sunt paria:
qꝛ ſꝫ Aug. i dispari claritate erit par gau
diū. Est etiā valde amplū Baruch. iij. O
israel ꝙ magna est domus dei et ingēs lo
cus possessionis eius. Est etiam lucidam

ypoca.xxj. Claritas dei illuminabit il- l. m ⁊ lucerna eius est agnus.

¶ Sermo.cccviij. De scto Dnico. Ser. j.

Quasi stella matutina in medio nebule ⁊ quasi luna plena i diebus suis lucet ⁊ quasi sol refulgens sic ille refulsit in templo dei. Eccli.l. j. celum spuale sunt viri sancti, in quibus deus per gratiã requiescit, peccatores aũt sunt terra quos deus pedibus suis cõculcat dũ eos inflexibili iustitia comprimit. Esa.lxvj. Celum mihi sedes est, terra aũt scabellũ pedũ meorũ: beat⁹ dominicus fuit celum, ⁊ ideo i ipo fuerunt planete dei scilicet stella matutina: sol: ⁊ luna. In verbis ergo premissis assimilatur stelle matutine radianti lune plene lucenti: ⁊ soli refulgẽti. Stella matutina est lucifer q̃ quidem est calidus: humidus: iocundus: ⁊ solis nuncius. Sic beatus dominic⁹ fuit calid⁹ per feruentem zelũ, vnde dicit̃ de eo. Uerba eius ardebant vt facule: qꝛ in spiritu venerat ⁊ virtute helie. Eccli.xlviij. verba eius quasi facule ardebãt. Dicunt̃ autem verba sanctorũ ignita triplici de causa sm Amb. super ps. Beati immaculati. Tum qꝛ mundãt. Tũ qꝛ inflãmãt. Tũ qꝛ illuminant. Sic verba beati dnici habuerũt virtutẽ mundãdi: inflãmãdi: ⁊ illuminãdi: ideo viso de ipso apparuit in spẽ catuli: facule: ⁊ stelle. Nam instar catuli habuit linguã medicinalẽ per quam mundabat saniẽ culpe ⁊ peccatorũ. Instar facule inflammabat torporez negligentie. Instar stelle illuminabat tenebras ignorantie, scdo fuit humidus per lachrymarũ effusionẽ, vnde de eo dꝛ q̃ de suis oculis quasi quendã fontẽ effecerat lachrymarum, de isto fonte procedebant aque amare dulces calide ⁊ frigide aque amare sicut lachryme cõpunctionis que fundunt̃ p peccatis proprijs. Judith. viij. Indulgentiã ei⁹ fusis lachrymis postulemus. Et q̃uis beatus dnicus peccata talia nõ haberet. Adeo tñ per clemẽtã penitẽtie se macerabat acsi talia haberet. Aq̃ vo dulces sunt lachryme deuotiõis q̃ fundunt̃ pro celestib⁹ desiderijs Istas habuit beat⁹ dnicus q̃ in oroñe sepe flere consueuit, vnde de eo dꝛ. Crebros adiungẽs sedulis fletus orationibus. Aque calide sunt lachryme cõpassionis q̃ fundunt̃ pro miserijs alienis. Et dicunt̃ calide: qꝛ nõ fundunt̃ nisi a corde fraterna charitate inflãmato. Juxta illud.ij. Cor.xj. Quis scãdalizat̃ ⁊ ego nõ vror. Istas lachrymas hũit beatus dnic⁹ de quo dicit̃ q̃ de⁹ sibi specialẽ gratiã contulerat flere pro pctõribus miseris ⁊ afflictis. Aq̃ frigide sunt lachryme lamentatiõis q̃ fundunt̃ pro incolatu presentis miserie. Uñ ps. Heu mihi qꝛ incolat⁹ meus prolongat⁹ est ⁊c. Sancti eñ viri multas patiunt̃ tribulationes sed refrigerium magnũ habent p lachrymarum effusiones ps. Trãsiuimus p ignẽ ⁊ aquã ⁊ deduxisti nos in refrigeriũ. Hier.vj. Inuenietis refrigeriũ aiabus vestris. Tertio fuit iocũd⁹ ⁊ hoc in mente per cõsciẽtie serenitatẽ. Prouẽ.xv. Secura mẽs quasi iuge cõuiuiũ. In facie p vultus alacritatẽ, vt ibidẽ. Cor gaudẽs exhilarat faciẽ in sermone per exortatiõis alacritatẽ, ⁊ sinceritatẽ. In conuersatione per amicabilitatẽ. Prouẽ.xviij. Uir amicabilis ad societatẽ magis amicus erit, q̃ frater. Et propter istã quadruplicẽ iocunditatem põt dici de eo quod dꝛ de dño. Esay.liij. Non clamabit. s. per impatientiam: quia habuit exhortatiõis alacritatẽ. Calamũ conquassatũ non conteret: quia habuit cõuersation s cõitatẽ, nõ erit tristis quia habuit cõsciẽtie serenitatẽ: neq3 turbulẽtus: qꝛ habuit vultus alacritatẽ. Quarto solis iustitie q̃ christi est preco siue nuncius. Sicut eñ beatus Joannes baptista pnũciauit aduentũ christi: sic ⁊ iste vicinum creditur preuenisse iudiciũ. Luc. xiiij. Misit seruum suum. i. ordinem pdicatorũ: vt exponit Greg. Hora cene idest in fine seculi. Missus est ergo in extremo tẽpore quia sicut dꝛ. j. Cor.x. Nos sum⁹ in quos fines seculoꝝ deuenerũt. Miss⁹ est ab extremiẽ terre. i. de finib⁹ hyspanie Esa.xlix. Ab extremis terre idest a lõginquis ego vocaui te ⁊c. Missus est vsq3 ad extremũ terre ps. In omnem terram exiuit sonus eorũ et in fines orbis terre verba coꝝ. Esa.xlix. Dedi te in lucez gẽs

glum:vt sis salus mea vsq; ad extremum
terre missus est pro extremo fine.i.prose
quēdo ipsum deum.qui sicut dicit beatꝰ
Aug.est finis desideriorū nostrorū qui si
ne fine videbitur sine fastidio amabitur si
ne fatigatione laudabitur. Scđo assimi-
latur lune plene.Quādo aūt luna est ple
na tūc hꝫ quadruplicē plenitudinē scili-
cet plenitudiē lucis in corpore, virtutis
in operatiōe forme specie,⁊ imaginis im
pressē.Sic beatus Dominicꝰ habuit ple
nitudinem lucis in corpore.id est diuine
sapientie in mente. Est autem triplex sa-
pientia sicut dicit. Augu.in libro de quā-
titate anime scilicet nociua que est sapiē
tia mundana.superflua q̄ est philosophi
ca,et necessaria q̄ est diuina. Habere igiẗ
sapientiam nociuam est esse lunā vacuā.
Habere sapientiā philosophicā:est esse
lunam semiplenā.Habere vero sapiētiā
diuinā est esse lunā plenam. Beatꝰ Domi
nicus non fuit luna vacua:quia sapiētiaꝫ
mundanā abhorruit:nec fuit luna semi-
plena:quia sapientiam philosophicam
contēpsit:sed fuit luna plena quia sapiē-
tiaꝫ diuinā dilexit Secundo dicitur luna
plena:qꝛ habuit plenitudinem virtutis
in operatione.In homine sūt intellectus
affectus,⁊effectu. Illi ergo sunt luna va
cua qui habent intelletum vacuū dei co-
gitatione: affectū dei amore et effectum
bonā operationē.Illi vero sunt luna se-
miplena q̇ habēt fidē:sꝫ nō habēt amo
rem nec operationē. Beatus vero Dñicꝰ
fuit luna plena:quia habuit intellectum
illuminatū per fidē.effectum inflāmatuꝫ
per amorem:⁊ effectum informatum per
bona n operationē. Tertio dicitur luna
plena:quia habuit plēitudinē forme spe
ciee.id est perseuerantie Sunt enim qui
nec bene incipiunt.nec bene proficiūt nec
bene finiūt. Et isti sunt luna vacua Sunt
qui bene incipiunt:sed male proficiunt.
isti sunt luna semiplena. Sunt ⁊ q̇ bene in
cipiunt,proficiunt et finiunt:isti sunt luna
plena. Sed beatus Dominicus bene in-
cepit,quia adhuc sub nutricis cura con-
stitutus:in terra iacebat bene profecit qꝛ
in sua iuuentute vendidit libros et preciū
pauperibus erogauit: et bene continua-
uit et finiuit:quia totam vitam suam in

seruitio dei expendit Quarto beatus Do
minicus dicitur luna plena:quia habuit
imaginis plenitudinē. Anima nāq; facta
est ad imaginem dei quantum ad memo
riam intelligentiam:⁊ voluntatem. Quā
do igitur deus non est in memoria per in
tentionē nec in intelligentia per fidē nec
in volūtate per amorē tūc luna est vacua
Quando vero quis habet deū in intelle
ctu per fidē,sꝫ non habet eū i amore per
volūtatē:tunc imago lune est semiplena
Beatus dominicus habuit eam plenā,q.
deū recte cognouit:vere dilexit:⁊ in me
moria semper retinuit. Tertio beatus dñi-
cus assimilatur soli. Nā dicit Augustinꝰ
q̄ in sole tria cōsiderātur.s.quod est, qđ
lucet ⁊ quod calet. In beato autem domi
nico instar solis fuit essentia pura:id est
vita sancta, doctrina lucida,⁊ charitas
inflāmata. Amittit aūt sol.i.plati q̇ debe
rent esse sol:lucem suā q̄tū ad nos qua-
druplici de causa. Prio ppter nubis te-
ctionem.i.superbie obumbrationē Eze-
chiel.xxxij. Solē nube tegā.id est tegi pe
mittā. Sꝫ beatus dñicus isto modo non
amisit lucē,quia sine nube superbie fuit.
Uñ libētius morabat carcassone vbi de-
spiciebat q̄ tholose:vbi ab omnibꝰ hono
rabat. Secūdo propter obiectionē lu
ne.i.leuitatis ⁊ incōstātie. Unde de hoc
Eccl.xxvij. Stultus sicut luna mutatur.
Beatꝰ aūt dñicus habuit magnā mentis
firmitatē. Unde dicit in eius legenda, tā
seruabat mentis constantiam,vt vix aut
nunq̄ semel nunciatum sermonem cum
deliberatione acquiesceret immutare. Ter
tio propter fumi vel vaporis obūbratio
neꝫ.i.carnalis cōcupiscentie exalationē.
Apoca.ix. Ascēdit fumꝰ putei sicut forna
cis magne:⁊ obscuratus est sol ⁊ aer de
fumo putei. Istaꝫ autem exalationē bea
tus dominicꝰ non habuit:qꝛ virginitatē
integram custodiuit. Quarto ppter terre
interpositionem.i.terrenorū cupiditatem
Hiere.vj. A minori vsq; ad maiorē omnes
auaritie student. Sed beatus dñicus isto
modo obscurari nō potuit:qꝛ volūtariā
paupertatē elegit. Gal.vj. Mihi mūdꝰ
crucifixus est ⁊ ego mundo. Mundus q̄p
pe sibi crucifixus est:qꝛ ipsum mundum
⁊ oīa mūdana ⁊ terrenas cupiditates vi

Upendit et desperit. Et ipse mūdo crucifixus est qr de mūdo nō fuit reputatus nec mundus de ipso curabat.

¶ Sermo.cxcix. De eodē. Sermo.ij.

Spirit⁹ meus qui est in te, et verba mea q̄ posuit in ore tuo non deficient de ore tuo et de ore seminis tui dicit dominus: a modo et vsq̄ in sempiternuz. Esa.lix. Uerum predicatorem tria ꝯmendat scilicet vita sancta, doctrina assidua, et sapiens proles et fecūda. Ista tria beatū dn̄icū cōmendabilē reddūt scȝ vita sancta cū dr Spūs me⁹ qui est i te. Ipse enim habuit spm̄ sctm̄: et ideo non tm̄ verbo sed etiā exemplo et virtutib⁹ predicauit. Utebat enīz doctrinis, exēplis, et etiā miraculis. Quidā enim erant inscij et ignari: et q̄tum ad istos vtebatur bonis et vtilib⁹ doctrinis vt eos istrueret. Quidā erāt insipidi et indeuoti et quantū ad istos vtebat gratijs et exemplis vt indeuotos attrahent. quidam vero erāt duri et obstinati et quātum ad istos vtebat miraculis vt eos cōuerteret de his tribus dr Marci vltimo. Illi autē profecti predicauerūt vbiq̄: ecce doctrina fructuosa dn̄o cooperante et sermonē confirmante: ecce vita graciosa sequētibus signis: ecce miracula virtuosa. De his trib⁹ etiā dr. Joh.v. Tres sunt qui testimoniū dāt in celo, id est in beato dn̄ico spiritali et celesti, scȝ pater qui sibi dedit miraculoꝝ potentiā filius q̄ sibi dedit p̄dicāti sapiētiā: et spūssctūs q̄ sibi dedit virtutem et gratiā. Scd̄m est doctrina assidua. cum dr Et verba mea q̄ posui in ore tuo qd̄ est cōtra p̄dicatores desidiosos qui verba dei nō habent in ore p doctrinā sed abscōdūt in corde p desidiā et per inertiā. Et tn̄ sunt quatuor que abscōdi nō debēt, scȝ sapiētia et thesaurus. Ecclesiā.xli. Sapiētia abscōdita et thesaurus inuisus q̄ vtilitas in vtrisq̄ Talentū. vt habet Mat.xxv. Et frumētū. Prouer. xi. q̄ abscōdit frumētū maledicet in populis. Nō debēt verba dei abscōdi: quia sunt sapiētia dei qua mediāte instruunt. Ps. Testimoniū dn̄i fidele sapiētiā p̄stās paruulis. Sūt thesaur⁹ dei quo egeni ditant. Ps. Bonū mihi lex oris tui sup milia auri et argēti. Sunt talēta quibus serui peccati redimūtur: et ad ista talēta aureos christinos admonet cōparāda. vt habet Apoc.iij. Suadeo tibi emere a me aurum ignitū pbatū rc. Sūt frumētū dei quo fideles reficiunt. Mat.iiij. Non in solo pane viuit homo rc. Tertiū ē ples sapiēs et fecūda. cū dr. Et d ore seminis tui rc. Semen em̄ beati dn̄ici fuit ordo predicatoꝝ quē in christo p euāgeliū generauit. Nō enim ipse ordo fuit a casu inuentus vel ex humana prudētia institutus: sed fuit potius a deo destinat⁹. Luc.xiiij. Misit seruum suū dicere inuitatis vt venirēt. Grego. Hora cene finis ē scli. In hoc fine mittitur seruus, id est ordo p̄dicatoꝝ ad inuitatos p legeȝ et prophetas: vt repulso fastidio ad gustādū cenā se prepararēt. Scd̄o fuit a prophetis p̄figuratus et maxime. Zacha.vi. Ubi dicit q̄ i quarta quadriga erant equi varij et fortes. Isti equi sunt predicatores christum per vniuersum mūdū portātes. Et dicunt varij: nō tm̄ pp̄ter habitū, sȝ etiā pp̄ter varietatē v̄tutū et dicunt fortes: qr fortiter sciūt pugnare: se defendere: et sunt i q̄driga quarta. In prima em̄ q̄driga sunt eq̄ rufi.i. ordo martyrū. In scd̄a sunt eq̄ nigri.i. ordo cōfessorū q̄ se per macerationē denigrauerūt. In tertia sunt eq̄ albi.i. ordo v̄ginum. In quarta sunt eq̄ varij.i. ordo doctorū et p̄dicatoꝝ. Tertio iste ordo fuit a matre dei impetratus et habitu insignit⁹. Nā cū quidā sanct⁹ vir ante istius ordinis institutionē instaret oratiōi. vidit beatam virginē mariā p humano genere exorātē. Cui ait xp̄s. Quid possum amplius facere? Misi p̄triarchas et pphetas et parū se emēdauerūt: veni et ego ad eos. Deinde misi apl̄os: et me et eos occiderunt. Misi etiā martyres et ꝯfessores ac doctores: et nec illis acquieuerūt. Sed qr nō est fas vt aliq̄d tibi denegē: dabo eis predicatores meos. Fuit etiā ipe ordo p̄dicatorū a v̄gine gloriosa in habitu insignitus. Nā cū pri⁹ fratres habitū aliū deferrēt beata v̄go habitū quā nūc habēt eis ostēdit. Quarto fuit ab apostolis dei scientia et cōstātia decorat⁹. Nā Petr⁹ et Paulus sibi apparuerūt: cui Petr⁹ baculum

Paul⁹ vero librū tradidit dicētes. Uade p̄dica: qm̄ ad hoc ministeriū a deo es electꝰ. Per librū aūt significat̄ domū sciētie Et p baculū intelligit̄ fortitudo ↄstātie q̄ duo in predicatoribꝰ maxime reqruntur. Quinto a vicario dei fuit cōfirmatꝰ. Cum em̄ summus pōtifex beato dn̄ico ordinis predicatorū cōfirmationē petenti se difficilem exhiberet, sequēti nocte vidit in visiōe q ecclesia lateranēn. ruinā minaret̄. et ecce beatꝰ dn̄icꝰ occurrit: et humeris suppositis ipā ecclesiā sustētauit ꝛc. Sexto fuit a beato dn̄ico institutꝰ. Unde super illud Eccli. x. Utilem rectorem in tempore suscitauit. Dicit glosa interlinearis .i. ordinem predicatorum ꝛc.

¶ Sermo. cc. De eodem ser. iij.

Lex veritatis fuit in ore eius: et iniquitas nō est inuenta in labijs eius: in pace et eq̄tate ambulauit mecū: et multos conuertit ab iniquitate. Malach. ij. Ex his verbis ostenditur q beatꝰ dn̄icꝰ habuit triplicē perfectionē. Primo nāq; fuit pfectꝰ quātum ad se: cū dicitur. Lex veritatis fuit in ore eius, et iniq̄tas nō est inuēta in labijs eiꝰ. Que perfectio fuit in veritatis sciētia: cū dicit̄. Lex veritatis fuit in ore eiꝰ et in sanctitate vite: cū dicit̄. Et iniq̄tas nō est inuēta in labijs eiꝰ. ¶ Circa primū notandū q q̄drupler ē lex. Pria est lex. cupiditatꝫ que est aduocatorū. Esa. v. Ue q̄ iustificatis impiū p muneribus: et iustitiā iusti aufertis ab eo. Scd̄a est lex vanitatis q̄ est philosophorū. Sap. xiij. Uani sunt oēs homines: in q̄bꝰ nō est sciētia dei. Tertia est lex iniq̄tatis q̄ est maloꝝ. Sap. ij. Sit aūt fortitudo nr̄a lex iniustitie ꝛc. Quarta nāq; lex veritatis que lex est sanctorū. Sap. x. Dedit ei illi sciētiā sanctoꝝ. Beatus autē dn̄icus nō habuit legē cupiditatis: quia omnia terrena cōtempsit. nec legem vanitatis: q philosophica dogmata vilipēdit. neq; legē iniquitatis: quia innocentiam custodiuit. sed ipse habuit legem veritatis: quia in illa studuit et eam amplexatus fuit. Prouerbiorū. iiij. Arripe illā et exaltabit te: et glorificaberis ab ea cum eam fueris amplexatus. Secunda pfectio beati dominici fuit in sanctitate vite: cū dicit̄. Et iniquitas nō est inuenta in labijs eius. Minꝰ dicit et plus significat. Nō solum nō fuit in ipso iniq̄tas: sꝫ potius fuit in ipso magna sanctitas. Perfecte aūt sanctitatis sex sunt signa. Primū est vberior fletus. Aug. Tanto quisq; est sanctior et sancti desiderij plenior quāto sit in eiꝰ oratione fletꝰ vberior. Istud signū habuit beatꝰ dn̄icꝰ de q̄ dicitur. Specialē sibi gratiā dn̄s ↄtulerat flere p peccatoribus miseris et afflictis. Secundum est mundi despectꝰ. Unde sāctꝰ in greco dicitur agyos .i. sine terra: q ille vere est sanctꝰ qui est sine terra auaritie: et beatꝰ dn̄icus mūdū despexit: et quātum ad diuitias: q oīa terrena ↄtēpsit. et quātum ad delicias: q v̄ginitatē seruauit. et quantū ad honores: q episcopatū fugit. Tertiū est mētis excessus. ij. Coꝛ. v. Siue mente excedimꝰ ꝛc. Ps. Ego dixi i excessu meo oīs homo mēdax. Et de beato dn̄ico dicitur q intantū rapiebat̄ mētis excessu: et maxime quādo missā dicebat̄: ac si christum ibi visibiliter videret. Quartum est moriendi desideriū. Philip. i. Desideriū habēs dissolui et cum xp̄o esse. Et de beato dn̄ico dicitur. Sitiebat seruus dei martyriū sicut sitit ceruus ad aque fluuium. Quintum est appetitus celestium. Philippen. iiij. Nostra conuersatio in celis est. Chrysosto. Nihil dꝫ habere terrenū que vult esse celestis: et de beato dn̄ico dicit̄. Nocte celi perlustrās lumina ꝛc. Sextū est facilis impetratio gratiarū. Ps. Inuocauit me, et ego audiam eum. Esa. lxv. Adhuc illis loquētibus ego audiā. Istud signū habuit beatus dominicus qui legit̄ dixisse. Nunq̄ a deo aliq̄d petiui: qd̄ nō assequerer iuxta votū. Scd̄o fuit perfectꝰ quantū ad deū: qd̄ notat̄ cū dr̄. In pace et eq̄tate ambulauit mecū. Ipse em̄ cū deo in eq̄tate ambulauit: q se totalit̄ deo mācipauit. Multi autē sunt q̄ cū deo inequaliter ambulāt: q peiorē partē dant deo: et meliorē mūdo: et diabolo scꝫ de corpore suo: diabolo iuuētutem, et deo senectutē. Osee. vij. Comederūt alieni .i. demones robur eius .i. iuuētutē, ꝛc. De suo corde, q dāt deo intellectū per fidē, et mūs

do dant affectū p amorē. Titū .j. Cōfitē-tur se nosse deū: factis autē negant. de tē-pore suo: q2 diabolo dederūt tēp9 p̄teri-tum z p̄ns. Sed deo dare volūt futurū: z dicūt; ego agā penitētiā: cum tamē dicat Eccli.ix. Oīa i futurū seruant incerta. De opere suo deo dāt corticem exteriorem p apparentiā: sibi autē retinent medulam interiorē per vanam gloriam z intentio-nem obliquā. Mat.xiij. Oīa opera sua fa-ciūt vt videant ab hominib9. Et de sub-stātia sua: q2 deo dāt vilia z sibi retinent p̄ciosa. sicut fecit Cain q̄ spicas corrosas deo obtulit, z plenas sibi retinuit: s3 btūs dñic9 cū deo in equitate ambulauit: quia totum suū corpus z totum cor suum: et opus suū z totam substantiā suā deo ob-tulit. Tertio fuit perfect9 quantū ad p̄xi-mū cū dicit. Et multos auertit ab iniq̄ta-te. Auertit q̄dem eos dupliciter. s. verbo doctrine z exēplo vite. Nā assidue predi-cabat z multos cōuertebat. ij. Timo. iiij. Predica v̄bū dei: insta opportune impor-tune. z ideo mistratus est in specie catuli accēsam faculā baiulātis. Ipse eñ obiur-gabat, incēdebat, z demulcebat. Obiur-gabat malos. s. latratu increpatiōis. de-mulcebat bonos lingua lenitētis exhorta-tionis, z inflāmabat omnes ad regulam amoris. Ibidē. Argue scz bonos exhor-tando obsecra omnes scz ad viā bonam deducēdo. Increpa malos scz obiurgādo. Ideo in arca Moysi erāt māna, virga z tabule: quia in beato dominico q̄ fuit ar-ca dei fuit māna dulcis exhortationis q̄ ad bonos: virga correctiōis quo ad ma-los: z lex amoris q̄ ad omnes: q2 illa ex-hortatio z correctio p̄cedebāt de fuucte amoris. Secūdo malos aduertit exēplo vite sue. Distinguit autē Aug. in libro de ciuitate dei triplex gen9 vite: scz ocio suz, actuosum z ex vtroq3 compositū. Primū genus vite in ocio cōtemplationis. Secū-dum in labore actionis. Tertiū in excel-lentia perfectionis. Istud triplex genus vite habuit beatus dominicus. De duo-bus primis dicitur. Nocte celi plustrans lumina die terr3 dat v̄bis semina. Habuit etiā tertiam qd cōsistit in excellētia perfe-ctiōis. Est autē perfectio triplex. vna est excellēs que cōsistit in p̄ceptorū obserua-tione. Et istā p̄fectionem habuit dum ad-huc esset laicus. Secūda est excellentior que cōsistit in cōsiliorū additione: z istaz habuit dum fact9 esset regularis canoni-cus. Tertia est excellētissima: z ista p̄sistit in supererogatiōe: z istā habuit quādo fa-ctus est vir apostolicus. Tūc enim multa cōsilijs superogauit: vt pote cōsilio pau-pertatis nihil habere p̄priū: nō tantum in speciali sed etiam in cōmuni. Et cōsilio obediētie seruare obediētiam: nō solum vsq3 ad cōtumelias verborū vel oblatio-nem rerū: vel iniurias verborū etiā vsq3 ad mortē. Consilio castitatis addidit: q2 nō fuit cōtemptus seruare castitatem cō-tinentie: sed etiam seruare castitatem vir-ginalis mundicie.

Sermo.ccj. De eodē. Sermo.iiij.

MIsit seruum suū hora cene zc. Lu.xiiij. per cenaz finis seculi: per seruum ordo predicatorū significat: huius ordinis beatus dominicus fuit in-stitutor. Ad bonitatem autē serui tria re-quirunt. Primū est fidelitas. Mat.xxiiij. Quis putas ē fidel3 seru9 z prudēs. Istā fidelitatē beat9 dñic9 deo seruauit: tria eñ ab ipso accepit. s. corp9, animā, z res tē-porales q̄ deo fideliter reddidit: nam de carne reddidit deo puritatē: de mēte de-uotā orationē: de rebus liberalē: ad pau-peres distributionē. fuit etiā fidelis ser-uus q2 in his q̄ faciebat non suū s3 dñi sui honorē intēdebat: qd est p̄ illos q̄ in his que faciūt gloriā mundi q̄rūt Ipsa autē humana gloria aliquando opus bonum precedit: z tūc illud opus est penit9 inter-mittendum: q2 ex corrupta radice nō po-test bon9 fruct9 p̄dire. Aliqñ cōcomita-tur: z tūc opus, et si cōtinuādū z p̄ficien-dum. Aliquādo vero subsequit quando quis de aliquo bono quod fecit intra se vane gloriatur: z tūc ad confessionem est recurrendū. Istud autem vitiū vane glo-rie secūdum eundē Chrysosto. difficulter vincitur triplici de causa. Primo quia de bono nascitur: sicut enim ex vestimēto ti-nea nascitur que vestimentū corrodit: et ex oleribus nascitur vermis q̄ olera cor-

rumpit:sic ex bonis operib⁹ interdū va=
na gloria nascitur:que ipsa bona opera
ledit. Scḋo qꝛ nō hꝫ contrariū per quod
vincatur:sicut fornicatio habet pro ꝯtra
rio castitatem:superbia pro cōtrario ha=
bet humilitatem. Tertio qꝛ quanto plus
compescitur tanto plus augetur. Et rō se
cundū Chrysostomum:qꝛ omne malum
ex malo nascitur. Sola autem pena glia,
de bono procedit:ideo non extinguit̄ per
bonum:sed magis augetur. Scḋo ad bo
nitatem serui spectat mūdicia. ps. Ambu
lans in via immaculata hic mihi ministra
bat. Istam mundiciam beatus dominic⁹
habuit:quia virginitatē integram custo=
diuit. Que quidē virginitas beati domi=
nici virginitate beate marie inꝙ̄tum fuit
possibile similis multum fuit. Ipsa eñ ha
buit virginitatem integrā,quia fuit virgo
⁊ mente ⁊ carne,sic ⁊ beatus dominicus
integritatem carnis habuit ⁊ etiā mentis
puritatē seruauit. Una enim sine alia nō
sufficit. Unde angelus qui Joanni appa=
ruit zona aurea cinctus,in pectore adue
nit:vt habetur Apocaly. primo,qꝛ talis
debet esse angelicus ꝑ integritatē carnis
⁊ debet esse cinctus per mundiciam cogi
tatiōis:⁊ debet esse cinct⁹ in pectore zona
aurea,qꝛ hoc dꝫ facere ex charitate cor=
dis. Secūdo beata virgo habuit virgini
tatem dedicatā Christo,qꝛ ipsam primo
deo vouit ⁊ dedicauit. Sic beat⁹ domini
cus virginitatem suā deo vouit ⁊ vendi=
dit. Prouerbiorum vltimo. Syndonē fe=
cit ⁊ vendidit,⁊ cingulum tradidit chana
neo. Per syndonem que multis tonsiōib⁹
ad candorē deducitur,significat̄ virgini
tas,que multis maceratiōibus habetur.
Ista virginitas debet deo vendi:id est de
moueri. In qua venditiōe homo cum deo
multū lucratur:quia q̄ dat Deo corporis
⁊ anime puritatē recipit ab eodē corpo
ris ⁊ anime felicitatem. Justi autem qui
mundo eam vendūt multū perdūt: quia
dant aurum virginitatis ⁊ recipiūt plum
bum sez corruptionis ⁊ castitatis cingulū
quo sinus fluxibiliū cogatationū restrin=
gitur chananeo traditur,qñ christo qui
est zelator spōse sue ipsa virginitas deuo
uetur. Tertio virgo beata habuit virgi=
nitatē trāsfusiuā:qꝛ licet pulcherrima

fuerit a nullo tamen potuit cōcupisci qꝛ
puritas sua in alios trāsfundebat̄:⁊ om=
nes mot⁹ illicitos extinguebat. Istud etiā
fuit in beato dominico,qꝛ cum quidam
scholaris carnis lubricum pateret̄ ⁊ ma
num eius osculatur:ipse scholaris tantū
ex illa manu virginea ꝓdire sensit odorē
ꝙ eius cor penetrauit ⁊ omnem concupis
centie estum extinxit:ideo eius odor assi=
milari pōt odori ⁊ cedri myrrhe. Sicut
ei odor cedri fugat serpētes ⁊ odor myr
re fugat vermes:sicut odor sue puritatis
imūdas expellebat cogitatiōes. Tertio
ad bonitatem serui requiritur vigilātia.
Luce. xij. Beati serui illi quos cū venerit
dominus inuenerit vigilātes. Sꝫ beatus
dominicus valde in orationib⁹ vigilans
cuius orationes sex circunstātias habue
rūt primo nāꝙ fuerūt feruētes. Un̄ legit̄
ꝙ frequenter cum vestibus balneatis in
ecclesia pernoctabat. Mane aūt facto hu
iusmodi sue vestes magis sicce reperie=
bant̄ ꝙ̄ vestes sociorum suorum:ꝙ̄uis ve
stes suorum sociorum iuxta ignē tota no
cte dimittebātur. Tantus eñ ardor amo
ris eius pectus inflammauerat:ꝙ ei⁹ cor
p⁹ feruere faciebat:⁊ sic corp⁹ succēsum
vestimēta madida exsiccabat. Scḋo fue=
runt efficaces. Unde dixit cuidam suo fa=
miliari. Nunꝙ̄ a deo q̇cꝙ̄ petijt quin illū
consequerer iuxta votū. Ipse enim a deo
exaudiri meruit ⁊ ꝓpter intensum clamo
rē cordis. ps. Clamauit ad me ⁊ ego exo
diam eū:⁊ propter impletionē diuine vo
luntatis. ps. Uoluntatem timentium se fa
ciet:⁊ propter magnitudinem crudelita=
tis. Mat. xxi. Quecūꝙ petieritis in ora=
tiōe credentes accipietis. Tertio fuerūt
leues:⁊ ideo in celum ⁊ ascēdebāt. Illa
enim oratio est grauis que vel habet pon
dus peccati. Esa. i. Multiplicaueritis ora
tionem non exaudiā ⁊c. Uel pond⁹ terre
nitatis. Hebr. xij. Deponentes omne pō
dus ⁊c vel pondus carnalitatis. In vete
ri autē lege de altari holocaustorū erat
via ad altare incensi: quia de mortifica=
tione carnis trāsitur ad suauitatem ora=
tionis. Istud autē pondus orationes bea
ti dominici pr̄is nostri non habuerunt:qꝛ
⁊ sine peccato extitit ⁊ terrena contēpsit ⁊
carnem suā macerauit. Quarto fuerunt

continue qr in orone continue pernoctabat. Luc.xviij. Oportet semper orare et nunq̄ deficere: Uere ipse nō deficiebat quā do orare incepit in sua pueritia: quā do super nudam terrā acumbebat: ⁊ psecutus est in etate reliqua ⁊ cōsummauit l morte sua: qr tūc christo filios suos recommendauit ⁊ pollicitus est seruaturū post mortē suā. Quinto fuerūt deuote: qr tanta dulcedine plenus erat q̄ sepe a seipso deficiebat. ps. Memor fui dei et delectatus sum ⁊c. Sexto fuerunt sincere: quia non petebat aliquod terrenū cōmodū: sȝ salutem animaꝝ. Unde de eo dicit q̄ sepe deū rogauit q̄ talē gratiā sibi infundere dignaret qua se totum posset impendere vtilitatibus proximorum.

¶ Sermo.ccij. De eodem. Ser.v.

Opus fac euāgeliste, ministerium tuū imple: sobri⁹ esto. ij. Thimo.iiij. Et his verbis ostē dit q̄ laudabiliter beatus dhiens se habuit q̄ ad primū, q̄ ad deū ⁊ q̄ ad seipum. Quo ad primū q̄dē laudabiliter se habuit: qr verbo ⁊ exēplo predicauit quod notat cum dr. Opus fac euangeliste. Ad verū autem euangelistam quatuor requirunt scȝ doctrina, scientia, vita ⁊ conscientia. Et ista quatuor tangit dominus Luc.xxi. Ego enim dabo vobis scilicet apostolis qui fuerunt magne perfectionis: ecce vita, os: ecce doctrina: ⁊ sapientiam: ecce scientia cui non poterunt resistere et contradicere omnes aduersarij vestri: ecce constantia. Scientia em̄ sine doctrina nullius est vtilitatis. Doctrina vero sine sciētia est magne fatuitatis. Sientia, ⁊ doctrina sine vita, est magne vanitatis: ⁊ habere ista tria sine constantia est magne despicabilitatis: qr timidi ⁊ pusilanimes ab omnibus contemnuntur. Beatus igitur dominicus habuit sciētiam cum doctrina alias sua scientia nullius fuisset vtilitatis Eccl.xx. Sapiētia abscōdita ⁊ thesaur⁹ inuisus, que vtilitas in vtrisq;. Tria nāq; sunt que nō debent abscondi. s. iustitia dei veritas dei: ⁊ misericordia ps. Justitiam tuam non abscondi in corde meo: veritatem tuam ⁊ salutare tuū dixi. Non abscondi misericordiam tuam ⁊c. Prelatus igitur debet manifestare iustitiam dei ⁊c. per quam subditi sollicitentur in operandis. Ueritatem dei per quam instruant in credendis. Et miaȝ dei per quā animent in diligendis. Secū do beatus dominic⁹ habuit doctrinā cū scientia: alias doctrina fuisset magne fatuitatis: vñ Greg. Necesse est quod stulte sapit stulte predicat. j. Thim. j. Non intelligētes neq; q̄ loquūtur neq; que affirmant Tales sunt sicut filij viperarum, q̄ ante tempus rumpunt maternū vterū vt exire possint ad ortum. Sic ⁊ multi ante tempus interrūpūt studium vt exire possint ad p̄dicandū. Tertio habuit scientiam ⁊ doctrinam cū vita alias totū fuisset vanitas. Magna em̄ vanitas est instar candele, alios illuminare ⁊ seipsum consumere. Talis habet vocē Jacob. i. doctrinā: sȝ man⁹ Esau. i. operationē malam. Tales sunt similes illi egyptio de quo legit Numeri.xxiiij. qui nat⁹ erat ex patre egyptio ⁊ mr̄e iudea q̄ deū israel blasphemauit. Tales em̄ nascunt ex patre egyptio. i. diabolo p̄pter malā vitā sȝ videnk esse filij iude. i. ecclie p̄pter doctrinā. Quarto habuit cōstantiam cōtra hereticos ⁊ infideles: alias cetera p̄cedētia fuissent magne despicabilitatis: s̄m autē Chryſ. tria sunt genera hoim q̄ in suis operationibus timere non debēt. Uñ ait. Miles si bellū timere nunq̄ victoria frueret. Agricola vo si labores fugeret, nunq̄ fruct⁹ terre colligeret. Negociator si terre ⁊ maris pericula formidaret lucri commercia non cōgregaret: sic serui dñi et pericula tentationis abhorrēt ⁊ ociosi residant nunq̄ probationis coronā inueniment. Beatus ergo dominicus nō timuit sȝ valde ɔstās fuit ex eo q̄ fuit miles xp̄i. ij. Thi.ij. Labora sicut bon⁹ miles, iesu xp̄i ⁊ sicut agricola dei. Ibidē. Laborātē agricolam oportet primo de fructibus ꝑcipere. Et negociator regni, Luc.xix. Negociamini dū venio. Secū do btūs dominic⁹ laudabiliter se habuit quo ad deū, cuius ministerium adimpleuit: qđ notat cum dicitur. Ministerium tuum imple. Ministrauit quidem deo suaȝ intelligētiā per fidē nō quātūcūq; fidem: sed firmam

z certam z dilectioni coniunctam.ij.Thimo.iiij.Bonum certamen certaui,cursuz ɔsummaui,fidē seruaui:ecce ꝙ firma. In reliquo reposita est mihi corona iustitie: ecce ꝙ certa:nō solum mihi sz z his qui diligunt aduentum eius,ecce ꝙ cōiūcta dilectioni.Secundo beatus dominic⁹ ministrauit deo suā affectiuam ꝑ amorē.Noluit em̄ terrena querere sed spiritualia z celestia desiderat:qꝛ terrena in vita habet laborē. Eccl.viij.Est hō qui dieb⁹ ac noctibus somnuz non capit oculis zc.In morte habēt dolorem.Eiusdē.v.Diuitie congregate in malum domini sui pereunt in afflictione pessima.Post mortē pariūt vacuitatem z famē.Job.xxvij.Diues em̄ cū dormierit nihil secū auferet zc.Bona aūt spiritualia in vita hñt delectabilitatē.ps.Cantabiles mihi erant iustificationes tue.In morte securitatem.ꝓuerbiorū tertio.Si dormieris nō timebis zc. Post mortem satietatem.ps.Satiabor cū apparuerit gloria tua.Tertio ministrauit deo suam operatiuā ꝑ sollicitā operationē. Ipse enim bonis operibus vacauit.Et in pueritia sua,qꝛ sub nutrice sua constitut⁹ lectum dimittebat z super nudam terraz accumbebat.In iuuētute quia libros vendidit z preciuz pauperib⁹ erogauit.Et in tota reliqua sua etate:qꝛ totam vitā suā expendit in dei seruitium z conseruationē animarū.Quarto ministrauit se totū deo. Nā cum a deo acceperit corp⁹ z alam et res:ipse corp⁹ dedit primo ad vendēdū sicut patet in legenda.Animā ad compatiendum vnde dicitur de eo.Specialē sibi gratiam dominus dederat flere ꝑ pctōribus miseris z afflictis:z res ad subueniēdum quia omnia sua pauperib⁹ erogauit. Tertio laudabiliter se habuit quo ad seipz cū dicitur.Sobrius esto.Circa quod est notādū ꝙ est quadruplex homo.s.homo brutalis:qui.s.sequitur appetitū sensualitatis.ps.Cōparat⁹ est hō iumentis insipientibus z similis factus est illis:z iste nō est sobrius sed ebrius ebrietate carnalis lasciuie.puer.vij.Ueni z inebriemur vberibus.Scd's hō est ipse homo rōnalis,q.s. viuit ſm rōnis iperiū.j.Cor.vij.Qui aūt hñt vxores tanꝙ nō hñtes sint zc.Iste est sobrius sobrietate temperātie.Uñ dr de vino iocūditatis mundane.Eccl.xxxi.Si bibas illud tēperate,eris sobri⁹. Terti⁹ est homo angelicus qui.s.mūdū z omnē actū carnalem penit⁹ deserit z angelico more viuit de talib⁹ dr.Luc.xx.Equales em̄ sunt angelis.Iste est sobri⁹ sobrietate abstinētie:et abstinētia mundo z delectatiōibus mundi.j.Thes.v.Nos qui dei sumus,sobrij sim⁹.Quartus est hō diuinus.s.qui totus per amorē trāsit in deū. Talis erat apl's q̄ dicebat ad Gal.ij.Uiuo ego iam nō ego zc.Et iste est sobri⁹ sobrietate vie inde vētur⁹ ad satietatē pr̄ie. Cāticoꝝ.v.sic dr.Bibite amici:ecce sobrietas vie.Et inebriamini charissimi:ecce satietas patrie.Btūs igit dominic⁹ nō fuit hō brutalis:qꝛ sensualitatē suā rōni subigebat.Nec fuit ɔtentus esse solummodo homo rōnalis:qꝛ olbus mūdanis z terrenis abrenūciabat:sed fuit hō angelic⁹,qꝛ ab omni carnali delectatione abstinuit:z fuit homo diuinus,quia tot⁹ per amorē in deum transiuit,de sobrietate vie perueniēs ad sobrietatem patrie:vnde de eo dicit.Liber carnis vinculos celos introiuit,vbi pleno poculo gustauit z sitiuit.

¶Sermo.cciiij.

¶De eodem,Sermo sextus.

VOs estis sal terre.Mat.v.Inꝟbum presens euāgeliū ad honorē beati dñici decantat:ipse ibidē assimilat sali cōdienti,luci refulgēti,ciuitate eminēti,z lucerne in cādelabro radianti.Ipē nāqꝫ habuit diuinā sapientiam,z iō assimilatur sali condienti.cū dicitur.Uos estis sal terre.Dicitur aūt sal terre rōne originis:rōne nominis z ratione virtutis.Ratiōe originis,qꝛ sicut dicit Chrys.super.Matth. Natura salis generatur per aquā ꝑ calorem solis ac per flatuz vēti.z ex eo ꝙ fuit in aliā speciem commutatus.Sic etiam beatus dñicus in virū spiritualem est gnātus per aquā.i.lachrymarū affusionē:vñ dr de eo.Crebros adiungēs sedulis flet⁹ orōnib⁹.z ps.Lauabis me.s.ꝑ lachrymarū effusionem z super niuem dealbabor z

quia inde acquirã mentis innouationẽ.
Per calorẽ solis.i.per feruentẽ amorem
Unde interrogatus in quo libro magis
studuerat rñdit i libro charitatis. ps. In
flammatũ est cor meum.s.per feruentem
charitatẽ, ⁊ renes mei commutati sunt,
scȝ per mentis puritatẽ. Per ventũ.s. spi
ritussctı afflationẽ qui cor eius sic affla=
bat ꝙ mentis excessum aliqñ in eo facie=
bat: ita ꝙ loquẽs cũ deo in orõnibus pa
tiebat amoris ebrietatem loquens cum
proximo in exhortationibus cũ tempera
bat se per sobrietatẽ. ij. Coꝝ. v. Siue mẽ
te excedim⁹ deo siue sobrij sum⁹ vobis.
Scđo dr sal rõne nõis. Sal em̃ ẜm Isid.
dicit a salo.i.a mari salso, vel a sole: qz
sicut oĩbus est cõis ⁊ necessari⁹, ita ⁊ sal.
Uel dr a saliẽdo: qz salit ab igne. Beat⁹
autẽ dominicus per suam sapientiam et
doctrinaȝ modo inducebat homines ad
peccati amarã contritionem, ⁊ tunc po=
terat dici sal a sallo: modo ad lucidã dei
cognitionẽ, et tunc poterat dici sal a sole
⁊ modo ad mũdi cõtemptũ ⁊ despectio=
nẽ ⁊ tũc poterat dici sal a saliẽdo, qz ho
mines ab appetitu mũdi resilire faciebat.
iuxta illud Na. iij. Omnis q̃ viderit te re
siliet a te. Tertio dr sal rõne ẜtut:s. Nã
ẜm Chrys. Sal in carne fetorẽ aufert, sor
des expurgat, ⁊ ẜmes nõ sinit generari:
sic btũs dñicus per suã sapiẽtiã ⁊ doctri
nã auferebat fetorẽ male fame, expurga
bat sordes cõcupiscentie, ⁊ non sinebat
in ↄsciẽtiis generari vermẽ remordentis
culpe. Quando aũt sal istã virtutẽ nõ ha
bet, ad nihilũ valet vltra nisi vt mittat
foras ⁊ conculcetur ab hominibus. Ta=
les enim conculcabuntur a sanctis in iu=
dicio per condemnationẽ. Mala. vlt. Cõ
culcabitis impios ⁊c. A deo per sui furo
ris effusionẽ. Esa. xlij. Calcaui eos in fu
rore meo ⁊c. Ab angelis ꝑ separationẽ.
Apoc. xiiij. Calcat⁹ est locus extra ciuita
tem. A demonib⁹ calcãtur ꝑ eternã cru=
ciationẽ. Job. xviij. Calcet sup eũ quasi
rex interitus. Secũdo habuit lucidã do=
ctrinam, ⁊ ideo assimilat luci refulgenti
cum dicitur. Uos estis lux mũdi. Dicitur
autẽ mundi triplici de causa. Primo pro=
pter lucis puritatem. Cum em̃ triplex sit
species ignis, s. carbo, flãma, ⁊ lux: nõ di

xit xp̃s. Uos estis carbo mũdi vel flãma
mũdi, sȝ lux mũdi. Carbo em̃ est lux i ma
teria terrestri. Tales sũt q̃ꝝ.s. doctrina
admixta est terrene cupiditati. Flãma ẽ
ignis in materia aeris. Tales sunt quoꝝ
doctrina admixta est humane ambitiõi.
Lux ẜo ignis est i sua essentia purissima
Tales sunt quoꝝ doctrĩa est pure ꝓpter
deũ ⁊ cõmodũ aiaꝝ. Talis fuit doctrina
beati dñici ⁊ talem voluit esse doctrinam
sequentium filioꝝ. Unde in testamẽto qđ
beatus dñicus in morte fecit; tria eis le=
gauit.s. paupertatẽ, humilitatẽ, ⁊ chari=
tatẽ. In hoc em̃ ꝙ paupertatẽ legauit no
luit ꝙ ꝓpter cupiditatẽ terrenã predica
rẽt. In hoc ꝙ humilitatẽ eis legauit no=
luit ꝙ ꝓpter laudem humanã ꝑdicarẽt.
Et in hoc ꝙ eis charitatem legauit vo=
luit ꝙ predicarẽt solũ ꝓpter salutẽ ani=
maꝝ. i. Thes. ij. Neq; em̃ aliqñ fuim⁹ in
occasiõe auaritie de⁹ testis est: ecce qz nõ
fuit carbo mũdi: neq; querẽtes ab hoĩb⁹
gloriã, ecce qz nõ fuit flãma mũdi: sed fa
cti sum⁹ paruuli in medio vestri ⁊c. Ecce
qz fuit lux mũdi. Scđo dicit lux ꝓpter lu
cis effectum siue operationẽ. Lux em̃ ex=
citat dormientes delectat aspicientes ⁊
dirigit operantes. Sic beatus dñic⁹ tria
in hominib⁹ faciebat propter q̃ mõstra=
tus est in specie catuli latrãtis facule ar=
dentis: ⁊ stelle micantis. Fuit em̃ dei ca=
tulus inquãtum pctõres latratu sue ꝑdi=
catiõis a somno peccati excitabat: ⁊ fuit
facula dei inq̃ꝫtũ bonos ad celestia inflã=
mabat. Fuit stella dei: inq̃ꝫtũ omnes i viã
iustitie deducebat ⁊ dirigebat. Tertio dr
esse lux ꝓpter maioris lucis ꝑticipatio=
nẽ. Lux em̃ primo cõtinet in luminarib⁹:
deinde hr̃ in nubibus, postea i montib⁹,
postea in terris inferiorib⁹. Radi⁹ diui=
ne glorie et sapiẽtie. Primo fuit i apostho=
lis tanq̃ꝫ in luminarib⁹: deinde fuit i pri=
mis doctoribus sicut in nubibus, deide
in modernis doctorib⁹ sicut i mõtib⁹ de=
inde ẽt i subditis ⁊ ceteris electis sicut in
terris inferioribus. Beatus aũt dñicus
inquãtũ fuit deuot⁹ laicus: fuit terra dei.
⁊ ideo fuit irradiatus Inq̃ꝫtum vero fuit
regularis canonicus sic erat mõs dei, et
iõ magis fuit illustrat⁹. Inq̃ꝫtum fuit hõ
celestis ⁊ angelicus ꝑ ẜginitatẽ: erat nu=

des dei: et ideo adhuc amplius fuit illuminatus. Inq̃ʒtũ ꝟo fuit vir aplic⁹ erat luminare dei: ꝛ iõ fuit maxime illustratus. Prouerb. iiij. Semita iusti. i. btĩ dñici q̃si lux splendens: qñ. s. fuit deuot⁹ laic⁹, procedit qñ fuit regularꝭ canonic⁹: ꝛ crescit qñ fuit effect⁹ angelic⁹. Tertio habuit vitã eminẽtẽ: ꝛ iõ assimilat̃ ciuitati eminẽti: cum subditur. Non potest ciuitas supra montem abscondi ꝛc. Sicut igitur ciuitas supra montem posita est sana ꝛ munda ꝛ est secura sic et religio in eminentia perfectionis est sana propter votuʒ paupertatis voluntarie. Eccli. xxxj. Sanitas anime et corporis sobrius potus, ꝛ etiã sobrius cibus. Econtra dicitur Ecclesi. xxxvij. Propter crapulã multi obierunt ꝛc. ps. Prodijt quasi ex adipe iniquitas eorum. Est munda propter votum castitatis ꝛ continentie. ij. Cor. vij. Emundemus nos ab omni inquinamento carnis ꝛ spũs. Est secura ꝑpter votũ obediẽtie. Periculosum est em̃ qñ quis a ꝓpria voluntate ducit̃. Eccl̃. xviij. Si ꝓstes anime tue cõcupiscẽtias ei⁹ faciet in gaudium inimicis tuis ꝛc. Quarto habuit lucidaʒ famã: iõ assimilat̃ lucerne suꝑ cãdelabrũ radiãti cũ dr̃. Neq; accẽdunt lucernã ꝛc. Prelat⁹ etem̃ sicut alijs ꝓeminet in ordine sic ꝓeminere dʒ in fama ꝛ opiniõe: vñ dr̃. j. Regũ. x. ꝙ Saul ab humero supra oẽm ppl̃m eminebat. In humero põdus laboris intelligi põt. Suꝑ humerũ autem est caput: in quo maxime visus ꝛ odoratus viget. Prelat⁹ ergo dʒ alijs preeminere ꝛ in labore actionis: ꝛ in visu cognitionis: ꝛ in odore opinionis. Sʒ tñ multi ꝓñt dicere illð. Esa. iij. Nolite me ꝯstituere principẽ ppl̃i. Nõ sum medic⁹: ꝛ in domo mea nõ est panis neq; vestimẽtũ. Nõ em̃ ꝓñt curare aliena vulnera exẽplo vite: nec hñt panẽ sacre doctrine, nec ornamẽtũ bone opinionis ꝛ fame. Sʒ de btõ dñico ꝓt dici illð Mat. v. Qui aũt fecerit ecce vita sctã. Et docuerit, ecce doctrina clara. Hic magn⁹ vocabit̃ in regno, ecce eminẽs fama. Fuit nãq; magn⁹ in regno celorũ: id est in ecclesia militãte: sʒ modo est maior in ecclesia triumphante.

¶ Sermo. cciiij. De sancto laurentio martyre. Sermo primus.

PRobauit me q̃si aurũ qð per ignẽ transit. Job. xxiij. Beat⁹ laurẽtius fuit et aurum propter perfectionẽ vite, ꝛ fuit ꝓbatus per examinationem pene. Dr̃ aurum inq̃ʒtum fuit prelatus ꝛ inq̃ʒtum fuit martyr inuictus: ꝛ inq̃ʒtuʒ fuit ꝓdicator glosus. Dr̃ autẽ aurũ inq̃ʒtum fuit prelatus. Est nanq; aurũ temperatũ, solidũ ꝛ purũ. Sic etiã prelat⁹ dʒ esse tẽperatus in iustitia, solid⁹ in vita, ꝛ pur⁹ in cõsciẽa. Aurũ aũt hʒ ex tẽperantia ꝙ sit calidũ ꝛ humidũ sic prelat⁹ hr̃e dʒ istð tẽperamẽtũ vt sit calidus per amorẽ: ꝛ humid⁹ ꝑ cõpassionem. Istud aũt tẽperamentũ btũs Gre. quadrupl̃r ponit. Primo qñ vinum seueritatis temperat̃ oleo pietatis: sicut patet in samaritano. Scðo qñ ꝟga correctionis temperat̃ mãna dulcedinis, sicut patet in archa in qua erat ꝟga ꝛ manna. ¶ Tertio quãdo ꝟga feriẽtis discipline tẽperat̃ baculo sustentantis mie. ps. Uirga tua ꝛ baculus tuus ꝛc. Quarto qñ rigor paterne rectitudinis, temperate misceetur lenitate materne cõpassionis. Secundo aurũ est solidum, ex qua soliditate hʒ ꝙ nõ tingit sicut alia metalla. Prelatus ergo dʒ habere vitam tam solidaʒ ꝙ subditos nõ tingat. i. ꝑ malũ exẽpluʒ non inficiat. Malũ ei exẽplũ prelatoruʒ cito inficit vitã subditoꝝ. Sicut beatus Greg. ostdit exemplo capitis ducis oculi, ꝛ pastoris. Languẽte inquit capite, mẽbra incassum vigent. Frustra exercit⁹ velociter sequitur duʒ a duce errat̃. Ocl̃m ꝗ ꝓuidendis gressib⁹ ꝓeminet cura pulueris nõ obscuret. Pastor nãq; cũ ꝑ abrupta gradit̃, necesse ẽ vt ad ꝓcipitiũ grex sequatur. Tertio aur⁹ est purũ, qꝛ prelatus debet esse purus et mundus in ꝯsciẽtia: vñ beatus Greg. in pastoral̃. dt. Nulla presulẽ immũdicia polluat: qꝛ hoc ei⁹ suscepit officiũ: vt in alienis cordib⁹ pollutionis maculas tergat: qꝛ necesse est vt mundas studeat habere man⁹, ꝗ aliorũ sordes mũdare curat: ne tacta deteri⁹ inquinet. Si em̃ sordida insequẽs lutuʒ tenet qð tangit potius inquinat. Btũs ꝟo laurentius martyr inq̃ʒtum fuit ꝓlat⁹. i.

archidiaconus dr aurum, quia ipse fuit temperatus habendo calorem feruoris in reprehendendo: & humiditatem compassionis pauperibus compatiendo. Fuit etiam solidus solide exemplum sanctitatis prebendo. Et purus mundiciam mentis & corporis sectando. Scdo btus laurentius fuit martyr inuictus. Et quantum ad hoc similiter comparatur auro. Aurum nanque sub malleo non resistit ut ferrum: nec frangitur ut vas terreum: nec resonat ut es sonorum: sed in subtilissimas laminas dilatatur: sic etiam laurentius sub malleo tribulationis diuine correctioni non resistebat per mentis aut intentionis duriciam. Ut illi fecerunt de quibus dr Job.xvj. Cor eius indurabitur quasi lapis. Nec fuit fractus per aliquam mentis diffidentiam: ut illi qui significantur per statuam Danielis, cuius pedes fictiles lapis percussit & comminuta fuit. Nec murmurauit per impatientiam: sicut dr Eccl.x. Uir sapiens & disciplinatus non murmurabit correctus: sed fit dilatatus et subtiliatus per obedientiam & ideo consecutus victoriam. Prouer. xxj. Uir obediens loquetur victorias. Tertio btus laurentius fuit predicator gratiosus: & quantum ad hoc bene significatur per aurum. Quando autem lamina aurea subducta debet malleando cum argento incorporari necesse est ut a tribus precaueatur, scilicet a puluere, a vento & ab humore: sic si aurum charitatis debet adiungi cum argento sonore predicationis oportet quod illud conseruetur a puluere terrene cupiditatis & a vento humani fauoris & ab humore amoris proprij. Ista tria beatus laurentius vitauit, scilicet puluerem terrene cupiditatis: quia thesauros auare sibi non retinuit. Uentum humane ambitionis: quia archidiaconus ecclesie romane erat: & tamen pauperum pedes lauabat: & humorem noxium proprij amoris: quia vitam suam contempsit & pro primo morti se tradidit. De his tribus dicitur .i. The.ij. Neque ei aliquando fuimus in occasione auaritie, ecce quia non habuit puluerem terrene cupiditatis: neque querentes ab hominibus gloriam, ecce quia vitauit ventum humane laudis. Uolebamus vobis tradere animas nostras: ecce, quia non habuit humorem proprij amoris. Secundo btus laurentius fuit aurum in igne probatum et examinatum. In auri autem examinatione tria concurrunt, scilicet ignis sulphur et puluis antiqui lateris. Sic beatus Laurentius examinatus fuit per ignem materialem eius corpus exurentem. per inuidiam diaboli ferientem et exurentem: et ipsum crudeliter persequentem. Per auariciam decij, thesauros ecclesie sitientem. Later nanque siccus est auarus: ab omni humore compassionis vacuus. Sed nec ignis ipsum exussit, nec eius mentem ledere potuit, nec inuidia diaboli ipsum superauit, nec tyranni auaritia ecclesie thesauros auferre potuit. Aurum autem examinatum in igne retinet suam integritatem: maiorem acquirit puritatem, & ampliorem induit claritatem. Sic beatus laurentius in igne positus retinuit integritatem fidei. Est autem fides integra quando est omnibus suis articulis munita quando lingua cum corde et cor cum lingua concordat quando est charitati coniuncta quando est operibus informata. Talem fidem integram habuit beatus laurentius. Ipse enim omnes articulos perfecte credidit. Unde quando Lucillum baptizauit de omnibus articulis fidei ipsum interrogauit. Ipse Christum in corde credidit, & ore confessus fuit. Unde dixit. Accusatus non negaui nomen sanctum tuum, & interrogatus te Christe confessus sum. Ipse etiam fidem cum charitate habuit, pro qua charitate, se morti tradidit. Fides etiam eius bonis fuit operibus ornata. Unde de eo dr. Laurentius bonum opus operatus est, qui per signum crucis cecos illuminauit. Secundo maiorem acquisiuit puritatem. In anima autem triplex impuritas inuenitur, scilicet doloris, timoris & erroris. Ps. Cor meum conturbatum est: ecce dolor. Dereliquit me virtus mea: ecce timor. Et lumen oculorum meorum: & ipsum non est mecum: ecce error. Sed ista triplex impuritas in morte sanctorum auferetur. Ps. Quare tristis es anima mea: et quare conturbas me: spera in dno quoniam adhuc confitebor illi. Quando scilicet a voluntate dolor: & a memoria timor, & a ratione omnis error recesserit & successerit illa quam speramus mira claritas, plena suauitas, eterna securitas. Tertio acquisiuit ampliorem claritatem. Qui enim prius fuit ignotus: postea toti mundo factus est clarus. Amb. Beatum laurentium grano sinapis possumus comparare: qui diuersis attritus passionibus: per totum

orbem gratia sua meruit fragare martyrii, qz a natura cõstitut⁹ in corpore erat humilis: ignot⁹ & vilis. Postq͂ vo est vexatus: lacerat⁹: & exulus: vniuersis p totum mundum ecclesijs odorem sue nobilitatis infudit.

¶ Sermo.ccv. De eodem. Sermo.ij.

VApor ignis exuret carnes ei⁹. Ecclesi. xxxviij. Notandū est q͂ est quadruplex ignis: scz interior siue spūalis: exterior siue materialis: superior siue celestis: et inferior siue infernalis. Primus ignis inflāmat corda. Secūdus exurit corpora. Tertius consumit carnem: & illuminat rationem. Quartus vrit carnem & affligit mentem. Primo igne beatus laurentius fuit inflammatus per amorē. Secūdo fuit examinat⁹ p cremationē. Tertio fuit plenus: sed a quarto totaliter alien⁹. Est igit primus ignis interior & spūalis q est deuotio & feruor diuini amoris: quo btūs laurētius fuit totaliter inflāmat⁹, vñ poterat dicere cū ppheta. Inflāmatū est cor meū & renes mei cōmutati sunt. Ex quibus verbis habet q͂ iste ignis diuini amoris extinguit quadruplicē amorē inordinatū: sz accēdit diuinū amorē. Extiguit em̄ amorē carnalē. Ideo dicit. Renes mei cōmutati sunt. Greg. Gustato spiritu desipit om̄is caro. ps. Ure renes meos & cor meū. Extinguit terrenū amorē: vñ subdit. Et ego in nihilū redactus sum. Qui ei mūdū despiciunt: nihil a mūdanis hominibus reputant. j. Cor. iiij. Tanq͂ purgamenta hui⁹ mūdi facti sumus &c. Iste igit ignis spiritualis amorē terrenū extinguit: qz sicut dt. Chry. Uere nō hz super terrā quod amet q donū celeste i veritate gustauerit. Extinguit amorē domesticū. i. parentū: vnde subdit. Et nesciui. Deut. xxxiij. Qui dixerūt pr̄i suo & matri sue. Nescio vos: & suis fratrib⁹: et ignoro illos, & nescierunt filios suos. Hi custodierūt eloquiū tuum. Extinguit amorē propriū & priuatū, vñ subdit. Ut iumentū factus sum apud te. Qui em̄ se ipsos despiciūt ppter xp̄m sunt iumētuz pi: sicut & amatores sui sunt iumētu diaboli. Generat autē amorē diuinū: vnde subditur. Ego semper tecū. Amor nanq͂ diuin⁹ alas deo cōiungit. j. Cor. vj. Qui adheret deo vn⁹ spūs est cū eo. Iste igit ignis spūalis extinxit in beato laurentio amorē carnalē qz credit q͂ virginatē seruauit. Amorē terrenū: qz thesauros ecclesie sibi nō retinuit: sz pauperib⁹ dispēsauit. Amorē domesticū: qz patriā & parentes suos q erāt in hyspania deseruit: & ob amorē principis aplorū rome peregrinari voluit. Amorem priuatū qz pro xp̄o vitā suā dispexit & morti se tradidit. Habuit autē amorē diuinū: qz sup omnia xp̄m dilexit. Secūdus est ignis exterior & materialis quo beat⁹ laurēti⁹ fuit exustus & examinat⁹. ps. Igne me examinasti & nō est inuēta iniquitas. Istū aūt ignē exteriorē quo cruciabat extitit ppter tria refrigeria que habuit. Primū est desideriū celestis glorie. Ambrosius. Neq͂ em̄ beat⁹ laurenti⁹ igniū tormēta viscerib⁹ sentire poterat: q sensibus paradisi refrigeriū possidebat. Secūdū est meditatio diuine legis. Idē. Dū xp̄i pcepta cogitat frigidū est sibi omne quod patitur. Tertiū est puritas conscientie. Idē. Ardet pfecto totis viscerib⁹ fortissimus martyr & vrit: sz regnū dei ptractans refrigerio cōsciētie victor exultat. Terti⁹ vero ignis est ignis superior & celestis, scz spūs sanctus quo btūs laurētius fuit plenus. De quo dr Thre. j. De excelso misit ignē in ossib⁹ meis & erudiuit me. Si em̄ iste ignis mittit i ossa: manifestū est q͂ mittit in carnē: pellem, & medullam. Per pellē intelligit exterior cōuersatio, per carnem sensualitas: p os ratio: per medullā intētio. Iste igitur ignis incēdit pellē qz exurit conuersationē vetustam et facit nouam. Esaie. j. Excoquā ad purū scoriā tuam. Ephe. iiij. Depon te vos scōm pristinaz vestrā conuersationē veterē hominē. Incendit carnem, id est sensualitatē: vt iam homo scōm sensualitatē & voluptatē carnis nō viuat. j. Cor. j. In carne em̄ ambulantes non scōm carnem militamus. Incēdit et ossa, id est rationē vt nunq͂ ipsa rō ad sensualitatē declinet: alias magna cōfusio in animo gñaret. Prouerb. xxx. Per tria mouet: id est aia & q̄rtū nō pos-

est sustinere. Et ista tria sunt, seruus stul tus: mulier odiosa: et ancilla. Sēsualitas est serua: ideo nō debet regnare. Et stulta: ideo nō dʒ cibo saturari, sʒ fame affligi. Et odiosa: ideo nō debet cū ratione matrimonio copulari. Et ancilla: ideo nō debet dn̄a, id est ratione maior fieri. Incendit etiā iste ignis medullā, id est intentionē: vt qcqd faciat amore celestiū faciat. Sed dicit Ozee. ix. Effraim percussus est: radix eius exsiccata est: fructuʒ nequaq̄ faciet. Radix exsiccata intētio corrupta est. Idō nō facit fructuʒ, id est aliqđ opus meritorium. Quart⁹ est ignis inferior infernalis qui aīas et corpora non combusrit vt ostēdit Aug. in libro de ciuitate dei multiplici exemplo. Primo exēplo vermiū dicēs. Non nullū genus vermiuʒ in aq̄s calidis reperit quarū feruorē nemo impugne cōtractet. Illi autem non soluʒ sine vlla sui lesiōe ibi sunt: sed etiā extra viuere nō possunt. Scđo exēplo mōtiuʒ: qr montes cicilie ab antiq̄s ignib⁹ estuāt et tamē integri perseuerāt. Tertio exemplo carbonis: lignū eñ sub terra positū de facili putrescit sʒ virtute ignis in carbonē redactū putrescere nō pōt: ita vt in terra humida carbones infossi incorruptibiliter maneant. Quarto exēplo pauonis qui habet carnes quasi incorruptibiles si fuerint assate sicut ipse dī se hoc esse expertū. Quinto exēplo salamādre que in igne viuere phibetur: sexto exemplo aīe vnde ait. Ipse anim⁹ cuius p̄sentia corpus viuit et regitur et dolorē pati pōt: et mori non potest. Hoc ergo erit tūc in corporibus damnatorum: quod nunc esse scimus in animis hominum.

¶ Sermo. ccvi. De eodē. Sermo. iij.

Certamen forte dedit ei vt vinceret. Sap. x. Btūs laurentius christi pugil egregius quadrupliciter gessit certamen. Primo namq̄ certauit contra suam sensualitatem. Nam sensualitas penas refugiebat et ratio appetebat: sed ratio vicit: et penas sustinuit patienter: gratanter gaudenter et desideranter. Sustinere patienter est necessitatis: gratanter est deuotionis: gaudenter est perfectionis: desideranter est prorsus diuine virtutis. Beatus laurentius penas sustinuit patienter: qr non murmurauit: nec persecutores odiuit: sed pro ipsis orauit. Hebreoꝝ. x. Patientia vobis necessaria est: vnde dicitur de martyribus. Non murmur resonat, nō querimonia et c. Secūdo sustinuit gratanter, quia in ipsis penis gratias deo reddebat dicens. Assatus sum gratias ago. Caro assata sapidior est q̄ lixa: qr magis placet deo gratiarum actio in aduersis q̄ in prosperis. Tertio beat⁹ laurentius sustinuit gaudenter. vnde dixit. Gaudeo plane, quia hostia christi effici merui. Exemplo apostoloꝝ: de quib⁹ dicitur Act. v. Ibāt apostoli gaudentes a conspectu concilii. Quarto sustinuit desiderāter qr adhuc maiora pati et apponi desiderabat: vn̄ dixit decio. Infelix has epulas semper optaui. Sācti namq̄ viri desiderant pro christo pati et affligi sciētes q persecutores sunt tanq̄ apes qui licet pungant per penā: tamē mellificāt preparando dulcedinē eternā. Ps. Circūdederūt me sicut apes. Sunt tanq̄ fabri: quia licet feriant tamen coronā eternam fabricant. Ps. Supra dorsum meū fabricauerunt peccatores prolongauerūt iniquitatem suam. Sunt tanq̄ conflatores quia licet argentum ponant ad flammā: tamen purgant ab omni scoria. Malac. iij. Sedebit conflans et emundans argentum et c. Secundo certauit contra carnifices. Carnifex enim contra ipsum inferebat penas: sed beatus laurētius contra cornificem offerebat patientiam et cōstantiam. Ambro. Beatus laurenti⁹ martyr mansit in christo vsq̄ ad tentationeʒ: vsq̄ ad tyrannicā interrogationem: vsq̄ ad acerrimā cōminationē et vsq̄ ad mortem. In qua longa nece qr bene māducauerat: et bene biberat tanq̄ illa esca saginatus: et illo calice ebrius tormenta non sensit: non cessit: et in regnū successit. Istā autē tantam constantiā habebat per charitatē inuincibilē qua munitus erat. Cantico. viij. Fortis est vt mors dilectio. Sicut eñ mors separat ab homine animā sensuʒ et motū. Sic in beato laurētio charitas separauit animā suā ab amore mū

ad sensum carnis, ab amore sui, τ motu ois peccati. Et sic mortuus erat mūdo p separationē anime ab ipso: sibi vero p separationē sensus ppriꝫ: τ diabolo p separationē motus omnis peccati. Et sic christus in ipso erat loco anime viuificando ipsum per amorem. Loco sensus infundēdo sibi sensum p fidem. Et loco mot⁹ ducēdo eū ad bonā operationē vt dicere possit cū apostolo ad Gal. Uiuo ego iam nō ego: viuit vero in me xp̄s. Tertio certauit cōtra diabolū. Nam diabolus fortiter cōtra eū seuiebat τ ipse viriliter resistebat: q͞z armis spūalib⁹ munit⁹ fuit. De quib⁹ dicit͛ Ephe. vj. Induite loricā iustitie in omnibus sumentes scutū fidei τ galeā salutis assumite. Diabolus nāqꝫ habet tela multa τ venenata τ ignita, vñ dicit͛ ibidem. Ut possitis oīa tela: ecce q̄ multa nequissima: ecce q̄ venena ignea extinguere: ecce q̄ ignita, q͞z igit͛ sūt multa debem⁹ induere loricā iustitie, id est charitatē: q̄ dicit͛ lorica, q͞z ex oī pte munit τ iustitie: q͞z vnicuiqꝫ ius suū reddit, q͞z sunt ignita debem⁹ assumere scutū fidei in q̄ oīa tela diaboli extinguūt͛. Diabolus totū mūdū impleuit igne cupiditatis, voluptatis, τ ambitionis. Sꝫ fides istū triplicē ignē extinguit sicut manifeste habet͛ Heb. xj. Fide moyses grādis effectus negauit seipsum esse filium filie pharaonis τc. Quia sunt venneata debem⁹ assumere galeā salutis, id est spē: sicut eñ venenū statim cor petit: sic diabolus venenū sue malitie statim in mētē mittitur vt spem extinguere valeat: τ sicut accipiter cor auis quā ceperit statim impetit: sic diabolus ab aīa quā cepit cōtinuo spē tollit qua ablata ipsam i desperationē ducit. Et iō ipsa mens galea spei est muniēda. quarto certauit contra incēdiū. Nam ignis materialis foris vrebat carnē. Ignis vero spūalis intus inflāmabat mentē. Sed ignis interior superauit ignem cruciatiōis exterioris. Habuit autem triplicē ignē interius qui exteriorē ignē totaliter extinxit. Primus fuit charitas ignita. Augustin⁹. Superari charitas christi in laurentio flāma non potuit τ seuior fuit ignis qui foris vrit q̄ ignis q̄ intus accendit. Secūdus fuit fides succensa. Ambro. Inquātum in laurentio fi dei feruor ferbuit intātum supplicū flāma frigescit. Tertius fuit veritas lucida. Ambrosius. Fortissimū martyrē laurentium flamma superare nō potuit: quia lōge ardentius veritatis radio mens eius accēsa feruebat.

¶ Sermo. ccvij. De eodē, sermo. iij.

Probasti cor meū τ visitasti nocte: igne me examiasti τ nō est inuēta in me iniqtas τc. ps. Ex his v̄bis h͛ q̄ btūs laurēti⁹ fuit a deo pbat⁹ visitat⁹, examinat⁹, τ sine petō inēt⁹. Circa primū notādū est q̄ sapiens pbat͛ in argumēto: patiēs i opprobrio: fortis in prelio: τ fidelis in ministerio. Et q͞z btūs laurēti⁹ erat sapiēs, patiēs, fortis, τ fidelis. Ideo de⁹ ipsum his quatuor modis voluit pbare: vt nobis innotesceret si talis esset. Quod eñ btūs laurēti⁹ eēt sapiens probatū est per argumentū: q͞z ipse tyrāno abijciēti dabat sapiens τ benignū respōsum. Uñ cū thesauros q̄reret tyrān⁹: laurēti⁹ pauperes colligēs dixit. Ecce isti sunt thesauri q̄ nūq̄ minuūtur: sed semꝑ augent͛. Scdo q̄ eēt patiēs probatū est per opprobriū τ tormentuꝫ: q͞z multa opprobria audiuit: τ tormenta sustinuit: sed tñ in oīb⁹ patiēs τ repert⁹ fuit. Luc. xxj. In patiētia vestra possidebitis aīas vestras. Non dixit linguas vestras aut man⁹ vestras. Patiēs quidem debet τ possidere linguā suā: ne p cōtumelijs cōtumelias reddat. Manū suā ne p iniuriā iniuriā inferat. Aīam suā ne i corde odiū teneat. Quicūqꝫ āt possidet aiaꝫ possidet τ manū τ linguā τ non ecōuerso. Et iō dns radicē impatiētie remouere volēs dicit. In patiētia vestra τc. Tertio q̄ fuit fortis pbatū est i prelio τ in suo martyrio. Dicit aūt Seneca q̄ tria sunt oī morbo grauiora, scꝫ met⁹ mortis dolor corpis τ intermissio volūtatis. His tribus modis btūs laurēti⁹ fuit pbat⁹ fuisse fortis, scꝫ i metu mortis: q͞z tyrān⁹ oē gen⁹ tormētorū i ipm expēdere minat⁹ est. In dolore corporis: q͞z fustes, scorpiones, ardentes laminas τ omne tormētorum

ram genus ipse ꝑpessus est. Subtractio ne rei delectabilis: qr solatio pris spũalis scȝ bti sixti priuaꝛ. Sed btũs laurentius tã fortis extitit ꝙ nec minas timuit nec supplicia: cessit: ꝛ pris priuationem patiẽter portauit. Quarto probatus est fuisse fidelis ꝑ fidelẽ distributionẽ thesauroꝝ. ps. Dispsit dedit pauperibꝰ ꝛc. Ipse em̃ dedit pauperibꝰ ꝛc. Ipse ei dedit nõ vendidit qr nõ q̃siuit munꝰ a corde id est mundanã delectatiõnẽ, nec ab ore id est hũanũ fauorẽ nec a manu, id est tẽporalẽ retributionẽ: nec ab obsequio id est obsequij exhibitionẽ. Iterũ dedit etiã in vita nõ post mortẽ. Elemosyna nãq̧ est instar cãdele lumen prebentis. Thob. iiij. Elemosyna ab oi pctõ liberat ꝛ nõ patiꝛ aiam ire i tenebras: ad instar pupille animũ dirigẽtis. Eccli. xxix. Elemosyna viri q̃si sacculus cum illo: ꝛ grãm cũ pupillis cõseruabit. Instar seminis centesimũ fructũ reddẽtis. Luc. viij. Et ortũ fecit fructũ cẽtuplum. Qui igiꝛ vult tãtas elemosynas post mortẽ facere similis est illi q̃ vult hr̃e lumẽ post tergũ oculos post caput suũ: ꝛ seminare post dorsum. Scdo ostendiꝛ ꝙ fuit a deo visitatus cũ diciꝛ Et visitasti nocte. Ipm em̃ xp̃s in nocte visitauit: qr sibi in sua passione multas consolationes ꝛ maxime tres dedit de quibus ps. Nox illuminatio mea in delicijs meis: qr tenebre nõ obscurabunꝛ a te ꝛc. Prima consolatio causaꝛ ex diuini amoris dulcedine: cum dr. Nox illumiatio mea i delicijs meis. Nox in delicias conuertiꝛ qñ tribulatio amoris dulcedine superaꝛ. Vñ dicebat. Tormẽta tua epule mihi sũt. Scda cãbaꝛ ex securitate gr̃e. vñ subdiꝛ. Qr tenebre nõ obscurabunꝛ a te ꝛc. Tũc em̃ tenebre obscurabunꝛ: qñ qs in tribulatione positus per pcti caligine nõ obnubilaꝛ. Vñ securus dicebat. Mea nox obscurũ nõ hȝ: sȝ oia in luce clarescũt. Tertia causabaꝛ ex certitudine gr̃e ꝛ glorie ideo subdiꝛ. Sicut tenebre eius ita ꝛ lumẽ eius. Tũc tamen est sicut tenebre qñ q̃ recipit multitudinẽ gaudioꝝ scdꝫ multitudinẽ passionũ. Istã certitudinẽ se hr̃e ostẽdẽs dicebat. Gr̃as ago tibi dñe iesu xp̃e: qr ianuas tuas igredi merui. Tertio ostẽdiꝛ ꝙ fuit examiatꝰ cũ dr Igne me examinasti. Sũt ãt q̃dã q̃ examinanꝛ tactu vt argentũ ad lapidẽ, q̃dã ex sonitu: vt vasa si sunt plena aut vacua, q̃dã vento vt grana ꝛ palea, q̃dã ꝑ ignẽ vt aurũ. Sic beatus laurẽtiꝰ fuit examinatus tactu dure passionis. Et iõ argentũ electũ est inuentus. Job. ij. Mitte manũ tuã ꝛ tãge os eiꝰ ꝛ carnẽ. Sȝ de multis dr Hier. vj. Argẽtum reprobũ vocaui eos. Fuit examinatus sonitu patiẽtis rñsionis nõ em̃ murmurauit sȝ potiꝰ dedit sonitũ laudis. Vñ dr de eo. Inuẽtũ est sacrificiũ laudis sonitu cõfessionis vñ ꝛ ipse ait. Te xp̃e ꝯfessus sum. Emisit etiã sonitũ deuotiõis. cũ dixit Assatũ est iaȝ versa ꝛ mãduca. Fuit examinatꝰ vẽto honoris ꝛ vituperationis. Nõ em̃ potuit eleuari nec a vẽto honoris cũ esset archidiaconꝰ nec a vento laudis cũ pauꝑes eũ sepe laudarẽt nec etiã potuit deijci a vẽto vituperationis, cũ tñ infideles eum sepe blasphemarẽt. Fuit examiatꝰ igne tribulatiõs. Eccli. xxvij. Vasa figuli ꝓbat fornax ꝛ hoies iustos tẽtatio tribulatiõis. Hũit nãq̧ btũs laurẽtiꝰ ignẽ adustionis in carne, ignẽ amoris i corde, ignẽ sermonis i ore feruoris i opere. Quarto ostẽdiꝛ ꝙ fuit inuentꝰ sine pctõ, cũ dr. Et nõ est inuenta in me iniq̃tas. Sctĩ nãq̧ viri in igne tribulationis sanctitate acq̃rũt Mali vero acq̃runt iniq̃tate, sicut ostẽdit btũs. Aug. in libro de ciuitate dei multiplici exẽplo, palee ꝛ auri, stipule ꝛ frumẽti, amurce ꝛ olei luti ꝛ vnguẽti dicẽs. Sicut sub vno igne aurũ rutilat ꝛ palea fumat ꝛ sub eadem tribula stipule cõminuunꝛ ꝛ frumẽta purgantur neq̧ cum oleo amurca funditur, q̃ tñ eodẽ prelꝛ pondere expmunꝛ, ita vna eadẽq̧ vis irruẽs bonos ꝓbat ꝛ purificat i quaꝛ ꝛ malos dãnat ꝛ vastat ꝛ exterminat. Nã pi motu ex agitatũ: ꝛ exalat horribiliꝛ cenũ suauiꝛ fragrat vnguẽtũ.

¶ Sermo. ccviij. De sancto hippolyto, ꝛ socijs eius. Sermo primus.

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. ps. Ad honorem sctĩ hippolyti ꝛ sociorũ eiꝰ. Iste versiculꝰ

in missa decantat. In euāgelio etiam hodie nobis in exemplū sanctorū passeres introducunt. In pmisso verbo tria facere vident scti. pmo namq3 de sua exceptione grās agūt cum dicit Anima nrā sicut passer erepta est de laqueo venātiū. Assimilant aūt scti viri passeribus scdm Rabanū tribus de causis. Primo qz passer est quātitate paru⁹: vnde a paruitate est dict⁹. Sic scti viri paruos se reputāt per humilitatē. Mat. xj. Reuelasti ea paruulis. Dicit autem Gregori⁹ q pupilla quāto est minor tāto est lucidior. Animalia ēt habentia paruū cor in quātitate: sunt cōmuniter magis animosa, sicut pz in leone. Granū etiā sinapis qd est minimum inter omnia semina olerū adeo crescit q ramos facit in quibus aues nidificant et quiescunt: per qd datur itelligi q quāto quis est minor apud seipsum: tāto est lucidior apud deū: et quāto animosior ꝯtra diabolū tāto magis crescit p opera virtutum: ita vt etiā viri cōtēplatiui in ei⁹ virtutibus cōquiescāt. Scdo passer est velocitate celerrimus: sic scti viri in suis opibus debēt esse veloces et feruētes. Eccli. xxxj. In omnib⁹ opib⁹ tuis esto velox. Sicut dicit btūs Amb. Qui nō potest volare vt aqla: saltem volitet vt passer quia q nō pōt vt cōtēplatiuus volare i celū p cōtēplationē: saltē volitet vt actiuus per actionē. Et q nō pōt esse magn⁹ seruādo cōsilia: saltē sit paru⁹ seruando pcepta. Et q nō pōt apprehendere perfectionem nitat ad illā per ꝯtinuā exercitationem. Tertio passer est in nidificando cautus. Nō eni nidificat nec ouificatur: nec pullificat in vijs: ne aut nidus eius a vento rapiat: aut oua a serpētib⁹ comedantur aut pulli a pdatore capiant: sed potius nidificat in foraminib⁹ domorum. psal. Et enim passer inuenit sibi domū. Nid⁹ aūt spūalis est anim⁹ in quo de⁹ requiescit In hoc nido deus generat oua et bona pposita et de ouis pullos educit quādo bona pposita in op⁹ prodire facit. Sed si aliqs ponit nidū, hꝺ est aīm in terra p affectionē: timēdū est ne diabol⁹ qui est vent⁹ vehemēs p suggestionem: qui est serpens p deceptionē qui est predator p meritorum expoliationem, et animam p vanam gloriā rapiat: et bona pposita comedebat bona opera extinguat. Sz sancti viri nidificant in foraminibus petre i. in vulneribus xpi. Cant. ij. Ueni colūba mea in foraminibus petre quo ad foramina et mannū et pedū in cauerna maceriē quo ad foramē lateris. Secūdo modum ereptiōis exponūt cū dicit. Laqus cōtrit⁹ est et nos liberati sumus. Tres laquei sunt diaboli, quos sancti euadunt. Primus est laque⁹ gule. ps. Fiat mensa eorū corā ipsis in laqueū Aug. in lib. cōfesso. Ad quietē satietatis cū ex idigētie molestia tendo in ipso transitu insidiatur mihi laque⁹ cōcupiscentie. Secūdus est laqueus luxurie Eccli. vij. Inueni amariorem morte mulierē que laqueus venatorū est. Tertius est laque⁹ auaricie. De quo dt Amb. in li. de bono mortis. Auisque descēdit ex alio frequēter laqueis capit a visco fallit a quibuscūq3 insidijs irretit. Sic ergo aīa nostra caueat ad ista mundana descendere: qz laqueus est in auro, viscus in argēto, nexus in predio. Nā dū aurū querimus strāgulamur: dū argētū petimus in visco eius herem⁹ dū pdia inuadim⁹ alligamur. Istos tres laqueos isti sancti euaserūt. Et per corpis macerationē, et per puritatis cōseruationē et p terrenorū despectionē, tertio istam ereptionē nō sibi sz deo attribuūt: cū dicunt. Adiutoriū nostrū in noie dni. Fuerunt enim adiuti et in corporibus et i aiabus. Corpora quidē martyrū adiuuant. Unde dicit Cypria. Claudunt oculi in psecutionib⁹, sz patēt in celū. Minatur antixps sed tuet xps. Mors infertur: sed immortalitas sequit. Exciso mūdus eripitur: sz restituto paradisus exhibet. Uita tēporalis extinguitur sz eterna reparatur. Ecce mirabilis ꝯmutatio quā sancti martyres recipiunt: q omnia in martyrio sancti stephani apparuerūt. Nā clausura oculorū aperit sibi regnum celorū ideo vidit celos apertos. Si antixps minat: xps tuetur. Ideo beat⁹ stephan⁹ vidit iesum stantē. i. iuuare paratū. Si corpus morit immortalitate vestitur. Unde vultus bti stephani apparuit i specie angeli tāq3 immortalitatis gloria vestiend⁹ Si aufert mūdus datur paradisus, ideo

respiciebat in celũ tanq̃ sibi tribuẽdum. Si vita tẽporalis tollitur daf vita eterna Ideo vidit gloriam dei. Animic etiã isto rum martyrũ non solũ fuerunt adiuic: sꝫ etiã multis priuilegijs sunt dotate. Ipse eñi sanctus ypolitus habet cũ laurentio societatem. Unde dixit ei laurentius mar tyr. Ambulemus ambo pariter qr mihi et tibi gloria preparat. Unde etiam bea tus ypolytus se iuxta corp⁹ laurentij se peliri fecit, ad innuendum q̃ sicut eorum corpora sunt iuncta in terris sic et eorum aie sunt iuncte in celis. Secũdo habet cũ virgine magnã familiaritatẽ. Uirgo eñi beata cũ ypolito cuidam infirmo appa ruit: et illũ senare precepit Quid est q̃ virgo beata ypolitũ assumebat ad suam so cietatem: nisi qr cum illo specialeꝫ habet familiaritatẽ? Tertio magnam habet su per demones potestatem: qr exhibente diuina iusticia beatus ypolitus voluit: vt diabol⁹ deciũ vexaret. Quarto contra tyrãnos magnam securitatem. Unde de cius clamabat O ypolite tu theuis aspe ris vinctũ me ducis. Quinto habet super peccatores penitẽtes magnã pietatẽ, sicut ptꝫ in illo cuius tibiã infirmã incidit: et aliam sanam restituit.

¶ Sermo.ccix. De eodem Sermo.ij.

Custodit animas sanctorum suorum et de manu peccatoris libe rauit eos ps. Dñs custo dit aias ypoliti et sociorũ eius et de manu peccato ris. i. deciĩ ipatoris liberauit eos. Custo diuit aũt dñs aiaꝫ ypoliti in vita, et i mor te et post mortẽ. In vita q̃dẽ qr fecit eum magne puritatis: qđ ptꝫ qr animas bea torũ videre meruit: qr nõ nisi a mundo corde videri possunt. Unde postq̃ fuit ba ptizatus dixit. Uidi animas innocentiuꝫ letas gaudere. Scđo multe pietatis: ex eo q̃ corp⁹ bti laurẽtij sepeliuit. Sepeli re eñi mortuos inter opa pietatis nume ratur, ita vt ad deũ etiã ascẽdat. Thob. xij. Quando orabas et sepeliebas mor tuos ego obtuli oratioñ tuam dño. Ter tio dñs fecit eũ multe cõpassiõis; qr qñ laurẽti⁹ cruciabatur ipse flebat et mugi tus dabat. Quarto multe deuotionis qr pre nimia deuotione fidei etiã ante tẽp⁹ christianũ se esse voluit profiteri. Uñ di xit ei laurẽti⁹. In interiori homine abscõ de christum: et dũ clamauero audi et veni Scđo custodiuit eum in morte quando quatuor iaculis tyrãn⁹ eum voluit supe rare. Primo ruborem et verecundiam in ferendo quando ipsum denudari et spo liari fecit. Sed istud telũ beat⁹ ypolitus contriuit, quia meliori veste scilicet veste virtutũ se indutũ esse agnouit Unde cuꝫ tyrannus ei diceret. Quomodo sic incis piens fact⁹ es: q̃ de nuditate tua nõ eru bescis? Ille respõdit. Non me expolias ti: sed magis vestisti. Sciebat enim se es se veste virtutũ indutũ: que quidem ha bent tegere peccata. Prouerb x. Uniuer sa delicta operit charitas. Habent tege re cõtra diaboli tentamẽta. Ephe. vi. In duite vos armaturã dei: vt possitis resis tere aduersus insidias diaboli: et etiã ha bent ornare ꝓpter honestatẽ. Rom. xiij. Induamur arma lucis sic vt in die hones te ambulem⁹. Habent etiã calefacere ꝑ charitatẽ. Iob. xxxvij Nonne vestimẽta tua calida sunt cũ perflata fuerit terra austro? Scđo per prospera sꝫ allicẽdo qr veste militari eũ inducit: vt sic ad pri stinã milit q̃ alliceretur. Sed ipse istud te lum confregit: quia dixit se meliori regi nõ tyrãno militare. Xp̃s enim non fuit ty rãnus: sꝫ rex benignus. Tyrannũ nanq̃ faciũt dominãdi cupiditas effrenata cru delitas et priuata vtilitas Xp̃s aũt non habuit dominãdi cupiditatem, qr fugit ne fieret rex. vt habetur Ioã. vi. Nec ha buit crudelitatẽ, sed mãsuetudinem vt habetur zach. ix. Ecce rex tuus venit ti bi mãsuetus. Non quesiuit propriã vtili tatem sed nostrã. Ad Rom. xv. Xp̃s sibi non placuit. Tertio timorẽ sibi incutiens do: qr omnes de familia sua ante ei⁹ ocu los occidi fecit. vt sic timor ypolito incute retur: sed ipse non timuit sed eos cofor tauit dicẽs. Fratres nolite timere qr ego et vos vnũ dominũ habem⁹. Quarto per lõga et aspera supplicia ipsum affligen do. Fecit eñi ad pedes equorũ indomi torum ligari et per carduos et tribulos trahi vt sic dolore vexatus vinceret. Sꝫ

istud telū ypolitus cōfregit. quia ibi ha=
buit patientiā per quā non murmurauit.
Habuit constātiā per quā telo nō cessit:
nec de supplicio curauit. Habuit victoriā
per quaȝ sibi coronā acquisiuit. Unde cā
tatur de martyrib⁹. R: pro te furias atqȝ
ferocia calcarunt hominum seuaqȝ verbe
ra cessit his lacerans fortiter vngula nec
carpsit penetralia ecce quanta constan=
tia Non murmur resonat nec querimo=
nia: ecce q̄sta patiētia. Que vox que pote
rit lingua retexere, ecce q̄sta gloriosa co=
rona. Tertio custodiuit animā eius post
mortem anima enim habet triplicē statū
Unus est inquātum ipsa anima est vnita
corpori. Secūd⁹ est prout est exuta a cor
pore. Tertius prout consideratur resum
pto corpore. Et in quolibet istorū statuū
dominus animas sanctorū custodit Naȝ
prout sunt coniuncte corpori in manu
dei sapie. iij. Iustorū aie in manu dei sunt
ꝛ nō tanget illos tormentum mortis. In
q̄tuȝ sunt exute a corpore sunt i sinu dei.
Olim quidē erant in sinu abrahe: modo
sunt i sinu dei. Esa:. xl. In brachio suo cō
gregabit agnos et in sinu suo leuabit. In
q̄tuȝ cōsiderātur resumpto corpore erūt
in thalamo dei Deut. xxxiij. Amātissim⁹
dn̄i habitabit confidenter in eo: quasi in
thalamo tota die morabitur.

¶ Sermo.ccx. Eodē die. Sermo.iij.

Nolite timere

eos qui occidūt corpus: ꝛ
post hoc nō habēt ampli⁹
quid faciant. Luce. xij. In
verbis istis tria notantur.
Primo in persecutoribus
magna crudelitas cum dicitur Qui occi
dunt corpus Crudelitas autem magni
hominis secūdum Chry. peior est crude
litate serpentis bestie ꝛ diaboli q̄tuȝ ad
primum sic dicit. Si cōparaueris homi=
nem serpenti peiorem inuenies: quia ser=
pens ꝛ si maliciam habet hominis ta=
men habet timorem. Homo autē malus
et maliciam habet serpētis: ꝛ timorē non
habet sicut serpens. Est etiā peior omni
bestia: quod ostēdit triplici ratiōe. de pri
ma sic dicit. Nā ipa bestia q̄uis sit crude
lis tamen qꝛ est irrationalis declinat ab
homine crudelitas eius: homo autē ma=
lus cū sit crudelis rationalis: non facile=
ter euadetur credulitas eius. De secūda
sic dīt. Bestia si irritata fuerit seuit: si nō
irritata in silētio transit. Homo autē non
irritatus insanit ꝛ magis insanit super il
los a quibus nō fuerit irritatus De ter=
tia sic dicit. Una queqȝ bestia vnū ꝓpriū
maluȝ habet. Homo vero omnia vitia in
se habet. Est etiā peior diabolo qd osten
dit triplici rōne. De prima sic dicit. Dia=
bolus si viderit hominē iustū nō est aus⁹
ad eū accedere. Homo aūt mal⁹ hominē
sanctū nō solū nō timet: sed etiā cōtēnit.
Secūda ratio est quia diabol⁹ nō armat
hominē: sed homo armat diabolū. Sicut
enim homo sine armis nihil pōt facere
cōtra hostē: sic diabol⁹ nō valet cōtra si=
ne hoie. Pōt etiam tertia rō assignari: qꝛ
diabolus nō pōt nocere hoi nisi ꝑmissus
homo autē mal⁹ nō solū nocet homini ꝑ
missi⁹: sȝ etiā a deo ꝓhibit⁹. Scdo in san=
ctis notat magna securitas: qꝛ q̄uis per
secutores corpus occidere possint tn̄ in
in animas nullā hn̄t ptātē. Un̄ postq̄ dn̄s
dixit Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹
statiȝ subiūxit. Et post hoc nō habēt am
plius q̄d faciāt qꝛ scȝ i animas nihil pos
sunt. vt patet in Iob: qꝛ postq̄ diabolus
accepit potestatē in corpus statim domi
nus subdidit. Uerūtamē animā illi⁹ ser=
ua, Deus nāqȝ maiorē curā habet de ani
ma q̄ de corpore. Et hoc triplici de cau
sa: sicut ostēdit Chry. sup Mat. De pria
sic dicit. Maior cura ē deo de salute ani
me q̄ corporis. Prima qꝛ dignior est ani
ma. q̄ caro Aia em̄ sine carne viuere po=
test. Caro aūt sine anima viuere nō po=
test. De scda sic. In omni peccato prius
anima peccat ꝛ postea caro Nā nisi ani=
ma pri⁹ victa fuerit. caro peccare nō po
tuerit. Caro siquidē prius malū cōcupi=
scere potest peccare autem nō potest nisi
anima illi cōsenserit. Nā caro in potesta
te anime est: nō autē ipsa anima est in po=
testate carnis. De tertia sic dicit. Necessa
riū est, vt anima que prius ceciderat ante
resurgat. vel de aia liberata a potestate
diaboli carnē suam seruare potest a pec
cato. Caro autē sanata ab infirmitate ani
mam liberare nō pō: sed magis eā exer=

tis q̄ incolumitas sepe impugnat iusticie disciplinā Quāuis autem persecutores corpora sanctorū occidāt non tamē per eunt: sed etiā in presenti multiplici glo ria illustrātur Nā scdm Chry. in sermone de machabeis eorū corpora efficiunt ra dij dei de q̄bus demones excecant. Sūt et q̄ vexilla dei a q̄b⁹ ipsi demōes fugiūt ⁊ deterrent. Sunt corona fulgida dei vn de ecclesia adornat. tertio in deo notat magna potestas qd̄ notatur cū dr̄. Time te aūt eum qui postq̄ occiderit corp⁹ ha bet potestatē mittere i gehennā. id est in penā eternā scilicet corp⁹ ⁊ animā. Sed hoc non videtur diuine iusticie conuenire vt homo pro culpa transitoria puniat pe na eterna Sed istud fit propter infinitatē offensi mutationem fori ⁊ eternitatē ma li propositi. due prime rōnes sunt Chry. iij. est Greg. prima em̄ rō est q̄ iniuri os⁹ tanto maiori dign⁹ est pena: quanto ma ior est ille cui infert iniuria. Qui em̄ offen dit militē dignus est magna pena qui of fendit comitē dignus est maiori. qui ve ro offendit regē dign⁹ est maxima pena. Deus autē est magnus in infinitū ⁊ ideo qui ipsum offendit dignus est pena infini ta. Secūda ratio est propter diuersitatē fori. Nā pro vno eodem furto quis alicu bi cauteriatur. alicubi mutilatur. alicubi vita priuatur. Est autem duplex forū. sci licet forum ecclesie ⁊ forū dei. In foro ec clesie omnes culpe puniunt pena trāsito ria: et eo q̄ omnes cause agunt sub thro no misericordie ⁊ feria fa cit tribunali ius ticie in foro autē dei culpe puniuntur pe na eterna: quia tūc iusticia causas aget ⁊ misericordia ferias faciet. Vñ de hoc di cit Chry. q̄ nō recipit tūc natura iudicis misericordiā: sicut nec tempus misericor die iudiciū. Tertio hoc accidit propter eternitatem mali propositi. vñ dicit Gre go. in moralibus. iniq̄ ideo cū fine pecca uerunt: ⁊ cū fine vixerūt. voluissent q̄dem sine fine viuere vt potuissent sine fine ini quitatibus pmanere. ad districti ergo iu dicis iusticiā pertinet. vt. s. nunq̄ careant supplicio quorū mens in hac vita nunq̄ voluit carere peccato. istam rationē simi liter tangit beda dicēs q̄ mali habuerūt voluntatē sine fine peccādi si habuissent naturam sine fine viuendi ex quib⁹ patet q̄ mali merito damnant sine fine ⁊ eis in dicitur eterna pena ⁊c.

¶ Sermo.ccxi. De assumptiōe virgi nis gloriose. Sermo.i.

Surge domi ne in requiem tuam tu ⁊ ar cha sanctificationis tue ⁊c. ps. q̄ christi corpus glorio se resurrexit omnibus fide libus est certum q̄ autem corpus beate marie v̄ginis glorificatū surrexit: ⁊ si nō sit certū: est tñ pie credendum. q̄ autem corpora sanctorum que cū christo surre xerūt sint glorificata inter multos docto res vertit in dubiū. Propheta igit dimit tens illud qd̄ est dubium ponit qd̄ certū est dicēs. Surge domine in requiē tuam. Et illud qd̄ pie est credendū dicit. Tu et archa sanctificationis tue. Archa ista est beata v̄go filij dei cōtentiua. Et est sctifi cationis: quia i matris vtero fuit sanctifi cata. Ista autē archa surrexit in requiem id est in corporis et anime plenā felicita tem. Hodie quidē surrexit de tumulo q̄ immortalitatis gloria fuit induta. Surre xit de mūdo quia hodie in celū est glorio se assumpta. Secūdo secūdū quid sit as sumpta. est aūt v̄go maria assumpta qua druppliciter cū. s. honorabili societate cū ineffabili iocunditate: ⁊ cum terribili po testate. Primo quidē virgo maria assum pta est cū honorabili societate quod si gnificatū est. ij. regū. vj. vbi dr̄ q̄ dauid ⁊ oīs Israel deducebāt archā dñi cū gau dio ⁊ erāt cū dauid chori septē. p dauid si gnificat xp̄s p septē choros itelligit vni uersitas hominū ⁊ angelo⁊ sctō⁊: q̄ per septenariū numerū vniuersitas accipit vel p septē choros intelligunt tres chori q̄ fuerūt tāte nouū testamētū. s. angeli pa triarche ⁊ pphete. Et q̄tuor q̄ fuerunt in nouo. s. martyres cōfessores: ⁊ virgines ⁊ etiā ipsi apli qui eius exequijs interfue rūt de ista honorabili societate cantat ec clesia. Sicut dies verni circundabāt eā flores rosarū ⁊ lilia cōualliū. Per flores rosarū intelligunt oēs martyres sangui ne rubricati. per lilia cōuallis intelligū tur omnes angeli cōfessores ⁊ virgines.

et etiā apłi q̄ eiꝰ exequiis interfuerunt, q̄
oēs eam circūdederūt ⁊ eam associaue-
runt. Scđo est assumpta cū ineffabili io-
cunditate qđ significatū est. ij. Regū. vj.
vbi đr. Dauid ⁊ oīs israel deducebāt ar-
chā testamēti dñi cū iubilo ⁊ clāgore buc
cine ⁊ ludebāt corā dño in oībꝰ lignis fa
brefactis ⁊ citharis ⁊ lyris. vbi notandū
ꝙ sicut dicit Aug. sup. ps. est triplex sonꝰ
musicus. Unꝰ qui fit in voce sicut in cātu.
Alius qui fit cum flatu: sicut in buccina.
Et tertiꝰ qui fit in pulsu sicut in cythara.
Iste triplex sonus tangitur hic. Sonus q̄
fit cū voce cum đr in iubilo est enim iubi-
latio cātus modulatio. Sonus q̄ fit cum
flatu cū đr. In clangore buccine. Sonus
qui fit cum pulsu. cuȝ dicitur in omnibꝰ li
gnis fabrefactis ⁊ cytharis ⁊ lyris. Per
hoc qđ dicit ꝙ ista archa deducta est cuȝ
iubilo ⁊ in buccina ⁊ i cythara datur in-
telligi ꝙ ibi fuerūt omnes species sono-
ruȝ ⁊ oīa genera musicoꝝ. Tertio assum
pta est cū mirabili claritate. Cañ. vj. legi
tur. Que est ista que progredit̄ quasi au-
rora consurgens pulchra vt luna electa
vt sol terribilis vt castrorū acies ordina
ta. Apo. xij. Signū magnū apparauit in
celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedi-
bus: ⁊ in capite eius corona stellarū duo
decim. Ex q̄bꝰ vbis p3 ꝙ ipsa ascēdit cū
claritate corporali ⁊ ista ē claritas auro-
re. Sicut enim aurora post noctē orit̄ ⁊
nullam obscuritatē retinet. Sic etiā licet
caro eiꝰ nata fuerit de corruptibili carne
nullā tamē sensit corruptionē: sed omnē
deposuit miseriam ⁊ penalitatem. Ascen
dit cum claritate spūali. i. cum anima q̄
tota fuit luce pfusa ⁊ ista est claritas lune
sicut enim luna post solem maiorem ha-
bet lucem sic ⁊ ipsa post filium maiorem
habet cognitionem. Ascendit cum clari-
tate supersubstātiali. i. cum filio suo qui
obuiam sibi venit ⁊ ista est claritas solis.
Ascēdit cum claritate intellectuali. i. cuȝ
toto exercitu angeloꝝ: ⁊ iđ đr. Terribilis
vt castroꝝ acies ordinata. Quorū q̄dā
pcedebāt vt domicelli. q̄dā vero comita
bant̄ tanq̄ baiuli q̄dā subseq̄bant̄ tanq̄
famuli oēs aūt eā associabāt tanq̄ ioculā
tores deuoti Ascēdit cū claritate rōnali.
id est cū omnibꝰ apłis q̄ eius assumptio-
ni interfuerunt Ideo dicit ꝙ habebat co
ronā duodecim stellarū. Quarto assum
pta est cum terribili potestate, qz oēs de
mones perterriti fugerūt: nec mirum: fu
runt enim territi a tā honorabili societa
te. Cañ. vij. q̄d videbis in sumitate: nisi
choros castrorū id est ordines angeloꝝ.
Uulnerati a tam ineffabili iocūditate: q̄
sicut đr Eccłi. xxij. musica i luctu impor-
tuna narratio est. Excecati a tam mirabili
claritate instar noctue que ad lucem so
lis excecat. Tremefacti a tā terribili po
testate instar cū canum virgam iesse fu
giūt a qua plagā acceperūt. Secūdo vi
dendū est secūdū q̄d sit assumpta qz nō
solum q̄tū ad animā: sed etiā q̄tum ad
corpus est glorificata ⁊ secūdū hoc assi-
gnat Aug. quatuor rationes. Prima est
quia fuit mater christi de sica: ⁊ ideo de
buit a filio sublimari. voluit enim xp̄s to
tus esse matris scđm carnē vt. s. patrem
carnalem nō haberet: voluit ⁊ matrē to-
tam esse suā vt alios filios nō generaret
qui ergo matrē noluit communicari ho-
mini nūquid eā cōmunicabit vermi? Quia
ex ea noluit generari filios carnales: nū-
q̄d ex ea voluit generari vermes. Ipse eñ
pcepit cuilibet suū patrē ⁊ matrē honora
re. Qui ergo tantū honorat sanctos suos
alios in terris quomodo matris contem
nit honorem? Quomodo ergo filiū a vi-
cio reuerentie erga matrē: ⁊ ingratitudi
nis erga hospitem: ⁊ fallacie erga ami-
cam ostendemus immunem: si eā quā in
vita pre aliis dilexerat pre aliis dereliq̄t
in fine. Secunda ratio est: qz fuit christi fi
delis ministra. vnde August. De suis mi
nistris veritas dicit. Ubi ego sum illic sit
⁊ minister meꝰ. Si Maria ibi erat nunq̄d
equali gratia. Et si eq̄li gratia vbi equa
dei censura qua reddit vnicuiq; secundū
merita. Si pre omnibus viuentibus ma-
rie viuenti donata est grā mortue erit mi-
nuēda: absit. Ministrauit aūt xp̄o i vtero
materiā corporis pparādo extra vterū
in sua infantia eum alendo: ⁊ in egyptum
fugiēdo: i sua pueritia ad festiuitates eū
deducendo: in sua iuuentute ad nuptias
associando: in morte cruci assistēdo. post
mortem omnia loca eius deuotissime fre
quentando post ascensionem et sedulas

preces offerendo. vt habetur Actuum j. tertia ratio est quia fuit vestis christi deaurata. Nullus enim rex pateretur vestimentum suum a vermibus corrodi Augusti. Si elegit diuina voluntas inter ignium flammas puerorũ vestiméta seruare illesa cur abnuat a matre propria, quod elegit in veste aliena. Conueniens autem fuit vt in coronatione regine celi, sit etiã ornatus corporis sui: cur rex in eodẽ ornatu appareat, vt sicut in corpore regis scriptũ ẽ Rex regũ, & dñs dominantiũ: & sic in corpore regine scribatur Regina reginarũ. & dña dominarũ. Quarta ratio est: quia fuit thesaurus Christi, & gemma preciosa: ideo debuit i celesti thesauro recondi. Unde Augustinus. Thronum dei thalamũ dñi celi: tabernaculũ Christi dignũ est ibi esse vbi ipse est. Tã preciosum thesaurũ dignius est celũ seruare ꝙ terra. Istud sacratissimũ corpus in escam vermibus traditum: qz sentire non valeo, dicere pertimesco.

¶ Sermo.ccxij. Eodẽ. Sermo.ij.

Mulier amicta sole & luna sub pedibꝰ eius in capite eius corona stellarum duodecim: et in vtero habẽs &c. Apocal.xij. Gloriam domini describens Johannes euangelista ostẽdit eã ex oĩ parte luminosã & gloriosam. Primo est luminosa a parte superiori: quia in capite habet coronam duodecim stellarũ. Stelle duodecim sunt nouem ordines angelorum, & tres ordines beatorum scilicet martyres, confessores, & virgines: qui omnes ipsam coronant: quia eam venerantur et laudant. Seraphin enim mirantur, et laudant in ipsa charitatem succẽsam. Cherubin sapientiam tam profundam. Throni pacem & quietem in deo tam tranquillã dominationes tam magnam & tãtam super angelos preeminentiam. Uirtutes tantam miraculorum efficaciam: potestates tantam super demones potentiam. Principes tantam de omnibus regnis prouidentiam. Archangeli tantam de omnibꝰ locis diligentiam. Angeli tantã de singulis psonis custodiã. Martyres tantã in tribulationibus constãtiã. Cõfessores tantã sobrietatem & tẽperantiam. Uirgines tãtã puritatẽ & mũdiciã. Scdo ẽ luminosa a parte inferiori. cum dr Et luna sub pedibus eius. Per lunã mutabilitas designatur. Est aũt quadruplex mutabilitas vna est nature que etiã est in angelicis spiritibus q̃ sũt mutabiles per naturã: sz sũt immutabiles facti per gratiã. Istã talẽ lunã hz sub pedibus qz omnes ãgeli eius imperio famulãt. de hoc Geñ xxxvij. Uidi q̃si solẽ, & lunam & stellas vndecim adorare me. per solẽ intelligit supma hierarchia per lunã media, per stellas vero vltima. Scda est mutabilis fortune. Eccli.xxvij. Stultꝰ vt luna mutat. Istã etiã lunã sub pedibus habuit: qz omnia terrena calcauit per paupertatem voluntariã quã elegit. Dicitur autem Deut.xj. Omnis locus quẽ calcauerit pes vester, vester erit. Si enĩ tẽporalia calcaremꝰ sub pedibꝰ: & ea nõ tãgeremꝰ affectibꝰ veraciter nr̃a essẽt. Tertia ẽ mutabilitas culpe. ps. Per diẽ sol non vret te: neq; luna p noctẽ. Anima enim sancta nec i die prosperitatis cadit in peccatũ p intemperãtiã: neq; in nocte aduersitatis p impatiẽtiã. Istã lunã sub pedibus habuit: qz nulla culpa vnq; in ea preualere potuit. vñ Aug. in libro de natura & gratia. Excepta scta virgine maria si omnes sctĩ & sctẽ interrogati fuissẽt vtrũ sine pctõ essent. rñdissent. Si dixerimus qm̃ pctm̃ nõ habemus nosipsi nos seducimꝰ & veritas in nobis nõ est. Excepta hac sctã vgine de qua ppter honorẽ dñi cũ de peccatis agit: nullã prorsus volo mẽtionẽ habere. Quarta est mutabilitas miserie. ps. Orietur in diebus eius iustitia & abũdãtia pacis: donec auferat luna. Glo. i. mutabilitas que quidẽ in resurrectiõe auferet. Ad Rom. viij. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptiõis &c. Et istã lunã sub pedibꝰ eiꝰ habet qz perfectã corporis immortalitatẽ possidet: & super angelos glorificata manet. ps. Caligo. i. hũana mortalitas sub pedibꝰ eiꝰ & ascẽdit sup cherubin & volat &c. Tertio fuit luminosa a parte interiori. quod notatur cũ dr In vtero habẽs. Habebat enĩ in vtero paternũ splẽdorẽ. Heb. j. Qui cũ sit splẽdor glie &c. Niueũ cãdorẽ. Sap.

viij. Cādor est eṁ lucis eterne rc. Diuinū
odorē. Eccli. xxiiij. Ego quasi vitis fructi
ficaui suauitatē odoris. Suauē dulcorez
illū scz ꝗ̇ dicit. Ibidem. Spirit⁹ meus su
per mel dulcis rc. Ignem celestē. Heb. xij.
Deus noster ignis consumēs est, qꝛ igit̄
in suo vtero habuit paternū splēdorē ibi
remansit mirabilis claritas. vñ Ambro.
Quid nobiliꝰ matre dei quid ea splēdidiꝰ
quā splēdor elegit qꝛ habuit niueū cādo
rē. ibi remāsit mirabilis puritas. vñ An
selmus Decebat vt virgo btā ea purita
te niteret ꝗ̄ maior sub deo neq̇t telligi qꝛ
habuit diuinū odorē. ibi remāsit mirabi
lis suauitas. Eccl. xxiiij. Sicut cynamo
mū r balsamum aromatizās odorē de
di qꝛ habuit suauem dulcorē ibi remāsit
mirabilis pietas. Vñ dr Mater gratie et
mie: qꝛ habuit ignem celestē, ibi remāsit
mirabilis charitas ꝑ quā diabolum suc
cendebat. Judith. ix. percuties eū labijs
charitatis mee ꝑ quā oīa terrena cōtēne
bat. Hier. ij. Recordat⁹ sum tui miserans
adolescētiā tuā r charitatē desponsatio
nis tue quādo secuta es me in deserto rc.
per quā omnia aduersa patienter sustine
bat. Cant. viij. Aque multe nō poterāt ex
tinguere charitatē. Quarto fuit lumino
sa a parte exteriori: cū dr. amicta sole. i.
immortali corpore. ps. Oīs glīa eiꝰ filie
regis abintus quātū ad gloriā anime: c r
cūdata varietate quātū ad dotes corpis
que redundāt abintus ab anima in corp⁹
Si quidem ex redundātia prudētie resul
tat in eius corpore claritas: et ex redun
dantia fortitudinis impossibilitas. Ex re
dundantia temperantie subtilitas. Et re
dundantia iustitie que omnes vires cir
cuiuit: resultat agilitas.

¶ Sermo. ccxiij. Eodē die sermo. iij.

Ota pulchra
es amica mea r macula nō ē
in te rc. Cant. iiij. Spōsus ce
lestis volēs spōse sue pulchri
tudinē r dignitatē ostēdere quatuor im
plicat in ṽbis pmissis: scz ꝙ fuit sine ma
cula: ꝙ fuit dei amica: ꝙ fuit pulchra: r ꝙ
mō est tota pulchra. Primo ei fuit sine ma
cula ꝑ oīs pctī immunitatē. Ipa ꝗ̇dē libe
rū arbitriū in bono ↄfirmatū habuit: rtō
nulli pctō ↄsentire potuit. Potētia eṁ li
beri arbitrij vno modo ↄsideratꝰ put se
hꝫ idifferēter ad peccādū r nō peccādū,
r hoc modo ↄsideratꝰ ꝗ̄si indispositio ad
hoc vel ad illud, r hoc modo in adā i sta
tu innocētie. Eccl. xv. Deꝰ ab initio crea
uit hoīem r reliquit eū in manu ↄsilij sui.
Scdo cū dispositiōe ad peccādū: r hoc
modo est i regeneratis ꝑ baptismū: qꝛ fo
mes ab eis nō aufertꝰ. Tertio cū necessi
tate ad peccādū: r hoc modo est in nō re
generatis ꝑ baptismū in ꝗ̇bꝰ fomes nō tā
tū est dispositio ad peccandū sed quedā
necessitas. Quarto cū dispositione ad nō
peccandū. Et hoc modo est in angelis et
beatis: r fuit in beata ṽgne post gratiam
sue sanctificatiōis vltime. r quātū ad hoc r
licꝫ existēs in via fuit in statu angeloꝝ et
btōꝝ. Scdo fuit dei amica ꝑ feruentē cha
ritatē. distinguit aūt Dionysius in descri
ptiōe seraphim quatuor gradꝰ charita
tis. dicit eṁ coꝝ dilectionē esse mobilē: ca
lidā, acutā, et superferuidā. Isti quatuor
gradꝰ in btā ṽgine reperiuntꝰ. Amor eṁ
dei fecit eā mobilē. i. dei preceptis valde
obedientē qñ scz ipsa dixit. Ecce ancilla.
rc. Fecit eā calidā. i. alta virtutū feruēter
cōscendentē. qđ significatꝰ per hoc ꝙ ↄce
pto dño mox cū festinatione abijt in mō
tana, Fecit eā acutā. i. alta celorū secreta
penetrātē. Eccli. xxiiij. Girū celi circuiui
sola rc. Fecit eam superferuidā in solo dei
amore quiescētē. Cant. v. Annūciate dile
cto: qꝛ amore lāgueo. Tertio fuit pulchra
ꝑ oīmodā mētis r corporis puritatē. Eiꝰ
eṁ puritas fuit perfecta, impermixta, et
ↄtinua. Fuit ꝑfecta: qꝛ cū triplex sit puri
tas: scilicet humana angelica r diuina.
Ipsam diuinam puritatē in vtero nouez
mēsibus portauit ipsam puritatē angeli
cā trāscēdit: omnem puritatem humanā
vniuersaliter superauit. Secūdo eiꝰ puri
tas fuit impermixta. Nō eṁ habuit ad
mixtionē originalis: qꝛ fuit in vtero a spū
sctō sanctificata. Nec admixtionē morta
lis: qꝛ fuit a patris potentia confirmata.
nec admixtionē venialis: qꝛ fuit a purita
te filij ipregnata. Judith. xiij. Viuit dñs:
qꝛ custodiuit me angelꝰ eiꝰ: r hic euntem
r ibi cōmorantē: r huc reuertētē. Custodi
uit eṁ eā dñs r in mūdū eūtē: qꝛ ipsam

ab originali petō purgauit, ⁊ in mundo cōmorātē: qꝛ ipsā a mortali ꝯseruauit, ⁊ ad patriā reuertētem: qꝛ sine macula venialis pctī de mūdo exiuit. Tertio eius puritas fuit cōtinua: nūq̄ eñ interrupta. Eccle.xxiiij. Usq̄ ad futurū sclm̄ nō desinā ⁊c. Nunq̄ interpolata: qꝛ fuit a deo cōfirmata. ibidē. Et sic in syon firmata sum ⁊c. Nunq̄ diminuta: seruabat eñ illud dictū ꝓphete exercitabar ⁊ scopebā spm̄ meū, sed semꝑ fuit augmētata: imo totaliter ꝯsūmata ⁊ dei formis effecta. vnde Hiero. Iure sole ꝑhibet̄ amicta q̄ luce immarcessibili videt̄ immersa: neq̄ summatim tangi nec operiri magis circumcunfundi: ⁊ tanq̄ illo igne ꝯcludi. Quarto fuit tota pulchra. Ex hoc autem hꝫ q̄ in corpore ⁊ in aīa sit assumpta. Si enim aīa glorificata esset, ⁊ caro putrefacta in terra iaceret: tota pulchra nō esset. Hoc aūt cōpetit diuine potentie, sapientie: iustitie, ⁊ bonitati. Potētie quidē. vnde dicit Aug. Si iesus quē scim⁹ oia posse voluit in matre integrā seruare pudorē, cur nō petit eā a putredinis seruare fetore. Quis nisi ꝑuersi sensus audeat dicere q̄ matrem quā a putrefactione faciliter seruare potuit, seruare noluerit: Hoc etiā cōpetit diuine sapientie: sicut dicit̄ Prouer. ix. Sapiētia edificauit domum suā ⁊c. Sapiēs architect⁹ domum pulchrā facit intus ⁊ extra. Taleꝫ christ⁹ in presenti vita matrem suā sibi edificauit: scꝫ pulchrā: intus in mēte ꝑ puritatē: ⁊ exterius in corpore per virginitatem. Si igit̄ diuina sapiētia tā pulchrā eā in corpore ⁊ in anime edificauit: nō debuit in morte istā pulchritudinem sibi diminuere, sed magis augere cōpetit et hoc diuine iustitie. Honorat quidē multoꝝ sanctoꝝ corpora. honorat etiā ⁊ sua tormēta sicut crucem: clauos, spineā, coronā, ⁊ lanceā. Si i tāto honore habetur crux sctā in qua corp⁹ xp̄i ad horam redeuit in quāto honore debet hēre matrē suā gloriosā in cuius vtero nouem mēsibus redeuit ⁊ habitauit. Et si in tāto honore habent̄ corpora sanctoꝝ: ex eo scilicet q̄ fuerūt organa spiritussancti in quāto honore tunc haberi debet corpus illud qđ fuit spiritussancti organum ⁊ xp̄i speciale domicilium: imo toti⁹ trinitatis nobile triclinium? Si in tāto honore habentur imagines picte: in quanto honore debet haberi illud corpus in quo fili⁹ qui est imago patris habitauit. In quo quidem imago dei sibi impressa illibata permāsit in quo ⁊ ꝑ qđ imago nostra que erat corrupta reparata fuit. Cōpetit etiā hoc sue bonitati: bonisq̄ filiꝭ semꝑ interest magis parcere matri q̄ sibiipsi. Constat autem q̄ fili⁹ sibiipsi parcere voluit ab illa generali snīa qua dicitur. Puluis es ⁊ in puluerem reuerteris: ⁊ matrem suā excepit ab illa alia sententia qua dicitur. In dolore paries. Quare ergo nō excepit a prima: scilꝫ ne in puluerem reuertatur: quia tam bonus filius extitit q̄ etiā inter passionis vulnera curam habuit de matre dilecta. Tam bonus filius fuit q̄ in ortu voluit flere: ⁊ matrem gaudere voluit. Qui igitur mortalis tantā curā de ea habuit nunquid factus gloriosus de ea amplius non curabit? Absit. Requirit ergo potētia dei, sapientia, iustitia, ⁊ bonitas, q̄ virgo mater non tantum in anima sit glorificata sed etiam in corpore sit sola immortalitatis induta.

¶ Sermo.ccxiiij. Eodem die fer.iiij.

Que est ista que ꝓgreditur quasi aurora consurgens: pulchra vt luna, electa vt castroꝝ acies ordinata. Cant. vj. Celestes spiritus claritatē ꝟginis: eiusq̄ gloriam ⁊ laudē ammirātes interseque runt ⁊ dicunt que est ista que progreditur quasi aurora consurgens ⁊c Admirant̄ autē eam quantum ad quadruplicem e⁹ statū. Primo quantū ad suū ortū eā scꝫ dicūt quasi auroram: qꝛ ab omni peccati tenebra est expurgata, ⁊ luce gr̄e diuine perfusa. Ceteri sancti cū peccato originali cōcipiuntur ⁊ nascunt̄. Christ⁹ autē fuit sine petō originali cōceptus, ⁊ sine originali nat⁹. Uirgo aūt maria mediū locū tenet, qꝛ fuit cū petō originali ꝯcepta, ⁊ sine originali nata. Ista triplex differētia tangit̄ Job.iij. vbi dicitur de die culpe originalis. q̄ incepit quādo apti sunt oculi Ade.

Obtenebrenť stella calliginee l⁹. Stell: ei
idest ceteri scti ille die culpe originalis
sunt obtenebrati: qr fuerūt cū pctō origi-
nali ɔcepti ⁊ nati expectet lucē.i.xp̄m ⁊ nō
videat. Iste em̄ dies culpe nō vidit xp̄m:
nec in suo ɔceptu, nec i suo ortu. Nec ortū
surgētis aurore. Aurorā sīdd dē.i. v.rginē
beatā vidit quātū ad ɔceptum: sed nō vi-
dit quātum ad ortū. Necesse autē fuit vt
ista aurora nobis orireť. Ante em̄ ci⁹ ortū
homo infestabať in tētationib⁹ demonū.
ꝫ infirm⁹ erat ad incipiēdū bonū, ⁊ debi
lis ad perseuerādū: sꝫ aduenientes ista au
rora demones i infernū fugiūt hoīes me
ritorie operari pn̄t, ⁊ vsq ad finē opus p
ducūt. Ista tria tāguntť in p̄o. Ort⁹ est sol
⁊ ɔgregati sunt: ⁊ in cubilib⁹ suis colloca
buntť. Quo ad p̄mū exibit hō ad op⁹ suū.
Quo ad scdm operationē: vsq ad vespe-
rā quo ad tertiū. Necesse etiā fuit vt ista
aurora orireť: qr aħ angeli officiū suū cir
ca hoīes nō exercebāt qd est illuminare,
⁊ purgare ⁊ perficere: sed adueniente ista
aurora ceperūt nos disponere ad illumi
nationē grē purgationē culpe, ⁊ pfectio-
nē glorie. Istd notať Geñ. xxxij. vbi dixit
angelus Iac. Dimitte me aurora est, q̄. di
mittere noluit angelū, donec triplicē gra
tiam impetrauit illuminationem intelle-
ctiuā, per hoc ꝙ israel sibi nomen impo-
suit, purgationem affectiue pro eo ꝙ ner
uus femoris eius emarcuit, ⁊ perfectio-
nem glorie: per hoc ꝙ eum bñdixit. Secū
do mirantur spiritus celestes virginem
quātum ad ipsius progressum. Cum ad-
dunt pulchra vt luna. Ipsa aūt nunq̄ ali
quā maculā habuit in cogitationibus, qr
semper fuerūt sancte, nec in affectionib⁹:
qr semper fuerunt munde: nec in intētiōi-
bus: quia semper fuerunt recte. Cant. iiij.
Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula
nō est in te ⁊c. Fuit nāq in cogitationib⁹:
tota pulchra in affectionib⁹: sine macula
in intentionibus. Secūdo luna habet lu
cem variatam et sepe obscuratam. Est
autem luna festiuitatum distinctiua. Eccľ.
xliij. A luna signatum diē festi. In visione
namq istius lune semper magnū festū fa
cit de⁹ angel⁹ ⁊ homo beatus. Nā de⁹ de
hoc habet magnā gloriā: angel⁹ magnā
letitiā, homo beat⁹ magnā honoris excel
lentiā. Judith. xv. Tu gloria hierusalē.i.
ipsi⁹ dei q̄ est visio pacis: tu letitia israel
i. angelorum q̄ deum facie ad faciē semp
vident: tu honorificentia populi nostri.i.
olim sanctoꝝ ⁊ beatoꝝ de quoꝝ ꝓgenie
ipsa descēdit. Fuit autē pulchra ⁊ luna in
sua ɔuersatiōe. ⁊ i sua vita, imo pulchrior
luna: qr luna habet lucem multis macu-
lis respersam. Aliqñ lucet in principio no
ctis: ⁊ significat bene incipiētes. Aliquan
do in fine noctis: ⁊ significat perseuerans-
tes qñq per totam noctē, ⁊ significat vi-
tā bonā continuantes. Uirgo autem Ma
ria fulsit ⁊ in suo pricipio qr fuit in vtero
sanctificata. In medio qr fuit filio dei illu
strata ⁊ sancte conuersata, ⁊ in suo vltimo
quia in anima ⁊ corpore fuerat glorifica-
ta. Per noctē etiā significari pōt tētatio ⁊
tribulatio. Quidā em̄ sancti adiuuant in
principio tentationis, quidem in medio:
quidā in fine: sed beata Maria semp ad-
iuuat, ⁊ in principio dando constantiā, et
in medio dando perseuerentiam, ⁊ in fine
dādo gloriosam coronam. Tertio hꝫ lu
cem eclypsatam ⁊ obscuratā. Fm aūt bea
tum Augustinum Luna tripliciter obscu-
ratur, Aut quando nubib⁹ tegitur, aut qñ
eclypsať, aut quando renouať. Sic etiāꝫ
virgo benedicta fuit obscurata p sui hūi
litatem per quā se obumbrabat. De hoc
habeť Cāticoꝝ. primo. Nolite me cōside
rare ꝙ fusca sim: qr decolorauit me sol. ac
si dicat. Quāto magꝭ sol me illuminauit p
suam maiestatem: tanto magis exteri⁹ me
decolorauit per humilitatem. Secundo
fuit decolorata ꝓpter nimiū doloris acer
bitatē: ⁊ hoc in filij passiōe: vbi cum sole.
i. cū filio suo xp̄o Jesu passa est eclypsim.
Joheľ. ij. Sol id est xp̄s conuertetur i te-
nebras per mortem: ⁊ luna.i. ꝟgo beata
Maria conuertetur in sanguinem p dolo
rem. Non em̄ tunc tantum vnam mortem
sed tres quodāmodo passa est. Ezc. xxxi.
Duplicetur gladius ac triplicetť. Una em̄
mors seu tristitia quā ipsa virgo. Maria
passa fuit patiebať: fuit seperatio matris
a filio et ista fuit mors amara. Alia fuit se
paratio aīe xp̄i a suo corpore: ⁊ ista mors
seu tristitia fuit ⁊ virgini benedicte multū
amarior. Tertia mors fuit i mre scꝫ sepa
ratio aīe xp̄i a spiritu suo. Aia nāq xp̄i

marie corpus suū viuificabat. Spūs ꝓo
suus cū spū xpi vnitus fuit. Magis eñ
erat spūs beate marie cū suo filio bñdi-
cto: ꝙ in suo corpe ꝓprio. Qñ ergo xp̄s
emisit spm̄ suū: ipsa dolorē intēsissimum
patiebat̄, ⁊ ista tristitia in virgine glorio-
sa fuit morte amarissima qr tunc doloris
gladi⁹ ipsi⁹ aīam ptrāsiuit. Tertio ꝓgo
benedicta fuit obscurata per mortē suā
corpalē. Tunc eñ facta est obscura quā
do ab ipsius corpe aīa recessit vt sic ob-
scuraretur in morte ⁊ fieret nouilunium in
resurrectiōe. Dam. Sicut sol iste splēdi-
dus ac lucidus sub lunari corpore la-
tēs ad breue videt̄ deficere cū suo nō pri
uet̄ lumine habēs in se perennē luminis
fontē: sic ⁊ tu fons veri luminis incōsum
ptus vite thesaur⁹ licet breui interuallo tē
poris corpaliter morti sis addicta tñ co
piose nobis īfundis indeficientie lumi-
nis claritatē. Tertio angeli admirāt̄ eā
quo ad dei filiū cōceptū: cū subiūgūt. Ele
cta vt sol. Scḋm aūt Aug. in sole tria vi-
dem⁹: scꝫ qḋ est qḋ lucet ⁊ qḋ calet. Ipsa
fuit electa sicut sol qr habuit electū esse.
Nā pater elegit corp⁹ ipsum sanctificā-
do ꝑelegit aīam ipsam virtutib⁹ adim-
plendo ⁊ vtrūqꝫ elegit et preelegit vt ha
bitaret in tabernaculo suo faciendo. ꝑs.
Elegit eā de⁹ ⁊ preelegit eā. Fili⁹ dedit
sibi electā lucē. i. diuinorū cognitionem.
Apoc. xxi. Ciuitas nō eget sole aut luna
⁊c. Ista nāqꝫ est ciuitas de q̄ dr in ꝑs. Glo
riosa dicta sunt de te ciuitas dei. ista ciui-
tas nō indiget illuminatione angelica, iō
dr ꝙ nō indiget sole, nec illuminatiōe hu
mana: iō dr ꝙ nō indiget luna: sed illumi
natur luce diuinitatis: iō dr. Et claritas
dei illuminabit illam: ⁊ luce humanitatis
iō subdit̄. Et lucerna ei⁹ est agn⁹. Spūs-
sanct⁹ dedit sibi calorē. i. ordinatū amo-
rē. Scḋm autem August. quadruplex est
gradus amoris. Primo nāqꝫ debem⁹ di-
ligere qḋ supra nos est. s. deum. Deinde
qḋ sumus. i. nosipsos. Deinde quod iu-
xta nos est scꝫ proximū Deide quod in-
fra nos est. s. mundū ⁊ totum gen⁹ huma
nū. Uirgo ergo beata ordinatā habuit
charitatē. Nā qḋ supra se erat. scꝫ deū
amauit reuerenter qḋ iuxta se erat scꝫ fi-
liū dilexit dulciter: quod ipsa erat. s. se di
lexit sapienter qḋ infra se erat. s. genus
humanū dilexit misericorditer. Quarto
mirant̄ eā ꝙtū ad eius ascensum glorio-
sum: cū subdūt terribiliꝫ vt castroꝝ acies
ordinata. Sciebāt eñ angeli spm̄ huma
nū corpori terreno inclusum ab ipsis mi
noratum. vnde ꝑs. Minuisti eū paulomi
nus ab angelis ⁊c. Et de hoc nō mirabā
tur qr corp⁹ qḋ corrūpit̄ aīmā aggra-
uat: sꝫ tñ adequationē tpe gratie sūt ex-
perti, qr hoīes per virginalē mundiciā
adequant̄ angelis. de hoc etiā nō mire-
bant̄ eo ꝙ hō factus est ad dei imaginē:
⁊ dei faciē cōtemplādā. Minorationem
igitur nouerat nec de hoc admirationem
cōceperant: sublimationem autē credere
non valebant. Et iō vidētes humanā na
turā in duabus ꝑsonis. s. xp̄i ⁊ mr̄is sup
angelos sublimari in admirationē sunt
cōmoti dicētes. De christo illud quod le
gitur Esa. lx. Quis est iste qui venit de
Edō ⁊c. Et de virgine. Que est ista q̄ pro
greditur quasi aurora consurgens ⁊c.

¶ Sermo. ccxxv.

De eadem. Sermo. v.

Que est ista q̄
ascēdit de deserto delicijs
affluens innixa sup dilectū
suū. Cantico. vlt. Si aliqs
rustic⁹ vel inexpertus lapi
dē preciosum laudaret modica laus es-
set, sed si gemmari⁹ doctissimus aliquē
lapidē preciosum miraretur ⁊ laudaret,
ingens laus esset. Si igitur nos grossi ⁊
inexperti virginem laudam⁹ parua laus
vr̄: maxima aūt laus est, qñ spūs celestes
laudāt tantā virginis maiestatē. Ponūt
ergo angeli in premissis ꝟbis duo. Prio
suā admirationē cū dicūt Que est ista ⁊c.
Ad istā aūt admirationē rn̄det Aug. Ista
est mr̄ dei, regina celi, dn̄a mundi, porta
paradisi. In hoc autē qḋ dr mr̄ dei tria
notant̄. Unū est ꝙ ipsa super Christū ha
buit materne autoritatis imperiū. Luc.
ij. Erat subditus illis. Secūdū, quia de-
buit sublimari ad filium. Damascenus
Decuit matrem ad filiū sublimari: vt ad
ipm ascēdat sicut ad ipsam descēderat.
Tertio qr habet ad nos materne cōpas
siōis effectum, vnde frequenter ei dicere

debem⁹. Monstra te esse matrē ⁊c. Secū
do est regina celi. Hier. xliiij. Sacrificē
mus regine celi, ⁊ libem⁹ ei libamina: et
faciam⁹ placētas sicut fecim⁹ nos et pa
tres nostri: ⁊ saturati sumus panib⁹ ⁊ bñ
nobis erat malūq; nō vidim⁹, ex eo autē
quo cessauimus sacrificare ei indigem⁹
oīb⁹ ⁊ fame ⁊ gladio cōsumpti sum⁹. Si
cut aūt dr̄ in scholastic̄ hystoriis triplex
erat distinctio eorū que deo offerebātur
Aut ei erat oblatio de aīalib⁹ ⁊ dicebatꝛ
sacrificiū. Aut erat d̄ sicca materia, vt de
simila: pane, vel siliib⁹, ⁊ tūc dicebatꝛ ob-
latio aut erat de liq̄dis .s. vino vel oleo ⁊
dicebatur libatio. Ista autē triplex distin
ctio tangitꝛ hic: p̄mo sacrificiū cū dicitur
Sacrificem⁹. Libatio cū subditꝛ. Et libe
mus ⁊ libamina. oblatio: cū subditꝛ. Et fa
ciamus ei placentas. Nos autē debem⁹
regine celi sacrificare corpa nr̄a p morti
ficationē vitiorū. libare corda liq̄da p cō
passionē lachrymarū, ⁊ exhibere placen-
tas, id est conscientia placidas p interio
rē nostrā purificationem. Tertio est dñā
mūdi, ideo ad ipsam tanq̄ ad dñam ⁊ au-
gustā omissis aliis intermediis appella
re licebit, siue q̄s grauetꝛ a diabolo: siue
a tyrāno, siue a carne, siue a dei iustitia.
Licet eīm ad ipsam appellare: si q̄s gra-
uatꝛ a diabolo: sicut pꝫ in Theophilo, q̄
cū seruū se diaboli fecisset tādē appella
uit ad augustā, ⁊ ipsa totū irritū fecit et
ad pristinū statū grē restituit eū. Licet ēt
ad ipsam appellare, si q̄s grauetꝛ a tyrā
no hoc significatꝛ in Hester, vbi tyrann⁹
amā pplm̄ dei voluit occidere, sꝫ regina
hester. i. vgo bñdicta ipsi⁹ tyranni mali
cie obuiauit ac sniam reuocauit: ⁊ pplm̄
ad pristinū statū restituit. Licet ēt appel-
lare ad ipsam si q̄s grauetꝛ a carne, sicut
patuit in maria egyptiaca q̄ multo tēpo-
re libidini deseruiuit sꝫ ad ipsam virginē
cōfugit ⁊ appellauit, ⁊ sic carnis libidi-
nem ⁊ concupiscentiam superauit. Licet
etiā ad ipsam appellare, si qui se a dei iu
stitia sentiant aggrauari. Vn̄ legitꝛ in vi-
ta beati dñici q cū xp̄s ɔtra mūdū duraꝫ
sniam pferre vellet occurrit mr̄ xp̄i glo-
riosa ⁊ dixit. Bōe fili nō sm̄ eorū maliciā
sed sm̄ tuā miam agere debes. Quarto
est porta paradisi qr̄ p ipsaꝫ tāq̄ p portā
ad nos deus venit. Eze. xliiij. Porta hec
clausa erit ⁊c. Et p ipsam vginē bñdictā
Mariā q̄ sꝫ tanq̄ p portā in celū ascen
dit. Vn̄ de ipsa cantat eccl'ia. Tu regis al
ti ianua, tu porta lucis fulgida ⁊c. Et p
ipsam tanq̄ per fenestrā de⁹ ad nos ocu
lo mīe sue respicit. Cantic. ij. En ipse stat
post parietē ⁊c. Stat eīm post parietē no
strū. i. post hūanā naturā nr̄am respicit
nos per fenestrā. i. p mrē suā ⁊ p cancel
los. i. p vulnera sua. Scdo angeli ponunt
sue admiratiōis rōnē cū dicūt. Que ascē
dit de deserto vbi pōitꝛ rō admirationis
⁊ qr̄ de deserto ascēdit, ⁊ qr̄ d̄ deliciis af
fluēs ascēdit: ⁊ qr̄ innixa sup d̄ lectū ascē
dit. Admiranꝛ nāq; ipsi angeli siue celes-
tes spūs angelici: q ascēdit de deserto.
i. de mūdo tātis deliciis plena: de quo q̄
dē mūdo de⁹ ipsaꝫ vginē bñdictā innocē
ter deduxit ⁊ eduxit. Deut. viij. Ductor
fuit dñs de⁹ tu⁹ in solitudine in qua erat
serpēs flatu adurens: ⁊ scorpio atq; dis
psas. Est autē dipsas sm̄ Isid. quoddaꝫ
gen⁹ serpētis q̄ latine dr̄ situlā p̄ꝫ illū qr̄
cū talis serpens momorderit siti perire
facit. In hoc ergo deserto mūdi est ser-
pēs adurēs. i. diabol⁹: mētes hominum
ad appetitū ambitionū incēdens ⁊ scor
pio. i. carnalis delectatio q̄ pri⁹ blanditꝛ
sed postea pungit. Et est ibi dipsas: idest
auaritia q̄ semper sitim facit. Secundo
mirantur q ascendebat cū affluentia de
liciarum de deserto vbi est penuria cōso
lationū. Sūt aūt delicie ḡnales spūales
⁊ singulares. Ḡnales delicie beatorum
sūt de qb⁹ dicit Augustin⁹ de ciuitate dei
Ciuitas superna videt ⁊ amat: ⁊ i eterni
tate dei viget: in veritate dei lucet, in bo
nitate dei gaudet. Et iste diuitie ḡnales
nobili⁹ sūt in virgine. Sapiētie quarto.
O quā pulchra est casta ḡnatio cū clari-
tate: immortalis eīm est memoria illius.
In hoc q dicitꝛ casta ḡnatio notatꝛ q io-
cundius gaudet de eo q. s. casta permā-
sit et tn̄ genuit. In hoc q dr̄ cū claritate:
notatꝛ q clari⁹ lucet. In hoc q dr̄ immor
talis est enim memoria illius, notatur q
nobilius viget. Sūt aūt delicie spūales q̄
spūaliter virginib⁹ debenꝛ scꝫ aureola in
capite, alba vestis in corpore, canticū in
effabile in ore, ⁊ familiaritas i associetas

te: quia sicut habet Apoc. xiiij. Hi sequũtur agnũ quocũq; ierit. Hec autem delicie speciales abũdantiꝰ sũt in ꝟgine. Apoc. xij. Mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus eiꝰ: et in capite eiꝰ corona duodecim stellarũ, in vtero habẽs ⁊c. Alie autẽ virgines habent coronam aureolã: hec aũt corona duodeciʒ stellaꝝ ornatã. Alie decorant veste alba hec vero est sole amicta. Ille sequunt agnũ pedibus suis, hec autẽ hʒ lunã. i. eccliam militantem ac triumphãtẽ sub pedibꝰ suis. Alie cantant pro cõseruata ꝟginitate. hic pro virginitate ⁊ fecũditate: vñ dr̃ i vtero habẽs. Tertio sunt delicie singulares: de q̃bꝰ dt̃ Bern. sic. Quid mirũ delicias dixerim ꝟginitatis decꝰ est munere fecũditatis humilitatis insigne distillans charitatis fauũ mie viscera plenitudinẽ grẽ ꝓrogatiuã glorie singularis propter tres ꝑmas virtutes dr̃ Cant. j. Cũ eẽt rex in accubitu suo nardus mea dedit odorẽ suum. Iste rex hʒ triplicẽ accubitũ. s. sinũ pr̃is: vterum mr̃is: ⁊ patibulũ crucis. Nardꝰ est herba parua ⁊ odorifera ⁊ calida. Per hoc ꝙ est parua notat humilitas. Per hoc ꝙ odorifera notatur ꝟginitas. Per hoc ꝙ est calida notat charitas. Cũ igit iste rex esset in sinu pr̃is dedit odorẽ Marie humilitas ⁊ ipsum mox descendere fecit. Duʒ esset in vtero mr̃is odorẽ dedit. sua virginitas que ipsuʒ in vtero pauit. Dũ aũt esset in patibulo crucis odorẽ dedit sua charitas per quã xp̃s materni amoris immemor esse nõ potuit: sʒ etiã Ioãni recõmẽdauit: ⁊ ꝓpter alias sequẽtes dicit. Cant. iij. Que est ista que ascẽdit de deserto sicut ꝟgula fumi? ⁊c. Fuit eñ virgula. i. flexibilis ad pietatẽ ⁊ ex aromatibus: qr fuit plena odoribus omniũ gratiarũ: ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij, qr omnes glorias q̃s alij sancti habent particulariter ipsa hʒ vniuersaliter. Tertio mirabãtur quod ipsa innixa erat sup dilectum suum. In hoc aũt ꝙ innixa dicitur, quatuor prerogatiue notant. s. eius magna securitas. Secura nãq; erat ꝙ cadere non poterat q̃ super deũ innixa fuerat. Scd̃a magna dignitas. Innixa enim erat ei cuiꝰ aspectũ tremũt angelice potestates. Tertia magna familiaritas. Signum enim magne familiaritatis fuit in Iohãne: qr in sinu xp̃i recubuit tãto dulcius q̃to familiarius: tanto secretiꝰ. q̃to sublimius. Quarto magna potestas. Nã qui alicui rei innititur virtutem eius sibi quodãmodo assumit, et ea sicut vult vtit. Sic mater dei omnipotentiã filij quãdo vult assumit. Bern. Quõ misereri nõ poterit mater omnipotentis?

¶ Sermo. ccxvj. De eodẽ. sermo. vi.

Quasi cedrus exaltata suʒ in libano ⁊ q̃si cypressus in monte syon ⁊ q̃si palma exaltata sum in cades et quasi plantatio rose in hierico: quasi oliua speciosa in campis: et quasi platanus exaltata sum iuxta aquã i plateis. Eccl. xxiiij. Ecce sex posuit differentias arborum: quia in celesti patria sex sunt ordines beatorum scʒ virgines, confessores, martyres: ⁊ apostoli ꝓphete ⁊ pr̃iarche. Quos siquidẽ omnes ⁊ singulos ꝟgo maria in sua assumptione visitauit: ⁊ visitando ꝑcurrit ⁊ percurrendo transcendit. Libet tamen dialogũ facere inter virginẽ ascẽdentem: ⁊ ipsos sanctorũ ordines eã totis affectibꝰ retinere cupiẽtes. Occurrit quidam ab inferiori ordo virginũ dicẽs ei. Mane nobiscũ domine in eternũ. Tu es eñ dña nostra, abbatissa nostra: ordinem nostrum instituisti ordinasti et tenuisti. Te decet stare velut magistrã cũ discipulis, dominã cum ancillis, abbatissam cum famulis. Ipsa autẽ beata virgo tria priuilegia habuit. Unũ in carne. s. virginitatẽ. Aliud in mente. s. puritatem. Tertiũ in conuersatione. s. fame celebritatẽ. Sapiẽtie. iiij. O q̃ pulchra: ecce puritas mẽtis. Casta generatio, ecce castitas virginalis. Cũ claritate: ecce celebritas cõuersationis. Sacre autẽ virgines in his tribus quantũ possibile fuit se sibi assimilauerunt. Sicut autẽ habetur Eccl. xiij. Similitudo inducit dilectionem, coniunctionem et associationẽ. Associatio autẽ est amicorum; coniunctio ꝓpinquorũ dilectio filiorũ. Dicunt ergo virgines beate virgini Marie. Nos in quantuʒ nobis possibile fuit, nos similes tibi fecimus in

carne, in mente et in cõuersatione. Et quia similitudo induxit dilectionē, coniūctionem et associationem facte sumus amice prime tue et filie tue, et ideo debes te associare nobis vt amicis tuis, cõiungere te nobis vt primis tuis et specialē dilectionē exhibere vt filiabus tuis. Rñdit virgo Maria. Nõ vos filie desero, sed quasi cedrus exaltata sunt in libano. Sūt autem multa genera cedrorum. s. cedri que nascuntur in libano: quarū odor fugat serpētes, et interficit vermes. Libanus autē cādidatio intelligitur. Alie sunt cedri maritime que habent poma habentia triplicē substantiā. Prima est calida media et temperata et vltima est frigida et significat xpm in quo fuit diuinitas que est multū calida. i. omnium cordiū inflāmatiua: in quo fuit aīa tēperata, qr oēs virtutes in ipso mediū tenuerunt: et in nullo vnquam ad aliquod declinauit extremiū: in quo erat caro frigida. i. ab omni cōcupiscētia aliena. Dicit ergo beata Maria virginibus sacris. Nõ vos desero filie: sed tanquam odor cedri vobiscū maneo, per quē odorē et demões a vobis fugaui: et sepe malas cogitationes in vobis extinxi, et vestras alas dealbaui. Vobiscum etiam remanet odor filij mei, quo per odorē charitatis vos inflāmauit et per tēperamentū sue virtutis vos castificauit et per mūdiciā sue carnis vos regenerauit et in mundicia cōseruauit: sequitur ordo confessorū qui confessi sunt deū corde. ore et opere et virgo bñdicta ipm confessa est corde credendo. Luce pmo. Beata que credidisti et c. Ore gloriā dei pdicādo: vbi dē. Quia fecit mihi. Opere dei mādata adimplendo. Est etiā virgo bñdicta corā deo confessa suā humilitatē quādo dixit. Ecce ancilla dñi et c. corā angelo suam castitatē quādo dixit. Qm̄ virū nõ cognosco. Corā toto mūdo suam maiestatē qn dixit. Ecce eni ex hoc beatā et c. Dicūt igitur sctī cōfessores. Utinā placeret dña cū tuis seruis habitare: que deū ore, corde et opere: cōfessa fuisti: que coram deo, angelis et mūdo xpi gloriā pdicasti. Rñdet illa et dī. Non vos filij charissimi desero: sed vobiscū quasi cypressus in mõte syon remaneo. Cypressus tota est medicinalis. s. cortice folijs et fructibus. Et quicquid erat in virgine totū medicinale fuit cortex. i. exterior cōuersatio sua. filia sua. i. verba sua suauia. et fructus. i. opa sua fructuosa: Fuitque plātata in monte syon. i. in sanctis cōfessoribus qui deū per verā fidē speculati sunt. Dicat ergo virgo beata. A vobis filij nõ recedo sed tanquam odor cypressi vobiscū maneo: qr ex odore mee conuersationis sepe recepistis cōsolationem et ex odore verborum meorum instructionē: et ex odore fructus. i. filij mei saluationē. Sequitur ordo martyrū: in quibus tria mirāda fuerūt: scz dolor intolerabilis, cōstantia laudabilis, et charitas inextinguibilis. Ista tria laudabilius fuerūt in virgine maria. Nā in filij passiōe in ea fuit dolor intolerabilis. Luc. ij. Tuā ipsius aīam et c. Qn̄ eni corpus xpi lācea ptrāsiuit: aīa xpi in xpo nõ erat. aīa vero mris in ipso erat: et ideo illa lācea eius aīam ptransiuit. Fuit ēt in ipsa cōstātia laudabilis: qr ceteris fugientibus ipsa nõ fugit, ceteris pauentibus ipsa nõ pauit, ceteris fidē pdentibus: ipsa fidē seruauit. Fuit etiā in ea inextinguibilis charitas, Cū qr habebat ignē ppetuū. i. dei filiū qui corpus eius impleuerat: et mentē eius inflāmauerat, et ex ea corpus hūanū susceperat: tū qr hēbat pabulū cōtinuū. i. bona opa que faciebat: tum qr hēbat sufflatoriū assiduū. i. spm̄ sctm̄ qui semper amorē accēdebat. Dicāt ergo scti martyres. Nobiscū dña stare debes que martyr et plusque martyr fuisti, quā lācea tāti doloris pforauit: tāta cōstātia armauit: tāta charitas inflāmauit. Rñdit illa, Nõ vos filij desero: sed quasi palma exaltata in cades vobiscū maneo. per palmā nanque victoria intelligitur. per cades vero que interpretatur sancta martyres significentur, qui fuerunt scti. i. sanguine tincti. In virgine aūt erat et victoria amoris ad amorem et doloris ad dolorē: erat siquidem in ipsa amor filij immēsus, in xpo aūt erat caro et aīa ac deitas. Erat igitur inter matrē et filiū triplex cōiūctio. s. carnis ad carnē sm naturā, aīe ad aīam sm amicitiā, et vtriusque ad deitatē sm grām. Amabat quidē christū amore nature: vt mr filiū. Amore amicitie, vt amica dilectū: amore grē: vt creatura suū creatorē: ecce quātus amor in ea fuit. Sed videamus nūc quātū dolorē habe

bat: dissecabatur namque caro virginis dum sic videbat carnem christi laniari. Et dissecabatur eius aia videns christi aiam tam graviter contristari. Dissecabatur et spus eius dum videbat christi deitatem tam ignominiose tractari ac enormiter vilipendi: nihilominus erat in ea magnus amor filiorum.i.iudeorum et magnus imo excessivus dolor de perditione ipsorum. Dicat ergo virgo beata. Non vos desero sed in cades.i.inter vos qui estis de christi sanguine tincti quasi palma maneo quia inter vos manet odor victorie mee ex eo quod amor quo vos diligebam vicit amorem filii quem ipsius vitam corporalem amabam. Dolor enim quem habebam de vestra perditione vicit dolorem quem habuit de filii passione. Sequitur consequenter ordo aplorum: qui licet tunc non essent in gloria: tamen si fuissent dicere potuissent. De ipsis etiam quatuor magnalia predicantur: scilicet quod sunt sal terre, lux mundi: lucerna accensa civitas supra montem posita. Ista autem de virgine excellentius predicantur. Ipsa enim tanquam lucerna ardens ad dei amorem multos inflammavit tanquam sal terre a pcti putredine preservavit: et tanquam lux mundi ad dei cognitionem illuminavit: tanquam civitas supra montem posita omnibus suam miam exhibuit. Dicant ergo apli. Tu que es aplorum apostola in aplorum collegio morari debes que tanquam lucerna ardens mundum frigidum inflammasti, tanquam sal terre mundum insipidum condivisti: tanquam lux mundi tenebrosum mundum illuminasti: tanquam civitas supra montem posita tue viscera misericordie omnibus aperuisti. Rndet illa et dicit. Non vos desero: sed tanquam plantatio rose in hierico vobiscum permaneo. Hierico interpretatur luna, et significat ecclesiam.i.apostolorum congregationem que ecclesiam plantaverunt. Quilibet apostolus fuit una rosa per aliquam specialem gratiam qua redoluit. Ipsa autem plantatio rose in hierico, quia in ipsa fuerunt omnes gratie singulares. Dicat ergo. Quasi plantatio rose vobiscum maneo. Vos enim estis rose coram deo redolentes, ego vero sum plantatio rose que inter vos per gratias quas habetis familiariter maneo. Nam maneo cum Petro, per deitatis et humanitatis cognitionem: cum paulo per altam contemplationem: cum andrea per precordialem ad crucem devotionem, cum iacobo per viciorum supplantationem: cum Johanne per virginitatis conservationem, cum thoma per fortium operum aggressionem, quando scilicet dixit. Joh. xi. Eamus et nos moriamur cum eo: cum Jacobo alphei per meam in utero sanctificationem: cum philippo per specialem cum filio meo per familiaritatem: cu bartholomeo per ferventem orationem. Unde dixerunt demones ei. Incendunt nos orationes tue cum mattheo per terrenorum despectionem cum symone per mandatorum dei promptam executionem: et cum thadeo per mentis mundiciam et purificationem. Nam in historia ecclesiastica vocatur corcul9.i.cordis cultor. Sequitur ordo prophetarum qui quidem modo prophetabant de preteritis modo de futuris: et modo de presentibus occultis. Virgo autem gloriosa maria prophetabat de presentibus, quando dixit. Suscepit israel puerum suum etc. Et de futuro quando dixit. Ecce ex hoc beatam. Et de presenti occulto cum ioanne in ventre suo matris esse cognovit. Dicant ergo prophete Recte debes nostra in prophetarum numero copulari que prophetie spiritum ad preterita et futura et occulta presentia suscepisti. Rndet illa et dicit. Non vos desero sed quasi platanus vobiscum maneo. Est autem platanus arbor habens folia lata plantata in plateis: ut ibi umbram faciat: et significat eius verba que fuerunt refrigerativa: et per totum mundum lata et diffusa. Quatuor enim vicibus virgo gloriosa locuta fuisse legitur scilicet cum angelo: cum elizabeth: et cum filio in templo: et cum filio in nuptiis. Ipsa namque loquente cum angelo deus factus est homo verus. Ipsa loquente cum elizabeth: repletus est spiritu sancto in utero ioannes. Ipsa loquente cum filio in templo: deus factus est hominibus subditus. Ipsa loquente cum eo in nuptiis: manifestavit suam gloriam Christus Jesus. Dicat ergo virgo gloriosa. Non recedo a vobis: sed odor verborum meorum manet in vobis quorum virtute et deus suscepit humanam naturam: et puer in utero suscepit gratiam: et deus hominibus exhibuit obedientiam et suam manifestavit gloriam. Sequitur ordo patriarcharum qui allegant dicentes. Tu es filia nostra, tu es caro et os nostrum. Tu fuisti baculus senectutis et debilitatis nostre: ergo tanquam filia debes patres tuos tua presentia honorare tanquam caro nostra debes tua presentia confovere tanquam virga nostra debes

tua presentia nobis cōsolationem impendere attestante propheta qui sic inquit. Uirga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Respondet illa et dicit. Non vos desero sed quasi oliua speciose in cāpis vobiscū maneo. Sancti nanque patres operibus misericordie intēti fuerunt: virgo autem Maria habuit misericordiā quasi naturalem: ideo dicitur. Quasi oliua. Solus enim deus est ipsa oliua et ipsa misericordia. Ceteri sancti habent oleum: id est compassionis affectū. Uirgo autem gloriosa est quasi oliua quia misereri est sibi quasi versum in naturā. Habet etiā quasi totalem misericordiā. ideo dicitur. Quasi oliua speciosa. Illa enim oliua est speciosa que est pulchra in ramis, in folijs, et in fructu, sic et ipsa habet misericordiā et in corde exhibendo compassionis affectū, et in ore pro nobis aduocādo apud deū, et in opere cōferendo miserationis auxiliū. Habet etiā misericordiā vniuersalē. Sunt quidam sancti qui habent misericordiā specialē: quia subueniunt quibusdam et quibusdam non. Sunt quidā sancti qui habēt misericordiam particularē: quia in quibusdā infirmitatibus habent virtutē curandi: Sunt qui habent misericordiā localē: quia maiora beneficia prestant in locis sepulture. Sunt qui habent misericordiā temporalē: quia in aliquibus temporibus magis subueniūt. Misericordia autem virginis est sicut oliua in cāpis: quia eius misericordia est omnibus personis: infirmitatibus et omnibus locis et omnibus tēporibus. Dicat ergo. Nō vos desero: sed vobiscū maneo per misericordiam quā habeo sic naturalem: sic totalē: et sic vniuersalem.

Sermo. ccxvij. De eodem. Ser. vij.

Sicut cynamomum et balsamū aromatizans odorē dedi, quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris, et quasi storax et galbanus et vngula et gutta: et quasi libanus nō incisus vaporaui habitationē meā: et quasi balsamū nō mixtū odor meus. Eccli. xxiiij. Ecce nouē posuit species aromatū quia vere nouē sunt ordines angelorum quos virgo maria in sua assumptiōe visitauit visitādo percurrit: percurrēdo trāscēdit. Licet autem dialogū facere inter ipsos virginē ascēdētē et ipsos ordines angelorum eā retinere totis affectibus cupiētes. Primo igitur visitat ordines inferioris hierarchie, scilicet angelos, archāgelos et virtutes. Angelorum enim officiū est nūciare et ministrare aut custodire, sic ipsa gratiam humano generi disperditā nūciauit et inuenit sicut dictū est. Inuenisti gratiam apud deū. In ecclesia ministra dei ordinata fuit. Eccli. xxiiij. In habitatione sanctā corā ipso ministraui. Animas nostras ipsa custodiuit. Hec enim est illa gallina de qua dicitur Mat. xxiij. Que pullos suos custodit sub alis sue pietatis ab insidijs demonum. Dicāt igitur angeli virgini beate. Intra nostrum numerū o domina debes habere consortiū quia sicut nobis sortita es officiū dū et mūdo letitiā annūcias: dū diuinas gratias administras: dū animas nostras custodire nō cessas, respondet illa et dicit. Nō vos desero: sed sicut cynamomū inter vos maneo. Ipsa species est sicca calida et aromatica. sic et ipsa fuit sicca in carne per tēperātiā et pietatē calida in anima per feruorē et charitatē aromatizās in vtroque per mūdiciā et puritatē. Dicat ergo nō vos desero: sed vobiscū manet odor tēperātie mee: et vobiscū manet odor charitatis mee et aroma pietatis mee. Sequitur ordo angelorum quorū officiū est secreta dei cōsilia scire et marie mysteria de incarnatiōe verbi cognoscere. Illud nanque mysteriū superiores angeli cognouerūt a deo immediate per infusam inspirationē. Medij ad ipsis superioribus per traditā illuminationē. Inferiores angeli a medijs cognouerūt per predicationē, sicut dicit Hiero. Uirgo autem cognouit per experiētiā et inuisceratiōnem. Dicāt ergo archāgeli. In nostro debes agmine numerari: vt te habeamus sociā quā scimus dei secretū fuisse expertā, nam et superiores a deo cognouerūt per inspirationē, nam medij a superioribus per illuminationē, nam inferiores ab ipsis medijs per predicationē. Re vera tu virgo beatā cognouisti per beatā experiētiā et inuiscerationē. Respondet illa et dicit. nō vos desero: sed sicut balsamū aromatizās inter vos maneo, sicut enim dicit glosa ibi. Omnia que in balsamo sunt virtuosa sunt. scilicet lignū, cortex, semē, et liquor. Similiter omnia que in virgine

virgine fuerũt. Per lignũ nãq intelligit ipsius btẽ marie corpus virgineũ. Per corticẽ eius exterior ꝯuersatio. Per semẽ ei⁹ aĩa q̃ fuerat in tam puro corpore seminata. Per liquorẽ siue balsamũ eius filius benedict⁹ itelligit. Dicat ergo a vobis nõ recedo, sed sicut odor balsami vobiscũ maneo quidẽ odor causat ex carne mea ꝟginea ꝛ cõuersatiõe clara ꝛ ex aĩa sctã ꝛ ex prole beata. Sequitur ordo virtutũ quorũ est miracula operari. Sm aũt Augu. boni angeli miracula faciunt non aliqd de nouo creãdo: sed de ministerio exhibẽdo. Boni aũt xp̃iani miracula faciũ per publicã iustitiã. mali aũt p signa publice iustitie: ꝛ potest vocari publica iustitia aut fides vera. Mat. xvij. Si habueritis fidẽ sicut granum sinapis ꝛc. Aut oratio deuota. Jac. v. Helyas homo erat ꝛc. aut vita pfecta p̃s. Uolũtatẽ timentiũ se faciet. Istã aũt publicã iustitiã mali nõ habẽt sed quãdoq habere vident. Proprie aũt sol⁹ de⁹ miracula facere potest: qꝛ ipse solus omnipotentiã habet. preci pue tamẽ in virginis vtero operatus est miraculũ miraculorũ. Primo nanq fuit subitũ. Grego. Angelo nunciãte ꝛ sancto spiritu adueniẽte mox verbum in vtero mox intrauit vterũ verbũ caro. Fuit insolitũ: ideo dicit nouũ. Hiere. xxxj. Nouũ faciet dñs super terrã ꝛc. Fuit supra spẽ expectãtium. Fuit supra facultatem nature ꝛ vsus rationis ꝛ mẽtis. Hiero. Qđ natura non habuit vsus nesciuit: ignorauit ratio: mens nõ capit humana hoc totũ per gabrielẽ marie diuinitus nunciatur. Ipsa etiã beata virgo multa miracula est operata: quia habebat fidem veram. Luc. j. Beata que credidisti. Orationẽ deuotã. Actuũ. j. Hi omnes erant pseuerantes in oratione cum maria matre iesu. Uitã perfectã quia habuit vitã actiuam ꝛ contemplatiuam. Dicant igitur virtutes. Nostrã tua debes presentia illustrare societatẽ que tantam accepistis in faciendis miraculis potestatẽ modo per fidẽ verã: mõ per orõnẽ deuotã: modo per vitã sanctã. Sed in tuo vtero de⁹ operatus est miraculum miraculorũ, ad cuius cõparationẽ nostra miracula vidẽtur fore nulla. Respõdit illa ꝛ dicit. Non vos desero sꝫ sicut myrrha electa inter vos maneo. Est aũt myrrha prima electa atq pbatissima. Myrra prima penitentia est innocẽtiũ. Cãti. v. Manus mee distillauerũt myrrhã p̃mã. Myrrha electa est penitẽtia claustraliũ q̃ dicũt. Elegi abiect⁹ esse in domo dei mei. Myrrha aũt pbatissima est penitẽtia pfectorũ q̃ pro solo desiderio pñe se affligunt. Btã aũt ꝟgo fuit innocentissima fuit de mũdo in matrẽ dei electa ꝛ fuit celestiũ desideriorũ anxia. Dicat ergo. Nõ vos desero sed vobiscũ maneo, ꝛ odore myrrhe prime qui consurgit ex ꝟtute mee innocẽtie, ꝛ ex odore myrrhe electe q̃ consurgit ex mña electione: ꝛ ex odore myrrhe pbatissime q̃ consurgit ex desiderio celestis pñe. Trãsactis ordinib⁹ inferioris hierarchie pũenit ad ordines medie qui sunt potestates, pricipat⁹, ꝛ dñationes. Officiũ aũt potestatũ est arcere demones. ne tm̃ noceãt quãtũ velint. Istud officiũ btã virgo hũit de qua dr Gen. iij. Ipsa cõteret caput tuũ. Per caput põt intelligi suggestio demonis vel ptãs vel astutia. Ipsa aũt oẽs suggestiones expulit: ꝛ potestatẽ abstulit: ꝛ astutiã ꝓpulsauit. Dicãt ergo ptãtes nobiscũ o dña esse debes, nobis em̃ cõmissum est vt demones refrenemus. Tu aũt nõ tm̃ refrenasti: sꝫ suggestionẽ cõtriuisti ptãtẽ abstulisti. astutiã ꝓpulsasti. Rñdet illa ꝛ dicit. Nõ vos desero: sed tãq̃ storax vobiscum maneo. Est autẽ storax ſm glosam arbor arabie cuius virgule lachrymas fluũt ex quibus pigmẽtũ cõficit p̃ciosum. Et q̃ est ista storax lachrymas fluẽs nisi virgo maria sepe lachrymas ꝛ suspiria emittẽs? Hec est ẽ illa axa de q̃ legit Josue. xv. Que sedẽs asino, id est p̃sidẽs corpori suo suspirauit ꝛ ab ipso pře q̃tuor impetrauit scꝫ terrã arentem: australẽ irriguũ superius et inferi⁹. Uirgo em̃ btã ꝑ sua suspiria ꝛ desideria impetrauit terrã arentem, id est ipsam carnẽ ab oĩ humore cõcupiscẽtie exsiccatã. Et australẽ id est animam flatu scti spũs inflãmatã. Et irriguũ supius id est iesu xp̃i diuinitatẽ. Et inferi⁹. i. ei⁹ humanitatẽ. Dicat ergo. Nõ vos desero: sꝫ tãq̃ storax vobiscũ maneo: qꝛ vobiscũ manet odor lachrymarũ per q̃s impe-

trare merui carnem mortificatã: alaz inflãmatã: et diuinitatẽ supremam et humilitatẽ verã. Sequitur ordo principatuz, quorũ officiũ est regnis et prouincijs psidere hostes cõprimere: bonos custodire demones arcere: et in tribulationibus ptegere. Istud quintuplex officiũ habuit virgo maria. Eccl. xliiij. In omni gente et in oi pplo principatũ habui: ecce qz super oẽs principatũ gerit, oĩm excellentium: sublimiũ cola calcaui: ecce qz hostes cõprimit, gyrũ celi circuiui sola: ecce quia bonos custodit, et pfundũ abyssi penetraui: ecce qz demones ipsa expellit: et in fluctibus maris ambulaui: ecce qz in tribulationibus ptegit, dicãt ergo principatus. In nro stare debes ordine q sic i oi gẽte principatũ geris: sic hostes cõprimis sic et bonos custodis: sic demones cõteris sic in tribulatiõe ptegis. Rñdet illa et dt. Nõ vos desero: sz sicut galbanus in vobis maneo. Scdm aũt Isidorũ. Galbanus est succus herbe q ferula dicit q quidem vulnera sanat: serpẽtes fugat: frigidas passiones curat. Dicat idcirco virgo maria. Nõ vos desero: sed vobiscũ remanet odor pietatis mee q petõr vulnera sepe sanauit virtus potestatis mee qua demonũ tẽtationes sepius refrenauit et ardor charitatis mee vobiscũ manet: quia charitate mediãte tepidos ad amorẽ celestiũ inflãmaui. Sequitur ordo dñationũ quorũ est offm subditos sibi angelos purgare, illumiare et perficere. Istud triplex officium maria hz que a culpa purgat affectiuã ab ignorãtia illuminat intellectiuã et ab infirmitate pficit operatiuã. Dicãt igitur dominationes. Presentiam tuã dña nobis nõ subtrahas que plenius nos purgatiões illuminatiões et perfectiones omnibus administras. Respondet illa et dicit. Nõ vos desero: sed quasi vngula inter vos maneo. Est aũt vngula scdm glosam dextra parua suaue redolens habẽs formã vnguis humane. Vngula aũt est lucida a deo vt tãq in speculo plerique imagines in ea contemplent: significat virginẽ q dei speculũ facta fuit Speculũ nãq ex vitro et ex plũbo ẽ p vitrũ eius lucida virginitatis per plũbum eius ductrix humilitas designat. Nec sola virginitas, nec sola hũilitas eã fecisset speculũ dei: coniuncta est igit virginitas ipsi humilitati: et sic facta est speculũ dei in quo refulsit xps qui est imago dei patris. Vngula etiã carni inseparabiliter est cõiuncta: sic et virgo maria p amorẽ xpo inseparabilr est cõiuncta et vnita. Vngula etiã lz insensibilis sit in separatione a carne dolor intollerabilis fit. Sic et maria lz sensibilis mundo fuerit intollerabilẽ tñ dolorẽ hũit qñ separabat a filio, dicat ergo maria. Nõ vos desero: sz vobiscũ sicut vngula maneo: et sicut speculũ dei, sicut amica dei, sicut mater dei Trãsactis ordinibus inferioris et medie hierarchie puenit ad ordines supreme hierarchie qui sunt throni, cherubin, et seraphin. Thronorũ aũt officiũ est q super eos deus quiescit et sedet et iudicia exercet. Virgo aũt maria est thronus mie gre et glorie. Est em thronus misericordie peccatoribus gratie iustis et glorie beatis ps. Thronus em eius sicut sol in conspectu meo &c. Ipsa em est sicut sol beatis quibus est in magnã gloriã sicut luna iustis inquãtũ est mediatrix impetrãdo eis celestem grãm: et testis in celo fidelis petõribus aduocãdo p eis et ipetrãdo miam. Dicãt igit throni ad eã. Nobiscũ esse debes in cuius vtero deus nouẽ mẽsibus resedit in q tãq in throno deus nõ exercet iudicia punientis sz potius mie iustificãtis gre cõseruantis: et glorie coronãtis. Respondet illa et dt. Nõ vos desero: sed tãq gutta inter vos maneo. Gutta scdm glosam lachrymas stillat q oẽs duritias sanat. Olim nãq erãt tria dura scz deus qui nullũ ad miam suscipiebat. Mors q oẽs ad inferos rapiebat. Et diabolus q hostiliter seuiebat. Sed virgo sic deũ emolliuit vt oẽs ad miam susciperet sic mortẽ cõtriuit vt iam ictõs nõ rapiat. sic diabolũ superauit: vt iam nullũ nisi volentẽ decipiat. Dicat ergo virgo btã. Nõ vos desero, sed sicut gutta vobiscũ maneo: qz vobiscum remanet odor meus cum quo deũ emolliui et quo mortẽ cõtriui: et quo diabolum superaui. Sequit ordo scz cherubin qui interpretatur plenitudo scientie. Scientia aũt virginis excellit oẽm scientiam angelicã et humanã. Dicãt igitur

cherubin.. Nobiscū esse debes que etiā in vita tātā cognitionē habuisti. ꝛ sciam modo audiēdo per inspirationē: modo viuēdo per cōtemplationē: modo tāgēdo per operationē: modo gustādo ꝑ affectionē: modo orādo ꝑ deuotionē. Nūc aūt precetėris cognitionem habes vidēdo per apertam visionem. Respondet illa ꝛ dicit. Nō vos desero: sed sicut libanus nō incisus vobiscū maneo. Libanus cādidatio interpretatur. In virgine aūt tria fuerunt cādida nunq̄ incisa. j. Thes. v. Integer spirit⁹ vester ꝛ anima ꝛ corp⁹ sine querela seruet. Ipsi⁹ aūt spirit⁹ indiuisus fuit qꝛ nunq̄ a deo separi potuit. Eius anima indiuisa: qꝛ nunq̄ a dominio rationis recessit. Eius nanq̄ corpus fuit indiuisum: qꝛ semper integrū permāsit. Dicat igitur. Nō vos desero: sed sicut libanus nō incisus vobiscū permaneo: qꝛ multum vos delectari debet odor spūs mei, qui a deo nūq̄ separatus fuit odor anime mee: q̄ nunq̄ a dominio ratiōis recessit: odor corporis mei qui semper illibatus permāsit. Sequit ordo seraphin qui interꝑtatur ardentes. Sicut nanq̄ dicit Bernardus. Uoluntas quādo veritati per gratiā associatur: ꝛ sursum tendit amor est. Cum promouet ꝛ ad ipsa gratia delectat dilectio est. Cum vero apprehendit tenet ꝛ fruit charitas est. Quādo igit gratia dei cor virginib⁹ sursum eleuabat: generabat in ipsa amorē, pmouebat dilectionem, qn cum dilecto eā totaliter vniebat: faciebat in eius animo charitatē, dicāt ergo illi de ordie seraphin. Nobiscū dn̄a remanere debes que plena fuisti tāto amore tāta dilectione: ꝛ tāta charitate. Respōdet illa ꝛ dicit. Non vos desero: sed tāq̄ balsamū nō mixtuꝫ vobiscū maneo. Sicut nāq̄ dt Isidorus ꝛ habetur in glosa. Balsamum nō mixtuꝫ per tria cognoscitur: scꝫ quādo lac coagulat: qn in aqua nō supernatat: ꝛ qn lanea vestem non maculat. Tunc igitur verus amor dei esse cognoscit quando cor cū deo totaliter vnitur per superbiā non eleuat: ꝛ nulla macula peccati polluitur. Isto mō fuit in virgine per omnes suas volūtates in deo viuebat super alios se nō eleuabat: ꝛ nullam peccati maculā habebat. Dicat ergo a vobis non recedo: sꝫ q̄si balsamū nō mixtū, id est per amorem purū vobiscum maneo quem quidē puruꝫ sepe in me probastis: ꝛ per cordis cum deo vnitatē ꝛ per profundam humilitatem: ꝛ per peccati omnimodam immunitatem.

¶ Sermo.ccxviij. De eodem. Ser. viij.

In habitatione sancta corā ipo ministraui. Eccles. xxiiij. In verbis premissis primo cōmendatur habitatio cū dicitur In habitatione sancta. Secūdo ipsi⁹ habitatricis officiū executio cū dicitur. Coraꝫ ipso ministraui. Sancta nāq̄ habitatio dicitur celestis patria iuxta quadruplicē acceptationē hui⁹ nominis quod est sanctum. Est enim sancta, id est munda: q̄tū ad ipsam habitationē. Apoc. xxj. Ipsa ciuitas aurū mundū: ꝛ q̄tū ad ipsuꝫ habitatorē vt ibidē. Nō intrabit in illā aliq̄d coinquinatū. Hec aūt habitatio terrena est immunda. Et q̄tū ad habitationem. Hiere. iij. Polluisti terrā in fornicatiōib⁹ tuis. Et q̄tū ad habitatorem. Eiusdē. ij. Quomodo dicis. Non sum polluta ꝛc. Secundo sancta est idem ꝙ firma. Et q̄tum ad habitationem. ps. Fundamenta eius in mōtibus sanctis. Et q̄tū ad habitatorem. Apoc. iij. Qui vicerit faciam illum columnā in templo dei mei. Hec aūt habitatio terrena nō est firma q̄tū ad se ij. Ioā. ij. Mundus trāsit ꝛ concupiscentia eius nec q̄tum ad habitatorem. Iob. xiij. Homo natus de muliere ꝛc. Tertio dicitur sctā, id est sacro vsui deputata. Et q̄tum ad se: quia deputata est ad ꝑducēdum rosas martyrū: libanum: idest thus odoriferum confessorū ꝛ lilium virginū. Eccl. xxxix. Quasi rose plātate super riuos aquarum fructificātes ꝛ quasi libanus odorem suauitatis habentes ꝛc. Et q̄tum ad habitatorem sui deputatus est ibi ad laudandum ps. Beati qui habitāt in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Hec autem habitatio terrena est malo vsui deputata: scilicet ad producēdum spinas tribulos ꝛ vrticas, id est homines superbos auaros ꝛ luxu

riosos. Et q̄tū ad habitatorē q̄ deputa=
uit se ad metiendū ꝛ ad furādū: ꝛ hmōi.
Ozee. iiij. Maledictū ꝛ mēdaciū ꝛ homi=
cidiū ꝛ furtū ꝛ adulteriu inundauerūt.
Quarto est sctā, id est sāguine tincta. Et
q̄tum ad se: qꝛ eius ianua fuit sanguine
christi referata. Hoc significatū est. Exo.
xij. Ubi precepit dn̄s ꝙ de sāguine agni li
nirentur postes. Et q̄tuz ad habitatores
qui xp̄i sanguine sunt redēpti. Apocal. j.
Lauit nos a pctis nostris in sāguine suo.
Hec aūt habitatio terrena tincta est san=
guine malo, ꝛ q̄tum ad se. s. sāguine ho=
micidij. ps. Interfecta est terra in sāgui
nib⁹. Et q̄tū ad habitatorez. s. sanguine
pcti. Esa. lx. Man⁹ vestre pollute sunt sā
guine. Scd̄o ꝯmēdat̄ i habitatrice sui of
ficij execntio. cū dicit̄ Corā ip̄o ministra
ui. Deus em̄ suam ministram ꝛ officialem
eā fecit: ꝛ multiplex ministeriū ꝛ officium
sibi cōmisit. primū est, qꝛ est eleemosyna
ria celi: et ista eleemosinaria nō est tenax:
nec auara. Prouer. vlti. Manū suā ape=
ruit inopi: et palmas suas extēdit ad pau
peres cuius liberalitas in trib⁹ determi
natur. Et qꝛ brachiū versus peccatores
extensum tenet qꝛ manus apertas hꝫ. Et
qꝛ manus plenas eleemosinis possidet.
Per brachium extensum potētiā per ma
num apertā scientiā. per manum plenā
liberalitas designatur. Tenet igit̄ bra=
chium extensum: qꝛ pōt omnib⁹ misereri.
Tenet manū apertā: qꝛ scit optimo tēpo
re misereri. Tenet ēt manū plenā: qꝛ vult
omnib⁹ om̄i tēpore misereri. Sꝫ de libe=
ralitate istius eleemosinarie dicit̄ ibidez.
De nocte surrexit dedit predā domesti=
cis suis: ꝛ cibaria ancillis suis. Et infra
omnes domestici eius vestiti sunt duplici
bus. Habet ergo ancillas, id est aīas dei
p̄cepta seruātes. Istis cibaria ipēdit: qꝛ
cibo diuine eas pascit. Habet etiam do=
mesticos, id est viros perfectos. Et istos
vestit duplicibus: qꝛ animā vestit virtute:
ꝛ corpus vestit cādore innocentie. Hꝫ fi=
lios secretarios qui scilicet virginitate
sunt prediti et sibi intima deuotione con
iūcti. Et istis dat predam, id est gratiarū
ꝛ virtutum abundātiā copiosam. Scd̄m
ministeriū est qꝛ facta est cellaria spūssan
cti. Un̄ ipsa dicit. Cāti. ij. Introduxit me

rex in cellā vinariā. de ista cella propinat
vinū sanctis qui sunt in via ad aliqualez
satietatē: ꝛ illis qui sunt in patria ad ple=
nam ebrietatem. Cāti. v. Bibite amici ꝛ
inebriamini charissimi. Iō assimilat̄ cra=
teri nunq̄ deficiēti. Cātico. vij. Umbilic⁹
tu⁹ sicut crater tornatilis nunq̄ indigens
poculis, Ipsa enim est crater in quātū su
permfundit. Et est tornatilis in quātū cir
cūcirca semp vadit. Et est nunq̄ indigēs
poculis in quātū nunq̄ euacuatur: sed se
mplena existit, illo autē cibo nos pascit:
ꝛ potu reficit q̄ seipsam fouet ꝛ sustētat.
Ut ibidē. Comedi fauuz cum melle meo.
bibi vinū meum cum lacte meo. Ipsa fa=
uum cum melle comedit: scꝫ quādo xp̄m
in quo est cera humanitatis: ꝛ mel diuini
tatis in suo vtero portauit. ipsa vinū cuz
lacte bibit quādo spiritussanct⁹ ꝛ ei⁹ ani
mam impleuit vino celestis gr̄e ꝛ carnem
perfudit lacte virginalis mūdicie. Eodē
modo pascit nos fauo: qn̄ et nos facit de
lectari circa christi humanitatem: ꝛ pa=
scit melle quādo nos facit delectari circa
christi diuinitatē ꝛ similiter nos potat vi
no ꝛ lacte quādo dat nobꝫ sp̄ualē letitiā
in mente: ꝛ mundiciā in carne. Tertium
ministeriū est: qꝛ facta ē thesauraria dei.
Habet quidē deus thesaurū potentie: sa
pientie et mie. Ipsa nanq̄ habet thesau
rum potētie per quē thesauruz ipsa deū
potenter ad se traxit. Cant. j. Cum esset
rex in accubitu suo. ꝛc. quo potēter dia=
bolum contriuit. Gen. iij. Ipsa cōteret ca
put suum quo nos potēter in celestez glo
riam introduxit. Eccl. xxiiij. In hierusalē
potestas mea. Habet thesauꝝ sapiētie p
quem nobis diuinā cognitionē infundit.
Eccli. xxiiij. Ego mater pulchre dilectio=
nis ꝛ agnitionis: ꝛ i mari presentis seculi
nos sapiēter dirigit. Iō vocat̄ stella ma=
ris: ꝛ actus nostros sapiēter dispōit. Pro
uerbioꝝ. xiiij. Sapiens mulier domū suā
edificat ꝛc. Habet thesaurum misericor=
die quē largiter dispensat. Eccles. xxiiij.
In plenitudinem sanctorū detentio mea.
Dispēsat communiter. vt ibidez dicitur.
Trāsite ad me omnes q̄ cōcupiscitis me
ꝛc. Dispēsat faciliter: qꝛ non permittit se
diuti⁹ rogari. Ecclesia. iiij. Cor inopis ne
afflixeris: et ne protrahas datum angu=

ciantí. Dispensat sapienter: q2 quando est maior necessitas: ideo vocat luna: q2 lucet in nocte aduersitatis quādo sol abscōdit se: lucet vicina terrene, id est pec=catorib9 z humiliatis. Quartū ministe=riū est q2 ē ostiaria paradisi. Ipse nāq; est ostiū per quod ad paradisum intramus qđ per euā clausuz est: sed per eā aptum. Ipsa eñ est que nos suis meritis in atriū principis introduxit. vnde dr Joh. xviij. Ancilla ostiaria virgo maria q̄ se ancillā nominauit petrū in atriū principis intro-duxit. Ipsa nāq; virgo maria est fenestra per quā deus oculo misericordie nos re=spicit. Unde de ea cātat ecclesia. Intrēt vt astra flebiles celi fenestra facta es, ipsa enim est fenestraria q̄ nobis viscera sue misericordie aperit: vñ sepe est rogāda. Aperi michi soror mea: amica mea zc. Quintum ministeriū est: q2 est aduocata gene=ris hūani. Bon9 aduocat9 dz habere di=ligētiā z corā rege aliquā potētiā z corā familia regis magnā gratiā z in propo=nendis allegationibus magnā sapiētiā. Ista q̄tuor sunt i maria: que etiā de ea tāgit propheta dicēs. Astitit a dextris tuis ecce quante diligentie. Regina ecce quā=te potentie. In vestitu deaurato: ecce quāte sapientie. per auruz enim sapientia designatur circundata varietate. i. sanctoꝝ multiplicitate ecce quāte in cōspectu fa=mile regꝫ beniuolētie z reuerētie ibi eñ est color aureus apostoloꝝ. Rube9 mar=tyrū celestis, confessorū albus virginum. Omnes enim isti virginem circundāt: z eam tanq̄ reginā suaz associant.

¶ Sermo. ccxix. De eodē. Sermo. ix.

Maria optimā partem elegit que non au=feretur zc. Luce. x. Istud verbum proprie nulli competit nisi virgini marie nec deo: nec angelo: nec homi=ni. homo enim vel angelus qui optimam partem habet, nullus est. Deus autem non tenet partem sed totum. Sola nanq; ipsa optimaz partem habet: quia est media inter creatorem qui totū tenet: z om=nem aliam creaturam que bonaz vel meliorem partem possidet Ista autem pars optima quam elegit intelligitur et in vi=ta presenti, et in vita celesti. Nam in vi=ta presenti multiplicē partē optimam habuit. Quarū prima consideratur q̄tum ad castitatis cōseruationē. Castitas aūt tres partes habet. Una nāq; est castitas cōiu=galis Et ista vtiq; est pars bona que hz fructū tricesimū Scda est castitas vidualis z ista est pars melior Et ista habet fructū sexagesimū. Tertia est excellētia virgi=nalis. z ista est pars optima q̄ habet fru=ctū cētesimū. z istā prē optimā elegit. vt tū ostenderet q fuit psona cōis voluit esse cōiugata cū ꝯiugatis. z vidua cū viduis: z immaculata cū imaculatis Scdo cōsideratur q̄tū ad vite pfectionē. Est eñ actiua vita que est pars bona vita cōtēplatiua que est pars melior: z ex vtraq; cōposita que est pars optima. Et istā virgo maria elegit. Ideo significatur per illas duas sorores: scilicet per Marthā q̄ fuit actiua z per Magdalenā que fuit cōtemplatiua. Et q2 actiua intendit primo cōtēplatiua deo magna laus fuit i virgine que vtrāq; vitam circa filium suum deuote exercuit. Nā quātum ad diuinitatem contempla=tioni eius semper intēta fuit. Quātum vero ad humanitatē sibi chedule ministra=uit: q2 sibi domū eburneā pparauit ipm carne purpurea induit: lacte de celo subministrato cibauit ac potauit: i tribulatione z in cruce positū visitauit. Tertio accipitur q̄tū ad grē cumulationem. Deus eñ habet quadruplicez mensuram. De qua dicitur. Luce. vi. s. bonā que est ad iustifi=cationē z hec est pars bona Confertam scilicet quādo alicui vltra cōfertur scilicet ad sui iustificationem z ad aliorum saluationem et hec est pars melior. Coagita=tam quādo de9 gratiā agitādo in anima cōfirmat sicut quādo fuit in vtero sanctificata. Et hec est pars optima. Supfluē=tem q̄ de sua plenitudine alijs effundit z hec est pars optima q̄ fuit in xpo et ma=tre eius. Quarto accipitur et considera=tur q̄tū ad perfectam humilitationem. est autē triplex gradus humilitatis primus scilicet subijci suo superiori. z hec est bo=na. Secūdus vero est subijci equali z hec est pars melior. Tertius est subijci suo inferiori. Et hec ē ps optima. Ergo eñ bea

ta non solum subiecta fuit superiori.i.deo et non solū subiecta fuit equali.i.suo sponso sed subiecta fuit suo inferiori.i.helizabeth apud quā tribus mensibus ibidem mansit atq3 sibi deuote seruiuit. Ipsa nāq3 virgo de deo sentiebat digna.de seipsa parua: et de proximo magna. Quinta ps accipit q̄stum ad studiū et operationem. Quidam enim intendunt proximo p eruditionem et hec est pars bona. Alij intendunt sibi per discussionez et hec est pars melior alij intendunt deo per vocationē et hec est pars optima. Uirgo maria et proximo intendebat per doctrinā et sibi per custodiā et ipsi deo per meditationem internā. Unde poterat dicere cum propheta Meditatus sum nocte cum corde meo deo scilicet vacādo: et exercitabar. proximum scilicet erudiendo: et scopebā spiritum meum: me scilicet discutiendo. Secūdo habet partem optimam in vita celesti. Et ista pars cōsiderari potest quantū ad quinq3. Primo quantum ad subiectuz quod glorificatū est: qr scilicet in corpore et in anima est gorificata. Gloria nāque quam deus dat suis sanctis tres partes habet. Una est qua glorificat eorū corpora in terris: sicut corpus beati petri et sancti iacobi apostolorū et est pars bona. Ecclc.xliij. Corpora eo2 i pace sepulta sūt et c. Alia est qua glorificat eorū animas in celo et hec est pars melior. Apoc.vj. Date sunt eis singule stole albe. Tertia est qua glorificat vtrūq3. et hec est pars optima. et istam partem maria elegit. Petrus autem et paulus habent partem bonā qr eorū corpora honorātur in terris et partem meliorem quia eorum anime glorificantur in celis. Sed non habent partem optimam quia ipsorum corpora iacēt in sepulchris. Alij scti voluerunt in celum cum vna ala id est cū dote anime. Iste autem est mulier que volauit cum duabus alis id est cum glorificatione corporis et anime vt habet. Apoca.xij. aliis sanctis datur vna stola. Hec est autez illa de qua dicitur. Prouerb.vlti. Byssus et purpura indumentū eius. Secundo consideratur q̄stum ad modum quo assumpta est. Quidem enim sancti assumuntur: et in celū deducuntur per angelum vnum: et hec est pars bona. Alij deducuntur p plures angelos: et hec est pars melior. Sz ps optima esset si omnes angeli et sancti obuiarent et omnes vna cū christo aduenirēt. Et ipse christus psonaliter adueniret. Et illam partē habuit virgo maria. Tertio consideratur q̄stum ad locū quem sortita est. Quidam enim associantur angelis in sime hierarchie. et hec est pars bona. Alij angelis medie hierarchie. et hec est pas melior. Alij vo angelis supreme hierarchie: et hec ē ps optima. Maria autē super omnes angelos est exaltata et sup altitudinem sanctorum eleuata et ad dexterā filij collocata. Ideo habet partem optimā. Quarto consideratur q̄stum ad premium quo beatificata est. Beatitudo em tres h3 ptes. vna est beatitudo animarum que adhuc est imperfecta et hec est pars bona. Alia est beatitudo ipsorum angelorum que est cōpleta. et hec est pars melior Alia est filij que est consummata et hec est pars optima. Sz istā ptem elegit Maria que in anima consummatam gloriam recipit. Quinto consideratur quantum ad officium quod sibi cōmissum est. est nāque marie commissum officium adiuuandi: aduocandi: et miserendi. Adiuuat quidē hominē in vita in morte: et post mortē. vnde cātatur Maria mater gratie: mater misericordie: tu nos ab hoste protege et c. Nā et ipsa i vita bonos i gratia cōseruat et malis misericordiā impetret idcirco dicitur Mater gratie et mater misericordie. Et hec est ps bona In morte a diabolo defendit. Idcirco subditur. Tu nos ab hoste ptege. et hec est ps melior post: mortē animas nostras suscipit: et in celū deducit. Ideo subditur In hora mortis suscipe. Et hec ps optima. Secundo virgo gloriosa maria h3 officium aduocādi in qua aduocatione more periti aduocati primo captat beniuolentiā: deinde nostrā insinuat miseriam deinde deum inclinat ad misericordiam. Scire autez beniuolentiā dei captare est bona pars. Scire miserias et necessitates ostendere est pars melior. Scire deuz ad misericordiā inducere est pars optima. Ideo significatur per illaz mulierem sapictissimā de q agit.ij. Reg.xiiij. Captat

enim primo beniuolētiam dicens. Sicut angelus domini sic & dominus meus rex vt nec maledictiōe. nec benedictione moueatur deus nāq3 nec ex maledictiōe peccatorū mouetur ad irascēdū. Sap. xij. Tu autē dñator virtutis cū trāquillitate iudicas. Nec etiā mouetur deus ex benedictionib⁹ bonorū nostrorū ad improperandū nobis Jac. j. dat omnib⁹ affluenter & non improperat. deinde nostram insinuat miseriā dicēs. Omnes morimur: & q̄si aqua dilabimur in terrā que nō reuertunt. Magna nāq3 miseria humana: q2 homo semper fuit de culpa in culpā q2 non pōt p se redire a culpa. vltimo petit mia3 dicens. Reduc abiectū tuū. Acsi dicat. Abiecisti hominē a paradiso ad miseriā: sed reduxisti per passionem tuā. abiecisti p culpā originalē: sed reduxisti per grām baptismalem. Unde Grego. Similiter & nūc abiectū per actuale3 culpā redūt ad te per penitētiā. Tertio habet officiū miserendi. In iudicādo enim quidā sequūtur veritatem conscientie et hec est pars bona. Quidā vero sequunt rectitudinē ipsius iustitie & hec est pars melior q2 in cōscientia posset q̄s errare. Quidā vero in iudicādo sequunt temperamētum misericordie & hec est pars optima. Sunt nāq3 quidam sancti qui suā sequētes cōscientiam aliquibus sua trahunt suffragia quia dignos eos nō reputāt gratia. Deus enim iusticiam suā sequitur a qua declinare nō potest. Teneāt ergo qui sequi volunt cu3 cōscientia vel cu3 iustitia maria autē semper tenebit secū misericordiam.

¶ Sermo. ccxx. de sancto Bernardo. Sermo. j.

Iustum deduxit dominus per vias rectas. Sapiē. x. Sūt quedā vie circulares p q̄s vadunt hoīes mundū amantes. ps. In circuitu impij ambulāt. Sūt & quedā vie oblique per quas vadūt homines seipsos diligentes. Cū ergo amor sit mot⁹ cordis directus in alium. Illi nā qui p amorem ad se conuertūt quādam obliquitatē faciunt. Sed sunt quedā vie recte p quas vadunt deū super omnia diligentes. Cant. j. Recti diligūt te p istas vias rectas. ber. iuit q̄ supra ia deū dilexit p qd patet q̄tuor q̄ habuit. Primo nanq3 habuit animū sublimē celestium contemplatione. Totus quidē erat in celo: itō insensibilis videt in mūdo. vnde dr i legēda. Ita tot⁹ in spū absorpt⁹ est: vt iā nullis sensib⁹ vteret corporis. Sicut ponit exemplū de domo testudinata quā ignorabat: & de fenestris ecclesie: quas non viderat: & de lacu lausanēsi de quo non aduerterat. Refert nāq3 Agili⁹ philosoph⁹ q̄ demetri⁹ philosoph⁹ oculos sibi erui fecit. Et sup hoc triplex causa a poetis assignatur. prima est vt meditationi philosophie liberi⁹ vacaret. Secūdo est vt nō videret malos i hoc mūdo florere tertio ne visio mulierū eius cōcupiscētiā inflāmaret. Sed Beatus bernard⁹ oculos sibi nō eruit corporaliter sed spiritualiter q̄ntum ad omnē vsum illicitū. nā q̄tū ad secundā causam sibi spiritualiter oculos eruit quādo eius oculi nō erāt sibi ad impedimentū: sed ad expedimentū interioris cōtemplatiōis ex eo q̄ ipse in creaturis cōsiderabat dei potentiā & sapientiā ac bonitate3. Etiā ipse oculos suos eruit spiritualiter quo ad secundā causam: q2 malos non videbat oculo indignationis sed compassiōis. Eruit spiritualiter suos oculos quo ad tertiam causam quia eos in feminas non figebat: sed suos oculos a feminis aduertebat. Unde cū quadā vice in quandā mulierem aliquādiu defixos oculos tenuisset in aquas gelidas se immersit donec fere exanguis effect⁹ est. Secūdo habuit intellectum illuminatu3 diuinorū reuelatione. Quatuor nāq3 sibi fuerūt precipue reuelata. Primo domini ce natiuitatis mysteriū. Nā in nocte natiuitatis puer Jes⁹ sibi aparuit q̄si iterū ante oculos ei⁹ ex vtero mrīs nascens. Scdo gl̄ia sctōꝝ. Nā cū sctūs malachias defunctus esset & missa p defūctis cātaret eidē ei⁹ gl̄ia est reuelata. Tertio notitia futuroꝝ. Multa nāq3 futura preuidit: sicut p3 in gerardo suo fratre: cui suā cōuersionem predixit. Quarto scientia scripturarum quam quidem scientiam scripturarum

nõ habuit per magistri eruditionem: sed
per propriam meditationem ⁊ orationeʒ.
Unde dicitur in eius legenda. Quicq̃d in
scripturis didicerat maxime in agris ⁊ in
siluis meditãdo ⁊ orando se accepisse cõ
fitebatur. Aut per diuinam reuelationeʒ.
Unde dicitur ibidem. Cõfessus est aliqñ
meditãti vel oranti omnem sacrã scriptu
rã melius expositam sibi apparuisse. Uñ
etiã dicitur in Cãticis, ꝙ dum quedã reti
neret q̃ alias dedicerat: venit ad eũ vox
dicens. Donec istud tenuerit aliud nõ ac
cipies. Ex quo habetur ꝙ ea que dicebat
spiritussancto reuelãte discebat ⁊ didicit.
Tertio beatus Ber. habuit effectum inflã
matum feruenti dilectione. Nam taʒ fer=
uenter deũ diligebat ꝙ in diligendo mo
duʒ seruare nesciebat. Unde dixit. Causa
diligendi deũ deus est modus sine modo
diligere. Tam feruenter diligebat ꝙ tot⁹
in amore absorpt⁹ erat adeo ꝙ nullis iã
sensibus corporis vtebatur. Uñ ipse pote
rat dicere cũ aplo ad Gal. ij. Uiuo ego
iam non ego, viuit autẽ in me xps. Tam
feruenter diligebat ꝙ omnem amoreʒ illi
citum amouebat. s. amorẽ cupiditatis ter
renorũ: quia omnia terrena deseruit ⁊ cõ
tempsit. Amorem carnalitatis quia virgi
nitatem seruauit Amorem vanitatis con
tempsit: quia multos episcopatus renuit.
Non eñ põt possideri amor dei cũ amo
re mundi. Unde ipse dicit sup. ps. Qui ha
bitat ⁊c. errat omnino. Si quis celestẽ illaʒ
dulcedinem huic cineri. illud balsamum
huic veneno carismata illa spirit⁹ misce=
ri posse, cum istis illecebris patiatˀ. San=
ctus enim Barnardus tam feruenter dili
gebat ꝙ omnem ⁊ singulũ amorẽ ad dei
amorem referebat. Distinguit nãq quin=
tuplicem amorem scilicet pium: iocundũ
iustum, violentum: ⁊ deuotum Amor nãq
pius vt dicitur est quo amam⁹ parentes.
Amor autẽ iocundus est quo amamus so
cios ⁊ amicos. Iustus quo amamus vni
uersos homines. Uiolẽtus quo amamus
inimicos, Deuot⁹ quo amam⁹ deũ. Quat
tuor autem primos amores beat⁹ bernar
dus referbat ad quintum. Parẽtes enim
amabat secundum deum Unde patrẽ ad
religionem adduxit ⁊ fratres conuertit ⁊
amicos ⁊ socios cum quibus conuersari
consueuerat diligebat in deũ: quia eis p=
dicabat ⁊ eos conuertebat. Inimicos au
tem diligebat propter deum. Deum autẽ
diligebat ꝑpter seipsum. Uñ Aug. Beat⁹
est domine qui amat te ⁊ amicum in te, ⁊
inimicum propter te. Solus eñ nullũ eo=
rum amittit cui omnes in illo chari sunt
qui non amittitur, ⁊ te nemo amittit: nisi
qui dimittit. Quarto habuit affatum ple
num potẽti sermone. Sermo namq eius
potestate tãta plenus erat ꝙ sibi obedie
bãt elemẽta insensibilia ⁊ corda ⁊ demo
nia. Elementa quidem sicut patet in plu=
uia Nã cũ quãdã epistolã sub diuo scribi
faceret subito imber magn⁹ eripuit ⁊ cuʒ
ipse scriptor cartham complicare vellet.
ait. Bernar. Opus dei est scribe ⁊ nõ desi
stas. Et sic totã illã epistolam scripsit in
imbre sine imbre. Obediebãt etiã sibi sen
sibilia sicut patuit in ipsis muscis quas ex
cõmunicauit. Obediebant etiã sibi homi
num corda sicut patuit in militibus rapi=
nas frequenter exercẽtibus quibus vinũ
propinari fecit dicens. Bibite poculũ ani
marum et continuo mutati fuerunt. Obe=
diebant ei etiã demonia quia ea expelle=
bat scripto suo: quia cuidam demoniace
cedulam hoc continentem misit. In nomi
ne dñi nostri iesu christi precipio tibi de=
mon ꝙ exeas ab ea qua cedula ad colluʒ
illius mulieris obsesse a demonio ⁊ de=
moniace ligata statim demon euanuit et
recessit. Etiam beatus Bernar. demonia
expellebat cum suo baculo sicut patet in
muliere a demone infestata, cui beatus
Bernar. suum baculum tradidit et dia=
bolus ad illam mulierem accedere non
presumpsit. Aliquando etiam suo imperio
perio ⁊ sententia sua demonia expelle=
bat sicut patet in demone quem excom=
municauit quandoq vtero suo responso.
Nam cum infirmaret ⁊ in excessu mentis
sue positus ante tribunal dei fuisset ad=
ductus, demon affuit ipsum accusans. et
ille respondit. Fateor non sum dignus
obtinere regnum celorum: sed duplici
iure illud obtinens est dominus meus sci
licet patris et merito passionis. Altero
ipse contentus: altero mihi donat.

¶ Sermo. ccxxi.

De eodem. sermo secundo.

Dilectus deo et hominibus cuius memoria in benedictione est. Eccle.xlv. Quidã diliguntur a deo sz odiunt ab hoib9. Luc.xxi. Eritis odio hominib9 propter nomẽ meũ quidã vero diliguntur ab hominibus sed a deo odiunt. Jac.iiij. Quicũq3 voluerit esse amicus hui9 seculi: inimicus dei cõstituetur: quidã vero odiuntur a deo: et ab hoibus sicut supbi. Eccl. x. Odibilis corã deo et hominib9 est supbia: quidã diligunt a deo et diligunt ab hoibus sicut beat9 Bernar. De quo in premissis principalibus vbis duo ppõnunt: scz meritũ ei9 cũ dr. Dilect9 deo et hoibus. et premiũ cum subdit cuius memoria in benedictiõe est etc. Circa primũ notandũ q multiplici rõne mouet homo ad diligẽdũ aliqd. Diligit em aliqd, qr bonũ, qr pulchrũ, qr honestũ, qr vtile, qr delectabile, et qr sile. In deo aũt oẽs iste rõnes sunt: et ideo summe diligendus est. In eo qppe est summa bonitas. Matthe.xi. Nemo bonus nisi solus de9. Sũma speciositas Sap.vij. Speciosior sole est. Vñ et Agnes dixit. Cui9 pulchritudinẽ sol et luna mirant. Summa honestas. Sap.vij. Honestatẽ illi9 nõ abscõdo. Sũma vtilitas. Sap.vij. Venerũt mihi oĩa bona pariter cũ illa. Summa delectabilitas. ps. Delectationes in dextera ei9 et nostre nature cõformitas. Phil.ij. In similitudinẽ hominũ factus et habitu inuẽtus vt homo. Btũs vero Bernardus pter tria. prima fuit dilectus a deo: et propter tria sequẽtia fuit dilectus ab hoib9 Primo nãq3 a deo fuit dilect9 qr habuit bonitatẽ i affectiõe. Affectio nãq3 bona est volũtas q̃ tũc est bona qñ gaudio et dolore spe et timore est ordinate affecta. Vñ Aug. in li. de patiẽtia. Volũtas bona i. volũtas fideliter deo subdita, volũtas fectitate supni amoris accẽsa, volũtas q̃ deũ diligit: et proximũ ppter deum, sine amore. De quo respõdit Petr9. Tu scis dñe qr amo te. Siue timore. De quo dicit Apostolus. In timore et tremore vestram salutem operamini. Sine gaudio. De quo dicit idẽ. Spe gaudẽtes. Sine tristitia qualẽ dt se habuisse pro fratribus suis q̃cũq3 amara et aspera sufferat. Charitas nãq3 dei est que omnia tolerat q̃ nõ diffundit in cordib9 nostris nisi p spiritũ sanctũ qui datus est nobis Scdo fuit dilect9 a deo qr habuit pulchritudinẽ q̃ puritatẽ in intẽtione, intẽtio aũt in mẽte est sicut ocl's in capite. Ocul9 nanq3 debet esse purus simplex et rectus. Tunc em ocl's intentiõis est purus qñ est sine puluere et sine terrena cupiditate, tunc est simplex qñ est sine duplicitate, scilicet quãdo oculuz intellectus ad deum dirigimus per fidez et oculum affectus per amorẽ, sz qñ affectum dirigimus ad mundũ: et intellectuz ad deũ tũc est duplex. Tunc autem est rectus quãdo nõ habet obliquitatẽ, sed dirrecte ad deũ dirigim9 et corda et opa nostra iõ pcipitur. Leui.xxi. Ne offerat luscus: aut lippus aut maculam habens in oculo luscus em est, qui habet in intẽtiõe obliquitatẽ. Lippus qui habet duplicitatem. Maculã hz qui hz puluerem: id est cupiditatẽ. Tertio Bernard9 fuit dilect9 a deo: qr habuit honestatem in cogitatione. pverbiorum.xij. Cogitatione iustorũ iudicia. Qui iusti inter suas cogitationes iudicia exercent, qr malas expellunt: et bonas retinent. Dicit aũt Chrysostomus q homo bonus sm volũtatẽ anime bonus est, sm naturã vo carnis malus. et ideo, possunt inesse cogitatiões bone et male. Malus autem homo sm voluntatẽ carnis bonus est, et sm voluntatem anime puersus: et ideo nõ põt habere nisi malas cogitationes. Dicitur aũt. j. Machabeo. pmo. Qd antioch9 precepit idolum abominale super altare poni et ab hominib9 adorari et sabbatũ nõ celebrari. Tũc idolũ super altare ponitur quando in corde praua suggestio dominatur. Tũc adorat quando vsq3 ad consensum animus pctõ adheret: et vsq3 ad consensum peccati ptrahitur: et sic sabbatum nõ celebrat, qr animi quies amittitur. Secundo fuit dilectus ab hoibus. Primo quia fuit vtilis in predicatione. ij. Thimo. iij. Omnis scriptura diuinit9 inspirata vtilis est ad docẽdum, ad arguendum, et ad corripiendũ, et ad erudiendũ. Sic beatus Bernard9 p suam doctrinã docebat ignorãtes: argue

bat negligētes corripiebat delinquētes, τ erudiebat penitētes. Secūdo fuit delectabilis τ amabilis in cōuersatione. Prouerbiorum.xviij. Uir amicabilis ad societatē magis amicus est ꝙ frater. Prelatus nāqꝫ debet esse mansuetus in ꝯuersando, seuerus autem in corripiēdo, dulcis autē τ pius in compatiendo τ miserendo. Nā in archa Mosi cū virga rectitudinis fuit māna dulcedinis: τ samaritanus cum vino mordacis reprehēsiōis infudit oleū pie cōpassiōis. Legitur.iij. Regi.j. ꝙ Salomō in regē inūgēdꝰ super mulā fuit positus, que ex equa τ asino procreatur. In equa ferocitas: τ in asino simplicitas inuenitur. Mula autem cū ferocitate equina habet simplicitatem asininā. per qđ datur intelligi ꝙ prelatus cū ferocitate rectitudinis debet habere simplicitatem mansuetudinis. Tertio fuit nobis similis per hūilitatē. Eccli.iij. Quanto maiores, humilia te in oībus. Prelatus aūt corā deo semper debet se humiliare in oībꝰ, τ corā subditis quādoqꝫ debet se hūiliare in oībus. aliquā in aliqbꝰ. aliqn̄ ꝟo in nullo. Quidā nāqꝫ duci possunt per lenitatem: sꝫ nunqꝫ per asperitatem. Coram istis debet se humiliare prelatus in oībus. vn̄ Grego. nazāzenus. Aliquos lenitate curare debemꝰ, alios aūt hūilitate. Alij nāqꝫ sunt dum τ supbi qui per mansuetudine prelati peiores efficiunt. Corā istis nō debet se in aliquo humiliare sꝫ debet eorū supbiā frangere. Alij aūt sunt q medio modo se habent. qui scꝫ ex nimia seueritate frāgunt vel nimiā lenitate soluunt. Et corā istis debet se prelatus humiliare in aliquibus nō autē in oībus. Tales enī indigēt temperamēto. De quo dicit Greg. Faciēdū est nāqꝫ qđdam temperamentū vt nec nimia asperitate exulcerētur subditi, nec etiā nimia lenitate soluātur. Hinc est in basibus templi erant sculpti leones τ boues. Per basem platꝰ intelligit qui debet populū sustētare in quo dꝫ esse auctoritas vt seuere corripiat τ maturitas vt misericorditer demulceat. Scdo subdit p̄miū cū subiungitur. Cuiꝰ memoria in bn̄dictione erit.τc. vbi duplex premiū ponit, scꝫ memoria τ gl'ia. Primo enī fuit dilectus ab hominibus est modo in memoria: quia fuit dilectꝰ a deo est modo in celesti gloria. De memoria sanctorum dicitur. Eccle.xlix. Memoria iosie in cōpositione odoris facta opꝰ pigmētarij: in omni ore quasi mel indulcabitur eiꝰ memoria: τ vt musica in conuiuio vini. Memoria quidem sanctorū delectat nostrum olfactum ad odorandum ideo assimilatur operi pigmētarij. Delectat os ad loquēdum ideo assimilatur melli. Delectat aures ad audiendum, ideo assimilatur musice. Secundo habuit celestē gloriā, ideo subditur. Similem illum fecit in gloria sanctorum. Est autem duplex gloria vna est gloria essentialis que dicitur aurea que cōsistit in dei visione in qua delectabuntur omnes sensus. Erit enī spectaculū visui melodia auditui balsamū olfactui mel gustui, flos suauissimus tactui. alia est gloria accidentalis que dicit aureola que dabitur martyribꝰ virginibus τ predicatoribus. Nā in veteri testamento tria habebant aureolā, scilicet altare archa τ mēsa. Per altare significant martyres qui de corporibus suis deo sacrificium obtulerunt. Per archam que intꝰ τ extra fuit deaurata: significant virgines que habuerunt puritatem in mente: τ integritatem in carne, per mensam autē intelligunt predicatores qui steterunt ad mensam sacre scripture. De qua dicit in ps. Parasti in conspectu meo mēsam τc. Et quia beatus bernardus fuit valde perfectꝰ ideo habuit auream, τ quia fuit virgo incorruptus τ p̄dicator graciosus duplicem tenet aureolam.

¶ Sermo.ccxxij. De eodem sermo.iiij.

In fide τ lenitate ipsius sanctū fecit illum τ elegit eum ex omni carne. Eccli.xlv. Ex his verbis habetur ꝙ beatꝰ bernardus quatuor speciales prerogatiuas habuit. Nam in corpore τ in corde magnā habuit puritatē: quod notatur cū dicit in fide. Fides nāqꝫ habet purificare. iuxta illud Act.xv. Fide purificās corda eorū. In cōuersatione habuit magnā humilitatem. quod notat cū dicit. In lenitate. In vita habuit magnam sanctitatē, qđ notat cū subditur. Sanctū

fecit illū. In corpe suo nullā habuit car=
nalitatē. Ideo subdit. Et elegit eū ex oī
carne. Deus eñ ab oī carnalitate eū ele=
git ꝛ totaliter separauit. Primo igit ha=
buit magnā puritatē: qꝛ. s. v̄go corpore
ꝛ mēte fuit. Castitas autē est magne v̄tu=
tis qñ quis eā seruat ꝛ ab hoste tentat⁹,
ꝛ carne illect⁹ ꝛ ab exteri⁹ ꝓuocat⁹. Sā=
ctus igitur Bernardus si ab hoste tenta
bat: oēs tentatiōes fugabat: vnde dicit
de eo perpēdēs periculū esse cohabita=
re serpēti: fugā meditari cepit ꝛ ordinem
introiuit. Si aūt a carne alliciebat ipsaꝫ
ꝓtin⁹ macerabat. Unde cum adhuc esset
adolescēs: ꝛ i quadā femina oculos desi
xos habuisset ꝛ aliquādiu tenuisset: i sta
gnū gelidarū aquarū se immersit, donec
pene exanguis effectus est. Si vero ab
exteri⁹ prouocabat: totis virib⁹ resiste=
bat. Sicut ptꝫ de puella q̄ se in lectū suū
iniecit: ꝛ de hospita que ip̄m allicere vo=
luit. Scd̄o habuit in cōuersatiōe magnā
humilitatem: vnde de eo legit. Uincebat
in eo sublimitatē nois humilitas cordis
nec tñ poterat eū vniuersus erigere mū
dus quātū seip̄m deijcere solus. Signū
autē magne humilitatis fuit q̄ pluribus
ciuitatib⁹ in ep̄m elect⁹ semꝑ cōtradixit
ꝛ repudiauit. Legit Judi. ix. q̄ ligna sil=
uarū venerūt ad oliuā ficū ꝛ vitē: vt scꝫ
vngerēt sibi regē: per oliuā ficū ꝛ vitem
intelligunt religiosi q̄ debēt habere oleū
cōpassiōis ꝛ mie ꝛ dulcedinem cōsciētie,
ꝛ vinū spūalis letitie ꝛ sacre scripture.
Sed cū promouent inter ligna syluarū ꝛ
ꝛ turbas populoꝝ amittūt ꝯpassionē: qꝛ
efficiunt valde auari. Amittūt cōscīe dul
cedinē: qꝛ efficiunt parū i ꝯsciētia. Amit
tūt letitiā spūalem ꝛ predicādi feruorē:
qꝛ efficiuntur valde indeuoti. Tertio in
vita habuit magnam sanctitatē. vnde de
eo legit. Semꝑ aūt inueniebat: aut orās
aut legens: aut scribens: aut meditans,
aut fratres verbo edificās. Signū autē
magne sanctitatis ꝛ perfectionis erat q̄
ipse ꝓ x̄p̄o mori totis desiderijs affecta=
bat. Unde legitur Apoc. xij. Signum ma
gnū apparuit in celo. Mulier amicta so=
le ꝛc. per solē intelligūtur celestes. Per
lunā v̄o que crescit ꝛ decrescit intelligū=
tur terrena. Per duodecim stellas intel=
ligunt duodecim aplōꝝ exempla. Scī
nāqꝫ viri amicti sunt sole. i. celesti cōuer=
satiōe lunā habent sub pedibus. i. t̄palia
sub affectib⁹: coronam duodecim stellaꝝ
in capite. i. exempla aplōꝝ in mente. Hec
nāqꝫ mulier cruciat vt pariat: vt scꝫ de=
posita corruptiōis seruitute pariat nouū
hominē in statu glorie. Ro. viij. Ois crea
tura ingemiscit et parturit vsqꝫ adhuc.
Mali autē regiosi habent lunā in capite
i. tēporalia in affectione: solē sub pedib⁹
i. celestia in despectiōe: stellas duodecim
in corpore. i. aplōꝝ exempla in exteriori
cōuersatione. Quarto in corpore nullā
habuit carnalitatem. Ipse enim corpus
suū macerabat ꝛ affligere solebat: ieiu=
nijs, vigilijs, asperis, vestimētis ꝛ q̄pplu
ribus alijs penis. vnde de cibo ei⁹ sic le=
gitur. Ad comedēdū vix voluptate tra=
hebat appetitus sed solo timore defect⁹
sic accedebat ad sumendū cibū quasi ad
tormentū. Solū aūt aquā frigidā sib: sa
pere dicebat eo q̄ dū eā sumeret: fauces
sibi refrigeraret: de ei⁹ vigilijs sic legit.
Uigilabat seruus dei vltra possibilitatē
humanā: nullū eñ tempus se magis cō=
queri perdere solebat, q̄ illud quo dor=
miuit. Sancti nāqꝫ viri in bonis operib⁹
ꝛ orationibus semper vigilant: ne ipsa
mors ip̄sos īparatos īueniat. Mat. xxiv.
Uigilate ꝛ orate, quia nescitis qua ho=
ra dominus vester vēturus sit. quod est
contra illos qui tantum in morte se pre=
parare volunt, quod fieri nō debet: sicut
ostendit Chrysost. per tria exempla. Pri
mum est, quia sponsa expectās sponsum
prius se ornat. Nam si tantum in aduen=
tu sponsi se ornaret: sponso plurimū dis=
pliceret. Secundum est strennuus miles
semper debet habere arma sua prepa=
rata, vt cum tempus belli aduenerit ire
possit ad preliū. Qui autem gladiū eru
ginare dimiserit loricā sordescere scutū
frangi non poterit celare negligentiam
cum urgens necessitas non permittit lon
gi temporis opus implere. Tertium est:
quia malus seruus absente domino ope
ra sua non aspicit ꝛ negligenter operat:
sed cum viderit dominum suum venien=
tem incipit festinare: sed nihil ꝓficit festi
natio huiusmodi: qꝛ multorū dierū ne-

gligentia non pōt vna hora expleri. De eius vestimēto sic legitur. In vestib⁹ sem per ei paupertas cōplacuit: sordes vero nunq̄. ciliciū multis annis portauit q̄diu occultū esse potuit: sed vbi cognitū esse sensit: illud remouit. habens in ore sepe illud Prouer. q̄ hoc facit qḋ nemo mirā- tur oēs. Sācti em̄ viri: sibi cauēt a varie- tate ciboꝝ ꝛ vestimentorum: q2 ibi nō de est pctm̄. Hier. ꝯtra Iouinianū. Recte in tāta diuersitate victus aut vestitus neces se est hic aut ibi ēe pctm̄ non in cibo vl' in vestib⁹ asserā pctm̄ ēe: sȝ q varietas ꝛ cō mutatio in deterius reprehensioni ꝓxi- ma sit. qḋ autē reprehendit̄ ꝓcul est a vir tute: qḋ autē a virtute ꝓcul est vitio mā- cipat: quod vero vitiosum est pctō iūgi- tur tādem peccatum est in sinistra, ꝛ hy2 corum grege describitur.

¶ Sermo. ccxiij. De eodē ser. v.

NEmo accendit lucernā et in abscōdito po- nit ꝛc. Luc. viij. alias. xi. Bea tus bernardus fuit lucerna super cādelabrū posita: q2 oīb⁹ fulsit ꝑ doctrinā ꝛ ꝑ vitā bonā. Fulsit aūt ad lai cos. Fulsit ad religiosos. Laicoꝝ autē q̄tuor erāt gn̄a. s. tyrāni ecclesiā ꝓsequē- tes: ꝛ inter istos fulsit ꝑ magnā cōstātiā: sicut pȝ in duce acq̄tanie q̄ cū ecclesiā ꝓ- sequeret̄ beatus Bern. post missam cum xp̄i corpore ignea facie ad eū accessit di- cēs. Ecce ad te venit fili⁹ virginis quem tu ꝓsequeris. Resiste ergo ei si vales. sta- timq̄ dux ille ad pedes beati Bernardi accessit: ꝛ sibi in oībus ꝛ ꝑ oīa obediuit. Simil'r. ij. Reg. x. legit̄ q dauid misit nū cios ad regē Amon. sȝ illi dimidiā bar- bā eis raserūt ꝛ vestes ꝑciderūt. Dauid autē exercitū fecit, ꝛ eos cōtriuit. Nūcij Dauid sunt clerici ꝛ prelati: filij Amon sunt demones vel principes mali: due ꝑ- tes barbe sunt vita ꝛ sciētia: vel ordo vl' ecclesiastica beneficia. Demones igit̄ di- midiā barbā radūt: qn̄ scȝ vitā tollunt ꝛ scientiā dimittunt. Tyrāni etiā mediam barbā radunt quādo auferunt substātiā temporalē, ꝛ dimittunt eis ordinē cleri- calē. Sȝ ꝛ Dauid q̄ interpretat̄ manu for tis. s. bonus prelat⁹ debet habere auda- cem animū vt tales nō timeat: debet ha bere imperiosum verbū: vt. s. eos rep̄he dat et excōmunicatiōi subijciat: ꝛ dȝ hr̄e huiusmodi ꝑlat⁹ fortē manū vt etiā per brachiū seculare si op⁹ fuerit eos coer- ceat. Alij erāt ei⁹ inimici cū indebite ꝓse quētes iter quos fulsit ꝑ patiētiā. Distin guit aūt ipse triplicē gradū patiētie. vn⁹ est ad iniurias v̄boꝝ: ꝛ iste est magnus ali⁹ est ad dāna rerū: ꝛ iste grad⁹ est ma ior. Terti⁹ gradus patientie est ad con- tumelias verborū, ꝛ iste est maxim⁹. Istū triplicē gradū ip̄e ostēdit: nā ipse fuit pa tiens ad iniurias verborū: nā cū cuidam episcopo de sua correctiōe amicabiliter scripsisset: ille indignat⁹ rescripsit salutē ꝛ nō spiritū blasphemie: sȝ th̄ in nullo cō motus sibi rescripsit: ego spiritum blas- phemie in me habere nō credo. Fuit etiā patiēs ad dāna rerū. Nā cū q̄dā abbas trecētas marcas sibi mitteret ꝑ vno mo nasterio ꝯstruēdo, tota illa pecunia a p̄- donibus est sublata. Qḋ audiens nihil aliud respondit: nisi benedict⁹ deus qui nobis pepercit ab onere. Fuit patiēs ad contumelias verberum. Cum enim quis dā eum in maxillā percussisset vir dei cir cūstātes adiurauit ne tangeret̄ sȝ in pa- ce dimitteretur. Alij nanq̄ erant humi- les ꝛ deuoti: inter eos Bernardus fulsit per beniuolētiam. Unde dicitur in ei⁹ le- genda. Inter summos honores vt sepi⁹ fatebat̄ alterum sibi mutuatum hominē videbatur: seq̄ potius reputabat absen tem velut quoddam somnium suspicat⁹, vbi vero inter simpliciores erat ꝛ amica decebat humilitate frui se inuenisse gau debat ꝛ in propriam redijsse personam. Debent nanq̄ prelati ad subditos bene uoli esse: ꝛ eorum infirmitatibus condes cendere. Hier. j. Dedi te hodie in ciui- tatem munitā: vt. s. fugientes ad te reci- pias per ꝯpassionē ꝛ columnā ferreā vt sustentes pauperes et infirmos per bn̄fi ciorum exhibitionē: ꝛ in murū eneū vt op pressos ꝓtegas per defensionē. Alij aūt erāt ad v̄ba sua valde auidi: ꝛ inter istos fulsit ꝑ magnā gratiā. Un̄ mater vidit se in vtero habere catulū totaliter cādidū: ꝛ in dorso subrufum atq̄ latrantē. Ipse nāq̄ fuit catulus: ꝛ hoc inq̄ātum lingua

sue predicationis peccatorū vulnera sanauit: fuit cādid⁹ inquātum puritatē mētis ꝛ corporis seruauit. Fuit subrufus inquātum igne celi succēsus fuit. Et fuit latēs .i. inquātū ipos tyrānos redarguit: et hereticos a grege dei cōpescuit. Scḋo ista lucerna fulsit inter religiosos. Et hoc ꝑ quinqꝫ radios. Primus est ꝙ laicos ad religionis habitū cōuertebat: ꝛ hoc doctrinis, miraculis, ꝛ exemplis. Doctrinis quidē sicut fratres carnales quos verbis salutaribus ad religionem adduxit. Miraculis sicut patet in gerardo fratre suo in carcere posito quē miraculose extraxit ꝛ ad ordinē adduxit. Exēplis put pꝫ in quodā nūcio ab archiepo ad ipm trāsmisso: q̄ ꝗdē nūcius visa tanta beati Bernardi sāctitate seculo vale fecit ꝛ religionem introiuit. Scḋs est q: nouicios carnalē affectum relinquere satagebat. vñ dicebat eis. Si ad q̄ intus sunt festinatis hic foris dimittite corpora que de hoc seculo attulistis. Soli nanqꝫ spūs ingrediant: caro autem nō prodest quicq̄. Religiosus em̄ nō dꝫ portare ad religionem corpus .i. corporalem voluntatē: vt scꝫ propter ventrem pascendū ingrediat sed reuera de multis pōt dici Piere. li. Replebo hominib⁹ terrā tuā q̄si brucho Bruchus totus est in vētre ꝛ fructū nullū facit. Et aliquādo in tanta sunt multitudine vt solē obscurare videant. Hodie em̄ sic etiam multi religionē intrēt vt vētrē pascant ꝛ nullam vtilitatem faciant, et malo exēplo bonos obumbrēt. Nō dꝫ etiā religiosus ad religionē portare corpus: scꝫ carnalē, siue propriā volūtatē: vnde Seneca. Tm̄ virtuti adijcitur q̄tum ppriie voluntati subtrahit. Nec etiam religiosus dꝫ ad religionē apportare corpus .i. carnalē parentum amorē. Genes. xij. Egredere de domo pr̄is tui ꝛc. Tertius grad⁹ siue radi⁹ ꝑ quē fulsit est a lucerna: q: professos virtutib⁹ ꝛ moribus informabat. Tria em̄ i vita sua seruauit ꝛ docuit q̄ moriēs dereliquit dicēs. Tria vobis obseruāda relinquo, q̄ siquidem ego ꝓ virib⁹ obseruaui. Nemini verbo scādalū feci, min⁹ sensui meo quā alteri⁹ credidi, lesus de ledente vindictā nunq̄ non expetij. Ecce charitatē, humilitatem ꝛ obediētiā vobis relinquo. Docebat nā ꝙ vt nullus verbis ꝯtumeliosis aliū scādalizaret vel malediceret. Legitur nāqꝫ Deut. xxij. Quod filij cōcubinarū iacob electi sunt ad maledicendū: filij ꝟo liberarum ad benedicendū. per quod datur intelligi ꝙ maledicere ꝛ cōtumelias iferre est vilium personarum: ꝛ ergo de eis nō est curandū. Docuit etiā humilitatem ꝛ relinquere propriā voluntatem. Eccli. xviij. Post cōcupiscētias tuas non eas. ꝛc. Docuit patientiā similiter. Luce. xxi. In patientia vestra possidebitis aias vestras: ꝛ ꝓpt ista tria dixit abbas Joseph ꝙ tria sunt honorabilia corā deo scꝫ patientia in infirmitate, obediētia sine propria voluntate ꝛ bona operatio cum mūda intentione. Quartus est: q: tentatos cōsolationib⁹ ꝛ oratiōib⁹ refouebat. Vñ cum quidem nouicius tentatus diceret. Nūq̄ ampli⁹ letus ero: btūs. Bernard⁹ taliter eū consolatus est et tam feruēter pro eo orauit ꝙ ille tandem ait. Nunq̄ ampli⁹ tristis ero. Deus em̄ non permittit de nouo cōuersos grauiter tētari. Vñ Greg. distinguit tres status conuersorū: qui sunt inchoatio: medietas: ꝛ ꝑfectio. In inchoatione veniūt blandimēta dulcedinis. In medio veniunt certamina tētationis: ad extremū venit perfectio plenitudinis: q: sponsam suam quilibet vir primo dulcius blādimentis fouet vt alliciat: quā coniunctam asperis increpationibus probat: ꝛ probatā securis cogitationibus possidet. Quint⁹ est: q: apostatas reuocabat: sicut pꝫ in diuersis ꝛ pluribus apostatis quos recepit. Vñ legit. i. Regū. xviij. ꝙ filij israel videntes se in antro vel spelunca positos q̄dā eorū absconderunt se in speluncis ꝛ quidā se absconderūt in abditis: in cisternis q̄dā aūt trāsierūt ad philisteos: quidā remāserunt cū rege suo saule. Sic etiā israelite, id est religiosi quādo in antro penitētie ꝛ abstinētie sunt positi: q̄dā volūt ad hospitiū, ꝛ isti abscondunt se in speluncis quidam ad infirmatoriū: ꝛ isti abscōdūt se in abditis: q̄dā exire volunt scꝫ extra ad solatium ꝛ refrigeriū: ꝛ isti abscōdūt se in cisternis quidam transeūt ad philisteos, id est ad seculū. Boni autē religiosi

remanet cũ xpo τ plato cõtra philisteos idest cõtra demones fortiter dimicãtes.

¶ Sermo.ccxxiij. De sancto bartholomeo apostolo. Sermo.j.

Quicunq; honorificauerit me glorificabo eũ.j. Regũ. ij. Magna siquidẽ dei liberalitas qui pro modico honore quaz isti sibi exhibent in terris ipse deus eos glorificare dignatur in celis. Talis beatus Bartholomeus qui deũ honorificauit τ idõ deus ipsum glorificauit τ glorificare d gnat. In premissis ergo ṽbis duo cõiter tangi τ notari pñt. Primo meritũ bti Bartholomei cũ dt. Quicũq; honorificauerit me Secũdo tangit premiũ ei⁹. Ibidẽ cũ subiungit glorificabo eũ. Circa p̃mũ est notãdũ q; sctũs Bartholome⁹ deũ honorificauit.s.corde:ore: opere: et corpore. In corde aũt sunt itelligẽtia voluntas τ memoria. Illi ergo corde deuz honorificãt q ei⁹ bñficia recognoscũt et eũ τ ei⁹ bñficia diligũt τ nunq̃ obliuioni tradunt. Talis fuit btũs Barth. q humane redẽptionis bñficiũ cognoscebat, et sue memorie illud sepius imprimebat: τ illud fortiter retinebat:τ ipm regi cũ tãta dilectiõe exponebat ostẽdẽs q; p ipm nr̃a redẽptio facta est valde cõgruẽter, qz prim⁹ hõ fact⁹ est de ṽginea terra:secũdus ṽo hõ fact⁹ est de ṽgine maria. Est facta valde potẽter: qz dyabolũ inuasorẽ τ abusorẽ alieni iuris potẽter eiecit. Est ẽt facta valde iuste siquidẽ vt diabol⁹ q holem comedẽtẽ vicerat: a ieiunãte vinceret. Est ẽt facta nr̃a redẽptio valde sapiẽter:qz xp̃s diabolo tãq̃ illusit vũ escã carnis ostẽdẽs hõ diuinitatis eũ cepit. Secũdo sanct⁹ Bartholome⁹ Christũ honorauit ore, dum xp̃i gloriaz per orbẽ vniuersum fideliter p̃dicauit. Mundus siquidẽ erat mendic⁹ ignobilitate abiectus et refutat⁹ τ mesticia plenus. Beatus autẽ Bartholome⁹ erat thesaur⁹ dei:margarita dei:τ luminare dei: τ idõ mundũ ditauit ac nobilitauit τ illuminauit. Ista tria tangit beat⁹ Teodor⁹ in sermone quẽ fecit de ipso: vbi ait qualiter ei⁹ corp⁹ ad liparã insulã est trãslatũ dicẽs. Uenit ad pauperculã thesaur⁹ ditissim⁹. Uenit ad ignobilẽ p̃ciosissima margarita:venit ad mestã splendissimũ luminare. Tertio deũ honorificauit opere: quia demonum culturã destruxit τ cultũ dei ampliauit:sicut autẽ dicit beat⁹ August. in lib. de ciui. dei:tria gña deorũ tradita sunt. Unũ a poetis, alterũ a philosophis:tertiũ a principib⁹ ciuitatum: q; autẽ isti dij nullo modo sunt colendi:ibidẽ ostẽdit dicẽs. Proponũt greci, si dij tales colẽdi sunt pfecto tales homines sũt honorãdi. Assumũt romani: sz reuera nullo mõ honorãdi sunt homines tales. Cõcludũt xp̃iani nullo mõ ergo tales dij colẽdi sũt:oia nãq; ista gña deorz barthol ome⁹ destruxit:sicut patet in legẽda. Quarto Bartholome⁹ honorificauit deũ in corpore seu cũ suo corpore: qz cẽties i die et cẽties in nocte genua flectebat. Unde sup hoc beat⁹ Augusti. Omne quodcũq; inchoaueris facere:p̃mo inuoca deũ et gratias age illi τ cum consummaueris illud silr fac vnde Hier. Nec cibi ante sumant nisi oratiõe premissa nec recedat a mẽsa nisi grãe referant:nec pri⁹ corpus quiescat nisi pascat anima. Secundo ponit ei⁹ p̃miũ quod tangitur cuz dt glorificabo eum. Deus nanq; cuz glorificauit in vita τ in morte tandẽ glorificauit post mortẽ. In vita siquidẽ beatus bartholomeus deũ glorificauit τ laudauit:τ ipse deus eũdẽ in ei⁹ vita glĩficauit multiplr. Primo nanq; fecit eum magne dignitatis de cui⁹ dignitate sic dt Theodorus. Petrus apostolus docet nationes. Bartholome⁹ consequẽter patrias inuestigat. Petr⁹ operat⁹ est p̃digia magna. Bartholome⁹ fecit p̃digia multa, petrus demũ capite crucifigitur:sed beatus bartholomeus viu⁹ excoriat. Ad q̃t valet petr⁹ mysteria capescẽda: ad tot sufficit bartholome⁹ penetrãda. Secundo fuit multe sanctitatis, que quidẽ sanctitas in tribus et ex trib⁹ apparet:τ cõsistit scz terrenorum despectione vnde dicitur de eo q; ipse sic ait. Ego nihil terrenum nihilq; carnale desidero. Probat ẽt ipsius sanctitas in feruenti orõne:vñ dixit ei dñs. Apostole dei bartholomee incendunt me orationes tue τ in cõstãti mẽ

te. Unde de eo dicitur. Semper eodē vultu et animo letus et hylaris perseuerat. Tertio fuit potētie multe ipse nāq diabolus habet potētiā astutiam atq maliciam. Sed ipse ipsius diaboli potentiaz ligauit vñ dixit demon Deus vr̄ cathenis igneis est cōstrictus: et illa hora qua apostol⁹ dei bartholomeus tēplū intrauit eius astutiam detegebat. Fingebat ei diabolus se sanare infirmos quos tñ nō sanabat subueniēdo sed a lesione cessando. Ei⁹ maliciā impediebat: sicut patet in filia regis a qua diabolū exire coegit. Quarto fuit magne vtilitatꝫ. De hoc sic dicit Theodorus. vide bartholomeum lingue aratro rationabilia rura sulcantē: fidei verbum in profundo scilicet. cordis recondentē: paradisum et vineas domini plātantē: siluas euellere: spinas impietatis secare, sepes circumponere et infra: sed respuunt egroti medentem orbi manuducētem: naufragi gubernatorem mortui viuificatorē. Secundo principaliter deus ipsuz glorificauit in morte: ipsi⁹ mortē sue assimilādo: Christ⁹ nanq fuit expoliat⁹, flagellat⁹, crucifix⁹, et sic mortuus, sic ip̄e fuit flagelat⁹: crucifixus sua pelle expoliat⁹: et sic idē per capitis obtrūcationē mortuus. Cant. v. Inuenerūt me custodes qui circuierūt ciuitatem: percusserunt me. s. flagellādo vulnerauerūt crucifigendo et decollando: tulerunt pallium meum. s. me excoriādo. Tertio de⁹ eum glorificauit post mortē: et hoc respectu sui et respectu nostri: respectu quidē sui quo ad animaz et quo ad corpus. De gloria aīe sic dt ipse Theodo. Gaude Bartholomee qui mare gressibus sanctificasti qui terrā purpureā tuo cruore fecisti: qui ad celum commeasti vbi in medio diuine aciei refulgens in splendore immar cessibilis glorie splendēs in exultatiōe iocūditatꝫ mirabilis gaudēs glorificauit etiā deus ipsius corp⁹: qꝛ sicut dicit ipse Theodor⁹ de armenia vsq ad partes sicilie quatuor archis sanctoruz in mari proiectis precedētibus archā beati bartholomei cum reuerentia deduxerunt. Secūdo glorificauit de⁹ eū respectu nr̄i. Et hoc q̄drupliciter. Primo quia factus est aduocat⁹ pctoꝝ sicut ipse cuidā suo deuoto apparuit dicēs ꝑ multuz tps de⁹ nostris precib⁹ et meritis populo huic pepercit. Scđo, qꝛ ipse est liberator deuotorū sicut ptꝫ in magistro quem ab insidijs diaboli liberauit. Tertio qꝛ est cōdēnator reprobozū: prout ptꝫ in Frederico imperatore qui eiusdē corp⁹ de loco in quo est remouere voluit. Quarto ipse est reprobator muner̄ iniustorū, sicut ptꝫ in muliere q̄ oleum iniuste acquisitum in lampadem beati Bartholomei infūdere voluit: sꝫ tñ illō facere nequit.

¶ Sermo. cccxv.

Eodem die sermo. ij.

EXtendens celum sicut pellem qui tegis aquis superiora ei⁹. ps. In q̄tum beatus bartholomeus fuit apostolus competit sibi quod dicitur celū. Apostoli nāq celum vocantur secundum istud ps. Celi enarrant gloriam ⁊c. In q̄tum autē ipse fuit excoriatus cōpetit sibi illud qđ dicitur. Extendens celum sicut pellem. In q̄tum vero ipse interpretatur filius suspendens aquas competit sibi illud quod dicitur. Qui tegis aquis superiora eius: quod ergo dicitur celum: respicit dignitatē apostolice dignitatis: qđ vero celū dicit̄ extensum respicit gen⁹ passionis: qđ autem dicitur quis tegis aquis superiora eius respicit interpretatione nominis. In verbis ergo premissis sanctus bartholomeus a tribus commendatur. Primo a sublimitate perfectiōis et vite in eo qđ vocat̄ celū. Dicit autē Isido. Celū philosophi ardens volubile, et rotundū esse dixerūt. Dicit̄ autem ipse celum, quia fuit ardens per charitatem succensaz. Ex qua charitate quatuor carbones pdixerūt. Unū carbonē iecit cōtra diabolū q̄ mediāte incēdit, et iste carbo fuit ei⁹ oratio ignita. Uñ dixit demō. Apostole dei bartholomee icēdūt me orationes tue. Aliū aūt carbonē iecit ꝫ diabolū q̄ diabolū ligauit q̄ fuerūt ipsius apli merita gloriosa. Unde dicit̄ in ipsius legenda. Deus vester cathenis igneis est ligat⁹: nec respirare nec loq̄ audet ex illa hora qua apostol⁹ ingress⁹ est illuc. san

tiem viri'ex se tot carbones emittūt, qt
n se virtutes habent: et quot opera fer=
uētia faciūt ex quibus vnā cathenā con=
stituunt cū qua diabolum ligatum tenēt:
Tertiū carbonem direxit et destinauit ad
deū qui ipsi deo odorem facit et iste car=
bo fuit eius caro cōcremans. Geñ. viij.
Edificauit. Noe altare dño: et infra odo
rem suauitatis odoratus est dñs. Quar=
tū aūt carbonē direxit ad proximū q̄ pri=
mū ad dei amorē inflāmauit: et iste carbo
fuit ipsius p̄dicatio ignita. Theodo. Gau
deas Bartholomee sol orbis terre cūcta
illuminās os dei lingua ignita sapiētiā
promēs fons vite sanitatē emanās. Secū
do ip̄e dicit celum: quia ipse fuit mobilis
et volubilis per operationē sollicitā: Ip̄e
nāqʒ tā sollicitus fuit q̄ tres prouincias
peragrauit: sicut dt Theo. s. licaoniā in=
diā et armeniā. Nec mirū si tā volubilis et
solicitus fuit qr fuit rota dei, nubes dei, ple
nus dei et plenus feruore dei fuit etem nu
bes dei. Esa. lx. Qui sunt isti qui vt nubes
volāt, et ideo terrā etiā fecundius irriga=
uit. Sol nāqʒ virtute sui caloris illud qd
subtile ē i aquis vaporalr extrahit et nu=
bes cōdēsat: sic etiā xp̄s Jesus qui est sol
iustitie ex calore et virtute sui amoris om
ne humanum effectum qui in apostolis
erat ad se per desideria attrahebat et in
nubes condensat. Btūs nāqʒ apostolus
fuit etiā tā volubilis et tā velox, qr fuit ro
ta dei. Eze. x. Rotas ille vocauit volubi=
les: iō aūt rote sic sunt volubiles qr non
tāgūt terrā nisi in pūcto, sic ipse bartho
lomeus a deo velox erat q̄ terrenis in pū=
cto. s. necessitatis articulo adherebat. j.
Thim. vj. Hñtes victū et quibus tegamur
his contenti simus. Fuit etiam beatus
Bartholomeus tā mobilis et tā velox:
qr fuit plenus sapientia. Nā sicut dicitur
Sap. vij. Omnibus mobilibus mobilior est
sapientia: qr quos replet mobiles hos et
veloces facit. Fuit etiā tā velox, qr fuit
plenus zelo dei. Uidebat nāqʒ mundum
esse tenebrosuz ac esse insipidū: et ēt vide
bat mundū esse incultū: et iō p i p̄m veloci
ter discurrebat: vnde btūs Theodorus.
Bartholomeus vero famulus dei, pergit
per mundū velut: lux vt tenebrosos illu=
minare, tāq̄ sal vt insipidas gētes sali=
ret, tāq̄ agricola vt spiritualē culturā p=
ficeret. Tertio principaliter dr celū: qr fuit
rotundus per finalē perseuerētiā: forma
nāqʒ sperica fine caret. Nō enim potuit p
missis emolliri. Uñ cū rex camelos one=
ratos auro et argēto et lapidibus precio
sis sibi dare vellet: ipse respondit. Nihil
terrenū nihil carnale desiderio nec etiā
potuit nimis deterreri: vñ cū rex diceret
sibi. Tu es qui aduertisti fratrem meum.
Ipse respondit audacter. Ego vero non
euerti eū sed potius conuerti. Etiā non
potuit supplicijs superari. Licet eñ ipse
fuerit flagellatus: crucifixus excoriatus et
decollatus tñ in dei amore semp permā
sit inuictus. Secūdo commendat' a qlita=
te passionis pene, cum dicit. Extendens
celum sicut pellem. fuit eñ excoriatus et
pelle sui corporis denudatus et decollatus:
tñ in dei amore semp mānsit inuictus. Hoc
significatum est Leuitici. j. vbi dicit. De=
tracta pelle hostie artus in frusta conci=
dent et subijciēt i altari ignem strue ligno
rum ante composita intestinis pedibus
lotis aq̄ adolebit eas sacerdos super al
tare in holocaustū: et suauem odorem do
mino. Ista hostia dei fuit Bartholomeus
cui fuit pellis detracta: qñ scz ipse fuit ex
coriatus. Fuerunt etiā artus in frusta con
cisi quādo ipse fuit crucifixus et decapita
tus. Fuerūt etiā ipsius intestina et pedes
loti: qr affectiones eius fuerunt emunda
date a b omni terrena concupiscentia et
cupiditate ex diuino sermone. Joā. xv.
Jaz vos mundi estis propter sermonē quē
locutus sum vobis. et ex spū sancto a quo
et per quē ipse fuit mundatus: vt de hoc le
git et hr Act. j. Uos aūt baptizabimini
spūsctō. Fuerūt etiā ipsius apli affectiōes
mūdate in sanguine fuso. Apoc. vij. La=
uerūt stolas suas et dealbauerūt eas. in
sanguine agni: circa istā hostiā posita est
strues lignorum. Nā et intus in ala hūit li=
gna desideriorum sctōrum et ab extra ligna
bonorū operū deinde subiectus est et ignis
amoris in mēte: et ignis cōpassiōis in cor
pore: et sic holocaustū extitit: qr totus in=
census fuit eius animus p amorem, et corpus
eius succensum fuit per passionē verba p
celi ardorē eiusqʒ opa per feruorem. Et
sic odorē suauitatis fecit dño. Fudit eñ
odorem

odorem suauez per odoriferā famā, sua
uiorē per sincerā cōsciētiā. suauissimuz
odorem per spontaneaz penam. Tertio
commendatur a ꝓfunditate diuine sapiē
tie: cum dicitur. Qui tegis aquis superio
ra eius. Superiora anime sunt rōnalis
cōcupiscibilis ꝛ irascibilis. Fuit enim ta
cta ꝛ repleta eius rationalis aquis diui-
ne sapientie. Eccli. xv. Aqua sapientie sa
lutaris potauit illū. Fuit eñ cōcupiscibi
lis repleta aque diuine gratie. Esa. xliiij.
Effundā aquā sup sitientē. Fuit eius ira
scibilis repleta aquis emulationis ferui
de. Cant. iiij. Fons hortorū: puteꝰ aqua
rū uiuentiū, que fluūt impetu de libano.
Nā sicut dicit de sanctis aīalibꝰ. Eze. i.
Ubi erat ipetꝰ spiritꝰ illuc gradiebant.

¶ Sermo. ccxxvj.
Eodem die Sermo tertius.

Extendens ce-
lum sicut pellē. Istud ver-
bum multiplicē habet intel
lectum. Primo enim dicitur
celum extensuz sicut pellis
ad scribendū. Sicut eñ hō pellē extēdit
vt in ea scribat: sic ipse deꝰ celū extendit
vt in eo scribat nomina electorū. Luc. x.
Gaudete ꝙ nomina vestra scripta sunt
in celis. Scdo ad inhabitandū. Sicut eñ
hō de pellibus facit tentorium. sic deus i
celo hꝫ suū habitaculū. Unde alia trans
latio habet extendēs celū sicut camerā.
Unde celū dicitur quasi casa eloy. i. dei.
Job. xxxvj. Extendit quasi nubē tentoriū
suum. Tertio ad circundandū. Sicut eñ
pellis totū corpus circundat ꝛ nihil est,
quod non sit circundatū pelle: sic secūdū
Damā. Celū empireū cōtinet omnes crea
turas: ꝛ nihil est creatū quod non sit in-
fra celū. Quarto ad regendū. Est eñ ce-
lum quasi tectū orbis terrarum. Unde dr
ibidē. Celum quasi tectum mundi exten
dit deꝰ. Fecit nāqꝫ amplum firmamentū
vt tegat orbē terrarū. Et subdit glos. et
hec sine pelle. i. sine labore: sed tā facili-
ter sicut pellē. Quinto ad alliciēdū: sicut
eñ pelliparius pellem pulchrā coram
emptore extēdit atqꝫ exponit, vt scꝫ ipm
emptorē alliciat ad emendū. Sic deus
firmamētū syderibus depictum extēdit
vt alliciat ad desiderādū. Sexto ad cō
mensurandū. q. d. Quātū homo coram
deo suā pellē extēdit tm̄ extēdit hoi ce-
lum suū. Oibus his modis btūs bartho
lomeꝰ sicut pellis fuit extēsus. Primo vi
delicet ad scribendū. Fuit eñ hec pellis
primo excoriata Michee. iij. pellē desup
excoriauerūt. Eadēqꝫ pellis fuit scripta
intꝰ ꝑ impressionē ꝟtutū. Threñ. iiij. Cā
didiores nazarei eiꝰ niue ꝛ foris ꝑ ipres-
sionem passionū. Similiter ꝛ pellis car-
nis xp̄i fuit in cruce extensa, vñ ps. Dinu
merauerunt omnia ossa mea. Fuit scri-
pta abintus multiplicitate dolorū. Thre
norū. i. Attēdite ꝛ videte si est dolor silis
sicut dolor meꝰ. Et foris confixione cla
uorū. Malachie. iij. Configitis me gens
tota. Secūdo fuit extēsus ad habitādū:
qꝛ deus in eo per fidē habitauit. Ephes.
iij. Habitare xp̄m ꝑ fidē in cordibꝰ vr̄is.
Et quia ꝑ fidē in eo habitauit veraciter:
ideo multa miracula fecit. Fidei eñ opa
tio miraculorū attribuitur. Ostendit eñ
miracula in quatuor elementis: ꝛ prio in
aere: quia ipsum a diabolo purgauit, in
igne qꝛ ꝑmissione dei ossa sua tāqꝫ ignis
splēdentia demōstrauit. In aqua: qꝛ ar-
cha in qua ossa sua erāt recōdita de ar-
menia, vsqꝫ in siciliā per mare deduxit.
In terra qꝛ mōtē quēdā per septē stadia
elongari fecit. Tertio fuit extēsus ad cir
cūdādū Fuit eñ circūdatꝰ penis sursuz
qꝛ fuit decollatꝰ: ꝛ deorsuz, qꝛ fuit i cru-
ce pedibꝰ affixꝰ: a dextris ꝛ a sinistris qꝛ
manibꝰ in cruce fuit clauatus, ante ꝛ re-
tro qꝛ flagellatus. In toto corpe: qꝛ fuit
excoriatus. Iste nāqꝫ est ille hō de quo dr
Luc. iiij. Qui ab hierl'm in hierico descē-
dit qñ xp̄s ipm lunaticū ad predicandū
misit: q incidit in latrones q eū expolia-
uerūt. excoriādo, plagas imposuerūt fla
gellādo ꝛ crucifigendo, ꝛ semiuiuū reliq̄
runt decolādo. Tūc eñ fuit semiuiuus re
licetꝰ: qꝛ q̄ntū ad corpꝰ fuit mortuꝰ: sꝫ co-
rā deo fuit in anima viuꝰ. Quarto btūs
Bartho. fuit extēsus ad ꝓtegēdū. Quā-
uis eñ alij electi sint lapides i domo dei
apli tñ suꝫ tectū: qꝛ pre ceteris sanctis, ce
lo. i. deo magis fuerūt vicini. Uñ alij sci
vocant serui: ipsi aūt sūt amici. Joā. xv.
Iā nō dicā vos seruos, sꝫ amicos meos

&c. Tum qr solis radio fuerũt illustrati. Num. xvij. Appguit gl'ia dñi sup tectũ federis tũ qz illi q ad aplorũ auxiliũ ꝯfugiũt sum magis securi. Mat. xxiiij. Qui in tecto sunt non descendant aliqd tollere de domo sua. Tum quia defendunt ab estu viciorũ z a turbine tribulationũ: z a pluuia tentationũ Esa. xxiiij. Tabernaculũ erit in vmbraculum diei ab estu z in securitate z in abscõsione a turbine z a pluuia. Quinto fuit extẽsus ad alliciendum. Corpora eni sanctorum in hac vita multa claritate z miraculis fulgent. Si igit tam pciosus sacc⁹ exterius ptz ꝙ pciosus thesaur⁹ est qui intus latet: in isto nãq3 sacco latet duplex thesaur⁹, scz interior qui fuit animus dei grã plen⁹. Prouerb. xxi. Thesaurus desiderabilior oleũ i habitaculo iusti z thesau⁹ superior. scz glie celestis de quo dr. Mat. xix. Uade z vende oia que habes: z da pauperib⁹: z habebis thesaurũ in celo. Istũ thesaurũ hodie beatus Bartholo. recepit. Ambro. i pfa. Bartholomeus amoris viriliter pferendo discrimẽ gloriosi certaminis ad celestẽ gloriã secũ portauit triumphũ. Sexto fuit extensus ad cõmẽsurandũ: qr sm ꝙ ipe extendit pellẽ suã deo p diuersitatẽ suppliciorũ: sic de⁹ extẽdit sibi celũ suũ p immensitatem pmiorũ. Multuz siquide pellẽ suã extendit. qr pmo fuit flagellatus, deinde sm btm Theod. fuit excoriat⁹: qr anteꝙ i cruce moreretur inde fuit deposit⁹ z postmodum excoriat⁹. Ultimo sm Usuardũ fuit capite truncatus: qr igit sic vehemẽter extendit pellẽ suã: iõ de⁹ excellenter extendit sibi celuz suũ. Uñ sup hoc Theodo. Ad celos beate Bartholomee ꝯmeasti vbi i medio diuine aciei refulgens in splendore immarcessibilis glorie splendẽs, in exultatione dignitatis insatiabilis gaudes. Quãtuz ergo homo extẽdit pellem deo per macerationẽ: tantũ de⁹ extendit celum, suũ p glorie largitionẽ. Multũ nãq3 btũs bartholomeus se extendebat. Threnoꝝ. v. Pellis mea quasi cliban⁹ exusta est. Job xix. Pelli mee cõsumptis carnibus adhesit os meum. Minusq3 extẽdebat q dicebat. Luce. xviij. Ieiuno bis in sabbato. Nihil extendebat qui dicebat eiusdem. xij. Anima mea habes multa bona: requiesce, bibe z epulare &c. Extendenti igitur deo multũ pellẽ suã: deus multũ extẽdit celum suũ z extendenti parũ pellem suã deus parum extendit celũ suum: z nihil extendenti pellem suam de⁹ claudit celum z aperit infernum. Joan. xxvj. Extendit aquilonẽ super vacuum.

¶ Sermo. cclxxvij.

¶ De eodem, sermo quartus.

Pellem p pellem z cuncta q habet homo, dabit pro anima sua Job. ij. Secundũ gl. pellis pro pelle datur, qz quia sepe dum ictus cõtra oculum venit manum opponimus vl' potius in ipsa manu ꝙ in oculo vulneremur acsi dicat. Ideo tot flagella Job equanimiter extra sustinet: quia nec ipse intus feriat pauet. Notandum tamen est, quod quadruplex est pellis. Nature culpe, grẽ et glorie. Primam pellem induunt omnes homines Unde super hoc ipse Job inquit. iiij. Pelle z carne vestisti me z c. Sz istã pellẽ Bartholome⁹ multiplici rõne deposuit. Primo eni deposuit i signũ feruide charitatis. Solẽt eni hoies calore nimio estuãtes exponere vestimenta. In hoc ergo ꝙ beatus Bartholomeus pellẽ suã deposuit ostenditur ꝙ̃ro igne amoris plen⁹ fuit. Hoc significatũ est. j. Reg. xviij. vbi dr. Diligebat Jonathas Dauid quasi animam suã. Nam expoliauit se tunica sua z dedit eã dauid. Per Jonathã qui donum columbe interpretatur beat⁹ Bartholome⁹ intelligit q dono spũssancti fuit repletus Iste ergo qui diligebat dauid. i. xpm sic se. i. animã suã, tunicã expoliauit, dedit dauid qñ pꝑter xpi amorem se excoriari pmisit. Scdo in augmẽtũ maioris puritatis. Solẽt eni rami arborũ qñ excoriant albiores appere: sic z Bartho. pelle mortalitatis exut⁹ i aia extitit magis pur⁹. De hoc legit Jo. j. Ficũ meã. i. Bartho. q fuit vtilis: fructuosus z dulcis decorticaui: mundãs expoliaui eã. Albi facti sũt rami ei⁹. Prou. xxv. Aufer rubiginẽ de argẽto, z egredit vas purissimũ. Tertio in spẽ future imortalitas

tis. Solet nāq3 hō libēter deponere vestē vetustā vt vestē induere valeat deauratā. Sic ipse libēt vestē mortalitatis exuit qz se decorādū veste imortalitatis sciuit vñ ps. Astitit regina, id est ei⁹ aīa q̄ corpus bñ rexit, a dextris tuis i vestitu deaurato, id est cū corpore glorificato. j. Macha. x. Iussit rex expoliari ionathā vestimētis suis z induit eū purpura, id est carne gl'iosa: q̄d erit in gñali resurrectione. Quarto deposuit pellē suā in odorē suauitatis. Solebat nāq3 sacerdos in veteri lege pellē hostie detrahere igneq3 suposito ipsam i odorē suauissimū dño immolare. Sic btō bartholomeo est pellis detracta q̄ igne charitatis incēsus: i odorē suauissimū est dño imolat'. Sap. iij. Tāq̄ aurū in fornace pbauit illos z q̄si holocausti hostiā accepit eos. Scda aūt pellis de q̄ premittit' est pellis culpe. Et ista est triplex. Una est q̄ induūt' luxuriosi que est pellis vetusta. Threñ. iij. Uetustā fecit pellē meā. Luxuria nanq3 dicitur vetusta siue quia hominē cito ducit ad senectutē siue vetustatē: siue qz homo q̄ se illi vicio immergit vsq3 ad mortē in illo inueterascit. ps. Inueteraui inter omnes inimicos meos zc. Siue qz cū ipsa sit lutū fetiduz facit ipsum hominē turpē z vetustū zc. Eccli ix. Omnis mulier que est fornicaria quasi stercus in via cōculcabit'. Alia est q̄ induunt' superbi: z ista pellis est a vento inflata. Ozee. xij. Effraim pascit ventuz. Aug. O pellis inflata quid tenderis. O sanies fetida quid inflaris qz igit' est vēto plena: ideo, statim detumescit si pūgit'. Job. vij. Memēto qz vent⁹ est vita mea. ideo leui impulsu circūfert'. ps. De⁹ me⁹ pone illos vt rotā z sicut stipulā añ faciē vēti, id est cito deijcit'. Job. xxx. Eleuasti me z quasi super vētum ponens allisisti me valde. Alia est qua induunt' auari z hec est pellis nigra. Hier'. xiij. Si mutare potest ethiops pellē suam zc. z auarus contrahit nigredinē corporalē: quia p lucro captādo die noctuq3 exurit' z gelu punitur. Threñ. v. Pellis mea quasi cliban⁹ exusta. est auarus etiā cōtrahit nigredinē spūalē qz cū auaritia sit lutū: anima q̄ luto immergitur, nigra effici'. Abacuch. ij. Ue q̄ multiplicat nō sua z vsq3 quo aggrauat cōtra se densum lutū, istā triplicē pellē bartholome⁹ nō induit, qz terrena despexit z honores fugit verā castitatez seruauit. Tertia ṗo pellis est pellis grē qua induūt' iusti imitādo cōuersationem xp̄i, xp̄s eñ indut⁹ est pelle, id est cōuersatione cādida rubicūda: z electa. Cāt. v. Dilect⁹ me⁹ cādidus z rubicūdus electus et milib⁹. Esa. xlij. Nō erit tristis neq3 turbulēt⁹, ecce q̄ cādida. Uñ ps. Cum his qui oderūt pacē erā pacific⁹: ecce q̄ rubicūda: z firma charitate pacifica. Mathei. xj Discite a me qz mitis sū z humilis corde: ecce q̄ pro oib⁹ māsueta. Ista pelle grē bartholome⁹ fuit indutus: quia ei⁹ cōuersatio fuit iocūda pacifica z māsueta. Uñ de eo dic' in eius legēda semper eodē vultu z animo let⁹ et hylaris perseuerat. Quarta pellis, est pellis glie qua induūtur beati. Unde legit' Exodi xxvj. Quod tabernaculū tribus pellib⁹ operiebat' sc3 pellibus rubricatis. hiacintinis z sagis ciliciisq3 q̄ fiebāt de pilis caprarū. Operiebatur etiā de pellib⁹ magnis nigris: sed formosis. Cāti. j. Nigra sum s3 formosa filia hierl'm sicut pelles salomonis. Beati igit' induerūt pellē formosam p corp'is claritatē. Apoc. xix. Data est ei vt cooperiat se bysso splēdēti et cādido. pelle hiacitina p subtilitatē. huiusmodi eñ pelles hñt colorē aereū. corpora sciētū nāq3 q̄ mō sunt grossa z ponderosa tūc ad instar aeris erūt subtilia. j. Cor. xv. Seminatur corpus animale z surget corpus spūale. etiā induunt' pelle rubricata per immortalitatē. Huiusmodi nāq3 color est valde viu⁹. vnde de homine rubicundo cōiter dicimus. Iste est valde viuus. Sap. v. Iusti aūt in perpetuum viuent. pelle caprina per agilitatē: p quā sancti comparant' fulguri corruscāti. Job xxxviij. Nunquid mittes fulgura. Sancti etiā propter eorum agilitatez comparātur nubi z scintille discurrenti. Deute. xxxiij. Magnificētia eius discurrent nubes. Sap. iij. Tāq3 scintille in arundineto discurrent. Comparātur etiam aui velociter volāti. Tunc enim aues velociter volāt qñ sunt plumis plene z subtiles: z vento agitate. Sic sancti tunc erūt pleni plumis omniū virtutū. Habebunt corpora

nō habuit per magistri eruditionem: sed per propriam meditationem ⁊ orationē. Unde dicitur in eius legenda. Quicq̄d in scripturis didicerat maxime in agris ⁊ in siluis meditādo ⁊ orando se accepisse cōfitebatur. Aut per diuinam reuelationē. Unde dicitur ibidem. Cōfessus est aliqn̄ meditāti vel oranti omnem sacrā scripturā melius expositam sibi apparuisse. Un̄ etiā dicitur in Cāticis, q̄ dum quedā retineret q̄ alias dedicerat: venit ad eū vox dicens. Donec istud tenuerit aliud nō accipies. Ex quo habetur q̄ ea que dicebat spiritussancto reuelāte discebat ⁊ didicit. Tertio beatus Ber. habuit effectum inflāmatum feruenti dilectione. Nam tam feruenter deū diligebat q̄ in diligendo modum seruare nesciebat. Unde dixit. Causa diligendi deū deus est modus sine modo diligere. Tam feruenter diligebat q̄ tot⁹ in amore absorpt⁹ erat adeo q̄ nullis iā sensibus corporis vtebatur. Un̄ ipse poterat dicere cū apl'o ad Gal. ij. Uiuo ego iam non ego, viuit autē in me xp̄s. Tam feruenter diligebat q̄ omnem amorē illicitum amouebat. s. amorē cupiditatis terrenorū: quia omnia terrena deseruit ⁊ cōtempsit. Amorem carnalitatis quia virginitatem seruauit Amorem vanitatis contempsit: quia multos episcopatus renuit. Non enī pōt possideri amor dei cū amore mundi. Unde ipse dicit sup. ps. Qui habitat ⁊c. errat omnino. Si q̄s celestē illā dulcedinem huic cineri. illud balsamum huic veneno carismata illa spirit⁹ misceri posse, cum istis illecebris patiat̄. Sanctus enim Barnardus tam feruenter diligebat q̄ omnem ⁊ singulū amorē ad dei amorem referebat. Distinguit nāq̄ quintuplicem amorem scilicet pium: iocundū iustum, violentum: ⁊ deuotum Amor nāq̄ pius vt dicitur est quo amam⁹ parentes. Amor autē iocundus est quo amamus socios ⁊ amicos. Iustus quo amamus vniuersos homines. Uiolētus quo amamus inimicos, Deuot⁹ quo amam⁹ deū. Quattuor autem primos amores beat⁹ bernardus referbat ad quintum. Parētes enim amabat secundum deum Unde patrē ad religionem adduxit ⁊ fratres conuertit ⁊ amicos ⁊ socios cum quibus conuersari consueuerat diligebat in deū: quia eis p̄dicabat ⁊ eos conuertebat. Inimicos autem diligebat propter deum. Deum autē diligebat ꝓpter seipsum. Un̄ Aug. Beat⁹ est domine qui amat te ⁊ amicum in te, ⁊ inimicum propter te. Solus enī nullū eorum amittit cui omnes in illo chari sunt qui non amittitur, ⁊ te nemo amittit: nisi qui dimittit. Quarto habuit affatum plenum potēti sermone. Sermo namq̄ eius potestate tāta plenus erat q̄ sibi obediebāt elemēta insensibilia ⁊ corda ⁊ demonia. Elementa quidem sicut patet in pluuia Nā cū quādā epistolā sub diuo scribi faceret subito imber magn⁹ eripuit ⁊ cum ipse scriptor cartham complicare vellet. ait. Bernar. Opus dei est scribe ⁊ nō desistas. Et sic totā illā epistolam scripsit in imbre sine imbre. Obediebāt etiā sibi sensibilia sicut patuit in ipsis muscis quas excōmunicauit. Obediebant etiā sibi hominum corda sicut patuit in militibus rapinas frequenter exercētibus quibus vinū propinari fecit dicens. Bibite poculū animarum et continuo mutati fuerunt. Obediebant ei etiā demonia quia ea expellebat scripto suo: quia cuidam demoniace cedulam hoc continentem misit. In nomine dn̄i nostri iesu christi precipio tibi demon q̄ exeas ab ea qua cedula ad collum illius mulieris obsesse a demonio ⁊ demoniace ligata statim demon euanuit et recessit. Etiam beatus Bernar. demonia expellebat cum suo baculo sicut patet in muliere a demone infestata, cui beatus Bernar. suum baculum tradidit et diabolus ad illam mulierem accedere non presumpsit. Aliquando etiam suo imperio ⁊ sententia sua demonia expellebat sicut patet in demone quem excommunicauit quandoq̄ vtero suo responso. Nam cum infirmaret ⁊ in excessu mentis sue positus ante tribunal dei fuisset adductus, demon affuit ipsum accusans. et ille respondit. Fateor non sum dignus obtinere regnum celorum: sed dupliei iure illud obtinens est dominus meus scilicet patris et merito passionis. Altero ipse contentus: altero mihi donat.

¶ Sermo. ccxxi.

De eodem. sermo secundo.

Dilectus deo et hominibus cuius memoria in benedictione est. Eccle.xlv. Quidā diliguntur a deo sz odiunt ab hoib⁹. Luc.xxi. Eritis odio hominib⁹ propter nomē meū quidā vero diliguntur ab hominibus sed a deo odiunt. Jac.iiij. Quicūq̄ voluerit esse amicus hui⁹ seculi: inimicus dei cōstituetur: quidā vero odiuntur a deo: et ab hoibus sicut supbi. Eccl.x. Odibilis corā deo et hominib⁹ est supbia: quidā diligunt a deo et diligunt ab hoibus sicut beat⁹ Bernar. De quo in premissis principalibus vbis duo ppōnunt: scz meritū ei⁹ cū dr. Dilect⁹ deo et hoibus. et premiū cum subdit cuius memoria in benedictiōe est rc. Circa primū notandū q̄ multiplici rōne mouet homo ad diligēdū aliqd. Diligit em̄ aliqd, qz bonū, qz pulchrū, qz honestū, qz vtile, qz delectabile, et qz sile. Jn deo aūt oēs iste rōnes sunt: et ideo summe diligendus est. Jn eo q̄ppe est summa bonitas. Matthe.xi. Nemo bonus nisi solus de⁹. Sūma speciositas Sap.vij. Speciosior sole est. Uñ et Agnes dixit. Cui⁹ pulchritudinē sol et luna mirant. Summa honestas. Sap.vij. Honestatē illi⁹ nō abscōdo. Sūma vtilitas. Sap.vij. Uenerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Summa delectabilitas. ps. Delectationes in dextera ei⁹ et nostre nature cōformitas. Phil.ij. Jn similitudinē hominū factus et habitu inuētus vt homo. Btūs vero Bernardus ppter tria. prima fuit dilectus a deo: et propter tria sequētia fuit dilectus ab hoib⁹ Primo nāq̄ a deo fuit dilect⁹ qz habuit bonitatē i affectiōe. Affectio nāq̄ bona est volūtas q̄ tūc est bona qñ gaudio et dolore spe et timore est ordinate affecta. Uñ Aug. in li. de patiētia. Uolūtas bona i. volūtas fideliter deo subdita, volūtas scītate supni amoris accēsa, volūtas q̄ deū diligit: et proximū ppter deum, sine amore. De quo respōdit Petr⁹. Tu scis dñe qz amo te. Siue timore. De quo dicit Apostolus. Jn timore et tremore vestram salutem operamini. Siue gaudio. De quo dicit idē. Spe gaudētes. Siue tristitia qualē dt se habuisse pro fratribus suis q̄cūq̄ amara et aspera sufferat. Charitas nāq̄ dei est que omnia tolerat q̄ nō diffundit in cordib⁹ nostris nisi p spiritū sanctū qui datus est nobis Scdo fuit dilect⁹ et deo qz habuit pulchritudinē q̄ puritatē in intētione, intētio aūt in mēte est sicut ocl's in capite. Ocul⁹ nanq̄ debet esse purus simplex et rectus. Tunc em̄ ocl's intentiōis est purus qñ est sine puluere et sine terrena cupiditate, tunc est simplex qñ est sine duplicitate, scilicet quādo oculuz intellectus ad deum dirigimus per fidez et oculum affectus per amorē, sz qñ affectum dirigimus ad mundū: et intellectuz ad deū tūc est duplex. Tunc autem est rectus quādo nō habet obliquitatē, sed dirēcte ad deū dirigim⁹ et corda et opa nostra iō pcipitur. Leui.xxi. Ne offerat luscus: aut lippus aut maculam habens in oculo luscus em̄ est, qui habet in intētiōe obliqūitatē. Lippus qui habet duplicitatem. Maculā hz qui hz puluerem: id est cupiditatē. Tertio Bernard⁹ fuit dilect⁹ a deo: qz habuit honestatem in cogitatione. puerbiorū.xij. Cogitatione iustorū iudicia. Qui iusti inter suas cogitationes iudicia exercent, qz malas expellunt: et bonas retinent. Dicit aūt Chrysostomus q̄ homo bonus fm volūtatē anime bonus est, fm naturā vo carnis malus. et ideo, possunt inesse cogitatiōes bone et male. Malus autem homo fm voluntatē carnis bonus est, et fm voluntatem anime puersus: et ideo nō pōt habere nisi malas cogitationes. Dicitur aūt. i. Machabeo. pmo. Qd antioch⁹ precepit idolum abominale super altare poni et ab hominib⁹ adorari et sabbatū nō celebrari. Tūc idolū super altare ponitur quando in corde praua suggestio dominatur. Tūc adorat quando vsq̄ ad consensum animus pctō adheret: et vsq̄ ad consensum peccati ptrahitur: et sic sabbatum nō celebrat, qz animi quies amittitur. Secundo fuit dilectus ab hoibus. Primo quia fuit vtilis in predicatione. ij. Thimo. iij. Omnis scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis est ad docēdum, ad arguendum, et ad corripiendū, et ad erudiendū. Sic beatus Bernard⁹ p suam doctrinā docebat ignorātes: argue

bat negligētes corripiebat delinquētes,
⁊ erudiebat penitētes. Secūdo fuit dele=
ctabilis ⁊ amabilis in cōuersatione. Pro
uerbiorū. xviij. Uir amicabilis ad societa
tē magis amicus est ꝙ frater. Prelatus
nāqꝫ debet esse mansuetus in ꝯuersando,
seuerus autem in corripiēdo, dulcis autē
⁊ pius in compatiendo ⁊ miserendo. Nā
in archa Mosi cū virga rectitudinis fuit
māna dulcedinis: ⁊ samaritanus cum vi=
no mordacis reprehēsiōis infudit oleū
pie cōpassiōis. Legitur. iij. Regi. j. ꝙ Sa
lomō in regē inūgēdꝰ super mulā fuit po
situs, que ex equa ⁊ asino procreatur. In
equa ferocitas: ⁊ i asino simplicitas inue
nitur. Mula autem cuꝫ ferocitate equina
habet simplicitatem asininā. Per qđ dat
intelligi ꝙ prelatus cū ferocitate rectitu=
dinis debet habere simplicitatem mālue
tudinis. Tertio fuit nobis similis p hūili
tatē. Eccli. iij. Quanto maiores, humilia
te in oībus. Prelatus aūt corā deo semp
debet se humiliare in oībꝰ, ⁊ corā subdi=
tis qnqꝫ debet se hūiliare in oībus. aliqñ
in aliqbꝰ. aliqñ vo in nullo. Quidā nāqꝫ
duci possunt per lenitatem: sꝫ nunqꝫ per
asperitatem. Coram istis debet se humi=
liare prelatus in oībus. vñ Grego. nazā=
zenus. Aliquos lenitate curare debemꝰ,
alios aūt hūilitate. Alij nāqꝫ sunt duri ⁊
supbi ꝙ ex mansuetudine prelati peiores
efficiunt. Corā istis nō debet se in aliquo
humiliare sꝫ debet eorū supbiā frangere.
Alij aūt sunt q medio modo se habent. q
scꝫ ex nimia seueritate frāgunt vel nimiā
lenitate soluunt. Et corā istis debet se p=
latus humiliare in aliquibus nō autē in
oībus. Tales em̄ indigēt temperamēto.
De quo dicit Greg. Faciēdū est nāqꝫ qđ=
dam temperamentū vt nec nimia asperi=
tate exulcerētur subditi, nec ēt nimia leni
tate soluātur. Hinc est in basibus templi
erant sculpti leones ⁊ boues. Per basem
platꝰ intelligit qui debet populū sustēta
re in quo dꝫ esse auctoritas vt seuere cor=
ripiat ⁊ maturitas vt misericorditer de=
mulceat. Scđo subdit pmiū cū subiungi=
tur. Cuiꝰ memoria in bñdictione erit. ⁊c.
vbi duplex premiū ponit, scꝫ memoria ⁊
glia. Qr em̄ fuit dilectus ab hominibus
est modo in memoria: quia fuit dilectꝰ a
deo est modo in celesti gloria. De memo=
ria sanctorum dicitur. Eccle. xlix. Memo
ria iosie in cōpositione odoris facta opꝰ
pigmētarij: in omni ore quasi mel indul=
cabitur eiꝰ memoria: ⁊ vt musica in conui
uio vini. Memoria quidem sanctorū de=
lectat nostrum olfactum ad odorandum
ideo assimilatur operi pigmētarij. Dele=
ctat os ad loquēdum ideo assimilat mel
li. Delectat aures ad audiendum, iō assi
milatur musice. Secundo habuit celeste
gloriaꝫ, ideo subditur. Similem illum fe
cit in gloria sanctorum. Est autem duplex
gloria vna est gloria essentialis que dici=
tur aurea que cōsistit in dei visione in qua
delectabūtur omnes sensus. Erit em̄ spe
culū visui melodia auditui balsamū olfa
ctui mel gustui, flos suauissimus tactui.
alia est gloria accidentalis que dicit au=
reola que dabitur martyribꝰ ⁊ virginibus
⁊ predicatoribus. Nā in veteri testamen
to tria habebant aureolaꝫ, scilicet altare
archa ⁊ mēsa. Per altare significant mar
tyres qui de corporibus suis deo sacrifi=
cium obtulerunt. Per archam que intꝰ ⁊
extra fuit deaurata: significant virgines
que habuerunt puritatem in mente ⁊ in=
tegritatem in carne, per mensam autē in
telligunt predicatores qui steterunt ad
mensam sacre scripture. De qua dicit in
ps. Parasti in conspectu meo mēsam ⁊c.
Et quia beatus bernardus fuit valde p=
fectꝰ ideo habuit auream, ⁊ quia fuit vir
go incorruptus ⁊ pdicator graciosus du
plicem tenet aureolam.

¶ Sermo. ccxxij. De eodem sermo. iiij.

In fide ⁊ leni
tate ipsius sanctū feci il=
lum ⁊ elegit eum ex omni
carne. Eccli. xlv. Ex his
verbis habetur ꝙ beatꝰ
bernardus quatuor spe=
ciales prerogatiuas habuit. Nam in cor
pore ⁊ in corde magnā habuit puritatē:
quod notatur cū dicit in fide. Fides nāqꝫ
habet purificare. iuxta illđ Act. xv. Fide
purificās corda eorū. In cōuersatione ha
buit magnā humilitatem. quod notat cū
dicit. In lenitate. In vita habuit magnam
sanctitatē, qđ notat cū subditur. Sanctū

fecit illū. In corpe suo nullā habuit carnalitatē. Ideo subdit. Et elegit eū ex oī carne. Deus em̄ ab oī carnalitate eū elegit ꝛ totaliter separauit. Primo igit̄ habuit magnā puritatē: qꝛ.s. virgo corpore ꝛ mēte fuit. Castitas autē est magne virtutis qñ quis eā seruat ꝛ ab hoste tentat⁹, ꝛ carne illect⁹ ꝛ ab exteri⁹ puocat⁹. Sanctus igitur Bernardus si ab hoste tentabat̄: oēs tentatiōes fugabat: vnde dicit̄ de eo perpēdēs periculū esse cohabitare serpēti: fugā meditari cepit ꝛ ordinem introiuit. Si aūt a carne alliciebat̄ ipsā ꝓtin⁹ macerabat. Unde cum adhuc esset adolescēs: ꝛ i quādā femina oculos defixos habuisset ꝛ aliquādiu tenuisset: ipsa gnū gelidarū aquarū se immersit, donec pene exanguis effectus est. Si vero ab exteri⁹ pronocabat̄: totis virib⁹ resistebat. Sicut pꝫ de puella q̄ se in lectū suū iniecit: ꝛ de hospita que ipm allicere voluit. Scdo habuit in cōuersatiōe magnā humilitatem: vnde de eo legit̄. Uincebat in eo sublimitatē nois humilitas cordis nec tm̄ poterat eū vniuersus erigere mūdus quātū seipm deijcere solus. Signū autē magne humilitatis fuit ꝙ pluribus ciuitatib⁹ in epm̄ elect⁹ semꝑ cōtradixit ꝛ repudiauit. Legit̄ Iudi.ix. ꝙ ligna siluarū venerūt ad oliuā ficū ꝛ vitē: vt scꝫ vngerēt sibi regē: per oliuā ficū ꝛ vitem intelligunt̄ religiosi q̄ debēt habere oleū cōpassiōis ꝛ mie ꝛ dulcedinem cōsciētie, ꝛ vinū spūalis leticie ꝛ sacre scripture. Sed cū promouent̄ inter ligna syluarū ꝛ turbas populoꝝ amittūt ꝯpassionē: qꝛ efficiunt̄ valde auari. Amittūt cōscie dulcedinē: qꝛ efficiunt̄ parū i ꝯsciētia. Amittūt leticiā spūalem ꝛ predicādi feruorē: qꝛ efficiuntur valde indeuoti. Tertio in vita habuit magnam sanctitatē. vnde de eo legit̄. Semꝑ aūt inueniebat̄: aut orās aut legens: aut scribens: aut meditans, aut fratres verbo edificās. Signū autē magne sanctitatis ꝛ perfectionis erat ꝙ ipse ꝓ xpo mori totis desiderijs affectabat. Unde legitur Apoc.xij. Signum magnū apparuit in celo. Mulier amicta sole ꝛc. per solē intelligūtur celestia. per lunā vo que crescit ꝛ decrescit intelligūtur terrena. per duodecim stellas intelliguntur duodecim apl'oꝝ exempla. Scti nāqꝫ viri amicti sunt sole.i.celesti cōuersatiōe lunā habent sub pedibus.i.tp̄alia sub affectib⁹: coronam duodecim stellaꝝ in capite.i.exempla apl'oꝝ in mente. Hec nāqꝫ mulier cruciat̄ vt pariat: vt scꝫ deposita corruptiōis seruitute pariat nouū hominē in statu glorie. Ro.viij. Ois creatura ingemiscit et parturit vsqꝫ adhuc. Mali autē regiosi habent lunā in capite i.tēporalia in affectione: solē sub pedib⁹ i.celestia in despectiōe: stellas duodecim in corpore.i.apl'oꝝ exempla in exteriori cōuersatione. Quarto in corpore nullā habuit carnalitatem. Ipse enim corpus suū macerabat ꝛ affligere solebat: ieiunijs, vigilijs, asperis, vestimētis ꝛ q̄plurib⁹ alijs penis. vnde de cibo ei⁹ sic legitur. Ad comedēdū vix voluptate trahebat appetitus sed solo timore defect⁹ sic accedebat ad sumendū cibū quasi ad tormentū. Solū aūt aquā frigidā sibi sapere dicebat eo ꝙ dū eā sumeret: fauces sibi refrigeraret: de ei⁹ vigilijs sic legit̄. Uigilabat seruus dei vltra possibilitatē humanā: nullū em̄ tempus se magis cōqueri perdere solebat, q̄ illud quo dormiuit. Sancti nāqꝫ viri in bonis operib⁹ ꝛ orationibus semper vigilant: ne ipsa mors eos ipaaratos inueniat. Mat.xxix. Uigilate ꝛ orate, quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. quod est contra illos qui tantum in morte se preparare volunt, quod fieri nō debet: sicut ostendit Chrysost. per tria exempla. Primum est, quia sponsa expectās sponsum prius se ornat. Nam si tantum in aduentu sponsi se ornaret: sponso plurimū displiceret. Secundum est strennuus miles semper debet habere arma sua preparata, vt cum tempus belli aduenerit ire possit ad preliū. Qui autem gladiū eruginare dimiserit loricā sordescere scutū frangi non poterit celare negligentiam cum ingens necessitas non permittit longi temporis opus implere. Tertium est: quia malus seruus absente domino opera sua non aspicit ꝛ negligenter operat̄: sed cum viderit dominum suum venientem incipit festinare: sed nihil pficit festinatio huiusmodi: qꝛ multoꝝ dierū ne-

gligentia non pōt vna hora expleri. De eius vestimēto sic legitur. In vestib⁹ sem per ei paupertas cōplacuit: sordes vero nunq̄ cilicium multis annis portauit q̄diu occultū esse potuit: sed vbi cognitum esse sensit: illud remouit. habens in ore sepe illud Prouer. q̄ hoc facit qd̄ nemo miratur oēs. Sācti em̄ viri: sibi cauēt a varietate ciborū ꝛ vestimentorum: qr ibi nō de est pctm̄. Hier. ɔtra Iouinianū. Recte in tāta diuersitate victus aut vestitus neces se est hic aut ibi ēe pctm̄ non in cibo vl' in vestib⁹ asserā pctm̄ ēe: sz q̄ varietas ꝛ cō mutatio in deterius reprehensioni ꝓxima sit. qd̄ autē reprehendit ꝓcul est a vir tute: qd̄ autē a virtute ꝓcul est vitio mācipat: quod vero vitiosum est pctō ībgitur tādem peccatum est in sinistra, ꝛ hyr corum grege describitur.

¶ Sermo. ccxiij. De eodē ser. v.

Nemo accendit lucernā et in abscōdito ponit ꝛc. Luc. viij. alias. xi. Beatus bernardus fuit lucerna super cādelabrū posita: qr oib⁹ fulsit ꝑ doctrinā ꝛ ꝑ vitā bonā. Fulsit aūt ad laicos. Fulsit ad religiosos. Laicoꝝ autem q̄dā erāt gn̄a. s. tyrāni ecclesiā ꝑsequētes: ꝛ inter istos fulsit ꝑ magnā cōstātiā: sicut pz in duce acq̄tanie q̄ cū ecclesiā ꝑsequeret̄ beatus Bern̄. post missam cum xp̄i corpore ignea facie ad eū accessit dicēs. Ecce ad te venit fili⁹ virginis quem tu ꝑsequeris. Resiste ergo ei si vales, statimq̄ dux ille ad pedes beati Bernardi accessit: ꝛ sibi in oibus ꝛ ꝑ oia obediuit. Similr. ij. Reg. x. legit̄ q̄ dauid misit nūcios ad regē Amon. sz illi dimidiā barbā eis raserūt ꝛ vestes ꝓciderūt. Dauid autē exercitū fecit, ꝛ eos cōtriuit. Nūcij Dauid sunt clerici ꝛ prelati: filij Amon sunt demones vel principes mali: due ꝑtes barbe sunt vita ꝛ sciētia: vel ordo vl' ecclesiastica beneficia. Demones igit̄ dimidiā barbā radūt: qn̄ scz vitā tollunt ꝛ scientiā dimittunt. Tyrāni etiā mediam barbā radunt quādo auferunt substātiā temporalē, ꝛ dimittunt eis ordinē clericalē. Sz ꝛ Dauid q̄ interpretat̄ manu fortis. s. bonus prelat⁹ debet habere audacem animū vt tales nō timeat: debet habere imperiosum verbū: vt. s. eos reprehēdat et excōmunicatiōi subijciat: ꝛ dz hre huiusmodi ꝓlat⁹ fortē manū vt etiā per brachiū seculare si op⁹ fuerit eos coerceat. Alij erāt ei⁹ inimici cū indebite ꝑsequētes iter quos fulsit ꝑ patiētiā. Distinguit aūt ipse triplicē gradū patiētie. vn⁹ est ad iniurias ꝑborum: ꝛ iste est magnus ali⁹ est ad dāna rerū: ꝛ iste grad⁹ est maior. Terti⁹ gradus patientie est ad contumelias verborū, ꝛ iste est maxim⁹. Istū triplicē gradū ipse ostēdit: nā ipse fuit patiens ad iniurias verborū: nā cū cuidam episcopo de sua correctiōe amicabiliter scripsisset: ille indignat⁹ rescripsit salutē ꝛ nō spiritū blasphemie: sz tñ in nullo cōmotus sibi rescripsit: ego spiritum blasphemie in me habere nō credo. Fuit etiā patiēs ad dāna rerū. Nā cū q̄dā abbas trecētas marcas sibi mitteret ꝑ vno monasterio ɔstruēdo, tota illa pecunia a ꝓdonibus est sublata. Qd̄ audiens nihil aliud respondit: nisi benedict⁹ deus qui nobis pepercit ab onere. Fuit patiēs ad contumelias verberum. Cum enim quidā eum in maxillā percussisset vir dei circūstātes adiurauit ne tangeret̄ sz in pace dimitteretur. Alij nanq̄ erant humiles ꝛ deuoti: inter eos Bernardus fulsit per beniuolētiam. Unde dicitur in ei⁹ legenda. Inter summos honores vt sepi⁹ fatebat̄ alterum sibi mutuatum hominē videbatur: seq̄ potius reputabat absentem velut quoddam somnium suspicat⁹, vbi vero inter simpliciores erat ꝛ amica decebat humilitate frui se inuenisse gaudebat ꝛ in propriam redūsse personam. Debent nanq̄ prelati ad subditos beneuoli esse: ꝛ eorum infirmitatibus condescendere. Hier. j. Dedi te hodie in ciuitatem munitā: vt. s. fugientes ad te recipias per ɔpassionē ꝛ columnā ferreā vt sustentes pauperes et infirmos per bn̄ficiorum exhibitionē: ꝛ in murū eneū vt oppressos ꝓtegas per defensionē. Alij aūt erāt ad ꝟba sua valde audi: ꝛ inter istos fulsit ꝑ magnā gratiā. Uñ mater vidit se in vtero habere catulū totaliter cādidū: ꝛ in dorso subrufum atq̄ latrantem. Ipse nāq̄ fuit catulus: ꝛ hoc inquātum lingua

sue predicationis peccatorū vulnera sanauit: fuit cādid⁹ inquātum puritatē mētis ⁊ corporis seruauit. Fuit subrufus in quātum igne celi succēsus fuit. Et fuit latrās. s. inquātū ipsos tyrānos redarguit: et hereticos a grege dei cōpescuit. Scđo ista lucerna fulsit inter religiosos. Et hoc ꝑ quinq3 radios. Primus est ꝙ laicos ad religionis habitū cōuertebat: ⁊ hoc doctrinis, miraculis, ⁊ exemplis. Doctrinis quidē sicut fratres carnales quos verbis salutaribus ad religionem adduxit. Miraculis sicut patet in gerardo fratre suo in carcere posito quē miraculose extraxit ⁊ ad ordinē adduxit. Exēplis ꝑut pꝫ in quodā nūcio ab archiepiscopo ad ipm trāsmisso: q̄ qdē nūcius visa tanta beati Bernardi sāctitate seculo vale fecit ⁊ religionem introiuit. Scđs est qꝛ nouicios carnalē affectum relinquere satagebat. vñ dicebat eis. Si ad q̄ intus sunt festinatis hic foris dimittite corpora que de hoc seculo attulistis. Soli nanq3 spūs ingrediant: caro autem nō prodest quicq̄. Religiosus em̄ nō dꝫ portare ad religionem corpus. i. corporalem voluntatē: vt scꝫ propter ventrem pascendū ingrediat sed reuera de multis pōt dici Hiere. li. Replebo hominib⁹ terrā tuā q̄si bruchō Bruchus totus est in vētre ⁊ fructū nullū facit. Et aliquādo in tanta sunt multitudine vt solē obscurare videant. Hodie em̄ sic etiam multi religionē intrēt vt vētrē pascant ⁊ nullam vtilitatem faciant, et malo exēplo bonos obumbrēt. Nō dꝫ etiā religiosus ad religionē portare corpus: scꝫ carnalē, siue propriā volūtatē: vnde Seneca. Tm̄ virtuti adijcitur q̄tuꝫ ꝓprie voluntati subtrahit. Nec etiam religiosus dꝫ ad religionē apportare corpus. i. carnalē parentum amorē. Gene. xij. Egredere de domo pr̄is tui ⁊c. Tertius grad⁹ siue radi⁹ ꝑ quē fulsit est a lucerna: qꝛ professos virtutib⁹ ⁊ moribus informabat. Tria em̄ i vita sua seruauit ⁊ docuit q̄ moriēs dereliquit dicēs. Tria vobis obseruāda relinquo, q̄ siquidem ego ꝓ virib⁹ obseruaui. Nemini verbo scādalū feci, min⁹ sensui meo quā alteri⁹ credidi, lesus de ledente vindictā nunq̄ non expetij. Ecce charitatē, humilitatem ⁊ obediētiā vobis relinquo. Docebat nāq3 ꝙ vt nullus verbis ꝯtumeliosis aliū scādalizaret vel malediceret. Legitur nāq3 Deut. xxij. Quod filij cōcubinarū iacob electi sunt ad maledicendū: filij ꝟo liberarum ad benedicendū. per quod datur intelligi ꝙ maledicere ⁊ cōtumelias īferre est vilium personarum: ⁊ ergo de eis nō est curandū. Docuit etiā humilitatem ⁊ relinquere propriā voluntatem. Eccli. xviij. Post cōcupiscētias tuas non eas. ⁊c. Docuit patientiā similiter. Luce. xxj. In patientia vestra possidebitis aias vestras: ⁊ ꝓpt̄ ista tria dixit abbas Joseph ꝙ tria sunt honorabilia corā deo scꝫ patientia in infirmitate, obediētia sine propria voluntate ⁊ bona operatio cum mūda intentione. Quartus est: qꝛ tentatos cōsolationib⁹ ⁊ oratiōib⁹ refouebat. Vñ cum quidem nouicius tentatus diceret. Nūq̄ ampli⁹ letus ero: btūs. Bernard⁹ taliter eū consolatus est et tam feruēter pro eo orauit ꝙ ille tandem ait. Nunq̄ ampli⁹ tristis ero. Deus em̄ non permittit de nouo cōuersos grauiter tētari. Vñ Greg. distinguit tres status conuersorū: qui sunt inchoatio: medietas: ⁊ ꝑfectio. In inchoatione veniūt blandimēta dulcedinis. In medio veniunt certamina tētationis: ad extremū venit perfectio plenitudinis: qꝛ sponsam suam quilibet vir primo dulcius blādimentis fouet vt alliciat: quā coniunctam asperis increpationibus probat: ⁊ probatā securis cogitationibus possidet. Quint⁹ est: qꝛ apostatas reuocabat: sicut pꝫ in diuersis ⁊ pluribus apostatis quos recepit. Vñ legit. j. Regū. xviij. ꝙ filij israel videntes se in antro vel spelunca positos q̄dā eorū abscōderunt se in speluncis ⁊ quidā se abscōderūt in abditis: in cisternis q̄dā qui sūt trāsierūt ad philisteos: quidā remāserunt cū rege suo saule. Sic etiā israelite, id est religiosi quādo in antro penitētie ⁊ abstinētie sunt positi: q̄dā volūt ad hospitiū, ⁊ isti abscondunt se in speluncis quidam ad infirmatoriū: ⁊ isti abscōdūt se in abditis: q̄dā exire volunt scꝫ extra ad solatium ⁊ refrigeriū: ⁊ isti abscōdūt se in cisternis quidam transeūt ad philisteos, id est ad seculū. Bōi autē religiosi

remanēt cū xp̄o ⁊ plato cōtra philisteos idest cōtra demones fortiter dimicātes.

¶ Sermo.cclxxiij. De sancto bartholomeo apostolo. Sermo.j.

Quicunqꝫ honorificauerit me glorificabo eū.j. Regū.ij. Magna siquidē dei liberalitas qui pro modico honore quē ei sibi exhibent in terris ipse deus eos glorificare dignatur in celis. Talis beatus Bartholomeus qui deū honorificauit ⁊ iō deus ipsum glorificauit ⁊ glorificare d gnat̄. In premissis ergo v̄bis duo cōiter tangi ⁊ notari p̄nt. Primo meritū btī Bartholomei cū d̄r. Quicūqꝫ honorificauerit me Secūdo tangit̄ premiū eiꝰ. Ibidē cū subiungit̄ glorificabo eū. Circa p̄mū est notādū ꝙ sctūs Bartholomeꝰ deū honorificauit.s.corde:ore:opere: et corpore. In corde aūt sunt itelligētia voluntas ⁊ memoria. Illi ergo corde deuꝫ honorificāt q̄ eiꝰ bn̄ficia recognoscūt et eū ⁊ eiꝰ bn̄ficia diligūt ⁊ nunq̄ obliuioni tradunt. Talis fuit btūs Barth.q̄ humane redēptionis bn̄ficiū cognoscebat, et sue memorie illud sepius imprimebat: ⁊ illud fortiter retinebat:⁊ ip̄m regi cū tā ta dilectiōe exponebat ostēdēs ꝙ ꝑ ip̄m nr̄a redēptio facta est valde cōgruēter, qꝛ primꝰ hō factꝰ est de v̄ginea terra:secūdus v̄o hō factꝰ est de v̄gine maria. Est facta valde potēter: qꝛ dyabolū inuasorē ⁊ abusorē alieni iuris potēter eiecit. Est ēt facta valde iuste siquidē vt diabolꝰ q̄ hoīem comedētē vicerat: a ieiunāte vinceret̄. Est ēt facta nr̄a redēptio valde sapiēter:qꝛ xp̄s diabolo tāq̄ illusit dū escā carnis ostēdēs hō diuinitatis eū cepit. Secūdo sanctꝰ Bartholomeꝰ Christū honorauit ore, dum xp̄i gloriaꝫ per orbē vniuersum fideliter p̄dicauit. Mundus siquidē erat mendicꝰ ignobilitate abiectus et refutatꝰ ⁊ mesticia plenus. Beatus autē Bartholomeꝰ erat thesaurꝰ dei:margarita dei:⁊ luminare dei: ⁊ iō mundū ditauit ac nobilitauit ⁊ illuminauit. Ista tria tangit beatꝰ Teodorꝰ in sermone quē fecit de ipso: vbi ait qualiter eiꝰ corpꝰ ad liparā insulā eē trāslatū dicēs. Uenit ad pauperculā thesaurꝰ ditissimꝰ. Uenit ad ignobilē p̄ciosissima margarita: venit ad mestā splendissimū luminare. Tertio deū honorificauit opere: quia demonum culturā destruxit ⁊ cultū dei ampliauit: sicut autē dicit beatꝰ August. in lib. de ciui. dei: tria gn̄a deorū tradita sunt. Unū a poetis, alterū a philosophis: tertiū a principibꝰ ciuitatum: ꝙ autē isti dij nullo modo sunt colendi: ibidē ostēdit dicēs. Proponūt greci, si dij tales colēdi sunt ꝑfecto tales homines sūt honorādi. Assumūt romani: sꝫ reuera nullo mō honorādi sunt homines tales. Cōcludūt xp̄iani nullo mō ergo tales dij colēdi sūt: oīa nāqꝫ ista gn̄a deorꝫ bartholomeꝰ destruxit: sicut patet in legēda. Quarto Bartholomeꝰ honorificauit deū in corpore seu cū suo corpore: qꝛ cēties i die et cēties in nocte genua flectebat. Unde sup hoc beatꝰ Augusti. Omne quodcūqꝫ inchoaueris facere: p̄mo inuoca deū et gratias age illi ⁊ cum consummaueris illud silr̄ fac vnde Hier. Nec cibi ante sumant̄ nisi oratiōe premissa nec recedat̄ a mēsa nisi grē referant̄: nec priꝰ corpus quiescat nisi pascat̄ anima. Secundo ponit̄ eiꝰ p̄miū quod tangitur cuꝫ d̄r glorificabo eum. Deus nanqꝫ cuꝫ glorificauit in vita ⁊ in morte tandē glorificauit post mortē. In vita siquidē beatus bartholomeus deū glorificauit ⁊ laudauit: ⁊ ipse deus eūdē in eiꝰ vita glr̄ificauit multiplr̄. Primo nanqꝫ fecit eum magne dignitatis de cuiꝰ dignitate sic d̄t Theodorus. Petrus apostolus docet nationes. Bartholomeꝰ consequēter patrias inuestigat. Petrꝰ operatꝰ est ꝓdigia magna. Bartholomeꝰ fecit ꝓdigia multa, petrus demū capite crucifigitur: sed beatus bartholomeus viuꝰ excoriat̄. Ad q̄t valet Petrꝰ mysteria capescēda: ad tot sufficit bartholomeꝰ penetrāda. Secundo fuit multe sanctitatis, que quidē sanctitas in tribus et ex tribꝰ apparet: ⁊ cōsistit scꝫ terrenorum despectione vnde dicitur de eo ꝙ ipse dicit. Ego nihil terrenum nihilqꝫ carnale desidero. Probat̄ ēt ipsius sanctitas in feruenti orōne: vn̄ dixit ei d̄mō. Apostole dei bartholomee incendunt me orationes tue ⁊ in cōstātī mē

te. Unde de eo dicitur. Semper eodē vultu et animo letus ⁊ hylaris perseuerat. ¶ Tertio fuit potētie multe ipse nāq₃ diabolus habet potētiā astutiam atq₃ maliciam. Sed ipse ipsius diaboli potentiā₃ ligauit vñ dixit demon Deus vr̄ cathenis igneis est cōstrictus: ⁊ illa hora qua apostol⁹ dei bartholomeus tēplū intrauit eius astutiam detegebat. Fingebat eī diabolus se sanare infirmos quos tñ nō sanabat subueniēdo sed a lesione cessando. Ei⁹ maliciā impediebat: sicut patet in filia regis a qua diabolū exire coegit. Quarto fuit magne vtilitatꝫ. De hoc sic dicit Theodorus. vide bartholomeum lingue aratro rationabilia iura sulcantē: fidei verbum in profundo scilicet. cordis recondentē: paradisum et vineas domini plātantē: siluas euellere: spinas impietatis secare, sepes circumponere ⁊ infra: sed respuunt egroti medentem orbi manuducētem: naufragi gubernatorem mortui viuificatorē. Secundo principaliter deus ipsū glorificauit in morte: ipsi⁹ mortē sue assimilādo: Christ⁹ namq₃ fuit expoliat⁹, flagellat⁹, crucifix⁹, ⁊ sic mortuus, sic iste fuit flagelat⁹: crucifixus sua pelle expoliat⁹: ⁊ sic idē per capitis obtrūcationē mortuus. Cant. v. Inuenerūt me custodes qui circuierūt ciuitatem: percusserunt me. s. flagellādo vulnerauerūt crucifigendo et decollando: tulerunt pallium meum. s. me excoriādo. Tertio de⁹ eum glorificauit post mortē: ⁊ hoc respectu sui et respectu nostri: respectu quidē sui quo ad animā₃ ⁊ quo ad corpus. De gloria aīe sic dt ipse Theodo. Gaude Bartholomee qui mare gressibus sanctificasti qui terrā purpureā tuo cruore fecisti: qui ad celum commeasti vbi in medio diuine aciei refulgens in splendore immarcessibilis glorie splendēs in exultatiōe iocūditatꝫ mirabilis gaudēs glorificauit etiā deus ipsius corp⁹: q2 sicut dicit ipse Theodor⁹ de armenia vsq₃ ad partes sicilie quatuor archis sanctorū in mari proiectis precedētibus archā beati bartholomei cum reuerentia deduxerunt. Secūdo glorificauit de⁹ eū respectu nr̄i. Et hoc q̄drupliciter. primo quia factus est aduocat⁹ peccatorū sicut ipse cuidā suo deuoto apparuit dicēs ꝙ multis tp̄s de⁹ nostris precib⁹ ⁊ meritis populo huic pepercit. Scd̄o, q2 ipse est liberator deuotorū sicut p3 in magistro quem ab insidijs diaboli liberauit. Tertio q2 est cōdēnator reproborū: put p3 in Frederico imperatore qui eiusdē corp⁹ de loco in quo est remouere voluit. Quarto ipse est reprobator munerū iniustorū, sicut p3 in muliere q̄ oleum iniuste acquisitum in lampadem beati Bartholomei infūdere voluit: s3 tñ illō facere nequit.

¶ Sermo. ccxxv.

Eodem die sermo. ij.

Extendens celum sicut pellem qui tegis aquis superiora ei⁹. ps. In q̄stum beatus bartholomeus fuit apostolus competit sibi quod dicitur celū. Apostoli nā ꝙ celum vocantur secundum istud ps. Celi enarrant gloriam ⁊c In q̄stum autē ipse fuit excoriatus cōpetit sibi illud qđ dicitur. Extendens celum sicut pellem. In q̄stum vero ipse interpretatur filius suspendens aquas competit sibi illud quod dicitur. Qui tegis aquis superiora eius: quod ergo dicitur celum: respicit dignitatē apostolice dignitatis: ꝙ vero celū dicit extensum respicit gen⁹ passionis: ꝙ autem dicitur quis tegis aquis superiora eius respicit interpretatione nominis. In verbis ergo premissis sanctus bartholomeus a tribus commendatur. primo a sublimitate perfectiōis ⁊ vite in eo ꝙ vocat celū. Dicit autē Isido. Celū philosophi ardens volubile, ⁊ rotundū esse dixerūt. Dicit autem ipse celum, quia fuit ardens per charitatem succensā₃. ex qua charitate quatuor carbones pdierūt. Unū carbonē iecit cōtra diabolū q̄ mediāte incēdit, ⁊ iste carbo fuit ei⁹ oratio ignita. Un̄ dixit demō. Apostole dei bartholomee icēdūt me orationes tue. Aliū aūt carbonē iecit ꝯ diabolū q̄ diabolū ligauit q̄ fuerūt ipsius apl'i merita gloriosa. Unde dicit in ipsius legenda. Deus vester cathenis igneis est ligat⁹: nec respirare nec loq̄ audet ex illa hora qua apostol⁹ ingress⁹ est illuc. san

etenim viri ex se tot carbones emittūt, qt in se virtutes habent: et quot opera fervētia faciūt ex quibus vnā cathenā constituunt cū qua diabolum ligatum tenēt: Tertiū carbonem direxit et destinauit ad deū qui ipsi deo odorem facit et iste carbo fuit eius caro cōcremana. Geñ. viij. Edificauit. Noe altare dño: et infra odorem suauitatis odoratus est dñs. Quartū aūt carbonē direxit ad pximū q̄ primū ad dei amorē inflāmauit: et iste carbo fuit ipsi⁹ p̄dicatio ignita. ¶ Theodo. Gaudeas Bartholomee sol orbis terre cūcta illuminās os dei lingua ignita sapiētiā pmēs fons vite sanitates emanās. Secūdo ibe dicit celum: quia ipse fuit mobilis et volubilis per operationē sollicitā: Ipse nāq tā sollicitus fuit q tres prouincias peragrauit: sicut dt Theo. s. licaoniā indiā et armeniā. Nec mirū si tā volubilis et solicit⁹ fuit qr fuit rota dei, nubes dei, plenus dei et plen⁹ feruore dei fuit etenī nubes dei. Esa. lx. Qui sunt isti qui vt nubes volāt, et ideo terrā etiā fecundi⁹ irrigauit. Sol nāq virtute sui caloris illud qd subtile ē i aquis vaporalr extrahit et nubes cōdēsat: sic etiā xps Jesus qui est sol iustitie ex calore et virtute sui amoris omne humanum effectum qui in apostolis erat ad se per desideria attrahebat et in nubes condensat. Btūs nāq apostolus fuit etiā tā volubilis et tā velox, qr fuit rota dei. Eze. x. Rotas ille vocauit volubiles: iō aūt rote sic sunt volubiles qr non tāgūt terrā nisi in pūcto, sic ipse bartholome⁹ a deo velox erat q terrenis in pūcto. s. necessitatis articulo adherebat. j. Thim. vj. Hītes victū et quib⁹ tegamur his contenti simus. Fuit etiam beatus Bartholomeus tā mobilis et tā velox: qr fuit plenus sapientia. Nā sicut dicitur Sa p. vij. Omnib⁹ mobilib⁹ mobilior est sapientia: qr quos replet mobiles hos et veloces facit. Fuit etiā tā velox, qr fuit plenus zelo dei. Uidebat nāq mundum esse tenebrosuz ac esse insipidū: et ēt vide b at mundū esse incultū: et iō p ipm velociter discurrebat: vnde btūs Theodorus. Bartholomeus vero famulus dei, pgit per mundū velut: lux vt tenebrosos illuminare, tāq sal vt insipidas gētes saliret, tāq agricola vt spiritualē culturā pficeret. Tertio pricipaliter dr celū: qr fuit rotund⁹ per finalē perseuerētiā: forma nāq sperica fine caret. Nō enim potuit p missis emolliri. Uñ cū rex camelos oneratos auro et argēto et lapidibus preciosis sibi dare vellet: ipse respondit. Nihil terrenū nihil carnale desiderio nec etiā potuit nimis deterreri: vñ cū rex diceret sibi. Tu es qui aduertisti fratrem meum. Ipse respondit audacter. Ego vero non euertieū sed potius conuerti. Etiā non potuit suppliciis superari. Licet eī ipse fuerit flagellat⁹: crucifixus excoriatus et decollatus tñ in dei amore semp permāsit inuict⁹. Secūdo commendat a, q̄litate passionis pene, cum dicit. Extendens celum sicut pellem. fuit eī excoriatus et pelle sui corporis denudatus et decollat⁹: tñ in dei amore semp māsit inuictus. Hoc significatum est Leuitici. j. vbi dicit. Detracta pelle hostie artus in frustra concident et subijciēt i altari ignem strue lignorum ante composita intestinis pedibus lotis aq̄ adolebit eas sacerdos super altare in holocaustū: et suauem odorem domino. Ista hostia dei fuit Bartholomeus cui fuit pellis detracta: qñ sez ipse fuit excoriat⁹. Fuerunt etiā artus in frustra concisi quādo ipse fuit crucifixus et, decapitatus. Fuerūt etiā ipsius intestina et pedes loti: qr affectiones eius fuerunt emundate ab omni terrena concupiscentia et cupiditate ex diuino sermone. Joā. xv. Iaz vos mundi estis, pter sermonē quē locutus sum vobis. et ex spū sancto a quo et per quē ipse fuit mundat⁹: vt de hoc legit et hr Act. j. Uos aūt baptizabimini spūsctō. Fuerūt etiā ipsi⁹ apli affectiōes mūdate in sanguine fuso. Apoc. vij. Lauerūt stolas suas et dealbauerūt eas. in sanguine agni: circa istā hostiā posita est strues lignoz. Nā et intus in ala hūit ligna desiderioz sctōrum et ab extra ligna bonorū operū deinde, subiect⁹ est et ignis amoris in mēte: et ignis cōpassiōis in corpore: et sic holocaustū extitit: qr totus incensus fuit ei⁹ anim⁹ p amorem, et corp⁹ ei⁹ succensum fuit per passionē verba p celli ardorē eiusq opa per feruorem. Et sic odorē suauitatis fecit dño. Fudit eī

odorem suauez per odoriferā famā, sua
uiorē per sincerā cōsciētiā. suauissimuz
odorem per spontaneaz penam. Tertio
commendatur a ꝓfunditate diuine sapiē
tie: cum dicitur. Qui tegis aquis superio
ra eius. Superiora anime sunt rōnalis
cōcupiscibilis ⁊ irascibilis. Fuit enim ta
cta ⁊ repleta eius rationalis aquis diui=
ne sapientie. Eccli.xv. Aqua sapientie sa
lutaris potauit illū Fuit em̄ cōcupiscibi
lis repleta aque diuine gratie. Esa.xliiij.
Effundā aquā sup sitientē. Fuit eius ira
scibilis repleta aquis emulationis serui
de. Cant.iiij. Fons hortorū: puteꝰ aqua
rū viuentiū, que fluūt impetu de libano.
Nā sicut dicit de sanctis aialibꝰ. Eze.i.
Ubi erat ipetꝰ spiritꝰ illuc gradiebant.

Sermo.ccxxvj.

Eodem die Sermo tertius.

EXtendens celum sicut pellē. Istud ver=
bum multiplicē habet intel
lectam. Primo enim dicitur
celum extensuz sicut pellis
ad scribendū. Sicut em̄ hō pellē extēdit
vt in ea scribat: sic ipse deꝰ celū extendit
vt in eo scribat nomina electorū. Luc.x.
Gaudete qꝛ nomina vestra scripta sunt
in celis. Scđo ad inhabitandū. Sicut em̄
hō de pellibus facit tentorium. sic deus i
celo hz suū habitaculū. Unde alia trans
latio habet extendēs celū sicut camerā.
Unde celū dicitur quasi casa eloy.i. dei.
Job.xxxvj. Extendit quasi nubē tentoriū
suum. Tertio ad circundandū. Sicut em̄
pellis totū corpus circundat ⁊ nihil est,
quod non sit circundatū pelle: sic secūdū
Dam. Celū empireū cōtinet omnes crea
turas: ⁊ nihil est creatū quod non sit in=
fra celū. Quarto ad regendū. Est em̄ ce=
lum quasi tectū orbis terrarum. Unde dr
ibidē. Celum quasi tectum mundi exten
dit deꝰ. Fecit nāq; amplum firmamentū
vt tegat orbē terrarū. Et subdit glos. et
hec sine pelle.i. sine labore: sed tā facili=
ter sicut pellē. Quinto ad alliciēdū: sicut
em̄ pelliparius pellem pulchrā corā
emptore extēdit atq; exponit, vt sc; ipm̄
emptorē alliciat ad emendū. Sic deus
firmamētū syderibus depictum extēdit
vt alliciat ad desiderādū. Sexto ad cō
mensurandū. q.d. Quātū homo corā
deo suā pellē extēdit tm̄ extēdit hoi ce=
lum suū. Oibus his modis btūs bartho
lomeꝰ sicut pellis fuit extēsus. Primo vi
delicet ad scribendū. Fuit em̄ hec pellis
primo excoriata Michee.iij. Pellē desup
excoriauerūt. Eadēq; pellis fuit scripta
intꝰ p impressionē scutū. Threñ.iiij. Cā
didiores nazarei eiꝰ niue ⁊ foris p ipres=
sionem passionū. Similiter ⁊ pellis car=
nis xp̄i fuit in cruce extensa, vñ ps. Dinu
merauerunt omnia ossa mea. Fuit scri=
pta ab intus multiplicitate dolorū. Thre
norū.j. Attēdite ⁊ videte si est dolor sicut
sicut dolor meꝰ. Et foris confixione cla
uorū. Malachie.iij. Configitis me gens
tota. Secūdo fuit extēsus ad habitādū:
qz deus in eo per fidē habitauit. Ephes.
iij. Habitare xp̄m p fidē in cordibꝰ vr̄is.
Et quia p fidē in eo habitauit veraciter:
ideo multa miracula fecit. Fidei em̄ opa
tio miraculorū attribuitur. Ostendit em̄
miracula in quatuor elementis: ⁊ prio in
aere: quia ipsum a diabolo purgauit, in
igne qz pmissione dei ossa sua tāq; ignis
splēdentia demōstrauit. In aqua: qz ar=
cha in qua ossa sua erāt recōdita de ar=
menia, vsq; in siciliā per mare deduxit.
In terra qz mōtē quēdā per septē stadia
elongari fecit. Tertio fuit extēsus ad cir
cūdādū. Fuit em̄ circūdatꝰ penis sursuz
qz fuit decollatꝰ: ⁊ deorsuz, qz fuit i cru=
ce pedibꝰ affixꝰ: a dextris ⁊ a sinistris qz
manibꝰ in cruce fuit clauatus, ante ⁊ re=
tro qz flagellatus. In toto corpe: qz fuit
excoriatus. Iste nāq; est ille hō de quo dr
Luc.iiij. Qui ad hierl'm in hierico descē=
dit qñ xp̄s ipm̄ lunaticū ad predicandū
misit: q̄ incidit in latrones q̄ eū expolia=
uerūt. excoriādo, plagas imposuerūt fla
gellādo ⁊ crucifigendo, ⁊ semiuiuū reliq̄
runt decolādo. Tūc em̄ fuit semiuiuꝰ sc
licetꝰ: qz q̄tū ad corpꝰ fuit mortuꝰ: s; co=
rā deo fuit in anima viuꝰ. Quarto btūs
Bartho. fuit extēsus ad ꝓtegēdū. Quā=
uis em̄ alij electi sint lapides i domo dei
apl'i tñ sūt tectū: qz p̄e ceteris sanctis, ce
lo.i. deo magis fuerūt vicini. Uñ alij seruí
vocant serui: ipsi aūt sūt amici. Joā.xv.
Jā nō dicā vos seruos, s; amicos meos

&c. Tum quia solis radio fuerunt illustrati. Num. xviij. Apposui gladium sup tectum federis tuum quasi illi qui ad aplorum auxilium confugiunt sunt magis securi. Mat. xxiiij. Qui in tecto sunt non descendant aliquid tollere de domo sua. Tum quia defendunt ab estu viciorum et a turbine tribulationum: et a pluuia temptationum Esa. xxiiij. Tabernaculum erit in vmbraculum diei ab estu et in securitate et in absconsione a turbine et a pluuia. Quinto fuit extensus ad alliciendum. Corpora enim sanctorum in hac vita multa claritate et miraculis fulgent. Si igitur tam preciosus saccus exterius patet quam preciosus thesaurus est qui intus latet: in isto namque sacco latet duplex thesaurus, scilicet interior qui fuit animus dei gratia plenus. Prouerb. xxi. Thesaurus desiderabilis et oleum in habitaculo iusti et thesaurus superior. scilicet glorie celestis de quo dicitur. Mat. xix. Uade et vende oia que habes: et da pauperibus: et habebis thesaurum in celo. Istum thesaurum hodie beatus Bartholo. recepit. Ambro. in prefa. Bartholomeus mortuis viriliter proferendo discrimen gloriosi certaminis ad celestem gloriam secum portauit triumphum. Sexto fuit extensus ad commensurandum: quia secundum quod ipse extendit pellem suam deo per diuersitatem suppliciorum: sic deus extendit sibi celum suum per immensitatem premiorum. Multum siquidem pellem suam extendit. quia primo fuit flagellatus, deinde secundum beatum Theod. fuit excoriatus: quia antequam in cruce moreretur inde fuit depositus et postmodum excoriatus. Ultimo secundum Usuardum fuit capite truncatus: quia igitur sic vehementer extendit pellem suam: ideo deus excellenter extendit sibi celum suum. Unde sup hoc Theodo. Ad celos beate Bartholomee commeasti vbi in medio diuine aciei refulgens in splendore immarcessibilis glorie splendens, in exultatione dignitatis insatiabilis gaudes. Quantum ergo homo extendit pellem deo per macerationem: tantum deus extendit celum, suum per glorie largitionem. Multum namque beatus bartholomeus se extendebat. Threnorum. v. Pellis mea quasi clibanus exusta est. Job xix. Pelli mee consumptis carnibus adhesit os meum. Minusque extendebat qui dicebat. Luce. xviij. Ieiuno bis in sabbato. Nihil extendebat qui dicebat eiusdem. xij. Anima mea habes multa bona: requiesce, bibe et epulare &c. Extendenti igitur deo multum pellem suam: deus multum extendit celum suum et extendenti parum pellem suam deus parum extendit celum suum: et nihil extendenti pellem suam deus claudit celum et aperit infernum. Joan. xxvi. Extendit aquilonem super vacuum.

¶ Sermo. ccxxvij.

¶ De eodem, sermo quartus.

Pellem pro pelle et cuncta que habet homo, dabit pro anima sua Job. ij. Secundum gl. Pellis pro pelle datur; quia sepe dum ictus contra oculum venit manum opponimus vt potius in ipsa manu quam in oculo vulneremur ac si dicat. Ideo tot flagella Job equanimiter extra sustinet: quia nec ipse intus feriatur pauet. Notandum tamen est, quod quadruplex est pellis. Nature culpe, gratie et glorie. Primam pellem induunt omnes homines Unde super hoc ipse Job inquit. iiij. Pelle et carne vestisti me &c. Sed istam pellem Bartholomeus multiplici ratione deposuit. Primo enim deposuit in signum feruide charitatis. Solent enim homines calore nimio estuantes exponere vestimenta. In hoc ergo quod beatus Bartholomeus pellem suam deposuit ostenditur quod igne amoris plenus fuit. Hoc significatum est. j Reg. xviij. vbi dicitur. Diligebat Jonathas Dauid quasi animam suam. Nam expoliauit se tunica sua et dedit eam dauid. Per Jonatham qui donum columbe interpretatur beatus Bartholomeus intelligitur qui dono spiritussancti fuit repletus Iste ergo qui diligebat dauid. i. xpm sic se. i. animam suam, tunicam expoliauit, dedit dauid quando propter xpi amorem se excoriari permisit. Secundo in augmentum maioris puritatis. Solent enim rami arborum quando excoriantur albiores apparere: sic et Bartho. pelle mortalitatis exutus in alia extitit magis purus. De hoc legitur Jo. i. Ficum meam. i. Bartho. qui fuit vtilis: fructuosus et dulcis decorticauit: mundans expoliauit eam. Albi facti sunt rami eius. Prou. xxv. Aufer rubiginem de argento, et egredietur vas purissimum. Tertio in spem future immortalitas

tis. Solet nãq hõ libẽter deponere vestẽ
vetustã vt vestẽ induere valeat deaura=
tã. Sic ipse libẽt vestẽ mortalitatis exu t
qr se decorãdũ veste imortalitatis sciuit
vñ ps. Astitit regina, id est ei⁹ aĩa q̃ cor=
pus bñ rexit, a dextris tuis i vestitu deau
rato, id est cũ corpore glorificato. j. Ma=
cha. x. Iussit rex expoliari ionathã vesti
mẽt's suis τ induit eũ purpura, id est car
ne gl'iosa: qđ erit in gñali resurrectione.
Quarto deposuit pellẽ suã in odorẽ sua
uitatis. Solebat nãq sacerdos in vete=
ri lege pellẽ hostie detrahere igneq̃ sup
posito ipsam i odorẽ suauissimũ dño im
molare. Sic btõ bartholomeo est pellis
detracta q̃ igne charitatis incẽsus: i odo
rẽ suauissimũ est dño imolat. Sap. iij. Tã
q̃ aurũ in fornace pbauit illos τ q̃si ho=
locausti hostiã accepit eos. Scđa aũt pel
lis de q̃ premittit est pellis culpe. Et ista
est triplex. Una est q̃ induũt luxuriosi que
est pellis vetusta. Thren. iij. Vetustã fecit
pellẽ meã. Luxuria nanq dicitur vetusta
siue quia hominẽ cito ducit ad senectutẽ
siue vetustatẽ: siue qr homo q̃ se illi vicio
immergit vsq ad mortẽ in illo inuetera=
scit. ps. Inueterasi inter omnes inimicos
meos ₇c. Siue qr cũ ipsa sit lutũ fetiduz
facit ipsum hominẽ turpẽ τ vetustũ ₇c.
Eccli. ix. Omnis mulier que est fornicaria
quasi stercus in via cõculcabit. Alia est q̃
induunt superbi: τ ista pellis est a vento
inflata. Ozee. xij. Effraim pascit ventuz.
Aug. O pellis inflata quid tenderis. O
sanies fetida quid inflaris qr igit est vẽ=
to plena: ideo statim detumescit si pũgit.
Job. vij. Memẽto qr vent⁹ est vita mea.
ideo leui impulsu circũfert. ps. De⁹ me⁹
pone illos vt rotã τ sicut stipulã añ faciẽ
vẽti, iõ cito deijcit. Job. xxx. Eleuasti me
τ quasi super vẽtum ponens allisisti me
valde. Alia est qua induunt auari τ hec
est pellis nigra. Hier. xiij. Si mutare po=
test ethiops pellẽ suam ₇c. τ auarus con
trahit nigredinẽ corporalẽ: quia p lucro
captãdo die noctuq̃ exurit: τ gelu puni=
tur. Thren. v. Pellis mea quasi cliban⁹
exusta est auarus etiã cõtrahit nigredi=
nẽ spũalẽ qr cũ auaritia sit lutũ: anima q̃
luto immergitur, nigra efficit. Abacuch.
ij. Ve q̃ multiplicat nõ sua τ vsq quo ag=
grauat cõtra se densum lutũ, istã triplicẽ
pellẽ bartholome⁹ nõ induit, qr terrena
despexit τ honores fugit verã castitatẽq
seruauit. Tertia vero pellis est pellis grẽ
qua induũt iusti imitãdo cõuersationem
xp̃i, xp̃s enĩ indut⁹ est pelle, id est cõuer=
satione cãdida rubicũda: τ electa. Cãt.
v. Dilect⁹ me⁹ cãdidus τ rubicũdus ele
ctus ex milib⁹. Esa. xlij. Nõ erit tristis ne
q̃ turbulẽt⁹, ecce q̃ cãdida. Vñ ps. Cum
his qui oderũt pacẽ erã pacific⁹: ecce q̃
rubicũda: τ firma charitate pacifica. Ma
thei. xj. Discite a me qr mitis suz τ humi
lis corde: ecce q̃ pro oib⁹ mãsueta. Ista
pelle grẽ bartholome⁹ fuit tectus: quia
ei⁹ cõuersatio fuit iocũda pacifica τ mã=
sueta. Vñ de eo dicit in eius legẽda sem
per eodẽ vultu τ animo let⁹ et hylaris
perseuerat. Quarta pellis, est pellis glĩe
qua induũtur beati. Unde legit Exodi
xxvj. Quod tabernaculũ tribus pellib⁹
operiebat sez pellibus rubricatis. hiacin
tinis τ sagis ciliciniis q̃ fiebãt de pilis ca=
prarũ. Operiebatur etiã de pellib⁹ ma=
gnis nigris: sed formosis. Cãt. j. Nigra
sum sz formosa filia hierl'm sicut pelles
salomonis. Beati igit induerũt pellẽ for
mosam p corporis claritatẽ. Apoc. xix. Da
tũ est ei vt cooperiat se bysso splẽdẽti et
cãdido. pelle hiacitina p subtilitatẽ. hu
iusmodi enĩ pelles hñt colorẽ aereũ. cor
pora sciẽrũ nãq q̃ mõ sunt grossa τ pon
derosa tũc ad instar aeris erũt subtilia.
j. Cor. xv. Seminatur corpus animale τ
surgit corpus spũale, etiã induunt pelle
rubricata per immortalitatẽ. Huiue nãq
color est valde viu⁹. vnde de homine ru
bicundo cõiter dicimus. Iste est valde vi
uus. Sap. v. Iusti aũt in perpetuum vi=
uent. pelle caprina per agilitatẽ: p quã
sancti comparant fulguri coruscãti. Job
xxxviij. Nunquid mittes fulgura. San=
cti etiã propter eorum agilitatez compa
rãtur nubi τ scintille discurrenti. Deute.
xxxiij. Magnificẽtia eius discurrent nu=
bes. Sap. iij. Tãq̃ scintille in arundine
to discurrent. Comparãtur etiam aui ve=
lociter volãti. Tunc enim aues velociter
volãt qñ sunt plumis plene τ subtiles: τ
vento agitate. Sic sancti tunc erũt pleni
plumis omniũ virtutũ. Habebunt cor=

pus subtile et gloriosuz τ agitabunť per
spiritum sctm̄. Ezech.i. vbi erat impetus
spūs illuc τ gradiebātur. Uel pōt dici ꝙ
pellis tripliciter ponit scilicet ꝓ re tēpo=
rali. Michee.ij. Desuper tunicā τ palliū
subtulisti. Ponit etiā pellis pro vita mor
tali. Geñ.iij. Fecit de⁹ ade tunicas pelli=
ceas. Et ꝓ superficie corporali. Job.x. Pel
le τ carnib⁹ vestisti me. Beat⁹ igit bartho
lomeus dedit rem temporalē pro celesti
substantia. Matth.xix. Si vis pfect⁹ esse
vade τ vende omnia que habes τ da pau
peribus. dedit etiā vitā temporalem pro
vita ppetua τ gloriosa. Joh.xij. Qui odit
animā suā in hoc mūdo pdet eā. Etiā de
dit pellem corporalē per carnē glorifica
tā. Phil.iij. Saluatorē expectamus do=
minum nostrum iesum christum.

¶ Sermo.cclxxviij. De sancto Au=
gustino epo τ doctore. Sermo.j.

Quasi vas
auri solidū ornatū
omni lapide pcio=
so. Eccl.l. Illud vas
aureū τ pciosum re
pñtat btm̄ Aug. doc
torē egregiū q̄ in p=
missis verbis a tribus
commendatur. Primo commendatur a
plenitudine diuine sapientie. cum dicitur
Quasi vas auri. Per aurum nāqȝ diuina
sapientia intelligitur qua ipse beat⁹ Au=
gustinus tanquā vas dei fuit repletus: si
cut autem ipsemet ostēdit in libro de qua
litate anime triplex est sapientia: scilicet
nociua, supflua τ necessaria. Nociua eni
sapientia est de impedientibus ad salu=
tem. Necessaria est de expedientibus. Sz
superflua est de impertinētibus. hoc ostē
ditur per simile in corpore humano. Cū
enim translato verbo anima discendo di
catur crescere: τ dediscendo decrescere: τ
in corpore sit triplex argumentum: vnum
nociuū quod tumor dicitur: alterū super
fluum per qd interdū euenit vt senis di=
gitis in manib⁹ aut pedibus nascantur ho
mines. Tertiū vero est necessariū quo na
turalis conueniētia adimpletur in mem=
bris sic τ in anima est sapiētia nociua q̄
est de impedientibus. Et sapiētia supflua
que est de impertinentib⁹. Et sapiētia ne=
cessaria que est de expedientib⁹ τ necessa
rijs. Ista triplici sapientia iste vas plenū
fuit: scz sapiētia nociua que ante ꝯuersio
nem suā plen⁹ fuit de qua dicitur Jac.iij.
Nō est ista sapiētia desursum: sed terrena
animalis diabolica. Est eni terrena qz cō
sistit i terrenoꝝ cupiditate: vn hoc ipsemet
ait i ꝯfessionib⁹. Docebā artem rhetori=
cam victoriosam locacitatē. victus cupi=
ditate vēdebā. est etiam animalis que cō
sistit i carnali voluptate. De hac dicit ibi
dem, recordari volo trāsactas feditates
meas nō ꝙ eas amē, sed ꝙ amē te deus
meus. est diabolica que ꝯsistit in superba
et ventosa ambitione. De hac ibidem ait.
Libros discebā eloquētie i qua eminere
cupiebā fine damnabili et ventoso pro=
pter gaudia vanitatis hūane. Secūdo
añ suā cōuersionem habuit sapientiam su
perfluā que est sapiētia secularis τ phi=
losophica q̄ ideo superflua dicitur: quia
sine ea salus eterna habetur. In libro cō
fessioꝝ. De illa sapiētia dicit Infelix aūt
ille homo qui scit omnia hec: te autem ne
scit. btūs autem qui te etiā si illā nesciat.
Qui vero te τ illam nouit: non propter
illam beatior est: sz propter te btūs solū.
Ista autē sapiētia plenus fuit. qui ait ibi
dem. Oēs libros artium quas liberales
vocant tunc nequissim⁹ malarum cupidi
tatum seruus per meipsum legens intel=
lexi. Itē ibidē. Quid, est de arte loquēdi τ
disserēdi: q̄cquid est dimēsionib⁹ figura
tum τ de musicis τ de numeris sine ma=
gna difficultate τ nullo homine tradēte
intellexit. Tertio habuit post suam cōuer
sionem sapiētiam necessariā, id est diuinā
que dicit necessaria. Quia sicut dicitur.
Prouer.xviij. Ubi nō est sciētia anime ibi
non est bonū. Primam igitur sapiētiā. scz
nociuā ipse ex toto τ omnino abhorruit.
Secūdam.s. superfluā totis viribus cō=
tēpsit. Tertiā sapientiā scz necessariā et
diuinā totis suis virib⁹ ꝯcupiuit vt de eo
dici possit illud.iij. Reg.iiij. Dedit sapiē
tiā salomoni, τ prudētiā multā nimis et
latitudinē cordis quasi arenā que est in
littore maris. Ubi quatuor implicātur. s.
qui habuit sapiētiā multā sufficiētem: et
habuit sapientiam nimiā τ ꝙ habuit cor

latum. Unde habuit sapiẽtiã multã quia
habuit sapiẽtiã diuinã nihil enim sibi de
fuit quod ad ea ꝑtineret haberet. Volu-
sianus. Legi dei deest quicquid augusti
num cõtigerit ignorare. Habuit sapiẽtiã
nimiã, nõ habuit sapiẽtiã superfluẽtem.
vnde legit̃ q̄ cũ quidã tractatꝰ beati Au
gustini in matutinis legeret̃ beatus Ber
nardus obdormiẽs parum vidit quẽdã
iuuenẽ de cuius ore tam immẽsus fluuius
exibat q̄ totã ecclesiã irrigabat. Cui du-
bium non fuit illum augustinũ fuisse qui
habuit cor latũ qꝛ scilicet habuit celerẽ
intellectum ꝛ nobile ingenium. Unde in
libro confes. ait. Scis tu domine deꝰ meꝰ
qꝛ celeritas intelligendi ꝛ discendi acu-
men donum tuum est, sed nõ inde sacrifi-
cabã tibi. Prosper. in libro de vita cõtem
platiua dicit. Sctũs Augustinus fuit acer
ingenio: suauis eloquio secularis litera-
ture peritꝰ in ecclesiasticis laboribꝰ ope-
rosus. Qui habuit sapiẽtiam sicut arenã
maris. Sicut eñ arena ẽ innumerabilis:
sic ꝛ libri eius innumerabiles sunt. vnde
dicit Remigius q̄ lꝫ hieronymus sex mi
lia voluminũ origenis se legisse fatet̃ Au
gustinꝰ tñ tanta scripsit vt nullus posset
eius libros diebus ac noctibus scribere:
sed nec legere quidem occurrat. Secun-
do commẽdatur a solidate doctrine: cũ
dicit. Solidũ. eius enim doctrina est soli
da propter quatuor cõditiões quas ha-
bet. Habet eñ purissimã veritatẽ. vñ cõ-
paratur simile. Uñ Greg. in epl'a ad ꝑfe-
ctũ africe sic ait. Beati Augustini cõpa-
triote opuscula legite ꝛ ꝯparationẽ illiꝰ
similaginis nr̃m furfurẽ nõ q̃ratis. Pro-
uer. ij. Puri ꝛ purissimi eius fructus. Ser
mones nãq̄ beati Augustini sunt puri: qꝛ
nullã habẽt falsitatẽ. Sũt puriores: quia
non habent dubietatẽ. Sũt purissimi qꝛ
omnẽ cõtinẽt veritatẽ. vñ Cassiodorꝰ i ꝓ
logo sup psalteriũ. est autẽ Aug. oim lite
rarũ magister. Et q̄ in vbertate reruꝫ est
cautissimus disputator. decurrit q̄ppe tã
q̄ fons purissimꝰ. nulla fece pollutꝰ: sꝫ in
integritate fidei perseuerãs nescit hereti
cis dare: vnde se possint aliq̃ collutatiõe
defendere totus catholicus. totꝰ ortho-
doxus inuenitur. In ecclesia pꝛoinde suauissi-
mo odore splẽdens superni etiã luminis
claritate radiatur. Secũdo eiꝰ doctrina
habet altissimã, profunditatem: ideo cõ
paratur aquile. Hiero. Augustinꝰ episco
pus volans per mõtiũ cacumina q̃si aq-
la. ꝛ ea que sunt in montiũ radicibus non
cõsiderãs. multa celoꝝ spacia terrarũq̄
situs ꝛ aquaꝝ circulos claro sermone ꝓ
nunciat. Job. xxviij. profunda fluuioꝝ
scrutatꝰ est ꝛ abscõdita ꝓduxit in lucem.
fluminis sacre scripture habet supficiem
scꝫ sensum literalẽ ꝛ hꝫ mediũ scꝫ sensuꝫ
moralẽ ꝛ hꝫ ꝓfundũ. s. mysticũ ꝛ spũalẽ.
Iste autẽ nõ tñ scrutatꝰ est scripture sup
ficiẽ sꝫ etiã mediũ ꝛ ꝓfunduꝫ. Tertio hꝫ
firmissimã soliditatẽ. Jõ ꝯparat̃ malleo.
vñ Ber. Aug. hic ẽ validissimꝰ malleꝰ he-
reticorũ. Sicut eñ malleus ictibꝰ suis in
cudẽ firmat ꝛ ferrũ domat ꝛ melodiã ge
nerat sic Aug. doctrinis suis ecclesiã fir-
mauit. Eccl'. l. In vita sua suffulsit domũ
ꝛ in diebus suis corroborauit tẽplũ. He-
reticos eñ domuit ꝛ fugauit. Et ibidem.
Qui curauit gentẽ suã ꝛ liberauit eã a ꝑ-
ditiõe. Prosp. i libro de vita ꝯtẽplatiua
sic ait. Sctũs augustinꝰ fuit in quotidia
nis disputationibꝰ clarꝰ ꝛ in oibꝰ actioni
bus suis bene cõpositus in q̃stionibꝰ sol
uendis acutus. In hereticis cõuincẽdis
circunspectus. In expositiõe nr̃e fidei ca-
tholicꝰ. In explanãdis scripturꝫ canoni
cis cautꝰ dei laudẽ generauit Tota nãq̄
ecclesia laudat deũ q̄ sibi ꝯcessit doctorẽ
tam egregiũ. Unde cãtat eccl'ia. Magnꝰ
dñs ꝛ laudabilꝫ valde q̄ de tenebrꝫ gẽtiũ
lumen eccl'ie. vocauit aug. Quarto btũs
aug. hꝫ dulcissimã suauitatẽ. Jõ ꝯpat̃ ci-
bo dulcissimo. Uñ Gre. vbi. s. Si delicio
so cupitis pabulo saginari bti aug. opu-
scula legite. Et vocat ipse Greg. doctrinã
bti. augu. pabulũ ꝛ deliciosuꝫ ꝛ sanguina
tũ pabulũ qꝛ faciat deliciosũ qꝛ dlectãt.
vñ cãtat̃. Tu de ꝟbꝫ saluatoris dulcẽ pa
nẽ conficis. Panẽ qꝛ satiat dulcẽ: qꝛ dele
ctat. vocat ẽt saginatũ: qꝛ ipinguat. De
hoc nãq̄ cassiodorꝰ sic inq̄t. Btũs augu.
in q̄busdã libris nimia ẽ difficultate recõ
ditus. In q̄busdã vero sic planissima vt
etiã paruulis ꝑbeat̃ accessus. Cuius ope
ra suauia sũt obscura vero vtilitatibꝰ ma
gnis farcita pinguescũt. Tertio ꝯmẽdat̃
a ꝑfectione oim virtutũ ꝛ grẽ: cũ dicit̃ os

natū ol lapide p̄cioso. Et isti lapides p̄ciosi dicunt esse quatuor v̄tutes. s. prudētia, iustitia ac tēperātia, ⁊ fortitudo ex q̄bus coronat q̄ sp̄osa x̄pi ornat. h̄ns prudētiā ab anteriori q̄ preuidet a futuris. Justitiā a posteriori: p quā satisfacit de p̄teritis. Tēperantiā autē a dextris ne eleuaret in p̄speris. Fortitudinē vero a sinistris ne succūbat in aduersis. istas q̄tuor v̄tutes august. habuit put scʒ sunt purgati animi. Nā scd̄m plotinū iste v̄tutes pugnāt cōtra iordinatas affectiōes, ⁊ tūc dicunt pollitice: aut auferūt eas omnino. ⁊ tunc dicunt purgatiue, aut auferūt memoriā illarū: nō tn̄ illas, ⁊ tunc dicūtur v̄tutes purgati animi: aut talem faciūt vt nephas sit in illo noiare affectiōes ⁊ tūc exēplares dicūtur ⁊ si sunt in deo. Prime igit iordinatas affectiōes reprimūt. Secunde auferūt Et tertie nesciūt. In quartis nephas est affectōes hmōi cogitare. Beat⁹ vero augustin⁹: aut tales inordinatas affectiones l memoria nō habebat aut in horrore aut in aspernatiōe habebat. vñ cū rō in libro soliloquioꝝ ipm īterrogasset. Nōne te delectat vxor casta pud ca pulchra morigerata et diues. rñdit quātūcūqꝫ mulierē depinxeris atqꝫ de bonis omnibus cumulaueris: nihil mihi tā fugiēdū q̄ ɔcubitū decreui. de hinc ratio nō quero quid decreueris sed verum adhuc alliceris. ⁊ respōdit prorsus nihil hmōi q̄ro nihilqꝫ desidero sʒ etiā cum horrore ⁊ aspernatione talia recordor.

¶ Sermo. cccxix. De eod. Serm. ij.

Aufer rubiginem de argento ⁊ egredietur vas purissimum. Prouerbioruʒ. xxv. Ostenditur nonqꝫ in his verbis premissis qualis beatus augu. fuit ante suā conuersionem quia tunc fuit rubiginosus ⁊ qualis fuit in ipsa conuersione: quia fuit a rubigine purgat⁹ ⁊ qualis fuit post ei⁹ conuersioneʒ: quia tunc totus purissim⁹. Ante conuersionem vero istud vas contraxerat quadruplicē rubiginem scʒ infidelitatis quia in sectam manicheorū incidit in qua aliquibus annis fuit inuolutus ad has siqdē nugas p̄duct⁹ est vt ipē ait in libro cōfes. vt diceret. Ficum plorare cuʒ decerpitur ⁊ matre eius arborē lacteis lachrymis flentem. secūdo contraxerat ipse beatus aug. ante eius cōuersionem rubiginē philosophice vanitatis vt ipse ait vbi. s̄. Institui animo intēdere in scripturis sacris: sʒ visa ē mihi sacra scriptura indigna quā Tullīane dignitati cōpararē. Tumor eī mētis fugiebat ei⁹ modum. Illa autē erat que cresceret cū paruulis: sʒ ego dedignabar esse paruul⁹ et turgid⁹ fastu mihi grādis videbar. Tertio cōtraxerat rubiginē terrene cupiditatis vnde ipse de cartagine romā ⁊ de roma medielanum perrexit vt rhetoricam vēderet: ⁊ sue cupiditati satisfaceret. vnde ait vbi supra. Docebā arteʒ rhetoricā victoriosam loquacitatē vict⁹. s. cupiditate vēdebā. Quarto rubiginē carnalis voluptatis. vñ ait ip̄e vbi supra. Exhalabāt nebule de limosa ɔcupiscētia carnis ⁊ scatebra pubertatis obnubilabat cor meū vt nō discerneret serenitas dulcedinis a caligine libidinis. Scd̄o notat q̄lis fuit in ipsa cōuersiōe qr. s. fuit ab omni rubigine purgatus. Ad istam nanque rubiginem auferēdā quedā fuerūt loco p̄ modū cause efficiētis: quedā p̄ modū cause disponētis. est eī purgat⁹ p̄ verā ɔtritionē. vñ dr̄ ibidē. q̄ sub q̄dā arbore se ꝓiecit ⁊ dimisit habenas lachrymis ⁊ ꝓruperūt flumina ex oculis ei⁹ acceptabile sacrificiū deo ⁊ iactabat voces. s. miserabiles ⁊ plorabat amarissima ɔtritiōe cordis sui. Scd̄o fuit purgatus per verā confessionē vñ deo cōfitebat dicēs. vbi supra. Recordari volo trāsactas feditates meas: nō q̄ eas amē sʒ vt amē te de⁹ me⁹. amore amoris tui facio illō recolēs vias meas neqssimas vt tu dulcescas mihi dulcedo nō fallax: dulcedo felix et secura. ⁊ nō solū de hoc sʒ etiā de minimis se accusabat: sicut de eo q̄ cū puer esset ad pillam ludebat: ⁊ q̄ ad scholas non nisi violēter ire volebat: ⁊ q̄ fabulas poetaꝝ nimis libēter legebat: ⁊ q̄ didonē ex amore mortuam flebat: ⁊ q̄ in ludis pueroꝝ fraudulentas exercebat victorias: ⁊ q̄ de quadā arbore piri pira furatus fuerat. Tertio fuit purgatus cum plena satisfactione. Ipse nanqꝫ tres partes satisfactionis ha

uauit scz ieiunia, oratiões, ⁊ eleemosynas
corporales: ⁊ ꝑ maxime eleemosynas spi
rituales q̄ consistūt in docēdo indoctos.
vnde dicit̃ de eo. Post mortē matris re-
uersus est augustin⁹ ad agros proprios
vbi cum amicis ieiunijs ⁊ orationib⁹ va
cans: scribebat libros ⁊ docebat indo-
ctos. Disponentia autem ipsum ad istam
conuersionē quatuor fuerunt scilicet fla-
gella exēpla, ⁊ doctrina, ac solicitudo ma
terna. Fuit autē quatuor vicib⁹ flagella-
tus. sicut ipse in libro confes. refert. Prio
dolore stomachi: cū adhuc iuuenis esset
⁊ nōdū baptizat⁹ fuisset. Sed mater vo-
luit vt baptizaretur ⁊ lauatus fuit. Pater
eīn prohibuit ne baptizaretur ne iterū fe
daretur. Secūdo cū iuisset romā vbi in-
currit egritudinē validā ⁊ hoc mater ne
sciebat: quia si adhuc vulnere feriretur:
nun. ꝓ cor ei⁹ sanaret̃. Tertio i ꝑmordio
sue cōuersionis tā validissimo dolore dē
tiū torquebat̃ ꝙ etiā loquelā amisit: vñ
in tabulis cereis scripsit vt oēs ꝓ eo ora-
rēt. Ipse autē cū alijs genua flexit ⁊ sana
tus fuit. Quarto flagellat⁹ fuit in quodā
amico suo defūcto. In cui⁹ morte cor ei⁹
a deo cōturbatū fuit ꝙ quicquid aspicie-
bat erat illi mors ⁊ seipsum semimortuū
reputabat. Secūdo dispositiua fuerunt
exempla scilicet Ambrosij, Simpliciani,
Uictorini, Anthonij: ⁊ aliorum sanctorū.
Exēplum siquidem Ambrosij ipsum ani
mauit ad cōuersionem, nam ⁊ omni do-
minica beatus Aug. predicationem san-
cti Ambrosij audiebat ꝙ Ambrosius pa
terne suscipiebat ⁊ clementer tractabat.
Mater etiā eius btīn Ambrosiū quasi an
gelū dei diligebat. Sciensq̧ per eū eius
fili⁹ ꝯuerti debebat qđ ⁊ factum est. Exē-
plū simpliciani ipm animauit ad sctē vi-
te electionē. Uñ ad ipsuz perrexit ⁊ gest⁹
suos sibi retulit: ⁊ qs esset aptus modus
viuēdi ab eo petijt: videbat eniz ecclesiā
plenā esse clericis: i qua alius sic ⁊ alius
sic ibat. Simplicianus autē viā salubrez
eum docuit. Exemplū victorini ipm ani-
mauit ad imitationē. Uñ cū simplicianus
ei narrasset: vt in eodē libro habet̃ qño
do victorin⁹ philosoph⁹ rome i foro sta
tuam meruisset ⁊ quomodo Christianus
factus fuisset exarsit August. ad imitan-
dum eum ⁊ cepit grauiter suspirare. Exē
plum Antonij ipsum animauit ad cele-
stium auiditatem. Nam sicut ibidem ha-
betur. Cum quidam miles nomine Pon-
tianus, de affrica venisset ⁊ vitam ⁊ mira
cula Antonij eremite narrasset. cepit au-
gustinus ingemiscere ⁊ ad alipidiū excla
mare. Quid patimur: quid audiuimus.
Surgunt namq̧ indocti ⁊ celum rapiunt:
⁊ nos cum doctrinis nostris in infernum
demergimur exempla sanctorum defun-
ctorum ipsū aiauerūt ad ardētez charitatē.
vnde ait ibidem. Exempla seruorum tuo
rū quos de nigris lucidos: ⁊ de mortuis
viuos feceras congesta in sinum cogita-
tionis me vrebant ⁊ accendebant me val
de. Tertium dispositiuum fuit doctrina
Tulij Pauli ⁊ Ambrosij. Cuz enim vt ibi
refert esset annorum. xix. ⁊ quendam li-
brum Tulij q̇ hortensius dicitur legisset
q̇ exhortationē facit ad philosophiā re-
pente affectū eius mutauit: ⁊ immortali-
tatē sapientie concupiuit. Scđo doctrina
Pauli. Nā cum codicem apostolicū ape
ruisset ⁊ capitulū qđ primo sibi occurrit
legisset. Induimini dñm iesuz christū ⁊c.
Statim a corde ei⁹ omnes dubietatis te
nebre diffugerunt. Tertio doctrina Am-
brosij Cum enim eius ꝑdicationē aude
audiret: ⁊ quadā vice cōtra sectam mani
cheorum Ambrosius diuti⁹ disputasset
error ille a corde Augustinus penitus est
ablat⁹. Quartū dispositiuū fuit sollicitu
do materna q̄ sicut cum carne pepererat
mūdo: ita postmodū multo lachrymarū
semine genuit xp̄o. Et cū apđ quēdā epi
scopū vbertim fleret Ille ait. Fieri nō pōt
vt filius tātarum lachrymarum pereat Et sic
de filij sui cōuersiōe mater certificata est.
Et tā ꝑ ipsius epī rñsionē ꝙ etiā celestiū
reuelationē qua secum filio in quadam
linea stātem aspexit. Tertio post ꝯuersio
nē fuit pijssim⁹ qđ patet: qr diuitias cōtē
nebat, honores respuebat, voluptates
abhorrebat ꝙtū ad diuitias Ideo i libro
soliloquiorum quē i primordio sue ꝯuersio
nis fecit ipm interrogari fecit dicēs Di-
uitias nullas cupio. Et ipse respōdit Hec
quidē nec nūc primum nam cum. xxx. an-
nos agaz. xiiij. anni sunt ex quo istas cupe
re destiti. porro vn⁹ liber ciceronis mihi

facile psuasit nullo modo esse diuitias ap
petēdas. Quātū ad honores interrogat
dicens: qd honores fateor eos pene his
diebus cupere destiti. Quātū vero ad vo
luptates interogat rō dicens Quid vxor
respondit. Quātūcūq mihi eam depin
xeris nihil mihi magis fugiendū q̄ cu
bitum decreui. Deinde subiungit dicens.
Quid de cibis: respondit Siue de cibo ⁊
potu ceteraq corporis voluptate nihil in
terroges tm̄ ab eo peto q̄stum mihi vali
tudinis opem conferre potest.

¶ Sermo. ccxxx. De eodem sermo. iij.

Aqua pfūda
⁊ verba ex ore viri ⁊ tor
rēs redundās fons sapiē
tie ⁊c. Prouē. xviij. Inter
ceteros alios sanctos do
ctores btūs Aug. tria pri
uilegia specialiter a deo recepit. Nā deo
habuit sapiētiā ⁊ doctrinam profundā
lachrymarum abundantiam ⁊ dulcedi
nem internam Et ab his tribus pmissis
verbis cōmendatur. Nam primo habuit
pfundā sapientiam ⁊ doctrinam: cum di
citur. Aqua profunda verba ex ore viri.
Sacre namq scripture pfunditas tanta
est q nullus eā perfecte penetrare potest
quod significatū est Ezech. xlvij. vbi dici
tur. Mensus est mille cubitos ⁊ traduxit
me per aquam vsq ad talos ⁊c. vsq vbi
quē nō potui trāsuadare. In flumine em̄
sacre scripture quilibet doctor vsq ad ta
los ducitur quādo expositiones elicit qui
bus pedes affectionum in auditoribꝰ pu
rificātur vsq ad genua quibꝰ auditores
ad bene operandū confortant vsq ad re
nes quibus tentatiões ⁊ praua desideria
superant. Ad quartū vero gradum. s. vt
diuine scripture profunditas pfecte trās
uadari possit nullus mortalis attingere
potest de ista profunditate dicit ipse in li.
cōfess. Mirabilis profunditas eloquiorū
tuorum quorū ecce ante nos superficies blā
diens paruulis. Sed mira profunditas
deus meus: mira profunditas error est in
tendere in eam. Istam autem profundita
tem sacre scripture: inquantū homini fuit
possibile August. scrutatus fuit ⁊ inde co
piositatē expositionum ⁊ sentētiarū edu
xit. Eccl. j. In diebꝰ illius emanauerūt pu
tei aquarū: ⁊ quasi mare adimpleti sunt
vltra modū vbi tria implicātur. s. q ista
emanatio facta sit ad instar putei instar
maris ⁊ supra modū. Tūc aūt sit emana
tio instar putei qn̄ aque de pfundis ter
re visceribꝰ ducunt. Et q̄to puteꝰ pfun
dius fodit: tāto magis aque lympide in
ueniunt Sic ipse puteū sacre scripture sub
intrās de occultis scripture sensibꝰ salu
tiferas scripturas eduxit ⁊ quāto scriptu
ras pfundius penetrabat tāto inde hūi
diores ⁊ lympidiores sentētias educere
videtur Job. xxviij. Profunda quoq flu
uiorū scrutatus est ⁊ abscondita pduxit
in lucem. Tūc aūt fit emanatio ad instar
maris quādo a mari fontes ⁊ flumina de
riuant. Sic etiā a doctrina beati Aug. de
riuantur olim expositionum dicta sequen
tiū doctorū: vt possit dici de eo illud. Nu
meri. xxiiij. Fluet aqua de situla eius, pro
fundū flumen sunt dicta apostolorū pro
phetarū ⁊ euāgelistarum. Aquā aūt isto
rū: predictorū fluuiorū beatus Aug. col
legit in situlis. i. diuersis libris. Una em̄
magna situla est q̄ appellat liber de triñ.
alia ē liber de ciuita. dei: ⁊ sic de alijs. De
istis namq situlis ceteri doctores hause
rūt: nā omnes sermones q̄stiones summe
tractatꝰ: ⁊ decreta ac decretales resonāt
augustinum. Esa. xj. Repleta est terra sciē
tia dn̄i: sicut aque maris operientis. Tūc
aūt fit emanatio supra modum quando
diuersa loca plus solito irrigantur: Sic ⁊
doctrina Aug. in diuersis locis: ⁊ in diuer
sis modis emanauit. In diuersis qdē lo
cis quia omnia scripture loca exposuit ⁊
inq̄siuit. iij. Reg. iiij. Disputauit a cedro
que est in libano vsq ad ysopū q̄ egredie
tur de pariete ⁊ disseruit de iumētis ⁊ vo
lucribus ⁊ reptilibus ⁊ piscibus. Per ce
drum intelligitur sublimitas diuinitatis.
Et p ysopū intelligit humilitas humani
tatis Disputauit igit a cedro diuinitatis
vsq ad ysopū humanitatis Uñ ipse fecit
librū de tri. quasi de cedro ⁊ de humani
tate quasi de ysopo. Asserit ēt de iumētis
i. de virtutibus sanctorū: q̄ sunt iumenta
dei. ps. Ut iumētū factus sum apud te ⁊c.
De volucribꝰ. i. de dignitatibus angelo
rum ⁊ de reptilibus. i. de vicijs ⁊ crimini
bus peccatorū que in terra repūt p amo
rē. Et de piscibꝰ. i. de pena dānatorum qꝛ

dānati gemunt sub aquis tribulationuꝫ. Emanauit etiā diuersis modis. Alij nāq̧ doctores habent specialem modū tractādi sicut est videre in Hiero. nam ⁊ ipse versatur circa expositiones. Ambr. vero circa sensus spirituales, Greg. aūt circa instructiōes morales. Iste aūt nō habet specialem modū, q͛ habet cōmunem et vniuersum modum. Ideo significaꝛ per eufratē. Alia tria flumina q̄ habēt specialia loca per que fluunt significāt doctores. Eufrati aūt nō determinaꝛ locus: q͛ fluit per diuersa loca. Sic etiā alij doctores habent speciales materiam de qua tractāt. Iste autem nō hꝫ spālē materiā de qua tractat, q͛ de oībus tractat. Secundo principaliter cōmendaꝛ a lachrymarum vbertate: cū diciꝛ. Et torrēs redūdās. Quasi eñ quidam torrens oculis emanauit aque lachrymarum q͛ de eis ipse quattuor genera lachrymaꝝ habuit. Nā habuit lachrymas cōpunctionis, ⁊ hoc ꝑ peccatis ꝓprijs. Et has lachrymas habuit in principio sue cōuersionis: qñ. s. sub quadā ficu se ꝓijciēs lachrymas amaras effudit. Scdo habuit lachrymas deuotionis, ⁊ has habuit ꝑ celestib⁹ desiderijs de quib⁹ ipse dicit in lib. cōfes. Quātū fleui in hymnis ⁊ canticis suaue sonantis eccl̃ie voces igitur ille influebant auribus meis ⁊ fluebant lachryme: ⁊ bene mihi erat cū illis. Tertio habuit lachrymas lamentatiōis ⁊ has habuit pro mundanis periculis: ordinatus eñ in presbyterū ⁊ postea in epm̄ status illi⁹ periculū ꝯsiderās multū ac amare fleu t. vñ dicit in nulla re deū mihi sentio ita iratū sicut in hoc q̧ cū nō essem dign⁹ poni ad remū posuit me ad amplustre in apice regiminis ecclesie. Quarto habuit lachrymas cōpassionis quas habuit pro alijs miserijs. Cū enim ipsi barbari cūcta deuastarēt. beat⁹ Aug. lugubrem vitam duxit. Fuerūt eñ lachryme eius panes die ac nocte. Tertio cōmēdatur ab affectionū dulcedine cum dicitur fons sapiētie. Sapientie eñ a sapere dicitur. In ipso nāq̧ tāta fontalis suauitas fuit q̧ tria mira in ipso generauit. Primo nāq̧ mentis inflāmationem. Unde cātaꝛ de eo ⁊ est sumptum de li. cōfes. Gestabat verba eius in visceribus quasi sagittas acutas ⁊ exempla seruorum dei tāq̧ carbones vastatores. Secundo in eo generauit mentis vulnerationem. vnde cātatur de eo. Uulnerauerat charitas christi cor eius: ⁊ ipse dicit in lib. confes. Sagittaueras in cor meū charitate tua. Tertio fecit in eo mentis deificationē vnde ipse ait supra. Audiui vocem tuā de excelso cib⁹ sum grandium cresce ⁊ manducabis me: nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue, sꝫ tu mutaberis in me, quarto fecit in eis mentis alienationē, vnde ait vbi supra. Aliquādo intromittis me in affectū multum insitatum introrsus: nescio ad quam dulcedinē que si perficiatur in me nescio quid erit quod vita ista non erit.

¶ Sermo. ccxxxi. De eodem. sermo. iiij.

Quasi sol refulgens: sic ille effulsit in tēplo dei. Eccli. l. Sicut sol radios suos vbiq̧ spargit sic ⁊ ipse beatus Aug. vbiq̧ refulsit. In vita quidem. s. in statu laicali: clericali: ⁊ pōtificali. Nam in statu laicali refulsit quādo incepit a feruenti dilectione vnde ipse ait in li. confes. Sagittaueras tu cor meū charitate tua ⁊ gestabā verba tua transfixa i viscerib⁹ meis: ⁊ dederas sagittas acutas carbones ⁊ vastatores Incepit a dulci deuotiōe vnde ait vbi supra. Nec satiabar illis diebus dulcedine mirabili cōsilij sup salutē generis humani. Incepit ab omniū sensuū in deū perfecta cōuersatione. Unde ait vbi supra. Uocasti ⁊ clamasti ⁊ rupisti surditatem meam chorucasti ⁊ splenduisti: ⁊ fugasti cecitatem meam ⁊ duxi spiritū. anhelo tibi gustaui esurio ⁊ sitio te, tetigisti me ⁊ exarsi in pacem tuā. Scdo fulsit in statu clericali ostēdēs suam humilitatem: sanctitatem: ⁊ doctrine veritatē. Tāte quidē humilitatis fuit q̧ indignū se reputabat in presbyteꝝ ꝓmoueri Et idcirco lachrymas vberrime fudit. Ondit etiā tūc suā sctitatē: quia mox monasteriū clericoꝝ instituit ⁊ scdm regulā apostoloꝝ in illo monasterio viuere sucepit. vbi null⁹ quicq̧ ꝓpriū habebat: sed omnes in cōmuni viuebat. Ondit

etiā sue vite ⁊ doctrine veritatem, q᷑ ver-
bū dei insatiabiliter p̄dicabat ac libros
scribebat ⁊ hereticos conuincebat. Ter
tio fulsit in statu pontificali. In quo sex ra
diis infulsit a quibus alii episcopi con-
sueuerunt priuari. Primo enim remouit a
se omnem suspectam familiam. Unde di-
cit Gre. Legitur q̄ beatus Aug. nec cum
sua sorore habitare consensit dicēs. Que
cū sorore mea sunt: sorores mee nō sunt.
Secundo remouit a se omnem ambitio-
nē ⁊ pompam, tam in vestibus q̄ȝ in vasis
Uestimenta enim sua nec fuerunt nitida
nimium nec abiecta plurimuȝ, sed ex mo
derato ⁊ competenti habitu erant. Ipse
etiam dix ille legitur fateor de preciosa ve
ste erubesco. Et ideo cū mihi datur vēdo
eā. Et quia vestis non potest esse commu-
nis: preciuȝ ergo sit commune. Uasa etiā
aurea vel argētea nō habuit: sed ligneis
vel marmoreis vsus fuit non necessitatis
inopia sed proposito voluntatis. Tertio
remouet a se omnem cupiditatem ⁊ aua-
ritiam. nullam enim villam vel agrū eme
re voluit vnq̄ȝ. Multas etiā hereditates
ei dimissas respuit. ⁊ propinquis mor-
tuorum dari fecit. Quarto ad pauperes
habuit magnam libertatem adeo q̄ qn̄q̄
vasa dominica iubebat frangi ⁊ conflari
⁊ captiuis indigentibus dari. Quādo ve
ro pecunia deficiebat hoc populo nūcia
bat ⁊ eos ad erogandam pecunias pro-
uocabat. Quinto in cibo ⁊ potu ipse ha-
buit magnam parcitatem. Unde scribitur
de eo q̄ mensa frugali ⁊ perca vsus est.
Ipse nāq̄ in libro confes. dicit. Sic me do
cuisti domine queadmodum medicamen-
ta sic alimenta sumpturus accedam In
ipsa namq̄ mensa potius lectionē q̄ȝ epu-
lationem diligebat. detractiones vo pe-
nit° ꝯpescebat. Unde in mēsa versus scri
ptos habebat. Quisq̄s amat dictis absen
tum rodere vitā. hanc mensam vetitā no
uerit esse sibi. Unde si detractio ibi incide
bat. dixit q̄ aut tacerēt aut illos vsus de-
lerēt, aut de mēsa recederent. Sexto nul-
lam habuit ad suos cōsanguineos carna
litatem. Uñ dicitur de eo: Consanguineis
sic benefecit non vt diuitias haberēt: sȝ vt
aut non aut minus egerent. Secūdo fulsit
in morte. Et hoc quinq̄ radiis. Primo ei
sibi ostendit magnā cōpassionē: q᷑ cuȝ in
lecto decūberet ⁊ barbari oia deuastarēt
⁊ ipse amarissime fleret. cōuocatis fratri
bus dixit eis. Ecce rogaui dn̄ȝ vt aut nos
ab istis periculis eruat aut nobis patien
tiam tribuat aut me de hoc vita suscipiat.
⁊ in isto tertio fuit exauditus. Secūdo ha
buit magnā deuotionē nā septē ps̄os pe-
nitentiales sibi scribi fecit ipsosq̄ cōtra
parietem positos decumbens legebat et
vberrime flebat. Tertio habuit magnaȝ
puritatem. Dicebat enim nullum q̄ȝtum-
cunq̄ excellens fuerit siue cuiuscunq̄ me-
riti foret sine eucharistie sacramento de-
cedere ⁊ exire debere: quod ⁊ ipse in se vo
luit obseruare. Quarto habuit magnam
charitatem. Quidā enim eger ad ipsum
venit cum gemitu magno sibi rogans ma
num imponere ⁊ sanitatem cōferre Et cū
se excusare inciperet ⁊ diceret q̄ non pos
set sibiipsi sanitatem conferre, instabat il
le eger ardentius rogando dicens q̄ sibi
per somnium reuelatum esset q̄ ad beatū
Augu. accederet ⁊ ille sibi manum impo
neret, ⁊ tunc sanitatem obtinere deberet.
Ipse igitur auditis ab illo infirmo huius
modi deprecatiuis verbis, illi statim ma
num imponens p̄ eo orauit, ⁊ sic infirm°
ille sanitatem recepit: ecce ergo q̄ȝte cha-
ritatis fuit potius ille ergo ad eum ve-
nienti q̄ȝ sibiipsi charitatem voluit impē-
dere, nec mirum: quia desiderabat trans
ire ad eum. Quinto habuit paupertatē
magnam, vnde de eo dicitur: q̄ testamen
tum nullum fecit quia vnde facere posset
pauper ipse non habebat. Quamuis au-
tem dimiserit rerum substantiam tamen
toti mundo dimisit triplicem thesaurum:
scilicet preciosam sui corporis margari-
tam, perpetuam famam, ⁊ affluenteȝ suā
doctrinam. Eccli. xliiii. Corpora sancto-
rum in pace sepulta sunt. ecce corporis
margaritam, ⁊ nomina eorum viuent in
generationes: ecce ꝑpetua fama. Sapiē-
tiā ipsoꝝ narrant populi. Ecce affluēs do
ctrina. Tertio fulsit post mortē, ⁊ hoc qua
tuor modis. Primo quia illustratus est lu
mine celestis claritatis. Unde quidam
monachus in spiritu raptus vidit ipsum
super lucidam nubē sedentem cuius ocu
li quasi solis radii totam ecclesiā illumi-

nabant. de quo odor nimius exhalabat. Scdo est immersus in pelagus infinite suauitatis. Unñ legit q̄ beat⁹ Bern. ipsum vidit de cuius ore tant⁹ aquarū impet⁹ exibat q̄ totā ecclesiā replebat. Augusti. Nunc imersus in pelagus illud. De quo dicitur in ps. Fluminis impetus let ficat ciuitatē dei. de sua influentia nos irrigat ⁊ fecundat. Tertio collatus est i culm ne diuine maiestatis. vnde cū quidā in eccle sia sancti petri pernoctās vidisset sanctū Grego. cum multis ep̄is processional. ter incedētē interrogauit Gregoriū: si inter eos Augu. erat. Et ille respondit Augu. virum excellentissimū de quo queris al tior locus nobis tenet. Silr̄ mō de quodā in spiritu rapto qui cū omnes sanctos in gloria conspexisset ⁊ augustinū minime videret: responsum est illi. Amice noli du bitare: Augu. residet in excelsis. Ubi di sputat de gloria excellentissime trinitatꝭ. Quarto cōstitutus est in plenitudine po testatis. ps. Introibo in potentias dn̄i. Itē idē. potēs in terra. s. viuentiū semen eius. Beat⁹ autem Augustinus quē xp̄s genuit per Ambrosiū doctrinam ⁊ baptis mi gratiā: ⁊ lachrymarū matris abundā tiam. Et q2 ipse est in tāta potētia cōstitu tus. Ideo deuotos sibi adiuuare pōt si cut in multis patere potest quos a diuer sis languorib⁹ ⁊ afflictionib⁹ liberauit.

¶ Sermo. cccxxij. In decollatione beati Joannis baptiste. Sermo. j.

Male tractaue runt eum quia ventre ma tris consecratus est pphe ta. Eccl. xlix. Legitur q̄ñ nis beatus Joānes ab vte ro matris sanctus fuerit: a multis tamē male tractat⁹ fuit. s. ab he rode q̄ ipsum beatū ioānē in carcere de collauit: ab herodia que ei⁹ sanguinē si tiuit: etiā male tractat⁹ fuit a phariseis: quorū consilio fuit incarceratus: fuit etiā male tractatus a iuliano apostata q̄ eius ossa dispersit ⁊ ex parte combussit. Oēs enim isti prelibati male tractauerūt eum in vita: in morte ⁊ post mortem. Nā he rodes ⁊ eius complices beatum ioannē male tractauerunt in vita: quia ipsum in carcerauerūt: ⁊ tñ ipse incarceratus ostē dit quo ad herodem magnā constantiā vnde super hoc ait. Chry so. id quod he rodes beato ioanni faciebat pro iniuria ipse totū hoc suscipiebat pro beneficio: q2 dei mia fouebat: q2 verꝫ gaudiū sciēꝫ est exire de mūdo. Ostendit quo ad xp̄m magnā reuerētiā ⁊ amorē nimiū: q2 sciēs se xp̄i nūciū ⁊ famulū ei⁹ etiā misit disci pulos ad xp̄m vt sciret si ipsum xp̄m nū ciare debebat inferis sicut nū ciauerat su pernis. Quo ad discipulos ostendit ma gnā diligentiā vñ Chryso. Missus ioan nes in carcerē nō de suo periculo: sed po tius de discipuloꝝ salute sollicitus misit eos ad xp̄m vt miracula sua viderēt que tot fecit vt paucoꝝ aīas lucraret q2 me lior est apud deum vnus iustus q̄z totus mundus peccatorib⁹ plen⁹. Ostēdit quo ad se magnā sanctitatē ⁊ gratiā: q2 mun dū reputabat fore paradisum. Chry. Jo annes specie hō: grā angel⁹, q2 nihil car nis seu carnaliter erat i eo nisi visio sola. Corpe tenebat in carcere: animo autē in celo. Secūdo male tractabant eū in mor te, q2 ipsum decollauerunt: eius aūt de collatio facta est pro iustitie defensiōe, q2 scꝫ herodē de stupro arguebat: facta est cum multa fui deuotione: q2 deo se recō mendabat. Unde cantatur hodie. In me dio carceris stabat Joannes ⁊ voce ma gna clamabat dicēs. Dn̄e deus me⁹ tibi cōmendo sp̄m meū: etiā facta est cum pa trū multorū qui erāt in lymbo gaudio: Unde legitur in euāgelio Nichodemi q̄ ipse eis dixit. Ego sum ioānes q̄ xp̄m ba ptizaui: ⁊ digito demōstraui ⁊ descēdi nū ciare vobis, q2 vos in proximo visitabit. Facta est etiā cum mystica significatione quā significationē beatus Aug. assignat dicēs q̄ Christus natus est eo tēpore quo dies incipiunt crescere. Joānes eo tēpo re quo incipiunt decrescere. Christ⁹ fuit in cruce exaltat⁹ Joānes fuit capite mi noratus. per que dat itelligi q̄ fama ioā nis decrescere debebat. Famā vero xp̄i crescere oportebat. facta est etiā cū ecclīe veneratione: q2 q̄uis ad lymbū descen derit eius tamē passio celebrat. Eorum enim qui ad lymbū descenderūt quidam spectāt simpliciter ad vet⁹ testamētū si

erat abraham dauid ꝛ ceteri. Et istorū so lennitas non agit. Quidam vero spectabant ad vetus testamentū: sed ꝙtū ad tēpus: ad nouū. Et ideo ꝓpter causam: eorū obit⁹ celebrat: sed ꝓpter tēpus alleluya subticetur. Johānes aūt spectabat ad nouū ꝛ rōne cāe: qꝛ ꝑ iustitia est mortu⁹: ꝛ rōne tēporis qꝛ fuit finis veteris testamenti ꝛ initiū noui. Et ideo eius obitus collitur: ꝛ alleluya cantatur. Tertio male tractauerūt beatum Johānē post eius mortē scilicet herodes caput eius in disco afferri faciēdo quasi quoddam ferculū discūbentibus inde faciēs: ꝛ herodias corpus sine capite sepeliēdo: timens ne ipse ꝓpheta resurgeret si cū capite corpus positum fuisset. Et iulianus apostata eius ossa dispergēdo ꝛ in parte comburendo. Et quia omnes isti beatū Johānē male tractauerunt idō a deo ipsi male tractati fuerūt. Nā herodes in exiliū fuit missus: ꝛ ibi miserabiliter est mortuus: herodias autem vt aiunt quidam cum caput beati Johannis manu teneret ꝛ sibi insultaret diuino iudicio in ei⁹ faciē insufflauit: ꝛ illa subito mortua corruit. Puella autē dum super glaciem ludendo discurreret: glacies sub pedibus eius frangitur: ꝛ ista sic miserabiliter suffocat. Judei a tyto ꝛ vaspasiano fuerunt capti ꝛ triginta pro vno denario vēditi. Julianus apostata celesti plaga percuss⁹ ab hostib⁹ excoriatur: ꝛ de corio scabellum regi persarum efficitur. Quamuis autem Johannes sic fuerit male tractatus in vita in morte et post mortem, de⁹ tamen in hoc triplici statu eum venerabiliter tractauit. Nā in vita celestib⁹ mysteriis interesse fecit: quia celos apertos vidit vocem patris audiuit: spiritum sanctum in specie colūbe aspexit: filiū diuinitatē agnouit: ꝛ sic tota trinitas venerabiliter eum tractauit. Similiter ꝛ in morte: qꝛ mors sua fuit valde ꝑciosa respectu dei: quia pro iustitia mortem sustinuit respectu sui: qꝛ precio sanguinis regnū celorū acquisiuit respectu lymbi: quia preciosum nuncium patribus apportauit: respectu mundi: quia eius mortem venerabiliter colit. Simili modo post eius mortem. Ipse em̄ dicius est patriacha ꝓpheta. Apostolus angel⁹ martyr cōfessor et virgo: ꝛ ideo in celo existēs modo moratur in societate patriarcharum: mō in societate prophetarū: modo in ordinibus angelorū: modo in choro apostolorum: modo inter rosas martyrū, modo inter violas confessorum: moodo inter lilium virginum et sic deinceps.

¶ Sermo. ccxxxiij. De eodē Ser. ij.

Male tractaue rūt eū ꝙ de vtero mr̄is sue consecratus est ꝓpheta ꝛc. Eccl'a. xlix. In ꝟbis ꝓmissis ꝗtuor ponūtur. Primo ponit herodꝭ crudelitas ꝗ Johānē crudeliter tractauit. Notandū ꝙ aliquādo mali male tractant malos. Prouer. xiij. Inter superbos sepe iurgia sunt. Aliqn̄ mali male tractāt bonos: vn̄ de hoc ait. ps. Persecut⁹ est hominē inopē ꝛ mendicum. Aliquādo boni pugnāt contra malos: vnde ps. zelaui sup iniquos pacem peccatorū vidēs ꝛc. Aliquādo ꝛ boni cōtra bonos: qn̄. s. sūt imperfecti, pfecti autē cōtra perfectos pugnare nō possunt. Ista multiplex pugna pōt inueniri circa beatū Johannē. Tunc em̄ pugnabāt mali cōtra malos. s. herodes ꝛ herodias ex vna hac parte. Et philipp⁹ cuius vxorē herodes abstulerat ex alia parte pugnabāt mali cōtra bonos. s. herodes ꝛ herodias contra Johānē. Et pugnabāt boni contra malos. s. Johānes cōtra herodē ꝛ herodiā: quorū vitā persequebat. Pugnabāt et tūc boni imperfecti contra bonos sicut discipuli Johānis qui tunc pugnabāt contra discipulos Christi. Inter Johānē autē perfectū ꝛ Christū pfectissimū nō potuit esse pugna: sꝫ pax ꝛ amicitia perpetua. In hac aūt pugna Johānes nō succubuit nec etiā cadere potuit. Primo qꝛ firmissime stetit ꝛ fuit stabiliter fundatus super montē altissime trinitatis qꝛ ꝛ patrē cognouit in voce: ꝛ filiū, in humana carne: ꝛ spm̄ sctm̄ in colūbe specie. Scdo fuit lapis ꝗdratus: habuit em̄ tēperantiā per quā sic abstinebat: fortitudinē per quā herodē sic arguebat: sapiētiā per quā populū sic instruebat ꝛ iustitiā ꝑ quā corā christo sic se humiliabat.

Tertio qr fuit cū xp̄o forti vinculo amo-
ris copulatus quā amicitiā in vtero ma-
trum contraxerūt quādo matres mutuo
se salutauerūt q̄ nūq̄ interrumpi potuit,
nec in p̄speris nec in aduersis. Scdo in
Johāne fuit magna scitas: quod notat
cū dr̄ Ex ventre matris cōsecrat⁹ est. Ex
illa autē sanctificatiōe accepit grē reple
tionē. Luce.j. Spiritu sctō replebit ad-
huc ex vtero matris sue. Accepit ēt ex il-
la sctificatiōe gaudiosaz xp̄i cognitionē.
ibidē cū dicit Exultauit infans ⁊c. Acce-
pit in bono cōfirmationē. Esai.xlix. Sub
tegumēto man⁹ sue p̄texit me. Pcti pur-
gationē. Hiere.j. Anteq̄ exires de vētre
sanctificaui te. Et p̄pter illa ei⁹ natiuitas
fuit miraculosa. Tres nāq̄ sunt natiuita-
tes. Una q̄dē q̄ fuit facta cū hoie sine fe-
mina sicut fuit natiuitas eue. Alia est fa-
cta de femina sine hoie sicut natiuitas
xp̄i. Tertia facta est de hoie ⁊ femina cō
tra solitū cursum nature sicut natiuitas
beati ioānis q̄ sine pctō natus est. Ubi ēt
fuit triplex impedimentū. Unū fuit ex p̄-
te p̄ris scz nimia senectus. Et iō nō pote-
rat generare. Et duo ex parte m̄ris scz se
nectus ⁊ sterilitas. Et iō non poterat con
cipere. Tertio notat similr̄ in btō Johā-
ne magna dignitas: in hoc q̄ dr̄ p̄pheta.
In omi genere creature Johānes semp̄
dignioib⁹ cōparatur. Nam inter corpo
ralia assimilat corpori luminoso. Sicut
lucerne ardenti. Inter spūalia assimilat
angelis qui inter spirit⁹ rōnales nobilio
res sunt. Inter cōposita ex corpore ⁊ spi
ritu assimilat ipse prophetis qui ceteris
hominib⁹ excellentiores sūt. Patet etiaz
in hoc dignitas ipsi⁹, qr ceteris sanctis
xp̄o proximior esse videtur. Xp̄s nanq̄
est verbū dei. Johānes vero est vox dei
Sz ceteri sancti sunt tuba dei. Ozee.viij.
in gutture tuo sit tuba. ⁊c. xp̄s ēt fuit spō-
sus. Johānes autē fuit amic⁹ sponsi. Ce
teri vero sancti sunt serui sponsi: xp̄s nā
q̄ fuit sol et ioānes fuit lucifer ceteri vo
sctī sunt stelle. Baruch.iij. Stelle vocate
sunt ⁊ dixerunt: assum⁹: xp̄s fuit ignis ad
heb.xij. Deus noster ignis cōsumēs est.
Et ioānes fuit facula ardens. Eccl.xliij.
Uerbū illi⁹ q̄si facula ardebat. Ceteri ve
ro facti sunt scintille. Mat.xiij. Fulgebūt
iusti et tanq̄ scintille ⁊c. Christ⁹ fuit lux
⁊ Johānes lucerna lucēs. Ceteri sunt rā-
dij lucis. Quarto ponit beati Joānis ma
gna autoritas cū dr̄. Euellere et patere
et dissipare ⁊c. i. viā domini preparare:
quē q̄dē via quatuor modis preparat. s.
fossa replēdo tumētia: deprimendo lapi
des, ⁊ offendicula remouēdo, ⁊ tortuo-
sa rectificādo. Hec q̄tuor tāgunt Esa.xl.
Ois vallis exaltabit: ⁊ ois mōs ⁊ collis
humiliabit: ⁊ erūt praua idirecta ⁊ aspe
ra in vias planas. Tunc eni fossa replet
qn̄ in precipitiū desperatiōis prolapsi in
spē venie eleuant: ⁊ tūc tumentia deprī-
munt: qn̄ p̄ superbiā elati ad humilitatē
reducunt. Tūc offendicula remouentur
qn̄ oia pctā abijciant. Tūc vero tortuo-
sa rectificant qn̄ oēs intentiōes nostre in
deū dirigunt ⁊ qr Joānes est apud deuz
tāte sanctitatis, dignitatis, et autorita-
tis: manifestū est q̄ pōt ⁊ scit ac vult nos
iuuare. Adiuuat aūt nos in triplici statu.
s. in vita: sicut p̄z in lōgobardis quoruz
aduocatū se dixit: vt refert ipse Paulus
lōgobardorū historiograph⁹. Adiuuat
⁊ in morte sicut p̄z ⁊ in sanctulo q̄ cū de-
collari deberet Joānes speculatori spatā
tenuit: vt dicit Greg. Etiā adiuuat post
mortē sicut p̄z in lōgobardo i ecclia bea
ti Johannis sepulto: vt refert predictus
Paulus lōgobardorū historiograph⁹.

¶ Sermo.ccxxxiiij. De eodē Ser.iij.

HErodes mi-
sit ⁊ tenuit ioānem: ⁊ vin-
xit eū i carcerē. In presen
ti euangelio tria de bea-
to Johāne ponunt: scz in
carceratio eius, decolla-
tio eius, ⁊ sepultura ei⁹. Circa primū no
tandū q̄ multiplex est carcer in quo fuit
Johānes. Primus est carcer materni vte
ri: ⁊ iste fuit totus gaudiosus. Lu.j. Exul
tauit infans cum gaudio in vtero meo.
Gaudebat q̄dē de tāta virginis digna-
tiōe: qr matrē suā visitabat de christi in
carnatione quem in virginis vtero esse
sciebat de sui precursione quā iam extūc
inchoabat. Secūdus carcer est carcer p̄
priū corporis: ⁊ iste carcer fuit totus spe-
ciosus. Sap̄.viij. Ueni ad corpus incō-

inquinatum. Puritas enim beati Joānis post puritatē xpi ⁊ virginis gloriose Marie maior fuit. Istorū triplex puritas significat̄ p tres lucidiores planetas .s. p solē, p lunā, ⁊ per luciferū. Puritas enim xpi assimilat̄ soli. Ps. In sole posuit tabernaculū suū: sȝ puritas Marie assimilatur lune. Can. vj. Pulchra vt luna. Puritas Johānis comparat̄ lucifero. Job. xxxviij. Nunqd pduces luciferū in tēpore suo? Sicut igit̄ in sole est lux fontalis sic fontalis puritas est i xpo, ⁊ sicut post solē magis lucet luna: sic post xpm maior est puritas i virgine Maria. Et sicut post solē ⁊ lunā lucifer magis splēdet: sic etiā post xpm ⁊ Mariā Joānes ampliori claritate refulget. Tertius est carcer deserti. Et iste fuit valde penuriosus exterius: sed tñ fuit valde deliciosus interius. Quāuis enim exterius ederit locustas: tñ interius edebat delicias sempiternas. exterius edebat mel silucestre: sȝ interius mel celeste. Itaqȝ exterius bibebat aquā materialē: sȝ interius aquā spūalē. Exterius vestitus erat pilis camelorū: sed interius in dumētis virtutū. Ipe exterius habitabat in deserto: sed interius habitabat in celo. Exterius nāqȝ habebat societatē ferarū: sed interius habebat societatē angelorū. Quartus erat carcer tyrāni .s. herodis, et iste fuit valde gloriosus: qr magna leticia ⁊ iubilatio fuit btō Johāni pro xpo ⁊ p iustitia carcerē sustinere fuit em incarceratus p triplici veritate .s. p veritate iusticie quā defendebat qñ dixit herodi. Non lȝ tibi habere vxorē fratris tui. Pro veritate doctrine quā pdicabat. Unde dt Josephus q herodes vidēs ad pdicationem beati Johānis magnā ppli multitudinē couenire timēs tumultū populi in ipsum incarcerauit, ⁊ fecit carceri mancipari. Tertio p veritate sctē vite quā ducebat. Sicut em serpētes ⁊ bufones odorē vinearū fugiūt: ⁊ sicut noctue solis lucē declinant ⁊ aufugiūt. Sic Judei vitā beati Joānis imitari no valētes ipm odiebāt: ⁊ arti demonū attribuebāt. Mat. xj. Joānes nō māducās neqȝ bibēs: ⁊ dicūt demoniū hȝ. Quintus est carcer limbi: ⁊ iste carcer fuit valde gratiosus ei: qr sanctis patribus gratiosum encenīū apportauit.

Erāt nanqȝ in magna tristitia: tum qr del visione carebāt: tum qr ibi diu permanserāt: tum qr demonū vicinitatem habebant, sed Joānes eis nunciauit q cito lucem diuine visionis perciperēt. Uñ Luc. j. Illuminare his q in tenebris ⁊ in vmbra ⁊c. Quia vlterius i loco tenebroso nō sederēt: vnde subdit̄. Et in vmbra mortis sedent: q cito ad recedēdū pedes dirigerēt, vnde subditur. Ad dirigendos pedes nostros: ⁊ q cito angelorū societate gauderēt porqȝ pax inter ipsos angelos facta erat: vnde subditur. in viam pacis. Secundo fit mentio de Joānis decollatione. Circa qđ sciendum q in beato Joāne fuit duplex caput .s. corporale qđ amputari potuit: scđm vero caput .s. supersubstātiale amputari nō potuit. Caput siquidē corporale de corpore amputatū fuit ab ipso herode. Magnū si q̄dez pietatis genus q tm̄ ⁊ tam sanctum caput amputatū fuit. In quo siqdē capite erāt illi beati oculi q spiritū sanctū in colūbe specie cōspexerūt. In quo erāt ille beate aures que vocē dei patris audire meruerūt. In quo fuerūt beate nares q̄ totiens fragrātiā xpi senserunt, Et illa beata labia q̄ totiēs testimonia iesu xpi ptulerūt. Caput aūt supersubstātiale scđz esse xpus: ⁊ illud nūqȝ separari potuit. Sed p sensuz ⁊ motū per ipm ⁊ in ipso refulsit in vtero ⁊ in mūdo ⁊ nō in celo. In vtero per sensum quo eū cognouit: ⁊ motū quo eū salutauit. In mundo per ipm sensum fidei: et motū operationis bone in celo nō influit sensum quo illuminat̄ in pfundā dei cognitionē: ⁊ motū quo semper mouetur in deū per intimū amorē. Tertio fit mentio de eius sepultura: cū dicit̄: quo audito discipuli tulerunt corpus eius ⁊ sepelierūt. Et qñuis reliquie eius ad diuersa loca fuerint trāslate: nūc autē ad ianuā sūt venerabiliter tumulate vbi Johānes sepe ptātē suā sup multas infirmitates quas sanauit ostēdit: suaz potentiam ostendit super quatuor elementa que sepe compescuit ⁊ immutauit .s. super ignem qui cum tan, magnus fuisset accensus reliquie opponebant̄: ⁊ statim ignis euanuit. Super aerē: qr cū violētia vēti naues in portū cōfringeret reliqe opponebant̄: ⁊ sta-

tim huiusmodi tempestas cessauit. Sup mare qđ.s.cū diuersis nauib⁹ ei⁹ reliqe ianuā deferri deberēt tāta in mari orta est tempestas vt oēs naufragiū formidarēt. Reuelatū est autē cuidā sacerdoti q͛ si reliqe insimul reponerent magnā maris trāquillitatē sentirēt: qđ ꝛ factum est. Sup terrā: q: cū siccitas magna esset reliqe ipsi⁹ deferebant ꝓcessionalr: et pluuie ceciderūt: ꝛ terra dedit fructū suum.

¶ Sermo.ccxxxv. De natiuitate beate Marie Sermo primus.

Sapientia edificauit sibi domū. Prouer. ix. Cupiēs dei fili⁹ ꝑ susceptionē humane nature nobiscum habitare: nullam domū inuenire potuit quare tm̄ habitatorē recipere digna fuit: ꝛ iđ oportuit vt de nouo talē domū crearet. Et iđ dicitur. Sapientia edificauit sibi domū ꝛc. sicut autē dicit beat⁹ Ambro. in examerō. Bonus artifex primo fundamentū ponit posito fundamēto edificatiōis mēbra distinguit, adiungit, ꝛ ornat. Et ista tria diuina sapientia in hui⁹ dom⁹ edificatione seruauit. Primo nanq̄ ipsam fundauit. ps. Ipse fundauit eaꝫ altissimus. Idem. Fundamenta ei⁹ in montibus sanctis id est in altitudine trinitatis scilicet patris cui attribuit potētia: filij cui attribuitur sapiētia: spūssancti cui attribuitur bonitas et gratia. Et ideo cadere non potuit: neq̄ per ignorantiam, nec per aliquam maliciam. omnis nanq̄ casus in peccatum fit aliquo istorum trium modoruꝫ: ꝛ isti tres modi inter sctōs apostolos reperti fuerunt. Petrus nanq̄ cecidit per infirmitatē dū timore mortis christum negauit. Et ratio est: q: nonduꝫ fundatus erat super altitudinē diuine potentie. Paul⁹ cecidit ꝑ ignorātiā. Timo. j. Ignorās feci in incredulitate. Et ratio est: quia nondum erat supra altitudinē diuine sapiētie. Iudas vero cecidit ꝑ maliciā excogitatā et affectatā. vnde ps. Dilexit maledictionē ꝛ ueniet eam. Et ratio est: quia nodum fundatus erat supra altitudinem diuine grē. nullo autem istorum modorū ista domus cadere potuit que dicit Eccl. xxiiij.

In me omnis gratia vie et veritatis. In me omnis spes vite ꝛ virtutis: nō tm̄ domus huiusmodi cadere potuit per maliciam. quia fundata erat supra altitudinē diuine gratie: ideo dicit. In me ois gratia vie, nec per ignorantiā: quia fundata erat supra altitudineꝫ diuine sapientie: ꝛ ꝓpterea subiungit ꝛ veritatis. Nec ꝑ infirmitatē humanaꝫ: quia fundata fuerat supra altitudinē diuine potētie: ideo subdit. In me omnis spes vite ꝛ virtut. Secundo diuina sapiētia edificiuꝫ pulchrū erexit. Circa qđ duo videnda existunt. s. qui fuerunt artifices qui erexerunt hoc edificium: ꝛ qđ fuit edificium qđ erexerunt. Artifices enim isti fuerunt pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus. Pater pulchrā fecit ei⁹ mentē: q: eā purgauit. Fili⁹ ei⁹ ventrē: q: ipsuꝫ inhabitauit. Spūssanct⁹ ꝛ ei⁹ ventrē ꝛ ei⁹ mentē: q: vtrūq̄ sanctificauit. Un̄ scribitur Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea ꝛ macula nō est in te. Ipsa nāq̄ ꝓ merito fuit pulchra: cui⁹ fili⁹ dei sic ventrē illustrauit. Fuit etiam sine macula cuius mentem spūssanct⁹ sic purgauit ꝛ fuit tota pulchra cuius ventreꝫ ꝛ mētem pater sic sanctificauit. Istud nāq̄ edificiū de triplici materia fuerat erectū de argento et auro ac de lapidib⁹ ꝓciosis. j. Cor. iij. Si quis super edificat supra fundamentū hoc aurum ꝛ argentum ꝛ lapides preciosos ꝛc. Per argentuꝫ intelligitur eius corpus lucidum ꝛ virgineum. Sap. iiij. O q̄ pulchra ē casta generatio cum claritate. Quāuis autē fuerat pulchra: ꝓ virginitatē tamē reputabat se nigrā per magnā humilitatē. Cant. j. Nigra suꝫ sꝫ formosa filia hierl'm ꝛc. Sepe em̄ lucidū nigrū habet effectū: sicut dicit August. in li. de ciui. dei. vbi ponit triplex exemplū. Nā licet ignis sit splendid⁹, tamen carbonē nigrū facit: sic etiam est de argento. nam lꝫ argētū sit fulgidū: tn̄ lineas nigras facit: Oleum sit fulgidū: tn̄ maculas nigras expurgat. Sic ꝛ btā virgo Maria: lꝫ habuit igē diuinuꝫ. i. alum dei amore inflāmatū: lꝫ habuerat ēt argētū fulgidū. i. corp⁹ ꝟgineū ꝛ lꝫ habuerat oleū lucidū. i. abūdātiā meritoꝝ: tn̄ de se sꝫ nigra ꝛ hūilia sentiebat. Fuit ēt istud edificium factū de auro. Per aurū nanq̄

significatur animus aure⁹.i.tot⁹ deifi-
catus ⁊ in amorē ipsi⁹ conuersus. Sicut
etem̄ hō amādo terrena efficit terra: sic
amādo deū efficitur deus. Istud ostēdit
Guido. Cartusiēsis in lib. suo dicēs. Si
ymago stercoris ex auro fiat melior est
substātialiter ꝙ ymaginabilr. Substātia
liter quidē est aurum. Sed ymaginabili
ter est vile ⁊ sordidissimū lutū. Si autem
ymago angeli fiat ex auro melior ē yma
ginabiliter ꝙ sic substātialiter: nā ymagi
nabiliter est substātia rationalis: substā-
tialiter vero est corpus inanimatū. Cum
igit mens nostra rebus terrenis per amo
rē afficit melior est substātialiter ꝙ yma
ginabiliter. Substātialiter quidē est spi
ritus rōnalis: ymaginabiliter aūt talis
est qualia sunt illa quibus intendit. Cum
igit p amorē dei afficit melior est forma
liter ꝙ substātialiter. Substātialiter qui
dē est aīa, formaliter ꝟo si dicere licitum
sit, est deus. Fuit quoq ⁊ istud edificium
factum de lapidibus preciosis .i. virtu-
tibus gloriosis: de eius siquidem virtu-
tib⁹ dī Hiero. ad Cromaciū ⁊ Heliodo-
rum ꝙ btā virgo Maria, istā regulam si
bi statuerat: vt a mane vsq ad vesperam
orōnib⁹ insisteret, ⁊ a tertia vsq nonā opi
vacaret. A nona vero ab orōne nō rece-
debat donec angel⁹ apparens sibi cibū
ministraret, ecce ergo quatuor lapides p̄
ciosi istius dom⁹ preciose. Primus est orō
deuota. Scōs est opatio sollicita. Terti⁹
patiēter refectio expectata. Quartus est
cōuersatio angelica. magis nāq cōuer-
sabat cū angelis ꝙ cū hoīb⁹. Tertio sa-
piētia diuina ipsam domū depinxit ⁊ or-
nauit: ⁊ hoc triplici colore. s. albo purita
tis, nigro hūilitatis ⁊ colore rubeo cha-
ritatis. Ecce ergo ꝙ pulchra colorū per-
mixtio scz alb⁹, niger, ⁊ rubeus: qꝛ in vir
gine pulchra cōiūctio fuit scz virginitas
hūilitas ⁊ charitas. Istū triplicē colorē
se hūisse ꝟgo maria attestat dicēs. Cāti.
j. Nigra sum. Ecce color hūilitatis: sed
formosa: ecce color alb⁹ ꝟginitatis: sicut
pelles salomonis: ecce color rube⁹ cha-
ritatis qꝛ ꝺm glosam ibidē iste pelles ru
bricate erāt p quas charitas designat.

¶ Sermo. cclxxxvj.

De eodem. Sermo secundus.

Sapiētia edi
ficabitur dom⁹ ⁊c. Pro
uer. xxiiij. Illa dom⁹ sa
pienter est edificata que
habet in se tria, de qbus
dicit btūs. Augu. in lib.
de tri. Bona dom⁹ est paribus membris
disposita, ampla est lucida virgo ergo
beata que est sapienter edificata vt in ea
sapiētia diuina inhabitaret ista tria hūit.
Fuit enim primo paribus mēbris dispo
sita. De quorū membrorū dispositione di
citur Cant. iij. Ferculū sibi fecit salomō
rex de lignis libani: colūnas eius fecit ar
gēteas, reclinatoriū fecit aureum ⁊ ascē-
sū purpureū media charitate cōstrauit.
Fecit igit primo sibi in ipsa domo cena-
culū: qꝛ fecit eam ferculū. Pōt autem vo
cari ferculū vas escarū: ipa em̄ vas esca
rū fuit: q̄ nobis cibū angelorū ministra-
uit. Prouē. xxxj. Facta est quasi nauis in-
storis de lōge portās panē suū. In ista nā
ꝙ naue erectū est velū. De quo dī Ezec.
xxvij. Byssus ⁊ purpura varia de egy-
pto texta est tibi i velū. Et istō velū signi
ficat xp̄m multiplici depictū colore, in
ip̄o nāq fuit caro humana: aīa ⁊ deitas.
Ex carne etem̄ resultat color alb⁹ ꝓpter
puritatē ex anima color rubeus propter
charitatē: ⁊ ex deitate resultat color au-
reus pp p̄ciositatē. Cāt. v. Dilect⁹ meus
cādid⁹ ꝓpter carnē mūdissimā rubicūd⁹
ꝓpter aīam feruētissimā, elect⁹ ex mili-
bus pp diuinitatē p̄ciosam. Et ista nauis
nobis apportauit panē: sz de lōge. Istud
em̄ de longe dī distātiā locorū: qꝛ scz de
celo apportauit in mūdū. Et ēt dī distā-
tiā naturarū: qꝛ iste est panis ex natura
diuina ⁊ hūana. Etiā iste panis dī distā-
tiā meritorū qꝛ nulla merita p̄cesserūt vt
verbū caro fieret. Scōo i ista domo fecit
thalamū vt ibi requiesceret, id dī reclinato
riū aureū. In ꝟgine nāq tria reclinato-
ria fuerūt spūs, aīa, ⁊ corp⁹. De qb⁹ dī.
j. Thes. v. Integer spūs noster aīa: ⁊ cor
pus sine q̄rela seruat. In istis reclinato-
riis xp̄s requieuit in ei⁹ spū inquātū sedu
le cōtēplationi vacabat. In aīa scz inquātū
rō ei⁹ a xp̄o nō recedebat. In ei⁹ corpe
inquātū sensualitas nūq rōni ꝯtradixit.

Tertio

Tertio xps fecit in ista domo solariū inferi' mediū et superi'. Solariū aūt inferius muniuit colūnis argēteis. Ideo dr colūnas eius fecit argenteas mediū pauimētauit lapidib' preciosis, ideo dicit medio charitate constrauit. Sz solariū superi' ordinauit pānis purpureis. Et iō dicit. Ascēsum fecit purpureū. Solariū nāqz inferi' est ipsa sensualitas, q̄ de rōne sui semp est ad malū pclinis: sed i virgine ad malū pclina esse nō potuit: qr septē colūnis argēteis .i. septē donis spūs sancti roborata fuit. Unde prouerbi. ix. Sapiētia edificauit sibi domū excidit colūnas septem. Solarium medium est ei' anima pauimētata lapidib' preciosis .i. virtutibus varijs .s. tribus virtutib' theologicis. Eccli. xxiiij. Ego mr pulchre dilectionis quo ad charitatē: et agnitiōis quo ad fidē: et sancte spei quo ad spem. Etiā fuit anima virginis benedicte pauimentata q̄tuor virtutib' politicis. Ipa em vixit tēperanter, cum dixit. Quoniam virū nō cognosco. Prudenter qn cogitabat qualis esset ista salutatio. Fortiter quia licet fuerit turbata: non tamen conturbata. Iuste dū dixit. Ecce ancilla dñi. Humilitas em est pars iustitie. Solariuz superi' est eius spirit', qui fuit ornatus quatuor pānis purpureis: id est quatuor sagittis q̄ ipam totā purpureā fecerunt scz sagitta timoris: que oia vitia resecabat. ps. Cōfige timore carnes meas. Bernardus. Est sagitta q̄dam timor dei, que carnis desideria cōfigit. Amoris quo ipa ad filiū suspirabat. Canticorum. iiij. Uulnerata charitate ego suz. Bernard'. Est sagitta electa amor Christi animā marie non mō cōfixit: sed et pertransiuit vt nullam in pectore virginali particulā vacuā amore relinqueret. Diuini sermonis: qr verba dei in corde medulit' deferebat. Luce. ij. Maria autē conseruabat omnia verba hec conferens in corde suo. Et sagitta sermo dei viuus et efficax rc. Et doloris, quē in filij passione sustinebat. Luce. ij. Tuam ipsius animam, pertrāsibit gladius. Secūdo hec dom' fuit ampla. Habuit em vterum ampliū ad deum concipiendū. Ideo dicit templum, quasi tenēs ampliū. ps. Suscepim' de' misericordiam tuā in medio templi tui. Sicut em totū manna erat in vrna: et tota vrna erat in archa et tota archa claudebat in templo sic etiā diuinitas tāqz māna: tota erat in vrna .i. in Christi anima: et vrna, id est aia tota erat in archa: id est in Christi carne deifica. Et hec omnia claudebant i tēplo: id est in virginis vtero. Secundo habuit amplū intellectū ad cognoscēdum. Eius etem intellectus non indigebat radio solis: qr intra se habebat ipsum solē. Eccli. xxvj. Sicut sol oriens in mūdo rc. Nec radio lucerne qr intra se habebat lucernā diuinā: id est diuinā sapiētiā: que de ea assumpserat testam, id est carnem humanā. Unde etiā dicitur ibidē. Lucerna splendens super candelabrū sanctū rc. Nec scintilla ignis quos habebat ipa ignem diuinum intra se. Fuit nanqz rub' dei inflammatus ab igne diuino de quo hr in eodē. iij. Tertio habuit amplū affectum ad compatiēdum: qr omnes in sinum sue pietatis recepit habēt nāqz quadruplicē sinum: scilicet gratie misericordie dulcedinis melliflue et glie de quib' ecclia cātat. Maria mater gratie mater misericordie rc. Si quidez intra sinū gratie recepit iustos. Intra sinum misericordie recipit peccatores: iō dicitur Maria mater gratie mater misericordie. Intra sinū sue dulcedinis recepit tribulatos et tentatos ab eis hostem repellendo: ideo subiungit. Tu nos ab hoste ptege. Intra sinum sue glie recepit defunctos: iō cōcludit. In hora mortis suscipe. Quarto habuit amplū mēbrū ad subueniēdum. Habet enim subueniēdi potestatē: sapiētiaz et voluntatē. prouerbiorz. xxj. Thesaurus desiderabilis: et oleū i habitaculo iusti. Potest em subuenire qr habet thesaurum. Uult qr hz pietatis oleum. Scit qr fuit iusti habitaculum: id est christi qui est dei sapientia: que sapiētia in vtero virginis nonem mensibus habitauit. Tertio hec domus fuit lucida. Nam sicut dicitur Canticorū. vj. In ea fulsit lux aurora quādo spiritus sanctus eā sanctificauit: qr tunc tenebram originalis peccati ab ea abstulit. ij. Reg. xxiij. Lux aurore oriēte sole mane absqz nubibus rutilat. Aurora aūt sp cresceit donec diē pfectū fa

est: sic virgo bñdicta post suã sanctificationẽ in vtero semper creuit in mundo. Prouer iiij. Semita iustoꝝ quasi lux splẽdens procedit, ⁊ crescit vsq; ad pfectum diẽ. Ipsa nãq; fuit lux splẽdẽs in sanctificatione, processit in spũ sancti superuẽtione: creuit in filij cõceptione. ⁊ facta est perfecta dies in sua assumptione. Etiã in ea fulsit lux lune. i. sapiẽtie diuine incarnate. Eccl'ia. xliij. A luna ostensio temporis ⁊ signũ diei. A luna nãq; est signũ diei festi per qđ datur intelligi q̄ diuina sapiẽtia incarnata, tunc ostẽdit suam tẽporalitatẽ, suã eternitatẽ ⁊ suã festiuam iocunditatẽ. Fulsit etiam in ea lux solis. Augu. de sole sic dicit. Uidem⁹ solẽ fulgẽtem calentẽ currentẽ. Sol igitur spũalis xp̄s in hac domo refulsit: q2 fecit eã fulgere per plenissimã cognitionem, calere per feruẽtissimã dilectionẽ ⁊ ad nos currere per velocissimã subuentionem.

¶ Sermo. ccxxxvij.

De eodem, Sermo tertius.

Orietur stella ex Jacob, ⁊ cõsurget virga de israel, ⁊ percutiet duces Moab. Num. xxiij. Q2 nulla creatura inueniri põt in qua sunt oẽs ppͥetates que designẽt Marie virtutes: ideo scriptura sacra diuersas res adducit quib⁹ eã assimilat: vt aliquas virtutes inde eliceat. Ideo in verbis premissis assimilatur stelle ⁊ virge. In quibus verbis a tribus cõmendatur. Primo a suo ortu cũ dicitur. Oriet̃ stella ⁊c. Secundum nãq; philosophum in stellis non incidit corruptio, nec casus, nec error. Dicitur igitur stella quia nullã corruptionẽ habuit, nec in natiuitate, nec in vita, nec in morte. In natiuitate nõ habuit corruptionem peccati originalis ⁊ istud ostẽdit, exẽplo auctoritate: ⁊ rõne. Exẽplo. Siquidẽ in Hieremia ⁊ Joanne hoc asseritur: quoꝝ vn⁹ fuit ppheta Christi: alter eius precursor. Multo forti⁹ hoc de ista creditur q̄ fuit christi mater. Auctoritate ps. Sctificauit tabernaculũ suũ altissimus. Bernard⁹. Neq; eñ festis laudibus nasceus honoraret: nisi sancta nasceretur. Nullus eñ gemmã nobilissimã in vase immundo collocaret: sic nec de⁹ pater filiũ suũ in vtero virginis posuisset: nisi munda fuisset. Sanct⁹ eñ eo ⁊ in sanctis habitas, Nõ etiã habuit corruptionẽ alicui⁹ actualis pcti: q2 fuit totaliter virtutib⁹ premunita. Cantico. iiij. Hort⁹ cõclusus est soror mea ⁊c. Fuit ei hortus cõclusus: q2 seipsam clauserat sensus suos custodiẽdo. Fuit hort⁹ conclusus, quãdo angel⁹ eam clauserat i tota vita sua eã conseruando. Fuit fons signat⁹, q2 deus ipsam signauerat eã desponsando: ⁊ ideo deus solus clauẽ portabat: cui⁹ thesaur⁹ intus latebat. Non etiã habuit alicui⁹ putrefactionis corruptionẽ in morte, q2 corp⁹ eius fuerat dei potentia firmiter cõpaginatũ: dei sapiẽtia prudenter contemperatũ: ⁊ igne spiritus sancti firmissimo consolidatũ: ⁊ diuinitate filij dei imbalsamatũ. Secundo dicit̃ stella: quia in ea nullus fuit casus. Apostoli in passione Christi ceciderunt a fide xp̄i ⁊ a grã spiritussancti: ⁊ a societate xp̄i. Sed maria nõ poterat cadere a fide xp̄i: q2 ipsi experta erat oĩa que de xp̄o erant ⁊ etiã a sancto spiritu docta: neq; a gratia quia in vtero matris fuit cõfirmata, nec a societate Christi: q2 Christo semp fuit coniuncta. Joãnis. xix. Stabat iuxta crucẽ iesu mater ei⁹. Tertio dr̃ stella: quia nullus in ipsa fuit error. Stelle eñ in suo motu errare non possunt: q2 mouent̃ motus a deo sibi cõcreato. Mouent̃ aũt motu firmamẽti citissime, motu vero suo lentissime. Sic ipsa non mouebat̃ motu ppͥe voluntatis: s3 motu diuine dispẽsationis. Mota nanq; est a spiritu sctõ: vt xp̄i cõceptioni cõsentiret: ⁊ pstinus acquieuit, vt in egyptũ fugeret cõtinuo obediuit, vt inde rediret, statim obtẽperauit, nos aũt ad preceptũ nostri sn periculis moueri nolum⁹, s3 nostras volũtates facere affectam⁹: ⁊ ideo sydera errãtia sum⁹ vt in canonica. Jude sunt sydera errãtia. Secũdo commendatur a vite pcessu: cũ dicitur. Et consurget virga de israel. Dicit̃ eñ virga q̃tum ad eius ortum filij dei conceptũ: ⁊ vite sue progressum. De eius ortu Esa. xi. Egredietur virga de radice iesse: id est exhibit ⁊ recedet

a natura radicis. Radix em ad ima: virga tendit ad alta. Radix in terra affigit virga i aere eleuat. Radix terre humore virga celi rore solisq; calore gaudet, et crescit. Sic inde repetebat maritiorum illa aut alta virtutum. Illi erat fixi in terra per cupiditatē terrenorū, hec in aere per auiditatē celestiū. Illi nutriebant amore carnali hec amore spūali. Illi constringebantur frigore infidelitatis: hec aut fouebat calore charitatis. Scdo dicit virga quantu ad filiū conceptum. De qua dicitur Numeri. xvij. Inuenit germinasse virgā Aaron &c. Ista autem virga genuit florem & amygdalū, .i. Christū; qui dicitur primo flos pp suauitatem odoris & pulchritudinē conuersationis: dicit etiā christus amygdalū: quia in ipso fuit exterius cortex fragilis. i. caro passibilis: intus nucleus .i. est diuinitas temperata: & dulcis in medio testa: id est anima virtuosa. Tertio dr virga quantū ad vite progressum. Amb. Uirga erat maria virga nitida et subtilis & virgo que xpm velut florem in integritate sui corporis germinauit ipsa nāq; tantū profecit: q venit ad summā puritatē, ideo dicitur nitida & tamen peruenit ad summā humilitatē: ideo dicitur & subtilis: inde peruenit ad castitatem: ideo dicitur virgo: tandē inde peruenit ad fecunditatē maternam, ideo subdit per xpm velut florem in integritate sui corporis germinauit. Tertio beata virgo commēdatur a virilitate & effectu: cū dicit. Et percutiet duces Moab. Diabolus nanq; est maliciosus, immūdus, superbus & astutus. Ista em pcussit maliciosū per charitatē suā. Judith. ix. Percussi eū labijs charitatis mee. Deiecit immundum per virginitatem. Prouerbiorum vltimo. Accinxit fortitudine lumbos suos. Superbū confudit per humilitatē. Judith. xiij. Una mulier hebrea fecit confusionem in domo Nabuchodonosor. Sicut em magna cōfusio esset vni gyganti a femina vinci, sic fuit magna cōfusio diabolo a puella virgine superari. Job. xl. Ligabis eū ancillis tuis. Ista fuit de pcipuis ancillis dei q ait. Ecce ancilla dni, que diabolū ligat: q; p suā hūilitatē supbiā illius refrenat. Astutū aūt decepit p suā sapiaz. Judith. xiij. In manu femine tradetur sisara. Uirgo em btā Maria est valde sapiēs. Prouer. xiiij. Mulier sapiēs edificat domum suā diabolus est valde astutus. ij. Cor. xj. Timeo aūt ne sicut serpēs decepit euaz, astutia sua &c. Dicem sisara in manu femine tradit: qn astutia demonis per sapientiam virginis hebetatur.

Sermo. cclxxxviij. De eodem ser. iiij.

Ego mater pulchre dilectionis & timoris, et agnitionis & sancte spei. Ecclesia. xxiiij. Altitudinem, & sublimitatē matris dei angelici spiritus admirantes quesierunt. Que est ista que progreditur quasi aurora consurgens, & que est ista que ascendit per desertū &c. Quibus ipsa respondēs ait. Ego mater pulchre dilectionis &c. Que verba tripliciter intelligi possunt, vel de ipsa respectu sui: vel de ipsa respectu filij, vel de ipsa respectu nostri. Primo mō sic intelligūtur. Ego sum mater q habeo in me pulchraz dilectionē, pulchrū timorem: & pulchraz agnitionē, & spem pulchraz vbi sunt duo videnda. s. qualiter dicatur mater, & qualiter habuit pulchrā dilectionem & timorē &c. Est nāq; mater carnalis, legalis & spiritualis. Ipsa ergo est mater carnalis xpi quē genuit de veritate sue substātie. Mr spūalis peccatorū: qr eos baptizans p spm sctm in fonte mie. Mater legalis in filiorū qs adoptat in filios grē. Un cātat ecclia. Memento salutis auctor &c. Ecce qr est mater xpi carnalis Mr grē. Ecce qr mr legalis. Mr mie: ecce qr ē mr spūalis. Et fm hoc habuit tres filios. s. xpm, qui fuit eius filius naturalis: quē de sua substātia genuit ioānē euāgelistā q fuit eius filius legalis, quē ex rescripto pncipio .i. xpi i filiū adoptauit: & ioānē baptistā quē p spm i mris vtero baptizauit qn eū salutauit. Elizabet isans i vtero exaltauit & spū sctō fuit repletus, habuit āt ista mr pulchrā dilectionē, q est dilectio ordiata. Cā ti. j. Ordiauit i me charitatē. Habuit em ordiatā charitatē ad id qd est supra se. s. deū: sz ad corpus pprius ipsum rationi subijciendo. Ad id qd est intra se: scilicet

ei perfecte obediendo ad id qd est infra se: scz aiam ipam custodiendo: ad id qr e iuxta se.s.primu: ei subueniendo. Habuit et pulchru timorez. Timor aut necessarius est r habenti gram ne indignus existat: r amitteti vt ipam recuperare valeat: r recuperati ipsam custodiat. Bern. sup Canticis. Cu ad e gra, time ne idigne opereris: r apli9 time subtracta gra qr relinqt te custodia tua si redierit: tuc magis e timendu ne.s.ptingat te recidiuu pati. Quantu ad ista vgo bta timore no indigebat: qr i gra pfirmata erat. Habebat tn timore sctm que hnt btl. De q ps. Timor dni sctus pmanet rc. habuit etia agnitione.i. de deo vera fide. habuit naqz fide pfecta In filij icarnatioe. Luce.j. Bta q credidisti rc. Fide viua i assidua opatioe. puerbiorz vltimo. Pane ociosa no comedit. Fide firma i filij passioe: qr alijs a fide cadentib9 ipsa firma pmasit i fide. Habuit et sctam spe siue qr filiu resurrecturu expectauit siue qr sep de dei bonitate no de suis meritis sperabat siue qr futura btitudine certitudinalit expectabat. Scdo psnt pdicta vba expoi de ipa respectu filij: vt sit sens9. Ego su mr illi9 q ppter sua pulchritudine est diligendus r timedus rc. Ubi duo sunt vdenda. primu est quare Christ9 dicatur pulcher. Secundum quare sit diligendus r timendus. Circa primum notadum est qr secundum philosophum quatuor sunt cause pulchritudinis.s.numer9 magnitudo, color et lux In xpo em fuit numerus omniu vtutum r gratiaru. Johannis.j. Uidimus gloriam rc. plenum gratie r virtutis. Fuit plen9 gloria vt expelleret omnez miseriam: plenus gratia vt tolleret culpa: plen9 sapietia per qua ignorantiam expurgaret. Secudo fuit in eo magnitudo. ps. Magnus dominus et laudabilis nimis. Isido. Inest ei latitudo charitatis q nos ab errore colligit: r in veritate collocat. Logitudo qua nos loganimiter portat. Altitudo p quam omnem sensum sue scientie immensitate superat profundum: quia damnatos inferius iuxta equitatem disponens preordinat. Tertio est in eo lux. Johanis primo. Erat lux vera rc. ps. Quoniam apud te est fons vite: r in lumine tuo videbim9 lumen. Pater quidem tanquam ignis nos inflammat ad charitate, filius tanqz lux nos illuminat de veritate: spiritus sanct9 tanqz fons nos inebriat ad suauitatem. Quarto fuit in eo color triplex. scilicet albus rube9 r aure9. Canticoru.v. Dilect9 meus cadidus quantum ad carnem mundam: rubicundus quatu ad animam inflamatam electus ex millibus, quantu ad diuinitate auream r preciosam. Secudo videndu est qualiter christus ppter suam pulchritudinez est diligendus r timed9. Na quantum fuit pulcher ex numero sinte omnium gratiarum est valde diliged9. Sapie.viij. Si iusticia quis diligit labor huius magnas habet vtutes. Inquantu fuit pulcher ex magnitudine omnipotentie est valde timedus. Hiere.x. Quis no timebit te o rex getiu? Inquatu fuit pulcher ex luce diuinitatis in eu est fideliter credendu. Johanis duodecimo. Du lucem habetis credite i luce. Inquatu aut fuit pulcher colore bonitatis est i eo valde sperandu. Naum.j. Bon9 dominus r confortas in die tribulationis et sciens sperantes in se. Tertio possunt pdicta vba exponi de ipsa respectu nostri vt sit sens9. Ego sum mater pulchre dilectionis: id est ego sum turris r imperatrix dilectionis diuine, q est pulchra dilectio r timoris diuini: qui est timor pulcher rc. Est autem quadruplex dilectio scdm Augu.s. carnalis q est inter viru r vxore. Naturalis q est inter matrem r filiu. Socialis que est inter amicum r amicu. Et spualis que est inter anima r deum: r ista est dilectio pulchra quia facit aiam pulchra: cuius beata virgo est mater qr ipsam nobis elargitur et donat. Scdo dat nobis pulchru timore scz illu de q ps. Timor domini rc. Istum aut timore Aug. vocat, castu, filialem et amicabile. Christ9 em est sposus, pater r amicus debem9 ergo eum amare timore casto: quia sposus est. timore filiali: qr pater est timore amicabili, quia amicus est. Tertio dat nobis pulchra agnitione: qr veram de eo cognitione nobis infundit. vel qr oculis misericordie nos cognoscit Sicut em in curia pape queda litere conceduntr pure iusticie, quedaz pure gratie queda mixte: sic r in curia dei. Michael.

enim dat literas iustitie. Un͂ ſm repreſentatioñ eccl'ie h3 animas põderare. Petr⁹ dat literas mixtas, ſc3 iuſtitie ⁊ gratie: nã illis qui ſaluantur ex operib⁹ iuſtitie aperit portam iuſtitie: illis autem qui ex ſola dei miſericordia ſaluãtur aperit portaz gr͂e. Uirgo autẽ bn̄dicta maria ſemp dat literas gr͂e ⁊ miſericordie. Bern͂. enĩ ſup hoc ſic ait. Quid enĩ de fonte pietatis pcederet niſi pietas? Quid mirũ ſi pietate exhibẽt viſcera pietatis? Nõne q̄ pomũ in manu ſua tenerit dimidia die, reliq̄ diei parte ꝑt ſeruabit odorẽ? Quãtũ ergo viſceratilla ꝟt⁹ pietatis afficit, i. q̄b⁹ nouez menſibus diuina pietas requieuit. Quarto ipſa eſt ſpes noſtra: quia ꝑ ipſam ſaluari ſperamus, ipſa nanq3 nos adiuuare poteſt: ſcit ⁊ vult. Bernar. Nõ deeſt ei poteſtas quia eſt mater dei, nec voluntas: quia eſt mater miſericordie nec ei deeſt induſtria: q2 mater eſt ſapientie.

¶ Sermo.cccxxix. De eodẽ. Serm͂.v.

Beatus venter qui te portauit ⁊c. Luce vndecimo. Uenter beate Marie eſt beatus: quia fuit thalamus chriſti habitaculum ſpiritusſancti. Apotheca chariſmatuz, ⁊ fons omnium gratiarum. Fuit igitur primo thalam⁹ chriſti, ⁊ quia thalamum regalem debet eſſe mundum vterus eius fuit mundus: quia ſeruauit mundiciam virginalem: habuit ſiquidem virginitatem integram dedicatam transfuſaz ⁊ exẽplatam. Integram, q2 corpore ⁊ anima ⁊ ſpũ integra fuit. i. Theſ. v. integer ſpirit⁹ videt̄, ⁊ aia ⁊ corpus ſine querela in aduentu dñi nr̄i ieſu xp̄i ſeruet̄. Habuit quidẽ integritatem in corpore: q2 ipſum ſemper illibatum ſeruauit. in anima: q2 oẽm motũ ⁊ ſenſuz prauuz reſecauit. In ſpũ, q2 nunq̄ per aliq̄d pctm̄ a deo diuiſa fuit. Can. iiij. tota pulchra es ⁊c. Pulchra quidẽ fuit i corpore, ſine macula in aia tota pulchra i ſpũ. Secũdo habuit ꝟginitatẽ dedicatã: q2 pma ꝟginitatẽ vouit: ⁊ poſt ipſam multe. Pri⁹ q̄dẽ ꝟginitatẽ ſuare nõ erat magni honoris, ſed poſt modũ tãti honoꝝ factũ eſt q2 ipſam de⁹ honorauit qñ. ſ. nõ depiguata, ſ3 de ꝟgine naſci voluit angel⁹ qñ a iohã ne euãgeliſta ꝟgine adorari recuſauit: et totus mũdus, q2 mõ ꝟgines beate dñr. Luce. xxiij. Beate ſteriles ⁊ vẽtres q̄ non genuerũt. Sic in ꝟgine maria ꝟginitatẽ honorauit deus qui ſibi ſubdit⁹ eſſe voluit. Luce. ij. Erat ſubdit⁹ illis. Angel⁹ qñ eã reuerẽter ſalutauit ⁊ tot⁹ mũdus. Un͂ ipſa dicit. Ecce enĩ ex hoc ⁊c. Tertio habuit ꝟginitatẽ trãſfuſaz: q2 l3 pulchra fuerit a nullo tñ potuit cõcupiſci: q2 eius puritas corda intuẽtiũ penetrabat, ⁊ motus illicitos extinguebat: vñ aſſimilat̄ myrrhe ⁊ cedro: q2 ſicut odor myrrhe fugat ꝟmes ⁊ odor cedri ſpẽtes: ſic ⁊ puritas eius de alioꝝ cordib⁹ fugabat mot⁹ brutales. Quarto habuit ꝟginitatẽ exẽplarẽ: id̄ ſignificat̄ ꝑ amygdalũ, q̄ ſicut inter ceteras arbores pmo flores pducit: ſic ⁊ ipſa pma votũ ꝟginitatis emiſit q̄ aliis in exẽplũ fuit. ps. Adducent̄ regi ꝟgines poſt eã ⁊c. De iſto amygdalo dicit̄ Eccl'. vlti. Florebit amygdalũ impugnabitur locuſta diſſipabitur cappar.s. Tunc enĩ amigdalus floruit quãdo ipſa virgo votum virginitatis emiſit tunc locuſta, id eſt gẽtilitas inſtabilis et idem gr͂a ſpũſſancti impugnata fuit ⁊ capparis. i. popul⁹ iudeorũ i diſſipationẽ iuit. Capparis enĩ eſt fructex ſpinoſus ſuper terrã expãſus ⁊ ſignificat populũ iudaicũ durũ ⁊ rebellem ⁊ ſemꝑ terrenis adherẽtẽ. Scdo venter eius fuit beat⁹ qui fuit habitaculũ ſpũſſancti. Spũs enĩ ſctũs in ipſam venit ad ſanctificandũ. ps. Sanctificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimus venit ad impregnandum. Mat. i. Q̄d enĩ in ea natũ eſt de ſpũ ſctõ ẽ. Ad cumulãdu3. Luc. i. Spũſſctũs ſupueniet in te ⁊ virtus ⁊c. Tertio venter ei⁹ eſt btũs: q2 fuit apotheca cariſmatũ in qua deus medicinas repoſuit ꝯ morbos omniũ viciorum. Medicina enĩ contra cõcupiſcẽtiã carnis ẽ cõſideratio ſue ſinceriſſime puritatis. De qua dicit̄ Cant. vij. Uẽter tuus ſicut aceruus tritici vallatus liliis. In eius enim vtero fuit triticum. De quo dicitur Johã. x. Niſi granũ frumenti ⁊c. Et fuit inſtar qui in imo eſt latus et in ſummo anguſt⁹. Quia xp̄s quãtum ad humanã naturã nobis fuit manifeſtus. Quãtũ vero ad diuinam naturaz fuit valde occultus. Et fuit vallata. i. circ

cundata lilijs puritatis scilicet intus et extra sursum et deorsum: sursum a dextris et a sinistris ante et retro. Et dicit liliis in plurali quia habuit mundas cogitationes, affectiones, intentiones, locutiones, et operationes. Vel fuit liliis vallata id est puritate munita, ita quod hostis nunquam per impuritatem ad eius cor intrare potuit. Medicina autem contra auaritiam est consideratio sue paupertatis. Nam ipsa fuit pauper ante partum: quia fuit nupta pauperi sponso vecta paupere iumento hospitata in paupere domo. fuit pauper in partu: quia pro thalamo habuit stabulum pro lecto habuit presepe et fenum pro domicellis habuit bouem et asinum. Fuit etiam pauper post partum: quia obtulit oblationem pauperum nutriebat filium per acum et collum et nullum cum illo habuit domicilium. Medicina vero contra superbiam est consideratio sue humilitatis. Est humilitas coacta spontanea et honorata: humilitas coacta: et si de se non sit meritoria, habet tamen intra se causam vnde generet mercedem quando necessitas conuertitur in virtutem. Ps. Humiliauerunt in compedibus pedes eius humilitas vero spontanea et si de se sit meritoria habet tamen causam vnde generatur. Mich. vi. Humiliatio tua in medio tui. Sed humilitas honorata nullam habet coactionem nec humiliandi occasionem: sed quanto magis a deo extollitur: tanto magis ad humiliora prouocatur. Talis fuit humilitas marie que quidem honorata ab angelo qui eam reuerenter salutauit a patre qui eam elegit: a spiritu sancto qui eam sanctificauit. a filio qui eam impregnauit: a toto mundo qui eam beatam dixit: tamen se humilians dicit. Respexit humilitatem ancille sue. Quarto eius venter est beatus: quia est fons omnium gratiarum. Cant. iiij. Fons ortorum, puteus aquarum viuentium que fluunt impetu de libano. Habuit virgo ortum: campum et viridarium. Ortus sunt electi qui sensus suos clauserunt in quo sunt flores et herbe redolentes, id est gratie et virtutes. Campus autem sunt peccatores qui nullam habent in sensibus suis clausuram: et in quibus sunt multe arbores steriles et infructuose. Viridarium vero sunt beati in quibus virgo benedicta spaciatur et delectatur. habet igitur iste fons triplicem riuum. Unum qui habet virtutem fecundandi: istum mittit in ortum electorum fecundans eos per opera virtutum. ideo dicitur fons ortorum. Esa. lv. Quomodo descendit imber de celo etc. Secundo habet riuum qui habet virtutem viuificandi et istum mittit in campum peccatorum qui cum sint mortui et steriles ipsos viuificat et fecundat: ideo subditur puteus aquarum viuentium. Ezechiel xlvij. Omnia ad que venerit viuent. Tertio habet riuum qui habet virtutem letificandi et istum mittit in viridarium beatorum quos adeo inebriat quod semper eos letificat. Ps. Fluminis impetus letificat ciuitatem dei: ideo subditur. que fluunt impetu de libano. Libanus est mons altus: interpretatur candidatio: et significat illum qui est altus per diuinitatem et candidus per humilitatem. Ab isto libano facit effluere in beatos aquas gratiarum et hoc cum impetu, id est cum magna plenitudine et cum magno sono letitie: et cum iugi et continua emanatione.

Sermo. ccxl. De exaltatione sancte crucis. Sermo. j.

Ego dominus humiliaui lignum sublime, et exaltaui lignum humile. Ezechie. xvij. Hic ponitur duplex differentia ligni scilicet lignum sublime sed humiliatum: lignum humile sed exaltatum. Lignum sublime sed humiliatum est christus qui vsque ad nos per schalam habentem tres gradus se humiliauit scilicet vsque ad carnem vsque ad mortem et vsque ad crucem. Phil. ij. Semetipsum exinaniuit formam serui accipiens: quo ad primum. factus obediens vsque ad mortem quo ad secundum. mortem autem crucis: quo ad tertium. magna fuit humilitas quando lux purissima humiliauit se vsque ad lutum. Maior quando vita se humiliauit vsque ad mortis supplicium. Maxima vero quando dominus angelorum humiliauit se vsque ad patibulum latronum. Per hanc scalam humilitatis: et nos descendere debemus vt ascendere mereamur scilicet vsque ad carnis et infirmitatis nostre considerationem. Michee. vj. Humiliatio tua in medio tui vsque ad mortem, id est vitiorum mortificationem. Col. iij. Mortificate membra vestra que sunt super terram. vsque ad crucem, id est penitentie

tentie susceptionem. Math.xvi. Siquis vult venire post me abneget &c. Lignum humile: sed exaltatum est lignum sancte crucis quod prius erat humile: quia erat supplicium latronum, sed factum est val de sublime: quia factum est gloria impe ratorum. August. Crux que pri⁹ erat sup plicium latronum: transit ad frontes im peratorum. Si talē honorē deus cōtulit penis suis qualē ergo honorem cōferet sanctis suis. Fuit aūt illud lignū sublime factū & exaltatū in celo, in mūdo, in infer no, vt sit verū qđ dic̄ Phil.ij. In nomi ne iesu omne genu flectat̄ celestium terre strium & infernorū. Est igit̄ exaltatū in ce lo: quia ipsuz celū reseravit. Janua eīn ce lestis triplici clausura fuit firmata & clau sa. vt habet̄ Gen.iij. s. angelica custodia flamma opposita & rumphea bis acuta. Crux aūt virtute sāguis custodiā āgelicā remouit qr clauis est. Esa.xxii. Dabo cla uē dauid sup hūerū eius. Hier. Sāguis xp̄i clauis paradisi. Itē flammā extinxit: qr aqua celestis in huius significatiōe de latere christi exiuit sanguis & aq̄. De his duobus Hieron. ait. Flāmea illa rūphea & forib⁹ p̄sidēs cherubin christi extincta & reserata fuit sāguine. Rūpheā bis acu tam preciū abstulit quia precium est. Illa nanq̄ rūphea erat diuina iustitia que re quirebat satisfactionem condignam, per christi sanguinē est facta. j. Pet. j. Nō cor ruptibilib⁹ auro vl̄ argēto redēpti estis: sed p̄cioso sanguine &c. Scđo exaltatum est in mūdo: qr ibi mira opera fecit scz sa pientie, potētie, & mīe. Et idcirco ter i an no celebramus festū sancte crucis scz in parasceue: in inuētione & in exaltatione. Nam in parasceue fecit opus mire sapiē tie: qr diabolum sapienter decepit. Aug. Tetēdit xp̄s muscipulā crucē suam po suit escā carnem suā: diabolus autem vo luit capere escam carnis: & captus est ab hamo deitatis. Job.xl. An extrahere po teris leuiathā hamo. In inuētiōe fec̄ op⁹ mire potētie: qu a maxētiū tyrānū deui cit et cōstantinū in imperiū iuste restituit: multos mortuos suscitauit: & infirmos curauit. Ista omnia sunt opera diuine po tentie: & diuine iustitie: maxime tyrannum deijcere: et hūiles exaltare. Sapiētie.xiiij. Benedictum lignuz per quod fit iustitia. & Luce primo. Fec̄ potētiam in brachio suo. Sed in exaltatione fecit opus mire misericordie qr deus tunc mult'is lachry mis christianorum eracliuz confortauit: tyrannum deuicit & gentiles ad fidem cō uertit. Sapientie.xiiij. Exiguo ligno cre dunt homines animas suas. Tūc enim eracli⁹ & ceteri ligno crucis animas suas crediderūt: qr sibi deuote recōmendaue runt: & victoriam obtinuerūt. Tertio fuit exaltatū in inferno: qr diabolū deuicit & superauit. Diabolus nanq̄ tunc erat ro bustus: munit⁹ & secur⁹. Luce vndecimo. Cum fortis: ecce q̄ robustus armatus cu stodit atriū: ecce q̄ munitus in pace sunt omnia que possidet: ecce q̄ securus. Sed christus per lignum crucis robustum per cussit: quia est bacul⁹ dei. Esaie.xxx. A vo ce domini pauebit assur, id est diabolus virga percussus. Ista enim dicitur virga moysi que serpētes deuorauit: qr virtus crucis demōes prostrauit. Chrysostom⁹. Ubicūq̄ demones signū crucis viderint territi fugiūt timētes baculū quo plagā acceperunt. Secūdo inimicum vulnera uit quia est gladius et ensis dei, q̄ autem sit gladius dicit Origenes. Tāta est virtus crucis vt si in mente fideliter habeat̄: nul la libido: nulla peccati macula poterit p̄ualere: sed cōtinuo ad memoriā eius to tius peccati & mortis fugit exercit⁹ null⁹ demonū p̄pe stare poterit vidēs gladiū in quo deiectus est. Chrysostom⁹. Diabo lus timet crucē quasi ensem in quo letale vulnus accepit. Tertio securum terruit & expoliauit: quia est vexillum dei. Solent nanq̄ aduersarii ad visionē vexilli regis fugere & spolia dimittere. Sic et demōes ad vexilli visionē crucis territi fugerūt & sanctos qui erant in lymbo dimiserunt. Esaie decimotertio. Super mōtez caligi nosum, id est super diabolū leuate signū crucis et ingredient̄ portas scilicet ciui tatis supne ducēs, id est sancti patres se & alios discrete ducentes. Istam triplicē virtutē crucis quā habuit in inferno cōs tra demones tangit. Esaie quinquagesi mo primo dicens. Nunquid nō tu p̄cussi sti superbū: ecce quia percussit robustum baculo dei vulnerasti draconē: ecce quia

vulneravit manibus gladio et ense dei: qui posuisti profundum maris viam vt trāsirent liberati, id est sancti patres ex lymbo educti: ecce quia ipse christus virtute ipsius crucis spoliauit secum.

¶ Sermo. ccxli. De eodem. Sermo. ij.

Mihi autē absit gloriari, nisi in cruce dñi nři iesu xpi p quē mihi mūdus crucifix⁹ est et ego mūdo. Hec scripsit apl's ad Gal. vj. tāq̄ dicat. Quidā gliant in affluētia d'uitiaꝝ. ps. In multitudine diuitiaꝝ suaꝝ gloriant: quidā in seculari potētia Judith. Gloriabat quasi potens in potētia sua, quidā in religione simulata. Gal. vj. Uolūt vos circūcidi vt in carne vestra glorient: sꝫ reuera mihi absit gliari nisi in cruce dnica. In premissis autē verbis apl's tria facit. Primo ondit q̄ i cruce est solūmodo gloriādū cū dicit Mihi absit gloriari nisi i cruce dñi nři iesu christi. In qua quidē gloriari debem⁹ ppter suam dignitatem et nostrā vtilitatem. Eius aūt dignitas ostēdit: qr in passione fuit imperiale solium. Esa. vj. Uidi dñm sedentem super soliū ꝛc. Fuit nāq̄ illud soliū excelsum, quia christus per crucē celoꝝ excelsa conscendit. Fuit eleuatū qr oia ad se traxit. Fuit plena oīs terra maiestate ei⁹: quia totā ecclesiā gratia sue benedictionis impleuit. In inuentione crucis factū est ecclesie triūphale vexillū. Esa. vj. Leuauit dñs signū in nationibus et cōgregabit pfugos israel ꝛc. In exaltatiōe factū est ecclesie victoriale signū. Esa. xiij. Super montem caliginosum, id est sup demonem leuate signū ꝛc. In iudicio extremo erit in regale sceptrū: per quod christ⁹ bonos reget clemēter. Hester. xv. Accede et tange sceptū. malos aūt reget inflexibiliter. ps. Reges eos in virga ferrea. Secūdo debem⁹ gloriari in eo propter nostrā vtilitatem: quia in ipsa inuenit omnis gloria nostra: scilicet interior que est in ꝯsciētie puritate. ij. Cor. j. Gloria nostra hec ē testimonium cō scientie nostre: quia cōsciētiam mūdat. Heb. ix. Sāguis christi emūdabit conscientias nostras ab operibus mortuis. Exterior que est in tribulatione et infirmitate. ij. Cor. xij. Libenter enim gloriabor in infirmitatibus meis vt inhabitet in me virt⁹ christi, id est crux q̄ ipsa tribulatiōes dulcorat. Hoc significatum est. Exo. xv. In ligno qd aquas amaras dulcorauit. Superior que consistit in supnoꝝ reuelatiōe. ij. Cor. xij. Pro huiusmodi scꝫ reuelatiōibus gloriabor quia arcana reuelat. Hoc significatuꝫ est. Matthei xxvij. in velo templi scisso. Quia ea q̄ fuerant velata p christi passioinē sunt repleta et manifestata. Inferior que consistit in proximorum pfectu et amore. j. Thessal. ij. Uos estis glia nostra et gaudiū: qr charitatem inflāmant. j. Joan. iij. In hoc cognouim⁹ charitatē dei: qr ille pro nobis animā suā posuit et nos debem⁹ p fratribus nřis animas nostras ponere. Scđo ostēditur in qua cruce sit gloriandū cū dicit. Dñi nostri iesu xpi est nāq̄ crux latronis a sinistris et crux latronis a dextris: crux petri et crux xpi. Sunt eñi q̄ crucem afflictionis portant dānabiliter: sicut desperantes. Et isti sunt in cruce latronis a sinistris. Hiere. xvij. Duplici contrictiōe cōtere eos domine deus noster. Sunt qui portāt patiēter sicut penitētes. Et isti sunt in cruce latronis a dextris. Jac. v. Patiētes estote vsq̄ ad aduentum dñi ꝛc. Sunt qui portant libenter sicut proficientes. Et isti sunt in cruce petri. ij. Cor. xij. Libēter gloriabor in infirmitatibus meis ꝛc. Sunt qui portant gaudēter: sicut faciūt perfecti Isti sunt in cruce christi. Act. v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu consilij ꝛc. Tertio namq̄ ipse apostolus ponit causam ex qua sit gloriandum cum dicit. Per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo. Ubi notandum est q̄ si simul sint duo viui mutuo se vidēt. Si vero vnus est viuus et alius est mortuus. Uiu⁹ bene mortuum videt: sed mortuus videre non potest viuū. Sꝫ cū ambo sunt mortui neuter alterū videre potest: Homo igitur et mundus sunt quasi duo insimul constituti. Tunc autē ambo viuūt quādo homo mundū diligit et mundus hominem fauoribus et prosperitatib⁹ comitat. De talibus dr Joā. xiiij. Ipsi de mundo sunt: ideo de mundo loquūtur et mūd⁹ eos audit. Aliqū vero mund⁹ mortu⁹ est homi-

ni: sed tñ adhuc homo viuit mũdo qñ. s. mũdus hoīem pſperitatibus nõ pſequit̃ tñ ab hoīe per amorẽ retinet̃. Greg. Ecce iam mũdus in seipso arguit: ⁊ adhuc in cordibus nostris floret. Aliqñ ecõuerso homo mortuus est mundo: sed tamen mundus adhuc viuit homini: qñ hõ scʒ mundum mente fugit: ⁊ tñ mũdus ipsum occupationibus astringit. Greg. plerũqꝫ contingit vt homo mundũ mente nõ teneat: sed tñ mundus hominem occupationibus astringit. Ipse tũc in mũdo mortuus sed ei mũdus mortuus nõ est. Qñqꝫ vero mundus homini mortuꝰ est ⁊ homo mortuus est mundo: qñ scʒ homo mundũ nõ diligit. Et ipse mũdus hominẽ fauoribus nõ extollit. Talis erat apl's cum dixit. Mihi mundus crucifixus est ⁊ ego mundo ⁊c. Greg. Cum quis in amore mũdum nõ retinet, nec rursus ab amore mũdi retinet̃ vicissim sibi vtriqꝫ extincti sunt: quia dum alter alterũ non appetit quasi mortuus mortuum non attendit.

¶ Sermo.ccxlij. De eodẽ. Sermo.ij.

Christus factus est pro nobis obediens vsqꝫ ad mortem mortẽ aũt crucis. Phil. ij. Qꝛ ʒria iuxta se posita amplius elucescũt: ideo apostolꝰ ponit christi humilitatem. Est enim quedam gemma prefulgida ipsa humilitas in honore ⁊ honor in humilitate. In pmissis ergo verbis duo tangunt̃ scʒ genus passionis cũ dicitur. Mortem autem crucis: ⁊ triũphus exaltatiõis cum subditur. propter quod deus exaltauit illũ ⁊c. Circa primũ notandũ est ꝙ cõueniens fuit ꝙ xp̃s mortẽ crucis sustineret: ⁊ hoc quintuplici ratione Primo vt nullũ genus mortis sanctis timẽdũ esse doceret. Est eñ quoddã genus mortis qḋ est valde dolorosum ⁊ nõ ignominiosuʒ: sicut decapitatio quoddam econuerso: sicut patibuli suspensio: quoddã est dolorosum ⁊ ignominiosum sicut crucifixio q̃ est ignominiosa qꝛ erat suppliciũ latronũ: est dolorosa qꝛ fit in locis neruosis in quibꝰ maior dolor sentit̃: voluit igit̃ hoc genꝰ mortis sustinere: v. diceret nullum genꝰ mortis xp̃i fidelibꝰ eẽ timẽdũ q̃tũcũqꝫ fuerit dolorosũ ignominiosum vel vtroqꝫ mõ esse videret̃. Secũdo vt mala adẽ restitueret. Adã ei ad lignũ manũ extẽdẽs quatuor pctã ꝯmisit scʒ pctm̃ auaricie in eo immoderatã sciẽtiã appetiuit. Supbie i eo ꝙ dei ęqlitatẽ cõcupiuit. Inobediẽtie in eo ꝙ dei precepta ꝯ̇tẽpsit. Gule in hoc ꝙ vetitũ pomũ mãducauit, idõ xp̃s manũ i ligno extẽdẽs satisfecit p liberalitatẽ p hũilitatẽ p obediẽtiã ⁊ p asperitatẽ. Phil. ij. Nõ rapinã arbitratꝰ est se esse equalẽ deo. Ecce q̃ta liberalitas diuinitatẽ ei nõ auare rapuit sed liberaliter eã nobis impẽdit. Formã serui accipiẽs: ecce q̃ta humilitas factus obediẽs vsqꝫ ad mortẽ: ecce q̃ta obediẽtia: mort̃ autẽ crucis: ecce q̃ dura ⁊ amara pena. Tertio vt elemẽta sanctificaret ⁊ mũdaret. Sanctificaret eñ terrã super eã lõgo tpe ambulãdo. Aquã se in ea baptizari faciẽdo ⁊ super mare gradiẽdo, ignẽ sanctificaturꝰ erat spm̃ sctm̃ i specie ignis trãsmittẽdo. Nõ restabat nisi vt sãctificaret aerẽ nõ sub tecto sʒ in aere moriendo. Quarto vt ascẽsum in celũ nobis pararet. Hõ qḋẽ ceciderat: sʒ ad celũ resurgere nõ valebat qꝛ deo satisfacere nõ poterat. Hõ eñ satisfacere debebat: sʒ nõ poterat. Angelꝰ vero satisfacere nõ debebat nec poterat. Deꝰ purꝰ poterat: sʒ nõ debebat: Ideo factꝰ est deꝰ hõ: vt posset inquãtũ deꝰ ⁊ deberet inquãtũ hõ. Sed si iste med ator semper stetisset i celo nimis fuisset in loco alto: si semper in terra: nimis in loco infimo, ideo in loco medio. i. in aere se ponere volebat: vt hoīem q̃ in terra erat assumeret ⁊ vsqꝫ ad celũ exaltaret. Joan. xij. Si exaltatus fuero a terra: oīa traham ad me. Quinto vt vniuersalẽ saluationẽ ostenderet. Erat nãqꝫ deus reconsiliãdus: infernꝰ cõculcãdus: populus gentilis attrahendus: ⁊ populus iudeoꝝ reprobandꝰ. Ideo per mortẽ crucis voluit mori: vt per caput sursum deũ recõsiliaret p pedes deorsum inferos conculcarat per manum dextram ad aquilonẽ extensam gẽtes in frigore infidelitatis positas attraheret: ⁊ per manũ sinistram ad austrum expẽsam pplm̃ iudeoꝝ in quibꝰ aliquãdo calor fidei vigere ꝯsueuerat re

probaret. Scdo ponit triplex exaltatio
nis. Et ista exaltatio attendi potest quantum ad
crucem: et quantum ad illum qui pependit in cruce.
Crux si quidem exaltata est in celo: quia ianuam
celestem reseravit. Hoc significatum est Hester
iiij. Quia cum nullus palatium regis intrare au=
sus esset: virga regis aurea ipsum introdu
xit. In inferno: quia ipsum spoliavit. Gen.
xxxij. In baculo meo transivi iordanem istum
et nunc cum duabus turmis regredior. Due
turme fuerant omnes sancti qui fuerunt an=
te legem et sub lege vel una turma fuit an=
gelorum: et alia hominum. Exaltata est etiam
in mundo, et hoc tripliciter. Primo quia po=
nitur in locis eminentibus ecclesiarum: habe=
mus et enim memoriale passionis unum in
visu quod est passio christi in imaginibus
figurata. Aliud in auditu: quod est ipsa pas=
sio christi predicata. Tertium in gustu quod
est christi passio in sacramento altaris tam
signanter expressa. Secundo imprimitur in
frontibus fidelium. Hoc significatum est.
Exodi. xij. Ubi sanguis agni iubetur poni
in superliminari: et in utroque poste. Super
liminare est frons sed duo postes sunt cor=
pus et cor. Debet autem memoria crucifi=
xi esse in frontibus per impressionem: in
corpore per mortificationem: et in corde
per frequentem recordationem. Tertio per
miraculorum operationem: prout patet in
inventione et exaltatione crucis: ubi per vir
tutem sancte crucis multa miracula sunt
ostensa. Exaltabitur autem in iudicio: quia su=
pra solis radium tunc lucebit: Chry. Sol
obscurabitur et luna non dabit lumen suum:
ut discas quantum crux est luna lucidior: et so=
le erit clarior. Secundo ista exaltatio atten
ditur quantum ad illum qui in cruce pependit.
Qui quidem descenderat: et se humiliaverat quantum
ad quatuor scilicet quantum ad mortis suppli
cium cuius debitor ipse non erat quantum ad
locum: quia corpus positum fuit in sepul
chro et eius anima fuit posita in lymbo cum
utrumque debuisset esse in celo. Quantum ad mul
tiplex opprobrium quod a iudeis sepius
audivit: cum tamen laudes et gratiarum actio=
nes potius audire debuisset. Quantum ad hu
mane potestatis subiectionem: quia traditus
est humane potestati cum ipse in manu ha=
beret omnium potestates. Quia igitur xpus sic
descenderat ideo per crucem meruit exal

tari. Primo quantum ad gloriosam resurre
ctionem: ut qui se humiliaverat usque ad sup=
plicium mortis gloriam indueret gloriose
resurrectionis. Secundo quantum ad mirabi
lem ascensionem ut qui se humiliaverat usque
ad sepulchrum et ad lymbum exaltaretur usque
ad celum. Tertio quantum ad paterne dextere
sessionem: ut qui descenderat usque ad oppro
bria exprobrantium exaltaretur usque ad patrne
fastigium. Quarto quantum ad iudicia=
riam potestatem ut qui humane potestati
fuerat subiectus et iniuste iudicatus om=
nium iudex sit effectus.

¶ Sermo. cclxiij.
De eodem sermo. iiij.

Si exaltatus
fuero a terra omnia traham
ad meipsum. Joannis. xij.
In his verbis duo tangun
tur. Primum est sublimitas
crucis cum dicitur. Si exaltatus fuero a ter
ra. Secundum est utilitas passionis cum
subditur omnia traham ad meipsum. Cir=
ca primum est notandum quod ipsa crux fuit mul
tipliciter exaltata. Primum ut esset eccle
sie candelabrum. Luc. xj. Nemo accendit
lucernam. Chry. Lucerna universalis est
ecclesia candelabrum crucis est lignum
lucerna divina sapientia incarnata. Lu=
cerna igitur in candelabro existens xpus
est pendens in cruce. Scdo ut esset navis
ecclesie malum. Chry. Navigat ecclesia
instructa fidei gubernaculo felici cursu
per huius seculi mare habens deum gu=
bernatorem: angelos remiges portus
choros omnium sanctorum erecta in medio
ipse salvari arborem crucis in qua evange
lice fide vela suspendens spiritu sancto
flante ad portum paradisi deducitur. Ter
tio ut esset solium iudicis. Leo papa. O ad
mirabilis potentia crucis. O ineffabilis
gloria passionis in qua et tribunal domi
ni et iudicium mundi et potestas est crucis
fixi. Isto autem solio christus iudicia sua
exercuit: et ius suum omnibus dedit
Ambro. Auctor humani generis in cru=
ce existens pietatis officia dividebat per
persecutionem apostolis: pacem discipulis corpus
iudeis, patri spiritum: virgini paranymphum: la
troni paradisum peccatoribus infernum: christianis

nis penitentib⁹ crucē cōmēdauit. Quarto vt esset cathedra magistralis. Augu. Lignū in quo fixa fuerūt mēbra morientis etiā cathedra fuit christi docentis docuit aūt ibi tres lectiones que significantur per titulū ibi positū. Docet eīn peccatores q̄ sperent ⁊ firmiter confidant per crucem saluari. Jō dr Jesus. i. saluator. Docet bonos vt per crucem sperent ꝟtutib⁹ adornari: ideo dicitur nazarenus. i. floridus. Docet beatos: vt p̄ crucē sciāt se in celestibus coronari: ideo dicitur rex iudeorū. Scdo ponitur vtilitas siue efficacia passionis cum dicitur. omnia trahā ad meipsum. Ista autem tractio tribus modis potest intelligi. primo vt dicatur nos trahere per multiplicem efficaciam sue virtutis. Sunt nāq̄ quattuor que cōmuniter attrahere dicunt̄. s. simile vacuū calidū ⁊ quedā naturales proprietates rerū: xp̄s autē nos attrahit per simile nostre mortalitatis. hebr. ij. Debuit autem per oīa fratribus assimilari ⁊c. per vacuū sue paupertatis. ij. Cor. viij. Scitꝫ gratiam dn̄i nostri iesu xp̄i q̄m ꝓpter nos egenus factus est ⁊c. per calidū charitatis. Joā. xv. Maiorē ac dilectionē nemo habet ⁊c. per propriū pietatis, q2 ei est propriū semꝑ misereri ⁊ parcere. Sicut eīn adamas naturaliter attrahit ferrum sic ⁊ xp̄i pietas attrahit omne cor durū. Secundo vt ipse dicatur nos trahere p̄ dispositionem sui corporis in cruce existentis. Et hoc quadrupliciter ꝑm Bern. scꝫ per capitis inclinationē: sicut vnus amicus attrahit aliū: vt det sibi osculum. Cā. ti. viij. Quis mihi det te fratrem meum. ⁊c. per brachiorū apertionem. sicut mater attrahit filium. Esa. xlix. Nunq̄d mulier obliuisci pōt infantē suū ⁊c. per manuum ꝑforationē sicut liberalis attrahit egenū. Christ⁹ nāq̄ man⁹ ꝑforatas habuit: q2 nihil sibi retinuit: sed aīam dedit patri. Corpus ioseph: ecclesiam petro, matrē ioāni, paradisum latroni, ⁊ vestes crucifixori p̄ lateris apertionem sicut foramē attrahit ad se columbā ad abscondendū. Cā. ij. Surge ꝓpera amica mea ⁊ veni in foraminib⁹ petre: i. cauerna macerie. Tertio vt dicat̄ nos trahere p̄ efficaciā sui sanguinis. Circa quod notādū q̄ homo erat a deo elongat⁹: frigore nimio repletus: amaricatus in carceribus induratus. Sanguis aūt christi hꝫ ꝟtutem reuocatiuam per quā reuocat elongatos sicut enim illi q̄ reuocant aues arborē ascēdūt ⁊ ad ipsam sibilāt. sic ⁊ xp̄s arborē crucis ascēdēs reclamauit ꝟbis. Luc. xxiij. pater ignosce illis. Clamauit etiā lachrymis. Heb. v. Cū clamore valido ⁊ lachrymis offerens exauditus est. Clamauit etiā sanguine Genes. iiij. Uox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Tren. i. O vos oēs qui trāsitis per viam ⁊c. Scdo habet virtutem calefactiuam per quā calefecit frigidos hoc significatum est. i. Macha. vi. Ub dicitur q̄ elephantis ostendebant sanguinē vue ⁊ mori ad inflammādum eos ad preliū. Fructus mori ꝑm Amb. primo est albus. postea est rube⁹: postea est niger. Sic xp̄s. primo fuit albus. i. innocens ⁊ purus in tota sua conuersatione: rubeus in cruce ⁊ niger in morte. Tertio habuit virtutem dulcoratiuā per quā dulcorabat amaricatos. hoc significatū est. Exod. xv. Ubi dicit̄ q̄ lignū in aquas amaras immissuꝫ eas dulcorauit: q2 memoria crucis oēs tribulatiōes in dulcedinem ꝯuertit. Bernar. Tua dulcedo stephano lapides torrentes dulcorauit craticulā laurentio dulcē fecit: pre tua dulcedine ibant apl'i gaudētes a ꝯspectu cōsilij ⁊c. Dicit̄ q̄ si vas cere noue viridi seq̄ clausum ponat̄ in aq̄ que p̄ poros ingredi⁹ dulcis efficitur. Istud vas cere noue clausum fuit corpus christi qđ ⁊ fuit cereū. s. de apc. i. virgine natus: ⁊ nouum: q2 nulla vetustate infectum ⁊ clausum, q̄ia nulli tētationi peruium. pori autē eius sunt vulnera in quæ si tribulatiōes immitunt̄ in dulcedinem conuertunt̄. Greg. Si xp̄i passio ad memoriā reducitur nihil a deo durū qđ non equo animo toleretur. Quarto hꝫ virtutem reseruatiuam per quam eduxit incarceratos in lymbo positos. zacha ix. Tu quoq̄ i sanguine testamēti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo nō est aqua. Unde in historijs legitur q̄ Salomon habebat struthionem habentem pullum quem cū in cauea vitrea inclusisset ⁊ pater illū habere nō posset vermē de deserto attu

fit de cuius sanguine vitrum liniuit & pro
tinus ꝯfractũ fuit. Ista cauerna est infer-
nalis cauerna i qua inclusus erat pull⁹:
id est omniũ sanctorum cetus. Sꝫ venit
vermiculus id est christ⁹ qui dixit in ps.
Ego sum vermis & nõ homo &c. Et cum
sanguine suo infernũ fregit: & sanctos q̃
ibi erãt eduxit. ps. Contriuit cor ere. &c.
Ozee. xiij. Ero mors tua &c. Dicitur aũt
christus vermis quia vermis generatur
ex humore terre virtute caloris solaris.
Et sicut vermis patrẽ habet i celis & ma
trem in terris: sic christus habet in celis
patrem suum sine matre: in terris matrẽ
sine patre. Quinto habet virtutẽ modifi
catiuã per quam emollit & frangit indu-
ratos. Unde dicit᷑. Numer. xxv. Qd moy
ses virga bis silicẽ percussit: & inde aque
largissime emanauerũt: quia multi q̃ sa-
xei videbant᷑: sepe ad memoriam crucis
dominice ad lachrymas cõmouẽtur. Sa
xum quandoqꝫ frangit᷑ ferro: aliquando
igne supposito. Est etiã quoddam gen⁹
lapidis quod adamas dicitur qui tantũ
frangitur sanguine hircino Sunt ergo q̃
dam qui ad penitentiã franguntur timo
re diuine potentie isti frãguntur ferro.
Quidam amore diuine gratie isti frangũ
tur igne Quidam recordatione passiõis
dominice: isti frangunt᷑ sanguine.

¶ Sermo. ccxliiij. De sancto Mat
theo apostolo. sermo primus.

Ierusalẽ euã
gelistam dabo. Esa. xlj. Ad
hoc ꝙ aliqd donũ sit gratũ
tria requirũtur. Unũ ex par
te dãtis: ꝙ scꝫ det liberali-
ter. Secundum ex parte illius cui fit do-
natio: ꝙ sit dignus ipsum recipere. Ter-
tium ex parte ipsius doni ꝙ sit preciosũ
& vtile. Ista tria tanguntur in verbis pre
missis Primo ex parte dei tangitur ma-
gna liberalitas cum dicitur dabo. Iac. j.
Si quis vestrũ indiget sapientia postu-
let a deo qui dat omnib⁹ affluẽter. Deus
enim tria opera fecit in quib⁹ valde libe
ralis fuit. Primũ fuit opus creationis: in
quo tam liberalis extitit ꝙ celũ & terraꝫ
solem & lunam: stellas & omnia astra celi
creauit; vt mireris & diligas creatorẽ eo
ruꝫ et ne errore deceptus adores ea que
creauit dominus deus tuus in ministeriũ
cunctis gentibus. Secundũ est opus re-
demptiõis vbi fuit liberalior. ps. Apud
dominũ misericordia & copiosa apud eũ
redemptio. Bernard⁹. Uere copiosa qꝛ
non gutta sanguinis sed vnda fluminis
largiter p quinqꝫ ptes corporis emana-
uit. Tertiuꝫ est opus glorificationis vbi
est liberalissimus. j. Cor. ij. Quod ocul⁹
nõ vidit: nec auris audiuit: nec in cor ho
minis ascẽdit &c. Secũdo notat᷑ ex parte
illius cui fit donatio magna dignitas: cũ
dicit᷑. hierusalem. Per hierusalẽ que in-
terpretat᷑ visio pacis: ecclia intelligitur.
Dicit aũt Aug. in libro de ordine. Uide-
bit deũ qui bñ viuit: bñ orat: & bñ studet.
Ista aũt visio põt intelligi vel in pñti vel
in futuro. In pñti quidẽ deus cognoscit
in diuinis mandatis: & hoc est qd dicit,
videbit deũ qui bene viuit. ps. A mã da-
tis tuis intellexi. In orationib⁹ deuotis &
vñ subdit: q̃ bene orat. ij. Paral. xx. Cuꝫ
ignorem⁹ quid agere debemus: hoc so-
lum residuũ habem⁹: vt oculos nostros
dirigam⁹ ad te. In diuinis scripturis: vnã
scribitur: qui bñ studet. ps. Lucerna pe-
dibus meis verbũ tuũ &c. Uel potest in-
telligi de visiõe que erit in patria ex qua
causabitur in homine summa dilectio ex
eo ꝙ bene vixit: pfecta cognitio ex eo qd
bene orauit: pfecta cognitio ex eo quod
bene studuit. Esa. xl. Tunc videbis: ecce
cognitio. Et affiues: ecce fruitio. Et mira
bitur & dilatabit᷑ cor tuum: ecce dilectio.
Beatus igitur Mattheus bene vixit qꝛ
vixit obedienter quo ad deum: quia sta-
tim vt christus eũ vocauit sibi obediuit.
Sinceriter quo ad seipsum: qꝛ nihil ter-
renũ possidere voluit, sed omnia dereli-
quit. Patienter quo ad malos: quia cum
murmurarent ꝙ christus ad peccatorem
diuertisset: ipse nullũ impatiẽter verbũ
dixit: humiliter quo ad bonos: publicanũ
humiliter se appellans. Ipse etiam bene
orauit. Actuum. j. Hi omnes erant perse
uerantes vnanimiter in oratione cuꝫ mu
lierib⁹ & matre iesu. Eius eñ oratio fuit
charitatiua. Ideo dicit᷑ vnanimiter: fuit
perseuerantissima. idcirco dicitur pseue-
rantes: attentissima: qꝛ orabat cũ matre

gratie et efficacissima: quia orauit cũ ma
tre misericordie. Ipse etiam bene studuit
et intantum profecit ꝙ librum plenum
diuina gratia compilauit: ⁊ quia sic bene
vixit: bene orauit ⁊ bñ studuit. Ideo mo-
do accipere promeruit perfectã dilectio
nem ratione vite sancte: fruitionẽ ratio-
ne orationis deuote: et cognitionem ra-
tione studij et diuine sapiẽtie. Tertio ex
parte boni notat̃ magna dignitas ⁊ pre-
ciositas. Ista autem preciositas attendi
tur ex parte illius qui scripsit et ex parte
euangelij quod scripsit. Ille enĩ qui scri
psit: scilicet Mattheus fuit forma homi
nis prefiguratus a christo immediate
edoctus: ⁊ a virgine gloriosa in specialẽ
familiaritatem assumptus. Fuit enim p̃-
figuratus in specie hominis: quia homo
est animal rationale mortale. Ante vero
incarnationẽ deus erat spiritus. Johan.
iiij. Spiritus est deus: sȝ nostrã mortali-
tatẽ suscipiẽs fact᷑ est animal rationale
mortale ꝙ fuerit animal apparuit in in-
carnatiõe ꝙ fuerit rõnalis apparuit i p̃-
dicatiõe: ꝙ fuerit mortalis apparuit i pas
sione. Matthe᷑ autẽ in principio sui euã
gelij ostẽdit xp̃i incarnationẽ: in medio
predicationẽ ⁊ in fine passionem. Secun-
do beatus Matthe᷑ fuit per christuȝ im
mediate edoctus. Johã. v. Omnia que-
cunqȝ audiui a p̃re meo nota feci vobis:
quia omnia miracula christi vidit. Et qr
euangeliste sũt testes xp̃i: ⁊ testimonium
aliqñ fertur de visu aliqñ de auditu. Iõ
christus duo testes de visu habere vo-
luit. s. Mattheum ⁊ Johannem et duo te
stes habere voluit de auditu, scȝ Marcũ
et Lucam. Tertio btũs Mattheus fuit a
virgine maria in specialem familiarita-
tẽ assumpt᷑. Fuit enĩ btẽ virginis nota-
rius: qr suã genealogiã descripsit. Secre
tarius: qr multa maxime in principio po
suit que non nisi ab ipsa scire potuit. Cu
bicularius: qr ei᷑ cubiculũ immaculatum
fuisse docuit dicens. Mat. j. Anteꝗ conue-
nirent: inuenta est in vtero habẽs de spũ
sancto. Euangeliũ etiam qđ scripsit fuit
valde sublime ⁊ p̃ciosum: qđ pȝ ex trib᷑.
Primo qr fuit a btõ marco abbreuiatuȝ.
Johãnes nõ habuit abbreuiatorẽ: quia
egit: de xp̃i diuinitate ꝗ abbreuiari nõ põt
Lucas etiã non habuit nec Marc᷑. Mat
theus vero habuit. Cuius rationem assi-
gnat Aug. dicens Mattheus scripsisse le
git incarnationẽ dñi secũdũ stirpẽ regiã
Lucas vero secundũ sacerdotalẽ. Et iõ
Lucas non habuit abbreuiatorẽ. Mat-
the᷑ autẽ habuit: qr regis est nõ esse sine
comitũ obsequio: sacerdos autẽ in san-
cta sctõrũ solus itrabat. Scđo: qr fuit a
Barnaba i magna reuerẽtia habitũ qui
xp̃i euangeliũ secum portabat: ⁊ sup in-
firmos ponebat: ⁊ secũ in sepulchro po-
ni mãdauit. Ideo autẽ secũ portabat vt
ab oib᷑ malis protegeret̃: ideo super in
firmos ponebat vt sanarent̃. Et idcirco
secuȝ sepeliri voluit: vt securi᷑ moreret̃.
Tertio fuit ab ecclesia valde approba-
tũ. Ecclesia enĩ valde frequẽter recitare
solet euãgelia matthei ep̃las pauli: ⁊ da
uid pos. ne aliquis desperet quocunqȝ
gñe peccati peccet. Omne enĩ peccatum
aut ꝯmittit̃ ex infirmitate humana: ⁊ isto
mõ peccauit matthe᷑ pecunias enĩ auge
re p̃cedit ex humana infirmitate. Aut ex
ignorantia ⁊ isto mõ peccauit paulus. j.
Thimo. j. Ignorãs feci in incredulitate.
Aut ex malicia: ⁊ isto mõ peccauit dauid
qui homicidiuȝ ⁊ adulteriũ perpetrauit
Omne ẽt peccatũ aut est in deũ sicut pec-
catũ p̃ditie: ⁊ isto modo peccauit paul᷑.
Aut est in p̃ximũ: sicut homicidiuȝ ⁊ isto
mõ peccauit dauid. Aut in seipsum: sicut
cupiditas rerũ: ⁊ isto mõ peccauit Mat-
theus. Omne ẽt peccatũ aut p̃cedit ex calo
re cõcupiscẽtie: ⁊ isto mõ peccauit dauid
q̃ adulteriũ ꝯmisit: aut ex auaricia: ⁊ isto
mõ peccauit mattheus q̃ fuit auariciã se
cutus: aut superbia ⁊ isto modo peccauit
paulus qui superbia in sanctos persecu-
tionem exercuit.

¶ Sermo. ccxlv. De eodem sermo. ij.

Opus fac euan-
geliste. ij. Timo. iiij. Opus
euangeliste est euangeliuȝ
predicare vel scribere: vel
secundum euangelium vi-
uere. Isto triplici modo btũs mattheus
op᷑ euãgeliste fecit. Primo qr euãgeliũ
predicauit. Predicauit autẽ sapienter qr
sicut in legẽdo habet̃ omnia figmẽta de

monē detegebat. Dyabol⁹ nāq₃ aliquā-
do suadet aperte malū ⁊ tūc necessa. ia
est resistentia. Aliquādo qḋ videt bonū
esse: ⁊ tūc necessaria est sapiētia. Aliquā-
do illud quod videt esse perplexū: ⁊ tūc
necessaria ē discretio ꝓuida. Suadebat
diabol⁹ aperte malū quādo magi vole-
bant se facere adorari: ⁊ ideo duos dra-
cones ignē spirantes miserunt. Sed illō
vicit per resistentiā quia cōstāter restitit
⁊ signo crucis dracones fugauit. Deīde
suasit diabol⁹ apparens bonū: sicut qñ
sacerdotes ydolorū sibi voluerūt sacri-
ficare. Sed istud vicit per sapiam: qꝛ sa-
pienter docuit soli deo esse sacrificādū:
⁊ omnia que attulerūt respuit: ⁊ inde ec-
clesias edificari precepit. Deinde diabo
lus suasit illō qḋ videbat ꝑplexū, sc₃ aut
Eximeniā regi in vxorē dare aut mortem
subire: malū nāq₃ erat si apl's occideret:
⁊ tñ peius erat si virgo dei violaret. S₃
istud vicit per discretionem ꝓuidā: quia
elegit vt fieret minus malū. s. sui occisio
poti⁹ eñ optabat seipsū occidi q̄ ma-
ius malū cōmitteretur: sc₃ virginis vio-
latio. Scḋo predicauit fideliter: qꝛ hono
rē dñi sui sibi noluit vsurpare: nec sacrifi
ciū qḋ volebāt impendere recipere. Pre
dicator nāq₃ licet multos cōuertat: hoc
tñ nō sibi, sed diuine virtuti d₃ ascribere.
Nō eñ dat virtutē gradiēdi ille q̄ cū lu
cerna ꝓcedit nec vitā comēdēti ille q̄ ci-
bū admīstrat: nec cāpana ꝟtutē orādi q̄
ad ecclīā vocat: nec tuba ꝟtutē preliādi
que ad prelīū incitat et inuitat. Sic pre-
dicator pōt exterius iuuare: vt alīqs per
viā salutis incedat: vt vita grē viuat: vt
deuotionē acq̄rat: vt diabolo fortiter re
sistat sed nisi de⁹ interi⁹ operet nō valet
ad ista. Tertio ꝑdicauit cōstāter: qꝛ nec
ꝓmissis potuit emolliri cū rex dimid. sūre
gni sui sibi dare ꝓmitteret: nec minis de
terreri: nec supplicijs superari: sed mis-
sam deuote perficiens mortē accepit. Se
cūdo fuit opus euāgeliste: qꝛ euāgelium
scripsit. Sic ipse fuit apl's euangelista et
martyr: ita q₃ in nullo alio tres i rogati-
ue simul inueniunt. Petr⁹ eñ erat apl's ⁊
martyr: sed nō euāgelista. Johānes fuit
apl's ⁊ euangelista: sed non fuit martyr.
Stephanus fuit martyr: sed nō fuit apl's

nec euangelista. Mattheus autē fuit apo
stolus ⁊ q̄tū ad hoc factus est iudex mū
di. Mat. xix. Cū sederit fili⁹ hominis ⁊c.
Erit aūt iudex non sniam ferendo: sed
iudici assistendo. Prouerb. vlti. Nobilis
in portis vir eius quando sederit cum se
natorib⁹ terre. Uel iudicis sniam subscri
bendo. ꝑs. Ut faciant in eis iudicium cō-
scriptū: vel iudicis sniam commēdādo.
Apoc. xix. Laus ⁊ gloria ⁊ virt⁹ deo no-
stro ⁊c. Uel malos ex vite merito cōdēnā
do. Prouer. xiiij. Incedebāt mali ꝯtra bo
nos ⁊c. Secūdo fuit euāgelista: ⁊ q̄tum
ad hoc fuit notarius xp̄i. Mat. xiij. Om-
nis scriba doctus in regno celorū ⁊c. Iste
nanq₃ scriba in euangelio posuit noua. i.
noua christi documenta posuit ⁊ vetera.
i. veterum prophetarū documēta ⁊ testi-
monia: cui etiā potest conuenire illud qḋ
legitur Leuit. xxvj. Comedetis vetustissi
ma veterū ⁊ vetera nouis superuenienti
bus proijcietis. Ipse enim comedit: in suo
euāgelio incorporauit vetustissima. i. dei
mandata in corde hominis ab ipsa sua
prima creatione cōscripta: ⁊ noua. i. chri
sti precepta de nouo promulgata: abie-
cit autē veterem. i. cerimonialia ostēdēs
esse omnia completa. Tertio fuit martyr
dei: ⁊ q̄tum ad hoc fuit testis eius: quia
martyr testis vocat. Iste autē fidem testi
ficatus est: ⁊ corde veraciter eā tenēdo: ⁊
ore feruenter predicando ⁊ opere eam
operibus comprobādo: ⁊ sanguine pro
ipso moriendo. Tertio fecit opus euan-
geliste: quia ꝭm euangelium vixit: ⁊ hoc
respectu dei ⁊ ꝓximi ⁊ sui. Respectu dei
qꝛ secutus est ipsum gressu corporis: affe
ctu mentis et effectu operis corporis.
Am. Sequebatur mattheus xp̄m letus ⁊
alacer: ecce gressus corpis ⁊ exultauit di
cens. Iam non publicanum gero iam nō
porto leui: ecce mutatio affectus mentis
Exul leui postq̄ christum indui. Ecce mu
tatio operis. Uixit ꝭm euangelium respe
ctu ꝓximi: qꝛ pauperes pascebat: ⁊ xp̄o
⁊ discipulis cōuiuiū faciebat non tñ cor-
porale: sed maxime sp̄uale. Fecit inquit
leui ei cōuiuiū magnū in domo sua. Uere
magnū: qꝛ talis cibus sp̄ualis delectat
animū. Glosa ibidē. Qui domicilio reci-
pit interno: maximis exuberātiū delecta

lionibus voluptatū pascit christū Greg. Apud phariseū veritas pascebatur foris. ad mulierē penitentē pascitur intus. Po- tat angelū. Bernardus. Lachryme peni- tentiū sunt vinuz angelorū. Fecit deus ma- gnū festum. ps. Reliquie cogitatiōis diē festum agent tibi: angelus magnū gau- dium facit. Luc.xv. Gaudiū erit angelis in celo super vno peccatore ꝛc. penitentiam agente. Vixit etiā s̄m euāgeliū respectu sui quia et patiens fuit ꝛ cito vitā muta- uit. Patiens enī fuit: quia iudei dicebant ipsuz esse peccatorē, qui erat iustificat⁹. Dicebant eū esse publicanū: ꝗ erat mun- datus: ꝛ presentia Christi indignū ꝗ iam dign⁹ erat effect⁹. Sed ad ista i nullo fuit cōmotus: nec in animo: nec in aliqua tur- batione: nec in signo ex aliqua vult⁹ ostē- sione: nec in ore ex aliquo impatiēti ser- mone nec ex facto ex al. ꝗ iniurioso ope. Vitam suā etiā cito mutauit: qꝛ ad vnam Christi vocem obediuit. Quidā nāq₃ cō- uertunt ad vnā vocem dei. s. ad interiorē inspirationem. Alij vero nō nisi habeāt duas. s. inspirationē et exteriorem exhor- tationē. Alij non nisi cum illis duab⁹ ha- beant tertiam. s. diuitiarum cumulatio- nem. Alij vero non nisi cum illis trib⁹ ha- beant quartaz. s. flagellationē: ꝛ tūc fla- gellati ad deū currūt. ps. Multiplicate infirmitates eoꝝ: postea accelerauerūt.

Sermo.ccxlvi.

De eodem Sermo.iij.

RElictis om- nibus surgens secut⁹ est eū. Luce.v. In isto euan- gelio ponitur duplex dif- ferētia infirmantiū: quo- rum quidam firmitatez recognoscebant alij recognoscere nol- bant: in horum medio medicus constitu- tus erat. Agitur autez in hoc euangelio de tribus. Primo de infirmo, id est mat- theo sanato qui suam infirmitatem reco- gnoscebat: cuz dr Relictis oibus ꝛc. Est a sit tam velociter ip̄m secutus nō ex ani- mi leuitate sed dei virtute. Nā sex de cau- sis est ip̄m secut⁹ tā velociter quas hic. ponit in originali. Prima qꝛ fuit v̄bi dei virtuosa operatione cōuersus. Scd̄a qꝛ fuit dei inspiratione afflat⁹. Istos' duos modos tāgit: cū dr. Arguit porphiri⁹ ꝛ Julian⁹ august⁹ vel imperitiam historici mētientis: vel stultitiam eoꝝ qui statim secuti sunt saluatorē quasi irrationabili- ter vocantem hominē sunt secuti. Habet enī xp̄s duos supradictos modos vocā- di scz per exteriorē verbi exhortationez ad Heb.iiij. Viu⁹ est sermo dei ꝛ efficax. ꝛc. ps. Dedit voci sue vocē virtutis: ideo verbū dei cōparat surculo arbori insito. Jaco.i. Suscipite verbū insitū ꝛc. Sicut enī surcul⁹ trahit totā arborē ad sui na- turā: sic verbū dei trahit totū corad sui gratiā. Scd̄o per internā spirationē. ps. Audiā quid loquatur in me dn̄s ꝛc. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū ꝛ pulso. Tertio mira- culorū visione permot⁹. Vn̄ subdit. Cum tāte virtutes tātaq₃ signa p̄cesserint: que apl'os vidisse anteq₃ crederēt dubiū non est. Miracula nāq₃ hoies sepe cōuertunt qui rudes sūt. Sapiēs v̄o doctrina cōuer- tit qui dociles sūt. i. Cor. i. Judei signa pe- tūt: greci sapiētiā ꝗrūt. Quarto splēdo- re faciei illustratus. Unde subdit Certe fulgor est ipsa maiestas diuinitatꝫ occul- ta: ꝗ et in hūana facie nitebat ex qua pal- mo ad se vidēt. a trahere poterat aspe- ctu. Facies ei xp̄i erat valde speciosa ad videndū i. Pet. i. In quē desiderāt an- geli p̄spicere. Gratiosa ad diligēdū He- ster. xv. Facies tua plena ē gr̄arū. Lumi- nosa ad inuitandū. ps. Illumina faciem tuā sup seruū tuū. Nō fuit ergo miruz si visio faciei sue taz feliciter attrahebat ꝗ sic erat speciosa: sic gratiosa: sic lumino- sa. Quinto gloriosa maiestate abiect⁹ cū dr: ꝛ maiestas diuinitasq₃ occulta. Ber. Omnino p̄pter mansuetudinez que in te predicatur: currimus post te dn̄e iesu au- dientes ꝙ non spernis pauperē ꝛ pecca- torem non horreas nō horruisti cōfiten- tem latronē: non lachrymātē peccatricē non supplicantē chananeā nō deprehen- sam in adulterio: nō sedētē in theloneo: non supplicantem publicanū nō negātē discipulū: non persecutorem discipuloꝝ non ipsos crucifixores tuos. Sexto p̄ut est virtute atract⁹. Si enī in magnete la- pide hec virtus esse dicatur vt anulos ꝛ fe- stucas sibi attrahit: q̄nto magis domin⁹

omniũ creaturarum sibi attrahere poterat quos volebat Ista enim tractio non erat ꝑ coactionẽ: sed per quādā īductionem, sicut ostendit btūs Aug. exēplo rami viridis: ⁊ nucis. Ostendis: inquit oui ramū viridez: ⁊ attrahis eū: ostēdis puero nuces ⁊ trahis eū non violētiā inferēdo sed appetitum alliciendo Et ꝑpheta hoc ostendit exemplo pelliparij ps. Extendens celū sicut pellis. Sicut eīm pelliparius expandit pellē pulchrā ante emptorem vt. s. alliciat eū ad emendum: sic deus celū stellis depictum ⁊ ornatum nobis expādit vt nos alliciat ad desiderādū. Secundo agitur de infirmis qui suā infirmitatē non recognoscebāt q̄s xp̄s in sua infirmitate reliquit cū dicit. Et murmurabāt scribe ⁊ pharisei ⁊c. Pharisei nāq̧ triplici infirmitate laborabant. Prima infirmitas erat murmurationis, est autē quedā murmuratio bona sicut murmurare ꝯtra apta mala. Unde q̄dā de tali reprehendunt Esa. lvj. Canes muti nō valētes latrare. Alia murmuratio est mala sicut murmurare ꝯtra bonos ⁊ de bonis. Sap. j. Custodite vos a murmuratione ⁊c. talis erat murmuratio phariseoꝝ. Tertia est pars cōmixta quodammodo qn̄. s. q̄dā ꝯtra dei patientiā murmurant: ex eo ꝙ sic ꝑmittit bonos opprimi ⁊ ipsos exaltari. Aba. j. Quare respicis cōtēptores: ⁊ taces impio cōculcante iustiorē se murmurāt etiā admirādo dei liberalitatē ꝙ ipse tarde venientes sic liberaliter cum primis remunerat. Mat. xx. Accipiētes murmurabāt ad patrēfamilias. Secundo erat infirmitas presumptionis: q̄ presumpserūt reprehēdere meliores se. i. xp̄m discipulos, ⁊ Mat. reprehēderūt nāq̧ infirmū de curatione: medicum de subuētione: ⁊ discipulos medici de obsequij exhibitione. Tertia vero infirmitas elationis: q̄ se iustos credebāt ⁊ alios despiciebāt, tales credūt ꝙ nō sit lux nisi in aīa sua: nec tranquillitas nisi in mente sua: nec perfectio nisi in vita sua: cum tamen de⁹ parat⁹ sit oib⁹ dare lucē grē: serenitatē cōsciētie, tranq̄llitatē pacis itern e, ꝑfectionē vite. Ista q̈tuor tāgit Boeti⁹ dicēs. Atq̧ tuo splendore micas tu nāq̧ serenū: tu requies trāquilla pijs, te cernere finis. Tertio ponit medicus in medio cōstitut⁹ q̄ dicit se venisse ad tria. Primo ad medendū ⁊ sanādū cū dicit: nō egent q̄ sani sunt medico: sȝ q̄ male hñt. dicit autē Aug. super Joānē. Aliud est esse sanū: aliud sanabile et aliud esse insanabile. Qui eīm san⁹ est non eget medico: q̄ vero egrotat ī spe sanabilis est: q̄ aūt egrotat cū desperatiōe insanabilis est. Sani igit nō egent medico nisi ad sanitatis cōseruationē. Sanabiles ad curationē. Insanabiles nō nisi ad vite ꝓlongationē. Sani igit sunt viri sancti. Et isti non egēt medico quātū ad curationē a mortali culpa: egēt tñ ad ꝯseruationē grē. Sanabiles aūt sunt peccatores penitētes. Et isti egēt medico quātū ad culpe curationē ⁊ ꝯseruationē grē. Insanabiles, sunt obstinati, isti nō egēt medico ad cōseruationē grē quā nō hñt, nec ad curationē culpe: q̄ ipsam nō requirūt: sȝ quātū ad ꝓlongationē vite ⁊ expectationē ad penitētiā. Esa. xxx. Expectat nos dñs vt misereat nr̄i. Sedo iste medicus fuit missus ad miserēdū. Ideo dr̄. Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū. Habet aūt iste medicus misericordiā a natura ⁊ ꝯsuetudine lōga ab experiētia. A natura quidem diuina ꝯm quam semper est sibi propriū misereri ⁊ parcere. A natura humana: q̄ ab instanti sua cōceptiōis fuit vnctus oleo misericordie ⁊ cōpassionis. Esa. lxj. Sp̄s dñi super me eo ꝙ vnxerit me. ps. Unxit te deus de⁹ tu⁹ oleo letitie ⁊c. Job. xxxj. Ab infantia creuit mecū miseratio: ⁊ de vtero egressa est mecū. A consuetudine longa. Incepit eīm a principio mundi ꝑ oēs generationes misericordiā impendere: ⁊ vsq̧ ad finē mundi nō cessabit exhibere. j. Macha. ij. Cogitate per generationē ⁊ generationem: q̄ omnes q̄ sperāt in dño non infirmantur. Ab experientia. Heb. iiij. Non habemus pontificem q̄ nō possit cōpati infirmitatibus nostris tētatū aūt per oia ⁊c. Heb. v. Didicit ex his q̄ passus est obedientiā. Tertio missus est ad vocandum, vnde dicit. Nō veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiā. Uocat eīm peccatores ab omni parte sua: scȝ a superiori ostendendo celū tā pulchrū: ⁊ ab inferiori ostendendo infernum

num ist horrendum. Prouer.xxv. Celum sursum & terra deorsum. Scdo vocat ab exteriori p pdicationē: & ab interiori per inspirationē. Prouer.j. Sapientie foris predicat ecce exterior exhortatio. In capite turbarū clamabat: ecce interior inspiratio. Caput eni est mēs que hz tres turbas: scz cogitationes, intentiones, & affectiones. Tertio vocat ab interiori reducēdo beneficia preterita ad memoriā & a posteriori reducēdo ad memoriā dei iudicia futura. Apoc.iiij. Animalia plena oculis ante & retro. Quarto vocat mō a dextris dādo psperitatē: & mō a sinistris īfligēdo aliquā aduersitatē. j. Cor.vj. Per arma iustitie a dextris & a sinistris.

Sermo.ccxlvij.

De sancto Mauricio & soc. Ipsi⁹ ser.j.

Iustorū anime i manu dei sunt: & nō tanget illos tormentum mortis. &c. Sap.iij. Ostēditur de istis sanctis quales fuerūt in vita: cuz dicitur. Iustorū aie, qles fuerūt i morte: cū dicit. Et nō tanget eos tormētū mortis. & quales post mortē: cū dicit. Illi sunt in pace. In vita qdē fuerūt iusti qr fuerunt positi vt iustitiā facerēt: & rēpub. cōseruarēt. Ad rei aūt publice cōseruationē q̄tuor exigunt: sicut dicit Cato & Aug. lib.v. de ciui. dei: scz quantū ad domesticos magna industria: quātū ad forēses iustitia: quātū ad seipsos anim⁹ liber in ꝯsulēdo: & quātū ad seipm anim⁹ nulli obnoxi⁹ pctō. Et ergo pmū qtū ad domesticos magna industria: qr sicut dr. j. Timo.v. Si qs suorū & maxie domesticorū curā nō hz fidē negauit & est infideli deterior. Thobie.x. Apprehēdētes parentes filiā suā osculati sunt monētes eā honorare soceros: diligere maritū: regere familiā: domū gubernare: & seipsam irrephēsibilē exhibere. j. Tim.iij. Opz epīscopū irrephēsibilē esse sue domui bn̄ ppositū &c. Scdm est quo ad forēses iustitia. Job.xxix. Justicia indut⁹ sum &c. Jo.vij. Nolite iudicare bm faciē: sed iustū iudiciū iudicate. Tertiū est anim⁹ in ꝯsulēdo liber: vt nec timore, nec amore: nec odio, nec mūere a vˀitate discedat, nec veritatē taceat. Isido. Iniq iudices errāt i veritate iustitie dū intendūt in quātitatē persone. Quartū est vt anim⁹ nulli vicio sit subiect⁹. Tullius. Age ne tua oratio tibi cōtraria sit, qr pond⁹ est pudoris grauissimi ppria voce cōfundi. Grego. Durū est vt q nescit tenere moderamina vite sue iudex fiat vite aliene. Ista quatuor in istis martyrib⁹ pfecte fuerūt. Habuerunt eni domi industriā. Unde dicit in legenda. Habitatores regiōis illi⁹ erāt callidi ingenio: sapiētia locupletissimi. Habuerūt foris iustitiā: qr sicut dicit ibidez. que dei erāt deo, & q̄ cesaris cesari reddebāt. Habuerūt aīm in reprehēdēdo liberam. Unde dixit Mauric⁹. Milites sum⁹ imperator tui serui aūt qd liberi profitemur dei. Habuerūt animū innocētia fidictū: qr nō se armauerūt armis carnalibus. Unde dixit Exuperius. Proiiciant dextere nostre arma carnalia & armentur virtutib⁹. Scdo ostēdit quales fuerūt in morte. Fuerūt siquidē examinati, decimati, vallati, & trucidati. Examinati autē fuerūt de trib⁹: scz vt idolis immolarēt vt fidē xpi desererēt: & vt cōtra xpianos cōiurarēt. Sz ipsi nec idolis voluerūt immolare: nec fidem xpi deserere: nec xpianos impugnare: sz poti⁹ defensare. Unde dixit Exuperius. Oia tormēta p xpo suscipere parati sum⁹: & ab eius fide nūq̄ discedim⁹. Scdo fuerunt decimati. Reperimus eni decimas rerū que in veteri lege fuerūt istitute. Decimas dierū que a xpo fuerūt inuēte qn̄.xl. dieb⁹ &.xl. noctib⁹ ieiunauit: nūq̄ aūt reperim⁹ decimas capitū nisi hic. Magnū est soluere decimas rerū mai⁹ soluere decimas dierū: maximū soluere decimas capitū. Multi eni darēt res suas q nō libēter darēt dies suos: & multi darēt res & dies suos q nō libēter darēt capita sua. Isti aūt exoluerūt decima rerū: qr q̄ cesaris erāt dabāt cesari & decimas dierū: qr q̄ erāt dei dabāt deo: & insup soluerūt decimas capitū. Tertio fuerūt vallati sicut oues a lupis. Mat.x. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ. Ipsi eni tāq̄ oues nō restiterūt: nō fugerūt: nō ballatā murmurationis emiserūt. Un̄ dixit mauric⁹. Cōmilitones nos

stros sustinui necari: q2 vos ad passionẽ
pro xp̃o paratos vidi: & dñi mãdatũ serua
ui, q̃ dixit petro. Mitte gladiũ tuũ i locũ
suũ &c. Quarto fuerunt trucidati: in q̃ tru
cidatiõe sic fuerũt firmi: q2 nec mũdus,
nec diabolus, nec caro eos, nec in vita, nec
in morte vincere poterãt. Mũdus eñi cõ-
tra eos in vita pugnabat: manu dextera
prosperitatis vt alliceret: & in morte sini-
stra aduersitatis vt frãgeret. Sed ipsi &
in vita mũdũ cõtẽpserũt blãdiẽtẽ & in
morte seuiẽtẽ. Silr diabolus etiã pugna-
uit 9tra eos manu sinistra ipellẽdo ad vi
cia: & dextera eos trahẽdo ad tartara.
Sz nõ potuit ipos ipellere ad aliqđ vi-
ciũ: nec post mortẽ aliqđ iferre suppliciũ
Silr caro pugnabat 9 ipos sinistra q̃ in
ducit ad ociositatẽ, & dextera q̃ iducit ad
voluptatẽ. Sz ipsi corpus suũ i laboribus
exercitauerũt &c. carnis delicias abhor
ruerũt. Tertio ostẽdit q̃les fuerunt post
mortẽ: cũ dr. Illi aũt sunt in pace. Habẽt
eñi pacẽ ppetuã. Esa. xxxij. Sedebit po
pulus meus in pulchritudie pacis &c. Sctĩ
eñi isti dãt deo magnã gl'iã. Nã si vnus
pctõr q̃ 9fitet xp̃z facit gl'iã xp̃o: q̃tũ ma
gis isti q̃ tot fuerũt gloriã sibi dederũt.
Luc. xij. Ois q̃cũqz 9fessus fuerit me corã
hoibus &c. Fecerũt angelis magnã leti-
tiã: q2 si angeli letant sup vno pctõre, pe
nitẽtiã agẽte: q̃to magis sup tãta multi
tudine triũphãte. Luce. xv. Gaudiũ erit
angelis i celo sup &c. Dãt nobis magnã
fiduciã: q2 si ipossibile est nõ exaudiri p̃-
ces multorũ, ipossibile ẽ h exaudiri p̃ces
tãtorũ militũ sctõrũ. Exaudiunt multiplr
Primo q2 9solant tribulatos, sicut pz in vi
dua q̃ filiũ suũ monasterio dederat. Se-
cũdo, q2 adiuuãt in periculo cõstituto. si
cut pz in illis q̃ p lacũ reliq̃as deferebãt.
Tertio: q2 corripiũt indeuotos, sicut pz
i illo clerico q̃ cũ iura sctĩ Mauricij vsur
passet & blasphemiam intulisset: mala pe
rijt morte.

¶ Sermo. cclviij. De eodem ser. ij.

Sancti p fidẽ
vicerũt regna: opati sũt iu
stitiam: adepti sunt pmis-
siones &c. Heb. xj. De istis
beatis martyribus mauri-
cio & socijs eius quinqz ostendunt in ver-
bis premissis. Primo quales fuerũt in g
sonis: cũ dicit sancti. Est autẽ sctm idem
q mundum: q firmũ: q sanguinẽ tinctuz
q sacro vsui deputatum. Isti igit fuerũt
mundi per verbum dei quod receperunt
Joan. xv. Jam vos mundi estis propter
sermonem quem audistis. Per fidez quã
habuerunt. Actuũ. xv. Fide purificans
corda eorũ: per spiritũ sanctũ quem re-
ceperunt. Eze. xxxvi. Effundã super vos
aquam mũdã &c. per sanguinem quẽ ef-
fuderunt. Apocaly. vij. Lauerunt stolas
suas in sanguine agni. Secundo fuerunt
firmi: q2 nec promissionibus potuerunt
emolliri: nec comminationibus deterre-
ri: nec supplicijs superari. Mat. vij. De-
scendit pluuia: ecce pmissio refrigerãs
& flauerunt venti. Ecce cõminatio concu-
tiens. Et venerunt flumina. Ecce tormen
tum irruens, & nihil facere potuerunt: q2
super christũ fundati fuerunt. Tertio fue
runt sanguine tincti. Habuerunt eñi san-
guine xp̃i tinctam memoratiuã per recor
dationẽ, affectiuã per deuotionem, intel
lectiuam per meditationem: & operatiuã
per imitationem. Quarto fuerunt sacro
vsui deputati, vt hostes vincerent: rem
publicam conseruarẽt: & fidez catholicã
defenderent. Ubi dicit beatus Mauricius.
Milites sumus tui imperator, quo ad pri
mum & ad defensionem reipublice arma
suscipimus: quo ad secundum: non est in
nobis proditio: atqz formido: sed fidẽ ca-
tholicam nullatenus deseremus: quo ad
tertium. Secundo ostenditur quales fue-
runt in armis suis: cum dicitur. per fidẽ.
Fuerũt ei armati scuto fidei. Ad Ephe.
vj. In omnibus sumentes scutum fidei
&c. Dicitur autem fides scutum: quia si-
cut in scuto sunt tres anguli: & vnum scu
tum: sic & in deo sunt tres persone & vnus
deus. Uel q2 ipsa fides est de xp̃o in quo
sunt tres substantie. s. caro, aĩa, & ipsa dei
tas, & vna persona. Uel sicut scutum vt
plurimum fertur in sinistra parte: sic fi-
des est tm̃ in presenti vita que est pars si
nistra. In dextera autem parte que est vi
ta eterna non erit fides, nec spes. Uel scu
tum suscipit primos ictus hostium &c.
Arma protegit & defendit corpus, sic fi-

dens etiã primas qñes tyrãnorũ suscipit et ceteras virtutes custodit et alaz defendit ac pregit. Tertio ostenditur quales fuerũt in victoriis suis. cũ dr Vicerunt regna. Vicerũt nãqz regnũ demonũ: hominũ et celorum olim. primũ vicerũt per resistentiã. Jaco. iiij. Resistite diabolo et fugiet a vobis. Nã fm Bern. In aia sunt tres domus. prima domus dicit esse memoria in quã diabol⁹ vult intrare ponēdo ibi malã suggestionē. Sed portarius debet diabolo resistere ne intret: qui vocat ppriũ stat⁹ cõsideratio. Scda domus est intelligentia, in qua diabol⁹ vult intrare ponēdo ibi prauã delectationē sz huic etiã portari⁹ debet resistere q̃ vocat eterne delectationis cogitatio. Tertia dom⁹ aie est volũtas in quã diabol⁹ vult intrare immittēdo ibi prauum cõsensum sed huic portari⁹ debet resistere q̃ vocat eterne pene meditatio. Scdo vicerũt regnuz hoim p patiētiã. Et iste mod⁹ vincēdi est valde gliosus: qz iste fuit mod⁹ xpi. Eccli. xxj. Magna est glia sequi dñm q̃ est victoriosus. Seneca em ait. Innumerabiles sunt qui populos q̃ vrbes habuerũt in potestate paucissimi vero sunt q̃ in ptãte hñt seipsos. Est etiã victoriosus q̃ ipz celũ vincit et rapit. Mat. xj. Regnũ celoꝝ vim patit et violēti rapiũt illud. Tertio isti sctĩ vicerunt regnũ per passionē suaz. Olim aũt erãt quinqz inuincibilia que isti vicerũt. Angelũ per lacrimas quas effuderũt. Ozee. xij. Inualuit ad angelũ fleuit et rogauit eũ. Diabolũ p fidē quã habuerũt. j. pet. v. Aduersarius vester diabol⁹ etc. Alaz p magnitudinē quã suo cordi dñati fuerũt Prouer. xvj. Melior ẽ patiēs viro forti: et q̃ dñat aio suo expugnatore vrbiũ. mortē p charitatē qua inflãmati fuerũt. Cant. viij. Fortis est vt mors dilectio. Regnũ celorũ p sanguinis preciũ qđ dederũt ps. Preciosa id est pcio plena est in cõspectu dñi mors sctõrum ei⁹. Quarto ostendit quales fuerunt in operibus suis cũ dicit. Operati sunt iusticiã. i. opera meritoria p que iuste regnũ celorũ sibi acquisiuerunt. Mat. iij. penitētiã agite appro. etc. Quãtũ em hic qs appropinquat deo per opera penitētie tm de⁹ sibi appropinquat per collationem grẽ et glorie. parũ appropinquabat qui dicebat. Luc. xiij. Jeiuno bis in sabbato. Jõ parũ sibi appropinquauit de⁹ qz iustificatus nõ fuit nihil appropinquabat q̃ dicebat Luc. xvj. Aia habes multa bona etc. Jdeo de⁹ nihil sibi appropinquauit: qz sue domui salus facta nõ fuit. Valde appropinquabãt qui dicebãt Mat. xix. Ecce nos reliqmus oĩa etc. Jõ deus valde appropinquauit eis: qz iudices mundi eos fecit. Quinto ondit quales fuerũt i suis pmĩs: cũ dr. Adepti sunt repromissiones. Olim nãqz fiebat pmissio tribus modis. Aliqñ se mutuo osculãdo. Aliqñ manũ ad manũ applicãdo Aliqñ rē aliquã porrigēdo. Sic xps vitã beatã nobis daturũ pmisit. s. osculãdo qđ fuit i incarnatiõe vbi fctã fuit dulcis vnio dñi ne nature cũ natura hũana. Cãt. viij. Quis mihi det te fratrē meũ id est vt tu q̃ es domin⁹ me⁹ efficiaris et fr me⁹ sugētē vbera mr̃s mee. i. vt tu q̃ es in sinu pris mei efficiaris quul⁹ in sinu mr̃is vt inueniãt te foris. i. vt tu q̃ habitas semp i celis visibilis inueniaris i terris, deosculer te id est dulcē vnionē nature tue cũ mea nã hũana pcipiã. Et iam nemo me despiciet nec de⁹ sz me sibi recõciliabit: nec angel⁹, sz in magna reuerētia habebit: nec diabolus, sz me valde timebit. promisit etiam manib⁹ man⁹ suas cruci applicãdo. Abachuch. iij. Cornua. i. crucis, in manibus eius. Pro misit insuper spiritũ sanctum nobis dendo. ij. Corint. v. Dedit nobis pignus spiritus.

¶ Sermo. ccxlix.

¶ De sanctis Cosma et Damiano. ser. j.

Medici suscitabunt et confitebuntur tibi etc. ps. Ista verba que propheta videt posuisse interrogatiue et negatiue exponi possũt de istis sanctis martyribus, scilicet Cosma et damiano, remissiue, et affirmatiue. Jpsi nanqz fuerunt medici corporum et animarum: et multos a diuersis languorib⁹ resuscitabãt ideo dicit: medici suscitabũt: et hoc nõ sibi sz deo attribuebãt. ideo dicitur. Et cõfitebunt tibi. De istis autez sanctis

medicis quatuor vidēda sūt. Primo qua
les fuerunt ꝗ̃tum ad progenié. Fuerunt
eñ quinqꝫ fratres ꝓ xp̃i nole passi: sꝫ ec-
clesia de duobus principalib⁹ solénizat.
Felix fuit talis fraternitas: q: fuit a parē
tibus religiosis progenita: bonitas eñ
parentū: sepe est causa multarū in filijs
bonitatū. Chrysostom⁹ super Mattheū
Uxorē accipere volētibus dat documen-
tuꝫ: quod si ambo parētes ipsius puelle
boni sunt: secure accipiat: si vero ābo ma
li oino refugiat: si alter bon⁹ sit, alter ma
lus, quid tunc factur⁹ sit? timeat: veruntã
men si pater est bonus ⁊ mater est mala,
magis debet timere. Si atem ecõuerso:
minus timere debet. Est ⁊ ista fraternitas
felicior: q: fuit martyrio coronata: pati
pro xp̃o est beatitudo magna. Matthei
quinto. Beati q̃ persecutionē patiūtur ꝓ
pter iustitiã. Istã autē beatitudinē passio
nis nos habere nō possumus triplici de
causa dicit Origenes. Una ē ex parte no
stri: quia tantã gratiam non meremur vt
pro Christo pati digni sim⁹. Alia ex par
te diaboli: quia sciens per martyriū nos
consequi remissionē peccatorum: ⁊ ad re
gnum peruenire celorum: nobis prestat
impedimētū. Tertia ē ex pte dei, q̃ sciēs
nostrã infirmitatē, nobis misericorditer
condescendit. Istam autem beatitudineꝫ
passionis, isti martyres habuerūt: quia ⁊
deus ⁊ istos dignos fecit: ⁊ constantiam
tribuit ⁊ diabolus eos impedire non po-
tuit. Est etiaꝫ ista fraternitas felicissima,
quia ad celestē gloriam est assumpta. Fe
lices igitur illi, qui hos quinqꝫ martyres
habere merētur i patronos spirituales.
Ecclesiastici. iiij. Meli⁹ ē duos esse simul,
ꝙ vnū. Si enim vnus vel duo sancti sic a
peccato reuocāt, sic a diaboli tentationi-
bus ꝯseruāt, sic in dei amore inflammāt,
quid facerent si quinqꝫ essent. Secũdo vi
dendum est quales fuerint quãtuꝫ ad ar
tem. Ipsi enim fuerūt medici: quia sana-
bant cõmuniter: quia omnibus tam ma-
gnis ꝙ paruis: tam diuitibus ꝙ pauperi
bus: ⁊ etiam brutis animalib⁹, sanitatis
beneficia impēdebãt. Sanabant libera
liter: q: nihil ab aliqua accipiebãt. Mat
thei decimo. Gratis accepistis: grat̃ da
te. Sanabãt mirabiliter, q: mirabilꝫ fuit
corū curatio: quia habenti crus putridū
crus aliud inseruerūt. Sanabãt integra
liter: a corpib⁹ morbos pellēdo: ⁊ a lab⁹
petõꝝ veniã ipetrãdo. Tertio vidēdū est
quales fuerūt quantū ad passionē. Corū
nanqꝫ passio fuit gloriosa, q: instar Chri
sti fuerūt crucifixi Ecclesia. xxiij. Magna
est gloria seq̃ dominū. Fuit miraculosa,
quia sagitte i suos redibãt actores. Fuit
fructuosa: quia fructum centesimum ha-
buerunt. Luce septimo. Qui autē in ter-
ram bonã: sunt qui in corde bono ⁊ opti
mo audientes, verbum retinēt: ⁊ fructuꝫ
afferūt in patiētia. Habuerūt eñ cor pa
cificuꝫ: quia passi sunt patiēter. Cor beni
uolū q: passi sunt libenter. Cor optimuꝫ
q: passi sunt gaudenter. Fuit victoriosa:
q: vixerūt in oibus elementis: scꝫ in ter-
ra: q: in manib⁹ ⁊ in pedibus fuerunt tor
ti in aqua: quia in mare precipitati: in ae-
re quia in equuleo suspēsi: in igne: q: in
ignem ꝓiecti. Quarto vidēdū est quales
fuerunt quantū ad nostrã subuētionem.
Ipsi enim subueniūt tribulatis: sicut pa-
tet in illo in quē serpēs intrauerat, defen
dunt ab oppressione demonis, sicut pa-
tet in illo q̃ vxorem suam eis recommen-
dauerat. Diligentē curam habēt de suis
deuotis sicut patet de custode eccl̃ie sue
cuius crus marcidū erat. Seueram vltio
neꝫ inferūt malis: sicut patet qñ demoni
bus preceperūt vt tyrannū percuterent.
Misericordiã impēdunt penitentibus ⁊
humiliantibus se: sicut patet. Quia cum
predictus tyrann⁹ peniteret: mox ab eo
demões aduertūt. Job quadragesimo.
Nunq̃d illudes ei quasi aui. Auis eñ do
mestica qñ emittit recedit ⁊ qñ reuocat
redit. Sic ⁊ isti martyres vidētur hr̃e i po
testate sua demões q̃si aues: quia qñ eos
emittūt ad maloꝝ vindictã exercendam,
statim obediūt: quãdo eos reuocãt, pro
tinus obsequuntur.

¶ Sermo. ccl. Eodem die. Serm̃. ij.

Ecce q̃ bonū et ꝙ iocundum habitare
fratres in vnum. p̃s. Isti
sancti martyres, scilicet
Cosma ⁊ Damianus fue-
runt fratres: non tantum

carne, sed etiam fide et passione. Habitauerunt autem in vnum sex modis. Primo quantum ad idem domicilium vbi habitauerunt pacifice et concorditer. Eccle. quarto. Melius est duos esse simul quam vnum etc. Quatuor namque sunt genera hominum qui libenter socios habere volunt: scilicet negociantes qui adinuicem emolumenta acquirunt: ideo dicit. Habent emolumentum societatis sue. Itinerantes: quia auxilium sibi mutuo prebent. Ideo dicitur. Si vnus ceciderit ab alio fulcietur. Preliantes: quia simul hostibus resistunt. ideo dicitur. Si quis piam preualuerit contra vnum: duo resistent ei. Dormientes: quia tempore frigoris mutuo a se frigus expellunt: ideo subditur. Si dormierint duo fouebunt mutuo etc. Serui igitur dei sunt negociatores dei: et ideo libenter insimul commorantur: quia vnus ab alio acquirit humilitatem et castitatem etc. Sunt itinerantes: id est ad celestem patriam festinantes: et ideo si vnus cadit: alij suis orationibus et exhortationibus eum sublevare festinant. Sunt preliatores: et ideo contra demones fortius inualescunt qui tantum singulare certamen desiderant. Sunt dormientes. i. in lecto contemplationis quiescentes: et ideo quando sunt plures inuicem se inflammant. Secundo insimul habitant quantum ad eundem mentis affectum: sed multi religiosi sunt insimul habitantes, non more hominum sed ferarum. Fere enim adinuicem pugnant aut propter cibum, aut propter domicilium. aut quando a libidine concitantur. Sic etiam multi sunt inuicem contendentes: aut scilicet propter cibum, quia non deliciose pascuntur. Propter domicilium: scilicet quando imaginis domibus non collocantur. Aut propter libidinem dominandi, quia ad magnas prelationes non promouentur. Religiosi ergo sicut inuicem iuncti sunt corpore, ita debent vniri mentis dilectione. Iungit enim ipsa religio homines diuersarum complexionum Esa. xi. Habitabit lupus cum agno: et pardus cum equo accubabit. Quidam enim instar lupi videntur naturaliter esse feroces. Quidam instar agni naturaliter mites. Quidam instar pardi naturaliter astuti. Quidam instar hedi naturaliter inquieti. Sed istas diuersas complexiones amor dei debet vnire. Coniungit etiam homines diuersarum prouinciarum: et diuersarum conditionum. Esaie lxv. Lupus et agnus pascentur simul: leo et bos comedent paleas. Siue enim sint multum apparentes vt lupi: siue parum vt agni: siue nobiles instar leonum: siue ignobiles instar boum omnes debent vti eorundem generum ciborum. Coniungit etiam homines diuersarum etatum Esa. xi. Uitulus, leo et ouis, simul morabuntur, et puer paruulus minabit eos. Per vitulum intelliguntur iuniores. Per bouem qui habet palatum obscurum intelliguntur seniores: et per leonem, robusti et fortes. Isti sepe in vna domo pacifice commorantur: et prelatus iuuenis eis preficitur. Tertio habitauerunt simul quantum ad idem officium. Fuerunt enim medici non tantum corporum, sed etiam animarum: quas quidem sanabant inducendo eas ad contritionem: confessionem et ad satisfactionem. Sanatur quidem anima ad instar corporis. Aliquando per amare medicine sumptionem ista est contritio. Esaie. xxiiij. Amara erit potio bibentibus eam. Aliquando per vomitum et reiectionem. ista est confessio. Prouerbiorum. xxx. Uerba congregantis filij vomentis. Aliquando vero per sudorem vel minutionem et dietam: per que intelliguntur tres partes satisfactionis. s. oratio, eleemosyna, et ieiunium. Nam oratio lachrimosa intelligitur per sudorem. Ecclesiastici. xxij. Pungens oculum deducit lachrymas. Eleemosyna vero itelligitur per minutionem, que enim superflua habet, debet de ipsis diminuere et dare pauperibus. Luce primo. Quod superest date pauperibus. Ieiunium vero intelligitur per dietam per quod diabolus expellitur de corde. sicut lupus de nemore. Matth. xvij. Hoc genus demoniorum non ejicitur: nisi oratione et ieiunio. Quarto habitauerunt in vnum quantum ad eandem fidem. Fides enim coniungit hominem deo. Ideo cinctorium appellatur. Esa. xi. Fides cintorium renum eius, hominem homini. Eccle. xxvij. Dilige proximum, et iungere fide cum illo. Hominem sibi ipsi. eiusdem. xxv. fides autem initium ad conglutinandum est ei. Quinto habitauerunt in vnum quantum ad eandem operationem. Omnes enim operabantur propter eundem. s. propter deum: deus enim est finis omnium desideriorum: quia est summa bonitas. Prouerbiorum. xi. Desid-

uium inferorū est bonū omnium cogitatio num: quia summa veritas est. Johannis xiiij. Ego sum via, veritas et vita omnium amorum: quia est summa suauitas. Eccl. xxiiij. Spūs meus super mel dulcis. Omnium operum, qz summa tranquillitas est Sapiē. xij. Tu autē dominator virtutis cū trāquillitate iudicas. Sexto habitauerunt in vnū cetuz ad eandem passionem. Omnes enim passiões quas alij sancti habuerūt particulariter, isti sancti videntur habuisse vniuersaliter. Fuerūt enim in mari mersi instar. Clementis. In ignē proiecti instar Laurentij. In equuleo torti: instar vincētij. Crucifixi: istar Petri. Lapidati: Juste Stephani. Sagittati: instar Sebastiani. Et decapitati: istar beati Pauli. Et ideo poterant dicere cū propheta. Oēs fluctus tuos induxisti super me.

¶ Sermo. ccli. De sancto Michaele.
Sermo primus.

Gaudium erit angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Luc. xv. Si angeli gaudent de nostra conuersione: et nos gaudere debemus de eorum glorificatione. Et si de nobis faciunt festum in celis: et nos debem⁹ de ipsis facere festuz in terris: et ideo quatuor solennitates de ipsis angelis celebrantur. Prima hodierna die celebratur que ortum habuit ex quadā ecclesia quā in monte Gargano Michael edificauit. Et se loci illius custodez esse asseruit. Ex quo datur itelligi qđ angeli sunt custodes omnium animarum. Hieronymus. Magna dignitas animaruz: vt vnaqueqz angelum habeat ad sui custodiam deputatum. Datur enim angel⁹ cuilibet in quintuplici statu in quo nondū est ei custodia eius necessaria. Primo nato in vtero: ne a diaboli malicia necaretur. Scđo egresso de vtero ne baptismi gratia a diabolo impediretur. Job iij. capite. Quare non in vulua mortuus sum, egressus de vtero non statim perij. Tertio viuenti in mūdo: ne ad peccata plurima ptraheretur. Unde postqz propheta dixit. Angelis suis mandauit de te: statim subiunxit. Sup aspidē et basiliscū ambulabis etc. Per aspidē qđ aurem in terra figit: intelligitur auaritia. Per basiliscū qđ habet visum venenosum intelligitur luxuria que aspectibus inflamatur. Per leonez intelligitur superbia. Per draconem qui caudam inuoluit: intelligitur cōsuetudo praua. Quarto exeūti de mūdo per mortē ne de fide tētetur: vel in desperationē protrahatur: vel a cōfessione impediatur. Gen. iij. Tu insidiaberis calcaneo eius. Quos enim diabol⁹ non potuit decipere in iuuētute, qđ est pma pars hominis: nec i senectute, que est quasi secūda ps hominis: hos decipere nititur i morte, qđ est quasi calcaneum et vltima pars hominis. Quinto post mortē. In via enim quā anima est tūc factura sunt laquei positi a qbus angel⁹ hominē protegit. Ps. In via hac qua ambulabā absco. su. la. m. Judith. xiij. Uiuit dominus: qz custodiuit me angelus eius: et hinc euntē et ibi commorātē: et inde huc reuertentē. Angelus enim custodit animā huc venientem p natiuitatē in vtero et ex vtero: et ibi commorantem et viuentē in mūdo: et hinc reuertentē. i. ad celestē patriā redeuntem: siue dum est in morte, siue dū vadit post mortem. Secūda solēnitas fit. xvij. Kalēdas nouēbris, in loco qui tūba dr: vbi angel⁹ Michael episcopo apparens ecclesiam sibi edificari precepit. Ex qđ datur intelligi qꝫ angeli libenter cum hominib⁹ societatem habēt, qui totiēs in terris volunt habere habitationē. Hoc significatuz est in angelis quos Salomō fecit fieri i propiciatorio tēpli. de quibus quatuor legūtur: qꝫ erāt de lignis oliuarū: qꝫ tenebant alas expēsas, qꝫ habebāt pedes obliqs et eleuatos. qsi ad iubilandū paratos: et qꝫ versis vultibus mutuo se respiciebant. Olim angeli videbantur esse ferrei. i. incopassibiles et duri: sed nunc sunt de lignis oliuarū. i. misericordes etc. Olim inuiti ad homines veniebāt: et iō tenebāt alas suas demissas, sz mō cito ad nos veniūt et ideo alas expāsas habēt. Olim soli deū laudabāt sz modo in laudādo associant se hominib⁹. Ps. Conuenerūt principes coniuncti psallentibus etc. Olim naturaz nostrā infirmā despiciebāt: sed modo videntes ipsam in xpo exaltatā in stuporē

et admirationē cōuertunt. Quod respe-
ctus ipse mur⁹ rep̄sentat. Ideo etiā mo-
do hic, mō ibi, sibi ecclesias edificare fa
ciūt vt isinnēt q̄ libēter hoīes associāt
& maxime dn̄ice gl̄ia hominū. s. deum lau-
dantes. ps. In cōspectu angelorum psallā
tibi &c. In tribulationibus existētes. Da-
niel. iij. Angelus domini cū Azaria & so-
ciis eius in fornacē &c. Contra demones
dimicātes. iiij. Regū. vj. Nolite timere,
Plures eīn nobiscū sūt q̄ cū illis. In dn̄o
morientes. Luce. xvj. Factū est vt cū more
retur mēdicus &c. Mysteria diuina deuo
te exequētes. & maxime missarum solen-
nia celebrātes: vt dicunt Greg. & Beda.
Tertia solēnitas. vj. idus Maij celebrat
que victoria sancti Michaelis dicit quā-
do sipontinis victoriā dedit: & contra ad
uersarios eorū omnia elementa fecit pu
gnare. s. terraz: quia mons garganus cō
tremuit. aerē: quia caligo tenebrosa totū
montē obduxit. ignem: quia fulgura cre
bra volabāt: aquā. vnde cantatur. Cōcus
sum est mare &c. Sapiē. v. Pugnabit cum
illo orbis terrarū cōtra isensatos. Quar-
ta solennitas rome viij. idus Maij agit,
quando. s. deus pestem inguinariā in ro-
manos immisit: & Grego. angelū spatam
tergentez aspexit. Angeli eīn puniūt, ma
xime q̄tuor genera peccatorū. s. sodomi-
tas & incestuosos. vt h̄r Gen. xix. Oppres
sores & violētos sicut pharaonē & egy-
ptios vt habet Exo. xv. Superbos & va
ne gloriosos sicut dauid populū ex vana
gl̄ia numerantē: vt habetur. ij. Regū vlti
mo. Immundos & gulosos sicut roma-
nos qui cum gule & luxurie deseruirēt ab
angelo peste inguinaria sunt percussi.

¶ Sermo. ccliij. De eodē. Sermo. ij.

OMnes sunt administratores spirit⁹ in
ministerium missi propter
eos qui hereditatē capiūt
salutis. Ad Heb. primo.
Qui omnes dixit, nullū exclusit. Omnes
enim mittuntur ad salutez superiores ad
medios. medij ad imos, & infimi ad nos.
Notandum autem quod in homine est
potentia intellectiua operatiua: & affecti
ua. Intellectiua autem habet triplicem
defectum ad quem remouendum mittun
tur ordines inferioris hierarchie. Est eīn
obscura. j. Cor. xiij. Videmus nunc per
speculum in enigmate &c. Ad istud impe-
dimentū remouendū mittuntur angeli,
quorum officiuz s̄m Grego. est nunciare
minora & imperfecta: qr et si aliquando
cognoscat minima & nō tamē p̄funda. j.
Cor. xiij. Ex parte cognoscim⁹ et ex p̄te
prophetam⁹. Contra istam defectū mit-
tuntur archangeli, quorum officiū s̄m Gre-
gorium, est nunciare summa. Est multiplici
obliuioni subiecta. Aug. de ciui. dei. Cū la
bore meminimus. et sine labore nescim⁹.
Cū labore strenui: sine labore inertes su-
m⁹. Cōtra istū defectū mittunt v̄tutes, q̄-
bus s̄m Greg. attribuit operatio miracu
lorum. per que sciētiā nostrā: que est ex fi
de stabiliūt & confirmant. Isti tres actus
istorum triū ordinum significati sunt. iij.
Regum. xix. Ubi angelus Helie tria bo-
na cōtulit: quia aquā sibi propinauit: pa-
nem dedit et ipsuz fortificauit. Per aquā
que est potus paruulorum, intelligitur re
uelatio minorū, que spectat ad angelos.
Per panē q̄ est cib⁹ fortiū intelligitur re-
uelatio difficiliū, que spectat ad archan-
gelos. Per fortitudinem collatam, intel
ligitur roboratio, tā in cognitione mino
rum q̄ difficilium: que spectat ad virtu-
tes. Secūdo in homine est potētia opera
tiua. Et ista habet triplex impedimētum
ne exeat in op⁹ suū. Ad qd̄ remouendum
mittunt ordines medie hierarchie. Im-
pedit ei aliqñ a diaboli tētatiōe. j. Thes.
ij. Impediuit nos satanas. Istd̄ remouēt
potestates quorum offici̇ū est s̄m Greg. po-
testatē demonum refrenare. Aliquādo a
mūdi repressiōe. Joh. xvj. In mūdo p̄ssu
ram habebitis. Istud remouēt principa-
tus: quia faciunt nos mūdanis omnibus
principari. Aliqñ a corporis corruptio-
ne. Sapiē. ix. Corp⁹ qd̄ corrūpit, aggra
uat animā. Istud remouēt dn̄atiōes que
faciūt nos oībus carnalibus vitijs dn̄a
ri. Isti tres actus istorū trium ordinum si
gnificant Gen. xxxij. Ubi angel⁹ tria bo-
na Jacob dedit: qr ipm̄ ɔtra Esau cōstā
tē fecit: israel nomē iposuit: & neruū feme
ris percussit & emarcuit. Hic angel⁹ ɔtra
Esau hominē ɔstātē fecit: qñ ɔtra diabo-

licas tētatiōes eū fortē reddidit ⁊ spectat
ad ptātes. Tūc aūt israel q̄ interp̄tatur
vir vidēs deū nomē ipo͛u t, q̄n ꝑpt cele
stiū ꝯtēplationem terrena despicit: ⁊ hoc
spectat ad principat⁹. Tūc neruū ꝑcussit
⁊ marcessit, q̄n oēm estū carnalis ꝯcupi-
scētie in nobis extingwit, ⁊ hoc spectat ad
dn̄atiōes. Tertio in hoie est potētia affe
ctiua: ⁊ ista h̄ꝫ triplicē defectum quē re-
mouēt ordines de suprema hierarchia.
Prim⁹ est q꞉ dilectio nr̄a sepe est priuata
q̄n hō tm̄ seip̄ꝫ diligit: ⁊ talis dilectio nō
est eq. Istū defectū remouēt Throni. Nā
sicut dt Greg. Throni dicunt̄ sedes eo ꝙ
de⁹ in eis sedeat ⁊ ꝑ eos iudicia sua de-
cernat. p̄. Sedes sup thronū qui iud. ter.
Scdō est, q꞉ sepe est simulata, q̄n. s. fingit
se diligere ꝓximū ⁊ nō diligit: ⁊ istū defe
ctū remouēt cherubin, q̄ iterp̄tant̄ pleni
tudo scie, q̄ oia simulata detegūt, ⁊ ad lu
cē v̄itatis reducūt. Terti⁹ est, q꞉ q̄nq꞉ est
tepida, q̄n. s. tepide amat deū: ⁊ istū defe
ctū remouēt seraphin, q̄ interp̄tant̄ ardē
tes: q꞉ h̄nt a nobis torporē excutere: ⁊ in
amorē dei nos firmiter inflāmare. Isti tres
act⁹ istoꝝ triū ordinū significati sunt. iiij.
Reg. ij. Ubi cū dn̄s heliā in celū subleua
re vellet, appuerūt ei āgeli i forma equo
rū, ⁊ curr⁹ igniti. Angeli igit̄ dr̄r eq̄ ⁊ cur
rus ⁊ ignis. Eq̄ a lalia dn̄r ex eo ꝙ olim
quadrigis equales ꝑ oia iungebant̄. Eq̄
igit̄ sunt throni q̄ ineq̄les ad equalitatē ꝑ
librā iudicij sui descēdūt, ⁊ sic remouent
dilectionē priuatā. Curr⁹ sunt cheribin q̄
in obseq̄a charitatis currere nos faciūt: ⁊
oēm simulationē detegūt: ⁊ sic remouent
dilectionem simulatam. Ignis sunt sera-
phin q̄ torporē excutiunt ⁊ vehemētē ac-
cendūt: ⁊ sic remouēt dilectionē tepidaꝫ.

¶ Sermo. ccliij. De eodē: Sermo. iij.

FActū est prelīū magnū in celo. Mi-
chael ⁊ angeli ei⁹ p̄liaba-
bāt̄ cū dracōe ⁊c. Apo.
xij. Per celū eccl̄ia mili-
tās itelligit̄ in qua mul-
tiplex p̄liū gerit̄ de q̄ p̄lio q̄tuor tāgunt̄.
Primo ꝯueniētia loci. cū dr̄ Factū ē p̄liū
magnū in celo. i. in eccl̄ia militāte. Celuꝫ
em̄ btōꝝ nō ꝯueniēs ad pugnādū: q꞉ ibi
sunt solūmodo triūphantes nec infernus:
q꞉ ibi sunt incarcerati ⁊ succūbentes, sed
ecclesia militās locus conueniēs ad pu-
gnādū: q꞉ ibi sunt stipēdiarij ⁊ militātes.
Job. xvij. Militia est vita hois super ter
rā. Scdō ponitur magnitudo p̄eliū, cum
dicitur. Et draco pugnabat ⁊ angeli ei⁹.
Ipsi em̄ aduersarij magni sunt rōne po-
tentie. Job. xli. Non est potestas sup ter-
ram que comparetur ei. Origenes. Uult
dominus deus facere mirabiles res: vult
de locustis superare gigantes: ⁊ de his q̄
in terris sunt celestes vincere nequitias.
Sunt magni ratione astutie, q꞉ s̄m Greg.
Diabolus aut opprimēdo rapit, aut vo-
lando circūuolat, aut suadendo blādit̄,
aut minādo terret, aut desperādo frāgit,
aut ꝓmittēdo decipit. Hier. Persequitur
me hostis cui noia mille cui etiā sunt mil
le nocendi artes ⁊ ego infelix victorē me
putabo. Nec miꝝ si diabol⁹ adeo est astu
tus: q꞉ s̄m Isidoꝝ. Triplici acumine vi-
get sc꞉ subtilitate nature: experientia tē
poꝝ ⁊ reuelatione supernarū potestatū.
Sunt magni ratione seuitie. j. Pet. v. Ad
uersari⁹ vester diabol⁹ tanq̄ leo rugiēs.
⁊c. Sicut em̄ leo sāguinē sitit sic ⁊ diabo
lus sanguinem animarum nostraꝝ letan
ter appetit. Grego. Nihil se fecisse repu-
tat nisi cum animam sauciat. Sūt magni
ratione multitudinis infinite. Haymo. Ut
philosophi dixerunt ⁊ sancti viri opinati
sunt. Aer iste ita plenus est demonibus si-
cut radius solis est minutissimis pului-
sculis q̄uis aūt tot sint tn̄ iuxta sententiaꝫ
origenis eoꝝ exercitū minuimus cū eos
vincim⁹ ita ꝙ ille qui victus fuerit vlte-
rius nō possit de illo victo tētare. Tertio
ponit̄ multitudo p̄lij cū dr. Michael ⁊ an
geli ei⁹ preliabātur cū dracone. Circa qd̄
notādū ꝙ michael quatuor prelia gessit
in quibus semꝑ victoriā habuit. Primuꝫ
fuit qd̄ cū lucifero ⁊ angelis suis gessit. Et
hoc p̄liū vicit: ⁊ de celo ip̄m in hūc aerē
caliginosum expulit. Nō em̄ ꝑmissū ē eis
in supiori parte aeris habitare q꞉ lucid⁹
est ⁊ clar⁹ nec etiā nobiscū in mundo: q꞉
nimis nos suis tētatiōib⁹ infestarēt: sed
in medio aeris vt dū sursum respiciunt ⁊
gloriā quā amiserūt vidēt: inde doloreꝫ
sufferāt ⁊ dū inferi⁹ cōspiciūt ⁊ vidēt hoc

mines illuc ascēdere, vñ ipsi ceciderunt: inde inuidia torqueant. Scḋm preliū est qḋ cū diabolo de corpore moysi habuit. sicut dicit in canonica Jude. Sciēs enim diabol⁹ iudeos ad idolatriā prōptas esse volebat corpus moysi honorabiliter sepeliri: vt iudei suas idolatrias ibi exercerēt, sed michael victoriā habuit qr corpus moysi ab oībus abscōdit forte ista altercatio fuit, qr diabolus dicebat se in moyse ꝓpter peccatū ad aquas cōtradictionis aliquod ius habere. Sed cū michael sibi culpā remissam assereret: ꝛ diabol⁹ adhuc instaret. Michael ei dixit. Imperet tibi dn̄s ꝛc. Tertiū preliū est quod habuit cōtra pharaonē ꝛ egyptios. Creditus eñ fuisse ille angelus qui plagas egyptijs intulit: qui mare diuisit: qui in columna ignis ꝛ nubis populū israeliticū antecessit: ꝛ ad terrā promissionis introduxit. Fuit eñ princeps synagoge. Unde dr̄ Dan. x. Nemo mihi adiutor est nisi michael princeps vester. Sed postq̄ iudea dn̄m crucifixit factus est princeps ecclesie. Uñ refert Josephus q̄ audite sunt voces angeloꝝ dicentiū. Trāseamus ab his sedibus. Quartū preliū est qḋ cōtra antichristū habebit. Sicut eñ dicit glos. sup illud Apoc. xiij. Uidit vnū de capitibus eius occisum. Antixp̄s mortuū se finget ꝛ per triduū latēs: postea apparebit dicēs se suscitatū ꝛ ferētib⁹ eū demonib⁹ in aere ascendet: ꝛ vniuersis mirantibus adorabunt eū. Tandē dū stabit in papilione in montē oliueti: ipse michael antichristū occidet: vt dicit glos. sup illud .ij. Thessa. ij. Quem dn̄s de⁹ interficiet spū oris sui. Quarto ponit nobilitas triūphi cū dr̄. et nō valuerunt nec loc⁹ inuētus est eorū amplius in celo. Locus quidē inuētus est: sed nō in celo. In demonib⁹ quidem est cōsiderare naturam, officium et culpā. Nature cōueniret locus suprem⁹: scilicet celum in quo fuerūt creati: et ibi stetissent si perseuerassent. Officio vero qḋ habēt scꝫ hoīes exercere ꝯuenit locus medi⁹ scꝫ aer caliginosus. ꝛ vt nobis ꝓpinqui sint ad exercitandum ꝛ claritatis lucem nō habeant ad gaudendum: et celum sursum respiciant ad inuidendum. Culpe autem conuenit locus infimus scꝫ infern⁹. Uñ post iudiciū quādo cessabit eorum officiū detrudētur in infernū: nec vltra pacrē habebūt trāsitū: sꝫ incarcerati perpetuum sustinebunt tormentum.

Sermo. ccliiij. De eodem Sermo. iiij.

Michael vn⁹ de principibus primis venit i adiutoriū meū. Dan. x. Btō michaeli deus quintuplex officiū in sua cura assignauit. Primū est officium principādi. Jō dicit Michael vnus de principib⁹ primis. Licet eñ olim fuerit princeps synagoge: modo tñ fact⁹ est princeps ecclesie intātū angeli ꝓ his qb⁹ principant zelare videnť: vt sibi inuicem obuiare ꝛ pliari dicant. Uñ Dan. xiij. ponunt quatuor angeli de ordine principatus: quoꝝ vn⁹ scꝫ Michael erat princeps eoꝝ q̄ remāserāt in terra ꝓmissionis, ali⁹ scꝫ q̄ loquebať cū Daniele erat princeps illoꝝ iudeoꝝ q̄ erāt in captiuitate persarū, alius erat princeps grecoꝝ. Quartus erat princeps psaꝝ. Ubi Greg. dicit. Recte angeli cōtra se veniunt: qr subiectaꝝ sibi gentium vicissim sibi merita cōtradicunt. Cūq̄ vnusq̄sq̄ gentis vel culpa vel iustitia ad supremū cōsiliū dei ducit. eiusdē gētis prepositus vel obtinuisse in certamine vel nō obtinuisse perhibet. Scḋo habet officiū adiuuādi. Unde dicit Michael venit in adiutoriū meum. Ipse eñ cū ceteris angelis sibi cōmissas adiuuat malos ꝛ bonos. Malos mouēdo eos ad cōtritionē. Hoc nāq̄ significatū est Judicū. vi. Ubi angel⁹ eduxit ignē de petra Nā sepe de hoīb⁹ duris angelus educit ignē ꝯtritiōis. Purgat labia ad ꝯfessionem. Hoc significatum est. Esa. vi. Ubi ꝑ angelum labia esaie expurgantur. Inducit ad satisfactionem. Hoc significatum est. j. Paraľ. xxi. In angelo q̄ dixit Gad prophete vt diceret Dauid vt in monteꝫ ascenderet a deo satisfaceret. Adiuuat etiam bonos, diabolus enim nititur intelligentiam nostram obnubilare per errorem: ꝛ voluptatem nostram coinquinare per amorem: ꝛ memoriam nostram offuscare per obliuionem. Angelus autē ꝫm Dionysiū habet virtutem illuminati

nam: purgatiuā: ⁊ perfectiuā. Et ideo ei⁹
indigemus ministerio: vt rationē illumi=
net: affectionē purget: memoriā perficiat
⁊ cōsummet. Tertio habet officiū preliā=
di. ꝓliabaꝛ eni cū dracōe. Dan. xij. In tpe
illo cōsurget michael princeps magn⁹ q̄
stat pro filijs populi tui: vt ꝓlieꝛ cū dra=
cone.i.cū diabolo. Apo.x. Michael ⁊ an
geli eius ꝓliabanꝛ cū diabolo. In canoñ.
Jude. Cū michael archāgelus cū diabo
lo altercareꝛ ⁊c. preliabaꝛ etiā cū princi
pe ꝑsaꝝ. Dan.x. Princeps regni persaꝝ
restitit mihi: ⁊ ecce michael venit in adiu
toriū meum. Per draconē qui est animal
sitibundū significaꝛ demō q̄ preest aua=
ritie contra quē michael pugnat qñ ipm
refrenat. Per diabolū qui diciꝛ deorsum
fluens: significaꝛ demon qui preest super
bie: qꝛ diabol⁹ per superbiā de celo deor
sum defluxit. Cōtra quē preliū gerit qñ
ipm ab infestatione cessare facit. Per re=
gem persarū intelligitur demon q̄ preest
luxurie. Perse nanqꝫ interpretanꝛ sua la=
tera dissoluentes: qꝛ luxuria tota ad ter
ram deprimit ⁊ tota deo diuidit ⁊ segre=
gat: ⁊ totum corpus miserabiliter dissol=
uit ⁊ totam substantiam consumit. Et io
tales recte vocanꝛ perse, id est sua late=
ra dissoluentes. Cōtra istū ergo draconē
pugnat quando ipsum ab impugnatione
refrenat. Quarto habet officiū ponderā
di nam secundum ecclesie picturas. Mi=
chael habet animas ponderare. Dicitur
autē Dan.v. Appensus es in statera ⁊ in
uentus es minus habens. Sunt nanqꝫ q̄=
dam anime vacue q̄ nulla secum merita
portauerunt istas appendet ⁊ eis dicet.
Appensus est in statera, ⁊ inuentus es
nil habens. Quedam vero sunt anime q̄
semiplene sunt. Istas ponderabit ⁊ dicet.
Appensus est in statera ⁊ inuentus es mi
nus habens. Sunt quedā anime plene q̄
multa merita secū portauerunt. Istas pō
derabit ⁊ dicet. Appēsus es in statera: ⁊
inuentus es satis habens. Sunt etiā que=
dam superplene q̄ non tantū ꝑcepta chri
sti: sed etiā ꝯsilia seruauerūt. Et istas ani
mas pōderabit ⁊ dicet. Appensus es in
statera: ⁊ inuentus es multū hñs. Quinto
habet officiū deportandi: qꝛ cum ceteris
angelis sibi subiectis aias iustas in celū
deportat. Portant aūt animas valde re
uerenter: qꝛ nō in humeris sed in mani=
bus. ps. In manib⁹ portabunt te ⁊c. Por
tant diligenter qꝛ eas ab omnibus offen
diculis custodiūt. Unde sequitur ne forte
offendas ad lapidē pedem tuū. Portant
valde gaudenter cū canticis ⁊ iubilatio=
nib⁹. Esaie.lv. In letitia egrediemini ⁊c.
Portāt valde humiliter: quia pauperes
⁊ mendicos non despiciunt sicut patꝫ Lu=
ce.xvj. in lazaro mendico quē angeli de=
portauerunt. Et ista deportatio fit in si=
gnum fiducie: vt scꝫ ex hoc detur intelli=
gi q̄ secure sunt anime sanctorum de hac
vita egrediētes: que tales habēt defen=
sores. ps. Angelis suis mandauit de te
⁊c. In signum reuerentie. Sicut aliquan
do socius in itinere aliū portat non in hu
meris: sed solatijs. Esa.lv. Mōtes ⁊ col
les, id est maiores ⁊ minores angeli can=
tabunt coram vobis laudem.

¶ Sermo.cclv. De eodē. Sermo.v.

Angelis suis mandauit de te: vt custo=
diāt te in omnibus vijs
tuis. ps. Ista verba pertra
ctans beatus Ber. sic dicit
Magna dilectio charitatis quis quibus
de quo ⁊ quid mandauit. Si quidem de⁹
mandauit ⁊ angelis suis mandauit. De
te homine mandauit: ⁊ vt custodiant te
in omnibus vijs tuis mādauit. Ex quib⁹
verbis habetur q̄ in illo qui mandauit:
ostendiꝛ magna charitas: ex eo q̄ tātos
⁊ tales homini deputauit. Unde dicit ibi=
dem. Dñe quid est homo qꝛ innotuisti ei:
aut filius hoīs, quia reputas eū. Deniqꝫ
ei mittis vnigenitū tuū immittis spm̄ san
ctū tuum, promittis vultum tuum: ⁊ ne
quid vacet in celestibus ab ope sollicitu
dinis: illos etiā beatos spiritus propter
nos mittis in ministerium nostrum. Scdo
in angelo ostenditur magna humilitas:
qꝛ tam humile officium non recusat. Et
ideo magnā sibi debet homo reuerentiā
exhibere. Unde Ber. In quouis diuersorio
in quouis angulo reuerētiā exhibe ange
lo tuo: ne audeas illo ꝑsente qd me pre
sente nō auderes. Ber. Angelis suis de⁹
mandauit de te: quātā tibi inquit debet

hoc verbū inferre reuerentiā: afferre deuotionē cōferre fiduciam reuerentiā pro presentia deuotionē ꝓ beniuolētia: ⁊ fiduciā ꝓ custodia. Tertio in hoīe notaꝝ magna dignitas in hoc ꝙ ab angelis meruit custodiri. Hier. Magna dignitas aīaꝝ vt vnaqueq; ab ortu sue natiuitatis angelū habeat ad sui custodiā deputatū. Libēter eni angelꝰ homini ministrat ꝓpter hoīs dignitatē necessitatē: ⁊ suā vtilitatē. Dignitas hoīs in hoc attenditꝛ ꝙ natura diuina associata est nature humane in eandem personā Et ideo homo est frater dei ⁊ honor q̄ exhibetꝛ homini in christū fratrē refunditꝛ. Necessitas hoīs est: q2 diabolus sepe rationem in homine seducit: voluntatē allicit: opprimit virtutē, ideo necesse est vt angelus rationem erudiat per suā sapiētiā volūtatē inflammet ꝑ charitatē ignitā: ⁊ virtutē roboret ꝑ exhortationē internā. Utilitas vero angeli est: q2 eoꝝ ruina debet saluādis hominibus restaurari. Dicit aūt Aug. ꝙ tot hominibꝰ restaurari. Dicit aūt Aug. ꝙ hoc hoīes saluabuntꝛ: quot angeli ceciderūt. Greg. dicit ꝙ tot hoīes saluabuntꝛ quot remāserūt angeli. Aliq̄ dicūt ꝙ i celo erūt due societates nūero equales. Una erit societas angeloꝝ: quoꝝ ruina de solis virginibꝰ restaurab.i. Et alia est societas hoīm alioꝝ. Quarto notaꝝ magna vtilitas: cū dicitur, vt custodiant te in omnibꝰ vijs tuis. Custodiūt enim hoīem, in vita, in morte, ⁊ post mortē. In vita quidem a tentat oīe diabolica ꝯseruando. Hoc significatū est Apo. xx. In angelo qui demonē ligauit ⁊ in abyssum misit. In bonum gratie eos perficere faciēdo.s. in donum gratie preuenientis, proficientis et perficientis. Judith. xiij. Uiuit dn̄s quia custodiuit me angelus eiꝰ ⁊ hinc euntem quo ad gratiā preuenientē: ⁊ ibi cōmorātem quo ad gratiā proficiētē ⁊ inde huc reuertentē: quo ad gratiā perficientem. Bona eoꝝ in conspectu dei representādo, scꝫ orōnes, ieiunia, elemosynas. Tobie. xij Bona est orō cū ieiunio ⁊ elemosyna magis q̄ thesauros auri cōdere ⁊c. Scḋo angelus custodit hoīem in morte. Alā nāq; tūc quatuor incōmoda patitur. vnū est: q2 timor mortis eā affligit. Cōtra hoc sepe sanctis viris angelus suā saluationem reuelat ⁊ sic timorem excludit et letanter animā exire facit. Esa. lv. In leticia egrediemini. Secundū est: q2 rōnem deus requirit. Contra hoc angelus deū sibi reconciliat. vnde Ber. super Canti. Discurrit angelus mediꝰ inter dilectū ⁊ dilectā vota offerēs ⁊ referēs dona. excitat istā placat illū, tertiū est q2 diabolꝰ recipere aīam cōtēdit. cōtra hoc angelꝰ diabolū fugat. hoc significatū est Gen. xxxij. Ubi cū iacob esau valde timeret angelos obuios habuit ipsum adiuuare paratos ⁊ ait. Castra dei sūt hec quartū est q2 peccatoꝝ multitudo ipsum terret, ⁊ sollicitū reddit. cōtra hoc angelus sepe pctā dimissa reuelat. Dan. ix. Dixit gabriel ab exordio precum tuaꝝ egressus est sermo. Glosa. i. snīa a deo. Et seq̄tur. Ego autē veni vt indicarē tibi, scꝫ pctā esse dimissa: q2 vir desiderioꝝ es. Tertio angelus custodit animā post mortē in oībus vijs suis. tres eni sunt vie vna que ducit ad infernū alia ad purgatoriū tertia ad celū. In prima via angelus animā custodit ne per eā incedat. vnde; talis aīa regratiaꝛ deo dicens. Nisi quia dn̄s adiuuit me. s. per angelū suum paulominus habitasset in inferno aīa mea. In scḋa via eā custodit, q2 ipsam purgandā ad purgatoriū ducit: ⁊ purgatam inde educit. Thob. v. Dixit angelꝰ. Ego sanum ducā ⁊ reducā filiū tuū. In tertia via eam custodit: quia ipsam in celum feliciter introduxit. Exo. xxiij. Ecce ego mittam angelum meū qui te custodiat in via ⁊ inducat in terrā quā promisi patribus tuis.

¶ Sermo. cclvj. De eodem. Sermo. vj.

Qui facit angelos suos spūs ⁊ ministros suos ignē vrētē. ps Angelꝰ est nomē officij: spūs aūt est nomē nature, minister nostre opationis: ignis vero nomē ardentis amoris. In pmissis ergo verbis quatuor de angelis cōsiderantur. Primum est obedientie valūtas. cū dr. Qui facit angelos. Sunt nāq; angeli dei nūcij q̄ vadūt ⁊ discurrūt fm dei imperiū vn̄ Dionysiꝰ distinguit in angelis triplicem motū: scꝫ circularem, rectum ⁊

obliquũ. Circulari motu mouent̃ cũ ad deũ mouent̃. Recto ad nos mittunt̃. Obliquo vero q̃ ex recto ꝛ circulari motu cõponit̃: qñ scꝫ ꝛ nobis ꝓuidẽt ꝛ i deũ immobiles manẽt. Si em̃ ad nos mouent̃ vt a deo minime auertant̃. Scḋo in angelis cõsiderat̃ nature dignitas: cũ dr̃ Spiritꝰ. Aug. Sicut aurũ corruptũ meliꝰ est q̃ argẽtũ incorruptũ: ꝛ argentum corruptũ, meliꝰ q̃ plumbũ incorruptũ: sic etiã q̃libet corruptus spũs melior est q̃ corpus incorruptũ. Et hoc est rõne simplicitatis nature. Quãuis em̃ angelꝰ dignior sit hoīs ꝓpter nature simplicitatem. Hõ tñ ẽ dignior angelo ꝓpter assũptã a dei filio humanitatẽ. Hõ em̃ magis attinet xp̃o q̃ angelꝰ. Qḋ tribꝰ modis faciliter ostẽdi põt. Primo qꝛ deus angelũ de ꝓgenie sua fecit, qñ ad imaginẽ ꝛ nõ similitudinẽ suã fecit eũ. Hoīeꝫ vero fecit de ꝓgenie sua: qꝛ ad imaginẽ ꝛ similitudineꝫ suã fecit eũ. Et insuper se fecit de progenie nr̃a scꝫ qñ verbũ caro factũ fuit. Secundo qꝛ angelꝰ tm̃ attinet xp̃o ex parte pr̃is: qꝛ deus pr̃ est pater xp̃i scꝫ per eternã gñationẽ: ꝛ est pater angeloꝝ ꝑ creationẽ: homini vero christꝰ attinet ex parte patris sicut angeli: ꝛ ex parte mr̃is q̃ non est angelꝰ. Tertio quia deus contraxit parentelã cũ angelo solũmodo dãdo quãdo scꝫ filiã suam, id est imaginẽ suaꝫ eis dedit. Cũ homine vero contraxit dãdo filiã suam, id est sanguinẽ suum et recipiendo sororem nostrã, id est humanã naturã. Tertio cõsiderat̃ in angelis operationis strẽnuitas: cum dr̃ Et ministros suos Ut autẽ videamus illa q̃ nobis ministrãt, Notãdũ est scḋm Aug. q̃ quedã sunt bona infima: quedã media ꝛ q̃daꝫ suprema. Bona infima sunt bõa tpalia q̃ angeli nobis ministrãt ad sustẽtationeꝫ. Et hoc significatũ est. iij. R. g. xix. Ubi angelꝰ ministrauit helye cibũ ꝛ potũ. Thobie. xij. Bonis operibꝰ ꝑ eũ repleti sumꝰ. Media vero bõa sunt bõa spũalia q̃ angeli nobis ministrant ad iustificationeꝫ. Quia illuminant ad cognitionẽ: hoc significatũ ẽ Apo. xviij. In angelo de quo dr̃ q̃ terra illuminata est a claritate eiꝰ. Inflãmãt nostrũ amorẽ: hoc significatũ est. iiij. Reg. ij. In angelꝫ q̃ i curru igneo ꝛ eq̃s igneis apparuerũt: ꝛ excitãt nr̃aꝫ operationẽ. Zach. iiij. Angelꝰ dñi excitauit me q̃si hoīem q̃ excitat̃ a somno. Bona vero sũpma sunt bona celestia q̃ nobis ministrãt ad glorificationẽ portant em̃ aīas nr̃as ipsas in manibꝰ suscipiendo. Ps. In manibꝰ portabũt te: vñ cãtat ecclia. Archãgele michael cõstitui te ꝑncipẽ sup oẽs aīas suscipiendas. Susceptas vero ꝑ viã reducẽdo. Exoḋ. xxiij. Ecce ego mitto angelũ meũ q̃ custodiet te in via ꝛc. Deductas vero deo repñsentãdo: hoc signatũ est Luc. xv. in illo mẽdico quẽ angeli in celũ deduxerũt: ꝛ deo repñsentauerũt Quarto in angelis cõsiderat̃ feruẽs charitas cũ dr̃ Ignẽ vrenteꝫ. Dicunt̃ aũt angeli ignis vrẽs duplici de cã scꝫ qꝛ ardẽt ꝑ amorẽ ꝛ lucẽt ꝑ cognitionẽ: ſm aũt Dionysiũ amor hꝫ triplicẽ vim scꝫ eleuatiuã: qꝛ eleuat inferiora superioribus coordinatiuã: qꝛ coordinat equalia coequalibꝰ: inclinatiuã: qꝛ inclinat superiora inferioribꝰ. Istã aũt triplicẽ vim amor in angelis operat̃. Et quantũ ad hoc ipsi angeli vocantur ardores sempiterni lãpades ignite ꝛ carbões accẽsi. Nã inquantũ amor hꝫ in angelis virtutẽ eleuatiuã ꝑ quã ad deũ eleuãtur: et ab ipso inflãmant̃: dicũtur ardores sempiterni. Esa. xxxiij. Quis habitare poterit de vobis cũ ardoribꝰ sempiternꝭ. Inquãtum autẽ hꝫ in eis vim inclinatiuã ꝑ quã ad nos inclinãtur: ꝛ ad deũ nos inflammãt tũc dicuntur carbones accensi. Ezech. j. Similitudo aīaliũ ꝛ aspectꝰ eorũ q̃si similitudo carbonũ ignis ardẽtium. Inquãtum vero hꝫ vim coordinatiuã ꝑ quã se inuicẽ coordinãt: ꝛ i dei amore inflammãt dicũtur lapides igniti. Ezech. xviij. In medio lapidũ ignitorũ ambulasti. Scḋo ipsi angeli dicunt̃ ignis qꝛ lucẽt ꝑ cognitionẽ. Habẽt em̃ triplicẽ cognitionẽ scꝫ matutinã, vespertinã, meridianã. Cognitio vero matutina est ꝓut cognoscũt res i verbo. Cognitio vespertina est ꝓut cognoscũt res: ꝓut sũt in propria natura. Sicut aũt mane ẽ ꝑncipium diei: vespere aũt terminꝰ: ita cognitio dr̃ matutina scḋm q̃ res sunt i ip̃o p̃mo ꝑncipio. Uespertina aũt scḋm q̃ i ꝓpria natura cõsistũt. Et cognitionẽ meredianam

habēt in x̄pō deū aperte ꝛ clare cognoscūt: ꝛ istam cognitionē spōsa petebat dicēs. Cañ. j. Indica mihi vbi pascas ꝛ vbi cubes in meridie: ꝛ ꝗ̄tū ad istā cognitionē triplicē: ipsi angeli tripl'r nominātur. s. astra matutina. Job. xxxviij. Ubi eras cū me laudarēt astra matutina. Specula pura. Dionisi⁹. Angel⁹ ē ymago dei manifestatio occulti luminis speculū puruꝫ incōtaminatū immaculatū Lumina. ij. dam. loquēs de angelis dt eos esse lumina scḋa intellectua ex ꝑncipio sine principio illuminationē habētia Lumē ꝑmū ꝛ ꝑncipale: est ipse de⁹ cūcta illuminās ꝛ a nullo illuminat⁹. Sꝫ lumē scḋm est ipse angel⁹ ab ipso primo lumine illustratus. Lumen autem tertiū pōt hō vocari ꝗ sepe ministerio angeli mediante diuinas illuminationes recipit.

¶ Sermo. cclvij. De eodē sermo. viij.

Unquid nosti ordinē celi ꝛ ponas rōnē ei⁹ i terra. Job. xxxviij. Cū de reb⁹ ꝑ triplicē modum noticia habeat. s. ꝑ reuelationē diuinā ꝑ eruditionē humanā ꝛ per inquisitionē ꝓpriā: ordinē celi ꝗ consistit in hierarchijs ꝛ ordinib⁹ angeloꝝ: beatus paulus vsq; ad tertiū celū raptus cognouit ꝑ diuinā reuelationē. Dyonisius per pauli eruditionē ceteri autem doctores cognouerūt per reuelationeꝫ dei ꝛ ꝑ eruditionē pauli ꝛ dyonisij: aut ꝑ inquisitionē ꝓprij studij. De isto ergo ordine celi tria sūt vidēda. primo qual'r x̄pi ordines ab inuicē distinguunt: ꝗ quidē distinctio haberi pōt: ad distinctionē ꝛ silitudinē regalis curie vbi sunt quidā qui circa personā imperatoris assidue cōuersant. Similes his sūt ordies prie hierarchie. Eorū autē ꝗ circa personā regis conuersant hoc ꝗbusdā cōpetit ratione familiaritatis ꝛ amicitia: vt sūt amici filij ꝛ cubicularij. Et istḋ spectat ad seraphin ꝗ dei familiaritate pre oi̇b⁹ sunt dilecti. Greg. Seraphin sunt illa agmina ꝗ ex singulari ꝓpinquitate conditoris sui incōparabili ardēt amore. Quibusdā autem hoc cōpetit rōne sapiētie: vt sunt philosophi ꝛ cōsiliarij: ꝛ istud spectat ad cherubin ꝗ dei cognitiōe ꝛ sapiētia sūt ꝑditi. Greg. Cherubin plenitudo sciētie ꝛ dicitur sublimior illa agmina cherubin vocata sūt: ꝗ tanto perfectionis sunt plena scientia quanto claritatem dei vicinius contemplant. Quibusdā aūt hoc competit rōne iustitie: vt sunt iudices ꝛ assessores ꝛ istḋ spectat ad thronos. Grego. Throni dei sunt qui tanta diuinitatis gratia replentur vt in eis dominus sedeat ꝛ per eos iudicia decernat. Alij sunt qui circa negocia toti⁹ regni generaliter occupantur. Similes autem his sunt ordines medie hierarchie. Eorum aūt quidam hoc faciunt per modum imperādi vt sunt regalis curie domini, ꝛ istud spectat ad dominationes. Ad quos pertinet alijs angelis inferioribus preesse et eis diuina ministeria imperare quod' innuit zacha. ij. Ubi vnus angel⁹ imperauit alteri dicēs. Curre ꝛ loquere ad puerū istum ꝛc. Quidā vero faciūt ꝑ modū operādi: vt sunt iusticiarij: ꝛ istud spectat ad ꝟtutes quarum est ardua opari. Unde attribuit eis operatio. Greg. Uirtutes vocant illi spiritus ꝑ quos signa ꝛ miracula frequentius fiunt. Quidā vero hoc faciūt ꝑ modum pugnādi. Ut sunt milites ꝛ legiōes ꝛ istud spectat ad potestates ꝗ cōtra demones habēt pugnare ꝛ eorū potentiaꝫ refrenare Gre. Potestates vocant hi angeli qui hoc pre ceteris potentius ꝑcepe runt vt eorū iurisditiōi potestates aduerse subiecte sint. Alij ꝟo ad loca determinata vel negocia regis specialiter deputant. Similes his sunt ordies tertie hierarchie Eorū aūt ꝗdā hoc faciūt ꝑ modum legatorū ꝛ istud ad principat⁹ spectat. Quidā vero ꝑ modum simplicium ministrorū ꝛ istud proprie spectat ad archangelos Quidam vero per modū cursorū ꝛ nunciorū: ꝛ hoc spectat ad angelos, vel dicendū est: ꝙ ꝗdā presunt prouincijs: et isti sunt de ordine principatus. Quidam ciuitatibus ꝛ locis: ꝛ isti sūt de ordine archangelorum. Quidā singularib⁹ ꝑsonis: ꝛ istud spectat ad angelos. Secundo videndū est qualiter homines ad ipsorū angeloꝝ choros assumantur. Quidam eñ assumunt ad ordines inferioris hierarchie: ꝛ istorꝫ tria sunt ge-

nera. Quidā enim sunt simplices et litte
rati: verbo tamen ꝛ exemplo ꝓximū possūt
edificentes alios: ꝛ isti assumuntur ad or
dinē angelorū. Greg. Sūt plerique qui par
ua capiunt: sed tamen pie hec annūciare
fratribus non desistunt: isti angelorū nu
merū currūt. Quidā vero sunt magna in
telligentes: ꝛ sollicite alios admonētes:
illi in ordinē archangelorum assumunt.
Greg. Sūt nonnulli qui summa capere ꝛ
nunciare preualent: quo isti nisi in archā
gelorū numero deputant. Quidam sunt
per vite perfectionem aliorū merita trā
scendentes illi assumunt ad ordinē prin
cipatuū. Grego. Sunt nōnulli: qui etiam
electorū hominum merita transcendunt
cunctis bonis meliores sint: sortem suā ni
si inter principatuum numerū acceperūt.
Uel potest dici quod ad ordinē principatuum
assumuntur illi qui bene rexerūt suā prin
cipalem prouinciam. Ad ordinē archan
gelorum assumūtur qui bene rexerūt suā
terrā ꝛ suam ecclesiam. Ad ordinē vero
angelorū assumuntur qui bene rexerunt
suā personam. Alij vero assumuntur ad
ordinem medie hierarchie. Et istorū tria
sunt genera. Quidā enim sunt de aliorū
corporib⁹ ꝛ animabus peccata et demo
nes expellentes. Et isti assumūtur ad or
dinē ptātuum. Greg. Sūt nōnulli qui et de
obsessis corporib⁹ malignos spūs effu
gāt ꝛ expellunt quo isti meritū suū nisi in
tra potestatū numerum sortiuntur. Qui
dam vero sunt signa ꝛ miracula operan
tes. Et isti assumūtur intra ordinē virtu
tū Grego. Sunt qui mira signa valenter
operant: quo isti nisi ad supernarū virtu
tū sortē congruunt. Quidam vero sūt oi
bus in seuitijs dn̄antes. Et isti assumunt
intra ordinē dn̄ationū. Greg. Sunt non
nulli qui in seipsis cunctis vitijs dn̄ant
quo ergo isti nisi intra numerū dn̄ationū
currūt. Alij autē assumunt ad ordines su
preme hierarchie. Et istorū tria sūt gene
ra. Quidā enim sunt valde spirituales ꝛ iā
de alijs iudicantes. De quibus dicitur. j.
Cor. ij. Spiritualis homo omnia iudi
cat: ꝛ ipse a nemine iudicatur. Et isti assu
muntur ad ordinē thronorū. Greg. Sūt
nonnulli qui sibimet vigilāti cura domi
nantur ꝛ hoc in munere virtutē accipiūt:
vt iudicare se ꝛ alios recte possint quorū
mentibus velut in throno domin⁹ presi
dēs aliorū facta examinat qui ergo isti
nisi throni sui conditoris sūt. Quidā sūt
dei ꝛ proximi charitate flagrantes. Isti
assumunt intra ordinē cherubin. Greg.
Sunt nonnulli qui tanta dei ꝛ proximi di
lectione pleni sunt vt iure cherubin no
minentur. Quia plenitudo legis est cha
ritas: omnes qui dei ꝛ proximi charitate
ceteris pleni sunt: sortem in cherubin per
ceperunt. Sunt nam quidam in igne
amoris cōuersi ꝛ in solo dei desiderio an
helantes isti assumuntur intra ordinē se
raphim. Greg. Sunt nonnulli qui super
ne cōtemplationis facib⁹ accensi in solo
cōditoris desiderio anhelant: ꝛ quos ver
bo tangūt ardere primi⁹ in dei amore fa
ciunt. Quid ergo istos nisi seraphim di
xerim quorū in ignē cor cōuersū lucet et
vrit Tertio videndū est qualiter mittun
tur Seraphim quidē mittunt ad cordiū
inflammationē. Esa. vj. Uolauit ad me
vn⁹ angel⁹ de seraphim. Cherubim mit
tūtur ad sciētie eruditionē. Hoc signatū
est. Apoc. x. in angelo qui hēbat librū in ma
nu. Throni mittunt ad iudicij informa
tionē. Hij nāque ipsi throni iudices infor
mare vt legem intelligāt. Actuum. vij.
Accepistis legē in dispositione angelorū.
Dominationes mittunt ad sensuum do
minio rōnis subiugationē. Hoc significa
tū est Gen. xvj. Ubi angel⁹ dixit agar an
cille vt ad dn̄am suā rediret ꝛ se sibi hūi
liaret. Uirtutes mittunt ad miraculorū
operationē. Hoc significatū est in ange
lo Raphaele qui tobiā illuminauit et filiū
a deglutione piscis eripuit. Potestates
mittunt ad tentationū ꝛ demonū repssio
nē. Hoc significatū ē. Apoc. xx. In ange
lo qui sua cathena demonē ꝛ suā poten
tiam colligauit. Principatus mittuntur ad
principū instructionē. Hoc significatum
est. Dan. x. Ubi ponuntur tres principes
scz persarum: grecorū ꝛ iudeorū. Archange
li mittunt ad singulorū rectorū eruditio
nē ꝛ maiorū reuelationē. Unde archāge
lus gabriel zachariā docuit ꝛ natiuitatē
xp̄i nunciauit. Angeli vero mittuntur ad
singularium personarum defensionem: et
minorū reuelationē ac animarum depor

sationē. Luc.xvj. Factū ē vt moreref mē dic⁹ ꝛ portaref ab angelꝫ ī sinū Abrahe.

¶ Sermo cclv.ij. De glorioso Hieronimo. Sermo. Psalmus.

Iustū deduxit dominus per vias rectas. Sap. x. presens verbū potest exponi de beato hieronymo ꝙ vere iustus erat et multas vias fecit in qb⁹ vijs dn̄s eū deduxit. Prima via est qua de pr̄ia sua romā venit: ꝛ sibi quatuor acciderūt. Primo ibi assecutus est omniū scientiarum magnam perfectionē. Nam in grammatica magistrū habuit donatū. In rhetorica. Victorinū: qui tante fame ac sciētie extitit ꝙ imaginē in foro rome sibi promeruit. Secundo magnā promotionē quia cum ipse esset triginta annorū cardinalis presbyter est ordinat⁹: ꝛ mortuo papa dignus summo pontificio ab omnib⁹ acclamaf. Tertio passus est magnā ꝑsecutionē qr cū ip̄e quorūdā clericorum ꝛ monachoꝝ vitia rephēderet ipsi ei insidias parauerūt: ꝛ ꝑ vestē muliebrē ei turpiter illuserūt. Vn̄ seuer⁹ ait de sctō Hiero. Iugis aduersus malos fuit pugna. Oderunt eū heretici: qr eos impugnare nō desinebat: oderūt eū clerici: qr eorum vitā insectabātur ꝛ crimina. Sed reuera: oēs boni eū admirantur ꝛ diligūt. Istas nāq ꝑsecutiōes ferebat patiēter. Vn̄ dixit. Malefici in me garriunt sꝫ scio ad regnū celorū peruenire ꝑ infamiā ꝛ bonaꝫ famā. Ferebat gratanter. Vn̄ in epistola ad ascellā sic ait. Gratias ago deo quia sum dign⁹ habitus quē oderit mund⁹ et pati ꝓpter xp̄m. Ferebat desideranter: ꝛ idcirco dicebat. Utinā ob domini mei nomē infideliū turba me ꝑsequeref vtinam in opprobriū meū solidi⁹ insurgeret hic mūdus, vt tm̄ merear a xp̄o laudari et sue pollicitatiōis sperare mercedē Grata quidē ꝛ desiderata tentatio est cuius premiū a xp̄o speraf Ideo autē istas persecutiones sustinuit patienter: gratanter desideranter: qr sciebat verū xp̄ianū ꝑsecutiones pati debere. Vn̄ ipse ait in epistola ad heliodoꝝ. Erras frater erras si putas xp̄ianū vnq̄ ꝑsecutionem nō pati

tunc maxime oppugnaris si te oppugnare non sentis. Quarto rome passus est a deo magnā flagellationem: sicut ipse refert in epistola ad eustochiū: cū ipse esset adolescens seculares sciētias nimis ardenter legebat Et circa hoc sicut ibideꝫ refert in quatuor peccabat. Primo qr totū tp̄s tali lectiōi dabat: de die tulliū: ꝛ nocte legens platonē Scdo quia lectur⁹ tullium ieiunabat: lecturus aūt euangeliuꝫ nō abstinebat. Tertio qr post lachrimas penitentie legebat libros secularis sciētie cū potius tunc sacri libri fuissēt legēdi. Quarto qr stilū sacrescripture vilipendebat: ꝛ sibi tullianam eloquentiā ꝑponebat. Ideoq dominꝰ eū graui infirmitate percussit. Et cūm sibi exequie pararentur sub.to ante tribunal iudicis est ꝑductus vbi a iudice cuius esset conditionis est interrogatus qui christianuꝫ se esse respondit. Cui iudex ait: Mētiris Ciceronianus es tu: ꝛ nō xp̄ianus. Tandem promittens ꝙ de cetero litteras seculares nō legeret ad corpus reductus est. Unde dicit idē super ad Gal. Plusq̄ quindecim anni sunt ex quo nunq̄ in manus meas gētiliū literarum acto: ascendit Sed quid obrepit: dū loquimur velut antiq̄ ꝑ nebulā somniū recordamur. Secunda via est qua de rome constantinopolim eē profectus: vbi Gregoriū nazanzenum magistrum habuit ꝛ doctorē. Hic nanq est ille Grego. de quo loquif idem hier. in prologo, super apologeticum, ꝙ due speciose puelle sibi legentis vna in dextera: ꝛ alia in sinistra apparuerunt quas ipse toruo vultu que essent ꝑcūctabatur ꝛ inquirebat: At ille familiarius eū repugnantem amplexantes ꝛ tenētes dū surgere vellet ꝛ abire dixerūt. Ne moleste feras ꝛ accipias iuuenis. Tibi nanq familiares sumus ꝛ vna ex nobis sapientia: altera castitas dr̄ ꝛ misse sumus a deo habitare tecū qr iocundū nobis ꝛ mundū in tuo corde habitaculū p̄parasti. Et quia Greg. nazāzen⁹ ista duo excellenter habuit scilicet sapiētiā ꝛ mūdiciā ideo beatus hiero. ista duo ab eo didicit. Vn̄ ip̄e seuer⁹ ait de hier. Nō solum latinis ꝛ grecis sed etiam hebraicis literis ita instructus fuit vt se illi in omni

scientia nullus audeat cōparare etiā bea-
tus hieronym⁹ habuit carnis mūdiciā3
qui virgo dicitur extitisse. Quia eni3 in sa-
cre doctrine ⁊ diuine scripture studio tam
studiosus erat: ideo abhorrebat carnis
vitia ⁊ voluptate que hmōi viciorū cau-
se sunt Unde ait ad rusticum monachū.
Ama scientiam scripturarū: ⁊ carnis vitia
non amabis. Tertia via fuit quando de
constātinopoli ciuitate in syriam est pro-
fectus vbi heremū petijt ⁊ ibidem qua-
tuor annorum spacio in arctissima peni-
tētia se afflixit. Sicut ipse ostendit i epi-
stola ad eustochiū Ibidē nāq3 durū ha-
buit habitaculū Unde ait. Quotiēs con-
stitutus in illa vasta solitudine, q̄ exusta
ardoribus solis horrendū prestat mona-
chis habitaculū, putaui me romanis in-
teresse delitijs ⁊ seruiri delicatis cibarijs
romanorū dum vescebat de herbis mō-
tanis. Durū habitū Unde ait. Horrebāt
sacco mēbra deformia: squalida cutis si-
tum ethiopice carnis adduxerat. Duru3
lectū. Unde subdit Si quando repugnā-
tē somn⁹ imminēs oppressisset nuda hu-
mo vix ossa herentia collidebā. Durū ci-
bum ⁊ potū Unde subdit de cibis vero ⁊
potu taceo cū etiam languentes aqua fri-
gida vtant: ⁊ coctum aliquid accepisse lu-
xurie sit. Et tamen post tālē ⁊ tantā aspe-
ritatē vir sanctus in carne sua aliquā ad-
huc sentiebat rebellionē Unde subiūgēs
ait. Pallebāt ora ieiunijs ⁊ mens deside-
rijs estuabat: ⁊ tñ in frigido corpora soli-
ta libidinū incendia pullulabant Sz ista
incendia per quatuor refrenabat: sicut i
eadē epistola ostendit. Primo per lachri-
mosam orationē vñ ipse ait. Itaq3 omni
auxilio destitutus ad Iesum iacebā pe-
des rigabā lachrymis crine tergeba3 ꝑ
laborū occupationem. Unde ait ad rusti-
cum. Cū essem iuuenis ⁊ incentiua vitio-
rum crebris ieiunijs frangerē tamē mēs
cogitationib⁹ estuabat ad quam edomā-
dam cuidā hebreo me in discipulū tra-
didi, vt discerē hebraicum alphabetu3.
Per carnis macerationē. Unde ipse ait.
Repugnātem carnem ebdomadarū ine-
dia refrenabā. Per scripturarū feruen-
tem amorē. Unde quod in se expert⁹ fue-
rat hoc rustico monacho dicebat, Ama
sciētiā scripturarū: ⁊ carnis vitia nō ama-
bis Quarta siquidē via fuit q̄ peracta pe-
nitentia ad bethleem rediuit. ⁊ ibi mona-
sterium construxit, in quo per. lvj. annos
totā vitam suam circa quatuor expen-
dit. Primo circa scripturarum diuinarū
interpretationē ⁊ expositione3 Isido. in
lib. ethymo. Hiero. trium linguarū peri-
tus extitit: cui⁹ siquidē interpretatio ce-
teris ante fert interpretationibus: quo-
niam ⁊ verborū tenacior est ⁊ perspicui-
tate sententie clarior vt pote a xp̄iano in-
terpretet verior Aug. contra Iuli. nō cō-
temnendū arbitreris. sanctum Hiero. qui
greco hebraico: ⁊ latino erudit⁹ eloquio
in locis sanctis. ⁊ literis sacris vsq3 ad
etatē decrepitā vixit Secundo circa hos-
pitium susceptionē. Unde ait cōtra Iulia.
in monasterio hospitali ex corde intendi-
mus ⁊ omnes ad nos venientes preter so-
los hereticos leta fronte suscipimus at-
q3 venientiū pedes lauamus Tertio cir-
ca corporis sui macerationem na3 adeo
se afflixit ieiunādo orando: ⁊ scribendo,
vt in suo stratu iacens fune ad trabe3 su-
spenso manibus erigeretur supinus, vt
officium monasterij exhiberet. Quarto
circa officij ecclesiastici ordinationem.
Damasus enim papa ad preces Theo-
dosij imperatoris rogauit hiero. vt offi-
cium ordinaret diuinum qui psalterium
per ferias distinxit: ⁊ versiculum illum.
Gloria patri ⁊ filio ⁊c. in nicena conditū
synodo in fine psalmorum dicendum in-
stituit ⁊ epistolas ⁊ euangelia prouide p
anni circulum dicenda ordinauit quod
quidem officium dicendum ⁊ legēdum
papa approbauit ⁊ ab omni ecclesia ser-
uandum demandauit.

¶ Sermo. cclix. De eodem sermo. ij.

Ecce q̄ bonū ⁊
q̄ iocundum habitare fra-
tres in vnū ⁊c. Ps. Super
hoc verbum sic dicit Aug.
Iste velut dulcis sonus et
suauis melodia toti orbi notissimus vt
tuba spūssancti diuisos corpore cōgrega-
uit in vnū monasteria plurima peperit.
Btūs aūt hieronym⁹ fuit monach⁹ per-
fectus. Et ꝙ̄tū ad hoc sibi cōuenit quod
dicitur.

dicitur. Ecce q̄ bonum ꝛc. Fuit etiā cardinalis reuerēd⁹. Et q̄tū ad hoc sibi cōpetit quod dicitur. Sicut vnguentum in capite ꝛc. Fuit ꝛ doctor egregius ꝛ q̄tū ad hoc sibi cōpetit: quod subditur. Quoniam illic mādauit dominus benedictionem ꝛc. Circa primum est notādū ꝙ tria sunt que faciūt monachum perfectū scʒ vite bonitas ideo dicitur. Ecce q̄ bonum ꝛ mentis iocunditas, ideo subditur. Et q̄ iocundum: ꝛ cordium vnitas ideo subditur, habitare fratres i vnum. Quādo igitur in ipsa religione est bonitas ꝛ sanctitas ꝛ vnitas: tunc ipsa religio est deo gratum habitaculū. Mat. xviij. vbi sunt duo vel tres cōgregati ꝛc. Est angelo magnū solatium. ps. preuenerunt principes id est angeli coniuncti psallentibus idest religiosis deū laudantibus: in medio iuuēcularum id est feruentiū animarum tympanistarum idest corporum mortificatorū. Est hoī magnū presidium Prouer. xviij. Frater qui iuuatur a fratre quasi ciuitas firma. Ecclesie. iiij. Melius est duos esse simul q̄ vnū. Est etiam diabolo magnum tormentū, vnde dicitur de congregatione sanctorum. Terribilis vt castrorū acies ordinata. Jocunditas autē i religione causat a grata soc etate. Eccli. xxv. Jn tribus beneplacitum est spūi meo q̄ q̄dē sunt probata grata corā deo ꝛ hominibus cōcordia fratrū amor proximorū vir ꝛ mulier sibi bene consentientes. Tunc nanq̄ est grata societas quādo fratres exterius inter se habent concordiā ꝛ pacificā cōuersationē ꝛ intus habent verā ꝛ non fictā dilectionē, ꝛ ideo dicitur concordia fratrum ꝛ amor proximorum. Et quando prelati habent ad subditos magnā beniuolentiā: ꝛ subditi ad prelatos verā obedientiā. Et ideo subdit. Et vir ꝛ mulier sibi plene consentientes, per virū nanq̄ intelligit p̄latus qui debet subditos suos docere legē ꝛ per mulierē intelliguntur qui debent prelatis suis humiliter obedire: vnitas autē in religione causatur ex eo ꝙ materia diuisionū inde aufertur. Diuisiones eni vt discordie causant ex auaritia. j. Timot. vi. Radix omniū malorum est cupiditas Causantur ex superbia. Prouer. xiij. Jnter superbos semper iurgia sunt. Causatur propter carnalē cōcupiscētiā Jaco. iiij. Unde bella ꝛ lites in vobis nonne ex concupiscentijs vestris, que militant in membris vestris. Jn religione autem est votū paupertatis ꝛ ideo nō dʒ ibi esse aliqua diuisio ex radice auaritie, est votum obediētie ideo non debet ibi esse diuisio ex radice supbie, est votum castitatis, idō non debet ibi esse diuisio ex radice carnalis concupiscentie istam vnitatem beatus hieronymus habuit, paupertatem ꝛ humilitatem tenuit ꝛ castitatem seruauit. Secundo fuit cardinalis reuerendus: ideo sibi competit. qđ dicitur. Sicut vnguentum in capite. ꝛc. Caput q̄dē est summus pontifex in quo est vnguētū id est auctoritas ꝛ velle domini. Et dicit auctoritas prelatorū vnguentū: qꝛ quoddam vnguētum est dulcoratiuū: quoddā est mortificatiuum: ꝛ vtrūq̄ est sanatiuū. Sic ꝛ potestas prelatorū debet esse dulcoratiua quo ad bonos, ꝛ mortificatiua quo ad malos ꝛ sanatiua quo ad oēs. Quia s̄m beatum Aug. sine plectendo siue ignoscēdo. Hoc solū inde agit vt vita hoīm corrigat: istud caput hʒ barbā vestimentū ꝛ orā vestimēti. Barba ei⁹ sunt cardinales sibi ceteris prelatis vicini ores. Est aūt barba s̄m glosam iudicium discretiōis: maturitatis virilitatis: ꝛ alacritatis: qꝛ ipsi cardinales circa causas sibi cōmissas debēt esse discreti in discreta causarū examinatione: maturi in matura causarū ponderatione: viriles in digna correctione: alacres in benigna exhortatiōe, vt illos q̄s puniūt benigne ad patientiā exhortent. A capite igitur primo fuit vnguentum in barbā: quia summi pontificis auctoritates primo relucet in ipsis: de inde fluit in vestimentū: id est i alios prelatos q̄ post ipsos sunt maiores Et ecclesiā debēt ornare p honestos mores. Deīde fluit in orā vestimēti: id est in alios prelatos minores, ꝛ inferiores, et qꝛ Hieronym⁹ fuit cardinalis: ideo fuit barba summi pontificis: in quam fluit vnguentum auctoritatis ꝛ iurisditionis. Tertio fuit doctor egregius quod notatur cum dicitur. Jllic. i. in beatum Hieronymum mandauit dominus benedictio

nem. Sancti enim doctores habẽt bñdi-
ctionem gratie. Prouerbi. xi. Qui abscõ
dit frumentum maledicetur in populis,
bñdictio super caput vendentium. Ha-
bent etiam vitã eterne glorie. Dan. xii.
Qui ad iustitiam erudiũt multos quasi
stelle in ꝑpetuas eternitates. Sed reue-
ra ista duo non habent omnes doctores
sꝫ tãtũ illi qui docẽt verbo ⁊ exẽplo. Sũt
nanq quidã doctores delicati quorum
tria genera beat⁹ Hiero. distiguit. Qui-
dam enim sunt doctores gulosi: qui tamen
docere volũt abstinẽtiã, de his ad Helio
dorum dicit, delicatus magister est q ple
no vẽtre de ieiunijs disputat, alij sunt for
midolosi qui tamẽ volũt alios alare ad
pugnã. Alij sunt deliciosi qui tñ volũt in
cruentato milite reprehẽdere formidinẽ
⁊ ignauiã. Alij sunt luxuriosi q tñ repre-
hendunt in fornicatore cõcubitũ. De his
doctorib⁹ ꝑdictis ait ad Pãmachiũ. De
licata doctrina est pugnãdi ict⁹ dictare
de muro ⁊ cũ vnguentis ipse delibutus
sit cruẽtũ militem accusare formidinis.
Hieronym⁹ vero nõ fuit magister delica
tus: q2 nõ fuit gulosus sꝫ magne abstinẽ
tie. Vñ dt ad Eustochiũ. Repugnãtẽ car
nẽ ob dogmata ine dia subigebam. Nec
fuit formidolosus sꝫ magne cõstãtie: q2
nec laudib⁹ mouebat̃ ꝑ ineptã letitiã nec
vituperationibus ꝑ impatientiã, vnde di
cit in prologo sup Esaiã. Nec affectam⁹
laudes hoim: nec vituperatiões expaue
scim⁹ nec fuit deliciosus: sed vita auste-
rus. vñ ait ad Eustochiũ: de se ⁊ fratri-
bus suis q secũ degebãt de cibo ⁊ de po
tu taceo cũ etiã lãgnẽtes aq̃ frigida vtã
tur ⁊ coctum aliqd accipere luxuria sit.

¶ Sermo. cclx. De eodẽ. Sermo. ij.

AMici fide-
lis protectio fortis qui
aũt inuenit illum inuenit
thesaurũ ⁊c. Eccli. vi.
Amici fideles: ⁊ in amici
tia fortes ⁊ omni thesau
ro preciosiores fuerũt. Hierony. ⁊ Au-
gu, dicit aũt Hiero. i ꝓlogo super bibliã
Uera enim illa necessitudo est: ⁊ christi
glutino copulata quam non vtilitas rei
familiaris non presentia corporum non
subdola ⁊ palpans adulatio sed dei ti-
mor ⁊ diuinarũ scripturarũ studia con-
ciliant. Isti ergo sacri doctores in ver-
amicitia sunt coniuncti non propter ali-
quam temporalẽ vtilitatẽ, q2 veritatẽ pu
raꝫ semꝑ sibi mutuo scripserũt, sed pro-
pter dei timorẽ ⁊ diuinarũ scripturarum
amorẽ. Quod enim fuerũt amicitia spiri-
tuali cõiuncti per multa signa apparet.
Primũ nanq signũ vere amicitie est qñ
amicus suũ amicum iratum mox reconci
liat. Istud signũ beat⁹ Aug. ad sctm̃ Hie
ro. habuit scribens ei. Si quid vere me
tenere vel scio vel credo vel etiã puto in
quo tu aliter sentis sine tua iniuria con-
bor asserere. Quod aũt ꝑtinet ad offen-
sionẽ tuã cũ te indignatum sensero nihil
aliud q̃ veniã deprecabor. Scdm̃ est qñ
amic⁹ ab amico reprehẽdi affectat. Istud
signũ hũit Aug. ad Hiero. scribẽs ei. Le
dis enim me si tacueris errorẽ meũ quẽ for
te inuenies in libris. ⁊ dictis meis. Nã ⁊
ego amicissimã repꝛehẽsionẽ tuã si trãquil
lus accepero nõ dolebo meli⁹ nanq tu-
mor capitis dolet cũ curat̃: nã dũ ei par
cit̃ nõ sanat̃ hoc est qđ acute vidit q dixit
vtiliores esse plerũq inimicos vrgẽtes
q̃ amicos obiurgare metuẽtes. Illi enim
dũ rixant̃ dicũt vera q corrigamus. Isti
vero minorẽ q̃ oportet exhibẽt iusticie
libertatẽ dum amicitie timent exaspera-
re dulcedinẽ. Quapropter ⁊ si es vt tibi
videres lapsus forsan senectute corꝑis
non vigore animi: tamen i area dominica
fructuoso labore dissuadas, ecce ꝑsto sũ.
Si qđ perperam dixi fortius, sige ipedẽ
non mihi debet esse molestũ pond⁹ eta-
tis tue dũ nõ cõtegat̃ palea scrꝑe mee.
Tertiũ est quãdo amic⁹ omnem occasio
nẽ inimicitie ⁊ offensiõis vitat ⁊ resecat.
Istud signũ habuit beatus Hiero. ad san
ctũ Augu. scribens ei. Superest vt dili-
gas diligentẽ, ⁊ in scripturarum cãpo iu
uenis senẽ nõ ꝓuoces, nos nostra habui
mus opera ⁊ cõcurrim⁹ quatũ potuim⁹ ⁊
nũc te currẽte ⁊ lõga spacia trãsmeante
nobis deẽ officium. Quartum est q amі-
cus amico oĩa secreta reuelet. Istđ signũ
habuit beat⁹ Hiero. ad Aug. scribẽs ei.
De amicitia oĩs tollenda suspicio est sic
cũ amico q̃si cũ altero se loquendũ. De

mo etiã signo scribit beat⁹ Aug. ecõuer
so ad hie. Cum hoiez charitate christia
na fragrãtem atq3 mihi fidelẽ amicũ fra
trem meum sentio quicquid ⁊ cõsiliorũ
meorũ ⁊ cogitationũ cõmitto, sed nõ ho
mini cõmitto illi i quo manet vt sit talis.
De⁹ enĩ charitas est ⁊ q̃ manet in charita
te in deo manet, ⁊ de⁹ in eo. Quintum si=
gnum est quãdo amic⁹ amicum absentẽ
⁊ ignotum facie amat. Et istud signũ bea
tus Aug. ad hieronymum habuit scri=
bens ei. Si enĩ propterea te nõ nouimus:
quia faciem corporis tui nõ videm⁹ hoc
mõ, nec ipse te nosti: nã tu quoq3 faciem
tuã nõ vides. Si aũt tibi nõ ob aliud no
tus es: nisi q͞ nosti animũ tuum ⁊ nos eũ
non mediocriter nouimus ex literis tuis
quibus deum benedicimus qui nobis ⁊
omnibus qui tua legunt talem dedit. Se
xtum signũ est quãdo amicus amici ab=
sentiam moleste portat. Istud signũ Au
gust. ad hieronymũ habuit scribẽs ei.
Nihil equidem molestius fero in omni=
bus angustijs meis quas patior quantã
longinquã tue charitatis absentiã: cum
si fieri posset quotidie te presentẽ habe=
re vellẽ. Septimũ signũ est quãdo ami=
cus de amico frequenter loquitur ⁊ libẽ
ter eum nominat. Istud signũ hierony=
mus ad Augu. habuit. Scribens omni
tempore beatitudinẽ tuã eo q͞ decet, ho
norare veneratus sum: ⁊ habitantem in
te dilexi dominum saluatorẽ. Sed nũc si
fieri possit aliquid addim⁹ ⁊ plenius vt
absq3 tui nominis mentione: nec vnã qui
dem horam preterire patiamur.

¶ Sermo.cclxi.
De eodem sermo.iij.

NEmo accedit lucernam: ⁊ ponit in abscõ
dito ⁊c. Luc. xi. Sicut pec=
cator dr̃ tenebra qr oĩa q̃ i
ea sunt tenebrosa sunt: sic
vir iust⁹ dr̃ lucerna fulgida: qr oĩa q̃ i eo
sunt luminosa sunt, idõ i p̃nti euãgelio de
beato hieronymo quatuor ostendũtur.
Primo nanq3 habuit lucidã sapientiam
⁊ doctrinã, qđ notat̃ in hoc q͞ ipse voca=
tur lucerna accensa. Ista enĩ lucerna ra=
dios sue sapie nõ abscõdit neq3 occulta
sed p̃ totũ mundũ diffudit: ideo subdit̃.
Ut luceat oib⁹ q̃ in domo sunt. Sap. vij.
Quã sine fictione didici, ⁊ sine inuidia cõ
munico, ⁊ honestatẽ illi⁹ non abscondo.
Prius enĩ dicit se didisse ⁊ postea cõmu=
nicasse. didicit aũt ipsam multipliciter.
Primo audiendo. Audiuit enĩ donatũ in
grãmatica, victorinũ in rethorica. Greg.
nazãzenũ in theologia, vñ ipse dicit ad
heliodorũ. Dũ essem iuuenis miro fer=
uebã discẽdi ardore: nec iuxta quorũdã
p̃sumptionẽ ipe me docuit, audiẽdo etiã
pl⁹ p̃ficim⁹ q̃3 legendo, vñ ipse dicit sup
ad Gal. Scriptura edificat lecta: s3 ma
gis p̃dest si de lectis vertat̃ in voces. Se
cũdo didicit legẽdo. Aug. cõtra iulianũ.
Sãct⁹ hieronym⁹ oẽs vel pene oẽs qui
añ ip̃m de doctrina eccl'iastica scripserũt
legit ipse hiero. dt̃ ꝯtra Iouinianũ. Ope
ris ac studij mei est multos legere vt ex
plurib⁹ diuersos flores sic carpã q̃ bo=
na sunt electur⁹. Ideo dicit ad nepotia=
nũ. Diuinas scripturas sepius lege: imo
de tuis manib⁹ sacra lectio nũq̃3 depona
tur. Tertio didicit meditãdo: qr die ac
nocte meditabat̃. ps. In lege dñi medita
bit̃ die ac nocte Ezech. iij. Comede volu
mẽ istud. Cib⁹ etenĩ qñ comedit̃ mastica
tur: deinde sic in stomachũ trahit̃, vñ di
gest⁹ in mẽbra deriuat̃, sic tãdẽ incorpo
rat̃ ⁊c. Scti doctores verbũ dei masticãt
frequẽti meditatione: ⁊ trahũt in stoma=
chũ memorie, ⁊ deriuãt in subditis suis
per assiduitatẽ doctrine, ⁊ eis icorporãt
per exẽplũ vite. Quarto didicit cõferen=
do, vnde ait ꝯ d Augustinũ i epistola. Tri
stes hec dictauim⁹ vt mereremur cõple=
xus tuos ⁊ collatione mutua doceremus
aliquid vel disceremus. Quinto didicit ⁊
abstinẽdo: qr magnã abstinẽtiã faciebat
⁊ corp⁹ suũ ieiunijs macerabat: qr sicut
dt̃ ad heliodorum. Pinguis venter non
gignit tenuẽ sensũ. Sexto didicit vsq3 ad
senectutẽ sacris literis insistendo. Uñ de
eo dt̃ Aug. q͞ in locis sanctis ⁊ literis sa=
cris vsq3 ad decrepitã etatẽ vixit. Nã si=
cut ait idẽ hiero. ad Aug. ad discẽdũ q͞
op⁹ est nulla mihi etas sera videri p̃t: qr
⁊ si senẽ magis deceat docere q̃3 discere:
magis ãt decet discere q̃3 ignorare. Q̃to
ãt hiero. senior erat, tãto solidiores fuit

proferebat. Uñ ait ad Aug. Meméto vul
gario puerbiũ q bos lapsus fortiter figit
pedé. Scdo habuit lucidã famã: qd nota
tur p hoc qd dicit. Lucerna super cádela
brũ posita. Esse aũt sup cádelabrũ eccl'ie
trib⁹ modis põt itell'gi. Uel q̃tũ ad offi
ciũ: qr est doctor vniuersalis. Uel quantũ
ad vite meritũ: qr fuit eminẽtis v̄tutis. Et
ppter ista duo toti mũdo erat notissim⁹.
vnde dicit de eo Aug. q ipse tanq̃ lãpas
ab oriẽte i occidẽtem instar solis resplen
duit, vel põt accipi quantũ ad grad⁹ su
blimitatẽ: qr fuit i eccl'ia dei p̄sbyter car
dinalis. Tales eni sũt i ecclia sancta sub
limádi: q̃ vita et doctrina sũt lucidi, sicut
eni deus luminaria in celo posuit r bruta
aialia i terra dimisit: sic r doctores lumi
nosi essent in eccl'a pmouẽdi r brutales
homines relinquẽdi. Tertio habuit luci
dam intẽtionẽ r ɔsciẽtiã: cũ dicit. Si ocu
lus tu⁹ fuerit simplex: cor. tuũ lu. erit. Et
dicit ibi corp⁹ vniuersitas operũ. Sicut
eni corp⁹ iuris dicit vniuersitas legũ, et
corp⁹ ciuitatis vniuersitas ciuiũ: r corp⁹
naturale vniuersitas mẽbrorũ: sic corp⁹
mortale dicit vniuersitas operũ. Si igit
ocul⁹ intẽtiõis fuerit pur⁹ r rect⁹: omnia
opera ei⁹ erũt pura r recta. Isti aũt oculo
intẽtiõis quatuor sunt nociua: scz fumus
supbie. Prouerb. x. Sicut acetũ dẽtibus:
sic r fum⁹ oculis rc. Fluxus humor luxu
rie. Ezech. xxiij. Sicut flux⁹ equor: flux⁹
eor. puluis auaricie. ps. Oculos suos sta.
decli. iter. ignis iracũdie. ps. Supcecidi
ignis: r nõ viderũt solẽ. Nullo tamen isto
rum modorũ ocul⁹ beati Hiero. ledi po
tuit: nec fumo supbie: qr valde humilis
fuit: nec puluere auaricie: qr oia terrena
cõtẽpsit: nec igne iracũdie: qr patiẽs fuit
nec etiã fluxu luxurie: qr virginitatẽ serua
uit: r q̃uis dicat in epistola ad pãmachiũ.
virginitatẽ in celũ offero: nõ qr habeo, sz
magis miror q nõ habeo. credit tamẽ q
ex humilitate hoc dixerit: r forte virgini
tatẽ, ideo se habere nõ reputabat: qr car
nis incẽtiua sepe perpessus fuerat: vnde
ait in epistola ad Rusticũ monachũ. Ue no
bis q̃ quotiẽs ɔcupiscim⁹: totiẽs fornica
mur. Et cõtra Iouinianũ sic ait. Illa vir
ginitas hostia xpi est: cui⁹ nec mentẽ co
gitatio, nec carnẽ libido maculauit. Ex
quib⁹ v̄bis satis colligit ex quo dixit se
virginitatẽ nõ habere. Quarto habuit lu
cidã vitã: cũ dr. Si ergo totũ corp⁹ tuum
lucidũ fuerit rc. Illa nãq opera sunt luci
da, q̃ ab oi amore terreno sunt purgata.
sunt aũt q̃dã terrena in q̃b⁹ homo hz so
lum administrationẽ sicut bona ecclesia
stica: r ista relinq̃re ẽ pfectio magna. Que
dam vero sunt q̃ hõ possidet p heredita
riã successionẽ sicut sunt bona paterna: r
ista relinq̃re est pfectio maior. Quedã ve
ro sũt q̃ possidet p ppriũ studiũ sicut sunt
bona ppriis laborib⁹ acq̃sita: r ista relin
quere ẽ pfectio maxima. beat⁹ vero Hie
ro tãte pfectionis fuit q relinq̃t bona ec
cl'iastica: qr cũ esset cardinalis: officio r be
neficio cessit. Relinq̃t pr̃na bona: qr oẽm
hereditatẽ deseruit: r ob amorẽ aposto
lor romã venit. Bona v̄o ppriis manib⁹
acq̃sita si habuisset relinq̃sset. Uñ dicit i p
logo Job. Si aut fiscellã iũco texerẽt, aut
palmar folia cõplicarẽ vt in sudore vul
tus mei vesceret pane meo: null⁹ rephen
deret. Nũc autẽ qr iuxta sẽtẽtiaz saluato
ris volo operari cibũ q̃ non perit: error
mihi gemin⁹ crescit r infligitur.

¶ Serm. cclxij. De sctõ frãcisco ɔfes. s. s.

Qui sanct⁹
est scilicet adhuc.
Apoc. xxij. Sancti vi
ri quantũcunq sunt
scti in corde nihilo
min⁹ sctificari volũt
in corpore. ij. Cor.
vij. Emundem⁹ nos
ab omni inquinamẽto carnis r spiritus.
ps. Cor meũ r caro mea exultauerunt in
deũ viuũ. Ista duo excellẽter habuit bea
tus frãcisc⁹. s. corp⁹ sanctũ r animã vt de
eo veracit dici possit q̃ sanct⁹ est. s. in aia
scilicet adhuc i corpe. Prio siquidem ha
buit corp⁹ sctm: qr oia q̃ i ipo fuerũt, sctã
erãt. Incipiam⁹ igit a capite r descẽdam⁹
vsq ad pedes: videbim⁹ q a plãta pedis
vsq ad v̄ticẽ nõ erat i eo nisi scitas. Sã
cti siquidẽ fuerũt capilli beati frãcisci. Cũ
eni dom⁹ cuiusdã minaret ruinã: ille mo
dicũ de capillis ei⁹ accepit, r in scissuras
posuit, r dom⁹ firmata pmãsit: quã nimi
rum scti viri capillis stabiliuit fragilis.

Secūdo fuerūt sancti oculi eiꝰ de quibꝰ ipse deuotas lachrymas emittebat: ꝛ tā tas ꝛ tā assiduas vt infirmitatē incurre= ret oculoꝝ. Et cum moneref vt sibi a fle tu parceret respōdebat. Nō est ob amo= rem luminis qđ cōmune habemꝰ cū mu= scis expellēda iterne visitatio lucis. Ter tio, sancte erāt aures eius que vocē diui= nam ꝛ iubilationē angelicā audire me= ruerūt. Tribus nāqꝫ vicibus vocē diuinā audire promeruit. Prima erat vox pater ne increpationis, quā in apuliam profe= ctus audiuit. Quis pōt tibi meliꝰ facere dñs an seruus, diues an pauper. Extunc autē amor terrenoꝝ sibi viluit ꝛ in amo rem dei totꝰ exarsit. Secūda fuit vox ma gne eruditiōis quā audire meruit in hec verba. Frācisce amara ꝓ dulcibꝰ sume, ꝛ teipsum contēne si me cupis et velis co gnoscere. Et istā vocē nō surda aure au diuit, sed omnia aduersa gratanter susti nuit ꝛ de suo corpore nō curauit. Tertia fuit vox magni amoris quā vocē audire me ruit, qñ. s. crucifixus sibi de cruce locutus est dicēs. Frācisce vade repara domum meam que vt cernis tota destruitur. Ab illa autem hora in amorē ꝛ compassionē cru cifixi eius anima fuit totaliter liquefacta. Sanctus etiā frāciscus audiuit angeli= cam iubilationē, cū em̄ semel egrotaret angeli sibi dulcissimū edidere cōcētū: ex qua iubilatione eius anima magnū rece= pit gaudiū ꝛ corpus magnū alleuiamen tum. Quarto fuit sanctū os eius. Uerba enim q̄ de ore Frācisci procedebant: tan te fuerūt virtutis qꝫ si quē benedicebat be nedictus erat sicut bene patet in illo qui vxorē suā a salubri proposito impedie= bat cui sanctꝰ vir suam benedictionē mi= sit dicēs. Fili nūc, nūc tēpus est misericor die: ꝛ postea tēpꝰ est equitatis: ad quod verbū ille fuit protinus immutatꝰ: sed et si quem maledicebat ille erat maledictꝰ. Unde cum quedā sus agnū mansuetissi= mū comedisset illā maledixit ꝛ statim illa sus mortua fuit: etiā cū quedam puella fuisset lumine oculorum priuata, ꝛ vir dei de sputo suo eiꝰ oculos liniuisset illa pu= ella protinus est curata. Quinto fuerunt sancte manꝰ eius q̄ fuerūt stigmatibꝰ ꝯse crate ita qꝫ ea q̄ tāgebat sancta erāt. Nā sepe panis ab eo tactꝰ infirmos comedē tes sanabat. Quidā em̄ cū inter niues ge lidas deficeret manibꝰ beati frācisci cō= tractatꝰ mox fuit i corde ꝛ corpore mira= biliter iflāmatꝰ: q̄ nec mirū si ille manus frigidos iflāmāt q̄ ignitos carbūculos, id est xp̄i stigmata deferebāt. Sexto sctē fuerūt vngues eiꝰ. Cū em̄ quidā frater tē tareꝶ de vnguibꝰ scti pr̄is frācisci habere cupiebat qđ ille i spiritu recognoscēs di xit ei: veni fili precede mihi vngues. Ille aūt cū silentio iussa cōplēs ꝓ reliquūs pre scissuras ipas seruauit, ꝛ oī tētatione fu gata multā ꝯsolationē recepit. Septimo sancta fuit scriptura eius. Cum em̄ q̄dam frater tētaretur cogitauit qꝫ si de scriptu ra beati francisci aliqđ acciperet oēm tē tationē vincere posset qđ ille in spū reco gnoscēs frē illo vocato quasdā laudes ei i cedula scripsit: ꝛ sibi dedit: ꝛ oīs tēta tio ab eo recessit. Octauo sctā fuit chor= da eiꝰ. Cū em̄ q̄dā chordā q̄ vir dei accin tus cū deuotiōe fuaret chordā illā sepe in aquā itingebat ꝛ oēs ifirmi ex illa aq̄ potātes efficiebanꝶ sani. Nono fuit sctm̄ corpꝰ eiꝰ: tū qꝛ fuit lateris vulnere dedi= catū: tū qꝛ erat duobꝰ ensibꝰ crucis ꝑmu nitū: tū qꝛ erat omni puritate mūdū. Uñ cū quadā vice i carne sua videreꝶ motus aliqs pullulare castitatis amator chorda se fortissime verberauit dicēs. Eia frater asi= ne sic opꝫ te manere: sic subire flagellū. Decimo scti fuerūt pedes eius qꝛ fuerūt xp̄i stigmatibꝰ ꝯsecrati. Uñ cū oues ꝛ bo ues i prouincia reatina pestis ꝯsumeret: q̄= dā aquā cū qua pedes ipsiꝰ loti fuerant cū deuotiōe reseruās animalia illa asper sit: ꝛ mox omnis pestilētia ab illis anima libꝰ euanuit. Scdo anima eiꝰ fuit sancta Una cū ala de eiꝰ corpore exiret visa est in specie stelle: cuius magnitudo ad instar lune lux vero ad instar solis esse videba tur. Ista stella fuit anima beati Francisci que ad instar lune erat magna propter immensam amorē: qꝛ scdm̄ Bernar. Qui charitatē magnā habet est beatus ꝛ ma gnus q̄ vero paruā habet charitatē par uus est: q̄ nullā nullus est. Ad instar solis erat lucida ꝓpter dei cognitionē Et ad instar stelle fuit incorrupta ꝓpter cognitiõ ꝛ dilecti perpetuā retentionē. Hoc signi=

ficatum est q quibusdā fratrib⁹ apparuit in specie curr⁹ ignei mirādi splēdoris super quē glob⁹ igne⁹ lucid⁹ splendebat: qui solis habēs splēdorē noctē cōuertit in diē. Jō aūt apparet in curru igneo Qr eius aīa posita est i fornace charitatis accēse. Ideo glob⁹ lucidus qr immersa est in lumine diuine sapiētie. Ideo ad instar solis qr tota deificata ē: ⁊ ideo secura est de eterna possessione.

¶ Sermo. cclxiij. De eod. Sermo. ij.

Vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentē signū dei viui ⁊c. Apo. vij. Xp̄s ante primū aduentum qui erat aduēt⁹ mie p̄misit angelū. s. beatū Joannē baptistā. Sh vero scdm aduētū sue iustitie p̄misit alteꝝ angelū. s. beatū Frāciscū. In premissis aūt verbis tria de beato francisco ostēdunt. Primo q erat homo angelicus: cū dicit. Uidi alterū angelū. In angelo sunt quatuor cōmendabilia, de quibus dicit propheta. Qui facit āgelos suos spirit⁹ ⁊c. scz obediētie velocitas: ideo dicit angelos suos. i. nuncios magna puritas: ideo subdit spirit⁹ magna humilitas: ⁊ ideo dicit: ⁊ ministros suos ⁊ feruēs charitas ideo dicit, ignem vrentem. Propter ista quatuor beat⁹ franciscus angelo assimilatur. Primo ꝓpter obedientie prōptitudinē. Quatuor siquidē deus beato francisco p̄cepit. Primo vt aduersa letanter acciperet. Scdo vt semetipsum cōtemneret, dicēs. Francisce: amara ꝓ dulcibus sume: quo ad primū. Et teipsum contēne si me cupis agnoscere, quo ad secundū. Tertio vt suā ecclesiā repararet: sibi dixit. Francisce vade repara domū meam. Quarto vt in se tantū ⁊ nō i aliquo homine speraret dicēs. Quis pōt tibi meli⁹ facere: dn̄s an seruus, diues an paup. Ad ista quatuor precepta que ei deus precepit: valde obediēs fuit. Primo qr aduersa letanter sustinuit, vnde ipse dixit. Tm̄ est bonū qd expecto q ois pena me delectat, sz etiā de eo q malebat de se audire vituperiū q̄ laudis p̄coniū: ⁊ cū pueri postea currerent ⁊ lutū proijcerent ipse semp ad oia patiēs fuit. Ps. Opprobria exprobrātiū ceciderūt super me. Secundo seipsum cōtempsit: qr se maximū peccatorē reputauit. Unde cuidā suo fratri interrogāti quā opinionē de se haberet respōdit. Uideor mihi esse peccator maxim⁹. j. Thimo. j. Christ⁹ venit i hūc mūdū peccatores saluos facere: quorū primus ego sum. Tertio ecclesiā dei verbo ⁊ exemplo reparauit. Thimo. iij. Scias quomodo oportet te i domo dei cōuersari ⁊c. Quarto spem suā i solo deo posuit. Un̄ sepe dicere ꝯsueuit cū ꝓpheta. Iacta cogitatū tuū i domino, ⁊ ipse te enutriet. Secūdo assimilatur angelo propter suā puritatē. Laborauit nanq diabolus in cor beati Frācisci q̄druplicē suggestionē immittere. Aliquādo suggestionem fraudulentie: vt eum a feruore spiritus reuocaret dicēs. Nullus est peccator cui penitenti deus nō indulgeat: sed nimis se affligenti misericordiā denegat. Ipse autē istam suggestionē vicit ꝑ sapientiam ⁊ discretionē: sciēs q per hoc ipsum volebat a feruore reducere. j. Johan. iiij. Nolite omni spiritui credere: sz ꝓbate spirit⁹ si a deo sunt. Aliqn suggestiōe cōcupiscentie: sed istā suggestionem deuicit ꝑ carnis mortificationē, naz modo chorda grauiter se verberabat: modo se i niuē magnā proijciebat: modo cibos ne palatū allicerent: aqua frigida vel cinere ꝯmiscebat. Ad Colocē. iij. Mortificate mēbra vr̄a q̄ sunt sup terram. Aliquādo materiā auaricie quādo in via sacculum plenū pecunijs reperit: sed nullo modo accipere curauit. Tandē a socio molestatus aperiri iussit: ⁊ ecce serpēs inde exiliēs cum ipse euanuit. Ad philip. iij. Oia arbitror vt stercora: vt Christū lucrifaciā. Aliquando materia impatiētie: sicut qn̄ ipm grauiter ꝑberauit. Hebre. x. patiētia dei est vobis necessaria. Nec mirū si diabolus nunq̄ i corde ei⁹ itrare potuit qr fortissime munit⁹ fuit. Quidā em̄ vidit btm̄ frāciscū fortissimis ensib⁹ duobus in modū crucis signatū, quoꝝ vnus a capite ad pedes, alius autem a manu ad manū tendebat. Si em̄ diabol⁹ volebat in illum intrare a superiori parte per fraudulētiā sibi incidebat ense sapiētie: si ab inferiori

per cōcupiscentiā: ibi incidebat ense castitatis & cōtinent: e: si vero a dextris per prosperitatē & auaritiā ibi incidebat ense frugalitatis & tēperātie si a sinistris p aduersitatem, & in patientiā ibi incidebatur ense magnanimitatis & patiētie. Tertio assimilatur angelo per excellentē humilitatem, ppter quam quadruplicē meruit exaltationē. Primo exaltat⁹ est in ecclesia qr fact⁹ est eius sustētator. Unū summus pontifex cū lateran. basilicā subito minari ruinā cōspiceret: vidit btm frāci. eā suo dorso subito sustētare. Eccl'.ix. Ciuitas pua & viri pauci i ea. Uiri qdē multi sunt i ecclia nūero: sz pauci sunt i ea merito. Uenit cōtra eā rex magnus .i. diabolus &c. Scdo exaltat⁹ est in fama: qr toti mūdo fuit admirabilis & pclar⁹. Eccl'.xi. Est homo abundās paupertate: & ocul⁹ dei respexit illū i bonis. Tertio exaltat⁹ est i doctrina: qr fact⁹ est fructuos⁹ pdicator eccl'.xi. Sapiētia hūiliati .s. beati frācisci exaltabit caput illi⁹. Et i medio magnatorū .i. pdicatorꝝ cōsidere eum facit. Quarto exaltat⁹ est i glia: qr fact⁹ est ciuitatis celestis sūm⁹ ihabitator: sicut patet, in visiōe habita de sede sublimi. Job xxij.ca. Qui humiliat⁹ fuerit, erit i glia. Quarto assimilat angelo ppter feruentē amorē. Ipse em totus fuit dei amore plenus, quod patet p quatuor signa. Primo per corporis elevationē: qr sepe cū oraret vis⁹ est tot⁹ a terra sublevari. Ista nā qz sublevatio corporis mētis elevationē significat. Secūdo p corporis calefactionem. Interrogat⁹ tamē quō tam tenui tunica posset a frigore arceri. Respōdit. Si ignis spiritussancti interius nos calefaceret: caro nr̄a exterius frigus nō sentiret, Ps. Inflāmatū est cor meum: & renes mei cōmutati sunt. Tertio p mētis elevationem. Sācti em viri in mētis excessum rapti: exterius insensibiles reddunt: qr ab amoris violētia totalr iteri⁹ absorbent. Unū qdā vice cū sanct⁹ frācisc⁹ a populo cōprimeret: insensibilis p oīa videbatur. ij. ad Cor. xij. Scio hoiem i xpo sine in corpe, sive extra corp⁹ &c. Quarto per ignē exterioris extictionē. Martyres em dei iō sepe vim ignis nō sētiebāt: qr ignē amoris ipos frigidos reddebat. Jō beatus francisc⁹ soldano dixit qz cū sacerdotibus suis ignē intraret, & ille quem dei clemētia ptegeret, verā fidem haberet. Sciebat ei qz ignis exterior cessisset ardori fidei & ignis amoris iferni. Origenes. Mirabile gen⁹ medicamēti vt ignis ignibus extinguat. ¶ Secūdo fuit homo virtuosus quod notatur cum dicitur. Ascēdēte ab ortu solis. In hoc em qz ascēdit cum sole: notatur qz totus fuit illuminat⁹ & deificatus. Primo ascēdit totus illuminat⁹: quō totū mundū tenebrosū illuminauit. Apoc. xviij. Uidi aliū angelū ascēdētem ab ortu solis &c. Et sequit. Et terra illuminata est a glia eius. Terra nanqz est obscura, sicca, & frigida: & significat mundū vbi sunt multi obscuri .i. erronei. multi frigidi .i. negligētes & tepidi: multi duri .i. obstinati. Gen. j. Terra erat inanis qz ad tepidos & vacua: quo ad duros: & tenebre erāt sup faciē abyssi: quo ad obstinatos. Uenit em sanct⁹ frācisc⁹ portās secū tres radios: scilicet radiū doctrinarum per quā illuminauit obscuros. radiū explorꝝ p quem cōuertit obstinatos. Eccli. xliij. Tripliciter sol exurēs mōtes &c. Ipse em excussit ignorantiā in erroneis. radio doctrinarū: negligentiā in tepidis radio exemplorū: et duritiā in obstinatis radio miraculorum. Secūdo ascendit totus inflammat⁹. Habuit em carbones accēsos in ore: qr habuit ignita vba. Eccl'.xlviij. Surrexit helyas quasi ignis. In corde: qr habuit ignita desideria. Luce vl. Nōne cor nr̄m ardēs erat i nobis &c. In corpore: qr habuit ignita stigmata. Eccl̄a. xxxviij. Uapor em vrit renes ei⁹. In sua actiōe: qr habuit ignita opa Jōb. xxxvij. Nōne vestimēta tua cādida sunt &c. Tertio ascēdit totus deificatus. Ex eo em qz cū sole ascēdit: eius similitudinē induit p stigmata q̄ portauit Mat. xvj. Si qs vult venire post me abneget semetipsum & tollat crucē suā et sequatur me. Tertio fuit homo diuinus. Et hoc tangitur cū dicit. Habentē signum dei viui. Istud signum portauit in cor de p amoris vulnerationē Canticorꝝ .iiij. Uulnerata charitate ego sum &c. In corpe p macerationē. ij. ad Corin. iiij. Sēp mortificationē iesu in corpore vestro circumferentes. In parte p stig-

matum impressionem Canti.viij. Pone vt signaculum me super cor tuum: hoc refertur ad vulnus cordis per amorem: vt signaculum super brachium tuū. Hoc refertur ad vuln⁹ stigmatū p impssionē: qr fortis est vt mors dilectio: hoc refert ad vulnus corporis p macerationē. Sancti enim viri per dilectionem quam in se feruenter gerūt: oīa vitia in se extinguunt.

¶ Sermo.cclxiiij.

De stigmatibus Francisci sermo pm⁹.

Ego enim stigmata dñi nostri iesu Christi in corpore meo porto Gal. vi. In his vbis que ad honorē beati frācisci leguntur tria implicantur. Primuz est quia stigmata portauit quod fuit indiciū magne charitatis. Quinqꝫ em̄ fuerunt in corde eius que fuerūt causa stigmatū in eius corpore. Primum fuit vehemens imaginatio: ꝙ autez imaginatio imprimat patet per duo exempla que ponit hierony. in glo. Genes.xxx. Unum est ꝙ duz quedam mulier ethiopem peperisset: ex hoc a viro suspecta haberetur inuentum est hoc sibi accidisse ex quadam imagine ethiopis quam ipsa cōspexit. Aliud exemplum est ꝙ cū quedam mulier filium parentibus omnino dissimilem peperisset: et ex hoc suspecta haberetur, inuentuz est ꝙ talis imago in cubiculo habebatur. Dicit em̄ philosophus in lib. de animalib⁹ Quod cum quedam gallina gallum vicisset galline ex imagine. s. victorie crista ꝛ calcanea sunt exorta. Sanctus ergo francisc⁹ in visiōe sibi facta imaginabatur. Seraphi crucifixū ꝛ tā fortis imaginatio extitit ꝙ vulnera passionis in carne sua impressit. Secundū fuit vehemens dilectio ꝙ em̄ amor hꝫ virtutem imprimēdi. Dicit Hugo de sancto victore. Scio anima mea ꝙ quicquid diligis in eius similitudinem transformaris. Quia igitur amor passiōis dñice in corde beati frācisci ardebat fortiter et feruenter: ideo in carne sua faciebat mirabilia. prouerbiorum.vi. Nunquid potest homo ignem abscondere in sinu suo vt vestimenta non ardeant. Tertiū fuit vehemens admiratio, ꝙ em̄ admiratio imprimat ostendit Augu. contra Julianū adducēs exēplū ouiū iacob ꝙ ex quadā admiratiōe virgaꝝ fet⁹ varios cōcipiebāt. videbat aūt frācisc⁹ seraphin crucifixū: ꝛ admiratione ꝛ stupore nimio replebat. Eze.i. Hec erat visio discurrēs i medio aīaliū splēdor ignis, ꝛ de igne fulgor egrediēs. Quartum fuit vehemēs meditatio: ꝙ āt meditatio imp̄mat, sufficiēter ptz. Ecclesia.xij. Ubi dr. Frequēs meditatio carnis afflictio est. P̄s. In meditatione mea exardescet ignis. Jstā meditationē habuit frāciscus, q̄ xp̄i passionē quotidie meditari non cessauit. Deutero.vi. Meditaberis sedēs in domo tua. Quinto fuit vehemēs ipsi⁹ cōpassio, ꝙ aūt ꝯpassio imprimat ptz: qr gallina ad pullos suos tāta cōpassiōe afficit ꝙ tota infirmari vr. Sic Frācisc⁹ ad xp̄i passionē tāta cōpassiōe mouebat: vt cum ei⁹ passio in mēte veniret: tot⁹ liq̄fieret ac vix lachrymas cōtineret. Cātico.v. Aīa mea liq̄facta est vt dilect⁹ locutus est ꝛc. Scdo p hoc ꝙ portauit stigmata dñi ostēdit ꝙ fuit preconiū maxime familiaritatis. Christ⁹ em̄ dedit beato Frācisco stigmata tanq̄ arma sua vexilla sua: sigilla sua ꝛ testimonia sua. Jpse nāqꝫ erat miles Christi: signifer xp̄i: legat⁹ Christi: et p̄co xp̄i. Q: igit erat miles xp̄i. Jpse xp̄s dedit sibi stigmata tanq̄ arma sua. Hoc ptz ex eo ꝙ visus est munit⁹ duob⁹ ensib⁹ in modū crucis: ita ꝙ diabol⁹ nō poterat intrare in cor suū: nec a superiori per aliquā vanaꝫ spem: nec ab inferiori per aliquem inordinatū amorē: nec a dextris, p aliquā inordinatā leticiā: nec a sinistris p aliqnem inordinatum dolorem. Secundo fuit signifer xp̄i: ideo dedit sibi stigmata tanq̄ vexilla sua. Ad vexilla siquidē regalia hostes terrent, qui fugerēt reuertunt, principes animantur: ꝛ ceteri cōgregant. Legitur ꝙ quidā ex reuelatiōe diuina vidit crucē aureā, ex ore Francisci pcedentē: cuius summitas celum tangebat: cui⁹ brachia videbant vsqꝫ ad fines mūdi extēdi p hoc ꝙ sūmitas celos tāgebat significabat ꝙ angeli ad visionē stigmatū trahebant i magnā admirationē. Per brachiū inferi⁹ significabat ꝙ demones ducebant ad magnā ꝯfusionē.

Per brachiū sinistrū qđ ꝓtēdebat ad aquilonē significat ꝙ peccatores in dei amorē frigidi ꝓuocant ad ꝯuersionē. Per brachiū dextrū qđ protendebat ad austrū, significabat ꝙ fideles in dei amore feruētes, inducebantur ad deuotionē. Tertio qđ erat legatus dei idcirco dedit stigmata tanꝗ signa sua: ipse quidē tanꝗ legatus Christi, bullā summi pontificis secum ferebat. Unde et in vita sua signo thau literas sigillare cōsueuerat. Tanꝗ legatus signa pontificalia secum deferebāt. Unde quidā in eius frōte vidit signum thau varietate colorum distinctum: qđ eius frontē miro venustabat ornatu. Tanꝗ legatus pctā remittebat: vnde cuidā cū baculo q̄ figurā thau in se habebat. apostema fregit et sanatus fuit. Tanꝗ legatus benedictionē dabat. Unde appropinquāte hora mortis in modū crucis manibus cācellatis fratres benedixit tanꝗ legatus synodo intererat. Unde cū quadā vice a prouinciali capitulo corporaliter defuisset visus est a quodā ibi consistere in spiritu et in modū crucis fratres benedicere. Quarto quia erat preco dei, dedit ei stigmata tanꝗ signa vel testimonia sua vt ab omnibus preco dei cognoscerent: et verba illius quasi ex ore dei reciperent. Hiere. xv. Si separaueris preciosum a vili quasi os meū eris. Unde cū quidā rustici eū interrogarent quis ipse esset: et ipse se dei preconem esse diceret. eum innixes ꝓiecerūt dicentes. Jace ibi rustice preco dei. Tertio ostēditur per hoc ꝙ stigmata in corpore suo portauit qđ fuit argumentū omnimode veritatis. Quod multipliciter ostendi pōt. Primo ex seraphica visiōe. Uidit enim beatus Franciscus xpi passionē meditando reuolui vnū de seraphin sex alas habentem et inter alas erat effigies Christi crucifixi. Disparēs autem in corde suo mirabilē reliquit ardorē et in corpe suo stigmatū impressionē. Secūdo ex sāguinis emissiōe ex dextero enim latere tanꝗ lācea trāsfixo sepe sanguis exibat: q̄ tunicā et femoralia respergebat. Alias enim sāguinē nō emisisset si vera stigmata nō fuissent. Tertio ex sensibili dolore. Cū enim quidā frater scapulas eius cōfricaret et vulnus lateris sic tetigisset beatus Frāciscus ad eius tactū dolorē sensit, et maxime exclamauit. Alias enim dolor ibi nō sentiretur nisi vera stigmata haberentur. Quarto ex multorum fideli attestatione, quia multi tā in vita ꝗ̄ in morte ista stigmata viderūt, tetigerūt et osculati fuerūt i. Joānis. i. Quod audiuimus et qđ vidimus oculis nostris etc. Quinto ex multorum miraculorum ostensione: nam ex signis ipsis modo certificat dubios, sicut patet in papa Gregorio. Modo iuuat deuotos, sicut patet in milite sibi deuoto, q̄ lethaliter fuit vulneratus. Modo cōuertit incredulos: sicut patet in clerico de eius stigmatibus dubitāti, et in manu sua vulnus recipiēti.

¶ Sermo. cclxv. De eodē. Ser. iiij.

Venite ad me oēs qui laboratis et onerati estis et ego reficiā vos. Mathe. xi. In pñti euangelio quatuor persone inuitantur vt ad xpm veniant, scz fatigati. i. auari: q̄ sunt in cōtinuo labore onerati. i. superbi: quia superbia nimis est ponderosa: famelici. i. luxuriosi: et separati. i. sine iugo discipline diuisi. Dicat ergo beatus Franciscus. Uos fatigati labore auaritie venite ad me pauperē: et ego refouebo vos. Uos onerati pondere superbie venite ad me humilē et alleuiabo vos. Uos autem famelici fame cōcupiscētie, venite ad me amore dei flagrātē, et ego reficiā vos. Uos diuisi a iugo discipline, venite ad me iugū obedientie feruētē et ego pacificabo vos. Habuit igitur Frāciscus paupertatē per quā fatigatos labore auaritie refouebat. Eius autem paupertas fuit spōtanea. Cū enim quadā die euangelium legeretur in quo dñs discipulos sine auro et argento et calciamentis mittebat: continuo ad omnia adimplēda se accinxit. Secūdo fuit extrema, quia nudus ad cōuersionē venit: quia etiam cum vestibus patris auaritie resignauit: et nudus de nudo exiuit: quia nudus super nudam se poni fecit. Tam extrema fuit ꝙ non solum pauper sed paupertas poterat appellari, sicut patet in tribus mulieribus q̄ ipsum taliter salutauerūt. Tertio eius paupertas humilis et deuota, libētius

vtebat eleemosynis hostiatim quesitis, & sponte oblatis dicens illum panem esse angelicum, qui dabatur inspirationibus angelorum. Ps. Panem angelorum manducauit homo. Secundo habuit humilitatem profundam per quam oneratos presuperbia alleuiabat. Cuius humilitatis sunt quinque gradus. Primum est laudes hominum fugere. Mallebat enim de se audire vituperium quam laudis preconium: vnde cuidam fratri preceperat: vt cum populus eum laudaret, ipse in eum verba vilitatis inferret. Secundus gradus est humilia sentire de se: vnde a quodam fratre interrogatus quam opinionem haberet de se: respondit. Uideor mihi esse maximus peccator. Tertius est in hac vita semper se timere: vnde cum ab aliquo populo beatificaretur: dicebat. Noli me laudare tanquam securum adhuc filios et filias habere possum reuertens ad seculum nemo laudandus, cuius exitus est incertus. Quartus est inferioribus obedire, voluit enim magis subesse quam preesse: vnde generali cedens officio guardiani parebat voluntati: et socio suo cum quo ire solitus erat: obedientiam promittebat. Quintus gradus est de opprobriis hominum non curare: vnde cum tempore hyemali indutus panniculis, orationi tremebundus insisteret dixit ei quidam: vt de suo sudore vnam sibi nummatam venderet. Ille respondit. Non tibi: sed domino meo vendo. Tertio habuit dei amorem feruentem, per quem concupiscentie fame oneratos spiritualiter reficiebat: cuius amor feruidus patet per orationes feruidas quas faciebat. Eius namque orationes fuerunt multe dulcedinis, feruoris, virtutis, potestatis et gratie. Tante dulcedinis vt in ea facerent mentis excessum et eleuationem. Tanti feruoris vt in eo inducerent corporis eleuationem. Tante virtutis vt in hominibus facerent magnam immutationem: vnde cum pro quodam abbate oraret, ille subito tantam sensit immutationem et dulcedinem mentis, quantam in vita sua non fuerat expertus. Tante potestatis vt diabolo faceret magnam confusionem. Cum enim ciuitatem Assisii et totam illam regionem draco videretur absorbere ille orauit, ac statim euanuit draco. Tante gratie vt sibi impetraret peccatorum remissionem. Cum enim quadam die peccata defleret, a spiritu sancto certificationem accepit quod dominus sibi peccata sua dimisit. Quarto habuit perfectam obedientiam per quam illos qui erant sine iugo discipline pacificauit. Cuius obedientia tanta fuit quod non tantum obediebat suo superiori. i. deo non solum suo equali i. cuilibet alteri prelato: sed suo inferiori quia guardiano suo obedientiam promittebat: et quia sic obediens fuit: idcirco omnia elementa et omnes creature sibi obediebant: aer namque induit nouam claritatem: quia cum ipsum et socium suum caligo tenebrosa inuolueret, ad eius orationem tandem tanta claritas radiauit, quod ipsos vsque ad hospitium letos perduxit. Ignis induit nouam lenitatem: quia cum ipse ex nimio oculorum dolore infirmitatem incurrisset et oporteret sibi cum igneo ferro cocturam fieri ille sibi ferrum candens signauit: quod nullum dolorem sensit. Aqua induit nouam tranquillitatem: quia cum quidam naute naufragium formidarent: inuocato eo tranquillitas est secuta. Aqua etiam induit nouum saporem: quia ad eius orationem in vinum optimum est conuersa. Terra induit nouam fertilitatem quia per eius merita sepe fertilitas magna fuit. Eius etiam oratione terra fontem aque dedit. Obediebant etiam ei cetere creature: scilicet creature que habent tantum esse: sicut patet in lapide: quo caput mulieris contriuit: que habent viuere sicut patet in petro salino miraculose inuecto que habent sentire: sicut patet in auibus in quibus homo propter peccatum triplex amisit dominium: quia aues audita voce fugiunt: et se contractari non permittunt et viso homine a cantu desistunt. Sed reuera ei obediebant: quia vocate veniebant et se ab ipso tangi permittebant, et iusse cantabant: et iusse se subticebant: sicut in legenda continetur. Obediebant etiam ei creature que habent discernere. s. homines non solum viui sed etiam mortui, quia plurimos suscitabat. Obediebant etiam ei creature intellectuales scilicet angeli non solum boni qui coram ipso in infirmitate posito dulciter cantauerunt, sed etiam mali qui ad eius imperium sepe fugerunt. Unde cum ciuitas reatina intestino bello periret vidit supra portam demones exultantes. vnde socium de eius mandato clamauit. Ex parte dei omnipotentis et iussu serui eius Francisci discedite demones vniuersi, et statim demones fugerunt et sunt fugati et ciues pacificati.

¶ Sermo. cclvj. De sancto Dionysio martyre. Sermo primus.

Quidā viri adherētes paulo crediderūt: in qb⁹ Dionysi⁹ ariopagita.ec. Actuū.xvij.in ista collucatione quā habuit paulus cum dionysio stoicis ꝛ epicuris quatuor ternarij ponuntur sicut ex ipso textu manifeste habetur. Primus ternari⁹ est: qꝛ ibi sunt qdā irridētes quidā dubitantes ꝛ quidā credentes. Irridentes erant qui dicebāt quid vult seminiverbius iste dicere. Dubitantes qui dicebāt audiem⁹ te de hoc iterū. Dionysius aūt nō erat de numero irridentiū: sed de numero dubitantiū ꝛ tandē fact⁹ est de numero credentiū. Uñ Aug. in quodā sermone tractans verba pdicta: inter irridētes ꝛ credētes mediȷ sunt dubitātes. Qui irridet cadit: qui credit stat: ꝛ qui dubitat ille fluctuat. Audiemus te inquiūt: de hoc iterū incerti an casuri essent cū irridentibus an staturi cū credentib⁹ hodie aūt iste ternari⁹ multus viget. Sunt nanqꝫ multi irridentes. Prouer.xv. Stultus irridet disciplinā patris sui et tales a deo irridebūtur. Ps. Qui habitat i celis irridebit eos.ec. Sunt etiā multi dubitātes qui nec cadūt cū irridentib⁹: nec stāt cū credentib⁹: sed fluctuant cum hesitantib⁹. Jac.j. Qui hesitat similis est fluctui maris q a vēto mouetur ꝛ circumfertur. Pauci autem hodie sunt veri credentes qui scꝫ habēt fidē cū spe vera ꝛ cum dilectione sincera: ꝛ cum operatione sollicita. Luce.xviij. Fili⁹ hominis veniens putas inueniet fidē in terra. Secundus ternarius est quia ibi erāt quidam epicuri: quidā stoici: ꝛ qdā christiani. Isti autem in aliquib⁹ conueniebāt ꝛ in aliquibus disconueniebant. Conueniebāt nanqꝫ in appetitu beatitudinis sꝫ discōueniebāt in modo appetēdi. Appetitus enī felicitatis omnibus est ꝯmunis. Aug. Oēs philosophi disputādo, studēdo, ꝛ viuendo petierūt apprehēdere vitā beatā appetit⁹ autē vite btē philosophis: christianis: bonis ꝛ malis est cōis. Discōueniunt autē in modo. Epicuri nāqꝫ ponūt summū bonuꝫ in voluptate corporis. stoici vero in virtute animi: sꝫ christiani in dono ꝛ gratia dei. Est et alia conuenientia ꝛ differentia quam ponit Beda iter epicureos: stoicos ꝛ xp̄ianos. Nā epicuri ponūt felicitatē hoīs in solo corpore cōsistere. Stoici in sola aīa sꝫ paul⁹ ꝛ xp̄iani ponūt in corpore ꝛ aīa nō in phīa nec ex se: sꝫ ex grā dei. Epicuri igr̄. vt dicit btūs Augu. in pdicto sermone dicūt. Comedam⁹ ꝛ bibamus cras enī moriemur. Christiani vo nō dicūt comedam⁹ ꝛ bibam⁹ sꝫ poti⁹ dicūt aut dicere debent. Jeiunem⁹ donem⁹ ꝛ orem⁹ cras enī moriemur. Aut si hec tria nolūt dicere: saltē dicāt duo, scꝫ ista duo donem⁹ ꝛ oremus poti⁹ q̄ ieiunem⁹. Stoici aūt dicere possunt virtutē animi a nobis habeamus et possideamus cras enī moriemur. credebant enī virtutes polyticas a se hr̄e ꝛ sic se beatos esse. Hodie aūt sunt multi epicuri de qb⁹ dr̄. phil'.iij. Quoꝝ de⁹ vēter est: ꝛ gloria in cōfusiōe eoꝝ qui terrena sapiūt. Sunt etiā hodie multi stoici q de se ꝛ de sua virtute cōfidūt. ps. Qui cōfidūt in virtute sua ꝛ in multitudine diuitiaꝝ suarū. Glo. Pauci vero hodie repeꝛiunt veri christiani. Sunt enī veri christiani q corp⁹ suū macerāt ne sint epicuri: ꝛ i deo spem suā ponant ne sint stoici. Aug. Uirtutē querebas dicit beatus paulus cui⁹ nō voluptas carnis non virtus ꝓpria: sꝫ cui⁹ est dn̄s deus ipsius. Hec eniꝫ doctrina christianoꝝ incōparabiliter preferenda doctrinis immūdicijs epicureoꝝ ꝛ superbijs stoicoꝝ. Terti⁹ ternarius est: qꝛ ibi erāt quidā curiosi q semper volebāt audire vel dicere aliqd noui, quidam superstitiosi qui dediti erāt cultui idoloꝝ, quidā vero maliciosi qui doctrinā beati Pauli demonib⁹ attribuebāt. Hodie etiā iste ternarius multū viget. Sunt enī multi curiosi q superuacua inquirunt ꝛ se relinquūt. Bern. Stude cognoscere teipsum qꝛ melior es si teipsum cognoscis q̄ si te neglecto cognosceres cursum sydeꝝ virtutes herbarū ac cōplexiōes hoim: ꝛ naturas animaliū ꝛ haberes sciētiā oim celestiū atqꝫ terrestriū. Sunt etiā multi supstitiosi. Sm̄ Isidoꝝ. Superstitio dicit̄ quasi sup statuta: qꝛ tales statuta maioꝝ despiciūt ꝛ sua anteponunt. Sunt etiā multi maliciosi qui scripturā sacrā dicūt esse diabolicā. Esa.v. Ue q dicitis bonū ma=

lum z malū bonū. Sed beatus dionysi⁹ licet aliqñ fuerit curiosus scientiā philosophicā sectando: aliqñ superstitiosus superstitiosum cultum idolorū tenendo nō fuit: tñ maliciosus sȝ auditor deuot⁹ doctrinā beati pauli deuote suscipiēdo. Quart⁹ ternari⁹ est q̄ cōsistit in beneficijs a deo receptis quē ponit paul⁹ dicēs. In ipso viuim⁹ mouemur: z sumus. Adeo si q̄dē recipim⁹ esse nature vitā grē z motū operatiōis bone. Gen. i. Fecit deus hominē de limo terre: ecce ē nature. Et inspirauit in faciē ei⁹ spiraculū vite: ecce esse grē: z posuit ipm in paradiso vt operaret z custodiret illā: ecce motum operationis bone.

¶ Sermo. cclxvij. De eodē. Ser. ij.

REfulsit sol in clypeos aureos z ereos z resplēduerunt montes ab eis zc. i. Mach. i. Ex his verbis de btō Dionysio z socijs ei⁹ tria ostendunt. Fuit enī primo a deo valde illustrat⁹: cū dicit Refulsit sol. Et hoc triplici radio. Primo radio celestis sapiētie q̄ acquisiuit diligētē exercitationē z sollicitudinē. Adeo quidē fuit diligēs: q sicut ipse insinuit in epla ad apolophanā de athenis vsq ad heliopolim egypti studio acquirende sciētie profectus est. Didicit p gerothei z pauli eruditionē. Un in lib. de di. no. postq̄ se accusauit quare post gerotheū scripsit ait z iniuriā facimus z magistro z amico existēti z nos ex eius eloquijs post diuinū paulū introducti. Didicit p assiduā orōnē. Un in libr. de di. no. Opȝ enī orōnibus pri⁹ ad ipm sicut boni principē pduci z magis propinquantes i hoc doceri optima dona circa ipm collocata. Scdo fuit illustrat⁹ radio reuelatiōis diuine q̄ fuit triplex. Prima est q spū pphetie claruit. Prophetauit enī Joāne euāgelista in exiliū relegato q inde esset reuersur⁹. Un ait i epla quā sibi misit dicēs: gaude vere amabilis z infra ex custodia q̄ est in pathmos demitteris: z ad terrā Asiā reuerteris. Et facies ibi bonas dei mutationes: et his q̄ erūt post te trades. Scda est qua assumptiōi beate marie interfuit: sicut ipse in lib. de di. no. insinuare videt: loquens ad Timotheū. Nos inquit vt nosti z ipsi et multi sctōꝝ fratrū cōuenimus ad visionē corporis vite pncipis: z q̄ deū suscepit: aderat autem z frater dei iacobus z petrus summa pfectissima theologoꝝ summitas. Tertia est qua ordines officia z dignitates angeloꝝ pfecte agnouit. Paul⁹ enī in tertiū celum raptus q̄ hec oīa cognouit ipm edocuit. Tertio fuit illustratus radio oratiōis deuote de qua sic dicit in lib. de diui. no. Nosipsos ergo extēdam⁹ orōnib⁹ ad diuinoꝝ z beatorū radioꝝ altiorē inspectū. Per orationes enī sursū ad diuinorū cognitionē trahimur nō deū ad nos trahētes. sȝ nosipsos ad deū extēdētes. Et ostēdit hoc Dionysi⁹ triplici exēplo. Primo exēplo chatene luminose extense: z funis z nauis ad petrā impingētis. In pmo exēplo tria ponit: assimilat enī orationē chatene luminose z de super extēte. Oratio enī dr chatena inquātū p ipam ad deū trahimur. Dicit luminosa inquātū p ipam illuminamur. Dicit extēta inquātū desup nobis a deo īfundit. In scdo exēplo siliter tria ponūtur scȝ nauis, funis, z petra. Nauis est aīa nr̄a: funis oratio deuota: petra autē xp̄s: p funes ergo orōnū trahimus aīaȝ nr̄am ad petrā scȝ xp̄m nō ipsuȝ xp̄m ad animā nr̄am. In tertio exēplo siliter tria ponūtur scȝ nauis petra, z impulsus ad petrā. Aīa enī nr̄a in petrā impingit: qñ peccatū mortale cōmittit z quāto impingit forti⁹ tāto se a deo elōgat ampli⁹. Secūdo ipse cū socijs suis fuit valde munitus qd notat cū dr In clypeos aureos z ereos. Ipse enī fuit clype⁹ dei inquātum habuit fidē dei. Ephe. vi. In omnib⁹ sumentes scutū fidei. Tūc aūt iste clypeus est aure⁹ qñ fides est cū charitate z tunc est ereus qñ nō pōt aliqua possessiōe frāgi. Tali clypeo fuit munit⁹ btūs dionysius. Fuit enī diuersis supplicijs examinatus: sȝ semp māsit inuictus. Fuit ter militū manib⁹ flagellatus ad instar beati pauli q̄ dr. Ter virgis cesus sum. Fuit super cratē ferreā assat⁹ instar beati laurentij: fuit ad ferocissimas bestias proiectus instar danielis z ignacij. Fuit in cha-

banū iactatus instar trium puerorꝝ. Fuit crucifixus instar xp̄i. Fuit capite truncat⁹ ad instar pauli. Sed tamē flagella amiserunt virtutē seuiēdi ꝓpter virtutū munitionē. ij. Corin. vj. Per arma iustitie a dextris ⁊ a sinistris. Cratis ferrea amisit virtutē comburēdi: ⁊ hoc ꝓpter ignitam dilectionem. Origenes. Mirabile gen⁹ medicamenti vt ignis ignibus extinguatur. Bestie amiserunt virtutē seuiendi et hoc ꝓpter crucis oppositionē: mox enī vt crucē opposuit eas mãsuetissimas fecit. Job. v. Bestie terre pacifice erūt tibi. Clibanus amisit virtutē vrendi ⁊ hoc ꝓpter aure spūssancti refrigerationē. Daniel. iij. Fecit mediū fornacis quasi ventum roris flantē. Patibulū crucis amisit virtutē cruciãdi: ⁊ hoc ꝓpter dn̄ice passionis recordationē. Greg. Si passio xp̄i ad memoriā reducit nihil est quod non equo animo tolleret. Gladi⁹ amisit virtutē occidēdi. Gladius eñ ipsum nō occidit: sꝫ ꝑ amorē ad vitā perduxit. Tertio fuit ceteris ad illuminationem dat⁹. quod notat cū dr̄ Et resplēduerūt montes ab eis. Est eñ dat⁹ fidelib⁹ ad illuminationē ⁊ cōsolationē propter beneficia quē impēdit. Adiuuat eñ deuotos: punit indeuotos: recipit penitentes cōuersos. Deuotos quidem adiuuat in vita, in morte ⁊ post mortē In vita sicut patuit in dagoberto regefrancorū sibi deuoto quē sepe ab ira patris eripuit. In morte sicut pꝫ: qr cū legati michaelis imperatoris libros dionysij de nouo trãslatos ludouico misissent nouēdecim infirmi curati sūt quorꝝ aliq̄ erãt ad mortē dispositi. Post mortē sicut pꝫ in suprascripto dagoberto: cui⁹ aiam a demōib⁹ liberauit. Indeuotos etiã punit: sed penitētib⁹ parcit sicut patet i clodoueo rege q̄ brachiū dionysij frangēs in amentiã vers⁹ est sꝫ postmodū penituit ⁊ sanitatem recepit.

¶ Sermo. cclxviij. De eodē. Sermo. iij.

Iustorum anime in manu dei sunt: ⁊ nō tãget illos tormētum malicie ⁊c. Sap. iij. Qr deus beatū dionysiū socios ⁊ suos manu sue gratie cōuertit iuxta illud ps. Emitte manum tuam de alto ⁊c. conseruauit iuxta illud Joã. x. Nō rapiet eas q̄sq̄ de manu mea coronauit: iuxta illud Sap. v. Accipient regnū decoris ⁊ diadema speciei de manu dn̄i. Ideo verba premissa de ipso ⁊ sociis ei⁹ recte exponuntur. In quibus verbis describit q̄tū ad quinq̄. Primo q̄tum ad vite perfectionē cum dicit Justorū aie. Fuit eñ iustus: qr vnicuiq̄ ius suū reddidit, scꝫ deo: pximo: ⁊ sibi. Fuit eñ ordinatus q̄tū ad deū ꝑ intimã contemplationē. Ascendit eñ ad deū ꝑ tres gradus cōtemplatiōis quos ipse distinguit in lib. de. di. no. scꝫ ꝑ sensibiliū manuductionē: per intellectualē operationē: et ꝑ immediatã ⁊ felicē vnionē. Ipe q̄ dē ante suã cōuersionē fuit magnus philosoph⁹ postmodū factus est verus xp̄ianus postmodum a btō paulo ⁊ gerotheo in diuinis factus est valde ꝑfectus. Inquantū igit fuit philosophus ascēdebat in deū ꝑ creaturarū manuductionē Rom. j. Inuisibilia eñ dei a creatura mūdi ꝑ ea que facta sunt intellecta cōspiciunt: inq̄tū factus est xp̄ianus ascēdebat ꝑ intellectualē opatione. ps. Da mihi intellectū vt discã mãdata tua. Inquãtū fuit in diuinis valde ꝑfect⁹ ascēdebat ꝑ imediatã vnionē. ij. Cor. iij. Nos aūt reuelata facie gloriã dei speculãtes. De isto triplici gradu dr̄ Prouē. iiij. Justorꝝ semita quasi lux splēdēs ꝓcedit ⁊ crescit vsq̄ ad ꝑfectū diē. Primo nãq̄ iust⁹ de deo icipit habere aliquē splēdorē qn̄ creaturis respicit deinde ꝓcedit ad maiorē cognitionē qn̄ in animo ipm q̄rit ⁊ tãdē crescit vsq̄ ad ꝑfectū diē qn̄ se sibi totalr ꝑ amorē vnit. Scdo fuit ordinat⁹ q̄tū ad pximū ꝑ cōpassionē. Displicebat eñ sibi qn̄ aliq̄s erat nimis auster⁹. Erãt tūc duo sancti viri q̄ nimis erãt austeri scꝫ carp⁹ et demophilus. Unde volēs ipm demophilū ad ↄpassionē inclinare epistolã sibi scripsit in qua de ipso carpo exemplū mirabile recitauit. Cū eñ quidã fideles quēdam xp̄ianū puertissent tantã carp⁹ turbatione habuit ꝙ infirmitatē icurrit quotidie rogans deū vt ipsos puniret. Ecce i dormo sua q̄dã fornax apparuit ⁊ iuxta illã illi duo valde tremuli stãtes q̄ retro a q̄busdã impingebant ꝑ aūt a serpētib⁹ de

fornace surgētib⁹ trahebāt. Respiciēsq; carp⁹ vidit celū apertū ⁊ iesum cū multitudine angelorū: sed a deo delectabat in punitione istorū q̄ vix respicere volebat ad celū. Tandē iesus ad ipm descēdēs homines eripuit ⁊ carpo dixit. Percute me parat⁹ sum eñ adhuc p̄ oib⁹ saluādis pati: ⁊ hoc mihi amicū q̄ non peccēt hoies. Ecce tria v̄ba mirabilis pietatis. Unū qñ dixit p̄cute me vt illoꝝ vindictam in semetipm retorqueret. Aliud qñ dixit q̄ si possibile eēt adhuc p̄ hoibus saluandis pati parat⁹ esset. Tertiuz qñ dixit q̄ valde sibi amicū est vt hoies abstineāt a peccatꝫ. Tertio fuit ordinat⁹ q̄tū ad se p̄ magne sanctitatis p̄fectionē p̄pter quā honorat⁹ fuit a xp̄o: ab angelo ⁊ a mundo. Christus nāq; ad ipm in carcere descendit: ⁊ missam celebrāti panē obtulit dicens. Accipe hoc chare meus q: mecū erit merces tua magna. Angeli honorauerūt: ⁊ q̄tū ad corp⁹ qñ corpus dionysij caput inter sua brachia angelꝫ cū laudib⁹ p̄cedentib⁹ fere p̄ duo miliaria deportauit. Et q̄tū ad animā: q: multis laudib⁹ animā eius ⁊ sociorū angeli deportauerunt ad celum. Totus ēt mundus ipm honorat. Unñ dixit sibi christus. Memoria tua erit in laude. Eccli. xliiij. Sapiētiā sanctoꝝ narrāt populi ⁊c. Secūdo describit q̄tū ad suā cōuersionē: cū d̄r: in manu dei sunt. Prius quidē erāt in manu sinistra sed postmodū in manu dextera dei venit qñ de statu infidelitatꝫ xp̄s ipsum conuertit. Cuius conuersionē tria causarunt. Primū est obscuratio. Uidēs eñ Dionysi⁹ eclypsim factā in passione domini nō esse naturalē: tū quia luna erat imperfecta distātia a sole: tū quia eclypsis lumen nō aufert ab omnib⁹ partibus terre tū q: p̄ tres horas durare nō pōt Dixit. Ordo nature peruertitur aut elementa mentiunt aut de⁹ nature patit ⁊ elemēta sibi cōpatiunt. Scd̄m est pauli predicatio. Act. xvij. Quidā viri adherētes paulo crediderūt: in qb⁹ dionysi⁹ ariopagita ⁊c. Tertiū est cuiusdā ceci illuminatio sicut in legēda habet. Tertio describit seu cōmendat q̄tū ad peccati vitationē: cū d̄r: ⁊ non tanget illos tormētum malitie. Malitia post suā cōuersionē ipsum nō tetigit: sed semper se in puritate seruauit: qd̄ triplici exemplo ostendit. Primo q: se a minimis in puritatib⁹ emūdauit. Unde dicit in eccl. hier. Et enim accedentes ad diuinū sacrificiū mundari conuenit etiam ab vltimis animi fantasijs. Secūdo quia se ad puritatē sepe inducebat. Unñ dicitur in lib. de di. no. Sāctitas vt scd̄m nos dicatur esse ab omni immūdita libera et p̄fecta ⁊ omnino immaculata mūditia. Sicut enim d̄r. Mat. vj. Ex abundantia cordis os loquit. Tertio quia tēporalia contēnebat vbi supra dicit. Si illi quos dicis fetōs diligunt ea que sunt super terram inherentes materie corruptibili ab omni diuino amore ceciderunt et nō noui quomodo sancti vocentur. Quarto describit q̄tum ad suam passionem: cum dicit Uisi sunt oculis insipientiū mori. Unñ d̄r visi sunt insipientibus: quia in veritate coram ipsis insipiētibus non sunt mortui: sed viui. Quod patet: quia sancto regulo ep̄o arelatēsi, missam celebranti tanq̄ tres colūbe apparuerunt habentes in suis pectoribus litteris sanguineis nomina ipsorū scripta. Ideo autem apparuerunt in specie colūbe sanguine tincte ad innuendum q̄ iuerunt ad celum per gemitum penitenter per simplicitatem innocentie et per sanguinem passiōis proprie. Quinto describitur q̄tum ad suam glorificationē: cum dicitur Illi autē sunt in pace de qua pace dicitur Esai. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie in requie opulenta. Eorum namque pax est pulchra secura ⁊ opulenta. Tunc enim est pulchra quando fit hostibus superatis. Esaie. nono. Iugum enim oneris eius: et virgam humeri ei⁹ ⁊ septrum exactoris eius superasti. Tūc est pax secura quando fit hostibus exterminatis. Esai. vigesimoquinto. Precipita mortem in sempiternum. Leuit. vigesimoquinto. Dabo pacem in finibus vestris tunc est opulenta quando fit hostibus expoliatis. Tunc enim expoliabuntur egyptij ditabuntur hebrei. Exo. xij. Expoliauerūt egyptios.

¶ Sermo. cclix.

De sancto Luca. Sermo. j.

Salutat vos lucas medicus charissimus. Coll.iiij. Ad honorem salutatis prosequimur istud verbū salutatiōis vbi beatus lucas a quatuor commendatur. Primo a pure salutis procuratiōe: cū dicit Salutat vos.i.salutē eternā exoptat. Quā siquidē salutē dupliciter procurauit. Primo verbo euāgelice cōscriptionis. Unde potest sibi cōuenire qd legit Eccl.xxxviij. Sapiētiā scribe in tpe vacuitatis. In humano siquidē genere triplex erat vacuitas. De qua dicit Gen.j. Terra autem erat inanis et vacua &c. Uacua quidē erat affectiua dei dilectione. Uñ dicitur inanis: operatiua: meritoria actione. Ideo dicit et vacua: et intellectiua dei cognitiōe. Id dicit Et tenebre erant super faciē abyssi. Contra istā triplicem vacuitatem lucas triplicē scripsit sapiētiā scz euāgelicā: vt illuminaret intellectiuā ad dei cognitionez. Esa.xj. Repleta est terra sciētia dni. &c. Apostolicā, id est actus apostolo. vt animaret operatiuā ad meritoriā actionē. In ipsis nāq actib⁹ ostēdit qliter apli fuerūt fortes ad operandū et ad quodlibet aduersum sustinendū. Iac.v. Exemplū accipite fratres lōganimitatis: laboris et patientie &c. Epistolarē, id est epistolā: ad hebreos. Nā sicut dr in plogo sup epistolā ad Heb. Illā scriptā lingua hebraica apls misit cui⁹ sensuz et ordinē retinens Lucas post mortē apostoli eaz greco sermone cōposuit. In illa autē epistola intendit apostolus iudeos a legalibus obseruātijs auertere: et ad legē charitatis et amorē christi ipsos inflammare. Secūdo nostrā salutē procurauit exēplo salutifere informationis. Tria nanq habuit p que nobis fuit in exēplū scz innocentiā veram. Hieron. Seruiens deo fuit sine crimine. Penitentiā durā. Unde dicit Crucis mortificationē in suo pectore p tui nois amore portauit: et finalem perseuerantiā. Hieron. lxxxiiij. annorum obijt in bithinia plenus spiritu sancto. Ecce q̄ sancte incepit quia ob innocētiā: q̄ laboriose psecutus fuit quia cū penitētia dura quā feliciter cōsummauit: quia cū spiritussancti abundantia. Habemus ergo in eo exemplū innocentie q̄tuz ad vitā inchoandā penitentie q̄tum ad vitam prosequendam: et perseuerātie q̄tū ad vitā consummandam. Secundo commendatur a multiplici illuminatione, cū dicit Lucas qui a luce dr. Est enim quadruplex lux que ipsum illuminauit. Prima est lux spiritualis q̄ est diuina sapientia q̄ ipm illuminauit ab interiori. Sap. vij. Proposui pro luce habere illā. Eccl. xv. Impleuit eū dominus spū sapiētie et intellectus Amb. Lucas omnes sapiētie virtutes sua hystoria comprehēdit. Docuit quippe naturalia dū vnigenituz dei filium ostendit: et in eius aduentu celorū virtutes moueri predixit. In cui⁹ passione tenebre facte sūt. Docuit etiam moralia vt inimicū diligere verberantem non repercutere mutuuz gratis dare Docuit rationalia dū qui fidelis est in minimo et in maiori esse ostendit. ¶ Secūda lux est carnalis que est cōuersatio lucida q̄ ipm illuminauit ab exteriori Matt.v. Luceat lux vestra corā hominib⁹ &c. ij. Cor.viij. Misimus fratrem nostrum.i.lucā secundū glo. cuius laus est in euangelio p omnes ecclesias. Misimus inquit fratrē nostrum.i.speciali nobis familiaritate cōiūctū: cui⁹ laus nō est in mūdo: sed in euangelio p ecclesias: nō p synagogas Ostēditur igit q lucas fuit celebris fame: tū q familiaritate apostolica decorat⁹, tū quia apud oēs fideles accept⁹. ¶ Tertia est lux intellectualis: q̄ est virginalis mundicia: que ipsum illuminauit ab interiori. Sap.iiij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate: que pro tāto dicitur intellectualis: quia hoc est angelicū non humanū. Lucas aūt teste hieronymo virginitatē perpetuā custodiuit Cui⁹ virginitas quatuor conditiones laudabiles habuit Fuit nanq integra in carne: et in mente. Hiero. Sine crimine in virginitate pmanēs dno maluit deseruire. Fuit laboriosissime acquisita: vnde dicit in oratione Sancte crucis mortificationem &c. Fuit lōganimiter cōseruata. Hier. Neq vxorē vnq habēs neq filios. lxxxiiij. annorū obijt in bithinia. Fuit oleo spiritussancti enutrita hiero. obijt plen⁹ spiritus

sancto. Istud oleuz fatue virgines nō habuerunt idō defecerūt. ¶ Quarta est lux celestis que est spūssancti influentia, q̄ ipsuz illuminauit a superiori de qua dicit̄. Act. ix. Circunfulsit eū lux de celo. Istam lucē habuit beatus lucas qui teste hier. scīō instigante spiritu euāgeliū suuz scripsit. De ista luce dicitur in ps. Signatū est super nos lumen vultus tui domine. Spiritus enim sanctus ꝛ animā illuminat idcirco dr̄ lumē ꝛ alam sigillat ideo dr̄ signatū est ꝛ alam deo assimilat, ideo dicit̄ vultus tui dn̄e ꝛ alam letificat, idō dr̄ dedisti letitiā in corde meo Sic ꝛ beatū lucā illuminauit per celestē sapiētiā. Sigillauit ꝑ integritatē ꝑfectā Assimilauit per charitatē accēsam ꝛ letificauuit per iocūditatē internā. Tertio cōmēdat̄ a spūali curatione cū dr̄ medic9. Qr eī erāt q̄tuor infirmitates: ideo in suo euāgelio posuit quatuor medicīas dicēs. Luc. vj. Beati pauperes qm̄ vr̄z est regnū celoꝝ. Est eī prim9 mod9 curādi ꝑ munitionē, ꝛ isto mō curat̄ infirmitas auaritie. Istuz modū tangit: cū dicit. Beati pauperes. ꝛc. In minutione aūt sanguis putridus ex toto est abijciēd9 supflu9 diminuēd9 necessari9 retinēd9 Sāguis putrid9 sunt diuitie iniuste acquisite q̄ sunt ex toto abijciēde Luc. xix. Si q̄d aliquē defraudaui reddo q̄druplū. Sāguis supflu9 sunt diuitie ex supfluitate possesse. Iste sunt diuitie diminuēde: ꝛ paupib9 erogāde. Ibi dē: ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus. Sāguis necessarius sunt diuitie ad necessitatē retēte. j. Tim. vj. hn̄tes alimēta ꝛ quibus tegamur his contēti sumus. scd̄s mod9 curādi est ꝑ diete obseruationē ꝑ quā sanat̄ infirmitas gule qd̄ notat̄ cū dr̄. Beati qui nūc esuritis. ꝛc. Eccl̄. xxxvij. Qui abstinēs est adijciet vitā. Luc. xxj. attendite ne grauent̄ corda vestra in crapula ꝛ ebrietate. Terti9 mod9 curādi est per sudorē quo sanat̄ infirmitas inepte leticie quod notat̄ cū dicitur. Beati qui nūc fletis. Sudat eī oculus ꝑ lachrymationē: cor ꝑ dolorē. Eccl̄. xxij. Pungēs oculū dedurit lachrymas ꝛ q̄ pungit cor ꝑfert sensum, id est sensibilem dolorē. Quartus modus est ꝑ iamare potionis sumptionem per quā sanat̄ infirmitas luxurie ꝛ istum modū tangit cū dicitur. Eccli. xj. Malicia vnius hore obliuionē fecit luxurie magne. Istas quatuor medicinas medic9 christ9 assumpsit in se. Quibusdā; enim in manibus ꝛ pedibus minutionem fecit. xl. diebus ꝛ noctibus dietam seruauit, ꝛ sudorem sanguineum sudauit fel ꝛ acetum ad bibendum sumpsit. quarto commendatur a laudabili cōuersatione cum dicit̄ charissimus. Ipse eī fuit charus regi: tum quia fuit ei9 discipul9 scd̄m quosdā vnus de. lxxij. tū qr fuit ei9 notari9 euangeliū scribendo. Fuit charior sponse regis tum qr ei9 secretarius. Secreta eī paranymphalia que angelus ꝛ sola virgo sciebant solus lucas disseruit tum qr ei9 pictor egregius quia secundum Damas. Imaginez eius depinxit que rome habetur tum qr eius historiographus describens hystoriam eius annunciationis, conceptionis ꝛ natiuitatis. Fuit charissimus principi regis, id est paulo, tum quia eius adiutor deuot9 quia secundum hiero. ipsuz vsq; ad consummationem secutus est, tū quia eius comes indiuiduus. j. Corinth. viij. Ordinatus est ab ecclesijs comes peregrinationis nostre hoc secundum glosam de beato luca accipitur.

¶ Sermo. cclxx. De eodem. Sermo. ij.

Lucas est mecum solus ꝛc. Thi. iiij. lucas interpretatur eleuans vel consurgens in premissis autem verbis de beato luca tria ostenduntur primo ꝙ habuit mentis eleuationem: quo ad deum cū dicitur eleuans. Ipse enim a terra se totaliter eleuauit ꝛ in deuz penna contemplationis volauit. Sex nanq; in se habuit per que ipse se sic a terrenis eleuauit ꝛ sic alte volauit. Primo per corporis attenuationem. Unde dicitur in sermone qui per ecclesias legitur. Martyrium suo corpori assiduis lamentationibus crebrisq; vigilijs mēbra sua macerans ipse indixit. Secundo per plumare idest virtutum varietatem vnde dicitur vbi supra. Lucas inter angelorum ꝛ apostolorum choros atq; cādentium

dentium virginum lilia ꝛ immarcessibiles rosarum martyrum flores choruscat dicit nãq̃ choruscare iter angelos ꝛ virgines: quia virgo extitit inter martyres, quia afflictionem corporis sibi induxit inter apostolos: quia euangelista ꝛ nuncius dei fuit Tertio per alarum magnitudinem que sunt oratio ꝛ eleemosyna: supponendo autem opinionẽ beati Grego. q̃ fuit socius cleophe ipse deuotam orationem fecit quando dixit. Mane nobiscum domine quoniam aduesperascit ꝛ eleemosynam impendit quando ipsuz ad hospitiũ inuitauit. Quarto per venti spiritussancti impulsionem, vnde dicitur de ipso ꝛ aliis sanctis animalibus. Ezechiel. j. Ubi erat impetus spirit⁹ illic gradiebantur. Quinto per esce preparationem. auis enim que ad destinãdã escam pergit citius volat iuxta illud Job. ix. Sicut aquila volans ad escam, esca ad quã lucas festinabat fuit ardens ad quam ꝑ ardentis desideria currebat. vnde dixerunt ipse ꝛ cleophas. Luce. vlti. Nõne cor nostrum ardẽs erat in nobis. Secũdo habuit peccati immunitatem quo ad se quod notatur in illa interpretatione q̃ dicitur consurgens: q: ab omni pctõ surrexit. peccatum nanq̃ propter suã ponderationem surgere non permittit, cui⁹ ponderositos mõstratur: tũ q: ad aliud trahit Greg. Peccatũ qd per penitentiã non diluitur mox suo pondere ad aliud trahit tum quia peccatum in infernũ demergit Exo. xv. Submersi sunt quasi plũbum in aquis vehementibus: tũ q: deuz fatigat ꝛ premit. Esa. j. Laboraui sustinens. Patet eius ponderositas etiam ex eo q: cũ deus habeat immensam fortitudinẽ. Job. ix. Si fortitudo queritur robustissimus est: celũ firmissimũ solidãtem. Job. xxvij. Tu forsitan cũ illo fabricat⁹ es celos q̃ solidissimi quasi ere fusi sunt terra, perpetuã stabilitatẽ: Eccli. j. Terra aũt in eternũ stat: ꝛ tñ pctm̃ a deo ponderosum est q̃ nec de⁹ ipsum portare potuit cũ tota sua fortitudine. Hier. xviij. c. vos estis mihi onus ꝓiciam vos: nec celũ cũ sua soliditate. Luc. x. videbam sathanã quasi fulgur de celo cadẽtem: nec terra cũ tota stabilitate ꝛc. Nũm. xvj. Di-

rupta est terra sub pedib⁹ eorum: ꝛ aperiens os deuorauit eos, tertio habuit magnã charitatẽ q̃tũ ad proximũ qd notatur cum dicit. Est mecũ solus magna charitas: q: ceteris apostolis deserẽtibus, ipse solus nõ nos deseruit sed nobiscũ quadrupl'r remãsit. s. ꝑ desiderabilia sua ꝑ verba sua per exempla sua, ꝛ ꝑ adiutoria sua. Ipse eñ dũ viueret quatuor ꝓconia habuit fuit nanq̃ charissimus ꝛ fuit medic⁹. Colo. iiij. Salutat vos lucas medicus charissim⁹, Fuit fama ꝛ opinione preclar⁹. ij. Cor. viij. misimus fratrẽ nostrũ scilicet lucam fm glo. cuius laus est in euangelio ꝑ omnes ecclesias. Fuit ꝛ fidelis socius. Eiusdem. viij. ordinatus ab ecclesiis comes peregrinationis nostre. Quia igit fuit charissimus remansit nobiscũ ꝑ desideria sua. desideria siquidẽ ardentia habuit qui dixit. Nonne cor nostrũ ardẽs erat in nobis ꝛc. ꝛ si tã ardentia desideria habuit in hac vita misera multo forti⁹ mõ hz in vita beata vbi nostrã salutẽ desiderat. Unde recte mõ sibi conuenit illud quod dixit apostol⁹. Colo. iiij. Salutat vos lucas id est salutẽ eternã optat ꝛc. Deus autẽ desideria sctõrũ cito exaudiuit. ps. Desideriũ pauperum exaudiuit. Secũdo q: fuit medic⁹ remansit nobiscũ per verba sua: per que ꝛ animas languentes curat, ꝛ nostrã tarditatem informat: ꝛ viã celestis patrie demõstrat. de primo dicit Hiere. Oia ṽba sua aie languentis sunt medicina. de duob⁹ sequentibus dicitur in sermone q̃ per ecclesiã legit. Beatus lucas velut insignis lucifer ab oriẽtalib⁹ relucẽs nobis lumẽ fidei ꝛ celestis itineris callem patiẽter demonstrat. Tertio q: fuit fama preclarus remãsit nobiscuz per exempla sua. Nos eñ in hoc seculo vt habet ad Titũ. iij. debemus viuere sobrie quãtũ ad nos: et pie quantũ ad deũ. ꝛ iuste scilicet q̃tũ ad proximũ. Ad ista tria sanctus lucas nos suo exẽplo informat. Ipse enim vixit sobrie quantũ ad se quia crucis mortificationem in suo corpore portauit ꝛ virginitatẽ seruauit. Uixit pie q̃tũ ad deũ: quia circa pietatẽ cultus diuini ꝛ fidei excellenter claruit. vixit iuste q̃tũ ad proximũ q: suo superiori dedit reuerentiam sicut

paulo cui semper in omnib⁹ obediuit: ꝛ suo equali dedit concordiam sicut cleophe socio suo cum quo emaus concorditer iuit ꝛ concorditer rediit: ꝛ suo inferiori .i. nobis dedit doctrinam: quia per euangelium fidem docuit: ꝛ per actus apostolorum mores instruxit. Quarto quia fuit fidelis socius remansit nobiscū per auxilia sua. Ipse enim ꝛ alii sancti per orationes. ꝛ merita sua nos adiuuant .i. Machabeorum .xv. Hic est qui multū orat ꝑ populo ꝛ vniuersa ciuitate. Unde legitur ꝙ cum christiani a turcis essent obsessi: apparuit eis quidam vir lucidus ꝛ coruscans dicens se esse lucam euangelistam precipiens christianis vt contra hostes ad bella procederent. Sed cum illi trepidarent ante eos se posuit et victoriam magnam fecit.

¶ Sermo .cclxxi. De eodem sermo .iii.

Secundū animal: simile vitulo. Apoca. iiii. Inter cetera sancta animalia sanctus Lucas per vitulum siue bouem est designatus. Est nanq; bos ꝗtum ad quatuor commendabilis. Primo ꝗtuꝫ ad sacrificium quia deo in templo in sacrificiū immolabatur. Sic beatus Lucas dicitur bos ratione sacrificii: quia circa templū semper immoratus fuit: ꝛ in principio sui euangelii ꝛ in medio ꝛ in fine. In principio agendo de zacha. immolatione precursoris in tēplo annunciatione ꝛ marie purificatione. In medio agendo dē christo duodeni in tēplo remanente ꝛ in templo predicāte. In fine suū euangelium per discipulos in templo deū laudātes consummante, homo enim iust⁹ dꝫ esse bos ratione sacrificii: qꝛ corpus suum debet macerare ne lasciuiat in principio in medio: ꝛ in fine. i. in iuuētute. virili etate, ꝛ in senectute. Secundo bos commēdabilis est ꝗtū ad suū incessum: qꝛ non saltando vadit sed mature incedit. Gregori⁹ sup illud Ezechie. i. plāta pedis ꝗ̄si plāta pedis vituli. s. mature incedētis fortis ꝛ diuisa. Ex quo habetur ꝙ lucas in suo euāgelio incessit mature fortiter ꝛ diuisim. Mature q̄dē primo introduxit precursorem regis postea incepit a conceptione regis. Et de conceptione ꝓcessit ad natiuitatē: de natiuitate ad īfantiā qñ dixit Luc. ii. Postꝙ cōpleti sunt dies octo vt circūcideret puer, de infantia ad pueritiā. Cū dixit eiusdem. iii. Remansit puer iesus ꝛc. De pueritia ad iuuentutē. Ibidē Erat iesus incipiēs quasi annorum. xxx. Deinde ad suā consummationē incessit fortiter, alii euangeliste fortiter inceperūt sed nō fortiter finierūt. Matthe⁹ em̄ ꝛ Joannes nihil agunt de ascensiōe. Marc⁹ nihil agit de iudiciaria potestate Lucas autē tā in euangelio ꝗ̄ in actibus ista plenius prosequitur. Incessit etiam diuisim qꝛ narrationē precursoris ꝛ regis nō cōmiscuit: sꝫ diuisiꝫ posuit. Agēs em̄ de annunciatione precursoris accesdit ad annunciationē regis, agens de natiuitate precursoris accedit ad natiuitatē regis. Agēs de ꝑdicatione precursoris accedit ad ꝑdicationē regis. Homo etiā iust⁹ debet esse bos ratione incessus qꝛ dꝫ procedere mature: opera sua mature ꝑficiendo. Quia sicut dicit. Prou. xiii. Substantia festinata minuet: que autem paulatim colligit multiplicatur. Fortiter in bonis operib⁹ perseuerādo. Prouer. xii. Manus fortiuꝫ dominabitur. Diuisim bona a malis ꝛ magna a minorib⁹ separādo. Hiere. xv. Si separaueris preciosum a vili quasi os meū eris. Tertio bos cōmendabilis est ꝗtū ad māsuetudinē: quia iugo pressus stimulo agitatus clamoribus lacessitus non murmurat nō reclamat. Sic lucas ꝛ alii sancti viri ꝑssi iugo penitētie: agitati stimulo passionis tyrannice: lacessiti clamoribus iniurie nō murmurant in ore: sed patientiā seruāt in corde. Iuxta illud quod cātat eccl'ia. Non murmur resonat non querimonia ꝛc. Quarto bos commendabilis est ꝗtū ad laborē ꝛ vtilitatē. Est eniꝫ animal valde laboriosum ꝛ vtile Sic ipse beat⁹ lucas fuit laboriosus ꝛ vtilis per quatuor officia que habuit. Primo enim fuit pictor imaginum. Unde dixit Damas. Accepimus lucam euangelistā pinxisse dominum ꝛ matrē eius: ꝛ eorum imagines habere in romanorum famosam ciuitatē. Ecclesiast. xxxviii. Assiduitas eius variat

picturã. corũ dabit in similitudinẽ picture: et vigilia sua perficit opus. Secundo fuit medicus corporũ et aiarum. Hiero. Actus apostolorũ nudã videntur sonare hystoriam: sed si noverim⁹ eorũ scriptorem esse lucã esse medicũ advertim⁹ oia verba illius aie lãguentis esse medicinã. Eccli.xxxviij. vnguentari⁹ faciet pigmẽta suavitatis etc. Tertio beat⁹ lucas fuit compilator librorũ. Cõpilavit em̃ euãgelium: actus apostolorũ et epistolã ad hebreos prout ab ore sancti pauli audivit. Eccl.xij. Quesivit verba vtilia quãtum ad euãgelium qđ cõposuit et scripsit sermones rectissimos quãtum ad act⁹ apostolorum quos compilavit ac veritate plenos: quãtum ad epistolã ad Hebreos quã trãstulit. Quarto fuit notarius plurimorum scilicet christi cuius genealogiã: conceptionem: nativitatẽ infantiã predicationem et passionem ac resurrectionem, et ascẽsionem fidei stilo conscripsit. Beate marie virginis quia scripsit eius secreta. Fuit notarius apostolorũ quia scripsit eorum acta fuit specialis notarius pauli: quia prosecutus est eius gesta. Nec mirum si notarius tot et tãta scribere scivit: qui ad hoc quatuor magistros habuit. Primus fuit spiritussanctus. Hiero. Sancto instigante spiritu in achaye partibus scripsit euangelium. Secundus fuit beata virgo maria que verba angeli et pastorũ cõservabat et ei manifestabat. Eccl.a.xv. Obviavit illi scilicet Luc. quasi mater honorificata. Tertius fuit apostolorum, vnde dicit in prologo suo. Sicut tradiderunt nobis qui a principio viderunt et ministri fuerunt sermonis. Quart⁹ fuit specialiter apostolus pau. Hieron. in libro de viris illustrib⁹. Quidã suspicantur quotienscunq; paulus dicit secundum euangelium meum de luce significare volumine.

¶ Sermo.cclxxij.

¶ In die symonis et iude. Sermo.j.

Symon frater vester scio quod vir consilij est ipsum audite: et ipse erit vobis pater. Et iudas machabeus fortis viribus a iuventute sua sit vobis princeps militie et ipse aget bellum populi etc. j. Mach. ij.

De istis beatis apostolis symone et iuda quatuor cõsiderantur que in premissis verbis notantur. Primo quales fuerunt quãtum ad se, quia fuerunt magne sanctitatis quod habetur ex interpretatiõe. Iudas em̃ interpretatur glorificans. Symon obediens. Ipsi enim deum glorificaverũt per conversationis honestatem. Mat.v. Luceat lux vestra corã hominib⁹ vt videãt etc. vñ legitur i hystoria quod cũ iudas ad abgarum regem venisset: vidit rex in vultu eius quẽdã mirũ et divinã splẽdorẽ. Ille em̃ splendor significabat eius opera luminosa. Habuerũt etiã perfectã obediẽtiã. Et quia deo obediebant ideo oẽs creature eis obediẽtes erãt. Habuerũt enim posse super elemẽta sicut super aquam aerem et ignẽ. Nã mare septuaginta mortuos reddidit quos symõ suscitavit. Aer cũ esset serenus in eorũ morte tẽpestate magna conversus est Ignis celestis põtifices idolorũ cõbussit, habuerũt posse super demonia: quia de corporibus hominum ea eiecerũt. Super corpora quia ea curabãt. Super animas quia eas a peccatis et ab errore purgabant. Secundo cõsiderãdũ est quales fuerũt ad bonos et fideles. Fuerunt nãq; magne charitatis: et ideo dr frater vester magne sapiẽtie: iõ subdit, vir consilij est Magne pietatis: iõ dr. Et ipse erit vobis pater. Eorũ aũt charitas sapia et pietas manifestatur quãtũ ad quatuor. Aliquãdo enim subveniebãt in corpore et in anima sanitatem integrã cõferendo sicut patet i abgaro rege cui iudas sanitatẽ corporis et aie impetravit. Aliqñ in rebus et personis bella cõpescẽdo: sicut patet in duce babylonie cõtra indos pgẽtequos orõnib⁹ mediãtib⁹ pacificarũt, sicut patet etiã in civitate Edissa: vbi epla salvatoris legitur, et hostes inde fugiũt: aut cõponũtur. Aliqñ subveniebãt infamia et innocẽtia ipam cõservãdo, sicut patet in quodã dyacono infamato quẽ ab ifamia defenderũt. Aliqñ in tribulatione magna morbos et pestilẽtias auferẽdo: sicut patet quod cum due tigrides per terram discurrerẽt et homines occiderẽt apostoli eas mansuetissimas

reddiderūt. Tertio cōsiderandū est quales fuerūt ꝙtū ad ꝑsecutores, qđ notat cum dr fortis viribus. Hūt nanqꝫ sancti virtutū ad ꝑsecutores tria hēc. s. firmaꝫ eloquētiā, sapiētiā, ⁊ ꝯstātia, ⁊ de his tribus dr. Luce. xxi. Ego ei dabo vobꝫ os: ecce eloquētiā: ⁊ sapiētiā cui nō poterūt resistere: ecce sapiētiā: omnes aduersarij vestri: ecce cōstantiā. Isti eñ apostoli habuerūt firmā eloquentiā, vnde cum dux eos interrogasset de eorum genere ⁊ conditione ac causa audētius respōderunt. Si genus queris: Hebrei sumus: si cōditionē q̄ris: serui Christi iesu. Si vero causam causa salutis vestre huc venim⁹. Secundo habuerūt magnā sapientiā. Magna siquidē sapiētia fuit ꝙ magnos ⁊ pōtifices idoloꝝ sciuerūt cōfundere ꝑ beniuolentiā ⁊ iustitiā. Magna beniuolentia ꝙ cū dux pontifices idolorū vellet incendere ꝓhibuerūt dicētes. Nos missi sum⁹ nō viuētes occidere: sꝫ mortuos viuificare. Itē cū angel⁹ dixit eis vnū ex duob⁹ eligite: aut hoꝝ repentinū interitum aut vestrum martyriū Rñderunt ei. Oram⁹ dei miam vt istos cōuertat: ⁊ nos ad martyrij palmā ꝑducat Habuerūt ēt magnā iustitiā: qꝛ cum magi serpentes venire fecissent ipsos in eos cōuerterunt qui eorū carnes lacerabāt. Tertio habuerūt magnā ꝯstātiā. Poti⁹ eñ voluerunt mortem sustinere ꝙ fidē deserere fuātes illā Mathei. x. Nolite timere eos q̄ occidūt corpus: animā autem occidere non possunt. Quarto considerādū est quales fuerunt cōtra demones: qꝛ fuerūt magne potestatis, qđ notatur cuꝫ dr. Et ipse aget bellū populi. Demōes eñ tūc quatuor modis homines impugnabāt. Primo ꝑ fraudulentiam: dādo falsa respōsa. Sed apostoli horū fraudulentiā ⁊ deceptionem detegebant modo scꝫ ne per simulachra loq̄rentur ꝓhibēdo. modo vt responsa dent permittēdo. Ezech. xiij. Uidēt vana: ⁊ diuinant mēdacia dicētes ait dñs cum dñs nō miserit eos. Scđo per violētiā ad diuersa supplicia trahēdo: sꝫ apłi eoꝝ violentiā refrenabāt. Uñ dux tantā eoꝝ potentiā videns ait. Dijs nr̄is potentiores vos video. Tertio ꝑ prestigia per q̄ homines ludificabāt: hominū corda ⁊ sens⁹ sed apostoli ipsoꝝ demonū prestigia destruebāt. Unde cū magi quibusdā aduocatis abstulissēt loquelā, gressuꝫ, ⁊ visuꝫ: apostoli signū crucis in ipsoꝝ frōtib⁹ fecerūt ⁊ magis talia vlterius facere non presumpserūt. Quarto ꝑ simulachra fingētes in eis esse diuina numina: sed apostoli illa simulacra frāgi faciebāt. Uñ ad eoꝝ p̄ceptum duo ethiopes nigri: ⁊ nudi de simulacrꝭ exeūtes ea penit⁹ ꝯfregerūt.

¶ Sermo. cclxxiij. De eod. Serm. ij.

Manete in me et ego in vobis. Johānis. xv. Isti sancti apostoli. Simon ⁊ iudas in christo māserunt per veram fidem et dilectionem sinceram. Et christus in eis mansit suam conferendo gratiam: ⁊ modo in eis manet suam eis exhibendo presentiam. Notanduꝫ autē est ꝙ christus est vitis ⁊ nos palmites. est radix ⁊ nos rami. Est sol ⁊ nos radij. Est fundamentum: ⁊ nos sumus eius edificium. Est etiaꝫ ipse christus caput: ⁊ nos sumus eius membra, est ergo sensus presentis thematis. Manete in me sicut palmites manēt in vite: ⁊ sicut rami i radice ⁊ sicut radij in sole et sicut edificiū in fundamento ⁊ sicut membra in capite suo. Istis quinqꝫ modis apostoli in xp̄o manserunt. ¶ Primo manserunt in xp̄o sicut palmites in vite accipiētes ab ipso fertilitatē. Unde dicit Qui manet in me ⁊ ego in eo: hic fer fructum multum. Palmites autē manentes in vite primo producunt gemmas. deinde flores. deinde folia et deinde vuas. Sic sancti in xp̄o manētes ꝓducūt gēmas. i. cogitatiōes bonas De inde flores. i. odoriferas volūtates. Deinde folia. i. salutifera v̄ba. Deinde vuas i. operatiōes bonas. Ista aūt nō habēt a se sꝫ a vite. Nec bonas cogitationes. ij. Coꝛ. iij. Nō ꝙ sufficiētes sumus cogitare ⁊c. nec bonas voluntates nec bonas opatiōes. De his dicit Philip. ij. De⁹ est qui operat in nobis ⁊ velle et perficere ꝓ bona voluntate: per bonos sermones. Sap. vij. Nos i manu illius et sermones nostri. Secūdo māserūt i christo sicut rami in radice accipiētes ab ipso boni ope

ris viriditatē Grego. Nihil viriditatis habet ramus boni operis nisi mā serit in radice charitatis. Tales eniz qui habēt charitatē semper sunt virides quia si patiant adversa ibi sunt virides per patiētiam si succedūt prospera ibi virescunt per temperantiā Nam secūduz Aug. Homo aliquādo est bon⁹ iter bona et aliquādo est bonus inter mala aliquādo malus inter mala. aliquādo mal⁹ inter bona. Habens enim charitatē inter bona est bon⁹ qr bonis scit vti ad tēperantiaz, et est bonus inter mala: quia malis scit vti ad patientiā. sed non habēs charitatē est malus inter mala: qr adversa faciunt eū peiorē, et est malus inter bona: qr prospera eū faciūt elatiorē. Tertio māserūt in xpo sicut radij i sole accipiētes ab ipo sapiētie claritatē p quam totā ecclesiā illuminauerūt. Un̄ de eis cātat: quoꝝ doctrine fulget eccl'ia vt sol et luna. Dicit autē beat⁹ Aug. qđ luna tripl'r obscurat: aut qn̄ eclipsat, aut quādo nubib⁹ tegit, aut quādo renouat. Ecclesia q̄dē triplicē statum hz scz primitiuū, modernū, et vltimū. In primo statu scz tēpore martyꝝ luna fuit eclipsata: luna autē quādo est eclipsata, tota sanguinolēta esse videt. Sic etiā ecclesia primitiua catholica videt sanguinolēta. i. sanguine martyrū rubricata. In statu aūt moderno obscurat p nubes. i. per carnales cupiditates q̄ dicunt nubes, et q̄ mentē obnubilāt: et qr etiā cito pertrāseūt. ps. Qui operit celū nubib⁹ et c. Tempore aūt antichristi obscurabit p renouationē. Tūc eni obscurabit: qr multis psecutiōib⁹ deprimet. ps. Ut obscurēt i obscura luna et rectos corde. i. in obscura ecclesia ƒm literā Aug. sz tn̄ postmodū renouabit: qr de fide trāsibit i spē. ꝫ specu lo enī magt? i faciē claritat?. Quarto māserūt i xpo sicut edificiū i fundamēto accipiētes ab ipso stabilitatem: ita φ nō timuerūt ventū. i. tentationem immissam a diabolo q̄ est i aere caliginoso. nec pluiā id est pbationē immissam de celo: nec flumina. i. persecutionē immissam ab homine terreno. Mat. vij. Descēdit pluuia et c. Quinto manserunt in christo sicut membra in capite suo: accipientes ab ipso sensum et motum id est influentiam gratiarū et virtutum. Membra autem influentiam a capite non suscipiunt: aut quando sunt precisa, aut quādo sunt putrida, aut quādo sunt paralisi resoluta. Precisi autem a deo et hominibus sunt superbi. Eccl'. x. Odibilis coram deo et hominibus est superbia. Putridi ꝟo sunt inuidi. Prouer. xij. Putredo ossium est inuidia. Paralitici autem sunt auari: quia habent cor constrictuz ex frigiditate charitatis, et humidum ex abundantia iniquitatis. Matth. xxiiij. Abundabit iniquitas et refrigescet charitas multorum.

¶ Sermo. cclxxiiij. Eodē. Serm̄. iij.

Manete in dilectione mea et c. Johannis. xv. Dominus apostolos sepe ad dilectionem admonet: inter ceteros autem isti duo scilicet Simon et Judas in dilectiōe sua vsq3 ad mortem manserunt: quia pro christi amore mortē sustinuerūt. Sic etiā et nos debemus in dilectiōe christi remanere et ipsum diligere multiplici ratione. Primo propter tanti amici fidelitatem. Sunt enim quidam infideles amici qui non diligunt vere in vita: alij qui non diligunt in morte: alij qui statim obliuiscūtur post mortem. Christus autem in vita veraciter diligit. Prouerbioꝝ. viij. Ego diligentes me diligo. Et in morte diligit fortiter: quia ab hoste defendit. Eccl'. vj. Amic⁹ fidelis ptectio fortis. Et post mortem diligit vtiliter: quia ad regnū celorum perducit. ps. Tenuisti manum dexteram meam: scilicet in vita me conseruādo: et in volūtate tua deduxisti me in morte me custodiendo, et cum gloria suscepisti me ad regnum tuum perducendo. Secundo christus est diligendus propter amicitie vtilitatem. Johannis. xiiij. Pater meus diliget eum et ad euz veniemus et c. Uenit autem pater ad memoriam cōfirmando: venit filius intelligentiam illuminando: venit spiritussanctus voluntatem inflammando. De eius vtilitate dicit Augustinus. Attendite quanta est charitas: que si desit frustra habentur: cetera si assit habētur omnia. Idez. Ubi charitas ad est: quid est qđ deesse possit. Ubi

deest qđ est:q̃d possit ꝓdesse. De ei⁹ etiã
vtilitate dicit Rom.viij. Diligẽtib⁹ deũ
oĩa cooperant̃ in bonũ. Etiã pctã ſm gl.
occasionaliter:qꝛ tales fiũt humiliores:
sicut patz in Petro. vñ Aug. Audeo dicere
supbis esse vtile cadere in aliqđ pctm̃ ap
tum vñ sibi displiceãt q̃ iam sibi placẽdo
ceciderũt. Salubri⁹ eñ sibi petr⁹ displi=
cuit qñ fleuit q̃ꝫ placuit qñ negauit. Fiũt
etiã cautiores sicut patet i dauid. Hiero.
Aues ceteraq; animalia i easdẽ pedicas
retiaq; nõ icidũt. Fiũt etiã feruẽtiores si
cut patz i magdalena. Ambro. Sãcti dñi
si aliquãdo cadũt feruẽtiores resurgũt.
Fiunt etiã deuotiores:qꝛ cũ maiori deuo
tione deo seruiũt ex eo q̄ ipsos eripuit a
morte culpe:resuscitauit in vitã grẽ, ꝛ li=
berauit a penis gehẽne. Unde talis ani=
ma regratiatur deo dicens. Eccl.lj. Lau
dabit vsq; ad mortem anima mea domi=
num ꝛc. Tertio deum debemus diligere
propter debitũ:quia ꝓpter hoc homo fa
ctus ẽ vt diligat deũ. Aug. Propterea fa
cta est creatura rõnalis. vt summũ bonũ
intelligeret:itelligẽdo amaret. ꝛ amãdo
possideret:ꝛ possidẽdo frueret̃. Istud de
bitũ cũ nimis deũ a nobis reqrit Aug. in
lib.ꝯfes. Qui suꝫ ego dñe vt me amare te
iubeas ꝛ nisi hoc faciã irasceris mihi et
mineris ingẽtes miserias ꝛc. Quarto de
bemus eũ diligere ꝓpter exẽplũ. Ipe eñ
nos dilexit amore recto, discreto ꝛ pseue
rãti. Amore recto nõ habẽdo respectum
ad suã vtilitatẽ:sꝫ ad nrãm. Sic ꝛ nos de
bem⁹ xp̃m diligere ꝓpter se solũ. Sꝫ mul
ti sunt q̃ diligũt eũ amore obliquo volen
tes simul diligere deũ ꝛ mundum:quod
fieri nõ potest. sicut ostendit beatus Aug.
triplici exẽplo:scꝫ vasis. sinus, ꝛ manus.
De primo sic dicit sup Jo. Si habitat in
te amor mũdi nõ est q̃ itret amor dei. vas
es:sꝫ plen⁹ es funde. qđ habes vt recipi
as. qđ nõ habes fũde amorẽ seculi vt im
plearis amore dei. De scđo sic dicit. De⁹
in sinu cordis tui parat⁹ erat dare indul
gẽtiã exclusas claudis sinũ. ꝛ icludis pec
catũ. exclud̃ medicinã pcti. De tertio sic
dt. Nõ pt q̃s amare qđ eternũ est:nisi de=
sierit amare q̄ tẽporale ẽ. Amorẽ homi
nis sic puta q̃si manũ anime. si eñ man⁹
aliq̃d tenet aliud tenere nõ põt. vt aũt te

nere possit qđ dat̃:dimittat illđ qđ tenet.
Scđo nos dilexit amore discreto: qꝛ na=
turã nrãm assumpsit ꝛ culpã cauit. Ber.
Christ⁹ i carnis assumptiõe cõdescendit
mihi:in culpe vitatiõe consuluit sibi. Isto
amore đbem⁹ diligere primũ nos ꝛ deũ.
Charitas ei habet zelũ mortẽ ꝛ alas. vñ
Ambro. i lib. de Isaac. Zelũ eñ charitas
hꝫ:quoniã ꝑ zelũ quẽ habet:nec suis par
cit. Et mortẽ hꝫ charitas:qꝛ sicut mors
est finis, ita ꝛ charitas. Ex q̃b⁹ v̄bis ha=
bet̃ q̄ illi q̃ habẽt charitatẽ debẽt habe
re zelũ ad primũ vitia arguendo. ad se=
ipsum mortẽ: vitia ꝛ omnẽ amorẽ mũdi
extinguẽdo. Ad deũ alas ignitas:ad ipꝫ
ꝑ amorẽ ardẽter currẽdo. Tertio dilexit
nos xp̃s amore pseuerãti. s. in principio
parẽtelã nobiscũ cõtrahẽdo. Hiere.xxxj.
In charitate ꝑpetua dilexi te, ideo attra
xi te miserãs i medio nob. scũ familiarĩ=
ter cõuersando. Baruch.iij. Post hec in
terris visus est ꝛ cũ hominib⁹ cõuersat⁹
est. In fine ꝓ nobis moriẽdo Joh.xiij. Cũ
dilexisset suos q̃ erãt in mũdo:in finẽ di=
lexit eos. sic ꝛ nos debemus xp̃m dilige=
re in principio. i. in adolescẽtia nostra. et
in medio. i. in iuuẽtute:in fine. i. in senectu
te. Prouerb.xvij. Omni tempore diligit
qui amicus est.

Sermo.cclxxv. In festo omnium
sanctorum. Sermo.j.

Mementote quomo
do serui facti sunt patres
nostri ꝛc. j. Math.iiij. si=
cut dicit Beda. Festiuitas
omniũ sanctoꝝ triplici de
causa celebrat̃. vnde ait.
Festiuitates sanctorum patres celebrari
sanxerunt:vel ad incitandũ ad imitatio=
nem:vel vt nos eoruꝫ meritis sociemur ꝛ
vel eorũ orõnib⁹ adiuuemur: ꝛ iõ valde
vtile est vt qualiter sancti sunt saluati no
bis ad memoriã reducat̃. Hec aũt solẽni
tas q̃ fit ad honorẽ omniũ sanctorũ qua
druplici de causa instituta est. Prima su=
mitur a parte basilice consecrate:que qui
dem cõsecrata erat omnibus idolis:sed
postmodum consecrata est omnibus san=
ctis. Aliqui [illegible] sunt qui faciunt festum
prout consecrata est omnibus sanctis.

Aliqui pront consecrata est omnib⁹ ido-
lis. Primo festū angeloꝝ faciūt humiles.
Angeli enim, sunt tante hūilitatis ꝙ no-
bis tam abiectis ministrare dignātur. ad
Heb. i. Omnes sunt administratorū spūs
ꝛc. illi ergo faciūt festū angelorū ꝗ ꝑ hu-
militatē honorāt deum. Eccl. iij. Magna
potētia dei solius: ꝛ ab humilibus hono
ratur. Econtra vero festū luciferi faciunt
superbi. Job. xlj. Ipse est rex super oēs
filios superbie. Scdo festū patriarchaꝝ
faciūt misericordes ꝛ pij. Eccl. xliiij. Hi
sunt viri misericordie quorū pietates nō
defuerunt. Econtra festū mamone faciūt
auari. Mat. vj. Nō potestis deo seruire
ꝛ mammone. Tertio festū prophetarum
faciunt despecti qui ad instar reorum se
despiciūt ꝓpter deū. Heb. xj. Circuierūt
in melotis ꝛ in pellibus ꝛc. Festū autem
beelphegor qui interpretatur deus vesti
tus faciunt vane gl'iosi. Eccl. xj. In vesti-
tu ne vane glorieris vnꝗ̄. Quarto festuꝫ
apostoloꝝ faciūt fraternā salutē zelātes
ps. In omnē terram exiuit sonus eorum:
ꝛ in fi. or. ꝛc. Ecōtra vero festū de beelze-
bub. ꝗ interpretat' de⁹ muscaꝝ faciūt detra
hentes ꝗ ad immūda. i. ad alioꝝ defect⁹
semper volāt: aliquando melioribus de
trahētes. Mat. x. Si patrē familias beel
zebub: vocauerūt ꝗ̄tomagꝭ domesticos
ei⁹. Quinto festū martyrū faciūt patien-
tes: de quib⁹ dicit'. Non murmur resonat
nō ꝗ̄rimonia ꝛc. Ecōtra vero festū martis
ꝗ est de⁹ belli faciūt iracūdi ꝛ ipatiētes.
Jac. iiij. Litigatꝭ ꝛ belligeratꝭ ꝛc. Sexto
festum cōfessorum faciunt abstinentes. ij.
Coꝛ. vj. In fame ꝛ si. ꝛ ieiu. mul. ꝛc. Econ
tra festū bel qui interpretatur deuorator
faciūt gulosi ꝛ epulꝭ seruiētes. Dan. xiiij.
Nō tibi videt' bel deus viuens: an nō vi
des quāta comedat ꝛ bibat ꝗ̄tidie. Phi-
lippen. iij. Quorū deus venter est. Septi
mo festū virginū faciūt puri ꝛ continen-
tes. i. Tes. iiij. Sciat vnusquisꝗ̄ vestrum
vas suū possidere in sanctificatiōe. ꝛ ho-
nore. Ecōtra festū asmodei faciūt volu-
ptatem sectantes. Ille enim demō vt ha
betur Tob. iij. Odit matrimonia et dili-
git adulteria. De talib⁹ dr. Sap. ij. Nul-
lum pratū sit quod non pertrāseat luxu-
ria nostra. Secūda causa institutiōis su-
mitur a parte nostre insufficiētie. Sancti
eñ sunt quasi infiniti: qꝛ nō possem⁹ om-
nium sanctorū festum specialiter facere.
hodie facimus cōmuniter. Unde dictum
est Leuit. xxvj. Comeditꝭ vetustissima ve
terū ꝛ nouis superueniētib⁹ vetera abijcie-
tis. Uetustissima veterū sunt tres in trini
tate ꝑsone ꝗ principio carēt ꝛ fine: que de
bemus comedere cū auiditate, ꝛ deuotio
ne reuerētiā exhibere, vt sibi per amorē
incorporari possim⁹. Uetera aūt sunt pa
tres veteris testamēti: quos possum⁹ ab
ijcere. i. ab eoꝝ festiuitatib⁹ abstinere. No
ua vero sunt patres noui testamēti ꝗs de
bem⁹ ꝑ anni circulū recolligere ꝛ eis lau
des impēdere, nō tñ singulariter: qꝛ ipsi
quasi infiniti sunt. Sicut eñ dt Hiero. in
epi. ad Heliodorum ꝛ Cromatiū. Null⁹
dies est qui nō vltra quinꝗ̄ milium mar-
tyrū reperiri possit ascriptꝰ, excepto die
Kal. Januarij. Romani eñ ꝓceperāt ne-
tunc aliquis interficeret: tum qꝛ erat pri-
ma dies anni: nō deferri sibi volebāt: tum
quia iano ꝗ erat ꝓmus rex italie dedica-
ta erat: tum qꝛ illa die multa ꝓstigia exer
cebant: tum quia tunc suos cōsules permu
tabant. Tertia ratio sumit' a parte nostre
negligētie. Nō eñ sepe festa sanctorū ne
gligēter egimus aut propter hūanā fra
gilitatē: aut ꝓpter ignorantiā ꝛ obliuio-
nem: aut ꝓpter negligentiam ꝛ remissio-
nē: aut ꝓpter negociorū seculariū nimiā
occupationē. Et ista quatuor tangit Ra-
banus dicēs: Decretū est: vt hac die om
nium sanctorū memoria habeat': vt quic
quid humana fragilitas per ignorātiā
seu negligentiā seu occupationem rei se
cularis in solennitatibus sanctorum mi-
nus ꝑfecte peregisset: i hac sancta obser
uatione soluat'. Quarta ratio sumit' a par
te nostre indigētie. Nos eñ suffragijs in
digemus ꝛ qꝛ hodie nō honoramus om-
nes: oēs aduocatos habem⁹. Et qꝛ im-
possibile est oratiōes multorū nō exaudi
ri, impossibile erit eoꝝ preces deo non
admitti: nō regina virginū hodie ab om
nibus sanctis associata sicedit. ꝛ ꝓ nobis
intercedit: sicut in quadā visione mōstra-
tū erat. ps. Astitit regina a dextris tuis:
in vestitu deaurato circūamicta varietati
bus. Ipam nāꝗ̄ associāt apli cū vestib⁹

beauratis: martyres cū vestibus purpureis confessores cum vestibus hiacinctinis: virgines cum vestibus candidis.

¶ Sermo. cclxxvj. Eodē die. Sermo. ij.

Assuerus qui dez tertio anno imperij sui fecit grāde conuiuiū cūctis principib⁹ et pueris fortissimis persarū et medorū inclytis et prefectis puinciarum. Hester. j. Assuerus quo interptat btūs significat xpm q est glia et beatitudo sanctorū. Prim⁹ annus ipsi⁹ fuit tps legis mosaice in quo fecit conuiuiū valde paruū. Scds annus fuit tēpus grē in quo fecit cōuiuiū semiplenū. Tertius annus est stat⁹ glorie in quo fecit cōuiuiū plenū atq3 perfectum. Facie autem principibus, id est patriarchis et prophetis qui fuerūt in dei acie primi duces vel principibus. i. apostolis qui principant in celo: in mundo: et in inferno. ps. Principes populorum congregati sunt. Et pueris suis. i. virginibus a puritate dictis et fortissimis persarum. i. martyribus. perse em interpretantur sua latera diuidentes: qr martyres habuerunt sua latera diuisa. i. corpora lacerata. et medorū inclytis id est cōfessoribus. Medi interpretantur adequati: qr adequauerūt magnitudinē fidei, spei, charitatis et operatiōis. et fuerunt inclytū sciētia, vita et fama. et pfectis prouinciarū id est angelis. quorum quidā principant puinciis. qdā locis. et quidā singularibus personis. Oēs ergo isti celestē gloriā cōsecuti sunt et multiplici iure. Angeli qdē p feudatariam possessionē. Quis em suā beatitudinē et confirmationē meruerūt ex eo q alijs sugbientibus ad deū totaliter sint cōuersi. nihilo minus tñ tenent seruare feudū et tributū et regi, et familie regis qr tenent deo assistere et nobis ministrare. Dañ. vij. milia miliū ministrabāt ei. ecce tributū familie regis: et decies milies centena milia assistebant ei. ecce tributū regis. Istud autez tributū nos debem⁹ persoluere. s. de corpore mortificationem de anima deuotaz orationem et de rebus ad pauperes liberalem largitionē. Scdo patriarche et pphete ipsam assecuti sunt p edificationez. edificauerūt em sibi celestē mansionē de auro dilectiōis diuine de argēto dilectionis pximi et de lapidib⁹ pciosis. i. de operib⁹ meritoriis. De isto edificio aureo/argēteo et pcioso dr. j. Cor. iij. Si quis superedificat sup fundamētū hoc aurū. argē. &c. Eleemosyna em dū dat est q si terra. plūbū et saxū. Sed ibi terra puertit in auz. plūbū in argētū saxū, i lapidē pciosum. Augu. sup. ps. Laudas mercatorez q vēdit plūbū et emit aurū. et nō laudas illū q erogat pecuniā et acqrit iusticiā. tertio apli ipsam assecuti sunt p emptionez. Math. xix. Ecce nos reliquim⁹ oia. ecce pciū. et infra cētuplum accipietis. et vi. et. possi. ecce cōparatū pmiū. dz aūt emi ad instar agri thesauri et margarite. vt habetur Mat. xiij. Instar agri qr reqrit aim bñ cultū. sz de multis dr illud p. xxiiij. p agrū hois pigri trāsiui et ecce to. reple. vrtice. &c. Instar thesauri. qr reqrit magnū desideriū. puer. ij. Si qsieris eā quasi pecuniā, et quasi thesaurū effode eā &c. instar magarite: qr reqrit magnū studiuz. vñ dr ibi. Simile est em regnū celorū hoi negociatori, querenti bonas margaritas. &c. Quarto ipsam assecuti sunt martyres p violētiā et direptionē. Matth. xj. Regnū celorum vim patit et violenti rapiunt illud. Rapuerunt em de manib⁹ dei regnū celorū. Desiderabilem thesauruz, et vitā beatorū. De his tribus dicit Ambrosi⁹. Aggrediamur dominū, et more latronū suis cū spoliari nitamur: cupim⁹ sibi auferre regnū, thesaurū, et vitam: sed ille tā diues est vt nō abnuat, nō resistat: aggrediamur eum inquā, nō fuste: nō ferro: non saxo: sed māsuetudine, bonis operib⁹ et castitate. Quinto assecuti sunt eā cōfessores: p hereditariam successionē. Fuerūt em pacifici, et ideo filij dei. Matthei qnto. Beati pacifici: qm filij dei vocabunt. Et qr filij. iō heredes dei. Romano. viij. Si filij et he. &c. De ista hereditate dr in ps. Nouit dñs dies immaculatorū, et hereditas eorū ineternū erit. Illā em hrditatē habebūt tm legitimi ex imaculato thoro procreati: ideo dr. Nouit dñs dies immaculatorū: et erūt in hereditate perpetuo pseruādi: ideo subdit. Et hereditas

eorũ inetemum erit. ⁊ erunt a principe in iudicio in possessione mittendi qñ. s. mali cum sua confusione de ista hereditate excludentur: ideo dr. Nõ cõfundetur in tẽpore malo ⁊ erũt bonis olbus saturãdi: scʒ qñ mali fame moriunt̃: iõ subditur. Et in diebus famis saturabunt̃. Mali autẽ ꝓpter crimẽ lese maiestatis erũt exheredãdi: iõ subditur. peccatores peribunt. Sexto assecuti sunt eã virgines per gratuitã donationem. Sunt em̃ sponse Christi: ⁊ ad sponsum spectat sue spõse omnia gratis dare. Esaie. lxj. Dabo eis coronã ꝓ cinere: oleũ gaudij ꝓ luctu, palliũ laudis ꝓ spiritu meroris. Uirgines em̃ p̃ ceteris sanctis tres p̃rogatiuas habebũt. Primo coronã aureolam ex eo ꝙ carnẽ suã mortificauerunt ⁊ quasi vsqꝫ ad cinerem consumpserũt: iõ dt. Dabo eis coronã pro cinere. Secundo habebũt celestẽ melodiã quam sole cãtabunt eo ꝙ ꝓ absentia spõsi gemuerũt: iõ dr oleũ gaudij ꝓ luctu. Tertio habebũt cãdidã ex eo ꝙ vestẽ nigrã meroris induerunt iõ subdit̃ Palliũ laudis ꝓ spiritu meroris.

¶ Sermo. cclxxvij.

¶ Eodem die, Sermo tertius.

Vocate cetũ cõgregate populum, sanctificate ecclesiã, coadunate senes, congregate paruulos ⁊ sugẽtes ⁊c. vsqꝫ ibi. de thalamo suo ⁊c. Johelis. ij. Sancta mr̃ ecclesia ordines omnium sanctorũ hodie cõgregat vt eis laudem impendat qui in verbis premissis denotãtur. Primus est ordo trinitatis qui notatur cum dicitur. Egrediatur sponsus, ⁊c. Sponsus autẽ est xp̃s. In nomine aũt Christi ſm Augustinum tota trinitas intelligitur: nã cum xp̃s dr intelligitur vt vngens pater ⁊ vnctus illius: et ipsa vnctio sp̃s ſancti. Spiritualiter aũt xp̃s est spõsus qui hʒ quadruplex cubiculũ. s. patris sinum, virginis vterũ, crucis patibulũ, ⁊ suũ monumentũ. Egrediatur ergo sponsus de isto cubili suo, vt associetur huic presenti solẽnitati. De primo enim cubili egressus eiꝰ ab initio a diebus eternitatis. De secundo egressus est per temporalem generationem. ꝑs. Ipse tanqꝫ sponsus ꝓcedẽs de thalamo suo. De tertio egressus est ꝓpt̃ nr̃aʒ saluationẽ. Abacuc. iij. Egressus es in salutẽ ppli ⁊c. De quarto egressus es per gloriosam resurrectionẽ. Hieremie. iiij. Ascendit leo de cubiculo suo ⁊c. Ex ijs ergo quatuor trahit̃ q̃druplex rõ, q̃re iste spõsus sit a nobis honorãdꝰ. s. qr est rex noster, frater nr̃, iudex ⁊ glorificator noster. Nã inquãtũ egressus est de sinu patris, est rex noster. Inquãtum egressus est de vtero mr̃is est frater nr̃: Inquantũ de patibulo, est iudex noster. Et inquantũ de monumẽto est glorificator noster. De his quatuor legit̃ zacha. ix. Ecce rex tuus, quo ad primũ, venit tibi, vt. s. carnẽ assumat: quo ad scd̃m: iustꝰ quo ad tertiũ. ⁊ saluator: q̃ ad quartum. Scd̃s est ordo virginis: q̃ notat̃ cũ dicit̃. Et spõsa de thalamo suo. Uirgo em̃ beata nõ est in ordine trinitatis: quia ibi nõ sunt nisi tres ꝑsone, nec i ordine sanctorꝫ angelorꝫ: sed sup eos: ⁊ iõ facit ordinẽ ꝑ se. Dicitur aũt sponsa: qr deꝰ mr̃imoniũ contraxit cũ ea: quod fuit initiatũ ꝑ verba de futuro quando dixit ei angelus. Ecce cõcipies ⁊ paries filium ⁊c. Fuit ratificatũ per verba de presenti, qñ virgo respõdit. Ecce ancilla domini. Et fuit cõsummatum qñ filius dei in thalamo virginali nostram naturã sibi vniuit. In isto matrimonio fuit bonum fidei: quia virginitatem illibatã virgo semꝑ seruauit. Fuit bonum prolis: qr dei filium de suis visceribus generauit. Fuit bonũ sacramẽti, qr nunqꝫ a filio suo diuisa vel separata fuit. In isto etiã matrimonio fuit cõiũctio animorꝫ per mutuã charitatẽ. Cãtico. vj. Ego dilecto meo, ⁊ dilectꝰ meus mihi. Fuit coniunctio corporũ per nature vnitatem, qr caro xp̃i est caro matris. Fuit indiuisibilitas habitatiõis amborꝫ qr sicut in vita dilexerũt se: ita ⁊ in morte nõ sunt separati. Joã. xix. Stabat iuxta crucem iesu mr̃ ⁊c. Ista spõsa habuit triplicem thalamũ. s. vterum speciosum, in quo habitauit diuina sapiẽtia. Animũ visecerosum in q̃ habitauit vniuersa ecclia: ⁊ locũ gloriosum in quo habitat sublimata. Ex his ergo trahit̃ triplex ratio quare virgo beata sit a nobis honorãda,

scz qr sponsa eterni regis: aduocata hũa ni generis, et regina totius curie celestis. Nã inquantum in eius vtero habitauit sapientia diuina facta est sponsa regis. Inquãtũ in ei⁹ animo visceroso habitauit vniuersalis ecclia. facta est aduocata humani generis. Inquãtũ in loco glorioso habitat sublimata: facta est regina curie celestis. De his trib⁹ dicitur. Apo. xij. Mulier amicta sole et c. Sole quidem amicta fuit: qñ dei filiũ generauit. Et lunã sub pedib⁹ habet, qr ecclesiã sub defensiõe tenet. Duodecim stelle sunt nouẽ ordines angeloꝝ: et tres holm. s. martyres, confessores et virgines: que sunt corona eius: qr omniũ est regina. Tertius est ordo angeloꝝ qui notat cũ dicitur. Uocate cetum: vnde cantat. Cetus oẽs angelici. Iste autem cetus ꝑm Dionysiũ triplex habet officiũ scz illuminãdi, purgandi, et perficiendi. Et ex his trahitur triplex rõ quare sunt honorandi. s. quia sunt nostri illuminatores, purgatores perfectores. De his tribus regratiatur deo ꝓpheta dicẽs. In conspectu angelorum psallã tibi et c. Et subdit. Super misericordia tua, qua scz a pctõ seu culpa me purgas: et veritate tua. qua. s. sapientia me illustras: qm magnificasti super omne nomen sanctũ tuũ. i. qm in tua grã me magnificas perficis et consummas. Quartus est ordo patriarcharum et ꝓphetarum: qui notat cum dicit. Coadunate senes: ꝙ dicunt senes ꝓpter reuerẽdã paternitatẽ qua nos genuerũt i fide. Thob. viij. Filij quidẽ sanctorũ sumus. Propter sensus maturitatem. Sap. viij. Cani sunt sensus hominis. Propter ꝯuersationis grauitatẽ. ibidẽ. Etas senectutis vita immaculata. Ex his ergo trib⁹ trahitur triplex ratio quare a nobis sũt honorandi scz qr fuerunt genitores nostri in fide vera, maturi in sapientia, et honesti in vita. Eccl. xliiij. Laudem⁹ viros gloriosos et parẽtes nostros. In hoc eñ ꝙ dicit viros: notatur sensus maturitas. In hoc ꝙ dicit gloriosos notat cõuersationis honestas. In hoc ꝙ dicit parẽtes nostros: notat ipsoꝝ reuerenda paternitas. Quintus est ordo apostolorum qui notatur cum dicitur. Sanctificate. i. sanctã ostendite ecclĩam. Sanctificatũ autẽ presupponit sctm̃. Cõgregatio igit apostolorũ dr ecclia sancta et sanctificata. Ecclesia qr ipsam plãtauerunt. j. Cor. iij. Ego plãtaui: apollo rigauit eã. Sctã qr vitã sanctã habuerũt: terrena ꝯtempserunt: et fenestras sensuũ custodierũt. Esa. lx. Qui sunt isti ꝗ vt nubes volãt: et quasi et c. Sanctificata qr i aduentũ spũssancti confirmati fuerunt. ps. Ego confirmaui et c. Ex his ergo trahitur triplex rõ quare sunt honorandi. s. qr in fide nos plantauerunt suis doctrinis. Informauerunt suis exemplis. Corroborauerũt suis miraculis. Apoc. iiij. De throno. i. de aplis in quib⁹ de⁹ sedet procedũt voces ꝑdicationũ: et fulgura. s. lucidoꝝ exẽploꝝ et tonitrua. s. terribiliũ miraculoꝝ. Sextus est ordo martyrũ. qui notat cum dicitur. Cõgregate ppl'm. dñr eñ ppl's a depopulando: qr depopulati sunt diabolum, mundũ et corpus ꝓpriũ. Diabolũ in resistendo. Iac. iiij. Resistite diabolo et fugiet a vobis. Mundũ. i. ꝑsecutores mũdi patiẽdo. ꝓuer. xvj. Melior est patiẽs vi. forti et c. Corpus ꝓpriũ faciẽdo. j. Corin. ix. castigo corpus meũ et in seruitutẽ redigo. Ex his ergo trahitur triplex rõ quare sunt a nobis honorandi. s. qr oẽs hostes vicerũt triplici genere victorie. s. per modũ resistendi, patiendi, et feriẽdi. Heb. xj. Sãcti per fidẽ vicerũt regna. et subdit. Obturauerũt ora leonũ. ecce victoria: per modũ resistendi: lapidati sũt: secti sunt et c. Ecce victoria per modũ patiendi. Circuierunt in melotis et in pellibus caprinis et c. ecce victoria per modũ se feriendi. Septimus ordo est ꝯfessorũ: qui notat cum dicit. Et sugentes vbera. Ex vberibus triplex liquor effunditur. s. lac, butyrũ et sanguis. Sãcti itaqz ex vberibus diuine pietatis suxerunt lac. i. intelligentiã diuine scripture. Esa. lx. Suget lac gentium et c. Butyrum deuotiõis interne. Job. xix. Quãdo lauabã pedes meos butyro: et sanguinẽ. i. memoriã passionis diuine. ps. Ut inting. pes tuus in sanguine. Ex his ergo trahitur triplex ratio: quare sunt a nobis honorandi. s. qr fuerunt doctores nostri, intercessores nostri, et inflãmatores nři. Nã inquãtum

fuxerũt lac diuine scripture facti sunt doctores nostri. Jnquantũ suxerunt butyrũ deuotiõis interne, facti sunt incẽsores nr̃i Jnquantũ vero suxerunt sanguinem passionis dñice, facti sunt inflãmatores nr̃i. Nam qꝛ erant inflammati: ideo alios inflãmabant. Octauus est ordo ỽginum: q̃ notatur cũ dicitur. Cõgregate paruulos a puritate dictos. Est nãq in eis triplex puritas que notatur Mat.xxv. Jn parabola de ỽginibus.s. vasis, liquoris ac lu cis. Puritas vasis est mũdicia corporis. Puritas liquoris ẽ mũdicia gratie spũalis. Puritas lucis est honestas conuersationis. Ex quo trahitur triplex rõ quare sunt honorandi.s. qꝛ sunt socij xp̃i: tẽplũ spiritussancti ꝛ filij dei. Nã inquãtũ habuerũt puritatẽ virginalis sanctitatis pudicitie facti sunt socij xp̃i. Apo.xiiij. Hi sequunt agnũ quocũq ierit. Jnquãtũ habuerũt puritatẽ spiritualis mũdicie facti sunt tẽplum spiritussancti .ij. Cor.vj. Nescitis: qꝛ tẽplum dei estis. Jnquantũ habent puritatẽ conuersationis sancte facti sunt filij dei: vnde postq̃ dominus dixit. Sic luceat lux vestra corã hominib⁹ ꝛc. subdit. Et glorificent patrem vestrũ q̃ in celis est. De his trib⁹ dicit Apoca.xiiij. Hi enim empti sunt ab hominib⁹ primitie deo ꝛ agno: ecce quia sunt socij xp̃i. Et in ore ipsorũ nõ est inuentum mendaciũ: ecce quia sunt filij dei. Sicut enim diabol⁹ est pater mẽdacij: ita de⁹ est pater veritatis. Sine macula sunt añ thronũ dei. Ecce qꝛ sunt templum spũssancti.

❡Sermo.cclxxviij.
De eodem, Sermo quartus.

Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculorũ laudabũt te. ps. Omnes homines naturaliter appetũt beatitudinem: sꝫ circa ipsaꝫ beatitudinem diuersimode errauerũt. Quidam circa beatitudinis sub ectũ: quorũ quidam dixerunt subiectũ beatitudinis esse solum ipsam animam sicut stoici qui posuerunt beatitudineꝫ in sola animi virtute consistere. Alij in solo corpore sicut epicuri, qui posuerunt beatitudinem esse in voluptate carnis. Sed ꝓpheta q̃tum ad subiectum beatitudinis dicit quod totus homo in anima scilicet ꝛ in corpore sit beat⁹. ideo dicit. Beati q̃ habitãt. Si eñ cõsisteret in sola aĩa vel in solo corpore: tunc dixisset. Beate aĩe vel beata corpora. Alij vero errauerũt circa beatitudinis locũ ponẽtes beatitudinẽ tñ i hoc mũdo.s. in diuitijs: delicijs ꝛ honorib⁹. Sed ꝓpheta dicit de loco. Jn domo tua dñe. Alij errauerunt circa beatitudinis duratiõẽ dicẽtes. Animã beatitudinem consequi: sed tñ post multorum annoꝝ curricula anime iteꝝ ad corpus reuertentur: ꝛ miserijs mundi iteruꝫ subijcientur. Et in istũ errorem incidit Origenes. Sed ꝓpheta dicit de duratione. Jn secula seculorũ. Alij errauerunt circa beatitudinis occupatiõnẽ sicut iudei ꝛ sarraceni: q̃ dicunt beatos vacare cibis ꝛ potib⁹ ꝛ feminarum coniunctionibus. Sed propheta dicit de occupatione eorum. Laudabunt te. Ex his ergo ostenditur ꝙ propheta quantum ad quatuor describit beatitudinem. Primo q̃tum ad beatitudinis subiectum: cum dicitur: beati. Totus eñ homo et in corpore et in anima beatus erit. Corpus nanq in presenti quadruplicem habet defectum. Est enim mortale obscurum: ponderosum et grossum. Et q̃tum ad hos quatuor defectus glorificabit. et quatuor dotibus vestietur: et hoc insinuat apostolus dicens.j. Corin.xv. Seminatur cor ꝛc. Tota eniꝫ passibilitas pertransibit in immortalitatem: ideo dicit. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. Tota obscuritas transibit in claritatem: ideo subditur. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Tota ponderositas transibit in agilitatẽ: ideo subditur. Seminatur in infirmitate surget in virtute. Tota grossicies transibit in sublimitatem. ideo subditur. Seminatur corp⁹ animale surget spirituale. Anima similiter beatificatur quãtum ad intellectiuam: affectiuam ꝛ appetitiuã. Jntellectiua siquidẽ delectabitur in dei veritate. Sciẽtia autem nostra in presenti habet tripliceꝫ defectum. Est eñ obscura.j. Cor.xiij. Uidemus nũc per speculum in enigmate. Est imperfecta ibidẽ. Nũc cognosco ex pte. Et a sensibilib⁹ accepta.

ibidem. Cum essem paruulus, loquebar
vt paruul⁹ ꝛc. Tunc autē scientia nostra
erit clara: ibidē. Tūc facie ad faciē. Erit
perfecta: iō infert. Tunc autē cognoscā
sicut ꝛ cognitus sum. Erit ab ipso deo in
fusa: iō subiungit. Quādo autē fact⁹ sum
vir euacuaui q̄ erant paruuli. Affectiua
nostra delectabitur in dei bonitate. Tri
plicē nāqꝫ defectū habēt bonitates que
sunt in creaturis. Sūt eñ accidētales: iō
sepe eis spoliant̄. Sunt particulares: qꝛ
nulla creatura est q̄ habeat omnes boni
tates: sed sunt in eis sparse ꝛ diuise: sunt
ēt mixte: quia nullā habēt purā bonitatē
ideo affectus noster delectari non potest
in creaturarū bonitatib⁹: sic accidentali
bus sic pticularib⁹ ꝛ sic mixtis. In deo
aūt est bonitas essentialis iō dr̄ Matt. x.
Nemo bonus nisi solus deus. Uniuersa
lis. Sapiē. vij. Uenerūt aūt mihi omnia
bona pariter cū illa ꝛc. Pura. Aug. Quā
ta ibi erit felicitas: vbi nullū erit maluȝ:
nullū latebit bonū. Appetitiua delecta
bit̄ in dei societate. Si eñ aliqs valde si
tiens guttas lambit: non satiat̄: sed sitis
magis auget̄. Si calix mensuratus sibi
pponat̄, semiplene satiat̄: sed si in fonte
ponit̄ pfecte satiat̄. Peccatores ei i crea
turis q̄sdā delectatiōes lambūt. ps. Ini
mici ei⁹ terrā lingent: ideo nō satiant̄: sȝ
miserabili fame torquent̄. ps. Famē pa
tientur vt canes. Boni aūt in presenti di
uinas delectationes recipiunt sed mēsu
rate: ideo appetit⁹ eorū non perfecte q̄e
tat̄. Ephe. iiij. Unicuiqꝫ vestrum data est
gratia sm̄ mensurā donationis xp̄i. Bea
ti autē sunt in fonte dei ideo nō p̄nt sitire
Apoc. vij. Agn⁹ qui in medio throni est:
de eos ad vi. fon. aqua. Beati etiā sūt in
cenaculo dei: ideo nō p̄nt esurire. ps. Sa
tiabor cū apparuerit glia tua. Sūt i the
sauris dei: ideo non p̄nt penuriā sustine
re. Eccl. xv. Jocunditatē ꝛ exultationem
thesaurizauit super eum. Sunt in pleni
tudine gaudiorū dei, iō nō p̄nt aliqd tri
ste sentire. Mat. xxv. Intra in gaudiū dn̄i
tui. Secundo describit beatitudinē quā
tū ad locū. cū dicit. In domo tua. Tunc
autē dom⁹ est pulchra qn̄ est bn̄ ordina
ta. De ordinatione aūt domus dei dicit̄
Esa. liiij. Ego enī sternā per ordinē lapi
des tuos et fundabo te in saphyris ꝛ po
nam iaspidem propugnacula tua, ꝛ por
tas tuas in lapides sculptos: et omnes
terminos tuos i lapides desiderabiles.
Per lapides enim ordinate stratos intel
liguntur patriarche ꝛ prophete qui fue
runt ordinati quantum ad deū per virtu
tem cōtemplationis: quantū ad seipsos
per pulchritudinem actionis quantū ad
proximos per reformationeȝ pacis. De
his tribus dr̄. Eccl. xliiij. Homines diui
tes in virtute pulchritudinis studiuȝ ha
bentes: pacificantes in domibus suis, p
lapides desiderabiles intelligūtur apo
stoli, a quibus gloria dei magna relucet:
ideo ad videndum sunt magis desidera
biles. Per lapides sculptos intelligūtur
martyres, qui diuersis vulneribus sunt
sculpti ꝛ vulnerati. Per iaspidem qui est
viridis coloris intelligūtur confessores
qui fuerunt virides in conscientia ꝛ in vi
ta. Per saphyros qui sunt celestis colo
ris intelliguntur virgines que vitam ce
lestem ꝛ angelicam habuerunt. Tertio
describit beatitudinem q̄ntum ad eternā
durationem cum dicit. In secula seculo
rum laudabunt te. Quatuor nāqꝫ de cau
sis potest quis perdere possessionem do
mus quam inhabitat: aut quia illa do
mus fuit ad tempus conducta: aut quia
ab hostibus est ablata: aut quia ruine vi
debatur exposita: aut quia est creditori
bus assignata. Nullo istoꝝ modoꝝ habi
tationem domus celestis sancti amittēt.
ideo dicit. Esa. xxxij. Sedebit populus
meus in pulchritudine pacis: ꝛ in taber
naculis fiducie ꝛ in requie opulēta. Non
enim amittent tanq̄ habitatores condu
ctitij quia erunt habitatores veri, vt po
te peculiaris populi dei. ideo dicitur. Se
debit populus meus nec tanq̄ ab hosti
bus expulsi quia ipsos hostes subiuga
uerunt: ideo dicit̄. In pulchritudine pa
cis. Illa enim est pulchra pax que fit ho
stibus superatis: nec tanq̄ a ruina dom⁹
deterriti: quia illa domus erit perpetua
et secura. ideo subdit in cenaculis fidu
cie. nec tanquam depauperati seu indi
gentes: qꝛ omnes erunt diuites et opu
lenti: ideo subiungit. In requie opulen
ta. Quarto describit beatitudinem q̄ntū

ad occupationē eū dt. Laudabūt te. Distinguit aūt Aug. in. ij. lib. de do. xpiā. triplicem sonū qui fit in cantilenis. Un⁹ est qui fit in voce, sicut in illis q̄ faucib⁹ canūt. Ali⁹ q̄ fit in flatu, sicut est son⁹ tubarū ⁊ organoꝝ. Alius q̄ fit in pulsu sicut i cytharis ⁊ tympanis. Illo triplici ghe armonie sancti deū laudabunt. Armoniaʒ siquidē cū voce faciūt. ps. Iuuenes ⁊ virgines senes cū iunioribus laudent nomē domini. Armoniā cū flatu faciūt angeli: q̄ flatu scti spūs sunt pleni. Ezechie. j. Ubi erat ipet⁹ spūs illic gradiebant. In dei iubilatione prorum pūt. ps. Laudate eū oēs angeli ei⁹. Armoniā vo cū pulsu facit de⁹ patriarche siquidē habēt chordam suā, Apostoli suā ⁊ sic de alijs. Tanget igit de⁹ chordā patriarharū ⁊ dulcē sonū faciet. Chordam prophetarū ⁊ dulcē sonum faciet: ⁊ sic per ordinem. Tanget autē dissimiliter: vt concordē faciat melodiā: quia i dispari claritate erit pax ⁊ gaudiū. ps. Laudate eū sol ⁊ luna: laudate eum omns stelle et lumen. Per solē intelligunt sancti superiores: per lunam mediocres, per stellas inferiores. Chorda igit superiorū cum tangit facit quasi vocem octauā, Chorda mediorū, facit vocē quintā. Chorda vo inferiorū facit vocē inferiorē ⁊ planā. Tanget etiā chordam beate virginis ⁊ super omnes illa dulciorem sonum faciet: ⁊ vocē altiorem emittet. Propter istam triplicē melodiam dicit Esaie quinquagesimo primo. Gaudium propter armoniā flat⁹ ac leticia inuenit in ea ppter armoniā pulsus gratiarū actio: ⁊ vox laudis propter armoniam vocis.

¶ Sermo. cclxxix.
De eodem die: sermo. v.

REx meus et ⁊ deus meus: beati qui habitāt in domo tua domine: in secula seculorū laudabunt te. ps. Quatuor sūt q̄ domū reddūt amenam scʒ dñi liberalitas: consortiū nobilitas: loci amenitas: ⁊ gaudij immensitas: ab his quatuor domum celestem cōmendat. Primo a liberalitate domini, cū dicit. Rex meus ⁊ deus meus. Licet enim sit rex ⁊ de⁹: est tamē noster quia se ⁊ sua nobis dedit. Liberalitas autē eius apparet: qr omnes peregrinos facit ciues facit perpetuos habitatores facit domesticos ⁊ heredes. Ista tria tāgit apostolus Ephesios. ij. Jam non estis hospites et aduene: sʒ estis ciues sanctorum ⁊c. Ecce qr peregrinos facit ciues: ⁊ domestici dei, ecce qr peregrinos facit domesticos heredes. Superedificauit sup fundamentū apostolorū ⁊ prophetarum ⁊c. Ecce quia facit eos lapides viuos .i. eternos habitatores. De his autē tribus facit de⁹ publicum instrumentum de quo dicit Apocal. iij. Scribā super eum nomen domini dei mei, id est scdm glosam hoc est nomē eternum ⁊ nomen ciuitatis noue hierlm id est scdm glosam nomē habebit a ciuitate, idest ciuis ⁊ nomē meū nouū quod est fili⁹ dei: hec igitur tria nomina scʒ ciuis eternus filius: in frōtibus scripta habebunt. Apoc. xiiij. Habentes nomē ei⁹ et nomen patris eius scriptū in frōtibus suis ⁊ sic habebunt instrumētum de sua ciuilitate: eternitate. ⁊ dei filiatione. Secūdo cōmendatur a nobilitate cōsortij: cū dicitur, beati. Erūt eīn omnes beati q̄tū ad omnes sensus. Uisus siquidē beatificabit in dei visiōe. Sed notādū. q̄ color niger visum cōgregat color albus visum disgregat: color viridis delectat: q̄ ē medius inter album ⁊ nigrū. Iste triplex color in christo cōsideratur. Niger fuit ei⁹ humanitas in passione denigrata. Apo. vj. Sol factus est niger tāq̄ saccus cilicinus: ⁊ iste color niger debet cogitat⁹ nostros cōgregare: quia si tanta passus est innocēs ⁊ sanct⁹ quid nunc faciet peccator mal⁹ ⁊ iniustus: color alb⁹ est sua diuinitas que pre nimia sua claritate oculos mētis disgregat. j. Thimo. vj. Lucē habitat inaccessibilē. Coniunctus est igitur color alb⁹ diuinitatis in christo: colori nigro humanitatis: ⁊ factus est tot⁹ viridis et delectabilis ad videndū. Unde christus seipsum vocat viridē dicēs. Luce. xxiij. Si in viridi ligno hoc faciūt ⁊c. Auditus beatificabit q̄tum ad dei dulcissimam allocutionē. Cantico. secundo. Sonet vox tua in auribus meis ⁊c. Uox

etenim tua dulcis. Quātum ad angelorum iubilationem. Job. xxxviij. Ubi eras cum me laudarent astra matutina rc. Quātum ad perpetuā hominū laudationē. Esaie lj. Gaudium et letitia inuenietur in ea: ac gratiarū actio: r vox laudis. Olfactus beatificabitur odorādo rosam, id est carnem christi mundissimam. Eccl. l. Quasi flos rosarum in diebus vernis: odorādo balsamum, id est diuinitatem suauissimā. Eccl. xxiiij. Quasi balsamū non mixtum odor meus. Odorādo animam omnibus vnguentis plenissimam. Cantic. j. Curremus in odorē vnguentorum tuorū. Gustus beatificabitur in plena dei delectatione quam sentiet ex carne dei dulcissima. Job. xxxj. Quis det de carnibus eius vt saturemur: ex aīa dulcissima. Eccl'a. xxiiij. Spiritus meus sup mel dulcis et ex diuinitate omnium saporum plenissima. Sapiē. xvj. Panē de celo prestitisti eis omne delectamētum in se habentem rc. Tactus beatificabitur tangēdo personā christi. Si em̄ tanta virtus erat in tangendo fimbriam eius quanta suauitas erit tangere personam eius. Cantic. secūdo. Dextera eius amplexabit me. In osculando. Si em̄ tāta suauitas fuit osculari pedes xpi quanta erit obscularī a diuinitate christi. Canticorū. viij. Quis mihi det te fratrē meum vt inueniam te foris et deosculer. Tertio cōmendatur domus dei ab amenitate loci cum dicitur, in domo tua. Que amenitas consistit in duobus. Est em̄ magna r bn̄ disposita. De magnitudine eius dicit Baruch tertio. O israel q̄ magna est domus dei rc. Est em̄ longa sine fine: ideo dicitur magna r nō habens finem. Est alta sine modo: ideo dr excelsa. Est ampla sine mensura: ideo dicit immēsa. Est igitur sic longa q̄ oculus nō poterit attingere: sic alta q̄ auris nō poterit audire sic ampla q̄ cor nō sufficiat cogitare. j. Corinth. ij. Quod oculus non vidit nec auris audiuit rc. Est ordinata ad instar domus regalis. Multas em̄ in ea deus fecit mansiones. Joh. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt scz oratorium atrium, cellariū cōsistorium cenaculum viridarium r cubiculū. In oratorio sunt angeli dei laudem continue cantantes et dicentes. Sanctus sanctus sanctus. rc. In atrio sunt patriarche pauperes sustentantes. Est enim atriū locus in quo pauperes recipiuntur. Et quia in hac vita receperūt pauperes eleemosynis suis: idō sancti tūc eos recipient i atriis suis. Luce xvj. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis. In cellario sunt prophete aduentū christi ardentissime sitientes: r de hoc scribitur Esa. lxiiij. Utinam dirūperes celos r descenderes. Et qr sic fuerunt sitiētes: ideo plenissime bibētes. Canticorum secūdo. Introduxit me rex in cellam vinariam rc. In consistorio vero vbi cause audiuntur r sententie proferuntur ponunt apostoli. Mat. xix. Sedebitis super sedes duodecim iudicātes rc. In cenaculo ponunt martyres: quia fuerūt tribulati: afflicti fame r siti affecti: idō nunc plenissime saturant. Luc. xxij. Edatis et bibatis super mēsam meā rc. In viridario vero ponuntur cōfessores qui sunt viridarium dei: in quibus fuit rosa patientie liliū humilitatis. Et viola mūdicie. In cubiculo autē ponunt virgines tanq̄ sponse. Hester. ij. Ducta est hester in cubiculū regis. Uirgo autē gloriosa beata maria non est in aliquo istorum locorū determinate: sed modo stat cū angelis in oratorio: modo cū patriarchis in atrio: modo cū prophetis in cellario rc. Quarto cōmendat domus celestis ab immensitate gaudij hoc tangitur cū dicit: r in secula seculorū laudabunt te. Sed nun qd corporibus reassumptis ibi erit laus vocalis. Dicēdū est q̄ lingua homini data est ad quadruplex officium. Primo ad notificandū conceptum cordium. Aug. in enchiridion. Uerba ꝓpterea sunt instituta nō vt per ea homines seinuicē fallāt: sed vt per ea in alterius quisq̄ notitiā cogitationes suas ꝓferat: q̄ntū ad istud officiū non erit ibi lingua: qr corda erūt manifesta. j. Cor. iiij. Manifestabit ꝯsilia cordiū. Scdo ad erudiendū. Esa. l. Dn̄s dedit mihi linguam eruditā vt sciā sustētare eum qui lapsus est verbo: nec q̄tū ad istud erit ibi lingua qr omnes erūt sapiētes et docti. Hier. xxxj. Non docebit vir vltra proximum suum. Tertio ad cōsolādū. Eccl. xl. Tibie r psalteriū suauem fa

cināt melodiā, ⁊ super vtrūq lingua' sua= tuo: nec etiā q̃tuz ad istud erit ibi lingua qr omnes erunt consolati ibi ⁊ leti. Esa. xxxv. Gaudiū ⁊ letitiā obtinebūt: fugiet dolor ⁊ gemitus. Quarto ad deū laudā dū. Eccli.li. Dedit mihi dñs linguā mer cedē meā: ⁊ in ipsa laudabo eū. Et q̃tuz ad istud officiū ibi remanebit lingua. Un de dicit Remigius q tunc omnis lingua cessabit: ⁊ sola lingua hebrea q̄ fuit lin gua ade tūc remanebit. Augustinus. Ua cabimus ⁊ videbimus: videbim⁹ ⁊ ama bimus: amabim⁹ ⁊ laudabim⁹. Ecce qd erit in fine sine fine idem. Ipse de⁹ erit fi nis omniū desideriorum nostrorum qui sine fine videbitur: sine fastidio amabit: sine fatigatione laudabitur. Si qs ami= cum libenter videt aliquādo ipsa sua vi= sio finit: ideo dicitur Sine fine videbit. Si quis aliquē amat aliquādo ipse suus amor in fastidium vertitur: ideo dicit. Si= ne fastidio amabitur. Si quis semp can= taret aliquando fatigaretur. ideo subdi tur Sine fatigatione laudabitur.

¶ Sermo.cclxxx.
De eodē die. Sermo.vi.

Beati pauperes spiritu qm̄ ipsorū est regnū ce= lorum ⁊c. Matt.v. In isto euā gelio ponunt septem beatitudines ⁊ se= ptē promissiones correspōdētes q̄ septē sanctorū ordinib⁹ adaptant. Prīa bea= titudo est beati pauperes spū. Et ista cō= uenit ordini apostolorū: qr ipsi primi fue runt q ꝓpter xp̄m omnia contempserunt Ista autez paupertas vt sit meritoria de bet habere tria que tanguntur in glosa ⁊ eliciunt ex textu vt.s. terrena despiciat. ideo dicitur Beati pauperes vt recta in tentione hoc faciat: ideo dicitur, spiritu: scilicet spirituali intentione vt celestia cō cupiscat, ideo dicitur, quoniā ipsoruz est regnum celorum. Ista paupertas etiam in apostolis fuit meritoria: quoniam nō fuit coacta sed spōtanea non simulata sz vera. Bernar. Cum tria sunt genera pau pertatis scz necessaria, voluntaria: ⁊ si= mulata: recte diuidens ⁊ recte offerens reiecta simulatione necessariam patiens ⁊ voluntariam amplectens pauper effici tur spiritu. Huic beatitudini additur ꝓ missio: cum dicitur Quoniam ipsoruz est regnum celorum. Tales enim pauperes habent mundum ad dominādum. ij. ad Corinth.vi. Tanq̄ nihil habentes ⁊ om nia possidentes. Habent deum ad here= ditandum. Numeri.xviij. In terra eorū nihil possidebitis ego pars ⁊ hereditas tua. Habent celum ad largiendū. Luce. xvi. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis ⁊c. Habent etiam regnuz ad possidendum. Luce.xij. Nolite timere pusillus grex quoniam placuit patri ve stro dare vobis regnum: et ideo dicit. Ipsorum est: non erit regnum celoruz qr iam habent ipsum in spe certa. Ro.viij. Spe salui facti sumus. Tales autem nō sunt pauperes sed valde diuites. Tres enim sunt species hominum qui q̄uis ni hil habeant in re tamen multa in spe sci licet qui ad magnam dignitatem electi sunt qui in loco tuto aliquem thesauruz reposuerunt: ⁊ qui sunt heredes princi pum. Tales sunt pauperes christi. Iaco bi.ij. Nōne deus elegit pauperes in hoc mundo ecce quia sunt ad celestem digni tatem electi diuites in fide. ecce qr the= saurieorum sunt in tuto repositi diuitie nanq spirituales a nullo possunt aufer= ri ⁊ heredes regni quod repromisit de⁹ diligentibus se: ecce quia sunt heredes regni dei futuri. Secunda est: beati mi= tes: et conuenit angelis qui aliis super bientib⁹ deo humiliter adheserūt ⁊ qui nobis etiā ex humilitate deseruire dignā tur: isti autē sunt mites qui nō sunt ad in iurias impatientes: qd trib⁹ modis fieri pōt aut quando quis mouetur plusq̄ de beat: aut priusq̄ debeat: aut cū oīno non debeat. Sen. i lib. de vir. Quedā nos tor quent magis q̄ debeant: aut priusq̄ de= beāt cū omnino nō debeāt: sicq aut au= gemus dolorem: aut preoccupam⁹ aut fingimus huic beatitudini addit ꝓmis= sio: cū dicit, quoniā ipsi possidebūt ter= ram scz viuentium vel terrā, id est corp⁹ suum terrenum possidebunt glorificatū. Bern. Habitet gloria in terra nr̄a, id est in corpore nostro: qd ex q̄tuor elemētis constat esse compactū postea subdit. Ha beat ergo corp⁹ ex terra imortalitatē: ex

aqua impassibilitatē ex aere leuitatē ex igne pulchritudinē & claritatem. Tertia est beati qui lugēt & ista beatitudo cōuenit martyribus quibus dictū est. Joānis xvi. Amen dico vobis: q: plorabitis & flebilis vos, felices sanctorū lachryme que habent deū inebriare Esaie.liiij. secū dū ali.literam. Adipe lachrymarū tuarū inebriasti me. Habēt etiā deum pūgere ad subueniēdū: sicut equus calcaribus pungitur ad currēdum, vnde dicit glosa sup Tob. Oratio deum vngit: lachryma pūgit habēt deū cogere & vincere. Ozee.xij. Inualuit ad angelū & confortatus est fleuit & rogauit eum. Augustin9. Oratio deū lenit: lachryma cogit habēt aīam clarificare. Greg. Mens lachrymis baptizata videt in cōtemplatione limpidius. Lachryme etiā habēt diabolū submergere & necare. ps. Contribulasti capita draconū in aqs. Huic beatitudini addit pmissio, cū subdit, quoniā ipsi cōsolabūtur & etiā risu perpetuo replebuntur. Luce.vi. Beati qui fletis qm ridebitis. In celo quidē est risus plenus. Job.viij. Donec impleatur risu os tuū. In mundo autem est risus semiplenus. prouerb.xiiij. Risus dolore miscebitur. In inferno aūt non erit risus: sz ibi erit irrisio. Irridebūtur si quidē ipsi dānati a deo. ps. Qui habitat in celis irridebit eos. Irridebunt ab angelis q̄ fuerūt eorū amici. Eccl.xx. Fatuo nō erit amic9, irridebunt a demonibus. Thren.j. Viderūt eā hostes & deriserūt sabbata sua. Irridebunt a dānatis: etiā a parentib9 & cognatis. Thob. ij. parētes & cognati irridebāt vitā ei9. Irridebunt mutuo a seipsis. Esaie.xiiij. Et tu vulnerat9 es sicut & nos nostriq̄ similis es effect9. Quarta est Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiaz. Et ista beatitudo conuenit prophetis qui vehemēter esuriebāt & sitiebant aduentū iusti dicētes. Esaie.xlv. Rorate celi desuper: & nubes pluāt iustū, istā iustitiā & nos hr̄e debem9 Est aūt iustitia sicut dicit glosa ibidem. Vnicuiq̄ tā supiori q̄ inferiori aut equali sus suū reddere. Bern. Redde plato reuerentiā & obedientiā q̄rū altera cordis altera vero corporis est. Exigit a te subdit9 custodiā & disciplinā. Custodiaz vt possit cauere pctm̄: disciplinā: vt malum non remaneat impunitū. Equali debes consiliū & auxiliū. Cōsiliū quo extinguatur ignorantia. Auxilium quo iuuetur infirmitas humana. huic beatitudini addit promissio cum dicit Qm̄ ipsi saturabuntur. De quorū esurie & saturitate dicit. Bern. Cor meum cōturbatum est in me. & inde dolor. Et dereliquit me virt9 mea inde pauor: & lumen oculorum meorū & ipsum non est mecum, inde error. Verumtamen. Quare tristis es anima mea, spera in dn̄o: qm̄ adhuc confitebor illi. qn̄ a ratione error: a voluntate dolor memoria timor omnis recesserit & successerit illa quā speram9 mira claritas plena suauitas: & eterna securitas. Idem. Qui replet in bonis desiderium anime ipse rationi futurus est plenitudo lucis volunta ti plenitudo pacis memorie continuatio eternitatis. Quita Beati misericordes: & cōuenit patriarchis q̄ operibus misericordie insistebāt nō tātū corporalibus sz etiā spiritualib9. de corporalib9 operib9 mle dicit. Visito: poto, cibo, do, vestio, cōdo. Sed de spūalib9 dicitur Consule, castiga, soluere, remitte, fer, ora. Et primo consule id est doce ignorātē: & dirige dubitātem. Et sic in hoc intelligitur duplex elecmosyna spūalis scz doctrina & consiliū. Castiga delinquētē consolare tristez & remitte in te delinquentibus. Fer id est patienter porta aliorū defect9. Et ora p omnibus, huic beatitudini addit pmissio, cū dicit: qm̄ ipsi mlam cōsequent. Et istā mlam cōsequent ipsi & in vita & i morte, in vita q: ipsa mia impetrat remissionem culpe. Eccl.iij. Sicut in sereno glacies soluent pctā tua. Benedictionē gr̄e ij. ad Corin.ix. Qui seminat in bn̄dictionibus: de bn̄dictionib9 metet &c. & cōtinuationē perseuerātie. Eccli.xxix. Elemosyna viri quasi saccul9 cū ipso & grāz hois quasi pupillā ɔseruabit, in morte q̄ dētales misericordes portāt secū triplices lr̄as scz literas simplicis iustitie, de q̄b9 dr̄ Luc.vi. Date & dabit vobis. Gratuite mie de q̄b9 dr̄ hic. Beati misericordes: qm̄ ipsi mlam &c. Abundanti gr̄e, de q̄bus dicit Luc.vj.&c. Mensurā bonā & confertā & coagitatā &c. Sexta beatitudo

tudo est. Beati mundo corde, et hec beatitudo conuenit virginibus que munditiã cordis ⁊ corporis habuerunt. In veteri namq testamẽto tripliciter fiebat mũdatio scz per aquã expiationis, vñ q̃ dicitur. Nume.xxx. per sanguinem. Heb.ix. Oĩa pene in sanguine mundant. Per vnctionẽ sicut tabernaculũ ⁊ vasa ⁊ aarõ cũ filijs suis. Sic ⁊ ipse virgines se mundabãt per aquã confessiõis pure: Esa.j. Lauamini ⁊ mũdi estote. Per sanguinez passiõis dñice. Heb.ix. Sãguis xpi mũdabit consciẽtias nostras ⁊c. per vnctione gratie infuse. j. Jo.ij. Unctio ei⁹ docebit vos de oĩbus, huic beatitudini additur pmissio qua dr, qm̃ ipsi deũ videbũt Bern. Fuerũt deo tribus modis videndo cũ in oib⁹ creaturis, habẽtes eũ in nobisinetipsis. ⁊ qđ oib⁹ beati⁹ ẽ cognoscẽtes ipm̃ in se ipsa veritate. Septima btitudo est. Beati pacifici, ⁊ ista btitudo cõuenit cõfessoribus q̃ in se pacẽ cõsciẽtie habuerũt: ⁊ pacẽ in alijs pcurauerũt. De ista pace dt btũs Aug. in lib. de ciuitate dei. Tm̃ est bonũ pacis vt etiã in bonis terrenis atq mortalibus nihil solet gratius audiri: nihilq desiderabilius cõcupiscit: ⁊ nil postremo possit meli⁹ inueniri, ⁊ huic btitudini addit promissio: qz subdit: qm̃ filij dei vocabunt. Tũc enim vere apparebit qz filij dei sum⁹ p agtã similitudinẽ. j. Joã. iij. Scim⁹ qm̃ cũ apparuerit siles ei erim⁹ p hereditatis eterne pceptionẽ. ij. Cor. xij. Neq eñ debẽt filij parẽtib⁹ thesaurizare: sz parẽtes filijs ⁊ p familiaritatis magne ostẽsionẽ. Tenebũt eñ eos i mẽsa suap. Filij tui sicut nouelle oliuap ⁊c. i camera sua. Luce. xj. Pueri mei mecũ sunt in cubili, i sede sua. Ps. Et filij eop vsq i seculũ sedebũt sup sedẽ tuã: ⁊ ↄstituet eos sup oĩa bona sua. Mat. xxv. Sup pauca fuisti fidelis: sup multa te constituam.

¶ Sermo. cclxxj. De commemoratione animarum. Sermo. j.

Memorare nouissima tua: ⁊ in eternũ non peccabis. Eccle. vij. Quia valde est vtile mortez nostram sepe ad memoriaz reducere, ideo spiritussanct⁹ nos inducit ad nostre mortis memoriam habendam, cum dicit Memorare nouissima tua ⁊c. Deinde ponit huius memorie vtilitatẽ magnam cũ subdit ⁊ in eternum nõ peccabis. Circa primũ notandũ est q in hoc quod dicit, nouissima, includit prima ⁊ media quorum recordatio ad humilitatẽ nos inducit. Primo enim debemus memorare nostra primordia, id est natiuitatem. Circa quã tria sunt consideranda scz reat⁹ status. ⁊ ortus. Reatus quia puer cum peccato concipitur. Ps. Ecce eñ in iniquitatibus cõceptus sum ⁊c. Stat⁹ quia puer matris stat curuus genas super genua tenens. Hinc est q naturaliter oculi genib⁹ flexis citius lachrymãtur: ⁊ super genua positi ad fletum citius prouocantur. Ortus etiam circa natiuitatẽ nostram est cõsiderandus quia ipse ortus noster est cũ fletu. Aug. in libro de ciuitate dei. Infantia que non a risu sed a fletu oritur i hãc lucem quid malorum passura sit nesciẽs prophetat. Solum quãdo natus est ferunt risisse zoroastẽ nec tamen ille risus sibi profuit: quia a Nino rege assyriorũ interfectus fuit: ⁊ ista tria deplorat propheta dicens. Miser factus sũ propter culpabilem reatum ⁊ curatus sum propter situm curuũ contristatus ingrediebar: quo ad flebilẽ ortum. Secũdo debemus memorari nostra media quia vita nostra vanitatibus plena est. Nã sm̃ Hugonem de sctõ victore in hac vita, est quadruplex vanitas. Prima est in rebus conditis q̃ quidẽ habẽt vnã vanitatem a nõ esse ad esse Ps. Uane ↄstituisti oẽs filios hoĩm. Alia est in ipso esse: quia in eodem statu nõ permanent. Ro. viij. Uanitati creatura subiecta est. Alia est ab esse i nõ esse. Ps. Uerumtamen in imagine pertrãsit hõ. Ista triplex vanitas tãgit. Eccle. iij. Cũcta subiacẽt vanitati: quo ad vanitatẽ i esse. De terra facta sunt quo ad vanitatẽ de non esse in esse. Et in terra pariter reuertunt: quo ad vanitatẽ de esse in non esse. Secũda vanitas est in operib⁹ humanis que consistit in acquirẽdo diuitias delitias ⁊ honores: que tamen cũ labore acquiruntur cum timore possident. ⁊ cum dolore pdũtur. Tertia vanitas est

in corporalibus, nã secundum Bernar-
dũ. Caro nostra impugnat a suo materia
li principio, id est a luto: ab ipso mũdo:
& a diabolo. Et dr q a luto hz cogitatio
nes voluptuosas: a mũdo curiosas: & a
diabolo maliciosas. Quarta vanitas est
in mẽtib⁹ in qb⁹ est triplex vanitas sm
Gregoriũ. Una est: quia cum labore psi-
cit, sine labore deficit. Alia est: qr modo
ardẽter appetit, mõ fastidit. Tertia est:
affectionũ varietas que ipsam sepe spel
lit. Tertio d. bebus memorari nostra no
uissima, scz mortem periculosam & viam
formidolosam. Mors nanq valde est pe
riculosa qr tunc animal quadruplex bel-
lũ gerit. Unũ cũ morbo separãte. Anima
nãq naturalr vult esse in corpore: & mor
bus eã nititur separare. j. Regũ. xv. Sic
cine separat amara mors. Secundũ hz
cũ diabolo infestãte. Gen. iij. Tu insidia
beris calcaneo ei⁹. Tertiũ hz cum pec-
cato se ingerẽte. Sepe em̃ fit diabolo p
curãte. vt ipsi anime oia sua peccata ad
memoriã reducantur: vt ex hoc in despe
rationẽ labat. Ideo nõ debet tunc ad me
moriã reducere sua peccata: sed potius
sua merita: sicut ille fecit q dixit. iiij. regũ.
xx. Memento quomodo ambulauerim
coram te. Quartũ hz cũ deo rationẽ exi-
gente. ij. ad cor. v. Oẽs nos manifestari
op3 ante tribunal. xpi. Scdo debem⁹ me
morari viã formidolosa3. ps. In via qua
ambulabã ab. la. m. hi. Jõ talib⁹ debet
dari viaticũ. i. corpus dnicũ, via em̃ il-
la est longa ideo sibi datur ad reficiẽdũ
tũ. Regũ. xxx. Surge comede: grãdis ei
tibi restat via. Et periculosa. iõ sibi datur
tanq pugil ad defendendũ Job. xvij. Po
ne me iuxta te: & cuiusuis manus pugnet
contra me. Et tenebrosa ideo dat sibi tã-
q lucerna ad illuminãdum. Jo. viij. Ego
sum lux mundi &c. est dubia & ignota. Jõ
sibi dat tanq ductor ad precedẽdũ. Exo
di. xv. Dux fuisti in misericordia populo
quẽ redemisti. Scdo ponit memorie mor
tis vtilitas magna cu dicitur. Et in etern-
nu3 non peccabis: nec peccato superbie:
nec peccato luxurie: nec peccato auari-
cie. Superbus em̃ si aliquas gratias hz
inde extollitur, si aliquas sibi psp̃era suc-
cedũt inde eleuat. Si vero aliquib⁹ ad
uersis deprimitur inde dedignat. Sz me
moria mortis cõpescit ne homo extollat
in gratijs. Eccli. x. Qui superbis terra &
cinis. Sicut em̃ pauo in extensione cau-
de gloriat: sed cõsiderãdo pedes ad hu
militatẽ reducit. Sic homo si ex consi de
ratione gratiarum extollitur cõsideran
do pedes idest finẽ ad humilitatẽ reuo
catur. Grego. in moral. De specti iacẽt in
putredine: qr prius intumescebant in va
nitate. Compescit etiam ne eleuetur in p
speris. Sicut enim aues cauda se regũt
volando per aerẽ: sic memoriam mortis
regit hoiem ne eleuetur in prosperis p
supbiã. Et sicut vinũ purũ cito inebriat,
mixtum vero sobrietatẽ facit. Sic leticia
mundana cito resoluit aim, mixta vero
cũ mortis memoria animũ tẽperatũ fa-
cit. prouer. xiiij. Risus dolore miscebit,
si extrema gaudij luctus occupat. cõpes-
cit etiã hominẽ ne indignetur: vel frans
gat in aduersis. Sicut em̃ pisces in aqua
natãdo cũ cauda se dirigant: sic & hoies
in aqs tribulationũ ne per impatiẽtiã de
mergant. per memoriã mortis se regũt.
Scdo expellit peccatũ luxurie. Sicut em̃
animal cũ cauda expellit muscas. Sic &
homo cũ mortis memoria debet a se ex-
pellere cogitationes immundas. Greg.
q enim sit carnis substãtia testant sepul
ture nihilq sic ad domandũ carnis desi
deria vez q vt quisq hoc qd diligit qua
le si mortuum pẽset. Magna siquidẽ stul
titia est corpus suũ delitijs impinguare
carnalib⁹. quod postmodũ cibus futur⁹
est vermibus associatum serpẽtib⁹ & sub
iectum bestijs ambulãtib⁹: istã aũt tripli
cem hereditatem corpus habiturum est
scilicet vermes ad corrodendum, serpẽ-
tes ad associandũ: bestias ad conculcã-
dũ Eccli. x. Cum enim morietur homo he
reditabit serpentes: bestias: & vermes.
Tertio memoria mortis expellit pecca-
tũ auaritie Nullus enim sapiens dz diui
tias appetere cũ postmodũ de corpore
exiturus sit nud⁹ Job. j. Nud⁹ egressus
sum de vtero matris mee: & nud⁹ reuers
tar illuc. Exitur⁹ sit sacco vel cilicio tegẽ
dus. Job. xvj. Saccũ consui super cutem
meã Exitur⁹ sit oibus diuitijs spoliãd⁹.
ps. Ne timueris cũ diues factus fuerit

homo. Exiturus sit cito in vermen et putredinē resoluēdus. Job.xvij. Putredini dixi: pater meus es: mater mea et soror mea vermibus. Exiturus sit cito in cinerē et in putredinē redigendus. Eccli.x. Quid superbis terra et cinis cuius conceptus est culpa, nasci miseria: viuere pena: et mori angustia.

¶ Sermo.cclxxxij. Eodem die fer.ij.

Queparate erant intrauerūt cum eo ad nuptias Mat.xxv. anime fideliū vt ad celestes nuptias intrare possint: qñ de hoc mūdo decedūt debent se preparare et in vita: et in morte, in vita faciendo bona opera in terris ex quibus domū sibi valeant edificare in celis. Edificantium autē quidā sunt valde boni quidā sunt valde mali quidā vero mediocriter boni et mediocriter mali. Ualde boni sunt viri perfecti qui domū in celis edificant de auro. argento: et lapidibus preciosis. j. Corin. iij. Si quis super edificat super fundamentum hoc aurū et argentum: et lapides preciosos et cetera. per aurū intelligitur dilectio dei que est incorruptibilis sicut aurū, fides aūt corrumpitur ex eo quod sibi succedit melius. s. aperta visio. Spes euacuatur quia sibi succedit melius scilicet eterna possessio. Charitas aūt non euacuat: quia charitati nihil quod melius est succedere potest quam ipsa charitas que deus est. per argentum intelligitur dilectio proximi. Sicut enim post aurum preciosius metallum est argētum: sic post mandatum de dilectione dei mandatum de dilectione proximi melius esse censetur. Matt.xxij. Diliges dominū deum tuum et cetera. Hoc est maximum et primū mandatū: secundum aūt simile est huic, diliges proximū tuum sicut te ipsum. Per lapides preciosos intelliguntur bona opera que debēt esse lucida per intentionem rectam, et solida per perseuerantiam: et virtuosa per charitatē veram alias enim nullius virtutis essent nisi in charitate fierent. Illi ergo edificant domū de auro et argēto et lapidibus preciosis. qui habēt charitatē dei succesam proximi dilectionē sincerā et operationē sollicitam. Tales enim destructa domo corporis: mox ingrediuntur domum celestis claritatis. ij. Cor.v. Scimus quoniā si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur et cetera. Ualde mali sunt miseri peccatores qui edificāt sibi domū infernalem de spinis auaricie, de luto luxurie: et de lapidibus superbie. Per spinas diuitie intelliguntur vt habetur Matt.xiij. Auari ergo edificāt sibi domum spinosam, et ideo in ea comburētur. Esa.xxxiij. Spine congregate igni comburentur. Luxuriosi edificant sibi domū lutosam. Eccle.ix. Omnis mulier fornicaria quasi lutū in via conculcabitur. Quia igitur sibi edificauerant domū luteam ideo in ipsa do. lutea a demonibus conculcabuntur. Esa.x. Mittam eū. s. assur. i. diabolum contra populū furoris mei: et ponat illū in conculcationem sicut lutum platee. Superbi aūt edificāt sibi domū lapidosam. Superbia enim ad instar lapidis facit cor durū. Job.xlj. Cor eius indurabitur quasi lapis: et quia edificant domum lapidosam, ideo cū ipsis lapidibus a demonibus debēt lapidari. Eccle.xxij. In lapide luteo lapidatus est piger. Nemo enim pigrior quam superbus. Dedignatur enim pauperem recipere erubescit ad Ecclesiā ire: verecundatur ieiunia obseruare. Mediocriter aūt boni et mali sunt viri imperfecti qui licet super fundamentū fidei edificent aurum argentū et lapides preciosos edificauerant nihilominus lignū: fenū, et stipulā. i. peccata venialia quorum quidā sunt in vsu: et cōsuetudine, et ista sunt lignū, quedā vero in quadā assuetudine: et ista sunt fenū, quedam aūt ex quadā surreptione: et ista sunt stipula. Uel potest dici quod per ista tria intelliguntur amor domesticorū vxoris et filiorum amor diuitiarū: et amor honorū. Qui ergo ad ista intensiori amore inclinātur plus habentes vel minus vel minimū de humiditate carnalitatis vel cupiditatis vel ambitionis, plus vel minus: vel citius cremabuntur. Secundo fidelium anime debēt se preparare in morte. Quatuor namque ipse anime de corpore exeuntes timere cōsueuerūt. s. laqueos demonū multitudinis.

nem peccatorum, et penarum acerbitatem, et viarum ignorantiam. Contra laqueos demonum se debent armare per eleemosinarum largitionem. Elemosyna enim tanquam lancea ad feriendum et scutum ad defendendum antecedit Unde de elemosyna dicitur Eccl. xxix. Super scutum potentis et super lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit. Contra multitudinem peccatorum debent se armare per veram confessionem Eccl. xxvij. Ante mortem confitere. Eccl. xviij. Ante iudicem interroga teipsum et in conspectu dei inuenies propitiationem. Contra timorem penarum debent se armare per extremam vnctionem. Que quidem vnctio valet ad tria vt habetur Jacob. v. Scilicet ad celeriorem de pena purgatorij saluationem. Unde dicit. Oratio fidei saluabit infirmum. Ad ipsius pene aliqualem mitigationem. Unde subdit. Et alleuiabit eum dominus. Ad peccatorum dimissionem Unde ait. Et si in peccatis sit dimittentur ei. Contra ignorantiam viarum debent se armare per corporis xpi perceptionem. Filius enim dei scit viam que ducit ad infernum que ad lymbum que ad purgatorium: et que ad celum. et ideo anime sanctorum errare non possunt que habent talem ductorem Joh. xiiij. Ego sum via veritas et vita Ipse enim animam in via recta ponit: quia est via et positam per viam rectam deducit: quia est veritas: et deductam in paradisum introducit. deducens eam a se qui est vita: et beatitudo nostra.

¶ Sermo. cclxxxiiij.
Eodem die. Ser. iij.

Memor esto iudicij mei: sic enim erit et tuum mihi heri. et tibi hodie Eccle. xxxviij. Recte mortuus viuo ad memoriam mortem reducit ex eo quod ipsa mortis memoria est multum vtilis et necessaria adeo quod ipsi philosophi multum mortis memoriam recommendauerunt. Unde Hieroni. Platonis sententia est omnium sapientium meditationem esse mortis. Alius philosophus dixit. Summa philosophia est assidua mortis meditatio Ualet autem memoria mortis ad quinque. Primo ad ostendendum quod vita nostra multe sit breuitatis Et istud patet in illo rege potentissimo De quo dicit Hieronimus ad heliodo. Xerxes ille potentissimus rex qui subuertit montes: maria que constrauit cum de sublimi loco infinitam cerneret multitudinem exercitus fleuisse dicitur de eo quod post centum annos nullus eorum quos tunc cernebat superuicturus esset. Deus namque tres terminos humane vite imposuit Primus fuit ante diluuium, scilicet mille annorum licet enim millenarium nullus attigit. Secundus fuit post diluuium. et durauit vsque ad dauid. s. centum et viginti annorum Gen. vj. Erunt dies vite illius centum et viginti annorum Tertius incepit dauid et durauit vsque ad amon. s. lxx. vel. lxxx. annorum. Ps. Dies annorum nostrorum in ipsis. lxx. anni etc. Nec mirum si tam breuis est vita: quia sicut dicit barlaam. vita nostra est quasi quedam arbor cuius radices duo mures vnus albus et alius niger. s. dies et nox semper corrodunt. Et quia tam breuis est vita consuetudo erat antiquitus vt dicit Johannes elemo. quod in eadem die qua imperator coronabatur fragmenta marmorum diuersorum sibi ab artificibus portabant qui dicebant. De quo marmore iubet imperator sibi fieri sepulchrum, Et eadem die qua imponebatur sibi corona parabatur etiam sibi sepultura Secundo vtilis est ad ostendendum quod labores qui non sunt propter deum sunt multe vacuitatis Istud patet in Virgilio qui circa finem vite sue quatuor versus fecisse dicitur in quibus ostendit se compillando tres libros grauiter laborasse. s. librum de bucolicis in quo tradidit artem pastoralis cure: librum de georgicis in quo tradidit artem ipsius agriculture: et librum eneidos in quo tradidit artem militie et pugne. Et tamen nec de capris nec de tam bene pastis portauit lac nec de agris tam bene satis portauit segetes nec de hostibus superatis et victis portauit spolia. Unde dicit Pastor arator eques paui colui superaui: capras rura hostes quamquam labore graui. De capris pastis de rure sato hoste subacto. Nec lac nec segetes nec spolia vlla tuli. Hic autem Virgilius methaphorice locutus est. Nullus enim in morte de suis delitijs portare potest lac alicuius dulcedinis nec de suis diuitijs segetes alicuius refectionis nec de suis triumphis

talem alicuius honoris. ps. Ne timueris cũ diues factus fuerit homo. Hoc refert ad carnales diuitias: homo eñ ꝑ carnali accipit: ⁊ cũ multiplicata fuerit glĩa domus eius hoc q̃tũ ad dignitates mũdanas. Quoniã cũ interierit nõ sumet omnia hoc quo ad temporales diuitias. Et signanter dicit oĩa: quia de his aliqua secum portat. Nã de deli.tĳs secum portat conscientie amaritudinẽ Prouerb.v. Nouissima illius amara q̃si absinthium. De diuitĳs portat extremã esuriem sicut patet in diuite illo epulone qui guttaʒ aque habere nõ potuit. De honorib⁹ secũ portat omni modã deiectionẽ.j. Mac.ij. Gloria eius stercus et vermis est. Hodie eñ extollitur ⁊ cras nõ inuenitur. Tertio vtilis est ad ostendendum ꝙ stat⁹ hominis est multe miserie ⁊ penalitatis. Istõ enim patet in aristotele q̃ dum in infirmitate vltima laboraret ⁊ ab aliquib⁹ discipulis rogaret.vt aliquod verbũ sententiosum eis dimitteret ait humiliatus in hunc mũdum intraui anxius vixi, ꝯturbatus egredior. ⁊ inscius ⁊ ignarus. Ubi ostendit statum suum fuisse miserabilem quãtum ad ingressum cum dixit humiliatus in hunc miserum mundum intraui. Uere hũiliat⁹ quia cuʒ culpa ⁊ fletu pauper ac nudus. Fuit etiam miserabilis q̃tum ad ꝓgressum. ideo dixit anxius vixi. Est autem triplex laboris anxietas. Una laudabilis ⁊ meritoria. ps. Laboraui clamãs ⁊c. Alia vituperabilis ⁊ dyabolica. Jere.ix. Ut inique agerẽt laborauerũt Alia indifferẽs ⁊ penosa. Job v. Hõ nascit ad laborẽ Labores vero quos ipse pertulit nõ fuerũt sibi meritorĳ: q2 hoc non faciebat propter deũ sed propter fauorẽ humanuʒ. Fuit etiam status miserabilis: q̃tum ad egressum ideo dixit. Cõturbat⁹ egredior Recedebat autem conturbatus: vel quia mundana q̃ dilexerat dimiserat: vel forte quia demones sibi moriẽti apparauerũt vel quia sibi reuelata fuerat sua dãnatio. Fuit etiã eius stat⁹ miserabilis post eius egressum Ideo dixit Inscius ⁊ ignarus. Acerbitas etenim penarum sibi obliuionem induxit omniũ sciẽtiarum. Unde cuidam amico socio suo apparuisse dicit dicens illi ꝙ tantam scientiam suam perdidit: ⁊ nihil aliud nouit nisi solummodo penam suam qua torquebatur. Quarto est vtilis ad ostẽdẽdum ꝙ omnia mũdana sunt omnino de vanitatib⁹. Istud manifeste patet in alexãdro: cui⁹ ossa in quodam vase aureo fuerunt reposita ⁊ recõdita ⁊ philosophi de multis mundi ꝑtibus cõuenerunt quorum vnus dixit. heri iste faciebat thesauruʒ de auro. hodie vero aurũ thesaurũ fecit de ipso. Alius dixit. heri non suffecit isti totus mund⁹: hodie quinq3 pedũ sepultura est contentus. Alius dixit heri istũ sequebãtur omnes viuẽtes: hodie viceuersa iste sequitur omnes moriẽtes. Alius dicebat. Iste heri omnes q̃s volebat a morte poterat liberare sʒ hodie mortis iacula nõ potuit euitare. Alius dixit heri iste premebat terrã hodie autẽ a terra premit ipse. Alius dicebat. Heri iste multos habebat amicos ⁊ inimicos hodie autem omnes sibi sunt equales. Quinto memoria mortis est vtilis ad ostendendum quod maxima potẽtia ⁊ dignitas mundanorum est magne prauitatis. Istud patet in diogene philosopho. ⁊ in Alexandro Cum enim dictus Diogenes secundum hieronimum extra vrbem in vase habitaret ita quod in estate semper funduʒ soli opponebat. in hyeme vero ad ipsum solem voluebat. ⁊ Alexander ante eum consistens vmbram sibi faceret. Dixit ei si volebat vt ipse pro se aliquid faceret ⁊ ille. velleʒ ꝙ mihi nõ auferres quod mihi dare non potes. qđ imperator intelligens ad aliam partem se diuertit dicens se valde mirari ꝙ suam non videbatur timere potentiam. Et ille. Potentiam tuam non timeo: quia aut est preterita aut presens aut futura. Preteritam non timeo: quia iam non est. Futuram non pertimesco quia incerta est. Presentem non formido: quia cito est trãsitoria De hoc etiam refert quintuscurtius quendam dixisse alexandro, Si dĳ habitum corporis tui auiditati animi tui parem esse voluissent orbis te non caperet ⁊ altera manu orienteʒ. ⁊ altera cõtingeres occidentem. deinde triplici exemplo ostendit ꝙ licet sit modo magnus cito possit fieri paruus. j. exemplo vnius magne arboris que subito eradicat ⁊ exem

plo honinis in altū ascēdentis que subito patitur casum: et leonis qui aliquando paruo rum animalium cibus efficitur.

Serm. cclxxxiiij. Eodē dic. Fm. iiij.

Miseremini mei miseremini mei saltē vos amici mei: qr manus ꝛc. Job. xix. Hec verba cōuenienter possunt esse cuiuslibet alie posite in purgatorio suaȝ indigentiā ostēdentis: et suffragia postulantis In quib⁹ verbis ponitur triplex ratio quare mortui sunt a viuis iuuādi. Prima sumitur ex parte defunctorum. s. magna necessitas. cum dicitur. Miseremini mei miseremini. Geminat autem ipsa persona defuncta verbum misericordie: quia indiget dupli ci misericordia. Una qua satisfiat eius indigentie: alia qua prouideatur eius penurie indigentiam enim magnā habent qui se non possunt iuuare. Sūt tamē quidam qui possunt se iuuare sicut peccatores qui possunt se ad gratiaȝ disponere: et ab aliis possunt adiuuari. ephe. v. Surge qui dormis. Surge scilicet de bonis operib⁹ disponēdo, et exurge a mortuis: peccata mortalia relinquēdo et illuminabit te xp̄s lumē prime grē meritis aliquarum sanctoruȝ infundēdo. Alij vero sunt qui nō possunt se iuuare nec ab aliis adiuuari sicut dānati hoc significatū est Mat. xxij. In illo q̄ intrauit ad nuptias. Nō eñ potest se dānat⁹ iuuare bonū aliquod faciendo qr habet ligatā potentiam operatiuam: ideo dicitur. Ligatis manib⁹: nec etiaȝ bonū aliquod diligēdo, qr habet ligatā potentiā affectiuaȝ: ideo subditur. Et pedib⁹. pedes eñ anime secūdū Augu. sunt affectus anime nec etiam bonuȝ diligendo cū habeat ligatam potētiā intellectiuā. Ideo dicitur. Mittite euȝ in tenebras exteriores nec aliquod bonū verum dicēdo: qr habet ligatam potentiaȝ interpretatiuā Ideo dicit. At ille obmutuit. Nec pōt ab aliis adiuuari dānatus. Tum quia est extra ambitū diuine misericordie idō dicit. In tenebras exteriores. Tum quia nō est dignus ex eo q nō habuit vestē nuptialem charitatis fraterne tum qr est pcisus a corpore ecclesie membrum autem precisum efficitur putridūȝ et frigidum. Sic damnatus tanq̄ putrid⁹ semper emittit saniem: quia ibi erit flet⁹ et semper in frigore erit: quia ibi erit stridor dentium. Alij vero sunt qui medium locum tenent scȝ qui nō possunt se iuuare quia sunt extra statū merendi possunt tamen ab aliis adiuuari. Tum quia dū viuerent hoc sibi meruerunt. Tum qr sunt in charitate que omnia bona ecclesie facit esse communia. Tum quia sunt membra ecclesie viua a spiritu sancto viuificata. Habent etiam magnam penuriam. Potest enim quis tribus modis suam penuriā reuelare: aut laborādo mendicando aut mutuum accipiēdo sed in inferno non erit tempus laborandi sed secūdum labores recipiēdi. ij. Cor. v. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i ꝛc. Mendicare eñ poterūt dānati sed q̄ elemosynas eis porrigāt nō poterūt inueniri: sicut patet in diuite qui habere nō potuit guttā aque. Damnati etiā mutuū inuenire nō poterūt quia nullus ꝯcedit mutuū cui nō sufficit propriuȝ sicut patet in virginibus sapiētib⁹ que dixerūt: ne forte nō suff. nobis et vobis ꝛc. Scda ratio quare mortui sint a viuis adiuuādi. sumitur ex pte viuorū scȝ fraterna charitas. cū dicit saltē vos amici mei. Dicūtur autem hic amici quatuor modis. Primo modo iure propinquitatis. Isto modo pr̄ tenetur iuuare filium et frater fratrem. Unde etiaȝ diues apud inferos positus fratres suos iuuare volebat. Secūdo iure cōfraternitatis sicut sunt viri religiosi qui fratres suos adiuuare tenētur. Tertio iure amicitie spiritualis. Et tales amici aliqñ plus iuuant q̄ proximi. Prouerbiorum xvij. Omni enim tēpore diligit q̄ amicus est. Omni tēpore dicit: quia verus amic⁹ iuuat amicū in vita ad bonum inducēdo in morte ipsuȝ ad penitentiā admonēdo et post mortē suffragia faciendo. Quarto iure alicuius beneficij recepti. Qui eñ receperūt elemosynas defunctorū obligantur ad suffragia missarū et orationū. Prouerbiorū sexto. Si spopōderis pro amico tuo obligat⁹ est ei: scilicet ex beneficijs que recepisti discurre elemosynas faciēdo, festina sepi⁹ ieiunādo. Suscita amicū

sacrificiū offerēdo. Nō dormitent oculi tui sed vigilēt orationib⁹ insistēdo. Tertia ratio quare mortui sunt a viuis iuuādi sumitur ex parte iudicis que est eius pene seueritas: cū dicitur quia man⁹ domini tetigit me. Ex quo colligit̄ q̄ eorum punitio habet seueritatē: q2 in manu domini ceciderūt. Hebre x. Horrendum est incidere in manus dei viuētis. Et habet pietatem: q2 eos non subuertit ad dānationem: sed tangit ad purgationē. Deus enim punit hic et in purgatorio z in inferno. Hic punit paterna correctiōe. Hebreos.xij. Quē dn̄s diligit castigat: flagellat autē omnem filiū quē recipit. In purgatorio punit cum momētanea indignatione. Esa.liiij. In momento indignationis: abscōdi faciē meā parump recessi a te, z in misericordia sempiterna miser͛t⁹ sum tui. In inferno autem deus punit cuȝ perpetua subuersione. Heb.vj. Impossibile est eos qui semel sunt illuminati zc. Et prolapsi sunt in infernū, rursum renouati ad penitentiam.

¶ Sermo.cclxxxv. De eodem. Sermo quintus.

Audiui vocem de celo dicentem mihi: scribe beati mortui qui in domino moriuntur. Apocal'.xiiij. Rumores tunc libenter audiuntur quando sunt boni: certi de remotis partib⁹ delati: et quādo sunt de amicis z ab amicis nunciati. Tales sunt rumores quos nobis refert Johānes. Sūt nanq3 boni quia de nostra saluatiōe. Sūt certi: quia a fidelissimo Johāne euangelista teste dei. Sunt de remotis partibus quia sunt de ipso celo. Sūt ab amicis.i. ab angelis q̄ Johāni ista reuelabāt. Sūt de amicis, id est de nr̄is defunctꝭ. de quorum tā felici statu certificamur. Et ideo tales rumores bene sunt scribendi.i. memorie commendandi ex eo quia sicut dicit beatus Gregorius. Quod loquimur transit: quod scribimus manet zc. Circa istam vocem quam Johannes audiuit duo videnda sunt scilicet vnde venit et propter quid venit. Uenit enim nobis de celo. z hoc cedit nobis ad magnitudineȝ consolationē z glorificationē. Magna nāq3 certitudo testimonij hic apparet: quia in ipo celo nō sunt nisi btā trinitas: āgeli z beati. Uenit ergo ista vox de celo.i.a deo trino: z vno q̄ non pōt dicere aliqđ mēdaciū. Uenit ab angelꝭ q̄ nō possunt errare. Uenit a sanctis qui nō possunt decipere. Est etiā vox ista ad nostrā magnā cōsolationē: q2 ex hoc cōsiderare possumus q̄ȝ desiderāter nos expectāt beata trinitas propter sue laudis impletionem. angeli propter sui numeri completionē ꝑfectā. beati ꝑpter suorū corporū resumptionē verā. vnde Bernard⁹ super cāti. dicit de statu z cōsummatiōe ecclesie. De ea finis omniū pēdet. tolle hāc. z sic gratia ipsa angelorū societas ꝑpter numeri imperfectionē quodāmodo claudicabit: nec ciuitas dei vnq3 integre gaudebit nec debitā sue glie laudē habebit donec z ipsi in cōspectu angeloꝝ psallāt ei. Est etiam ad nostrā glorificationē. per celū em̄ intelligitur altitudo trinitatis pr̄ ergo dat suā voceȝ.i. testimoniū. s. q̄ nos expectat tanq3 suos filios. Et fili⁹ nos expectat tā quā suos fratres. Spiritussāct⁹ dat tanq3 patris z filij ꝑpetuos amatores. Circa scđm notandū est q̄ ista vox ꝑpter quattuor venit. Primo vt nos certificaret qualis homo sit ex cōditiōe sue nature cū dicitur mortui. Ipsa nāq3 lex mortis totuȝ humanū genus occupauit. In longitudine: q2 vsq3 ad finē mūdi durabit: sed tūc in iferno solūmodo remanebit. Esa.xxx. Precipitabit dn̄s mortē in sempiternuȝ. In latitudine: q2 per totū mūdum a paruo vsq3 ad magnum se extendit. Rom.v. In omnes homines mors pertrāsijt. In altitudine: q2 vsq3 ad altissimū dei filium se erexit. ibidē. Cū adhuc infirmi essem⁹ secūdum tp̄s xp̄s pro impijs mortu⁹ est Et i profundo: q2 vsq3 ad illū qui matris vtero se imergit. Osee.ix. Interficiā amātissima vteri eorū. Secūdo ista vox venit vt nos certificaret: qualis homo sit ex dono gratie: cū dicit Qui in domino moriūtur. Circa qđ notandū q̄ quidā moriunt̄ sine domino qh. s. moriuntur morte culpe que animā separat ab eo qui est vera vita. Esai.lix. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos z deū vestrū. Sap.j. Peruerse

cogitationes separāt a deo. Quidam vero moriuntur extra deū: et ideo non possunt redire ad deum et ideo tanquā asini putridi extra ciuitatē hierusalē expellentur: et in infernale sterquiliniū iactabunt. Hiere. xxij. Sepultura asini sepeliet putrefact⁹ et proiectus extra portas hierusalē. Quidam moriunt pro dño sicut sancti martyres qui p fide dñi moriunt sicut ipse p eis mortuus est: dicentes cū propheta. Quid retribuā dño p omnibus q̄ retribuit mihi. Quidam moriunt in dño: sicut iusti q̄ moriuntur peccato. Rom. vj. Si mortui sum⁹ peccato: quomodo adhuc viuemus in illo. Quidā moriunt cū dño sicut viri pfecti qui moriunt mundo. de q̄bus dic Col. iij. Mortui eñ estis et vita vestra abscōdita est cum xp̄o in deo. Tertio ista vox venit vt nos certificaret qualis hō futurus sit ex collatiōe glorie. cū dicitur. beati. Sancti quidem in mundo sunt beati in vna stola glorie. s. felicitatis ale. In futuro autē duplici stola. s. ale felicitate, et corporis claritate. Ualet quidem anime diligenti deū corpus suū sanū: infirmū et mortuū ac resuscitatum. Sanū siquidem ad fructū penitētie. Infirmū ad meritum patientie. Mortuū ad desideriū glorie perficiēdc. Et resuscitatū ad cōsummationem glorie tam perfecte. Bern. Sine corpore anima non vult perfici q̄d in omni statu sentit bono subseruire sibi. Quarto venit vt nos instrueret qualiter homo se habere debeat in mortis recordatione: cū dicitur. Scribe. Debet enim quolibet scribere. s. memorie sue firmiter imprimere q̄ hō sit mortalis et moriturus ex natura: sed cū deo victurus ex gr̄a. Ista autē memoria mortis valet ad peccati vitationē. s. supbie, auaricie, et luxurie. Esa. xiiij. Detracta est ad inferos supbia tua: concidit cadauer tuū: subtus te sternet tinea et operimētū tuū erūt vermes. Superb⁹ eñ appetit locū altū: sed in morte detrahet ad locū infimū. Ideo dicit. Detracta est ad inferos superbia tua. Auar⁹ morat in terra p amorē: sz in morte habitabit sub terra per putredinē: ideo dicit. Cōcidit cadauer tuū. Luxuriosus vult habere lectum carnalem et deliciosum: sed in morte habebit lectū penosum: ideo subdit. Subtus te sternetur tinea et operimentum tuum erunt vermes.

¶ Ser. cclxxxvj. De eodē ser. vj.

Nolum⁹ vos ignorare de dormiētibus vt nō cōtristemini sicut et ceteri q̄ spem nō habēt. j. Thessa. iiij. Apostol⁹ nititur cōsolari fideles super mortē charorū suoꝝ ex trib⁹ rōnib⁹. Prima sumit ex parte corporis quod non est mortuum: sed dormit. Nemo enim cōtristaretur de amico suo si dormiret: sed potius sibi congauderet. Dicūtur aūt mortui dormientes duplici de causa. Primo ratione quietis: quia sicut dormientes a laboribus vacant: sic et ipsi laborib⁹ cessant. Ab illis. s. laboribus: de quibus dicitur Esa. xiiij. Et erit in illa die cum requiem dederit tibi dñs a labore tuo quē patiebaris: et a concussione tua et a seruitute dura qua ante seruisti. Requiescēt igitur a labore, a concussione, et a seruitute. A labore quē patiebant in mundo ij. Coꝛ. xj. In laborib⁹ plurimis. A cōcussione quam patiebant a diabolo. Luc. xxij. Simō ecce sathā expetiuit vos vt cribraret sicut triticū a seruitute quā patiebantur a corpore suo. Ro. viij. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptiōis. &c. Secūdo ratione visionis: dormientibus eñ cōsueuerūt occurrere visiones. Quidā tamen sunt q̄ nullas habēt sicut pueri parui. Quidā q̄ aliquas habēt: et horū q̄dā habēt bonas et delectabiles sicut viri pfecti. Quidā vero habēt malas et tristabiles: sicut peccatores et impij. Quidā aūt habēt aliquādo bonas et delectabiles: et aliquando tristabiles sicut impfecti. Eodem modo de mortuis est dicendū. Quidā eñ sunt qui nullas habent sicut pueri non baptizati. Nec eñ habēt delectabiles visiones: q2 deū videre nō possunt. Nec etiā tristabiles: q2 deū nō cōspiciūt. neq̄ demones: sed quadā q̄ete q̄escūt. alij habēt visiōes dulces et delectabiles sicut beati. sicut eñ dicit Augu. sup Gen. ad literā. Beati habebūt tria genera visionū quib⁹ tūc vtimur. s. corporalem, spi

ritualē. ⁊ intellectualē. Corporalē: q2 vi-debūt xp̄i humanitatē: terrā nouā: celū nouū ⁊ corpora beatoꝝ. Spiritualē: q2 videbūt beatoꝝ angeloꝝ spirit⁹ ⁊ corda ⁊ animas sanctoꝝ. Intellectualē: q2 vide būt ipsū deū inquātū eis videre est pos sibile. Sunt ⁊ alii q̄ habēt visiones trista biles sicut dānati qui demones semꝑ vi-dēt. Sap. iiij. persone tristes semper ap parentes illis pauorem prestabūt. Job. xx. Uadent et venient super eos horribi-les. Ex quib⁹ verbis habet̄ ꝙ demones sunt tristes: horribiles ⁊ importuni q̄ nō cessant ire ⁊ redire ante eos. Sunt tristes vt generent in eis dolorez. Horribiles vt faciant in ipsis timorē. Importuni: vt du cant eos ad desperationez. Alii sunt qui habent visiones tristabiles ⁊ delectabi-les: sicut illi qui in purgatorio cruciant̄: quia vident demones qui ſm quosdam eos cruciant ⁊ angelos q̄ eos cōfortant. Job. iiij. In horrore visiōis nocturne pa uor tenuit me ⁊ tremor. hoc quantum ad horribilem visionem demonum ⁊ vocem quasi aure lenis audiui hoc quātum ad dulcem cōsolationem angelorum. Et sic patet ꝙ illi qui sunt in purgatorio habēt q̄dā tristabilia ⁊ quedā delectabilia. Tri stabilia sunt: q2 habēt ignis acerbitatez: demonū societatē, ⁊ diuine visionis ꝑua-tionē. Delectabilia sunt: q2 habent ange-loꝝ crebrā visitationē: future beatitudi-nis certā expectationē, et suffragioꝝ ec-clesie perceptionē. Secūdo apostol⁹ con solat̄ fideles sup mortē charoꝝ rōne ani me que habet immortalitatē ⁊ felicitatē: cū dicit. vt nō cōtristemini sicut ceteri qui spē nō habēt. Et q2 christiani habēt spez debēt desiderare de fragili corpore exi-re: vt possint i aīa stolā glorie possidere. Qd̄ ciprian⁹ ad fortunatū triplici exēplo ondit. s. sicut desiderat nauis exire d̄ nau fragio. Nō em̄ ipa aīa opit̄ fluctib⁹ ma-larū cōcupiscētiarū: ⁊ nō cōquassat̄ ven tis tētationū. Mat. viij. Ecce mot⁹ fact⁹ est in mari quo ad vētos tētationū: ita vt nauicula operiret̄ fluctib⁹ quo ad fluct⁹ cōcupiscētiarū: sꝫ tūc de⁹ sedat vētos et fluctus trāquillat. Un̄ sequit̄. Et surgens imperauit ventis ⁊ mari: ⁊ facta est tran-quillitas magna. Secundum exemplum est sicut desiderat peregrin⁹ exire de exi lio. Sancti nāq3 modo sunt peregrini. ij. Cor. v. Quādiu sumus in hoc corpore peregrinamur a dn̄o. ps. Heu mihi quia incolatus ⁊c. Desiderāt em̄ exire de ista peregrinatiōe. Tū q2 habent viā nimis longā: ideo dicit. q2 incolat⁹ me⁹ ꝓlon-gatus est. Tum q2 habent domū tene-brosam: ideo dicit̄. habitaui cū habitāti bus cedar. q̄ interpretabat̄ tenebre. Tū q2 habēt viā nimis asperā. Modica em̄ via si aspera videt̄ esse nimis longa: iō dicit̄. Multū incola fuit anima mea. Ter tiū exemplū est sicut desiderat habita-tor exire de hospitio ruinoso. ps. Tanq3 parieti iclinato ⁊ macerie depulse. Heb. viij. Qd̄ antiquat̄ ⁊ senescit ꝑpe interitū est. Ex quibus verbis habet̄ ꝙ habitacu lū corporis nostri est habitaculū inclina-tū, depulsum, ⁊ antiquatū. Quia em̄ de terra creatum, ideo est versus terrā incli natū tanq3 cito in terrā casurum. Q2 est ex quatuor elemētis cōtrariis cōpositū ⁊ nullo temperamento beatitudinis col ligatū: ideo est tanq3 maceria depulsum. Quia est antiquatū ex eo ꝙ ab Adā vsq3 ad nos propagatum: ideo morti vicinū. Tertio consolatur apostolus fideles ra tione vtriusq3: scilicet corporis ⁊ anime ex eo ꝙ in beata resurrectione aīa corpo ri coniungetur: ideo dicit. Si enim credi mus ꝙ Jesus mortuus est ⁊ resurre. ⁊c. Quod enim ipsum corpus resurgat: hoc requirit dei sapientia, iustitia ⁊ magnifi-centia. Triplici enim de causa deus ani-mam corpori vniuit. Prima est vt vniuer sum suum perficeret. Cū em̄ quedam sit creatura pure corporalis: quedam pure spiritualis oportuit ad completionem vniuersi vt esset vna cōposita ex corpore ⁊ spirituali: rationali vt est homo. Requi rit ergo diuina sapientia vt sicut ad per-fectionem vniuersi corporis anima vnit̄ ita beata vita isto ordine diuine sapien-tie non priuetur: sed anima suo corpori coniungatur vt vniuersum dei cōpleat̄. Scd̄a ratio quare aīa corpori est vnita: vt aīa in corpore ⁊ p corp⁹ agones certa minum exerceat. Tertia est vt aīa dei ser ua carnē cōseruā suā custodiret, ⁊ in su-pernis sedib⁹ collocaret. Istas duas ra-

tiones assignat Grego.nazanzen⁹.exigit ergo diuina iustitia φ sicut aia per diuersos agones meruit in corpore:ita remuneretur in corpore. Exigit diuina munificentia φ non tantū remuneret suam animam:sed etiaꝫ cum ipsa remuneret fidelem conseruam.i.carnem ipsam.

¶ Ser.cclxxxvij. De eodē ser.vij.

Non contristemini sicut ⁊ ceteri qui speꝫ nō habēt.Tessalo.iiij. Erg mortem charorum nostrorū multis de causis cōtristari nō debemus sed potius cōsolari. Primo propter moriendi necessitatem:hoc patet in quodam rege pagano:de quo refert Augu.in lib.de cura ꝓ mortuis φ cum dijs suis in capitulo sacrificaret:nunciatur ei φ filius suus vnicus obijsset nō reliquit sacra que manibus gerebat non lachrymatus est nec omnino suspirauit:sed ait sepeliat. Memini em̄ me genuisse mortalē.et subdit beat⁹ August.φ diabolus in iudicio coram xp̄o dicet. Ecce hic cultor meus cui nec resurrectionem nec paradisum promisi ꝓ morte vnici nobilis et sapientis filij sacra mea non reliquit nec fleuit. Tu autem christiani ꝓ quibus mortuus es vt mortē non timerent ⁊ essent de resurrectione securi:nō solū lugent mortuos ⁊ voce ⁊ habitu:sed etiā ad ecclesiā ꝓcedere cōfundunt. Aliquāti etiā clerici ministeriū suū intermittunt vacantes luctui. Secundo propter reuocandi impossibilitatem cuius exemplū habemus in dauid qui ait.ij.Reg.xij. Ego ibo magis ad eū ipse nō reuertetur ad me. Eiusdem.xiiij. Omnes enim morimur ⁊ quasi aque dilabimur in terrā que non reuertitur. Iste fluuius humani generis tres habet status. In primo stabat dispositus tamen erat ad standum ⁊ ad fluēdum:quia homo in primo statu poterat mori ⁊ non mori.modo autē nō continue fluit ⁊ nunquā reuertetur:⁊ in fine immobiliter stabit. Tertio propter seruiendi deo maiorem facultatem. Et huius exemplū habem⁹ in beata melodia de qua dicit Hieron.in quadam episto.ad paulum. Sancta melodia nr̄i tp̄is inter xp̄ianos vere nobilis q̄ calescente adhuc mariti corpusculo:et necdū humato duos perdidit filios Rē dictur⁹ incredulā:sed xp̄o teste nō fallaꝫ stetit immobilis ⁊ obuoluta xp̄i pedibus quasi ipm̄ teneret dicens. Expeditī⁹ tibi seruitura sum dn̄e:q2 tāto me onere liberasti. Quarto ꝓpter dei beneplacitū ⁊ voluntatem:⁊ hec est sola cā:⁊ si alia nō esset,sufficere deberet. Hui⁹ exēplū habemus in Curtio optimo romanoꝝ.de quo ait Augu in lib.de ciui.dei. Curti⁹ armatus equo in abruptū terre hyatū p̄cipitem se dedit:q2 iusserant vt eū illic quem romani haberent optimū mitterent.si ergo hō pagan⁹ nullā hn̄s spē de resurrectione morti se dedit:q2 dij hoc iusserant:q̄nto magis hō xp̄ianus nō deberet de sua vel de alioꝛuꝫ morte dolere quando scit deum hoc velle. Hiero. Resurgere credimus nr̄os ⁊ plangimus,quid facerem⁹ si mori tantum p̄ciperet deus? Uoluntas eius vtiq; sola sufficeret ad solatium cui nullum debemus p̄ponere affectū. Quinto ꝓpter immortalis vite adoptionem. Huius exemplum habem⁹ in Theobrotho ph̄o.de quo dicit Augu.in lib.de ciui.dei. Theobrothus lecto lib.platonis vbi de aīe imortalitate disputauit,se precipitē dedit d muro:vt ex hac vita migraret ad eā q̄ credidit esse meliorē. Si igit hō paganus tantā fidē dedit dictis alterius pagani,q̄nto magis xp̄iani per deuꝫ suum de vita beata certificati nō deberēt sic de sua vel suoꝛuꝫ morte dolere,vt ad beataꝫ vitā possint pertingere. Sexto ꝓpter miseriarum mundi euasionē. Huius exemplū habemus in multis gentilibus ⁊ paganis de quib⁹ dicit Solin⁹ φ apud plurimos luctuosa sunt puerperia leta sunt funera. Cōsuetudo em̄ est apud plurimos φ quādo puer nascitur parētes et amici faciūt magnū planctum et eo φ in istū mundū venit vbi passur⁹ est multiplicitatē miseriarū:quando puer morit faciunt magnū festū ex eo φ de miserijs huius mūdi exiuit.alicubi etiā est consuetudo,vt dicit Hiero.φ mulieres viue cum viris defunctis sepeliuntur ⁊ malunt cuꝫ viro mori q̄ post mortem viri in luctu et in statu miserabili remanere. Et ambrosius in libro de bono mortis. Si plena

miseria est ois vita vtiq3 finis alleuiamētum est: alleuiamentum aūt bonū mors autem finis. mors ergo bona. Septimo propter debiti solutionē. Tenemur eñ deo soluere debitum mortis: ⁊ ideo nullus dʒ dolere qḋ debet. De hoc habemus in trib⁹ exēplis: quoꝝ vnum ponit Cyprian⁹, ⁊ duo alia ponit btūs Augu. Un⁹ nanq3 nolebat mortis debitū exoluere: ideo angelus sibi infirmanti cū indignatione apparēs dixit. pati timetis: exire nō vultis: qḋ faciā vobis: ⁊ sic ab eo irat⁹ recessit. ali⁹ aūt nolebat soluere si non debebat. Si vero debebat statim volebat. vñ infirmat⁹ dixit ad deū si nūq̄ bene. si aliqñ quare nō modo. Terti⁹ ponebat hoc in volūtate creatoris paratus remanere q̄tum vellet ⁊ soluere qñ vellet. Et iste fuit Amb. q̄ cū in extremis posit⁹ rogaret vt prolongationē vite sibi impetrare velit a dño ait. Non sic vixi: vt me pudeat iter vos viuere nec mori timeo qñ habemus bonū dñm acsi dicat. Si placet deo vt adhuc viuā possum adhuc viuere iter vos sine rubore. si placeat deo q̄ moriar mori possū3 sine timore. Octauo ꝓpter mortis boni adoptionē. Istam ratiōnē tāgit hiero. in epl'a ad Terentiū dicens. Gaudēt parētes tota vita sine filiis cōmorari: dū valeāt quod cupiunt de suis pignoribus adipisci peregrinant, vt ad palatia pgāt, nauigāt ad dignitates ad studia accurrēda, ad causas patrimonii explicādas cū periculo ⁊ labore. Et vt ad palatia celi ad studia xp̄i: ad honorē vite ꝑpetue ad patrimoniū possessionis eterne cū securitate valeāt peruenire nemo filios suos a se gratulatur abscedere. Ad comparanda peccata gaudent tā parentes a filiis q̄ filii a parentibus pronocāte diabolo separari ⁊ ad indulgentiā percipiendam nolūt abinuicem deo vocante discerni.

¶ Sermo.cclxxxviij.
Eodem die sermo. viij.

Vir fortissim⁹ iūdas collatiōe facta. xii. milia dragmas argēti misit hierosolimā offerri ꝓ peccatis mortuoꝝ in sacrificio. ij. Macha. xij. In hoc q̄ vir iste fortissimus tantam mittebat pecuniā vt fieret eleemosyne sacrificium: ⁊ oratiōes dat intelligere post hanc vitam aliquem bonū locum esse: in quo aie fidelium purgant. Circa q̄ sciēdū q̄. v. sunt loca recipientia viuos ⁊ mortuos. s. infern⁹ purgatoriū limbus puerorū mūdus ⁊ celū. Infernus est tanq̄ carcer dei in quo ponunt oēs qui sunt ex bānito. Purgatoriū vero est tanq̄ hospitale dei in quo colliguntur oēs infirmi: sed lymbus est tanq̄ insula dei: ad quam mittuntur oēs infirmati. Mundus vero est tanq̄ stadium in quo exercitantur omnes strēnui milites. Celum vero est tanq̄ palatium ⁊ viridarium dei in quo ponunt omnes milites triumphantes ⁊ emeriti. Primus locus est infernus in quo recludunt oēs bāniti, ⁊ iste carcer esse credit in medio terre: et hoc tangit quedā glo. super Ionā q̄ dt. Sicut cor est in medio aialis, ita infern⁹ est in medio terre: ⁊ talis locus congruit dānatis ꝓpter elōgationē, obscuritatē ⁊ frigiditatem. Propter elongationem siquidē qr sicut nihil tantū distat de celo q̄tum terre mediū: sic nihil tm̄ distat a deo q̄tum peccatū. Iustū ergo est vt sicut homo elongauit per pctm̄ a deo: sic elōgetur a celo p locū nouissimū. Prouerb. xv. Lōge est dñs ab impiis. Congruit etiā ꝓpter obscuritatē. Nullus eñ locus est obscurior q̄ sit mediū terre. Terra eñ in superficie faciei illustratur: sed in suo medio ꝑpetua obscuritate repletur: ⁊ ideo locus tā tenebrosus cōpetit peccatoribus tenebrosis. Iob. x. Antequā vadā ⁊ non reuertar ad terrā tenebrosam ⁊c. Congruit etiam ꝓpter frigiditatem. In medio eñ terre summe est frigidus: ideo cōuenit peccātorib⁹ qui fuerūt frigidi in amore dei. Tm̄ aūt frigus habebunt q̄ semper dētibus stridebunt. Mat. viij. Ibi eñ erit flet⁹ et stridor dentiū. Scd's locus est purgatorium qḋ est tanq̄ hospitale dei: in quo sanantur infirmi. Sanantur autem per ignem purgantem ⁊ p suffragia ecclesie, quequidem fm Greg. sunt orones, sacrificia, eleemosyne ⁊ ieiunia. Per ista aūt suffragia, non omnes sanantur: sed tātum illi qui sunt sanabi-

les. Nã sm Aug. Mortuorũ quidã sunt valde boni: et quidam valde mali: et quidam vero sunt mediocriter boni et mali. Suffragia igitur pro valde bõis sunt gratiarũ actiones. Pro valde malis: et si nõ sint adiumenta mortuorũ: sunt tamẽ qualescunq; vivorũ consolationes. Pro mediocriter bonis et pro mediocriter malis, sunt expiationes. Istam triplicem differentiã tãgit pphetã dicẽs. Calix in manu dñi vi. me. ple. mix. Ualde boni bibũt in calice dñi pleno vino qz dat eis glia. Mediocriter boni bibũt in calice pleno mixto. i. iustitia q̃tum ad penitentiam: et mia q̃tum ad expectationẽ. Sed valde mali bibunt de calice dei pleno fece. i. dei furore. Job. xx. De furore oipotentis dei bibet. Ista aũt suffragia illi q̃ sunt i purgatorio scire pñt tribus modis. s. per divinã vel angelicam reuelatianẽ per animarum hinc exeũtium reuelationẽ et per expertam inseipsis eleuationem. Qñ eñ ex parte reuelati sentiunt suffragia p se facta fuisse cognoscunt. Tertius loc⁹ est lymbus puerorũ qui est tanq̃ insula dei: vbi recipiuntur nondũ cõfirmati. i. pueri non baptizati quideo nõ dñr cõfirmati: qz dei sunt visiõe priuati. Lymb⁹ patrũ dicebat sinus abrahe. Lymb⁹ puerorũ dr lymbus inferni. Pres eñ habebãt requiẽ: qz immunes erant a pena sensibili habebãt securitatẽ: qz expectabant gloriã futurã: habebãt abscõsionẽ: qz abscõdebãtur a tentatione diaboli: iõ dicebat sinus. Illud eñ qd est in sinu est quietũ, secretũ et absconsum. Lymbus aũt puerorũ dr sinus inferni. Sunt quidẽ immunes a sensibili pena et tentatione diaboli ca, et quo ad hoc dr sinus: priuati tñ sũt visiõe diuia et q̃tum ad hoc dr infernus. Quartus loc⁹ est mundus qui est studiũ dei: in quo exercitant milites xp̄iani: qui dñt se exercitare ɔtra carnẽ p tẽperãtiã: et cõtra mũdũ, et ɔtra tyrãnos p patiẽtiã: et cõtra diabolũ p resistentiã. De hac triplici exercitatione dr. ephe vi. Non est nob s collactatio aduersus carnẽ et sanguinẽ: et hoc quo ad primũ: sz aduersus principes et p̃tates, quo ad scđm contra spũales nequitias in celestibus, quo ad tertiũ. Quintus locus est celum quod est palatium et viridariũ dei in quo ponunt milites triũphantes et emeriti, q̃ penam purgatorij non sentiũt: sz celeste palatiũ sibi acquirũt. Et horũ tria sunt gña. s. baptismalẽ innocentiã cõseruãtes: et p seipso martyriũ sustinẽtes, et pfectionẽ vite apprehẽdẽtes. Isti sunt tñ illi tres viri q̃ alas suas saluãt: qz immediate euolãt. s. Daniel. Noe, et Job. vt habet Eze. xiiij. Per Danielẽ qui fuit magne simplicitatis et innocẽtie: intelligũtur innocentes. s. Mach. ij. Daniel in sua simplicitate liberatus est de ore leonũ. Per Noe intelligunt viri pfecti. Gen. vj. Noe vir iustus atq; pfectus in generationib⁹ suis. Per Job multis vulneribus cõfossum intelliguntur martyres de quo dr Jaco. v. Sufferentiã Job audistis et finẽ dñi vidistis: isti sunt mõtes dei alti p innocentiã vitã et patientiã. De quib⁹ dr. Eccl. xliij. Tripliciter sol exurẽs montes etc. Sol eñ iustitie i pueris baptizatis exuret oẽm culpam originalẽ, et in pfectis oẽm maculã venialẽ, et in martyribus oẽm maculam originalem et actualem.

¶ Sermo. cclxxxix.

De sancto martino epo. sermo. j.

In dieb⁹ suis placuit deo Eccl. xliiij. Tota vita iusti est lucida dies et preclara. j. Thes. v. Omnes vos filij lucis estis, et filij diei. Et iste hz mane qñ scz diuina gratia sanctis viris incipit refulgere: habet meridiem qñ lux gratie in eis procedit et crescit sed non habet vesperam: qz etiã in morte eis non extinguetur: sed cũ die eternitatis continuatur. Prouerbio. iiij. Semita iusti quasi lux splendẽs: ecce mane iustificationis. Procedit et crescit: ecce meridies augmentationis vsq; ad perfectum diem: ecce continuatio cum die eternitatis. Tota igitur vita beati martini fuit dies, quia habuit tres status: qz fuit laicus, religiosus et prelatus ideo dicit. In diebus suis placuit deo. Primo quidem placuit deo in statu laicali quo ad se: quo ad deum: et quo ad proximũ. Quo ad se quidem: qz extinxit in se omnem auaritiam. Unde dicitur quod in hi

pendās nil preter quotidianum victum reseruans, de crastino non cogitabat. j. Thimo.vj. Habentes alimenta & quib⁹ tegamur his contenti simus. Extinxit et omnē intemperantiam Uñ dr. Frugalitas ineo fuit tanta: vt iam non miles sed monachus putaret. Eccl.xxxj. Utere q̄si non frugi his que tibi apponūtur. Omnem superbiā: quia fuit tante humilitatis ꝙ etiam suo seruo seruiebat: & calciamenta detrahebat. Exemplo illius qui dixit Mat.xx. Fili⁹ hominis nō venit ministrari sꝫ ministrare. Scdo q̄ ad deū: habuit enī magnam fidem: qꝛ cum esset annorum. x. inuitis parētibus ad ecclesiā confugit Mat.x. Qui amat prēm aut mrem pl⁹ q̄ȝ me nō est me dign⁹. Habuit magnā spem dicēs. Crastina die hostium cuneos penetrabo securus. Eccl̃ia.ij. Nullus sperabat in dño et cōfusus est. Habuit magnam charitatem: qꝛ ob amorem xp̄i seculum contempsit. Cantico.viij. Si dederit hō oēm substātantiā suā pro dilectione &c. Tertio quo ad proximum, exhibebat enim superioribus subiectionē sicut Iuliano imperatori in his q̄ nō essent contra deū. j. pet.ij. Subditi estote omni humane creature ꝓpter deū &c. Inferioribus miram benignitatis ostensionē sicut dictum est de seruo. Equalibus amicabilem cōuersationem: vnde dr. Multa illi⁹ circa commilitōes benignitas mira charitas &c. Prouer.xviij. Uir amicabilis ad societatē magis amic⁹ erit q̄ȝ frater. Secundo beatus Martinus placuit deo in suo statu regulari: vbi seruauit triplex votum. s. obedientie: quia obediuit deo ammonenti vt parentes visitaret: hylario imperanti vt exorcista eēt. Obediuit autē ex charitate & hūilitate ex cōcordia & volūtate. Hoc significatū est Job.xlij. vbi dr ꝙ dederūt ei ouem vnaꝫ & inaurē auream vnam. Per inaurē aureā significatur obedientia que triplex est. Tūc aurea quādo fit ex charitate. Tūc vna quādo fit et vnanimi volūtate. Tuncq̄ꝫ ouē annexam quādo fit ex humili & simplici corde. Seruauit votū paupertatis iaꝫ districte ꝙ radices herbarū cū monachis comedebat nunq̄ȝ vinum nisi infirm⁹ bibebat. Seruauit votum castitatis. Uñ in signum tante puritatis caro ei⁹ aperuit luce clarior: vitro purior: lacte cādidior & non mirum: quia habuit carnem mundam conscientiam lucidam, & vitam sinceram. Tertio placuit in statu pontificali. Duo enim sunt que faciunt prelatum esse perfectū. s. perfectio sanctitatis & dignitas potestatis Sanctitas autem consistit in oratione deuota: in vita sancta: & conuersatione grata: que omnia habuit beatus Martinus: scilicet deuotam orationem: quia ab oratione incepit a sua pueritia quia cum esset decem annorum ecclesiā frequentabat: continuauit in etate reliqua. Unde dicitur Nunq̄ȝ vlla hora momentumq̄ȝ preterijt quo nō oratio ni aut lectioni intenderet & consummauit in morte vnde dicitur. Oculis ac manib⁹ in celum semper intentus. Secundo habuit vitam sanctaꝫ quod testificatur globus ignis super caput eius: sicut apostolis spiritumsanctum tribus vicibus receperunt: scilicet ad faciendum miracula, ad relaxandum peccata & confirmandū corda: sic & iste beatus Martinus: ideo par apostolis dicitur. Nonne magna miracula fecit dum tres mortuos suscitauit & peccata relaxauit, dū gentiles multos conuertit, et eis veniam obtinuit: et spiritumsanctum in igne visibili accepit. Tertio habuit conuersationeꝫ gratā: qꝛ q̄ȝtum ad minores habuit humilitatē: sicut patet quādo leprosuꝫ curauit & osculat⁹ fuit & ille sanitatē accepit: & q̄ȝtū ad maiores magnam autoritatē: sicut patet quando nō imperatori sꝫ presbytero cyphum porrexit, q̄ȝtum ad domesticos magnam equalitatē. Uñ dicitur ꝙ nūq̄ȝ cathedra vsus est. Secūdo habuit magnā potestatē quā ostendit sup omnes creaturas. Primo sup creaturam que hꝫ tantum esse sicut sunt elementa. s. super terram quando ad suum preceptum tres mortuos vite reddidit. Super ignē quādo obuiū se posuit et ille curauit. Super aquaꝫ qñ naui periclitanti subuenit. Secūdo super creaturā q̄ hꝫ eē & viuere, sicut sunt arbores & plante: sicut pꝫ in arbore pini cui signum crucis edidit & in alteram pꝫte corruit & in ellebore venenato: cui⁹ venenositatē virtute oratiōis fugas

nit. Tertio sup creaturā q̄ hʒ eē viuere ⁊ sentire: sicut sunt animalia, sicut pʒ in canibus lepusculum insequentibus: ⁊ in serpēte stauum pertranseunte, ⁊ in cane cōtra quendā archiepiscopū latrante: ⁊ in vaca seuiente. Quarto super creaturam que habet discernere sicut sūt homines, hoc tam super viuos quos sanauit in corpore et curauit in mēte: q̄ sup mortuos: qꝛ tres mortuos suscitauit: ⁊ latronē infectum qui pro martyre celebratur veritatem dicere coegit.

❡ Sermo .cccc.
De eodem sermo secundus.

Non est inuentus similis illi qui conseruaret legem excelsi. Ecclesia. xliiij. deꝰ cuiꝫ statui hominū ꝓpriā legē dedit. Et qꝛ beatꝰ martinꝰ in triplici statu fuit: nō legē excelsi in quolꝫ suo statu cōseruauit. Ipse quidē primo fuit strēnuus miles. Regulam autem militum dictauit Johannes baptista que habet tria capitula. dicitur autem Luce .iij. Interrogabant eum milites dicentes. Quid faciemus et nos? ⁊c. Intendit enim Johannes arcere milites ab omni iniuria inferenda. Iniuria autem tribus modis infertur. Aliqñ in ꝑsona ꝑ oppressionē ⁊ quātū ad hoc ponit primū capitulū dicēs. Neminē concutiatis. Aliqñ in fama ꝑ falsi criminis impositionē: ⁊ q̄tū ad hoc ponit scdm capitulū dicens. Ne ꝑ calūniā faciatis. Aliquādo in temporalem substantiā .s. per rapinaz ⁊ q̄tū ad hoc ponit tertiū capl'm dicēs. Et cōtenti estote stipendijs vestris. Istā eñ regulā cuꝫ omnibꝰ suis capl'is seruauit beatus Martinus cū adhuc esset miles. Non eñ fuit pauperū oppressor: sed auditor ⁊ ab inopia seruauit: sicut pʒ in paupere cui chlamidē diuisit. Ps. Adiuuit pauperē de inopia. Et a violentia qꝛ pupillos ⁊ orphanos defendebat: vñ dr. Summa illi cura erat assistere laboranti bus, alere egentes, ⁊ opē ferre miseris. Ps. Tibi derelictꝰ est pauper orphano, tu eris adiutor. Et a tribulatione ⁊ miseria: sicut pʒ in leproso quē osculatꝰ fuit ⁊ sanauit. Ps. Adiutor in opportunitatibus in tribulatione. Nec fuit criminator sed pacificus habitator. Ipse eñ pacifice habitauit cū maioribꝰ per subiectionē: sicut pʒ i iuliano: ⁊ cū equalibꝰ ꝑ pacificā conuersationē, sicut pʒ in cōmilitonibus ⁊ cū inferioribus ꝑ obsequiorum exhibitionē: sicut pʒ i seruo suo: nec fuit raptor sed suoꝝ largitor. Ipse eñ contēpsit terrena vñ dr. Nihil sibi preter quotidianū victū reseruauit. Largꝰ est propria quia omnia q̄ habere poterat pauperibꝰ erogabat, ⁊ respuit stipendia: sicut pʒ cum iulianus militibus stipendia dari fecit. Scdo fuit monachus deuotꝰ ⁊ in isto statu seruauit legē excelsi ipsoꝝ monachorū que sunt tria capitula .s. votum paupertatis castitatis ⁊ obediētie. Primū est votum paupertatis: vt monachus nullum habeat propriū: nec terrene facultatis nec exterioris conuersationis: nec interioris voluntatis. Qui eñ talia ꝓpria retinuit furtū spūale cōmittit. Ista tria furta q̄ fecit achor. Josue. vij. Faratꝰ eñ est ducētos ciclos per qđ intelligitur ꝓprium substātie tēporalis furatꝰ est regulā aureā qđ intelligit ꝓpriū volūtatis: qꝛ ab ipsa volūtate cetera regulant. Furatꝰ est palliū ꝑ qđ dat intelligi ꝓpriū exterioris cōuersatiōis. Sꝫ beatus martinus istud capitulū optime obseruauit: nō eñ habuit ꝓprium substātie terrene: qꝛ in suo monasterio tā pauper erat q̄ de radicibꝰ herbarū viuebat. Nō ꝓpriū volūtatis: qꝛ mox cū ammonitus fuit q̄ parētes visitaret: volūtatē suam deseruit ⁊ diuine volūtati plenarie obediuit. Nec ꝓpriū cōuersationis mundane: qꝛ sicut mutatꝰ erat interiꝰ in effectu, ita ēt exteriꝰ in habitu: qꝛ viuens ⁊ etiaꝫ moriens, vigilans ⁊ dormiēs semꝑ cilicio vtebat. Secundū capl'm est obseruatio castitatis. Sed beatus Martinꝰ nō solum seruauit castitatē cōtinētie: sed etiaꝫ virginalis mūdicie. Ideo eius caro assimilat vitro, lacti, gēme, ⁊ luci. De tribꝰ primis dr qꝛ vitro purior, lacte cā didior carne quoqꝫ monstratus est gēma sacerdotū. De quarto dr. Caro quē semper cinis obtexerat ita resplendunt ⁊c. Assimilat ergo vitro ꝓpter mundiciā in carne.

Licet enim eius caro fuit fragilis p naturam: fuit tn̄ lucida per mundiciam .ij. Cor.iiij. Habemus thesaurū istū .s. virginalis mundicie in vasis fictilib⁹ .i. in fragili corpore. Assimilat̄ lacti ꝓpter nitorē cōsciētie: vñ dr̄ de sanct s Threñ.iiij. Lacte candidiores. Assimilatur gemme ꝓpter castitatis p̄ciositatē. Eccl'.xxvj. Ois pōderatio nō est digna cōtinētis aīe: assimilatur luci ꝓpter lucidā famā ⁊ honestatem. Sapien.iiij. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate. Tertiū capitulū est obseruatio obedientie: circa quod sciendū ꝙ pōt esse q̄druplex obedientia. Una est obedire in ꝓsperis. Et ista nihil dz hr̄e de suo: alia est obedire in aduersis ⁊ ista multū dz hr̄e d suo: vñ dr̄ Bern. ꝙ obediētia alia magni meriti: alia parui: alia nullius. Magni meriti obedientia est in aduersis: que dz aliquid hr̄e de suo .i. aduersa libēter amplecti. Obediētia parui meriti est cū in aduersis q̄s inuitus obedit. Nulli⁹ meriti est obedientia in ꝓsperis cū obedientis anim⁹ ad illa ꝓspera anhelat. Tertia est obedire in medijs q̄ ex vna parte videntur habere dignitatem: ⁊ ex alia parte pretendunt quandā difficultatē: sicut est officium p̄dicationis, predicare em̄ hz dignitatem q: est offm̄ diuinuz. Et hz difficultatē: q: est officiū laboriosum. In q̄tum ergo est offm̄ dignitatis nil dz hō ibi habere de suo q: est officium laboriosum: multum debet homo habere de suo. Huius exēplum habemus in Esa. et Hiere. Quorū primus sponte se obtulit dicens. Esai.v. Ecce ego dñe. Alter autē se excusans dixit Hiere.j. Ecce nescio loq̄ q: puer ego suz. Quarta est in dubijs obedire. Sunt autez dubia qn̄ nescitur quid est melius hoc vel illud. Et tale q̄d nihil dz habere de suo .s. vt paratus sit facere ⁊ non facere, prout diuine placuerit volūtati: ⁊ istā quadruplicem obedientiam videtur habuisse beatus martinus. Preceptum siquidem sibi fuit quoddam quod habebat humilitatez vt scilicet esset exorcista ⁊ libenter obediuit Quoddam quod habebat dignitatem ⁊ non difficultatem: et istud coactus recepit. Quoddam quod habebat dignitatem ⁊ difficultatē .s. patriam visitare et ibi verbum dei predicare: ⁊ tunc inuit⁹ iuit: sed tn̄ obediuit. Tādē fuit in magno dubio q̄d esset melius vtrū mori et esse cū xp̄o. An propter salutem populi adhuc in carne remanere, et istud dubiū diuine voluntati commisit dicens. Domine si adhuc populo tuo sum necessarius ⁊c. Tertio prelatus dign⁹ ⁊ quantum ad hoc seruauit regulam p̄latoruz. De qua dicitur .j. Thim.iij. Oportet esse eꝑm ornatum: doctorem: et hospitalem Debet esse ornatus interius decore virtutum ⁊ exterius decore moruz ⁊ et honestate corum. Debet etiam esse doctor: vt .s. doceat verbo ⁊ exemplo. Debet etiam esse hospitalis: q: sicut dt̄ Hieronymus. Quicquid habent clerici pauperum est. Domus enim eorum dz omnibus esse cōmunis: ⁊ ista tria capitula seruauit beatus Martinus: q: omnibus virtutibus fuit ornatus: ⁊ fuit doctor assiduus ⁊ ad pauperes liberalissimus.

¶ Sermo.ccxci.
De eodē: Sermo.iij.

Cognouit euz in bn̄dictionibus suis. Eccle.xliiij. Sācti viri in hac vita tria desiderāt: scz infusionem gratie dei cōseruationē in grā ⁊ indicium ꝙ sint in gratia dei: et ista tria habuit beatus martinus Primo habuit gratie dei infusionē, cum dicitur. Cognouit euz in benedictionibus suis hoc autem ꝙ dic't cognouit ꝑlus importat q̄ si diceretur dedit. Si enim videremus aliquem alicui pauperi facientem magnas elemosynas: diceretur videtur ꝙ ipse illum pauperem cognouit id est ab alijs discreuit. Deus ēt ceteris sanctis dat benedictionem gratiarum suarum: sed in illis beatum martinum cognouit id est ab alijs discreuit ex eo ꝙ maiores gratias ei dedit quarum quedam attestantur sue dignitati, quedam potestati, quedam sue sanctitati. Dignitas hominis vt ipse ab angelo custodiatur. Hieronymus. Magna dignitas hominis ⁊ animarū, vt vnaqueq̄ ab ortu sue natiuitatis habeat angelum ad sui custodiā deputatū. Et ista digni-

tas tres hȝ partes. Una ē quā custodiūt ĩ vita ⁊ hec est magna. Alia est qua custodiunt in morte ⁊ hec est maior. Tertio q̄ custodiunt post mortem ⁊ hec est maxima. Beatum itaqȝ martinum angeli custodierunt ⁊ honorauerunt in vita quia principes sibi obedire faciebant. Sicut patuit quando hostium imperatoris: angelus sibi apparuit. Eius orationes ad deum deferebant. vt patet quando angeli deo suaserūt pro quodam defuncto p̄ quo martin⁹ orabat. Et iā celebranti assistebant. Sicut ptȝ qn̄ eius brachia ornauerunt. Honorauerunt in morte quando eius exequijs interfuerūt ⁊ eius obitum quodāmodo celebrauerūt. Un̄ dr̄. O beatum virū in cuius transitu sanctorū canit numerus ⁊c. Honorauerunt post mortē eius animā cum laudibus in celum deducentes sicut sanctus seuerinus episcop⁹ colon̄. audiuit. Secundo quedam attestantur sue potestati: quia contra demones magnam habuit victoriam. Diabolus enim habuit violentiā, astuciam, malitiam ⁊ seuitiam. Uincere eius violentiā est magne potentie, congnoscere ei⁹ astutiam est magne sapientie confundere ei⁹ maliciam est magne innocentie: superare eius seuitiam est perfectionis magne ⁊ vite. Ista beatus Martinus contra diabolum fecit. Diabolus quidē obsistere voluit ei in principio, in medio ⁊ in fine ⁊ post finem. In principio quidem sue conuersationis sibi obsistere voluit per violentiam dicens. Quocūqȝ ieris diabolus tibi aduersabitur: sed eius violentiam vicit dei auxiliū implorādo dicēs. Dn̄s mihi adiutor nō time ⁊c. Circa mediū eū decipere voluit per fraudulētiam: qn̄ in forma Christi sibi apparuit: sed eius fraudulentiam cognouit x̄pi stigmata in ipso non videndo: in fine obsistere sibi voluit p̄ maliciā ad ipsum veniendo: sed ei⁹ maliciā superauit suā innocentiā allegando dicēs, q̄d hic astas cruenta bestia nihil in me funestū reperies ⁊c. Post finē etiā sibi obsistere voluit qn̄. s. angeli ei⁹ aīaȝ in celū deferebāt dicētes se in ei⁹ animā ius habere: sed sancti ange'i demonis seuitiā repulerunt allegantes ei⁹ conscientiā purā vitā sincerā fidē integrā: spem ⁊ charitatē successam. Tertio quedā gfe attestātur sue sctitāti: ⁊ iste sunt plures. Prima est castitas, ⁊ ista habet tres ptes vna est cōiugalis que habet fructu tricesimū, ⁊ hec est magna. Alia aūt est vidualis que habet fructum sexagesimū ⁊ hec est maior. Tertia est virginalis, ⁊ habet fructū centesimū: ⁊ hec est maxima. Et istā habuit beatus martinus q2 corpore ⁊ mente fuit virgo. Secunda est humilitas ⁊ ista habet tres partes. Una est subijcere se maiori. Heb. xiij. Obedite p̄positis vestris ⁊ ista est magna. Alia est subijcere se equali. Ad romanos. xij. Honore inuicem preuenientes ⁊ ista est maior. Tertia est subijcere se minori. Luc. xxij. Qui maior est vestrum fiat sicut minor: ⁊ ista est maxima. Istā habuit beatus martin⁹ qui se suo seruo humiliabat. Tertia est pietas: ⁊ ista habet tres partes. Una est dare partem de supfluo, ⁊ partem retinere. Luc. xi. Quod superest date eleemosynam ⁊c. ⁊ hec est magna. Secunda est dare omnia superflua: ⁊ retinere necessaria. j. ad Corinth. vij. Qui vtunt̄ hoc mūdo quasi non vtātur ⁊c. ⁊ hec maior. Tertia est dare necessaria sicut fecit vidua. Luce. xxj. ⁊ hec est maxima, ⁊ hāc habuit beatus martinus qui chlamydē ⁊ partem ei⁹ sibi ipsi necessariam pauperi diuisit. Quarta est charitas: ⁊ ista habet tres partes. Una est in seruitio fratris exponere omnia sua. Canti. viij. Si dederit homo vniuersam substantiā suam p̄ dilectione ⁊c. Et hec est magna: alia est ponere corp⁹ suū. Joan. x. Bon⁹ pastor animam suā dat pro ouibus suis, ⁊ hec est maior. Tertia est ponere voluntatem suā Luc. xxij. Non mea voluntas sȝ tua fiat, ⁊ hec est maxima. Beatus autē martin⁹ non tantum sua exposuit ea pauperibus largiendo. Non tantum corpus suū ipm̄ diuersis tribulationibus subijciendo: sȝ etiam voluntatem suam deo se totaliter committendo dicens. Domine si adhuc populo tuo sum necessarius ⁊c. Quinta est sobrietas: ⁊ ista habet tres partes. Una est in abundantia seruare temperātiā. Phili. iiij. Scio abundare ⁊c. Et est magna. Secunda est in penuria seruare patientiam. ij. Corinthi. x. In fame et siti ⁊c. Et

ec. Et hec est maior. Tertia est in abundãtia seruare inopiã. et hec est maxima. Et istam habuit beatus martinus quia inter milites tanq̃ monach⁹ viuebat: et factus episcopus inopia monachorũ seruabat. Secundo habuit gratie infuse cõseruationẽ cũ dicit Conseruauit illi miaz suã. Ipse enim quatuor vitauit per que grãm conseruauit. Unum est tumultus secularium negociorũ. Uñ dicit. Circiter duob⁹ miliarib⁹ a ciuitate monasteriũ sibi statuit. Quidã philosophus. Quotiẽs cum hominib⁹ habitaui minor homine redij. Scdm est aspectus et colloquiũ mulierũ Unde dicit Hiero. Sãctus martinus virginem quandã visitare voluit et ipsa noluit sed per quandam fenestram ait. Mi pater ora pro me qr nunq̃ a viro sum visitata. Et grãs egit ille. Ex quo pz q parum de locutione mulierũ curabat q̃ de hoc gratias deo referebat. Tertiũ est torpor et ociũ, vnde dicit q nulla hora vel momentũ preterijt quo non orationi vel lectioni incũberet. Tertio habuit gratie manifestationẽ, cum dicit, et inuenit gratiam corã oculis domini. Manifestabat enim q placuit deo in statu laicali per christi approbationẽ cũ dicit Martinus adhuc cathecuminus hac me veste cõtexit. In statu monachali p triũ mortuorũ resuscitationẽ. In statu pontificali per globi ignei appositionem.

¶ Sermo.cccxcij.
De eodem. Sermo.iiij.

Placens deo factus dilectus et viuẽs inter peccatores trãslatus est. Sapientie.iiij. Ex predictis verbis ostenditur qualis beatus martinus fuit in vita qualis in morte et qualis post mortem in vita quidem fuit a deo dilectus. Fuit quidẽ dilectus a patre cui⁹ signum est quia tantam miraculorum potestatem habuit, a filio cuius signum est: qr filius hominis coram angelis ipsum commendauit a spiritu sancto cuius signum est qr in specie ignis super eius caput apparuit. A beata virgine cuius signũ est: qr sepe ipsum cum alijs virginibus visitauit. Unde dixit Agnes Tecla et Maria venerũt ab angelis: qr in vita sua sibi celebrãti astiterunt. et in morte cõuenerũt, et post mortẽ eius animam cum laudibus in celũ deduxerũt. A tota curia celesti, cuius signum est: qr ipsum letanter susceperunt. Unde ipse dixit Sinus abrahe me let⁹ suscipiet. A toto mundo qr inter ceteros ɔfessores p totũ mundũ magis festiue colitur pater sic eũ dilexit propter mandatorum suorum obseruationẽ. Joan.xiiij. Si quis diligit me sermonẽ meũ seruabit ec. Filius propter tãtam ad pauperes compassionẽ propter quã eum tunc non tantum corã angelis commendauit: sz etiam in iudicium commendauit dicens. Nudus eram et cooperuisti me. Spiritussctũs propter suã humiliationem. Ps. Qui emittis fontes i cõuallibus. Uirgo beata propter suã humilitatẽ. Eccl.xiij. Omne animal diligit sibi simile. Angeli propter suã puritatẽ. Angeli eñ diligũt naturaliter pueros et paruulos. Mat.xix. Angeli eoꝝ semp vidẽt faciẽ patris ec. tota curia celestis ꝑpter suã cũ eis similitudinẽ. Ipse eñ fuit martyr: et si nõ actu tñ voluntate. Uñ dicit, o sanctissima aĩa quã et si gladi⁹ percussoris non abstulit palmã tñ martyrij non amisit. Fuit confessor: qr christum corde, ore, et opere fuit cõfessus. Fuit virgo et qr integritatẽ corp⁹ et mẽtis seruauit. Totus mũdus eũ dilexit ꝑpter sua bñficia que recepit et tẽporalia, corporalia, spiritualia, et eterna. Scdo i morte fuit deo dilectus et placid⁹, cũ dicit, placens deo. Eius eñ mors valde deo placuit ꝑpter quatuor q̃ habuit. Primũ est securitas cõscientie ꝑpter quã dixit diabo. Nihil in me funeste inuenies. Bona eñ ɔsciẽtia generat magnã securitatẽ. Prouer.xv. Secura mens quasi iuge conuiuiũ. Generat et magnã iocũditatẽ. ij. Corint.j. Gloria nostra hec est testimoniũ cõsciẽtie nostre. Magnã spem. Prouer.xiiij. Sperat aũt iustus in morte sua Scdm est desiderium mortis proprie. Uñ dicebat Satis est domine q hucusq̃ certaui ec. Apostol⁹ tria desiderabat. Unum est nõ expoliari sz superuestiri ec. Aliud si hoc nõ erat possibile, desiderabat spoliari ec. Phil.j. Desi

derium dn̄s dissoluit ⁊ cum christo esse.
Tertium est corpori sup vestiri. Phil. iij.
Saluatorẽ expectamus dominũ nostrũ
iesum christũ ⁊c. Tertiũ est feruor ora-
tionis continuae. vñ dicit. Oculis ac mani
bus semꝑ in celum intẽtus inuictum ab
oratione ⁊c. Orabat enim feruẽter, ideo di
citur. Oculis non tantum corporalibus
sed etiam spiritualibus in intellectu ⁊ af
fectu. j. Corint. xiiij. Orabo spiritu: ⁊ ora
bo mente. Orabat reuerẽter: ideo dicitur
Et manibus ꝓs. Eleuatio manuũ mea-
rum sacrificium vespertinum ⁊c. Orabat
ipse perseueranter. vnde dicitur Inuictũ
ab oratione spiritũ non relaxabat. Luc.
xviij. Oportet semper orare ⁊ non defi-
cere. Quartum est presentia angelice cu-
stodie: angeli enim custodierunt eum ⁊ in
mundo degẽtem ⁊ morti appropinquan
tem ⁊ in celũ ascẽdẽtẽ. ꝓs. Angelis suis
mandauit de te: vt custodiãt te in omni-
bus vijs tuis. Tertio post mortẽ fuit trã
latus: cũ dicit. Et vincẽs iter petẽres trã
latus est. Nam ⁊ corpus trãslatum est in
monumentũ ⁊ anima in paradisum. Et
vtraqꝫ trãslatio honorabiliter facta fuit,
Nã corpus eius fuit mirabili claritate
illustratum, vnde dicit Glorificati hoīs
viderũt gloriã qui affuerunt ⁊c. Fuit ab
angelis solenniter honoratũ. Unde dicit
O beatum virum in cuiꝰ transitu sancto-
rum canit numerꝰ angelorũ exultãt cho
ri ⁊c. Fuit a sancto Ambrosio miraculo-
se humatum qui eius exequijs interfuit ⁊
corpus sepulture mandauit. Spũs vero
suus fuit trãslatus de loco infimo ad celi
sublimitatẽ de statu mẽdico ad celi vber
tatẽ de statu despecto ad angelicam so-
cietatẽ. Ista tria per ordinẽ tangunt cum
dicit Martinus hic pauper ⁊ modicꝰ ce
lum diues ingredit hymnis celestibꝰ ho
noratur. Per hoc qđ dr̄ hic quod est ad-
uerbia loci notat locus infimꝰ ꝑ hoc qđ
dr̄ pauꝑ notat statꝰ mendicus: ꝑ hoc qđ
dicit modicus notat status despectꝰ de-
inde ponunt alia tria in cõtrariũ rñdẽ-
tia. cũ dicit, celũ: ecce loci sublimitas di-
ues: ecce vbertas. Hymnis celestibꝰ ho-
noratur: ecce angelica societas ac si alijs
verbis aperte dicat. Martinus de loco
infimo igredit ad celi sublimitatẽ, de sta
tu mẽdico ad celi vbertatẽ de statu despe
ctu ad angelicam societatem.

¶ Sermo. cxciij.

De sancta Cecilia. Sermo. j.

Quesiui spon-
sam mihi eam assumere ⁊
amator factꝰ sum forme il-
lius ⁊c. Et infra doctrix est
est discipline dei. Sapiẽtie
viij. Inter ceteras ꝟgines dei btã cecilia
tria priuilegia habuit q̄ in ꝓmissis ver-
bis annotant. Primum est quia ipsa fuit
sponsa christi gloriosa, cũ dicit. Quesiui
sponsam eam mihi assumere: habuit aũt
duos sponsos scꝫ xp̄m ⁊ valerianũ. chri
stus enim ipsam desponsauit ⁊ ꝑ charita
tẽ sibi vniuit. Hier. ij. Recordatus sum
tui miserans adolescẽtiam tuam ⁊ chari
tatẽ desponsationis tue ⁊c. Quando aũt
sponse christo consecrãtur anulo subar
rantur. Anulus ille amorẽ significat qui
dꝫ sponsum ⁊ sponsam vnire qui anulus
ponit in quarto digito ⁊ solus ponitur.
Et est rotundus, ⁊ dꝫ esse aureus. Per
primũ significatur ꝙ sponsa dꝫ diligere
christum sponsum ꝓcordialiter quia a
corde procedit q̄dã vena que in digito
quarto respondet. per secundum signifi
catur qđ ꝫ ipsum diligere singulariter.
Si enim duo anuli in duobꝰ digitis po-
nerẽtur videretur ꝙ posset diligere deũ
⁊ mundũ. per tertium significatur ꝙ dꝫ
eum diligere ꝑpetualr̄ vt sicut anulus q
est spericus finẽ non hꝫ nec amor ille in
ꝑpetuum finiatur. per quartum signifi-
catur ꝙ dꝫ ipsum diligere excellẽter: vt
sicut auꝝ omnia metalla excellit: ⁊ amor
ille omnes alios excellat amores. Ista q̄
tuor notantur. Luce. x. Diliges dominũ
deum tuum ex toto corde tuo: id est pre-
cordialiter: ⁊ ex tota anima, id est singu-
lariter dãdo sibi totã aiam tuã ⁊ ex om
nibꝰ viribꝰ tuis, id est firmiter ⁊ ꝑpetua-
liter ⁊ ex oi tua mẽte. i. excellẽter vt amor
tuꝰ radicet in mẽte q̄ est ps superior rõnis.
Habuit ẽt spõsum valerianũ quẽ ipsa tra
duxerat ⁊ nuptias celebrabat. In nu-
ptijs aũt cõsueuerũt fieri magna cõuiuia
dissoluta solatia deferri varia vestiũ orna
mẽta ⁊ dici ꝟba lasciua. Alij q̄dẽ diuer-

ris epulis se ingurgitant, ista tñ biduanis ac triduanis ieiuniis se macerabat. Alij se vestimētis mollib⁹ induebāt: ista cilicio membra domabat. Alij verba vana ⁊ lasciua dicebāt: ista vero euāgeliuꝫ absconditū in corde suo portaba: ⁊ nec dieb⁹ nec noctib⁹ a colloquijs cessabat. Scōm preconiū est quia ipsa fuit christi sponsa cū dicit̃ amator factus sum forme illi⁹. Istam aūt pulchritudinē virginalem per quatuor conseruauit. Primo per corporis macerationem: quia cilicio mēbra domabat ⁊ corpus continuis ieiunijs macerabat. Legitur .ij. Machꝰ.xiij. ꝙ iudas interfecit maximum elephantorū cū his qui suppositi erant. Maximus elephantorū, id est diabol⁹. Et hi qui suppositi sunt scilicet caro ⁊ mundus ꝑ quos diabolus pugnat. Qui ergo vult seruare corporis mundiciā debet interficere diabolum ne malas suggestiones immittat carnē ne lasciuiat ⁊ mundū ne delectamēta offerat. Scđo per deuotā orationē: q: sicut dicit̃ de ea modo interpellabat angelos vt cōseruarent suam virginitatē, ⁊ modo apostolos vt cōseruarent sue fidei sinceritatē, modo martyres vt iter supplicia darent constantiam modo confessores vt cōfitendo fidē darent modo virgines vt suā conseruarent mundiciam. Tertio per sermonis dei cōtinuā meditationem. Unde dicit̃ ꝙ euangeliū christi abscōditū gerebat in pectore ps. In corde meo abscondi eloquia tua ⁊c. Uerba enim dñi sunt sagitte ⁊ carbones. ps. Sagitte potentis acute cum carbonib⁹ desolatorijs. Sagitte ideo carnē configūt per timorē. ps. Confige timore tuo carnes meas. Carbones ideo vrunt per amorem. ps. Ure cor meū ⁊ renes meos. Quarto per suspecte familiaritatis vitationem. Non enim habebat familiaritatē nisi cum personis sanctis sicut cū vrbano episcopo ⁊ cū pauperibus quos ipsa nutriebat. Nam ꝑm Chryso. periculum magnum est mulieribus deuotis familiaritatem habere cū viris duplici de causa: vna est q: mulieres sunt incaute ⁊ molles. Quia incaute ideo cito decipiuntur. Quia molles: ideo cito flectuntur. Uirginibus autem est maius periculum sicut ibidem dicit triplici de causa. Q: scilicet sunt incaute: ⁊ quia sunt molles, ⁊ quia sunt inexperte. Non enim adhuc sunt experte fraudulētias atq; astutias hominum. Uiduis vero est maximum periculū ⁊ hoc quadruplici de causa, ⁊ quia sunt incaute, ⁊ q: molles, ⁊ quia sine viri consolatione: ⁊ quia diuitiarum suarū sunt domine. Tertium preconium est: q: fuit predicatrix gloriosa cum dicitur doctrix enim est discipline dei. Predicauit autem verbis exemplis ⁊ miraculis. Uerbis: vt fidem trinitatis tenerēt vt labori insisterent: vt martyrium diligerent: vt mundanam potentiam non timerēt. De primo ponit exemplū tale. Sicut in vna anima sunt tria scilicet ingenium, memoriā, ⁊ intellectus sic ⁊ in vna diuinitatis essentia sunt tres persone. De secundo tale. Glaciali tempore laborantibus agricolis sunt alij ociosi iocantes ⁊ agricolas deridentes. Sed tempore estiuali cum aduenniunt gloriosi fructus gaudentibus illis qui reputabātur inurbani flent qui videbantur vrbani. De tertio tale. Mori pro christo nō est vitam perdere sed mutare dare lutum et accipere aurum, dare vilem angulum: et accipere forum perlucidum dare simplum ⁊ accipere centuplum. De quarto tale. Potestas mundana est quasi vter vento repletus: quem si acus pupugerit protinus rigor euanescit. Predicauit etiam exemplo quia fideles ad tria reduceret: scilicet ad martyrium ⁊ ad sustentationem pauperam: et ad audiendum dei verbum hec tria seruauit: quia et corpus suum martyrio exposuit et omnia sua pauperibus erogauit: et verba dei semper in corde portauit. Predicauit etiam in miraculis quia coronas florum de paradiso afferri fecit angelos sepe demonstrauit et vt paulus apostolus ad valerianum veniret obtinuit et vrbanum in vultu angelico demonstrauit tyburtium et valerianum conuerti. Almachium iudicem superauit. Animas tyburtij et valeriani in celum ascendentes demonstrauit.

¶ Sermo.cccxciiij.
Eodem die. Sermo secundus

Mulier diligēs
corona ē viro suo. Prouer
biorum. xij. Scā cecilia fuit
diligēs qꝛ diligenter deo
seruiuit: ꝛ fuit corona sibi
et viro suo. Sibi quia coronam martyriū
acquisiuit. Uiro suo qꝛ ipsum ad fidē con
uertit, ꝛ ad coronam martyriū animauit.
Hinc est ꝙ angelus duas coronas de li-
lijs ꝛ rosis attulit ꝛ vnam sibi ꝛ alteram
suo sponso dedit. Per lilium virginitas
ꝛ per rosas martyriū designatur. Per qḋ
significatur ꝙ merito virginitatis ꝛ mar
tyrij debeant in celestibus coronari. In
premissis ergo verbis tria de ea notan-
tur. Primum ꝙ ipsa diligenter deo serui
uit: cū dr̄. Mulier diligēs. Quatuor siquidē
a deo accepit scꝫ corpꝰ animā tēpꝰ ꝛ res
tēporales ꝛ de his deo ſuiuit diligēter.
Primo de corpore suo. Cū eīn triplex sit
etas corporis scꝫ iuuentꝰ q̄ est q̄si viuū pu
rū: senectꝰ q̄ est q̄si fex et media inter has
duas q̄ est q̄si vinū mixtū. Ista noluit expe
ctare maturā vel senilē etatē: sed in sua
iuuētute ꝛ adolescētia deo seruiuit. Hier.
ij. Recordatꝰ sū tui miserās adolescētiā
tuā. Scḋo de corde suo. Cū eīn in corde
sint memoria intelligētia: ꝛ volūtas ipsa
deo dedicauit suā memoriā ꝑ diuinorū be
neficiorū recordationē. suā intelligētiā ꝑ
verā de deo cognitionē ꝛ suā voluntatē
ꝑ verū amorē. Sed multi sūt q̄ memoriā
dant diabolo habendo in memoria car-
nis immundicias ꝛ iniurias sibi factas ꝛ
voluntatem dant mundo diligendo vani
tates mundanas: intelligentiam autem
volūt dare deo per fidem tales sunt quo
dāmodo deum negantes. Ad Titum. j.
Confitentur se nosse deum factis autem
negant. Sunt demonibus similes. Jaco.
ij. Tu credis quoniam vnus est deus de-
mones credunt ꝛ cōtremiscūt. Sunt mor
tui. Jac. ij. Fides sine operibus mortua
est. Tertio diligenter seruiuit deo de tem
pore suo Cum enim sit triplex tempus sci
licet presens preteritū ꝛ futurū ipsa totū
expēdit ad dei honorē. Dicit autē Bern.
Quod vere penitēs nihil perdit de tēpo
re suo: qꝛ ꝛ si preteritū ꝑdidit restaurat
per cōtritionē ꝛ presens tenet per bonā
operationem: ꝛ futurum per boni propo
siti firmitatem. Sed multi sunt qui totū
tempus preteritum vanitatibus expēde
runt totum presens in malis operibꝰ cō-
sumunt: futurum autem deo dare volunt
dicentes se adhuc penitentiam facturos
cum tamen dicatur. Eccl. viij. Futura q̄s
nullo scire potest nuncio. Quarto diligē
ter seruiuit de rebus suis: qꝛ omnia ven-
didit et pauperibus erogauit. Sunt qui
habent temporalia ad superabundan-
tiā ꝛ de istis facere elemosynas est meri
tum magnū. Sunt qui habēt ad sufficiē-
tiā: et de istis facere elemosynas est me
ritū maiꝰ. De his duobꝰ dr̄ Tob. iiij. Si
multū tibi fuerit abundāter tribue si exi
guū etiā libēter impartiri stude. Sūt qui
habent ad necessitatem extremā. Et de
istis facere elemosynas est meritū maxi
mum sicut patet de vidua. Luce. xxj. Bea
ta enim cecilia superflua nō habuit et suffi-
ciētia tribuit: ꝛ necessaria pauperibꝰ ero
gauit. Scḋo fuit corona sibi ex eo ꝙ coro
nam martyrij acquisiuit. Quod quidem
martyriū quinqꝫ cōmendabile reddunt.
Primū est quia magnū continet miracu-
lum tota q̄dē die ac nocte igne supposito
in caldario posita fuit ꝛ mane illesa exi-
uit. Eccli. lj. In medio ignis nō sum estua
ta. Scḋm est qꝛ cōtinet magnū mysteriū.
Fuit enim ter in collo percussa vt ostēda
tur ꝙ in nomine trinitatis sit passa. Et sic
fidē trinitatis edocuit verbo mysterio et
exemplo. Tertium quia continet magnū
exemplū. Ipsa enim ꝑcussa triduo super
uixit in quo oīa pauperibꝰ tribuit et oēs
quos ad fidē cōuertit vrbano ꝯmēdauit
domū suā in ecclesiam edificari fecit. In
hoc dat nobis exēplū vt in extremis poti
us curā principaliter habeamꝰ bona tēpo
ralia tēporabꝰ distribuere filios tutoribꝰ
deū timentibus relinquere: ꝛ domos no
stras in hospitia pauperū commutare.
Quartum est: quia habuit magnam pro
longationem. Cum enim carnifex tribus
ictibus eam percussisset nec etiam decol-
lasset non fuit ausus quartam percussio-
nem inferre: quia inhibitum erat a roma
nis ne decollandus quartam percussionē
acciperet. ꝛ sic sancta cecilia vulnerata
superuixit tribus diebus. Quintum est

quia continet magnam deuotionem: cum enim esset semi mortua est per tres dies non cessabat deum orare: deum benedicere et populum admonere et in fide iesu christi confirmare. Tertio fuit corona sponso suo quia ipsum conuertit et ad martyrium animauit. Sponsus quidem suus, vt in legenda patet erat zelotipus idolis deditus circa diuina nimis insipidus et superbus. Ipsa vero erat angelo in custodiam tradita seminatrix diuina apis argumentosa et christi ouis mansueta: quia igitur erat angelo in custodiam tradita et ille zelotipus: ideo et ipsum zelotipum per angelum amatorem terruit: et ab amore carnali compescuit dicens. Angelum dei habeo amatorem: qui nimio zelo custodit corpus meum etc. prime Corinthiorum .iij. Si quis templum dei violauerit disperget illum deus. Quia erat seminatrix diuina et ille idolis deditus. ideo semen fidei in eius corde seminauit et ipsum ad fidem conuertit. Unde dixit Urbanus. Suscipe seminum fructus quos in cecilia seminasti. Quia erat apis argumentosa et ille nimis incipidus idcirco ipsum speciali dulcedine dulcorauit. Ecclesiastici .xi. Breuis in volatilibus est apis: et initium dulcoris habet fructus eius. Quia ipsa ouis mansueta et ille superbus: ideo ipsum tanquam agnum mansuetum peperit. vnde dixit vrbanus. Nam sponsum quem quasi leonem ferocem accepit ad te quasi agnum mansuetissimum destinauit. Esa. xi. Uitulus et leo et ouis morabuntur simul: et puer paruulus minabit eos vitulus erat Tyburtius prius lasciuus. Leo erat valerianus prius superbus. Ouis erat Cecilia mansueta et fecunda. Isti morati sunt insimul et puer paruulus id est vrbanus humilis minabatur eos quia ceciliam semper nutriuit et valerium et Tyburtium baptizauit.

¶ Sermo. ccxcv. Eodem die. Sermo tertio.

BReuis in volatilibus est apis et initium dulcoris habet fructus eius etc. Ecclesiasti. xi. Cecilia apis vocata est sicut testatur Urbanus dicens cecilia famula tua quasi apis argumentosa tibi deseruit. In istis ergo verbis predictis a sal. et vrbano quinque implicantur. scilicet quod sancta Cecilia fuit apis et breuis apis, et volatilis apis, et mellificans apis, et argumentosa apis. Primo fuit apis inquantum exercitauit se circa dulcedinem deuotionis. Mel quidem generatur a rore et a flore: miro apis artificio edificata de cera domo ne mel defluat sed conseruetur. Deuotio quidem spiritualis habetur a rore sancti spiritus infundente. Nume. xi. Cum descenderet ros, scilicet gratie spiritus sancti descendebat et manna scilicet deuotionis et habetur a flore id est caritate florida promerente Cant. i. Lectulus noster floridus. habetur apis artificio. id est ab exercitanti, et meditanti animo. Ps. In meditatione mea exardescet ignis. Conseruatur autem in vase solido id est per patientiam et perseuerantiam firmum. Alias eiffpargitur si per impatientiam frangitur. Ecclesiastici. xxi. Cor fatui quasi vas confractum omnem sapientiam non tenebit. Secundo fuit apis breuis inquantum se exercitauit circa humilitatem que consideratur et quia breuis dicitur: et quia mel ab ipsa generatur. per mel enim humilitas intelligitur quia mel est in fundo melius quia de celi rore generatum. Oleum vero in superficie melius esse perhibetur ex eo quod est terrestre et grossum. Uinum vero melius est in medio ex eo quod inter hec est mediocris nature. Per oleum ergo intelligitur charitas que est condimentum omnium virtutum et ista est melior a superiori: quia quanto magis ad deum eleuatur tanto preciosior inuenitur. Per mel designatur humilitas que facit cor dulce et suaue. Illa autem humilitas maioris meriti existit que ad yma magis descendit. Per vinum intelligitur mentis iocunditas ista non debet se nimis eleuare per ineptam letitiam nec nimis se deprimere per seculi tristitiam: sed in medio consistere per modestiam. ij. Corintiorum. v. Siue mente excedimus deo: ecce quomodo eleuabat se per charitatem. Siue sobrii sumus vobis. ecce quomodo tenet se in medio per sobrietatem. Deinde subdit. Existimantes quoniam si vnus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt: ecce

quomodo p humilitatem se deponebat quia se mortuam reputabat. Tertio dici tur apis volatilis inq̄tum exercitauit se per contemplationem. Apes autem ad volandum per quatuor inducuntur, scili cet per tempus serenum per abundantiā florum: per dulce vinum: & per sonum. Sācta ergo Cecilia ad deum volauit per contemplationem: quia in ea serenitas fuit consciētie. flos puritatis & mundicie: vinum iocunditatis interne, & sonus allo cutionis diuine. Cant. ij. Surge propera amica mea et veni. scilicet ad contemplā dum. iaȝ enim hyems trāsijt, ymber abijt & recessit ecce serenitas conscientie flo res apparuerūt ecce flos puritatis & mū dicie. Uox turturis audita est in terra no stra ecce vox allocutionis diuine. que vox turturis dicitur: quia anima lamentum facit. & infra. Ueni de libano: ecce vinum iocunditatis interne. de quo vno dicitur. Ozee. xiiij. Memoriale eius sicut vinum libani. Uinum libani secundum Glos. di citur vinum pigmentatū quod est odori ferum. Quarto dicitur mellificans apis inq̄tum exercitauit se circa dulcē doctri nam & exortationem per quam multos ad deum traxit. Sed notandum q apes q̄ multū de melle eis dimittatur mod. cū operantur: sed in ocijs resoluunt: si nimis paruū quasi ꝯturbate modicū operant: q̄ mediocriter solicite operantur. Per quod datur intelligi q nimia dulcedo et lenitas in prelatis facit subditum negli gentem. modica vero cōpassio facit sub ditum precipitem. Temperata vero cor rectio facit subd'tum esse feruentem. ne cesse est ergo vt sit lenitas in seueritate: & seueritas in lenitate. hinc est quod mel ponitur in medicinis amaris triplici de causa scilicet vt amaritudo medic ne mel lis dulcedine temperetur vt per mel lis dulcedinem medicina a membris attra hatur: vt a corruptione medicina preser uetur p quod datur intelligi quod quan do prelatus propinat subditis medici nam amare increpationis, debet ipsam dulcorare melle paterne compassionis & tunc talis compassio suauiter accipitur et a membris anime scilicet memoria: in telligencia & voluntate incorporatur et a peccati putredine alis preseruatur. Quin to dicitur argumentosa apis que quideȝ sagacitas attenditur quantum ad tria. Primo quia cum spe subleuante habuit timorem deprimentem. apis enim quan do ventus imminet lapillos intra pedes portat, ne pre sui leuitate a vento rapia tur: sic sancta cecilia lapidem preciosum id est euangelium & timorem diuinū sem per portabat absconditum: ne rapi pos set per al. queȝ amorem mundanum. Se cundo quia habuit prudentiam totam suam vitam componentem. Sicut enim dicitur in libro de animalibus apes ordi nate mella ꝯponūt. Nā alie flores addu cunt alie de floribus rorē colligūt alie al uearia componunt alie mellificationi in tēdūt. Si beata Cecilia mō flores de pa radiso colligebat quos angel⁹ sibi detu lit. s. lilia virginitatis & rosas charitatis modo rorē celestē: scȝ spūssancti gratiaȝ que ipaȝ germinare faciebat. Ozee. xiiij. Ero quasi ros: israel germinabit quasi li liū mō aluearīū. i. corp⁹ suū cōponebat & custodiebat dicēs. Fiat cor meū domine & corpus meū immaculatū: vt nō cōfun dar. modo mellificationi intendebat. i. dulci deuotioni insistebat. tertio quia cuȝ dulci exhortatione habuit seueritatē de terrentē. Apis enī fugit salsuginē terre & sic dulcedineȝ mellis tēperat. Et inde est q mel aliquantuluȝ habet acuminis: per quod datur intelligi q sancti viri aliquā do verbis dulcedinis inserere debēt ver ba seueritatis. Unde beata cecilia spōsaȝ suum primo allocuta est dulciter dicens. O dulcissime & amātissime iuuenis &c. De inde ipsuȝ terruit dicēs. Ego angelū dei habeo amatorē qui nimio zelo custodit corpus meū hic si vel leuiter senserit q tu me amore polluto cōtingas te ipm feriet & amittes florē tue gratissime iuuētutis. Et sic ipm mollificauit dulciter alloquē do: & pūgebat ipsuȝ grauiter deterrēdo.

¶ Sermo. cccvi.

¶ De sancto clemēte papa. Sermo .i.

Quis putas est fidelis seruus & prudens quē constituit dominus super fa miliam suam vt det illis cibū

in tempore rc. Matthei.xxiiij. Sanctus clemens quinqz priuilegia habuit que in premissis verbis annotantur. Primum est: quia fuit miraculorum operatione fidelissimus. cum dicitur quis putas est fidelis. Noluit enim in miraculis que faciebat sibi gloriam attribuere: sed deo qui dicit. Esaie.xlviij. Gloriam meam alteri non dabo. multa quidem miracula fecit que sibi nõ attribuit sed omnia deo ascripsit. Fecit autem miracula maxime circa sysinnium et circa aque elementum. Nam circa sysinniũ ostendit iusticiã magnã cõgruẽtiã et miam. Justiciaz quidẽ, quia cum ad ecclesiã venisset et sacramenta dei curiosius scire vellet: cecus effect⁹ est. Johannis.ix. In iudicium ego veni in mundum: vt qui non vident videant: et qui vident ceci fiant. Ostendit suam misericordiam: quia ad preces vxoris ipsum sanauit. ps. Dominus illuminat cecos. Ostendit magnam congruentiam: quia cum crederet ligare clementem saxum ligabat quia congruum erat vt homines lapidei lapides traherent. ps. Similes illis fiant q̃ faciunt ea rc. Mirabilia etiã ostendit circa elementũ aque et hoc multipliciter. primo quantum ad aque inuẽtionem sicut patet quando agnus locum eis ostẽdit cũ pede: et inde fontẽ aq̃ pduxit. Scdo quantũ ad tẽpli fabricationez. quia manib⁹ angelicis in mari sibi tẽplũ fabricatum fuit. Tertio q̃tum ad maris excitationẽ: q: per tria milia siccabatur. Quarto per pueri conseruationem qui per annum in mari fuit conseruat⁹. Secũdum priuilegium est quia fuit magna humilitate preditus. cũ dicit̃ seruus. Cũ em̃ quatuor sint gña seruoꝝ: q̃daz sunt ancilla nati: quidã in prelio acquisiti: quidam cõducticij: quidã emptitij. Sanct⁹ autẽ clemẽs his quatuor modis reputauit se seruum. Fuit enim ab ancilla. i. ab ecclia in baptismo gñatus. ps. Seru⁹ tuus ego sum et filius ancille tue. fuit a xp̃o in prelio acq̃situs. xp̃s enim cum dyabolo prelium gessit et humanũ gen⁹ ab eo excussit. Esa.xlix. Captiuitas quidẽ a forti tollet̃ Roñ.vi. Liberati a peccato serui aũt facti deo. Fuit a christo mercede cõductus Mat.xx. Ite in vineã meã rc. Fuit precio empt⁹. i. Coꝛ.vij. Precio empti estis nolite fieri serui hominum. Tertiũ quia philosophus eximius: cũ dicitur: et prudẽs. Ipse enim ante conuersionem fuit phũs studiosus et curiosus. post cõuersionẽ fuit philosophus xp̃ianus. Studiosus q̃dez fuit phũs: q: studiose querebat qualiter anime immortalitas sibi psuaderi posset Ideo scholas philosophorum frequẽtabat: et quando concludebat q̧ immortalis erat valde gaudebat. qñ vero cõtrariũ tristis abscedebat. Fuit phũs curiosus sicut faciliter videt̃ in q̃stione de culice et camelo quã sancto barnabe fecit. post cõuersionẽ aũt phũs xp̃ian⁹. Philosophia aũt xp̃ianoꝝ est christũ crucifixũ scire verba curiosa vitare et inuincibilem esse. De prima philosophia dicit̃. i. Coꝛ.ij. Non em̃ iudicaui me aliq̃d scire inter vos nisi xp̃m iesuz et hũc crucifixũ. De scda dr ibidẽ. Nõ indoctis hũane sapiẽtie ṽbis rc. De tertia dicit nazãzen⁹. Duo sunt in celo q̃ terreri non possunt. s. de⁹ et angelus tertiũ est in terra. s. philosoph⁹ christianus. philosoph⁹ quidẽ velut incorpore⁹ est et impossibilis in omnib⁹ vincit̃ preter in animi libertate. Quartum est quia fuit summ⁹ prelat⁹. cũ dicit̃. Quem constituit dñs sup familiã suaz. Successit em̃ beato petro in trib⁹. s. in pontificali dignitate fidei ṽitate et in vite sanctitate beat⁹ petrus sciẽs passionem suã imminere congregatis fratribus dixi eis. ecce fratres loco mei ordino vobis Clementem qui mihi ab initio vsq̧ ad finẽ comes in omnibus fuit: ecce quia successit ei in pontificali dignitate Deinde subiungit beatus Petrus. Ipse enim totius predicationis mee veritatem agnouit: ecce quia sibi successit in fidei veritate. Deinde subiunxit. Quem pre ceteris expert⁹ sum deum colentẽ: et homines diligentem castum: diuinis studijs deditũ sobrium patientem: ecce quia succedit ei in vite perfectiõe. Fuit enim perfectus quo ad deum. Ideo dixit deum colentem. Quo ad proximuz. ideo dixit homines diligẽtẽ. Quo ad seipsuz. ideo dixit castum diuinis studijs deditũ. Fuit dignus prelatus quia gregem suuz pauit verbo: quia multos ad fidem conuertit ita quod vno die quingentos et

amplius baptizauit. Pauit exemplo. Unde dicitur de eo q tanta morum honestate pollebat q christianis: iudeis: et gentilibus complacebat. Pauit tēporali subsidio. Unde dicitur: q omnium pauperum viduarum et orphanorū nomina scripta habebat et eis sufficienter prouidebat. Quintum: est quia fuit doctor gratiosus: cum dicitur. Ut det illis cibum in tempore. Ipse enim cibum dei populo ministrabat: et hoc in tempore oportuno. Sicut enim dicit Chryso. Doctrina in tempore non oportuno oblata. non prodest sz nocet sicut esca contraria aut extra tempus accepta. Sicut enim idem dicit infantibus esca mutatur secundum etatem: sic in populo doctrina temperatur secundum virtutem. Ut autē ista doctrina a populo acceptetur. Debet attendere vt dicit Augustinus in libro de doctrina christiana. vt placeat vt pateat et moueat. Beatus igitur Clemens predicabat rationibus claris: et auctoritatibus veris: et ideo placebat. Nam gentiles rationib⁹: iudeos auctoritatibus conuincebat. i. pet. iij. parati semper ad satisfactionem omni petenti. ec. predicabat sermonibus planis. et ideo patebat. prouer. xiiij. Doctrina prudentium facilis. predicabat miraculis et exēplis: et ideo mouebat Roma. xv. Nō enim audeo aliquid loqui eorū que per me non effecit christus.

¶ Sermo. ccxcvij. De eodem sermo. ij.

Beatus seruus ille quem cum venerit dominus inuenerit vigilātem et sic facientem. Mat. xxiiij. Istud refertur ad quattuor superiora ad que dominus admonuerat seruum suum. s. vt vigilet cum dicit. Uigilate vt domum suā custodiat cum dicit. Si sciret paterfami. ec. Ut fideliter et prudenter seruiat. cum dicit. Quis putas est fidelis ser. ec. Et vt cibum familie tribuat cum dicit. Ut det illis cibum in tēpore. Est ergo sensus beatus seruus ille quem cum venerit dominus inuenerit sic facientem. i. vigilantē: domum a fure custodientem: fideliter seruientem: et sic cibum familie tribuentem. In predictis verbis duo tanguntur. s. aduentus domini: et cōmendatio serui. Aduentus domini notatur cum dicitur. Cū venerit dominus. tunc autem domin⁹ ad seruum suum clementem venit. quando ipsum de hoc mundo vocauit. in qua vocatione sanctus clemēs beatus fuit: quia pro ipso mori promeruit. Passus est quidem pro christo quadruplex genus martyrij. Primum fuit in compassione afflictorum. De quo dicit Grego. Qui dolorem exhibet in aliena necessitate: crucem portat in mente. Istam compassionē sanctus clemens habuit: quia patrem et matrem et duos fratres per. xxx. annos per mundum errantes inuenire non potuit et si compatiendum est miserijs aliorū multo fortius afflictionibus et doloribus nostrorum. Secundum fuit in patientia aduersorum. de quo dicit idem Grego. Sine ferro martyres esse possumus: si patientiam in animo veraciter custodimus. Et istud martyrium beatus clemens habuit: qz omnibus bonis fuit spoliatus: et a sede sua fuit deiectus. Sed in omnibus patiens est inuentus. hebre. x. Nam et vinctis compassi estis. Hoc q̄tum ad primū. et rapinam bonorum vestrorum cū gaudio suscepistis. hoc q̄tum ad secundum Tertium martyrium fuit in dilectiōe inimicorum. de quo dicit Grego. Ferre contumelias et odientem se diligere martyrium est in occulta cogitatione. beat⁹ clemens magnam contumeliam est passus. quādo tanq̄ malefactor et homicida exilio est damnatus. Sed tamen et inimicos suos dilexit corde et seruiuit opere et pro eis orauit ore. Math. v. Diligite inimicos. ec. Quartum martyrium est: qz submersus est ligata ad eius collum anchora in profundum. vnde poterat orare et dicere cum propheta. Nō me demergat tempestas aque. Tempestas quidē aque ipm nō demersit qz manib⁹ angelicis tēplū pparatū inuenit. pfundū ĩ̄o ipz absorbere nō potuit: qz ei⁹ aīa ad celū volauit. Puteus maris os super eū claudere non potuit: qz per tria miliaria mare se aperuit. Scd̄o ponitur cōmendatio q̄ in quatuor cōsistit vt supradictū est. Primo in vigilando. Ad pfectā vigilātiā tria requirunt̄ scd̄m Augu. lib. solilo. vt oclos

habeat quib⁹ vti possit vt aspiciat ⁊ vt videat. Qui ergo vult pfecte vigilare opoꝛtet ꝙ oculos sanos habeat: ne. s. sit in eis trabs supbie. Mat. vij. Quid aūt vides festucā in oculo fratris ⁊c. aut lutū cupiditatis terrene. sicut accid t in Tho. ps. Oculos suos statu declina. in terrā. aut ignis ardentis concupiscentie. ps. Sup cecidit ignis ⁊ nō viderūt solem. Etiam oportet ꝙ aspiciat. ps. Respice in facie; xpi tui. Christus enim habuit faciem cādidā rubicundā ⁊ electam. Candidā. i. pallidā in patibulo. Rubicundam habebit in iudicio, electā i regno. Can. v. Dilectus meus candidus ⁊ rubicun. ⁊c. Ergo respice faciem christi tui sic pallidam vt compatiaris. sic rubicundam: vt terrearis. sic electam vt iocunderis. Opoꝛtet etiam ꝙ videat. non autem potest homo deum videre nisi a seipso moriatur. Exod. xxxiij. Nō videbit me homo ⁊ viuet. homo enī aliquādo diligit terreneitatem aliquando carnalitatem aliquando sensibilitatem. Est ergo sensus. Non videbit me homo ⁊ viuet. i. qui viuat vita terrena, carnali vel sensibili: s; opoꝛtet ꝙ terrena despiciat: ⁊ carnalia abiiciat: et ad spiritualia intelligētiam erigat. Secundo consistit officium serui in domum a fure custodiendo. Nam secundum Chri. super Matt. fur. i. Diabolus quatuoꝛ furatur. s. aurum sapientie argētum eloquentie, vestes virtutum, ⁊ lintheamina gratiarum. Furatur quidem aurum sapientie diuine ⁊ ponit lutum sapientie mundane. de qua dicitur. j. Coꝛ. iij. Sapiētia hui⁹ mūdi stultitia est apud deum. Furatur argentum eloquentie. i. verba edificationis ⁊ immittit verba detractionis. Gal. v. Quod si inuicē moꝛdetis ⁊ comeditis videte ne ab inuicē consummamini. Furatur vestes virtutum et operum bonoꝛum ⁊ immittit vestes soꝛdidas vitioꝛum quas vestes apostolus abiiciendas esse ammonet. Roma. xiij. Abiiciamus opera tenebrarū ⁊c. Furat etiā lintheamē candidū gratie ⁊ ponit lintheamē soꝛdidū remoꝛdētis ɔsciētie. De quo dr. Esa. xiiij. Subter te ster. ti. et ope. tu. erunt ver. Tertio cōsistit officiu; boni serui in prudēter ⁊ fideliter sermēdo. Sic ⁊ btūs clemēs prudēter ⁊ fideliter deo seruiuit q ⁊ pecuniā dn̄i sui augere sciuit: na; sicut dicit Math. xxv. Uni dedit quinq; talenta. i. exterioꝛum scientia; quinq; sensuum ministerio occupanda; ⁊ exercendam que triplex est. s. politica ptinens ad rigimen ciuium: domestica pertinens ad regimen familie: ⁊ priuata pertinens ad regimen suipsius. Tunc enim alia quinq; talenta lucratur. quando se a sensibili voluntate custodiens: alios etiā ab his admonendo compescit. Aliis autem dedit duo. s. intellectum et operationem. Tunc etiam illa duo lucratur quando predicando et operando. i. verbo et exemplo ad similia alios inducit. Aliis autem dedit vnum. i. intelligentiam scripturarum. Ista autem vel abscondūt sub terra auaricie. vel in sudario coꝛpoꝛis ⁊ negligenter. et non ponunt ad mensam sacre scripture. Quarto officiu; boni serui consistit in cibum familie tribuendo. Cibus autem verbi dei secūdum Chrisosto. primo debet masticari per meditationem. Sicut enim cibus nisi masticetur et⁹ sapoꝛ non sent tur sic nec verbum dei. Unde illa animalia erant immunda que cibos non ruminabāt. Postea debet ad stomachum trahi per memoꝛie impressionem. Sicut enim cibus masticatus non prodest nisi fuerit stomacho traditus sic nec sermo nisi fuerit memoꝛie commendatus. Tertio debet ad diuer. mē. deriuari. Membra aūt aīe sunt eius virtutes: quedam enim verba debent deriuari ad vegetandum fidem: quedam ad nutriendū spem: quedam ad nutriendum charitatem, et sic de aliis. quarto debet incoꝛporari: vt. s. animam in nouitate vite transmutet. Non enim coꝛ mutat verbu; quia coꝛ auari non posset trahere verbum dei ad consentiendum propꝛie auaricie nec coꝛ superbi nec coꝛ luxuriosi: sed potius verbum dei mutat coꝛ: quia de auaro facit piū de superbo mansuetum: et de luxurioso castū ideo assimilatur surculo arboꝛi insito qui totam naturā arboꝛis ad se trah t. Jaco. j. Suscipite insitum verbū quod potest saluare animas vestras.

¶ Sermo. ccxcviij.

¶ De sancta Catherina. sermo primus.

Multe filie cō-
gregauerunt diuitias tu su-
pergressa es vniuersas. pro-
uer. vl. Inter ceteras filias
dei que spirituales diuitias
congregauerunt beata Ca-
therina diuitias spirituales congregauit.
imo ceteras virgines post virginem dei
supergressa fuit merito virginitatis mar-
tyrij z predicatiōis. primo igitur super-
gressa est vniuersas in diuitijs quas acq̄-
siuit merito virginitatis. Tanto nanq̄
virginitas maioris est meriti q̄nto retra-
hentia plura habet talis fuit virginitas
beate Catherine. Primo retrahentē ha-
buit iuuentutem: quia erat. xviij. annorū.
Juuentus autem multis est causa lasci-
uie. Eccl. xij. Juuentus et voluptas vana
sunt. Sed iuuentus sibi nocere non po-
tuit: quia cordis maturitatem seruauit.
Sap. iiij. Cani enim sunt sensus hominis
et etas senectutis vita immaculata. Se-
cundo habuit pulchritudinem: vnde di-
citur ꝙ erat incredibilis pulchritudinis et
omnium oculis admirabilis videbatur.
Pulchritudo autem, mulieribus est cau-
sa ruine. Eze. vi. Habēs fiduciam in pul-
chritudine eius fornicata est. prouer. xi.
Circulus aureus in naribus suis mulier
pulchra et fatua: sed pulchritudo sibi no-
cere nō potuit: quia de pulchritudine in-
teriori solummodo curauit. ps. Omnis
gloria eius filie regis abintus. Tertio ha-
buit rerum abundantiam et fertilitatez:
quia patri suo regi i diuitijs magnis suc-
cessit: et ista abundantia multis cōsueuit
esse causa luxurie. ps. Prodijt quasi ex
adipe iniquitas eorum. Et istud etiā bea-
te Catherine nocere non potuit: quia in
abundantia seruauit temperantiaz. pro-
uerb. xiij. Est enim diues cum nihil ha-
beat: et est pauper cum in multis diuitijs
sit. Quarto habuit libertatem z securita-
tem: quia sui et suorum domina remanse-
rat. Nimia autem libertas z securitas in
muliere est periculosa. Eccl. vij. Filie tibi
sunt serua corpus illarum z non ostēdas
faciem hylarem ad illas. Istud autē sibi
nocere nō potuit: quia licet habuit liber-
tatem: habuit tamen dei timorez. prouer-
bio. vi. Mulier timens deum ipsa lauda-
bitur. Quinto passa est magnam sollicita-
tionem. Sollicitata quidem fuit magnis
muneribus z terroribus. Multe enim mu-
lieres sunt que muneribus obediunt et
terroribus cedunt. Fuit muneribus solli-
citata: quia tyrannus tria sibi promisit q̄
mulieres multum appetunt scilicet diui-
tiarum copiam infinitam. dignitatez ma-
ximam scilicet ꝙ secunda esset post regi-
nam: gloriam immensam scilicet ꝙ in fo-
ro sibi statuam exigeret z ipsam ab omni-
bus adorari iuberet. Sz istud beate Ca-
therine non potuit: quia diuitias cōtem-
psit: dignitatem respuit z gloriam mun-
danā abhorruit. Unde dixit tyranno per-
suadēti sine talia dicere: que nephas est
etiam cogitare. Fuit etiam sollicitata ter-
roribus ac pulsata comminationibus et
tormentis. z istud ei nocere nō potuit q2
pro christo etiam mori nō timuit. Math.
x. Nolite timere eos qui occidunt corpus.
et postea non habent amplius quid faciāt.
Secundo supergressa est alias virgines
in diuitijs quas acquisiuit merito predi-
cationis. Quāuis enim mulieribus sit in-
hibitum officium predicationis quibus-
dam tamen sanctis virginibus fuit offi-
cium predicandi a spiritu sancto conces-
sum quadam prerogatiua gratie singu-
laris. Ipsa enī vbū dei pdicauit z multos
ab errore cōuertit. Et p̄ hoc ad hoc vniuer-
sas alias supgressa est. Alie enī cōuerte-
bāt hoies populares. hec aūt ꝯuertebat
regias z pncipes. sicut vxorē maxētij impa-
toris. z porphiriū pncipē militū. Alie cō-
uertebant hoies simplices z illiteratos.
Hec aūt cōuertebat. l. rhetores z phos.
Alie habuerūt aliquā sapiētiā a deo in-
fusaz. hec aūt pter sapiētiā infusam fuit stu-
dijs olim liberaliū artiū erudita. Alie ꝯtē-
te erāt simplici eruditiōe. De hac dr ꝙ va-
rias cōclusiones sillogismoꝝ allegorice
discrete z mystice cum cesare disputauit.
Alie i pdicādo habuerūt sapiētiā sufficiē-
tē. hec aūt habuit sciētiā excellētē. vñ im-
pator dixit. Est apud nos puella sensu et
prudētia icōparabilis. Habuit ēt eloquē-
tiā: vñ dixit idē. Audiuimus tuā eloquētiā
z mirati sumus tuā prudētiā. Habuit ꝯstā-
tiā. Uñ ipsa dixit. Fac q̄cūq̄ alo cōcepisti

paratā nāq me videbis ad oīa sustinenda. Habuit etiā in loquēdo magnā efficaciam. Unde dixerūt rhetores. Nullus ante nos stare vnq̄ potuit quin cōtinue vinceret. Hec aūt puella sic nos i admirationē cōuertit: vt ↄtra ipsam aliq̄d dicere aut oīno nesciam⁹ aut penitus formidemus. Tertio supergressa est vniuersas in diuitijs quas acq̄siuit merito martyrij. Alie quidē vnū vel duo martyria passe sunt: s3 btā Catherina quintuplex genus martyrij passa fuit. pzimū genus q2 fuit scorpionibus flagellata: scḋm q2 sic lacerata in obscurissimo carcere fuit clausa. tertium est, q2 fuit fame cruciata. quartum est q2 fuit supra rotas horribiles extēsa. quintum est q2 fuit decollata. Sed tn̄ cōtra acerbitatē harū penarum quinq̄ adiutoria habuit diuinarū consolationū. Que eīn fuit lacerata ⁊ flagellata: fuit postmodū ab angelis celesti vnctione peruncta sicut in legenda cōtinet. Que in carcere obscurissimo clausa fuit ibidē celesti luce ⁊ claritate est perfusa. Que fuerat fame cruciata: fuit colūba cibum deferente nutrita. Que fuit supra rotam extēsa: fuit ab angelo soluta ⁊ rota penitus dissipata ⁊ multitudo gentilium iterfecta. Que fuerat decollata fuit in monte Sinay angelorum manibus deportata.

¶ Sermo.cccxcix.
De eodem die sermo .ij.

Adamauit eā rex plusquā omnes mulieres habuitq̄ gratiā coram eo sup oēs mulieres ⁊c. hebre.ij. Ista v̄ba que leguntur de regina hester que interpretatur eleuata in populis cōuenire p̄nt btē catherine que fuit genere regina ⁊ modo est in populis eleuata ⁊ nobis in patronā ↄcessa. In quib⁹ verbis tria dicunt. s. rex. i. xp̄s eā adamauit in vita: gratiā sibi dedit in morte: ⁊ miam sibi fecit post mortē. Pzio nāq̄ adamauit eam in vita. Amoris eīn spōsi ad sponsam duo sunt signa: ⁊ vna est causa. Unū signū est qn̄ vir ipsam eisdē ⁊ preciosis vestib⁹ induit sec̄. Christus spōsus triplici veste est idut⁹. s. cādida p puritatē: rubea p passionē: ⁊ varia p virtutū varietatē. De his trib⁹ dicitur. Cant.v. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ ⁊c. Istas vestes induit xp̄s beatā katherinā. s. albas p v̄ginitatē: ⁊ purpureas p passionem: ⁊ feruētē charitatē: ⁊ variā p virtutū multiplicationē. De his duob⁹ dicit. Pzou. vlti. Stragulatā fecit sibi vestē quo ad vnū. Nā s̄m glo. Stragulata vestis est q̄ varietate texture cōfici solet. Bissus et purpura indumētū ei⁹ quo ad alia duo. Scḋm est: multis gratijs eam preuenit. Dedit nāq̄ sibi quoddā angelicū. s. virginitatē seruare qḋ est proprium angeli. Luc.xx. Equales enim sunt angelis ⁊c. Quoddā diuinū scʒ gratiose predicare qḋ fuit p̄priū officiū xp̄i. Luce.iiij. Alijs ciuitatibus oportet me euāgelizare regnū dei: q2 ideo missus sū. Quoddā spūale. s. mortem p xp̄o subire. Philip. j. Uobis datū est p xp̄o: nō solū vt in eū credatis, sed etiā vt p illo patiamini. Est eīn vltimū terribiliū: q2 vltra mortē nullus pōt aliq̄d pati maius. De his tribus dicit. Prouerb. vlti. Accinxit fortitudine lumbos suos quo ad virginitatē. Roborauit brachiū suū quo ad martyrij magnanimitatē. Gustauit ⁊ vidit qm̄ bona est negociatio sua quo ad predicationis gratiositatē. Causa autē potissima q̄re vir vxorē diligit: est qn̄ filios sibi generat sapientes. Et btā Catherina xp̄o filios sapiētes generauit quādo. l. rethores ad fidē xp̄i cōuertit. Istos aūt generabat ⁊ alios doctrinis, miraculis, ⁊ exēplis. Apoc.iiij. De throno p̄cedebāt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua. Thronus dei beata Catherina in cui⁹ aīa de⁹ residuit a qua p̄cedebāt voces predicationū: fulgura miraculoꝝ: ⁊ tonitrua exēplorum. Exēploꝝ nāq̄ sanctoꝝ quedā tonitrua sunt que excitare debent in peccatis dormientes. Scḋo huius beate catherine pre ceteris sanctis fecit gratiā in morte. Quedā nāq̄ priuilegia sanctis in morte cōcessit particulariter que oīa in morte beate Catherine cōcessit vniuersaliter. Primū est xp̄i visitatio: ⁊ istud fuit in Johāne euāgelista ad cui⁹ transitum Christus cum discipulis suis venit. Et istud similiter in beata Catherina fuit; quia cum

esset in carcere: christus cum multitudine angelorũ ꝛ hominũ ad eã descendit. Et istud attestat̃ priuilegio specialis amoris. Quia enĩ xp̃s beatũ Joãnẽ ꝛ sanctã Catherinã speciali amore dilexit: idõ ad eos specialiter in morte venit. Joh. xiiij. Siq̃s diligit me ꝛc. ꝛ sequit̃. Ad eũ venie mus ꝛc. Scdm̃ est sp̃ualis refectio: ꝛ istud fuit in beata maria magdalena que spiri tualib⁹ refectionib⁹ pascebat̃. Istud etiã fuit in beata Catherina cui ĩ carcere exi stenti de⁹ p̃ colũbã ministrat: ꝛ istud atte stat̃ cõtempt⁹ mũdane dilectiõis: q2 igi tur carnales delectiões beata Catheri na cõtẽpsit: ideo celestib⁹ cõsolationib⁹ pascebat̃. hinc est q̃ q̃ncito filij israel de fecit farina de egypto receperũt manna de celo. Tertiũ ẽ petitionũ exauditio. Et istud fuit in sancto blasio ꝛ ĩ sctã marga retha: q2 in sua passione deũ rogauerũt vt q̃cunq3 in noĩe ipsoꝝ aliq̃d a deo pete ret obtineret. Et istud fuit in sctã Cathe rina q̃ idem a deo petiũt ꝛ impetrauit: ꝛ istud attestat̃ sue magne sanctitati. Vñ dr̃ de viro sancto in p̃s. Clamauit ad me et ego exaudiã eũ ꝛc. Quartum est celestis ianue reseratio. Et istud fuit ĩ btõ stepha no q̃ celos apertos vidit. Et istud etiam fuit in sancta Catherina cui vox de celo dixit. Veni dilecta mea. Ecce tibi celi ia nua est apta. Et istud attestat̃ sue magne perfectioni. Celũ nãq3 aperit̃ viris perfe ctis martyribus ꝛ baptizatis. Sãcta igi tur Chaterina fuit valde p̃fecta martyr p̃ciosa, ꝛ suo sanguine baptizata. Quin tũ est angeloꝝ accessio. Et istud fuit in beato martino ad cuius obitũ angeli ac cesserunt: ꝛ istud etiam fuit in sancta Ca therina cui ĩ morte angelij obsequia p̃sti terũt. Et istud attestatur sue virginitati. Quia enĩ angeli sunt virgines p̃ naturã: ꝛ ipsa fuit virgo p̃ gratiã libenter angeli cũ ipsa morabant̃. Eccl. xxvij. Volatilia ad sibi similia conueniunt. Sextũ est lactis emanatio: et istud fuit in beato Paulo a cuius corpore vnda lactis effluxit. Istud etiam fuit in sancta Catherina que pro sanguine lac dedit. Fuit etiã de numero sanctorum: de quibus dicitur. Threno. iiij. Nitidiores lacte. Septimum est diui ne lucis choruscatio: et istud fuit in bea to Petro ĩ cui⁹ martyrio magna lux emi cuit: ꝛ cũ ipsa luce aĩa in celum ascendit. Istud etiã fuit in btã Catherina q̃ cum fuisset in tenebroso carcere inclusa ma gna claritas sibi resplenduit: ꝛ istud at testatur sue magne fame et lucide cõuer sationi. Sap. iiij. O q̃ pulchra est casta generatio cũ claritate. Tertio xp̃s bea te Catherine magnam miam fecit post mortẽ. Et ista mia in tribus attendit̃. Pri mo quia corpus eius mirabiliter hono rauit qñ per angelos ipsã sepeliri fecit. Angeli enĩ corp⁹ eius ad montem synai itinere plusq̃. xx. dierũ deduxerunt: ꝛ ibi honorifice sepelierũt. Esa. xj. Erit sepul chrum eius gloriosum. Et in hoc assimi latur sancto Clementi: cui angeli in mari monumentum fabricauerũt. Et istud at testat̃ sue magne sapiẽtie. Sepulta nãq3 est btã Catherina in mõte synai vbi dñs de⁹ Moysi sapientiã suã dedit. Secũdo q2 corp⁹ ei⁹ prodigio magno illustrauit quãdo de ei⁹ membris oleũ emanare fe cit. Et ĩ hoc assimilat̃ beato Nicolao de cui⁹ corpore oleũ emanat. Et istud attes stat̃ sue magne misericordie: q2 p̃ oleum misericordia designat̃. Tertio q2 ei⁹ ani me trecẽta premia dedit. dicit̃ enĩ Mat. xiij. q̃ semen iactũ in terrã bonã facit fru ctum aliud tricesimũ: aliud sexagesimũ: aliud cẽtesimũ. Terra bona faciens fru ctũ tricesimum sunt boni cõiugati q̃ cum fide trinitatis decalogum seruauerũt: et ideo premia. xxx. habebũt. Terra bona faciens fructũ sexagesimum sunt boni cõ tinentes qui cũ. vij. operibus misericor die decem precepta custodierũt: ꝛ ideo. lx. premia possidebunt. Terra bona fa ciens fructũ centesimũ sunt ṽgines pre dicatores ꝛ martyres qui de leua presen tis vite trãseũt ad dexteram celestis pa trie. Et q2 btã Catherina predicatrix et martyr extitit: ideo ipsa trecentena pre mia a deo recepit. Dicitur enĩ de sanctis Esa. lxi. In terra duplicia possidebunt. Ille nãq3 q̃ tantũ fuerũt virgines habe bũt premia cẽtena duplicia. Ille aũt que fuerũt virgines ꝛ martyres habebũt cẽ tena duplicia. Ille autẽ que fuerũt virgi nes, martyres ꝛ predicatrices sicut bea ta Catherina habebũt cẽtena triplicia.

¶ Sermo.ccc. De eadem sermo.iij.

Simile est regnū celorū thesauro abscōdito in agro ⁊c. Mat.xiij. Regnū celorū potest intelligi btā Catherina in qua xp̄s regnauit p gratiā. Ideo similis est thesauro abscondito in agro. Ager iste fuit animus Catherine in quo creuit et floruit liliū puritatis, rosa charitatis, et viola humilitatis. In isto agro abscōditus est thesaur⁹ martyrij siue passionis assumpte, ⁊ thesaur⁹ diuine sapiētie, et virginalis mūdicie, ⁊ celestis glie: et iste est ille thesaurus de quo dicit .j. Cor.iij. Si quis autē superedificat supra fundamentū hoc aurū argentū ⁊ lapides pciosos ⁊c. In isto agro inuenit aurū martyrij: de quo dicit Sap.iij. Tanq̄ aurū in fornace pbauit illos ⁊c. Sicut eñ aurum maleat et nō frangit: sic btā Catherina multa tormēta est passa: ⁊ th̄ in omnibus fuit cōstās inuenta et firma reperta. Fuit etiam martyriū ei⁹ priuilegiatū quantū ad tria. Primo qr habuit honorabile obsequiū. Angeli eñ corp⁹ ipsi⁹ beate Catherine sepelierūt ⁊ tā obsequiosi fuerūt q̄ sibi obsequiū prebuerūt tā in vita sua. s. qñ ipse angelus in cōflictu cū rhetoribus ipsaz cōfirmauit q̄ in suo martyrio: sicut qñ ei⁹ plagas perunxit: ⁊ post mortē suā qñ multitudo angeloꝝ corp⁹ eius ad mōtē synai deduxit. Scd̄o habuit honorabile sepulchrū: qr in mōte synai ei⁹ corpus fuit positū, ⁊ istud nō vacat a mysterio. Hoc eñ attestat sue magne sapiētie et sue magne cum deo amicitie: et sue magne abstinentie. Sepulta est nanq̄ in monte illo in quo de⁹ legē sue sapientie dedit moysi, et in q̄ familiariter cū moyse, velut amic⁹ amico locut⁹ fuit: i q̄ moyses .xl. dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ieiunauit ad significādū q̄ btā Chaterina dei sapiētia plena fuit, et cum deo singularem familiaritatem habuit, ⁊ ab omni amore mūdi abstinuit. Tertio habuit miraculum gloriosum: qr de eius corpore oleum emanauit per quod datur intelligi q̄ ipsa valde pia et misericors extitit. Per oleum enim misericordia ⁊ pietas designatur.

Oleū nanq̄ hz virtutē penetratiuā. ps. Sicut oleū in ossib⁹ eius ⁊c. Impinguatiuā. ps. Impinguasti in oleo caput meū. Letificatiuā. ps. Et exhilaret faciem in oleo. Leuatiuam: qr sup ceteros liquores eleuat. per q̄ dat intelligi q̄ ipse misericordia ⁊ elemosyna diabolū penetrādo vulnerat: cū sit lācea dei. Unde de elemosyna dicit Eccl.xxix. Sup scutuz potentis ⁊ sup lāceā aduersus inimicum suum pugnabit. Deinde impinguat cum sit adeps di. ps. Ex adipe frumēti satiat te. vnde dixit oliua Judicū.ix. Nunquid possuz deserere pinguedinē meā qua dij vtunt ⁊ hoies. Cōscientiā letificat cuz sit vinū. Unde ps. Uinuz letificat cor hominis. Unde dixit vitis ibidē. Nunqd possum deserere vinū meū qd̄ letificat deuz ⁊ homines. Animā ad deuz eleuat ⁊ sibi assimilat: cū ipsa sit imago ei⁹. Sicut eñ oleū supernatat omnibus liquorib⁹: sic misericordia animā ad dei similitudinez eleuat pre ceteris virtutibus. Luce.vj. Estote misericordes sicut ⁊ pater vester misericors est. Scd̄o in isto agro inuētuz est argentū diuine sapiētie ⁊ eloquentie. de qua dr in ps. Eloquia dn̄i eloqa casta: argētū igne examinatū ⁊c. Est eñ vt habet Jac.iij. Quedā sapia desursū: ⁊ ista est sapientia diuina: quedam est sapiētia deorsum: ⁊ ista est sapiētia diabolica. Inter sursum autē et deorsum relinquitur quoddam medium: quia inter sapientiā diuinā ⁊ diabolicā est sapiētia mūdana. Sapiētia aūt diuina cōsistit in dei cognitione. Hiere.ix. In hoc glorietur qui gloriatur scire ⁊ nosse me. In pceptoꝝ dei obseruatione. Augustin⁹. Sapientia dei est: non eloquia dei scire: sed fm̄ eloquia dei in dei ⁊ pximi dilectiōe viuere. Aug. Ille tenet qd̄ latet ⁊ qd̄ patz in diuinis sermonibus: qui charitatē seruat i morib⁹ Istā diuinā sapientiā beata Chatherina habuit, qr et vnum solum deū cognouit: ⁊ mandata ⁊ consilia seruauit: ⁊ vsq̄ ad mortem ipsum dilexit. Sapiētia autē mūdana diuiditur i tres partes. s. in ethicā q̄ docet mores in forma. s. in ethica q̄ docet mores informare ⁊ yconomicā q̄ docet familiam bene regere: ⁊ politicā que docet vrbes ⁊ regna sapiēter disponere.

Primam sapientiam habuit beata Chaterina: qr̃ se omni virtute ⁊ morum honestate composuit. Secundaȝ habuit qr̃ palatium suum et familiam sapienter rexit. Tertiam habuit: quia regnum suum prouide gubernabat. Secundo sapientia mundana in tres partes diuiditur: vt ibidem dicit Jacobus. s. in terrenam que consistit in appetitu cupiditatū: aīalē q̃ consistit in expletione voluptatū: ⁊ diabolicam que consistit in appetitu honoruȝ. Sed tamen beata Chaterina primā cōtempsit inquantuȝ oīa terrena despexit. Secūdam inquantuȝ voluptates abhorruit, et virginitatem seruauit. Tertiā inquantum honores mūdanos deseruit ⁊ humilitati se dedit. Tertio in isto agro inueniuntur duo lapides preciosi. Unus est virginalis mūdicia: et alius celestis gloria. Est enim virginitas valde preciosa deo: et ideo non de nupta sed de virgine voluit nasci. Et angelo, qr̃ a Joanne euāgelista virgie noluit adorari. Et toti mūdo. Unde dicit Hierem. contra Jouinia. Romanus populus in quāto honore virgines semp habuit: hic apparet ꝙ cōsules ⁊ imperatores ⁊ in curribus triūphātes oīs dignitatis gradus eis de via secedere solitus est. Preciositas namqȝ virginitatis ex hoc apparet: qr̃ deus virginitatē multum honorat: ⁊ multū glorificat. Multum quidē honorat qr̃ ipsos virgines, fecit ioculatores suos: domicellos suos: ⁊ seruitores suos. Ista tria tanguntur Apoc. xiiij. vbi Johānes de virginibꝰ loquit dicēs. Cantabāt quasi canticum nouum ante sedem: ⁊ nemo poterat dicere illud ecce qr̃ sunt ioculatores dei. Deinde subdit. Hi sequūtur agnum quocunqȝ ierit ecce quia sunt de familia dei. Deinde cōcludit. Sine macula sunt ante thronum dei: ecce quia sunt domicelli et serui in mēsa dei. Patet etiā eius preciositas: quia deus ipsam virginitatem multum glorificauit. Hoc significatum est Apoc. xii. vbi dr̃. Signū magnuȝ apparuit in celo mulieram cta sole ⁊ luna sub pedibꝰ eiꝰ ⁊ in capite eiꝰ corona duodecim stellarū: ⁊ in vtero habēs. Ex quibꝰ verbis dat intelligi ꝙ deus virgines sanctas coronabit in capite. ideo dicit. In capite eius corona duodecim stellarū. Ornauit in corpore: ideo dr̃. erat amicta sole. Decorabit in pede: ideo dicit: ꝙ luna erat sub pedibus eius tanqȝ scabellum. Et fecundabit in prole: ideo dicitur ꝙ erat in vtero habēs. Christuȝ enim semper portabūt in vtero per gloriosam fruitionē. ¶ Quarto in isto agro inuenit lapis preciosus celestis glorie. de quo dicitur Mat. xiij. Inuenta autem vna p̄ciosa margarita ⁊c. Homo namqȝ habet tres temporales ꝓpinquos, corpus ⁊ animam. Tunc ergo oīa que habuit vendidit qn̄ ꝓ desiderio regni celestis terrena contēnit parentes deserit corpus morti exponit aīam rōni subiicit. Ideo modo btā Catherina regnū celorū emit. Nā cū esset filia regis: regnū ⁊ oīa mundana cōtempsit: matrimonium vñ filios ⁊ heredes hr̄e potuisset vilipēdit ⁊ corpus suū morti tradidit sensualitatē suā ⁊ rationi ⁊ preceptis dei obedire coegit. Ista autem margarita celestis glorie est valde preciosa: de cuius preciositate dicitur. j. Corinth. ij. Quod oculus nō vidit nec auris audiuit ⁊c. Sā etiam viri merentur videndo corde per fidem audiendo: id est obediendo aure cordis ꝑ operationē diligēdo ⁊ amādo corde per feruorem: sed tunc plus recepit qȝ meruit oculus fidei recte: vel auris obedientie et operationis bone vel cor charitatis feruide. Ista margarita ⁊ lapide precioso celestis glorie deꝰ beatam Catherinā hodie coronauit. Iuxta illud ps. Posuisti in capite eius coronam ⁊c.

¶ Sermo. cccj. De dedicatione ecclesie. Sermo primus.

Sanctificauit domum hanc quā edificasti vt ponerē nomē meū ibi in sempiternū. iij. Reg. ix. Ista verba dixit deus salomoni postqȝ templū dei edificauit ⁊ dedicauit. Festum namqȝ dedicationis est magne autoritatis trahit enim autoritatem a tpe legis nature. Gen. xxviij. Tulit iacob lapidē quē supposuerat capiti suo ⁊ erexit in titulū fundēs oleū desup. a tpe legis scripte Exo. xl. Assumpto vnctionis oleo vnges tabernaculū ⁊c. A tēpo,

re legio gře. Joh.x. Facta sunt encenia hierosolymis 2c. vbi dt Beda loquens de hac solēnitate eo maiori deuotione celebrare cōuenit quo eā redēptori nostro gratissimā esse cognoscimus: adeo vt in ea ingredi templū et sermonē ad populū facere: 2 diuinitatis sue sacramēta, pādere dignatus est. In pdictis ergo vbis tria notant. Primū est dom9 dei edificatio cū dr quā edificasti. Scdm est ipsi9 domus edificate dedicatio: cū dr sanctificauit domū hāc. Tertiū est ipsius edificate et dedicate finalis intentio: cū dr: vt ponerē nomē meū ibi in sempiternū. Circa primū notandū q domus dupl'r cōsiderari pōt. Aut put est in fieri: aut prout est in facto esse. Si put est in fieri: tūc tria requirunt. De quib9 sic dt Amb. i Hexameron. Bon9 artifex pmo fundamentū ponit, fundamento edificatiōis posito mēbra distinguit 2 adiungit ornatū. In hac ergo domo dei: q est ecclia dei militans: ponit fundamentum qd est Christus Jesus. Ipse em xps in edificatiōe ecclie posuit in imo p fidē velut lapis primari9. j. Cor.iij. Fundamētū aliud nemo ponere pōt pter id qd positū ē qd est xps iesus. Et ponit in summo p spē tanq lapis angularis. Ephe.ij. Ipso summo augulari lapide xpo iesu. Ipsa em spes dr lapis angularis: q2 hoiem cū deo cōiungit. Ponitur in medio p charitatē tanq vinculū siue cemētū adinuicē ipsos fideles cōiungēs. Coll.iij. Sup oia aūt hec charitatē habete qd est vinculū pfectiōis. Dz autē i pm fundamētū ad orientē dirigi: et hoc trib9 de causis: de qb9 sic dt Dam.li.iiij. De9 paradisum in eadē ad orientē plantauit: vn hoiem trāsgressum exulē fecit: 2 ā paradisum ex occidēte habitare fecit. Tanq ergo paradisum exquirētes 2 ad ipm respiciētes ad oriētē adoramus: Sed 2 de9 crucifix9 ad occidētē respiciebat: 2 ita adoram9 ad ipm respiciētes 2 assumpt9 ad orientē sursum ferebat: et ita veniet quēadmodū viderūt eū eūtē in celū. Ipm ergo expectātes ad orientē adoram9. Fundamēto aūt edificationis posito mēbra distinguunt q sūt sacrariū chorus 2 nauis. De qb9 sic dt Richard9 de sctō vict. Sacrificium ecclie significat ordinē vginū. Chorus vo significat ordinē cōtinentiū, sed nauis significat ordinem cōiugatorum. Strictī9 nanq est sanctuariū q chorus, 2 chor9 q nauis. Sic pauciores sunt virgines q cōtinentes 2 q cōtinētes 2 q cōiugati. Sāctior etiam est locus sanctua. q q chorus, et chorus q nauis. Sic etiā dignior est chorus virginū q ordo continentium: 2 cōtinentiū q coniugatorū. Tertio dz adiungi ornatus q2 ad literā ipsa ecclia dz imaginib9 2 pictur decorari. Et hoc pp quor. s. pp rememoratiōnē: q2 ipse imagines reducūt nob ad memoriā xpi passionē. Propter exercitādā duotionē: q2 ex visiōe taliū exercitat in nob deuotio. Propter instructionē: q2 in visiōe taliū imaginū laici instruūtur cum hmōi imagines sint qsi quidam libri ipsorum laicor. Debet etiā ecclesia decorari 2 pingi imaginibus et ornari picturis pter imitationem sanctorū: q2 laici videntes sctōr martyrum passiones 2 cōstātias p imagines ex pressas aiantur ad constantiā et vtutē. Secūdo dom9 pōt cōsiderari put est in facto esse: et tūc tria similiter requirunt: de quibus sic dt Aug. in libro deitri. Bona domus est parib9 mēbris disposita: ampla 2 lucida. Dom9 ergo dei primo dz eē parib9 mēbris disposita. Cū em sit palatiū regale debēt ibi eē disposita: cenaculū: cōsistoriū et cubiculū. In cenaculo nanq rex suos reficit. In cōsistorio vo causas audit 2 dirimit lites. In thalamo vo qescit. In ecclia q altare ē cenaculū dei: in quo fideles reficiunt pane vite. Joh.vj. Ego sum panis viu9. Chorus vo est thalam9 dei: in q requiescit i deuota fideliū orone 2 laudatiōe. ps. In eccliis bndicite dño 2c. Corp9 sine nauis ecclie est cōsistoriū dei vbi rei resoluunt in cōfessiōe. psalmista. Precinite dño in cōfessione. Scdo domus dei dz esse ampla de cui9 amplitudine dr. Gen.xxviij. dilataberis ad orientē: 2 occidētē: 2 meridiē 2 septētrionem. Istam dilectionē facit charitas q tūc dilatatur vsq ad orientē qn deū diligit sup oia qui est oim principium 2 origo. Vsq ad occidentē qn homo in se omnia vicia mortificat et extinguit. Vsq ad meridiē quando inimicos diligit in deum. Vsq ad

aquilonem: qui inimicos diligit propter deum. Tertio domus dei debet esse lucida. Ideo in ipsa ecclesia ample fenestre vitree construuntur: vt scilicet ab ipsis illuminetur. Per fenestras vitreas prelati et doctores intelliguntur. Fenestre enim vitree quatuor bona in ecclesia faciunt. Habent enim lucem transmittere: a vento et procellis defendere: et ecclesiam decorare: et illiteratos per imagines erudire. Sic sancti prelati debent populum illuminare per doctrinam Phil. ij. Inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verbum vite continentes. A ventis et procellis tentationum defendere per deuotam orationem Unde quidam reprehenduntur. Eze. xiij. Non ascendistis ex aduerso, neque posuistis murum pro domo israel. Prelatus tunc ex aduerso ascendit quando diuine iustitie clypeum orationis opponit. Tunc opponit murum, quando ponit intra deum et peccatorem orationis sue suffragia. Debet ecclesiam decorare per honestam conuersationem Chrysostomus. Clerici nullam debent habere maculam: nec in verbo: nec etiam in cogitatu: nec in facto: nec in opinione: quia ipsi sunt pulchritudo et virtus ecclesie: et si mali fuerint totam deturpant ecclesiam. Debent etiam simplices et illiteratos instruere per opera bona et exempla. Mat. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona. Secundo ponit in premissis verbis ipsius ecclesie edificate consecratio: cum dicitur. Sanctificauit domum hanc. Deus namque sanctificat auctoritate, pontifices vero sanctificant ministerio. Sed re vera ecclesiam militantem deus sanctificabit in celo et sanctificauit in sue passionis sacramento: et quotidie sanctificat ipsorum episcoporum ministerio: de prima sanctificatione quia sanctificabit ecclesiam militantem in celo. dicitur. j. Joan. v. Tres sunt qui testimonium dant in celo. scilicet in ecclesia triumphante. Pater, verbum et spiritussanctus. Filius eam sanctificat ponendo ibidem suam perfectam cognitionem. Spiritus sanctus suam perfectam dilectionem. Pater cognitionis et dilectionis eternam possessionem. Aug. de ciui. dei. Illa ciuitas superna est viget et amat. In eternitate dei viget, in veritate dei lucet: in bonitate dei gaudet de secunda sanctificatione qua ecclesiam sanctificauit in passionis sacramento: subditur ibidem. Et tres sunt qui testimonium dant in terra. scilicet spiritus: aqua: et sanguis. Ipse enim ecclesiam sanctificat per spiritum. i. animam quam posuit vt ipsam viuificaret. Per aquam que de latere exiuit vt ipsam in baptismo ablueret. Per sanguinem quem in precium effudit, vt ipsam redimeret. De tertia sanctificatione qua quotidie eam sanctificat auctoritate et episcoporum ministerio dicitur. ij. Paral. vij. Ubi post quam Salomon templum edificauit et consecrauit: deus sic sibi respondit. Elegi et sanctificaui locum istum vt sit nomen meum ibi in sempiternum, et permaneant oculi mei ibi cunctis diebus, et erunt aures mee erecte ad orationem eius qui in loco isto orauerit. Et ex quibus verbis habetur quod ecclesia videt oculis dei nominatur nomine dei viuit in corde dei: audit auribus dei. Qui igitur videt oculis dei non potest errare: quia nominatur nomine dei debent eam omnes in reuerentia habere: quia viuit in carne dei nunquam pot mori. Et quia audit auribus dei non poterit ab aliquo decipi. Tertio ponitur finalis intentio: cum subditur. Ponam nomen meum ibi in sempiternum. Ad hoc enim omnis ecclesia construitur et dedicatur, vt ibi nomen dei honoretur et laudetur: et licet deus in omnibus horis sit laudandus, ecclesia tamen septem horas elegit quas vt deus in illis laudetur instituit ex eo quod iste hore sunt priuilegiate et a christo consecrate. Nam hora matutinali fuit natus, a iuda et iudeis captus et illusus, ad iudicium creditur esse venturus secundum illud Mat. xxv. Media nocte clamor factus est: ecce sponsus venit etc. In hora prima celum et terram in seruitium hominis creauit. Ad templum in hora personaliter venire consueuit. Luc. xxi. Omnis populus magnificabat. i. manefestinabat ad ipsum existentem in templo. In hac etiam hora christus resurgens mulieribus apparuit. In hora tertia christus ad columnam vsque ad sanguinem flagellatus fuit, et sententiam sue mortis accepit: quia tunc linguis iudeorum vocibus crucifixus fuit. In hac etiam hora spiritumsanctum in apostolos destinauit. In hora sexta christus in cruce eleuatus fuit et clauis confixus, sol fuit obscuratus, velut quibusdam vestibus nigris se induens: et mortem domini sui tribus horis plangens. In hac etiam

etiam hora christus in celū ascensurus cū apostolis dulce cōuiuiū fecit iuxta illud Actuū.j. Cōuescens precepit eis ⁊c. In hora nona xp̄s spiritum emisit, vulnus in latere accepit: ⁊ ad celum ascendit. In hora aūt vespertina: sacramentum corporis ⁊ sanguinis sui instituit discipulorū pedes lauit: ⁊ habitu peregrini resurgens apparuit. Luce.vlt. Mane nobiscum dn̄e, qm̄ aduesperascit ⁊c. In hora cōpletorij xp̄s sanguineas guttas sudauit. de cruce depositus, ⁊ in monumento collocat⁹ fuit ⁊ ianuis clausis ad discipulos introiuit.

¶ Sermo.cccij.

Eadem die, Sermo secundus.

Edificauerunt templum domini rex ⁊ filij israel.iij.Regū.viij. Sicut templum dei dedicatū fuit a salomone ⁊ filijs israel, ita ⁊ nūc ecclesie dedicant a xp̄o rege pacifico auctoritate ⁊ a pontificibus ⁊ alijs clericis minoribus ministerio In ipso autem dedicationis officio fiunt plurima que magna cōtinent sacramēta. primū est qꝛ pontifex ecclesiā cōsecrādā tribus vicibus circuit: ad ostēdendum ꝙ cōsecratur in honorē sancte trinitatis: ⁊ ille triplex circuitus signat tp̄s in quo de⁹ nō cessauit circuire vt nobis posset salutē offerre: scilicet tp̄s nature: legis scripte: et gratie. Nam in tēpore legis nature misit patriarchas. ps. Misit Mosen seruum suū Aaron quem elegit. In tēpore legis scripte misit prophetas. Hier.vij. Et misi ad vos oēs seruos meos pphetas p die surgens diluculo ⁊ mittēs. In tēpore legis gratie venit ipse. Esa.lij. Propter hoc sciet popul⁹ me⁹ nomen meū in die illa: qꝛ ego ipse q̄ loq̄bar ecce assum. Vel ille triplex circuitus significat triplicem circuitum quē fecit xp̄s in ipsi⁹ eccl'ie militātis ɔsecrationē ⁊ saluationē. Primus est quo de celo venit in mūdū. Secund⁹ quo de mūdo descendit ad limbū. Tertius est quo de limbo resurgens ascēdit in celum. Secundus est: qꝛ in quolibet circuitu ep̄s cū baculo pastorali ad ostiū eccl'ie percutit dicēs. Attollite portas principes vestras ⁊c. Ista aūt triplex percussio ⁊ triplex acclamatio representat triplex dominiū quod christus merito sue passionis acquisiuit. s. in celo in mūdo ⁊ in inferno. Ph.ij. In noīe Iesu oē genu flectatur celestium terrestrium ⁊ infernorū. Ac si ipso facto pontifex dicat. Ex quo xp̄s dn̄s habet in celo vos principes. i. angeli aperite portas ⁊ mecū de cetero maneatis. Ex quo dn̄s habet in inferno vos porte infernales. i. demones elongamini ⁊ inde fugiatis. Ex quo dn̄s hꝫ in mundo vos hoīes de cetero ibi eum dn̄m nō redratis. vn̄ ꝑmittit ibidē i ps. Hec est em̄ gñatio que. eum que. faciē dei Iacob. Tertiū est: qꝛ ipsa eccl'ia ter aqua bn̄dicta interi⁹ ⁊ exterius irrigat. Ad significandū ꝙ xp̄s triplici vnda suā ecclesiam irrigauit. s. vnda fluminis in baptismi regñatione. Ephes.v. Mūdās eā scꝫ eccl'iam lauachro aque in verbo vite. Vnda sanguinis in sua passiōe. Apo.vij. Lauerunt eas in sanguine agni. Vnda flaminis in spiritussancti missione. Eze.xxvj. Effundam sup vos aquā mūdā: ⁊ mūdabimini ab oībus inquinamentis vr̄is. De ista tripli irrigatione dr̄.j. Ioan.v. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in terra. i. in eccl'ia militanti, scꝫ spūs: ecce vnda flaminis: ⁊ sanguis: ecce vnda sanguinis. Aqua ecce vnda aq̄. Vel ista triplex irrigatio significat tria gña lachrymarū q̄bus aia q̄ est templū dei aspergitur ⁊ irrigat. s. lachrymis compūctionis pro peccatis ppriis. ps. Lachrymis ɔpassionis p aliis. Hier.xx. Quis dabit oculis meis fontem lachrymarū ⁊c. Et lachrymis deuotiōis p celestib⁹ desiderijs. ps. Fuerunt mihi lachryme mee panes ⁊c. In ista aūt aqua bn̄dicta q̄ eccl'ia aspgit tria opponunt. s. vinū, cinis: ⁊ sal. qꝛ ad hoc ꝙ aqua lachrymaꝝ nostrarū bn̄ valeat, quare tria debem⁹ opponere. s. vinū spūalis exultatiōis. Eccl'ia.xxx. Non est oblectamētum supra cordis gaudiū. Cinerē. i. memoriā mortis. Gen.xviij. Loquar ad dn̄m meū cū sim puluis. Sal sapide discretiōis. Rom.xij. Rōnabile obsequiū vr̄m. Ista aūt aspsio fit cū ysopo. i. cū timore diuino. Sicut em̄ ysop⁹ purgat flegma pectoris, sic timor dei purgat

gat pctm̄ mentis. Eccli. j. Timor dn̄i expellit pctm̄. Quartū est qr lr̄is grecis et latinis in pauimēto scribit alphabetū: facta cruce de cinere ⁊ sabulo: de angulo orientis vsq3 ad angulū occidētis: qd̄ q̄dem representat cōiunctionē vtriusq3 populi iudei. s. ⁊ gentilis in fide vera p crucem xp̄i actā, ita q ille q̄ erat dexter factus est sinister, ⁊ qui erat in capite factus est in cauda ⁊ ecōuerso. Deut. xxviij. Ipse erit in caput ⁊ tu eris in caudā. Uel illa talis scriptura, duobus ordinibus facta significat dei precepta in duabus tabulis scripta. Et ideo talis scriptura fit in cruce de cinere ⁊ sabulo facta ad innuēdū q si hō vult faciliter dei precepta implere: debet habere memoriā dn̄ice passionis ⁊ crucis. Un̄ Grego. Si passio xp̄i ad memoriam reducit, nihil est q nō eq̄alo tolleretur. Debent habere memoriā sue mortis. Grego. Ualde se sollicitat in bono opere, qui semp recogitat de extremo fine. Debet etiā hr̄e cōsiderationē p prie infirmitatis: qr. s. ad instar sabuli hō est sterilis ⁊ infructuosus: nisi a dei grā adiuuet. ij. Cor. iij. Nō q sufficiētes simus aliqd cogitare a nobis, quasi ex nobis. Quintū est qr duodecim cruces i ecclesie parietib9 depingunt. Ipsa em̄ crux sancta est xp̄i vexillū. Un̄ cantat. Uexilla regis pdeūt. Crux est baculus xp̄i. Gen. xxxij. In baculo meo trāsiui iordanē istū i. mundum istum. Crux est lectus xp̄i, in quo ipse requieuit. Cant. j. Indica mihi vbi pascas, vbi cubes in meridie. Quia igitur crux est vexillum xp̄i, iō in ecclia cōsecranda cruces depingunt: vt ostendat q̄ illa ecclia est a modo xp̄i dn̄io subiugata. Un̄ apud regalē magnificētiā obseruat vt cū aliqua ciuitas ei tradat vexilla regis eriguntur, hasta aūt fuit lancea. Tela fuit caro mūdissima depicta colore nigro liuoris rubeo sanguinis: ⁊ albo innocentie puritatis. Depingūtur autem duodecim cruces, qr duodecim apostoli hoc vexillū per vniuersum mundū deferentes ipsum xp̄i dn̄io subiugarunt. qr crux est baculus dei, ideo ip̄e cruces depingunt vt demones terreant: ⁊ inde fugiāt, Chrys. Ubicūq3 demones signū crucis viderit territi fugiūt baculū timētes vnde plagā acceperūt, qr crux est lectus xp̄i: ideo depingunt cruces ad innuēdū q sicut xp̄s de cruce non descēdit: sz in ea mortuus fuit: sic ⁊ ipse homo de cruce penitentie non dz descendere: sz in ea cōstāter debet pseuerare. Noluit em̄ xp̄s de cruce descendere nec p matris sue cōpassione cū sciret ipsā valde dolere. Luce. ij. Tuāipsi9 aiā gladius pertrāsibit Nec ppter iudeorū irrisionē. Mat. xxvij Pretereuntes eū mouebant capita sua dicētes. Uah q̄ destruis tēplū dei: ⁊ post triduum reedificas illud. Nec ppter ihorū fallacē persuasionē: ibidē Si rex israel est descendat de cruce, ⁊ credimus ei. Nec ppter vehementem sui corporis dolorē. Threñ. j. Attēdite ⁊ videte si est dolor similis sicut dolor meus. Sic ⁊ hō de cruce penitentie non dz descendere nec cōpassione suorū parentū: nec irrisiōe superborū, nec psuasiōe amicorū, nec austeritate penarū. Sextū est qr ipse cruces illuminant ⁊ crismate inūgunt. Illa ⁊ duodecim luminaria ante crucē posita significāt apl'os qui vexillū crucis per vniuersum mundū deferentes ipsum per tria dn̄io subiugarūt. s. per lumē sapie. Mat. v. Uos estis lux mundi. per odorē m bone fame qui significatur per balsamum. j. Cor. ij. Christi bon9 odor sum9 deo: i. ollo: o. Et per nitorē cōscientie que significat per oleū. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimoniū cōscientie nostre. Illi etiam qui crucē penitētie assumpserūt ista tria similiter debent habere. s. lumen cōuersatiōis honeste. Mat. v. Sic luceat lux vr̄a corā hoibus ⁊c. Balsamum redolentis fame. Eccl. xxiiij. Sicut cynamomū ⁊ balsamū aromatizans odorē dedi. Et oleū deuotiōis interne. ps. Impinguasti i oleo caput meū ⁊c. De hoc etiā scribit. j. Jo. ij. Unctio ei9 docet vos de oib9. Bern. Qui initiatur a timore crucem xp̄i portat patienter: qui pficit in spē portat libenter: qui consummatur in charitate amplectitur eam ardenter: ecce oleū balsamū, ignis. Qui em̄ portat crucē patiēter: iam vnctus est oleo gratie preueniētis. Qui portat libēter vnct9 est balsamo grē pficiētis. Qui aūt portat ardenter inflāmatus est igne gratie perficientis.

¶Sermo.cccij.
Eodem die.Sermo.iij.

Hodie salus
huic domui facta ec.Luc.
xix.Quãdiu homo in hac
vita est.peccator est,Et tõ
dei recõciliatiõis indigẽs
est, ideo necesse erat vt
aliqua domus inueniretur in qua ista re=
conciliatio celebraretur.Homo autez nõ
poterat ascendere ad domum celestem.
qr nimis erat alta:nec deus poterat de=
scẽdere ad domũ terrestrẽ qr nimis erat
immunda ideo voluit deus vt fieret,do=
mus communis.s.ecclesia dedicata que
si non esset corporea non esset domus ho
minum:si non esset dedicata:nõ esset dei
habitaculum.Et quia peccatores vbiq3
sunt in mundo:ideo deus talez domum
vbiq3 voluit construi z dedicari: z in ea
oblationẽ mũdã offerri.Malachie.j.In
omni loco sacrificatur z offertur nomi=
ni meo oblatio munda.Quando aũt ec=
clesia dedicatur tunc ipsi domino mãci=
patur,z ab omni demonũ potestate eri=
pitur,z ideo benedicitur.Hodie huic do
mui salus facta est.Notandum autez q
propter quatuor causas ecclesia dedica
tur.Una causa sumitur ex parte dei.Se=
cunda ex parte angeli.Tertia ex parte
nostri.Quarta ex pte demonis.Prima
ergo causa sumitur ex parte dei:quia ef=
ficitur domus digna dei ad habitandũ
ũ.Paral.vij.z.iij.Regum.ix.Oculi mei
erunt aperti,z aures mee erecte ad ora=
tionem eius qui in isto loco orauerit.Ele
gi nanq3 z sanctificaui locum istũ,vt sit
nomen meum ibi in sempiternum:z per=
maneant oculi mei:z cor meum ibi cun=
ctis diebus.¶Ex quibus verbis habet
q deus in ecclesia consecrata ponit ocu
los suos,aures suas,nomen suum,z cor
suum.Habet enim ibi oculos suos:quib9
videt deuotionem bonorum genuflexio=
nes,z lachrymas ipsorum.Quibus etiã
videt indeuotionem malorum,superflui
tates vestimentorum,ac ornamentorum
Ecclesiastici.xxiij.Oculi domini multo
plus lucidiores sunt super solem circũ=
spicientes omnes vias hominum ec.Ha
bet etiam aures suas quibus audit ora=
tiones z lachrymas omnium fidelium.
Esaie.xxxviij.Audiui orationem tuã , et
vidi lachrymas tuas.Quibus etiam au
dit verba vana z detractoria multorũ:
z maxime mulierum in ecclesia loquen=
tium.Ideo dicit Apostolus .j.Corinth.
xiiij.Mulieres in ecclesia taceant.Habet
etiam ibi nomen suum.quod est Christ9
qui interpretatur vnctus.Olim quidam
nomen suum erat terribile z inflexibile.
Psalmista ait.Sanctũ z terribile nomen
eius.Sed modo est vnctum:z ideo factũ
est ad misericordiam flexibile z valde
amabile.Canti.j.Oleũ effusum nomen
meum.Habet etiam ibi cor suũ:dignos
z deuotos qui sunt ibi amat:indignos
vero z malos q sunt ibi cõdẽnat z odit.
Tales sunt illi de quibus dicitur Joan.
ij.Dominus eiecit de templo oues z bo
ues z nummulariorum:effudit es:z mẽ=
sas subuertit:z his qui vendebãt colum
bas dixit ec.Odit enim luxuriosos tanq3
homines bestiales.ps.Comparatus est
iumentis insipientibus,z similis factus
est illis.Odit prelatos superbos,q cor=
nu superbie volũt alios ventilare.Odit
clericos auaros qui volũt mercimonia
exercere.Odit plãtos symoniacos,q do
na spũssancti volunt vendere.Si enĩ de9
in ecclesia consecrata hz cor suum:z nos
merito debem9 ibi habere cor nostrũ:ne
de nobis dicat illud.Esaie.xxix.popul9
hic labijs me honorat:cor autẽ eorũ lõ=
ge est a me.Secunda causa sumitur ex p=
te angeli:quia ipsa ecclesia est consecra=
ta est angelis grat9 loc9 ad ministrãdũ.
Ministrant enim angeli quadrupliciter.
Primo qr sacerdoti ministrãti z celebrãti assistunt.Gregorius.Quis autem fide
lium dubitz habere posset in ipsa immo
lationis hora ad sacerdotis vocẽ celos
aperiri:atq3 in illo iesu xpi mysterio an
gelorũ choros adesse:summis ima socia
ri,z terrena celestib9 iungi.Scdo mini=
strãt:qr orõnes fideliũ deo offerũt.Unde
l cano.Jube hec pferri p man9 sctĩ ãgeli
tui.ec.Tob.xij.Cũ orabas cũ lachrymis
ego obtuli orõnẽ tuã dño.Tertio mĩstrãt
qr fideles ab insidijs demonũ custodiũt:
sez dũ ad ecclĩã veniũt:z dũ ibi ꝯsistũt,z

dum inde exeũtes recedunt. Judith. xiij.
Custodiuit me angelus domini & hinc eũ
tem & ibi commorantem & inde huc reuer
tentem. Quarto ministrant: quia psallen-
tibus se coniungũt. ps. Preuenerũt prin
cipes coniuncti psallẽtibus ℞c. Ipsi enim
angeli psallentes ad ecclesiã precedũt:
ideo dicitur. Preuenerũt principes: & cũ
deo psallentibus psallunt: ideo subditur
coniũcti psallentibus. Ipsi in medio ani
marum deum alacriter & infatigabiliter
laudantiũ assistunt, ideo subditur. In me
dio iuuencularum. Deuotionem psallen
tium xpo ipsi accendunt. ideo subditur.
Tympanistriarum. per tympanum enim
christus intelligitur in quo est forma spe-
rica, id est diuinitas eterna. Pellis exten
sa, id est caro crucifixa. Melodia, id est
anima omni gaudio & iubilatione reple-
ta. Ille autem anime sunt tympanistrie q̃
ad christi diuinitatẽ & passionẽ sunt dulci
ter affecte. Tertia causa sumit̃ ex parte
hominis: q2 ẽ homini valde vtilis ad ob
tinendũ qđ petit. Homines eñ i ecclesijs de
dicatis obtinere possunt affluẽtiã oĩm bo
noꝝ & remotionẽ maloꝝ. Ibi eĩ obtinent̃
oĩa bona. s. celestia: spiritualia, & terrena.
Uñ postꝙ salomõ tẽplũ ðdicauit ad deũ
preces effudit: rogãs vt exaudiret popu
lũ i loco illo orantẽ cui de9 sic respõdit vt
habet̃. ij. paral̃. vij. Si clausero celũ & plu
uia nõ fluxerit: & mãdauero & precepero
locuste. vt deuoret terrã cõuers9 aũt po-
pulus egerit penitẽtiã exaudiã de celo &
saluabo terrã eoꝝ. De9 ergo petõi ꝯuer
so, & in eccl'ia exorãti celũ clausuz aperit:
qñ celesti glorie eũ dignũ facit. Tũc plu-
uiam mittit: qñ gratiã spiritualẽ immittit
qñ gratiã spiritualẽ infundit. Tũc terrã
sanat qñ fertilitatẽ tẽporũ donat. Scđo
obtinẽt liberationẽ ab oĩbus malis malo
culpe: pene trãsitorie: & pene eterne. vnde
postꝙ Salomon tẽplũ dedicauit orauit
dicẽs. iij. Re. viij. Fames si orta fuerit in
terra: aut pestilẽtia: aut corruptus aer. &
inimic9 ei9 obsidẽs portas. vniuersa pla
ga & omnis infirmitas & expãderit popu
lus tu9 man9 suas in domo hac tu exau-
dies ð celo. Apparuit aũt ei dñs dicens.
Exaudiui orationem & deꝑcationẽ tuam.
Per hoc qđ dicit̃ fames pestilẽtia corru
ptus aer notatur malum pene trãsitorie.
Per hoc quod dicitur inimicus obsidẽs
portas notatur malũ culpe. Diabol9 eñ
tũc obsidet portas: quãdo corporis sen
sus inuadit & detinet. Ꝑ hoc eñ qđ dicitur
vniuersa plaga et omnis infirmitas: intel-
ligitur malum pene eterne vbi est omnis
plaga in corpore: & vniuersa infirmitas
in mẽte. Quarta causa sumitur ex parte
demonis: quia ipsa est demonibus valde
terribilis. et hoc propter quinq3 que in
ipsa ecclesia continentur. Ibi enim sunt
angeloꝝ presidia a quibus ecclesia cõ-
munitur. In ecclesia etiam corpus domi-
ni cum consecratur & cõseruatur. Cruces
eriguntur & in ecclesia sanctoꝝ reliquie
reconduntur: & orationes fidelium effun
duntur. Ista omnia sunt diabolo valde
terribilia. Diabol9 enim significatur per
leonem. prime Petri. v. Aduersarius nos
ter diabolus tanꝙ leo rugiens ℞c. Leo
autem quatuor timet scilicet strepitũ cur
ruũ siue rotarũ: ignẽ accẽsum: gallũ & ma
xime albũ: & quãdo videt catulũ corã se
verberari. Per curr9 namq3 significatur
exercitus angelorum. ps. Currus dei de
cem milibus ℞c. Unde & ipsi angeli in cur
ru igneo Helie apparuerunt. Strepitus
ipsorum curruum sunt vociferatiões san
ctorum angelorum ad deum contra de-
mones pro nobis clamantium. Esa. lxij.
Super muros tuos hierusalem constitui
custodes tota die ac nocte non tacebunt
℞c. Isti currus et eorum strepitus sunt de
monibus valde terribiles. Unde legitur
Gene. xxviij. ꝙ postꝙ Jacob. viderit sca
lam & per eam angelos ascendentes di-
xit. Quã terribilis est locus iste. Per sca
lam nanq3 penitentia nostra figuratur. Ꝑ
quã angeli descendunt & orationes que
in ecclesia fundunt̃ colligũt & ascẽdũt vt
oĩa collecta deo offerãt. Scđo leo timet
ignem accẽsum ꝑ quẽ significantur ardẽ
tia desideria et feruẽtes orationes fide
lium q̃ oĩa sunt demonib9 adeo terribilia
ꝙ eos incẽdũt. vñ dixit diabol9 btõ bar-
tho. Incẽdũt me orationes tue ꝙ eos expel
lũt vt habet̃ Tob. vj. Cordis ei9 ꝑticulã
si sup carbones ponas fum9 ei9 extricat
omnes gen9 demonioꝝ: ꝙ et ã demones
vulnerãt & cõfodiũt. Aug. Tela ꝯtra dia

boluz verba dei sunt. Fides tua spes tua et operatio tua gladij sunt interficiētes inimicum. Quam terribilis autem est anima virtutibus ⁊ bonis operib⁹ vallata. vt habetur Cant. vj. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Tertio timet gallum album per quem intelligūtur sancti martyres ⁊ confessores qui fuerunt galli dei per doctrinam. Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligentiam. Et fuerunt albi per innocentiam. Apoc. iij. Ambulabunt mecum in albis ⁊c. Horum vero reliquie que conduntur in ecclesijs sunt demonibus valde terribiles. Chrysost. in homel. de macha. Nā vt audaces latronum duces agnitis regis insignijs deterrentur vt fugiant: ita profecto demones vbi coronatorum martyrum corpora posita conspiciunt illico ab eorum longe conspectu pauidi fugiunt. Quarto timet catulum flagellatum per quem significatur christus qui fuit catulus dei inquantum cōtra malorum vitia latrabat ⁊ inquantū dormiētes in peccatis ad virtutum vigilantiam excitabat: ⁊ inquantum lingua sua medicinali multorum vulnera curabat. Iste catulus lamentabiliter fuit flagellatus: qz a planta pedis vsqz ad verticem non permansit in eo sanitas. Huius autem sue flagellationis ⁊ passionis nobis duo memorialia remanserunt scilicet lignum crucis ⁊ sacramentū sui corporis. Et vtraqz sunt diabolo terribilia. Lignum enim crucis est diabolo terribile: quia est sibi gladi⁹ quo vulneratur. Chryso. Tanta est virtus crucis vt si in mente fideliter habeatur nullus demonum prope stare poterit videns gladium in quo deiectus est. Est etiam terribile demonibus sacramentum corporis ⁊ sanguinis christi. Chry. Ubicunqz sanguinem demones viderint fugiunt: ⁊ currunt angeli. Idem. Ut leones ignem spirantes sic a mensa altaris recedimus terribiles stantes diabolo.

¶ Ser. ccciiij. De dedicat. altar. Ser. j.

Septem dieb⁹ expiabis altare ⁊ sanctificabis et erit sanctum sanctorum ⁊c. Exodi. xxix. Quia deus est sanctus: ideo vult habere omnia sancta scilicet tabernaculum ⁊ vasa tabernaculi: ac etiam altare ⁊ vasa altaris. Numeri. vij. Unxit moyses ⁊ sanctificauit tabernaculum cum omnibus vasis suis: altare ⁊ similiter vasa eius. Uult etiam habere sanctos ministros. Leuitici. xj. Sancti estote quoniam ego sanctus sum. Exodi. xix. Sacerdotes qui accedunt ad dominum sanctificētur ne percutiat eos. Et sicut in veteri testamento. Alia erat consecratio altaris. Alia erat consecratio tabernaculi. Ita ⁊ nunc alia est consecratio altaris: et alia cōsecratio ecclesie. In premissis ergo verbis duo ponuntur. Primo ipsius sanctificādi ritus. cum dicitur Septem diebus expiabis et sanctificabis altare. Secundo ipsius sanctificationis effectus. cum dicitur. Et erit sanctum sanctorum. Ritus autem altaris veteris tabernaculi fiebat septem diebus per hostiarum immolationem. Ritus autem consecrationis altaris ecclesie militantis continet multa, que magnis sacramentis fuerunt plena. Primum est quia quatuor cruces in quatuor cornibus altaris confinguntur de aqua benedicta. Altare quidem significat crucem cuius quatuor cornua sunt quatuor brachia in quibus emanauit vnda salutis que quidem vnda quatuor partes mundi abluit ⁊ purgauit. Uel per illas quatuor cruces de aqua benedicta significabatur qz christus mūdauit per sanguinē sue passionis quatuor elementa. Mundauit enim ipsum aerem: quia non sub tecto sed in aere pati voluit. Mundauit aquā per illā aquam que de suo latere profluxit. mūdauit terram per sanguinem quē in terra effudit. Mundauit ignem ⁊ non tantum materialem sed etiam spiritualem. cuiusmodi est ignis tribulationis quem christus etiam mundauit: quia eum minorem fecit ex eo qz illo igne examinatus fuit. Ps. Igne me examinasti, et nō est inuenta in me iniquitas. vel per illas quatuor cruces significat qz passionē xp̄i ⁊ ei⁹ crucē quadrupliciter portare debemus scz in facie per assiduā impressionē: in ore per cōfessionem: in corpore per mortificationē, ⁊ in corde per deuotionē. Secūdum quia episcop⁹ altare consecrādum septē vicib⁹ circuit. per

illos autem septē circuitus quos christus fecit p altaris nostri, id est cordis nostri sanctificationē. Primus est quo de celo venit in vterum virginis. Secūdus est quo de vtero venit in presepium. Tertius est quo de presepio venit in mundum. Quartus est: quo de mūdo ascendit in patibulū. Quintus est: quo de patibulo descendit in sepulchrum. Sextus est quo de sepulchro descendit in lymbum. Septimus est quo de lymbo resurgēs ascēdit in celū. Tertium est: quia ipsum altare septem vicibus cum aqua benedicta et hysopo aspergitur. Hysopus namq; est herba parua calida et flegmatis purgatiua. Et significat christum qui est paruus per humilitatem vt habetur Esaie.ix. paruulus natus est nobis. calidus per claritatem. Johannis xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet rc. est enim purgatiuus faciēs nobis magnam puritatem. Heb.j. Purgationē peccatorum faciens. Ab ista hysopo profluxerunt septem aque aspersionis, id est septem sanguinis effusiones. Quarum prima profluxit in circuncisione. Secunda in sudatione. Tertia in corporis flagellatiōe. Quarta in capitis coronatione. Quinta in manuū perforatiōe. Sexta in pedum crucifixione. Septima in lateris apertione. Uel illa aqua significat aquā baptismalē qua altare cordis nostri aspergitur et mūdatur: que ideo septies aspergitur: quia ipso baptismo septem dona spiritussancti dantur. Quartum est quia incensum in ipso altari concrematur. p quod significatur ipsum sacrificium in ara crucis oblatum. Et sicut fumus incensi exit a carbone accenso: et in altum ascēdit: et odorē reddit. Sic fumus huius sacrificij processit a christo inflāmato igne amoris: passionis et compassionis. Ascendit vsq; in celum. Apocali.viij. Ascendit incensorum fumus in conspectu domini de manu angeli, id est christi qui fuit nūcius dei patris. Et ideo fecit odorē magnum. Ephe.v. Tradidit semetipsum p nobis oblationē et hostiā deo i odorē suauitatis. Uel p illā cōcremationē incēsi significatur q illi qui altare accedunt: debēt habere orationē ad instar incēsi. s. feruentē ascēdentē et redolētē. Feruētē. s. calore charitatis. Apoc.viij. Data sunt ei incēsa multa. Et infra. Et accepit angelus thuribulum et impleuit illud de igne altaris. Ascendentem leuitate humilitatis. Eccli.xxxv. Oratio humiliantis se penetrat nubes. Redolentem odore mūdicie et puritatis. Apoc.v. Habentes singuli citharas et phialas aureas plenas odoramentorū rc. Quintum est: quia ipm altare chrismate inūgit. Ad significādum q ipsa crux fuit infecta sanguine xpi qui patrē odore recreauit. et ipsum ad misericordiam deliniuit. et nobis suam benedictionē dedit. Chrysma namq; fit ex balsamo et oleo et vtroq; benedicto vel per hoc significatur q illi qui ad altare accedūt debēt habere balsamum redolentis fame. ij. Cor.ij. Christi bonus odor sumus. De omni loco oleum pietatis et misericordie. Ecclesiastici.ix. Oleum de capite tuo non deficiat ad benedictionem gratie proficiētis. Ps. Etenim benedictionem dabit legislator: ibū: de virtute i virtutē rc. Sextū est quia mūdis pānis operitur qui pāni sic debēt esse gloriosi et preciosi q nullā habeant maculā vel rugam et nullā deformitatē. Pāni enim altare ornātes sunt boni clerici ecclesiā decorātes. Esaie.xlix. Uiuo ego dicit dominus: quia omnibus his velut ornamēto vestieris. Ephe.v. Exhibere sibi ecclesiam gloriosam non habentē maculā neq; rugam aut aliquid huiusmodi. Clerici enim nō debent habere maculā in cogitatione nec rugam in intētione nec aliquid deformitatis in opere: sed debēt esse gloriosi i fama et opiniōe. Secūdo ponitur sctificatiōis effectus: cū dicitur sanctū sanctorum. Ipsū enim altare sctm̄ sanctorum dr: quia sanctissimū sacramentū in eo cōsecratur. Sanctū nāq; est idē q mūdum firmū et sanguine tinctum. Est igitur ipm sacramentū in altari sanctū. Primo quia nos mūdat. Heb.ix. Sāguis xpi emūdabit cōsciētiā nostram rc. Apoc.vij. Lauerūt stolas suas et dealbauerūt eas in sanguine agni. Ex quibus verbis ptz q sanguis xpi mūdat lauat et dealbat. Mūdat ab actuali: lauat ab originali: et dealbat a veniali. In huius significationē xps sanguinē fudit de manibus vt lauaret actuale. de latere vt lauaret originale. de pedibus vt lauaret veniale. Secūdo altare dicitur sctm: quia

nos firmat.s.per sacramētum. Facit etiā nos firmos ⁊ fortes i agrediēdo ardua Hoc significatum est.i.Machab.vbi dr ꝙ elephātis ostēderūt sāguinē vue ad acuēdū eos ad preliū. Facit nos firmos sufferēdo aduersa. Heb.xij. Recogitate eū q talē sustinuit a pctōrib⁹ aduersus semetipsum ↄtradictionē vt nō fatigemini animis vris deficiētes. Facit nos firmos ꝑseuerāter cōtinuādo fortia. iij. Reg.xix. Ambulauit in fortitudine cibi illi⁹ ⁊c. Ps. Panis cor hois confirmet. De his exemplū habem⁹ in xp̄o q magnanimiter aggress⁹ est ardua ⁊ crucē ascēdit. Cōstāter sustinuit aduersa qn vulnera fortiter tolerauit: ⁊ ꝑseuerāter cōtinuauit fortia.s.qn de cruce descēdere noluit. Tertio sacramentū dr sanctū qr sanguine suo nos tingit scz quādo sue passionis memoriā nobis imprimit tangēdo nostrū intellectū per meditationē. Deut.vi. Meditaberis sedens in domo tua ⁊ nostrū affectū per desideriū ⁊ deuotionē. Job.xxxix. Pulli eius lābunt sāguinē ⁊ totā nfam per imitationem. prime Petri secūdo. Christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ⁊c.

¶Sermo.cccv.

De officio diuino. Sermo.i.

Dedit in celebratiōib⁹ dec⁹ ⁊c. Eccl.xlvij. Ista vba fuerūt dicta de dauid propheta ⁊ possunt cōuenientius dici de beato Grego. papa qui misse celebrationem, pulchre ⁊ decore ordinauit: ⁊ ipsum ministrū celebrantē pulchro habitu insigniuit. Uideamus ergo ꝗ̄ decorus sit habitus ministri. Secundo ꝗ̄ decora sit celebratio ministerij. Minister nanqȝ in suo habitu debet esse decorus. Primo qr in capite coronā decoram debet habere. In qua siquidem corona tria sūt.s.pilorū abrasio: capillorū detrūcatio ⁊ forme sperice figuratio. Abrasio aūt pilorū in superiori pte capitis fit ad innuēdum ꝙ inter ipsos ministros ⁊ deum nihil debet esse mediū: sed immediate debent deo vniri ꝑ vinculū charitatis: per sāctitatem voluntatis: ⁊ per opera pietatis. Misericordia enim maxime deo coniungit hominem. Capillorum enim detruncatio super aures fit ad innuendū ꝙ omnia tēporalia supflua debēt resecare: ⁊ superfluas cogitationes abijcere a mēte: ⁊ ad mādata dei adimplēda auditū liberū et expeditū habere. circularis autē figuratio in modū corone fit ad innuēdū ꝙ seruire deo regnare est: ⁊ ꝙ sunt ministri illius qui principio caret ⁊ fine. Et ꝙ de corona sacerdotalis dignitatis peruenturi sunt ad coronam eterne felicitatis. Secūdo debet amictum in capite assumere tāquā galeā spei: quia debet ad altare accedere cū spe ⁊ fiducia obtinēdi. i. Thessal.v. Induti galeā spem salutis. Tertio debet induere albā tanqȝ loricam iustitie. Ephe.vi. Induti lorica iustitie. Sicut enim lorica hominem vndiqȝ tegit. sic iustitia cum alijs suis virtutibus vndiqȝ animam tegit ⁊ munit. Prudentia enim animam munit ab interiori vt prouideat de futuris. Iustitia a posteriori vt prouideat de futuris ⁊ satisfaciat d preteritis. Temperantia a dextris ne alliciatur in prosperis. Fortitudo a sinistris ne succūbat in aduersis. Quarto debet cingi cingulo castitatis ⁊ mundicie. Ephe.vi. State ergo succincti lumbos vestros in veritate. ⁊. i. Petri. i. Succincti lumbos mentis vestre. Quinto debet accipere manipulum tanqȝ scutū fidei. Ephe.vi. In omnibus sumentes scutū fidei ⁊c. ipsum autem manipulum in manu sinistra ponitur: quia scutū in sinistra parte portat. Sexto debet accingi stola tanqȝ ense ⁊ gladio ancipiti qui est gladius verbi dei vt incidat verbo ⁊ exemplo. Heb.iiij. Uiuus est sermo dei ⁊ efficax. ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti. Septimo per planetam siue casulam que de superbo ponit intelligitur charitas que desuper omnes virtutes ponitur quasi earū forma. Collossen.iij. Super hec aūt oia charitatem habentes ⁊c. Uel ꝑ illā planetā intelligitur insigne quod dā qb cognoscētia dicitur: ꝑ quod cuius regis sit miles agnoscitur: ꝑ quod mortificatio carnis accipit: ꝑ quā christi milites discernuntur. Gal.v.

Qui autem sunt christi carnem suam cru
cifixerunt cum vicijs et concupiscentijs.
Post modum autem sacerdos sic ornatus
et armatus ad altare accedit: vbi etiam
tribus alijs armis se munit scilicet con=
fessione vt sit mundus cum dicit. Cōfiteor
deo &c. Oratione vt accedat deuotus cū
dicitur Aufer a nobis domine. &c. Et cru
cis impressione vt maneat securus. Eze=
chie. ix. Super quē videritis thau ne oc
cidatis. &c. Secundo videndum est q̄ de
cora sit celebratio ministerij, id est misse
que quidem decora est propter multa q̄
ibi fiunt que magna continent sacramen
ta: quorum quedam sunt ante cōsecratio
nem: quedam vero sunt in ipsa consecra
tione: et quedam post consecrationē. An
te quidem consecrationem plura fiunt q̄
sacramenta continent. Primum quia sa=
cerdos ad populum se manifestat et cla=
ra voce ipsum salutat: in vna tamen illa-
rum licet se populo manifestet non tamē
clare sed submisse dicens. Orate fratres
&c. Ille autem quinque manifestationes re
presentant quinque apparitiones quibus
in ipso die resurrectiōis se discipulis suis
manifestauit: vna tamen illarum fuit oc=
culta scilicet qua symoni petro apparuit.
Secundum est quia sacerdos non dicit
christus vobiscum nec iesus vobiscū: sed
dicit dominus vobiscum. Nam christus
et iesus sunt nomen personale ipsius fi=
lij. Dominus autem est nomen commune
conueniens tribus personis: quia domi-
nus pater: dominus filius dominus spiri
tussanctus. Et tamen nō tres domini sed
vnus est dominus. Acsi dicat Tota trini
tas sit vobiscum scilicet pater qui sua po
tentia vos confirmet: filius qui sua sapiē
tia vos illuminet: et spiritussanctus qui
suo amore vos inflammet. Alia ratio est.
quia dominus potentiā significat: et ideo
omnem defectum populi supplere potest:
et omnia bona conferre. Rom. x. Idem
dominus omnium et diues in omnes qui
inuocant eum. Tertium est quia non re=
spōdetur sibi eo modo quo salutat. Nō
enim sibi respondetur. Et dominus tecū:
sed et cum spiritu tuo. ad innuēdū q̄ tūc
sacerdos totus debet esse in spū et spūa=
lis esse: et nihil sentire de corpore: vel corpo
rali sollicitudine sed totū se d3 dare spiri=
tui. i. Cor. xiiij. Orabo spū: orabo et mēte
&c. Quartū est q2 orōnes in ipsa missa in
numero impari dicunt: cuius rōnē assignat
Greg. q2 par numerus in duo eq̄ est diuisi=
bilis et impar in duo equalia diuidi non
pōt. Non dicunt ergo in numero pari: q2
deus diuisionē in oībus detestat. Quintū est
quia ad euāgeliū deportat lumē: thus et
crux ad innuēdū q̄ ille q̄ d3 euāgelizare
verbū dei d3 hr̄e lumē doctrine. i. Petri.
iij. parati semp ad satisfactionē oī petē=
ti vos. &c. thus ad odoriferē famē. i. Timot.
iij. Op3 illū testimoniū hr̄e bonū &c. cru
cem mortificatiōis propter. Mathei. xvi.
Abneget semetipsum et tollat crucē suā et
sequat me. Sextū est q2 diaconus signat
se in frōte, in ore, et in pectore. In fronte:
q2 nō debet euāgeliū christi erubescere.
Rom. i. Nō enim erubesco euāgelium. In
ore q2 debet ipm feruenter predicare. In
pectore: q2 debet ipm fideliter credere.
Roma. x. Corde credit ad iustitiam ore
autē confessio fit ad salutē. Scdo sunt q̄=
dā in ipsa vel circa ipsam cōsecrationem.
Primū est: q2 corpora explicantur. Calix
enim cū patena parat. Altare q̄dē signifi=
cat crucem: sed corporalia significāt lin=
theamina et sudariū q̄bus corpus xp̄i fue
rat inuolutū. Calix significat sepulchrum
patena vero lapidē ad ostiū monumētī
expositū Scdm q2 aqua et vinum miscent
et ipa aqua bndicit. Miscet enim ipa aqua
duplici de cā. Primo ad significādū illa
duo sacramēta q̄ de latere dn̄i nostri pflu
xerūt scz redēptiōis in sanguine: et rege=
neratiōis in aqua. Scdm est q2 p aquam
populus significat. Iuxta illud Apocaly=
psis. xvij. Aque quas vidisti populi sunt
et gētes et lingue. Ideo ergo aqua cū vi=
no admiscetur: et cū sanguine transmuta=
tur vt ostendat q̄ fideles xp̄o vniunt. Iu
xta illud Ioā. xvij. vt sint vnū sicut et nos
vnū sumus: ideo aūt aqua cū cruce bndici=
tur: ad ostēdēdū q̄ illa talis vnio populi
cū xp̄o facta fuit mediāte cruce et xp̄i pas=
sione. Eph. ij. Ipse enim est pax nr̄a q̄ fecit
vtraque vnū. Tertiū est q2 sacerdos ad cō
secrationem tripliciter separat. s. p thu=
rificationē: ablutionē: et orōnem Thurifi
cat nāque ad ostēdendū q̄ illud sacrificium

est a deo valde odoriferum. Ephe. v. Tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam deo in odorem suavitatis. digitos lavat: quia secundum ipsum dionysium in ecclesiastica hierarchia lotio digitorum significat mundationem venialium peccatorum a quibus tunc sacerdos debet esse immunis. Orat etiam pro seipso dicens. In spiritu humilitatis et c. Etiam ut orationes aliorum requirit, dicens Orate pro me fratres et c. Tertio fiunt quedam post ipsam consecrationem. Primum est: quia corpus christi in tres partes dividitur ad innuendum quod corpus christi mysticum in tres partes est divisum. Una pars regnat in celo: et significatur per illam particulam que ponitur in vino consecrato: quia illi beati ab ubertate dei semper sunt ebrii. Alia pars adhuc peregrinatur in mundo. Tertia cruciatur in purgatorio: et istas duas partes alie particule representant. Pro istis igitur tribus partibus corporis mystici corpus christi verum sub sacramento offertur. scilicet pro beatis in gratiarum actionem et pro fidelibus qui sunt in mundo ut sit eis in conservationem. pro his qui sunt in purgatorio, ut scilicet sit eis in purgationem. Secundum est quia post sumptionem digitos lavat semel ante consecrationem, ut dictum est et bis post sumptionem una vice cum vino ut si aliquid de corpore christi digitis adhesit in calice infundatur. Secunda vice cum aqua. Per istam triplicem lotionem digitorum significatur triplex mundicia illorum qui corpus christi conficiunt. Tales enim debent habere puritatem quantum ad manus quibus ministrant: et quantum ad os per quod suscipiunt et quantum ad cor in quo recipiunt. Tertium est quia post missam sacerdos lavat manus. In principio quidem lavat manus antequam se indueret, et in fine misse etiam manus lavat in medio autem misse non manus lavat sed tantum digitos: quia omni tempore sive ante missam sive post missam debet esse mundus a peccatis magnis, in missa vero a peccatis parvis. Dionysius. Etenim accedentes ad sanctissimum sacramentum mundari convenit ab intimis anime fantasiis.

¶ Sermo.cccvi. De eodem sermo.ii.

Stare fecit cantores contra altare: et in sono et c. Ecclesiastici. xlvii. David symphonides et egregius psaltes circa dei cultum valde devotus diversos et plures psalmos edidit: quos per diversos cantores circa altare decantandos instituit. Cuius exemplo sancti patres diversos cantus circa altare decantandos ediderunt et missam vocaverunt. Quia vero ibi erant multe prolixitates. ideo beatus Grego. prolixitates resecavit: et ipsam missam convenientius ordinavit. et ideo secundum eius ordinationem in ipsa missa aliqua exponamus. In primis namque in principio misse introitus decantatur. Dicitur autem introitus ex eo quia per illum talem introitum in missam intratur. Olim quidem. scilicet tempore apostolorum missa per orationem dominicam inchoabatur. sed postmodum per aliquam lectionem est inchoata. sicut adhuc fit in sabbato sancto et in vigilia penthecostes. Et postmodum missa inchoata est per aliquem psalmum qui totus cantando dicebatur. Sed quia ille introitus nimis erat prolixus: ideo Greg. detruncavit: et de illo psalmo aliquos versus retinuit: et sic per anni circulum introitus ordinavit. Introitus autem qui clamore inchoatur representat clamores sanctorum patrum desiderantium christi adventum et ideo geminatur ut intentio desiderii ostendatur. Olim autem iste introitus antiphona vocabatur: et sic in aliquibus libris antiquis invenitur. Dicitur autem antiphona ab an quod est circa et phonos sonus, quia est cantus circuniens psalmos et gloria patri et filio, quia ante et post illa cantatur. Deinde sequitur. kyrie eleyson, quod novem vicibus dicitur: quia ad honorem novem ordinum angelorum cantatur quos sic honoramus ut ad eorum societatem pervenire valeamus. In tres autem ternarios distinguuntur et decantatur novem vicibus quia angeli in tres hierarchias et novem ordines distinguuntur. Vel dicuntur illa kyrie eleyson ad honorem trinitatis ita quod tria prima referuntur ad patrem. tria media ad filium et tria ulti-

ma ad spiritumsanctum. Est enim kyrie eleison idē dicere qđ domine miserere. Habet enim de⁹ magnam misericordiā, multam ⁊ eternam. De duobus primis. Psal. Miserere mei deus secundū magnam misericordiam tuam. Et secundū multitudinem ⁊c. De tertia idem Confitemini domino dominorum: quoniam in eternum misericordia eius. Habet igitur deus misericordiā magnā multā ⁊ eternam. Magnam qꝛ remittit peccata quātūcunq̄ sint grauia. Multam qꝛ remittit peccata quātūcūq̄ sint numerosa. Eternam: quia remittit peccata quantumcūq̄ sint diuturna. Istam autem triplicem misericordiam quilibet trium habet. s. pater filius ⁊ spiritussanct⁹. Et ideo ipsam misericordiam a quolibet trium imploramus. Deinde dicitur hymnus angelicus scilicet. Gloria in excelsis. Quem angeli vsq̄ ad illud bone voluntatis decantauerunt. Sed reliqua alia que sequunt addidit sanctus Telesphorus papa qui fuit non⁹ a beato Petro. Quāuis aliqui dicunt beatum hylarium illa addidisse. Cantabatur olim tantum in prima missa natalis domini. Sed postmodum Ciriacus papa instituit q̄ etiā in festiuitatibus decantetur. Et ideo si dicitur aliqua votiua missa de spiritusancto vel de sancta cruce, vel de beata virgine Maria in profestis diebus nec gloria patri nec hymn⁹ angelicus dicitur: nec symbolum dici debet: tamen prefatio propria dici potest: vt inter commemorationem ⁊ solennitatem differentia habeatur. Finito Gloria sacerdos populum salutat dicens. Dñs vobiscum: ⁊ chorus respondet. Et cū spiritu tuo. Et iste modus salutandi sumpt⁹ est ex Ruth. ij. vbi dixit booz messoribus suis. Dominus vobiscum. Modus autē respondendi est sumptus ex verbo pauli qui dixit. ij. Timo. vlti. Dominus noster iesus xp̄s sit cum spū tuo. Postea sacerdos dicit orationem que dicitur esse collecta duplici de causa. Una est qꝛ olim nō dicebatur nisi prius multitudine populi collecta. Alia est, qꝛ illa oratio petitionē populi colligit quā sacerdos deo offert: ⁊ pro eis intercedit. Omnes autem fere orationes conclusionem habent per dominum nostrum ⁊c. Ista duo nomina, scz iesus ⁊ xp̄s sunt nomina mediatoris. Jesus enim dicit deum humanatū: sed xp̄s dicit hominem deificatum. Sicut igitur a sole qui a longe est non possumus ignē accipere nisi mediante speculo vel christallo: vel aliquo tali sic a patre celesti a quo per peccatū longe distamus nō possumus nisi per mediatorem gratiam obtinere. Oratione finita cantatur epistola quasi supermissio. i. supererogatio: quia super doctrinā ipsius euāgelij in quo est doctrina perfectionis supererogatur ad doctrinam imperfectorum. Uidet tamen q̄ ep̄la post euāgeliū legi deberet: quia posterior fuit. Sed dicendū q̄ per ipsam epistolam significatur doctrina legis et prophetar̄ que doctrina precessit. Unde accidit q̄ sepe loco ep̄le legit aliqua lectio vel prophetia de lege ⁊ prophetis. Hinc est q̄ subdiaconū tantum vnus acolitus sine lumine precedit: qꝛ ipsorum doctrinā pauci sunt secuti: ⁊ nondum lumē gratie aduenerat. Deinde cātatur respōsorium qđ graduale vocatur. Dicitur autem responsorium: siue qꝛ illa verba verbis epistole aliquo modo respondent siue qꝛ nos his que in epistola audimimus debemus operibus rñdere. Graduale vero dicitur vel a gradu locoꝝ: quia in gradibus consueuerat decantari vel a gradu virtutum. Unde dicitur in ps. Secundum interpretationem aquile distribuite gradus eius in compassiōe vt enarretis in ꝓgenie altera. Nam reuera dom⁹ nostra celestis multum est alta ideo gradibus indigem⁹. Post hec dicitur alleluia: qđ si quidē nomē alleluia interpretat secundū quosdā iubilatio dñi: ⁊ representat iubilationē que in ciuitate celesti decantatur. Juxta illud Thobie. xiij. Per vicos alleluia cantabitur. Et quia illa iubilatio tanta erit q̄ nullus posset ad plenum effari. Idcirco nullus interpretum potuit, aut presumpsit alleluia interpretari. Sequētie aūt licet non sint de more romano: tamē in aliquibus ecclesijs decantant: quarum vsum primo adinuenit Rogeri⁹ abbas sancti Galli, ⁊ Nicola⁹ papa sequentias ad missas decantari cōcessit. Herman⁹ etiā theuthonic⁹ cōtra-

eius sequentiam. Sanctisspiritus assit no
bis gratia composuit: et etiam hoc canti
cum. Alma redemptoris mater et multa
alia pulchra inuenit et compilauit. Post
hoc igitur euangeliū precedentibus mul
tis: lumine quoqꝫ: et thure et cruce: quia
ipsa doctrina euangelica multos ad fidē
conuertit ꝛ lumen vere scientie adduxit.
et totum mundum odore suauitatis ad=
impleuit, et vexillum sancte crucis in vni
uerso mundo erexit. Cātatur autem euā
gelium versus partem aquilonarem: qꝛ
virtus euangelij illum: qui dixit sedebo
in lateribus aquilonis ꝛc. vt de hoc scri=
bitur. Esa. xiiij. de mūdi potestate eiecit.
Joan. xij. Nunc iudicium est mundi. nunc
princeps huius mundi eijcietur foras.
Lecto euangelio cantatur symbolum qđ
dicit a sin quod est simul et bolus. Sunt
autem duo symbola. Unum ab apostolis
confectum. Cum enim apostoli essent per
mundum diuidendi prius in hierusalem
conuenerunt de articulis fidei differen=
tes: symbolū concorditer ediderūt quo=
libet ipsorum suuꝫ bolum. i. articulū ibi=
dem ponente. Aliud simbolum quod in
missa decātatur a trecentis decem ꝛ octo
patribꝰ in nicena synodo editum fuit vbi
nō sunt alij articuli ꝙ in primo sed tamē
propter diuersas hereses succrescentes
sunt magis elucidati. Post symbolū can
tatur offertorium. premisso tamē a sacer
dote dominus vobiscum oremus. Et ta=
men sacerdos nullam tunc orationeꝫ fa=
cit: cuius duplex est causa scilicet ad in=
nuendum ꝙ quādo sacerdos appropin=
quat ad sacrificandū magis indiget ora
tione mētali ꝙ vocali. Alia quia ꝛ si pres
byter tunc non oret. hortatur tamen po
pulum suum et chorum ad orandum. In
quo quidem offertorio populus admo=
netur ꝙ sicut offerunt deo sua. sic etiaꝫ of
ferant semetipsos Respexit etenim domi
nus ad munera Abel: quia ipse offerebat
deo se et sua Ad munera autem Cayn. nō
respexit: quia ille offerebat deo sua. sed
semetipsum offerebat dyabolo. Deinde
prefatio decantatur. Et dicitur prefatio
quasi prelocutio: quia in prefatiōe sacer=
dos preloquitur de sacramenti altitudi=
ne, ꝛ de reuerentia habenda et attentio=
ne deuota. Ibi enim captat sacerdos dei
beniuolentiam vt tanto facilius pro po=
pulo impetret dei misericordiam. Finita
prefatione cantatur. Sanctus: quod par
tim est sumptum ab illo cantico angelico
de quo dicitur. Esa. vj. Sanctus sanctus
sanctus ꝛc. Et etiam ab illo cantico an=
gelico: de quo refert Joannes Damasce
nus. iij libro ꝙ cum apud Constantino=
polim pestilentia magna esset ꝛ proces=
sio fieret. quidam puer subito de medio
populi in celum est raptus. qui post ali=
quam moram rediens dixit se ab ange=
lis quoddam canticum didicisse qđ mox
vt puer ille cantauit pestilentia illa cessa=
uit. Eleuata igitur voce cecinit. Sancte
deus: sancte fortis: sancte et immortalis
miserere nobis ꝛ mox omnis pestilentia
cessauit. In calcedonensi quoqꝫ synodo
fuit canticum illud approbatum. Huius
igitur cantici laus secundum Dama. ex
quattuor colligitur scilicet quia angelus
illud docuit ad eius prolationem pestis
cessauit: calcedonensis synodus illud ap
probauit et diabolus ad eius prolationē
scinditur ꝛ dissecatur Et partim est sum=
ptum ex illo cantico puerorum qui dixe=
runt Benedictus qui venit in nomine do
mini. Matth. xxj. Deinde sacerdos ad ca
nonem accedit. quem sub silentio dicit tri
bus de causis. primo vt se totum ad inte
riora colligat. ꝛ sic illa verba cum maio=
ri attentione et deuotione dicat Secun=
do ne porcis ꝛ canibus idest indignis et
tentatoribus dei secreta pādantur. Ter
tio vt verba illa sic a populo in maiori re
uerentia et honore habeantur. Sacra
namqꝫ quanto plus occultantur: tanto in
maiori reuerentia habentur. In canone
autem non ponuntur sancti veteris testa
menti: quia illi ad limbum descenderunt:
nec ponuntur confessores tum quia tunc
non agebantur eorum festiuitates. tum
quia de eorum meritis non adeo certa
erat ecclesia. Ponuntur tamen in canone
aliqui martyres de quorum merito et cau
sa martyrij omnimoda extitit certitudo:
multos autem ibi ecclesia ponere noluit:
tum vt prolixitatem vitaret. tū etiam ne
eam errare contingeret. Nam sicut legi
tur in hystoria ecclesiastica heretici cū ca

tholicis q̄ch passi fuerunt: ⁊ ecclesia propter persecutiones tyrannorū examinationes facere non valebat. Principaliter autē in canone ponuntur apostoli tanq̄ fidei fundatores. Consecrata autem hostia sacerdos eam in altum eleuat: vt deuotius videat̄ ⁊ adoret̄ a populo: vt ostēdatur q̄ xp̄s eleuatus fuit in patibulo: ⁊ q̄ eleuatus fuit in celo: ⁊ q̄ eleuabitur in iudicio. Esaie. lij. Ecce intelliget seruus meus et exaltabitur quo ad primū: ⁊ eleuabitur quo ad scd̄m et sublimis erit valde quo ad tertium. Finito autē canone sequitur oratio dn̄ica: cum ista oratione apostoli missas suas celebrabant habētes altaria parua que secū ferebant. Unde adhuc rome ostenditur quoddā altare sancti petri in quo ipse aliquādo celebrare cōsueuit. Deinde sacerdos corpus xp̄i in tres partes frangit prout papa sergius ordinauit. hec autē fractio nō est in corpore christi: sed in solis formis sacramentalibus. In tres autē frangitur partes vt ostendatur q̄ illud sacrificium ad honorē trinitatis offertur siue vt ostendatur q̄ in xp̄o fuerūt tres substantie scz caro: anima: et deitas siue vt ostendatur q̄ offert̄ pro corpore christi mystico, qd̄ in tres partes saluandorū diuiditur. s. virgines cōtinentes: ⁊ cōiugatos. Deinde sacerdos dicit pax dn̄i scz tres cruces faciendo cum parte corporis super calicem: ad innuendum q̄ per xp̄i passionem triplicem sumus assecuti pacem. s. temporis pectoris, eternitatis. Post hec vero cantatur agnus dei: quod ter dicit̄ quia agnus ab agnoscendo nomē accepit. Christus ergo ter agnus appellat̄: q̄ sm̄ Innocen. tertium: xp̄s in cruce existens patrem suum agnouit obediēdo: ⁊ matrem recommendādo: ⁊ nos patri reconsiliādo. Uel dicitur ter agnus dei q̄ ipse xp̄s ter matrem suam agnouit. s. in humili subiectione: quoniā subdit⁹ erat illi: vt habet̄. Luc. ij. In vini mutatione. Et in ipsius diligenti recommendatione. Deinde cantatur cōmunio que ideo cōio dicitur q̄ in cōicando cantatur. Et est cātus cōmunionis cantus letitie: ⁊ gratiarum actionis pro tanto sacramento suscepto. In fine misse cantat̄ festiuis dieb⁹ Ite missa est. i. ad ppria redite. Uel Ite. i. de virtute in virtutem proficite: q̄ missa est hostia sacrata ad patrem vt pro nobis intercedat. Hugo de sancto victore. Ipsa hostia sacra missa vocari pōt. Primo q̄ trāsmissa nobis est a patre per incarnationem. Secūdo a nobis patri per passionem. Similiter in sacramento: primo a patre nobis per sanctificationem qua in nobis esse incepit. Postea a nobis patri per oblationem qua pro nobis intercedit. In diebus autē ferialibus dicitur: benedicamus dn̄o. Et illud est actio gratiarum pro oblato sacrificio: ⁊ perfecto misse mysterio. In missa vero pro defunctis dicit̄: requiescant in pace: q̄ sacrificiū illud pro eis oblatū est ad ipsorū liberationem de purgatorij pena vt de purgatorio ad vitam eternam gradiantur ⁊ in pace perpetua requiescant.

¶ Sermo. cccvij. Eodē die Sermo. iij.

In sono eorum dulces fecit modos ⁊c. Ec cli. xvij. Dauid diuersos dulces sonos inuenit et diuersos modos inueniendi quesiuit per quos laudem dei institutt. Sic ⁊ sanctus Gre. Diuersos sonos ⁊ cātus inuenit per quos missam instituit et ordinauit. Ipsam enim missam per diuersos modos inchoauit: q̄ in tribus linguis eā decantari instituit: in lingua greca: hebreica ⁊ latina. Quod quidem fecit triplici de cā. Prima est ad representandum titulum dn̄ice passionis: qui fuit in cruce conscript⁹ literis grecis hebraicis: ⁊ latinis. Secunda est q̄ iste tres lingue sunt omnibus aliis linguis principaliores et digniores. Ideo in his tribus linguis missa canitur: vt verificetur qd̄ est scriptum. Phil. ij. Omnis lingua cōfiteatur: q̄ dn̄s noster iesus xp̄s in gloria est dei patris. Tertia est ad ostendendum q̄ sancta vniuersalis ecclesia de omnib⁹ ⁊ diuersis linguis est a spiritu sancto in vnitate fidei congregata. Iuxta illud. Qui per diuersitatem linguarum cunctarum ⁊c. Uerba autē greca in missa sunt kyrie eleison xp̄e eleison. Hebraica sunt amē: alla: sabaoth ⁊ osāna Latina sunt

cetera q̄ in missa proferuntur. Sicut igit̄
v̄ba in greca lingua posita: kyrieleyson xp̄e
eleison: que quidez mater ecclesia in gre
co cantari voluit triplici de causa. P̄rīa
quia missa a grecis ortū habuit ideo ma
ter ecclesia huiusmodi verba greca in
ecclesia occidentali decantari voluit. Se
cunda: quia inter grecos summa mundi
sapientia floruit. j. Corint. j. Judei signa
petunt greci vero sapientiam querunt: ⁊
ideo ecclesia occidentalis voluit ecclesie
orientali deferre: ⁊ propter suā sapien-
tiam sibi reuerentiam exhibere. Tertia
est: q2 lumen fidei primo de grecis ad la
tinos venit. Barnabas enim de grecia
romam venit qui primo ibi fidem predi
cauit. Paulus etiam grecorum apostol⁹
⁊ multi alij discipuli de grecia in italiam
venerunt et fidem xp̄i ibi predicauerūt.
Multum ergo lingua greca debuit a lati
na honorari a qua primo lumen fidei ac
cepit. Dicuntur nanq̄ Kyrie el'. nouez vi
cibus propter honorem ⁊ mysteriū trini
tatis. Est enim Kyrie eleison idem quod
domine miserere. Patri nanq̄ attribuit̄
potentia: filio sapientia, ⁊ spiritui sancto
gratia. Tria ergo prima Kyrie eleison
ad honorem patris cantamus ad cuius
potentiā triplicem misericordiā assequi
petimus. Sumusq̄ infirmi ad inchoan-
dum bonum fragiles ad resistendaz ma
lo: debiles ad perseuerandum in bono.
Ideo a patre misericordiā petimus vt p̄
suam potentiam nos fortes faciat. ad in
cipiendum bonum ad resistendum ma-
lo: ad perseuerandum in bono. Ps. Expe-
cta dn̄m viriliter age quo ad primum: ⁊
⁊ confortetur cor tuuz quo ad scd̄m: ⁊ su
stine dn̄m: quoad tertium. Tria media
Christe eleison dicuntur ad honorem fi
lij: a cuius sapientia triplicem petimus
misericordiaz. Nam ⁊ viā salutis patrie
nescimus inuenire. ideo petimus ab ei⁹
sapientia nobis viaz ostendi: q2 ipse est
via. Et q2 per inuentam viam nescimus
ambulare; nec pergendo ad terminum
peruenire, ideo per ipsum qui est veri-
tas ad seipsum petimus perduci qui est
vita vt supra Joh. xiiij. Ego sum via ve
ritas et vita ⁊c. Tria autem vltima kyr-
rie eleyson dicuntur ad honorem ad re-
uerentiam spiritussancti a cuius gratia
triplicem misericordiaz postulamus. pe
timus enim ab eo dari nobis gratiaz pre
uenientem. proficientem: ⁊ consummā-
tem. Prouer bio. iiij. Justorum semita
quasi lux splendens: quo ad gratiā pro
ficientem: vsq̄ ad perfectuz diem quo ad
gratiam consummantē. Scd̄o in ipsa po
nuntur verba in lingua hebraica q̄ sunt
amen, all'a, sabaoth ⁊ osanna. Istud au-
tem q̄d dicit̄ amē si referatur ad id q̄d in
orationibus petitur tunc est idē q̄d fiat.
Si autem referatur ad conclusionis fi-
nem tunc idem est q̄d verum: scz ꝙ deus
trinus et vnus viuat ⁊ regnat per omnia
secula seculorum. Alleluya autem inter-
pretatur iubilatio siue laudatio dn̄i: ⁊ cō
tinet triplicem laudem. Una est qua lau-
damus bonum dei q̄d in se hz. Alia est
laus qua laudamus bonum dei q̄d in no
bis posuit. Tertia est laus qua laudam⁹
bonum dei in sancto cuius festuz agim⁹.
Cantatur autem alleluya cum iocunda
⁊ longa nota: q2 ista bona dei sunt lōga ⁊
iocunda: ⁊ immensa Nullus enim inter-
pretum potuit ad plenum alleluya inter
pretari: q2 deuz pro tantis bonis nō pos
sumus sufficienter laudare. Eccl. xliij.
Benedicentes dn̄m exaltate illum q̄ntuz
potestis: maior est enim omni laude. Sa
baoth autem idem est ꝙ exercit⁹. Deus
quidem est dn̄s exercituū angelorū: quo
rum quidam habēt ipsum regem asso-
ciare. Apocalipsis. xix. Exercitus q̄ sunt
in celo sequebantur eum in equis albis.
⁊c. Alij habent inimicos regis expugna
re Apoca. xij. Factum est prelium in ce-
lo. Michael ⁊ angeli eius preliabantur
cum dracone. Alij hn̄t ciuitates ⁊ castra
regis custodire. Esa. lxij. Super muros
tuos hierusalem constitui custodes ⁊c.
Osanna autem s̄m hiero. idem est ꝙ sal-
ua obsecro. componitur autem ab osy.
q̄d est salua. ⁊ anna q̄d est interiectio ob-
secrationis. Dixerūt enim istud turbe pre
cedentes et q̄ sequebantur dn̄m. Matth.
xxj. Quia illi qui precesserunt. s. patriar-
che ⁊ prophete ⁊ illi qui comitati sunt. s.
apostoli. ⁊ etiaz istud dixerunt qui sequū
tur. s. martyres ⁊ confessores: ⁊ nos eum
benedicimus: ⁊ ab ipso salutem cōsequi

obsecramus. Tertio in ipsa ponuntur verba latina lingua decãtanda que per tres sonos sunt distincta. Nam tres sunt spẽs sonorum ƀm Augu. scilicet son⁹ qui fit cum pulsu qui fit cum voce: ⁊ qui fit cũ flatu. Ista triplex differentia sonorum ponitur in missa in lingua latinorum verborum. Ad sonum enim qui fit cum pulsu sicut in psalterio pertinent psalmi. In introitu enim misse semper aliquis versus alicui⁹ psalmi dicit̃: ⁊ gloria patri adiũgitur: qḋ quidem Gloria patri nicena synodus adinuenit: ⁊ hiero. de mandato Damasi pape in fine psalmorum decantandum instituit. Ad sonum autez qui fit cum voce pertinent orationes, epistola euangelium ⁊ symbolum. Numerus aũt ipsarum orationum in missa diuersimode dicitur Aliquando enim dicit̃ vna sola oratio: vt ostendatur illud ad Ephe. iiij. Unus deus et pater omnium qui super omnes ⁊ per omnia ⁊ in omnib⁹ nobis est. Aliquando dicuntur tres ad similitudinẽ christi qui ter legit̃ orasse. Mat. xxiij. Orauit tertio eundem sermonẽ. Aliquando dicuntur quinq̧ ad honorẽ quinq̧ vulnerum christi. Aliquando dicuntur septem orationes vt septem dona spiritussancti impetrare possimus: ⁊ ad similitudinem xp̄i qui orationem suam. s. pater noster: in septem petitionibus cõprehendit. Sed numerus septenarius non est excedendus ne fastidium generetur: et ne sacerdotis intentio nimium distrahatur. Dicuntur autez iste orationes collecte: q2 ad ipsa populus congregabat̃ ⁊ colligebatur vt dn̄icam eucharistiã acciperet. In primitiua nãq̧ ecclesia quotquot misse inter erant communicabant: sed numero fidelium excrescente. Statutum est vt tantum diebus dn̄icis sacram cõionem accipiant. Postquam autem deuotio est diminuta: ordinatum fuit, vt tm̄ tribus modis in anno. s. in pascha in pẽthecoste ⁊ in natiuitate dn̄i cõicent. Deutero. xvj. Tribus vicibus per annũ apparebit omne masculinum in conspectu dn̄i dei. At postq̄ refriguit charitas et abundauit iniquitas: ordinauit ecclesia sub precepto: vt omnis vtriusq̧ sexus semel in anno ad minus cõfiteatur ⁊ in pascha recipiat sacramentũ: nisi forte de cõsilio proprij cõfessoris ob aliquam rõnabilem causam duxerit abstinendum. Aliud qḋ pertinet ad sonuz vocis est epistola ⁊ euangelium. Epistola tñ euangelio premittitur: q2 epistola continet lac paruulorum: euangelium vero continet solidum cibum perfectorum. Doctrina enim apostolorum est quedam introductio ad euangelicam veritatem. Epistolas etiam fecerunt serui, Euangelium fecit dominus. Sicut ergo seruorũ est dominos preire ⁊ viam preparare: sic ⁊ doctrina epl̃arum euangelium precedit: vt auditoribus viam prepararet. Euangelium autem diebus festiuis precedit vn⁹ ceroferarius: sed in magnis festiuitatib⁹ duo. Christus nanq̧ hz duplicem aduentum. Unus fuit mansuetus ⁊ humilis, et quasi ferialis quo. s. venit in carnem: et istum aduentum tantum vnus nunci⁹ precessit scilicet Johannes baptista. Mat. j. Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit viam tuaz ante ⁊c. Alius erit valde festiuus ⁊ solẽnis: quando scilicet ad iudicium est ventur⁹: ⁊ istum aduentum duo nuncij precedent scilicet Enoch ⁊ Helias. De quibus dicitur. Apoc. xj. Dabo duobus testib⁹ meis ⁊ prophetabunt ⁊c. Aliud qḋ spectat ad sonum vocis est ipsum symbolum. Apostoli nanq̧ symbolum ediderunt: de quo symbolo est extractum symbolum qḋ in missa cantatur. Quilibet nanq̧ apostol⁹ suum bolum, id est suum articulum ibidem posuisse refert̃. Petrus nanq̧ primum posuit dicens. Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi ⁊ terre. Scḋm Andreas dicit. Et in iesuz christum filium eius vnicum dominũ nostrũ. Tertiũ addidit Jacobus maior dicẽs. Qui conceptus est de spiritu sancto, natus ex maria virgine. Quartum posuit Johannes dicens. Passus sub pontio pilato: crucifixus mortuus ⁊ sepult⁹. Quintum posuit. Philippus dicens. Descendit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis. Sextum posuit Bartholomeus dicens. Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Septimũ posuit Thomas dicẽs. Inde venturus

est iudicare viuos et mortuos. Octauum addidit Mattheus dicens. Credo in spiritum sanctum. Nonū posuit Jacob⁹ minor dicens. Sanctam ecclesiam catholicam: sanctorum communionem. Decimū posuit Simon chananeus dicēs. Remissionem peccatorum. Undecimum posuit Judas thadeus dicens. Carnis resurrectionem. Duodecimū posuit Matthias dicens. Uitam eternam. amen. Ad sonuȝ qui fit cuȝ flatu pertinent cantus. Quorū quidam cantātur in principio misse: quidam in medio: et quidam in fine: ad significandumꝙ debemus deum laudare ꝓ beneficio qđ nobis dedit i principio: medio: et in fine id est pro beneficio creationis et glorificationis. De isto beneficio et triplici laude dicit Anselmus. Certe domine quia me fecisti debeo amori tuo me ipsum totum quia me redemisti debeo amori tuo meipsum totum quia tāta promittis debeo amori tuo meipsum totuȝ: imo tantum debeo amori tuo plusꝙ meipsum ꝙtuȝ tu es maior meipso pro quo dedisti teipsum et cui promittis teipsuȝ. Uel ideo ponuntur cantus in principio in medio et in fine: ad innuendum ꝙ debemus deum laudare tanꝙ principium a quo sunt omnia, tanꝙ finem ad quem tendunt omnia tanꝙ medium: per quem conseruantur omnia, vt sic verificent qđ ait apostolus Roma. xj. Ex ipso et per ipsum: et in ipso sunt omnia. ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Expliciunt sermones eximij sacre theologie professoris Jacobi de voragine de sanctis: per circulum anni feliciter.

Sermo. Quadrage. do. Jac. de Vorag.

❧ Domini Jacobi

de Voragine sacre Theologie professo-
ris meritissimi, ac Episcopi Januen͠. perq̃
reuerendi. Sermones Quadragesima-
les, omnibus diuini verbi declamatoribꝰ
vtilissimi, cum Indice Alphabetico ma-
terias scitu necessarias, ad studiosorũ vi-
rorũ summam commoditatem: paucis cõ
plectente.

Circa tabulā immediate sequētē notādū q̄ p̄ primū numerū intelligēdū est capitulū a quo sumptū est thema allegatū. per scd̄m v̄o numerū daꝛ intelligi ad q̄ tn̄ sermonē hui⁹ quadragesime sit recurrendū pro cōuenienti materia predicāda dieb⁹ subsignatis conformiter ad aliquā dictionē vl' clausulā i quouis themate hic i serto cōtētā.

Incipit tabula in sermones quadragesimales magistri Jacobi de Voragine per alphabeti literas: vt eo facilius materia sese offerat notabiliter distincta.

CFINIS.

¶ Incipit quadragesimale preclarissimi doctoris magistri Jacobi de Voragine episcopi Januensis: duos quotidie cõtinens sermões.

1 ¶ In die cinerum sermo primus.

Filia populi mei accingere cilicio et conspergere cinere: luctũ vnigeniti fac tibi planctũ amarũ. Hie. vj. Quãuis solennitas quadragesimalis in sequenti dñica inchoet ecclia tñ hos quatuor dies pcedẽtes addidit: vt quadragenarius numer⁹ impleat. A prima em dñica vsq ad pascha qdraginta duo dies sunt de qb⁹ dũ sex dies dñicales subtrahuntur. solummodo. xxxvj. ieiunabiles remanẽt: et ideo addunt ei quatuor dies precedẽtes vt sacer numerus. xl. dierum impleat quẽ xps suo ieiunio consecrauit. Sunt tñ quedam alie ratiões mystice quare poti⁹ in quarta feria q̃ in alia feria istud ieiunium inchoatur. A

¶ Prima est qz i quarta feria mors xpi fuit tractata et cum deliberatione firmata: scz feria quarta ante dominicã de ramis. Nam tunc principes sacerdotũ cuz senioribus populi congregati sunt in atriũ Cayphe principis sacerdotũ ad quos Judas accessit: et Christũ tradere promisit et illi pecuniã dare solliciti sũt. Qz igit penitentiã quadragesimalẽ facimus vt Christo patienti cõpatiamur. Et eius mors fuit in quarta feria tractata: iõ merito quarta feria hoc ieiuniũ inchoat. Scda ratio est qz in feria quarta sol et luna et c. celi luminaria creata fuerunt. In principio em creauit deus quandaz nubeculã qñ dixit fiat lux: et facta est lux: et illa nubecula tres dies solẽ precedentes illuminauit quadam tenui claritate quemadmodum diluculo fieri solet

Quarta aũt feria sequẽti vt dictũ est de⁹ solẽ et c. luminaria fecit: et iõ dies illa dies plene claritatis fuit: totũ autẽ tps nostrũ est tenebrosũ: tps aũt q̃dragesimale est lucidũ tps. Juxta illud Ephe. v. Eratis em aliqñ tenebre: nũc aũt lux in dño. Cõueniens igitur fuit vt tps tam lucidũ in die lucida inchoationẽ inciperet. Tertia ratio est qz feria q̃rta dies mercurij vulgariter nũcupat. Est aũt mercuri⁹ planeta celestis qui scdm astrologos regnat in virgine: dñatur aque: sp est cũ sole, pest facũdie: dispõit ei hoies ad facũdiam et eloquẽtiaz acquirẽdã: vñ dr Act. xiiij. q gentiles vocabãt paulũ mercurium qui erat dux verbi. recte igitur ieiuniũ in die mercurij inchoatur ad innuẽdũ q hoies in hoc tpe debẽt habere mũdiciã corporũ abundãtiã lachrymarũ perseuerãtiã bonoꝝ operũ: vt scz semp sint cũ sole. i. cũ Christo. predicatores aũt debẽt habere facũdiã predicationũ: et ideo vt illũ ieiuniũ facili⁹ suscipiat: hodie sancta mater ecclesia fideles ad memoriã sue mortis inducit dũ in capitibus cineres ponit ad qd et ppheta imo etiã dñs p prophetam nos in pdis premissis inducit dicẽs Filia populi mei et c. populus aũt dei est popul⁹ christian⁹. Filia ergo populi dei est aia cuiuslibet xpiani. Quam quidem alaz dñs ad tria hortat: scz. Ad dure penitentie assumptionẽ: dum dicit. Induere cilicio et c. Ad mortis meditationẽ cuz dicit cõspergere cinere et c. Ad pctõrũ dolorem cum dicit luctum fac tibi planctũ amaꝝ. Primo igitur hortat ad dure penitentie assumptionẽ: cum dicit induere cilicio. B

¶ Ciliciũ em est indumẽtũ duz et asperuz de pilis cameloꝝ cõtextũ per quod pnia aspera significatur: q̃ quidem meli⁹ curat pctã q̃ lenis. Sicut dicit Chry. p tria exẽpla sup Mat. primũ est qz medicina aspera melius curat malos humores q̃ lenis. Scdm est qz malas herbas meli⁹ eradicat rostrum ferreum q̃ ligneum. Tertiũ ẽ qz malos nodos lapidũ meli⁹ prescindit malle⁹ ferre⁹ q̃ plũbe⁹. C

¶ Pctõr quidez tria incommoda patit. primũ est qz est plenus corruptis humoribus vitioꝝ. Ps. Corrupti sunt et abomi

¶ FINIS.

¶ Incipit quadragesimale preclarissimi docto ris magistri Jacobi de Voragine episcopi Januēsis: duos quotidie cōtinēs sermōes.

1 ¶ In die cinerum sermo primus.

Filia populi mei accingere cilicio ⁊ conspergere cinere: luctū vnigeniti fac tibi plāctū amarū. Hie. vj. Quāuis solennitas quadragesimalis in sequenti dñica inchoet ecclia tn̄ hos quatuor dies p̄cedētes addidit: vt quadragenarius numer⁹ impleat. A prima em̄ dñica vsq; ad pascha q̄draginta duo dies sunt de q̄b⁹ dū sex dies dñicales subtrahuntur solummodo .xxxvj. ieiunabiles remanēt: ⁊ ideo addunt̄ isti quatuor dies precedētes vt facer numerus .xl. dierum impleat̄ quē x̄ps suo ieiunio consecrauit. Sunt tn̄ quedam alie ratiōes mystice quare poti⁹ in quarta feria q̄ in alia feria istud ieiunium inchoatur. A

¶ Prima est q2 i quarta feria mors x̄pi fuit tractata ⁊ cum deliberatione firmata: scz feria quarta ante dominicā de ramis. Nam tunc principes sacerdotū cū senioribus populi congregati sunt in atriū Cayphe principis sacerdotum ad quos Judas accessit: ⁊ Christū tradere promisit ⁊ illi pecuniā dare solliciti fuēt. Q2 igit̄ penitentiā quadragesimalē facimus vt Christo patienti cōpatiamur. Et eius mors fuit in quarta feria tractata: iō merito quarta feria hoc ieiuniū inchoat̄. Scd̄a ratio est q2 in feria quarta sol ⁊ luna ⁊c. celi luminaria creata fuerunt. In principio em̄ creauit deus quandā nubeculā q̄n dixit fiat lux: ⁊ facta est lux: ⁊ illa nubecula tres dies solē precedentes illuminauit quadam tenui claritate quemadmodum diluculo fieri solet. Quarta aūt feria sequēti vt dictū est deus solē ⁊c. luminaria fecit: ⁊ iō dies illa dies plene claritatis fuit: totū autē t̄ps nostrū est tenebrosū: t̄ps aūt q̄dragesimale est lucidū t̄ps. Juxta illud Ephe. v. Eratis em̄ aliq̄n tenebre: nūc aūt lux in dn̄o. Cōueniens igitur fuit vt t̄ps tam lucidū in die lucida inchoationē inciperet. Tertia ratio est q2 feria q̄rta dies mercurij vulgariter nūcupat̄. Est aūt mercuri⁹ planeta celestis qui scd̄m astrologos regnat in virgine: dn̄atur aque: sp̄ est cū sole, p̄st facūdie: dispōit ei hoīes ad facūdiam ⁊ eloquētiaz acquirēdā: vn̄ dr̄ Act. xiiij. q̄ gentiles vocabāt paulū mercurium qui erat dux verbi. recte igitur ieiuniū in die mercurij inchoatur ad innuēdū q̄ hoīes in hoc t̄pe debēt habere mūdiciā corporū abundātiā lachrymarū perseuerātiā bonorū operū: vt scz semp̄ sint cū sole .i. cū Christo. Predicatores aūt debēt habere facūdiā predicationū: ⁊ ideo vt istud ieiuniū facili⁹ suscipiat̄: hodie sancta mater ecclesia fideles ad memoriā sue mortis inducit dū in capitibus cineres ponit ad qd̄ ēt pp̄heta imo etiā dn̄s p̄ prophetam nos in v̄bis premissis inducit dicēs Filia populi mei ⁊c. Populus aūt dei est popul⁹ christian⁹. Filia ergo populi dei est aīa cuiuslibet x̄piani. Quam quidem aīaz dn̄s ad tria hortat̄: scz. Ad dure penitentie assumptionē: dum dicit. Induere cilicio ⁊c. Ad mortis meditationē cū dicit cōspergere cinere ⁊c. Ad peccatorū dolorem cum dicit luctum fac tibi planctū amarū. Primo igitur hortat̄ ad dure penitentie assumptionē: cum dicit induere cilicio. B

¶ Ciliciū em̄ est indumētū durū ⁊ asperum de pilis camelorū cōtextū per quod penitentia aspera significatur: q̄ quidem meli⁹ curat peccatū q̄ lenis. Sicut dicit Chry. p̄ tria exēpla sup̄ Mat. Primū est q2 medicina aspera melius curat malos humores q̄ lenis. Scd̄m est q2 malas herbas meli⁹ eradicat rostrum ferreum q̄ ligneum. Tertiū ē q2 malos nodos lapidū meli⁹ prescindit malle⁹ ferre⁹ q̄ plūbe⁹. C

¶ Peccatōr quidez tria incommoda patit̄. Primū est q2 est plenus corruptis humoribus viciorū. Ps. Corrupti sunt ⁊ abomi

nobiles facti sunt iniquitatib⁹ suis idō in
diget medicina.i.penitentia amara Esa.
xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea a-
marissima. D

¶ Amaritudo enī penitētium q̄ est causa
magne pacis in conscientia dz esse ama-
ra amarior amarissima. Amara qz pactū
qđ in baptismo cuz deo fecerat p̄ scilicet
abrenunciauerat diabolo ꝛ omnib⁹ pō-
pis ei⁹ confregit. Amarior qz timore dei
postposito per multa crimina discurrit.
Amarissima quia deum ꝛ eius gratiam
perdidit. Unde Hiere.ij. Scito ꝛ vide qz
malum ꝛ amarum est reliquisse te domi-
nū deum tuū ecce quia peccator deū per
didit: ꝛ non esse timorem ei⁹ apud te: ec-
ce qz eius timorē post posuit ꝛ abiecit: et
idō p̄ diuersa facinora discurrit a seculo cō
fregisti iugū rupisti vincula: ecce quia pa
ctum baptismale fregit. Scđm incōmo-
dum est quia peccator habet multas ra-
dices malarū concupiscentiarū: que qui
dem extirpande sunt rostro ferreo.i.du-
ro ieiunio vñ Colo.iij. Mortificate mem
bra vestra que sunt super terram. Forni-
cationē ꝛ immundiciam libidinem cōcu-
piscentiam malam. Nisi enim male her-
be radicitus extirpentur: cito germināt
malos fructus. Heb.xij. Ne qua radix
amaritudinis sursum germinans impe-
diat ꝛ p̄ illam inquinentur multi. Sūt enī
aliqui qui malas herbas eradicat tantū
quantum ad folia: ꝛ idō adhuc renascun-
tur: tales sunt qui peccata quantū ad ex
teriora opera quandoq̧ relinquūt: cōsen
sum tamen non deserunt: ꝛ ideo inuenta
opportunitate ad peccata redeunt. Alij
partē radicis frangunt ꝛ aliam partē re
linquūt tales sunt qui cōsensum deserūt
sed tamen malas cogitationes patiūtur
qui sepe in peccata relabuntur. Alij sunt
qui radices herbarū funditus extirpant
isti sunt qui malas cogitationes a corde
suo eradicāt: ꝛ ideo vlterius germinare
non possunt. Tertium incommodum est
quia peccator penitēs alligat⁹ est adhuc
nodis ꝛ nexibus peccatorum. Quidā ta-
men habent istos nexus factos de stipu-
la. alij de feno, alij de ligno. Iuxta illud.
j. Corinth.tertio. Si quis supedificat li-
gnū fenum stipulam: per q̄ tria pene pur
gatorij intelligūtur. Istos autem nexus
melius frangit malle⁹ ferreus.i. penitē-
tia dura q̄ leuis. Unde Augu. Maiorem
quisq̧ in se seueritatē debet exercere vt
a se iudicatus minus iudicetur a deo. Se
cūdo hortat̄ anima ad mortis medita-
tionem cum dicitur: conspergere cinere.
sicut hodie etiā in capitibus cinere asp-
gimur ꝛ dicitur nobis: memēto qz cinis
es: et in cinerē reuerteris. Homo quidez
de cinere est formatus: ꝛ cinereū portat
corpus: ꝛ in cinerē redigēdus est. vñ Ge
ne.iij. Reuerteris in terrā de qua sumpt⁹
es: ecce qz de terra fact⁹ est quia puluis
es: ecce quia cinereuz portas corp⁹. ꝛ in
puluerem reuerteris ecce qz in puluere
siue in cinerem redigendus es. Si ergo
ab aliquo peteret̄ vñ venis? q̄d portas?
aut quo vadis? posset r̄ndere de cinere ci
nerem: ꝛ in cinerem hoc est de cinere ve-
nio: et porto ꝛ redeo in cinerem: ideo di-
citur ter homini terra. Hiere.xxij. Terra
terra terra: audi verbum domini.i.tu ho
mo qui venis de terra: et portas terrā ꝙ
vadis in terram audi verbū domini qđ
tibi hodie dicit dominus per ecclesiam
suam: memento quia cinis es et in cinerē
reuerteris. E

¶ Utile autē est habere memoriam hui⁹
cineris triplici de causa. Primo quia ci-
nis terram fecundat sic memoria mortis
ad bene operandum sollicitat. Uñ Gre.
Ualde enim se sollicitat in bono ope qui
semper cogitat de extremo fine. Secun-
do quia ignē conseruat et maxime sic est
calidus quia frigidus cinis ignem exti-
guit: sic ꝛ memoria mortis cordi feruen-
ter impressa gratiā spiritussancti conser
uat. Sunt tamen quidā qui frigidā istā
memoriā mortis habēt sicut illi qui ani-
mam cum corpore morituram credunt ta-
lis memoria potius gratiam extingui q̄
conseruet. Tertio quia cinis maculas la
uat sic memoria mortis lauat omnes ma
culas peccatorū vñ Eccl. septimo. Me-
morare nouissima tua ꝛ in eternū nō pec
cabis. lauat enim maculam superbie. Si
quis enim ad instar pauonis gloriat̄ in pē
nis virtutum. pedes.i. finē suum consi-
deret. Et sic superbiā ei⁹ deponet. Eccl.
decimo. Quid superbis terra ꝛ cinis. La

nat etiam maculas luxurie: sicut enim be
stia cuȝ cauda expellit muscas sic homo
cum mortis memoria expellit cogitatio
nes immūdas. Gre. Nihil sic ad domā
dū carnis desideria valet ꝙ vnusquisqȝ
quod hic diligit q̄le sit futurū post mortē
penset. Lauat etiam maculas auaricie.
nullus eñ diuitias dȝ congregare quan
do considerat ꝙ in fine nihil portat nisi
nuditatē, saccum ꝛ cinerē. Job. j. Nud⁹
egressus sum de vtero matris mee: nud⁹
reuertar illuc. Item eiusdem. xvj. Saccū
consui super cutem meā ꝛ operui cinere
carnem meam. Tertio hortamur ad pec
catorū: dolorem: cum dicitur luctum vni
geniti fac tibi planctum amarū. F

¶ Planctus penitētis plāctui triplici de
bet assimilari: scilicet plāctui matris vni
genitum plangentis plāctui draconis: ꝛ
planctum struccionis: vnde Mich. j. Fa
ciam planctū velut draconum et luctum
quasi struitionū, nam dolorosior plāctus
inter omnia animalia ratiōabilia est plā
ctus q̄ fit pro morte vnigeniti. dolorosior
plāctus inter omnia animalia irrationa
bilia est planctus draconis, dolorosior
inter omnia volatilia est planct⁹ structio
nis. G ¶ Peccator quidem tria bo
na perdit. Primo animam suam: ideo dȝ
plangere ad instar mulieris vnigenitum
plangentis: vnigenita nostra est anima
nostra: q̄ vnā tātū habemus. si eñ duas
haberemus possemus vna perdita sup
alia cōsolari. Secūdo perdit peccat ca
put suū. i. deū suum: ideo dȝ plangere ad
instar draconis, draco eñ et quilibet ser
pens caput custodit ꝛ corp⁹ exponit: sic
quilibet debet exponere corpus macera
tioni ꝛ ꝑditioni vt possit custodire caput
suū. id est dominū suū. Sed dicitur quod
elephas inueniens draconem in semitis
caput eius cum planta conterit et draco
maximum planctū facit. Sic etiā diabolus
in nobis occidit dominum quando nos
ad peccatū trahit: ideo debemus plan
gere ꝛ dolere. Tertio peccator ꝑdit om
nia sua merita: ꝛ ideo debet plāgere ad
instar struthiōis. Struthio eñ oua sua i pul
uere calido derelinquit vt foueantur ibi
dē ꝛ sic ea relinq̄t sed rediens ꝛ a bestijs
ea conculcata inueniens magnū vlulatū
facit. Oua nostra sunt merita nostra que
tunc demones conculcant quādo ad ani
mam per consensum intrant. Juxta illud
Job xx. Uadent ꝛ venient super euȝ hor
ribiles: ideo peccator debet plangere et
dicere. Miserere mei deus quoniam con
culcauit me homo.

ꝛ ¶ Eadem die cinerum.

Sermo. ij.

Comparatus
sum luto ꝛ assimilat⁹ suȝ fa
uille et cineri. Job. xxx. A
¶ Miseriam conditionis
humane describit sanctus
Job. in verbis premissis ex parte princi
pij, medij, ꝛ finis. Nam ex parte princi
pij homo habet vtilitatem: quia de luto
formatus: cuȝ dicitur Comparatus sum
luto. Et ex parte medij habet vanita
tem et mutabilitatem: quia multiplici
mutabilitate circundatus: cum dicitur.
Et assimilatus sum fauille. Ex parte fi
nis habet miserabilem penalitatem: q̄
in cinerem redigendus: cum dicitur.
Cineri. B

¶ Circa primum notandum quod licet
homo sit ex quatuor elementis, deus ta
men in compositione corporis humani
parum posuit de tribus elementis. ꝛ mul
tum de luto siue de terra. Elementum
quidem aque manifestatur in ipsis hu
moribus. Elementum ignis in calore na
turali et in luce visiua. Elementum ae
ris in respiratione flatus. Elementum
vero terre in carne et ossibus. Et sic pa
tet ꝙ deus multum posuit de terra ibi et
parum de ceteris elementis. Parum ibi
posuit de igne: vt homo parum habe
ret de igne concupiscentie, auaritie: et
iracundie et tamen aliqui videntur esse
de igne facti: quia nimis sunt supra di
cto igne inflammati. j. Johan. ij. Totus
mundus in maligno positus est id est in
malo igne. Parum etiam posuit de aere:
vt homo parum haberet de elatione su
perbie: ꝛ tamē aliqui videnī esse de aere
facti: quia nimis sunt supbi. Nō fuit mi
rum si primus angelus superbiuit: q̄ ni
hil de luto habuit. Sed mirū est quando
homo qui est vile lutum intumescit. Ecce

cle.x. Quid superbis terra et cinis. Tales pascunt vento. Osee.xij. Effraim pascis ventum. Uentus tamen non pascit, sed inflat. Et quia sunt inflati, ideo aliqua levi febre puncti statim detumescunt. Parum etiam posuit de aqua vt homo haberet parum de levitate et inconstantia. Et tamen aliqui videntur de aqua esse facti: quia levitate nimia agitati. Job.xxiiij. Levis est super faciem aque. De talibus dicitur Eccli.xxvij. Stultus vt luna mutatur. Nam luna modo est plena: modo media: modo minus quam media: modo vacua. Sic multi in ista quadragesima incipiunt bene ieiunare: devote orare et largas elemosynas dare: isti sunt luna plena. Postmodum dimittunt ieiunia: tamen faciunt elemosynas et orationes: isti sunt luna media. Et deinde dimittunt ieiunia et orationes: tamen faciunt adhuc elemosynas: isti sunt luna minus quam media. Deinde dimittunt tota: isti sunt luna omnino vacua. Ideo bene dicitur. Stultus vt luna mutatur. Multum autem deus in compositione humani corporis de elemento terre posuit. Terra enim est elementum frigidum et infimum. Quia sicut dicitur Eccli.j. Terra autem ineternum stat. Ex his ergo innuitur quod homo debet habere frigiditatem contra estum concupiscentie, avaritie, et iracundie. Debet habere inferioritatem: contra tumorem superbie: et debet habere firmitatem contra levitatem inconstantie. Ideo dicitur Eccli.v. Non ventiles te ad omnem ventum: ecce quod non debet habere elevationem superbie. Esto firmus in via domini: ecce quod non debent habere infirmitatem inconstantie. Esto mansuetus ad audiendum verbum domini vt intelligas: ecce quia non debet esse inflatus iracundia sed patiens et mansuetus. Secunda miseria hominis attenditur ex parte medij: id est ipsius vite: que est medium inter nativitatem et mortem. In qua quidem vita homo habet mutabilitatem. et ideo assimilatur favilla. Sicut enim favilla est levis et levi flatu dispergitur. Sic vita hominis est instabilis et multiplici variatur mutabilitate. Unde Job.xiiij. Homo natus de muliere brevi vivens tempore. ¶ ¶ Istam autem mutabilitatem habet homo in corpore, in mente, et in operatione. Prima est ad similitudinem herbe. Secunda ad similitudinem statue. Tertia est ad similitudinem vmbre. Primo quidem herba viret: deinde floret: deinde arescit: vltimo marcescit. Sic corpus hominis viret in sanitate. floret in iuventute. arescit in senectute. marcescit in morte. Esa.xl. Omnis caro fenum. et omnis gloria eius quasi flos feni exiccatum est fenum et cecidit flos etc. et Jaco.j. Ortus est sol cum ardore et arefecit fenum. et flos eius decidit. et decor vultus eius deperijt. Secunda mutabilitas est in mente. Nam secundum Bern. mens nostra a mundo habet cogitationes curiosas a carne. voluptuosas a diabolo maliciosas. Potest etiam dici quod a deo habet cogitationes gratiosas. Cogitationes autem gratiose sunt quando cogitat qualiter potest placere deo per contemplationem, et proximo per edificationem. Cogitationes curiose sunt quando mens seipsam deserta transit ad investigandum aliena. Cogitationes voluptuose sunt quando homo carnalibus delectationibus pascitur. cogitationes autem maliciose sunt quando homo contra innocentes fraudes molitur. Magna igitur mutabilitas est quando mens humana mutatur de cogitationibus gratiosis: in cogitationes curiosas. de curiosis in voluptuosas. de voluptuosis: in maliciosas. et ista mutabilitas est ad similitudinem statue nabuchodonosor. Nam sicut dicitur Dan.ij. Caput eius erat de auro pectus et brachia de argento: venter et femora de ere. tibie ex ferro: et pedes de luto. Tunc igitur mens est aurea et argentea quando habet cogitationes gratiosas. hoc est quando fulget coram deo per contemplationem: et proximo per conversationem. Tunc enim est erea quando habet cogitationes curiosas, es enim sonorum est. Tunc est ferrea quando habet cogitationes maliciosas per quas ceteros opprimit. Tunc est lutea quando habet cogitationes voluptuosas. Tertia mutabilitas est in operatione. Opera enim mundanorum sunt circa acquisitionem divitiarum et honorum. Et ista mutabilitas est ad similitudinem vmbre. Nam vmbra hominis aliquando precedit. aliquando sequitur: aliquando a latere comitatur. Illam que precedit homo non potest comprehendere illam que subsequitur non potest homo effugere: illam que comitatur cito perdit. Si est de divitijs et honoribus mundi. que aliquando precedunt et fu-

piunt.ita q̄ nō potest homo eos cōprehē dere sine magno labore. Aliquando sub sequunt et se ingerūt: ꝛ tñ nō possunt pos sideri sine mētis turbatione ꝛ timore. Et ꝓpter ista duo dr̄ Eccl.xi. Si diues fue ris nō eris immunis a delicto. Si eīm se cut⁹ fueris nō apprehēdes ꝛ si ꝑcucurre ris nō effugiēt aliqñ cōcomitāt sꝫ tñ cito perdunt, nec possunt ꝑdi sine dolore. Jō dr̄. Eccl.iiij. Diuitie cōseruate in malum dn̄i sui pereunt in afflictione pessima: ec ce ꝙta instabilitas in diuitijs ꝛ honor: b⁹ inueniͭ qꝛ nō habite requirūt laborē ha bite ingerūt mētis turbationē ꝛ timorem perdite adducūt dolorē. Tertia miseria hois attenditur ex parte finis.i.mortis: vbi homo futurus est cinis. Jstius aūt ci neris memores esse debem⁹ ideo in hac die cineramur. Et sup caput nostrū legiͭ lectio q̄ dicit Memento hō qꝛ cinis es ꝛc. Jsta aūt memoria mortis, valet ad contē nendū ea q̄ homines mundani appetūt. Desiderant eīm diuitias cumulare. super alios ascendere: corpus delitiose pasce re, ꝛ animam in voluptatib⁹ enutrire. D. ¶ Post mortē autē recipiūt quatuor he redes scꝫ parētes. bestias. vermes. ꝛ de mones. Parentes diuitias rapiunt ideo stultum est eas cū tāto labore acquirere. Quas oportet alijs dimittere ꝛ nihil se cū portare. ꝑs. Relinquunt alienis diui tias suas Eccl.iiij. Sicut egressus est nu dus de vtero matris sue, sic reuertetur et nihil secum afferet de labore suo. Secun di heredes sunt bestie: que super foueaꝫ ascendant et stercora ibi faciūt. ꝛ ossa pe dibus frangunt. Stultuꝫ est igitur super alios velle ascēdere per honorum excel lentiam. qm̄ post modicuꝫ tempus bestie ascendunt super eorum foueā. Tertiꝫ he redes sunt vermes qui eoruꝫ corpus co medunt. Job.xxi. Simul in puluere dor miēt: et vermes operient eos. Stultū est igiͭ carnē suā impinguare q̄ dꝫ post mo dicum vermibus esse cibus. Quarti here des sunt demones qui animā rapiunt. vt patet de illo qui animam suaꝫ in delicijs tenebat dicens. Anima mea multa bona habes. ꝛc. vt patet Luc.xij. cui responsuꝫ est. Stulte hac nocte animam tuam repe tūt a te.s. demones. De istis heredibus.

dr̄ Ecc.x. Cū eīm morieͭ homo hereditā bit serpētes ꝛ bestias ꝛ vermes. Ecce q̄ les heredes pctōr post mortē recepturꝰ est.s. bestias super foueā ascendētes, ver mes carnes corrodentes, serpētes infer nales aīam deuorātes. Et serpentes ter restres.i. parentes: terram seu bona ter rena comedētes. i. terrenas diuitias ra piētes. Jstos quatuor heredes quos ha bet homo post mortē tāguntͭ. Job.v. Cō terentͭ in porta hoc refertur ad bestias q̄ sepe ossa conterunt in porta.i. in fossa. Cu ius messem famelicus comedet: hoc re ferͭ ad vermes qui comedūt messem. i. carnem, quā malo semine seminauit. Ju xta illud Galͭ. vj. Qui seminat in carne: de carne metet ꝛ corruptionē. Et ipsuꝫ ra piet armatus, hoc referͭ ad demones q̄ nostris malis operib⁹ se armāt: ꝛ bibunt sitiētes diuitias ei⁹, hoc referͭ ad parē tes: qui magno desiderio ei⁹ diuitias ra piūt: ꝛ ꝓ aīa sua nullā elemosynā faciūt.

3 ¶ Feria.v. post cineres. Ser.j.

Cum intrasset

Jesus capharnaū accessit ad eum Cēturio rogās eū dicens dn̄e puer meus ia cet in domo paralyticus et male torqueͭ. Matt. viij. Judea tunc tē poris erat tributaria Romanis ꝛ Roma ni per vniuersam iudeā tribunos pone bāt: ꝛ cēturiones: vn̄ iste cēturio a Roma nis fuerat ibi positus ꝛ sub ꝑtāte sua cen tū milites habebat: hic quēdā seruū suū sibi preciosum habebat qui paralyticus erat: idō accessit ad iesum rogans, vt eum sanaret: sed nō videͭ q̄ primo personalr̄ accesserit nec rogauerit. dicitur eīm Luc. vij. Misit ad eū seniores rogās eū vt ve niret ꝛ sanaret seruum suum: ideo dicit q̄ personaliter nō iuit: nec rogauit sed per nūcios.i. per seniores iudeorum. Pōt tñ dici q̄ personaliter venit: sꝫ iudeis tanq̄ familiarib⁹ xp̄i verbū suū ꝯmisit. Jn hoc igitur euāgelio de trib⁹ personis fit mē tio.s. de seruo patiēte. de Centurione sup plicāte. ꝛ de xp̄o subueniēte. ¶ Circa pri mū.s. circa seruū notandū est q̄ ipse tria incōmoda patiebaͭ: qꝛ iacebat, paralyti cus erat, ꝛ male torquebatur: ꝓpter ista

tris merito signat pctōrē.B ¶ Pctōr enī
iacet.i.in imūdicijs pctōrū deficit ⁊ fetet.
Johel.j.Cōputruerūt iumēta in stercore
suo.Sūt āt qdā q̄ stāt ⁊ vltra nō pcedūt.
sic tepidi ⁊ negligentes:⁊ isti sunt mali.
Apoc.iij.Utinā frigid⁹ esses aut callid⁹.
sꝫ quia tepid⁹ es incipiā euomere ex ore
meo.Alij sunt q̄ retrocedūt sicut recidi-
uantes ⁊ isti sunt peiores.Mat.ix.Nemo
mittēs manū ad aratrū ⁊ respiciēs retro
apt⁹ est regno dei.Alij sunt q̄ iacēt i imu
dicijs suis quiescentes ⁊ isti sunt pessimi.
Jere.xlviij.Requieuit in fecib⁹ suis.Scd̄o
peccator est paralytic⁹ habet enī paraly
tic⁹ motū inordinatū in mēbris.Eodem
mō pctōr inordinate monet̄.D ¶ Est au
tē secundū dionysiū triplex mot⁹.scꝫ cir-
cularis obliquus ⁊ rect⁹.Mot⁹ circula-
ris est quo quis monet̄ p amorē ad mun
dū.tales enī per oia mūdi oblectamēta
circuitū faciūt nō inuenientes satietatē:
sed famē.ps.Famē patient̄ vt canes.et
idē in circuitu impij ambulāt.Mot⁹ au-
tē obliqu⁹ est quo quis mouetur p amo-
rem ad semetipsum:nō enī ad alios amo
rē porrigit,sꝫ ad seipsum reflectit.de isto
amore dicitur.ij.Thimo.iij.In nouissi-
mis diebus instabunt tēpora periculosa
⁊ erunt homines seipsos amātes.Mot⁹
rect⁹ est quo q̄s mouetur ad deū p amo-
rē nō enī circuit per mundum nō reflectit
amorē ad seipsum.sed directe ad deum.
Can.j.Recti diligūt te.⁊ Ezech.j.pedes
eorū pedes recti:qn̄ igit̄ aliquis inordi-
nate monet̄ p amorē,aut ad mūdum,aut
ad seipsum.tūc paralyticus.qn̄ vero or-
dinate mouetur ad deū tūc paralyticus
curatus est.Tertio pctōr male torquet̄:
⁊ hoc pp̄ter malā cōsciētiā q̄ ipsum affli-
git ⁊ torquet.Mala enī cōsciētia est sicut
vermis alam semp mordens cuius mor-
sus habet acerbitatē cōtinuitatē,⁊ perpe
tuitatē.De duob⁹ primis Job.xxx.Nos
cte os meū pforat̄ dolorib⁹ ⁊ qui me co-
medunt nō dormiunt.De tertio dr̄.Esa.
lxvi.vermis eorū nō moriet̄.Circa perso
nā Cēturionis quattuor demōstrant̄ cō-
mendabilia.sicut dicit Chry.scꝫ bonitas
humilitas,fides ⁊ sapientia Bonitas ei⁹
in hoc apparet q̄ seruum paralyticū nō
abiecit nec despexit sed ad xp̄m accedens
studiose pro eo rogauit.nō enī despicie-
bat in seruo seruilem conditionē,qr scie-
bat se cū illo vnū dn̄m habere cōmunē. C
¶ Dn̄i enī cū seruis suis velint nolint q̄t-
tuor cōia hn̄t Unū est ex parte principij
quia oēs ab vno dn̄o ⁊ de eodē luto sunt
formati ⁊ oēs nudi ⁊ pauperes nati.Job.
xxxiij.Ecce ⁊ me sicut et te fecit de⁹ et de
eodē luto:ergo quoqꝫ format⁹ sum.Uñ
Sap.vij.Nemo ex reg:b⁹ habuit aliud
natiuitatis initiū.Scd̄m ex parte medij:
qr oēs mortales ⁊ breuis vite.Eccle.x
Ois potētat⁹ breuis vita:⁊ Job.xiiij.Br
eues dies hois sunt.Tertiū ē ex parte fi-
nis,qr oēs in eādē mortis putredinē re-
ducunt̄.Job.xvij.putredini dixi:pr me
es ⁊c.Quartuꝫ est ex pte fori:qr oēs sub
vno iudice rōnē reddere compellunt̄.ij.
Cor.v.Oēs nos manifestari opꝫ añ tri-
bunal xp̄i.vt referat vnusq̄sqꝫ put gessit
i corpore suo:siue bonū siue malū.Scd̄o
i cēturiōe fuit magna humilitas cū dicit.
nō sum dign⁹ ⁊c.vñ Aug.dicēdo se esse i-
dignū fecit se dignū nō vt ei⁹ parietes:sꝫ
in ei⁹ cor intraret xp̄e.Nō enī esset ma-
gna felicitas si de⁹ intraret parietes eius
⁊ nō esset in pectore ei⁹ Chrysost.Qr idi-
gnū se dicit suscipiēdo xp̄ꝫ i domo dign⁹
fact⁹ est regno.D ¶ Tertio fuit i Cētu-
riōe magna fides.cū dixit.tm̄ dic v̄bo et
sanabit̄ puer me⁹.In deo cōsiderat̄ v̄bū.
velle ⁊ opus.Uerbū aūt dei est potestati-
uū.Eccl.viij.Sermo illi⁹ ptāte plen⁹ ē.
vñ.ps.Ipse dixit ⁊ facta sunt Uelle dei est
operatiuū.Aug.Eius facere est a se fieri
velle.ps.Oia quecunqꝫ voluit dn̄s fecit.
Op⁹ dei est manēs ineternū.Eccl.iij.Di-
dici q̄ oia opa q̄ fecit de⁹ pseuerāt i eter-
nuꝫ.Leprosus igit̄ petijt velle dei qd̄ est
operatiuū cū dixit.Dn̄e si vis,potes me
mūdare.Mat.v.ij.Propheta petit op⁹
dei:qd̄ est manēs i eternū cū dr̄.Cōfirma
hoc de⁹ qd̄ opat⁹ es i nobis.Iste aūt Cē
turio v̄bū dei petijt qd̄ ptātiuū ē cū dixit.
Dic tm̄ v̄bo:⁊ sanabit̄ puer me⁹.Quarto
i Cēturiōe fuit magna sapia cū a minori
arguit dicēs.Nā ⁊ hō sū sub ptāte hn̄s
sub me milites.E ¶ Isti āt milites tripl'r
pn̄t accipi.Pri° p sp̄is āgelis:acsi dicat:
potes ipare āgelis tuis:q̄ sunt milites tui
q̄ statim suo ministerio infirmitatē fuga-

bði. Augu. Si ergo hō sub ptāte habeo ptātē iubēdi dictū potes tu: cui subsūt oēs ptātes. Uel pht accipi ꝓ infirmitatibꝰ et sanitatibꝰ corporalibꝰ: acsi dicat: potes dicere īfirmitati, recede, ⁊ statim recedet sanati vt veniet, ⁊ statim peniteⁿ: vel pht accipi pro bonis cogitationibus ⁊ malis: vñ dr haymo. pht ꝑ subiectos Centurionis bone vel male cogitationes accipi: malis autē vt dicamus vt recedāt, et recedūt: bonas aūt vocem: ⁊ veniunt. F

✝ ¶ Circa personā xp̄i notādū ꝙ xp̄s dixit quinꝙ verba multiplici documento plena. Primū fuit verbū magne humilitatis cū dixit. Ego veniā, ⁊ curabo eū. glo. Magna est humiliatio, qꝛ seruū dignatus est visitare: ad filiū quidē reguli ire noluit, ne diuitias honorare videreⁿ. Ad istum aūt seruū venire voluit, ne seruilē ꝯditionē spernere videreⁿ. G ¶ Notandum aūt ꝙ xp̄s aliqñ inuitatꝰ ire noluit: sicut ad filiū reguli, aliqñ nō inuitatꝰ, ire voluit sicut, hic. aliqñ inuitatꝰ, iuit sicut ad filiā archisynagogi, ex quibꝰ datⁿ intelligi ꝙ xp̄s aliquoꝝ, orōnes nō exaudit. De quibꝰ dr Jacobi. iiij. Petitis ⁊ nō accipitis: eo ꝙ male petatis: aliquoꝝ desideria preuenit. Sap. vj. Preoccupat enim eos q̄ se cōcupiscūt vt se prior illis ostendat. Aliquos ad votum exaudit. ps. Clamauit ad me: ⁊ ego exaudiā eum. Scōm fuit, verbū equitatis in eo ꝙ fidē centurionis cōmendauit: licet em̄ esset gētilis, tñ eius deuotionē nō respuit, sed laudibꝰ extulit dicēs. Nō inueni tātā fidem in israel. Act. x. In veritate cōperi ꝙ nō est acceptor psonarū deus: ꝙ tūc dixit: nō inueni tantā fidem in israel. intelligiⁿ de phti tpe: qꝛ in patriarchis ⁊ pphetis maiorē inuenit: ⁊ intellige beatā virginē semper exceptā. De apl̄is aūt quidā dicūt ꝙ cū de nouo essent ꝯuersi, nō erāt tūc tpis tāte fidei: vel non inueni tantā fidem .i. tam felicē, qꝛ apl̄i anteꝗ̄ crederent multa signa viderūt. Iste aūt nullū signū viderat vel nō inueni tantā fidē in israel. i. tāte fidei cōfessionē, nullus em̄ ita aperte ꝯfessus fuerat eiꝰ maiestatē. Tertiū v̄bū fuit magne grē q̄ ad saluādos: cū dixit. multi veniēt ab oriēte ⁊ occidēte, ⁊ recūbent ⁊c. Et non solum ab oriente ⁊ occidente: sed etiā a septētrione ⁊ meridie. Illi veniūt ab oriēte q̄ cōuertunⁿ in iuuentute. Illi ab occidēte, q̄ ꝯuertunⁿ in senectute. Illi ab aquilone, q̄ inter aduersa seruāt patiētiā. Illi a meridie, q̄ inter prospera seruāt tēperantiā. Quartū v̄bū fuit magne iustitie quo ad dānādos. cū dixit. Filij aūt regni. i. q̄ fuerāt nati pro regno habēdo: sꝫ reddiderūt se idignos, eijcienⁿ in tenebras exteriores. H. ¶ Dicunⁿ aūt tenebre infernales exteriores respectu interioꝝ quas peccōres in hac vita habuerūt, vel dicunⁿ exteriores tenebre, qꝛ sunt extra ambitū diuine mie. Pctā enim pꝛout cōsideranⁿ in phti, sunt tenebre interiores: qꝛ sunt intra ambitū mie dei, qꝛ adhuc pht miam dei obtinere: sꝫ put cōsideranⁿ in futuro: sūt tenebre exteriores qꝛ sunt extra ambitū mie dei: vel dicunⁿ tenebre exteriores, qꝛ sunt extra oēm diē: qꝛ in celo quidem sunt dies sine tenebris in mūdo, sunt tenebre cū diebus, in inferno sunt tenebre sine diebꝰ. Quintū v̄bū fuit magne potētie. cū dixit. Uade: ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Alij medici sanāt cū labore, cū morosa dilatiōe ⁊ impfecte. Iste autē medicꝰ est tāte potētie ꝙ sanauit faciliter. i. solo v̄bo: qñ dixit. Uade, ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Sanauit velociter, qꝛ statim illa hora sanatus est. Uñ sequiⁿ: ⁊ sanatꝰ est ex illa hora: sanauit perfecte: qꝛ in corpe ⁊ aīa crediⁿ fuisse sanatus.

4 ¶ Eadē. v. fer. post Cine. Ser. ij.

Accessit ad eū cēturio rogās eū ⁊ dicēs. Dñe, puer meꝰ iacet i domo paraliticꝰ ⁊ male torqueⁿ. Mat. viij. Tota lectio ecclesie in ista quadragesima est vt peccōres ad pniam redeāt. Et qꝛ hoc ꝑ se nō possunt: ⁊ sctōꝝ orōnes debēt postulare: ⁊ in dei mia sperare. Idō in presenti euāgelio tria ponunⁿ. Primo misera paralitici cōditio ꝑ quā peccōr intelligiⁿ. cū dr. Puer. Scdo cēturionis supplicātis deuotio, per quā signaⁿ ꝙ debemus ad sctōs viros recurrere q̄ pro nobis intercedāt: cū dr. Accessit ad eū centurio ⁊c. Tertio benigna xp̄i curatio: ꝑ quā notaⁿ ꝙ de dei mia semꝑ debemus spe-

rare eũ dicit. Ego veniã ꝛ curabo eũ. A
¶ Circa primũ notãdũ ꝙ misera ↄditio
istius pueri in trib⁹ erat. Nã ꝛ seru⁹ erat
paraliticꝰ. ꝛ male torq̃bat. Ideo merito
signat pctõrẽ, q̃ ẽ ſu⁹ pcti ꝛ diaboli ꝛ oiꝫ
viciorꝫ Johã.viij. Ois q̃ facit pctm̃ ſuus
eſt pcti.ꝛ.ij. Pet.ij. A q̃ quis ſpat⁹: ei⁹ ſu⁹
eſt Aug. Pctõr seru⁹ eſt tot dñorꝫ quot vi
ciorꝫ. Iere.v. Seruietis dñs alienis. ꝛ di-
xit dñs in plurali: q2 ſupb⁹ ẽ seru⁹ lucife-
ri: auarus seruus mãmone, luxuriosus:
seruus eſt aſmodei. Scdo pctõr: eſt para-
lyticus. Eſt aũt paralysis morb⁹ q̃ mem
bra reddit mollia, dissoluta ꝛ dissipata.
Talis eſt voluptuosus ꝛ delicijs aſſuet⁹.
Prouerbiorũ.xviij. Qui mollis ꝛ diſſolu-
tus eſt in opere suo. frater eſt sua opera
dissipantis. B ¶ Eſt aũt differẽtia inter
iſta tria que ponit Salomon hic ſcꝫ mol
le, dissolutũ ꝛ dissipatũ. Naꝫ molle eſt qḋ
cedit omni duro. Dissolutũ eſt quod nul
lo vinculo eſt colligatũ. Dissipatũ. quod
eſt penitus ↄfractũ. sicut pꝫ in vase ficti-
li cõfracto. Tales igit̃ hoies ſunt molles
qui omni aduerſitati ꝛ tentationi cedunt
Mat.xiij. facta aũt tribulatione ꝛ perse-
cutione propter verbuꝫ ſcandalizantur.
continuo. Non sunt etiam aliquo vinculo
timoris vel amoris ligati non ſunt immũ
di. Numeri.xix. Uas qḋ nõ hꝫ operculũ
nec ligaturam immũdum erit. Sunt etiã
confracti: ideo nullũ bonũ propoſituꝫ re
tinere possunt. Eccl'i.xxj. Cor fatui quaſi
vas cõfractũ omnẽ sapiẽtiaꝫ nõ tenebit.
C ¶ Tertio peccator male torquet̃. Ali
quãdo ei torq̃tur. Aliq̃ꝫ male loquet̃. Ali
quãdo pessime torquetur. Torquet̃ eni ꝑ
prospera: ꝑ curã ſupfluã. Boeti⁹ q̃ multiſ
amaritudinib⁹ hũane felicitatis dulcedo
reſperſa eſt. Uñ refert Tuli⁹ de Thuscu
lanis: ꝙ cũ gloriã dionysij tyrãni quidã
laudaret ꝛ beatũ diceret: iuſſit illũ i thro
no aureo collocari, ꝛ mẽſaꝫ oib⁹ delicijs
plenã ante eũ ꝑari. Gladiũ ꝟo acutiſſi-
mũ ſeta equina ligatũ ſuꝑ caput ei⁹ appẽdi
Cũq3 ille ꝑpt timorẽ nõ comederet dixit
ei Dionysi⁹. Talis ẽ vita mea quã tu bea
tã putabas. Male aũt torquet̃ pctõr iter
aduerſa ꝑpter ipatientiã. Iſta eni due. ſ.
ꝓſperitas ꝛ aduerſitas, oẽs ꝓbãt Uñ di
cit ↄmẽtator ſuꝑ librũ Boetij ð ↄsolatio
ne philoſophie ꝙ philoſophi poſuerũt
duo dolia in limine dom⁹ iouis: vnũ ple-
num vino, ꝛ aliud plenũ aceto, de q̃b⁹ in
gredientes bibere oportebat. Dom⁹ io-
uis eſt mundus iſte, doliũ vino plenũ eſt
ꝓſperitas: doliũ plenũ aceto, eſt aduerſi
tas. De q̃b⁹ oportet guſtare oẽs mũdũ
ingrediẽtes. Peſſime torq̃tur pctõr inter
pctã. Amb. Que pena grauior q̃ interius
vuln⁹. ſ. cõſciẽtie. Nõne hoc magis fugiẽ
dũ q̃ mors, q̃ exilium, q̃ diſpẽdium? D
¶ Circa ſcdm. ſ. orationẽ cẽturionis no-
tandũ ꝙ ei⁹ oratio exaudiri meruit ꝑpter
tres comites quos ſecũ habuit. ſ. frater-
nã cõpaſſionẽ humilitatẽ ꝛ fidẽ. Habuit
enim cõpaſſionem in seruo, qui tam male
torquebatur. Humilitatem de ſeipſo: cuꝫ
dixit. Nõ ſuꝫ dignus vt intres ſub tectũ
meũ. Habuit fideꝫ de christo cũ ait. Sed
tantum dic verbo ꝛc. Iſta aũt tria taliter
ordinantur: ꝙ compaſſio orationem for-
mat, humilitas in celum ſubleuat, fides
omnia impetrat. Oratio igitur quã for-
mat cõpaſſio, multũ eſt acceptabilis deo.
Chry. Pro ſe orare nature eſt, pro alijs
vero ẽ gratie. Pro ſe orare, rei neceſſitas
cogit pro altero aũt charitas fraternita
tis hortatur. Dulcior autẽ eſt ante domi-
num oratio nõ quã neceſſitas rei tranſmi
ſit: ſed quã charitas fraternitatis horta-
tur. Humilitas autẽ orationem ſic forma
tam habet in celuꝫ ſubleuare. Eccl'.xxxv.
Oratio humiliãtis ſe nubes penetrat. Fi
des aũt orationẽ ſic formatã ꝛ ſic eleua-
tam omnia impetrare facit. Mat.xxj. Om
nia quecũq3 orãtes petitis, credite q2 ac
cipietis ꝛ fiet vobis. E ¶ Circa tertium
ſcilicet xp̄i curationem notandũ ꝙ cura-
uit velociter ſiue faciliter. quod eſt cõtra
illos qui nimis faciũt ſe rogari. Christus
autẽ mox vt centurio eum rogauit. reſpõ
dit. Ego veniam ꝛ curabo eum. Sic facis
lis christus fuit ad curandũ Dauid quẽ
curauit tribus ſyllabis quãdo dixit. Pec
caui. Sic facilis fuit ad curãdũ petrũ ne
gantẽ quẽ curauit paucis lachrymis. Sic
facilis fuit ad curandũ publicanũ quem
curauit quinq3 verbis quãdo dixit. De⁹ ꝓ
picius eſto mihi peccatori. Scdo curauit
eũ liberaliter qḋ eſt cõtra multos qui ni-
mis magna salaria petũt xp̄s aũt taꝫ li-

beralis fuit q nihil a centurione petijt nisi fidē. cū dixit: vade ⁊ sicut credidisti fiat tibi. Sic liberalis fuit xp̄s apostolis quib⁹ pro paruis rhetibus regnū celoꝝ dedit. Sic liberalis fuit vidue. quā p duob⁹ minutis iustificauit. Sic liberalis est oib⁹ q̄ bonā volūtatē habēt ⁊ aque frigide calicem remunerat: vt habet Matth. x. Tertio curauit totaliter qd̄ cōtra multos qui ab vna infirmitate liberant: ab alia liberare non possunt. Xp̄s aūt istum perfecte liberauit. ideo dicit. Et sanat⁹ est puer ex illa hora. F ¶ Hic notandū est q quidaꝫ sunt paralitici, quantū ad sensum: sed nō quantū ad motum. Sicut sunt heretici q̄ videntur habere motū operationis bone sed nō habēt sensum fidei recte. Et ideo paralitici sunt: quia sicut dicit Hebre. xi. Sine fide ipossibile est placere deo. Alij sunt paralytici q̄tum ad motū, sꝫ nō q̄tū ad sensuꝫ: sicut sunt mali xp̄iani q̄ de deo bene sentiūt, sed ad bona opera faciēda moueri nolunt. De quibus dr. i. Thim. i. Confitent se nosse deū: factis autē negāt et Jac. ij. Fides autē sine operibus mortua est. Alij autē paralytici quantum ad sensum ⁊ motū sicut sunt multi pessimi et scelerati q̄ nec habēt fidē nec aliqua bona opera faciūt. De quibus dicit in epl'a Jude. Hi sūt arbores autūnales bis mortue. Qn̄ igit xp̄s reddit alicui sensum fidei recte et modū operationis, tūc paralysis perfecte curatur. rogemus ⁊c.

5 ¶ Feria sexta post cineres. Sermo. i.

Audistis quia

dictū est āti. Diliges pximum tuuꝫ ⁊ odio habebis inimicum tuuꝫ. Mat. v. Sic est de amore cordis sicut est de naturali corporis calore. Calor enim naturalis aliquādo est nimis paruus sicut in puero: aliqn̄ est inimicis defectiuus sicut i sene: aliquādo est nimis inordinatus: sicut in febricitāte: aliquādo est magn⁹ perfectus: ⁊ inordinat⁹: sicut in viro bene complexionato ⁊ perfecte sano. A ¶ Eodē modo amor cordis aliquando est nimis paruus sicut qn̄ quis tantum diligit amicum: aliquādo est nimis defectiuus sicut quādo quis diminute ⁊ imperfecte diligit deū: aliquādo est nimis inordinat⁹ sicut qn̄ qs inordinate diligit seipm aliqn̄ est magn⁹: ordinat⁹ ⁊ perfectus scꝫ quādo quis diligit inimicū ⁊ perfecte diligit deū: ⁊ ordinate seipsum. Dn̄s igitur in p̄nti euāgelio nos retrahit ab amore paruo ⁊ diminuto ⁊ inordinato: ⁊ inducit nos ad amorem magnū perfectū: ⁊ ordinatū. Primo igitur retrahit nos ab amore paruo ⁊ diminuto qui est diligere amicum: ⁊ inducit nos ad amorē magnū ⁊ latū: qui est diligere inimicū: cū dr. Audistis q2 dictū est antiquis. Diliges pximū tuū ⁊ odio habebis inimicum tuū. Ego autē dico vobis diligite inimicos vestros. B ¶ Circa q intelligendū est q odium quadrupliciter pōt cōsiderari: aut put est in animo: aut put exterius manifestat in aliquo rācoris signo: aut prout est in contumelioso verbo: aut potest i iniurioso factō. C ¶ Circa istā quadruplicē differentiā odij. xp̄s vult vt inimicos quadrupliciter diligam⁹. Primo in animo, idō dicit diligite inimicos vestros. Secūdo in facto. ideo dicit his q̄ vos oderūt. Tertio in signo: ideo subdit. Et orate p psequētib⁹ ⁊ calūniātib⁹ vos. Magnū ei signū amoris est p inimicis orare. Quarto i vbo ipsos salutādo. Unde subdit. Si salutaueritis fratres vestros tm̄ ⁊c. Istaꝫ quadruplicē dilectionem oēs homines debent impēdere inimicis saltē in cōmuni. Debemus eni diligere inimicos in animo inquantū sunt creature dei bone. Jō dicit. i. Thim. iiij. omnis creatura dei bona. Si quis igitur in suo inimico odiret naturam dei: in statu salutis nō esset. Debēt etiā homines orare pro inimicis saltem in cōmuni. Si enim aliqs p omnib⁹ fidelib⁹ oraret ⁊ ab illis orationib⁹ gn̄alib⁹ inimicos excluderet: in statu salutis non esset. Perfecti autem pro inimicis orare debēt nō tm̄ in generali: sꝫ etiā i speciali. Similiter si aliquis aliquod collegiū vel aliquā multitudinē hominū salutaret ab illa salutatione gn̄ali inimicos includere nō debet. ⁊ si excluderet, in statu salutis non esset. Perfecti vero nō tantuꝫ in generali, sꝫ etiā in speciali orare ⁊ salutare debēt. Similiter si aliquis alı q̄ beneficia alicui cōitati exhiberet, nō essent inimici a talib⁹ be-

neficijs excludendi. Et si aliquis exclude ret, videretur quod liuorem retineret. Contra illud quod dicitur Leui. xix. Non queras vltionem: nec me moreris iniurie ciuium tuorum. In casu tamen necessitatis, tenentur etiam omnes inimici beneficia exhibere. Iuxta illud. i. Ioh. iij. Qui habuerit substantiam huius mundi, et viderit fratrem suum necessitatem habere, et clauserit viscera sua ab illo, quomodo charitas manet in illo? Perfecti autem debent inimicis beneficia exhibere, non tantum in communi, sed etiam in speciali. Non tantum in articulo necessitatis, sed etiam sine articulo necessitatis: quia ad ipsos spectat non vinci a malo, sed etiam vincere in bono malum sicut dicitur Rom. xij. Secundo, dominus retrahit nos ab amore defectiuo et imperfecto quod est imperfecte diligere: cum dicit Estote ergo perfecti etc. scilicet in amore dei: sicut et pater vester celestis. i. sicut deus perfecte diligit nos perfecte, sic nos ipsum perfecte diligere debemus. Ille autem perfecte deum diligit: qui ipsum plus diligit quam sua. Can. viij. Si dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione quasi nihil despiciet eam. plusquam seipsum. Ideo dicit, qui non accipit crucem suam, scilicet seipsum mortificando propter me: non est me dignus. plusquam suos. Matth. x. Qui amat patrem et matrem plusquam me non est me dignus. D ¶ Isto triplici modo christus etiam nos dilexit plusquam sua: i. plusquam regnum: et domum suam plusquam suos. i. angelos qui erant hereditas sua: quia eos dimisit, et nobiscum parentelam iniit. Plusquam seipsum: quia propter nos seipsum in mortem tradidit. De his tribus dicitur Hiere. xij. Reliqui domum meam dimisi hereditatem meam, dedi dilectam animam meam in manibus inimicorum etc. Tertio christus retrahit nos ab amore inordinato quo quis inordinate diligit seipsum: cum ait. Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus. Ille enim inordinate se diligit si bona que facit ad seipsum reflectit, et inde gloriam querit. Magna enim inordinatio est quod aliquis sibi attribuat illud quod est proprium dei. s. gloriam Vult enim deus vt de operibus nostris habeamus meritum. Ps. Labores manuum tuarum quia manducabis etc. Proximus habeat bonum exemplum. Matthei. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus etc. Et deus habeat hanc gloriam. Esaie. xlij. Gloriam meam alteri non dabo. Sed vane gloriosus meritum perdit: et proximo scandalum facit et tandem gloriam non inuenit. E ¶ Sed notandum quod secundum Chry. vana gloria potest accidere aut in principio operis, aut in medio, aut in fine. Tunc ergo est in principio quando quis aliquod bonum ex sola vana gloria facere incipit et tunc illud opus est viciosum: quia ex viciosa radice processit et est potius intermittendum quam faciendum. Et illud dominus prohibet hic: cum dicit. Attendite ne iusticiam vestram etc. Aliquando vero vana gloria est in medio operis, sicut quando quis ex recta intentione aliquod opus bonum incepit, et in prosecutione aliquis motus vane glorie se ingerit tale opus non est intermittendum: sed perficiendum. Quia ex quo hoc ex bona radice processit, viciari non poterit, maxime cum sit potius inimici temptatio: quam alicuius vane glorie passio. Unde legitur de sancto Bernar. quod cum semel gratiose predicaret et ex hoc aliquis motus vane glorie se ingereret. temptatori respondit. Nec per te incepi: nec per te dimittam. Aliquando vero in fine operis accidit homini quoddam gaudium mentis et complacentia cordis de eo quod tale opus bene compleuit: vel de eo quod bene predicauit. Et ista talis complacentia opus precedens viciare non potest: quia naturale est quod quilibet delectatur in operibus et sermonibus suis. prouer. xv. Letatur homo sententia oris sui. Imo etiam sancti viri magnum habent gaudium de operibus que faciunt propter deum. Unde super illud. Ps. In custodiendis illis retributio multa. dicit Glo. Non tantum pro eis in futuro redditur premium, sed etiam hic in eadem custodia. Magnum est gaudium seruire ei: cui seruire regnare est. 6

¶ Eadem feria sexta post cineres. Serm. ij.

Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus. Matt. v. Inter fideles qui saluantur quidam sunt actiui, quidam contemplatiui, quidam perfecti. A ¶ Ideo in presenti euangelio describitur iustitia perfectorum, que consistit in inimicorum dilectione, iustitia actiuorum que consistit in eleemosynarum largitione: et iustitia

cōtem platiuoꝝ q̄ cōsistit i deuota oratione. Prima igitur iustitia q̄ cōsistit in inimicorū dilectione: notat cū dicit. Ego autē dico vobis Diligite inimicos vestros. Diligere enim inimicos non est omniuz: sed perfectorum tantum. Dicit enim Augustinus in enchiridiom ꝙ hoc taz bonū magnū scȝ diligere inimicos nō est tante multitudinis quantū credimus exaudiri in oratione cū dicit. Dimitte nobis debita nostra. B ¶ Notandū est ꝙ inimicis debemus amorē, odiū, ⁊ cōpassionē, ⁊ beneficiū. Possunt enim inimici quadrupliciter ꝯsiderari. Primo scȝ quantū ad naturam prout homines sunt ad imaginē dei facti: ⁊ tunc sunt diligēdi. Unde quidā de hoc reprehēduntur. Eccl. xxviij. Hō hoi seruat irā ⁊ a deo q̄rit medelā. I hominē sibi similē nō habet misericordiam: ⁊ a deo querit mīam Scḋo possunt cōsiderari q̄tuȝ ad culpā: ⁊ tūc sūt odiēdi. Debemus enim inimicos diligere inquantū homines: ⁊ odire inquantū mali sunt. vnde dicit Augu. ꝙ cū dico homo malus duo dico. s. hō ⁊ malus. Inquantum vero hō est diligēdus: inquantū malus odiēdus. Taliter odit eos deꝰ inquantū scȝ sunt peccatores, sed diligit eos inquantū sunt penitētes. vñ Eccli. xij. Altissimꝰ odio habet peccātores: ⁊ misericors est penitētibꝰ. Tertio possunt considerari q̄tū ad penā. i. inquantū sunt pene eterne additi, ⁊ q̄tum ad hoc debemus eis cōpati. Ualde enim cōpati debemus qn̄ eos ad mortē eternā ire cōspicimus. Ps. Uidi preuaricantes ⁊ tabescebaz. vnde Beda. Uera iustitia cōpassionē hȝ: falsa dedignationē. Quarto considerantur q̄tū ad indigentiaȝ: ⁊ tūc debemus eis impendere beneficiū ⁊ auxiliū. Iuxta illud Roma. xij. Si esurierit inimicus tuꝰ, ciba illū: si sitit potū da illi. Debemꝰ autē diligere inimicos propter debitū, propter fructū, ⁊ ꝑpter vitādū periculū. Debitū q̄dē est, qꝛ si voluimꝰ ꝙ deus dimittat nob. s multa debita: debemus primo dimittere pauca. Hoc signatum est. Matt. xviij. in seruo qui debebat regi decē milia talentorū: ⁊ in seruo qui debebat cōseruo centū denarios. vbi dicit Chry. Tāta est differentia pc̄toꝝ q̄ cōmittūtur in deū ⁊ i hoiem: q̄ta differētia est inter decē milia talētorū: ⁊ cētum denarios, magna aūt ⁊ multo plꝰ. Ipse enim corpus fecit: ⁊ animā īspirauit, filiū misit, celū aperuit: ⁊ nos filios suos fecit. Nūq̄d igitur si vna queq; die moreremur ꝑ illo retribueremꝰ ei aliq̄d dignū? nequaquaȝ Au. Nō possuȝ (dicit alidis) diligere inimicū. O q̄cūq; es attēdis q̄d tibi fecerit hō ⁊ nō attēdis q̄d tu feceris deo. Quare nō dimittis hoi parū. vt deꝰ tibi dignet̄ dimittere multū? C ¶ Scḋo debemꝰ diligere inimicos ꝑpter fructū q̄ quidē est duplex. Unꝰ est in p̄nti: scȝ pc̄toꝝ remissio. vñ Aug. Ad dilectionē inimicoꝝ vos admoneo: qꝛ ad sanādū vulnera pc̄toꝝ nullū medicamētū vtiliꝰ esse cognosco. Aliꝰ est in futuro. s. eterna remūeratio. Aug. Diligere inimicos grādis est labor in hoc seculo sed grāde p̄miū in futuro, qꝛ p amorem hoīs inimici efficieris amicꝰ dei. D ¶ Tertio debemꝰ diligere inimicos ꝑpt̄ vitādū piculū. Nā s̄ȝ Aug. habere odiū in corde est q̄si habere gladiū: scorpionē ⁊ ignē. De p̄mo sic dr̄ in quodā sermone Qui aliū nocere desiderat: similis ē illi qui gladio se trāsuerberat, vt tunicā alteriꝰ cedat. De scḋo sic dr̄ idē i s̄mōe. frenate irā q̄ vos stimulat ad vidictā. Ira ei scorpio ē: si te iteriꝰ flāmis excitauerit. Si igr̄ te vis vīdicar̄ d̄ inimico tuo ad ꝑaȝ irā tuā ꝯuertere: qꝛ ip̄a ē inimica tua q̄ occidit animā tuā. Tertio sic dr̄ sup p̄s. Sic puta maliciā eē quōd ignē. Si icēdere aliq̄d illō ꝙ igni appon̄ ꝑus ardet, nisi ei ardeat nō icēdit. Vbi gr̄a. cū faculā appon̄ igni p̄us ardet, vt aliō possit icēdere. Ita g̃ malicia pcederet ex te: ⁊ q̄d vastat anteq; te malicia tua: vt alteri nō noceat, fieri p̄t: ꝙ aūt tibi nō noceat, fieri nō p̄t. Scḋa ē iustitia actiuoꝝ q̄ ꝯsistit i elecmosynaꝝ largitiōe, s̄ȝ qꝛ ista iustitia oīno pd̄ ē qn̄ ꝑpter hūanū fauorē ip̄edit̄, iō dn̄s istā iustitiā ordinat dicēs. Cū g̃ facis eleemosinā, noli tuba canere ⁊c. Illi canūt tuba, q̄ hn̄t latētie ꝟba. Illi adhibēt manū sinistrā: q̄ hn̄t itētionē obliquā. Qn̄ aūt ip̄a eleemosyna pure fit ꝑpt̄ deū: tūc valde vtilis ē ⁊ fructuosa. E ¶ Ualet ei hoi i vita. i morte ⁊ post mortē. In vita q̄dē valet: qꝛ ip̄etrat remissionē culpe. vñ d̄ bono eleemosynatio. Eccl. iij. Sicut i sereno glacies solui-

tur pctã tua: acq̃rit bñdictionẽ grẽ. ij. Co rin. ix. Qui seminat in bñdictiõe, de bñdi. & metet & gratiã ipam ↄseruat in corde. Uñ de eleemosyna dr. Eccl. xvij. Gratiã hois q̃si pupillã cõseruabis. Scdo elee mosyna vꝫ hoi in morte: nam aiam egre diẽtez de corpore. associat. Uñ Amb. Nõ sunt hois opes quas secũ ferre nõ põt. Sola aũt mia seu eleemosyna comes est defunctorũ. patronos i adiutoriũ aduo cat. Uñ Bern. Pauperes nõ sunt cõtẽnẽ di vt egeni: sꝫ exorãdi vt pitoni, vñ Luc. xvj. Facite vobis amicos de mammona iniq̃tatis, vt cũ defeceritis recipiãt vos: Hostes expugnat. Uñ dr de eleemosyna. Eccl. xxviij. Sup scutũ potẽtis & sup lan ceã aduersus inimicos tuos pugnabit. Tertio eleemosyna vꝫ post mortẽ. Nam de salute hois summo regi lr̃as repñtat Solet ei papa q̃busdã cõcedere lr̃as sim plicis iustitie, scꝫ oib⁹ q̃ dicũt se iniuriam pati. Quibusdã, lr̃as mie scꝫ pauperib⁹ & egenis. Quibusdã lr̃as supererogantie grẽ. s. bñ emeritis. Et qm̃ serui dei i hac vita fuerũt pauperes & egeni: & multas in iurias passi sunt & bñ emeriti. Jõ al'qñ re presentãt lr̃as summo regi, lr̃as simpli cis iustitie. De q̃b⁹ dr. Luc. vj. Date & da bit vobis. Lr̃as gratuite mie. De q̃b⁹ dr Mat. v. Bti misericordes: qm̃ ipsi miam cõsequentur. Lr̃as supabũdãtis grẽ. De q̃b⁹ dr Luc. vj. Mẽsurã bonã & cõfertã &c. Tertia iustitia est cõtẽplatiuoꝝ q̃ cõsi stit in oỹone deuota: sꝫ qꝛ hec iustitia pdi tur, nisi ab humano fauore abscõdatur: iõ dñs eã ordinat dicẽs Et cũ oratis nõ eri tis sicut hypocrite tristes. &c. & infra. Tu aũt cũ oraueris intra cubi. tu. & clau. &c. Hostia ista claudũt q̃nqꜫ corporis sensus q̃ mẽtis intẽtionẽ sepe distrahũt nisi clau dant. cubiculũ, est ipa cõsciẽtia in qua aia requiescit. F Jstud aũt cubiculũ cum sit summi regis vꝫ esse mũdũ q̃etũ, odo riferũ. Tũc igit cubiculũ ↄscie est mũdũ qñ est sine pctĩ ↄtagiõe: taliter propheta suũ cubiculũ mũdabat dicẽs. Lauabo p singulas &c. oỹones igit q̃ pcedũt de cu biculo mũdo exaudiunt: q̃ aũt de imũdo a deo reprobant: Juxta illud Esa. j. Cũ multiplicaueritis oỹones nõ exaudiã: man⁹ vr̃e sanguie plene sunt. Tũc cubiculũ cõ sciẽtie est q̃etũ qñ est sine strepitu malaꝝ cõsciẽtiarũ, cõcupiscẽtiarũ, & cogitatio nũ: sed multi sunt q̃ qñ orãt al'q̃ inania cogitãt, taliũ oỹones nõ sunt deo grate. De talib⁹ dr Matth. xv. ppl's hic labiis me honorat, cor aũt eorũ longe est a me & sine causa colunt me. Tũc aũt illud cubi culũ cõsciẽtie est odoriferũ qñ est plenũ deuotiõe: tales oỹones q̃ pcedũt de cubi culo odorifero, sunt deo valde redolen tes: tales oỹones odoriferas. s. qñ cubi culũ cõscie est plenũ deuotiõe optabat p pheta dicẽs. Dirigat oratio mea sicut in cẽsum i cõspectu tuo. Jlle aũt oỹones a deo exaudiũtur q̃ exeũt de cubiculo mun do, quieto, & odorifero. i. qñ ipe oỹones sunt pure, attente, & deuote.

7 ¶ Sabbato post Cineres. Ser. j.

C Um sero es set factũ erat nauis in medio mari. Marci. vj. Sicut dr Joã. vj. Post q̃ xp̃s quinqꜫ milia ho minũ de q̃nqꜫ panibus satiauit, voluerũt eũ fa cere regẽ existimãtes q̃ eos semp sic pas ceret & q̃ sub eos nihil eis deficiẽt: qđ cũ xp̃s cognosceret, fugit in montẽ. Et sicut dicit Mar. in isto euãgel. Christus facto miraculo iussit discipulos ascẽdere in na uiculam: & tunc fuerũt in magno pericu lo, & timore & ratione loci qꝛ erant in me dio mari & rõne vẽti: qꝛ erat eis cõtrari⁹ rõne absentie naucleri: qꝛ xp̃s nõ erat cũ eis, & rõne tpis. qꝛ erat sero: & rõne visio nis, qꝛ vidẽtes xp̃m putauerũt esse quod dam fantasma. Si enim aliqui naute es sent in medio mari & esset nox & haberẽt ventũ contrariũ & non haberẽt secũ nau clerũ: & viderẽt aliqđ mõstrũ, non est du biũ quin in magno periculo se esse crede rẽt: sꝫ xp̃s ad eos venit eos ↄfortauit, & vẽtũ sedauit. Per istã nauẽ penitẽtia in telligit, in qua cõsueuerũt multa pericu la accidere, sed de⁹ dat eis multa adiu toria. Jn hoc autem euangelio tria cõsi derãda sunt. Primo quare p nauem in telligit pnĩa. Scdo q̃ penitẽtib⁹ cõsueue rũt accidere pericula. Tertio q̃ sunt adi utoria. A ¶ Primo notãdũ q̃ peni

sentia signat per nauem: et eo quod homines per mare huius mundi ad portum paradisi deducuntur: et sicut homo in naui existens dormiendo et descendendo et comedendo vadit ad portum: sic vere penitens dormiendo vadit ad portum paradisi ideo enim dormiunt vt ad laudandum deum fortiores exurgant, ideo dicit Greg. quod sonus sanctorum non vacat a merito: immo etiam sanctorum somnia aliquando sunt meritoria. Juxta illud ps. Reliquie cogitationum diem festum agent tibi. Reliquie cogitationum sunt ipsa somnia, que sanctis viris accidunt ex bonis meditationibus quas vigilando habuerunt. que quidem faciunt deo magnum festum. Similiter veri penitentes comedendo vadunt ad celum: ideo comedunt vt fortiores sint ad seruiendum deo. j. Cor. x. Siue manducatis, siue bibitis omnia in gloriam dei facite. Similiter veri penitentes descendo vadunt in celum: non enim quiescunt, vt fortiores sint ad laborandum, sicut enim mali vtuntur sua fortitudine ad malum: sic boni ad bonum. Juxta illud prophete. Fortitudinem meam ad te custodiam. B ¶ Circa secundum notandum quod illi qui volunt facere penitentiam, quatuor iter dum pericula patiuntur. Primo patiuntur a diabolo. s. temptationem et signatur per ventum contrarium. Erat enim illis ventus contrarius. Iste enim est ventus de quo dicitur Jo. j. Uentus vehemens irruit a regione deserti et concussit quatuor angulos domus. Anguli domus quatuor sunt virtutes cardinales. s. prudentia, iustitia, temperantia, et fortitudo. Tunc isti igitur quatuor anguli quatiuntur: et domus cadit. Quando homo graui temptatione pressus non habet vsum illarum virtutum: nam cadit prudentia quando homo non precauet a futuris periculis cadit iustitia quando non satisfacit de culpis preteritis cadit temperantia, quando intemperate vtitur prospectis cadit fortitudo, quando non habet patientiam in aduersis. Secundum periculum patiuntur in carne. s. fantasmatum illusione, quod notatur per hoc quod putauerunt esse fantasma. Sepe enim caro offert anime multa fantasmata concupiscentiarum. Gal. iij. Concupiscit caro aduersus spiritum, et ad istud opus caro habet tria adiutoria. s. diabolum qui concupiscentiam instimat. Unde Esa. liiij. Ecce ego creaui fabrum sufflantem in igne prunas habet exteriores sensus qui concupiscibilia representant. Threnorum iij. Oculus meus depredatus est animam meam, et cunctis filiabus vrbis mee habet vinas

cibaria exquisita, que concupiscentie materiam ministrant. Ephe. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria, ideo apostolus istam talem materia in se refrenabat dicens. j. Corin. x. Castigo corpus meum: et in seruitutem redigo. Tertium periculum patiuntur a mundo: quod notatur per hoc quod dicitur quod nauis erat in medio maris. Mundus iste est mare in quo sicut in mari multi absorbentur, vnde Augu. Amas seculum, absorbebit te amatores suos nouit vorare non portare: ideo rogat propheta dicens. Non me demergat tempestas aque: neque absorbeat me profundum: neque vrgeat super me os suum. Tertio rogat propheta, scilicet aut quod non demergatur: aut quod non absorbeatur: aut quod non includatur: illi demerguntur a seculo tempestuoso qui cadunt in mortalem culpam: sed tamen adhuc possunt liberari: illi absorbentur in profundo qui per longam consuetudinem profundati sunt: et isti sunt aliquando a maxima misericordia dei liberandi. ps. Dixit dominus ex basam conuertam: conuertam in profundum maris. Sed tunc puteus os suum vrget et claudit quando profunditas peccatorum animam in desperationem deiicit. Quartum periculum patiuntur in statu presentis miserie in quo sunt in multiplici ignorantia, et in dei imperfecta cognitione quod notatur per hoc quod dicitur. Erat sero. C ¶ In presenti enim vita cognitio est serotina, in celo vero est meridiana. j. Cor. xiij. Uideamus nunc per speculum in enigmate, ecce cognitio serotina: tunc autem facie ad faciem: ecce cognitio meridiana. in inferno enim erit cognitio nocturna. Sap. xvij. Nulla vis ignis poterat illis lumen prebere: nec sydera lipide, flamme illuminare poterunt illam noctem horrendam. D ¶ Tertio contra ista pericula dantur penitentibus multa adiutoria. Primum est, de deo magna fiducia ad quam christus inducit cum ait. Confidite, ego sum nolite timere. Nullus enim debet fiduciam ponere in se, sed in deo: qui enim inde duo ponunt fiduciam super firmam petram fundamentum operum suorum stabiliunt: et illud est contra primum periculum. s. temptationem diaboli, tales enim non timent temptationem diaboli, nec grauem nec occultam nec grauem nec apertam. Mat. vij. Descendit pluuia: illud refertur ad temptationem leuem et apertam: et venerunt flumina, illud refertur ad temptationem grauem et apertam: et flauerunt venti, &c.

tud referť ad tentationē granē ꝛ occultā ꝛ non cecidit dom⁹: fundata em̄ erat sup̱ firmā petrā. Scđ; est oꝛo clamoꝛosa, qđ notat cū dicit: ꝛ exclamauerunt, ꝛ istud est cōtra scđm periculū. s. fantasmata malarū cogitationū cōtra q̄ debem⁹ ad deū clamare, sicut clamat ꝓpheta dicēs. Miser factus sum ꝛ curuat⁹ sū vsq; i finē: tota die ꝯtri. ingre. qm̄ lūbi mei ipleti sunt illusionib⁹. Nō em̄ possum⁹ hr̄e carnis cōtinētiā: nisi p̱ oꝛonē deuotā. Sap. viij. Et vt sciui qm̄ non pñt eē ꝯtinēs nisi de⁹ det: abij ad diuū ꝛ dep̄dat⁹ sū illū. Tertiū est dñice passiōis meditatio assidua, qđ notať p̱ hoc ꝙ dr̄ ꝙ oēs ifirmi q̄ tāgebāt fimbꝛia vestimēti ei⁹, sanabanť. Uestimētū xp̄i, ē coꝛp⁹ ei⁹. Fimbꝛiā q̄ est vltima ps, est passio ei⁹, q̄ ei illā tāgit p̱ deuotionē, releuať ab oī tribulatiōe: ꝛ illud est cōtra tertiū ꝑiculū. s. amaritudinē mūdi: ipsa eni xp̄i passio oēs tribulationes dulcoꝛat. Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit ꝑ pctōrib⁹ aduersus semetip̄m cōtradictionē vt nō fatigemini animis vestris deficientes. Greg. Si passio xp̄i ad memoꝛiā reduciť nihil est quod nō equo animo toleret: quod significatū est. Exo. xv. in ligno misso i aquas amaras q̄ sunt in dulcedinē verse. Quartū est illustratio diuina qđ notať per hoc ꝙ dicitur circa quartā vigiliā noctis venit ad eos. Et istud est ꝯtra quartū periculū quod erat ignoꝛātia ad illos enim venit ꝛ lumē sue scientie infundit. s. illis q̄ sunt in vigilia sicut em̄ in vita beatoꝛū est tota festiuitas ꝛ vita dānatoꝛū est totus luct⁹: sic vita peregrinantiū, scilicet vita presens debet esse in vigilia, vt sic de vigilia ꝑuentatur ad festū ꝛ ista vigilia debet esse ārta. Illi aūt quatuoꝛ vigilia faciūt qui suas cogitatiōes locutiōes operationes ꝛ sensus coꝛpoꝛis vigilanter custodiunt.

8 ¶ Eodem die sabbato post cineres. Sermo. secundus.

Erat nauis in medio mari ꝛc. Sic dies dñica dedicata est dñice resurrectiōi, feria. vj. dñice passiōi sic dies sabbati dedicata est glo͛se virgini, ꝛ ideo in sabbatis que occurrunt in. xl. aliquid de ipsa loquemur ad eius gloꝛiā ꝛ honoꝛē. B ¶ Eccl'ia nāq; vt dictū ē diē sabbati virgini consecrauit, ꝛ hec multiplici ratione. Pꝛima est qꝛ passio sanctoꝛū cōuenit in aliqua die celebrari. Beata aūt virgo ꝛ si nō passa sit martyrium carnis passa est tn̄ martyriū mētis. Iuxta illud Luc. ij. Tuā animā ꝑtrāsibit gladi⁹. Et illud martyriū in ea cōtinuatū fuit in tota feria. vj. ꝛ toto sabbato sequenti. Sexta aūt feria dedicata est martyrio filij ꝛ ideo sequens sabbatum dedicari deb uit martyrio matris. Secunda ratio est: qꝛ sicut in die sabbati deus requieuit ab oī opere suo: sic chꝛistus intrans marie vterū requiē inuenit in ei⁹ vētre ꝛ mente. In nullo est enim alio sancto spiritus sanct⁹ requiē habuit nisi in chꝛisto ꝛ in virgine beata, qꝛ in alijs sanctis habuit aliq̄d repugnans saltē peccatū veniale. In xp̄o aūt ꝛ virgine nihil repugnans inuenit, ꝛ ideo perfecte ibi requieuit. Tertia ratio est qꝛ sicut dñs in sabbato oēs creaturas facit ꝛ cōpleuit, sic in beata virgine vniuersa refecit. Fecit tūc de⁹ vniuersa opera nature que per peccatū fuerūt coꝛrupta sed in btā virgine fecit opera gratie p̱ que fuerunt oīa reperta. Quarta ratio est qꝛ sicut de⁹ diē sabbati bñdixit: sic beata virgo fuit ab omnibus bñdicta. Et a deo qꝛ ipsam elegit: ꝛ ab angelo: qꝛ ip̄am salutauit, ꝛ a toto mundo qꝛ ipsam laudat ꝛ venerať. Quinta ratio est qꝛ sabbatū est mediū inter diē gaudiosū; s. dñicā ꝛ diē penosum. s. feriā sextā, sic ipsa est mediatrix īter deū ꝛ hoīe;. Sexta rō est: qꝛ in die sabbati tota fides perijt ꝛ in sola beata virgine remansit, ꝛ ideo merito hec dies sibi dedicata fuit. Igitur per nauem supra dictā beata virgo intelligi potest. De qua duo dicūtur seu notanť. Pꝛimo quāte sit dignitatis per hoc ꝙ diciť nauis. Secūdo quāte sit pietatis p̱ hoc ꝙ diciť in medio mari. B ¶ Diciť autē beata virgo nauis et mercibus quib⁹ onusta fuit, que quidē eius sunt virtutes de quibus decoꝛata fuit ꝛ oꝛnata q̄ sunt humilitas: virginitas ꝛ fecunditas. Nā per humilitatē placuit deo per virginitatem angelo per fecunditatē mundo. In

ale.xv. Tu gloria hierusalē.i.dei qui est visio pacis nostre: ꝛ hoc ꝑpter humilitatem suā. tu leticia israel.i.angelorū q̄ sup deū vidēt ꝛ hoc ꝑpter suā virginitatē. tu honorificentia populi nostri id est generis humani: ꝛ hoc ꝑpter fecūditatē ꝑ quam nobis genuit saluatorē. Scđo attēditur dignitas eius ex mercatore q̄ portauit. Prouer.vlt. Facta est quasi nauis institoris: de lōge portās panē suū. Iste est panis de quo dicitur Jo.vj. Ego sum panis vi. q̄ de ce. descē. Et iste panis venit de lōge: qꝛ vere de lōge q̄si de celo in terrā, vere de longe cū iste panis cōstet ex duplici pasta: scꝫ natura diuina ꝛ hūana ille tā vere in infinitū a se distāt vere de lōge qꝛ talis portatio.i.incarnatio lōge est a meritis nostris qm̄ nulla nostra merita meruerant vt deꝰ hō fieret. Tertio attendit eius dignitas ex arbore qua ista nauis insignita fuit de qua arbore dr. Eze.xxvij. Cedrū de libano tulerūt vt facerent sibi malū C ¶ Arbor cedrina istiꝰ nauis fuit xp̄s qui assimilat cedro nō tm̄ ꝑpter sui sublimitatem sed etiā ꝑpter fructus qualitatē. Poma em̄ cedrina i aliqua sui parte sunt dulcia in aliqua sunt acetosa, alia inter dulce ꝛ acetosum sunt media: ꝑ que significant in xp̄o tres substātie. Eiꝰ em̄ diuinitas fuit dulcissima eiꝰ caro fuit amaritudine plena, eius anima fuit dolore plena inquātū nature sue relicta patiebatur, ꝛ fuit ꝛ dulcedine plena inquātū fruebatur. Quarto attendit eius dignitas ex velo qđ instar naui eppēsum fuit. De q̄ velo dr Ezec.xxvij. Byssus varia de egypto cōtexta est tibi i velū. per istō velū ꝫ etiā significat ipse xp̄s. Istud aūt velū dr fuisse variū qꝛ fuit pictū de colore albo, rubeo, ꝛ aureo. D ¶ In xp̄o ei fuit vt dictū ē caro aīa, ꝛ diuinitas. Ex carne igit refulsit color albꝰ: ꝑpter suā puritatē. Et aīa color rubeꝰ ꝑꝑ suā charitatē. Ex diuinitate color aureꝰ: ꝑꝑ suā preciositatē. Can.v. Dilectꝰ meꝰ cādidꝰ, ꝑꝑ aīe carnis puritatē, rubicūdꝰ, ꝑꝑ aīe charitatē electꝰ ex millibꝰ, ꝑpter diuinā maiestatē. Scđo ostendit de ista naui quante sit pietatis in eo q dr esse in medio mari. E ¶ Per mare intelligunt peccatores penitētes, q̄ pro suis peccatis hūt multas amaritudines. Ista igit nauis est in medio mari qꝛ mediatrix inter deū ꝛ ipsos pctōres. F ¶ Inquātū aūt est mediatrix assimilat lune ꝛ soli. Can.vj. Que est ista q̄ progredit quasi aurora consurgēs pulchra vt luna electa vt sol. Primo igit assimilat aurore, qꝛ sicut aurora est medium inter diē ꝛ noctē sic ꝛ ipsa inter deū ꝛ pctōrem. Qn̄ em̄ pctōr est in nocte pcti tunc tentationes ꝛ demones per eius cor transeūt. Juxta illud ps. Facta est nox i ipsa transibunt oēs bestie silue. Adueniēte aūt aurora.i.virginis gratia tentationes recedūt demones fugiūt, ꝛ hoies ad bn̄ agēdū habiles fiūt. Vn̄ sequit, ortꝰ est sol.i.aurora. Sol em̄ oritur tunc qn̄ lux sua incipit apparere, ꝛ cōgregate sunt s.mali morꝰ tētationū: vt recedāt. Et in cubilibꝰ suis collocabunt.s.demones vt in infernū vadāt. ps. Exibit hō ad opus suū vt.s.ad bn̄ operādū habilis fiat. Secūdo inquātū est mediatrix assimilat lune. Sicut luna lucet in nocte ꝛ est vicina terre ꝛ hꝫ vtutē ꝛ efficaciā sup mare sic ꝛ ipsa.s.maria lucet pctōribꝰ dādo eis lumē sue grē ꝛ est vicina eis succurrēdo ꝑ effectū mie. Et ostēdit virtutē suā super afflictos ꝛ amaricatos. dādo eis dulcedinē cōsolationis sue. Eccl.xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ cōcupiscitis me, ꝛ sic vobis dabo misericordiā meā ꝛ a gnationibus meis adimplemini.i.a virtutibꝰ q̄s i vobis genero Spūs em̄ meꝰ sup mel dulcis.i.visitatio mea qua dulciter vos consolor. Tertio inquātū est mediatrix assimilat soli. Nā sicut sol habet tres planetas supiores ꝛ tres inferiores ꝛ ip̄e ē i medio cōstitutꝰ, sic ꝛ ipsa hꝫ supra se tres in trinitate ꝑsonas ꝛ sub se tres status saluādorū scꝫ virgines cōtinētes: ꝛ coniugatos: ꝛ ipsa est in medio cōstituta recōcilians tres status supradictos saluādorū ipsi beatissime trinitati: cui est honor ꝛ c.

g ¶ Dñica prima.in.xl. Sermo.j.

Ductus est iesus i desertū a spū vt tentaret a diabolo. Matt.iiij. Sicut xp̄s voluit mori vt morte sua nostram destrueret sic voluit tentari vt per suam tentationem nostras tentationes superaret. Uoluit

ait tētari immediate post baptismū: vt tētatis daret cōsolationis remediū. Fuit eni tētat⁹ qñ fuit baptizat⁹ qñ a p̄re fuit fili⁹ appellat⁹ qñ spūssanct⁹ sup eum in specie colūbe māsit qñ celos apertos vidit qñ xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctib⁹ ieiunauit: vt per hoc detur intelligi q̄ si aliquis tentatur ꝓpter hoc nō est min⁹ a peccato mūdannes: nō est minus filiatione dei dign⁹: nō est minus spū sancto plenus, nō est minus celo dignus. non est minus in sua penitentia deo acceptus. A

¶ Tentari igit̄ voluit vt nostras tentationes vinceret vt tētatis cōsolationē p̄beret: ⁊ vt dyabolo q̄ esset dei fili⁹ occultaret. Sciebat eni diabol⁹ p scripturas ⁊ ꝓphetas q̄ fili⁹ dei nasciturus erat: ⁊ q̄ per eum suū dñm erat amissur⁹: ⁊ iō sollicite obseruabat vt sciret qñ nasceretur. Audiēs aūt sicut dicit Chry. angelū xp̄i natiuitatē pastorib⁹ nunciantē, angelorum multitudinē iubilantem Johannem digito demonstrantē: patrē in baptismo testificantē. spm̄ sctm̄ in colūbe specie descendentē: et nunc ipsum. xl. diebus ⁊ xl. noctibus ieiunātē: eū esse filiū dei suspicabatur. B ¶ Sed vidēs eū esuriētem ipsum esse plurimū dubitauit. volēs igitur certificari vtrū esset dei filius vel hō purus, ipsum tribus telis tentationū aggredi voluit quibus holem p̄imū p̄strauit: nā sicut dt̄ Greg. diabolus p̄mū holem de gula tētauit ⁊ vicit qñ de ligno vetito māducare suasit. Tentauit de vana gloria cū dt̄. Eritis sicut dij. Tētauit de auaritia cū dt̄. Eos scire bonū ⁊ malum. Sicut eni auaritia est in appetitu superflue pecunie sic etiā in immoderato est appetitus scientie. Eodē mō tentauit xp̄z de gula, cū dixit. Si fili⁹ dei es dic vt lapides isti panes fiant. Cogitabat ei intra se dicēs. Si lapides in panes cōuerterit, fili⁹ dei est: si aūt ꝯuertere nō poterit, hō pur⁹ apparebit: s; sic xp̄s respōsū tēperauit q̄ ip̄z cognoscere nō potuit dicēs. Scriptū est: Nō i solo pane viuit hō: ⁊c. Ac si dicat. Cū hō cōstet ex corpe ⁊ aīa ⁊ vbū dī sit cib⁹ aīe: ⁊ cib⁹ corpoꝛ sit panis: ⁊ nullā mētionē facias de cibo aie: s; tm̄ de cibo corporis: manifestū est q̄ tua suasio tētatio est. Tūc sicut dt̄ Chry. diabol⁹ intra se cogitauit dicēs. Iste hō sanctus vult esse. Scti aūt viri ⁊ si nō vincant vicio gule: sepe tm̄ vincunt vicio vane glorie. Et ideo eū sumpsit: ⁊ sup pinnaculū tēpli eū statuit. Nec fuit indignū in xp̄o: sicut dt̄ Gre. si a diabolo se permisit assumi. qr a mēbris suis se permisit occidi vl' illa assūptio pōt intelligi deductio: dt̄ aūt Gl. q̄ verisimile est diabolū in humana specie apparuisse: tm̄ xp̄s sic egit vt a nemine videret: ⁊ dt̄ diabol⁹: si fili⁹ dei es mitte te deorsum. Hoc iō dt̄ vt ex tali p̄cipitatione ⁊ nulla secuta lesiōe oēs ad eū cōcurrent vt eū adorarēt ⁊ ex hoc vanā glīā incurreret: vel iō dicit vt p hoc diabol⁹ potentiā suā cognosceret. s; xp̄s sic tēperauit r̄sum vt diabolo relinqueret dubiū dicēs. Nō tentabis dñm deū tuū. Ille deū tentat qui vult explorare q̄tū possit apd deū cū tm̄ habeat ex hūana rōne q̄ facere debeat: sic xp̄s poterat aliter de tēplo descēdere: q̄ p iactātiā p̄cipitare se. Qr igit̄ nō potuit eū superare de gula nec de vana glīa: voluit explorare si posset eū tētare de auaricia: ⁊ iō duxit eū in montē excelsum valde: ⁊ ostēdit ei oīa regna mūdi. Ostēdit aūt sibi nō ea q̄ resciebat indicādo: sed scdm̄ Chris. ostēdit ei ac si aliquis in loco excelso positus manū extēderet dicens: ecce ex illa pte est affrica: ex illa palestina ex illa grecia: ex illa italia: et hmōi. Hec oīa tibi dabo si cadēs adoraueris me. Et qm̄ istud cōtinebat iniuriā creatoris: xp̄s eū repulit dicēs. Uade sathanas scz in infernū. Scriptū est eni. dñm deū tuū adorabis ⁊ illi: ⁊c. Deut. vj. In aliis duabus tētationibus q̄ videbant cōtinere iniuriā suam patiēter r̄ndit. In ista aūt q̄ cōtinebat iniuriā creatoꝛ dure redarguit. vñ Chry. In ꝓprijs iniurijs esse quenq̄ patientē laudabile est. Iniurias vero dei dissimulare impiū est. C ¶ Ex supradicto ordine tētatio p; q̄ consuetudo diaboli est incipere a leuioribus ⁊ procedere ad grauia: ⁊ deinde ad grauiora deinde ad grauissima. Istud etiā p; in Job. Incepit aūt a leuiorib⁹. s. qñ oēs res tpales sibi abstulit. deinde pcessit ad grauia qñ filios extinxit deinde ad grauiora qñ corpus eius vulnerauit: tādē ad grauissima

qñ fidactā

qn stacu[?] de deo p amicos suos sibi auferri conatus fuit illu eni merita sua extinguebāt dicētes q propter pctā sua fuerat percussus: q fuerat tyrānus z hypocrita magn⁹. Sed Job cōtra prīmā tētationē se defendit per natiuitatis z mortis cōsiderationem dicēs. Nudus egressus sum de vtero mris mei:z nud⁹ reuertar illuc. Cōtra scdam p datoris ablationē: qz ille qui filios dedit ille accipit: sic dicēs dñs dedit dñs abstulit. Cōtra tertiaz per manus paterne pcussionez: qz man⁹ eius percusserat qui pcutit ad correptionē nō ad subuersionē dicēs si bona suscepimus de manu dñi ec. Contra quartā p bonorū suorū numeratiōnē: vñ. xxxi. ca. Bona sua enumerat nō ad iactantiā: sed ad spem excitanda dicens: oculus fui ceco z pes claudo ec. Istū etiā ordinē seruauit d abol⁹ in tentatione xpi. Incepit enim a tētatione leui cum tētauit de gula: tentare de pane z maxime famis tpe leuis tentatio est. pcessit ad graue qn eū tētauit de vana glia, pcessit ad grauiorē qn eū tētauit de auaricia: pcessit ad grauissimā qn eū tētauit de ydolatria. D

¶ Istas aūt tentationes xps supauit sapiēter fortiter z perseuerāter. Sapiēter quidē qz scripture testimonio ipsum diabolū vicit: qd figuratū est. j. Reg. xxvij. in victoria golye: vbi dt glo. Dauid vicit golyā trib⁹ lapidibus de torrente: et x ps diabolum trib⁹ testimonijs de lege. Eodē modo z nos possumus cōtra diabolū scripture testimonia rñdere. Si eñ temptat nos de superbia z appetitu honorū debemus rñdere: scriptū est Eccli. x. Quid superbis terra z cinis omnis potētat⁹ breuis vita. Si tētat de appetitu diuitiarū rñdeam⁹ scriptum est. j. Tim. vj. Nihil intulim⁹ i hūc mūdū: haud dubiū q nō auferre qd possum⁹. Itē Job. j. Nudus egressus sum de vtero matris mee nudus reuertar illuc. Si tentat de appetitu delectarū carnaliū rñdeam⁹ illud. j. Cor. xv. Caro z sangnis regnū dei nō possident. Glo. per carnē z sanguinē vētrē: z libidinē. i. opa carnalia designant. Exēplo eni xpi q tentationes suas vicit p scripturā: debem⁹ etiā iniurias nostras vincere sapiēter mag; q potēter. Ille sapiē ter vincit q scit intrā tib⁹ rōnabilr respōdere: vel q scit cor suū vincere z dissimulare: vel q scit a facie iniuriātiū se absentare. De pmo Sap. v. Melior ē sapi z q vires: z vir prudēs q fortis. De. ij. Prouer. xvj. Melior est pattēs viro forti et q dnatur aio suo expugnatore vrbiū. De iij. Prouer. xx. Honor est hoi q separat se a cōtentionib⁹ oēs aūt stulti cōmiscētur ptumelijs. Secūdo xps vicit fortiter nō eñ aliqn cessit sz fortiter restitit sic z nos debem⁹ resistere. Jacob. iiij. Resistite diabolo z fugiet a vobis. Diabolus eñ dr a dia qd est duo z bolus qz vult facere de hoie duos bolos corpus scz z aiam deuorando. Tal ter eñ diabolo debemus resistere z fugiet a nobis, z bened cit fugiet a quibusdā eñ nō exit sed in eis des[?] sedit: sicut i auaris superb s z luxuriosis. Job. xl. sub vmbra dormit: ecce vmbra auaricie i secreto thalami: ecce vanitas superbie in locis humētibus: ecce turpitudo luxurie. Ab aliquibus vero exit: sz nō recedit: sed ibi pppe expectat: sicut ab illis qui sepe patiunt recidiuū ad quos cito se scit reuersurū. Iuxta illud Luc. xj. Reuertar in domū meā vñ exiui. Ab aliquibus aūt exit z recedit sed nō fugit sz lento passu incedit sicut a tepidis quos non plene deserit. Ab aliquibus vero exit et fugit sicut a viris pfectis qui fortiter ei resistunt z ipsum in fugam cōuertunt. Naz sicut dicit Greg. diabolo cū resistit est vt formica: cū vero ei⁹ suggestio recipitur fortis est vt leo. E ¶ Tertio vicit xps pseuerāter: qz in nullo ei cessit: sic et nos pseuerāter valeam⁹ vt nūq diabolo cedamus: tūc abit ei nō cedimus qn ad instar apli cū ipo pugnam⁹ q dr. j. Cor. ix. Ego igit sic curro nō qsi in incertū. Miles eñ strēnu⁹ primo dz habere robustā aim ad aggrediēdū vt. s. cōtra hostē fortiter currat: z qsi certus de victoria ipm inuadat: nō dicit ego sic curro nō quasi in incertū. Job. xxxix. Exultat audacter in occasuz pgit armat⁹. Scdo debet habere robustā manū ad feriendū Ideo subdit sic pugno nō qsi aerē verberās. q. d. nō pugno verbis sz factis. Gen. xlix. Manus tua in ceruicibus inimicorū tuorum. Ceruix diaboli est ipsa suggestio que qn

amputatur ex toto diabolus vincit. Tertio debet habere fortē humerū ad sustinendū: debet enī fortiter sustinere macerationes spōte assumptas ideo dr: sz castigo corpus meū ꝛc. ꝛ tribulatiōes a deo immissas. ps. Posuisti tribulationes in dorso nostro: ab inimicis illatas. ps. Supra dorsum meum fabricauerūt ꝛc.

10 ¶ Eadē die scz do. j. quadra. Ser. ij.

Et cū ieiunasset .xl. diebus ꝛ .xl. noctibus postea esuriit. Processus ꝛ ordo tentationis xp̄i talis fuit ipse ei ieiunauit: ieiunādo esuriit esuriēdo tētatus fuit tētatus superauit: ꝛ tūc post victoriā ministeriū angelorū accepit. Primo ergo ieiunauit .xl. diebus ꝛ .xl. noctibus exēplo Moysi ꝛ Helye q̄ in isto numero ieiunauerūt: sed nullus eorū virtute ꝓpria ieiunauit. Moyses enī ieiunauit sustētatus diuina allocutione. Helyas sustētatus angelica refectione. Xp̄s aūt ꝓpria virtute. A ¶ Nos aūt in isto numero ieiunare debemus tribus de causis q̄s ponit Grego. in omel. Nos enī offendimus deū de corpore nostro: de tpe nostro et de opibus nr̄is. Corpus enī nr̄m ex q̄tuor elemētis est cōpositū: ꝛ iō ad diuersa vicia est prōptū. Qr igit̄ ꝯpositū est de terra: iō prōptū est ad desiderādū terrena ꝛ ad pctm̄ auaricie. Qr est de aere: iō prōptū est ad desiderādū sublimia: ꝛ ad pctm̄ supbie. Qr est de igne: iō prōptū ad inflāmationē male cōcupiscētie. Qr est de aqua iō prōptū est ad viciū leuitatis ꝛ incōstātie. Qr igit̄ ex corpore ex q̄tuor elemētis composito ad diuersa vicia prōpti sumus iō sepe mādata q̄ p decalogū sūt accepta cōtēpsimus: ꝛ iō iustū est vt ipsuz corpus quater decies affligamus. Scdo offendimus deū de tēpore nostro: dedit enim dn̄s ꝛ tñ nos ipm in vanitatibus nostris expēdimus. Job. xxiiij. Dedit ei locum penie ꝛ ipse abutit̄ eo in superbiā: facit tñ deus nobiscum pactum vt .s. nouem temporis partes teneamus nobis in quibus nostra negocia faciamus: ꝛ saltē decimā partē demus sibi: in qua sibi seruiamus et pniam agamus ꝛ ista est .xl. q̄ est decima pars anni. Sicut dicit Grego. A prima inquit dominica .xl. vsq3 ad pascha .vj. hebdomade eueniūt: quarum dies .xlij. sunt ex quibus dum sex dies dn̄icales ab abstinētijs subtrahūtur .xxxvj. in abstinentia remanēt. Dū vero per trecentenos .lxvj. dies annus ducitur quasi anni nostri decimā decdamus. Tertio offendimus deū de operibus nostris: opa enī nr̄a debēt eē circa obseruationē .x. mādatorū: ꝛ cōplementū quatuor euāgeliorū q̄ tūc cōplent̄ qn̄ habemus dilectionē dei ꝛ proximi: vł qn̄ cōplemus duo mandata .s. vt faciamus alijs qd̄ nobis volumus fieri: ꝛ nō faciamus alijs q nobis nolumus fieri: sz nos in opibus nostris nec p̄cepta seruamus nec euangelia custodimus: ꝛ iō iustū est vt p .xl. dies satisfaciamus. B ¶ Est aūt ieiuniū nr̄m magne virtutis qr deū placat: ꝛ demonē fugat. Placat q̄dē et reconciliat deū sicut pz Jone. iij. in niniuitis qui ieiunauerūt ꝛ iumēta sīr ieiunare fecerūt, ꝛ iō deus eis reconciliatus fuit vt dicit Amb. Quale est hoc xp̄lanū non facere qd̄ pecudes fecerūt: nisi q stolidior est pecude qui indicto sibi a sacerdote ieiunio nō ieiunat: ꝛ pecus quidē declinat foueā ꝛ cauet precipitiū: tu aūt nō vis declinare periculū ieiunādo qd̄ cernis. Desperationis enī genus est tūc manducare cū ieiunare debeas: tunc gaudere cum beas deplorare. C ¶ Scdo ieiuniū diabolū fugat. diabolus enī est serpens piscis lupus et canis. sicut enī scdm̄ Amb. Sputum hois ieiuni serpentē interficit. sic ieiunium diabolum occidit ꝛ sicut piscis natat in fluuio et moritur in sicco. sic diabolus delectat̄ in aquis deliciarū: et moritur in sicco abstinentiaruz: ꝛ sicut fames expellit lupum de nemore, sic ieiunium expellit diabolum de corde. Et sicut aqua bulliens fugat canem de coquina sic oratio feruens fugat diabolum de anima. Matth. ix. Hoc genus demoniorū in nullo potest eijci nisi in oratione ꝛ ieiunio. D ¶ Secūdo xp̄s ieiunando esuriit. In hoc autem q christus ieiunauit .xl. diebus ꝛ .xl. noctibus ostenditur op̄s deus. In hoc autē q esuriit ostēditur hō fuisse infirmus. Legimus aūt tribus vicibus xp̄m esuriisse. Prima vice esurijt

uit et non habuit ad comedendū nisi lapides sicut hic patet. Lapis est durus: frigidus et siccus. Per lapides enim intelliguntur homines qui non possunt ad penitentiā frangi. Homines frigidi qui non possunt igne diuini amoris inflammari. Homines aridi qui non possunt aq̄ diuine gratie humectari: ideo non possunt incorporari a xp̄o, sed a diabolo. Diabolus enim cum sit lapideus, lapides sibi incorporat. Job. xlj. Cor eius indurabit quasi lapis. Alia vice esuriuit, et non habuit ad comedendū, nisi folia: vt hr̄ Mat. xxj. De ficulnea que non habuit nisi folia cui xp̄s maledixit. Sicut autē xp̄s nō comedit lapides: id est corda dura, sic nō comedit folia. i. verba Arbor p̄duxit folia, gēmas flores et fructus: folia sunt bona verba, gēme bone cogitationes, flores, bone voluntates, fructus, bona opera. Sicut igitur hō nō pascitur de folijs, nec de gemmis, nec de floribus: sed de fructibus: sic de⁹ nō delectat̄ nec in nr̄is, verbis, nec in cogitationibus, nec in voluntatibus: sed in bonis op̄ibus. Tertio xp̄s quotidie esurit: scz nostram conuersionē et salutē. Istū cibum xp̄s tantum desiderat q̄ etiā illum hostiatim mendicat. Apo. iij. Ego sto ad hostium et pulso: si quis aperuerit mihi ianuaz: intrabo ad illū et cenabo cū illo: et ipse mecum id est ad scotum siue symboluz. E ¶ In ista cena d; peccā tria fercula ponere. s. cōtritionē, cōfessionez, et satisfactionez. De⁹ aūt ponit tria alia: scz remissionē culpe, collationē gratie, et p̄missionē glorie. Sed multi sunt de natura ioculatorū qui semp̄ vellēt comedere de alieno, et nihil de suo vellent q̄ de⁹ eis pctā dimitteret, grām suā tribueret, et gl̄iaz suā daret. Ipsi aūt nec volūt hr̄e cōtritionē, nec facere ɔfessionē, nec exhibere satisfactionē. Tertio xp̄s esuriēdo tēptat⁹ fuit: Quis aūt sint multe cāe q̄re xp̄s voluit tēptari ap̄ls tn̄ p̄ncipalē posuit dicēs. Heb. iiij. Nō em̄ habem⁹ pōtifi cē q̄ nō possit cōpati infirmitatib⁹ nr̄is: tēptatum autem per omnia ꝛc. F ¶ Ex quo patet q̄ voluit temptari: vt temptatis et tribulatis melius sciret misereri: nemo enim potest moueri ad compassionē et misericordiā, nisi aliorū cognoscat miserias quas quidem pōt cognoscere vel audiēdo vel videndo vel experiēdo: sicut verbi gratia si audio q̄ passio illata sit grauis pena, iam illud scio p̄ auditū: et tunc habentibus multum cōpatior. Si aūt video aliquem a dicta passione detētum, et video ipsum in magna tribulatione consistere se horribiliter agitare: et q̄rulosis vocibus conclamare: iam illud scio per visum, et tunc magis cōpatior: sz si illam passionē in corpore meo patior: tunc illud scio per experientiā: et tunc de incepto patientibus maxime compatior. Humanum autem genus ante incarnationez xp̄i, multas temptationes et miserias patiebat̄ p̄pter q̄d sepe ad deū clamabat, et totum celum clamoribus replebat: et tunc de eius miserias licet ab eterno sciret: tn̄ quodāmodo sciuit p̄ auditū Exodi. ij. Ingemiscentes filij israel propter opa vociferati sunt: et ascendit clamor eorū ad deū et audiuit gemitū eoꝝ, tūc de⁹ hūani gn̄is clamorib⁹ excitat⁹ de celo descendit, et carnem assumens in mundum venit, et. xxxiij. annis in mundo mansit, et nr̄as tēptationes et miserias vidit. et sic illud q̄d sciebat per auditum, postea sciuit per visum: et tunc est magis misericors factus. Exo. iij. Uidi afflictionē pp̄li mei qui est in egypto, et clamorez eius audiui et descendi liberare eū. Tandē nostras temptationes et miserias sciuit per experientiam: q̄r oēs in sua p̄sona expertus fuit: et ideo factus est maxime misericors. Expert⁹ em̄ est paupertatē tentationē, lassitudinē, famem, tribulationē et mortē. In his em̄ voluit nobis eē similis vt sciret melius nobis misereri. Heb. ij. Debuit p̄ oia fratrib⁹ similari vt misericors fieret. Si igit̄ aliq̄s paupertate premit̄, scit mō melius misereri: q̄r ipse pauper fuit: si aliq̄s tētat̄ scit ei mō meli⁹ misereri, quia ipse fuit tētatus. Si aliq̄s patit̄ tribulationē, famē, lassitudinē, vel dolorē mortis, scit ei modo meli⁹ misereri, quia hec oia passus est: ipse et tētatus potēs est, et eis qui tentantur auxiliari Hebr. ij. In eo em̄ in quo passus est ipse et tētat⁹ potēs est eis q̄ tētant̄ auxiliari. Quarto xp̄s tētat⁹ repugnauit et vicit. Un

est aũt temptationes ipsas eis in suis p̃nci-
piis obuiendo. Nã mox vt in eũ diabol⁹
tẽtatiões inferebat. x p̃s eas repellebat:
sic ⁊ hõ mox vt diaboli suggestiões sense
rit, eas in suo initio dꝫ repellere. Naꝫ vt
dicit Hiero. Lubric⁹ est serpẽs antiquus
⁊ nisi in capite teneat, tot⁹ statim illabit.
G ¶ Hꝫ igit serpẽs infernal s caput scꝫ
malã suggestionẽ, hꝫ corp⁹.s.malũ con-
sensum, hꝫ caudã, q: cõsummationẽ ope
ris: vbi aũt ponit caput suggestiõis stati
ponit corp⁹ ꝯsens⁹, ⁊ vbi ponit corp⁹ cõ-
sensus, stati ponit caudã opis: ⁊ iõ in suo
capite.i.in sua suggestiõe est ꝯterendus.
In aliqb⁹ igitur iste serpẽs est q̃tũ ad ca
put, corp⁹ ⁊ caudã q.s. habẽt malas sug
gestiones, cõsensus ⁊ opa. Sũt tñ quidã
q in ista.xl. dimittũt pctm q̃tuꝫ ad opus,
sꝫ tñ post pascha ad illud redire intẽdũt.
Isti amputauerũt serpẽti caudã: sꝫ adhuc
viuit in eis quãtũ ad corp⁹ ⁊ caput.i.q̃tũ
ad cõsensum ⁊ suggestionẽ. Aliqui pctm
dimittũt q̃tũ ad op⁹ ⁊ cõsensum: tenẽt tñ
adhuc malas suggestiones, isti amputãt
corpus ⁊ caudã, adhuc tñ viuit in eis q̃-
tũ ad caput: sꝫ si vis istũ serpentẽ vince-
re, bene studeas caput ei amputare.i.ini
quã ei⁹ suggestionẽ repellere: ⁊ tunc tibi
nocere non poterit nec quantum ad cor-
pus.i.consensum nec q̃tum ad caudaꝫ.s.
opus, quia amputato capite suggestiõis
tota confracta est virtus infernalis ser-
pentis. ideo dicitur Gen.iij. Ipsa contc-
ret caput tuum. H ¶ Quinto post
victoriã ministerium angelorum accepit.
ideo dicitur. Et ecce angeli accesserunt ⁊
ministrabant ei: que ministratio tripli-
ter potest accipi. Primo de tẽporali sub-
uentione vt sit sensus ministrabant.i.sibi
esurienti cibo subueniebant: taliter cibuꝫ
olim angeli Helye ministrauerunt. Secũ
do potest intelligi de adoratiõe vt sit sen
sus. sibi ministrabant.i.tanq̃ deum sup-
pliciter adorabant iuxta illud.p̃s. Ado-
rate eum omnes angeli eius. Tertio po-
test intelligi de cõgratulatione. vt sit sen-
sus: ministrabant.i.sibi pugnanti cõgra-
tulabantur. vnde p̃s. Benedicite domi-
no omnes virtutes eius ministri eius qui
fa.volun.eius.

a ¶ Feria secunda prime hebdo. ser.j.

Cum venerit fi
li⁹ hominis in maiestate sua
⁊ omnes angeli eius cuꝫ eo.
Math.xxv. Sicut dicit bea-
tus ysidorus in lib. de sum-
mo bono in quolibet iudicio tres perso-
ne requiruntur.s. iudex. reus et actor. et
ideo in isto dei extremo iudicio iste tres
persone requiruntur. Nam persona iudi
cis exprimitur cum dicitur. cum venerit
fili⁹ hominis in maiestate sua. Persona
actoris cum dicitur: et omnes angeli ei⁹
cum eo. Persona rei cum dicitur. Et con-
gregabuntur ante eũ oẽs gentes. Iudex
igitur erit xp̃s qui iuste iudicabit cui⁹ iu
dicium corrumpi non potest. A
¶ Quatuor enim modis vt dicit ysido.
corrumpi iudicium consueuit.s. timore:
amore: odio: vel munere. X p̃i aũt iudiciũ
non corrũpit timore: q: potentissim⁹ est
Job.xxij. Nũquid timẽs arguet te ⁊ ve-
niet tecũ ad iudicium. imo quanto poten
tiores erũt tanto durius iudiciũ sustine-
bunt. Sap̃.vj. Potentes potenter tormẽ
ta patient. Scdo non corrumpet amore:
q: iustissim⁹ est: ideo cõtra fratres suos
scꝫ falsos xp̃ianos sententiã pferet et ni-
hil pderit eis allegari fraternitateꝫ q.s.
sit frater eoꝝ. p̃s. Frater nõ redimet. nec
allegare similitudinẽ q.s. sit homo sicut
eis. ideo subdit. redimet hõ ⁊ dꝫ allega
ri interrogatiue ⁊ r̃nderi negatiue. nec eis
aliquid valebit p̃ciũ multiplicitas. iõ sub-
ditur non dabit placationem suã nec san
guinis xp̃i p̃ciositas. q: ip̃m preciũ cõtẽ-
pserũt ideo subdit. ⁊ p̃cium redẽptionis
aie sue. Tertio non corrũpet munere. q:
ditissim⁹ est. Prouer.vj. Non acquiescet
cuiusq̃ precib⁹ nec suscipiet p redẽptio-
ne. dona plurima. Bern. Ueniet dies illa
in qua plus valebũt pura corda q̃ astu-
ta: verba consciẽtia bona q̃ marsupia
plena Aug. Expectat dies iudicij ⁊ ade-
rit equissimus iudex qui nullius potẽtis
personã accipiet. cuius palaciũ null⁹ epi
scopus vel comes vel abbas auro vel ar
gento corrũpere nõ poterit. Quarto non
corrumpetur odio: q: optimus est. In eo
enim qui optimus est odium cadere non
potest. ipse enim omnia diligit que crea-

nit. Sap.xj. Diligis oia q̃ sunt, ⁊ nihil eoꝝ odisti que fecisti ⁊ oi diligit nõ odio sed cũ dolore ⁊ compassione punit. Esa. j. Heu consolabor sup hostib⁹ meis ⁊ vindicabor de inimicis meis. vbi sic dicit gl. More pij patris punit ⁊ plãgit. Scdo ponuntur actores siue accusatores q̃ erunt angeli nobis ad custodiã deputati, qui tanq̃ scientes oia mala que petores fecerũt ipsos grauiter accusabũt. Job.xx. Reuelabunt celi iniquitatem eius. B

¶ Preter aũt istos accusatores stabũt cõtra peccatores.s. diabol⁹, totus mũdus, ⁊ propriũ scelus. De accusatiõe diaboli sic dicit Aug. Dicturus est aduersari⁹ in iudicio Equissime iudex iudica istũ meũ esse ob culpã qui noluit tu⁹ esse p grãm, tuus per nãaz, meus p miseriã: tuus per pssionẽ, me⁹ psuasionẽ: tibi inobediẽs, mihi obediẽs: a te accepit immortalitatis stolam: a me accepit hãc pãnosam tunicã, tuã vestẽ dimisit. cũ mea huc venit: equissime iudex iudica istum esse meum ⁊ mecũ dãnandũ esse. Et ponit diabolus quinq3 allegatiões quib⁹ vult ostendere peccatorem damnandum esse secum. C

¶ Prima est talis: tu obtulisti sibi grãm tuam, ego meã culpã: tuã gratiã cõtẽpsit meam culpam. recepit, ergo d3 esse me⁹. Scda talis est: tu creasti eũ per naturam, ideo debet esse tuus: s3 fecit se meũ p magnã suã culpã ⁊ miseriã: ideo debet esse meus. Tertia talis est: tu sustinuisti p eo grauẽ passionẽ, ideo debet esse tuus: ego vero obtuli sibi meã suggestionem, sed ipse tuã passionẽ contẽpsit ⁊ meam suggestionem recepit, ideo debet esse meus. Quarta est talis: duo sunt.s. obedientia ⁊ inobedientia. Quicũq3 ergo est tibi obediens ⁊ nihil inobediens est tuus: ⁊ sibi inobediens est meus: sed iste fuit inobediẽs: ergo d3 esse meus. Quinta talis est: tuum est facere hoi vestem fulgidã virtutum: meũ est facere sibi vestem pannosam sordidam vitiorum. Quicũq3 aũt habet vestẽ virtutũ est tuus: qui vero h3 vestem vitiorum est me⁹: sed iste tuam abiecit et meã secũ portauit, ergo d3 esse me⁹. Secundus accusator est totus mũdus: omnia s3 elemẽta. Istud ostendit Hugo de scõ victo. dicens. Celũ dicet: ego sibi luce ministraui ad solatium. Aer dicet: ego omne genus auiũ sibi dedi ad obsequiũ. Aqua dicet: ego diuersa genera piscĩũ sibi dedi ad esum. Terra dicet: ego panẽ ⁊ vinum ded' sibi ad nutrimentum. Ideo ignis clamabit a me cõturbar. Aqua clamabit: a me demergatur. Aer clamabit a me vẽtilet. Terra clamabit a me absorbeat. Infernus clamabit a me deglutiatur. Sap.v. Armabit oẽm creaturam cõtra insensatos. Tertius accusator est ppriũ scelus. Nam omnia peccata q̃ modo sunt occulta: extra tũc prosiliẽt. ⁊ suũ accusabunt actorem. Nam tinea vestimẽtorum accusabit vani gloriosum: erugo metallorum accusabit auarum. Merces pauperum defraudata: accusabit tyrannũ violẽtũ iniquum. edificium accusabit vsurarium. de tribus primis dicitur Jacob.v. Diuitie vestre putrefacte sunt: ⁊ vestimẽta vestra a tineis comesta sunt. Aurũ ⁊ argẽtũ vestrum eruginauit: ⁊ erugo eorũ in testimonium vobis erit. Et infra Ecce merces operarioꝝ que defraudata clamat: ⁊ clamor eorũ in aures domini sabaoth introiuit. De quarto dicitur Abacuc tertio. Lapis de pariete clamabit: ⁊ lignũ quod est inter iuncturas edificii respondebit.

D ¶ Tertio ponuntur rei ipsi mali scilicet a sinistris collocati qui erũt in multa angustia positi. Sicut ostendit Gregorius dicens. O quam anguste erunt tunc vie reproborũ. Superius erit iudex iratus, inferius horrẽdum chaos, a dextris peccata accusantia, a sinistris infinita demonia ad supplicium trahẽtia: intus cõscientia mordens: foris mundus ardẽs. quid faciẽs peccator sic deprehẽsus: latere erit impossibile: apparere intolerabile. Ex his patet qđ peccator nõ poterit fugere rursum: quia ibi est iudex iratus qui gladio bis acuto qui de ore eius pcedit ipm incideret. Nec fugere a dextris: quia ibi sunt peccata que ipsum apprehẽderent. Nec fugere a sinistris: quia ibi sunt demones qui eum ad supplicia traherent. Nec fugere vel abscõdere intra se: quia ibi est vermis conscientie qui ipsum totum corrodent. Nec fugere extra mundum: quia totus est plenus igne qui

ipsum totum cōturbet: et ideo nō restat ni si vt inferi⁹ in fornacem cadat. Mat.xxv. Ibunt hi in supplicium eternum &c.

12 ¶ Feria.ij.prime hebdomade. Sermo.ij.

Esuriui et nō dedistis mihi manducare. Sicut dicit beatus Aug. Si aliquis esset qui in tota sacra scriptura nihil sciret ni si solum istam lectionē presentem: hoc solum sibi sufficeret, ad salutem: quia ibi continentur merita et demerita premia et supplicia bonorum et malorum. Quamuis in extremo iudicio omnia facta discutiantur hominis: tamen solum de eleemosynis fit hic mentio. Et rationem huius assignat Augustinus in lib.l. omel, dicens. Tacet dominus omnia recta facta iustorum et omnia mala iniquorum et solum laudat eleemosynarum largitionem et damnat auiditatem. Quare hoc: quia omnia crimina eleemosynis redimunt: si tamen mores mutaueris. Pro peccatis enim preteritis eleemosynas qs facit: si vita mutata et inde recedat et huc accedat. Si autem dicat aliquis in corde suo si quotidie peccauero et eleemosynas fecero: nunquid peccata extingo. Et respondit August. Extinguis: sed tamen tu cum eis extingueris. pereunt enim peccata tua: sed tecum. nō enim in gehēna peccare permitteris, aut tecum ceperit extorquere ignis eternus: de satiandis libidinibus non cogitabis. Quamuis igitur de solis eleemosynis videatur in iudicio q̄stio mouenda de omnibus tamen factis ratio reddetur. Et in ipso iudicio dominus ordinate precedet. B

¶ Nam primo culpas examinabit deinde examinatas ponderabit: postmodum ponderatas sententiabit: vltimo sententias executioni demandabit. Primo igit culpas examinabit. quod notatur cum dicitur. Esuriui et non dedistis mihi manducare. De qua examinatione dicitur Job. xxix. Causam quam nesciebam. i. quam me nescire ostendebam diligentissime inuestigabam. Examinabit quidem et inuestigabit omnia cogitata. Sap.j. In cogitationib⁹ impij interrogatio erit. Examinabit ola v̄ba Mat xij. De omni v̄bo ocioso quod locuti fuerint hoies: reddēt rōnē in die iudicij ola facta. Eccl' vl. Cūcta q̄ fiunt adducet dn̄s ad iudicium: ola omissa. Sicut p3 in hoc euāgelio vbi de omissis reprobi arguunt ola commissa.

B ¶ Quatuor em̄ nobis de⁹ cōmisit. s. tēps vt ipsum vtiliter expendam⁹ res tēporales: vt ipsas paupib⁹ erogem⁹. Corpus vt ipsum immūditia teneam⁹. Alam ad imaginē dei factam: vt ipsam honoremus. Sed de tpe malā rōnē reddēt ociosi: q̄ ipsum negligēter expendunt. Bern. Omne tēps nobis impēsum requiretur a nobis qualiter sit expēsum. De reb⁹ malam rationē reddēt: auari qui nolūt eas cōicare sed ipsi soli mādūcare. Eccle. xi. Inueni requiem mihi: et nūc manducabo de bonis meis sol⁹. De corpore malā rationē reddent luxuriosi: qui corpus suum maculauerunt. Vn̄ dr de Salomone. Eccle. xlvij. Ptāte habuisti in tuo corpore: et dedisti mihi in gloria tua. De ala malam rationē reddēt superbi, auari, et luxuriosi: qui dei imaginem deleuerunt: et imaginē. s. diaboli superinduxerunt. Rom. Mutauerūt gloriā incorruptibilis dei: in similitudinē imaginis hois corruptibilis: et volucrum quo ad superbos qui super alios volare volūt: et quadrupedum: quo ad luxuriosos: qr luxuriā in corpore exercuerūt quod quatuor elementis componitur et serpentum: quo ad auaros: q̄ semper terrā appetunt. Sedo iudex eternus culpas examinatas pōderabit quādo dicet. Amē dico vobis q̄diu fecistis vni de fratrib⁹ meis minimis mihi fecistis: ecce magna ponderatio: quia illud quod fit vel nō fit egenis: fieri vel nō fieri reputatur deo. De ista pōderatione dicit Prouer. xvj. Pond⁹ et statera iudicia dei sunt. Solent cāpsores monetas in statera ponderare: et eas quas inueniunt null⁹ ponderis. i. nulli⁹ valoris vel minoris i ignē proiiciunt vel incidunt. Illas autē quas inueniunt equaliter vel maioris thesauro reponunt. C

¶ Michael nāq archangelus secundū ecclesie representationem ani nas ponderabit que oēs in quatuor ordinib⁹ erunt. Nam quidam

erūt vacue: quedā semiplene, quedā su-perplene. Ille erant vacue q̄ nulla non bona secū portauerunt. Tales appendet et sibi dicet. Dan. v. appensus es in statera et inuentus es nihil habēs talis proijcietur in fornacē inferni. Ille erūt semiplene q̄ ad penitētiam redierūt: sed tamē satisfactionē cōgruam morte preueniēte nō impleuerunt. Talis appendet et sibi dicet. Appensus es in statera et inuentus es minus habens et proijcietur in fornacem purgatorij. Alie sunt que q̄uis deliquerūt tamen satisfecerunt. Talibus dicetur. Appensus es in statera et inuentus es satis habens. Alie sunt que opera satisfactionis habuerūt sicut sunt viri perfecti. Talibus dicetur. Appensus es in statera et inuentus es multū habens: isti duo reponentur in thesauro celesti. Tertio iudex eternus culpas ponderatas sentētiabit quando dicet. Discedite a me maledi. in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. D ¶ Ex qua sententia manifeste colligitur quod impl cabiliter deus cōtra reprobos sit iratus. Dato enim q̄ reprobi sibi dicāt. Non sumus dn̄e digni regnū vestrum possidere tñ placeat vobis vt possimus ad pedes nostros manere. Respondebit. Discedite a me. Dato q̄ sibi dicant. Et si nos repellitis a vobis saltem benedictionē vestram nobis date. Respondebit. Et vos maledictionē meam habeatis. Ideo subdit. Maledicti. Dato q̄ dicant saltem ad aliquem locum refrigerij nos mittatis. Respondebit. In ignem. Dato q̄ subiungāt. saltē breuem terminū nobis prefigatis. Respondebit. Eternum. Dato q̄ dicāt saltē aliquem bonum dn̄m nobis preficiatis q̄ clementer nos regat. Respondebit. Qui paratus est diabolo. Dato q̄ subiungāt: saltem aliquam bonā societatem nobis date cum quibus possimus cōsolari. Respondebit. Et angelis eius. Quasi dicat pro domino habeatis diabolum maiorē et socijs vestris demones minores. Sententia autem iustorum contraria erit cum dicet. Venite benedicti patris mei &c. Ac si dicat. Illis dixi discedite a me: sed vobis dico venite ad me. Illis dedi meam maledictionem. Sed vobis do meā benedictionē. Ideo venite benedicti. Illos mitto in ignē: vos introduco in regnum celeste. Ideo possidete regnum. Illis dixi vt maneat in igne perpetuo: vobis dico vt maneatis in regno eterno qd̄ paratū est vobis. Illis dixi vt habeant in principem suum ipsum diabolum: vobis dico vt habeatis in principem vestrū patrem meū. Ideo venite bn̄dicti patris mei. Illis dixi vt habeant in socios demones infernales: vobis dico vt habeatis in socios angelos meos celestes: illos sc3 angelos de q̄b⁹ dictū est. Cum venerit filius hoīs in ma. sue, et omnes angeli cū eo. Quarto iudex eternus culpas sententiatas executioni mandabit: quod notatur cum dicitur. Et ibunt: in supplicium eternū: iusti autē in vitam eternam. E

¶ Quatuor autem modis quis sue iuuare cōsueuit ne snīa executioni mandet per appellationē aut per supplicationē, aut per querelā falsi, aut per integrum restitutionē. Nullo autem istorum modorum dānati se iuuare vel defendere poterunt quin illa snīa executioni mandet, aut per appellationem, aut per supplicationem, aut per querelā falsi, aut per in integrum restitutionem, nō per appellationem, q2 eorū crimina erunt notoria et in notorijs appellatio nō h3 locū. Hier. A derit dies illa in qua facta nostra quasi in quadam tabula picta demōstrabunt non per supplicationē q2 si oēs sctī pro ipsis supplicat, et deus non audiret. Hiere. iiij. Noli orare pro populo isto in bonum: quoniam gladio et fame et peste consumam eos. Job. xxj. Non parcam eis verbis potentibus et ad deprecandum compositis non per querelam falsi vt dicant q̄ illa snīa lata sit per falsos testes iudice circumuento, quia sicut dicitur Job. xxiiij. Saluatorē anime tue nihil fallit. Eiusdem. xij. Ipse nouit decipiētem et eum qui decipitur nō per integrum restitutionem: vt sc3 ad statum pristinum restituatur, quia sicut dicitur Hebre. quinto. Impossibile est eos qui semel illuminati sunt et gustauerunt donum celeste et participes sunt spiritus sancti et prolapsi sunt: scilicet per finalem impenitentiam renouari rursus ad penitentiam.]

13 ¶ Feria tertia prime hebdomade.
Sermo primus.

Cum intraret Iesus hierosolymã cõmota est vniuersa ciuitas &c. Mat.xxi. Sicut patz i superioribus illud qd in isto euãgelio legitur factuz fuit in dominica in ramis palmarum quando scz dominus cum magno honore fuit receptus: sed propter exhibitã reuerentiam non dimisit iustitiam: quia mox templum intrauit & omnes vendentes & emẽtes inde eiecit: nec propter seuerã iustitiã omisit suã misericordiã: qr cecos & claudos sanauit: per quod datur intelligi qp iudex & prelatus propter impensum sibi fauorez non debet dimittere iustitie rigorem: nec propter rigorem iustitie debet dimittere dulcedinem misericordie. A

¶ In serie autez huius euãgelii notatur qp Christus tria loca intrauit. s. Hierusalez templũ & Bethaniam. Per q̃ loca signatur mens humana: qr debet esse pacifica: & tũc erit Hierusalẽ que interpretatur visio pacis. Dz esse dei habitatio grata: & tunc est templũ. ii. Cor. vi. Uos estis tẽplũ dei viui. Debet esse ad obediendum prõpta: & tũc est Bethania que interpretatur domus obediẽtie. ps. In auditu auris obe. mihi. Ingrediẽte autez domino primum locũ. s. Hierusalem tota ciuitas cõmota est: ita intrante dño animam per gratiam preuenientez oẽs potẽtie aie debent commoueri per dolorẽ & cõtritionẽ peccati. ps. Commouisti terram & cõturbasti eam sana contritiones eius: qr cõmota est. B

¶ Sed notandum est quod quidam sunt duri scz q̃ nullo modo cõmouentur. Alii q̃ leuiter cõmouẽtur. Alii qui cordialiter cõmouẽtur. Sunt enim q̃dã duri: q̃dã attriti & quidã cõtriti. Duri sunt obstinati qui ad penitentiam nõ possunt frãgi. de qbus dr Rom. ii. Scdm duritiã & impenitẽs cor tuũ thesaurisas irã in die ire & reuelationis iusti iudicii dei. & Eccl. iii. Cor durum male habebit in nouissimo: & q̃ amat periculuz in illo peribit. Alii sunt attriti. i. qui de suis peccatis leuiter & superficialiter cõmouentur: in istis est attritio. i. quedaz leuis plenitudo: & ista attritio licet sit bona tamẽ nõ sufficit. nõ enim paruum sed magnũ dolorem de peccatis deus requirit q̃ dicit Hiere. vi. Luctũ vnigeniti fac tibi planctum amarum. Alii sunt qui precordialiter cõmouentur q. s. omnia peccata sua dolendo minutatim cõterunt & in minutas partes frangũt dolẽdo pfunde de peccatis magnis & paruis & peccatorum circũstãtiis: et non tantũ de omnibus in communi: sed etiã de quolibet in speciali: & talis dolor vocatur cõtritio. i. simul tritio: quãdo. s. cor simul cum omnibus viribus anime minutatim omnia peccata terit. ps. Cor cõtritum & humiliatũ deus nõ despicies &c. minus dicit & plus significat. i. multum diliget. Ista tria. s. obstinationem attritionẽ, & cõtritionem videre possumus per tria exẽpla. Primũ est qr semen iactum in terram duram & nõ scissam & grossam non crescit: iactũ vero in terrã scissaz in grossas partes paruum fructuz reddit. iactũ autem in terram cultam & minutatim fractam multum fructum affert: cor obstinatum est tanq̃ terra dura que nullũ fructũ facit: cor attritũ est tanq̃ terra in grossas partes scissa q̃ paruũ fructuz reddit. cor cõtritũ ẽ terra minutatim trita q̃ multuz gignit. Scdz exẽplũ est qr species aromatica si ẽ integra redolet parũ: si frãgit multuz redolet: si cõteratur redolet plurimũ. Sic etiã cor hois integrũ & durũ coram deo nõ redolet, sed fetet: scissum vero per quandã attritionem redolet: sed parum contritũ vero p vehementẽ dolorẽ redolet multũ. Tertiũ exẽplũ est: qr de grano integro non põt fieri panis: de grano vero grosse modicũ trito fit panis: sz nõ sapidus de grano aũt minutatim cõtrito fit panis sapidus & delicatus. Eodẽ mõ de corde integro & duro nõ põt fieri panis dei: sz panis diaboli. De corde aũt atrito & si panis fiat tñ nõ multũ sapidus. de corde aũt cõtrito fit panis deo sapidus: ãgelis delicatus: & penitẽtiũ nutritiuus. ps. Cibabis nos pane lachrymarum. Secundo intrauit in tẽplũ & eiecit inde vẽdentes & emẽtes, mẽsas numulariorũ & cathedras vendẽtium colũbas euertit. Et est intelligendũ quod eiecit de tẽplo vendẽtes & emẽtes et oues & boues. prout dr Iohã. ii. Isti alia

eiectioe. Postq̃ Christ⁹ intrauit cor hoīs per gratiā preuenientem mouendo ipsum ad contritionem tunc intrat per gratiam proficientez purgādo qn̄ illud p cōfessionem eijciēdo inde oues z boues nūmularios z colūbas. Per colūbam q̄ est auis libidinosa significatur pctm̄ luxurie: per nūmularios signatur pctm̄ auaritie: per boues q̄ cornib⁹ ventilāt pctm̄ superbie signatur per oues signatur pctm̄ accidie z inertie: oia ista q̄ a templo cordis per cōfessionem sunt abijcienda. vel pōt dici q̄ per illos qui vēdūt colūbas signant̄ symoniaci qui vendūt dona spūssancti qd̄ est pctm̄ clericoꝝ: per nūmularios intelligunt̄ cupidi z auari quod est pctm̄ mercatoꝝ per boues signātur superbi qd̄ est peccatum magnatorū z prelatoꝝ. p oues signantur peccatū hipocritarū quod est peccatū religiosoꝝ. iuxta illud Mat. vij. Attendite a falsis pphetis q̄ veniunt ad vos i vestimētis ouium zc. Purgato aūt corde per cōfessionē Christus illō sanat dādo indulgētie remissionē. Unde subditur. q̄ accesserūt ad eum infirmi, ceci, et claudi: z curauit eos curauit quidē illos qui peccant per infirmitatē humanā. isti sunt infirmi: curat illos qui peccant per ignorātiā. isti sūt ceci: curat illos qui peccant per malitiā isti sunt claudi q̄ volunt seruire deo z mundo. iij. Regū. xviij. Usq̄ quo claudicatis in duas ptes: si deus est deus sequimini eū: si autē Baal sequimini illū. Tertio christ⁹ itrauit i Bethaniā. Postq̄ eīm xp̄s intrat cor per gratiā preuenientē cōmouēdo per cōtritionem per gratiā subsequentē purgādo per confessionē: tādē intrat per gratiā perficientez perficiēdo ipsum cor p obediētie satisfactionē z hoc est intrare in Bethaniaz: qr Bethania domus obediētie interpretat̄ ille aūt vere obedit q̄ de oibus pctis suis plenā z perfectā satisfactionem facit. ¶ Satisfactio enim ipsius aliquando est minor q̄ os, aliquādo equalis: aliquādo maior. Qn̄ est minor de⁹ tūc supplebit in purgatorio de rigore sue iustitie: qr sicut dicit Aug. Sicut nullū bonū est irremuneratum: nullū malū remanet impunitū. Qn̄ vero est equalis tūc valet ad diminutionez culpe de equali satisfactione. di Roīn. vj. Humanū dico propter īfirmitatē carnis vr̄e Sicut eīm exhibuistis membra vestra seruire immūditie z iniq̄tati ad iniq̄tatē: ita nūc exhibete mēbra vr̄a seruire iustitie in satisfactionē. Quādo aūt est maior q̄ videant̄ pctā regre: tūc valet illa satisfactio ad diminutionem culpe z ad cumulum glorie. de qua dicitur Luce. vj. Mensurā bonā z cōfertā z coagitatā et superfluentem dabunt in sinum vestrum.

14 ¶ Feria tertia prime hebdomade.

Sermo secundus.

Domus mea domus orationis vocabit̄. Quādocunq̄ dominus in hierusalem ibat statim ad templum properabat: per hoc nos instruēs vt quādo ad aliquem locum imprimis ad ecclesiam pergere debem⁹. Postq̄ ad templū iuit inde omnis vendentes z ementes de templo eiecit. Sacerdotes vero propter auaritiam ordinauerant: vt in porticu templi oues z boues z columbe venderentur ne aliqui ex defectu hostie sacrificia intermittere cogerētur: z si forte aliq̄ ad emendum pecuniam nō haberent, ordinauerunt vt ibi nūmularij essent q̄ eis mutuarēt. xp̄s aūt facto flagello de funiculis oēs istos eiecit. Et sicut dt hieronimi. Inter cetera miracula q̄ fecit illud fuit potissimū. s. q̄ vnus homo cū tanta potestate vendentes z ementes eiecit: z mēsas nummulārioꝝ: z cathedras vēdētiū columbas euertit: sed mirum fuit qūo illi dei ista fieri pmiserūt. Ad qd̄ dicit hieronimi. q̄ ad faciē xp̄i quidā vigor mirabilis procedebat: qui omnes in terrorē cōuertebat: z sibi contradicēre non audebant. nusq̄ legitur qd̄ tantaz vindictā exercuerit sicut hic multa eīm opprobria sepe audiuit multas iniurias sustinuit z nusq̄ vindictā exercuit nisi modo: z ratio est: quia ille alie iniurie erant sue proprie: z iō eas vindicare noluit: ista autem erat iniuria patris, z ideo eā seuere vindicauit: vt doceret nos q̄ iniurias proprias debemus remittere: iniurias vero dei seuere vindicare. Nos autem econtrario facimus: qr de iniurijs dei nō curamus: nostras autē implacabiliter psequimur. eijciēdo aut

Christus oues et boues de templo: dicit quod super positum est domus mea de- cora voca. A

¶ Ex quo verbo habetur q ecclesia del ad duplex officiuz edificatur.s.deo ad habi tandū ideo dicit do.mea.i.mī ad habitā dum electa. et hominibus ad orandū. Ideo subditur. Domus orōnis vocabitur. Est igitur domus dei ecclesia quia in ipsa ha- bitat. Iuxta illō. ij. paral. vij. Elegi enī et sanctificaui locū istū: vt sit nomen meū ibi in sempiternū. Et pmaneāt oculi mei et cor meū ibi cūctis diebus. Oculi quoqz mei erūt apti: et aures mee erecte ad ora- tionē eius qui in loco isto orauerit. B

¶ Ex quibus verbis habetur q deus in ecclīa ponit nomē suū, cor suū, oculos et aures. Nomē suum ibi ponit: qz a seipso eā noiari voluit. Sicut enī dom9 in q ha bitant superbi vocari potest dom9 lucife ri: et domus illa in qua habitant vsurarij: domus mamoneē et domus in qua habi- tant immūdi: domus Asmodei: et taber- na pōt vocari domus beelzebub: quia propter multitudinez epulaꝝ ibi cōuenit multitudo muscarum. Sic domus in qua habitāt fideles cōueniunt et deuoti dicit domus dei. Gen. xxviij. Nō est hic aliud nisi domus dei et c. Secundo in ecclesia cor suum posuit. i. amorez suum. Et ideo mult9 pro malo habet quādo aliqs ali- qua illicita exercet ibi. Sicut patet hic qn de templo vēdentes ementes eiecit. Le- gitur in historijs q pompeius porticū tē pli dei in stabulū equoꝝ suorum conuer tit. Et vsqz ad tempus illud semper fuit victor hostiuz: nunqz postea purgauit qn semper vinceret. Tertio deus in ecclesia posuit oculos suos quibus videt genufle xiones elemosynarū largitiones qbus etiam videt ornamentoꝝ pōpas et vani tates. Amb. Qui in oratiōe vult exaudiri amota a se pōpa iclinare se debet: vt dei misericordiaz prouocet. Habit9 nanqz su perbus nec impetrat nec se recta credi fa cit et quāto magis mulier hominib9 splē descere videt tāto magis a deo despicit. Legit Hester. xv. q cū Hester regina se ornasset et depixisset: et regi assuero pla- ceret ipsa econuerso regem in iram cōuer- tit: sed colore roseo in pallorez conuerso ipsum placuit. Sic et quando mulier vul- tum suū pingit deū offendit: sz quādo de vultu suo non curat: deū placat. Quarto deus in ecclesia posuit aures suas quib9 audit orationes deuotoꝝ. Esaie. xxxviij. Audiui orationez tuam lachrymā tuam vidi. Quibus etiā audit verba detracto- rum. Legit de sancto Syro Ianueū. epi- scopo q semel in ecclesia cōsistēs in risuz maximū est prouocatus asserēs se vidis- se demonē qui verba loquētiū in ecclesia scribebat. Et cū cartha deficeret et ille dē tibus eam elongare vellet, cartha subi- to fracta fuit et ille cū capite suo sic ad mu rum percussus vt sonitus collisionis au- diretur et vulnus capitis sequeretur. Au dit et illos clericos et monachos q negli- genter cantāt: et psalmos, et versus, et le- ctiones multas omittunt. Legitur q qui dam sanctus monachus vidit quēdā de monem nomine Titiuillū: per sedes mo nachoꝝ discurrentem qui videbatur ali- qua colligere et in sacculo recōdere. Qui a sancto viro adiurat9 dixit se colligere omissiones psalmoꝝ: et quolibet die mil le vicibus saccū adimplebat. Vñ de hoc quidaz fecit versum. Vel sus. Fragmina psalmoꝝ Titiuillus colligit hoꝝ. Quo- tidie mille vicibus sa sarcinat ille. Scdo ecclesia cōstructa est ad odorandū. De9 enī orationes fideliū in ecclesia orātium libēter exaudit. Vñ dr. ij. paral. vj. Qui- cunqz orauerit in loco isto exaudietur de habitaculo tuo. C

¶ Dicit tamē Beda q tribus de causis contingit orationes nō exaudiri. Primo quando petimus indigna. i. ea que nō de cet deū dare et nobis non expedit accipe- re vt sūt tēporalia. Chry. Illa petas deo que tibi expediūt accipere et illū deceat dare. Si autē semptu petis terrena aut difficile impetras: aut fortē nō impetras. Quomodo enim illa tibi prestabit libēter nō habēti que si haberes admonet vt cō tēnas? Legitur i fabulis poetarū q Mi da rex petijt ab Apolline deo suo vt quic quid tangeret aurū fieret. Et concessum est ei. Cum ergo cibum et potum tangeret manib9 et labijs statim vertebatur in au- rum et fame mortuus est. Per q datur in- telligi q auar9 semp diuitias desiderat

que tamē sunt sibi causa mortis. Iuxta illud .j. Thim. vj. Qui volunt diuites fieri incidūt in tētatiões τ in laqueū diaboli: τ i desideria multa τ nociua q̄ immergūt hominem interitum τ perditionē. Et subditur Que immergunt homines ab interitum. Secundo orationes nō exaudiūtur quādo petimus indigne. i. existentes in aliquo crimine. Esa. j. Cū multiplicaveritis orationes non exaudiā. Manus enī vestre sanguine plene sunt. Threñ. j. Opposuisti nubē tibi ne trāsiret orō. Zacha. v. Misit massam plūbi in os āphore. i. anime: τ dixit. Hec est iniquitas. D

¶ Ex his habetur q̄ peccatū assimilatur sanguini τ nubi τ plumbo. Qz igitur peccatū est tanq̄ sanguis ideo orationē conmaculat vt nō audeat in cōspectu domini apparere. Qz etiā. peccatum est tanq̄ nubes ideo orationē obtenebrat: τ iō nescit p viam domini incedere. Quia etiam peccatum est tanq̄ plumbū: ideo orationem aggrauat in tantū vt non possit in celum ascendere. Tertio orationes nostre non exaudiūtur qñ petit pro indignis. i. pro peccatorib⁹ qui sunt in pposito peccādi. iō Joh. ix. Scim⁹ qz peccatores de⁹ nō audit. Hiere. xv. Si steterint Moyses et Samuel corā me non erit aīa mea ad ppl'm istū exemplū legit in vit. patrū q̄ cū quidā grauiter tētaret τ quidā sanctus pater pro eo oraret τ tentatio nō recederet: vidit sctūs pater deo sibi reuelāte q̄ spiritus fornicationis in diuersis formis mulierū corā illo fratre ludebat τ ille talib⁹ applaudebat: nec i aliquo resistebat. Uidit etiā ip̄m angelū increpantē quare nō resisteret τ quare nō iuuaret. Tūc dixit pater illi fratri. Inueni causā quare orationes mee quas pro te faciebā non exaudiuntur: quia non est dignus: Oportet igitur q̄ te adiunes q̄ corpus maceres τ tentationibus resistas quod cum ille fecisset natus est.

25 ¶ Feria quarta p̄me hebdomade.

Sermo primus.

Accesserunt ad Jesum scribe τ pharisei dicentes. Magister volumus a te signum videre. qui respondens ait illis. generatio mala τ adultera signū querit τc. Matthei. xij. Semper ad mundi principio fuit duplex generatio, scilicet malorum τ bonorū. Et iste due generationes adinuicē currunt vsq̄ ad diem iudicij. Post iudicium autem omnes boni erunt per se in celo omnes mali per se erunt in inferno. A

¶ Prima igit ḡnatio. i. mala habet tres differentias. Hoīm peruersorū quidā enī sunt curiosi ad sciendum τ inquirendum. Alij sunt duri ad cōuertendū. Alij sunt recidiuātes i petīn. Primi. s. curiosi sunt illi q̄ dixerūt. Magister volum⁹ a te signū videre. Tales enī nolūt credere nec ad deū ɔuerti nisi videāt mirabilia. Sz sicut dt Aug. Si quis ad huc pdigia vt credat inquirit magnū pdigiū est q̄ mūdo credente non credit. B ¶ In primitiua ecclesia mirabilia frequentius fiebant q̄ modo. Et hoc triplici de causa. Prima est qz erat tūc ecclia introducēda: sz postq̄ ē introducta: iā miracula nō sunt necessaria Sicut cera filo imponit vt ip̄m inducat: seu introducat: τ postq̄ filū introductū fuerit cera necessaria nō erit. Scdo qz ecclesia tūc nō erat in fide roborata: modo aut qz roborata est, mirabilia necessaria nō sunt. Et ponit Greg. exemplū de planta: cui tādiu aquā infundim⁹: quoadusq̄ ipsam in terra conualuisse videmus. Et postq̄ radices firmauerit: inundatio necessaria non erit. Tertio: qz ecclia nō est in meritis cumulāda. Sz sicut dicit Gre. Fides non hz meritū cui humana ratio pbet experimentū. Scdi de genere malorū sunt duri qui nullo modo volūt cōuerti nec per efficatiā passionis dñice: nec p verba diuine sapiētie: nec p exēpla sanctitatis τ vite. Nō enī volūt ɔuerti p efficaciā dñice passionis qd notat cū dicitur. Generatio praua τ adultera signū querit, τ signū nō dabitur ei nisi signū Jone prophete. q. d. istud sit vobis signum vt credatis. Sicut enī Jonas fuit in vētre ceti trib⁹ diebus τ tribus noctib⁹: sic trib⁹ dieb⁹ τ trib⁹ noctib⁹ sepult⁹ ero: τ postea resurgā. Qui igit ad memoriā dñice passionis nō ɔuertit: vt q̄ ei⁹ cor sit duri⁹ petris, quia in passione xp̄i scisse sunt. Eius cōsciētie sit fetidior monumentis: quia

tūc aperta fuerūt. Coram alie sunt mise-
rabiliores mortui, q2 tūc multa corpora
surrexerūt. Sūt terre insensibiliores: q2
tūc terra cōtremuit. Scdo nolūt cōuerti
p ṽba diuine sapie sacre scripture, & tñ
niniuite ad predicationē ione cōuersi fue
rūt. Ideo dt. Uiri niniuite surgent in iu-
dicio cū gñatione ista: & cōdēnabūt eam
opatione scz facti: q2 illi crediderūt sim-
plici pphete. Isti aūt nolūt credere dño
pphetarū. Tales hodie sunt multi q̄ no
lūt cōuerti ad predicationē veritatis: sz
ip̄i ṽba dei hñt fastidiū. Juxta illud ps.
Oēm escā abominata est aīa eoꝝ. Aut in
memoriā nō recūdūt. Agei. j. Qui merce
des cōgregauit. i. ṽba dei q̄ sunt merces
v. te eterne: misit eas in sacculū ptusum:
aut certe operib9 cōplere cōtēnunt. Jac.
j. Estote factores ṽbi & nō auditores tm̄
fallētes vosmetipsos. Tertio nolūt ɔuer
ti p odorē sctitatis & vite. Fama em̄ scti-
tatis xp̄i tāta fuit q ad se oēs cōuertere
debuit. Si enim fama sapientie salomo
nis reginā austri ad se traxit: multos for
tius fama xp̄i q̄ fuit sapiētior & sanctior
salomone oēs ad se trahere debuit. Jō
dicit. Regina austri surget in iudicio cuz
gñatiōe ista: & cōdēnabit eā: q2 venit a fi
nibus terre audire sapiām salomonis, &
ecce plusq̄ salomō hic. Odor q̄dē fame
xp̄i assimilat odori cedri, myrrhe, & vi-
nee. Eccli. xxiiij. Quasi cedr9 exal. sum in
libano: ibidē. Quasi myrrha electa dedi
suauitatē odoris. ibidē. Ego quasi vitis
fructificaui suauitatē odoris. Odor aūt
cedri fugat serpētes. Odor myrrhe fu-
gat vermes. Odor vinee fugat bufo-
nes. C ¶ In xp̄o aūt fuit magna paup
tas. magna hūilitas & maxima puritas.
Odor igit sue paupertatis est sicut odor
cedri. & iō dz fugare oēs serpētes. i. oēs
mot9 auaricie. Sicut em̄ terrā cōedit ser
pēs: sic auar9 semp terrena ɔcupiscit. Sz
odor paupertatis xp̄i dz mutare eius
animū serpētinū vt terrena non diligat
sz celestia ɔcupiscat. Paupertas etiā xp̄i
apparuit in natiuitate: q2 in p̄sepio recli
nat9. In vita q2 nulla propria domo fuit
dotatus. In morte: q2 i alieno sepulchro
fuit sepult9. Matth. viij. Uulpes foueas
hñt. Christ9 i morte nō habuit foueā p-
priā: sz alienā. Uolucres celi nidos. xp̄s
in natiuitate nō habuit nisi presepe aspe
rū. Filius aūt hoīs non hz vbi caput suū
reclinet. i. domū propriā ad habitādū.
Odor humilitatis est tanq̄ odor myrrhe
q̄ dz expellere vermes. i. mot9 superbie.
Nō est em̄ aliquis vermis q̄ ita corrodat
sicut supbia: que q̄dē rodit i aīa nr̄a meri
ta. Ec. vj. Non te extolles in cogitatio-
ne aīe tue velut taur9 ne forte elidat vir
tus tua p stultitiā: & folia comedat, & fru
ctus tuos pdat: & relinquaris velut lignū
aridū in heremo. Odor igit humilitatis
xp̄i dz expellere istos vermes superbie.
Mat. xj. Discedite a me, q2 mitis sum et
humilis corde. Aug. O pellis morticina
q̄d tēderis: o sanies fetida q̄d inflaris
princeps tu9 humilis: & tu supb9. Odor
sue puritatis est sicut vinee q̄ expellit bu
fones. i. motus luxurie. Dicit ad literā q
de genitalib9 hoīs mortui, sepe nascunt
bufones. Uñ in foueis sepe bufones inue
niunt. Puritas igit xp̄i debet expellere
istos bufones diaboli. Christ9 em̄ semp
puritatē dilexit: vt in ortu suo: q2 de pu-
rissima matre nasci voluit: & in vita, quia
ipsam seruauit puritatē & docuit. Mat. v.
Beati mūdo corde: q2 ipsi deū videbūt.
Et in morte: quia in lintheis purissimis
corp9 suū inuolui voluit. & mō regnat in
celo: q2 nō nisi in mūdis corporib9 rede-
scit. Sap. viij. In aīas sctās se trāsfert.
Tertiū de genere maloꝝ, sunt illi q̄ recidi
uant sepe. Sepe em̄ cōtingit q hō ad pe
nitētiā redit: & tūc immūdus spūs ab eo
recedit. Ille aūt circuit p corda sanctoꝝ
si forte in eis habitare possit: & hoc est q
dicit. Cū immūd9 spūs exierit ab homie
ambulat p loca inaquosa &c. D ¶ Dia
bolus em̄ nō habitat nisi i corde vmbro
so, & vacuo, & humido. Juxta illud Job. xl.
Sub vmbra ei9 dormit in secreto thala
mi: & in locis humētib9. Corda aūt sctō-
rum nō sunt vmbrosa. sz fulgida clarita
te virtutū. Nō sunt vacua: sed plena abū
dātia bonorū operū. Nō humida, sed
arida ad humore deliciarū. Et ideo re-
dit ad primos vñ exiuit. Sed tñ inuenit
domū cordis illorū vacuā: scopis mū-
datā & ornatā. Tria nāq sunt necessaria
cuilibet penitēti. s. bonoꝝ operū exercita

tio, cordis purificatio, & honesta cõuer-
satio. Qñ igitur quis habuerit ista dia-
bolus nõ inueniet qua parte intrare pos-
sit. Sed si aliquod foramẽ inuenit: mox
intrare conat. Sepe igit contingit q pe-
nitẽs domũ cõsciẽtie sue mũdat scopa cõ
fessionis: & cõuersationẽ exteriorem or-
nat moribꝰ honestis. Sed tamen vacat
ab operibꝰ bonis. Et hoc est quod dicit.
Inuenit eã vacãtẽ: & scopis mundatam &
ornatã. Et quia foramen inuenit: ideo
septẽ spiritus .i. est septẽ peccata mor-
talia secum assumit: & in domum illius in
trat: & sic hõ periculosissime recidiuat. Et
hoc est quod dicit. Et fiunt nouissima ho
minis illius peiora prioribus.

16 ¶ Feria quarta prime hebdo-
made. Sermo. ij.

Quicunq; fe-
cerit voluntatem patris
mei qui in celis est: ipse
meus frater & soror & ma
ter est. Superius domi-
nus egit de generatio-
ne malorum: hic agit de generatione bo
norum. De qua duo ostenduntur. Primo
q̃le sint sanctitatis: cũ dicit. Quicunq; fe
cerit volũtatẽ patris. Ipse meus frater
& soror & mater est. &c. Sãctitas igit illo-
rum qui sunt boni consistit in eo q dei fa-
ciunt voluntatẽ. Et sicut in generatione
malorũ sunt tres differẽtie qui dei resi-
stunt voluntati. s. curiosi, duri, & recidiuã
tes. sicut dictũ est i sermone superiori A
¶ Sic in generatione bonorum sunt qua
tuor differẽtie qui dei faciunt volũtatem.
Hanc assignat aplũs Rom. xij. dicens vt
probetis: que sit voluntas dei bona,
beneplacita & perfecta. Qd autem dicit be-
neplacẽs includit etiã placẽs. Sũt igitur
qui faciunt volũtatẽ dei bonã: & isti sunt
boni. Alij qui faciunt voluntatẽ & placẽ
tiam, & isti sunt meliores. Alij qui faciunt
volũtatẽ dei beneplacẽtẽ: & isti sunt opti
mi. Alij qui faciũt dei voluntatem perfe-
ctam: & isti sunt peroptimi. Uoluntas dei
bona consistit in vitando prohibita. pre
cepta negatiua. Sicut non occides: non
mechaberis, non furtum facies. &c. Uo-
luntas dei placens cõsistit in faciendo p̃-
cepta affirmatiua: sicut honora patrem
& matrẽ. Estote misericordes. Date & da
bit vobis. Et ad ista implẽda indiget qli-
bet timore & amore. Nã timor iducit ho
minem ad vitãdũ mala. Prouer. xiiij. Per
timorẽ dñi declinat oĩs hõ malũ. Amor
enim incitat hominẽ ad seruãdũ dei pre
cepta. Joã. xiiij. Si diligitis, mea seruate.
Uolũtas dei beneplacẽs cõsistit in cõser
uãdo dei cõsilia. s. cõsiliũ paupertatis,
castitatis, & obedientie. Uolũtas dei pfe-
cta cõsistit in seruãdo supererogata. Si-
cut qñ qs cõsilio paupertatis superaddit, ni-
hil habere seu cõseruare relinquere sup-
flua & etiã necessaria. Consilio castitatis
superaddit nõ tm̃ seruare castitatẽ continẽ
tie: sz etiã virginalẽ mundiciã. Consilio
obediẽtie superaddit seruare obediẽtiã:
nõ tm̃ vsq; ad dãna rerũ: sz vsq; ad mor-
tem. B ¶ Dignitas aũt huiꝰ genera
tionis bonorũ consistit in hoc q sunt fra
tres sorores & matres xp̃i. Et istam digni
tatem hz homo & seruãdo dei volũtatẽ:
& habẽdo cũ christo eãdem nature cõfor
mitatẽ. Nã seruãdo dei voluntatẽ efficit
hõ, frater, soror & mater christi. Tunc igi
tur homo est mater xp̃i qñ in cordibus
aliorũ xp̃m generat. Talis mater erat q
dicebat Galat. iiij. Filioli mei quos ite-
rũ parturio donec formet in vobis xp̃s.
Tũc est frater & soror xp̃i qñ facit cũ xp̃o
eiusdẽ patris volũtatẽ. Nã christus fa-
cit volũtatẽ patris Jo. vj. Descẽdi de ce
lo nõ vt faciam voluntatem meam: sed
voluntatem eius qui misit me. Nos etiã
petimus vt dei voluntatẽ faciamꝰ. Mat.
vj. Fiat voluntas tua sicut in celo & in ter
ra. Scdo homo acquisiuit istam dignita-
tem: vt. s. vir dicatur frater xp̃i: & mulier
soror xp̃i: ppter eandẽ nature cõformita
tẽ: ppter quod christus vocat suos fra-
tres dicens. Narrabo nomen tuum fra-
tribus meis. C ¶ Ex quo videt q
inter deũ & hoies est maior fraternitas,
& maior affinitas, & maior consanguini-
tas, q̃ inter deũ & angelũ. Est em̃ frater-
nitas maior qd ptz ex hoc q fraternitas
que causatur ex altero parentum, est ma
gna: que autem causatur ex vtroq; pa-
rentum, est maior. Angelus est frater xp̃i
tantũ ex parte patris celestis qui est pa

ter xpi.s.p eternã generationẽ: z angelorũ.s.p eternã creationẽ. Homo vero est frater xpi ex parte patris, sicut z angel⁹: z ex parte matris, qr virgo beata est mater christi z nostra. Scdo iter deũ z holez est maior affinitas, ꝙ inter deũ z angelũ. Affinitas eñ que causatur dãdo tñ: aut recipiẽdo tñ, est magna. Sz que contrahit ex vtroqꝫ mõ dãdo.s.z recipiẽdo, est maior. Sz de⁹ filiã.s.imaginẽ suã z similitudinẽ angelo dedit, qñ ipm ad similitudinẽ suã creauit. Hoi vero z imaginẽ suam dedit: z insuper sororem nostram scilicet humanã naturã filio suo accepit. Hiere.xxxi. In charitate perpetua dilexit te: ideo attraxi te miser. Tertio inter deũ z hominem est maior consanguinitas ꝙ inter deũ z angelũ. Attinere vero vni ex vna linea, est magna cõsanguinitas ex duabus lineis est maior. Quando deus angelũ ad imaginẽ suam creauit: tũc ipsum de progenie sua quodammodo fecit. Hoiem vero z de suo genere fecit. Iuxta illud Act.vij. Ipsi⁹ eñ gen⁹ sumus Et insuper de nostro genere se fecit. Roñ.i. Qui fact⁹ est ex semine dauid sm carnẽ qr igit inter deũ z hominẽ est tãta fraternitas, affinitas, z cõsanguinitas. Ideo talis parẽtela erit homini ad magnã securitatẽ in iudicio: z ad magnã felicitatẽ in regno. Primo quidẽ erit ei ad magnã securitatem in iudicio. Valde eñ homo iustus secur⁹ esse potest i iudicio: qui fratrẽ suũ iustũ iudicẽ eẽ videbit. Bern. Puto qr iam me spernere non poterit os ex ossibus meis: z caro de carne mea. Demones quidẽ in iudicio videbũt christũ tanꝙ iudicẽ punientem: angeli videbunt ipm tanꝙ dñm presidentez. Sed homines videbũt ipsum tanꝙ fratrẽ dñm de sua pgenie descẽdentẽ. Qr sicut dicit Heb.ij. Nuꝙ angelos apprehẽdit: semẽ abrahe apprehẽdit. Scdo ista talis fraternitas z parentela erit homini ad magnã felicitatẽ i regno Legit. Gen. xliij.ꝙ Ioseph i cõuiuio suo dedit maiorẽ partem beniamin qui erat frater suus ex vtroqꝫ parente: ꝙ ceteris qui erant fratres sui ex altera parentela. Christ⁹ eñ angelis qui erãt fratres sui ex parte patris celestis dat vnã partẽ.s.refectionẽ in sua deitate, hoi vero dat duas partes.s.refectionẽ in sua deitate in qua reficit alas: z refectionẽ in sua humanitate: qua reficientur oẽs quinqꝫ sensus corporis. Nã v sus reficit in vidẽdo xpi faciẽ, ita vt ꝙlibet dicat. Hester.v. Valde mirabilis es dñe, z facies tua est plena grãrũ olfact⁹ reficiet in sentiendo redolentiam xpi: ita vt quilibet dicat Cant.i. Trahe post te: curremus in odor. vnguẽ. tuo. os reficiet loquendo ore ad os cũ sponsa ita vt ꝙlibet dicat. Quã dulcia faucib⁹ meis eis qr sua sup mel zc. Auditur reficiet in audiẽdo dulcissimã vocẽ xpi, vt ꝙlibet dicat. Cãt. ij. Sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis. Tactus deficietur in tangendo z amplexando vestigia xpi: ita vt quilibet dicat. Cant.iij. Tenui eum, nec dimittam.

17 Feria.v.i.hebdomade. Sermo.i.

Dicebat iesus ad eos ꝙ crediderũt ei iudeos. Io.viij. Dum quadã vice dominus predicaret Erãt ibi discipuli sui, Erãt etiam ibi quidam de iudeis de nouo conuersi. Dominus igitur dixit sermones suos ad illos qui de nouo fuerant cõuersi dicens. Si vos manseritis in sermone meo zc. Quibus ostendit ꝙ si sermonem suum bene seruauerit: tria bona inde cõsequentur. A Primo quia erunt vere discipuli sui: ideo dicitur. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. Audire enim libenter z retinere verba dei, indicat ꝙ homo sit vere discipul⁹ dei. Ioan.viij. Qui ex deo est: verba dei audit. Secundo quia cognoscent veritatem dei vnde subdit. Et cognoscetis veritatem. Verbũ dei intellectum illuminat vt quis veritatẽ dei cognoscat. ps. Lucerna pedibus meis verbum tuum. Tertio quia liberantur a seruitute peccati: ideo subdit Et veritas liberabit vos. Verba enim dei diligenter recondita faciunt vitare peccata ps. In corde meo abscondi eloquia tua: vt non peccem tibi. Ista audientes qui erant ibi: z ꝙ nondũ erãt cõuersi grauiter tulerunt: maxime pro eo ꝙ dixerat. Et veritas liberabit vos putans

tes xp̄m de carnali liberatione dicere: et q ipsi serui essent: et propter hoc inter ipsos iudeos et xp̄m longa disputatio orta est: tota enim ista disputatio nō est nisi de libertate et seruitute: iudei enim volebant ostendere se esse liberos: xp̄s aūt ostendit eos esse seruos. ¶ Ostendūt igit se esse liberos qr habēt triplicē libertatē primo que causat ex carnis propagatione: quia habent liberū patrē dicētes semen abrahe sum⁹: et infra. Pater noster abraham est. Secundo dicūt se habere libertatem ex animi virtute cū dicūt et nemini seruimus vnq̄. acsi dicāt tante sum⁹ magnanimitatis et virtutis q nullis nationibus vnq̄ volumus seruire nec subijci deo. Ubi dicit glo. mētiuntur, qr ioseph seruiuit in egypto: patres seruierunt i luto: isti seruierunt cesarim tributo. Tertio dicūt se habere libertatē que causat ex diuina filiatiōe et adoptiōe cū dicūt. Nos ex fornicatione nō sum⁹ nati, vnū patrē habemus: deū. Ex his igit trib⁹ volunt ostēdere se liberos eē: et qr ex libero pr̄e nati sunt: et qr habent libertatē animi, et quia sunt in dei filios adoptati: christus autem ostendit q nullam de istis liberta tem habent. Et primo ostendit q non habent libertatem illā que causat ex carnis propagatione: qr lz abrahā pater eorū fuit: ipsi tñ de eius filiatiōe degenerāt eo q ipsum in suis operib⁹ nō imitātur. Abrahā eīm tria opa cōmēdabilia fecit. Unū qñ ad dei p̄ceptū filiū suū immolare voluit. Secundū qñ deo cōtinue obediuit dicenti sibi. Gen. xij. Exi de terra tua, et de cognatione tua. Tertiuz qr deo credidit dicenti. Semini tuo dabo terrā hāc. Abrahā igit ad dei preceptū filiū suū occidere voluit, sermone dei obediuit: et veritati dei credidit. Judei ergo contra preceptū dei volebant christū occidere. Uñ ait. Scio qr filij abrahe estis: sed queritis me interficere: sermoni xp̄i nolebāt obedire. Unde subdit. qr sermo me⁹ nō capit in vobis glo. interl. qr est sicut hamus q̄ dum capit capitur: et veritati quā eis p̄dicabat nolebāt credere. Uñ subdit. Si filij abrahe estis, opera abrahe facietis. Nūc aūt queritis me interficere hominē qui veritatē locutus sum vobis quā audiui a deo: hoc abrahā nō fecit. Scd̄o ostendit q non habēt illā libertatē que causatur ex animi virtute: quia sunt serui peccati. Uñ ait. Qui facit pec̄m seru⁹ est peccati. ij. Petri. ij. A quo quis superatus est hui⁹ et seruus est: et qr serui sunt: ideo sunt exheredandi. Unde subdit. Seruus non manet in domo in eternū: istā aūt libertatē non possunt esse qui nisi per filiū. Unde subdit. Si ergo fili⁹ vos liberauerit, vere liberi eritis. Gala. iiij. Qua libertate christ⁹ vos liberauit. Tertio ostēdit q non habēt illam libertatem que causatur ex diuina filiatione. Si enim deus esset pater eorum, istū christum diligerent tanq̄ filiū suū. Unde ait Si deus pater vester esset: vtiq̄ diligeretis me: ego eniz ex deo p̄cessi et veni sicut filius a patre per eternam generationē. P̄s. Dominus dixit ad me: filius me⁹ es tu. Secundo diligerent tanq̄ nuncium: et legatum suum. Unde subdit. Neq̄ a meipso veni. Hiere. xlix. Auditum audiui a deo, et legat⁹ ad gentes missus suz. Tertio diligerēt eū tanq̄ verbum suum: qr fili⁹ est verbū patris. Unde subdit. Quare loquelam nō cognoscitis: quasi dicat. debetis me cognoscere, quia ego loquor verba patris mei, cū sim verbum patris mei. Ecclesia. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij: sicut autē iudei ex inuidia nō poterant videre christū, iuxta illud Sapiētie. ij. Grauis est nobis ad videnduz, sic ex inuidia non poterāt eum sustinere, vel eum audire: ideo subdit: qr nō potestis audire sermonem meū. Postq̄ christus ostendit q non habent istas tres libertates quibus gloriabantur nec libertatē originis: nec virtutis, nec diuine filiationis. Consequenter ostēdit quātum defecerunt quia de filiatione dei trāsierunt in filiationem diaboli et qui cōsueuerāt habere patrē celestem deum: modo habent patrē diabolum infernalem. Unde subdit. Uos ex patre diabolo estis: q autem diabolus sit pater eorū ostendit qr ipsuz in tribus imitantur.

¶ Ille enim est iniquus in desiderando, crudelis in occidēdo, et mēdax in fallendo. Eodem modo se habēt iudei in christum: diabolus eīa est iniquus in deside-

ipsum totum coturbet: et ideo nō restat nisi vt inferi⁹ in fornacem cadat. Mat.xxv. Ibunt hi in supplicium eternum ⁊c.

12 ¶ Feria.ij.prime hebdomade. Sermo.ij.

Esurivi et nō dedistis mihi manducare. Sicut dicit beatus Aug. Si aliquis esset qui in tota sacra scriptura nihil sciret nisi solum istam lectionē presentem: hoc solum sibi sufficeret, ad salutem: quia ibi continentur merita ⁊ demerita premia ⁊ supplicia bonorum ⁊ malorum. Quamuis in extremo iudicio omnia facta discutiantur hominis: tamen solum de eleemosynis fit hic mentio. Et rationem huius assignat Augustinus in lib.l. omel. dicens. Tacet dominus omnia recta facta iustorum et omnia mala iniquorum et solum laudat eleemosynarum largitionem et damnat auiditatem. Quare hoc: quia omnia crimina eleemosynis redimunt: si tamen mores mutaueris. Pro peccatis enim preteritis eleemosynas qs facit: si vita mutata ⁊ inde recedat ⁊ huc accedat. Si autem dicat aliquis in corde suo si quotidie peccauero ⁊ eleemosynas fecero: nunquid peccata extingo. Et respondit August. Extinguis: sed tamen tu cum eis extingueris. pereunt enim peccata tua: sed tecum. nō enim in gehēna peccare permitteris, aut tecum ceperit extorquere ignis eternus: de satiandis libidinibus non cogitabis. Quamuis igitur de solis eleemosynis videatur in iudicio q̄stio mouenda de omnibus tamen factis ratio reddetur. Et in ipso iudicio dominus ordinate procedet. A

¶ Nam primo culpas examinabit deinde examinatas ponderabit: postmodum ponderatas sententiabit: vltimo sententias executioni demandabit. Primo igit̄ culpas examinabit. quod notatur cum dicitur. Esuriui ⁊ non dedistis mihi manducare. De qua examinatione dicitur Job. xxix. Causam quam nesciebam. i. quam me nescire ostendebam diligentissime inuestigabam. Examinabit quidem ⁊ inuestigabit omnia cogitata. Sap.j. In cogitationib⁹ impij interrogatio erit. Examinabit oia ῡba Mat xij. De omni ῡbo ocioso quod locuti fuerint hoies: reddēt rōnē in die iudicij oia facta. Eccl' vl. Cūcta q̄ fiunt adducet d̄ns ad iudicium: oia omissa. Sicut ptz in hoc euāgelio vbi de omissis reprobi arguunt̄ ola commissa. B ¶ Quatuor em̄ nobis de⁹ cōmisit. s. tps vt ipsum vtiliter expendam⁹ res tēporales: vt ipsas paupib⁹ erogem⁹. Corpus vt ipsum immūditia teneam⁹. Aiam ad imaginē dei factam: vt ipsam honoremus. Sz de tpe malā rōnē reddēt ociosi: q̄ ipsum negligēter expendunt. Bern. Omne tps nobis impēsum requiretur a nobis qualiter sit expēsum. De reb⁹ malam rationē reddēt: auari qui nolūt eas cōicare sed ipsi soli mādūcare. Eccle.xi. Inueni requiem mihi: ⁊ nūc manducabo de bonis meis sol⁹. De corpore malā rationē reddent luxuriosi: qui corpus suum maculauerunt. Vñ dr̄ de Salomone. Eccle.xlvij. Ptātē habuisti in tuo corpore: ⁊ dedisti mihi in gloria tua. De aia malam rationē reddēt superbi, auari, ⁊ luxuriosi: qui dei imaginem deleuerunt: ⁊ imaginē. s. diaboli superinduxerunt. Rom. Mutauerūt gloriā incorruptibilis dei: in similitudinē imaginis hois corruptibilis: ⁊ volucrum quo ad superbos qui super alios volare volūt: ⁊ quadrupedum: quo ad luxuriosos: q̄ luxuriā in corpore exercuerūt quod quatuor elementis componitur ⁊ serpentum: quo ad auaros: q̄ semper terrā appetunt. Scdo iudex eternus culpas examinatas pōderabit quādo dicet. Amē dico vobis q̄diu fecistis vni de fratrib⁹ meis minimis mihi fecistis: ecce magna ponderatio: quia illud quod fit vel nō fit egenis: fieri vel nō fieri reputatur deo. De ista pōderatione dicit̄ Prouer.xvi. Pond⁹ ⁊ statera iudicia dei sunt. Solent cāpsores monetas in statera ponderare: ⁊ eas quas inueniunt nulli⁹ ponderis. i. nulli⁹ valoris vel minoris i ignē proijciunt vel incidunt. Illas autē quas inueniunt equaliter vel maioris thesauro reponunt. C ¶ Michael nāq; archangelus secundū ecclesie representationem aīas ponderabit que oēs in quatuor ordinib⁹ erunt. Nam quidam

erūt vacue: quedā semiplene quedā su-perplene. Ille erant vacue q̄ nulla non bona secū portauerunt. Tal s appendet et sibi dicet. Dan. v. appensus es in statera et inuentus es nihil habēs ta.is proijciet in fornacē inferni. Ille erūt semiplene q̄ ad penitētiam redierūt: sed tamē satisfactionē cōgruam morte preueniēte nō im-pleuerunt. Talis appendet et sibi dicet. Appensus es in statera et inuentus es minus habens et proijciet in fornacem purgatorij. Alie sunt que q̄uis deliquerūt tamen satisfecerunt. Talibus dicetur. Appensus es in statera et inuentus es satis habens. Alie sunt que opera satisfactionis habuerūt sicut sunt viri perfecti. Talibus dicetur. Appensus es in statera et inuentus es multū habens: q̄ri duo reponentur in thesauro celesti. Tertio iudex eternus culpas ponderatas sentētiabit quando dicet. Discedite a me maledi. in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. D ¶ Ex qua sententia manifeste colligitur quod implicabiliter deus cōtra reprobos sit iratus. Dato enim q̄ reprobi sibi dicāt. Non sumus dn̄e digni regnū vestrum possidere tn̄ placeat vobis vt possimus ad pedes nostros manere. Respondebit. Discedite a me. Dato q̄ sibi dicant. Et si nos repellitis a vobis saltem benedictionē vestram nobis date. Respondebit. Et vos maledictionē meam habeatis. Ideo subdit. Maledicti. Dato q̄ dicant saltem ad aliquem locum refrigerij nos mittatis. Respondebit. In ignem. Dato q̄ subiungāt. saltē breuem terminū nobis prefigatis. Respondebit. Eternum. Dato q̄ dicāt saltē aliquem bonum dn̄m nobis preficiatis q̄ clementer nos regat. Respondebit. Qui paratus est diabolo. Dato q̄ subiungāt: saltem aliquam bonā societatem nobis date cum quibus possimus cōsolari. Respondebit. Et angelis eius. Quasi dicat pro domino habeatis diabolum maiorē p̄ socijs vestris demones minores. Sententia autem iustorum contraria erit cum dicet. Venite benedicti patris mei rc. Ac si dicat. Illis dixi discedite a me: sed vobis dico venite ad me. Illis dedi meam maledictionem. Sed vobis do meā benedictionē. Ideo venite benedicti. Illos mitto in ignē: vos introduco in regnum celeste. Ideo possidete regnum. Illis dixi vt maneat in igne perpetuo: vobis dico vt maneatis in regno eterno qd̄ paratū est vobis. Illis dixi v; habeant in principem suum ipsum diabolum: vobis dico vt habeatis in principem vestrū patrem meū. Ideo venite bn̄dicti patris mei. Illis dixi vt habeant in socios demones infernales: vobis dico vt habeatis in socios angelos meos celestes: illos sc; angelos de q̄b⁹ dictū est. Cum venerit fili⁹ hōis in se. ma. sue, et omnes angeli eū eo. Quarto iudex eternus culpas sententiatas executioni mandabit: quod notatur cum dicitur. Et ibunt: in supplicium eternū: iusti autē in vitam eternam. E

¶ Quatuor autem modis quis sue iuuare cōsueuit ne sn̄ia executioni mandet p̄ appellationē aut per supplicationē, aut per querelā falsi, aut per integrum restitutionē. Nullo autem istorum modorum dānati se iuuare vel defendere poterunt quin illa sn̄ia executioni mandet, aut per appellationem, aut per supplicationem, aut per querelā falsi, aut per in integrum restitutionem, nō per appellationem, qr eorū crimina erunt notoria et in notorijs appellatio nō h; locū. Hier. Aderit dies illa in qua facta nostra quasi in quadam tabula picta demōstrabunt non p̄ supplicationē qr si oēs sctī p̄ ipsis supplicat, et deus non audiret. Hierc. xiij. Noli orare pro populo isto in bonum: quoniam gladio et fame et peste consumam eos. Job. xxj. Non parcam eis verbis potentibus et ad deprecandum compositis non per querelam falsi vt dicant q̄ illa sn̄ia lata sit per falsos testes iudice circunuento, quia sicut dicitur Job. xxiiij. Saluatorē anime tue nihil fallit. Eiusdem. xij. Ipse nouit decipiētem et eum qui decipitur nō per integrum restitutionem: vt sc; ad statum pristinum restituatur, quia sicut dicitur Hebre. quinto. Impossibile est eos qui semel illuminati sunt et gustauerunt donum celeste et participes sunt spiritus sancti et prolapsi sunt: scilicet per finalem impenitentiam renouari rursus ad penitentiam.

electiõe. Postq̃ Christ⁹ intrauit cor hoīs per gratiā preuenientem mouendo ipsum ad contritionem tunc intrat per gratiam proficientē purgādo qđ illud p cōfessionem eiiciēdo inde oues ⁊ boues nūmularios ⁊ colūbas. per colūbam q̄ est auis libidinosa significatur peccm̄ luxurie: per nūmularios signatur peccm̄ auaritie: per boues q̄ cornib⁹ vētilāt peccm̄ superbie signatur per oues signatur peccm̄ accidie ⁊ inertie: oīa ista q̄ a templo cordis per cōfessionem sunt abiicienda. vel pōt dici φ per illos qui vēdūt colūbas signant̄ symoniaci qui vendūt dona spūssancti qđ est peccm̄ clericorꝫ: per nūmularios intelligunt̄ cupidi ⁊ auari quod est peccm̄ mercatorꝫ per boues signātur superbi qđ est peccatuꝫ magnatorū ⁊ prelatorꝫ. p oues signantur peccatū hipocritarū quod est peccatū religiosorꝫ. iuxta illud Mat. vij. Attendite a falsis pphetis q̄ veniunt ad vos i vestimētis ouium ⁊c. Purgato aūt corde per cōfessionē Christus illō sanat dādo indulgētie remissionē. Unde subditur. φ accesserūt ad eum infirmi, ceci, et claudi: ⁊ curauit eos curauit quidē illos qui peccant per infirmitatē humanā. isti sunt infirmi: curat illos qui peccant per ignorātiā. isti sūt ceci: curat illos qui peccant per malitiā isti sunt claudi q̄ volunt seruire deo ⁊ mundo. iij. Regū. xviij. Usq̄ quo claudicatis in duas ptes: si deus est deus sequimini eū: si autē Baal sequimini illū. Tertio christ⁹ itrauit i Bethaniā. Postq̄ eñ xp̄s intrat cor per gratiā preuenientē cōmouēdo per cōtritionem per gratiā subsequentē purgādo per confessionē: tādē intrat per gratiā perficientē ꝫ perficiēdo ipsum cor p obediētie satisfactionē ⁊ hoc est intrare in Bethaniā ꝫ: qr Bethania domus obediētie interpretat̄ ille aūt vere obediēt q̄ de oībus pctis suis plenā ⁊ perfectā satisfactionem facit. ¶ ¶ Satisfactio enim ipsius aliquando est minor q̄ dz, aliquādo equalis: aliquādo maior. Qñ est minor de⁹ tūc supplebit in purgatorio de rigore sue iustitie: qr sicut dicit Aug. Sicut nullū bonū est irremuneratū: nullū malū remanet impunitū. Qñ vero est equalis tūc valet ad diminutioneꝫ culpe de equali satisfactione. vt Roma. vj.

humanū dico propter infirmitatē carnis vr̄e Sicut eñ exhibuistis membra vestra seruire immūditie ⁊ iniq̄tati ad iniq̄tatē ita nūc exhibete mēbra vr̄a seruire iustitie in satisfactionē. Quādo aūt est maior q̄ videant̄ pctā reqrere: tūc valet illa satisfactio ad diminutionem culpe ⁊ ad cumulum glorie. de qua dicitur Luce. vj. Mensurā bonā ⁊ cōfertā ⁊ coagitatā et superfluentem dabunt in sinum vestrum.

14 ¶ Feria tertia prime hebdomade. Sermo secundus.

Domus mea domus orationis vocabit̄. Quādocunq̄ dominus in Hierusalem ibat statim ad templum properabat: per hoc nos instruēs vt quādo ad aliquem locum imprimis ad ecclesiam pergere debem⁹. postq̄ ad templū iuit inde omnis vendentes ⁊ ementes de templo eiecit. Sacerdotes vero propter auaritiam ordinauerant: vt in porticu templi oues ⁊ boues ⁊ columbe vēderentur ne aliqui ex defectu hostie sacrificia intermittere cogerētur: ⁊ si forte aliq̄ ad emendum pecuniam nō haberent, ordinauerunt vt ibi nūmularij essent q̄ eis mutuarēt. xp̄s aūt facto flagello de funiculis oēs istos eiecit. Et sicut dt Hieronimus. Inter cetera miracula q̄ fecit illud fuit potissimū. s. φ vnus homo cū tanta potestate vendentes ⁊ ementes eiecit: ⁊ mēsas nummulariorꝫ: ⁊ cathedras vēdētiū columbas euertit: sed mirum fuit qđo id decisti fieri permiserūt. Ad qđ dicit Hieronimus. φ ad facie xp̄i quidā fulgor mirabilis procedebat: qui omnes in terrorē cōuertebat: ⁊ sibi contradicere non audebant. nusq̄ legitur qđ tantaꝫ vindictā exercuerit sicut hic multa eñ opprobria sepe audiuit multas iniurias sustinuit ⁊ nusq̄ vindictā expetijt nisi modo: ⁊ ratio est: quia ille alie iniurie erant sue proprie: ⁊ iō eas vindicare noluit: ista autem erat iniuria patris, ⁊ ideo eā seuere vindicauit: vt doceret nos φ iniurias proprias debemus remittere: iniurias vero dei seuere vindicare. Nos autem econtrario facimus: qr de iniurijs dei nō curamus: nostras autē implacabiliter psequimur. credēdo aut

Christus oues ⁊ boues de templo: dicit quod super positum est domus mea de|cora voca. **A**

¶ Ex quo ꝟbo habetur ꝙ ecclesia dei ad duplex officium edificatur. s. deo ad habi|tandū ideo dicit do. mea. i. mī ad habitā|dum electa. ⁊ hominibus ad orandum. Ideo subditur. Domus orōnis vocabitur. Est igitur domꝰ dei ecclesia quia in ipsa ha|bitat. Juxta illō. ij. paral. vij. Elegi eñ ⁊ sanctificaui locū istū: vt sit nomen meū ibi in sempiternū. Et ꝑmaneāt oculi mei ⁊ cor meū ibi cūctis diebus. Oculi quoq; mei erūt aperti: ⁊ aures mee erecte ad ora|tionē eius qui in loco isto orauerit. **B**

¶ Ex quibus verbis habetur ꝙ deus in ecclia ponit nomē suū, cor suū, oculos ⁊ aures. Nomē suum ibi ponit: quia a seipso eā noiari voluit. Sicut eñ domꝰ in q̄ ha|bitant superbi vocari potest domꝰ lucife|ri: ⁊ domus illa in qua habitant vsurarij: domus mammōe ⁊ domus in qua habi|tant immūdi: domus Asmodei: ⁊ taber|na pōt vocari domus beelzebub: quia propter multitudinē epularꝫ ibi cōuenit multitudo muscarum. Sic domus in qua habitāt fideles cōueniunt ⁊ deuoti dicit domus dei. Geñ. xxviij. Nō est hic aliud nisi domus dei ⁊c. Secundo in ecclesia cor suum posuit. i. amorē suum. Et ideo multū pro malo habet quādo aliq̄s ali|qua illicita exercet ibi. Sicut patet hic qñ de templo vēdentes ementes eiecit. Le|gitur in historijs ꝙ pompeius porticū tē|pli dei in stabulū equorū suorum conuer|tit. Et vsq; ad tempus illud semper fuit victor hostium: nunq̄ postea purgauit dn̄ semper vinceret. Tertio deus in ecclesia posuit oculos suos quibus videt genufle|xiones elemosynarū largitiones q̄bus etiam videt ornamentorū pōpas ⁊ vani|tates. Amb. Qui in oratiōe vult exaudiri amorē a se pōpa relinquere se debet: vt dei misericordiā prouocet. Habitꝰ namq; su|perbus nec impetrat nec se recta credi fa|cit ⁊ q̄nto magis mulier hominibꝰ splē|descere videt tāto magis a deo despicit. Legit Hester. xv. ꝙ cū Hester regina se ornasset ⁊ depinxisset: ⁊ regi assuero pla|ceret ipsa econuerso regem in iram cōuer|tit: sed colore roseo in pallorē conuerso ipsum placuit. Sic ⁊ quando mulier vul|tum suū pingit deū offendit: sꝫ quādo de vultu suo non curat: deū placat. Quarto deus in ecclesia posuit aures suas quibꝰ audit orationes deuotorꝫ. Esaie. xxxviij. Audiui orationē tuam lachrymā tuam vidi. Quibus etiā audit verba detracto|rum. Legit de sancto Syro Januen. epi|scopo ꝙ semel in ecclesia cōsistēs in risum maximū est prouocatus asserēs se vid. sꝫ se demonē qui verba loquētiū in ecclesia scribebat. Et cū cartha deficeret ⁊ ille dē|tibus eam elongare vellet, cartha subi|to fracta fuit ⁊ ille cū capite suo sic ad mu|rum percussus vt sonitus collisionis au|diretur ⁊ vulnus capitis sequeretur. Au|dit ⁊ illos clericos ⁊ monachos q̄ negli|genter cantāt: ⁊ psalmos, ⁊ versus, ⁊ le|ctiones multas omittunt. Legitur ꝙ qui|dam sanctus monachus vidit quēdā de|monem nomine Titiuillū: per sedes mo|nachorꝫ discurrentem qui videbatur ali|qua colligere ⁊ in sacculo recōdere. Qui a sancto viro adiuratꝰ dixit se colligere omissiones psalmorū: ⁊ quolibet die mil|le vicibus saccū adimplebat. Uñ de hoc quidā fecit versum. Uersus. Fragmina psalmorū Titiuillus colligit horꝫ. Quo|tidie mille vicibus sa sarcinat ille. Scdo ecclesia cōstructa est ad odorandū. Deꝰ eñ orationes fideliū in ecclesia orātium libēter exaudit. Uñ dr. ij. paral. vj. Qui|cunq; orauerit in loco isto exaudietur de habitaculo tuo. **C**

¶ Dicit tamē Beda ꝙ tribus de causis contingit orationes nō exaudiri. Primo quando petimus indigna. i. ea que nō de|cet deū dare ⁊ nobis non expedit accipe|re vt sūt tēporalia. Chry. Illa petas deo que tibi expediūt accipere ⁊ illū deceat dare. Si autē semper tu petis terrena aut difficile impetras: aut forte nō impetras. Quomodo enim illa tibi prestabit libēter nō habēti que si haberes admonet vt cō|tēnas? Legitur i fabulis poetarū ꝙ Mi|das rex petijt ab Apolline deo suo vt quic|quid tangeret aurū fieret. Et concessum est ei. Cum ergo cibum ⁊ potum tangeret manibꝰ ⁊ labijs statim vertebatur in au|rum ⁊ fame mortuus est. Per qꝫ datur in|telligi ꝙ auarꝰ semꝑ diuitias desiderat

que tamē sunt sibi causa mortis. Iuxta il lud .j. Thim. vj. Qui volunt diuites fieri incidūt in tētatiōes z in laqueū diaboli: z i desideria multa z nociua q̄ immergūt hominem interitum z perditionē. Et sub ditur Que immergunt homines ab inte ritum. Secundo orationes nō exaudiū tur quādo petimus indigne .i. existentes in aliquo crimine. Esa .j. Cū multiplica ueritis orationes non exaudiā. Manus enī vestre sanguine plene sunt Threñ .j. Opposuisti nubē tibi ne trāsiret orō. Za cha .v. Misit massam plūbi in os ãpho re .i. anime: z dixit. Hec est iniquitas. D

¶ Ex his habetur q̄ peccatū assimilatur sanguini z nubi z plumbo. Quia igitur pec catū est tanq̄ sanguis ideo orationē con maculat vt nō audeat in cōspectu domi ni apparere. Quia etiā peccatum est tanq̄ nubes ideo orationē obtenebrat: z iō ne scit p̄ viam domini incedere. Quia etiam peccatum est tanq̄ plumbū: ideo oratio nem aggrauat in tantū vt non possit in ce lum ascendere. Tertio orationes nostre non exaudiūtur q̄n petiř pro indignis .i. pro peccatorib⁹ qui sunt in p̄posito pec cādi. Iō Joh. ix. Scim⁹ q2 peccatores de⁹ nō audit. Hiere. xv. Si steterint Moyses et Samuel corā me non erit aīa mea ad p̄plm istū exemplū legiř in vit. patrū q̄ cū q̄dā grauiter tētareř z quidā sanctus pater pro eo oraret z tentatio nō recede ret: vidit sctūs pater deo sibi reuelāte q̄ spiritus fornicationis in diuersis formis mulierū corā illo fratre ludebat z ille ta lib⁹ applaudebat: nec i aliquo resistebat. Uidit etiā ip̄m angelū increpantē quare nō resisteret z quare nō iuuaret. Tūc dixit pater illi fratri. Inueni causā quare ora tiones mee quas pro te faciebā non ex audiuntur: quia non es dignus: Oportet igitur q̄ te adiuues q̄ corpus maceres z tentationibus resistas quod cum ille fe cisset natus est.

15 ¶ Feria quarta p̄me hebdomade.

Sermo primus.

ACcesserunt ad Jesum scribe z pharisei dicen tes. Magister volumus a te si gnum videre. qui respondens ait illis. generatio mala z adultera signū querit zc. Matthei. xij. Semper ad mun di principio fuit duplex generatio, scili cet malorum z bonorū. Et iste due gene rationes adinuicē currunt vsq̄ ad diem iudicij. Post iudicium autem omnes bo ni erunt per se in celo omnes mali per se erunt in inferno. A

¶ Prima igiř ḡnatio .s. mala habet tres differentias. hoīm peruersoꝝ quidā enī sunt curiosi ad sciendum z inquirendum. Alij sunt duri ad cōuertēdū. Alij sunt re cidiuātes i pctm̄. Primi .s. curiosi sunt il li q̄ dixerūt. Magister volum⁹ a te signū videre. Tales enī nolūt credere nec ad deū p̄uerti nisi videāt mirabilia. Sz sicut dt Aug. Si q̄s ad huc p̄digia vt credat in quirit magnū p̄digiū est q̄ mūdo creden te non credit. B ¶ In primitiua eccle sia mirabilia frequentius fiebant q̄ mo do. Et hoc triplici de causa. Pria est q2 erat tūc eccl'ia introducēda: sz postq̄ ē in troducta: iā miracula nō sunt necessaria Sicut cera filo imponiř vt ip̄m inducat: seu introducat: z postq̄ filū introductū fuerit cera necessaria nō erit. Scdo q2 ec clesia tūc nō erat in fide roborata: modo aut q2 roborata est, mirabilia necessaria nō sunt. Et ponit Greg. exemplū de plan ta: cui tādiu aquā infundim⁹: quoadusq̄ ipsam in terra conualuisse videamus. Et postq̄ radices firmauerit: inundatio ne cessaria non erit. Tertio: q2 eccl'ia nō est in meritis cumulēda. Sz sicut dicit Gre. Fides non hz meritū cui humana ratio p̄bet experimentū. Scdi de genere malo rū sunt duri qui nullo modo volūt cōuer ti nec per efficatiā passionis dñice: nec p̄ verba diuine sapiētie: nec p̄ exēpla sancti tatis z vite. Nō enī volūt p̄uerti p̄ efficā ciā dñice passionis qđ notař cū dicitur. Generatio praua z adultera signū que rit, z signū nō dabitur ei nisi signū Jone prophete. q.d. istud sit vobis signum vt credatis. Sicut enī Jonas fuit in vētre ce ti trib⁹ diebus z tribus noctib⁹: sic trib⁹ dieb⁹ z trib⁹ noctib⁹ sepult⁹ ero: z postea resurgā. Qui igiř ad memoriā dñice pas sionis nō p̄uertiř: vř q̄ ei⁹ cor sit duri⁹ pe tris, quia in passione xp̄i scisse sunt. Eius cōscientie sit fetidior monumentis: quia

tio, cordis purificatio, et honesta conuersatio. Qñ igitur quis habuerit ista diabolus nõ inueniet qua parte intrare possit. Sed si aliquod foramē inuenit: mox intrare conat. Sepe igit contingit ꝙ penitēs domū cōsciētie sue mūdat scopa cōfessionis: et cōuersationē exteriorem ornat moribꝰ honestis. Sed tamen vacat ab operibꝰ bonis. Et hoc est quod dicit. Inuenit eā vacātē: et scopis mundatam et ornatā. Et quia foramen inuenit: ideo septē spiritus: id est septē peccata mortalia secum assumit: et in domum illius intrat: et sic hō periculosissime recidiuat. Et hoc est quod dicit. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus.

16 ¶ Feria quarta prime hebdomade. Sermo. ij.

Quicunqz fecerit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse meus frater et soror et mater est. Superius dominus egit de generatione malorum: hic agit de generatione bonorum. De qua duo ostenduntur. Primo ꝗ̃te sint sanctitatis: cū dicit. Quicunqz fecerit volūtatē patris. Ipse meus frater et soror et mater est. etc. Sāctitas igit illorum qui sunt boni consistit in eo ꝙ dei faciunt voluntatē. Et sicut in generatione malorū sunt tres differētie qui dei resistunt voluntati. s. curiosi, duri, et recidiuātes. sicut dictū est i sermone superiori A ¶ Sic in generatione bonorum sunt quatuor differētie qui dei faciunt volūtatē. Hanc assignat apłs Rom. xij. dicens vt probetis: que sit voluntas dei bona, beneplacita et perfecta. Qꝺ aūt dicit beneplacēs includit etiā placēs. Sūt igitur qui faciunt volūtatē dei bonā: et isti sunt boni. Alij qui faciunt voluntatē et placētiam, et isti sunt meliores. Alij qui faciunt volūtatē dei beneplacētē: et isti sunt optimi. Alij qui faciūt dei voluntatē perfectam: et isti sunt peroptimi. Uoluntas dei bona consistit in vitando prohibita. precepta negatiua. Sicut non occides: non mechaberis, non furtum facies. etc. Uoluntas dei placens cōsistit in faciendo pcepta affirmatiua: sicut honora patrem et matrē. Estote misericordes. Date et dabit vobis. Et ad ista implēda idiget quilibet timore et amore. Nā timor iducit hominem ad vitādū mala. Prouer. xvj. Per timorē dñi declinat ols hō malū. Amor enim incitat hominē ad seruādū dei pcepta. Joā. xiiij. Si diligitis, mea seruate. Uolūtas dei beneplacēs cōsistit in cōseruādo dei cōsilia. s. consiliū paupertatis, castitatis, et obedientie. Uolūtas dei pfecta cōsistit in seruādo supererogata. Sicut qñ de cōsilio paupertatis supaddit, nihil habere seu cōseruare relinquere supfiua et etiā necessaria. Consilio castitatis supaddit nō tm̄ seruare castitatē continetie: sz etiā virginalē mundiciā. Consilio obediētie supaddit seruare obediētiā: nō tm̄ vsqz ad dāna rerū: sz vsqz ad mortem. B ¶ Dignitas aūt huiꝰ generationis bonorū consistit in hoc ꝙ sunt fratres sorores et matres xpi. Et istam dignitatem hz homo et seruādo dei volūtatē: et habēdo cū christo eādem nature cōformitatē. Nā seruādo dei voluntatē efficit hō, frater, soror et mater christi. Tunc igitur homo est mater xpi qñ in cordibus aliorū xpm generat. Talis mater erat ꝗ dicebat Galat. iiij. Filioli mei quos iterū parturio donec formet in vobis xps. Tūc est frater et soror xpi qñ facit cū xpo eiusdē patris volūtatē. Nā christus facit volūtatē patris Jo. vj. Descēdi de celo nō vt faciam voluntatem meam: sed voluntatem eius qui misit me. Nos etiā petimus vt dei voluntatē faciamꝰ. Mat. vj. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Scdo homo acquisiuit istam dignitatem: vt. s. vir dicatur frater xpi: et mulier soror xpi: pter eandē nature cōformitatē: pter quod christus vocat suos fratres dicens. Narrabo nomen tuum fratribus meis. C ¶ Ex quo videt ꝙ inter deū et hoīes est maior fraternitas, et maior affinitas, et maior consanguinitas, ꝗ̄ inter deū et angelū. Est enī fraternitas maior qꝺ ptz ex hoc ꝙ fraternitas que causatur ex altero parentum, est magna: que autem causatur ex vtroqz parentum, est maior. Angelus est frater xpi tantū ex parte patris celestis qui est pa

ter xpi.s.p eternā generationē: ⁊ angelorū.s.p eternā creationē. Homo vero est frater xpi ex parte patris, sicut ⁊ angel⁹: ⁊ ex parte matris, qꝛ virgo beata est mater christi ⁊ nostra. Scḋo īter deū ⁊ hoīez est maior affinitas, ꝙ̄ inter deū ⁊ angelū. Affinitas eñ que causatur dādo tm̄: aut recipiēdo tm̄, est magna. Sꝫ que contrahit ex vtroqꝫ mō dādo.s. ⁊ recipiēdo, est maior. Sꝫ de⁹ filiā.s. imaginē suā ⁊ similitudinē angelo dedit, qñ ip̄m ad similitudinē suā creauit. Hoī vero ⁊ imaginē suam dedit: ⁊ insuper sororem nostram scilicet humanā naturā filio suo accepit. Hiere. m̄.xxxj. In charitate perpetua dilexit te: ideo attraxi te miser. Tertio inter deū ⁊ hominem est maior consanguinitas ꝙ̄ inter deū ⁊ angelū. Attinere vero vni ex vna linea, est magna cōsanguinitas ex duabus lineis est maior Quando deus angelū ad imaginē suam creauit: tūc ipsum de progenie sua quodammodo fecit. Hoīem vero ⁊ de suo genere fecit. Iuxta illud Act.vij. Ipsi⁹ eñ gen⁹ sumus Et insuper de nostro genere se fecit. Rom.:ij. Qui fact⁹ est ex semine dauid fm carnē qꝛ igit̄ inter deū ⁊ hominē est tāta fraternitas, affinitas, ⁊ cōsanguinitas. Ideo talis parētela erit homini ad magnā securitatē in iudicio: ⁊ ad magnā felicitatē in regno. Primo quidē erit ei ad magnā securitatem in iudicio. Ualde eñ homo iustus secur⁹ esse potest ī iudicio: qui fratrē suū iustū iudicē eē videbit. Bern. puto qꝛ iam me spernere non poterit os ex ossibus meis: ⁊ caro de carne mea. Demones quidē in iudicio videbūt christū tanꝙ̄ iudicē punientem: angeli videbunt ip̄m tanꝙ̄ dn̄m presidentez. Sed homines videbūt ipsum tanꝙ̄ fratrē dn̄m de sua ꝓgenie descēdentē. Qꝛ sicut dicit̄ Heb.i. Nuꝙ̄ angelos appꝛchēdit: semē abrahe appꝛehēdit. Scḋo ista talis fraternitas ⁊ parentela erit homini ad magnā felicitatē ī regno Legit̄. Gen. xliij. ꝙ Ioseph ī cōuiuio suo dedit maiorē partem beniamin qui erat frater suus ex vtroqꝫ parente: ꝙ̄ ceteris q̇ erant fratres sui ex altera parentela. Christ⁹ eñ angelis qui erāt fratres sui ex parte patris celestis dat vnā partē.s. refectionē in sua deitate, hoī vero dat duas partes.s. refectione in sua deitate in qua reficit̄ aīa: ⁊ refectionē in sua humanitate: qua reficientur oēs quinqꝫ sensus corporis. Nā v. sus reficit̄ in vidēdo xp̄i faciē, ita vt q̄libet dicat. Hester.v. Ualde mirabilis es dn̄e, ⁊ facies tua est plena grār̄ū olfact⁹ reficiet̄ in sentiendo redolentiam xp̄i: ita vt quilibet dicat Cant.j. Trahe post te: curremus in odor̄. vnguē. tuo. os reficiet̄ loquendo ore ad os cū ip̄o: ita vt q̄libet dicat. Quā dulcia faucib⁹ meis eis qꝛ tua sup mel ⁊c. Auditus reficiet̄ in audiēdo dulcissimā vocē xp̄i, vt q̄libet dicat. Cāt. ij. Sonet vox tua in auribus meis. Uox enim tua dulcis. Tactus reficietur in tangendo ⁊ amplexando vestigia xp̄i: ita vt quilibet dicat. Cant.iij. Tenui eum, nec dimittam.

17 · Feria.v.j. hebdomade. Sermo.j.

Dicebat iesus ad eos q̄ crediderūt ei iudeos. Io.viij. Dum quadā vice dominus predicaret Erāt ibi discipuli sui, Erāt etiam ibi quidam de iudeis de nouo conuersi. Dominus igitur direxit sermones suos ad illos qui de nouo fuerant cōuersi dicens. Si vos manseritis in sermone meo ⁊c. Quibus ostendit ꝙ si sermonem suum bene seruauerit: tria bona inde cōsequentur. A ¶ Primo quia erunt vere discipuli sui: ideo dicitur. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. Audire enim libenter ⁊ retinere verba dei, indicat ꝙ homo sit vere discipul⁹ dei. Ioan.viij. Qui ex deo est: verba dei audit. Secundo quia cognoscent veritatem dei vnde subdit. Et cognoscetis veritatem. Uerbū dei intellectum illuminat vt quis veritatē dei cognoscat. ps. Lucerna pedibus meis verbum tuum. Tertio quia liberantur a seruitute peccati: ideo subdit Et veritas liberabit vos. Uerba enim dei diligenter recondita faciunt vitare peccata ps. In corde meo abscondi eloquia tua: vt non peccem tibi. Ista audientes qui erant ibi: ⁊ q̄ nondū erāt cōuersi grauiter tulerunt: maxime pro eo ꝙ dixerat. Et veritas liberabit vos putans

teo xp̄m de carnali liberatione dicere: et q ipsi serui essent: ꝛ propter hoc inter ipsos iudeos ꝛ xp̄m longa disputatio orta est: tota eñ ista disputatio nō est nisi de libertate ꝛ seruitute: iudei enim volebant ostendere se esse liberos: xp̄s aūt ostendit eos esse seruos. ¶ Ostendūt igit̄ se esse liberos qꝛ habēt triplicē libertatē p̄mo que causat̄ ex carnis propagatione: quia habent liberū patrē dicētes semen abrahe sum⁹: ꝛ infra. Pater noster abraham est. Secundo dicūt se habere libertatem ex animi virtute cū dicūt ꝛ nemini seruiuimus vnq̄. acsi dicāt tante sum⁹ magnanimitatis ꝛ virtutis q nullis nationibus vnq̄ volumus seruire nec subij ci deo. Ubi dicit glo. mētiuntur, qꝛ ioseph seruiuit in egypto: patres seruierunt i babilo: isti seruierunt cesarum tributo. Tertio dicūt se habere libertatē que causat̄ ex diuina filiatiōe ꝛ adoptiōe cū dicūt. Nos ex fornicatione nō sum⁹ nati, vnū patrē habemus: deū. Ex his igit̄ trib⁹ volunt ostēdere se liberos eē: ꝛ qꝛ ex libero p̄re nati sunt: ꝛ qꝛ habent libertatē animi, ꝛ quia sunt in dei filios adoptati: christus autem ostendit q nullam de istis libertatem habent. Et p̄mo ostendit q non habent libertat: in illā que causat̄ ex carnis propagatione: qꝛ lꝫ abrahā pater eorū fuit: ipsi tñ de eius filiatiōe degenerāt eo q ipsum in suis operib⁹ nō imitātur. Abrahā eñ tria opa cōmēdabilia fecit. Unū qñ ad dei p̄ceptū filiū suū immolare voluit. Secundū qñ deo cōtinue obediuit dicenti sibi. Gen. xij. Exi de terra tua, ꝛ de cognatione tua. Tertiuꝫ qꝛ deo credidit dicenti. Semini tuo dabo terrā hāc. Abrahā igit̄ ad dei preceptū filiū suū occidere voluit, sermone dei obediuit: ꝛ veritati dei credidit. Judei ergo contra preceptū dei volebant christū occid. ꝛc. Uñ ait. Scio qꝛ filij abrahe estis: sed queritis me interficere: sermoni xp̄i nolebāt obedire. Unde subdit. qꝛ sermo me⁹ nō capit in vobis glo. interl. qꝛ est sicut hamus q̄ dum capit capitur: ꝛ veritati quā eis p̄dicabat nolebāt credere. Uñ subdit. Si filij abrahe estis, opera abrahe faciatis. Nūc aūt queritis me interficere hominē qui veritatē locutus suꝫ vobis quā audiui a deo: hoc abrahā nō fecit. Scd̄o ostendit q non habēt illā libertatē que causatur ex animi virtute: quia sunt serui peccati. Uñ ait. Qui facit pc̄m seru⁹ est peccati. ij. petri. ij. A quo quis superatus est hui⁹ ꝛ seruus est: ꝛ qꝛ serui sunt: ideo sunt exheredandi. Unde subdit. Seruus non manet in domo in eternū: istā aūt libertatē non possunt esse qui nisi per filiū. Unde subdit. Si ergo fili⁹ vos liberauerit, vere liberi eritis. Gala. iiij. Qua libertate christ⁹ vos liberauit. Tertio ostēdit q non habēt illam libertatem que causatur ex diuina filiatione. Si enim deus esset pater eorum, ipsi christum diligerent tanq̄ filiū suū. Unde ait Si deus pater vester esset: vtiq̄ diligeretis me: ego enim ex deo p̄cessi ꝛ veni sicut filius a patre per eternam generationē. P̄s. Dominus dixit ad me: filius me⁹ es tu. Secundo diligerent tanq̄ nuncium: ꝛ legatum suum. Unde subdit. Neq̄ a meipso veni. Hiere. xlix. Auditum audiui a deo, ꝛ legat⁹ ad gentes missus suꝫ. Tertio diligerēt eū tanq̄ verbum suum: qꝛ fili⁹ est verbū patris. Unde subdit. Quare loquelam nō cognoscitis: quasi dicat. debetis me cognoscere, quia ego loquor verba patris mei, cū sim verbum patris mei. Ecclesia. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij: sicut autē iudei ex inuidia nō poterant videre christū, iuxta illud Sapiētie. ij. Grauis est nobis ad videnduꝫ, sic ex inuidia non poterāt eum sustinere, vel eum audire: ꝛ ideo subdit: qꝛ nō potestis audire sermonem meū. Postq̄ christus ostendit q non habent istas tres libertates quibus gloriabantur nec libertateꝫ originis: nec virtutis, nec diuine filiationis. Consequenter ostēdit quātum defecerunt quia de filiatione dei trāsierunt in filiationem diaboli ꝛ qui cōsueuerāt habere patrē celestem deum: modo habent patrē diabolum infernalem. Unde subdit. Uos ex patre diabolo estis: q autem diabolus sit pater eorū ostendit qꝛ ipsuꝫ in tribus imitantur.

¶ Ille enim est iniquus in desiderando, crudelis in occidēdo, ꝛ mēdax in fallendo. Eodem modo se habēt iudei in christum: diabolus eñ est iniquus in desideran

qualis est dilectio sua. Si terram diligis terra es. Si deũ diligis deus es. sicut enim lateres aque non lauant: sȝ magis inquinantur: sic nec cum tales in terrã sint cõuersi Osee.ix. Facti sunt ⁊ abhominabiles sicut ea que dilexerunt. Secundo ponit efficacia verbi dei que triplex est: prima est quia verba dei faciũt hominẽ discipulum xpi: ideo subdit. Ueri discipuli mei eritis. Istud enim signũ est ꝙ hõ sit discipul⁹ xpi qñ ꝟbũ dĩ libẽter aud. Joh. viij. Qui ex deo est verba dei audit. Aliud signũ est qñ discipulus xpi respuit omnẽ amorẽ illicitum ⁊ appetit oẽm amorẽ diuinũ. C ¶ Amor aũt illicit⁹ triplex est: scȝ domestic⁹: terren⁹: ⁊ carnalis. Domesticus est qñ quis in malo amat parẽtes suos. Carnalis est qñ ꝗs amat suas animalitates ⁊ carnalitates. Terren⁹ quando quis nimiꝭ amat mũdana. Istos tres amores dȝ abijcere discipulus dñi Luc. xiiij. Si quis venit ad me ⁊ nõ odit patrẽ suũ ⁊ matrẽ suã: hoc referꝭ ad amorẽ domesticũ. Adhuc etiã ⁊ aiam suã ⁊ hoc referꝭ ad amorẽ carnalẽ. Et qui non renunciat oibus q̃ possidet nõ põt esse me⁹ discipulus: ⁊ hoc referꝭ ad amorẽ eternũ. Debẽt aũt discipuli xpi hr̃e amorẽ spiritualẽ ⁊ diuinũ q̃ cõsistit in dilectiõe dei et proximi. Joh. xiij. In hoc cognoscẽt oẽs ꝙ estis mei discipuli si dilectionẽ habueritis ad inuicẽ. Scđa efficacia sermonis dei est qꝛ illi verba dei obseruãt veritatẽ dei cognoscũt: iõ ait. Et cognoscetis veritatẽ dei. D ¶ Sic dicit Aug. Ueritas opponiꝭ falsitati duplicitati, ⁊ vanitati. Illud enim qđ verũ est nõ est falsuȝ: nõ est duplex, nõ est vanũ. Uerba ergo dei faciũt nos agnoscere de mũdo veritatẽ: qꝛ faciũt nos cognoscere ꝙ oia mũdana sunt falsa duplicia ⁊ vana. Fal'a quideȝ sunt: qꝛ mũdus ꝓmittit in diuitijs satietatẽ: ⁊ dat vacuitatẽ: sicut pȝ Luc. xvj. in illo diuite q̃ ad tantã vacuitatẽ deuenit ꝙ guttã aque habere nõ potuit. In delicijs ꝓmittit delectationẽ ⁊ dat amaritudinẽ Prouer. v. Fauus distillãs labia meretricis nouissima autẽ illi⁹ amara quasi absynthiũ. In honorib⁹ promittit sublimitatẽ ⁊ dat deiectionẽ subitã. Job. xxj. Tenent tympanũ ⁊ cytharã ⁊ gaudent ad sonitũ organi. Ducũt enim i bõis dies suos ⁊ in pũcto ad iferna descẽdũt. Eiusdem. xxx. Eleuasti me et quasi sup ventũ ponens alisisti me valide. Secũdo ipsa mõdana sunt duplicia ⁊ mixta. In mũdo enim nihil est purũ: sȝ oia sũt mixta: Esai. j. Uinũ tuũ est mixtum aqua. Si quidem gaudiũ est mixtũ dolore sapiẽtia est mixta obliuione: sanitas mixta est egritudine vita est cum morte mixta. E ¶ In presenti enim vita ista sunt mixta sed i beata vita erunt pura in inferno erũt feculẽta. Deus enim separabit a gaudio dolorẽ, a sapientia obliuionẽ, a sanitate egritudinẽ: a vita morteȝ. Et oẽs feces: scȝ dolorem obliuionẽ: ⁊ infirmitatem: ⁊ mortẽ proijciet in infernum. Sanctis autem remanebunt oia purissima: scilicet gaudiũ sine dolore: sapiẽtia sine obliuione sanitas sine egritudine vita sine morte. F ¶ Tertio ipsa mundana sunt vana. Habent enim vanitatẽ ex pte principij: qꝛ ex nihilo sunt. Ex parte medij: qꝛ multiplici mutabilitati sunt subdita. Ex parte finis: quia cito ad nihilũ redigenda sunt. Eccl. iij. Cũcta subiacent vanitati hoc refertur ad vanitatẽ ex pte medij. De terra facta sunt hoc referꝭ ad vanitatẽ ex parte principij. Et in terrã pariter reuertentur: hoc refertur ad vanitatẽ ex parte finis. Tertia efficacia verbi dei est: qꝛ illi q̃ seruãt verba dei assequunꝭ plenã libertatẽ: ideo subdit. Et veritas liberabit vos. Tales enim habẽt libertatẽ animi in arguẽdo ⁊ non in peccando. Ipsi enim libere arguũt vitia potẽtũ. Eccl. xlviij. In dieb⁹ suis nõ pertimuit principẽ: ⁊ potẽtia nemo vicit illũ. Hãc libertatem animi habuerũt etiã philosophi. Unde Dyogenes philosophus cũ Alexãdrũ argueret ⁊ ille suã potẽtiã allegaret: sibi rñdit diogenes, potẽtia tua ⁊ gl'ia tua, aut est ꝑterita aut est futura: aut est ꝑsens. Preteritã nõ timeo: qꝛ iam nõ est. Futurã nõ ptimesco: qꝛ dubia ⁊ icerta est. Presentẽ paruipẽdo: qꝛ momentanea ⁊ in ictu oculi annullanda est. Tales etiã habẽt libertatẽ animi in nõ peccando: qꝛ dedignantur seruos esse pcti. Aug. Pctõr est seru⁹ tot dñorũ quot vitiorũ. Uñ ẽt cũ Alexander corã pho, supradicto dominatorem

mundi se esse diceret: ille ait. Nequaquam est dñs s; seruorū meorū es seruus. Superbia enim est ancilla mea & dña tua. cōcupiscētia carnis est ancilla mea et dña tua. Ista enim sub pedibus teneo: & tibi dominant̄ et iō est seruus ancillarū mearū. Cū igitur famuli alexandri vellent in eū irruere: ait alexāder. Uidete ne quis eū cōtingat qz seru⁹ dei est & veritatem dicit.

2) ¶ Feria sexta prime hebdomade. xl. Sermo primus.

Erat dies festus Judeorū & ascendit Jesus hierosolymā Johā.v. Cuz esset festū pēthecostes dño ad templum iuit: erat tūc iuxta tēplū quedā cōgregatio aque que dicebat̄ probatica piscina. Dicebat̄ aūt probatica a probatio qđ est ouis: qz oues que deo immolabātur: ibidē lauabātur. piscina aūt per cōtrariū dicebat̄ qz piscib⁹ carebat. Ibidē aūt erant q̄nqз portic⁹ in quib⁹ iacebāt multi egroti qui expectabāt aque motū q̄ fiebat p̄ angelū. Dñs igitur tanq̄ bon⁹ fili⁹ sepe ibat ad tēplū vt patrē honoraret & eū di libēter ad ecclesiā & tēplū daret. Tanq̄ p̄dicator sollicit⁹ sepe ibat ad festa vbi cōueniebāt multi vt multos lucri faceret. Tāq̄ benign⁹ medic⁹ sepe infirmos visitabat vt ipos sanaret. Sicut hic: qz ifirmos in porticib⁹ iacētes visitauit & vnū sanauit. Alij aūt forte de nouo venerāt. Iste antē multo tpe fuerat ibi cōmorat⁹. Uel forte alijs expediebat vt haberēt illā ifirmitatē corporis vt sanaret̄ infirmitas mētis in eis. Uel forte scd̄m Glos. vnū sanauit vt vnitatē cōmēdaret. Dz enim quilibet esse vnit⁹ cū deo p̄ fidē: cū proximo per charitatē: & sibi ipsi: p̄ cordis itegritatē. Circa istos infirmos de quib⁹ hic fit mētio duo sunt vidēda: scz diuersitas & grauitas morbi et mod⁹ curādi. Diuersitas & grauitas morbi notat̄ in hoc q̄ dicitur q̄ ibi erat multitudo lāguētiū magna cecorū claudorū & aridorū. B ¶ Omne peccatū aut fit p̄ inertiā, aut per ignorātiā: aut p̄ infirmitatē humanā: aut p̄ certā malitiā: aut per consuetudinē longā. Illi qui peccant p̄ inertiā et desidiā sunt languidi & languēt ppter defectū & propter inopiā gr̄e. ps. Oculi mei lāguerūt pre inopia. Iste lāguor qñ est recēs cito pōt curari. Sz qñ hō lōgo tpe in desidia perseuerat cū difficultate curat̄. Eccl̄.x. Lāguor prolixior grauat medicū breuē languorē precidit medic⁹. Illi q̄ peccāt p̄ ignorātiā intelligunt̄ p̄ cecos. ij. pet. i. Cui nō presto sunt hec: cec⁹ est & manu tentans obliuionē accipiēs purgationis veterū suorum delictorum. Illi qui peccāt p̄ infirmitatē humanā intelliguntur p̄ claudos qui nō habēt firmū gressuz. iij. Reg. xviij. Usqz quo claudicatis in duas partes? Illi qui peccant per maliciam intelligunt̄ per aridos. De quibus dr̄ in ps. Aruit tanq̄ testa virtus mea. Tales enim arefacti sunt ab oī humore gr̄e & voluntati bone: ideo dr̄. Aruit tan. te. vir. mea. Tales eī vix aut nūq̄ veniūt ad cōfessionē iō subdit. Et ligua mea adhesit faucib⁹ meis. Tales ēt in suis malitijs sepe moriunt̄ ideo subdit. Et in puluerem mortis deduxisti me. Illi q̄ peccāt p̄ consuetudinē inueteratā intelliguntur per illum infirmū qui triginta octo annos in infirmitate sua habebat. In quorum p̄sona dicit propheta. Inueteraui inter oēs inimicos meos. Baruch. iij. Quid israel q̄ i terra inimicorū es. Inueterasti in terra aliena: coinquinat⁹ es cū mortuis deputat⁹ es cū descendentibus in locum inferni. Ideo autē potius sanauit istum inueteratū q̄ aliquem languidum, cecum, claudum, vel aridum. Ad innuendū q̄ si deus aliqn iustificat hoiem qui peccauit p̄ cōsuetudinē lōgā: nō dz desperare aliquis qui peccauit p̄ desidiā vt languid⁹ per ignorantiā: vt cecus aut per infirmitatē humanā vt claud⁹: aut per malicia vt aridus. Scdo ponit̄ modus curandi qui erat per immersionē in piscinā: quia qui prius descendebat post motionē aq̄ saluus fiebat. B ¶ Istā autē virtutem ista piscina a trib⁹ habebat. Primo ab hostijs sacratis q̄ ibi lauabant̄ & postea deo sacrificabant̄. Secundo a ligno crucis. Dicitur enim in hystoria scholastica q̄ regina sabba inuenit in domo saltus quoddā lignū de quo dixit salomoni q̄ in illo ligno q̄dā suspendēd⁹ erat: p̄ cui⁹ mor-

et regnū iudeorū deleri debebat, iō salomon illud lignū in profundū terre in visceribus abscōdi fecit. Postea vero ibi probatica piscina facta est. Tēpore vero passionis xpi predictū lignum supernatauit: et illud iudei acceperūt, et crucē de eo parauerūt. Tertio habebat illā virtutē a motu angeli descēdentis. Per illā igit̄ piscinā intelligit̄ penitētia in qua lauant̄ oīa peccata. Zach. xiij. Erit fons patens domui dauid et habitantibꝰ in hierusalē in ablutionem peccatoris et menstruate. Iste fons penitentie olim erat occultꝰ: qꝛ nullus tantam penitentiā facere poterat qꝫ regnū celeste acquireret. Sed mō omnibus est patēs: ideo dicit̄. Erit fons patens. In isto etiā fonte lauantur a negligentia viri actiui qui intelligunt̄ per dauid, qui interpretatur manu fortis. Lauantur etiam et viri contemplatiui qui intelliguntur per habitantes in hierusalē. Omnes enim tam actiui, q̄ꝫ contēplatiui sepe aliquas negligētias cōmittūt: et iō lauari indigent. C ¶ In isto etiam fonte lauāt peccatores oīa peccata: siue sint carnalia: siue spiritualia: ideo dt̄ In ablutionē peccatorū. Siue sint corporalia ideo dicit. Et mēstruate. Tunc autem iste fons piscina penitentie est virtuosa ad sanandum omnia peccata quādo in ea, inuenit̄, hostia salutaris. Lignū crucis: et motus angeli descendētis. Ut supra dictum est. Per hostiā salutarem intelligit̄ mortificatio carnis. Rom. xij. Exhibeatis corpora vestra hostiā viuentē sanctam deo placentē. Greg. Hostiam quippe et immolatur et viua est quādo homo ab hac vita nō deficit et tamē se carnalibꝰ desiderijs occidit et ad illā mortificationē nos monet apostolus dicēs Col. iij. Mortificate membra vestra que sunt sup terram fornicationē immundiciā: libidinem cōcupiscentiam malā: et auariciā que est idolorum seruitus. D ¶ Per lignū crucis signatur memoria passionis xpi, talis enī est in tantum virtuosa qꝫ sanat oēs infirmitates: p̄dictas scꝫ languidos: cecos, claudos, et aridos: et inueteratos. Sanat enī omnē desidiā: et hoc signat̄ p hoc qꝫ in passione christi terra mota fuit: qꝛ meditatio passionis christi desidiosos monet ad sollicitudinē et feruorē qđ signatū est. j. Mach. vj. Ubi dicitur qꝫ elephātis ostenderūt sanguinē vue et mori ad acuēdum eos ad preliū. Christus enī vua est in torculari crucis cōpressa. Unde multū sanguinis emanauit. Fuit et morti quia in morte denigratus fuit. Huiꝰ igit̄ vue sanguis dꝫ nos acuere vt simus feruētes ad preliādū contra demones et peccata. Secundo passio xpi cecos sanat: id est peccata facta per ignorantiā quod signatū in longinquo q̄ cū clare nō videret gutta sanguinis xpi in eius oculos cecidit et clare vidit statim. Est enī sanguis christi collirium quod sanat omnem infirmitatem et cecitatē oculorū. Apoca. iij. Collirio vnge oculos tuos vt videas. Tertio sanat claudos. i. peccata facta p infirmitatē humanā sicut patet in petro q̄ ex humano timore christū in sua passione negauit: sed xps ipm respexit et eū sanauit. Quarto sanat aridos. i. peccata q̄ fiunt per maliciā sicut ptꝫ in latrone qui erat a dextris eius qui multa mala commisit: et tamen xps sibi pepercit et regnū celeste sibi dedit. Quinto sanat, peccata que fiunt p consuetudinē longā in quibus homines putrescunt: hoc signatū est in passione xpi: q̄ multa corpora sepulta et iaꝫ putrida surrexerunt. E ¶ Per motū aque que fiebat p angelum signatur motus anime qꝛ ipsa anima ministerio angelorū quātum ad omnes suas potentias: scilicet memoriam: intelligentiā, et voluntatē dꝫ in penitentia moueri. Memoria dꝫ quidē moueri ad recogitādū et dolendū de oībꝰ pctis suis. Esa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. De isto motu dicitur in ps. Ipsi videntes scilicet peccata. sic ammirati sunt: de dei potentia cōturbati sūt per magnā contritionem: commoti sunt ad se curandum per satisfactionē veraꝫ tremor apprehendit eos ppter penam eternā cui se obligauerāt. Intelligentia dꝫ moueri sapienter et discrete ad cōfitēdum et cognoscendū: et ad intelligendum circunstantias peccatorꝫ. De isto motu potest intelligi qđ dicitur in ps. Turbati sunt et moti sūt sicut ebrius illud quod bibit cum delectatiōe postea reijcit cū do

nes, ieiunia, z eleemosyne. Sūt igit quidā qui ambulāt q̄dā qui subsistūt quidā qui retrocedūt. Illi qui ambulant sunt q̄ de orationibus trāseūt ad ieiunia: de ieiunio ad eleemosynas. Illi subsistūt tm̄ statum vno scʒ orando vel in ieiunando vel eleemosynas largiēdo. Illi aūt retrocedunt qui oīa ista dimittunt z ad vomitū reuertunt. Quarto dedit ei medicinā preseruatiuam q̄ est cōseruare ab hijs q̄ sunt vel esse possunt occasio peccati istā medicinā exhibuit cū ait. Ecce sanus fact⁹ es iā noli peccare ne deteri⁹ tibi contingat. vbi dn̄s monet qd̄ quilibet qui sanatur a peccato caueat sibi a recidiuo: cum ait. ecce sanus factus es iam noli peccare. Deinde ponit recidiuationis magnū periculum. cū subdit ne deterius tibi cōtingat.

C ¶ Ut homo vero a recidiuo sibi caueat: necesse est. vt duo faciat: scilicet vt carnē mortificet z peccandi occasiōes vitet. debet ergo corpus suum mortificare Iuxta illud .i. Corint. v. Castigo corpus meū z in serui. redi. zc. Col. Mortificate mēbra vestra q̄ sunt super terrā non dicit que sunt sub terra vel in terra sed sup terrā. Membra q̄dē nostra sunt sub terra in morte z tūc nō sunt apta ad mortificādū sed ad putrefactionē in terra sunt in senectute qn̄ scilicet prostrata sunt ex debilitate. Uñ z senes dicere cōsueuerūt. ego sum in terra. z tunc nō sunt membra apta ad mortificationē: sed ad vegetationē. Super terrā vero sunt in iuuētute. Uñ de talibus dicere consuetum est iste est sup se: z tūc mēbra apta sunt ad mortificationem ne vicia in eis regnēt. Roīn. vi. Nō ergo regnet peccatū in vestro mortali corpore ne obediatis concupiscentijs eius. oportet etiā q̄ ille qui nō vult recidiuare occasiones peccati vitet sicut sunt male societates prouerb. xiij. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit amic⁹ stultorū efficietur similis. sicut sunt male cogitationes. prouer. vi. Nunquid abscōdere pōt hō ignem in sinu suo ne vestimenta illius ardeāt: sicut sunt male oportunitates: q̄ sicut dicitur Eccl. xix. Si ab imbecilitate virium veretur peccare si inuenerit tempus male faciendi malefacit sicut impudici respectus z lasciue confabulationes cū mulieribus. Eccl. ix. Spec'e mulier's multi admirati reprobi facti sūt zc. D

¶ Deinde dicit dn̄s q̄ periculosa sit recidiuatio in peccatū cū ait ne deterius aliquid tibi contingat z istud periculū attēditur. Primo ex parte dei q̄ recidiuans grauiter peccat propter suam ingratitudinē, z ideo a deo graui⁹ puniatur. Secundo ex parte diaboli q̄ recidiuās fortius a diabolo custoditur: sicut em̄ miles castrum qd̄ semel perdidit si postea illud recuperat fortius munit z cautius custodit: sic diabolus pctōrem recidiuātē fortius munit q̄ septem spūs nequiores se ibi ponit: vt pz Matt. xij. ad oīa septem pctā mortalia ipm̄ trahit. Tertio ex parte hoīs q̄ recidiuās facilius postmodū in pctā labit: nā postq̄ totiēs recidiuare se conspicit iam ex quadam mala consuetudine peccare pro nihilo ducit. Prouerb. xviij. Impius cum in profundo venerit peccatorum contemnit sed sequetur eum ignominia z opprobrium.

21 ¶ Sabbato prime hebdomade.

Assumpsit iesus petrum z Iacobum et Ioannem z duxit illos in montē excelsum seorsum z transfigurat⁹ est ante eos. Mat. xvij. Ista transfiguratio signat gloriam beatorū. Nam cum petrus modicum gustum diuine dulcedinis pregustasset tanta dulcedine est repletus q̄ quodāmodo factus est ebrius. Unde dixit faciamus hic tria tabernacula tibi vnū, Moysi vnam, z Helie vnū: nesciens quid diceret. Sicut dicitur Luc. ix. Nec petiuit pro se vt aliquod tabernaculum sibi fieret q̄ beatum se putabat si in talibus tabernaculis ianitor fieri meretur. Si ergo modicus gustus tantam fecit dulcedinem quanta faciet plenitudo quando scilicet implebitur sicut dicit propheta. Inebriabuntur ab vbertate domus tue. B

¶ Per illam igitur transfigurationē sanctorū gloria significat: que a quatuor describit. Primo ab amenitate loci. Secūdo a maiestate dei. Tertio a iocūditate cōsortij. Quarto a glorificatione ppriū subiecti. Amenitas autem loci ostenditur in

hoc ꝙ dicit ꝙ ista trāsfiguratio est facta
in mōte. Nā in mōte herba viridis apta
pascuis nasci cōsueuit. In monte igit ce-
lesti herba viridis nascitur q̄ ouib⁹ dei in
pascuis dat. Iuxta illud Ezech. viii. pa-
scā eas in montib⁹ Israel ibi requiescent
in herbis virentibus. Ista herba est xp̄s.
iuxta illud Gen. i. Germinet terra, id est
beata virgo, herbā virentē id est christū
deum & hominem: & dicitur viridis & non
albus vel niger: q2 color albus vel niger
sunt colores extremi: color autē viridis
est color medius inter album & nigrū: na
tura aūt nō delectatur. Circa extrema sz
circa media: ideo oculus nō delectat na-
turaliter circa colores extremos. i. albū
& nigrū: sz circa colores medios id est vi-
ridē. iuxta illud Eccl. xl. Gratiā & speciē
desiderabit oculus: & sup hoc virides sa
tiones. Natura igitur diuina & humana
sunt quasi duo extrema scz albū & nigrū.
Natura enī diuina & habet excessibilē cla
ritatē: & ideo ocul⁹ noster ad eā non po-
test pertingere. i. Thim. vi. Sol⁹ habet
immortalitatē & lucem habitat inaccessi-
bilē. Natura vo humana habet de se ali
quādo obscuritatē oculus igitur huma-
ni intellectus in naturā diuinā non pote-
rat se eleuare ꝓpter nimiā claritatē: nec
in humana poterat inuenire refectionē
ꝓpter suā imperfectionē & obscuritatē:
ideo cōiūcta est natura diuina nature hu
mane in vnitate ꝑsone in christo tanq̄ scz
color albus & niger: & sic ipse christus to
tus viridis. i. amen⁹ & delectabilis est fa-
ct⁹: ideo xp̄s vocat se lignū viride. Luce.
xxiii. dicēs. Si in viridi ligno hoc faciūt:
in arido quid fiet? In monte igitur cele-
sti inuenitur herba viridis id est christus
totus delectabilis: cuius visio est pascua
ouiū: q2 pascuntur: & intus in cōtēplatiōe
deitatis: & extra in cōtēplatione humani-
tatis. Joh. x. Ingredietur & egredietur &
pascua inueniet. In hoc etiā monte cele-
sti inueniuntur rose martyrum, viole con
fessorum: et lilia virginum. B

¶ Secundo describitur ista transfigura-
tio xp̄i a maiestate dei. In illa enī trāsfi-
guratiōe tota diuina maiestas. i. tota tri-
nitas apparuit scz p̄r in voce, fili⁹ in hu
manitate. & spiritussanct⁹ ī nube, sicut di-
cit glo. p qd datur intelligi ꝙ gloria san-
ctorū cōsistit in fruitione btē trinitatis.

C ¶ Pz quidem hō tria tabernacula in
aīa vbi nō moyses scz nec helyas sed tm̄
ipsa beata trinitas habitat: scz memoriā
intelligentiā: & voluntatē. Nā filius ha-
bitat in tabernaculo intelligentie implen
do ipsam dei plenissima cognitiōe. spiri-
tussanct⁹ habitat in tabernaculo volūta
tis, implēdo ipsam dei suauissimo amo-
re. pr̄ habitat ī tabernaculo memorie im
plendo ipsam cognitū & dilecti ꝑpetua re
tētione. De istis trib⁹ tabernaculis & mā
sionib⁹ trinitatis dicit. Joh. xiiii. Ad eū
veniem⁹ & mansionē apud eū faciemus.
Tertio describit hec transfiguratio a io
cunditate cōsortiū: q2 ibi fuerūt moyses,
helyas, petrus, iacobus & ioannes. D

¶ In celesti enī gloria habebimus in so-
cios oēs sanctos veteris & noui testamē-
ti: sancti aūt veteris testamenti distingun
tur ad duos ordines scz in patriarchas
qui intelligunt per moysen. & in prophe-
tas qui intelligūtur p helyā. Sancti aūt
noui testamenti distinguunt in tres ordi-
nes. s. in martyres q̄ intelligunt p iaco-
bū qui interpretat supplātator. In cōfes
sores q̄ fuerūt pleni sapiētia dei q̄ intelli-
gunt per petrū q̄ interꝑtatur agnoscēs &
in virgines q̄ intelligunt per iohannē: q2
virgo a deo elect⁹. Uel pōt dici ꝙ xp̄s vo
luit habere testimoniū sui aduentus ab il
lis qui sunt in celo. i. a patre qn̄ dixit hic
est filius me⁹ dilect⁹. Ab illis qui sunt in
mundo. i. a petro, iacobo & iohāne: ab il
lis q̄ sunt ī terrestri paradiso. i. ab helya:
& ab illis q̄ sunt in inferno siue in lymbo.
i. a moyse: vt nō tm̄ in ore duorū vel triū
testiū stet omne verbū: sz in ore quatuor
testium stet oē verbū. Quarto describitur
hec trāsfiguratio a glorificatione subie-
cti, cum dicitur Resplenduit sicut sol fa-
cies eius: vestimenta ei⁹ sicut nix. In hoc
signatur beatitudo & gloria q̄b⁹ corpo-
ra sanctorū induent: maxime aūt per hoc
ꝙ facies eius resplenduit sicut sol: notā-
tur quatuor dotes, q̄bus corpora sancto
rum dotabuntur. E ¶ Sol enim ha
bet immensam claritatem, & p hoc signa
tur dos claritatis. Math. xiii. Tunc iusti
fulgebunt sicut sol in regno patris eorū.

Est etiã radius solaris tante subtilitatis q vitrũ penetrat: et per hoc ostendit dos s subtilitatis: p quã nullus corp⁹ obsistet, sicut pt3 qñ xps post resurrectionem ianuis clausis intrauit. Est etiã sol magne velocitatis: et hoc notatur dos agilitatis qr sicut dicit Aug. Ubicũq3 volet spiritus illic erit p:otinus corpus. Est etiã sol substantie incorruptibilis: et per hoc notatur dos impassibilitatis. j. Corinth.xv. Seminatur in corruptione surget in incorruptionem.

22 ¶ Eodem sabbato p̃me hebdomade quadragesime. Sermo.ij.

Hic est filius meus dilect⁹: in quo bene mihi cõplacui. Christus habet in celo patrẽ sine matre: et in terra h3 matrem sine patre. quãuis autem pater propositum verbum dixerit nihilominus tñ et matri cõuenire põt et dicat: hic est filius meus dilectus, pnt igitur matri conuenit tria de filio dixit. Primo q ipsum tanq̃ vera mater filium genuit cum dixit hic est filius meus. Scdo quod ipsum singulari amore dilexit. cũ ait dilectus. Tertio q sibi semp incõplacuit. cũ subiũxit in quo oibus bene cõplacui. A ¶ Circa primũ notandũ q ipsa fuit xpi vera mater et tota mater alie matres et si sint vere matres nõ tote matres qr pater i generatione filij patrẽ h3 ipsa aũt tota mater fuit qr tota substantia corporis xpi de suis visceribus sumpta existit: ideo dr Hier.xxxi. Creauit dñs nouũ super terrã: femina circundabit virũ qd tribus modis exponi potest. B

¶ Primo sic solet homo circũdare quod est suũ pprĩũ nõ qd est alienũ. cetere matres puerũ in vtero nõ circundederũt: qr caro pueri nõ fuit tota ppria ipsarũ sed est ibi de alieno sez de sem̃ne paterno. sola autem virgo Maria in vtero circũdedit filium suum, qr in eius vtero nihil de alieno fuit sed tota virginis exstitit. Scdo põt sic aliter exponi: nã sicut dicit Augu. cetere figure diuersis lineis clauduntur: sola autem lignea seu figura circularis vna tantum linea clauditur caro autem ceterorũ puerorũ ex diuersis lineis perficitur qr ex semine vtriusq3 parentũ generatur: generatio aũt xpi dr circundatio, qr facta est tm̃ de vna linea. i. de carne virginea. Tertio exponit sic illud est circundatũ qd ex oi pte est clausum: nã si in aliqua parte apertũ fuerit circũdatũ non erit. Beata igitur virgo xpm circũdedit, qr ante partum et in partu et post partũ clausa permansit. C ¶ Secunda beata virgo singulari amore xpm dilexit. Secũdum em̃ Bernar. debemus diligere deũ dulciter ne caro nos alliciat: fortiter ne aduersitas mundi nos frangat et sapienter ne diaboli astutia nos decipiat. Istis tribus modis beata virgo xpm dilexit. Primo dulciter eũ dilexit: qr p nimia dulcedine tota liquefacta fuit: sicut em̃ aurũ liquescit ad ardorẽ ignis sic ei⁹ aia tota liq̃facta fuit ad ardorem diuini amoris. Cant. v. Aia mea liquefacta est. Tã dulciter dilexit q amor ei⁹ i ea extasim faciebat: fecerat q̃ dẽ amor extasim in filio qñ et in cruce existẽs sua vulnera obliuiscẽ= debat et matris memor erat: sic extasim fecerat in matre q̃ in medio interfectorũ manebat, nec ipsos expauescebat. Scdo dilexit eũ fortiter: nã tpe passiõis xpi quidã fuerũt fortes in amore, sed debiles in associatione et fidei sicut apli qui ipsum viuũ dilexerũt sed tñ ab ipso recesserũt et fidẽ perdiderũt. Alij fuerunt fortes in associatiõe et in amore, sed tñ debiles in fide sicut deuote mulieres q̃ xpm mortuũ dilexerũt et ab eius cruce nõ recesserunt, sed tamen fidem perdiderunt. D

¶ Beata aũt virgo fuit fortis i amore, qr filium semp dilexit imo facilius fuisset ei mori q̃3 ab eius dilectiõe separari. Cant. viij. Fortis est vt mors dilectio fuit fortior in associatione qr iuxta crucẽ immobilis stetit. Jo.xix. Stabat iuxta crucẽ iesu mater eius rc. fuit fortissima in fide qr fides in ipsa sola remansit: nec tpe passionis extingui potuit: ideo bene dr de ea Prouer.vlt. Nõ extinguetur in nocte. i. i tribulatiõe passionis lucerna eius. i. fides eius que totum mundum illuminat. E

¶ Tertio dilexit eũ sapienter qd pt3 per tria signa. Primũ est q̃ licet ipse filius suus esset puer delicatus, tamẽ in his que dei

rant sibi parcere nolebat: sed ad festiui
tates eū ducebat. Scḋ ꝫ est ꝙ quantūcūqꝫ
eū diligeret tamen nunq̄ꝫ sibi dissuadere
voluit quin crucē ascenderet ⁊ mortē ⁊ ꝓ
humano genere sustineret. Tertiuꝫ est ꝙ
q̄uis sciret filiū in cruce positū grauissi-
mos dolores pati tamē nunq̄ꝫ sibi suasit
vt de cruce descēderet ⁊ a doloribus sibi
parceret. ex quo instruuntur parētes ꝙ fi
lios suos a pueritia bonis studijs debēt
assuefacere: nec a bōis propositis ⁊ ope
ribus penitētie eos retrahere: nec vt pe-
nitētiā assumptā deserāt debent eis per-
suadere. Tertio xp̄s mr̄i semꝑ ꝯplacuit.
Ille filius matre cōplacet. q̄ de matre cu
ram solicitam habet. F

¶ Xp̄s curā de matre habuit i sua infan-
tia: qꝛ sigilla pudoris sibi illibata serua-
uit. In sua pueritia qꝛ in omnibꝰ sibi sub-
ditꝰ. Luc. ij. Descēdit ⁊ venit naza. ⁊ erat
subditꝰ illis. In sua iuuētute: qꝛ inuitatus
ad nuptias ad p̄ces matris aquam in vi
num mutauit. In sua passiōe: qꝛ de cruce
ipsam Johāni cōmēdauit. post suam re
surrectionē qꝛ sicut dicit Sedulius Chri
stus resurgens primo Marie apparuit.
Post suam ascentionē: quia ad eius mor-
tem venit in anima ⁊ in corpore ipsam as
sumpsit: ⁊ ad sue maiestatis dexteram
collocauit.

25 ¶ Dominica secunda in. xl.

Sermo primus.

Egressus iesus
secessit in partes Tyri ⁊ Si
donis: ⁊ ecce mulier Chana
nea a finibus illis egressa cla
mabat dicens. Miserere mei fili Dauid.
Mat. xv. Ista mulier volens filie sue sani
tatē impetrare sapienter sciuit allegare.
Primo eīn apud xp̄m captabat beneuolē
tiā in eo ꝙ vocabat eū dn̄m ⁊ filiū dauid.
Et in hoc cōfitet̄ eū esse verū deū: inquā
tum vocat eum dn̄m. Et verum hoīem: in
quātum dicit ip̄m esse filiū Dauid. Secū
do insinuat suam tribulationē ⁊ miseriā
cum dicit. Filia mea male a demonio ve-
xatur. Tertio implorat eiꝰ misericordiā.
cū dicit. Miserere mei. B ¶ Christus
autem quatuor magnas duricias ostēdit
sibi nō vt eam cōfunderet: sed vt eius fi-
dem ⁊ cōstātiā probaret. Prima duritia
fuit in hoc ꝙ nihil sibi respondere voluit
tanq̄ꝫ si esset excōmunicata vel Christi re
spōsiōe indigna. Un̄ dr̄ ꝙ nō r̄ndit ei ver
bum. Scḋa duritia fuit i hoc ꝙ dixit ip̄aꝫ
nō esse de ouibus Israel. vnde dixit. Nō
sum missus nisi ad oues q̄ perierūt domꝰ
Israel. Oues autē Israel erāt oues dei.
In hoc ḡ ꝙ dicit eā nō esse de ouibꝰ Israel
insinuauit ipsaꝫ nō esse de ouibus dei: et
per cōsequēs relinquebat̄ ꝙ esset de oui
bus diaboli. Tertia duricia fuit i hoc qḋ
ipsaꝫ canē appellauit. Nō solū eīn ip̄am
dixit nō esse dei ouēꝫ ꝫ̄t eē canē. Quar-
ta duritia fuit in hoc ꝙ dixit eā nō esse di
gnā vesci pane: cū dixit. Non est bonū su
mere panē filioꝝ ⁊ mittere canibꝰ. Ecce
quot ⁊ q̄tas magnas duritias christꝰ sibi
ostēdit vt eiꝰ cōstātiam ꝓbaret. Non est
aliqua mulier ita patiēs nec ita sancta q̄
si alicui quātūcunqꝫ magno viro loq̄ret̄
⁊ ipse sibi tanq̄ꝫ excōicate loqui nollet: et
insu per illam ouē diaboli diceret: ⁊ canē
appellaret: ⁊ indignā eam pane esse asse
reret: que non recederet turbata ⁊ scan-
dalizata. Ipsa autem in omnibꝰ cōstās ⁊
patiēs semꝑ fuit. Nunq̄ꝫ ad p̄mā duriciā
se habuit prudent̄: q̄uis eīn a p̄ncipio ire
noluerit ad Petrum: nec ab Jacobū: nec
ad Johānē nec ad aliquē aliū discipulū:
sꝫ ad ipsum Christū, tñ vidēs ꝙ xp̄s sibi
respōdere nolebat: prouidit sibi: ⁊ ad di
scipulos iuit: rogās eos vt pro ipsa inter
cedere dignarēt̄. Tūc accedētes discipu
li rogabāt eū dicētes. Dimitte eam. i. fac
ꝙ ipsa petit: ⁊ sic recedat: qꝛ clamat post
nos. In hoc eīn eam tenes qꝛ ꝙ petit non
comples. Quantū ad scḋam duriciā ha-
buit se magnanimiter: nā dū discipuli ꝓ
ea rogarēt: ⁊ ip̄e diceret eā nō esse de oui
bus dei ⁊ consequēter esse de ouibus dia
boli. Illa hoc audiēs sumpta fiducia ꝓ-
linꝰ ad eū appropinquauit ⁊ eū adorauit
dicēs. Dn̄e adiuua me: ac si dicat̄ sicut mo
do fuit ouis diaboli: modo vellēꝫ esse de
ouibꝰ dei. Et in signū huiꝰ adoro vos si
cut ouis pastorē suū. Idcirco dn̄e iuua
me sicut pastor adiuuat ouem suā debilē
⁊ infirmā. Quantū ad tertiā duriciam se
habuit humiliter: qꝛ quādo Christus ca
nem eā vocauit ipsa hoc nō negauit, sed

canē se esse ɔfessa fuit dicēs. Etiam dñe. Ac si dicat. Dñe me vocas canē: canis tu⁹ volo esse. Dñi aūt canū nō expellūt eos ꝛ si eos expellūt per vnā portā: per aliā reuertūtur. Si ergo sum canis nō debes me expellere a te. ꝛ si expuleris me a te ꝯtinuo redibo. Quantū ad quartā duriciā se habuit sapienter qñ ei dixit ꝙ erat indigna comedere panē filioꝝ. Illa respōdit sapiēter. Dñe non peto panē: sed micam: quia illud quod peto est tibi parua mica: ꝛ maxime si ego sum canis sicut me vocasti ꝛ cōsuetudo est quod domini dāt canibus ꝛ catellis suis saltem micas. Ergo dat istam micam quam peto. id est filie mee curationē. Et respondit ei Jesus. O mulier magna est fides tua. Jam non voco te canē: sed mulierē fidelem. Quia tāta est fides tua ꝙ me superauit ꝛ vicit. Et ideo fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. Notandum est autē quod quando quis aliquam sublimē ꝑsonā gratiam aliquā petiturus accedit illos secū i societatē ducit: ꝗs illi⁹ ꝑsone amicos eē credit. Ista igiꝛ mulier ad xp̄ꝫ volēs accedere ꝛ sanitatē pro filia impetrare. Illas virtutes secum assumpsit ꝗs Christo magis gratas eē cognouit. s. patientiam, fidē, humilitatem, ꝛ perseuerātem orationem. Patientia enim fuit soror Christi fides aūt filia xp̄i. Humilitas est mater xp̄i. Et orō nunci⁹ fidelis ad xp̄m.

B ¶ Primo igiꝛ assumpsit patientiā ꝗ fuit soror xp̄i: qr ip̄m nunꝗ deseruit: nec in vita: nec in morte: sꝫ tanꝗ soror indiuidua semper eū associauit. Esa. xlij. Tacui semper silui: patiens fui ꝛc.

C ¶ Ista autē patientia in tribus iniurijs comprobatur: scilicet verborum rerū ꝛ persone. In his tribus patientia istius mulieris probata fuit. ¶ Primo nanꝗ sustinuit iniuriam in verbo quando christus ipsam canem appellauit. Non est aliqua mulier ita patiens ꝙ si canis diceret ab aliquo. saltem responderet non est verū quod sim canis sed bona domina de terra mea. Ista autē non tantū patienter portauit ꝙ xp̄s eam canem vocauit. sed etiam seipsam canē appellauit. Sciebat enim ꝙ xp̄s dicebat hoc non causa iniuriandi. sed causa probandi. Secūdo sustinuit iniuriam in reb⁹ qr oib⁹ bonis expoliata fuit a iudeis. Unde dicit Hylarius. ꝙ cananei terras in quib⁹ iudei sunt prius coluerūt, qui vltimo bello consumpti vel in loca vicina dispersi vel in seruitutē subiecti nomē tamen suū circunferūt. Ex illis ergo ista cananea fuit, que iudeis admixta credit cognouisse ex lege xp̄m ex semine dauid nasciturū esse. Illaꝫ autem iniuriam. s. bonorū suorū ablationem libenter portabat. Tertio sustinuit iniuriā personalem: scꝫ filie sue oppressionem: quia a diabolo grauiter opprimebaꝛ, ꝗ oppressionē propriam reputabat. Unde non dicebat. Domine miserere filie mee. sed miserere mei dñe. Istaꝫ autē talem iniuriaꝫ nō libenter sicut primā. nec patiēter sicut secundā: sed grauiter ferebat. Si xp̄s canem eam vocauit de hoc habuit magnam letitiā. Si homo bona sua rapuit: et in seruitutē ipsam redegit: de hoc habuit patientiaꝫ. Sꝫ ꝙ diabolus in domo sua habitaret: ꝛ hoc patiētiam habere non poterat: ꝛ ideo ad christū clamabat. Miserere mei ꝛc. Hoc est cōtra multos qui in aduersitatib⁹ a deo datis murmurant ꝛ in persecutionibus hominum blasphemāt. Sꝫ si i domo anime sue diabolus habitat. de hoc non curant nec ad deum clamant.

D ¶ Secūdo assumpsit fidem ꝗ est xp̄i filia quia ab ipso in cordib⁹ nostris generaꝛ Ephe. iij. Habitare xp̄m per fidē in cordibus nostris. illam autem fidem ista mulier habuit. Unde dixit ei xp̄s. O mulier magna est fides tua. Tūc autē fides est magna quādo est operib⁹ coniūcta: charitati admixta perseuerans et firma. Fides est que est sine operibus habet ociositatem. et talis est fides malorū christianoruꝫ. Jacob. ij. Fides sine operib⁹ mortua est. Si vero non est charitati adiūcta habet vtilitatē. Cor. xiij. Si habuero fidem ita vt mōtes transferam. charitateꝫ non habuero nihil suꝫ. Et ista ē fides demonū qui sunt extra statum merēdi: nec vlterius charitatē habere pñt. De quoꝝ fidei dr Jac. ij. Tu credis quia vn⁹ est deus et bene facis, et demōes credunt ꝛ cōtremiscūt. Si autem fides nō est perseuerans ꝛ firma habet pusillanimitatē. et

ista est fides debilis.de qua dt Mat.viij. Modice fidei q̄re dubitasti? Luc.viij.ad tēpus credūt et in tpe recedūt.his trib⁹ modis fides ist⁹ mulieris fuit magna. Fuit enim operibus coniuncta quia vacabat operibus misericordie tam corporalibus:in quantum filie infirme seruiebat quā spiritualibus in quantū pro ipsa orabat.fuit charitati admixta.Uera em̄ charitas aliena incōmoda reputat sua. Unde ista mulier vexationem filie sue suam propriam reputabat. Fuit etiā perseuerans et firma:quia sepe repulsa fuit et tamen perseuerauit. Tertio assumpsit hūilitatem que fuit mater xpi. Dicit em̄ Bernar. qd beata vgo et si virginitate placuit tamen ex humilitate concepit:quantumcunq; em̄ fuisset virgo si humilis non fuisset deum nō concepisset. Et quia per humilitatē concepit.ideo humilitas quodā modo mater fuit xpi. Istam autem humilitatem ista mulier secum habuit.et ideo exaudiri meruit. Juxta illd.ps. Respexit in orationem humilium. C

¶ Humilitatem autē suā ista mulier ostēdit exēplo,vbo et facto. Exēplo qr xpm adorauit. Uerbo quia se catulā asseruit. facto,quia inter iudeos in seruitute humiliter conuersabatur qd fuit magne virtutis:cum iudei essent superbi. Inter superbos enim scire humiliter conuersari magna virtus est. Duo enim humiles et mansueti pñt adinuicem conuersari. Unus humilis et vnus superbus possunt adinuicē pacificari. Duo autem superbi nunquam possunt adinuicē pacificari nec cōuenire Uidemus em̄ quod duo corpora plana possunt adinuicē applicari.vnum autem corpus sphericū et vnū corpus concauum etiam adinuicem applicari possunt:quia corpus concauum recipit intra suam cōcauitatem illius tumorem.

¶ Duo autem corpora spherica et tumida applicari non possunt nisi in puncto,eodem modo duo homines humiles et mansueti possunt adinuicem pacificari et letari.psalmus. Audiant mansueti et letētur. Christus erat humilis.discipuli ei⁹ erāt hūiles. et ista mulier erat humilis.ideo adinuicem bene cōueniebant. Nam ipsa orabat.discipuli pro ea intercedebant. et Christus eius preces exaudiebat. Un⁹ aūt humilis et vnus superbus possunt adinuicem pacificari:quia humilis in iram sua humilitatem recipit et supportat illius tumiditatem.psalmus. Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. Eodem modo ista mulier erat humilis et iudei superbi qui ipsam subiugauerunt in seruitutem:et tamen cum illis humiliter seruiebat et sciebat viuere et eoꝝ supbiā humiliter supportare.duo autē superbi adinuicem pacificari nō possunt nisi in puncto: pungere quidē se possunt pacificari non possunt. prouerb.xiij. Inter supbos semper iurgia sunt.

24 ¶ De eadem dominica.ij.xl. Sermo secundus.

Ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamabat. Domine miserere mei fili dauid. Si aliquibus viris in exēplū proponerētur sancti q̄ precesserūt:forsan excusarēt et dicerēt:nō possumus sanctos imitari q̄ tot doni spūssancti plenēti fuerūt. Rursus si proponerentur feminis i exēplū ali q̄ viri fortiter deo seruiētes:forte se excusarēt et dicerēt:nos cū sim⁹ fragiles viri nō possum⁹ imitari:ablata est em̄ excusatio in ista muliere chananea tam viris q̄ feminis. Si ergo non potes tu vir imitari sanctos: vel tu femina nō potes imitari viros:saltē vterq; imitemini hanc mulierē que tāte fidei et orationis existit apud deum. In presenti euāgelio de quatuor personis fit mentio:scilicet de Christo de muliere chananea de filia a demonio male vexata et de discipulis pro ea orātibus. In christo autem cōmendatur magna miseratio:in muliere instans postulatio:in filia a demonio mala vexatio:in discipulis magna compassio. A

¶ Cōmendatur igitur in xpo magna miseratio ideo mulier quis sciret Christū habere omnipotētiā per quā filiā suā sanare posset:habere sapiētiam per quam sanare sciret:nō petit potētiam:nō sapientiā:sed tm̄ miam ei⁹ dicēs. Miserere mei dñe fili dauid. Licet em̄ de⁹ ante incarnationē multū esset misericors:tm̄ postq̄

assumpsit carnem de dauid ꝛ fact⁹ est homo: tūc factus est magis misericors: licet em̄ deus prius videretur humano generi durus tn̄ ipsa sui incarnatione oleo spiritussancti sic fuit vnctus ꝙ factus est postmodum mollis ꝛ mansuetus. Sicut em̄ accidit in corio duro ꝛ rigido quod quādo inūgitur flexibile ꝛ molle efficitur. Esaie lxi. Spirit⁹ dn̄i sup me eo ꝙ vnxerit me ad annūciandū māsuetis misit me. B

¶ Olim erāt quatuor dura ꝛ inflexibilia scz celū quod nullum hominē volebat recipere: angelus q̄ nulli⁹ animā volebat ad celū portare: de⁹ q̄ humanū gen⁹ sibi nolebat recōsiliare: ꝛ mors q̄ ꝛ bonos ꝛ malos ad īfernū festinabat deducere. Sz in xp̄i incarnatiōe in tāta abūdantia effusa est vnctio spūsancti: ꝙ ista quatuor dura facta sūt flexibilia: sic q̄dē celū est vnctū ꝛ sic factū ē flexibile ꝙ oēs penitētes suscipit. Angelus etiā vnctus est ꝛ sic fact⁹ est māsuetus: vt animas omnium sanctorum virorū ac sanctarū mulierū in celū deducit. Deus autē pater est vnctus ꝛ factus est intantū ad miam flexibilis ꝙ peccatorem penitentem ad misericordiā recipit. Mors est vncta ꝛ facta est māsueta ita ꝙ modo a sanctis desideratur ꝛ nulli sancto viro de cetero dn̄atur. sz dicūt illud Phil. i. Cupio dissolui ꝛ esse cū Christo. Sciēs ergo ista mulier Christū incarnatiōe fuisse vnctū ꝛ factum esse māsuetū. ideo ad memoriam hoc reducit dicēs. Miserere mei domine fili dauid. C

¶ Secūdo ponitur psona mulieris chananee in qua fuit instans petitio petijt em̄ vtiliter: humiliter feruenter ꝛ sapienter. Utiliter quidē petijt petēdo scz illud ꝙ erat sibi vtile ꝛ deo acceptū. non enim petijt diuitias lz olī⁹ bonis esset a iudeis expoliata: non etiā petijt vinctā: licet de terra sua esset expulsa. nō petijt libertatē licet cū ceteris chananeis ī seruitutē esset a iudeis subiugata. sz petijt demonis expulsionē a quo filia sua tenebatur obsessa: sic ꝛ multe sunt matres q̄ plus curāt filijs suis congregare diuitias q̄ demonis expulsionē tales multū flebūt quando filios suos ad infernale patibulū duci videbūt ꝛ dici poterit eis: filie Hierusalem nolite flere sup me sed super filios vr̄os. Flebant quidem super Christū vt inducant eum ad cōpassionem: flebunt super ipsas: q2 nō adhibuerūt circa filios suos debitam correctionem. Flebunt super filios quos videbūt traditos ad eternam dn̄ationē. Sed primas lachrymas dn̄s remouet, ne. s. super eū ploret: q2 nō possent eū ad misericordiā inclinare, alias cōcedit eis ꝙ. s. plorēt super se ꝛ super filios suos. Ac si dicat dn̄s: nolite flere sup me q2 nunq̄ me ad miam inclinabis: sed flete super vos: q2 filios vestros non correxistis: ꝛ super filios vestros quia in perpetuo tormento videtis. D

¶ Secūdo petijt humiliter ꝛ intantū humiliauit se ꝙ canem siue catulā se appellauit. ps. Respexit in orationē humiliū. Humilitas em̄ orationi cōiuncta tria bona facit. Unum est q2 ipsam in celū deducit. Secūdū est: q2 vsq3 ad deum appropinquare facit: imo non cōsolatur donec deo appropinquat. Tertiū est: q2 nisi de⁹ cōcedat illud quod petit nō recedit. Ista tria tangunt. Eccl. xxxv. oratio humiliātis se nubes penetrat. ecce primum: ꝛ donec appropinquat nō cōsolatur. ecce secundū: ꝛ non discedit donec respiciat altissimus: ecce tertiū. Tertio petijt feruenter: quod notatur in clamore. nō enim clamabat tamtum ore: sed maxime corde iuxta illud. ps. Clamaui in toto corde meo exaudi me domine. E

¶ Et bene dixit in toto corde meo: cū em̄ corde sint duo. s. intellectus ꝛ affect⁹. Illi clamant in toto corde qui in oratione sua attentionē suā habēt ꝛ deuotionē. iuxta illud. i. Cor. xiiij. Orabo spiritu orabo ꝛ mēte. Alij clamāt cum medio corde qui scz habent attentionē ꝛ nullam sentiunt deuotionē. Osee. x. Diuisum est cor eorū. Alij clamāt cum nullo corde qui. s. nullā habent attentionē nec deuotionē. Marc. vij. Pplus autē hic labijs me honorat: cor autē eorū longe est a me. Quarto petijt sapienter: q2 sapienter sciuit allegare dicēs. Nā ꝛ catelli edunt de micis ꝛc. Uñ Christus respōdit ei. vt dr̄ Luc. vij. Propter hūc sermonē vade exijt demoniū a filia tua. Allegauit etiā superius christi miam cū dixit. Miserere mei dn̄e fili Dauid. Et suam miseriā cum dixit filia mea

ec. Ista duo multum inclinat deū ad nos
sicut dicit Propheta. F
¶ Primo enim inclinat ipsum ad miserādū
sua paterna mia: ideo dicit quo miseret
pater filiorum: misertus est dñs timētibus
se. Scdo inclinat eum nostra miseria: ideo
subdit. Qm̄ ipse cognouit figmentū no.
ubi ponit miseriam quā habet homo ex
parte principij: qr est sicut figmētum de
terra formatum, ideo dicit. Qm̄ ipse ipse
cognouit figmentum nostrum. G
¶ Deinde ponit miseriā quā hz ex par
te finis ubi futurus est puluis & cinis, ideo
subdit. Recordatus est qm̄ puluis sumus.
Tertio ponit miseriā quā habet ex par
te medij .i. vite quia ad instar herbe vel
horis homo in vita modo florescit in iu
uentute, mō arescit in senectute: mō mar
cescit & putrescit in morte: ideo subiūgit
homo sicut ut fenum dies ec. H
¶ Tertio fit mentio de filia male a demo
nio vexata per quā signatur pctōr q̄ ali
quando a demonio vexatur male aliqñ
prius: aliquā de pessime: male vexaē dum
est inter prospera & aduersa. Nā inter p
spera habet homo itēperantiā: inter ad
uersa habet impatientiam. I
¶ Dicit enim Aug. q homo aliquando est
bonus inter bona: aliqñ malus inter mala:
aliqñ bonus inter bona. Est enim aliquādo
bonus inter mala: sicut quando aliquis
sanctus vir inter honores & diuitias cōsti
tutus nō dimittit suā bonitatē: deinde in
ter prospera seruat tēperātiā & humilita
tem: talis fuit Abrahā Job & Dauid et
alij scti patres q̄ de diuitijs paupes su
stētabāt: & inter honores se nō exaltabāt
vñ dicebat unus eorum. Dñe nō est exaltatū
cor meum: aliqñ est bonus inter mala: sicut
quādo aliquis seruus dei inter mala ad
uersa patitur: sed inter hec nō frāgitur:
sz sicut aurū in igne recipit maiorem cla
ritatē: sic serui dei inter aduersa maiorē
acquirunt sanctitatē. Aug. Quod fornax
auro: lima ferro: flagellum grano: hoc fa
cit tribulatio viro iusto. Eccli.ij. In igne
probaē aurū & argētū: homines vero re
ceptibiles in camino humiliatiōis. aliqñ
homo est malus inter mala: sicut quando
aliqs peccator aliqua patitur aduersa &
tamen non emēdaē sed peior efficiē. Pe
rem.vj. Frustra cōflauit cōflator, malitie
enim eorū non sunt consumpte argentum
reprobū vocate eos: qr deus ꝓiecit illos
aliqñ vero homo est malus inter bona: si
cut qñ hō malus multa beneficia a deo re
cipit & nō cognoscit: sz potius intumescit. vñ
ps. Prodijt quasi ex adipe iniqtas eorū.
K ¶ Isti igiē qui vel habēt impatiētiā
in aduersis vel elationē in ꝓsperis, ma
le a demonio vexanē peius aūt vexatur
pctōr inter pctā. Nā sicut colligiē ex di
ctis Salomonis. Tria sunt que hoī non
dant quietē in domo sua. s. fumus stilici
dium: & uxor mala. Per fumū intelligiē
supbia que ascēdit: sz cito euanescit sicut
fumus oculos excecat: sic supbia mentē
obscurat: per stillicidiū intelligitur aua
ritia que in corde hominis multas an
xietates & sollicitudines stillat. j. Tim.
vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in tē
tationē & in laqueū diaboli per malā uxo
rem intelligiē mala carnis concupiscen
tie que homines stimulat & inquietat. Ma
le igiē peccator vexator qui in peccato su
perbie vel auaritie vel luxurie est. pessi
me autē vexatur peccator in consuetudi
ne longa, tunc enim a diabolo tenetur & p
diuersa vicia vexatur. August. in lib. con
fes. Suspirabā ad te ligatus nō ferro alie
no, sed mea ferrea voluntate. velle meum
tenebat inimicus: & inde cathenā mihi fece
rat & constrinxerat me: quippe ex volun
tate peruersa perfecta est libido. Et dum
seruiē libidini: facta est consuetudo: & dū
consuetudini nō resistiē facta est necessi
tas. Quibus quasi annulis sibimet anne
xis unā cathenam appellauit: tenebat me
obstrictū dura seruitus. Quarto fit men
tio de discipulis in quibus fuit magna cō
passio, ideo rogabāt pro ea dicentes. Di
mitte eā qr clamat post nos. Ex quo, do
cemur q quando aliqd a deo petere vo
lumus & nos indignos esse reputamus ad
sanctos viros accedere debemus. L
¶ Ut autem illorū orationes petenti pro
sint quatuor in se debēt hre prout ostē
dit. Dionysius i Ecclesiastica hierarchia.
Primū est ut illud q petit desideranter
concupiscat. Ps. Desiderium pauperum
exau. do. Augu. Seruat tibi dñs quod
non cito vult dare: ut tu discas desidera

re. Secūdum est vt sit in statu gratie: quia aliter deus non exaudiret sit in peccato mortali esset. Hiere. xv. Si steterit Moyses et Samuel coram me non est aia mea ad ppl'z istū. Tertium est vt se in sufficientem recognoscat: et istum ad quem accepit sufficientē esse credat. Unde amicis Job qui nō erat digni exaudiri precepit dñs. Job. xlij. Job seruus me' orabit pro vobis: faciē ei' suscipiā. Quartum est vt iuxta petat. Chryso. Illa petas a deo que et tibi expediant: et illum deceat dare. Si autem ei semp petas terrena: aut difficile impetras, aut forte nō impetras. Quomodo enim illa tibi libenter prestabit non habēs: tu: que si haberes admonet te vt cōtēnas.

25 ¶ Feria secunda. ij. hebdomade. Sermo primus.

Ego vado et queretis me et in peccato vestro moriemini. Joan. viij. In isto euangelio dñs ponit quedam verba que pertinent ad ipsuz, inquātum est filius dei: quedam que ptinēt ad ipsum inquātū est filius hois et quedā q̄ ptinent ad iudeos per quos petōres intelliguntur. B ¶ Inquātuz ergo xp̄s est filius dei tria se habere dicit: scilicet celestem originē essentiam inuariabilē: et eternitatem stabilem. Primo igitur habet celestē originē quod ostendit cum dicit. Ego de supernis sum. B

¶ Habet quidem Christus quoddā supremum scz deitatem quoddā infimū. s. humanitatem quantum ad carnē: et quoddam ad mediū. s. animam rationalē: Homo enim erat famelicus captiuus: et a dei visione exclusus. Quia igit homo erat famelicus, ideo Christ' dedit sibi suū infimū. s. suam carnē in refectione. Joan. vj. Caro mea vere est cib', et sanguis me' vere est potus. Quia vero erat captiuus dedit ei suū medium. i. animam in redēptionem. Joan. x. Animam meā pono p ouibus meis. Quia autē erat a dei visione exclusus dedit ei supremū. i. diuinitatem in fruitionem. Joan. xvij. Hec est vita eterna: vt cognoscāt te solū verū deuz. Secūdo habet Christus essentiam inuariabilē: nō subditur. Si enim nō credideritis quia ego sum. Non dicit: quia ego fui vel ero: sed ego sum: vt ostēdat suā inuariabilē essentiā. Exo. iij. Ego sum q̄ sū. Jac. j. Apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obūbratio. C ¶ Ois enim creatura mutabilis est ex parte principij: quia de nihilo facta est. Ex parte medij: quia multiplici vanitati subiecta est. Et ex parte finis: quia in terrā oia redigent. Eccl. iij. Cūcta subiacēt vanitati quo ad mediū. De terra facta sunt oia: quo ad principiū. Et in terrā pariter reuertunt q̄ ad finē vltimū. In deo aūt nulla est mutatio: sed ipse manēs immobilis oia mouet. Boeti'. Stabilisq̄ manens dat cuncta moueri. D

¶ Tertio habet eternitatē stabilitatē. Jō dicit. Ego principium q̄ et loquor vobis. In hoc aūt q' vocat se principium ostendit q' hz cum patre coeternitatē et equalitatem. Eternitatē autē ostendit. Augu. duplici exemplo. primo exēplo ignis dicens. Da mihi ignē sine splēdore credā patrē sine filio esse. Secūdo exēplo imaginis p virgulti dicēs. Ponamus aliqd natū super aquā vt virgultum aut herbaz: nōne cū imagine sua nascunt? Equalitatem aūt cū patre ostendit Grego. duplici ratione. Quid mirum si equalis est patri qui prior est matre. Christum quoq3 dei virtutē et dei sapientiā esse apostolo attestante didicim', quis autē homo equanimiter ferret si quis ei diceret. Magnus qdē es: sz sapiētia tua minor est te. E ¶ Secūdo inquātum fuit fili' hois tria de eo dicūtur. s. q' valde securus fuit valde sanct' ad patiendū valde spontaneus primo quidē fuit valde secur': qd notat cū dr. Qui me misit mecū est: et non reliquit me solū. Homo enim in nullo statu est secur'. Nec in vita: nec in morte: nec post mortē. Nam in vita potest cadere. j. Cor. x. Qui stat videat ne cadat. In morte: diabolus nititur ipm decipere. Gen. iij. dictū fuit serpēti. Tu insidiaberis calcaneo illius. Post mortez diabol' conatur laq̄o apponere. ps. In hac vita qua ambulabam absconde. supbi laque. m. Christus autē fuit valde securus: quia pater eū nunq̄ reliquit: sed semper securus fuit in vita in morte et post mortem. Naz

secū fuit in vita: oīa opera faciēdo. Joā. xiiij. Pater autem in me manet: ipse fecit omnia. Item eiusdē.x. Si non facio opera patris mei nolite mihi credere, si autē facio ꝛ si nō vultis mihi credere, operib⁹ credite ꝛ cognoscatis: q2 ego in patre ꝛ pater in me est. Fuit secū in morte: demones ꝛ oēs hostes debellādo. Hierē.xx. Dominus mecū est tanquam bellator fortis. idcirco qui ꝑsequuntur me cadent ꝛ infirmi erunt. fuit secum post mortem: ipsum resuscitando. ps. Non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctū tuum videre corruptionem. Secundo Christus fuit valde sanctus: cum voluntatem dei semꝑ fecit: quod notatur cum dicitur. Quia q̄ placita sunt ei facio semper. Nemo eñ est q̄ ꝛ si aliquādo bñ placita dei faciat: qui semꝑ faciat. Nemo est qui aliquādo non obmittat aliqua, vel q̄ aliquando aliqua negligēter non faciat: vel qui aliquando venialia non committat. Christus nihil vnquam obmisit. Esa. v. Quid est quod debui facere vinee mee ꝛ non feci? Nihil vnquam negligenter sz sollicite fecit. ps. Exultauit vt gygas ad currendam viam suam. Nullum etiam peccatuz commisit. j. Petri. ij. Qui peccatum non fecit: nec inuētus est dol⁹ in ore eius. Tertio Christus fuit volūtarie passus quod notat per hoc ꝙ in suis predicationibus passionē suam manifestabat dicēs. Cum exaltaueritis filium hominis ꝛc. Uocat autem exaltationem suam passionē eo q͛ Christus nō sub tecto voluit pati: sed in aere voluit eleuari. F

¶ Patiebatur enim non tantum vt homines redimeret sed etiā vt elementa purgaret. Infecta quidē fuerat terra: ex innocētis sanguinis effusione. Infecta fuerat aqua: ex hostiarum idolatrarū oblatione. Infectus fuerat aer: ex immolatoꝝ thurificatione. Infectus ignis ex sacrificiorum concrematione. Sed Christ⁹ mūdauit terram quando triginta tribus annis, super eā ambulauit. Mūdauit aquā: quādo in flumine Jordanis baptizari voluit. Mundauit aerē quando in aere crucifixus fuit. Mundauit ignē quando spiritussanctus in speciem ignis descendit. Tertio xp̄s dixit quedam q̄ spectant ad iudeos ꝑ quos, intelligunt pctōres. De quibus tria dicit. Primo ꝙ habēt viā vie cōtrariam christi: cū dicit. Quo ego vado vos nō potestis venire. Christus eñ ibat ꝑ viam humilitatis: ꝛ ipsi erāt superbi. Per viā paupertatis: ꝛ ipsi erant auari. Per viā puritatis ꝛ ipsi erant immundi. Esa. lv. Sicut exaltātur celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a viis vestris. ꝛ cogitatiōes mee a cogi. ve. Scdo dixit ꝙ habituri sunt regionē infimam: cū ait. Uos deorsum estis. G ¶ Est enim post hāc vitam quidā locus supremus: scilicet celū: ad quem ituri sunt viri ꝑfecti quidā medius scilicet purgatorium ad quē ituri sunt viri imꝑfecti: qui secum portauerūt lignum, fenum, ꝛ stipulā. Quidam est locus infimus scz infern⁹, ad quē ituri sunt pctōres ꝛ mali. De quibus dicitur hic. Uos deorsum estis ꝛc. De hoc triplici loco dicitur in. ps. Calix in manu domini vini meri plenus mixto ꝛ inclinauit ex hoc in hoc, verūtamē fex eius non est exinanita bibēt oēs pctōres terre. Calix plenus vino mero est regio btōꝝ vbi pura gloria ꝑcipitur. Calix plenus vino mixto ē regio purgādorum: vbi post admixtionē pene dabit gloria. Calix plenus fece est regio dānandorū vbi ira dei vsq3 ad feces bibetur. Iuxta illud. Esa. v. Bibisti de manu calicē ire eius: ꝛ potasti vsq3 ad feces, tertio xp̄s dixit de malis ꝙ habēt mortē periculosam cū ait. Moriemini in pctō vr̄o. H ¶ Circa quod sciēdum ꝙ aliud est mori pro pctō. Aliud mori in pctō, ꝛ aliud mori pctō. Pro pctō aūt nō est mortu⁹ nisi vn⁹ scz xp̄s: q̄ ꝓ pctis nostris mortu⁹ ē, iust⁹ ꝓ iniustis. j. Pet. iij. Pro pctis nostris mortu⁹ est iustus ꝓ iniustis. pctō aūt moriuntur viri sancti. j. Pet. ij. Peccatis mortui: iuste aūt viuamus. In pctō aūt moriunt̄ scelerati. De q̄b⁹ dicit̄ hic moriemini in pctō vestro.

26 ¶ Eadem feria.ij. scōe hebdo.

¶ Sermo secundus.

Cum exaltaueritis filium hominis tunc cognoscetis quia ego sum. Cum homo in terra iacebat, ꝛ sursum ascendere non poterat

ideo christus ad terras venit vt ascensuz
hominum prepararet, et ad celũ per cuz
ascendere posset. Si igitur christus in
celo semper mansisset: nimis fuisset in lo-
co alto: nec homo ad ipsum se erigere
potuisset. Si vero in terra stetisset: nimis
fuisset in loco depresso. Ideo christus vo
luit pati in loco medio: id est i aere vt ho
mo ad ipsuz posset ad celũ ascẽdere. Et
hoc est qd̃ dt. Cũ exal. fi. ho. s. i aere ipm
crucifigẽdo: tũc cognoscetis qr ego sum
scz mediator, vos deo recõciliãdo. B
¶ Notandũ autẽ est q xp̃s in cruce vo-
luit exaltari tanq̃ in cathedram: vnde
nos doceret tanq̃ in speculuz: vñ nos ab
hostib' cõseruaret tanq̃ in spectaculum:
vñ nos reuocaret tanq̃ in paxillũ, vñ p-
ditos recuperaret. Primo igit exaltari
voluit in cruce tanq̃ in cathedrã, vñ nos
doceret. Aug. sup Joã. Lignũ illud i quo
fixa erãt membra moriẽtis: et cathedra
fuit magistri docentis. B ¶ Docuit
aũt xp̃s de cathedra crucis quatuor le-
ctiones. Prima fuit lectio magne pieta-
tis: qñ. s. matrẽ Joãni cõmẽdauit dicẽs.
Joã. xix. Ecce mater tua: p qd̃ datur in-
telligi q filij tante dicũtur esse pietatis
ad parẽtes q non tãtũ in vita debẽt de
eis curam agere: sed etiã quãdo moriun
tur debent pro eis orare. Secũda lectio
est charitatis quãdo dixit. Luc. xxiij. Pa
ter dimitte illis qr nesciũt quid faciũt: ec
ce q̃ta charitas qr illi eũ occidebãt et ip̃e
pro ipsis orabat. Tertia lectio est magne
cõpassionis qñ dixit. Mat. xxvij. De' me'
vt qd dereliq̃sti me. ecce q̃ta compassio:
qr dereliquerũt eũ noti et proximi seu ppinq
qui. Dereliquerant eum discipuli: dereli
ctus videbatur a patre: sola mater eum
non reliquerat que iuxta crucẽ semper
stabat. Quarta lectio fuit magne deuotio
nis qñ dixit. Luc. xxiij. Pater i man' tuas
cõmẽdo spm̃ meũ, ecce q̃ta deuotio: qm̃
totus vulnerat' erat. Inter vulnera sue
aie memor erat: p qd̃ datur intelligi q in
articulo mortis existẽs: oia alia debet di
mittere, et curã sue anime debet habere.
Scd̃o xp̃s in cruce exaltari voluit tanq̃
in speculã: vnde posset nos ab hostibus
cõseruare. Solẽt hoies speculã erigere:
et homines speculatores ibi ponere vt
viatorib' ibi clamẽt: vt ab hostib' se ob-
seruent C ¶ Ambulãtib' vero p viã
mũdi multa pericula imminẽt: tã a mũ-
do, q vult frãgere p impatiẽtiam q̃ a car
ne: que vult allicere p concupiscẽtiã q̃ etiã
a diabolo: qui vult decipere p astutiam.
Ideo xp̃s in speculã crucis ascẽdit: et cla
mat ne dimittamus nos a mundo frãgi,
nec a carne allici, nec a diabolo decipi.
D ¶ Clamauit autẽ multipliciter i cru
ce. Primo orationib' deuotis. Scd̃o la-
chrymis amaris. De his duob' habet
Heb. v. Qui i dieb' carnis sue preces sup-
plicatiõesq3 ad deũ q posset illũ saluũ fa
cere a morte cũ clamore valido lachry-
mis offerẽs: etc. Tertio clamauit sangui-
ne etc. Heb. xij. Accessistis ad sanguinis
aspsionẽ meli' loq̃ntem q̃ abel. Quarto
clamauit corde. Nam ipsum cor homini
manifestauit quãdo latus suũ aperiri vo
luit: et talis apertio fuit maxima amoris cla
matio. Tertio ascendit in cruce tãq̃ ad
spectaculũ vñ nos reuocaret. Qñ ei aues
ad dños suos redire nolũt: solẽt ad spe-
ctaculũ ascẽdere. et ostẽso aliquo frusto
carnis assibilare. et sic eas reuocare non
cessant. Homo auis cõuniat a deo auola
uerat. Osee. iiij. Effraim quasi euolauit
Jõ xp̃s crucis spectaculũ ascẽdẽs totũ
corpus suũ cruẽtauit vt ad se fugitiuos
hoies reuocaret. E ¶ Sz notãdũ q tri
plici de causa aues ad dños suos redire
nolunt Aut qñ sunt nimis replete, aut qñ
in deuoratione prede sunt occupate, aut
quando non sunt bene domestice. Ista tri
plici de causa homines ad deum non re
deunt, sed potius fugiunt. Primo quan-
do diuitijs sunt repleti nimis. Deutero.
xxxij. Incrassatus est dilect' et recalcitra
uit: incrassatus impinguatus dilatat' de
reliquit deum factorẽ suum: et recessit
a deo salutari suo. Scd̃o qd̃ spurcicijs
peccatorum sunt dediti. Tales similes
sunt coruo quẽ noe de archa emisit: qui
deuorationi cadauerũ se dedit et iõ ad ar
chã nõ rediũt. Tertio qñ non sunt bñ do
mestici. Dicit de leone q qñ corã leõe fla
gellat canis leo domesticatur. Multo au
tẽ fortius domesticat canis si ante ipsũ
flagellaret leo. Pueri etiã volẽtes dome
sticare aues: et ad loquẽdum docere dãt

eis vinū bibere. Nullū est aīal ita silue-
stre qd ex vinū: ijs nō efficiat mansuetuz
et lene. Et tñ multi sunt ita siluestres ꝙ
domesticari nō psūt. Nec ex flagel'latio-
ne leōis.i.xp̄i: nec ex potu sui sanguinis:
nec ex collatis beneficijs. F

¶ Quarto ascendit in cruce tanꝗ in pa-
xillū, vt inde perditos recuperaret. Cō-
suetudo fuit antiquitus ꝙ res pdite quā
do inueniebant in paxillo, suspēdebant.
Olim pditi erant angeli ꝙ̄ nm ad sui nu
meri diminutionē. Erant pditi actiui: qꝛ
non poterant facere aliqua meritoria
opera. Erant perditi prelati: qꝛ nō pote
rāt subditos instruere p aliquā salutife-
rā exhortationē. Erāt perditi contēpla-
tiui: qꝛ nō poterāt deo vacare p aliquaz
dulcē inspirationē. Sed ista oīa ꝛ q̄ erāt
pdita, p x p̄ni sūt inuēta: et in paxillo cru
cis suspēsa. Et hoc est qd dr. Esa.xxij. Fi
gā illū paxillū in loco fideli: ꝛ suspēdaz
sup illū oēm gloriā domus patris eius.
Uasorū diuersa genera. Oē vas paruu-
lū a vasis creaturarū, vsqꝫ ad omne vas
musicoꝝ. Et hoc qd dr. Suspendā sup il
lum omnē gloriā p̄ris ei9: refert ad an-
gelos q̄ sunt glia dom9 dei. Hoc qd dicit
Omne vas paruulū: refert ad subditos
ꝛ actiuos. Hoc qd dr. A vasis creatura-
rū: refert ad platos q̄ vino sacre scriptu
re alios habēt imbuere. Hoc qd dr. Usqꝫ
ad oē vas musicoꝝ refert ad cōtempla-
tiuos qui habēt i cordib9 suis decātare
dño Eph.v. Nolite inebriari vino i quo
est luxuria: sꝫ impleamini spiritu scō lo-
quētes vobismetipsis in psalmis, ꝛ hym
nis et cāticis spiritualibus cantantes et
psallētes in cordibus vestris domino.

27 ¶ Feria.iij.secunde hebdomade.
Sermo primus.

Super cathe-
drā moysi sederūt scribe ꝛ
pharisei. Omnia ergo que
cūqꝫ dixerint vobis serua-
te ꝛ facite. Matt.xxiij. In
p̄nti vita dñs esse voluit q̄sdaz p̄latos et
q̄sdā subditos, ꝛ vtrisqꝫ certas regulas
dedit. A ¶ prelatis nāqꝫ dedit tres re
gulas. Pria est: vt subditos verbis ꝛ exē
plis instruāt. Scda est: ꝙ sibi fortia ꝛ sub
ditis leuiora imponāt. Tertia ē ꝙ de po
testate sibi collata nō glorient nec super
biāt. Cōtra p̄mā regulā faciūt v̄bosi. Cō
tra scdam suspiciosi. Cōtra tertiā ambi
tiosi p̄lati. Est igit p̄ma regula platorū:
vt subditos v̄bis ꝛ exēplis instruāt. Sed
cōtra hāc regulā faciūt plati v̄bosi q̄ bo
na multa dicūt: sꝫ nulla bōa faciūt quos
dñs reprehēdit dicēs. Sup cathedram
moysi ꝛc. Oia ḡ q̄cunqꝫ ꝛc. sequit. Scōm
opā coꝝ nolite facere, dicūt eñ ꝛ non fa
ciūt. B ¶ Monet igit subditos vt qñ sōl
aliq̄ plati qui habēt bona v̄ba sꝫ mala
opa nō despiciāt v̄ba ꝓpter opera, sꝫ re
linquāt vitā ꝛ accipiāt doctrinā. Et illō
dicit Chry. sup Mat. triplici exemplo di
cēs. Ecce villis terra: p̄ciosum aurū pro
ducit, nūquid ꝓpter vilem terrā p̄ciosū
aurū cōtēnit? Aurū eligit, ꝛ terra relinq̄
tur: sicut vos doctrinā accipite, ꝛ mores
relinquite. Scōm exēplū pōit dicēs. Nā
ꝛ apib9 herbe nō sunt necessarie: sꝫ flo-
res colligūt ꝛ herbas relinquunt. Sic
vos flores doctrine colligite: ꝛ cōuersa-
tionē relinquite. Pōt addi tertiū exēplū
qꝛ spine flores ꝓducūt: ꝛ tñ hō illis odo
rat: ꝛ spinas vitat. Sic etiā q̄libet debet
vitare vitā spinosā plati: et accipere vel
doctrinā odorifērā. Prīuꝫ exēplū ꝑtinet
ad platū immundū qui est sicut lutum
habens aurum. Est eñ lutum ꝓpter im-
mūdā vitā: ꝛ iō de plateis celestis hieru-
salē expurgabit: ꝛ in cloacā infernalem
ꝓiciet. ps. Et lutū plateaꝝ delebo eos.
In isto luto aurū inuenit: quando doctri
na sana ab eo ꝓfert. Uerba eñ qui dicū-
tur aurū qꝛ sicut aurū est incorruptibile:
sic verba dei conseruant hominē a putre
factione peccati. ps. In corde meo ab-
scondi eloqa tua: vt nō peccē tibi. Scōm
exēplū pertinet ad platū supbū. Est eñ si
cut herba habēs florē amenū. Sicut eñ
herba viret ꝛ cito arescit: sic supbus ci-
to extollit, ꝛ subito deficit. ps. Mane si-
cut herba trāseat, mane floreat ꝛ trāseat
vespere decidat induret et arescat. Per
mane intelligitur, siue sanitas, siue vita.
Per vespere, ecōuerso intelligi pōt sene
ctus vel infirmitas siue mors. Et huic tri
plici statui respondent tria verba que se
quuntur scilicet decidat, induret ꝛ are-
scat. Et

tet. Est ergo sensus q superbus viget in mane sanitatis: sed decidit in luctu in vespere infirmitatis. Floret in mane iuuentutis: sz induratur in vespere senectutis. Uiret in mane presentis vite: sed arescit in vespere mortis. Ista herba florem producit: qn prelatus superbus verba dei proponit. Et dicuntur verba dei flos: qz sicut flos pducit fructu. sic verba dei faciunt hominem generare opus suu bonu. Jac. j. Uoluntarie enim genuit nos verbo veritatis. Tertiu exemplu pertinet ad platu auarum: qz est sicut spina habens lilia. Diuitie enim spine vocantur: sicut habetur Luce. viij. Quod aut in spinis cecidit, hi sunt q audiunt et a sollicitudinibus z diuitijs z voluptatibus vite euntes suffocati sunt. Tunc autem ista spina pducit liliu qn prelatus auarus profert dei verbu. Et dr verbu dei liliuz: qz sicut ad odorem lilij serpentes fugiunt, et homines attrahuntur: sic hoies serpentini verbu dei fastidiunt. ps. Omem escam abominata est aia eorum. Boni aut dulciter appetunt. ps. Qua dulcia faucibus meis eloquia tua. Scda regula prelatoru est vt sibi fortia, et subditis leuiora imponant. Contra ista regula faciunt prelati superstitiosi quos dns reprehendit dicens. Alligant onera grauia z importabilia: z imponunt in humeros hoim: digito autem suo nolunt ea mouere. Et istud est contra sacerdotes q penitentias nimis graues imponunt. C

¶ Quod tn no debet fieri tribus de causis sm Chry. Prima est pter maius periculu, qz sepe talis ho penitentiam sibi datam pijcit et tanq desperatus ad pctm redit Et ponit exemplu dicens. Si enim pondus supra humeros adolescentis posueris qd non possit portare: aut necesse hz vt pondus reijciat, aut sub pondere confringatur. Sic hoi cui graue pondus penitentie ponis necesse est vt aut penitentia deijciat, aut suscipiens dum ferre non potest, scandalizetur: z amplius peccet. Secuda ratio est propter vitandu dei iudiciu. Unde subditur Denique si erramus modicam penitentia imponentes: nonne melius est propter misericordia dare rationem q propter crudelitatem? Jaco. ij. Judiciu sine misericordia fiet illi q non fecit misericordia: talis poterit dicere deo. Domine sicut feci alijs: facias mihi. Alijs fui si misericors: et tu esto mihi misericors. Ista allegationem facit propheta dicens. Non abscondi misericordiam tua: z veritatem tua: a consilio multo. Dne ne longe facias miserationes tuas a me acsi dicat. Sicut alijs misericordia mea non abscondi: sic z tua a me non abscondas. Tertia ratio est pter liberale dnm Chry. vbi pr familias largus est: dispensator non debet esse tenax. Si deus est benignus: vt qd sacerdos eius austerus: deus quidem adeo largus est q peccatu dimittit, aliqn tribus syllabis sicut patet qn dauid dixit. peccaui. ij. Regum. xij. Aliquando cum paucis lachrymis: sicut patet in Petro qui egressus foras fleuit amare. Matth. xxvi. z Marci. xiiij. Aliqn cum solo pposito cordis. Juxta illud pphe. di. i. firmiter deliberaui. Confitebor aduersum me iniusticia mea domino: z tu remisisti impietatem peccati mei. Tertia regula prelatorum est q de sua potestate non superbiant: contra qua regula faciunt prelati ambiciosi quos ido minus reprehendit cu dixit: omnia vero opera faciunt vt videantur ab hominibus dilatant enim philateria sua zc. Illud viciu vane glorie vere prelatis est commune z difficile potest vinci duplici de ca sicut dicit Chrys. D ¶ Prima ca est quia oia vicia habent bona contraria p que vincuntur: sicut fornicatio vincitur per castitatem: superbia per humilitatem, iracundia p mansuetudinem: sola aut vana glia no habet aliquod bonu per quod superetur. Secuda causa est quam ibidem. Chry. assignat qz ex omni re nascitur quod eu extermínet: sicut ergo ex ligno nascitur. vermis q ipsum corrodit, ex vestimento nascitur tinea q ipsuz exterminat, ex oleribus nascitur eruca q olera corrupit: sic ex aliquo bono opere nascitur vana gloria q ipsuz opus inficit. Et qm vana gloria de bono opere nascitur, ideo non extinguitur per bonu sed magis nutritur. Postea subdit Chrys. Nullu ergo remediu potest esse contra vana gliam nisi oratio sola: z adhuc ipa vanitatem habebit, nisi caute effusa fuerit. E ¶ Secudo xps ponit in euangelio regulas subditorum q sunt tres. Prima est vt sibi non assumant officiu docendi, vn att.

Uos autē nolite vocari rabbi ⁊c. Officiū enim subditorū non est docere: sed audire: sicut enim in corpore aliud est officiū oculi, aliud auris, ⁊ aliud ceterorū membrorum: sic ecclesia aliud habet officiū ad prelatos, aliud ad subditos. Prelat⁹ ei ad instar oculi habet illuminare, subdit⁹ vero ad instar auris hꝫ audire: sicut ergo confusio esset in corpore si oīa mēbra essent oculi, sic cōfusio esset in ecclesia si omnes fideles vellent docere. j. Cor. xij. Si dixerit auris qm̄ nō sum oculus, non sum de corpore: nō ideo nō est de corpore si totū corpus oculus vbi audit⁹ si totū auditus vbi odoratus. Secūda regula subditorū est vt nō appetāt esse filij terreni: sꝫ filij dei. Et ideo subdit Patrē nolite vocare vobis super terrā: vn⁹ est eīm pater vester q̄ in celis est. F ¶ Sunt eīm tria signa per q̄ cognoscunt̄ filij dei: ⁊ filij terreni. Primū est qꝛ filij dei respiciunt ad celū celestia desiderando. dicētes. Pater noster q̄ es in celis. Filij autē mundi respiciūt ad terrā terrena desiderādo. j. Joh. iiij. Ipsi de mundo sūt: ⁊ iō de mūdo loquūtur: ⁊ mūdus eos audit. Isto modo probat aquila pullos suos. Nā illos quos videt respicere ad celos tanꝙ proprios nutrit, illos aūt quos videt ad terrā respicere tanꝙ degeneres abijcit. Scd̄m signū est qꝛ filij dei sūt albi per puritatē, filij autē terreni nigri sūt ꝑ impuritatē. Dicit eīm glo. sup illud ps. Pullis corvorū inuocantibus eū: ꝙ pulli corvorū ꝙdiu habent pennas albas, pascūtur a deo, sed postꝙ nigrescere incipiunt, pascuntur a corvis: per qd̄ datur intelligi ꝙ deus pascit illos tanꝙ filios q̄ sunt albi per mundiciā: diabolus autē pascit illos qui sunt nigri ꝑ maliciā. Tertiū signū est: qꝛ filij dei parētes suos honorant et nutriunt, filij aūt terreni econuerso eos despiciūt. Legitur ꝙ cyconie parētes suos cū senuerint in nido collocant: et vsꝙ ad mortem eos ibi nutriunt. Filij aūt viperarū ventrē matris lacerant ⁊ occidunt. Illi ergo sunt filij dei q̄ parentes honorāt ⁊ fouent. Eccl. iij. Qui timēt dominū honorāt parētes. Illi aūt q̄ eos descipiunt, nō sunt filij dei sed viperarū, iō maledicti. Eccle. iij. Est maledictus a deo q̄ exasperat matrē. Tertia regula subditorū ē ꝙ nō debēt exaltari sꝫ humiliari: iō subdit. Qui aūt se exaltauerit humiliabit̄ ⁊c. G ¶ Sūt eīm q̄dā leuia: ⁊ q̄dā grauia: ⁊ q̄dā media: nā leuia est sursū eleuari: ⁊ grauia est deijci deorsum. Humilitas eīm facit cor leue: ⁊ ideo ipm̄ eleuat vsꝙ ad celū. Eccl. xxxv. Oro humiliantis se nubes penetrat. Supbia vero facit cor graue: ⁊ ideo ipm̄ in pfundū deijcit. ps. Deiecisti eos dū alleuarentur. Un̄ dictū est lucifero dicenti. In celū cōscendā: veruntamē ad infernū detraheris in profundū laci. Esa. xiiij. Aīa vero dum est corpori adiuncta: lꝫ de se habeat leuitatē: tn̄ a corpore habet grauitatē iuxta illud. Sap. ix. Corpus qd̄ corrumpit̄ aggrauat animā: ⁊ iam aīe sanctorū ꝙdiu sunt in hac vita, nec oīno eleuant̄ propter corporis grauitatem: nec omnino in terra cōmorant̄ cum habeant celestiū desideriorū auiditatē: sed in medio cōmorantur modo ascendētes ꝑ cōtemplationē in celū, mō descēdentes ad terrā per necessariorum prouisionē: vñ dicit̄ Ezech. viij. Eleuauit me spirit⁹ inter terrā ⁊ celum, non dicit ꝓpheta. Posuit me in terrā: quia ibi sunt auari: nec dixit. Eleuauit me in celum quia ibi sunt superbi: sed dixit Eleuauit me inter celū et terram quia vbi sunt sancti put sūt in hac vita corruptibili positi.

28 ¶ Eadem feria. iiij. secunde hebdomade. xl. Sermo. ij.

QUi se exaltauerit humiliabitur: ⁊ qui se humiliauerit exaltabitur. Postꝙ dn̄s scribas ⁊ phariseos de supbie ambitiōe reprehendit: cōsequēter discipulos suos ad humilitatē reducit: qꝛ sicut dī Chryso. Infructuosum verbū est in quo sic alter cōfundit̄ vt alter nō erudiat̄: nā et deus inquit. Nō ꝓpter malos castigationē suā per terrā transmittit: sed ꝓpter bonos: scit eīm qꝛ malos flagella nō corrigūt: sꝫ malos castigat vt corrigat bonos: qꝛ nisi bon⁹ ammonit⁹ fuerit per negligentiam euanescit. A ¶ Ponit aūt dn̄s in verbis predictis duas vias et duos fines

viarũ. Prima est via superbie q̃ est lata et spaciosa et ducit ad perditionem. Secũda est via humilitatis q̃ est arcta et angusta et ducit ad salutionẽ. Superbia aũt est quoddã triuiũ eo ꝙ hʒ tres vias .i. tres species superbie. Prima est supra in affectu: et ista ortũ habuit in celo. Scda est in intellectu que ortuʒ habuit in paradiso. Tertia est in actu, et ista est sparsa p totũ mundũ. Prima igitur scʒ superbia est in affectu q̃ cõsistit in appetitu excellẽtie: et istã habuit lucifer in celo q̃ voluit exaltari et vsq; ad celũ exaltari. Esa. xiiij. In celũ cõscendã super astra celi exaltare soliũ meũ ꝛc. Et qꝛ supbia ẽ nature celestis ex eo ꝙ in celo orta fuit: ideo sepe viros spirituales et celestes inuadit: sicut inuasit aplos. Luc. ix. Intrauit aũt cogitatio in eos quis eoꝝ esset maior Mat. xx. et Marci. x. Accesserunt ad iesum iacob⁹ et iohãnes, et dixerũt: da nobis vt vn⁹ ad dexterã tuã: et ali⁹ ad sinistrã tuã sedeam⁹ in glia tua. Scda supbia est in intellectu q̃ consistit in appetitu vane et mũdane sciẽtie: et ista ortu habuit in paradiso qñ primi parẽtes voluerũt habere sciẽtiã dei. Gen. iij. Eritis sicut dij scientes bonũ et malũ. Ista supbia mltos inuadit: qꝛ multi superbi sunt in suo sensu. Jõ dr Thobie. iiij. Superbiã nũq̃ in tuo sensu, aut in tuo vbo dñari pmittas. Esa. v. Ue q̃ sapiẽtes estis i oculis vestris: et corã vobismetipsis prudẽtes. tales nõ appetunt sapiam dei: sʒ mũdi. Hiere. iiij. Sapiẽtes sunt vt faciãt mala: bñ aũt facere nescierunt. Rom. viij. Sapia carnis mors est. Tertia supbia est i actu q̃ cõsistit in irrogatiõe iniurie: et ista sparsa est in toto mũdo qꝛ mali et potẽtes bonos opprimũt, et persequunt. Sap. ij. Opprimam⁹ pauperẽ iustũ et non parcamus vidue nec veteranis: sit autem fortitudo nr̃a lex iustitie. Abacuch. j. Impi⁹ preualet aduersus iustũ: q̃re non respicis super iniq̃ agentes deuorãte impio iustiorẽ se: et facies homines quasi pisces maris. C ¶ Sʒ nũc videamus ad quos fines vie iste perducant. Prima est via supbie q̃ perducit ad pfunditatẽ infimã. Vñ dictũ fuit lucifero dicenti. In celũ ascendã ꝛc. verũtamẽ ad infernũ detraheris in profundo laci.

Legit ꝙ quidã dixit alexandro superbo: q̃uis leo sit rex aialiũ, tñ fit sepe cib⁹ formicarum: et arbor p̃cera cito eradicat a violẽtia venti: ꝙ sic et tu q̃uis sis rex hominũ tñ cito eris cibus vermiũ, quãuis sis altus, tñ cito eris depressus. Secũda superbia ducit ad eternaʒ ignorantiam. Legit ꝙ Aristo. post mortẽ suã cuidã discipulo suo apparuit dicẽs se totã scientia suã amisisse, nec aliquid scire nisi penã suam. Eccl. ix. Nec ratio: nec sapiẽtia erunt apud inferos. Tertia supbia pducit ad infernalẽ cruciationẽ: mali enim psequunt bonos in psona: aliqñ vsq; ad sanguinẽ psequẽdo: aliquãdo i terrena substantia bonis oibus spoliãdo, aliqñ i fama falsa crimina imponẽdo. Sʒ illi, q̃ in persona vsq; ad sanguineʒ alios psecuti sunt: sanguine ire dei inebriabunt. Apo. xvij. Sanguinẽ sanctoꝝ et pphetaꝝ effuderunt et sanguinẽ dedisti eis bibere vt digni sitis. Eiusdẽ. xiiij. hoc bibet de vino ire dei. Legit ꝙ thamaris regina caput Cyri regis in vtrẽ sanguine plenum misit dicẽs: satiare sanguine queʒ sitisti. Illi qui psequuntur alios in terrena substãtia in ventre scindent: et in auro liquefacto concremabũtur. Job. xx. Diuitias quas deuorauit euomet: et de vẽtre illius extrahet illas ꝛc. Legit ꝙ Nero imperator q̃ fuit alienarũ rerũ raptor, visus est apud inferos balneare se in auro liquefacto. Et cum vidisset cuneos aduocatorũ dixit eis. Uenite ad me venale genus hominũ et mecũ balneamini: qꝛ vobis optimã partem reseruaui. Illi q̃ persequunt alios in fama, falsa crimina imponendo: omnia sua crimina in collo suo imponentur: et ab hominib⁹ cognoscent. Threnorum. j. Uigilauit iugum iniquitatum mearum: in manu domini conuolute sunt: et imposite collo meo. Naum. iij. Reuelabo pudenda tua: et ostendã cunctis gentibus nuditatem tuam: et cũctis regibus et regnis ignorantiam tuam.

D ¶ Secunda via est humilitas. Et p istam viam iuit christus. Philippenses secundo cap. Humiliauit semetipsum factus obediens vsq; ad mortem. Iuit beata virgo. Luce. j. Respexit humilitatẽ ancille sue. Iuerunt omnes sancti tã maiores

res q̃ minores. Esa.xl. Omnis mons et colles humiliabit. E ¶ Finis aũt vie hu ius humilitatis est qz ducit ad gratiaz in presenti. Jaco.iiij. Deus superbis resistit: humilibus aũt dat gratiã. Et ducit ad gloriã in futuro. Johe.xliij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. F ¶ Ipsa quidẽ humilitas meretur gratie impletionẽ: implete augmentationẽ: augmẽtate cõseruationẽ, cõseruate glorificationẽ. Primo nãq meret gratie impletionẽ. ps. Qui emittit fontes in cõuallibus .i. gratiã suã prestat humilibus. inter mediũ montiũ pertransibũt aque. Due montes sunt due species superbie. Quarũ vna nascit ex re tpali. alia ex re spirituali. Inter istos duos montes est vallis humilitatis non declinans ad aliquã speciẽ superbie: et in isto medio pertransibunt aque gratiarũ. Secũdo humilitas meret gratie implete augmẽtationẽ. Et hoc põt ondi p tria exẽpla. Primo p exemplu pupille: qm̃ secũdũ Greg. quãto pupilla est nigrior et minor tanto est lucidior. Sic et hõ quanto est despectior corã seipso: tanto est maior coram deo. Can.i. Nigra sum. s. reputatione mea: et ideo formosa in conspectu dei. Secũdo p exẽplum candele q̃ quãto plus inclinat tanto magis accendit. Sic et hõ quãto plus coraz se inclinat per humiliationem, tãto plus inflãmatur in dei charitate. Tertio p exẽplũ aque q̃ quanto plus descendit: tanto magis ascendit. Aug. Descẽdite vt ascẽdatis ad deũ cecidistis eñ ascẽdendo cõtra eũ. Sic et hõ quanto plus descendit p humilitatẽ: tãto plus ascẽdit per gratiã. Tertio humilitas meretur gratie augmẽtate cõseruationẽ. Et hoc ondi p tria exẽpla. Primo per exẽplũ cineris. Sicut eñ cinis ignẽ cõseruat sic humilitas cõseruat gratiã spũalẽ. Taliter cõseruãdo docet. Eccli.x. Quid superbis terra et cinis. Taliter cõseruabat q̃ dicebat. Geñ.xviij. Loquar ad dñm meũ cũ sim puluis et cinis. Secũdo p exẽplũ arboris. Rami eñ arboris qui sunt in imo positi sunt securi: sed qui sunt in alto sepe frangunt a violẽtia vẽti. Ideo lucifer corruit: qz in imo stare noluit. Tertio per exemplum pulueris. Uirtutes eniz sine humilitate sunt sicut puluis: sed cum humilitate sunt sicut terra firma et solida Grego. Qui sine humilitate virtutes cõgregat, quasi qui puluerem ante ventum portat. Quarto humilitas meret gratie augmẽtate glorificationẽ. Et hoc ondit p tria exẽpla. Primo p exẽplum turris dicẽs. Cogitas magnã fabricã cõstruere celsitudine. de fundamẽto cogita humilitatis. Qui eñ vult turrẽ cõstruere p quã ascẽdat ad celi celsitudinẽ ponat p fundamẽto humilitatẽ. Illud fundamẽtũ ponit apls .j. Cor.iij. dicẽs. Dei edificatio estis vt sapiẽs architectus fundamẽtũ posui. Secũdo p exẽplũ arboris. Uñ dicit. Arborẽ attendite. figit radicẽ in humili vorticẽ tendit ad celuz. sine radice auras petit ruina est: nõ incremẽtũ. Qui igit figit radicẽ in imo humilitatis faciet fructũ sursum celestẽ. Facietas sis. iiij. Reg. xix. Quodcũq reliquũ fuerit de domo iuda mittet radicẽ deorsum et faciet fructũ sursum. Tertio p exemplũ etatis. Uis magnus esse: a minimo incipe. Hõ eñ prius est paruus et postmodũ per etatẽ crescit, et fit magnus. Ideo dr .j. Ros ma. xv. Nonne cũ paruulus esses in oculis tuis caput factus es in tribubus israel? ideo dr Mat.xviij. Aduocãs iesus paruulũ statuit in medio eoruz et dixit. Quicunq humiliauerit se sicut paruulus iste hic maior est in regno celorum.

29 ¶ Feria quarta secunde hebdomade. Sermo primus.

Ascendẽs iesus hierosolymã assumpsit duodecim discipulos suos secreto: et ait illis. Ecce ascẽdimus hierosolymã etc. Mat.xx. Sepe dñs passionẽ suã et resurrectionez suã discipulis suis predicebat: siue vt ex hoc se deuz esse ondere: qz futura preuidebat. siue vt discipulorũ animos roboraret: ne fez aduenĩẽte passionis tpe scandalizarẽtur. Qz sic dicit Grego. Minus eñ mala feriunt q̃ preuident. siue vt passionẽ eius videntes: resurrectionẽ eius futurã sperarent. In hoc ergo euangelio dñs tria facit. Primo suaz passionem predicit et hoc in principio huius euãgelij. Secũdo indiscrete petentes redarguit. et ista pars

incipit ibi. Tūc accessit ad eū mater filiorum zebedei ⁊c. Tertio discipulos indignatos ad viaȝ pacis reducit. ⁊ ista pars incipit ibi. ⁊ audientes decem indignati sunt. Circa primū notandum ꝙ licet mō non sit tempus passionis: ecclesia tamen in hoc euangelio de passione mentionem facit. vt ad sustinendā quadragesimaleȝ penitētiā fideles feruētius animentur. B

¶ In hac enim. xl. fideles debēt habere cōtritionē cordis: cōfessionem oris, ⁊ satisfactionem operis. Et ista satisfactio cōsistit in tribus. s. in ieiunando, in orando, ⁊ in eleemosynas largiendo. Memoria autē passionis ad oīa ista hominem inducit. Primo inducit ad dolēdū et cōterēduȝ de pctīs suis. Hoc signatū est in hoc ꝙ in passione xpī petre scisse sunt. per qđ daṫ intelligi ꝙ memoria pas. xpī sepe corda lapidea ad cōtritionem frāgit. Legiṫ ꝙ est quoddā genus lapidū adamantuȝ ꝗ non pōt frangi, nec per ignis cōbustionē, nec per mallei percussionē. frangitur aūt p sanguinis calidi infusionē. Sic etiā multi sunt quos nō frāgit ad penitētiam nec martyrū tribulatio nec iudicioꝝ dei cōminatio: frangit aūt eos dñica passio. Scđo memoria pas. xpī inducit homineȝ ad cōfitēdū. In huius significationē in passiōe xpī monumēta apta sunt. ⁊ multa corpora sanctorū ꝗ dormierāt exierūt ⁊ surrexerūt. Monumētū fetidū est cor nostrū in quo tot sunt corpa mortua quot sunt pctā mortalia: ⁊ ideo monumētū tūc apitur ⁊ mortui resurgūt qñ peccator ad memoriā pas. xpī os suū aperit ⁊ peccata vicario dñi dicit. Ideo dr̄ Ephe. v. Surge qui dormis ⁊ exur. a mor. ⁊ il. te xp̄s Tertio inducit ad ieiunādum. ꝗ eī cōsiderat ꝙ xp̄s ieiunauit ⁊ esuriuit de facili sua ieiunia sustinebit. B ¶ Christus eī tribus vicibus esuriuit. Primo qñ. xl. diebus ⁊ noctibus ieiunauit. ⁊ tūc nō habuit ad comedēdum nisi lapides. Sicut hr̄ Mat. iiij. Alia vice esuriuit ⁊ sitiuit: seȝ in passione quando dixit Sitio. vt habetur. Joh. xix. ⁊ tunc non habuit ad comedendum nisi fel: ⁊ ad bibēdum nisi acetum. ps. Dederūt in escam meam fel: ⁊ in siti me. po. me ace. Alia vice esuriuit. vt hr̄ Mat. xxj. et tunc non habuit ad manducandum nisi folia fici. Sed xp̄s nec lapides voluit comedere: nec folia māducare: nec acetum bibere: qꝛ ipse nō incorporat homines lapideos: nec duros ⁊ obstinatos: nec habētes tantum folia, seȝ verbosos tm̄: nec hoies acetosos per odia ⁊ rācores amaros. Quarto inducit ad orandū. Multū eīn inducitur homo ad orandū qñ considerat ꝙ xp̄s in cruce taliter orauit. Nam orauit verbis pietatis. Luce. xxiij. Dimitte illis qꝛ nesciūt quid faciūt. Orauit lachrymis. Heb. v. In diebus carnis sue. s. passiōis sue. preces supplicationesq; ad deum qui posset illū saluū facere a morte: cū clamore valido ⁊ lachrymis offerēs effusiōe. Orauit sanguinis Heb. xij. Accessistis ad sanguinis effusionē melius loquētē ꝙ̄ Abel, qꝛ sāgnis abel petebat vindictā. sanguis vo xpī miam. Quinto inducit nos ad eleemosynaꝝ largitionē. Nō eīn dȝ homo esse auarus qñ cōsiderat ꝙ xp̄s in passiōe sua fuit tam largus. Ipe quidē largus fuit in largiēdo, qꝛ latroni paradisum dedit. Largus in parcendo, qꝛ persecutoribus suis totaliter indulsit. Largus in redimendo, qꝛ non guttā sed totum sanguinē pro nobis dedit ⁊ effudit. Scđo indiscrete petētes redarguit. Jac. ⁊ Joā. mediāte matre petierunt ꝙ vnus sederet ad dexterā ⁊ alius ad sinistrā. Nō eīn hoc petere voluerūt per se: qꝛ petere primatū p aliquo ignorante tolerabile est, ipso vo sciēte ⁊ ꝯsentiente repḣēsibile est: pro se vo verecundum ⁊ vituperabile. Dñs aūt volēs ipsam reprehendere nō rñdit matri sed filijs: tū qꝛ sciebat ꝙ ista petitio a filijs procedebat. Tū qꝛ femina erat: ad innuendū ꝙ non est honor hoi contendere cum muliere. Tū qꝛ erat vetula: ⁊ piū est mulieres vetulas cōsolari: nec eas obiurgare. Tū qꝛ erat amica: ⁊ ideo noluit eā reprehēdere sed sibi deferre. Tū qꝛ erat mr̄: ⁊ ipse sciebat ꝙ qlꝫbet mater naturaliter amat filios suos: ⁊ bonū ipsoꝝ desiderat. C ¶ Rñdit aūt dñs eis valde modeste ⁊ discrete: qꝛ non dixit dabo: qꝛ ex hoc alij fuissent indignati. Nec dixit. nō dabo: qꝛ ex hoc isti fuissent ꝯfusi: sed suā rñsionē temperauit dicens. Dabo vobis ⁊ nō dabo. Nō eīn dabo ex eo ꝙ estis mei propinqui dabo aūt

ĝ fueritis meriti. ⁊ ideo dixit. Potestis bibere calicē sc; passionē quē ego bibiturus sum. dixerūt: possum⁹. Nā Joānes bibit q̄ fuit virgis flagellat⁹, in oleo adustus, veneno potatus, in exiliū relegat⁹. Jacobus bibit qꝛ fuit capite trūcat⁹. Eoꝝ aūt petitio quodāmodo verificata est: qꝛ ad dexterā ⁊ ad sinistrā sunt ambo: hñt eñ plusq̄ petierunt. Per sinistrā vita p̄sens. Per dexterā aūt vita beata designatur.

D ¶ Sedēt igit̄ hi duo apostoli sinistris dei: qꝛ corpus beati Jacobi ⁊ sepulchrū beati Joānis in multa gloria habētur. Sedent a dextris dei qꝛ de ieoꝝ anime beatificantur. Uel pōt dici q̄ dextera xp̄i est oriēs: sinistra est occidens. Sedet igit̄ Joā. a dextris: qꝛ ei⁹ monumentū est ex pte oriētis. Sedet Jacob⁹ a sinistris: qꝛ ei⁹ corp⁹ est ex parte occidētis vel pōt dici q̄ p dexterā intelligi pōt xp̄i deitas: p sinistrā eius humilitas. Post igit̄ beatā resurrectionē ibi apostoli ⁊ alij sancti sedēt ad dexterā: qꝛ eoꝝ anime beatificant̄ in contēplatione diuinitatis. Sedebunt ad sinistrā dei qꝛ eorū visus corporalis beatificabit̄ in visione humanitatis xp̄i.

E ¶ Tertio xp̄s discipulos īdignatos ad pacē reducit eos ad humilitatem deducendo ⁊ ipsum in exemplū prebendo. Sciebat eñ q̄ humilitas est cā pacis. sicut econuerso superbia est diuisionis. iuxta illud Prouerb. xiij. Inter superbos semp iurgia sunt. qui autē consilio agunt cuncta reguntur sapientia. videmus enim q̄ duo corpora plana possunt ad inuicē applicari. corpus aūt spericum ⁊ concauū possunt ad inuicē conuenire: qꝛ cōcauum recipit sphericū intra suā cōcauitatē duo autē sperica nō pñt applicari nisi in puncto. Eodē modo duo hoīes plani ⁊ mansueti viuūt pacifice ⁊ iocūde. ps. Audiāt māsueti ⁊ letentur. vnus etiā superbus ⁊ vn⁹ māsuet⁹ cōuenire possunt. qꝛ mansuetus intra cōcauitatē sue humilitatis recipit tumorē illius elationis. ps. Cum his qui oderūt pacē eram pacificus ⁊c. Duo autem superbi nō possunt conuenire nec applicari nisi in puncto pungere quidē se possunt. pacificari vero non possunt. et ideo bene dicit salomon. Inter superbos semper iurgia sunt.

30 ¶ Eadē feria quarta. ij. hebdomade. quadragesime. Sermo. ij.

Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum. dicūt ei possum⁹. ait illis calicē q̄dē meū bibetis ⁊c. Isti duo apostoli in petitione ista nō fuerūt bñ discreti: qꝛ voluerūt metere anteq̄ seminarēt. coronā pcipere anteq̄ decertassent: brauiū habere anteq̄ cucurrissent: ⁊ ideo xp̄s eos reprehendēs. dicit nescitis quid petatis. potestis bibere calicem quē ego bibitur⁹ sum? hoc est potestis pati p nomine meo sicut ego passus sum p vestra salute. A

¶ Appellatur autē passio xp̄i calix. quia calix dicitur a calore vel scd̄m ysido. dr a calon qđ est lignū. erat eñ calix antiquitus quoddā vas ligneū in quo infirmis medicina propinabatur: q̄ medicina erat amara. ⁊ calida. ⁊ sanatiua: qꝛ passio xp̄i fuit propinata in ligno crucis cū amaritudine doloris. cū feruore amoris ⁊ cum effectu nostre curationis. B ¶ Notādū aūt q̄ de⁹ h; tres calices i p̄nti ⁊ tres in futuro. Primus calix p̄sens est plenus balsamo. Scd̄s est plen⁹ absinthio Terti⁹ est plen⁹ sanguine rubicūdo. primus calix in p̄nti est plen⁹ balsamo. Est eñ calix gratie innocētie. Scd̄s calix est penitētie. Terti⁹ calix est passiōis dñice. In primo calice q̄ est plen⁹ balsamo: spūssancti ⁊ gr̄e bibit xp̄s q̄ spūsctō plenus fuit. de cui⁹ plenitudine accipiunt oēs. bibit virgo Maria; qꝛ dei gratia fuit plena biberūt oēs sancti apostoli in penthe. q̄ spiritu sancto fuerūt repleti. biberūt oēs iusti q̄ habēt gratiā dei. C ¶ Sunt aūt signa p q̄ cognoscit̄ qñ aliq̄s in isto calice biberit: ⁊ ex ista potatiōe tria sequūt̄. primū est mūdane sitis extinctio. Jo. iiij. Qui biberit ex aqua hac sitiet iterū qui aūt biberit aquā quā ego dabo ei nō sitiet in eternū. Chrys. Uere nō h; sup terram qđ amet: qui donū celeste in veritate gustauerit. Augu. Qui biberit de fluuio paradisi cuius gutta est maior oceano. restat vt in eo sitis mūdi huius penit⁹ ext. necta sit. Uocat Aug. fluuiū paradisi amorem spūssancti. oceanū aūt vocat collationē

omnium amorē mundanorū, quādo igit̃ vna gutta amoris spiritussancti in cor hominis venit, totā collationē amoꝝ mūdanorū extinguit. Scdm est mēte in celestibus habitatio: q̄ em̄ calicem spūssancti bibit frequēter in celum per desideriū salit. Joā. iiij. Aqua quā ego dabo fiet in eo fons aque salientis. i. salire facientis in vitā eternā. taliter saliebat q̄ dicebat. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. Tertiū est mentis exultatio. sicut enim supra nubes semper est serenū. infra vo nubes turbulētia ꝛ impetus ventoꝝ: sic in cordibus sanctoꝝ viroꝝ semꝑ est serenitas ꝛ iocunditas cordis in cordibus vo terrenorū semꝑ turbulentia cogitatiōis. ꝛ nullā iocūditatē facit spūssanctus. Ps. Uinū letificat cor hois. Prouerbi. xv. Secura mens iuge cōuiuium. Secundus calix est plenus absinthio, ꝛ iste calix est penitētie in quo calice biberūt apostoli post xp̄i passionē bibit maria magda. biberūt oēs penitētes. si est ille qui beberat in calice balsami diuine gratie ꝑdiderit ipsā gratiā accedat ad hunc calicē ꝛ bibat de absinthio amare penitentie ꝛ q̄to fuerit amarior tāto erit vtuosior. Chrys. Aspera medicina melius curat vbi morbus curabilis est q̄ lenis. Istud aūt absinthium amare penitētie dꝫ dulcorari ꝑ spē celestis glorie. Matt. iij. Agite pniam appropinquabit em̄ regnū celorū. Ecce ꝓmissum primū. Edixit agite. nō dicite. qđ est cōtra predicatores verbosos qui dicunt ꝛ nō faciūt. Nec dixit cogitate sed agite. qđ est contra illos qui habēt multa bona proposita: sed non complent per bona opera nec dixit fingite: sed agite qđ est cōtra hypocritas ꝛ ostentatores qui fingunt se habere exterius pellinā ouinā. ꝛ intus habent voluntatē lupinā: nec dixit agetis in futuro: sed agite in presenti: qđ est ꝯtra ꝓcrastinatores: cū tn̄ dicat̃ Eccl. v. Ne tardes ꝯuerti ad dn̄m ꝛ ne differas de die in diē: ꝛ sequit̃ superior autoritas. Appropinquabit em̄ regnū celoꝝ. magna liberalitas dei: qꝛ regnū celoꝝ nobis appropinquare facit: maior qꝛ ipsum regnū nobis tribuit. Luc. xij. Nolite timere pusillus grex, qꝛ complacuit patri vestro dare vobis regnū: maxime quia ipsum regnū intra nos est. Mat. xvij. Regnū celorū intra vos. Terti⁹ calix est plenus sanguine: ꝛ iste est calix dn̄ice passiōis. in isto calice bibit ipse xp̄s, sicut ipse dicit hic potestis bibere calicem quē ego bibiturus sum. Biberunt oēs martyres. Apoc. vij. Hi sunt q̄ venerūt ex magna tribulatiōe ꝛ la. sto. suas in sanguine agni. ¶ Ois alius sanguis hꝫ inficere. solus vo sanguis xp̄i hꝫ dealbare ꝛ ideo naturam habet lactis: nec mirū si enim lac est sanguis bis decoctus: semel in venis ꝛ in mamillis: ꝛ in vtute illi⁹ duplicis decoctiōis conuertit̃ in albedinē: multo forti⁹ sanguis christi habebit dealbare qui nō tantum bis: sed ter fuit decoctus, scilꝫ igne amoris Job. ix. Maiorē hāc dilectionem nemo habet vt aiam suā ponat quis pro amicis suis. Amor est ignis est. iuxta illud Luc. xij. Ignem veni mittere in terrā. igne passiōis. Ps. Igne me examinasti: sicut examinat̃ argētū. Item ossa mea sicut cremium aruerunt. Cremium est lardum in sartagine adustum ꝛ aridū de quo ois pinguedo exiuit. Corp⁹ ergo christi fuit cremium: qꝛ in sartagine crucis sic fuit igne passiōis adustū q̄ totus sanguis de eo exiuit: ꝛ in cruce sicut lignum aridū remansit. Fuit etiam coctus igne doloris. Threno. j. O vos omnes qui transitis ꝑ viam: attēdite ꝛ videte si est dolor similis ꝛc. E ¶ Dolor enim christi fuit magnus intensiue, qꝛ intensum dolorem in cruce sensit ꝛ propter loci neruositatē, qꝛ pedes ꝛ manus sunt neruose: ꝛ ꝓpter totius corꝑis ponderositatē. Fuit etiā magnus ostensiue. illum enim magnum fuisse dolorem ostēdit Christus qui in cruce fleuit: vt habet̃ Hebre. v. Ostendit sol q̄ lucem suam subtraxit: ostendit terra que cōtremuit. Fuit etiā magn⁹ extensiue: qꝛ ab instanti sue ꝯceptiōis vsq; ad vltimā horā sue passiōis se extēdit: mox enim vt conceptus fuit suam passionem preuidit ꝛ semper in imaginatione habuit, ꝛ ideo nunq̄ vnum diem nec vnā noctem in tota vita sua sine dolore pertransiuit. Ps. Defecit in dolo. vita mea, ꝛ anni mei i gemi. Habet etiā deus tres calices post hāc vitam: quorum primus est plenus vino mero. scds vino mixto. tertius fecc. De hijs.

tribus calicibus dicitur in.ps. Calix in manu domini vini meri quantū ad primum plenus mixto calix scilicet quantū ad secūdum verūtamē fex eius nō est exinanita. ibi.oēs peccatores terre: quantū ad tertium. Quedā anime sunt q̄ statim euolāt quedā que aliqua purgāda secū portāt quedā que in mortali peccato decedant. Iste igitur primus calix dei est plenus mero. et iste calix est celū vbi est pura gloria sanctorū. in hoc calice bibūt anime sanctorū que statim euolāt: quia gloriā merā accipiunt talibus dicit deus illud. Cant.v. Bibite amici mei et inebriamini charissimi. sancti enim prout sunt in presenti vita sunt deo chari, prout in patria cum animabus sunt deo amici: prout vero erunt cum corporibus erūt deo charissimi. F ¶ Sancti ergo q̄ sunt deo chari de hoc vino mero quēdam gustum recipiūt dum sunt in hac vita aliquem gustum diuine dulcedinis aurient: prout sunt amici bibūt, quia eorū anime ex visiōe diuinitatis suas delectationes accipiūt: prout vero erunt charissimi i corpore et anima glorificati ebrij erūt. ebrietas enī nō causatur ex vino semel gustao, sed ex frequenti actu bibēdi: tunc enim sancti bibēt qr delectationem suam aurient ex cōtemplatione diuinitatis: tunc rebibēt, quia delectationem suā percipiēt ex visione humanitatis. Secūdus calix est plenus vino mixto, et iste calix est purgatoriū: in isto purgatorio seu calice bibūt anime que portāt secū cremabilia et purganda habēt quidē gloriam, sed eā percipiant cum admixtione precedentis pene. Esa.i. Uinū tuum mixtū est aqua.i.Corin.iij. Ipse saluus erit. ecce vinum purū, sic tamen quasi per ignē. ecce mixtio aq̄. Uel potest dici q̄ locus purgatorius dicitur calix vini mixti: qr ibi multiplex mixtio reperitur. G ¶ Est enim mixta plena cū gratia securitas cum timore: sunt enim de gloria securi habenda: sed semper timēt ne nimis differant a glia. Est ibi cōsolatio desolatiōe. habēt enim cōsolationē de tali securitate de angelorum visione sz habēt desolationē de pene acerbitate. et de demonū vicinitate. Tertius calix plenus est fece. et iste calix est infernus in quo bibēt anime in mortali decedentes. H ¶ In inferno quidē sunt feces omniū elementorū et omnium rerum. post resurrectionē enim purgabūtur omnia elementa. nam ab aere remouebitur omnis tribulentia nubium: et tota tribulentia tanq̄ fex proijcietur in cloacam infernalem, et remanebit aer clarissimus sicut cristallus similiter a terra remouebitur omnis impuritas, et proijciet tanq̄ fex in cloacam infernalē. et remanebit terra fulgida sicut aurū. Apoca.xxi. Uidi celū nouum quo ad renouationē aeris et terram nouā quo ad renouationem terre. similiter renouabitur mare: quia tota tempestuositas a mari auferetur et in infernū proijciet. et cito remanebit mare et aquillum et fulgidum sicut vitrum. Apoca.xv. Uidi tanq̄ mare vitreum. Similiter ab igne auferetur et diuidetur calor a luce: et totus calor transibit ad regionem dānatorum vt amplius crucientur et tota lux trāsibit in regionē beatorum vt amplius iucundentur. Ps. Uox domini intercedētis id est diuidentis flammā ignis. s. a luce in inferno etiam erunt feces aliarū rerum.

I ¶ Sunt enī fex q̄ in hac vita appetūntur ab hominibus que habēt feces suas. s. pulchritudo, sanitas, gaudiū, vita, lux, et diuitie. Fex autem pulchritudinis est feditas et turpitudo: fex sanitatis est īfirmitas: fex gaudiū est dolor et tristitia. fex vite est mors: fex lucis est tenebre: fex diuitiarum est paupertas iuxta hominū opinionem. Deus igitur post resurrectionē leuabit vinū de fece et totū vinum purum. s. pulchritudinem, sanitatē, gaudium, vitā lucē: et diuitias ponet in calice et cellario beatorū: feces aūt. s. turpitudinem, infirmitatem, dolorem, mortem tenebras, et paupertatē in cloacā proijciet infernalē. Esa.lj. Bibisti de manu dñi calicē ire eius vsq̄ ad fundū calicis saporis bibisti et potasti vsq̄ ad feces.

31 ¶ Feria quinta.ij.hebdomade.xl. Sermo primus.

Homo qui erat diues et induebatur purpura et bysso. Luce.xvi. Secundū beatum Augustinū. Status hominis tripliciter consideratur, scilicet

in vita: in morte et post mortem. A

¶ Quantum ad hunc triplicem statum describitur hic diues et pauper. Status enim diuitis in vita fuit in magnis diuitijs: quia erat diues, in magnis honoribus quia induebatur purpura et bysso: in magnis delicijs, quia epulabatur quotidie splendide. B ¶ Non autem reprehenditur ex eo quod diues erat, sed quia circa diuitias tripliciter peccabat. Primo eas auare retinendo: quia nihil pauperi dare volebat. Hoc est enim proprium auari vt omnia sibi bona retineat, et nihil alteri tribuat. vnde in persona auari dicitur Eccl. xi. Inueni requiem meam non manducabo de bonis meis solus. non fuit talis Alexander qui nihil habere volebat quod suis militibus diuidere non poterat. Unde cum semel per quandam siluam pergeret: et ipse cum exercitu suo fere siti deficeret quidam pro magno munere ciphum aque sibi dedit: quem ille fundi mandauit: noluit enim solus bibere ex quo alijs non potuit communicare. Secundo eas vane expendebat in vestibus curiosis et delicatis epulis debemus quidem bona temporalia vtiliter expendere cum sint non nostra sed a deo ad dispensandum nobis commissa ipsis pauperibus quod enim non sint nostra propria: patet in morte: quia nobiscum eas portare non possumus quando enim canis duos homines sequitur cuius sit, ignoratur: sed quando homines ab inuicem separantur tunc canis dominum suum sequitur: sic quasi due persone sunt homo et mundus et cuius sunt diuitie hominis vel mundi in vita non appareat, sed in morte diuitie remanent in mundo et homo nudus recedit de mundo. Et propterea dicitur Job. i. Nudus egressus sum de vtero matris mee: nudus reuertar illuc. Tertio ipsas diuitias nimis amando, nimis enim iste diues diuitias suas amabat et cor suum in eis posuerat. contra illud. Ps. Diuitie si affluunt nolite cor apponere. et merito non debemus cor apponere: quia amantes se immergunt in interitum. vt dicitur. j. Thi. vj. Et ideo non eas potius mergere debemus sicut fecit socrates thebanus quod sicut refert Hie. Collecto magno auri pondere proiecit in mare dicens abite male cupiditates in profundum ego vos mergam ne ipse mergar a vobis. Secundus status eius fuit in honoribus: quia induebatur purpura et bysso ad ostentationem et vanam gloriam. C

¶ Homo quidem per peccatum fuit vulneratus, excecatus. et in furto deprehensus, et ideo quando deus vestes sibi dedit tanquam vulnerato ligaturam adhibuit tanquam excecato velamen apposuit tanquam furi cauterium impressit. tale igitur est de pulchritudine vestium gloriari quale esset si aliquis vulneratus gloriaretur de eo quod habet ligaturam sericam. vel excecatus de eo quod habet velamen deauratum. vel cum fur de eo quod habet pulchrum cauterium. vnde quod gloriatur in veste similis est furi qui de cauterio gloriatur. Tertio fuit in delicijs quia epulabatur quotidie splendide faciebat enim conuiuia lauta. vnde dicitur epulabatur: nam epule ab epulentia dicte sunt et talia ducunt hominem ad inopiam prouerb. xxi. Qui diligit epulas in egestate erit. Conuiuia continua vnde dicitur quotidie. et talia ducunt ad intemperantiam prouerb. xxiij. Noli esse in conuiuijs potatorum etc. Conuiuia delicata. Unde dicitur splendide: et talia ducunt ad luxuriam. Grego. Pene semper epulas comitatur voluptas. Status autem mendici erat econuerso. ille enim fuit in diuitiarum vbertate: iste est in extrema paupertate. ille purpura et bysso indutus: iste vlceribus circundatus ille abundabat delicijs iste indigebat micis. D ¶ Ille pauper secundum Greg. tria magna incommoda patiebatur scilicet paupertatem: infirmitatem, et grauem temptationem. Magnas enim temptationes patiebatur cum videret se non habere panem neque salutem. et diuitem salutem et tantam voluptatem. et tamen quod libentius orum sibi ad penam sufficiebat. s. aut paupertas sine infirmitate: aut infirmitas sine paupertate aut temptatio sine vtroque: sed deus ad probationem hec sibi dedit: erat quidem Lazarus aurum, vel margarita vel et stella vel. E

¶ Ut igitur probaretur positum est illud aurum in camino paupertatis et non potuit corrumpi: posita est ista margarita in sterquilinio vlcerose infirmitatis et non potuit inficj. Posita est ista stella in nebula temptationis et non potuit obscurari sed modo extractum est aurum de camino et positum est in celesti thesauro. Leuata est margarita de sterquilinio et posita in regali orna

mento: purgata est stella ab omni nebula temptationu3 et refulget nobis per exem= plum. ¶ Secūdo describitur sta tus istorum in morte quia vterq3 mortu⁹ quia vterq3 de mundo raptus sed diffe= renter: nam diues mortuus est morte cul pe: quia separatur anima a deo. postmo= dum mortuus est morte nature qua sepa ratur anima a corpore suo tandem mor= te gehenne separatur anima dei visione et beatoru3 consortio. Lasarus mortuus est vnica morte scilicet morte nature vter q3 etiam fuit de mundo raptus sed diffe= renter: q2 lazarus in sinu abrae ab ange lis fuit deportatus ista portatio facta est propter custodiā. ps. Angelis suis deus mādauit de te vt custo. etc. propter reue= rentiam. sicut epi l manib⁹ portant quā= do intronizantur. propter letitiā Chry. Sufficiebat ad portandū vnus angelus pauperem: sed propterea plures veniūt vt chorū letū faciant. Diues autem tan= quam parrochian⁹ diaboli ad cimiteriū infernale fuit deduct⁹. tali sepultura sepe liunt vsurarū et impiū. de qua sepultura dicitur Hierem. xxi. Sepultura asini sepe lietur putrefact⁹ et proiectus extra por= tas hierusale3. Sepultura asini talis est q pelle excoriatur. Et ipa pellis a suo do mino possidetur. Carnes vero ei⁹ a cani= bus lacerantur. ossa autē pluuiis et gran dinibus exponunt. Sic etiam quādo ali quis diues moritur parētes sui eū omni bus suis expoliant. Uermes carnes eius lacerant grādines infernales animā ei⁹ cruciant, que quidē anima naturā ossis habet quia consumi non poterit. Eccl. x. Cum morietur homo hereditabit serpen tes. s. infernales quo ad animā et bestias id est parentes vastantes terram. i. sub= stantiam bestia enim quasi vastia dicitur et vermes sc3 corrodētes carnē propriā. Tertio describitur status istorū post mor tem quia pauper in sinu abrae requiescit et dicitur sinus abrae loc⁹ superior infer ni habēs aliquam lucem: qui dicitur sin⁹ propter tranquillitatem. sicut sinum ma ris dicimus aliquem locum a ventis quie tum: diues vero fuit in tormentis diuer= sis sicut fuerat in diuersis peccatis. Nam sicut dicitur Sap. xi. Per q peccat quis per hec torquetur peccauerat q̄de3 iste diues in diuitiarū vbertate. ideo pu= nitur in extrema paupertate: nam nō pe= tebat balsamum neq3 situlā aque nec ma num plenā aqua sed tantu3 minimum di gitum in aqua intingi. et tamen non po= tuit obtinere quia sicut dicit. Jaco. ij. Iu diciū sine mīa fiet ei qui nō fecerit mīam. Uocat aūt extremum digiti Lazari modi cum suffragiu3 meriti sui: et vocabat gut tam aque modicū quod refrigerantis mie. Secundo peccauerat in vestium varieta te. ideo punit penarū diuersitate. Habue rat enim duo mutatoria vestiū sc3 purpu ram et byssu3: et ideo modo h3 duo muta toria penarū de quib⁹ dr Job. xxiiij. Ad calorem nimiū transeat ab aquis niuium qui enim induebat purpura que h3 colo rem igneū modo induitur veste ignea et qui induebat bysso qui h3 colorē nimiu3 seu cādidū: modo induitur vestimento ni uis: quando igitur diues est in igne ardē tissimo tunc inductus est purpura: quan= do est in niue frigidissima tūc indutus est bysso candida. Tertio peccauerat pecca to gule. iō punit adustione lingue non est autē dicendū q diues iste habuit linguā corporalē: sed dicitur cruciari in lingua. id est l aīa q̄ p pctō lingue torq̄batur. ¶ Tripliciter em peccauerat lingua. Pri mo pauperem irridēdo. Secūdo nimis voluptuose edēdo. Tertio inter cōuiuas ad detractiōes ipsa3 laxādo. Petrus ra uen. Lingua magis ardet q pauperi in= sultauit: et nūc degustat cruciat⁹ quia pre ciosos cibos et odorata pocula degusta uit. Tertio peccauerat in lingua inter cō uiuia ad detractiōes ipsā laxādo. Chry. Qui in cōuiuādo magis in loquacitate pec cauerat: in lingua atroci⁹ ardebat. Mul= ti sunt etiam qui pro isto triplici peccato lingue puniētur et qui de pauperibus de risiones faciunt et laute et voluptuose co medunt: et bonis detrahere nō desistunt.

32 ¶ Eadē feria. v. ij. hebdo. Serm. ij.

Mortu⁹ est aūt diues et sepultus est in infer no. Post quam dominus de scripsit diuitis vitam subiū xit eius penam: vt omnes

Considerantes penam non imitentur vitam. Pena autem huius diuitis augetur ex multis. Primo ex ratione loci in quo positus fuit: quia sepultus est in inferno. Ibi enim sepulturam habet superbi: luxuriosi et auari. De sepulturis enim talium dicitur Ezechie. xxxij. Ibi assur. et omnis multitudo eius: in circuitu illius sepultura eius: qui descenderunt ad infernum cum armis suis. Ibi elam et omnis multitudo eius per girum sepulchri sui qui descenderunt ad terram vltimam. B

¶ Ponuntur autem hic tres demones principales: scilicet assur mosoth. et elam. id est mamona: asmodeus et lucifer Assur interpretatur diues et significat mammonam: qui est demon super auaros. Iste habet sepulchrum altissimum in inferno. et in circuitu eius sunt sepulchra omnium auarorum. Mosoth interpretatur captura. et significat asmodeum id est demonem qui est super luxuriosos: quos ipse capit et illaqueat. Ipse enim in inferno sepulchrum maximum habet: et in circuitu eius sunt sepulchra omnium luxuriosorum. Elam interpretatur superluminare et significat luciferum qui est super superbos qui volunt aliis eminere. Iste habet in inferno sepulchrum altissimum: et in circuitu eius sunt sepulchra omnium superborum. Et quia diues fuit auarus luxuriosus et superbus: ideo merito in inferno habet hec tria sepulchra. Nam tristatur et plorat cum auaris: feret et luget cum luxuriosis: desperat et dolet cum superbis. Secundo augetur eius pena ratione beate visionis quam perdidit quod notatur cum dicit. Uidit Abraham et Lazarum in sinu eius. Plus enim anima eius cruciabatur ex eo quod amiserat visionem beatorum: quam ex eo quod sustinebat supplicia tormentorum Chrysost. super illud. Inter nos et vos chaos firmatum est: dicit sic. Uidere possumus transire non possumus. et nos videmus quod fugimus. et vos videtis quod perdidistis: et nostra gaudia accumulant vestra tormenta. et vestra tormenta accumulant nostra gaudia. Sicut autem dicit Gregorius. Usque ad iudicium boni malos et mali bonos vident. Postmodum mali non videbunt bonos. Boni autem semper videbunt malos vt sic semper eorum gaudia crescant: quia mala conspiciunt que misericorditer euaserunt. C

¶ Ex illa visione quinque colliguntur. Unum est quod post hanc vitam boni cognoscunt bonos quia Abraham cognouit Lazarum et Lazarus cognouit Abraham. Secundum est quod mali cognoscent malos quia diues sciens quod fratres suos cognosceret si in infernum descenderunt. et ex hoc pena eius augeretur nolebat quod illuc venirent. Tertium est quod boni cognoscent malos quia Abraham et Lazarus diuitem cognouerunt. Quartum est quod mali cognoscent bonos quia diues cognouit Abraham et Lazarum. Quintum est quod post hanc vitam non solum cognoscemus illos quos in hac vita videmus sed etiam quos nunquam vidimus. Nam diues cognouit Lazarum quem in hac vita viderat. Abraham cognouit Lazarum et diuitem quos nunquam in hac vita viderat. Tertio augetur pena eius ratione doloris insensibilis quem incurrit: ideo dicitur. Eleuans autem diues oculos suos cum esset in tormentis. dicitur autem tormentum: quasi torquens mentem. D

¶ Torquebatur autem de gloria Lazari quam videbat: de sua pena sensibili quam incurrerat. et de impossibilitate remedii pro quo desperabat. Psalmus. Peccator videbit, scilicet gloriam sanctorum. et irascetur dentibus suis fremet et tab. propter cruciatum quem sentit desiderium peccatorum peribit: quia vltra spem non habent. Propter ista tormenta sepultus fuisse dicitur in inferno secundum Glos. in profunditate pene. Est enim infernus quasi quidam puteus habens superficiem: in qua sunt peccatores minores habens medium in quo sunt peccatores maiores: habens profundum in quo sunt peccatores maximi. Ps. Non me demergat tempestas aque: quo ad illos qui sunt in medio neque absorbeat me profundum quo ad illos qui sunt in profundo: neque vrgeat super me puteus os suum quo ad illos qui sunt in superficie. et licet sint in superficie tamen nunquam inde exibunt: quia puteus vrget et claudit os suum. Quarto augetur eius

pena ex ratiõe remedij quod habere nõ
potuit. Petierat ĝdẽ vt ad se Lazar⁹ mit
teret, ⁊ cũ extremo digiti in aqua made‑
facto lingua ei⁹ refrigeraret. S₃ ad p̄ri‑
mũ. Rñdit Abraham ꝙ venire non pote
rat dicẽs. Inter nos ⁊ vos chaos magnũ
firmatũ est. Scd̃m btm̃ Ambrosiũ illud
chaos meritorũ significat differentiam.
vnde ait. Inter diui. ⁊ pau. cha. mag. fir.
est q₂ post mortẽ immutari merita nõ pos
sunt. Secũdũ Theophilũ chaos magnũ
significat distãtiã iustorũ ⁊ pctõrũ. Nam
sicut effectus eorũ fuerũt varij sic mãsio
nes eorũ modicũ differũt. Uel illud chaos
põt esse distãtia inter lucẽs ⁊ tenebras qm̃
boni sunt in luce ⁊ mali in tenebris. ij. Co
rin. vj. Que societas lucis ad tenebras.
Ad scd̃z rñdit dicẽs. Fili recordare q₂ re
ce. bona. in vita tua. Ac si dicat. Cũ bñ ha‑
bierat noluisti lazaro dare micã, ⁊ iõ nõ
recipies guttã ab eo. Mille anni sunt et
ampli⁹ ꝙ diues petijt vnam guttam et
adhuc habere nõ potuit: nec i perpetuũ
habebit. Non enim est aliquis ita miser ꝙ
aliqd recuperare non possit aut precio.
aut mutuo, aut mẽdicãdo: aut laborãdo,
Sed dãnati nullum refrigerium, nullum
bonum recuperare poterunt, nec precio:
quia preciũ gl'e sunt ipsa bona opera q̃
ibi fieri nõ possunt. Joh. ix. Uenit nox qñ
nemo põt opari. Nec mutuo quia sancti
de suis meritis nihil eis mutabũt. Unde
cum fatue virgines a prudẽtib⁹ oleũ pe‑
terent: responderunt eis. Ne forte nõ suf
ficiat nobis ⁊ vobis, Mat. xxv. Nec mẽ‑
dicando: q₂ nullas poterũt inuenire elee
mosynas. Prouer. xl. Propter frigus pi‑
ger arare noluit mendicabit estate ⁊ nõ
dabitur ei. Nec operãdo quia habebũt
manus ligatas, ⁊ ideo non poterũt opa‑
ri. Mat. xxij. Ligatis manib⁹ ⁊c. Quinto
augetur eius pena ex ratione fratrũ suo
rum quo in inferno expectabat. Ideo di‑
cebat. Rogo ergo te pater vt mittas laza
rum in domo fratris mei.

¶ Ista autem petitio fuit ex parte iniqua
ex parte fatua, ⁊ ex parte pruida. Iniqua
fuit, quia lazarũ quem viderat miserum
iterum volebat ad miseriam destinare.
Fleuit dñs super lazarum quem suscita‑
uit ex eo ꝙ ipsũ sicut dicit Ieron. ad hu‑
ius mundi miseriam iterum reuocabat.
¶ Secũdo ista petitio fuit fatua ex eo. qd
plus mortuis quam scripturis credẽdũ
esse putabat.

¶ Qd aũt sit fatuũ asserere dicit Chrys.
triplici ratione. Primo quia lazar⁹ resur
rexit ⁊ multi cũ ipso surrexerunt: ⁊ tñ iu‑
dei credere noluerunt imo ipsum laza‑
rum occidere voluerunt. Secundo quia
scripture sunt a deo: q₂ qd dicunt scriptu‑
re dicit deus. Ideo magis credendum
est scripture quã alicui homini viuo vel
mortuo. Tertio quia si esset cõsuetudo ꝙ
mortui resurgerent ⁊ homines eis crede
rent diabolus aliquos fantastice resusci‑
tare posset qui multa falsa dicerent. Ter
tio ista petitio fuit prouida. Sciebat enim
ꝙ ex damnatione fratrum cresceret eius
suppliciũ ⁊ ideo pruide faciebat si hoc im
pediebat. Rogabat autem vt ad fratres
suos lazar⁹ mitteretur quia sciebat eos
esse adhuc in mũdo, ex eo ꝙ nõ videbat
eos in sinu abrahe cum lazaro, nec secũ
in inferno. Preter aũt istũ modum scien‑
di Aug. in lib. de cura pro mortuis agen
da. Posuit alios tres modos quib⁹ mor
tui ea que in mundo fiunt scire pñt. Prio
aliis aiabus que de hoc mundo veniũt
ea referentibus Sicut forte abraham sci
uit statum lazari ⁊ diuitis ipso lazaro in‑
dicante. Scd̃o scire possunt ab angelis
qui presentes sunt omnibus que aguñt.
Tertio possunt scire nõ solũ presentia sꝫ
⁊ preterita ⁊ futura: spiritu dei reuelãte.

35 ¶ Feria sexta secunde hebdoma‑
de. xl. Sermo primus.

Homo quidã erat paterfamilias q̄ plã‑
tauit vineã ⁊c. Matt. xxj.
Exponendo istud euange
liũ literaliter sicut expo‑
nunt Glose. Dicẽdũ est ꝙ
iste paterfamilias est dñs sabaoth q̃ plã
tauit vineã. i. plebẽ iudaicã. De qua dr.
Esa. v. Uinea dñi exercituũ dñs israel ẽ.
Istã vineã transtulit dñs de egypto ⁊ in
terra pmissionis plãtauit. Ps. Uineã de
egypto eiecisti gentes ⁊ plan. eã. Sepe
eam circundedit: q₂ custodia angelorum
eam muniuit. Sed ppter eorꝫ obstinataꝫ

mali: & ipsa custodia angelica eos dese ruit. Juxta illud. Hier. lj. Curauim⁹ babi lonē & nō est curata derelinquamꝰ eam. Et vocat ipsaȝ plebē iudaicā babylonā ꝓpter cōfusionē earū. Ubi dicit Glo. que dā ꝙ audite sunt voces angelorū in acre dicētiū. Trāseamꝰ ab his sedibꝰ. Torcu lar in ea fodit qn̄ legē sibi dedit que mul tis preceptis eos torq̄bat. Turrē edifica uit qn̄ tēplū erexit. Locauit eam agrico lis. Jste agricole sunt oparij vince. De q̄ bus dr̄. Mat. xx. de illo patrefamilias q̄ oparios in vineā suā cōduxit. Post mul tū tp̄is misit seruos. i. prophetas ad re cipiendū fructū bonorū operū. Sȝ agri cole alios secauerūt: vt Esa. alios jerce rebrauerūt vt Eze. alium occiderunt. vt Hi. et. aliū lapidauerūt vt Zaccha. Tā dē misit filiū suū & illū extra vineā eiece rūt, q2 extra ciuitatē ipȝ crucifixerū & oc ciderūt. postea xp̄s iterrogauit eos di cēs. Cū igit̄ dn̄s vinee venerit q̄d faciet agricolis illis. Jnter eos erāt q̄dā sim plices & boni q̄ dixerūt. Malos male ꝑ det &c. Erāt etiā q̄dā sapiētes q̄ istā pa bolā intellexerūt ꝙ scȝ deberēt xp̄m oc cidere. Propter qđ dn̄s volebat vineam suā gētibꝰ locari. Et iō r̄nderunt vt hr̄. Lu. xx. Absit ꝙ scȝ xp̄ȝ occidāt vel vineā ꝑdāt: ꝙ aūt hoc facturi erāt oñdit dn̄s ꝑ ꝓphetā Lapidē quē re. edi. hic fac. est in caput anguli. Ad isaȝ lapis iste fuit lapis q̄dā paratꝰ ꝓ edificatiōe tēpli, q̄ tū nusq̄ cōgrue locari poterat: sȝ ꝯsuminato ope positꝰ est sursuȝ in angulo ita cōgrue ꝙ oēs mirarent̄. Jste lapis est xp̄s q̄ fuit a iudeis reprobatꝰ: sȝ a deo in caput angu li positꝰ: q2 a deo caput ecclesie est cōsti tutus, & ideo inquit: tollet̄ a vobis regnū dei. i. ipse Christꝰ, q̄ dicit de seipso. Luc. xvij. Regnū dei intra vos est & dabit̄ gē tibꝰ. i. illis q̄ recipiēt fidē eiꝰ. Uel regnū dei. i. sacra scriptura & cognitio vniꝰ dei. Uel regnū dei ad literā. i. regnū celorum qđ a iudeis est ablatū & gētibꝰ traditum est Mat. viij. Uenient ab oriēte & occidēte & recumbent cū Abraham, Jsaac, & Ja cob in regnū celorū. Filij aūt regni eij ciētur in tenebras. Postea subdit. Qui ce ciderit sup lapidē istum cōfringetur. sup quē vero ceciderit ꝯteret eum s̄m Glo. Jlle q̄ credit & tamen peccat cadit sup la pidē & non cōterit sed confringitur: quia ad penitētiā reseruat̄: sed quando quis est infidelis sicut erāt iudei lapis sup euȝ cadit & cōteritur: q2 nunq̄ potest ad peni tētiā resurgere q̄diu nō habuerit fideȝ. Uel tunc aliquis sup lapidē cadit quādo quis peccat q̄diu est in presenti vita: sȝ tamen nō cōterit̄ q2 resurgere potest. Se cundum autē Chrys. Jllud quod cadit fortiter cadit propter duas causas, aut ꝓ pter pondus suū, aut ꝓpter altitudinem nimiam. B ¶ Sic quidam grauiter cadunt: q2 graue pcm̄ cōmittunt, aut q2 sunt in magnitudine status. & tamē q2 ad huc in vita presenti sunt lȝ super lapidē cadāt resurgere tn̄ possunt sȝ in iudicio post hanc vitā lapis diuine sentētie sup eos cadet. & tūc nūq̄ resurgent: qm̄ mali in corruptionibus deteriores fiunt. Jdeo pharisei & principes sacerdotū indignan ti voluerūt ipsum tenere sȝ timore ꝑpli, q2 sicut prophetā eum habebant nō fue rūt ausi. B ¶ Mistice autē vinea ista est ecclesia i qua tot sunt palmites quod differētie hoim̄. Sunt aūt q̄dam palmi tes q̄ viti adherēt sed nō fructificāt. Jsti sunt q̄ habent fidē, sed non opera, de q̄ bus dr̄ Joh. xv. Oēm palmitē in me nō fe rētem fructum tollet eū. s. a cōsortio bto rū. Alij palmites sunt q̄ nec viti adherēt q2 sunt ꝑcisi: nec fructificāt. isti sunt here tici q̄ a Christo sunt ꝑ fidē precisi, & ideo nullū bonū facere possunt, sicut dr̄. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo, de talibus dr̄. Jo. xv. Si quis i me nō ma serit mittetur foras sicut palmes: & colli gēt eū & in ignē mittēt & ardet, alij pal mites sunt qui viti adherēt & fructū fa ciūt, de q̄bus ibidē dr̄. Qui manet in me & ego in eo hic fert fructum. C ¶ Sepes quā circa istā vineā. s. ecclesie deꝰ posuit signat custodiā angelorū quā deꝰ ecclīā ipsam muniuit, ipsi em̄ angeli dei sunt milites dei ecclīā ipaȝ custodiē tes. De q̄bꝰ dr̄ Job. xxv. Nūq̄d est nūerꝰ militū eiꝰ. Sicut aūt videmꝰ ꝙ i curia ter restris regis sunt quidā milites q̄ semꝑ regē associant: & corā illo decātāt. Alij qui hostes expugnāt. Alij qui castra & ci uitates regni custodiūt, sic i curia regis

celestis sunt q̃dã angeli q̃ ipm associant regẽ ⁊ ad eius honorẽ decãtãt sicut cherubin ⁊ seraphin. Esa.vj. Clamabãt alter ad alterũ. scũs scũs scũs dñs deus sabaoth deus exercituũ. Job.xxxviij. Cum me laudarẽt astra matutina ⁊ iubilarent oẽs filij dei. Alij sunt q̃ cõtra hostes dei .i. demones preliant sicut sunt virtutes et potestates Apoc.xij. Factũ est p̄liũ magnũ in celo Michael ⁊ angeli eius p̄liabãtur cũ dracone. Et alij sunt q̃ custodiũt prouincias: sicut principatus. Alij sunt q̃ custodiũt ciuitates ⁊ loca specialia sicut archãgeli alij psonas singulares sicut angeli. Esa.lxij. Sup muros tuos Hierusalẽ cõstitui custodes tota die ⁊ nocte non tacebũt. D Torcular q̄ fodit signat crucẽ in qua xp̄s manibus iudeorũ sic fuit calcatus ⁊ cõpressus q̄ totus sanguis de eius corpore exiuit. Christus em̃ est vua nata de illa vite virginea q̃ dicit. Eccl.xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatẽ odoris. Ista vua fuit alba in natiuitate, qr xp̄s sine omni peccato fuit conceptus ⁊ natus. in cruce autẽ facta, est rubea, ppter sanguinis aspsionẽ, vnde angeli admirantes dixerunt quare rubrũ est indumentũ tuum ⁊ vestimẽta tua sicut calcantium in torculari. Esa.lxiij. post mortẽ autẽ ista vua remansit nigra. Apoc.vj. Sol factus est niger quasi saccus cilicinus. E

¶ Turris istius vinee est ipsa fides, de q̃ eccl'a se offendit aduersus hostes ipsi et fideles impugnãtur nũc p prospera mõ per aduersa F ¶ per prospera impugnat caro mundus ⁊ diabolus. Nã caro nitit trahere ad delectabilia: mũdus ad terrenas diuitias, diabolus ad sublimes honores: sz istis resistit fides: qr cõtra delectabilia assumit carnis asperitatẽ: cõtra diuitias voluntariã paupertatem cõtra honores humilitatem. Heb.xj. Fide Moyses grandis factus: negauit se esse filiũ filie Pharaonis. Ecce quõ per fidẽ contẽpsit honores: magis eligẽs affligi cũ populo dei q̃ temporalis peccati habere iocũditatẽ Ecce per fidẽ vicit carnis molestiã ⁊ asperitatẽ: maiores diuitias existimans thesauro egyptiorũ prouiũ Christi: ecce quia per fidẽ despexit diuitias, de hac etiã turri fidei fideles se

defederũt contra aduersa siue sint aduersa imissa a deo: siue a diabolo siue a mũdo. Mat.vij. Ois qui audit verba mea ⁊ facit ea assimilab. viro sapienti q̃ edificauit domũ suã supra petrã, ⁊ descendit pluuia ⁊ venerunt flumina ⁊ flauerunt vẽti ⁊ irruerunt in domũ illam: ⁊ non cecidit fundata enim erat supra petram, istud fundamentum preciosum est fides Christi. j. Corin.xij. Fundamentum em̃ aliud nemo potest ponere preter id qđ positum est quod est Christus Jesus, qui enim sic est in Christo fundatus non timet pluuiam .i. aduersitatem de celo descendentem: nec timet flumina .i. persecutionem a terrenis tyrannis irruẽtem: nec timet ventum .i. tentationem a demonibus qui sunt in aere venientem.

34 ¶ Eadem feria sexta secunde hebdomade .xl. Sermo secundus.

Homo erat paterfamilias q̃ plantauit vineã .i. quãlibet animam fidelẽ quã paterfamilias .i. deus i corpe plãtauit ⁊ ipsam angelice cure deputauit ⁊ quaz sepe muniuit que debet plantari, ⁊ fodiri ⁊ suo tempore vindemiari. A ¶ Circa istã igitur vineã septem per ordinẽ videnda sunt. primo quare deus paterfamilias dr ad quod dicẽdũ: qr tres familias possidere dicitur seu cognoscitur: vna est in hoc mundo. s. cõgregatio omniũ electorum. Alia est in purgatorio. Tertia est in celo. Illi aũt qui sunt in inferno non sunt de familia dei. s. de familia diaboli: illud repsentat sacerdos q̃ de corpore xp̄i facit tres partes ad innuendum q̄ corpus Christi mysticũ in tres ptes est diuisum. B ¶ Illa em̃ pars quã sacerdos in calicẽ abscõdit ⁊ i vino cõsecrato infundit signat illã partẽ que est in celo que ab oĩbus penalitatibus absconditur ⁊ torrente diuine voluptatis potatur ⁊ inebriat. Alie aũt due partes signãt illã q̃ est i mũdo ⁊ illã q̃ est i purgatorio: qr illi adhuc multis penalitatibus exponunt: nec plene adhuc diuino amore fruunt. Scđo videdũ est quare anima vinea dicat: ad qđ di

cendum est q secundum Chrys. sup Mat. Sicut de vinea nascuntur gemme et ex gemmis flores: et de floribus: vue: et de vuis vinum elicit: sic de anima virtuosa nascuntur bone cogitationes tanq gemme, sicut enim gemme sunt principium omnium fructuum sic cogitatiões bone sunt principia bonorum operum, priusq enim homo aliquid boni faciat illud cogitatione pertractat, et tamen illud principium hre non possumus a nobis sz a deo. ij. Cor. iij. Nõ q sufficientes simus cogitare aliqd boni a nobis et ex nobis: et sicut ex gemmis nascuntur flores, sic de bonis cogitationibus bone voluntates q sic sunt apud dnz suaues quemadmodum odorifera flores: et sicut ex floribus nascuntur vue, sic de bonis voluntatibus nascuntur bone operationes. Eccha. xxiiij. Flores mei fructus honoris et honestatis. Ista aut duo. s. bonas cogitatiões et bona opera a nobis sibi habere nõ possumus sed a deo. Phil. ij. Deus est q operatur in nobis velle et perficere pro sua voluntate. Sicut aut de vuis vinum elicitur. sic ex bonis operibus etiam in presenti magnum gaudium generatur. Unde super illud. Ps. In custodiendis illis retributio multa. dicit Glo. non tantum pro eis in futuro reddetur premium: sed etiam in eorum custodiam magnum est gaudium. C ¶ Tertio videndum est quare deus istam vineam id est animam in corpore humano plantauit. Ad hoc dicendum q fecit propter tres causas. Prima est vt opera sua deus pficeret: fecit quidem creaturam pure spualem: sicut angelum, pure corporalem sicut lapidem vel lignum, et ideo ne in dei opere vniuerso remaneret aliqd incompletum oportuit q deus faceret tertiam creaturam scz corporalem et spiritualem, et ideo ipsam animam corpori adiunxit. Secunda causa est vt anima in corpore et p corpus multa merita acquireret. Quedam enim sunt in qbus aia sine corpore pōt mereri: sicut in diligendo deum: et in cognoscendo deum: et honorando deum: in meditando de deo: imo sepe anima in talibus a corpore impeditur. Sap. ix. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Alia quedam sunt in quibus anima non potest mereri nisi in corpore et per corpus, sicut in ieiunando et peregrinatiões faciendo: et martyrium sustinendo. Tertia causa est vt maiorem gloriam perciperet, si enim anima fuisse a corpore separata. fuisset glorificata tantum in contemplatione diuinitatis: nunc autem homo glorificatur in anima in contemplatione diuinitatis: et in corpore in visione humanitatis. D ¶ Quarto videndum est q sit sepes huius vinee: ad quod dicendum q sepes huius vinee est custodia angelorum, quelibet enim anima habet vnum angelum ad sui custodiam deputatum: et hoc in quintuplici statu suo. scz dum est in vtero ne suffocetur a diabolo dum est egressa ab vtero ne a prio baptismo impediatur: dum est viuens in mundo: ne ad peccata pertrahatur: dum est in morte ne de fide tentetur: vel a confessione impediatur: dum recedit post mortem ne diaboli laqueis capiatur. Iste sunt quinq vie quas animes facit in quibus angeli eam custodiunt. Ps. Angelis suis deus mandauit de te vt custodiant te etc. Quinto videndum est qualiter ista vinea sit putanda. Ad qd dicendum q sicut dicit Amb. Uinea precisa fructificat semiputata frondescit neglecta luxuriat. Uinea enim anime nostre ab omnibus vicijs recisa fructificat bona opera Jo. xv. Omnem qui fert fructum purgabit eum vt fructum plus afferat. Uinea semiputata id est, anima negligenter et semiplene purgata frondescit: qr talis hz multa folia verborum et paucos fructus operum, et ideo tales a deo sunt maledicti. Sicut patet in ficulnea que habebat tantum folia: cui dominus maledixit, vt habetur Marci. xi. et Mat. xxi. Uinea ergo neglecta: id est aia nullis vicijs purgata in palmites luxuriat, et ideo non pfert vuas dulces. i. opera deo grata: sz labruscas id est opa deo odiosa. Esa. v. Expectauimus vt faceret vuas et fecit labruscas. In talem vineam sepe ascendunt vepres concupiscentie carnalis. Esa. v. Non putabitur et non fodietur et ascendent sup eam vepres et spine. E ¶ Sexto videndum est qualiter ista vinea sit fodienda. Et dicendum q istius vinee quatuor sunt fossores scz pudor, dolor, timor, et amor. Primo pudor quidem habet terram duram cordis mollificare. Debet enim

peccator erubescere de seipso. Rom.vj. Quem ergo fructū habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescetis. Talis autē pudor cor durum emollit: vnde dicebat Job.xxiij. Deus emolliuit cor meum et omnipotens turbauit me. Secund⁹ fossor est dolor qui cor molitum scindit vomere contritiōis. Joelis.ij. Scindite corda vestra ⁊ non vestimenta vestra. Tertius fossor est timor qui omnes lapides. i. peccata omnia q̄ in corde scisso inuenit habet extra proijcere. Eccl.j. Timor domini expellit peccatum. Quartus fossor est amor dei qui omnes palmites infructuosos ad radicem vitis subortos. i. omnes amores mundanos habet euellere ⁊ eradicare. Augustin. Qui biberit de fluuio paradisi cui⁹ gutta maior est oceano restat vt in eo sitis mundi penitus extincta sit. Septimo videndum est de vindemiationibus isti⁹ vinee. Ad qḋ dicēdū q̄ ista vinea vindemiatur in morte ⁊ in iudicio: quando scilicet deo de omnibus operibus nostris rationem reddemus. Sed multi erunt q̄ non dabunt deo vuas dulces id est opera deo suauia: sed vuas felleas. i. peccata venenata. Deute.xxxi. Vua eorū vua fellis: ⁊ bo. amara. De talibus dicitur Hiere.xiiij. cōfusi sūt agricole operuerunt capita sua. F

¶ Hodie quidem sunt tres vindemiatores quis vineam istam vindemiāt. s. auaritia: luxuria, ⁊ superbia. De quibus dicitur in ps̄. Vindemiant eam omnes q̄ pretergrediuntur viam: exterminauit eam aper de silua: singularis ferus depastus est eam. Ambulantes per viam sunt auari qui non cessant discurrere. Aper de silua est porcus siluestris: ⁊ significat luxuriosum qui efficitur porcinus ⁊ immundus. Singularis ferus est superbus: qui vult esse singularis ⁊ nullum sup̄ se vult habere. Et est ferus. i. crudelis: quia omnes opprimere. Isti omnes istam vineam sic vindemiant q̄ xp̄s vix aliquos racemos, id est aliquos pauperes ⁊ simplices potest habere. Michee.vij. Ve mihi quoniam factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemie.

35 ¶ Sabbato.ij. hebdoma.xl.
Sermo primus.

Homo quidam habuit duos filios: et dixit adolescentior ex illis pa. Luc.xv. In isto euāgelio fit mētio de filio prodigo auerso ⁊ postmodum conuerso ⁊ de patre benigno. Et ideo tria sunt notāda. Primo peccatoris auersio: cū dicitur. Peregre profectus est in regionem longinquam. Secundo peccatoris conuersio: cum dicitur. In se reuersus. Tertio dei benigna receptio: cum dicitur. Vidit illū pater ⁊ misericordia motus est. A

¶ Circa primum notandū q̄ peccator a deo se auertens tres miserias incurrit. Prima est q̄ se a deo elongat. vñ dicit q̄ profectus est in regionē longinquā. ps̄. Longe a pec. ⁊c. Et Prouer.xv. Lōge est dominus ab impijs: ⁊ tamē in veritate se deus non elongat ab homine licet ita vide- deat: sed homo se elōgat a deo. sicut ponit exemplū Dionysius dicēs: q̄ si nauis impinguat in petram, non elongatur petra a naui: sed nauis a petra: quanto autem peccator magis se elongat a deo: tanto magis appropinquat ad deū. Sicut homo volens se elongare ab oriente appropinquat ad occidentē: ⁊ si elongat se ab austro appropinquat ad aquilonē. In deo em̄ quasi oriēs ⁊ occidēs sunt ei⁹ mia ⁊ iustitia: auster ⁊ aquilo sunt ei⁹ gratia et potentia. Qui igitur se elongat a misericordia dei preueniente: appropinquat ad eius iustitiam vlciscentē. Et qui elongat se ab eius gratia subsequente: appropinquat ad eius potētiā punientem. sicut patet de Jona q̄ fugere voluit deum precipiētem: ⁊ inuenit deum punientem. Secunda miseria peccatoris est: q̄ omnia bona sua dissipat. Vñ dicit. Dissipauit substantiam suā viuendo luxuriose: quāuis eñ cetera peccata omnia bona cōsumant. precipue tñ luxuria dissipat omnia bona temporalia: corporalia: naturalia: spiritualia: ⁊ gratuita. B

¶ Dissipat quidem corporalia bona, q̄ ipsum corpus deducit ad consumptionē. j. Cor. vj. Qui fornicatur in corpus suū peccat. s. in sui corporis consumptionē. Dissipat bona sua naturalia: q̄ memoriam

riam hebetat vt nihil spirituale possit re minisci. Ratione obnubilat vt nihil spirituale possit itelligere. j. Cor. ij. Animalis homo nō percipit que sunt spiritussā cti. Dissipat etiā bona gratuita. Chrys. Nulla res sic prescidit virtutē: sicut corporalis voluptas. Dissipat bona tēporalia: qr deducit hominē ad paupertatē. Prouerb. xxix. Qui nutrit scortū pdit substantiā suam. Tertia miseria est: quia peccator famē tollerat. Ideo dicit: qr cepit egere. Nulla em̄ satietas est in delicijs: diuitijs: nec in honoribus. Vn̄ prouer. xxx. dicit q̄ tria sunt insatiabilia: sez infernus: terra sitiens: et ignis. Per infernū significat superbus qr sicut infernus nō satiat animab⁹: sic et superbus non satiat honoribus. Per terrā significat auarus: quia sicut terra sitiens non satiatur aqua: sic nec auarus pecunia. Per ignez significatur carnalis concupiscentia: qr sicut ignis non satiatur lignis, sic nec cōcupiscentia delectationibus prauis.

C ¶ Secundo ponitur peccatoris cōuersio. Ad cuius cōuersionē tria tangūtur. Primū est status sui recognitio, cū dicitur. In se reuersus dixit. Debet aūt peccator penitens q̄tuor recognoscere sicut dt Gre. vbi fuit, vbi est, vbi erit, et vbi nō est. Ubi fuit, qm̄ in pctō: et ideo debet dolere. Hiere. ij. Scito qr malū est et amarū reliquisse te dn̄m deū tuū. Ubi erit, qr in iudicio: et iō dz timere. Ps. A iudicijs em̄ tuis timui. Ubi est: qr in miseria: et iō debet gemere et erubescere. Ps. Heu me qr incolat⁹ me⁹ plongat⁹ est. Bern. Agnosce vbi es et ingemisce. Ubi nō est: qr nō i loco pprio. i. gloria ad quā ex sua creatione fuerat ordinat⁹: et ideo dz suspirare, et illā cū desiderio petere. Ps. Unā petij a dn̄o hāc reqrā: vt inhabitē in domo dn̄i oib⁹ dieb⁹ vite mee. Scd̄m ē oris cōfessio, qd̄ notatur cū dr pr̄, peccaui in celū. i. corā angelis et sctis dei, et corā te. i. corā te sciēte et vidente. Qr igit peccaui coram te qui es iudex meus: multum debeo erubescere et timere. Boetius. Magna est vobis si dissimulare non vultis indicta necessitas probitatis cum omnia agitis ante oculos iudicis cuncta cernentis. Quia peccaui coram angelis dei qui sunt custodes mei: debeo multū dolere, quia iniqūm in me fuit eos contristaui. Esaie. xxxiij. Angeli pacis flebūt amare. Quia peccaui corā sctis et curia celesti, q̄ suis meritis me nutriunt, debeo multum dolere et flere: qr ipsam nutricē meā contristaui. Baruch. iiij. Cōtristatis nutricez vestrā hierusalē. Tertiū ē satisfactio: qd̄ notat cū dr. Fac me sicut vnū de mercenarijs tuis: quasi dicat: parat⁹ sum amodo satisfacere spe mercedis eterne. D

¶ Est aūt differētia inter seruū et mercēnariū et filiū. Seru⁹ est q̄ solo timore abstinet a peccato. Mercēnarius est qui intuitu mercedis seruit, et cauet offensam. Filius est qui solo amore seruit et vitat offensam. Iste igitur primo erat seru⁹ qui vni ciuium. i. demoni adherebat: et quando porcos pascebat: id est brutales mores satiabat: sed postea fact⁹ mercēnarius qn̄ spe mercedis vite eterne deo voluit seruire. Sed pater celestis eū filiū fecit qn̄ ad suā hereditatem eum recepit. Ecce quanta benignitas dei: qr peccatorem de seruitute diaboli extrahit: ipsum tanq̄ mercennarium spe mercedis eterne facit seruire sibi, et tandem tanq̄ filiuz ad eternā hereditatem eum recipit. E

¶ Tertio ponitur benigna dei receptio. Recepit em̄ eum velociter: dulciter: honorabiliter: et letanter. Uelociter quidez eū recepit, Unde dicitur. Et accurrēs. et c. Semper em̄ deus promptus est in miserando tardus in puniēdo: q̄ autē sit tardus in puniēdo dicitur Genes. iij. Cū audisset vocem dei deambulātis in paradiso ad auram post meridiez et c. Ecce qr vadens ad puniendum trangressorē nō currebat: sed deambulabat: id est lento passu incedebat. Et non ibat impulsus ab aura: sed contra auram quando ad puniendum vadit vt sua misericordia sibi resistit. Et non iuit in meridie statiz qn̄ Adam peccauit: sed expectauit post meridiem: Uadens vero ad miserandum dicitur q̄ currebat. Nā sicut dicit Chryso. Illud quod homo contra naturam facit pigrefacit. Quia vero deo est contra naturam suā punire: ideo ad puniendū est tardus. Quia secūdum suā naturam est misereri semper et parcere: iō ad parcendum

dum et miserandū est prompt⁹. Secundo recepit eum dulciter: quod notat cū dicitur. Cecidit super collum ei⁹. Facit deus erga peccatorē ad similitudinē vulturis: quia primo cadauera longe videt deinde aduolat, postea incumbit sup eū, tādem sibi incorporat. Sic etiā dñs hic facit: quia cum longe adhuc esset eū oculis misericordie vidit, deinde accurrens alis misericordie et virtutis ad eū volauit. Postea collū eius superincūbit et incidit: et tandē eū deosculans et recōcilians ipsum sibi tanq̄ membrū suum incorporauit. Tertio recepit eū honorabiliter, q2 fecit eū indui stola prima.i.innocētia, quam in baptismo induerat: sed p peccatū eam perdiderat: per penitentiā vero eā recuperauerat. Sed q2 non sufficit habere innocentiā: nisi fiant bona opa nō sufficit abstinentia a malo, nisi fiat qd bonū est: ideo subditur. Et date anulū in manu ei⁹.i.gratiā operandi. Gratia eñ dei est anul⁹ siue signaculū quo signant serui dei a seruis diaboli. De quo signo dicit.ij. Thimo.ij. Firmū fundamentū dei stat habens signaculum hoc. Cognouit dñs qui sunt ei⁹. Sed q2 in operādo multa aduersa incurrūt: ideo indigent forti patientia. Et hoc est qd dr. Et calciamentū in pedes eius. Calciamēta eñ pedes muniūt contra duriciā vie: et ideo significant cōstantiam contra aduersa. F

¶ Quarto ipsum recepit gratanter. Un dr. Manducemus et epulemur. In cōuersione eñ peccatoris magnū est gaudiū. Iuxta illud. Lu.xv. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore pniam agēte rc. Naz gaudent de⁹, angeli, et oēs sancti. Jō dr Esa.lv. In leticia egrediemini: scz de peccatis, et i pacē deducemini, scz ad penitētiā. Mōtes.i.altitudo et sublimitas psonarū et colles.i.altitudo angelorū cantabūt corā vobis laudē: et ols lingua regionis.i.collegium omnium sanctorum plaudent manibus.

36 ¶ Eodē sabbato scde heb.xl.Ser.ij.

Fili tu semper

mecum es, et ola mea tua sūt Quāuis ista verba dixerit pater filio q̄ secū remanserat, vt ipm placaret: possūt tñ esse verba virginis loquētis ad filiū et dicētis. Fili tu sp mecum es rc. In quibus verbis tria notant. Primū est ex parte virginis materna dilectio: cū vocat eū filium dicēs fili. Scdm ex parte xpi cū matre indiuisibilis habitatio: cū subdit Tu semp meū es. Tertiū est ex parte vtriusq oim bonorū cōmunicatio: cū subdit Ola mea tua sunt. B

¶ Circa primū notādū q btā virgo fuit vera mr xpi, et nō tantū vera mater: sed etiā fuit studiosa et pia mr. Uera quidem mater fuit: q2 materiaz carnis dedit sibi cōuenientē, locū in vtero sibi tribuit: et cōueniēs nutrimētū sibi ministrauit. Ista eñ tria faciunt veram matrē. Sap.vij. In ventre matris mee figuratus sum caro: ecce q2 christ⁹ in vtero locū cōuenientē a matre habuit: decē mensiū tpe coagulatus sum in sanguine ex semine hominis: ecce q2 christ⁹ materiā corporis a virgine totam sumpsit: et ideo dicit ex semine hois i.ex sanguine hois. Alij eñ hoies formantur ex semine hominū. Christ⁹ vero ex semine.i.sanguine hois.i.virginis. Et sequitur delectamento somnij cōueniētis ecce q2 accepit conueniēs nutrimentū quo in vtero nutriebat et delectabat. Scdo fuit sollicita et studiosa mater. Adeo q̄ dē studiosa fuit q sicut dicit Bern. Ola opa misericordie circa psonā filiū exhibuit. Ipz eñ indumēto carnis induit: ipm i hospitio vteri sui nouē mensib⁹ tenuit: ipm lacte virgineo nutriuit et potauit: ipm p infantilē etatē infirmū fouit: ipm in carcere crucis positū visitauit: ei⁹ sepulture interfuit. Tertio fuit mater pia. Fons eñ pietatis nouē mēsib⁹ in vtero suo habitauit et ideo tota pietate resplenduit. B

¶ Ideo similat aurore soli et lune armateq aciei, et maris stelle. Canti.vi. Que est ista q̄ progreditur q̄si aurora cōsurgens pulchra vt luna, electa vt sol, terribilis vt castrorū acies ordinata? Assimilat enim aurore: q2 ei⁹ misericordia oibus est necessaria. Sicut ei aurora est media inter noctē et diē: sic et ipsa est mediatrix inter deū et hominē. Assimilat lune: q2 ei⁹ misericordia oibus est vicinior. Sicut ei luna pre ceteris planetis terre magis est vicina sic et ipsa pre ceteris sctis pctorib⁹

est magis propinqua. Assimilatur soli: qz eiꝰ mia est cōmunior. Sicut eñ sol lucez suā ꝛ calorē oībus tribuit: sic et ipsa lucē et calorē eiꝰ mie oībus expendit. Assimilatur armate aciei: qz eius misericordia oībus est potētior. Qz ipsa hostes. i. demones conterit et expellit, et eis terribilis existit. Nihilominꝰ assimilatur stelle maris: qz eius misericordia est oībꝰ diuturnior. Sicut eñ ceteris stellis occidētibus stella marꝫ nō occidit: sic ceterꝫ sctis nō exaudiētibus maria tñ nō deserit. C

¶ Scdo ponit ex parte xp̄i indiuisibilis cū matre habitatio: cū dr. Tu semꝑ mecum es. Xp̄s eñ semꝑ cū matre fuit i triplici statu suo. s. dū esset in m̄ris vtero: dū viueret in mūdo: ꝛ dum recessit de mundo. Nā dū esset in vtero m̄ris ip̄am sanctificauit: dū viueret in mūdo ip̄am ab oi pctō ꝯseruauit: dū recessit de mūdo, ip̄az gl'iosam totā ꝛ illuminosam fecit. D

¶ Primo igit ipsam sanctificauit. Tres quidē sunt cōceptiones ꝛ natiuitates. Una qua qs sine pctō cōcipit ꝛ sine pctō nascitur. Et hoc modo nō est cōceptus ꝛ natꝰ sine pctō nisi solꝰ xp̄s q̄ fuit cōceptꝰ ꝛ natus sine pctō. Alia est qua quis cū peccato cōcipitur ꝛ cū pctō nascit: ꝛ ista est conceptio nr̄a ꝛ natiuitas nr̄a: qz cū peccato cōcipimur ꝛ cum pctō nascimur. Alia est media qua qs cum pctō concipitur ꝛ sine pctō nascit: ꝛ s̄m Bern. talis fuit conceptio ꝛ natiuitas beate virginis. Fuit eñ vt asserit in ep̄la ad canonicos lugdunē. cū pctō originali cōcepta: ꝛ sine pctō nata: qz a sp̄ū sctō fuit sanctificata ꝛ oi ab peccato mundata: ꝛ iō s̄m Bern. fuit aū sancta q̄z nata. Ista triplex differētia tangitur Job. iij. vbi loquit de nocte originalis culpe dicēs. Pereat dies in qua natus sum: ꝛ nox in qua dictū est cōceptꝰ est hō. Obtenebrentur stelle caligine eiꝰ expectet lucē ꝛ nō videat: nec ortum surgētis aurore. Ecce qz hic nominat lucē auroram et stellas. per solē xp̄s, per aurorem virgo maria, ꝑ stellas ceteri sancti intelliguntur. Nox igitur originalis culpe non vidit christum: nec xp̄m ad conceptum, nec xp̄m ad ortū ideo dicit. Expectet lucē et non videat. Auroraz id est virginem beatā vidit xp̄m ad conceptū: sed nō vidit xp̄m ad ortū. Et ideo dicit: Nec ortuz surgētis aurore. Stellas aūt. i. viros sanctos ip̄a nox originalis cōcupiscentie vidit, ꝛ in cōceptu et in ortu Et ideo ex toto obtenebrati sunt, ꝛ habent tenebrosum cōceptū: ꝛ tenebrosum ortū Ideo dicitur. Obtenebrent stelle caligine eiꝰ. Scdo fuit secū dū viueret in mundo: qz ab omni pctō cōseruauit. Fuit eñ vt pulchre deducit sanctꝰ Thomas tertia pte q̄stiōe. xxvij. ar. iiij. sine pctō mortali, originali, ꝛ veniali. Rari sūt q̄ sibi caneāt a pctō mortali: rariores qui sibi caneāt a veniali: rarissimi q̄ nascuntur sine originali. Iō dr rarissimi, qz nō fuerūt nisi tres i veteri ꝛ nouo testamēto: scz xp̄s. Hieremias. Joh. baptista de beata virgine dicit Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea, ꝛ macula non est in te Ipsa enim fuit pulchra quia ab omni peccato mortali penitus elongata. Ipsa fuit tota pulchra: quia in carne et anima ab oi originali aliena. Ipsa fuit sine macula. ꝛ qz ab oi veniali immunis effecta. Tertio fuit secū quando exiuit de mūdo, quia ipsam totam gloriosam ꝛ luminosam fecit. Hec est illa mulier de qua dicitur Apocal. xij. Mulier amicta sole et luna sub pedibꝰ eius: ꝛ in capite eius corona stellarū duodecim, ꝛ in vtero habens ꝛc. E

¶ Ipsa eñ est luminosa a parte superiori: qz habet coronaz stellarum in capite. Duodecim stelle sūt, duodecim ordines scz nouē ordines angeloꝝ, ꝛ tres hominū scz martyrū, cōfessorū, ꝛ virginuz, isti oēs eā coronāt. Est luminosa a parte inferiori: ideo dicit. Et luna sub pedibꝰ eiꝰ Per lunā significatur ecclesia quam sub pedibus habet: qz eā sub protectione tenet. Et luminosa ꝛ ex parte exteriori, qz est amicta sole. i. glorificata corpore. Et luminosa ex pte interiori: qz in vtero habens. Ipsa enim diuinum splendorem in vtero habuit: ꝛ tota luminosa remansit.

F ¶ Tertio ponit ex pte m̄ris ꝛ filij bonoꝝ oīm cōmunicatio: iō dr. Omnia mea tua sunt. Oīa eñ q̄ fuerunt filij fuerunt ꝛ matris: ꝛ econuerso. Filius tria habuit: scz carnē, animā, ꝛ diuinitatē: Et ista fuerunt virginis: scz caro per generationē, anima per amorē, diuinitas ꝑ fruitionē.

mento: purgata est stella ab omni nebula temptationū et refulget nobis per exēplum. ¶ Secūdo describitur status istorum in morte quia vterq; mortu⁹ quia vterq; de mundo raptus sed differenter: nam diues mortuus est morte culpe: quia separatur anima a deo. postmodū mortuus est morte nature qua separatur anima a corpore suo tandem morte gehenne separatur anima dei visione ⁊ beatorū consortio. Lasarus mortuus est vnica morte scilicet morte nature vterq; etiam fuit de mundo raptus sed differenter: q2 lazarus in sinu abrae ab angelis fuit deportatus ista portatio facta est propter custodiā. ps. Angelis suis deus mādauit de te vt custo. ec. propter reuerentiam. sicut epi i manib⁹ portanť quādo intronizantur. propter letitiā Chry. Sufficiebat ad portandū vnus angelus pauperem: sed propterea plures veniūt vt chorū letū faciant. Diues autem tanquam parrochian⁹ diaboli ad cimiteriū infernale fuit deduct⁹. tali sepultura sepeliunť vsurarū ⁊ impiū. de qua sepultura dicitur Hierem. xxij. Sepultura asini sepelietur putrefact⁹ et proiectus extra portas hierusalē. Sepultura asini talis est ꝙ pelle excoriatur. Et ipa pellis a suo domino possidetur. Carnes vero ei⁹ a canibus lacerantur. ossa autē pluuijs ⁊ grandinibus exponunť. Sic etiam quādo aliquis diues moritur parētes sui eū omnibus suis expoliant. Uermes carnes eius lacerant grādines infernales animā ei⁹ cruciant, que quidē anima naturā ossis habet quia consumi non poterit. Eccl. x. Cum morietur homo hereditabit serpentes. s. infernales quo ad animā ⁊ bestias id est parentes vastantes terram. i. substantiam bestia enim quasi vastia dicitur et vermes scȝ corrodētes carnē propriā. Tertio describitur status istorū post mortem quia pauper in sinu abrae requiescit et dicitur sinus abrae loc⁹ superior inferni habēs aliquam lucem: qui dicitur sin⁹ propter tranquillitatem. sicut sinum maris dicimus aliquem locum a ventis quietum: diues vero fuit in tormentis diuersis sicut fuerat in diuersis peccatis. Nam sicut dicitur Sap. xj. Per q̄ peccat quis per hec torquetur peccauerat ꝗdē iste diues in diuitiarū vbertate. ideo punitur in extrema paupertate: nam nō petebat balsamum neq; situlā aque nec manum plenā aqua sed tantū minimum digitum in aqua intingi. et tamen non potuit obtinere quia sicut dicit. Jaco. ij. Judiciū sine mīa fiet ei qui nō fecerit mīam. Uocat aūt extremum digiti Lazari modicum suffragiū meriti sui: et vocabat guttam aque modicū q̄d refrigerantis mīe. Secundo peccauerat in vestium varietate. ideo puniť penarū diuersitate. Habuerat enim duo mutatoria vestiū scȝ purpuram et byssū: ⁊ ideo modo hȝ duo mutatoria penarū de quib⁹ dr Job. xxiiij. Ad calorem nimiū transeat ab aquis niuium qui enim induebať purpura que hȝ colorem igneū modo induitur veste ignea et qui induebať bysso qui hȝ colorē niuiū seu cādidū: modo induitur vestimento niuis: quando igitur diues est in igne ardētissimo tunc inductus est purpura: quando est in niue frigidissima tūc indutus est bysso candida. Tertio peccauerat peccato gule. iō puniť adustione lingue non est autē dicendū ꝙ diues iste habuit linguā corporalē: sed dicitur cruciari in lingua. id est i ala q̄ p petō lingue torq̄batur. ¶ Tripliciter em̄ peccauerat lingua. Primo pauperem irridēdo. Secūdo nimis voluptuose edēdo. Tertio inter cōuiuas ad detractiōes ipsas laxādo. Petrus rauen. Lingua magis ardet q̄ pauperi insultauit: ⁊ nūc degustat cruciat⁹ quia preciosos cibos et odorata pocula degustauit. Tertio peccauerat in lingua inter cōuiuia ad detractiōes ipsā laxādo. Chry. Qui in cōuiuādo magis in loquacitate peccauerat: in lingua atroci⁹ ardebat. Multi sunt etiam qui pro isto triplici peccato lingue puniētur ⁊ qui de pauperibus derisiones faciunt et laute ⁊ voluptuose comedunt: ⁊ bonis detrahere nō desistunt.

32 ¶ Eadē feria.v.ij.hebdo. Serm.ij.

Mortu⁹ est aūt diues ⁊ sepultus est in inferno. Post quam dominus descripsit diuitis vitam subiūxit eius penam: vt omnes

considerantes penam non mittentur vi sam. Pena autem huius diuitis augetur ex multis. Primo ex ratione loci in quo positus fuit: quia sepultus est in inferno. Ibi enim sepulturam habēt superbi luxuriosi et auari. De sepulturis enim talium dicitur Ezechie. xxxij. Ibi assur. et omnis multitudo eius: in circuitu illius sepultura eius: qui descenderunt ad infernū cū armis suis. Ibi elam et omnis multitudo eius per girum sepulchri sui qui descenderunt ad terrā vltimam. B

¶ Ponuntur autem hic tres demones principales: scilicet assur mosoth. et elam. id est māmona: asmode⁹ et lucifer Assur interpretatur diues et significat mammonam: qui est demon super auaros. Iste habet sepulchrum altissimum in inferno. et in circuitu eius sunt sepulchra omnium auarorum. Mosoth. interpretatur captura. et significat asmodeum id est demonem qui est super luxuriosos: quos ipse capit et illaqueat. Ipse enim in inferno sepulchrum maximum habet: et in circuitu eius sunt sepulchra omnium luxuriosorum. Etiam interpretatur superluminare et significat luciferum qui est super superbos qui volūt altius eminere. Iste habet in inferno sepulchrum altissimum: et in circuitu eius sunt sepulchra omnium superborum. Et quia diues fuit auarus luxuriosus et superbus: ideo merito in inferno habet hec tria sepulchra. Nam tristatur et plorat cum auaris: fetet et luget cum luxuriosis: desperat et dolet cum superbis. Secūdo augetur eius pena ratione beate visionis quam perdidit quod notatur cum dicit. Uidit Abraham et Lazarum in sinu eius. Plus enim anima eius cruciabatur ex eo quod amiserat visionem beatorum: quam ex eo quod sustinebat supplicia tormentorum Chrysost. super illud. Inter nos et vos chaos firmatum est: dicit sic. Uidere possumus transire nō possumus. et nos videmus quod fugim⁹. et vos videtis quod perdidistis: et nostra gaudia accumulant vestra tormenta. et vestra tormenta accumulāt nostra gaudia. Sicut autem dicit Gregorius. Usque ad iudicium boni malos et mali bonos vident. Postmodum mali nō videbunt bonos. Boni autem semper videbūt malos vt sic semper eorum gaudia crescant: quia mala conspiciunt que misericorditer euaserunt. C

¶ Ex illa visione quinque colliguntur. Unū est quod post hanc vitam boni cognoscūt bonos quia Abraham cognouit Lazarum et Lazarus cognouit Abraham. Secundum est quod mali cognoscēt malos quia diues sciens quod fratres suos cognosceret si in infernum descenderunt. et ex hoc pena eius augeretur nolebat quod istuc venirent. Tertium est quod boni cognoscent malos quia Abraham et Lazarus diuitem cognouerunt. Quartum est quod mali cognoscēt bonos quia diues cognouit Abraham et Lazarum. Quintū est quod post hanc vitam non solum cognoscemus illos quos in hac vita vidimus sed etiam quos nunquam vidimus. Nam diues cognouit Lazarum quem in hac vita viderat. Abrahā cognouit Lazarum et diuitem quos nunquam in hac vita viderat. Tertio augetur pena eius ratione doloris insensibilis quē incurrit: ideo dicitur. Eleuans autem diues oculos suos cum esset in tormentis. dicitur autem tormentum: quasi torquens mentem. D

¶ Torquebatur autem de gloria Lazari quā videbat: de sua pena insensibili quā incurrerat. et de impossibilitate remedij pro quo desperabat. Psalmus. Peccator videbit, scilicet gloriam sanctorum. et irascetur dentib⁹ suis fremet et tab. propter cruciatum quem sentit desiderium peccatorum peribit: quia vltra spem non habent. Propter ista tormenta sepultus fuisse dicitur in inferno secundum Glos. in profunditate pene. Est enim infern⁹ quasi quidam puteus habens superficiem: in qua sunt peccatores minores habēs medium in quo sunt peccatores maiores: habens profundum in quo sunt peccatores maximi. Ps. Non me demergat tempestas aque: quo ad illos qui sunt in medio neque absorbeat me profundum quo ad illos qui sunt in profundo: neque vrgeat super me puteus os suum quo ad illos qui sunt in superficie. et licet sint in superficie tamen nunquam inde exibunt: quia puteus vrget et claudit os suū. Quarto augetur eius

mallit: ꝗ̃ ipsa custodia angelica eos dese ruit. Iuxta illud. Hier. lj. Curauim⁹ babi lonē ꝛ nō est curata derelinquam⁹ eam. Et vocat ipsaȝ plebē iudaicā babyloniā ꝑpter cōfusionē earū. Ubi dicit Glo. que dā ꝙ audite sunt voces angelorū in aere dicētiū. Trāseam⁹ ab his sedib⁹. Torcu lar in ea fodit qñ legē sibi dedit que mul tis precept'is os torq̄bat. Turrē edifica uit qñ tēpliū erexit. Locauit eam agrico lis. Iste agricole sunt oparū vince. De q̄ bus dr. Mat. xx. de illo patrefamilias q̄ oparios in vineā suā cōduxit. Post mul tū tpis misit seruos. i. prophetas ad re cipiendū fructū bonorū operū. Sȝ agri cole al'os secauerūt: vt Esa. aliosi excer rebrauerūt vt Eze. alium occiderunt. vt Hiere. aliū lapidauerūt vt Zaccha. Tā dē misit filiū suū ꝛ illū extra vineā eiece rūt, qꝛ extra ciuitatē ipȝ crucifixerū ꝛ oc ciderūt. Postea xp̄s Iterrogauit eos di cēs. Cū igit dn̄s vinee venerit q̄d faciet agricolis illis. Inter eos erāt q̄dā sim plices ꝛ boni q̄ dixerūt. Malos male ꝑ det ꝛc. Erāt etiā q̄dā sapiētes q̄ istā pa bolā intellexerūt ꝙ scȝ deberēt xp̄m oc cidere. Propter qđ dn̄s volebat vineam suā gētib⁹ locari. Et iō r̄nderunt vt hr̄. Lu. xx. Absit ꝙ scȝ xp̄ȝ occidāt vel vineā ꝑdāt: ꝙ aūt hoc facturi erāt oñdit dn̄s ꝑ ꝓphetā Lapidē quē re. edi. hic fac. est in caput anguli. Ad lraȝ lapis iste fuit lapis q̄dā parat⁹ ꝑ edificatiōe tēpli, q̄ tū nusq̄ cōgrue locari poterat: sȝ ꝯsuminato ope posit⁹ est sursuȝ in angulo ita cōgrue ꝙ oēs mirarent̄. Iste lapis est xp̄s q̄ fuit a iudeis reprobat⁹: sȝ a deo in caput angu li posit⁹: qꝛ a deo caput ecclesie est cōsti tutus, ꝛ ideo inquit: tollet̄ a vobis regnū dei. i. ipse Christ⁹, q̄ dicit de seipso. Luc. xvij. Regnū dei intra vos est ꝛ dabit̄ gē tib⁹. i. illis q̄ recipiēt fidē ei⁹. Uel regnū dei. i. sacra scriptura ꝛ cognitio vni⁹ dei. Uel regnū dei ad literā. i. regnū celorum qđ a iudeis est ablatū ꝛ gētib⁹ traditum est Mat. viij. Uenient ab oriēte ꝛ occidēte ꝛ recumbent cū Abraham, Isaac, ꝛ Ia cob in regnū celorū. Filij aūt regni eij ciētur in tenebras. Postea subdit. Qui ce ciderit sup lapidē istum cōfringetur. sup quē vero ceciderit ꝯteret eum ꝛm Glo.

Ille q̄ credit ꝛ tamen peccat cadit sup la pidē ꝛ non cōterit sed confringitur: quia ad penitētiā reseruat̄: sed quando quis est infidelis sicut erāt iudei lapis sup euȝ cadit ꝛ cōteritur: qꝛ nunq̄ potest ad peni tētiā resurgere q̄diu nō habuerit fideȝ. Uel tunc aliquis sup lapidē cadit quādo quis peccat q̄diu est in presenti vita: sȝ tamen nō cōterit̄ qꝛ resurgere potest. Se cundum autē Chrys. Illud quod cadit fortiter cadit propter duas causas, aut ꝑ pter pondus suū, aut ꝑpter altitudinem nimiam. B ¶ Sic quidam grauiter cadunt: qꝛ graue pctm̄ cōmittunt, aut qꝛ sunt in magnitudine status. ꝛ tamē qꝛ ad huc in vita presenti sunt sȝ super lapidē cadūt resurgere tñ possunt sȝ in iudicio post hanc vitā lapis diuine sentētie sup eos cadet. ꝛ tūc nūq̄ resurgent: qm̄ mali in corruptionibus deteriores fiunt. Ideo pharisei ꝛ principes sacerdotū indignan ti voluerūt ipsum tenere sȝ timore ppl'i, qꝛ sicut prophetā eum habebant nō fue rūt ausi. B ¶ Mistice autē vinea ista est ecclesia i qua tot sunt palmites quot differētie hoim. Sunt aūt q̄dam palmi tes q̄ viti adherēt sed nō fructificāt. Isti sunt q̄ habent fidē, sed non opera, de q̄ bus dr Ioh. xv. Oēm palmitē in me nō fe rētem fructum tollet eū. s. a cōsortio btō rū. Alij palmites sunt q̄ nec viti adherēt qꝛ sunt ꝑ eissi nec fructificāt. isti sunt here tici q̄ a Christo sunt ꝑ fidē precisi, ꝛ ideo nullū bonū facere possunt, sicut dr. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo, de talibus dr. Io. xv. Si quis i me nō ma serit mittetur foras sicut palmes ꝛ colli gēt eū ꝛ in ignē mittēt ꝛ ardet, alij pal mites sunt qui viti adherēt ꝛ fructū fa ciūt, de q̄bus ibidē dr. Qui manet in me ꝛ ego in eo hic fert fructum. C ¶ Sepes quā circa istā vineā. s. ecclesiā de⁹ posuit signat custodiā angelorꝫ quā de⁹ ecclīā ipsam muniuit, ipsi em̄ angeli dei sunt milites dei ecclīā ipaȝ custodiē tes. De q̄b⁹ dr Iob. xxv. Nūq̄d est nūer⁹ militū ei⁹. Sicut enī videm⁹ ꝙ i curia ter restris regis sunt quidā milites q̄ semꝑ regē associant ꝛ corā illo decātāt. Alij qui hostes expugnāt. Alij qui castra ꝛ ci uitates regni custodiūt, sic i curia regis

celestis sunt q̄dā angeli q̄ ipm associant regē ⁊ ad eius honorē decātāt sicut cherubin ⁊ seraphin. Esa.vi. Clamabāt alter ad alterū. sctūs sctūs sctūs dn̄s de⁹ sabaoth de⁹ exercituū. Job.xxxviii. Cū me laudarēt astra matutina ⁊ iubilarent oēs filii dei. Alii sunt q̄ cōtra hostes dei.i. demones p̄eliant sicut sunt virtutes et potestates Apoc.xii. Factū est p̄liū magnū in celo Michael ⁊ angeli ei⁹ p̄liabātur cū dracone. Et alii sunt q̄ custodiūt p̄uincias: sicut principat⁹. Alii sunt q̄ custodiūt ciuitates ⁊ loca specialia sicut archāgeli alii p̄sonas singulares sicut angeli. Esa.lxii. Sup muros tuos Hierusalē cōstituit custodes tota die ⁊ nocte non tacebūt. D Torcular q̄ fodit signat crucē in qua xp̄s manib⁹ iudeorū sic fuit calcat⁹ ⁊ cōpressus q̄ tot⁹ sanguis de ei⁹ corpore exiuit. Christ⁹ em̄ est vua i nata de ista vite v̄ginea q̄ dicit. Eccl.xxiiii. Ego quasi vitis fructificaui suauitatē odoris. Ista vua fuit alba in natiuitate, q: xp̄s sine omni peccato fuit concept⁹ ⁊ natus. in cruce autē facta est rubea p̄pter sanguinis aspsionē, vnde angeli admirantes dixerunt quare rubrū est indumentū tuum ⁊ vestimēta tua sicut calcantiū in torculari. Esa.lxiii. post mortē autē ista vua remansit nigra. Apoc.vi. Sol fact⁹ est niger quasi saccus ciliciuus. E

¶ Turris istius vinee est ipsa fides, de q̄ eccl'a se offendit aduersus hostes ipsi ei fideles impugnātur nūc p̄ prospera mō per aduersa F ¶ per prospera impugnat caro mund⁹ ⁊ diabol⁹. Nā caro nitit trahere ad delectabilia: mūdus ad terrenas diuitias, diabolus ad sublimes honores: sz istis resistit fides: q: cōtra delectabilia assumit carnis asperitatē: cōtra diuitias voluntariā paupertatem cōtra honores humilitatem. Heb.xi. Fide Moyses grandis factus: negauit se esse filiū filie Pharaonis. Ecce qūo per fidez contēpsit honores: magis eligēs affligi cū populo dei q̄ temporalis peccati habere iocūditatē Ecce per fidē vicit carnis molestiā ⁊ asperitatē: maiores diuitias existimans thesauro egyptiorū p̄priū Christi: ecce quia per fidē despexit diuitias, de hac etiā turri fidei fideles se dederūt contra aduersa siue sint aduersa immissa a deo: siue a diabolo siue a mūdo. Mat.vii. Oīs qui audit verba mea ⁊ facit ea assimilab' viro sapienti q̄ edificauit domū suā supra petrā, ⁊ descendit pluuia ⁊ venerunt flumina ⁊ flauerunt vēti ⁊ irruerunt in domū illam: ⁊ non cecidit: fundata enim erat supra petram, istud fundamentum preciosum est fides Christi.i.Corin.iii. Fundamentum em̄ aliud nemo potest ponere preter id q̄d positum est quod est Christus Jesus, qui enim sic est in Christo fundatus non timet pluuiam.i.aduersitatem de celo descendentem: nec timet flumina.i.persecutionem a terrenis tyrannis irruentem: nec timet ventum.i.tentationem a demonib⁹ qui sunt in aere venientem.

34 ¶ Eadem feria sexta secunde hebdomade.xl. Sermo secundus.

Homo erat paterfamilias q̄ plantauit vineā.i. quālibet animam fidelē quā paterfamilias.i.de⁹ i corp̄e plātauit ⁊ ipsam angelice cure deputauit ⁊ quaz sepe muniuit que debet plantari, ⁊ fodiri suo tempore vindemiari. A ¶ Circa istā igitur vineā septem per ordinē videnda sunt. primo quare de⁹ paterfamilias dr̄ ad quod dicēdū: q: tres familias possidere dicitur seu cognoscitur: vna est in hoc mundo.s.cōgregatio omniū electorum. Alia est in purgatorio. Tertia est in celo. Illi aūt qui sunt in inferno non sunt de familia dei.s.de familia diaboli: illud rep̄sentat sacerdos q̄ de corpore xp̄i facit tres partes ad innuendum q̄ corpus Christi mysticū in tres p̄tes est diuisum. B ¶ Illa em̄ pars quā sacerdos in calicē abscōdit ⁊ i vino cōsecrato infundit signat illā partē que est in celo que ab oībus penalitatib⁹ absconditur ⁊ torrente diuine voluptatis potatur ⁊ inebriat. Alie aūt due partes signāt illā q̄ est i mūdo ⁊ illā q̄ est i purgatorio: q: illi adhuc multis penalitatib⁹ exponunt: nec plene adhuc diuino amore fruunt. Scd̄o vidēdū est quare anima vinea dicat: ad q̄d di

cendum est q scdm Chrys. sup Mat. Si-
cut de vinea nascūtur gēme et ex gēmis
flores: et de floribus: vue: et de vuis vinū
eliciť: sic de anima virtuosi nascuntur bo-
ne cogitationes tanq gemme, sicut enim
gemme sunt principium omnium fructuū
sic cogitatiōes bone sunt principia bono-
rum operū, priusq eñ homo aliquid bo-
ni faciat illud cogitatione pertractat, et
tamen illud principiū hře non possum⁹ a
nobis sz a deo. ij. Cor. iij. Nō q sufficien-
tes simus cogitare aliqd boni a nobis et
ex nobis: et sicut ex gēmis nascuntur flo-
res, sic de bonis cogitationibus bone vo-
luntates q sic sunt apud dñz suaues quē-
admodū odorifera flores: et sicut ex flo-
ribus nascuntur vue, sic de bonis volūta-
tib⁹ nascūtur bone operationes. Eccha.
xxiij. Flores mei fruct⁹ honoris et hone-
statis. Ista aūt duo. s. bonas cogitatiōes
et bona opera a nobis siľr habere nō pos-
sum⁹ sed a deo. Phil. ij. De⁹ est q operas-
tur in nobis velle et perficere pro sua vo-
lūtate. Sicut aūt de vuis vinum elicitur.
sic ex bonis operibus etiā in presenti ma-
gnū gaudiū generatur. Unde super illō.
Ps. In custodiendis illis retributio mul-
ta. dicit Glo. non tantū pro eis in futuro
reddetur premiū: sed etiā in eorū custo-
diam magnū est gaudium. C ¶ Ter-
tio videndum est quare de⁹ istam vineam
id est animam in corpore humano plāta-
uit. Ad hoc dicēdum q fecit propter tres
causas. Prima est vt opera sua deus pfi-
ceret: fecit quidē creaturam pure spūa-
lē: sicut angelū, pure corporalem sicut la-
pidem vel lignū, et ideo ne in dei opere
vniuerso remaneret aliqd in completum
oportuit q deus faceret tertiā creaturā
scz corporalē et spiritualē, et ideo ipsam
animam corpori adiunxit. Secūda cau-
sa est vt anima in corpore et p corp⁹ mul-
ta merita acquireret. Quedā eñ sunt in
qbus aīa sine corpore pōt mereri: sicut i
diligēdo deū: et in cognoscēdo deū: et leō
morādo deū: in meditādo de deo: imo se-
pe anima in talib⁹ a corpore impeditur.
Sap. ix. Corpus quod corrumpitur ag-
grauat animā et deprimit terrena inha-
bitatio sensum multa cogitantem. Alia
quedā sunt in quibus anima non potest
mereri nisi in corpore et per corpus, sicut
in ieiunādo et peregrinatiōes faciēdo: et
martyriū sustinēdo. Tertia causa est vt
maiorē gloriā perciperet, si enim anima
fuisse a corpore separata. fuisset glorifi-
cata tantū in contemplatione diuinita-
tis: nūc autem homo glorificať in anima
in cōtemplatione diuinitatis: et in corpo-
re in visione humanitatis. D ¶ Quar-
to videndum est q sit sepes huius vinee:
ad quod dicēdum q sepes huius vinee
est custodia angelorū, quelibet eñ anima
habet vnū angelū ad sui custodiam de-
putatum: et hoc in quintuplici statu suo.
scz dū est i vtero ne suffoceť a diabolo dū
est egressa ab vtero ne a prio baptismo
impediať: dum est viuens in mundo: ne
ad peccata pertrahatur: dum est i morte
ne de fide tenteť: vel a confessione impe-
diať: dū recedit post mortem ne diaboli
laqueis capiať. Iste sunt quinq vie quas
animas facit in quibus angeli eā custo-
diunt. Ps. Angelis suis deus mandauit
de te vt custodiāt etc. Quinto vidēduz est
qualiter ista vinea sit putāda. Ad qđ di-
cendū q sicut dicit Amb. Uinea precisa
fructificat semiputata frondescit negle-
cta luxuriat. Uinea enim anime nostre ab
omnib⁹ vicijs recisa fructificat bona ope-
ra Jo. xv. Oēm qui fert fructū purgabit
eū vt fructū pl⁹ afferat. Uinea semiputa-
ta id est anima negligenter et semiplene
purgata frondescit: qr talis hz multa fo-
lia verborū et paucos fructus operum, et
ideo tales a deo sunt maledicti. Sicut pa-
tet in ficulnea que habebat tantū folia:
cui dominus maledixit, vt habeť Mar-
ci. xi. et Mat. xxi. Uinea ergo neglecta: id
est aīa nullis vicijs purgata in palmites
luxuriat, et ideo non pfert vuas dulces. i.
opera deo grata: sz labruscas id est opa
deo odiosa. Esa. v. Expectauimus vt fa-
ceret vuas et fecit labruscas. In talē vineā
sepe ascendunt vepres concupiscētie car-
nalis. Esa. v. Non putabiť et non fodieť
et ascēdēt sup eam vepres et spine. E
¶ Sexto videndū est qualiter ista vinea
sit fodienda. Et dicēdū q vie⁹ vinee qua-
tuor sūt fossores scz pudor, dolor, timor,
et amor. Primo pudor quidē habet ter-
ram durā cordis mollificare. Debet eñ

peccator erubescere de seipso. Rom. vj. Quem ergo fructũ habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescetis. Talis autẽ pudor cor durum emollit: vnde dicebat Job. xxiij. Deus emolliuit cor meum ⁊ omnipotens turbauit me. Secund⁹ fossor est dolor qui cor mollitum scindit vomere contritiõis. Joelis. ij. Scindite corda vestra ⁊ non vestimenta vestra. Tertius fossor est timor qui omnes lapides. i. peccata omnia q̃ in corde scisso inuenit habet extra proijcere. Eccl. j. Timor domini expellit peccatum. Quartus fossor est amor dei qui omnes palmites infructuosos ad radicem vitis subortos. i. omnes amores mundanos habet euellere ⁊ eradicare. Augusti. Qui biberit de flumio paradisi cui⁹ gutta maior est oceano restat vt in eo sitis mundi penitus extincta sit. Septimo videndum est de vindemiationibus isti⁹ vinee. Ad qđ dicẽdũ ꝙ ista vinea vindemiatur in morte ⁊ in iudicio: quando scilicet deo de omnibus operibus nostris rationem reddemus. Sed multi erunt q̃ non dabunt deo vuas dulces id est opera deo suauia: sed vuas felleas. i. peccata venenata. Deute. xxxj. Uua eorũ vua fellis: ⁊ bo. amara. De talibus dicitur Hiere. xiiij. cõfusi sũt agricole operuerunt capita sua. F

¶ Hodie quidem sunt tres vindemiatores quis vineam istam vindemiãt. s. auaritia: luxuria, ⁊ superbia. De quibus dicitur in ps̃. Uindemiant eam omnes q̃ pretergrediuntur viam: exterminauit eam aper de silua: singularis ferus depastus est eam. Ambulantes per viam sunt auari qui non cessant discurrere. Aper de silua est porcus siluestris: ⁊ significat luxuriosum qui efficitur porcinus ⁊ immundus. Singularis ferus est superbus: qui vult esse singularis ⁊ nullum sup̃ se vult habere. Et est ferus. i. crudelis: quia omnes opprimere. Isti omnes istam vineaz sic vindemiant ꝙ xp̃s vix aliquos racemos, id est aliquos pauperes ⁊ simplices potest habere. Michee. vij. Ue mihi quoniam factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemie.

35 ¶ Sabbato. ij. hebdoma. xl.

Sermo primus.

HOmo quidaz habuit duos filios: et dixit adolescentior ex illis pa. Luc. xv. In isto euãgelio fit mẽtio de filio prodigo auerso ⁊ postmodum conuerso ⁊ de patre benigno. Et ideo tria sunt notãda. Primo peccatoris auersio: cuz dicitur. Peregre profectus est in regionem longinquam. Secundo peccatoris conuersio: cum dicitur. In se reuersus. Tertio dei benigna receptio: cum dicitur. Uidit illuz pater ⁊ misericordia motus est. A

¶ Circa primum notandũ ꝙ peccator a deo se auertens tres miserias incurrit. Prima est q2 se a deo elongat. vñ dicit ꝙ profectus est in regionẽ longinquã. Ps̃. Longe a pec. ⁊c. Et Prouer. xv. Lõge est dominus ab impijs: ⁊ tamẽ in veritate se deus non elongat ab homine licet ita' videat: sed homo se elõgat a deo. sicut ponit exemplũ Dionysius dicẽs: ꝙ si nauis impinguat in petram, non elongatur petra a naui: sed nauis a petra: quanto autem peccator magis se elongat a deo: tanto magis appropinquat ad deũ. Sicut homo volens se elongare ab oriente appropinquat ad occidentẽ: ⁊ si elongat se ab austro appropinquat ad aquilonẽ. In deo enĩ quasi oriẽs ⁊ occidẽs sunt ei⁹ mia ⁊ iustitia: auster ⁊ aquilo sunt ei⁹ gratia et potentia. Qui igitur se elongat a misericordia dei preueniente: appropinquat ad eius iustitiam vlciscentẽ. Et qui elongat se ab eius gratia subsequente: appropinquat ad eius potẽtiã punientem. Sicut patet de Jona q̃ fugere voluit deum precipiẽtem: ⁊ inuenit deum punientem. Secunda miseria peccatoris est: q2 omnia bona sua dissipat. Uñ dicit. Dissipauit substantiam suaz viuendo luxuriose: quãuis enĩ cetera peccata omnia bona cõsumant. precipue tñ luxuria dissipat omnia bona temporalia: corporalia: naturalia: spiritualia: ⁊ gratuita. B

¶ Dissipat quidem corporalia bona, q2 ipsum corpus deducit ad consumptionẽ. j. Cor. vj. Qui fornicatur in corpus suũ peccat. s. in sui corporis consumptionez. Dissipat bona sua naturalia: q2. memoriam

nam hebetat vt nihil spiritale possit reminisci. Ratonē obnubilat vt nihil spirituale possit itelligere. j. Cor. ij. Animalis homo nō percipit qui sunt spiritussācti. Dissipat etiā bona gratuita. Chrys. Nulla res sic prescidit virtutē: sicut corporalis voluptas. Dissipat bona tēporalia: qr deducit hominē ad paupertatē. Prouerb. xxix. Qui nutrit scortū pdit substantiā suam. Tertia miseria est: quia peccator famē tollerat. Ideo dicit: qr cepit egere. Nulla eñ satietas est in delicijs: diuitijs: nec in honoribus. Vñ Prouer. xxx. dicit q̄ tria sunt insatiabilia: scʒ infernus: terra sitiens: ꝛ ignis. Per infernū significat superbus qr sicut infernus nō satiat animabꝰ: sic ꝛ superbus non satiat honoribus. Per terrā significat auarus: quia sicut terra sitiens non satiatur aqua: sic nec auarus pecunia. Per ignē significatur carnalis concupiscentia: qr sicut ignis non satiatur lignis, sic nec cōcupiscentia delectationibus prauis.

C ¶ Secundo ponitur peccatoris cōuersio. Ad cuius conuersionē tria tangūtur. Primū est status sui recognitio, cū dicitur. In se reuersus dixit. Debet aūt peccator penitens q̄tuor recognoscere sicut dʒ Gre. vbi fuit, vbi est, vbi erit, ꝛ vbi nō est. Ubi fuit, qm̄ in pctō: ꝛ ideo debet dolere. Hiere. ij. Scito qr malū est ꝛ amarū reliquisse te dn̄m deū tuū. Ubi erit, qr in iudicio: ꝛ iō dʒ timere. Ps. A iudicijs em̄ tuis timui. Ubi est: qr in miseria: et iō debet gemere ꝛ erubescere. Ps. Heu me qr incolatꝰ meꝰ ꝓlongatꝰ est. Bern. Agnosce vbi es et ingemisce. Ubi nō est: qr nō ī loco ꝓprio. i. gloria ad quā ex sua creatione fuerat ordinatꝰ: ꝛ ideo dʒ suspirare, ꝛ illā cū desiderio petere. Ps. Unā petij a dn̄o hāc req̄rā: vt inhabitē in domo dn̄i oībꝰ diebꝰ vite mee. Scd̄m ē oris cōfessio, qd̄ notatur cū dr̄ Pr̄, peccaui in celū. i. corā angelis et sctis dei, ꝛ corā te. i. corā te sciēte et vidente. Qr igit peccaui coram te qui es iudex meus: multum debeo erubescere et timere. Boetius. Magna est vobis si dissimulare non vultis indicta necessitas probitatis cum omnia agitis ante oculos iudicis cuncta cernentis. Quia peccaui coram angelis dei qui sunt custodes mei: debeo multū dolere, quia iniq̄tum in me fuit eos contristaui. Esaie. xxxiij. Angeli pacis flebūt amare. Quia peccaui corā sctis ꝛ curia celesti, q̄ suis meritis me nutriunt, debeo multum dolere ꝛ flere: qr ipsam nutricē meā contristaui. Baruch. iiij. Cōtristatis nutricē vestrā hierusalē. Tertiū ē satisfactio: qd̄ notat cū dr. Fac me sicut vnū de mercennarijs tuis: quasi dicat: paratꝰ sum amodo satisfacere spe mercedis eterne. D

¶ Est aūt differētia inter seruū ꝛ mercēnariū ꝛ filiū. Seruꝰ est q̄ solo timore abstinet a peccato. Mercēnarius est qui intuitu mercedis seruit, ꝛ cauet offensam. Filius est qui solo amore seruit ꝛ vitat offensam. Iste igitur primo erat seruꝰ qui vni ciuium. i. demoni adherebat: ꝛ quando porcos pascebat: id est brutales mores satiabat: sed postea factꝰ mercēnarius qū spe mercedis vite eterne deo voluit seruire. Sed pater celestis eū filiū fecit qū ad suā hereditatem eum recepit. Ecce quanta benignitas dei: qr peccatorem de seruitute diaboli extrahit: ipsum tanq̄ mercennarium spe mercedis eterne facit seruire sibi, ꝛ tandem tanq̄ filiuʒ ad eternā hereditatem eum recipit. E

¶ Tertio ponitur benigna dei receptio. Recepit em̄ eum velociter: dulciter: honorabiliter: ꝛ letanter. Uelociter quideʒ eū recepit. Unde dicitur. Et accurrēs ꝛc. Semper em̄ deus promptus est in miserando tardus in puniēdo: q̄ autē sit tardus in puniēdo dicitur Genes. iij. Cū audisset vocem dei deambulātis in paradiso ad auram post meridieʒ ꝛc. Ecce qr vadens ad puniendum trangressorē nō currebat: sed deambulabat: id est lento passu incedebat. Et non ibat impulsus ab aura: sed contra auram quando ad puniendum vadit vt sua misericordia sibi resistit. Et non iuit in meridie statiʒ qū Adam peccauit: sed expectauit post meridiem: Uadens vero ad miserandum dicitur q̄ currebat. Nā sicut dicit Chryso. Illud quod homo contra naturam facit pigrefacit. Quia vero deo est contra naturam suā punire: ideo ad puniendū est tardus. Quia secūdum suā naturam est misereri semper ꝛ parcere: iō ad parcendo. Ja. de Uorag.

dam et miserandū est prompt⁹. Secundo recepit eum dulciter: quod notatur cū dicitur. Cecidit super collum ei⁹. Facit deus erga peccatorē ad similitudinē vulturis: quia primo cadauer a longe videt deinde aduolat, postea incumbit sup eū, tādem sibi incorporat. Sic etiā dñs hic facit: quia cum longe adhuc esset eū oculis misericordie vidit, deinde occurrens alis misericordie et virtutis ad eū volauit. Postea collū eius superincūbit et incidit: et tandē eū deosculans et recōcilians ipsum sibi tanq̄ membrū suum incorporauit. Tertio recepit eum honorabiliter, qr fecit eū indui stola prima .i. innocētia, quam in baptismo induerat: sed p peccm eam perdiderat: per penitentiā vero eā recuperauerat. Sed qr non sufficit habere innocentiā: nisi fiant bona opa nō sufficit abstinentia a malo, nisi fiat qd bonū est: ideo subditur. Et date anulū in manu ei⁹ .i. gratiā operandi. Gratia eñ dei est anul⁹ siue signaculū quo signantur serui dei a seruis diaboli. De quo signo dicitur .ij. Thimo. ij. Firmū fundamentū dei stat habens signaculum hoc. Cognouit dñs qui sunt ei⁹. Sed qr in operādo multa aduersa incurrūt: ideo indigent forti patientia. Et hoc est qd dr. Et calciamentū in pedes eius. Calciamēta eñ pedes muniūt contra duriciā vie: et ideo significant cōstantiam contra aduersa. F

¶ Quarto ipsum recepit gratanter. Vn dr. Manducemus et epulemur. In cōuersione eñ pctōris magnū est gaudiū. Iuxta illud. Lu. xv. Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore pniam agēte &c. Naz gaudent de⁹, angeli, et oēs sancti. Jō dr Esa. lv. In leticia egrediemini: scz de peccatis, et i pacē deducemini, scz ad penitētiā. Mōtes .i. altitudo et sublimitas psonarū et colles .i. altitudo angelorum cantabūt corā vobis laudē: et ois lingua regionis .i. collegium omnium sanctorum plaudent manibus.

36 ¶ Eodē sabbato scde heb. xl. Ser. ij.

Fili tu semper mecum es, et oia mea tua sūt Quāuis ista verba dixerit pater filio q̄ secū remanserat, vt ipm placaret: pñt tn̄ esse verba virginis loquētis ad filiū et dicētis. Fili tu sp mecum es &c. In quibus verbis tria notant. Primū est ex parte virginis materna dilectio: cū vocat eū filium dicēs fili. Scdm ex parte xpi cū matre indiuisibilis habitatio: cū subdit Tu semp meū es. Tertiū est ex parte vtriusq; oim bonorum cōmunicatio: cū subdit Oia mea tua sunt. B

¶ Circa primū notādū q̄ btā virgo fuit vera mr xpi, et nō tantū vera mater: sed etiā fuit studiosa et pia mr. Vera quidem mater fuit: qr materiaz carnis dedit sibi cōuenientē, locū in vtero sibi tribuit: et cōueniēs nutrimētū sibi ministrauit. Ista et tria faciunt veram matrē. Sap. vij. In vētre matris mee figuratus sum caro: ecce qr christ⁹ in vtero locū cōuenientē a matre habuit: decē mensiū tpe coagulatus sum in sanguine ex semine hominis: ecce qr christ⁹ materiā corporis a virgine totam sumpsit: et ideo dicit ex semine hois .i. ex sanguine hois. Alij eñ hoies formātur ex semine hominū. Christ⁹ vero ex semine .i. sanguine hois .i. virginis. Et seq̄tur delectamento somnij cōueniētis ecce qr accepit conueniēs nutrimentū quo in vtero nutriebat et delectabat. Scdo fuit sollicita et studiosa mater. Adeo q̄dē studiosa fuit q̄ sicut dicit Bern. Oia opa misericordie circa psonā filij exhibuit. Ipz eñ indumēto carnis induit: ipm i hospitio vteri sui nouē mensib⁹ tenuit: ipm lacte virgineo nutriuit et potauit: ipm p infantilē etatē infirmū fouit: ipm in carcere crucis positū visitauit: ei⁹ sepulture interfuit. Tertio fuit mater pia. Fons eñ pietatis nouē mēsib⁹ in vtero suo habitauit et ideo tota pietate resplenduit. B

¶ Ideo similat aurore soli et lune armateq; aciei, et maris stelle. Canti. x. Que est ista q̄ progreditur q̄si aurora cōsurgens pulchra vt luna, electa, vt sol, terribilis vt castrorum acies ordinata? Assimilat enim aurore: qr ei⁹ misericordia oibus est necessaria. Sicut ei aurora est media inter noctē et diē: sic et ipsa est mediatrix inter deū et hominē. Assimilat lune: qr ei⁹ misericordia oibus est vicinior. Sicut ei luna pre ceteris planetis terre magis est vicina sic et ipsa pre ceteris sctis pctōrib⁹

tñ magis propinqua. Assimilatur soli: qz ei⁹ mia est cõmunior. Sicut enim sol lucez suã et calorẽ oibus tribuit: sic et ipsa lucẽ et calorẽ ei⁹ mie oibus expendit. Assimilatur armate aciei: qz eius misericordia oibus est potẽtior. Qz ipsa hostes .i. demones conterit et expellit, et eis terribilis existit. Nihilomin⁹ assimilatur stelle maris: qz eius misericordia est oib⁹ diuturnior. Sicut enim ceteris stellis occidẽtibus stella maris nõ occidit: sic ceteris scis nõ exaudiẽtibus maria tñ nõ deserit. C

¶ Scdo ponit ex parte xpi indiuisibilis cũ matre habitatio: cũ dr. Tu semp mecum es. Xps enim semp cũ matre fuit i triplici statu suo .s. dũ esset in mris vtero: dũ viueret in mũdo: et dum recessit de mundo. Nã dũ esset in vtero mris ipam sanctificauit: dũ viueret in mũdo ipam ab oi pctõ pseruauit: dũ recessit de mũdo, ipaz gliosam totã et illuminosam fecit. D

¶ Pmo igit ipsam sanctificauit. Tres qdẽ sunt cõceptiones et natiuitates. Una qua qs sine pctõ cõcipit et sine pctõ nascitur. Et hoc modo nõ est cõceptus et nat⁹ sine pctõ nisi sol⁹ xps q fuit cõcept⁹, et natus sine pctõ. Alia est qua quis cũ peccato cõcipitur et cũ pctõ nascit: et ista est conceptio nra et natiuitas nra: qz cũ peccato cõcipimur et cum pctõ nascimur. Alia est media qua qs cum pctõ concipitur et sine pctõ nascit: et sm Bern. talis fuit conceptio et natiuitas beate virginis. Fuit enim vt asserit in epla ad canonicos lugdunẽ. cũ pctõ originali cõcepta: et sine pctõ nata: qz a spũ scto fuit sanctificata et oi ab peccato mundata: et iõ sm Bern. fuit añ sancta q̃ nata. Ista triplex differẽtia tangitur Job .iii. vbi loquit de nocte originalis culpe dicẽs. pereat dies in qua natus sum: et nox in qua dictũ est cõcept⁹ est hõ. Obtenebrentur stelle caligine ei⁹ expectet lucẽ et nõ videat: nec ortum surgẽtis aurore. Ecce qz hic nominat lucẽ auroram et stellas. per solẽ xps, per aurorem virgo maria, p stellas ceteri sancti intelliguntur. Nox igitur originalis culpe non vidit christum: nec xpm ad conceptum, nec xpm ad ortũ ideo dicit. Expectet lucẽ et non videat. Auroraz id est virginem beatã vidit xpm ad conceptũ: sed nõ vidit xpm ad ortũ. Et ideo dicit. Nec ortuz surgẽtis aurore. Stellas aũt .i. viros sanctos ipa nox originalis cõcupiscentie vidit, et in cõceptu et in ortu Et ideo ex toto obtenebrati sunt, et habent tenebrosam cõceptũ: et tenebrosum ortũ Ideo dicitur. Obtenebrent stelle caligine ei⁹. Scdo fuit secũ dũ viueret in mundo: qz ab omni pctõ cõseruauit. Fuit enim vt pulchre deducit sanct⁹ Thomas tertia pte qstiõe .xxvii. ar. iiii. sine pctõ mortali, originali, et veniali. Rari sũt q sibi caneãt a pctõ mortali: rariores qui sibi caneãt a veniali: rarissimi q nascuntur sine originali. Iõ dr rarissimi, qz nõ fuerũt nisi tres i veteri et nouo testamẽto: scz xps. Hieremias. Joh. baptista de beata virgine dicit Cant. iiii. Tota pulchra es amica mea, et macula non est in te Ipsa enim fuit pulchra quia ab omni peccato mortali penitus elongata. Ipsa fuit tota pulchra: quia in carne et anima ab oi originali aliena. Ipsa fuit sine macula: qz ab oi veniali immunis effecta. Tertio fuit secũ quando exiuit de mũdo, quia ipsam totam gloriosam et luminosam fecit. Hec est illa mulier de qua dicitur Apocal. xii. Mulier amicta sole et luna sub pedib⁹ eius: et in capite eius corona stellarũ duodecim, et in vtero habens etc. E

¶ Ipsa enim est luminosa a parte superiori: qz habet coronaz stellarum in capite. Duodecim stelle sũt, duodecim ordines scz nouẽ ordines angelorum, et tres hominũ scz martyrũ, cõfessorũ, et virginum, isti oẽs eã coronãt. Est luminosa a parte inferiori: ideo dicit. Et luna sub pedib⁹ ei⁹ Per lunã significatur ecclesia quam sub pedibus habet: qz eã sub protectione tenet. Et luminosa et ex parte exteriori, qz est amicta sole .i. glorificata corpore. Et luminosa ex pte interiori: qz in vtero habens. Ipsa enim diuinum splendorem in vtero habuit: et tota luminosa remansit.

F ¶ Tertio ponit ex pte mris et filii bonorum oim cõmunicatio: iõ dr. Omnia mea tua sunt. Oia enim q fuerunt filii fuerunt et matris: et econuerso. Filius tria habuit scz carnẽ, animã, et diuinitatẽ: Et ista fuerunt virginis: scz caro per generationẽ, anima per amorẽ, diuinitas p fruitionẽ.

Can.viii. Que est ista que ascendit de deserto: delicie sit affluat. et innixa sup dilectum suu. Caro xpi et virginis fuit terra: sz no terra orti, sz deserti: qz ab oi humore cocupiscentie fuit arida, et nulli vicio vnq apta fuit. Et ideo ambo in deserto fuerut habitatores: qz carne clausam et integra habuerut. Fuit etiam affluens delicijs inquantu delectabat in coteplatioe et fruitioe deitatis. Fuit et a sup dilectu innixa inquatu ipsa ei9 anime p amore fuit coniucta. Oia etia que fuerut in matre, fuerunt filij. i. a filio. s. ei9 humilitas, virginitas, fecuditas. A filio qde habuit humilitate sua que tata fuit q deu de celo ad se traxit. Can. j. Cu esset rex in accubitu suo. i. in sinu proterno: nardus mea dedit odorem suuz. Nardus est herba parua et odorifera: et significat humilitate marie. ad cui9 odore xps in ei9 vteru venit. Iste est vnicornis q a nemine capi potest nisi a puella dum in sinu ei9 caput reclinat. Scdo a filio habuit virginitate suaz que tanta fuit q etia alioz cord penetrabat, et oes mot9 prauos extinguebat. Un qauis pulcherrima fuit: a nullo tn vnq potuit concupisci ex eo q ei9 puritas penetrabat oia corda et ea reddebat casta. Ideo assimilat myrre et cedro. Sicut em odor myrre expellit vermes, et cedrus expellit serpentes: sic ei9 puritas expellebat de cordib9 aliorum oes mot9 brutales. Tertio a filio habuit fecuditate que tata fuit q matre secudauit et totu mudu satiauit, recreauit, et recociliauit. Fuit em tanq arbor fecuda nobis illuz fructu attulit. De quo dicitur Luce. j. Benedict9 fructus ventris tui. Cuius odor patre reconciliauit. vt possit dicere Genes. xxvij. Ecce odor filij mei, sicut odor agri pleni. Cui9 sapor totu mundu delectauit. Ecclesiastici. ix. Breuis est in volatilibus apis: et initiuz dulcoris hz fruct9 ei9. Cui9 color. i. species et visio faciei beatitudine facit. Ioa. xvij. Hec e vita eterna vt cognoscat te solu veru deu.

37 ¶ Dnica tertia qdragesime. Ser. j.

Erat iesus eijciens demoniuz et illud erat mutum. Luce. xj. Quia diabol9 in isto tempore quadragesimali magis exercet conatus sue tentationis: ideo ecclesia in duab9 dnicis precedentibus et in ista: tentationes suas admonet esse cauendas. A ¶ Eoruz em quos tentat, quatuor sunt genera. Quosda em tentat, sz nequaq superat. Isti significant p tentatione christi. Alios tetat et superat, et p diuersa vicia vexat: isti significantur p filia mulieris chananee. Un dr Math. xv. Filia mea male a demon o vexat. Alios tentat et superat sz tn postmodu p contritione expellit: isti significant p istu demoniacu q curat9 fuit. Alios tetat et supat, sz postmodu fugat: sed tade postmodu ad eos redit. Isti significantur p hoc q dicit Cum immudus spus exierit ab hoie. &c. Iste ante demoniac9 no tm mut9 erat, sed etia cec9: vt dr Math. xij. et ideo p eu peccator significat. B ¶ Circa ei9 curatione xps ostendit sua potetia, sapietia, et bonitate. Primo qde triplex opus magne potetie circa eu ostéditur. Primu est qz demoniu ab eo expulit Peccator eniz in domu cordis sui demoniu coducit: sed christus tanq malu pensionarium de domo expellit. C ¶ In trib9 em casibus qs de domo coducta pot expelli. Primo qde qn pensione non soluit: de9 em dedit hoi tria de qb9 vult pensione habere: scz corp9, aiam, et res tpales: naz de corpore reqrit ieiuniu, de aia requirit orationes, de rebus: requirit eleemosynas. Diabolus aut prohibet ieiuniu, qz est sibi venenum. Dicit enim Ambrosius q sputu hominis ieiuni est serpenti venenum: per qd datur intelligi q venenum serpenti infernali est ieiunium. Prohibet orationes: qz sunt incendiuz ei. Thob. vj. Cordis eius particulam super carbones ponas, fum9 eius extirpat omne genus demoniorum: fumus est oratio que quando exit a corde inflammate per amorem fugat omnez demonem. Prohibet eleemosynas, quia sibi sunt iaculum. vnde dicitur de eleemosyna. Eccl. xxix. Super scutum potentis et super lanceam aduersus inimicum tuu pugnabit. Secundo potest quis expelli de domo conducta quando in prenium vsum eam vertit: diabolus enim cor hominis in prostibulum conuertit dum ibi ponit immundicias omnium peccatoruz

dicitur Apoc.xviij. Facta est babylō habitatio demoniorum. quo ad peccatum auaricie, quia auaritia est simulachrorum seruitus: vt dicitur Coll. iij. Et custodia omnis spiritus immundi quo ad peccatum luxurie et custodia omnis volucris immunde quo ad peccatū superbie. Tertio de domo cōducta expelli quis potest quando dominus eius caret habitatione et eam vult habere. D ¶ In anima sunt tres domus in quibus dominus habitare vult. scz memoria intelligentia et voluntas: et ideo diabolus merito debet expelli. In domo quidez memorie vult habitare per suorum beneficiorum recordationem. Ps. Memor fui dierum antiquorum: meditatus sum omnibus operibus tuis. etc. In domo intelligentie vult habitare per peccatorum nostrorum continuam meditationem Esaie. xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudine anime mee. In domo volūtatis vult habitare per sui continuam dilectionem. Unde postquam dominus dixit Joan. iiij. Si quis diligit me: sermonem meum seruabit. Et subdit. Et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. E

¶ Secundū opus potentie fuit quando muto loquelā restituit, peccator quando cunque loquatur tamē mutus est. Deus enim dedit homini linguam ad tria officia: scz vt deum laudet, vt proximum edificet, se de peccatis suis accuset. sed peccator est mutus, quia deū nō laudat, sed blasphemat Rom. ij. Nomen enim dei per vos blasphematur inter gentes. Unde propheta. Omnes creaturas ad deum laudandum inuitat: inter ceteras dracones infernum serpentes dicēs. Laudate dominū de terra: dracones et omnes abyssi. Item serpentes et volucres pennate nusquam autem inuitat superbos, auaros, et luxuriosos: quia tales non laudāt dominum: sed blasphemāt: ex quo videtur quod peccatores sunt peiores draconibus serpētibus et inferno. Scḋo peccator est mutus, quia proximū non edificat: sed scādalizat. Eccl. xxviij. Lingua tertia multos cōmouit: et dispersit eos de gente in gentē. Prima lingua est diuina siue angelica que est pfectorum cuius est loqui ea que sunt ad dei laudē et edificationem proximi. Eccl. lj. Dedit mihi dominus linguā meā: et in ipsa laudabo eū. Scḋa lingua est hūana que est lingua impfectorum cuius est loqui de mūdo, et de his que reqrit necessitas hūana. i. Joā. iiij. Ipsi de mūdo sunt, et ideo de mundo loquunt: et mūdus eos audit. Tertia lingua est diabolica: et ista lingua est puersorū hoim cuius est detrahere et mendaciuz dicere. Joā. viij. Cū loquit mendaciū. ex propriis loquitur. Qui igit deū laudat et proximū edificat: ille loquit prima lingua. i. angelica siue diuina: qui secularia negocia pertractat, ille loquit lingua secūda. i. humana que proximū scandalizat, ille loquit lingua tertia. s. diabolica. F

¶ Tertio petōr est mutus, quia de suis petis se in cōfessione sua nō accusat. cū tamen dicat Prouer. xviij. Justus in pncipio sermonis iustus est sui. peccator enim habet principiū. s. malā cogitationē: hz et medium scz malū cōsensum: habet et finē. s. malū opus nō tātū media. i. malum consensum sed etiā principiū. i. malas cogitationes et delectatiōes. Tertio opus potentie fuit quia sibi lumen restituit: signū est autem quod peccator est illuminatus qui videt ante et retro: a dextris et a sinistris: sicut de sanctis animalibus Apoc. iiij. quod plena erāt oculis ante et retro: et in circuitu. Ille videt retro qui considerat peccata sua, et habet inde dolorē. Ille videt ante qui considerat dei iudicium, et inde habet timorē. Ille videt a dextris qui considerat mundi prospera quod sint vana et ad ea nō allicitur per amorē. Ille videt a sinistris qui considerat aduersa quod sint breuia et inde nō frāgit per desperationē. G ¶ Scḋo xps ostendit suā sapientiā in calūniatorum confutatione: dicebāt enim xpm expellere demonia i beelzebub pncipe demoniorum, sed xps ostēdit per quatuor rōnes nō esse vera que dicebāt. Prima assumit a parte demoniorum: et talis est: si enim in aliquo regno aliqua diuisio orit oportet quod ad nihilum redigat. Si ergo demones mutuo se expellerēt sibiinuicē cōtrarij essent: et ideo iā ad nihilū redacti essent: et in malorum cordibus nō regnarent quod tamen vero non est: imo regnāt et ideo diuisi non sunt. Ista ratio adiuuatur per illud quod dicit Hiero. Concordia parue res crescunt: discordia maxime

me dissabitur. Scda rō sumit̄ ex parte iu deoꝝ ⁊ aplo꜓, ⁊ ē talis: filij vestri.i.apostoli mei de vobis ꝑgeniti expellūt demones virtute nois mei: vl̄ filij vestri.i.exorciste vestri expellūt demones virtute exorcismi. Si igit̄ illoꝝ electionē deo attribuitis: meaꝫ quoqꝫ similiter attribuere deo debetis. Ista rō adiuuat̄ ꝑ illud qđ dr̄ in hystoria scholastica ꝙ Salomō fecit qͦsdam exorcismos ꝑ quos exorciste iudeorū demones expellebāt. Tertia rō sumit̄ ex parte christi ⁊ ipsi⁹ diaboli, ⁊ est talis. Diabol⁹ tanꝗ fortis mūdū tanꝗ castrū suum pacifice possidebat: sꝫ ego fortior ipsum vici ⁊ ligaui: ex quo igit̄ ego sum fortior ⁊ ip̄m vici ligatū teneo ei⁹ auxilio nō indigeo. Ista rō adiuuat̄ ꝑ illud quod dicit̄.ij.petri.ij. A quo/quis superat⁹ est, hui⁹ ⁊ seruus est. Quarta rō sumit̄ a parte xp̄i ⁊ ipsoꝝ demonū, ⁊ est talis. Ego et diabol⁹ habem⁹ cōtrariā voluntatē quia qui est mecū: cōtra me est: ego em̄ volo oē bonū, ille omne malū: ego humilitatē, ille superbiā: habem⁹ em̄ cōtrariam operationē qꝛ qui nō colligit mecum dispergit: ego em̄ colligo homines ad dei veritatē, ille dispergit per errorem: ego colligo ad virtutes, ille dispgit ad vicia. Ista rō adiuuat̄ per illud qđ dicit̄.ij.Coꝝ.vj. Que cōuentio christi ad belial: aut que societas lucis ad tenebras? Tertio ostēdit christus suam bonitatem: ⁊ hoc in sua benigna ammonitiōe qua nos ammonet vt recidiuum caueam⁹ cū dicit. Cū immundus spirit⁹ exierit ab homine: ⁊ pōt intelligi de iudeis vt sit sensus: vos dicitis ꝙ ego eijcio demonia in principe demoniorū: sꝫ ego possem dicere de vobis ꝙ pri⁹ scꝫ ante legem habebatis vnum demonē qui vos faciebat idolatrare: sed mō habetis septem.i.omnes quia per septenarium numerum vniuersitas designat̄. qui scꝫ vobis suadent vt me debeatis occidere. Uel potest intelligi de recidiuantibus vt sit sensus ꝙuis diabolum vixerim ⁊ ligauerim, tamē nullus de se cōfidat: quoniam quādo ab alio expellitur vadit ad perfectos: ⁊ inueniens eos sine humore viciorū redit ad primos, et assumens omnes modos tentandi tā nequiter eos temptat ꝙ sepe eos vincit et superat.

38 ¶ Eadē dnica.iij.xl. Sermo.ij.

In beelzebub ꝑncipe demonioꝝ eijcit demonia Iudei miracula christi deprauabant: ⁊ ea principi demonioꝝ attribuebant quem beelzebub appellabāt. Idolo em̄ qđ fecerant derisionis causa appellabāt beelzebub qđ sonat vir muscarum propter sordes sanguinis immolatici quem musce sequebant̄. In isto idolo principe demoniorum iudei asserebāt habitare: ⁊ in tali principe xp̄m miracula sua facere dicebāt. Ex hoc ergo videtur ꝙ inter demones sunt aliqui principes. Uideamus igit̄ qui sunt principes, ⁊ qualiter expellantur. A ¶ Circa primū notandū ꝙ inter demones sunt quatuor principes ꝗ specialibus vicijs dominantur siue principantur. Unus est qui preest superbie, et vocatur lucifer. de quo dicit̄ Esaie.xiiij. Quō cecidisti de celo lucifer. Iste multos subditos habet quib⁹ principatur. Job.xxj. Ipse est rex sup omnes filios supbie. Ali⁹ est qui preest luxurie et vocat̄ asmode⁹ de quo habet̄ Thobi.iij. Qui interfecit septem viros sarre. Odit enim legitimū matrimoniū ⁊ diligit adulterium. et ideo per hunc modū volebat illā puellā in adulteriū ducere vt scꝫ postꝗ nō poterat legitimo matrimonio vti cogeret̄ ad fornicationē labi. ⁊ iste multos hꝫ subditos quibus principatur. Quia sicut dr̄.j. Joh.v. Tot⁹ mundus in maligno posit⁹ est. id est i maligno igne ꝯcupiscētie. Tertius est qui preest auaricie ⁊ vocatur mām mona. Mat.vj. Nō potestis deo seruire ⁊ māmone. Est aūt māmona vt dicit Gl. nomen demonis ꝗ preest diuitijs non ꝙ in ei⁹ potestate sint: sꝫ qꝛ eis vtitur ad decipiēdū. Et iste multos hꝫ subditos quibus principatur iuxta illud Hiere.vj. A maiore vsqꝫ ad minorem oēs auaritie studēt. Quart⁹ est ꝗ preest immūdis cogitationib⁹ ⁊ odijs ⁊ rancorib⁹ ⁊ malis volūtatib⁹: ⁊ vocat̄ Beelzebub.i. vir muscarū. Immittit em̄ muscas.i. cogitationes immundas. ꝗ dicuntur musce: qꝛ ad animā sepe volant ⁊ ipsam molestāt atqꝫ cōmaculant. Iste habet multos subditos ꝗ

bus principal[ibus]: q[ui]a sicut dicitur Prouerb. xx. Quis pōt dicere mundū est cor meum purus sum in pctō. B ¶ Uiso qui sunt isti principes: videam[us] qualiter expellā̄tur. Circa qd̄ sciēdū q[uod] diabolus est serpens: vt habet[ur] Gen. iij. Serpēs aūt malus p[er] quatuor expellitur. Primo per odorē vinee florētis q[ui]a naturaliter illū odorē odit et ipsum fugit. Scdo per sputū hominis ieiunātis. Dicit em̄ Amb. in exameron q[uod] tanta est vis ieiunij vt moriat[ur] serpens si gustauerit sputū hominis ieiuni. Tertio per denudationē hoīs. Nā sicut dicitur in historia scholastica. Serpēs in hominē vestitū insilit nudū fugit. Et ratio assignat[ur] ibidē. Quia qñ deus posuit inimicitias inter serpentē et mulierē et semen eius: tūc homo erat nudus: et ideo naturaliter fugit hoīem nudū tanq[uam] inimicū. Quarto p[er] carmina incātatoria. Uñ quando incantari se sentit vnā aurem in terram figit et aliam cū cauda claudit ne vocem incātatoris exaudiat[ur]. ps. Sicut aspidis surde et obturātis aures suas. Prim[us] igit[ur] demō scz lucifer qui ē̄pest superbie expellit[ur] per odorē vinee florentis. i. p[er] verā humilitatē cordis. Humilitas em̄ in tantū est odorifera q[uod] eius odor deum trahit, demonē expellit et eius tentamēta confringit. Trahit quidem deum. sicut p[atet] in btā virgine: que traxit ad se deum sua humilitate. Canti. j. Cum esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit odorem suauitatis. Est aūt nardus humilis et odorifera herba: et signat humilitatē virginis: cuius odor in celū ascēdit et xp̄m ad se descēdere fecit. Iste ēt odor demones expellit. Unde legit[ur] de beato Antonio q[uod] diabol[us] dixit ei: si tu vigilas: ego sopniū nō capio. si tu ieiunas. ego cibū nō sumo: si tu diuitias contēnis: ego terrenū nihil possideo: vnū solū in te est quod expellit me. s. sola humilitas tua. Iste etiā odor oīa tētamēta diaboli frangit. Uñ legit[ur] in vitis patrū q[uod] quidā sanctus vidit totum mundū laqueis plenū. Ipse vero suspirans clamauit. O dñe q[ui]s istos laqueos euadet. Et rñsum est ei: humilitas. Scd̄s demō est asmode[us] q[ui] est pater luxurie: iste expellitur per sputū hominis ieiunantis, id est per ieiuniū et mortificationem carnis. Mat. ix. Hoc gen[us] demoniorū in nullo potest exire nisi in ieiunio et in oratiōe. Taliter se mortificabat q[ui] dicebat. j. Cor. x. Ego enim sic pugno nō quasi aerē verberās sed castigo corpus meum: et in seruitutem redigo. C ¶ Quidā em̄ sunt q[ui] seipsos macerant solum voluntate sicut procrastinantes q[ui] proponūt in futuro tm̄ penitentiā agere, sed illud incertum est. Cōtra quos dicit apl's. Sic curro nō quasi incertū: futura em̄ sunt incerta. Eccl. ix. Oīa in futurū seruat[ur] incerta. Alij autem sunt qui istam macerationē habēt in ore sicut sunt simulatores et verbosi p̄dicatores et hipocrite. Quidā em̄ se dicunt grauem penitentiam facere et nullam faciūt. Alij graues penitentias predicant et inducunt: et ipsi modicas facere nolunt. iuxta illud Mat. xxiij. Alligāt em̄ onera grauia et importabilia et imponunt humeros hoīm: digito aūt mouere nolūt. Isti tota die sermonib[us] suis aerē verberāt, q[ui]a vox aeris est tenuissimus ictus. Et cōtra hos dicit apl's. Pugno nō quasi aerē verberans. Alij sunt veri penitentes qui corp[us] suum castigant ipsum ieiunādo disciplinādo et refrenant huius concupiscētias extinguēdo. Ideo subdit. Sed castigo corpus meum et in seruitutē redigo. Terti[us] demon est qui ē̄pest auaritie. Et iste; expellitur per denudationē. i. p[er] abiectionē rerum temporaliū. Ista aūt fit aliqñ totaliter. Iuxta illud Mat. xix. si vis pfect[us] esse vade et vende oīa que habes et da pauperibus. Aliqñ fit particulariter. Iuxta illud Luc. xj. Quod superest date elemosynā et c. i. de his q̄ vobis supersunt. Aliqñ nullo modo fit: sicut p[atet] in auaris qui nihil dare volūt. Job. xx. Non remāsit de cibo eius: et propterea nihil remansit de bonis illi[us]. Eccl. xj. Nūc mādūcas de bonis meis solus: et nescit q[uod] t[em]p[u]s preterea et oīa relinquat aliis. Illos igit[ur] q[ui] nullo mō volūt se de bonis suis denudare, nec aliq[ui]d pauperib[us] tribuere sed volunt esse diuitijs farcinati diabol[us] serpēs infernalis inuadit. j. Thi. vj. Qui volunt diuites fieri incidūt in tētationes diabolicas. Illos aūt q[ui] totaliter se denudant id est qui oīa mūdana derelinqūt et illos q[ui] particulariter. i. qui de sua abundantia

elemosinas faciũt: diabolꝰ fugit. Elee-
mosyna eñ expellit peccatũ expellit dia
bolũ. Eccl.iij. Ignẽ ardẽtez extinguit aq̃
& elemosyna resistit pctõ. Expellit etiaȝ
diabolũ ĩ morte: qꝛ quãdo animã plenã
operibꝰ misericordie inuenit: ab ea con-
fusꝰ recedit. sicut patet in sancto martino
Expellit post mortẽ qꝛ scutum, & lancea
cõtra eũ. Uñ de eleemosyna. Eccl.xxviij.
Super scutũ potẽtis & lancea aduersus
inimicũ tuũ pugna. Quartus demõ scili-
cet beelzebub. q̃ interpretaẽ vir muscarũ
expellit per icãtationẽ. i. per cõfessionẽ.
Sicut aũt musce sup carbones mortuos
resident, sup tepidos volitãt. ignitos au
tem fugiunt. Sic male cogitatiões seu tẽ
tationes resident sup corda in dei amore
frigida. volitãt sup tepida sed fugiũt cor
da in dei amore inflammata. Iste autẽ de
mon expellunẽ vt dictũ est per incãtatio-
nes. Incãtatores dei sunt ipsi sacerdotes
qui serpentẽ infernalẽ incantant quando
sup caput peccatoris absolutionẽ faciũt.
Et qꝛ diabolꝰ sic se videt p confessionem
expelli: ideo ipsam cõfessionẽ nititur im-
pedire ad similitudinẽ lupi qui nõ capit
ouẽ. i. hominẽ per pedẽ: sed dimittit ipm
ire ad ecclesiã, nec per aurez, sed dimittit
eũ ire ad p̃dicationẽ, nec per manꝰ: sed
dimittit euȝ extẽdere manũ ad pauperẽ:
sed capit ipsum per gulaȝ ne possit cõfes
sionẽ emittere. Aug. Nec enim diabolo
acriores dolores infligimus q̃ꝫ cum pla-
gas peccatorum nostrorum confitendo &
penitendo sanamus.

37 Feria secũda. iij. hebdomade. xl.

Sermo primus.

Quanta au
diuimus facta in ca-
pharnaum: fac & hic
in patria tua. Luce.
iiij. Ad intelligendã
istoriam istius euan-
gelij. Notandum q̄
cõpatriote christi illi
scilicet de Nazareth vbi christus fuit nu
tritus, conceptus, & conuersatus ipsum
despiciebat, in ipsum non credebant: & si
bi inuidebant. Despiciebãt quidẽ ipsum
propter genus infimum q̃ nouerãt. & qꝛ
apud se nutritũ & p etatũ tẽpora p̄fecisse
viderãt & nõ credebãt miracula q̃ de ipo
referebanẽ. Uñ dr Mar.vj. Abijt Iesꝰ in
patriã suã & dicebãt. Uñ huic oĩa & q̃ est
sapiẽtia q̃ data est illi & virtutes tales q̃ p
manus efficiuntur. Nõne iste est faber fi-
lius marie frater Iacobi & Ioseph: & Iu-
de & Simonis? Nõne & sorores eiꝰ hic no
biscum sunt? ecce quãta despectio. Et se-
quiẽ. Et mirabaẽ Iesus propter icreduli
tatẽ eorũ: ecce quãta incredulitas. & quã
tam icredulitatẽ tantã habebãt etiã inui
diam. Qꝛ sicut dicit Hiero. Proprie natu
rale est ciues ciuibꝰ inuidere: Qꝛ igiẽ erãt
supbi increduli, & inuidi, ideo xp̃s tot ibi
miracula nõ fecit sicut fecit in capharnaũ
& in alijs terris. Unde dr Mar.vj. Et nõ
poterat ibi vllã virtutẽ facere. nisi q̄ pau
cos infirmos impositis manibꝰ curauit:
& nõ poterat scȝ iustitia sua: quia illi indi
gni erãt. Cuȝ ergo quadã vice xp̃s in na
zareth veniret accesserũt ad eum compa
triote sui dicẽtes illud quod refert hic Lu.
quãtc audiuimus in capharnaũ fac & hic
in patria nostra: quasi dicat. Cũ magis te
nearis tuis cõpatriotis q̃ꝫ alienigenis bñ
ficia tua q̃ alijs impẽdis & miracula tua
q̃ alijs facis deberes hic multo magis fa
cere. xp̃s aũt r̃ndit eis. q̄ si iter eos mira
cula non faciebat hoc non erat q̄ scȝ pa-
triã despiceret quã sua natiuitate hono-
rauerat. vel p̄pter hoc q̄ impotens esset
sed qꝛ ipsi indigni erãt. Tũc p̄pter super
biam: qꝛ eũ despiciebãt. Tũ propter eo-
rum incredulitatẽ qꝛ in ipsum non crede
bant. Tum p̄pter eorũ inuidiã quia sibi
inuidebãt: & ideo ipsum nõ honorabant,
sed ipsum despiciebant. cum tamẽ alieni
gene ipsum honorabãt. Et ideo illis plu
ra miracula faciebat: qꝛ magis digni erãt.
Et hoc est qđ subditur. Amen dico vobis
qꝛ nemo p̄pheta acceptꝰ est ĩ patria sua.
Ista autẽ duo scȝ p̄phete aliquãdo ma-
gis apud extraneos q̃ꝫ apud domesticos
honorentur. Et aliquando p̄phete inter
extraneos plures q̃ꝫ inter domesticos vir
tutes operanẽ, ostenditur duplici exem-
plo helie & elizei. quod eniȝ prophete in
maiori honore habeanẽ apđ extraneos
q̃ꝫ domesticos ostẽditur exemplo helie. q̃
a iudeis expellebatur & contẽnebaẽ, a gẽ

nō⁹ aūt honorabat. Sicut ptz: qr cū mul te alie vidue in israel essent. sz nulla fuit digna eū recipere nisi vidua apō sarepā sydonie, q̄ eū honorifice recepit. q̄ vero prophete inter extraneos aliquādo plu ra miracula faciebāt q̄ inter domesticos ostēdit exēplo helizei prophete q̄ multis leprosis in iudea existētib⁹: nullus tamē mūdat⁹ est q̄ naamā syrus. Illi aūt hoc audiētes: quia scilicet eos indignos re putaret. iter quos miracula faceret indi gnati sunt ⁊ duxerūt eum vsq̄ ad superci lium montis vt precipitarēt eum. In hoc sicut dicit Beda. peiores sunt discipuli iudei magistro suo diabolo. Ille em̄ ait. Mitte te deorsum. Isti v̄o de facto mitte re conati sunt: sz q̄m dn̄s nō elegerat mo ri p̄ precipitium: sed per crucis patibulū. ⁊ quoniā nondum venerat hora mortis sue. ideo de manibus eoru̲ȝ exiuit. ⁊ sicut dicit Beda ⁊ habetur in glosa quod cum dn̄s de manib⁹ eorū laps⁹ de rupe descē disset: atq̄ ipsa rupe latere vellet subito ad tactū vhice vestis saxū illud subterfu git, ⁊ ad instar cere resolutū quendam si num in quo dominicum corpus recipere tur efficit: tante quippe capacitatis quā te ipsum corpus extitit quātitatis in quo liniamēta ⁊ rugevestisque a tergo domi ni fuerāt velut de manu sculptoris ipres sa seruant. In hoc igitur euāgelio tangi tur duplex hystoria scilicet de elya et ely seo. Circa hystoriaȝ helye instruimur cir ca duo: scilicet vt mundanos strepitus fu giamus, ⁊ vt eleemosynis insistam⁹. He lyas quidē vt habetur. iij. Reg. xv. Ad p̄ ceptū domini mūdanos strepitus fugit ⁊ in solitudine habitauit ibiq̄ domin⁹ euȝ pauit mittēdo sibi per coruū mane ⁊ ve spere panem ⁊ carnē de torrente bibebat deus enim animā que mundanos strepi tus fugit: pascit scilicet celesti refectione pane ⁊ carne. B In christo q̄deȝ est duplex natura. scilicet diuina ⁊ huma na. per panē intelligit diuinitas que ha bet i se omne delectamētū. Sap. xvi. Pa nem de celo p̄stitisti eis omne de. in se ha bentē. Per carnem intelligitur humani tas. anima igitur que humanos strepit⁹ vitat ⁊ in eterne dei vacat de⁹ pascit pa ne ⁊ carne reficiendo eam in cōtēplat. de diuinitatis ⁊ humanitatis. B

Secundo notandū q̄ ista refectio ha bet in hoc mūdo imperfectionem admi xtionem, imp̄fectionē quidē habet quia perfecte cōsolatiōes ⁊ refectiones in pa tria sūt. j. Cor. xiij. Ex parte cognoscim⁹ ⁊ ex pte prophetamus. Cū aūt euenerit quod perfectū est euacuabitur qđ ex par te est. Istud notatur per hoc qđ dicitur q̄ helyas pascebat mane ⁊ vespere ⁊ nō in meridie. In mane q̄dē ⁊ vespe sunt lux et calor: sed nō i sua p̄fectiōe. in meridie au tem sunt in sua perfectione. Sācti igitur viri pascuntur in presenti vita: in mane ⁊ in vespere: qr habent lumē diuine cogni tionis. ⁊ calorē diuini amoris: sed imper fecte in futuro autē pascuntur in meridie quia tūc habēt plenam dei cognitionem ⁊ perfectū dei amorē. ideo spōsa deside rat pasci i meridie dicēs: idica mihi vbi pascas i meridie. Scđo sp̄uales refectio nes sanctoꝝ i presenti habēt admixtionē pure cōsolationes in patria sunt, in p̄sen ti autem multū habet de admixtione con trarij siue a carne siue ab hoste siue a mū do. Istud significat per hoc q̄ helyas li cet haberet delicatū cibū habebat tamē insipidū de torrente potū. Esa. j. Uinum tuū mixtū est aqua. Uinū em̄ purū. i. cōso latio pura est i celo. fex. i. tribulatio infer no: sz vinū mixtū. i. cōsolatio mixta est in mundo. C Istā aūt triplicem diffe rentiam tāgit p̄pheta dicēs. Calix in ma nu dn̄i vi. me. plene. mix. Tertio sp̄ual s cōsolatiōes sanctoꝝ in p̄senti habēt defe ctionē: qr sepe ab eis subtrahunt ad tem pus. hoc notatur p̄ cibū helye quā deus subtraxit ⁊ ad tantā penuriaȝ deuenit q̄ vix bucellā panis ⁊ modicū aque habe re potuit. Sepe em̄ a sanctis viris ꝯsola tiōes spirituales subtrahunt intm̄ q̄ vix modicā possint habere: ⁊ hoc ideo facit deus ne de illis gratijs supbiāt ⁊ vt fer uenti⁹ eas reqrāt ⁊ cauti⁹ eas custodiat. Scđo instruim⁹ vt eleemosynis isistam⁹ per hoc q̄ vidua modicā eleemosynā de dit helye ⁊ multiplicationē bonorū acce pit. D Qui eni m dat bona tempo ralia deus dat sibi temporalia ad susten tandū ⁊ corporalia ad cōsolationē. ⁊ spi ritualia ad iustificationem. ⁊ celestia ad

glorificationē. Esay.lix. Frāge esurienti
panē tuū ecce datio elemosynarꝫ. Seq̄=
tur. ⁊ sanitas tua citiꝰ orieꝛ hoc referꝛ ad
bona corporalia: ⁊ ante faciē tuā ibit iusti
tia tua. hoc refertur ad bona spiritualia.
⁊ gloria dñi colliget te. ⁊ hoc refertur ad
bōa celestia. ⁊ eris quasi ortus irriguꝰ cu
ius nō deficient aque. hoc referur ad bo
na tēporalia que sic adeo elemosynarū
largitiōe cōtinuanꝛ vt nunq̄ tibi deficiēt.
Ex scđa hystoria instruimur vt nos in san
guine xp̄i abluamur sicut etiā Naamā in
iordane septies fuit lotꝰ ⁊ mūdatus. sic ⁊
nos si in sanguine xp̄i per deuotionē ab=
luimur ad septē vicijs mortalibus mun
dabimur. ideo christus septies sanguinē
suum fudit vt a septē mortalibꝰ peccatis
mundaret nos. primo in circūcisione con
tra peccatū luxurie q̄ in primo hoīe in il=
lo mēbro pullulabat. scđo ī sudore cōtra
pctm̄ gule. ex gula enim sepe nascunꝛ ma
li humores q̄ sanātur per sudorē. tertio
in capite cōtra pctm̄ supbie. Nā sicut di=
cit Augu. Sub spinoso capite non decet
mēbrū fieri delicatū. non decet esse caput
humile ⁊ mēbrum superbum. quarto in
corde contra peccatū irenā scđm Dam.
Ira est accensio sanguinis circa cor quin
to in flagellatione contra peccatum inui
die. inuidi eñ sunt sicut canes mordētes
si igiꝛ leo timet qñ canis flagellaꝛ. multo
fortius isti canes. i. pctōres alios mordē
tes ⁊ lacerātes timere dēbēt qñ vidēt leo
nēꝫ. i. xp̄ꝫ esse flagellatū. Sexto ī manuū
ꝑforatiōe ꝯ pctm̄ auaricie ostēdit eñ se li
beralē ī manuū ꝑforatiōe, extēsiōe, ⁊ ap=
tione: nā in cruce habuit manus extēsas
vt daret vtiliter. habuit apertas vt daret
liberaliꝛ. habuit ꝑforatas vt daret totaliꝛ
Septimo in pedum affixione ꝯtra pctm̄
accidie. Pedes eñ anime sunt intellectꝰ
et affectus qui sepe sunt pigri ad bonum
sed qñ ī xp̄i sanguine itingūtur: tūc velo
citer currūt ad deū ⁊ ad omne bonū. ps.
Ut intinguaꝛ pes tuus in sanguine. ⁊c.

40 ¶ Eadē feria. scđa. iiij. heb. xl. sm̄. ij.

Multi leprosi erant in Is=
rael sub helyseo propheta et
nemo illorum mundatus est
nisi naāmam syrus. Inter cete
ros morbos lepra ē abominabilior apd̄
omnes. Est eñ morbus fetidus sitibūdꝰ
⁊ contagiosus. inquantum est fetidus si=
gnificat pctm̄ luxurie īquātū est sitibūdꝰ
significat peccatum auaricie: inquantum
est contagiosus significat peccatum su=
perbie. Lepra añt inquantū est morbꝰ fe
tidus significat pctm̄ luxurie: q̄ corā deo
⁊ hominibꝰ fetet. Johel. v. Cōputruerūt
iumēta in stercore suo. Greg. Iumēta cōs
putrescere in stercore est carnales hoīes
in fetorꝫ luxurie vitaꝫ finire. tūc añt luxu
riosꝰ est fetidꝰ qñ est quatriduanꝰ: Joh.
xi. Dñe iam fetet quatriduanꝰ eñ est. A
¶ Prima eñ dies est mala cogitatio ⁊ de
lectatio. ⁊ tūc adhuc nō fetet. Scđa dies
est malus cōsensꝰ ⁊ tūc adhuc non fetet.
Tertia dies est malū opus tūc q̄uis ani
mus sit mortuus tamē pro vnico actu ad
huc nō fetet. quarta est mala coasuetudo
seu obstinatio, ⁊ tūc animꝰ ē mortuꝰ ⁊ fe=
tidus. Ista sunt quatuor scelera damasci
de q̄bus dicit Amos j. Super tribus sce=
leribus damasci: ⁊ super quatuor non cō
uertam eū. vbi dicit glo. Primū peccatū
est mala cogitare. secundum consentire.
tertiū opere implere. quartū non penite
re. Et subdit glo. qui in tribus prioribus
peccat. si penitet ꝯuertit eū deꝰ ad vultū
clemētie sue. Si vero nō penitet auertitur
ab eo vultus clemētie sue ⁊ q̄ animꝰ car
nalis fetet in vita per culpā ideo fetebit
in inferno per penam. B ¶ Qui fe=
tor causabitur ī inferno a quatuor. Prio
a fetenti loco: q̄ terra īfernalis tota feti
da est: q̄ omniū immūdiciarꝫ sentina est
quia omnes immūdicie post iudicium ab
elemētis ⁊ a rebꝰ ceterꝫ separabunꝛ ⁊ in
cloacā infernalē ꝓiicienꝛ. Secūdo causa
bitur a fetēti consortio: demones eñ qui
sunt sociū dāmatorꝫ sūt valde fetidi. Esa.
xxxiiij. Ascēdet fetor eiꝰ, ⁊ ascēdet putre
do eiꝰ: q̄ superbe egit. Tertio causabiꝛ
a fetenti supplicio: quia fetēti pena. i. sul=
phurea punienꝛ. ps. Ignis sulphur spiri
tus procellarum pars calicis eorum ⁊c.
Quarto causabitur a fetēti corpe suo: q̄
corpa dāmatorꝫ fetida erunt. Esa. xxxiiij.
De cadaueribꝰ eorū ascendet fetor. Se=
cundo lepra est morbus sitibundꝰ. ⁊ quā
tum ad hoc signat pctm̄ auaricie, auarꝰ

enim adeo sitit q̄ satiari nō potest. est eñi
insatiabilior omnib⁹ rebus insatiabilib⁹
nā sicut dicitur Prouer.xxx. Tria sunt in
satiabilia. infern⁹, os vulue, ⁊ terre. que
nunq̄ satiabit aqua. Ignis vero nunq̄ di
cit sufficit. Infernus q̄uis sit insatiabilis
ex eo q̄ quotidie quasi infinitas animas
recipit saturari nō potest: tamē veniet tē
pus quādo dicet sufficit. Judicio enī ex
tremo celebrato infernus replebit et ma
nu dei claudetur. ⁊ tūc dicet sufficit nolo
plures. sic carnalis cōcupiscentia licet sit
famelica ⁊ saturari non possit tamē tem-
pus veniet quādo dicet sufficit. quando
eñi homo senescit valde ita q̄ calor natu
ralis i eo deficit. tūc ↄcupiscētia dicit suf
ficit. sic terra sitiēs q̄uis aquā absorbere
desideret. tamē tēp⁹ veniet qñ dicet suffi
cit. qñ eñi est magna inundantia pluuiaꝝ
ita q̄ aque superabundāt tūc terra dicit
sufficit. Ignis aūt insaturabilior est infer
no carnalis ↄcupiscētia ⁊ sitiēti terra nō
eñi dicit sufficit qñ est plenus lignis sicut
dicit infernus qñ est plenus dānatis, nec
dicit sufficit pre diuturnitate tēporis si-
cut dicit carnalis cōcupiscētia: quia si li-
gna essent perpetua. ignis etiā esset ppe-
tuus nec dicit sufficit p̄ nimia abundātia
lignoꝝ sicut dicit terra sitiens pre nimia
abūdātia pluuiaꝝ imo ex hoc magis au
getur: ⁊ ideo merito p ignē auaricia desi
gnatur: q̄ȝ est insaturabilior inferno. Cō-
cupiscentia carnali ⁊ terra sitienti. C
¶ Primo igitur auarus insaturabilior est
quā infirm⁹: q̄ȝ infernus postq̄ plenus di
cet sufficit auarus autem quanto magis
plen⁹ est tanto magis cupidus est. Pro-
uerbio.xxvij. Infernus ⁊ perditio nunq̄
replētur: scilicet modo. similiter oculi ho
minū insatiabiles. Eccl'. quinto. Auarus
non implebitur pecunia. Secundo aua-
rus est insatiabilior q̄ cōcupiscētia car-
nalis que in homine sene senescit. Auari-
tia vero in homine sene nō senescit sed am
plius iuuenescit. Hiero. Cum cetera vicia
senescāt i homine senescente: sola auari-
tia iuuenescit. Tullius. quid sibi nolit nō
intelligo. quid eñi absurdi⁹ esse potest q̄
quo minus restat vie eo amplius viatici
querere. Tertio auar⁹ est insatiabilior q̄
terra sitiens qui dicit sufficit quando est
magna inūdātia aquarū: ⁊ quando ipse
aque super adūdātes per diuersa loca di
scurrūt. Auarus autē ⁊ si habet magnā
abundantiā diuitiarū nō tamen dicit suf-
ficit: si diuitie sue discurrant ad terras lō
ginquas ad diuersa nundinas: adhuc
tamen nō dicit sufficit: sicut dicit infernus
quādo est plenus damnatis. ⁊ sicut dicit
carnalis cōcupiscētia quando calor na-
turalis deficit in homine sene: nec sicut di
cit terra sitiens quādo habet abūdātiā
pluuiarū sed sicut dicit ignis non sufficit
quantūcunq̄ sit diuturn⁹ postq̄ habet li-
gna supposita. sicut dicit carnalis cōcupi
scentia. ⁊ sicut ignis nō dicit sufficit quā-
do habet magnā abundantiā lignoꝝ: sic
ignis auaritie nō dicit sufficit: nec in ho-
mine diuitijs pleno: nec i homine vetera
to: nec i homine super pleno. Eccli.xxiij.
Anima calida quasi ignis ardens nō ex-
tinguetur donec aliquid glutiat. Tertio
lepra est morbus cōtagios⁹ ⁊ p hūc mor-
bum signat superbia que est contagiosa
iuxta illō. Eccl'.xiij. Qui tetigerit picē co
inquinabitur ab ea. ⁊ qui cōicat superbo
induet superbiā. ⁊ assimilatur superbia
pici: q̄ȝ pix ē nigra ⁊ multe adherētie. sic
superbia animā obscurat ⁊ impedit ne
veritas ad eā trāseat. Greg. Tumor mē
tis est obstaculū veritatis: est etiā tāte ad-
herētie q̄ alijs vicijs superatis ipsa supe
rari non pōt. D ¶ Nam inter vicia
ipsa est prima in accessu: ↄtinua in ↄcessu
⁊ vltima in recessu: nō solū autē est super
bia sed omne peccatū mortale i se est cō-
tagiosuȝ. Sic eñi lepros⁹ generat lepro-
sum corporalr, sic pctōr generat pctōreȝ
spiritualiter. j. Cor.xv. Corrūpūt mores
bonos colloquia mala. Quādo sani stāt
cū sanis in sanitate mutuo se cōseruāt: q̄ȝ
vero leprosi stāt cū leprosis magis ac ma
gis se viciāt ⁊ corrūpūt de quo modo est
curandum. Quādo vero sani stant cuȝ le
prosis vel ecōuerso: sani sepe inficiuntur
a leprosis: leprosi multū adiuuant a sa-
nis. ideo nō est periculū stare leprosis cū
sanis sȝ periculū ē sanis stare cū leprosis
Eodē modo quādo boni cū bonis stant.
mutuo se ad bonū ꝓuocāt: vn⁹ eñi aliuȝ
prouocat ad humilitatē, ali⁹ aliū ad pa
tientiā. ⁊ sic de alijs. Prouerb.xxvij. Fer-

rū ferro acuitur: ⁊ homo acuit faciē amici sui. Ps. Cū sctō sanct⁹ eris. ⁊c. Quādo vero mali sunt cū malis mutuo ad malicias se incitāt. Ps. Dies diei eructat verbū: ⁊ nox nocti indicat scientiā. Bonus eīn q̄ est dies dat alteri diei .i. alteri bono bonū documētū: ⁊ nox .i. mal⁹ dat nocti id est malo alteri malā doctrinā, ⁊ sic peiores efficiunt. Apoc. xxij. Qui nocet noceat adhuc: ⁊ q̄ in sordib⁹ est sordescat adhuc. Qñ boni stāt cū malis ⁊ ecōuerso nō est periculū malis sȝ vtile: q2 sepe meliorātur. Est aūt periculū bonis, q2 sepe viciant. Ps. Cum peruerso peruerteris. Prouer. ix. Qui cū sapiētib⁹ gradit sapiēs erit. Amic⁹ eīn stultorū similis efficit: iō dixit dñs babyloniis vt exirēt de medio populi sui: sȝ dixit populo suo vt exirēt de medio babylonis: q2 pplˢ dei in multis poterat pdesse babuloniis: babylonij aūt in nullo poterāt prodesse pplo dei. Hierē. lj. Egredimini de medio babylonis pplˢ me⁹ vt saluet⁹ vnusq̄sq3 aīam suā ab ira furoris dñi. ⁊ ne forte mollescat cor vestrū ⁊ ne timeatis auditū q̄ audiet in terra. C ¶ Ex quib⁹ verbis ostēditur q̄ ille q̄ vitat malas societates q̄tuor mala vitat. Primo aīe sue pditionē. iō postq̄ dixit Egredimini de medio babylonis, subdit vt saluet vnusquisq3 aīaȝ suā: q2 sepe boni inter malos aīas suas perdunt. Scdo vitat diuinā indignationem q̄ sepe incurrūt q̄ inter malos habitāt. ideo subdit Ab ira furoris dñi. Et ij. Paral. xix. Hijs q̄ oderūt dñm amicitia iungebaris, ⁊ idcirco irā dñi merebaris. Tertio vitat mētis eneruationē: q2 boni habitātes cū malis rigore virtutū mollescūt, iō subdit, ne forte mollescat cor vr̄m. Quarto vitat diabolicā tētationē: q2 sepe diabol⁹ p malos puertit bonos, iō subdit, ne timeatis auditū q̄ audiet in terra. Iste audit⁹ est diabolica tētatio seu suggestio: q2 sepe diabol⁹ infestat bonos vt possit eos corrūpe p malos.

41 ¶ Feria tertia .iij. hebdo. Sermo .j.

S I peccauerit in te frater tuus vade ⁊ corripe eū inter te vt ipsum solum. Matth. xviij. Dominus noster aliquādo ostendebat miracula sue potestatis vt malos conuerteret, aliquando exhibebat exempla sue sanctitatis vt bonos ad meliora alliceret, aliquando dabat sue veritatis documenta vt omnes ad salutem traheret ⁊ instrueret: sicut p3 in presenti euangelio vbi ponit quinq3 verissima documenta. Primuȝ documentum est per quod ostēditur qualiter fraterna correptio sit fienda: cum dicit. Si peccauerit in te frater tuus, id est te solo sciente: vel in te id est contra te iniurias ⁊ cōtumelias irrogando: vel in te id est contra te malo scilicet exemplo corrumpendo: vade ⁊ corripe eum inter te ⁊ ipsum solum. A

¶ Ubi notat q̄ nō oēs equaliter ⁊ eodē modo sunt corripiēdi. Quidā aūt corripiēdi sunt cū amore: sicut humiles ⁊ mansueti q̄ si aliqñ offendūt 9tinuo recognoscūt ⁊ iste modus intelligit cū dr̄ inter te ⁊ ipm solū .i. dulciter ⁊ secrete, tales eniȝ aliqñ emēdātur leui ammonitione Aug. Pendētē virū ⁊ corrigi paratū breuiter ammonuisse sibi sufficiat: imo aliquādo superioris respectione Amb. sup ipm Iusti aspect⁹ pfectioribus leticia est: imperfectioribus vero correptionis ammonitio quidā vero corripiendi sunt cū ratiōe sicut astuti. iste modus tangit cū dicit. Si autē te nō audierit adhibe tecū vnū, vel duos vt in ore duoȝ vel triū testiū stet omne vbū. Multi eīn sunt astuti q̄ pctā sua abscōdūt ⁊ defendūt nec se corrigere volūt. Platus aūt vel iudex debet esse astutus cū astutis, ⁊ debet eos corrigere p testes ⁊ p oēs alios modos quib⁹ pōt. Istū modū seruauit Daniel 9tra senes ⁊ astutos quos rōnabiliter ⁊ astute 9uicit vt legit Dañ. xiij. Alij sunt coercendi cum timore, sicut supbi ⁊ p̄sumptuosi: iste modus tangitur cū dicitur q̄ si non audierit te, dic ecclesie id est prelato ecclesie ad quem spectat duros et presumptuosos castigationib⁹ subijcere ⁊ penis ⁊ flagellationib⁹ coercere: talis eīn prelat⁹ ⁊ iudex d3 esse q̄ possit supbos cōprimere ⁊ domare. Eccl. ix. Noli q̄rere fieri iudex nisi valeas virtute irrūpere iniq̄tates ne forte extimescas faciē oīpotentis ⁊ ponas scādalū i agilitate tua: iō dr̄ Thi. ij.

arguere cū oī imperio. Alij sunt coercēdi
vel abscidēdi cū rubore, sicut obstinati q̄
debēt ab ecclesia prescindi ⁊ ex cōmunica
ri, iste mod⁹ tangit̄ cū dicit̄ si eccl'iā non
audierit sit tibi sicut ethnicus .i. gētilis ⁊
publicanus .i. cū eis tanq̄ excōicatis non
cōmunices. Pharisei em̄ cū istis duobus
generib⁹ hoīm nō cōicabāt .i. cū gentili=
bus, iuxta illud Jo. iiij. Nō em̄ cōuersan
tur iudei samaritanis, nec cū publicanis
⁊ peccatoribus, vnde dicit̄ Mat. ij., qua=
re cū publicanis mā ducat ⁊ bibit magi=
ster vester? Isti igit̄ sunt ab eccl'ia ex com
municādi: nec aliqs cū eis debet partici=
pare nec in salutatione. ij. Joh. j. Si qs ve
nit ad vos ⁊ hāc doctrinā nō affert nolis
te eū recipere in domo: nec aue ei dixeri=
tis: nec publica orō .j. Jo. v. Est em̄ pctm̄
ad mortē nō pro illo dico vt roget quis
nec cū eis comedere. j. Corint. v. Si quis
frater noīatur inter vos ⁊ est fornicator:
aut auarus: ⁊ sequit̄ cū hmōi cibū nō su=
me. Secundū documentū est p qđ osten=
dit q̄ta sit prelatorū iurisdictio. cū sub=
dit. amen dico vobis quodcūq3 ligaueri
tis super terrā erit ligatum ⁊ in celis. B
¶ Ex quib⁹ verbis habetur q̄ magna sit
potestas ⁊ iurisdictio prelatoꝝ, q2 pñt li
gare ⁊ soluere, celū aperire ⁊ claudere.
Pctōr q̄dē h3 sup se celū clausum . infra
se infernū aptū: intra se h3 culpā interfi=
cientem: ⁊ pdit grām spūalē, extra se amit
tit merito: ū ecclesie cōicationē, de qbus
meritis dr ps. Participē me fac de⁹ oīm
timētiū. Prelatus autē siue sacerdos p̄t
pctōri penitēti celū apire. Mat. xvj. Tibi
dabo claues regni celorū. Unde cātat̄
de aplis hñt potestatē claudere celū nu
bibus ⁊ aperire portas eius: q2 lingue
eorū claues celi facte sunt. Scđo pōt infer
nū claudere. Mat. xvj. porte iferi fm gl.
sunt pctā q̄ infernū aperiūt pctōri: s3 qñ
sacerdos pctm̄ dimittit: tunc portas infe
ri claudit. Tertio potest sacerdos culpā
dimittere. Joā. xx. Accipite spiritū sctm̄:
quorum remiseritis pctā remittunt̄ eis
⁊c. Quarto pōt gratiā spiritussancti con
ferre. Act. viij. Tūc iponebāt sup illos ma.
⁊ acci. spiritū sanctū. Quinto pōt p̄latus
merita sanctorū cōicare ⁊ indulgētias fa
cere. Un̄ dicebat aplš. ij. Coꝝ. ij. Nam ⁊
ego qđ donaui si quid donaui ppter vos
in psona christi. Tertium documentū est
per qđ ostēdit sanctorū virorū q̄tum v3
oratio cū dicit. Iterum dico vobis: q2 si
duo ex vobis cōsenserint sup terrā de oī
re quecunq3 pecieritis fit vobis a patre
meo qui in celis est. C
¶ Quādo em̄ aliq̄ sancti viri cōueniunt
ad rogandū deū eos exaudit: aut q̄tum
ad votum si expedit ad salutē: aut q̄tum
ad meritum si hoc eis non expedit. De⁹
em̄ aliqñ exaudit ad volūtatē sed nō ad
vtilitatē sicut exaudiuit demonē petentē
tēptare. Job. ⁊ demones petētes intrare
porcos. Mat. viij. Aliquādo exaudit ad
vtilitatem nō ad volūtatem: sicut exau=
diuit paulum petentem stimulū amoue=
ri. ij. Coꝝ. xij. Non enim exaudiuit eū ad
suam voluntatē sed dixit ei: sufficit tibi
gratia mea. Exaudiuit autem ad suā vti
litatē, vnde dixit, nam virtus in infirmi=
tate perficit̄. Aliquando autem exaudi=
uit ad voluntatē ⁊ ad vtilitatē sicut exau
diuit aplos in missione spiritussancti in=
ter ascēsionē ⁊ penthecostē3 postulātes
q2 ipsum spm̄ sanctū receperūt ad libitū
⁊ ad suū meritū: Un̄ dr Act. j. Hi oēs erāt
perseuerātes vnanimiter in oratione cu3
mulierib⁹ ⁊ maria mater iesu. Quartum
documentū est per quod ostēdit q̄ vtilis
est seruorū dei congregatio: cū dicit̄. Ubi
duo vestrū vel tres cōgregati fuerint in
noīe meo, ibi sum in medio eo. Ille q̄ di=
cit se esse in medio cōgregationis seruo
rū dei est iesus Christus filius dei. D
¶ In cōgregatiōe quidē sunt aliqñ aliq̄
timidi q̄ ppter multitudinē pctōrū q̄ fe=
cerūt timēt grām dei nō pmereri. S3 nō
debēt de hoc timere q2 hñt secū iesum q̄
interpretat̄ saluator: q2 a pctis suis oēs
saluos facit. Mat. ij. Uocabis nomē ei⁹
iesum: ipse em̄ saluū faciet ppl'ʒ suū a pec
catis eoꝝ. j. Jo. ij. Si qs peccauerit aduo
catū habem⁹ apud prē3 iesum xp̄3: ⁊ ipe
est ppitiatio p pctis nr̄is. Ibi etiā aliqui
sunt tribulati. S3 debēt cōsolationē reci=
pere: q2 habent secū xp̄m q̄ interptat̄ vn
ctus q̄ eos vngit oleo letitie ⁊ exultatio
nis. ps. Unxit te deus de⁹ tu⁹ oleo letitie
pre cōsortibus tuis. Esa. lxj. Sps dñi
sup me eo q2 vnxerit me dñs ad annūciā

dum mãsuetis misit me vt mederer con-
tritis corde ⁊ pdicarẽ captiuis indulgẽ
tiã ⁊ clausis apertionẽ.j.Joã.ij. Et vos
vnctionem quã ab eo accepistis maneat
in vobis ⁊c. Ibi sunt etiã al: qui pusillani
mes qui timent ex pprijs meritis se pos-
se saluari. Sed non debent de hoc time-
re qꝛ habẽt secũ filium dei qui gloriam
suam eis tribuit. Joã.iij. Sic deus dile-
xit mundum vt filium suum vnigenitũ da
ret: vt omnis qui credit in ipsum non pe-
reat sed habeat vitã eternã. De his trib⁹
dicit Bern. Uenit ad nos iesus xp̃s filius
dei: venit cum salute: venit cũ vnguẽtis:
venit cum gloria. Neqꝫ est enim sine salu
te iesus: nec sine vnguentis xp̃s: nec sine
gloria filius dei. Quintum documentum
est per qd̃ ostẽdit ꝙ iniurias semp debe-
mus remittere: quod notatur cũ dr̃. Tũc
accedens petrus ad eum dixit. Dñe, quo
tiẽs peccabit in me frater me⁹, dimittã ei
vsqꝫ septies. Dixit ei Jesus. Non dico ti-
bi vsqꝫ septies: sꝫ vsqꝫ septuagies septies
Et ponitur numerus ibi determinat⁹ p
indeterminato, id est quotiens peccabit
totiens dimitte. Uel ideo ponit̃ iste nume
rus: qꝛ ab adã vsqꝫ ad xp̃z fuerũt.lxxvij.
generationes. Sicut igitur xp̃s, toti⁹ hu
mani generis deleuit culpas: sic ⁊ homo
oẽs suas dimittere debet iniurias. Uel
iste numer⁹ cõstat ex numero vniuersita-
tis, id est septẽ: ⁊ numero transgressio-
nis.i.xj.qꝛ septies vndeciꝫ faciũt.lxxvij.
Est ergo sensus. Dimitte lxxvij.i. vniuer
sas tibi factas iniurias ⁊ trãsgressiões.

42 ¶ Eadem.iij.feria.iij. hebdoma-
de.xl. Sermo secundus.

SI peccauerit
inte frater tuus vade ⁊ cor
ripe eum inter te ⁊ ipsuꝫ so
lum. Mat.xviij. Quia sepe
fit peccatorũ remissio: ideo
sepe debet fieri fraterna correptio. Ec-
clesi.ix. Corripe amicum. sepe eniꝫ fit cõ
missio. Ne autẽ ista correptio prelatoruꝫ
despiciatur: ostendit̃ q̃te sit auctoritatis
cũ dicit̃. Amen dico vobis quecunqꝫ liga
ueritis super terram ⁊c. Ex his duobus
habetur ꝙ prelati debẽt subditos corri
gere: ⁊ ꝙ subditi eorũ debẽt correptionẽ
in magna reuerentia habere. A

¶ Circa primũ notãdũ ꝙ sunt multi qui
peccãt ⁊ peccatũ suũ nõ intelligunt̃ quí-
daꝫ q̃ intelligũt, ⁊ tñ peccare nõ desinũt:
alij sunt q̃ pctm̃ suũ negãt ⁊ cõfiteri eru-
bescũt. Ideo vtilis ẽ correptio vt ex hoc
ille qui peccet pctm̃ suum cognoscat: et
sic iterare nõ p̃sumat. Ista talis sentẽtia
tangit̃. Eccli.xix. Corripe amicũ ne forte
nõ intellexerit, et dicat nõ feci. Si aũt fecit
ne iterũ audeat facere. Corripe primũ
ne forte nõ dixerit: ⁊ si dixerit ne forte ite
ret. Istud aũt preceptũ spectat ad oẽs ex
debito charitatis. Maxime aũt spectat
ad p̃latos ex debito officij. Ideo aposto
lus p̃latos ammonet dicẽs. Gala.vj. Si
preoccupat⁹ fuerit hõ in aliquo delicto
vos q̇ spirituales estis hmõi instruite in
spũ lenitatis. Nõ dt̃ i verbo lenitatis, nec
in ope lenitatis: sed in spũ lenitatis. Qui
dã enim sunt obiurgãdi in sermone aspe
ritatis. Alij sunt rep̃hẽdẽdi in disciplina
seueritatis. Oẽs tñ in spũ lenitatis vt nũ
q̃ fiat aliqua reprehẽsio cũ mẽtis ꝑtur-
batione: sed cũ cordis cõpassione, vt dt̃
quedã gl. sup Joel. Laudat̃ illud archi-
teretini: qui cũ vilico suo irat⁹ esset, ait.
O infelix anima te occiderẽ si iratus nõ
essem. Bene ergo dicit apostolus in spũ
lenitatis, q̃tũcunqꝫ sonat asperitas in vo
ce, q̃tuncunqꝫ exhibeatur seueritas in
correptione, semper tamen debet esse le
nitas in mente. B

¶ Ille aũt qui aliũ vult corrigere quinqꝫ
considerationes dꝫ seruare. Quarũ tres
ponit Aug. sup illud Matt.vij. Hypocri
ta eijce primum trabem de oculo ⁊c. Re
liquas duas ponit Greg. in moral. Prio
nanqꝫ q̃ aliũ vult corrigere debet cõside
rare si est ei similis, id est in eodẽ pctõ vl'
equali vel maiori: ⁊ tũc maxime si pecca
tum est notorium non debet eum corrige
re: sed se ⁊ ipsum ad penitẽtiã cõmouere
debet. Alias posset sibi dici illud Rom.
ij. Qui aliũ doces, teip̃m nõ doces: qui
predicas non furandum: furaris. Greg.
Durũ est vt q̃ nescit tenere moderamina
vite sue: iudex fiat vite aliene. Idẽ mũd⁹
dꝫ esse a vicijs qui aliena corrigit, eo ꝙ
nõ bene maculã in alio cõsiderat oculus
quẽ puluis grauat. Neqꝫ tergere vꝫ sord

ces manus que latā tz Aug. Judex i nullo horum sit iudicandus q̄ in alio est paratus iudicare. Si autem nō est ei similis debet secundo videre si aliquā fuit similis, ꝛ tūc sicut nolebat despici: sed cōpassionem sibi impendi si nec ipse fratrem peccantē ꝛ penitētē debet despicere: sed cōpassionē ꝛ misericordiā exhibere. Eccle. viij. Ne despicias hoiem auertentem se a pctō ꝛ ne improperes ei, ꝛ memento qm̄ omnes in corruptione sumus. Eiusdem. Eccl. xxxi. Intellige que sint proximi tui ex teipso. Si aūt nō est ei similis nec aliqn̄ fuit similis: tūc dꝫ tertio cogitare: qꝛ pōt esse similis. Et ideo ratione talis dubij nō dꝫ superbire: sed delinquētibus condescendere. iij. Reg. xx. Ne glorietur accinctus eque vt discinctꝰ. j. Cor. x. Qui se existimat stare: videat ne cadat. Augu. Nemo est qui securus esse possit i hac vita que tota tēptatio noiaꝶ: vt q̄ potuit fieri ex deteriori melior, nō possit fieri ex deteriori melior. Si aūt non est ei similis nec vnq̄ fuit similis ꝛ de dei bonitate confidit ꝙ nunq̄ erit similis: tūc debet quarto videre si iste qui sic rehrehensibilis in aliquo alio est cōmendabilis, si iste qui tot habet defectus habeat aliquos profectus, ꝛ tunc ratione illoꝝ̄ bonoꝝ̄ que habet debet supportari in his q̄ minus hꝫ. vn̄ Apoc. ij. Volēs dn̄s rephendere episcopū. Ephe. j. ponit quoddā viciū qđ habebat dicēs. Habeo aduersum te pauca, qꝛ charitatē tuam primam reliquisti. Sꝫ tamē statim ponit quoddā bonum quod habebat dicēs, sed hoc habes bonū ꝙ odisti facta nicolaitarū que ego odi. Sic volēs reprehēdere episcopū sardis: primo ponit quēdam suū defectū dicēs. Non inuenio opera tua plena corā deo meo. Deinde ponit statiꝫ quēdā suū profectū dicens. Sed habes pauca noia i sardis q̄ nō coinq̄nauerūt vestimēta sua. Ecce dn̄s postq̄ ponit illa in q̄bus ipsi erāt reprehensibiles: statim subiunxit illa in q̄bus erāt commēdabiles ad innuendū ꝙ si aliquis propter aliqđ vicium est reprehendēdus, si tamen habet aliqđ bonū est supportādus: hoc dato ꝙ aliquis omnino videatur esse malꝰ: nec habet aliquid propter quod est supportandus seu tolerādus, tunc debet cogitare: quia ille qui sic videtur esse malꝰ forte in conspectu dei est sibi in merito pponendus. Et ponit exemplū Greg. de stephano ꝛ paulo. xxiij. moraꝶ. sup illo ꝟbo. Audi igitur Job eloquia mea dicēs. Nam cum stephano consentiente paulo ꝛ adiuuāte lapidaretur tunc stephanus omnino erat bonus, ꝛ paulus oīno videbatur esse malus: ꝛ tamē in cōspectu dei paulꝰ qui sic erāt malus: erat stephano i merito ꝛ in premio preponendus. C

¶ Secundo subditi debent correptionē prelatoꝝ̄ in magna reuerentia hēre: qꝛ eoꝝ̄ sententia deꝰ approbat ꝛ cōfirmat. Unde dicit. Amen dico vobis quodcūq̄ ligaueritis super terram, erit ligatum et in celis. D

¶ Unde notandū ꝙ in celo sunt oēs soluti in inferno oēs ligati. In mūdo vero quidā sunt ligati, q̄dā soluti. Primo igiꝶ in celo oēs sunt soluti. in presenti etiā vita sancti viri habent ligatū intellectū, qꝛ nō possunt deum libere ac clare videre. Habēt ligatā potentiā affectiuam: qꝛ nō possunt deum ex toto corde ꝛ ex tota mēte, seu anima diligere. Habent, ligatam potentiā deprecatiuā: qꝛ non possunt dei laudibus indesinenter insistere. In celo aūt omnia ista habebūt soluta, quia deū clare ꝛ sine fine videbūt, ꝛ ipsum totaliꝶ amabūt, ꝛ ipsum indesinenter laudabūt Aug. de ciuitate dei. Ipse est finis desideriorū nostroꝝ̄ qui sine fine videbitur, sine fastidio amabiꝶ: ꝛ sine tedio laudabitur. Si quis habet amicū quē libēter videt ꝛ ꝑcordialiter diligit: eiꝰ visio aliqn̄ habet finē eius dilectio aliqn̄ habet fastidiū, eius laudatio aliqn̄ habet tediū. Sꝫ tunc visio nostra nō habebit vllū finē, sꝫ cōtinuationē, ideo dicit. Qui sine fine videbiꝶ. Dilectio nr̄a nullū habebit fastidiū: sꝫ summū desideriū, iō ait. Sine fastidio amabiꝶ. Laudatio nr̄a nullā habebit fatigationē: sed summā dilectionē et delectationē. Iō subdiꝶ. Sine fatigatiōe laudabiꝶ. In inferno ꝟo oēs erūt ligati Juxta illud Mat. xxij. Ligatis manibus ꝛ pedibꝰ mittite eū in tenebras exteriores. Habēt ligatā potētiā opatiuā: qꝛ nullū bonū meritoꝝ̄ poterūt facere. Affec-

nã hñt ligatã: qz deũ nũq̃ poterũt dilige re. ideo dr. Ligatis pedib9 z manib9. Per pedes eñ s. Amb. affect9 aie significa tur. Habẽt ligatã potentiã intellectiuã qz deũ nunq̃ poterunt videre nec cogno scere cũ sint i tenebris z in terrã obliuio nis: ideo dr. Mittite eũ in tene. exte. Ha bent ligatã potentiã reparatiuã: qz nun q̃ poterunt ad penitentiã reparari, ideo dr exteriores. peccata eñ proni sunt in hac vita sunt tenebre exteriores: qz sũt intra ambitũ mie diuine: in inferno autem pec cata sunt tenebre exteriores: qz sunt ex tra ambitũ diuine mie. In mundo autẽ quidam sunt soluti: sicut v.ri perfecti qui edificant aurũ z argentum z lapides p̃ ciosos: sicut dr. j. Cor. iij. tales nullũ ha bẽt vinculũ culpe nec obligati, sunt pene eterne, nec obligati sũt alicui pene satis factorie. Alij sũt ligati, sicut pctõres ob stinati: tales hñt vinculũ culpe z pene; hoc fi gurat Iudicũ. xv. vbi dr. Ligauerũt sam pson duobus nouis funib9, Duo funes sũt nex9 culpe z pene. Alij sunt ex pte so luti z ex parte ligati, sicut sunt penitẽtes qui soluti sunt vinculo culpe sz ligati sũt funibus pene satisfactorie, in hui9 signi ficatione dr Hierem. xxxviij. Extraxerũt hieremiã funib9 z eduxerũt eũ de lacu. Potestas igit ligãdi z soluẽdi quã p̃las ti habẽt nõ extendit in celũ qz oẽs ibi ita sunt soluti q nõ põt ligari: nec extendit in infernũ qz oẽs ibi ita sunt ligati q nũ q̃ põt solui: sed tñ habẽt locũ in mundo vbi peccatores penitẽtes põt ligari per penã satisfactoriã: z põt absolui a culpa qui hñt contritionẽ veram z confessionẽ purã et satisfactionem integraz: possunt etiam ligari per excõicationis vinculum et solui per absolutionis beneficium.

43 ¶ Feria quarta. iij. hebdo. xl.

Sermo primus.

Accesserũt ad iesuz ab hierosolymis scri be et pharisei dicentes: q̃re discipuli tui trãsgrediũ tur traditiões seniorũ? nõ enim lauant manus suas cum panẽ man ducant Matthei. xv. ¶ Ad intelligendũ istud euangeliuz: notandũ est quod pha risei qui erant inter iudeos nobiliores z doctiores, erant superstitiosi, auari z im pij. Superstitiosi quidez erant qz pl9 cu rabant de mundicia exteriori q̃ de inte riori, plus dei lotione manuũ calicũ z vr ceorũ q̃ de lotione animaꝝ: vñ subditur Marci. vij. Relinquentes enim mãdatũ dei tenetis traditionẽ hoim baptismata vrceoꝝ calicũ et alia simia hijs multa fa citis. Uidẽtes igit discipulos comeden tes non lotis manib9 indignati sunt et di xerũt ad iesum: quare discipuli tui trans. man. se. non enim la. ma. su. cum pa. man. Secundo erant auari. quia inducebãt iu deos qui habebant parentes vt oia deo deuouerent: ac si eis dicerent q tale mu nus factum deo sibi proderit ad vitam eternam: z per talem modum pharisei bona illoꝝ cũ filijs diuidebãt postea: ideo xps subdit. Quare z vos transgredimi ni precepta dei ppter traditionez patrũ vestroꝝ? Tertio erat impij in parentes. Audientes eñ parentes q oia deo con secrata erant eis: vti deuitabãt ne sacri legij crimẽ incurrerent z sic fame efficie bant, ideo xps subdit: z nõ honorificabit p̃rem suum aut matrẽ. Illud eñ manda tũ, honora p̃rem tuũ z matrẽ tuam: intel ligitur de duplici honore. s. de necessario rum prouisione et de reuerentie exhibi tione. B ¶ Et quia isti pharisei sic erãt superstitiosi auari, sic impij: ideo xps eos vocat hypocritas: plãtas eradicãdas: cecos et duces cecoꝝ: nã inquãtũ erãt su perstitiosi plus curãtes de mũdicia cor poꝝ q̃ aiarũ vocat eos hypocritas: di cẽs. Bñ pp hetauit de vobis Esaias zc. Unñ dr Mat. xxiij. Ue vobis scribe z pha risei hypocrite, q mundatis qd deforis est calicis z parapsidis: intus aũt pleni estis rapina z immũdicia: ideo xps ostẽdit q ci bus q intrat per os siue comedat mani bus lotis siue nõ lotis nõ põt aiaz inqui nare: sed que procedunt de ore illa sunt que coinquinant animã. Inquãtum autẽ erant auari dixit eos esse cecos et duces cecorum: nam illi qui docebant iudeos vt sua deo deuouerent ne parentibus p̃ uiderent, erant duces cecorum: illi q eis credebant erant ceci: et ideo ambo cade bant in foueam infernalem: ideo dicit.

Sinite

Sinite illos, ceci sunt et duces cecorum. In quantum erant impii ad parentes: erantque plantationes eradicande a consortio .s. bonorum quia sicut dicit Eccl. Benedictio patris confirmat domos filiorum: maledictio autem matris eradicat fundamenta: ideo dicit ole plantatio quam non plantauit pater meus celestis eradicabitur. In hoc igitur euangelio sicut patet ex premissis tria dicuntur. Primo enim ponitur phariseorum superstitio qui discipulos reprehendebant de hoc quod non lotis manibus pa. manducarent. Horum similes sunt multi qui volunt habere exteriora pulchra: interiora vero feda: de quibus sic dicit Augu. Bona vis habere et bonus non vis esse: quid est quod vesis habere malum? nihil omnino: non vxorem: non filium, non seruum: non iumenta, non tunicam, plane non caligam: et tamen vis habere malam vitam. Postea subdit. Rogo te prepone vitam tuam caligis tuis. Multi autem sunt qui non preponunt: saltem vnum adequarent. Si enim caliga tua est luto infecta mox ipsam abluis. et si est puluere respersa mox ipsam excutis: si est lacerata mox ipsam consuis: vade ergo tu et fac similiter de aia tua: si est infecta luto peccati mortalis vade et ipsam ablue per confessionem. Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuum hierusalem vsque quo morabuntur in te cogitationes tue noxie. Esa. j. Lauamini mundi estote etc. Si est lacerata pre nimia vetustate in peccatis: vade, et ipsam consue similiter per confessionem. Sutores enim sunt sacerdotes qui aiam laceratam consuunt. Esai. xviij. Ite angeli veloces ad gentem conuulsam et dilaceratam. Si est puluere aspersa venialium ipsam excute iuxta illud Matt. x. Excutite puluerem de pedibus vestris. Secundo ponitur ipsius superstitionis a christo prudens confutatio: cum dicitur. Quare et vos transgredimini mandatum dei propter tradi. ve. etc. Glo. Si vos mandatum dei contemnitis pro traditionibus hominum quare discipulos arguitis qui mandata hominum dimittunt et precepta dei custodiunt? et quamuis pharisei alia dei precepta non obseruarent de nullo tamen eos reprehendit nisi de inhonoratione parentum: ad innuendum quod displicet deo quando parentes inhonorantur. B

¶ Debemus autem induci ad honorandum parentes propter quatuor. ¶ Primo per preceptum quia deus hoc precepit, et insuper preceptum seruantibus addit remunerationem: et non seruantibus eternam damnationem: cum dixit Exodi. xx. Honora patrem et matrem vt sis longeuus super terram. Eiusdem. xxj. Qui maledixerit patri suo vel matri sue morte morietur: et tamen in nullo alio precepto inuenitur ista promissio vel comminatio per quod datur intelligi quantum placet deo quando honorantur parentes: et quantum sibi displicet quando inhonorantur. C

¶ Secundo inducimur per exemplum quia ipse iesus de matre sua magnam curam habuit et in vita et in morte: et post mortem: nam in vita valde sibi obediens fuit et subiectus Luc. ij. Uenit nazareth et erat subditus illis. Bernar. Quis quibus deus hoibus. Aug. Erubescat homo fieri superbus: quia humilis factus est deus: honorauit matrem in morte, quia in cruce pendens Johanni eam commendauit: honorauit post mortem: quia sicut dicit Sedulius. Resurgens primo apparuit sibi. Item honorauit eam morientem quia personaliter cum tota curia celesti ad eius obitum venit honorauit matrem viuentem: quia matrem dei eam fecit: honorauit eam de hoc seculo recedentem quia ipsam in corpore et anima ad suam dexteram collocauit. D

¶ Tertio inducimur propter debitum. Nos enim a parentibus recepimus esse, nutrimentum, et documentum quia igitur ab eis recepimus esse, debemus eis magnam reuerentiam exhibere. Eccl. vij. Honora patrem tuum et matrem tuam, et gemitus matris tue non obliuisceris, memento quia nisi per eos natus non fuisses, quia ab eis accepimus nutrimentum debemus ipsis magnam diligentiam: vt sicut nos diligenter nutrierunt in iuuentute: sic et nos cum magna diligentia debemus eos nutrire in senectute. Eccl. iij. Fili suscipe senectam patris tui: quia ab eis recepimus documentum debemus eis magnam obedientiam. Ephe. vi. Filij obedite parentibus vestris in domino hoc enim est iustum. E

¶ Quarto inducimur per nature instinctum Natura enim omnes docet quod debemus parentibus subuenire et quando sunt in necessitate positi, et quando sunt senectute confecti: et quando sunt mortui. Et ad ista tria ostendenda posuit Ualerius tria exempla: ad ostendendum quod

debemus parentib⁹ subuenire, qñ sūt in
necessitate positi: recitat q cū quedā mu
lier nobilis ob quoddā flagitium fuisset
morti adiudicata: noluit eā rex ɔburere
vel alia morte publica punire ꝓpter ho-
noré parentis: sed inclusa est in carcerem
vt ib. fame periret. Filia vero ei⁹ q̄ erat nu
pta de licentia iudicis eā quotidie visita
bat in carcere: prius tñ eā diligenter per
scrutabat ne aliquid comestibile sibi de-
ferret: illa vero extracto vbere singulis
dieb⁹ de ꝓprio lacte matré alebat. Cum
vero iudex miraretur q tanto tpe super
viueret, repertū est q sic fiebat. tūc iudex
pietate cōmot⁹ matrē filie donauit: ad
ostendendū q debemus parentib⁹ sub-
uenire qñ sunt senectute cōfecti. Ostēdit
p exéplū ciconie dicēs q ciconie filij pa-
rétes suos in nido ponūt et velut infan-
tes iuxta pectus suū collocant, fouent et
nutriūt. Soli vultures parētes suos fa-
me mori ꝑmittūt. Ad ostendendū vero q
de parentib⁹ curā debem⁹ agere etiā in
morte eis sepulturā debitā preparando
ostēdit exéplo scitarū. Dicit eñ cū dari⁹
rex, fines scitarū inuasisset et sepulchra pa
rētū suorū inuadere vellet: miserūt ei sci
te dicentes q de populatiōe agrorum et vi
nearū equanimiter ferret: sz si sepulchra
parentū cōtingeret tunc scitarū potentiā
et vires sentiret: quia ꝓ ipsis defendēdis
mori parati essent. Tertio ponit vere do
ctrine a xp̄o tradito, cū subdit. Nō qd
intrat in os coinquinat hoiez, sed qd ꝓ-
cedit ex ore hoc coinqnat hoiem: et iō cō-
numerat multa vicia et mala q̄ ab ore ꝓ-
cedunt, scz adulteria homicidia: furta,
falsa testimonia. blasphemie: et iō ipz os
diligēter est custodiendū. ff
¶ Et qr nō sufficit hūana custodia, petē-
da est diuina, sicut petebat ꝓpheta dicē-
te. Pone domine custodiā ori meo. Legi
tur q fuerūt tres philosophi q̄ int alios
loquētes multū fuerūt taciturni. s. socra
tes, solon et xenocrates. Quadā igit vi
ce cū inter multos loquaces socrates se
deret et taceret interrogat⁹ cur sic tace-
ret, rñdit, qr me locutū fuisse sepe peni-
tuit, tacuisse vero nūq̄. Iō dr Prouer. x.
In multiloquio nō deest pctm. Solon et
cum alijs loquētib⁹ taceret interrogat⁹
est statim ab ipsis omnibus si taceret: qr
loqui nesciret vel qr stultus esset: respon
dit Null⁹ stult⁹ tacere pōt. Iō dr Eccles.
x. Stultus vba multiplicat. Xenocrates
etiā cum alijs loquentibus taceret: inter
rogat⁹ q̄re hoc faceret, rñdit qr os vnū,
aures duas a natura accepim⁹: q̄si dicat
Multa debemus audire et pauca dicere.
Iō dr Iaco. j. Sit omnis hō velox ad au
diendū tardus ad loquendū. Idē etiam
philosophus cuidā verboso dixit. Si no
stris aurib⁹ te audires taceres: q̄si dicat
si verba tua displicerent tibi sicut nobis,
taceres Iō dicitur Eccl. xx. Est tacēs qui
inuenitur sapiens: et est odibilis qui pro-
cax est ad loquendum.

44 ¶ Eadem quarta feria tertie heb
domade. xl. Sermo. ij.

Omnis plan
tatio quā non plantauit
pater meus eradicabit.
B ¶ Homo dicit plāta si
ue arbor euersa. Hz enim
ramos inferius, scz man⁹, brachia, et pe-
des. Ad ostendendū q nō dz fructifica-
re. i. opera mie superius facere sed infe-
rius. i. non dz ea facere in celo sed in hoc
mundo. Nā sicut Augu. in homel. In ce-
lo mie opera non sunt necessaria. Nemo
eñ induet nudū qr oēs sunt ibi veste im
mortali induti. Nemo ibi hospitabit pe
regrinū qr sūt ciues perpetui. Nemo ibi
pascet famelicos, quia oēs ex visiōe dei
sunt saturati. Nemo ibi potabit sitibun-
dū qr oēs vino spūssancti sunt ebrij. Ne
mo ibi visitabit infirmū vel tribulatū qr
oēs sunt ibi sani et cōsolati. Nemo ibi re-
dimet incarceratū, qr oēs ibi sunt liberi
et sanati et soluti. Nemo ibi vadet ad se-
pulturā: qr oēs immortales effecti sunt.
Et ideo ista plāta. i. hō nō hz ramos ex-
tēsos supius sed inferi⁹: qr nō dz hō fru-
ctificare in celo sed in mundo. Hz etiā ista
plāta radices superi⁹. s. capillos: ad in-
nuendū q non dz plantari inferius, hoc
est in mundo: sed superius, hoc est in ce-
lo. Radix autem in planta est sicut os in
animali: qr ꝑ radices humorez attrahit
vnde planta nutritur et fructus produ-
cuntur. Quando ergo radix est plantata

in bonā terra, tunc attrahit humorē bonum, et facit fructū bonū. Qn vero plantata est i mala terra, tūc corruptū humorē attrahit ⁊ malū fructum facit. B

¶ Notandū aūt ꝙ triplex est terra. s. celestis. ps. Credo videre bona dñi in terra viuentiū. Mundialis. ps. Celū celi domino, terrā autē dedit filijs hominū. Infernalis. Job. x. Terrā miserie et tenebrarū vbi vmbra mortis ⁊ nullus ordo: sed sempitern⁹ horror inhabitās. Plāta igitur q̄ est in celo plātata: sicut sancti viri, attrahit humorē pinguez ⁊ dulcē: ⁊ iō facit fructū bonum. Sic plantata erat illa plāta q̄ dicebat Phil. iij. Nostra cōuersatio in celis est. Planta vero q̄ est plantata in mūdo sicut auari q̄ sunt sicut terra arida ⁊ vacua, nullū attrahit humorē: et ideo nullū fructū facit. Hiere. iiij. Aspexit terrā erat inanis ⁊ vacua. Planta vero q̄ est plantata in terra infernali sicut sūt peccatores miseri trahunt humorē venenatū, ⁊ ideo faciunt fruct⁹ acerbos ⁊ ad nihilū aptos. Sap. iiij. Fructus eorū inutiles et acerbi ad manducandū ⁊ ad nihilū apti. Prima igitur plāta q̄ est in terra celesti sicut sunt viri sancti: pducit sicut dt Chrys. bonas gemmas. i. bona cogitatiōes bonos flores. i. bonas volūtates que nascunt̄ de bonis cogitatiōib⁹: sicut flores nascunt̄ de gēmis. Producit etiaz de florib⁹ bona poma. i. bona opa q̄ nascunt̄ de bonis voluntatib⁹ quemadmodū poma nascunt̄ de florib⁹. Et sicut plāta fructificat in omnibus suis ramis, sic sancti viri seruiunt deo de omnib⁹ sensibus ⁊ membris suis corporis, sicut dicit Chrysostomus in quadā homelia. Oculus enī deo prestat obsequiū, qn a vanitatibus se auertit. Auris, qn verba dei libenter audit: ⁊ verba detractiōis fugit. Os, qn libenter deum laudat ⁊ mendacia ⁊ vana verba deuitat. Manus, quando hō ad pauperes porrigit, ⁊ ad rapinas aliq̄s nō extendit. Pedes, qn ad malū nō currūt, ⁊ ad ecclesiā libēter vadūt. Et sicut rami plāte q̄to magis sūt fructibus onusti, tanto magis ad terrā sunt pclini, sic sancti viri q̄to sunt bonis operibus fertiliores, tanto magis sunt corā deo humiliores. Scda plāta q̄ est plātata in mundo, id est i terra arida ⁊ vacua, sicut sunt homines mūdani, nullū humorē attrahit: ⁊ ideo nullū fructuz facit. Si aliquis haberet plātā in horto suo circa quam multum laboraret et nullum reciperet fructū, ipsam plantaz prescindere deberet. D

¶ Talis planta est iste mūdus. Illi enī q̄ nimis illam terram aridam ⁊ vacuā diligunt, in vita magnū habent laborē. Iuxta illud Eccl. viij. est hō q̄ diebus et noctibus somnū oculis nō capit. Itē Eccl. xxxj. Laborauit diues in congregatione substantie sue. In morte vero habēt magnū dolorē, q̄ nō pñt sine magno dolore dimitti que cum magno amore possessa sunt. Eccl. v. Diuitie cōseruate in malū dñi sui, pereunt enī in afflictione pessima. Habent enī afflictionē: q̄ eas dimittunt, peiorē q̄ secum portare nō possūt, pessimā, q̄ vident ꝙ causa sue perditionis fuerunt. Post vero mortē dant vacuitatē Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil secū afferet: aperiet oculos suos: ⁊ nihil inueniet. E

¶ Econuerso autem bona spiritualia habent in vita delectationem. ps. Cantabiles mihi erant iustifica. tue. ⁊c. In morte dant securitatem. Prouer. iij. Si dormieris non timebis, quiesces, ⁊ quietus erit somnus tuus. Post mortē dant securitatem ⁊ satietatē. ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Qr igitur iste mundus est talis planta q̄ in vita dat laborem: in morte dolorem: post mortem vacuitatē: ideo esset penitus prescindendus id est amor eius penitus relinquēdus. Ista est illa planta infructuosa, de qua dicit̄ Luce. xiij Ecce anni tres sunt ex quo ego venio querens fructū in ficulnea hac, ⁊ non inuenio: succide ergo illā vt quid etiā terram occupat. Et dixit cultor vine ad pa. famil. Domine dimitte illam ⁊ hoc anno vsq̄ dum fodiam circa illā ⁊ mittam stercora ⁊ sic quidē fecerit fructū: sin autē in futurum succides eam. F

¶ Ista ficus infructuosa est iste mund⁹. i. amator mundi. Tres anni sunt tria tēpora. s. temp⁹ ante legē, tunc non facit fructum: tēpus sub lege, tunc etiam fructuz non fecit: ⁊ tempus gratie, sub quo etiaz

multi sunt q̄ fructū non faciunt. Uel tres anni sunt tres etates hominū.s.adolescē tia,iuuentus ⁊ matura etas. Sunt autē q̄ fructū non faciunt bonum,nec in adolescētia sua,nec in sua iuuentute,nec in sua matura etate. Et christus habēs curā de peccatorib⁹ rogat patrē vt adhuc expectet vsq̄ ad quartū annum.i.vsq̄ ad senectutē. Et hoc sepe facit deus. Iuxta illud Esaie.xlvj. Usq̄ ad senectā ego ipse,⁊ vsq̄ ad canos ego portabo,⁊ ego feram: ego portabo et saluabo. G

¶ Sunt autem tria q̄ plantam infructuosam sepe fructificare faciunt:scʒ fossio:irrigatio,⁊ fimi appositio. Et hoc est quod subditur. Usq̄quo fodiam circa illaʒ ⁊c.

H ¶ Tria etiā sunt que peccatorem se pe ad conuersionē adducunt. Primū est peccatorum suorū cognitio. et ista est fossio. Auarus em̄ peccata sua operit de terra. Superbus lapide duro. Luxuriosus luto. Et ideo peccata sua n.ō possunt aspicere:⁊ ideo fodiēda est terra auaritie,lapis supbie,lutū luxurie:⁊ tūc videbit abhominationē peccatorū suoꝝ,⁊ inde plurimum erubescet. Iuxta illud Romanoꝝ sexto. Quem ergo fructum habuistis tūc in quibus nunc erubescitis? Ideo dr̄ Ezechielis octauo. Fili hois fode parietem ⁊ videbis abhominationes pessimas q̄s isti faciunt. Secundum est elemosynarum largitio:⁊ ista est irrigatio. Elemosyna ⁊ est ab ely qđ est deus,⁊ moys quod est aqua, quasi aqua dei. Ista eleemosyna peccatorem dispon.t ad gratiam. Tu qr intercessores sibi acq̄rit. Iuxta illud Luce.xvj. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Tum quia peccata extinguit. Eccl.iij. Ignem ardentem extinguit aqua,eleemosyna resistit peccatis. Tum quia diabolū vincit. Uñ dicit glosa super illud ps. Misericordia mea ⁊ refugium meum. De nulla re sic vincitur diabolus sicut de misericordia. Tertiuʒ est mortis recordatio:⁊ ista est stercoris siue fimi appositio. In morte enim hō stercus efficit ⁊ putredo.pmi Macha.ij. Et a v̄bis viri peccatoris ne timueritis:qr gloria ei⁹ vermis ⁊ stercus est. I ¶ Ipsa em̄ mortis memoria a peccato pseruat. Eccl.vij. Memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. In bono opere sollicitat. Gregori⁹. Ualde em̄ se sollicitat in bono opere,q̄ semper cogitat de fine:et gratiā dei cōseruat. Sicut enim cinis cōseruat ignē,sic memoria mortis cōseruat gratiā spiritualē. Ideo dr̄. Eccl.x. Quid superbis terra et cinis. Talē cinerem se recognoscebat abrahā,dicens. Genesis xviij. Loquar ad dn̄m meū cum sim puluis ⁊ cinis. Tertia planta que plantata est in terra infernali,sicut sunt illi q̄ sunt in peccato mortali,attrahit corruptum humorē,ideo facit aliqñ mortiferos fructus:idest peccata mortalia. Ista planta est similis illis plantis que nascunt in loco vbi sodoma subuersa fuit ⁊ gomorra: q̄ faciunt poma exterius pulchra int⁹ autē fetida. De talibus dicitur Jude.ij. Arbores autūnales ifructuose bis mortue. Sicut em̄ arbores bis moriunt.s.i folijs ⁊ fructib⁹:sic isti habēt v̄ba venenata et opera mortifera. Aliqñ vero si ista plāta faciat fruct⁹,id est opa de genere bonoꝝ tn̄ inutiles sunt quātu ad mer.tū vite eterne. Dicit em̄ Aristo.q̄ arbores siluestres aliqñ plus fructificat q̄ hortēses.sed fructus hortēses sunt meliores. Sepe enim contingit qđ illi q̄ sunt in peccato mortali multas eleemosynas ⁊ ieiunia faciūt. Sʒ tn̄ vna eleemosyna cū gratia facta cū sit fruct⁹ hortēsis plāte:plus valet q̄ multe facte in mortali:cū sint fruct⁹ plāte siluestris. Aliqñ vero nimis vetustate i peccatis ista plāta sic arida facta est qđ nullum bonū desideriū vel ppositū habere potest. In quorū psona dicit ppheta. Aruit tanq̄ testa virtus mea. Sicut em̄ testa ab igne exiccata fctā est arida sic tales igne ꝯcupiscentie exiccati ad humorē bone cogitionis facti sunt aridi pre nimia vetustate peccati. Dicit em̄ Aristoteles qđ cuʒ amigdalus est vetus,debet perforari et tūc humor in medulla depurabitur ⁊ fertilis efficietur. Eodē modo qñ q̄s est vetustus in peccato faciat tria foramina in corde suo:scilicet dolorem contritionis: pudorem cōfessionis et laborem satisfactionis. Et tūc ista planta renouabitur et bonum fructum faciet.

45 ¶ Feria quinta tertie hebdoma.xl. Sermo.j.

Surgens ie=
sus de synagoga intra=
uit i domū simonis. So=
crus autem simonis te=
nebat magnis febrib⁹.
Lu.iiij. A ¶In p̄nti
euangelio ostenditur q̄d xp̄s tria magna
op̄a fecit, scʒ. Opus magne potētie. Op⁹
magne misericordie. Opus magne sapiē
tie. Opus magne potentie ostendit in so
crus simonis curatione. Cū eīn magnis
febribus teneretur. xp̄s febrib⁹ impera=
uit, ⁊ illa cōtinuo sanata surrexit. Ostēdi=
tur etiam opus magne potētie in hoc q̄d
cum sol occubuisset multos sanauit. In=
ter quos fuit multitudo magna infirmo=
rum. Unde dicitur. Uariis languoribus.
Fuit facultas cure. Uñ dr̄ q̄d singulis ma
nus imponens curabat eos. Scd̄o ponit
opus mie, ⁊ hoc in demonum expulsiōe.
magna enim pietas christi erat qñ demo
nes ab obsessis corporibus expellebat.
magna enim christi mia erat in hoc q̄d
demones qui suspicabantur eū esse chri=
stū loqui nō p̄mittebat. ⁊ hoc ideo xp̄s fa
ciebat ne homines audiētes demonē pre
dicare modo veritatē deinceps acquie=
scerant sibi predicanti falsitatē. Unde di
cit Glo. ideo prohibet loqui nedum ali=
quis audit demonem vera predicantem:
postea sequatur errantem. Improb⁹ eīn
magister veris falsa permiscet vt sub spe
cie veritatis testimonium veritatis obte=
gat. Tertio ponitur opus magne sapien
tie ⁊ hoc in sapienti p̄dicatione. Unde cū
turbe eū vellēt detinere vt inter eos mi=
racula faceret dixit se nō esse missum tan
tū ad curationē corporū que fit in mira=
culorū operatione. sed maxime ad cura=
tionē animarū que fit in verbi dei predi=
catione, ⁊ ideo erat predicans in synago=
gis galilee. B

¶Circa primū opus. scʒ potentie p̄ quā
curauit socrum simonis tria sunt vidēda
scʒ infirmitatis gen⁹. curādi mod⁹. ⁊ cu=
rationis effect⁹. Genus siue species infir
mitatis erat magna febris p̄ q̄ mortale
peccatū significat. Inter cetera aūt incō=
moda q̄ patitur febricitans est: qr h̄ʒ pa=
latum inordinatū. propter q̄d dulcia sibi
videtur amara ⁊ insipida ⁊ ecōuerso. C

¶Eodē modo sic h̄ʒ inordinatū pecca=
tor palatū aīe: q̄d oīa sp̄ualia sibi viden
tur amara ⁊ isipida. Et hoc ostēdit Chry
so. sup̄ Mat. per tria exēpla. Primū est,
qr si leoni ostendat pratū virēs nō excita
tur eius appetitus: qr de natura sua non
est comedere herbas virētes sʒ carnes.
Scd̄m exemplū est q̄d si pluuia cadit su=
per lapidem lapis quidem foris balnea
tur, intus autem siccus manet. Tertium
exemplum est: qr si in aliquo vase pleno
aceto gutta mellis infunditur: et mel
perditur ⁊ acetum non dulcoratur.

¶Primū exēplum p̄tinet ad luxuriosos
quibus si ostēdant herbe virētes. i. si pre
dicunt eis celestes amenitates nō excitā
tur eorū voluntates ad eas desiderādū:
qr non est de natura sua desiderare cele=
stes amenitates sʒ carnales voluptates.
Quia sicut dr̄. i. Cor. ii. Alal' hō nō per
cipit q̄ sunt sp̄us dei. Eccl. xxi. Audiet lu
xuriosus scʒ verbum castitatis ⁊ displice=
bit ei: ⁊ proiciet illud post dorsum suum.
Secundū exemplū pertinet ad superbos q̄
habēt cor lapideū: ita q̄d si deus dat plu
uiā gratie sue, vel inspirationis interne in
miseret eis. cor eorū exterius potest tan=
gere: sed interi⁹ nihil pōt intrare: ⁊ ideo
remanēt, aridi ⁊ sicci ab oī humore grē.
Dicit Job. xli. Cor eius indurabit quasi
lapis. Magna enim mia dei est qñ tale
cor durū mollificat vt gratia dei intrare
valeat. Ezechie. xxxvi. Auferam cor la=
pideum de carne vestra ⁊ dabo vobis cor
carneū, ⁊ spiritum meū ponam in medio
vestri. Tertium exemplū pertinet ad aua
ros qui habēt cor acetosum multis ama
ritudinibus repletū. Habent enim ama=
ritudinem laboris in acquirēdo: timoris in
custodiendo: ⁊ doloris in amittendo. Et
ideo diuitie vocant spine: vt habet Luc.
viii. ex eo q̄d cor taliter pungūt. Si igitur
mel, idest verbū celeste vel inspiratio di=
uina in talium corda immittit: ⁊ verbum
perditur ⁊ cor eorū nō mutat. Et ideo fa
ciendum est quod dicit Aug. Disce nō di
ligere mundū vt diligas deū: diffunde vt
implearis: auerte vt conuertaris. Scd̄o
notat modus curandi cū dr̄. Et rogaue=
runt eū pro illa: ⁊ stās super illā impera=

uit febri e dimisit illā. Ex quo habet q̄ dn̄s ad preces discipulorū eam sanauit. Per qd̄ dat intelligi q̄ aliqn̄ de⁹ ad preces virorū sanctorū alicui peccatori salutem anime concedit. D

¶ Pctōr enim est immūdus. dei inimicus e claud⁹. Qr em̄ est immūd⁹ nō audet corā deo operare. qr de⁹ tales abhominatur ps. Virū sanguinū e do. abhomi. dn̄s. Qr est dei inimic⁹ nihil pōt a deo impetrare. Joh. ix. Scim⁹ qr pctōres de⁹ non audit. Et ideo talib⁹ de⁹ indignat poti⁹ q̄ placet. Esa. lxvj. Cognoscet manus dn̄i seruis ei⁹: e idignab̄ inimicis suis Gre. Cū is q̄ displicet ad intercedēdū mittit: irati anim⁹ ad deteriora puocat. Qr vo est claud⁹ nō pōt ad deū accedere. Quātūis em̄ habeat pedē fidei. nō tn̄ h₃ pedē boni opis. De talib⁹ dr̄. iij. Reg. xviij. Usquequo claudicatis in duas partes ec. Ideo peccator indiget auxilio sanctorū virorū. qr ipsi sunt mūdi. ps. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Ipsi sunt amici dei. Sapien. vij. In aias sanctas se transfert. amicos dei e pphetas ↄstituit. Ipsi sunt sani e recti. Hebreo. xij. Rectos gressus facite pedib⁹ vt non claudicans quis erret: magis aūt sanet. Tertio ponit curationis effectus. cū dr̄. Et cōtinuo surgēs ministrabat illis. Naturaliter vt dicit gl. hō febricitās incipiēte sanitate cōsueuit lacessere: sed ista cōtinuo surrexit e xp̄o ministrauit. Per qd̄ datur intelligi q̄ pctōr nō d₃ diu stare i peccato: sed cōtinuo surgere: qm̄ diu de peccato in peccatū cadit. E ¶ Et hoc accidit propter tres causas. Prima est pper pcti pōderositatē. pctm̄ em̄ est valde onerosū. ps. Iniquitates mee supergresse sunt caput meū: e sicut on⁹ graue grauate sunt sup me Et ideo pctū qd̄ per penitētiā cito nō diluit: mox sua pōderositate ad aliud trahit. Scda cā est pper pctōris cecitatē. Et ponit exēplū Chry. de sampsone: cui cū capilli in qb⁹ erat virtus sua detrūcati essent: philistei ip̄₃ ligauerunt. e sibi oculos eruerūt. e ip̄m molestare fecerunt. qr qn̄ pctōr pdit robur virtutū suarū. mox demones ip̄m funib⁹ peccatorū ligant oculos fidei ip̄m excecant. de vicio in viciūm eū currere procurant.

Tertia cā est pper quādā cōnexionem. Nā auaricia trahit ad rapinā e furtū et ad multa mēdacia. Gula trahit ad ebrietatē e luxuriā. Superbia trahit ad multas iniurias inferēdas. e ad multas ambitiones appetendas. vn̄ dr̄ Esay. xxiiij. Qui fugerit a facie formidinis cadet i foueā. e q̄ exierit de fouea tenebit laqueo. Per formidinē itelligit auaricia: qr auarus semp est in timore. Per foueā intelligitur luxuria Prouer. xxiij. Fouea pfunda est meretrix. Per laqueū intelligit superbia, q̄ oēs illaqueat. Sepe autē cōtingit q̄ qn̄ auarus dimittit auariciā e dat se inertie cadit in luxuriā. Et qn̄ luxurios⁹ superat oīm cōcupiscētiā cadit in vanigloriā e supbiā Circa scd̄m opus. s. misericordie quo xp̄s demones fugauit. Notādū q̄ demones habēt magnā potentiā Job. xlj. Nō est ptās sup terrā que cōparet ei. Hñt magnā astutiā ij. Corin. xj. Timeo autem ne sicut serpēs euā seduxit astutia sua: ita corrūpant sensus vestri et excidāt a simplicitate q̄ est i xp̄o iesu. Habent magnā seuiciā. j. Pe. v. Aduersari⁹ vester tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rens quē deuoret. Magna ergo mīa dei ē qn̄ a nobis expellit aduersariū tā potentē e tam astutū e tā seuiētē. Nihilomin⁹ cm̄ ei⁹ potentiā vincimus resistendo Jac. iiij. Resistite diabolo e fugiet a vobis. Eius astuciā vincimus. dū ad deū per oratione reuertimur. ij. Paral. xx. Cum ignoramus quid agere debeamus hoc solū refugiū habemus vt oculos nostros dirigamus ad te. Eius seuiciā frangimus nosipsos macerādo qr qn̄ nosipsos maceram⁹ hostem prosternimus. j. Corint. ix. Ois enim qui in agone contendit ab omnib⁹ se abstinet: ego non sic curro quasi in incertū. F ¶ Circa opus sapientie. i. p̄dicationē xp̄i notandum. q̄ xp̄s ibat sapienter predicando. Ibat enim predicando sine expensis vsq3 ad esuriem. Math. xxj. Cū exiret in bethaniā esuriuit. Ibat sine cedio vsq3 ad lassitudinem. Johan. iiij. Jesus fatigatus ex itinere. Ibat sine clientibus vsq3 ad captionē. Unde dixit pilato. Si ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei vtiq3 decertarent vt non traderer iudeis. predicator qui aliter iret insapi

ter iret. Si videlicet iret, aut comstipatus equis, aut diuitijs suffurcinatus, aut sertoribus, aut domicellis vallatus.

48 ¶ Eadem quinta feria tert e hebdomade.xl. Sermo.ij.

Socrus autem symonis tenebatur magnis febribus. Per febrem significatur peccatū mortale: quia sicut febricitans modo patitur frigus, modo estū. sic pctōr modo patitur timorem qui est frigus anime modo cupiditatem que est calor anime. vñ Augu. sup ps. Incensa igni et suffosa quia oīa peccata due res faciūt. s. timor et cupiditas. Timor facit fugere omnia q̄ sunt carni molesta. Cupiditas facit appetere omnia que sunt carni suauia. A

¶ Si autē diuerse sunt species febrium. sic etiā sunt diuersa genera pctōꝝ. Prima febris est quotidiana et significat peccata venialia que quotidie aguntur que sm Augu. assimilantur guttis aque, arene, et scabiei. Gutte aque assimilantur quia feruorem charitatis remittunt. Arene: quia sepe ab oībus bonis opibus aīam sterilē faciūt. Et scabiei: quia decorem aīe diminuūt et dr ibi dē Aug. qd sicut multe gutte naui faciunt naufragiū et multa grana arene faciunt onus ponderosum: et multitudo scabiei reddit hoīem corruptū: sic pctā venialia q̄n contēnuntur sepe sua multitudine grauitate et deformitate disponunt aīam ad mortale, vel febris quotidiana pōt esse gula, propter exactionem quotidianā. Esa. lvj. Uenite sumamꝰ cibū et impleamur ebrietate et erit sicut hodie: sic et cras, et multo amplius. Gulosus eīm si hodie bene comedat. cras melius appetit comedere: ideo assimilatur sanguisuge. Prouer. xxx. Sanguisuge due filie sunt dicētes, affer affer, quia gulosus post vnū ferculū dicit affer aliud. Secūda febris est effimera: et dr ab effimero pisce marino qui eo die quo nascitur moritur et significat subditū ire motū qui dz finiri ante occasum solis. Ephes. iiij. Sol non occidat super iram vestram. Talis eīm motus subitus quasi oēs inuadit, quia sicut dicit Hiero. Qui nulla animi perturbatione mouetur aut deus est: aut lapis B.

¶ Dicit tamen Gregorius nazanzenus: quod tres sunt qui non pñt moueri: duo in celo. s. deus et angelus, tertius in terra. s. xpianus pplꝰ. quāuis eīm deus dicatur irasci tn̄ sm Aug. nō dr irasci ppter aliquē turbulentū affectū sz ppter vindictā. Angeli etiā quāuis de pditiōe pctōꝝ dolere dicantur: tn̄ nullā sentiunt passionē, sed dnr dolere, quia ad modū dolentiū se hñt: xpianus autē populꝰ appellatur ille qui in dei amore est perfectus. Talis eīm licet aliqn perturbationē patiatur, tamen ex hoc eius ratio nō obnubilatur: quia talē pturbationē tenet sub dnio rōnis. Tertia febris est erratica q̄ nō accidit certis horis: et significat inuidiam q̄ qn̄ alius laudatur accidit: qn̄ vituperatur recedit: nō habet horā determinatā: sed quotiescūq renouantur laudatiōes toties renouātur accessiones. hoc ptz. j. Reg. xviij. de Saul q̄ inuidebat Dauid. Cū eīm diceret. Saul percussit mile. et Dauid decem milia tūc Saul passus est magnas accessiones et quoties audiebat de sua pbitate: tunc laborabat toties illa accessiōe. Qn̄ autē Dauid canē et pullicē mortuum se nolabat: tūc ista accessio recedebat: ideo inuidus significatur p hely. de q̄ dr j. Reg. iij. qd nō poterat videre lucernā dñi sui anteq̄ extingueretur lucerna accēsa lucerna lucet. sed extincta fetet Lucerna igitur accēsa sunt viri virtuosi. extīcta pctōres fetidi. Inuidꝰ igitur nō pōt sine magna afflictiōe sustinere vt videat viros virtuosos: libēter autē videt viros miseros et abiectos. ideo dicit Socrates. Utinā inuidi in oibꝰ ciuitatibus oculos et aures haberēt vt de cūctorū felicitatibꝰ torquerentur. Quarta febris est tertiana qua laborāt illi qui de peccatis suis nolunt satisfacere. habēt eīm cōtritionē et cōfessionē: sed nolunt habere satisfactionē. Uñ dr qd cum quidā demoniacus ad quendā virū sanctū fuisset ductus et ille demonem adiuraret vt recederet et nomē suū ei diceret. ille ait nos sumꝰ tres fratres q̄ habemus nostra officia determinata. ego eīm vocor claudēs cor. alius vocatur claudens os. alius vocatur claudēs marsupiū. officiū eīm meum est cor pctōris indurare ne possit contritionem habere. et si forte conteritur

laborat frater me⁹.s.claudēs os vt a cō
fessione impediat.⁊ si forte cōfessus fue-
rit laborat frater me⁹.s.claudēs marsu-
piū ne satisfaciat.ne mala ablata restitu
at. Quinta febris est cōtinua.ista laborāt
auari ⁊ maxime vsurarij.ceteri peccato-
res interpollationē faciūt i pctīs: Usura
rius vero cōtinue peccat.s.die ⁊ nocte.et
qualibet hora.⁊ quolibet momēto.⁊ quo
libet festo.ideo videt esse peior iuda sca
rioth.ille enim vendidit xpm. C

¶Iste vēdit christum beatam mariam:⁊
omnes sanctos ⁊ sanctas dei:quia ipsoꝝ
festiuitates cōputat in vsuris:⁊ quia vsu
rari⁹ similis est iude:imo peior in culpa.
ideo similis erit et i pena. Judas eñ i ae
re interijt qui est habitatio demonum:ad
innuendū quod nō debebat stare in ce-
lo cum angelis.nec in terra cū homini-
bus.sed in aere cum demonibus. Eodē
modo vsurarius non habitabit in celo qr
deū ⁊ beatam virginē ⁊ omnes sanctos
offendit nec in mūdo:quia homines con
turbauit sed in inferno cum demonibus
quos per auaritiā adorauit iuxta illud
Col.iij. Auaricia q̄ est idoloꝝ seruit⁹. D

¶Ista febris continua scilicet auaricia
cito extinguit hominem quia tollit tria q̄
sunt causa vit⁹:eccles. cibum somnum ⁊
quietem. Auarus enim non potest come-
dere:scilicet.xliij. Nō satiabitur pane in
digens ⁊ tristicia erit super mensam suā
Non potest dormire. Eccli.secundo Cun
cti dies eius doloribus ⁊ erumnis pleni
sunt nec per noctē mente requiescit: nec
potest quietem habere. Jere.xlviij. preso
litudine quiescere non potuit. E

¶Sexta febris est quartana ⁊ significat
superbiā ꝑpter quatuor spēs supbie. De
quibus dicit grego. quatuor sunt species
tumoris.s.cum quis bonum quod habet
a se habere existimat.vel pro suis meri-
tis datum sibi putat.vel cū iactat se ha
bere quod nō habet:vel cū despectis ce-
teris appetit singulariter videri habere
qđ nō hz. Uel potest significare luxuriā
que per corpus expletur qđ ex quatuor
elementis componitur. Uel potest signifi
care cōsuetudinē longam pecandi vt pri
ma dies sit mala suggestio secūda mal⁹
consensus.tertia malū opus.quarta ma
la consuetudo. Ista quadruplex species
quartane difficulter curatur. Supbia eñ
difficulter curat quia semper est in ascen
su.ꝑs. Superbia eorū qui te oderūt ascē
dit semper. Luxuria difficulter curat qr
in corpore radicat:quia tunc totum cor-
pus inflammat. Job.xxxi. Ignis est vsqꝫ
ad cōsummationē deuorans ipsum vul-
nerat. Job.xvj. Cū vulnerauerūt lūbos
meos ipm corrumpit ⁊ fedat. Johel.pri-
mo Computruerunt iumenta in stercore
suo. Glo. Jumenta in stercore computres-
scere est carnales homines i fetore.luxu
rie vitā finire. Mala autem consuetudo
difficulter curatur hoc signatū est Johā.
vndecimo in lazaro quatriduano quem
dominus cū quadam difficultate voluit
resuscitare scilicet cum oratione. cum cla-
more ⁊ cū sui conturbatione:⁊ cū lachry
marū effusione. Septima febris est ethi-
ca que radicatur in medullis ⁊ naturalē
humiditatē consumit:⁊ significat tristitiā
illā de qua dicitur.ij.Coꝝ.vij. Seculi tri
stitia mortē operatur. Prouer.xvij. Spi-
ritus tristis exsiccat ossa.i.robur virtutū.
Sunt tamē quedā ossa q̄ nō tm̄ sunt exsic
canda sꝫ etiā incinerāda. Amos.ij. Incē
derūt ossa regis idumee vsqꝫ ad cinerē.
Idumea interpretat sanguinea,⁊ signat
diabolum qui sanguinē nostrū sitit: eius
ossa sunt nr̄a pctā per que cōtra nos dia-
bolus assumit robur. Sunt igitur quidā
qui ossa habēt itegra qui scꝫ de suis pec-
catis nō ꝯteruntur:alij sunt qui illa ossa
in grossas partes frangunt qui.s.superfi
cialiter cōteruntur:alij vero sunt qui ista
ossa incinerant scilicet qui precordialiter
cōteruntur:⁊ istam contritionem facit sa-
lubris tristitia. de qua dicit.ij. Coꝝ.vij.
Que eñ secūdū deum tristitia est ꝑ peni-
tentiam in salutē stabilem operatur.

47 ¶Feria sexta tertie hebdo-
made quadragesime.
Sermo primus.

IEsus fatiga
tus ex itinere sedebat su
per fontem. Johan.iiij.
Dum dominus noster ꝑ
diuersa loca predicādo
discurret: quadam vice

fatigatus esset super quendam fontem sedere cepit. Et licet hic dicat fons: tamen inferius vocatur puteus. Sed sicut dicit glosa vbicuq3 aq̄ de terra manat dr fons sed si manat in sup̄ficie fons tm̄ dicit. Si vero manat in p̄fundo etiā puteus appellatur: z ſm hoc omnis puteus est fons: s3 non omnis fons puteus est. Dū igitur sic sederet venit mulier de samaria haurire aquam, inter quā z christū magn⁹ dialogus fuit, q3 plures collocutiones mutuo habuerunt. Prima fuit, qua christ⁹ suam humanitatē ostēdit in eo q̄ bibere petijt: probabile em̄ est q̄ xp̄s post fatigationē sitiebat, z in hoc ostēdit se esse verum hominem: q3 deus sitire nō pōt. Ad hoc respōdit mulier cū quadā admiratione, dicēs. Quomodo tu cū iude⁹ sis a me bibere poscis: zc. Judei em̄ habebāt in vestimētis fimbrias, p quas distinguebant ab alijs gētib⁹. B ¶ Scda collocutio fuit, q3 xp̄s ostdit suā diuinitatē, cū ait. Si scires donū dei, z q̄s est q̄ dicit da mihi bibere: tu forsitā petijsses ab eo q̄ dedisset tibi aquā viuā. s. spiritussancti gratiam. hoc nō poterat nisi inq̄tū est deus: s3 mulier intelligēs de aqua materiali illi⁹ putei, dixit q̄ hoc facere nō poterat: q3 nec situlā nec cordam habebat z puteus profund⁹ erat: imo nec ipse Jacob q̄ ip̄o maior nō est alter ipsam aquā habere nō potuit nisi cum adiutorio Tertia collocutio fuit qua xp̄s ostendit aq̄ materialis z spiritualis magnā differētiā cū dixit. ois q̄ bibit ex aqua hac sitiet iterū. Aqua enim materialis ad tēpus pōt auferre sitim. aqua vero spiritualis semp aufert. ad hoc respōdit mulier. dne da mihi aquā hāc. q. d. magna pena ē mihi sitire magna fatigatio est huc venire man⁹ labor est haurire ergo da mihi aquā hanc que penam sitis auferat, fatigationē itineris tollat. Laborē hauriēdi amoueat. Quarta collocutio est quā christus dixit ei vt virum suū vocaret. id est illum quem loco viri tenebat. Ad hoc rndit mulier q̄ nō habebat virū scilicet legitimo matrimonio sibi coniūctum. Quinta collocutio est qua christus dixit totā vitam suā preteritam cū ait. Bene dixisti. id est verum dixisti: q3 non habeo virum. quinq3 enim viros habuisti. Ad hoc mulier respondit q̄ credebat ipsum prophetam esse. Postq̄ totam vitam suam ei dixerat. Post hec autē mutatur ordo loquēdi. Hucusq3 enim christus quesiuit: z mulier respondit. Modo autem mulier querit z christ⁹ respondet. Querit em̄ ex quo ipse est p̄pheta vt soluat cōtrouersiā que est inter iudeos z samaritanos. Judei em̄ dicebāt q̄ nō licet alicubi adorare nisi in tēplo dei. Samaritani autem dicebāt q̄ poterāt adorare in mōte samarie: quia patres sui: scilicet iacob. z filij eius ibi adorauerūt. Et vocabāt samaritani Jacob patrē suum. siue q3 ipsi legē tenebāt moysi. siue quia Jacob z filij eius ibi habitauerūt. siue q3 ille mōs ex hereditate Jacob ad eos peruenerat. Ad hoc christus respondit, q̄ in orando deus nō requirit locum corporalem: sed spiritualē. id est cor mundum z deuotū. Ista responsio nō placuit mulieri quia volebat q̄ diceret q̄ in monte illo poterant adorare: z ideo dixit q̄ questionem illam determinandam reseruabat messie: id est christo q̄ christus cum venerit de hoc veritatem eis annunciabit. Ad hoc christus respondit quod ipse erat ille messias. quo audito q̄ ille erat p̄ gaudio ydriam dimisit. z in ciuitatez currēs nūciauit omnia. Et tūc christ⁹ ad preces samaritanorum ciuitatem intrauit: z oēs ad fidem cōuertit. B ¶ Sicut patet ex predictis xp̄s hanc mulierē z nos ad tria inducebat. primo ad cōtemnendum amorē mūdi cū dixit. Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterū. Amor em̄ mūdanorū. s. diuitiarū. z deliciarū. z honorū sitim non extinguit sed auget. De quibus dicit. Prouerb. xxx. Sāguisuge due sunt filie q̄ semp dicūt affer affer. Sāguisuga mater est sup̄bia q̄ est causa omniū malorum. Eccl. x. Initiū ois pcti sup̄bia. Habet autē duas filias scz cupiditatē z voluptatē. Quia superbus non tantum honores ambit s3 etiam aliarū bona rapit z voluptuose viuit. Ista autē sitis q̄ sit vana ostēditur in morte Alexandri. qui cuz esset totius mūdi dominus diuitijs plen⁹ libidinosus. z eius in vase aureo fuissent reposita philosophi cōuenerūt. Un⁹ igitur volēs ostēdere dominum suum fuisse

vanũ sit. Heri isti nõ sufficiebat tot⁹ mundus hodie parua sepultura est cõtentus. Alius volẽs ostẽdere esse vanum aurũ et argentum cõgregatũ ait. Heri iste faciebat thesaurũ de auro hodie aurum thesaurum facit de ipso. Alius volens ostendere vanũ esse corpus delicijs nutrire dixit. Heri iste nutriebat corpus suuz diuersis delicijs: hodie vero comeditur a vermibus infinitis. C ¶ Secũdo xp̃s inducebat istã mulierẽ et nos cũ ipsa: ad desiderandũ amorẽ dei cũ ait. Qui autez biberit ex aqua quã ego do nõ sitiet in eternum. Augu. Qui biberit de paradisi fluuio cui⁹ gutta maior est occeano: restat vt in eo sitis penit⁹ extincta sit. Hui⁹ fluuij parad. si vnã guttam perceperat Paul⁹. et statim extinxit in eo omnem superbiam ita qđ ferocem lupum mutauit in agnum mansuetũ. perceperat Matheus. et mox extinxit in eo omnem auariciam ita q͏̃ raptorem conuertit in cõtemptorem. Nam qui prius rapiebat aliena: postmodũ cõtempsit propria, pceperat magdalena. et mox extinxit in ipsa omnez luxuriam. ita q͏̃ cornicula nigerrimam conuertit in columbã candidaz. Tertio inducebat eam et non in ipsa ad sui cognitionẽ. Gradatim autẽ ista mulier surrexit ad christi cognitioem. Naz primo dixit eũ esse vnius veri dei cultorẽ. In hoc q͏̃ dixit eũ iudeũ esse et hoc fuit magnũ Deinde ipm dixit esse prophetã: et hoc fuit maius. Tandẽ et dixit et credidit ipsum esse xp̃m. et hoc fuit maximum. Per quod datur intelligi q͏̃ debemus incipere a minimo: et paulatim ascendere ad maiora. Iste gradus significatur Marc.iiij. vbi dr. Ultro enĩ terra fructificat herbam primũ. deinde spicam. deinde plenũ fructũ in spica. Hoc est secundum glo. timorẽ penitẽtiã et charitatem. Illi qui generant herbam. i. timorez sunt incipientes qui debent incipere a timore. Sic enim herba est principium spice: sic timor dei est principium noue vite. Prouer. j. Timor dei principiũ sapiẽtie. Illi qui generant spicã. i. penitẽtiã durã sunt proficientes. qui sicut fuerunt delectati in peccatis sic debent se affligere in penitẽtia et lamentis. Job. xlj. Ipse me reprehendo et ago penitẽtiam in fauilla et cinere. Illi qui producunt plenum fructũ in spica. id est charitatem et bonorũ operum plenitudinem sunt perfecti qui habent charitatẽ dei et proximi. Et sicut dicit Rom. xiij. Plenitudo legis est dilectio.

46 ¶ Eadẽ sexta feria.iij. hebdo.xl.

Sermo secundus.

Omnis q̃ biberit ex aqua hac sitiet iterum. Ponit dominus hic tres differẽtias aquarum. Una est que facit sitim cum dicit omnis qui bibe. ex aqua hac sitiet iterum. Secunda est que sitim extinguit cum dixit. Qui autem biberit ex hac aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum. Tertia est que in vita eterna fluit: cum subdit. Sz aqua quam ego dabo fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam Prima aqua significat amorem mundi. scilicet amorem diuitiarum, deliciarũ et honorũ. Et ideo istam aquam que sitim non extinguit sed facit nullus debet appetere cum sit turbida et amara. Hiere. ij. Quid tibi in via egypti: vt bibas aquã turbidam? Superbus enim habet cor turbidum pre cõtinua indignatione et ɔtentiosa emulatione. Prouerb. xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. Ps. Tãge mõtes et fumigabũt. Auarus semper habet cor turbidũ pre nimia iustitia et solicitudine. Eccle. xiiij. In tristitia erit super mensam suam. Hiere. xlix. Turbati sunt in mare pre solicitudine descere nõ poterũt. Libidinosus habet cor turbidũ pre nimia concupiscentia et fetore. Job. xxxj. Ignis est vsq͏̃ ad consummationem deuorãs et omnia eradicans germina. B

¶ Non solum autem ista aqua est turbida per effectũ sed etiam in seipsa. Aqua vero turbida non est apta ad bibenduz: cum sit amara nec ad speculandum cum sit tubulenta. nec ad lauandum cuz sit immunda. Amor mũdi eodẽ modo est apt⁹ ad bibendum quia est amarus. Facit enĩ amaritudinẽ in conscientia. prouerb: v. Nouissimus illius amara quasi absinthium. Et tãdẽ faciet amaritudine in pena. Esa. xxiiij. Amara erit potatio bibẽti

bus illam. Similiter amor mūdi non est. aptus ad speculandum: cum sit turbulē- tus. nō enim possumus ibi speculari deū per contemplationē, nec peccata nostra per contritionem. Legitur in vitispatrū quod cum quidam frater cor plenum an xietatibus ⁊ tribulationibus haberet, et more solito deum contemplari non pos- set, quidam sanctus pater ad quendam fontem duxit eum. et cum aquam cū quo- daꝫ baculo pturbasset dixit vt respiceret si faciem suam videret: ⁊ cum non posset videre expectauit quousqꝫ aqua clarifi- cata fuit: ⁊ tūc vidit. Applicatio huius exē pli plana est, similiter amor mundi nō est aptus ad lauandū: cū sit immūdꝰ. Si quis ergo habet cor immundū ⁊ illud vult la- uare cū amore mūdi, magis se inquinabit. Unde Ambro. in lib. de virginibus picta gorā reprehēdit dicēs. Pictagoras post quā cubitū ierat tibicinē iubebat mollio ra canere vt anxia curis secularibꝰ corda mulceret. Sꝫ ille facit sicut is q̄ laterē la- uat. secularia secularibꝰ frustra cupiebat abolere. Magis enim liniebat se luto q̄ re mediū a voluptate q̄rebat. Aug. Quis- quis es q̄ es i mūdo ad te venit qui fecit mundum vt eripiat te de mūdo: q̄ si for te aliqua delectatione te retinet mūdus: semper vis esse immūdus. Secūda aqua est que sitim extinguit: ⁊ ista est amor spi- ritussancti qui extinguit amorem diuitia rum, deliciarum, ⁊ hominū. Hoc figura- tum est iudicū. xiiij. In sampsone. De quo dicit q̄ spiritus domini irruit in eum ⁊ sic leonē iterfecit: ⁊ philisteos expugnauit: ⁊ vincula rupit. Per leonē intelligitur su perbia. Per philisteos qui interpretātur cadentes intelligitur auaritia. Sicut enī dicitur. Prouer. xi. Qui cōfidit in diuitijs suis corruet. Per vincula intelligitur car nalis concupiscentia. C

C Quādo igitur amor spiritussancti adue nit supbiā expellit: auariciā occidit: ꝯcu- piscētiā extollit. Ista aqua est cōtraria su periori. Est enī dulcis ad bibendū. Eccl. xxiiij. Qui bibūt me adhuc sitiēt. Est cla- ra ad speculandum. ij. Cor. iij. Nos autē reuelata facie gloriā dei speculātes. Est mūda ad lauādū. Ezechie. xxxvj. Effun dam sup vos aquam mundam. et mun- dab[illegible]imini ab omnibus [illegible] [illegible] Spiritus enim sanctus quoddā li- xiuiū in corde hominis generat p̄ quod omnia peccata lauat. In quo quidē lixi- uio ponit lachrymas p̄ aqua que habēt peccata lauare. Ps. Lauabo p̄ singulas noctes lectū meum ⁊c. Ponit memoriam mortis p̄ cinere: q̄ similr habet animā a pec catis mūdare. Eccl. vij. Memorare nouis sima tua, ⁊ in eternū nō peccabis. Ponit amorem celestem pro igne: qui ipsum li- xiuium inflāmet. Lixiuium enim frigidū non bene lauat: sed calidū optime lauat. Quando igitur lachryme nostre ⁊ memo riam mortis ab igne diuini amoris inflā mantur: tunc omnis macula ⁊ rubigo pec cati tollitur. Luce. vij. Dimissa sunt ei pec cata multa quoniaꝫ dilexit multum. Ubi dicit Glo. Incendit plene peccati rubigi nē q̄ ardet valide per amoris ignē. Qui igitur in tali lixiuio abluitur quantūcūqꝫ fuerit niger albꝰ efficietur. Ps. Lauabis me ⁊ super niuē dealbabor. Esa. j. Si fue rint pctā vestra vt coccinū. q̄si nix deal- babunt. Istud patet de quadam muliere de qua legitur in vitispatrum. Que cum per ciuitatem cum nimia ambitione pro cederet epūs quidaꝫ sanctus eā vidēs ad terrā corruit ⁊ amarissime flere cepit. Et cū interrogaretur cur fleret. Respondit. Fleo q̄ ista mulier plus sollicita est pla- cere mūdo quam ego deo. Cū igitur epi scopus domum redisset pro ea orauit cu ius dominus preces exaudiuit. Sequēti autem nocte visum est sibi quod quedam cornicula nigerrima ad eum veniret. quā ille accipiēs in aquam demersit ⁊ statim in columbam cādidā conuersa fuit. Se- quenti igitur mane illa mulier tota in la- chrymis resoluta ad pedes eiꝰ pcidit. q̄ prius fuerat peccando nigerrima: post modū in lachrymis baptizata tota facta est candida. Istam autē aquam spiritualē deus nobis gratis dare promittit. Esa. lv. Omnes sitiētes venite ad aquas. ⁊ q̄ non habetis argentū properate. emite. ⁊ comedite. Si ergo aliquis istam aquam non habet culpa est ipsius non recipiētis ⁊ nō dei offerētis. Si enim offero tibi ci- phum aque frigide ⁊ tu non vis os aperi re. si porrigo tibi rosam et non vis com

accipere: si sol ad fenestrā verberat & tu tenes eā clausam: si pulso ad hostiū & non vis mihi aperire: tua culpa est & non mea. Deus aquā sue gratie nobis infundit & nos os cordis claudim⁹ rosas gratie sue nobis porrigit et nos accipere negligimus radiū sue grē nobis mittit: et nos voluntatē nostram reserare contenimus Ad hostiū nostri cordis pulsat et nos sibi aperire dissimulamus. D

¶ Tertia aqua est q̄ in vitā eternā fluit q̄ ad instar fluuij ubi daf qr sciti ibi habēt i maxia plenitudine abūdātiā spiritussancti. Apoc. vlt. Ostēdit enim flumē aque vive, Aliter enim cōmunicat aquam suam puteus aliter fons, aliter fluuius. Puteus enim habet aquam absconditā & cum labore hauritur, fons vero habet aquā patentem & hauritur sine labore tamen nō diffundit in magna plenitudine. Fluui⁹ vero habet aquā patentem & de facili hauritur: & in magna plenitudine se diffundit. Gratia igitur dei est ad instar putei peccatoribus quia est eis abscondita cū nō sint digni & opꝫ quod cuꝫ multo labore penitentie eam hauriant, est tamē ille labor modicus respectu gratie quam acquirunt. Ecclesia. li. modicum laboraui & inueni multam requiem bonis aūt ab instar fontis quia faciliter possunt haurire, sed tamen in presenti modicū possunt gustare. Ps. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum. Beatis aūt datur ad instar fluuij, quia in maxima abundātia habent amorem spiritussancti. Ps. Inebriabuntur ab vbertate domus tue.

49 ¶ Sabbato .iij. hebdomade .xl.

Sermo primus.

Adducūt ad iesum scribe & pharisei mulierem in adulterio deprehensam. Joā. viij. Isti scribe & parisei sepe voluerunt iesum capere in sermone vt ipsum infamarent & contra eum populum prouocarent, sicut patet in isto euangelio in quo quidem ponuntur tres differentie personarum scilicet pharisei, christus, & mulier in adulterio deprehensa. In phariseis quidem duo fuerunt scilicet subdolosa adulatio falax interrogatio, subdolosa adulatio fuit in hoc quod magistrū eū vocauerūt. Chrys. magistrū eum vocauerunt vt quasi honoratus sui secretū cordis simpliciter eis aperiret hic est enim hypocritarum prima potentia simulata laudatio. Istam autē laudē magisterij christus recipiebat a discipulis. Joan. xiij. Uos vocatis me magister & dñe, & bene dicitis, sum etenim. quia sciebat quod cum sic vocabant causa honorādi. ab istis tamen recipere noluit sciens quod cum sic appellabāt causa temptandi. B

¶ Adulatores enim sunt scorpiones & apes: Scorpio enim facie applaudit, sꝫ cauda pungit, apes mel portant in ore sꝫ pūgūt a posteriore pte, sic tales in facie laudāt in absentia vituperāt, sunt enim sicut syrene q̄ sunt pisces marini qui habent faciē mulieris sicut dicit glosa. super illud Esa. xiij. Syrene in delubris voluptatis que ita dulciter cātant qd nautas dormire faciunt & sic naufragium patiuntur, sed sapientes naute aures claudūt, & sic periculū euadunt: sic etiam contra tales adulatores sapiētes debent claudere aures & non eos audire. Hiero. Nos ad patriam festinantes mortiferos syrenarum cantus debemus aure surda trāsire. B

¶ Nullus enim in hoc mundo dꝫ velle laudari, respiciendo ad vitam suam presentem, futurā. & preteritā, si enim respicit ad vitā preteritā inuenit se multa cōmisisse de quibus debet erubescere. Ro. vi. Quem ergo fructum tunc habuistis in illis in quib⁹ nūc erubescitis? Si respicit ad vitam presentem inuenit se esse loco exilij, de quo multam debet dolere. Ps. Heu me quia incolatus meus prolongatus est: ecce exilium. habitaui cum habitantibus cedar multū: ecce periculum qui habitant cum hominibus tenebrosis. Si respicit ad vitā futuram inueniet super se dei iudicia de quibus multum debet timere. Ps. A iudiciis enim tuis timui. Nullus ergo in hac vita debet velle laudari postq̄ habet causam tanti roboris, doloris, & timoris, illi autē q̄ sunt in patria secure possunt laudari cum nec de preterito habeant de quo debeant

erubescere cũ sint in omnimoda sanctitate, nec de presenti vnde debeant dolere cũ sint in plena iocunditate: nec de futuro vnde debeant timere cũ sint in eterna iocunditate ⁊ securitate. Secũdo in phariseis fuit fallax interrogatio cũ dicitur. Magister hec mulier mõ deprehensa est in adulterio hoc autem dicebant vti eũ possent accusare. C

¶ In christo fuit veritas doctrine mansuetudo misericordie, ⁊ rectitudo iustitie iuxta illud. ps. Propter veritatẽ ⁊ mãsuetudinẽ ⁊c. Cogitauerunt igitur pharisei ⁊ dixerũt intra se aut ipse dicet quod ista mulier debet lapidari aut quod nõ debz aut omnino tacebit, Si ipse dixerit quod ista mulier debet lapidari, tunc eũ deridebimus qđ non habet mansuetudinez misericordie quã ipse predicat propter qđ etiam a populo adamatur: si dixerit qđ nõ debeat lapidari: sed dimitti tunc dicemus qđ non habet rectitudinem iusticie ⁊ accusabimus eũ quod hostis est legis ⁊ contrari⁹ moysi ⁊ deo actori legis, et ideo est potius cum adultera lapidãd⁹. Si autẽ tacebit omnino tunc sibi imponemus quod non habet veritatẽ doctrine sed propter timorem humanũ ipsam veritatẽ predicare formidat: sed christus sic respondit quod de nullo istorũ deprehendi potuit sicut infra dicetur. D

¶ In ipso autẽ fuerunt duo. Primo nature discretio in eo quod digito scribebat in terram. Per digitũ intelligitur discretio, iudex ergo qñ audit accusantes non debet sententiã statim dare sz discutere. ⁊ ea q̃ audit debet in corde scribere. i. discrete inquirere. ⁊ que agẽda sint videre Unde dicit glo. Decet vos auditis alienis malis nõ temere iudicare sed digito discretionis pri⁹ vosipsos discutere seu discurrere. Ad hoc autẽ quod iudex discrete iudicet debet seruare illud quod dicitur Daniel. v. Numerauit appẽdit. ⁊ diuisit. Debet eñ culpas numeratim inquirere inquisitas i statera sui iudicij põderare: põderatas diuisim punire. Non eñ debet culpas equaliter punire sz diuisim quia leues debet punire leuiter mediocres mediocriter ⁊ graues grauiter. Qđ aũt xps i terra scriberet. Amb. dic qđ scribebat in terra: terra terram accusat. Aug. dicit qđ scribebat illud quod postea voce expressit, qui sine peccato est vestrum primus in eam lapidẽ mittat. ⁊c. Glo. dicit quod scribebat eorum peccata que illi legebant ⁊ pre verecundia exierũt. Chry. dicit quod scribebat in terraz, absorbe hos viros abdicatos. i. apte cõdẽnatos. Pharisei eñ ⁊ ista mulier erant in duob⁹ similes ⁊ in duob⁹ dissimiles, similes erãt in nature fragilitate: ⁊ quãtũ ad hoc conuenit prima scriptura, scz terra terrã accusat. Et in peccatorum multitudine, ⁊ quantum ad hoc conuenit secũda scriptura. s. qui sine peccato est vestrũ primus in eam lapidem mittat. q. d. si ista est peccatrix ⁊ vos similiter estis peccatores Dissimiles aũt erant quia peccata eorum coram deo erãt scripta, Peccata autem istius mulieris per contritionez erãt deleta, ⁊ ideo cõuenit alia scriptura qua peccata eorum ⁊ non istius scribebat. Illi etiam scripti erant in terra infernali. hec autẽ propter penitentiam iam scripta erãt in terra celesti: ⁊ quantuz ad hoc conuenit illa scriptura qua scripsit terra absorbe hos viros abdicatos. Nomina eñ pctõrum scripta sunt in terra interna [sic] li. Hier. xvij. Recedẽtes a te in terrã scribentur quia dereliquerunt venaz aquarum viuentium dominum. E

¶ Nomina autẽ sanctorum deus in quatuor locis scripsit. s. i palatio suo scripsit vt nũquã possint reprobari. Luc. x. Gaudete quia nomina vestra scriptura sunt i celis. In libro suo vt nũquã possint falsificari. ps. In libro tuo omnes scribẽt. In manibus suis vt nunquã possint obliuioni tradi. Esa. xlix. In manibus meis scripsi te ⁊c. In corde suo vt nunquã possint non amari. ij. Corinth. iij. Epistola estis christi scripta non attramento sed spiritu dei viui. Secundo in christo fuit iusta diffinitio cum ait. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat. In hoc quod christus seruauit rectitudinem sue iusticie. Unde dic't gl. si lex iubet puniri reos non tamẽ semp similiter puniendos. Ecce plena iusticia vt mala iustus puniat. Illi ergo vel ream dimittant vel cum ea penam subeant oportet.

multi sunt q fructū non faciunt. Uel tres anni sunt tres etates hominū.s.adolescē tia,iuuentus et matura etas. Sunt autē q fructū non faciunt bonum,nec in adolescētia sua,nec in sua iuuentute,nec in sua matura etate. Et christus habēs curā de peccatoribus rogat patrem vt adhuc expectet vsq ad quartū annum.i.vsq ad senectutē. Et hoc sepe facit deus. Juxta illud Esaie.xlvi. Usq ad senectā ego ipse,et vsq ad canos ego portabo,et ego feram: ego portabo et saluabo. G

¶ Sunt autem tria q plantam infructuosam sepe fructificare faciunt: scz fossio: irrigatio,et fimi appositio. Et hoc est quod subditur. Usqquo fodiam circa illā etc. H ¶ Tria etiā sunt que peccatorem sepe ad conuersionē adducunt. Primū est peccatorum suorū cognitio et ista est fossio. Auarus enī peccata sua operit de terra. Superbus lapide duro. Luxuriosus luto. Et ideo peccata sua nō possunt aspicere: et ideo fodiēda est terra auaritie,lapis superbie,lutū luxurie: et tūc videbit abhominationē peccatorū suorum,et inde plurimum erubescet. Juxta illud Romanorum sexto. Quem ergo fructum habuistis tūc in quibus nunc erubescitis? Ideo dr Ezechielis octauo. Fili hominis fode parietem et videbis abhominationes pessimas quas isti faciunt. Secundum est eleemosynarum largitio: et ista est irrigatio. Eleemosyna et est ab ely qd est deus,et moys quod est aqua, quasi aqua dei. Ista eleemosyna peccatorem disponit ad gratiam. Tu qr intercessores sibi acquirit. Juxta illud Luce.xvi. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Tum quia peccata extinguit. Eccl.iii. Ignem ardentem extinguit aqua,eleemosyna resistit peccatis. Tum quia diabolū vincit. Un dicit glosa super illud ps. Misericordia mea et refugium meum. De nulla re sic vincitur diabolus sicut de misericordia. Tertium est mortis recordatio: et ista est stercoris siue fimi appositio. In morte enim hō stercus efficit et putredo. primi Macha.ii. Et a verbis viri peccatoris ne timueritis: qr gloria eius vermis et stercus est. I ¶ Ipsa enī mortis memoria a peccato preseruat. Eccl.vii. Memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. In bono opere sollicitat. Gregorius. Ualde enī se sollicitat in bono opere,q semper cogitat de fine: et gratiā dei cōseruat. Sicut enim cinis cōseruat ignē,sic memoria mortis cōseruat gratiā spiritualē. Ideo dr. Eccl.x. Quid superbis terra et cinis. Talē cinerem se recognoscebat abrahā,dicens. Genesis xviii. Loquar ad dnm meū cum sim puluis et cinis. Tertia planta que plantata est in terra infernali,sicut sunt illi q sunt in peccato mortali,attrahit corruptum humorē,ideo facit aliqn mortiferos fructus: idest peccata mortalia. Ista planta est similis illis plantis que nascunt in loco vbi sodoma subuersa fuit et gomorra: q faciunt poma exterius pulchra intus autē fetida. De talibus dicitur Jude.ii. Arbores autūnales infructuose bis mortue. Sicut enī arbores bis moriunt.s.i folijs et fructibus: sic isti habēt verba venenata et opera mortifera. Aliqn vero si ista plāta faciat fructus,id est opa de genere bonorum tn inutiles sunt quātū ad mer.tū vite eterne. Dicit enī Aristo.q arbores siluestres aliqn plus fructificat q hortēses.s.d fructus hortēses sunt meliores. Sepe enim contingit qd illi q sunt in peccato mortali multas eleemosynas et ieiunia faciūt. Sz tn vna eleemosyna cū gratia facta cū sit fructus hortēsis plāte: plus valet q multe facte in mortali: cū sint fructus plāte siluestris. Aliqn vero nimia vetustate i peccato ista plāta sic arida facta est qd nullum bonū desideriū vel ppositū habere potest. In quorū psona dicit ppheta. Aruit tanq testa virtus mea. Sicut enī testa ab igne exiccata facta est arida sic taice igne ɔcupiscentie exiccati ad humorē bone cognitionis facti sunt aridi pre nimia vetustate peccati. Dicit enī Aristoteles qd cum amigdalus est vetus,debet perforari et tūc humor in medulla depurabitur et fertilis efficietur. Eodē modo qn quis est vetustus in peccato faciat tria foramina in corde suo: scilicet dolorem contritionis. pudorem cōfessionis et laborem satisfactionis. Et tūc ista planta renouabitur et bonum fructum faciet.

45 ¶ Feria quinta tertie hebdoma.xl.

Sermo.i.

SUrgens iesus de synagoga intrauit i domũ simonis. Socrus autem simonis tenebatur magnis febrib⁹. Lu.iiij. A ¶ In p̄nti euangelio ostenditur q̃ xp̄s tria magna opa fecit, scz. Opus magne potētie. Op⁹ magne misericordie. Opus magne sapiētie. Opus magne potentie ostendit in socrus simonis curatione. Cū eñ magnis febribus teneretur. xp̄s febrib⁹ imperauit, ꝛ illa cōtinuo sanata surrerit. Ostēditur etiam opus magne potētie in hoc q̃ cum sol occubuisset multos sanauit. Inter ques fuit multitudo magna infirmorum. Unde dicitur. Uariis languoribus. Fuit facultas cure. Uñ dr̄ q̃ singulis manus imponens curabat eos. Scd̄o ponit opus mie, ꝛ hoc in demonum expulsiōe. magna enim pietas christi erat qñ demones ab obsessis corporibus expellebat. magna enim christi mia erat in hoc q̃ demones qui suspicabantur eū esse christū loqui nō pmittebat. ꝛ hoc ideo xp̄s faciebat ne homines audiētes demonē predicare modo veritatē deinceps acquiescerent sibi predicanti falsitatē. Unde dicit Glo. ideo prohibet loqui nedum aliquis audit demonem vera predicantem: postea sequatur errantem. Improb⁹ eñ magister veris falsa permiscet vt sub specie veritatis testimonium veritatis obtegat. Tertio ponitur opus magne sapientie ꝛ hoc in sapienti p̄dicatione. Unde cū turbe eū vellēt detinere vt inter eos miracula faceret dixit se nō esse missum tantū ad curationē corporū que fit in miraculorū operatione, sed maxime ad curationē animarū que fit in verbi dei predicatione: ꝛ ideo erat predicans in synagogis galilee. B

¶ Circa primū opus. scz potentie p q̃ curauit socrum simonis tria sunt vidēda scz infirmitatis gen⁹. curādi mod⁹. ꝛ curationis effect⁹. Genus siue species infirmitatis erat magna febris p q̃ mortale peccatū significat. Inter cetera aūt incōmoda q̃ patitur febricitans est: q̄ hʒ palatum inordinatū. propter q̃ dulcia sibi videntur amara ꝛ insipida ꝛ econuerso. C ¶ Eodē modo sic hʒ inordinatū peccator palatū aīe: q̃ oīa spūalia sibi videntur amara ꝛ isipida. Et hoc ostēdit Chrysostomus. sup Mat. per tria exēpla. Primū est, q̄ si leoni ostendat pratū virēs nō excitatur eius appetitus: q̄ de natura sua non est comedere herbas virētes sʒ carnes. Scd̄m exemplū est q̃ si pluuia cadit super lapidem lapis quidem foris balneatur, intus autem siccus manet. Tertium exemplum est: q̄ si in aliquo vase pleno aceto gutta mellis infunditur: et mel perditur ꝛ acetum non dulcoratur.

¶ Primū exēplum ptinet ad luxuriosos quibus si ostēdant herbe virētes. i. si predicunt eis celestes amenitates nō excitātur eorū voluntates ad eas desiderādū: q̄ non est de natura sua desiderare celestes amenitates sʒ carnales voluptates. Quia sicut dr̄. i. Cor. ii. Alal's hō nō percipit q̄ sunt spūs dei. Eccl'. xxi. Audiet luxuriosus scz verbum castitatis ꝛ displicebit ei: ꝛ proiciet illud post dorsum suum. Secundū exemplū pertinet ad supbos q̄ habēt cor lapideū: ita q̃ si deus dat pluuiā gratie sue, vel inspirationis interne immittit eis. cor eorū exterius potest tangere: sed interi⁹ nihil pōt intrare: ꝛ ideo remanēt, aridi ꝛ sicci ab oī humore grē. Dicit Job. xli. Cor eius indurabit quasi lapis. Magna enim mia dei est qñ tale cor durū mollificat vt gratia dei intrare valeat. Ezechie. xxxvi. Auferam cor lapideum de carne vestra: ꝛ dabo vobis cor carneū, ꝛ spiritum meū ponam in medio vestri. Tertium exemplū pertinet ad auaros qui habēt cor acetosum multis amaritudinibus repletū. Habent enim amaritudem laboris in acquirēdo: timoris in custodiendo: ꝛ doloris in amittendo. Et ideo diuitie vocant spine: vt habet Luc. viii. ex eo q̃ cor taliter pungūt. Si igitur mel, idest verbū celeste vel inspiratio diuina in talium corda immittit: ꝛ verbum perditur ꝛ cor eorū nō mutat. Et ideo faciendum est quod dicit Aug. Disce nō diligere mundū vt diligas deū: diffunde vt implearis: auerte vt conuertaris. Scd̄o notat modus curandi cū dr̄. Et rogauerunt eū pro illa: ꝛ stās super illā imperas

ter iret. Si videlicet iret, aut comstipatus equis, aut diuitijs suffurcinatus, aut ser[u]itoribus, aut domicellis vallatus.

48 ¶ Eadem quinta feria tert[i]e hebdomade.xl. Sermo.ij.

Socrus autem symonis tenebatur magnis febribus. Per febrem significatur peccatum mortale: quia sicut febricitans modo patitur frigus, modo estum. sic peccator modo patitur timorem qui est frigus anime modo cupiditatem que est calor anime. vnde Augu.super ps. Incensa igni et suffossa quia omnia peccata due res faciunt.s. timor et cupiditas. Timor facit fugere omnia que sunt carni molia. Cupiditas facit appetere omnia que sunt carni suauia. A

¶ Si autem diuerse sunt species febrium. sic etiam sunt diuersa genera peccatorum. Prima febris est quotidiana et significat peccata venialia que quotidie aguntur que secundum Augu. assimilantur guttis aque, arene, et scabiei. Gutte aque assimilantur quia feruorem charitatis remittunt. Arene: quia sepe ab omnibus bonis operibus aiam sterilem faciunt. Et scabiei: quia decorem aie diminuunt et dicit ibi idem Aug. quod sicut multe gutte naui faciunt naufragium et multa grana arene faciunt onus ponderosum: et multitudo scabiei reddit hominem corruptum: sic peccata venialia quando contemnuntur sepe sua multitudine grauitate et deformitate disponunt aiam ad mortale, vel febris quotidiana potest esse gula, propter exactionem quotidianam. Esa.lvj. Uenite sumamus cibum et impleamur ebrietate et erit sicut hodie: sic et cras, et multo amplius. Gulosus enim si hodie bene comedat. cras melius appetit comedere: ideo assimilatur sanguisuge. puer. xxx. Sanguisuge due filie sunt dicentes, affer affer, quia gulosus post vnum ferculum dicit affer aliud. Secunda febris est effimera: et dicitur ab effimero pisce marino qui eo die quo nascitur moritur et significat subditum ire motum qui debet finiri ante occasum solis. Ephes. iiij. Sol non occidat super iram vestram. Talis enim motus subitus quasi omnes inuadit, quia sicut dicit Hiero. Qui nulla animi perturbatione monetur aut deus est: aut lapis B. ¶ Dicit tamen Gregorius nazanzenus: quod tres sunt qui non possunt moueri: duo in celo.s. deus et angelus, tertius in terra.s. xpianus populus. quamuis enim deus dicatur irasci tamen secundum Aug. non dicitur irasci propter aliquem turbulentum affectum sed propter vindictam. Angeli etiam quamuis de perditione peccatorum dolere dicantur: tamen nullam sentiunt passionem, sed dicuntur dolere, quia ad modum dolentium se habent: xpianus autem populus appellatur ille qui in dei amore est perfectus. Talis enim licet aliquam perturbationem patiatur, tamen ex hoc eius ratio non obnubilatur: quia talem perturbationem tenet sub dominio rationis. Tertia febris est erratica que non accidit certis horis: et significat inuidiam que quando aliquis laudatur accidit: quando vituperatur recedit: non habet horam determinatam: sed quotiescunque renouantur laudationes toties renouantur accessiones. hoc patet.j. Reg.xviij. de Saul qui inuidebat Dauid, Cum enim diceretur. Saul percussit mile. et Dauid decem milia tunc Saul passus est magnas accessiones et quoties audiebat de sua probitate: tunc laborabat tali accessione. Quando autem Dauid canem et pulicem mortuum se nominabat: tunc ista accessio recedebat: iste inuidus significatur per hely. de quo dicitur j. Reg.iij. quod non poterat videre lucernam domini sui antequam extingueretur lucerna accensa lucerna lucet. sed extincta fetet Lucerna igitur accensa sunt viri virtuosi. extincta peccatores fetidi. Inuidus igitur non potest sine magna afflictione sustinere vt videat viros virtuosos: libenter autem videt viros miseros et abiectos. ideo dicit Socrates. Utinam inuidi in omnibus ciuitatibus oculos et aures haberent vt de cunctorum felicitatibus torquerentur. Quarta febris est tertiana qua laborant illi qui de peccatis suis nolunt satisfacere. habent enim contritionem et confessionem: sed nolunt habere satisfactionem. Unde dicitur quod cum quidam demoniacus ad quendam virum sanctum fuisset ductus et ille demonem adiuraret vt recederet et nomen suum ei diceret. ille ait nos sumus tres fratres qui habemus nostra officia determinata. ego enim vocor claudens cor. alius vocatur claudens os. alius vocatur claudens marsupium. officium enim meum est cor peccatoris indurare ne possit contritionem habere. et si forte conteritur

laborat frater me⁹.s.claudēs os vt a cō
fessione impediat.⁊ si forte cōfessus fue-
rit laborat frater me⁹.s.claudēs marsu-
piū ne satisfaciat.ne mala ablata restitu
at. Quinta febris est cōtinua.ista laborāt
auari ⁊ maxime vsurarij.ceteri peccato-
res interpollationē faciūt i pctis: Usura
rius vero cōtinue peccat.s.die ⁊ nocte.et
qualibet hora.⁊ quolibet momēto.⁊ quo
libet festo.ideo videt esse peior iuda sca
rioth.ille enim vendidit xp̄m. C
¶ Iste vēdit christum beatam mariam ⁊
omnes sanctos ⁊ sanctas dei: quia ipsoꝝ
festiuitates cōputat in vsuris: ⁊ quia vsu
rari⁹ similis est iude: imo peior in culpa.
ideo similis erit ei i pena. Judas eñ i ae
re interijt qui est habitatio demonum: ad
innuendū quod nō debebat stare in ce-
lo cum angelis.nec in terra cū homini-
bus.sed in aere cum demonibus. Eodē
modo vsurarius non habitabit in celo q͂r
deū ⁊ beatam virginē ⁊ omnes sanctos
offendit nec in mūdo: quia homines con
turbauit sed in inferno cum demonibus
quos per auaritiā adorauit iuxta illud
Col.iij. Auaricia q̄ est idoloꝝ seruit⁹. D
¶ Ista febris continua scilicet auaricia
cito extinguit hominem quia tollit tria q̄
sunt causa vir⁹: eccles. cibum somnum ⁊
quietem. Auarus enim non potest come-
dere: scilicet.xliij. Nō satiabitur pane in
digens ⁊ tristicia erit super mensam suā
Non potest dormire. Eccle.secundo Cun
cti dies eius doloribus ⁊ erumnis pleni
sunt nec per noctē mente requiescit: nec
potest quietem habere. Iere.xliij. Preso
litudine quiescere non potuit. E
¶ Sexta febris est quartana ⁊ significat
superbiā ꝑpter quatuor spēs suꝑbie. De
quibus dicit grego. quatuor sunt species
tumoris.s.cum quis bonum quod habet
a se habere existimat.vel pro suis meri-
tis datum sibi putat.vel cū iactat se ha
bere quod nō habet: vel cū despectis ce-
teris appetit singulariter videri habere
qđ nō hꝫ. Uel potest significare luxuriā
que per corpus expletur qđ ex quatuor
elementis componitur. Uel potest signifi
care cōsuetudinē longam pecandi vt pri
ma dies sit mala suggestio secūda mal⁹
consensus.tertia malū opus.quarta ma
la consuetudo. Ista quadruplex species
quartane difficulter curatur. Superbia eñ
difficulter curat quia semper est in ascen
su.ps. Superbia eorū qui te oderūt ascē
dit semper. Luxuria difficulter curat q͂r
in corpore radicat: quia tunc totum cor-
pus inflammat. Job.xxxi. Ignis est vsq͂
ad cōsummationē deuorans ipsum vul-
nerat. Job.xvi. Cū vulnerauerūt lūbos
meos ip̄m corrumpit ⁊ fedat. Johel.pri-
mo Computruerunt iumenta in stercore
suo. Glo. Iumenta in stercore computre-
scere est carnales homines i fetore.luxu
rie vitā finire. Mala autem consuetudo
difficulter curatur hoc significatū est Johā.
vndecimo in lazaro quatriduano quem
dominus cū quadam difficultate voluit
resuscitare: scilicet cum oratione. cum cla-
more ⁊ cū sui conturbatione: ⁊ cū lachry
marū effusione. Septima febris est ethi-
ca que radicatur in medullis ⁊ naturalē
humiditatē consumit: ⁊ significat tristitiā
illā de qua dicitur.ij.Coꝛ.vij. Seculi tri
stitia mortē operatur. Prouer.xvij. Spi-
ritus tristis exsiccat ossa.i.robur virtutū.
Sunt tamē quedā ossa q̄ nō tm̄ sunt exsic
canda sꝫ etiā incinerāda. Amos.ij. Incē
derūt ossa regis idumee vsq͂ ad cinerē.
Idumea interpretat sanguinea, ⁊ signat
diabolum qui sanguinē nostrū sitit: eius
ossa sunt nr̄a pctā per que cōtra nos dia-
bolus assumit robur. Sunt igitur quidā
qui ossa habēt itegra qui scꝫ de suis pec-
catis nō cōteruntur: alij sunt qui illa ossa
in grossas partes frangunt qui.s.superfi
cialiter cōteruntur: alij vero sunt qui ista
ossa incinerant scilicet qui precordialiter
cōteruntur: ⁊ istam contritionem facit sa-
lubris tristitia. de qua dicit.ij.Coꝛ.vij.
Que eñ secūdū deum tristitia est ꝑ peni-
tentiam in salutē stabilem operatur.

47 ¶ Feria sexta tertie hebdo-
made quadragesime.
Sermo primus.

IEsus fatiga
tus ex itinere sedebat su
per fontem. Johan.iiij.
Dum dominus noster ꝑ
diuersa loca predicādo
discurret: quadam vic

fatigatus esset super quendam fontem se dere cepit. Et licet hic dicat fons: tamen inferius vocatur puteus. Sed sicut dicit glosa vbicunq3 aq de terra manat dr fons sed si manat in supficie fons tm dicit. Si vero manat in pfundo etiã puteus appellatur: 7 sm hoc omnis puteus est fons: s3 non omnis fons puteus est. Du igitur sic sederet venit mulier de samaria haurire aquam, inter quã 7 christũ magn9 dialogus fuit, q2 plures collocutiones mutuo habuerunt. Prima fuit, qua christ9 suam humanitatẽ ostẽdit in eo q bibere petijt: probabile em est q xps post fatigationẽ sitiebat, 7 in hoc ostẽdit se esse verum hominem: q2 deus sitire nõ põt. Ad hoc respõdit mulier cũ quadã admiratione, dicẽs. Quomodo tu cũ iude9 sis a me bibere poscis ? 7c. Judei em̃ habebãt in vestimẽtis fimbrias, p quas distinguebant ab alijs gẽtib9. B ¶ Scda collocutio fuit, q2 xps ondit suã diuinitatẽ, cũ ait. Si scires domũ dei, 7 qs est q dicit da mihi bibere: tu forsitã petijsses ab eo q dedisset tibi aquã viuã. s. spiritussancti gratiam. hoc nõ poterat nisi inq̃tũ est deus: s3 mulier intelligẽs de aqua materiali illi9 putei, dixit q hoc facere nõ poterat: q2 nec situlã nec cordam habebat 7 puteus profund9 erat: imo nec ipse Jacob q ipo maior nõ est alter ipsam aquã habere nõ potuit nisi cum adiutorio Tertia collocutio fuit qua xps ostendit aq materialis 7 spiritualis magnã differẽtiã cũ dixit. ois q bibit ex aqua hac sitiet iterũ. Aqua enim materialis ad tẽpus põt auferre sitim. aqua vero spiritual' semp aufert. ad hoc respõdit mulier. dñe da mihi aquã hãc. q. d. magna pena ẽ mihi sitire magna fatigatio est huc venire man9 labor est haurire ergo da mihi aquã hanc que penam sitis auferat, fatigationẽ itineris tollat. Laborẽ hauriẽdi amoueat. Quarta collocutio est quã christus dixit ei vt virum suũ vocaret. id est illum quem loco viri tenebat. Ad hoc rñdit mulier q nõ habebat virũ scilicet legitimo matrimonio sibi coniũctum. Quinta collocutio est qua christus dixit totã vitam suã preteritam cũ ait. Bene dixisti. id est verum dixisti: q2 non habeo virum. quinq3 enim viros habuisti. Ad hoc mulier respondit q credebat ipsum prophetam esse. postq̃ totam vitam suam ei dixerat. post hec antẽ mutatur ordo loquẽdi. Hucusq3 enim christus quesiuit: 7 mulier respondit. Modo autem mulier querit 7 christ9 respondet. Querit em̃ ex quo ipse est ppheta vt soluat cõtrouersiã que est inter iudeos 7 samaritanos. Judei em̃ dicebãt q nõ licet alicubi adorare nisi in tẽplo dei. Samaritani autem dicebãt q poterãt adorare in mõte samarie: quia patres sui: scilicet iacob. 7 filij eius ibi adorauerũt. Et vocabãt samaritani Jacob patrẽ suum. siue q2 ipsi legẽ tenebãt moysi. siue quia Jacob 7 filij eius ibi habitauerũt. siue q2 ille mõs ex hereditate Jacob ad eos peruenerat. Ad hoc christus respondit, q in orando deus nõ reqrit locum corporalem: sed spiritualẽ. id est cor mundum 7 deuotũ. Ista responsio nõ placuit mulieri quia volebat q diceret q in monte illo poterant adorare: 7 ideo dixit q questionem illam determinandam reseruabat messie: id est christo q christus cum venerit de hoc veritatem eis annunciabit. Ad hoc christus respondit quod ipse erat, ille messias. quo audito q ille erat p gaudio ydriam dimisit. 7 in ciuitatez currẽs nũciauit omnia. Et tũc christ9 ad preces samaritanorum ciuitatem intrauit: 7 oẽs ad fidem cõuertit. B ¶ Sicut patet ex predictis xps hanc mulierẽ 7 nos ad tria inducebat. primo ad cõtemnendum amorẽ mũdi cũ dixit. Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterũ. Amor em̃ mũdanorũ. s. diuitiarũ. 7 deliciarũ. 7 honorũ sitim non extinguit sed auget. De quibus dicit. Prouerb. xxx. Sãguisuge due sunt filie q semp dicũt affer affer. Sãguisuga mater est supbia q est causa omniũ malorum. Eccl'. x. Initiũ ois pcti supbia. Habet autẽ duas filias sc3 cupiditatẽ 7 voluptatẽ. Quia superbus non tantum honores ambit s3 etiam aliaru3 bona rapit 7 voluptuose viuit. Ista aũt sitis q̃ sit vana ostẽditur in morte Alexandri. qui cu3 esset totius mũdi dominus dimisit eplen9 libidinosus, 7 cineres in vase aureo fuissent reposita philosophi cõuenerũt. Un9 igitur volẽs ostẽdere dominium suum fuisse

vanū ait. Heri iste mūdus sufficiebat tot⁹ mundus hodie parua sepultura est cōtentus Alius volēs ostēdere esse vanum aurū et argentum cōgregatū ait. Heri iste faciebat thesaurū de auro hodie aurum thesaurum facit de ipso. Alius volens ostendere vanū esse corpus delicijs nutrire dixit. Heri iste nutriebat corpus suū diuersis delicijs: hodie vero comeditur a vermibus infinitis. C ¶ Secūdo xp̄s inducebat istā mulierē et nos cū ipsa: ad desiderandū amorē dei cū ait. Qui autē biberit ex aqua quā ego do nō sitiet ineternum. Augu. Qui biberit de paradisi fluuio cui⁹ gutta maior est occeano: restat vt in eo sitis penit⁹ extincta sit. Hui⁹ fluuij parad. si vnā guttam perceperat Paul⁹. et statim extinxit in eo omnem superbiam ita qd ferocem lupum mutauit in agnum mansuetū. Perceperat Matheus. et mox extinxit in eo omnem auariciam ita q̄ raptorem conuertit in cōtemptorem. Nam qui prius rapiebat aliena: postmodū cōtempsit propria, pceperat magdalena. et mox extinxit in ipsa omnē luxuriam. ita q̄ corniculā nigerrimam conuertit in columbā candidā. Tertio inducebat eam et non in ipsa ad sui cognitionē. Gradatim autē ista mulier surrexit ad christi cognitioem. Naz primo dixit eū esse vnius veri dei cultorē. In hoc q̄ dixit eū iudeū esse et hoc fuit magnū Deinde ipm dixit esse prophetā: et hoc fuit maius. Tandē et dixit et credidit ipsum esse xp̄m. et hoc fuit maximum. Per quod datur intelligi q̄ debemus incipere a minimo: et paulatim ascendere ad maiora. Iste gradus significatur Marc. iiij. vbi dr. Ultro enī terra fructificat herbam primū. deinde spicam. deinde plenū fructū in spica. Hoc est secundum glo. timorē penitētiā et charitatem. Illi qui generant herbam. i. timorē sunt incipientes qui debent incipere a timore. Sic enim herba est principium spice: sic timor dei est principium noue vite. Prouer. i. Timor dei principiū sapiētie. Illi qui generant spicā. i. penitētiā durā sunt proficientes. qui sicut fuerunt delectati in peccatis sic debent se affligere in penitētia et lamentis. Job. xli. Ipse me reprehendo et ago penitētiam in fauilla et cinere. Illi qui producunt plenum fructū in spica. id est charitatem et bonorū operum plenitudinem sunt perfecti qui habent charitatē dei et pximi. Et sicut dicit Rom. xiij. Plenitudo legis est dilectio.

46 ¶ Eadē sexta feria. iij. hebdo. xl.

Sermo secundus.

Omnis q̄ biberit ex aqua hac sitiet iterum. Ponit dominus hic tres differētias aquarum. Una est que facit sitim cum dicit omnis qui bibe. ex aqua hac sitiet iterum. Secunda est que sitim extinguit cum dixit. Qui autem biberit ex hac aqua quam ego dabo ei non sitiet ineternum. Tertia est que in vita eterna fluit: cum subdit. Sz aqua quam ego dabo fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam Prima aqua significat amorem mundi. scilicet amorem diuitiarum, deliciarū et honorū. Et ideo istam aquam que sitim non extinguit sed facit nullus debet appetere cum sit turbida et amara. Hiere. ij. Quid tibi in via egypti: vt bibas aquā turbidam? Superbus enim habet cor turbidum pre cōtinua indignatione et contentiosa emulatione. Prouerb. xiij. Inter superbos semper iurgia sunt. Ps. Tāge mōtes et fumigabūt. Auarus semper habet cor turbidū pre nimia iniustitia et solicitudine. Eccle. xiiij. In tristitia erit super mensam suam. Hiere. xlix. Turbati sunt in mare pre solicitudine descere nō potuerūt. Libidinosus habet cor turbidū pre nimia concupiscentia et feruore. Job. xxxi. Ignis est vsq3 ad consummationem deuorās et omnia eradicans germina. B

¶ Non solum autem ista aqua est turbida per effectū sed etiam in seipsa. Aqua vero turbida non est apta ad bibendū: cum sit amara nec ad speculandum cum sit turbulenta. nec ad lauandum cuz sit immunda. Amor mūdi eodē modo est apt⁹ ad bibendum quia est amarus. Facit enī amaritudinē in conscientia. Prouerb. v. Nouissimus illius amara quasi absinthium. Et tādē faciet amaritudinē in pena. Esa. xxiiij. Amara erit potatio bibētibus

bus illam. Similiter amor mūdi non est aptus ad speculandum: cum sit turbulētus. nō enim possumus ibi speculari deum per contemplationem, nec peccata nostra per contritionem. Legitur in vitispatrum quod cum quidam frater cor plenum an xietatibus et tribulationibus haberet, et more solito deum contemplari non posset, quidam sanctus pater ad quendam fontem duxit eum. et cum aquam cū quodam baculo pturbasset dixit vt respiceret si faciem suam videret: et cum non posset videre expectauit quousqz aqua clarificata fuit et tūc vidit. Applicatio huius exēpli plana est, similiter amor mundi nō est aptus ad lauandū: cū sit immūdus. Si quis ergo habet cor immundū et illud vult lauare cū amore mūdi, magis se mūdabit. Unde Ambro. in lib. de virginibus picta gorā reprehēdit dicēs. Pictagoras post quā cubitū ierat tibicinē iubebat molliora canere vt anxia curis secularibus corda mulceret. Sed ille facit sicut is q̄ laterē lauat. secularia secularibus frustra cupiebat abolere. Magis enim linicbat se luto q̄ remedium a voluptate q̄rebat. Aug. Quisquis es q̄ es i mūdo ad te venit qui fecit mundum vt eripiat te de mūdo: q̄ si forte aliqua delectatione te retinet mūdus: semper vis esse immūdus. Secūda aqua est que sitim extinguit: et ista est amor spiritussancti qui extinguit amorem diuitiarum, deliciarum, et hominū. Hoc figuratum est Iudicū. xuij. In sampsone. De quo dicit q̄ spiritus domini irruit in eum et sic leonē iterfecit: et philisteos expugnauit: et vincula rupit. Per leonē intelligitur superbia. Per philisteos qui interpretātur cadentes intelligitur auaritia. Sicut enim dicitur. Prouer. xi. Qui cōfidit in diuitijs suis corruet. Per vincula intelligitur carnalis concupiscentia. C

¶ Quādo igitur amor spiritussancti aduenit superbiā expellit: auariciā occidit: ꝯcupiscētiā extollit. Ista aqua est cōtraria superiori. Est enim dulcis ad bibendū. Eccl. xxiiij. Qui bibūt me adhuc sitiēt. Est clara ad speculandum. ij. Cor. iij. Nos aūt reuelata facie gloriā dei speculā tes. Est mūda ad lauādū. Ezechie. xxxvj. Effundam sup vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus [illegible] Spiritus enim sanctus quoddā lixiuiū in corde hominis generat p quod omnia peccata lauat. In quo quidē lixiuio ponit lachrymas p aqua que habēt peccata lauare. ps. Lauabo p singulas noctes lectū meum etc. Ponit memoriam mortis p cinere: q̄ sīr habet animā a peccatis mūdare. Eccl. vij. Memorare nouissima tua, et in eternū nō peccabis. Ponit amorem celestem pro igne: qui ipsum lixiuium inflāmet. Lixiuium enim frigidū non bene lauat: sed calidū optime lauat. Quando igitur lachryme nostre et memoriam mortis ab igne diuini amoris inflāmantur: tunc omnis macula et rubigo peccati tollitur. Luce. vij. Dimissa sunt ei peccata multa quoniā dilexit multum. Ubi dicit Glo. Incendit plene peccati rubiginē q̄ ardet valide per amoris ignē. Qui igitur in tali lixiuio abluitur quantūcūqz fuerit niger albus efficietur. ps. Lauabis me et super niuē dealbabor. Esa. i. Si fuerint pctā vestra vt coccinū. q̄si nix dealbabunt. Istud patet de quadam muliere de qua legitur in vitispatrum. Que cum per ciuitatem cum nimia ambitione procederet eps quidā sanctus eā vidēs ad terrā corruit et amarissime flere cepit. Et cū interrogaretur cur fleret. Respondit. Fleo q̄ ista mulier plus sollicita est placere mūdo quam ego deo. Cū igitur episcopus domum redisset pro ea orauit cuius dominus preces exaudiuit. Sequēti autem nocte visum est sibi quod quedam cornicula nigerrima ad eum veniret. quā ille accipiēs in aquam demersit et statim in columbam cādidā conuersa fuit. Sequenti igitur mane illa mulier tota in lachrymis resoluta ad pedes eius pcidit. q̄ prius fuerat peccando nigerrima: post modū in lachrymis baptizata tota facta est cādida. Istam autē aquam spiritualem deus nobis gratis dare promittit. Esa. lv. Omnes sitiētes venite ad aquas. et q̄ non habetis argentū properate. emite. et comedite. Si ergo aliquis istam aquam non habet culpa est ipsius non recipiētis et nō dei offerētis. Si enim offero tibi ciphum aque frigide et tu non vis os aperire. si porrigo tibi rosam et non vis eam

rubescere cũ sint in omnimoda sanctita te, nec de presenti vnde debeant dolere cũ sint in plena iocunditate: nec de futuro vnde debeant timere cũ sint in eterna iocunditate et securitate. Secũdo in phariseis fuit fallax interrogatio cũ dicitur. Magister hec mulier mõ deprehensa est in adulterio hoc autem dicebant vt eũ possent accusare. C

¶ In christo fuit veritas doctrine mansuetudo misericordie, et rectitudo iustitie iuxta illud. ps. Propter veritatẽ et mãsuetudinẽ etc. Cogitauerunt igitur pharisei et dixerũt intra se aut ipse dicet quod ista mulier debet lapidari aut quod nõ debz aut omnino tacebit. Si ipse dixerit quod ista mulier debet lapidari, tunc eũ deridebimus qđ non habet mansuetudinez misericordie quã ipse predicat propter qđ etiam a populo adamatur: si dixerit qđ nõ debeat lapidari: sed dimitti tunc dicemus qđ non habet rectitudinem iustitie et accusabimus eũ quod hostis est legis et contrarius moysi et deo actori legis, et ideo est potius cum adultera lapidãdus. Si autẽ tacebit omnino tunc sibi imponemus quod non habet veritatẽ doctrine sed propter timorem humanũ ipsam veritatẽ predicare formidat: sed christus sic respondit quod de nullo istorũ deprehendi potuit sicut infra dicetur. D

¶ In ipso autẽ fuerunt duo. primo nature discretio in eo quod digito scribebat in terram. per digitũ intelligitur discretio, iudex ergo qñ audit accusantes non debet sententiã statim dare sz discutere. et ea q̃ audit debet in corde scribere. i. discrete inquirere, et que agẽda sint videre Unde dicit glo. Decet vos auditis alienis malis nõ temere iudicare sed digito discretionis pri⁹ vosipsos discutere seu discurrere. Ad hoc autẽ quod iudex discrete iudicet debet seruare illud quod dicitur Daniel. v. Numerauit appẽdit. et diuisit. Debet enĩ culpas numeratim inquirere inquisitas l statera sui iudicij põderare: põderatas diuisim punire. Non enĩ debet culpas equaliter punire sz diuisim quia leues debet punire leuiter mediocres mediocriter et graues grauiter. Qđ aũt xps i terra scriberet. ãmb. dic qđ scribebat in terra: terra terram accusat. Aug. dicit qđ scribebat illud quod postea voce expressit, qui sine peccato est vestrum primus in eam lapidẽ mittat. etc. Glo. dicit quod scribebat eorum peccata que illi legebant et pre verecundia exierũt. ¶ hier. dicit quod scribebat in terraz, absorbe hos viros abdicatos. i. apte cõdẽnatos. Pharisei enĩ et ista mulier erant in duob⁹ similes et in duob⁹ dissimiles, similes erãt in nature fragilitate: et quãtũ ad hoc conuenit prima scriptura, scz terra terrã accusat. Et in peccatorum multitudine, et quantum ad hoc conuenit secũda scriptura. s. qui sine peccato est vestrũ primus in eam lapidem mittat. q. d. si ista est peccatrix et vos similiter estis peccatores Dissimiles aũt erant quia peccata eorum coram deo erãt scripta, Peccata autem istius mulieris per contritionez erãt deleta, et ideo cõuenit alia scriptura qua peccata eorum et non istius scribebat. Illi etiam scripti erant in terra infernali. hec autẽ propter penitentiam iam scriptaerãt in terra celesti: et quantuz ad hoc conuenit illa scriptura qua scripsit terra absorbe hos viros abdicatos. Nomina enĩ petõrum scripta sunt in terra interna li. hier. xvij. Recedẽtes a te in terrã scribentur quia dereliquerunt venaz aquarum viuentium dominum. E

¶ Nomina autẽ sanctorum deus in quatuor locis scripsit. s. i palatio suo scripsit vt nũquã possint reprobari. Luc. x. Gaudete quia nomina vestra scriptura sunt i celis. In libro suo vt nũquã possint falsificari. ps. In libro tuo omnes scribẽt. In manibus suis vt nunquã possint obliuioni tradi. Esa. xlix. In manibus meis scripsi te etc. In corde suo vt nunquã possint non amari. ij. Corinth. iij. Epistola estis christi scripta non attramento sed spiritu dei viui. Secundo in christo fuit iusta diffinitio cum ait. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat. In hoc quod christus seruauit rectitudinem sue iustitie. Unde dicit gl. si lex iubet puniri reos non tamẽ semp similiter puniendos. Ecce plena iustitia vt mala iustus puniat. Illi ergo vel ream dimittant vel cum ea penam subeant oportet.

Seruauit etiam mansuetudinē sue misericordie cū dixit. Nemo te cōdēnauit mulier: nec ego te cōdēnabo. Seruauit etiā veritatem doctrine: de qua dicit. Mat. ix. Misericordiā volo ꝛ non sacrificium. F
¶ In muliere aūt duo fuerūt. Primo thori maritalis violatio, ideo adultera inuēta fuit: ꝛ iō lapidanda erat, quare autem debebat lapidari vxor que fornicat magis ꝙ̄ vir, tres cause ponunt. Eccli. xxiij. Primo q2 contra legē dei fecit. Secūdo q2 fidē suā non seruauit. Tertio q2 viro suo heredes extraneos acqsiuit. Vñ dr ibidē, sic mulier oīs relinquens virū suū ꝛ statuēs hereditatē cū alieno matrimonio. Primo etiā in lege altissimi incredibilis fuit. Scdo virū suū dereliquit. Tertio in adulterio fornicata est ꝛ ex alieno viro filios sibi statuit. G
Aug. aūt in enchiridion aliter respōdet ꝛ dicit ꝙ mulier habet quatuor retrahētia a peccato fornicationis: ꝛ vir tantum vnū, ꝛ ideo maiori pene est obnoxia q̄ habet plura retrahētia. Primū est diligens custodia viri. Uiri eñ custodiūt vxores ꝛ non vxores viros. Eccli. xxv. Si nō ambulauerit mulier ad manum tuā confundet te in cōspectu inimicorū tuorū. Scdz est verecundia ꝛ confusio mūdi q2 maior est cōfusio mulieri qñ fornicat ꝙ̄ viro si fornicatus fuerit. Prouer. xij. Putredo i ossibus eius que cōfusiōe res dignas gerit. Tertiū est terror legū, lex eñ diuina ꝛ humana iubet puniendā mulierē fornicariā ꝛ nō virū fornicatū. Unde dicit hic in lege moysi mādauit nobis hmōi lapidare. Quartū est timor dei q̄ debet eā retrahere a pctō. Prouer. xv. per timorē dñi declināt oīa a malo, ꝛ illud solū sicut dicit Aug. viros retrahit: non eñ timent vxoris custodiā, nec mundi verecundiā, nec legū aliquā penā: timent autē dei offensam. Scdo in muliere fuit dei magna miseratio ꝙ nullā sibi penitentiā iniunxit sz tñ ei dixit vade ꝛ amplius noli peccare. H ¶ Uidit eñ ipsam hr̄e cōtritionē tātā que ad satisfactionē sufficiebat. Aliter eñ nō sufficit ꝙ qs pctā dimittat nisi satisfaciat, sicut ostendit Grego. in pasto. ꝑ tria exempla. I
¶ Primū exemplū est q2 si qs literis vel instrumētis falsum scripserit ꝛ nō sufficit ꝙ vlterius nō scribat, nisi etiā ꝙ malū scriptum deleat: pctā autē nostra corā deo scripta sunt Hiere. xvij. Pctm iuda scriptum est stillo ferreo in vngue adamantino: non igitur sufficit vt quis amplius nō peccet nisi quod male fecerit per cōtritionē ꝛ lachrymas lauet talis eñ scriptura nō potest melius lauari ꝙ̄ per aquā lachrymarum. Ps. Lauabo per singulas noctes lectū meū. ꝛc. Scdm exemplū est: vt si quis alicui blasphemias dixerit, nō sufficit ꝙ vlterius nō dicat nisi de his que maledixit satisfaciat. Quādo igit quis peccat tūc deū blasphemat Roma. ij. Nomen dei per vos blasphemat: non ergo sufficit vt ab his peccator blasphemijs abstineat, nisi de his q̄ fecerit corām deo se reprehēdat ꝛ penitētiā agat. Job. xlij. Idcirco ipse me reprehendo ꝛ ago penitentiā in fauilla ꝛ cinere. Tertiū exemplum est q2 debitor non absoluitur a debitis q̄ cōtraxit ꝓ eo ꝙ alia nō multiplicat nisi ea q̄ ꝯtraxerit persoluat. Quādo aūt peccamus dei debitores sumus: ab his ergo pctōrū debitis absoluti nō sumus ꝓ eo ꝙ alia pctā non multiplicamus nisi de his q̄ cōtraximus deo digne satisfaciamus ab istis debitis quotidie absolui petimus cū in oratione dñica dicimus. Et dimitte nobis debita nostra sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris.

50 ¶ Eodem sabbato tertie hebdomade .xl. Sermo secundus.

Iesus autē inclinans se deorsum digito scribebat in terra. Inclinatio xpi significat eius humilitatem qua intantum se inclinauit q in vterū virginis descendit: inclinando autē se in terraz scripsit. Per terram significatur virgo. Maria q̄ sic fructifera fuit ꝙ illū fructum protulit de quo dicitur Esa. xlv. Aperiatur terra et germinet saluatorē. In ista terra christus scripsit qñ matrē suā oībus donis ꝛ virtutibus dotauit ꝛ adornauit. In verbis igit p̄missis tria notant. Primo ostendit de filio ꝙ̄te fuerit humilitatis, cū dr. Iesus aūt incli. se deor. intelligitur de sede

patris in manu ā. Scdo ostendit de matre quāte fuerit excellētie et dignitatis cū dicit. Digito scribebat. Tertio ostendit de ipsa matre q̄le fuerit cōstantie et firmitatis in eo q terra vocatur. A

¶ Circa eius inclinationē. i. eius humilitatē qua in vterū virginis descēdit. Nostandū q tūc xp̄s magis inferi9 se inclinauit q̄ inclinare potuit, iō signāter dicit, inclināis se deorsum. Natura q̄dā diuina super oīa est: infra autē diuinā angelica: infra angelicā natura humana: infra naturā humanā est pena: infra penā est culpa siue pctm̄: infra vero pctm̄ est nihil: qz omnibus rebus infimis: pctm̄ infimū locū tz. Inquātū igit xp̄s in vterū virginis se iclinauit et naturā passibilē assumpsit Inclinauit intantū naturā diuinā q ifra seipsum exinaniuit. Phil. ij. Qui cū i forma dei eēt nō rapinā arbitrat9 est esse se equalē deo: sed semetipm exinaniuit formam serui accipiēs. Inclinauit se ifra naturā angelicā qz paulominus ab angelis minoratus est. ps. Minuisti eū paulominus ab angelis rc. Inclinauit se infra naturā hūanā qz opprobriū hoim factus. ps. Ego sum vermis et nō hō: opprobriū hoim et abiectio plebis. Esa. liij. Nō est eīm species neq decor et vidimus eū: et nō erat aspectus ei. Inclinauit se tandē vsq ad penā qz pp nos vulneratus est. Esai. liij. Uulnerat9 est pp iniqtates nr̄as: attritus est ppter scelera nr̄a. Usq ad culpā siue pctm̄ se nō inclinauit: qz de9 erat in quē pctm̄ cadere non poterat. Debuit ēt eē sine pctō q̄ oīa venerat auferre pctā

B ¶ Scdo ostēdit de matre quāte fuerit excellētie et dignitatis in eo q scripta fuit tota eīm trinitas in ea scripsit: nā pr̄ in ea scripsit suā potētiā. fili9 suā sapiaz spūssctūs suā bonitatē et miaz, et sic pater fecit eā potentē, ad adiuuandū: filius fecit eā sapiētē, ad aduocandū: spūsctūs fecit eā clemētē ad miserādū. pmo pr̄ fecit potētē ad iuuādū. Eccl. xxiiij. In hierusalē potestas mea. Est eīm tā potēs effecta q p̄t nos adiuuare in vita i morte, et post mortē. Si eīm q̄s hr̄et amicū q̄ posset eū iuuare in vita esset bonus: si hr̄et aliū q̄ posset iuuare in morte esset melior: si vero haberet aliū q̄ posset iuuare post mortē: iste esset optimus. C

¶ Beata igit virgo isto triplici statu adiuuare nos pōt. vñ cātat eccl'a. Maria mater grē, mr̄ mie: tu nos ab hoste ptege, et hora mortis suscipe. pmo q̄dē adiuuat i vita: in pñti etem̄ vita q̄dā sunt iusti et quidā petōres iustos adiuuat qz conseruat in eis dei grām: iō dr mater grē. Petōres adiuuat: qz impetrat eis diuinā miam: iō subdit mater misericordie. Secūdo adiuuat in morte: qz tūc a diabolo nos defendit: diabol9 eīm est tāte audacie q nō tm̄ ad petōres, sz etiā ad viros sctōs qui moriunt venit, volēs scire si aliquod ius i eis habeat: sicut venit ad mortē sancti Martini: sz beata virgo quando moriūtur aliqui sui deuoti, ad eos venit, et a demonib9 eos ptegit et defendit: iō dr. Tu nos ab hoste ptege. Tertio adiuuat etiaz post mortē, qñ eīm aliq̄ sancti viri moriunt, tūc angeli veniūt et alas eorū deducūt in celū, sz qñ moriunt aliq̄ deuoti btē Marie v̄ginis ipsa ad eos venit et eorū alas suscipit et i celū deducit iō subdit. et hora mortis suscipe. Scdo fili9 eaz facit sapientē ad aduocandum: vñ significata est p illā mulierē sapientissimam. de qua dr. ij. Reg. xiiij. Misit ioab themō et tulit inde mulierē sapiētem que p absalone apud dauid aduocauit allegāsq̄ gñalem infirmitatē dicens. Oēs morimur, et quasi aque dilabimur super terram que nō reuertunt vbi btā v̄go allegat, pmo humane miserie generalitatē: qz oēs moriuntur. Secundo continuitatem, qz quasi aque dilabunt: Tertio irreuocabilitatē q nō reuertunt: hō eīm est spūs vadēs et non rediēs: hz eīm ista aduocata oīa illa bona q̄ in bono aduocato reqruntur: bon9 eīm aduocat9 tria debet habere bonā diligētiā vt sit valde sollicitus in promouendo cām suā: qz si negligens esset cito succumberet sz si esset sollicitus et parum esset iurisperitus nō esset bonus aduocatus: ideo opz vt preter diligētiā habeat etiā magnā sapientiā: sz si sollicitus esset et peritus et regi ante quē aduocaret et toti familie sue esset odiosus: non esset ydoneus aduocatus: ideo oportet q corā rege et familia sua habeat grām. D

¶ Ille igit optimus est aduocat9 q̄ ha-

bet magnā diligentiā magnā sapiētiam ⁊ magnā gratiā: ista tria h₃ nostra aduocata sicut Dauid in spū sancto preuidēs dixit, Astitit regina a dextris tuis: ecce ꝗ̄ta diligētia non em̄ ad horā recedit s₃ a dextris filij semper assistit ⁊ pro peccatoribus intercedit. In vestitu deaurato: ecce quāta sapiētia. Per aurū em̄ in sacra scriptura diuina sapiētia significat̄. Alij em̄ sancti habuerūt aurū: id est sapiētiā diuinam sed nullus vestitus fuit auro vt virgo beata ideo dicitur in vesti. deau. Tūc em̄ diuina sapiētia ipsa₃ vestiuit qñ nouem mēsibus in vtero eius habitauit. Hinc etiam colligendum est quāta sapiētia cor eius resplenduit quando diuina sapientia nouem mensibus in eius vtero habitauit: ista est illa mulier de qua dicitur. Apoca. xij. Signum magnum apparuit in celo, mulier amicta sole. Tūc em̄ amicta sole fuit quando sol iusticie in ea descendit. Circumamicta varietate. ecce quāta gratia corā rege ⁊ sua familia. In tantū est enim toti celesti curie gratiosa quod omnes eam circundant: nā in celo quot sunt ordīes tot sūt varietates. Iste varietates tanquā domicelle eam circūdant ⁊ tanquam dñam ⁊ reginā eā semper associant: vñ cātat ecclesia: sicut dies verni circundabant eā flores rosarū. i. omnes societates martyrū: ⁊ lilia cōual. i. omnes societates angelorū confessoꝝ. ⁊ virginū. Tertio spūssanctus fecit eam clementē ad miserandum. Sunt em̄ quidam sancti in celo qui qñ rogant̄ sequūtur informationē sue conscientie: ⁊ ideo qñq₃ deū rogare nolunt q₂ habēt cōsciētiā ꝙ illi nō sunt digni exaudiri. Alij sancti sunt q̄ qñ rogant̄ sequunt̄ rectitudinē diuine iustitie. Et iō si rogant̄ ⁊ sciunt ꝙ diuine iustitie hoc nō cōpetit rogare non audent. Beata autē virgo nō respicit ad cōsciētiā nec ad iustitiā, s₃ ad miam: ac si dicat: teneāt se ad suas cōscientias: qui volūt respiciant ad dei iustitiam, ego me semper tenebo ad misericordiam. E

¶ Propter istā miā₃ tam excellentē ipsa dr̄ de seipsa. Eccl̄. xxiiij. Quasi oliua speciosa in cāpis. Ex quo habet̄ ꝙ ipsā habet miam excedētē cōgruentē ⁊ patiētē. Excedentē quidē per hoc quod dicit, oliua. Sicut em̄ oleum omnibus liquoribus eminet: sic mia ei⁹ omnib⁹ sanctorum misericordijs preeminet ⁊ illas excellit. Vñ illud quod dicit̄. Eccli. xviij. De dño potest dici etiā de dña, miseratio hominis circa proximū suū. Mia autē domini super omnē carnē. Habet etiam miam congruentē. ideo dicit̄. Speciosa. Tūc el dr̄ speciosa quādo in tēpore necessitatis et tribulationis impēdit̄: iuxta illud Eccl. xxxv. Speciosa misericordia in tempore tribulationis. Istā miam cōgruentē in tēpore tribulationis beata virgo impēdit ⁊ subuenit. Ideo vocat̄ luna ⁊ lucet in nocte q₂ ipsa impendit lucē cōsolationis in tribulatione. Habet etiā miam patientē: ideo dicit Oliua in cāpis nō in ortis. Ad oliuas quidē ortorū nō oēs possunt accedere: ad oliuas aute₃ cāporū oēs: pñt ire. Quidā sancti videntur esse oliue orti celi: q₂ mias suas nobis clausas tenent, quia digni non sumus. Beata autē virgo est sicut oliua in campis: quia eius misericordia est communis. Vñ dicit Bern. De plenitudine ei⁹ capiunt vniuersi: egri curationē: tristes consolationē: peccatores veniā: iusti gratiā: angeli letitiā: filius hominis humane carnis substantiā: tota trinitas gloriā, ita vt non sit qui se abscondat a calore eius. Tertio fuit maria multe ꝯstantie ⁊ firmitatis: qđ ostendit̄ i hoc ꝙ terra vocat̄. Eccl̄. v. Gñatio preterit ⁊ gñatio aduenit: terra autē ineternū stat. Nam in passione xp̄i gñatio apl̄oꝝ preterijt q₂ fidē amisit: s₃ in resurrectione aduenit: q₂ tūc eam recuperauit. S₃ terra. i. beata virgo cadere non potuit. F

¶ Ceciderūt quidē apl̄i in passiōe xp̄i a fide, a grā, a societate xp̄i, q₂ ipm̄ solū reliquerunt. Sed beata v̄go a fide cadere nō potuit: q₂ i altitudie sapie diuine erat fundata. Ps. Fūdamēta ei⁹ in montibus sanctis. Iō significat̄ p stellā maris q̄ ceteris stellis occidētibus illa non occidit: sic et beata v̄go ceteris apostolis cadētibus, ipa caderenō potuit. Secūdo cadere nō potuit a gratia: q₂ septē columnis id est septē dōis spūsscti fuerat stabilita. Prou. ix. Sapiētia edificauit sibi domu₃ excidit colūnas septē. Tertio non potuit cadere a societate xp̄i, q₂ cruci eius fuit

semper

semper coniuncta. Johānis.xix. Stabat iuxta crucē iesu mr̄ ei⁹. Et sic firma fuit: ita ꝙ nec a fide, nec a gratia, nec a societate xp̄i cadere potuit: iō ipsa dicit Eccles.xxiiij. Ab initio ⁊ ante secula creata sum, ⁊ vsq; ad futurum seculum ⁊c.

51 ¶ Dominica quarta quadragesime. Sermo primus.

Abijt iesus trans mare galilee quod est tyberiadis. Johānis.vi. In presenti euangelio fit mētio de tribus generib⁹ personarum. s. de christo, de discipulis ⁊ de turbis. A ¶ In christo fuerunt tria: scilicet magna clemētia: magna potentia ⁊ magna prouidentia. Clementia eius fuit in duob⁹. Primo in hoc quod dicitur ꝙ oculos subleuauit ⁊ turbā vidit. Beda ꝙ subleuasse oculos iesus ⁊ venientē ad se multitudinem vidisse perhibetur diuine pietatis indiciū est: qr videlicet cunctis ad se venire querentibus gratia mie celestis occurrere cō sueuit. B

¶ Notandū autē ꝙ duos deus oculos habet: scilicet oculū sapientie. Eccl.xxiij. Omnia videt oculus ei⁹. Et oculū misericordie. Sapiētie.iiij. Gratia dei ⁊ mia ei⁹ in sctōs ei⁹: ⁊ respect⁹ in electos illi⁹. Istos duos oculos olim de⁹ clausos tenebat. Et oculū sapie: qr nulli viā eundi ad patriā ostēdebat. Et oculū mie: qr nullū sibi reconciliare volebat. Job.xxx. Sto ⁊ non respicis me. s. oculo sapientie mutatus es mihi in crudelē: qr nō vides me oculo mie. Tandē aperuit deus oculū sapientie: qñ iudeorū pp̄lo legē dedit. Oculū aūt mie clausum tenebat qr nullum ad se recipiebat mō autē oculos ambos aperuit. Et oculū sapientie: p quam nob̄ viā ostendit. Et oculū mie: p quē nos ad suam gloriā recipit ideo dicitur. Cum subleuasset oculos iesus. Secūdo ei⁹ clementia fuit in hoc ꝙ de his que facturus erat tam familiariter cum suis discipulis cōferebat. Uñ dixit ad philippū. Unde ememus pa. vt mā. hi. ⁊c. Xp̄s nāq; inter discipulos mō exhibebat se superiorem dicens Johan.xiij. Uos vocatis me dñe magister: ⁊ bñ dicit ⁊c. Modo inferiorem. Luc.xxij. Ego aūt in medio vestrū sum: sicut qui ministrat. Mō equalem. Joh.xiiij. Jam non dicam vos seruos sed amicos. C

¶ In hoc dat exēplū p̄latis qꝫ iter suos subditos aliqñ dñi se ostēdere tāq; superiores ⁊ hoc in officio correctiōis. Thi.ij. Argue cū oī imperio, aliqñ tanq; inferiores: ⁊ hoc in humili sui reputatione. j. Thes.ij. Facti sumus paruuli in medio vestrū ⁊c. Aliqñ tanq; equales: ⁊ hoc in amabili cōuersatione. Eccl.xxxij. Rectorē te posuerūt noli extolli, sꝫ esto in illis quasi vnus ex illis. D

¶ In christo fuit magna potentia q̄ ostendit in duob⁹. Primo in hoc qꝺ quinq; panes sic multiplicauit qꝺ.v. milia hoim inde satiauit. Exceptis mulierib⁹ et puul. Sicut dr̄. Mat.xiiij. Et nihilomin⁹.xij. cophini supfuerūt: hoc em̄ fuit potētie infinite. Multiplicabant aūt inter man⁹ xp̄i ipsi panes dū eos frāgeret. Inter man⁹ discipulorū: dū eos distribuerāt ⁊ iter dētes edent. & dū eos ederēt. Istud aūt miraculū q̄tidie fit ⁊ tñ nemo mirat. Aug. Mai⁹ miraculū est gubernatio toti⁹ mūdi: q̄ saturatio quinq; milia hoim de q̄nq; panibus: ⁊ tamē hoc nemo miratur. Illō mirantur homines non quia mai⁹ est: sꝫ quia rarū est. Uñ em̄ multiplicat de paucis granis segetes, inde: multiplicauit in manibus suis quinq; panes. Ptās in xp̄i manibus erat. Panes autem illi quinq;: semina erant nō quidē terre mādata: sꝫ ab eo q̄ terrā fecit multiplicata. E

¶ Ideo notādū qꝺ sunt q̄dā miracula q̄ hñt tm̄ vtilitatē: sꝫ nullā admirationē, qr ex vsu viluerūt: sicut est mundū gubernare: segetes ð terra pducere: hoies de muliere facere: ⁊ hmōi. Quedā sunt que hñt mirationē: sꝫ nullā vtilitatē: sicut sūt miracula magorū ⁊ antixp̄i: sicut est p aerē volare: statuas facere loqui ⁊ hmōi. Quedā sunt que habent admirationem ⁊ aliquā tpalē vtilitatē: sed nullā necessitatē: sicut sūt miracula malorū xp̄ianorū q̄ dicunt. Mat.vij. Dñe dñe: nōne in nomine tuo pphetauim⁹. Nō em̄ faciūt illa vt infideles ꝯuertant vel fideles in fide cōfirment: sꝫ vt ipsi reputent. Miracula autē

q̄ fecit xp̄s ⁊ alij sancti habent ammira-
tionē: q2 fiunt preter ordinē cursumq; na
ture. Et habēt vtilitatē q2 fiūt ꝓpter cō-
solationē indigēti: ⁊ habent necessitatē
q2 fiunt qñ imminet necessitas fidei vel
aliqđ periculū. Tale fuit miraculū xp̄i:
habuit ei ammirationē. Vñ dr̄ qđ illi ho
mines cū vidissent q̄ fecerat signū: dice-
bāt. Hic est vere ꝓpheta qui venturus
est in mūdū: habuit vtilitatē: q2 quinq; mi
lia hominū saturauit. Habuit necessita-
tē q2 cū illi infideles essent ex multos ad
fidē cōuertit. Scđo ostēdit potētiā suam
in hoc qđ panes asperos. i. ordeaceos: i
panes dulces ⁊ suaues conuertit. F
¶ Credendū est enī qđ nunq̄ fuerunt pa
nes ⁊ pisces dulcioris saporis. Et ratio
pōt esse. Quoniam aliquid fieri potest.
aut p naturā aut p artem: aut p miracu
lū. Id autē qđ fit p naturā meli⁹ est i eo
dē genere ⁊ in eadē specie: q̄ illđ qđ fit
p artificiū. Illud vero qđ fit p miraculū
melius est q̄ illud qđ fit per naturaꝫ vel
p artē. Verbi gratia. Aurū alchimicū qđ
fit per artificiū hoīs videtur esse precio
sum sꝫ aurū naturaliter radijs solarib⁹
in terre visceribus generatū est precios⁹.
Si vero aliqs sanct⁹ miraculose aliquā
materiam in aurū converteret: sicut fecit
Johannes euangelista: illud aurū esset
preciosissimū. Cū igit̄ isti panes fuerunt
miraculose multiplicati: manifestū ē qđ
fuerant dulcioris saporis q̄ aliqui alij
panes: q2 isti panes p̄mum fuerūt op⁹ na-
ture inquantū grana naturalr̄ sunt pro-
ducta. Et fuerunt opus artis: inquantuꝫ
grana fuerūt contrita ⁊ farina fermēta
ta: ⁊ panes mō aliorū decocti. Fuerūt ēt
opus gratie: inquantum miraculose fue
rūt multiplicati. Tertio in xp̄o fuit ma-
gna prouidentia: in eo qđ precepit quod
fragmēta ⁊ reliquias colligerent vt de-
nuo pauperibus darent. G
¶ Notandū tamen quod sunt quedā re
liquie dispergēde: sicut sunt reliquie pec
catorū. i. mala cogitatio ⁊ delectatio que
remanent aliquā do post peccatū. Esaie.
xiiij. Perdaꝫ babylonis nomē ⁊ reliqas
⁊ germē ⁊ ꝓgeniē. Nomina babylonica
sunt verba lasciua. Germina sunt mala
opa. Reliqe sunt cogitationes male. Ista
oia sunt dispgēda. Alie sunt reliqe colli-
gēde ⁊ conseruande, sicut sunt reliquie
bonarū cogitationū. psalmus. Reliquie
cogitationis diem festum agent tibi. Re-
liquie cogitationū. i. ipse cogitatiōes: bo
ne que relinquuntur post opus bonum.
deo faciunt festum magnū. Vel reliquie
cogitationū sunt somnia sanctorū viro-
rū: que causant ex cogitationib⁹ prece-
dentibus: ⁊ ille reliquie faciunt deo ma-
gnum festum. Quia sicut dr̄ Greg. Som-
nia sanctorū nō vacant a merito. Tertie
reliquie sunt que sunt erogande, sicut
sunt reliquie ciborum que sunt pauperi-
bus erogande. Sed tamen de multis di-
citur illud. ps. Saturati sunt filijs id est
cū filijs suis. Et tamē reliquias nō dede-
runt: sꝫ dimiserūt eas paruulis suis. H
¶ Scđo fit mentio de discipulis. Inter
quos fuerūt tres differētie. Quorū qdā
erant i fide adhuc tardi: sicut Philipp⁹
qui respōdit. Ducentorū denariorū pa-
nes nō sufficiunt eis. Alij adhuc erant in
fide imꝑfecti: sicut Andreas q̄ dixit. Est
vnus puer hic ⁊c. Alij erāt deuoti ⁊ fede
li: sicut alij discipuli qui panes a xp̄o re-
ceptos sollicite distribuebāt. Non est er-
go mirandū si in aliqua religione aliqui
inueniuntur tardi sicut sunt incipientes.
Aliq̄ nondum perfecti, sicut sunt pro-
ficientes. Aliqui deuoti, sicut sunt perfe-
ctionem apprehendentes. I
¶ Tertio fit mentio de turbis in quibus
tria fuerunt. Unū est humilis sessio. Un-
de dicitur. Discubuerunt ergo viri ⁊c.
Per sessionē igit̄ corporis intelligit̄ qes
mētis. Qui igit̄ vult a deo spūaliter pa-
sci oportet q̄ sedeat. i. a curis supfluis et
anxietatib⁹ et perturbationib⁹ conquie-
scat. Hinc est q̄ filij israel nō potuerūt pa
sci māna celesti q̄diu fuerūt in egypto: ⁊
q̄diu farinā secum tulerunt: ⁊ q̄diu non
transierūt mare egypti: qui ergo vult pa
sci manna celesti exeat de egypto, id est
de tenebrositate pcti abijciat farinā egi-
pti. i. occasiōes pcti: trāseat mare. i. tur-
bationes ⁊ fluctuationes mūdi. Scđo in
turbis fuit plena refectio: quod notatur
cum dicitur. Cum autē impleti essent ⁊c.
et signat celestem refectionem in qua san
cti plene satiantur. K

¶ In inferno quidem est fames omnimoda et tanta q̄ pre nimia fame tantū pellis in eis remanebit. Threñ.iiij. Adhesit cutis eorū ossibus aruit ⁊ facta est q̄si lignū: tanta q̄ fames intra costas eorū cōclusa erit, Job.xviij. Inedia vastabit costas eorū: tanta q̄ linguas ꝓprias manducabūt. Apoc.j. Cōmanducauerūt linguas suas: tanta q̄ brachia sua deuorabūt. Esaie.lvj. Unusq̄sq̧ brachia sua vorabit. In celo erit satietas plena. ps. Satiabor cū apparuerit glīa tua: sȝ mūdo ē satietas semiplena. ps. Calix ī manu dñi vini meri: ecce satietas celi plen⁹ mixto, ecce satietas mūdi: verūtamē fex ei⁹ nō ē exinanita ⁊c. ecce miseria ⁊ fames īferni. ¶ Tertio in turbis fuit deuota laudatio, cū dicitur. Illi ergo homines cum vidissent signū qđ fecerat deus, dicebant: q2 hic est vere propheta ⁊c. L

¶ Quādo igitur comedimus prius debet precedere benedictio: cū dī. Accepit ergo iesus panem ⁊c. et cū gratias egisset ⁊c. j. Thim.iiij. Omnis creatura dei bona est ⁊ nihil reijciendū quod cū gratiarum actione percipit: sanctificat enim per verbū dei ⁊ orationē. Deinde dȝ cōmunicari lectio. Aug. Cum acceditis ad mensam donec inde surgatis qđ vobis fȝ consuetudinem legitur sine tumultu ⁊ cōtentione audite. Ultimo debet subsequi gratiarū actio. j. Cor.x. Siue manducatis siue bibitis: vel aliquid aliud facitis omnia in gloriam dei facite.

52 ¶ Eadē dñica quarta.xl. Sermō.ij.

Accepit ergo iesus panes ⁊ cuȝ gratias egisset distribuit discūbentibus. Istud euāgeliū bis in anno recitatur ī ecclesia scȝ vltima dñica ah aduentū: ⁊ hoc est ꝓpter finem euangelij vbi dicitur. Hic est vere propheta qui venturus est in mundū. Et in quarta dñica.xl. ⁊ hoc ꝓpter principiū euangelij: vbi dicitur. Erat autē proximū pascha dies festus iudeorū. Uocatur autem ista dñica dupliciter: scȝ dñica de rosa, et dñica de panib⁹. Causa autē prime appellationis est: quia in hac die summ⁹ pontifex per vrbeȝ portat rosam aureā musco ⁊ balsamo intus plenam quam postmodum dat prefecto vrbis. Quare autem ista rosa portatur? ratio triplex assignari potest. Una literalis, alia spiritualis: ⁊ tertia moralis. Ratio autē literalis prout dicit Innocenti⁹ in sermone quodā, qm̄ corruptibile corp⁹ nostrū ex nimio labore ⁊ fatigatione deficeret, nisi ipsum ad recreatiōis remediū releuaret. Unde dī. Interpone tuis interdū gaudia curis: nam qđ caret alterna requie durabile nō est. Uñ ⁊ sanctus Antonius post longū laborē solitus erat ducere aliquā recreationē: ⁊ cum hoc cuidā sagittario displicuisset, docuit cuȝ sctūs Antoni⁹ ꝑ arc⁹ nimiā extensionē q̄ oportet interdum laxare vigorē. Ecclesia igit̄ populū ieiunijs fatigatū: triplici remedio nititur hodie releuare. Primo verbo letificante: oīa enim q̄ sunt in hodierna missa tā in introitu q̄ꝫ in epl̄a q̄ꝫ in toto officio sunt gaudiosa: ⁊ ideo eos qui in penitentia laborant fortificant: q2 delectatio fortificat operationem vt dī in x. ethic. Scđo cibo cōfortante: sicut patet in euāgelio. Istud enim miraculū de quinq̧ panibus sicut tunc refecit corporaliter: sic nos debet reficere spiritualiter. Tertio quodam solatio recreāte scilicet rose deportatione, vnde dicit ibidem. Innoc. Ne ppl's propter asperitatē quadragesimalis obseruantie continuo labore deficeret: in hac die dñica rose solatium interponitur vt anxietas temperata melius sufferatur. Scđa ratio est spiritualis: per rosam enim illam tam naturalem q̄ꝫ artificialem xp̄s signatur. A

¶ In illa em̄ rosa artificiali tria sunt scȝ Aurū Muscū ⁊ Balsamū. Similiter ī xp̄o sunt tres substantie scȝ caro q̄ signat̄ per aurū qđ corrūpi nō pōt. ps. Non dabis sanctū tuū videre corruptionē. Anima q̄ plena fuit musco. i. odore oīȝ virtutū ⁊ grārū. Cant.j. Trahe me post te, curren⁹ ī odorē vnguētorū tuorū. Et diuinitas q̄ signat̄ ꝑ balsamū. Eccli.xxiiij. Quasi balsamū nō mixtū odor me⁹. Diuinitas em̄ fuit carni vnita: sȝ nō admixta. Qui igit̄ vult laborē penitentie ferre: dȝ hanc rosam in corde suo portare. Signat̄ ēt xp̄s ꝑ rosam naturalē que pre ceteris florib⁹

magis delectat visum suo colore, magis recreat olfactū suo odore: magis ꝯfortat gustū suo sapore. sic ēt xp̄s est delectabilis ad intuendū. j. petri. j. In quē desiderāt angeli ꝓspicere, est suauis ad odorādū. Cant. j. Trahe me post te curremus in odorē vnguētoꝝ tuoꝝ. Et dulcis ad ꝑgustādū. ij. petri. ij. Si tñ gustasses q̄ dulcis est dn̄s. Nō dꝫ igitur fatigare fideles labor penitētie, cōsiderādo hanc rosam in qua recepturi sunt tāte claritatis visionē: tante suauitatis odorē, ⁊ tāte satietatis refectionē. Tertia rō est moralis. per rosam eñ signat̃ ꝙ ꝑ penitētiā spine vitioꝝ nostrorū conuertunt̃ in rosas virtutū. Vñ dicit Amb. in sermone, ꝙ ꝑ abstinētiā spine cōuertunt̃ in rosas virtutū pro: ducit eñ inqt ꝑ ieiunium libido cōtinentiā, superbia humilitatē, ebrietas sobrietatem. Nec est intelligēdum ꝙ vitia per se producant virtutes cum cōtraria sint: sed ꝙ per ieiuniū fit qui prius erat libidinosus efficitur castus: qui prius erat sup̄bus efficit̃ humilis ⁊ mālsuetus: qui prius ebriosus efficit̃ sobrius. Esa. lv. Pro saliūca abies ascendet, ⁊ pro vrtica crescet mirtus: saliūca est herba spinosa dicta a saliēdo eo ꝙ se culcātes salire fecit. Abies dr̄ ab eūdo, eo ꝙ pre ceteris arborib' longe eat ⁊ in excelsum ꝑmineat. Per saliuncā igitur, intelligit̃ amor mundi q̄ est spinosus. iuxta illud. Mat. vij. Nunquid colligūt de spinis vuas? ⁊c. Eius cōsideratio facit hoīes resilire ab eius amore. Naū. iij. Oīs q̄ viderit te resiliet a te. Per abietem intelligitur amor dei q̄ facit animam ascendere vsq; ad celū. Urtica facit pruriginē myrt' vero hꝫ frigiditatē. Est ergo sensus ꝙ per penitētiā amor mūdi vertit̃ in amorē dei: ⁊ prurigo cōcupiscētie carnalis vertit̃ in refrigeriū cōtinētie. Esa. xxxv. In cubilib' in qb' prius dracones habitabant orient̃ viror calami ⁊ iunci: qr in cordib' petōꝝ in quibus habitāt dracones qui demones dicunt̃ ꝑ penitentiaꝫ viciorum: oritur per penitentiā viror virtutum. B ¶ Secūdo hec dn̄ica vocatur de panibus ex eo ꝙ christus quinq; milia hominum de quinq; panibus saturauit. Sicut autem tunc satiauit de qnq; panib' corporaliter: sic quotidie reficit fideles de quinq; panibus spiritualib'. Primus est panis penitentialis: ⁊ iste cōficitur de trib' farinis quaꝝ vna est tota amara alia tota dulcis, tertia tota amara et dulcis. C ¶ Uerus eñ penitēs dꝫ habere ⁊ timorē ⁊ spē. Timorē q̄dē dꝫ habere de consideratione pene eterne: et ista est farina amara. Ezechielis. xij. Panem tuum in cōturbatione comede. Multum enim penitens debet timere ⁊ cōturbari quando considerat horribiles penas inferni. Iob. xxj. Quando recordat' fuero cōcutit carnem meam tremor. Secundo penitēs debet habere amorem de cōsideratione celestis glorie, ⁊ ista farina est tota dulcis. Nihil enim dulcius q̄ dei gloriam mente conspicere, et ipsam desiderare. ps. Quā magna multitudo dulcedinis tue domine. De illo pane dicitur Luce. xiv. Beatus qui mādūcabit panē in regno dei. Tertio penitēs dꝫ hr̄e speꝫ de consideratione peccatorū ⁊ venie: ⁊ ista farina est dulcis ⁊ amara, quādo cōsiderat peccatoꝝ multitudinē. Esa. c. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos in amaritudine anime mee. Dulcis vero quādo habet spem de venia obtinēda. Prouerbiorum. xiiij. Cor quod nouit amaritudineꝫ anime sue: ecce quanta amaritudo ꝓ culpa. in gaudio ei' nō miscebit̃ extraneus, ecce gaudium pro venia. D

¶ Secundus panis est sacramētalis quē in festo pasche recepturi sum': et iste panis format' fuit in arca vteri virginalis de farina eternali, id est deitate sempiterna: de farina antiqua, id est de carne ab adā traducta: ⁊ de farina noua, id est de anima de nouo creata. Iste panis sic forma.' triplici igne fuit coct' scꝫ igne amoris de quo igne dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terram. E

¶ Isto igne amoris fuit inflammatus: qr propter amorē nostrum fuit passus. Ioānis decimotertio. Maiorem hac dilectioneꝫ nemo habet, vt animam suam ponat quis ꝓ amicis suis. Igne doloris. Threnorū primo. O vos omnes qui transitis per viā: attendite et videte si est dolor similis sicut dolor me'. Igne passiōis. ps. Igne me examinasti. ⁊c. Item idem. Ossa mea sicut cremium aruerunt. F

¶ Iste panis sic formatus ⁊ sic decoctus
in quinq̃ partib⁹ vulnerum fuit incisus.
Primum vulnus, vt patrem recõciliaret.
Secũdũ, vt celestem ianuã aperiret. Ter
tium, vt ruinã angelicã repararet. Quar
tũ, vt sanctos de lymbo educeret. Quin=
tũ, vt demones subiugaret. Terti⁹ panis
est materialis, quẽ quotidie petim⁹ i ora
tione dicẽtes. Panem nostrum quotidia=
nũ da nobis hodie. Istum panẽ pauperi
bus debem⁹ cõmunicare, si volumus q̃
ieiunia nostra deo sint accepta ⁊ grata.
Vñ postq̃ dicit dominus Esa. lviij. Non=
ne hoc est ieiuniũ quod elegi. Et subdit.
Frange esurienti panem tuum ⁊c. Dicit
enĩ Petr⁹ raueñ. q̃ eleemosyna conuenit
ieiunio sicut oleum lucerne: sicut sol diei:
et sicut anima corpori. G

¶ Sicut enim lucerna extinguit cũ oleũ
deficit: sic ieiunij meritũ perditur cũ elee
mosyna subtrahit. Gregori⁹. Talia sunt
sine charitate ieiunia, qualis est sine oleo
lucerna: fumigare q̃dẽ ⁊ fetere potest, lu=
cere nõ potest. Est etiã sicut sol diei: sicut
enim sol nubes expellit, ⁊ glaciem soluit:
sic eleemosyna pctm̃ extinguit. Eccl. iij.
Eleemosyna pris non erit in obliuionẽ.
Et sicut in sereno glacies dissoluit: sic in
eleemosyna pctã tua soluuntur. Est etiã
eleemosyna iũcta ieiunio sicut anima cor
pori. Sicut enim aĩa corpus viuificat: sic
eleemosyna ieiunium gratificat. Et sicut
corp⁹ morit qñ aĩa recedit, sic ieiunij me
ritum perditur cum eleemosyna deficit.
Quart⁹ panis est infernalis: qui conficit
ex pctis. Prouerb iiij. Comedũt panem
impietatis, ⁊ vinũ iniq̃tatis bibunt. Ni=
hil enĩ pdest a cibo abstinere ⁊ pane ma
teriali, nisi abstineat ab isto pane pecca=
ti. Unde dicit Esa. lviij. Nõne hoc est ie=
iunium quod elegi: dissolue colligatiões
impietatis, solue fasciculos deprimẽtes.
Quidã habẽt impietates colligatas: q̃r
ex mala cogitatiõe cadũt in delectationẽ
⁊ de delectatione in consensum, ⁊ de cõsen
su in opus: ⁊ de opere in consuetudinẽ: ⁊
de consuetudine in necessitatẽ peccandi.
Habent etiã fasciculos peccatorũ depri=
mentes, qui cum deberent de isto fascicu
lo diminuere: semper volunt peccata pec
catis addere: sicut legitur i vitispatrũ q̃

sanctus Anselmus ostendẽte sibi angelo
vidit tres viros. Unus in nemore facie=
bat fascẽ lignoꝝ, ⁊ semp ligna addebat,
donec ferre non posset. Alius infundebat
aquã in cisternã perforatã: que tota ef=
fluebat. Alius quãdã trabẽ non in longũ
sed trãsuersum in quãdã ecclesiã ducere
volebat. Et exposuit angelus sibi, q̃ pri=
mi sunt q̃ peccata peccatis addũt, cũ de=
berent minuere. Ecclesi. xvij. Precare co
ram domino: ⁊ minuere offendicula. Se
cundi sunt q̃ habent cor suum per diuer=
sa crimina perforatũ, ita q̃ si aliqua ope
ra de genere bonorũ faciunt omnia per=
dũt. Aggei primo. Qui merces cõgrega
uit: misit eas in saccũ pertusum. Tertij
sunt supbi, qui nolunt ire recti sed trans=
uersi, nolũt se inclinare sz eleuare: ⁊ ideo
cũ porta sit angusta, i domũ celestẽ intra=
re non possunt. Matth. vij. Quã angusta
porta, ⁊ arcta via que ducit ad vitã. H

¶ Quintus panis est celestis: quẽ sancti
manducabũt in mensa christi. Luc. xxij.
Et ego dispono vobis regnũ: sicut dispo
suit mihi pater me⁹ ⁊c. Sequit super mẽ
sam meã. Ex quibus verbis habet q̃ il=
lud conuiuiũ habebit ministrantis nobi=
litatẽ cũ dicit. Ego nõ aliquis angel⁹, nõ
petrus apls, nõ aliq̃s alius sanctus, sed
ipse christus. Eiusdem. xij. Amẽ dico vo=
bis q̃ precinget se, ⁊ faciet homines dis=
cũbere: ⁊ transiẽs ministrabit illis. Habe
bit conuiuiũ ordinabilitatẽ, cũ dicit. Di=
spono, i. in aduersis mensis dispono. Nã
in vna mensa erunt patriarche in alia p=
phete: in alia apostoli, in alia martyres
in alia confessores: in alia virgines. Be=
ta autem virgo habebat vnam mensam
per se a dextris filij collocatã. Joã. xiiij.
In domo patris mei mãsiões multe sũt.
Habebũt plenã satietatem: ideo dicit: vt
edatis ⁊ bibatis ⁊c. Canti. v. Comedite
amici, bibite ⁊ inebriamini charissimi.
Habebũt mense nobilitatem: quia sede=
bunt in eadẽ mẽsa cũ deo. Ideo dicit su=
per mensam meam. Ps. Filij tui sicut no=
uelle oliuarũ. Habebũt loci amenitatẽ:
ideo dicit. In regno meo. Nume. xxiiij.
Quam pulchra tabernacula tua Jacob,
⁊ tentoria tua Israel: vt valles nemo=
rose, vt orti iuxta fluuios irrigui.

ff ¶ Feria secunda.iiij.hebdome.xl.
Sermo.j.

Inuenit iesus i
templo vẽdentes oues ⁊ bo-
ues. Joan.ij. Quandocunq̃
iesus hierosolymã veniebat,
statim templũ intrabat. Unde dicit Chry
so. Propriũ erat boni filij vt veniens hie
rusalem ad domum curreret patris. Tu
autem imitator christi factus cum aliquã
ingressus fueris ciuitatẽ. primo ante om
nem actum ad ecclesiam debes currere.
Intrãs autem christus in templum oues
et boues de porticu templi eiecit. Sacer-
dotes em̃ auaritie sue consulentes in por
ticibus templi oues, ⁊ boues, et colum-
bas faciebant vendi: vt venientes e lon-
ginquo hostias inuenirent preparatas:
ne forte ex defectu hostie recederent ⁊ ni-
hil offerrẽt et ne pauperes qui denarios
non habebant se excusarent ꝙ emere nõ
poterant: ideo nummularios ponebant
ibi, qui denarios talibus accõmodarent.
Non ad vsuram: quia non licebat eis: sꝫ
aliqua munuscula vilia: sicut vuas pas-
sas, cicera, poma et huiusmodi accipie-
bant ab eis. Sed quia indecens erat in tẽ
plo dei talia agere: ideo christus zelum
magnum assumpsit et omnia talia de tem
plo eiecit. In isto igitur euangelio tria no
tantur. Primo, quia christus magnũ hu
buit zelum ⁊ magnam constantiam in vi-
tiorum punitione: quod notatur in hoc
ꝙ oues et boues de templo eiecit. Secũ-
do ꝙ habuit potentiam magnam in sui
corporis resuscitatione: quod notatur in
hoc ꝙ dicitur Soluite templum hoc: ⁊ in
triduo reedificabo illud. Tertio ꝙ ha-
buit magnam sapientiam in secretorum
cognitione quod notatur in hoc quod di
citur. Jesus autem non credebat semet-
ipsum eis: eo ꝙ nosceret oẽs. B

¶ Circa primum est notãdum ꝙ christus
nunꝙ fuit tam seuerus in puniendo sicut
hic. Et ratio est: qꝛ fuit iniuria dei patris.
Iniuriam propriã christus patienter por
tauit sicut patet Joãnis octauo quando
iudei dixerunt ei. Demonium habes. In
iniurijs discipulorũ christus se opposuit
⁊ eos excusauit. Sicut ptꝫ Mattheí.xv.
qñ pharisei discipulos reprehẽderunt ꝙ
nõ lotis manibꝰ mãducabãt. Iniuriã au
tẽ dei grauiter puniuit: sicut ptꝫ hic. Per
hoc dat nobis exẽplũ vt nos similiter fa-
ciamꝰ. Iniuria em̃ aliquando redundat
in deum aut in ꝓximum: aut in nosipsos.
Iniuriã autem que redundat in deum nõ
debemꝰ patiẽter portare: sꝫ grauiter pu
nire. Hieronymus. Iniuriam meã patien
ter tuli: iniuriam autem dei, ferre non po
tui. Chrisostomus. In ꝓprijs iniurijs es-
se quempiam patiẽtem laudabile est: in-
iurias vero dei dissimulare nimis impiũ
Si autẽ iniuria redundat in proximũ de-
bemus nos opponere. Sed de multis di
cit Ezechielis.xiij. Nõ ascẽdistis ex ad-
uerso: nec opposuistis vos iniurijs ꝓ do
mo israel. Aliqui vero non tm̃ non oppo-
nunt se: sed etiam fugiunt. Johannis.x.
Mercennarius aũt videt lupum venien-
tem et dimittit oues et fugit. Aliq̃ tamen
nõ fugiunt corpore sed mente. De quibꝰ
dicit Augustinꝰ. O mercennarie lupũ vi-
disti et fugisti. Forte dices. Ecce hic sum
nõ fugi. Fugisti: quia tacuisti. Corpore ste
tisti sed mente fugisti. Si ꝟo redũdat in-
iuria in nosipsos, debemus etiã patiẽter
portare. Imo si volumus esse ꝑfecti debe
mus iniuriãtibꝰ dare bñficiũ cordis ip-
sos diligendo: bñficiũ oris pro eis oran-
do: ⁊ beneficiũ operis eis benefaciendo.
Matthei quinto. Diligite inimicos vr̃os:
quo ad beneficiũ cordis. Benefacite his
q̃ oderũt vos: quo ad beneficiũ operis.
Et orate pro persequentibꝰ ⁊ calumnian
tibꝰ vos: quo ad bñficium oris. Circa se-
cundũ notandum est ꝙ iudei contra chri
stum versi sunt in magnam indignationẽ
ex eo ꝙ occasionẽ lucri sui auferebat dũ
de tẽplo oues et boues expellebat. Uersi
sunt in magnũ stuporem: videntes ꝙ vnꝰ
hõ mensas campsorum subuertebat ani-
malia expellebat: ⁊ hoc faciebat solꝰ: ad
q̃ multi sufficere nõ potuissent. Uersi sunt
in magnũ timorem videntes radiũ ⁊ ful
gorẽ ex eius facie ꝓcedere. Tradunt em̃
quidã sicut dicitur in hystorijs scholasti
cis: ꝙ fulgor radiosꝰ egrediebatur ex ocu-
lis eiꝰ: quo territi sacerdotes ⁊ leuite nõ
poterãt ei resistere: et ideo sic indignati,
sic stupefacti, sic territi, dixerunt. Q̃d si-

gnum ostēdis nobis: qꝛ hoc facis? quasi dicerent. Nō credimus tibi hoc licere: ergo ostende nobis signum ꝙ credamus. Uel forte in dolo petebāt, vt signū faceret, vt sic circa aliqua signa occupatꝰ ad eorū infestatione desisteret. Christus aūt eis taliter respōdit ꝙ in maiorē admirationē ꝛ stuporē eos induxit dicens. Soluite templū hoc: ꝛ in tribꝰ diebus reedificabo illud. Judei autē intellexerūt hoc, de templo materiali, credentes ꝙ vellet dicere sic. Sum tante potentie, ꝙ si illud templū destruerēt, possem in tribus diebus reedificare: bñ possum de ipso oues ꝛ boues eijcere: ꝛ ideo rñderūt. Quadraginta ꝛ sex annis edificatum est templum hoc ꝛc. Illi aūt non intellexerunt de edificatione templi sub Salomone, q̄ septē annis perfecta est: sed de edificatione facta sub zorobabel: que quadraginta sex annis impedientibꝰ inimicis ꝑtelata est, Christus aūt itelligebat de tēplo corpꝰis sui: ac si diceret. Uos queritis signum de mea ptāte, ꝛ ego vobis dico ꝙ si corpus meū dissolueritis per mortē: ego illud resuscitabo ꝑ meā virtutē. Uel ꝑm glo. vult dicatꝰ Christus. Hoc templum signat templum corporis mei: in quo nulla est macula. Et merito hoc figurale purgo: qui illud ab hominibus morte solutum resuscitare diuina potentia queo. B

¶ Dicitur autē corpus christi templum multiplici ratione. Primo rōne diuine inhabitationis: qꝛ in illo templo tota diuinitas habitauit Col. ij. In hoc habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Ideo dicitur templum, quasi tenens amplū, qꝛ continebat diuinitatem que sic est ampla ꝙ celum ꝛ terra ipsa nō possunt continere. ij. paral. vj. Si celum et celi celorum te nō capiunt q̄tomagis domus quā edificaui? Secundo dicitur templum rōne reconciliationis: qꝛ sicut deus reconciliatur in templo: sic deus pater reconciliatus est in christo. ij. Cor. v. Deus erat in christo, mundum reconcilians sibi. Augusti. Christus est deus, templum, sacerdos ꝛ sacrificium. Deus cui sumus reconciliati. Templum, in quo sumus reconciliati. Sacerdos, per quod sumꝰ recōciati. Et sacrificium per quē sumus reconciliati. Tertio dicitur templū rōne fabricationis, qꝛ sicut tēplum quadraginta sex annis fuit fabricatū: sic corpus xp̄i ꝑm glossam fuit in tot diebus nō dico organizatum, sed de exilibus organis que habuit in instanti cōceptionis, ad nobilē quantitatē est deductū. Unde ꝑm qd̄ dicitur in glo. hunc numerum dierum perfectionē dominici corporis cōuenire dictū est q̄tum ad membrorum distinctionem, non q̄tum ad formationem, quia in instāti fuit formatum ꝛ organizatum. In alijs aūt pueris hoc accipitur: qꝛ corpus ipsorum supra dicto numero formatur ꝛ organizatur. Quantum ad tertium notandū ꝙ eius sapientia est tanta ꝙ olim corda nouit. Unde dicit. Ipse enim sciebat quid esset in hoīe. Unde Leo papa. Ista est sapiētia summi iudicis: iste tremendꝰ aspectus. Cui molle est omne solidum ꝛ apertum omne secretum, cui obscura clarent, muta respondent: silentium confitetur, ꝛ sine voce mens loquitur. Quia igiē dei sapientia est tanta: ideo nullus ab ea se potest abscondere ps. Quo ibo a spū tuo, ꝛ quo a facie tua fugiā? Si ascendero in celum tu illic es ꝛc. C

¶ Quidā eñ sunt qui abscondunt se sub simulato amore fingentes se amare celestia cum tamen nō amēt: sed dei sapiētia ibi est ꝛ eoꝝ simulatū amorē videt. Ideo dicit. Si ascēdero in celū tu illic es. Alij sunt qui se abscōdunt sub simulato timore fingentes se timere dei iudicia cum tñ nō timeant. Ideo dicit similiter ibi ades. Et eoꝝ simulatū timorē cognoscet: ideo dicit. Si descendero in infernū ades. Alij sunt qui se abscōdūt sub simulato sermone: qui aliud habent in ore ꝛ aliud in corde latet: sed eoꝝ cor diuine sapiētie manifestū est: ideo dicit. Si sumpsero pēnas meas diluculo ꝛc. Sicut eñ pēne sanctoꝝ sunt ꝟtutes: ita penne hypocritarū, sunt simulati sermones q̄bus fingūt se volare in celū: ꝛ ideo dicit diluculo: qꝛ eoꝝ sermones videnē habere lucem alicuius veritatis: sꝫ tñ manꝰ dei tales deduxit a sua hypocrisi: iō dicit. Manꝰ tua deducet me Alij sunt q̄ se abscōdūt sub simulata cōuersatione pretendētes exterius sctitatē sed interius hñtes iniq̄tatē: iō dt. Si ha

habere ferocitatem leonē, in corrigēdo malos: mā ſuetudinē bouinā, in fouendo bonos: ⁊ angelicā ſapientiam, patiēter leuiter ⁊ ſapienter ſuſtentando oēs. ¶

¶ Tertio ex parte templi dei requiritur magna reuerentia ⁊ mundicia: ideo xp̄s ipſum mūdauit ⁊ purgauit. Poteſt autē dici ꝙ illud templū extra quod eiecit iſta animalia ſignificant tēplū celeſte, extra quod pꝛoiicietur ſuperbi, qui intelliguntur per boues, qui cornib⁹ ſue potētie alios feriūt. Pꝛoiicientur etiam auari, q̄ intelliguntur per nummularios. Pꝛoiicientur etiam libidinoſi, q̄ intelliguntur per colūbas que ē auis libidinoſa. Pꝛoiicienī hypocrite: qui intelligūtur ꝑ oues: q2 exterius veniunt in pellibus ouiū. Iſti oēs tanq̄ excōmunicati extra templum celeſte proiicient. Apoca. xxii. Foris canes ⁊ venefici, ipudici, homicide, ⁊ idolis ſeruientes, ⁊ omnis qui facit mēdaciū. Oēs igitur tales tanq̄ excōmunicati extra templum celeſte proiicientur. ¶

¶ In ciuitate eī celeſti tēplū eſt ipſe xp̄s ratione deitatis ⁊ humanitatis. Apocal. xxi. Templū nō vidit in ea. Dominus eī deus omnipotēs tēplū eius eſt, ⁊ agnus. In iſto tēplo quotidie fit officiū. Ps. Beati q̄ habitāt i domo tua dn̄e. Thobie. xiii. Per omnes vicos hierl'm cātabitur alleluia. Quia igitur dānati erunt excōmunicati: ideo ſancti nō participabūt cum eis locutione. Nō eī cum eis aliquas locutiones habebūt, ſed ſemp facies ſuas ab eis aduerſas tenebūt. Ps. Auertiſti nos retrorſum poſt inimicos noſtros, nec pticipabūt cū eis i diuino officio quod fiet in celeſti tēplo. Eſa. lxv. Ecce ſerui mei laudabūt ꝑ exultatiōe cordis, ⁊ vos clamabitis pre dolore cordis ⁊ pre ɔtritiōe ſpirit⁹ vlulabitis. Nec participabūt cū eis in ſalutatione, q2 eos nō ſalutabūt. i. ad ſalutem eternā nō optabūt. Imo ſicut dicitur in. Ps. Letabitur iuſtus cum viderit vindictā. Nec ꝑticipabūt cum eis in menſa. Beati enim ſtabūt in menſa dei. Luce xxii. Ut edatis ⁊ bibatis ſup mēſam meā in regno meo: damnati tū fame morient. Eſa. lxv. Ecce ſerui mei comedēt ⁊ vos eſurietis, ecce ſerui mei bibēt, ⁊ vos ſitietis. Nec participabūt cū eis in ſacramentis et maxime in perceptiōe ſacramēti ſacramētoꝝ. i. corporis xp̄i qđ quidem ſancti viri modo percipiunt ſub ſacramento, ſꝫ tunc percipient ſine velamento. Ipſi eī damnati ſunt canes, ſed ſancti ſunt filii dei: vñ dr̄ Mat. xv. Non eſt bonū ſumere panem filioꝝ ⁊ mittere canibus.

55 ¶ Feria tertia quarte hebdomade. quadrageſime.

Sermo primus.

Iam aūt die feſto mediante aſcendit ieſus in tēplū. Io. vii. Inter iudeos erant diuerſi q̄ de chriſto diuerſimode ſentiebāt: ſicut patet ex preſenti euangelio. Quidam eī illoꝝ admirabantur dicētes. Quomodo hic literas ſcit cū nō didicerit? Alii tractabāt de morte ſua. Uñ dicit. Quid me q̄ritis interficere hominē ⁊c. Alii idignabanī de progenie ſua dicētes. Hūc ſcim⁹ vnde ſit. Alii idignabanī de curatiōe cuiuſdā hominis quē curauit in ſabbato. Unde dicit. Mihi indignamini quia totū hominē ſanū feci in ſabbato. alii ſtudebāt de captiōe ſua. vnde dr̄. Querebāt ergo eū apprehēdere. Quātum ad primū ꝙ xp̄s fecit patri ſuo magnam reuerētiam. Admirabātur eī iudei de ſua patientia. Sed ipſe dixit ſapientiā ſuam nō habere a ſe ipſo ſed a patre Mea inquit doctrina nō eſt mea, ſed eius q̄ miſit me patris. Chriſtus eī patri ſuo omnia attribuebat: ſcꝫ miracula ſua. Joh. x. Opera q̄ ego facio omnia in nomine patris mei hec teſtimoniū perhibēt de me. Uerba ſua ⁊ opera. Eiuſdē. xiii. Uerba q̄ ego loquor vobis a meipſo nō loquor. Pater enim i me manēs ipſe facit opera, xp̄s eī patrem ſuū maiorē ſe vocabat: ⁊ ideo ſibi in omnib⁹ preferebat. Joh. xiiii. Pat maior me eſt. Unde Aug. ad Felicianū quod maior et minor dici pōt tripliciter. ſcꝫ etate: ſicut ſenior maior eſt puero. Forma: ſicut lōgior maior ē p̄uo. Potētia: ſicut fortior maior eſt imbecilli ⁊ debili Et ſubdit Augu. quod filius nullo iſtoꝝ modo tñ minor eſt patre. Nō etate, q2 de principio patre conſtat in patre ipſum extitiſſe principiū

Non forma qr nõ est fas ipsuz aliud pre dicare quã deũ. Juxta illud Phil.ij. Qui cum in forma dei esset ec. nõ potẽtia: quia omnia p ipsum facta sunt: z sine ipso fa ctum est nihil. Qualiter autem ipse pater dicatur esse maior determinat Idẽ. Aug. super. Jo. Utrũqz inquit dñs dicit ego et pater vnũ sumus secundum formam dei. z pater maior me est secũdũ formẽ serui. Quantũ ad secundum christus magnam patientiã exhibuit. cum enim dixisset qd me queritis interficere iudei magnũ op probriũ responderunt sibi di. demoniuz habes sed christus ad tantuz opprobriũ motus nõ fuit sed potius eos docere non cessauit. In hoc dat nobis exẽpliũ vt quã do iniurias recipimus iram nostram tem peremus. B

¶ Ponit autẽ Seneca quatuor remedia cõtra illatas iniurias. vnum: est obliuio ni tradere. vnde dicit iniuriarũ remediũ obliuio est. Unde z cicero in laudẽ cesa ris dicit. nihil solebat obliuisci nisi iniu rias. Secundum negare iniurias recepis se Magnanimus enim nihil debet sibi re putare iniuriaz. Unde dicit idem Sen. in quirens quid faciet sapiẽs colaphis per cussus dicit q debet facere illud qd Cato fecit cum enim quidam ipsum in ore percu sisset: negauit se ab illo iniuriã recepisse. Tertiũ est q debet dissimulare se multa non audire nec videre. Sen. Nõ expedit omnia audire vel videre multe iniurie nos transeunt ex quibus plerunqz nõ accepit qui nescit: nõ vis esse iracundus, non sis iniuriosus. Quartuz est in ludum z sola men iniurias cõuertere. Unde dicit idem Sen. circũscribenda est ira vt in ludum ioc unqz conuertatur. Unde narrat idem. q cum Diogenes quandã causam cum lentillo haberet lẽtillus tracta saliua pin gui in faciem eius expuit. ille faciem ab stergens in ludum conuertit dicens. Af firmabo omnibus o lentille falli eos qui dicunt te os non habere. Circa tertiũ no tandum christus adhibuit rationez veris dicam indignabant enim q christus sab bato curabat sed christus ostẽdit q male mouebant quia sepe pueros sabbato cir cuncidebant. corpora curabãt. animalia soluebant. Multo ergo forti9 ipse corpo ra z animas in sabbato curare poterat. C

¶ Nullũ enĩ xps sanabat corporali ter quem nõ sanaret spiritualiter. z ideo si corpora licebat sabbato curare: multo magis animas curare licebat: quia maio rẽ curã qlibet debet habere de anima q de corpore, z hoc multiplici ratione. Pri mo propter dignitatem corpus enim de terra est formatũ: anima vero ad imagi nem dei z similitudinez facta est. Ideo dr Eccl.x. Fili in mãsuetudine serua animã tuam z da illi honorẽ secundum meritũ suum. Secũdo propter necessitatem ani ma enim est causa z principium omnium bonorum z malorum. corpus enim per se nullum bonum vel malũ põt velle nec fa cere per se plusquã lapis, z ideo indiget anima maiori custodia quã corpus. Ter cium propter vltimuz finem .i. gloriam z felicitatem corpus enim per se nõ est sus ceptibile glorie sz tota felicitas z gl'ia q erit i corpore causabitur a gloria ipsius anime, z ideo dignius est vt ipsaz custodia mus quam corpus. D

¶ Circa quartum notãdum q xps osten dit suam diuinam z humanam naturam nam quantum ad humanã naturã ipsuz cognoscebãt. vnde dicebat: z me scitis. z vnde sim scitis. quantum ad diuinaz na turam ipsum non cognoscebant. Unde ait: sed est verus qui misit me quem vos nescitis ec. Quia igitur iudei eius cogni tionem infimam sciebant: ideo ipsum de spiciebant. His multi sunt similes qui de spiciũt pauperes z ignobiles. Notandũ autem q nobiles z ignobiles quãtuz ad tria sunt eqles. Sicut habetur. Sap. vij. scilicet quãtum ad principiũ medium. et finem vltimũ: omnes enim ignobiles et nobiles similem habent introitum quia omnes de terra sunt formati, z in ventre matris ex sanguinibus configurati z cũ lucta z fletu emissi. Unde dicitur ibidem Sunt quidez et ego mortalis homo simi lis omnibus ex genere terreno illius qui primus fact9 est: z primam vocem similẽ omnibus emisit plorans. Secundo sunt similes quantũ ad medium quia omnes habẽt similem aerem. non enim est alius aer hominis ignobilis et nobilis. habẽt similem terrã. Unde sequit et ego natus

cepi communem aerem z finsimul factam decidit terrā. Tertio sunt similes quātuz ad vltimū finem: quia omnes ad eandez mortem z ad eosdē vermes z ad eandez putredinem deducuntur: z sequitur vnus ergo introitus est omnibus ad vitam z similis exit⁹. Job. xvij. Putredini dixi. pater meus z mater mea z soror mea vermibus. Circa quintū ostendit christus suaz magnā misericordiā: illi eñ volebāt euz capere sed xps eos cepit. Unde dr de turba aūt multi crediderūt in eū. Uolebant quidē eū capere corporaliter sed ipse cepit eos spiritualiter. Est eñ sermo dei sicut habem⁹ qui dū capit capit. Unde dictuz est aplis. Mat. iiij. Uenite post me faciam vos fieri piscatores hominū. Sicut autez dominus nos capit verba sua immitando. Sic z nos enim capimus ipsum amando z deprecādo. Unde Amb. Uim dño facim⁹ nō cōpellendo: sz flendo non prouocādo iniurijs: sz lachrymis exorādo nō blasphemādo p superbiā sed per humilitatem merēdo. o beata violētia q̄ non indignatiōe percutitur: sed mia condonatur quisq̧ enim violētior fuerit religiosior habebit ab ipso christo. Deinde subdit. agrediamur i itinere dominū z more latronū suis spoliare nitemur cupiamus aufere aurum thesauros z vitaz agrediamur in quam nō fuste non ferro. non faxo sed mā suetudine, bonis operibus z castitate.

56 Eadem feria tertia quarte hebdo. quadragesime. Sermo secundus.

Otū hominem sanū fecit in sabbato. Magnū est sanare hominem corporaliter magis spiritualr maximum est sanare vtroq̧ modo. taliter sanauit christus hominez. ideo dicit totum hominem sanum feci in sabbato. fuit ver⁹ medicus ad nos de celo trāsmissus vt omnes infirmitates nostras curaret. ps. Qui sanat omnes infirmitates nostras. Uñ Augu. Magnus de celo venit medicus: qr per totum mundum magnus iacebat egrot⁹. De isto igitur egro to z medico qui totū hominē sanū fecit. tria sunt vidēda. s q̄ sunt cause infirmitatis que sunt remedia curatiōis. que sunt signa sanitatis. A

Circa primū videndū q̧ quedā īfirmitas causat ex nimia comestiōe. tali modo infirmat⁹ est adā qui de pomo vetito comedit. z ideo īfirmitatē corporis z mētis incurrit. Istud etiam viciū gule in multis hodie dñatur, z iō sepe infirmātur. Eccl. xxxvij. In multis istis erit īfirmitas. imo sepe multi moriuntur. ibidē. Propter crapulā multi perierūt, corpora eñ pinguia diu viuere non possunt: tū qr sunt modici sanguinis q̄ est causa vite: tū qr calor naturalis sepe pre nimia pinguedine suffocatur: tū qr via spūuz sepe ad mēbra nimia piguedine īpedit: z sic mors sequit. Scdo causat īfirmitas ex nimia īfrigidatione. Pctm eñ mortale est nature frigide: ita q̧ ignē diuini amoris extinguit: est eñ aq̄ frigidissima q̄ extīguit diuinū amorem. Hie. vj. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā sic frigidā facit malicia aīam suā. Istd etiā frig⁹ pcti facit hoīez ī bono opere pigrū. puer. xx. Propt frig⁹ piger arare noluit. Pctm eñ phibet arare hominē. i. cor suū scindere p ɔtritionē z ipm serere p bonā opatiōnē nō solū aūt peccatū aīam facit frigidā sz etiā cōgelatam ita q̧ resolui pōt p morē sed calefieri nō pōt p amorē dei. Eccl. xliij. Frigid⁹ vēt⁹ aquilo flauit z ɔgelauit crystall⁹, ab aq̄. Tertio causat infirmitas ex nimietate et corruptione sanguinis. Sanguis nimius est abūdātia terrenorū que est sepe causa peccati. ps. Prodijt quasi ex adipe iniq̄tas eorū. Sanguis putridus est ipsa carnalis cōcupiscētia que animam maculat et coram deo eam, putridā facit. De quo sanguine dicitur. Esaye primo Cuz multiplicaueritis orationes vestras nō exaudiam. Man⁹ enim vestre sunt plene sanguine. Osee. iiij. Sanguis sanguinem tetigit: tūc sanguis sanguinē tangit quādo vnuz peccatū ad aliud addncit. Quarto causat infirmitas ex humorum id est viciorū corruptiōe. ps. Corrupti sunt z abhominabiles facti sunt non est qui faciat bonum, nō est vsq̧ ad vnuz. id est vsq̧ ad christum. Christus eñ de sancto sanguī-

ne fuit generatus ⁊ natꝰ,nos autẽ ex cor
ruptione viciosa sumus concepti ⁊ nati ⁊
educati. B

¶ Secundo vidẽdũ que sint remedia cu
rationis cõtra ipsas infirmitates Circa
qđ notandũ ꝙđ quatuor remedia attulit
per q̃ istas infirmitates sanauit. Primã ꝫ
eñ infirmitatẽ sanauit per dietam quã=
do quadraginta diebus ⁊.xl.noctibꝰ ie=
iunauit.nos etiã istas infirmitates gule
ieiunãdo ⁊ abstinẽdo sanare debemus.
Eccli.xxvij. Qui abstinẽs est adijciet ad
vitã,vt vero nr̃a ieiunia sint meritoria et
possint volare ad deũ:debent habere du
as alas, scꝫ orationẽ ⁊ eleemosynã. Sicut
enim auis que non hꝫ alas in terra rema
net quando tantũ vnam hꝫ parũ põt vo
lare,quãdo autẽ duas velociter volare
põt,sic etiã quãdo quis habet abstinẽtiã
⁊ nullã eleemosynã nec aliquam orõnẽ
sua abstinentia manet in terra , qñ vero
vnum istorũ habet parum volare potest.
sed si ieiunat orat,⁊ eleemosynã dat tunc
ieiuniũ in celũ volat. Scđam infirmitatẽ
christus sanauit per sudorem quando fa
ctus est sudor eius sicut gutte sanguinis
decurrentis in terrã ipse enim totus in=
flammatus fuit igne nostri amoris qui
ipsũ sudare fecit ⁊ nostrã frigiditatem ca
lefecit ,nos ergo sudare debemꝰ lachry
mas emittendo tunc enim oculi sudant
qñ plorãt. In isto autẽ sudore lachryma
rũ homo frigidꝰ inflãmatur. Unde dicit.
Greg.de magd.ꝙ frigida venit ⁊ inflam
mata recessit. In isto etiã sudore lachry=
marum spiritussanctus libenter commo=
ratur. Gen. j. Spiritus dñi ferebatur super
aquas in isto etiã sudore lachrymarum
diabolus contribulatur ⁊ submergitur.ps
Contribulasti capita draconum in aquis:
Exodi.xv. Submersi sunt quasi plumbũ
in aquis vehementibus. Tertiã infirmi
tatem christus sanauit ⁊ curauit per mi=
nutionem.quãdo scꝫ in latere ⁊ manibꝰ
⁊ pedibus minutionẽ fecit,istam minutio
nem ⁊ nos facimus quando venã oriono
stri in confessione aperimꝰ. Prouer.x. Ue
na vite os iusti os impiorum operit ini=
quitatem. C

¶ Aliquãdo enim sanguis est putridus :ali=
quando superfluus aliquãdo necessariꝰ

Tunc autẽ laudabile est minutio quãdo
sanguis putribꝰ extrahitur. superfluus dimi
nuitur necessariꝰ cõseruatur. Sãguis pu
tridus est amor pcti.iste ex toto est abij=
ciẽdus. Sãguis superfluus est amor mũ
di:qñ s.quis amat diuitias ad superflui
tatẽ: iste est ꝑ eleemosynas diminuẽdꝰ.
Sãguis necessariꝰ est amor dei q̃ est cau
sa vite ale.⁊ iste sanguis est cõseruandꝰ.
Quartã infirmitatẽ xp̃s sanauit ꝑ amare
medicine sumptionẽ.ps. Dederũt i escã
meã fel ⁊ in siti mea potauerũt me aceto.
Istã medicinã amarã.s.dolorẽ ⁊ cõtritio
nẽ cordis nos recipere debemꝰ q̃ quãto
erit amarior:tãto ad expellẽdũ malos
humores erit virtuosior. Esa.xxiiij. Ama=
ra erit potio bibẽtibꝰ illã. Iste dolor assi
milatur tortioni ⁊ dolori parturiẽtiũ,⁊ do=
lori flentium vnigenitum D

¶ Isti enĩ tres dolores sunt maiores q̃ in
ueniri põt. Et idõ scriptura dat nobis in=
telligere,ꝙ dolor pcti nõ dꝫ esse paruus
sꝫ magnꝰ vel maximꝰ. De duobꝰ primis
dr̃ Esa.xiij. Tortiões ⁊ dolores tenebũt
⁊ q̃si parturiẽtis dolebũt. De tertio. Hiere.
vj. Luctũ vnigeniti fac tibi plãctũ amarũ.
E ¶ Tertio vidẽdũ est q̃ sunt signa sa
nitatis. Circa qđ notãdũ ꝙ quatuor sunt
signa sanitatis Primũ est appetitꝰ,ordi=
natio. Tria autẽ sunt q̃ appeti possunt
nociua supflua.⁊ vtilia siue necessaria. Si
enĩ post infirmitatẽ q̃s appetit nociua vel
nimis supflua:manifestũ est ꝙ nõ est ꝑfe=
cte sanꝰ,ille vero q̃ appetit vtilia vel ne=
cessaria:ꝑfecte sanꝰ est. Nociua sunt ma
le societates vel pcti occasiones q̃ sepe
sunt causa peccãdi Prouẽ.viij. Qui cũ sa=
piẽtibꝰ graditur sapiẽs erit.amicꝰ aũt stul
torũ efficietur similis Supflua sũt diuitie mũ
dane q̃ nimis supflue abũdãt. Illi igitur q̃
hñt appetitũ caninũ terrena supflue ap=
petẽdo ꝑfecte sanati nõ sunt De q̃bꝰ.ps.
Famẽ patientur vt canes. Necessaria ⁊ vti
lia sunt spũalia q̃ apl̃s nos hortatur appe
tere.dicens Col.iij. Que sursum sunt sa=
pite:nõ q̃ sup terrã. Scđm signũ est totiꝰ
cordis ⁊ corporis fortificatio. Debẽt ei
esse fortes in faciẽdo opa fortia . Phil.
iiij.oĩa possum in eo q̃ me ꝯfortat. In ꝓfi
ciẽdo de bonis ad meliora ps. Ibunt de
virtute in virtutẽ ⁊c. Etiã potẽter ⁊ ꝑse=

nerãter sustinẽdo aduersa Heb.xij. In disciplina pseuerate: quis enim est fili⁹ quẽ non corripit pater. F

¶ Tertiũ signũ est coloris venustatio. Illi em̃ qui hñt viridẽ vel croceũ colorẽ nõ sunt pfecte sanati. Dz aũt pfecte sanatus habere tres colores. Iuxta illud Cañ. v. Dilect⁹ me⁹ cãdidus ꝛ rubicũdus, electus ex milib⁹. Dz hr̃e colorẽ candidũ: per puritatẽ rubicundũ, per charitatem lucidũ p lucidã cõuersationẽ. Et iste color elect⁹ ex milib⁹, ille ei ex milib⁹ eligitur: qui inter malos sancte ꝛ honeste cõuersaṫ. Quartũ sinũ ẽ leuitas ꝛ agilitas. Uere em̃ penitẽtes ad oĩa mandata dei sunt valde agiles. Esa. xl. Qui sperãt in dño habebũt fortitudinẽ, assumẽt pẽnas vt aquile, volabunt ꝛ non deficient. G

¶ Peccatores aũt sunt valde ponderosi ꝛ graues: ita ꝙ nec de⁹ põt eos portare. Hiere. xxiij. Uos estis onus pũciã quippe vos. Esa. i. Laboraui sustinẽs. Nec celũ potuit eos sustinere, sic ptz in lucifero Luc. x. Uidebam sathan sicut fulgur de celo cadentẽ. Nec terra potuit eos sustinere. Esay. xiij. Ecce dies domini veniet crudelis ꝛ indignatione plenus, ad ponendum terram in solitudinem ꝛ peccatores eius conterendos de ea.

57 ¶ Feria quarta hebd. iiij. xl. Ser. i.

Preteriens iesus vidit hominẽ cecum a natiuitate Ioh. x. Dominus noster sanãdo in hominib⁹ sensus corporales sanauit ꝛ sensus spirituales. B

¶ Nã qñ reddidit surdo auditũ corpis reddit sibi auditũ mẽtis. Illũ auditũ de quo dr in ps. Audiã q̃d in me loquaṫ dñs de⁹. Qñ sanauit mutũ dãs ori corporis vt pferret vbũ de ore dedit ꝛ cordi vt dei dulcedinẽ pgustaret. De quo dr i ps. Gustate ꝛ videte qm̃ suauis est dñs, qñ illuminauit istũ cecũ vt videret corpalr illuminauit ipz in mẽte vt videret spũalr, ĩõ p istũ cec[?] illuminatũ intelligere possumus pctõe iustificatũ. Circa cui⁹ rõnem tria vidẽda sunt. Primo gen⁹ infirmitatis. qd notaṫ cũ dr. Uidit hoiem cecũ a natiuitate. Scdo mod⁹ curationis[?] cũ dr expuit in terrã ꝛ fecit lutũ de sputo. Tertio effect⁹ ipsi⁹ curationis: qd notaṫ cũ diciṫ Abijt ergo ꝛ lauit ꝛ venit videns. B

¶ Circa pmũ notandũ ꝙ cecitas spũalis trib⁹ modis causaṫ. Primo mõ. s. a putredine terre cupiditatis qd figuratur. Tho. ij. vbi dr ꝙ Thobias stercore hyrũdis excecat⁹ fuit. Ista stercora sunt tẽporalia, de qb⁹ dr phil. iij. Oĩa arbitror vt stercora vt xpm lucrifaciã. Periculũ est aũt vt ista stercora siue isti pulueres nimis diu adhereãt. Pulueres em̃ recentes cito ab oculis ꝛ pedibus eijciuntur. Plures vero inueterati aliqñ i substãtiã carnis conuertunṫ, idõ dñs ammonet dicẽs Mat. x. Excutite puluerẽ de pedib⁹ vris. Isti pulueres mũdani adherẽt aliter effectib⁹ sanctoꝝ viroꝝ, ꝛ aliter effectib⁹ auaroꝝ. Nã affectib⁹ sanctorũ adherent p modũ forme accidẽtalis. Accidẽs autẽ est qd adest ꝛ abest preter subiecti corruptionẽ, i. sctis aũt viris amor terrenorũ ꝛ diuitiarũ idest p modum accidẽtis. Qr si adsunt nõ corrũpiṫ eorũ mẽs p supbiã, Si desũt nõ corrũpiṫ p impatiẽtiã. Talis erat apl's q̃ dicebat. Phil. iiij. Scio penuriã pati. i. scio abũdare, sine supbia: ꝛ penuriã pati sine impatiẽtia. In auaris ãt talis amor inest menti ipsoꝝ per modũ forme substãtialis. Quia si diuitie assunt corrumpitur eorũ mens per superbiam. i. Tim. vi. Diuitibus hui⁹ seculi precipe non sublime sapere. Ubi dicit Augusti. ꝙ vermis diuitiarũ est superbia, si vero diuitie desunt corrũpiṫ eorum mens per impatientiã. Eccl's. v. Diuitie conseruate in malũ domini sui, pereunt in afflictione pessima. Scdo causaṫ cecitas mentis ex igne carnalis concupiscentie. ps. Supcecidit ignis: ꝛ non viderunt solẽ. Sicut igiṫ visus excecaṫ ad peluim candẽtem, sic libidinosus ad cõcupiscẽtiã ardentẽ. Nã ex polutione carnalis concupiscentie fumositates ascẽdunt: que oculũ mẽtis obscurant ꝛ excecant. C

¶ Qñ aũt vas cordis p ignem male cõcupiscẽtie ebullit: triplex remediũ adhiberi dz. Unũ est ꝙ vas ab igne dz remoueri. i. a colloquijs ꝛ aspectib⁹ ꝛ vicinitatib⁹ mulieꝝ, se absentare. Eccl. Auerte fa

tiem tuā a muliere cōpta. Et infra. Speciē mulieris aliene multi admirātes reprobi facti sunt colloquiū illi⁹ quasi ignis exardescet. Scdo dz ligna vel prunas .i. cogitationes ignitas a corde suo remouere ꝛ abijcere. Qꝛ sicut dr. prouerb.vj. Nunqd abscondere potest homo ignez in sinu suo ꝛ vestimēta illius nō ardeāt? ¶ Tertio dz aquā frigidā .i. pniam aspe rā corpori suo imponere. Eccl.xj. Malicie vni⁹ hore obliuionē facit luxurie magne. j. Cor.ix. Castigo corpus meum ꝛ in seruitutē redigo ꝛc. Tertio causat cecitas mentis ex tumore supbie: qꝛ sic dicit Greg. Tumor mētis est obstaculū veritatis: ꝛ ista cecitas ē iducta a natiuitate.

D ¶ Est em̄ quedā supbia in affectu q̄ est appetitus excellētie ꝛ ista ortū habuit in celo quādo lucifer excellētiā dei appetiuit. Est alia supbia in intellectu q̄ est appetitus immoderate scientie ꝛ ista ortuz habuit in paradiso terrestri quando homo appetiuit sciētiā dei. Et est alia superbia in actu que est violentia: rrogate iniurie: ꝛ ista ortū habuit in mundo quādo scz cayn occidit abel fratrem suum. Merito igit supbia est cecitas a natiuitate: q̄ ortum habuit in ipsa angeli creatione in ipsa hominis formatione: in ipsa mundi habitatione. E

¶ Circa scdm̄ scz modū curationis, notādū est ꝙ triplex est collirīū. Primū est totum amarū qd̄ cōficit ex felle piscis, quo Thobie oculi sunt sanati, vt hr̄ Tho.xj. Et repñtat xp̄m put fuit in patibulo: vbi tāꝙ piscis fuit assat⁹ ꝛ felle potat⁹. Ista aūt amaritudo passiōis debet sanare cecitatē iductā ex carnali voluptate qꝛ seruus nō dz delectationes q̄rere qñ videt dñz sub amaritudinib⁹ repleri. Aug. Sub spinoso capite non dz membrū fieri delicatū. Scdm̄ collirīū est totū dulce qd̄ cōficit ex fauo mellis, quo sanati sunt oculi Jonathe ꝛ illuminati vt habet. j. Reguz. xiiij. Et significat xp̄m, prout erat in regno suo: vbi erit tot⁹ dulcis. Eccl. xxiiij. Spūs meus super mel dulcis. Mel quidē in supficie est dulce, in medio dulcius: in profundo dulcissimum. F

¶ Sācti quidē ex visione corpis xp̄i hñt delectationes dulces, ex cognitione aie ipsius dulciores: ex cōtēplatiōe pfunda deitatis hñt dulcissimas. Et illud colliriūdz expellere cecitatē causatā ex puluere terrene cupiditatis. Qꝛ ſm Aug. Oēs diuitie deberēt cōtēni: vt saltē vna hora posset videri facies dei. Tertiū collirīū est ex pte dulce, ꝛ ex pte amarū: qd̄ cōficit ex saliua que est dulcis ꝛ terra q̄ est amara, de q̄ hr̄ hic. Et signat xp̄m put erit in iudicio: vbi erit dulcis bonis ꝛ amarus reprobis. Et illō colliriū debet expellere cecitate inductā ex tumore elationis: qꝛ tūc supbi hūiliabunt ꝛ depriment. Esa. ij. Dies dñi exercituū sup oēm supbū ꝛ excelsuz: ꝛ sup oēm arrogātē ꝛ hū.liabit.

G ¶ Circa tertiū scz effectū curationis notādū ꝙ hō erat supb⁹ ꝛ insipidus ꝛ immūdus, ideo xp̄s in terrā expuit, lutū oculos lutū posuit: vt se lauaret p̄cepit. Qꝛ igit erat insipidus, ideo in terrā expuit. Per saliuam intelligit dei sapientia de q̄ dicit. Eccli.xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij. Tunc ergo xp̄s saliuā expuit qñ diuinā sapiētiā homini terreno infundit. H

¶ Saliua vō aliq̄ est dulcis, aliq̄ amara, aliq̄ insipida. Saliua dulcis est sapia diuina q̄ spūalia facit dulcescere. Saliua amara est sapia carnis q̄ spūalia facit videri amara ex carnalia dulcia, de ista duplic sapia dr Rom.viij. Qui em̄ ſm carnē sunt q̄ carnis sūt sapiūt q̄ vero ſz spm̄ q̄ spūs sunt sentiunt. Saliua insipida est sapia mūdana: hoies em̄ mūdani insipidi sunt inq̄m ꝙ nō pñt sentire dulcedinez dei. Un̄ dr. de scō spū. Jo.xiiij. Quē mundus nō pōt accipere qꝛ nō videt eū nec scit eū. Scdo qꝛ hō erat supb⁹: ideo lutū super oculos ei⁹ liniuit: lutū iure est vtilitatē humanā hoi ad memoriā reducere: ꝛ talis reductio est hoi cā humilitatis. Miche.vj. Humiliatio tua in medio tui: mediū em̄ p̄supponit vtrūq extremū q̄si dicat tu habes hūilitatis si respicias tuā natiuitatē, ꝛ vitā, ꝛ mortē. Un̄ qdā interrogauit quēdā philosophū dicēs: qd fui. qd sum: ꝛ qd ero? Ille rñdit, spma fetidū, facc⁹ stercorū. ꝛ cibus vermiū. Tertio qꝛ hō erat immūd⁹: ideo p̄cepit ipz lauari: q̄ em̄ immūdus est p pctm̄ debet lauari aqua cōfessionis. Hier.iiij. Laua a malitia cor tuum hierl̄m vt salua fias

Qui aūt lot⁹ est dʒ seruare se mūdū. Esa. j. Lauamini mūdi estote: sʒ illi q̄ lauāt se in.xl. ⁊ post pascha se inquināt sunt tanq̄ canes immūdi tanq̄ porci fetidi tāq̄ aratores stulti. De duob⁹ primis. ii. Pet. ij. Canis reuersus ad vomitū: ⁊ sus lota i volutabro luti. De tertio Luc. ix. Nemo mittens manum suam ad aratrum, ⁊ respiciens retro aptus est regno dei.

58 ¶ Eadē iiij. feria q̄rte heb. xl. Ser. ij.

Abijt ergo ⁊ lauit ⁊ venit vidēs: qn̄ aliq̄s cecus, id est petōr sit spūaliter illuminat⁹: tria sunt signa. Unū est qn̄ recte vadit ⁊ recte incedit: iō dr̄. Abijt ergo. Scd'm est qn̄ oēs maculas lʒ minim⁹ in se ppēdit: ⁊ eas abluit, ideo sequit̄, ⁊ lauit. Tertium est qn̄ clare videt oīa ⁊ cognoscit, ⁊ hoc est quod sequitur. Et venit videns. A

¶ Circa primū notādū quilibet iustus q̄ est spūaliter illuminatus debet ire recte non distorte. Esa. xxvj. Semita iusti recta est: ⁊ rectus callis eius ad ambulandū. Qn̄ vero reliquis distorte incedit vel in via errat pfecte illuminat⁹ nō est, iō monet apl's. Heb. xij. Rectos gressus facite pedibus vestris vt nō claudicans quis erret magis autem sanetur. B

¶ Uideamus ergo qui sint illi qui vadūt per vitā rectā: ⁊ qui vadūt per viam distortā, primo ergo per viam rectam vadūt pauperes christi: per viam distortaʒ vadunt auari. Est em̄ rectū cuius mediū nō discrepat a suis extremis: quilibet homo hʒ duo extrema scʒ natiuitatē ⁊ mortem, inter hec duo extrema est vnū mediū scʒ vita. Tunc igit̄ homo recte incedit quādo suū medium, id est vita nō discrepat a suis extremis, id est a natiuitate ⁊ morte. Natiuitas igit̄ hoīs ⁊ mors sunt cū paupertate: qz homo nudus nascit̄ ⁊ nudus morit̄. Job. j. Nudus egressus sum de vtero matris mee, ⁊ nud⁹ reuertar illuc. Quando igitur mediū hoīnis, id est vita est cum paupertate: tunc est vita recta qz mediū eius concordat cum extremis: tales sunt de quib⁹ dicit̄. Mat. v. Beati pauperes spiritu qm̄ ipsoꝝ est regnum celoꝝ: sed aliquibus habet natiuitatem pauperē: ⁊ mortē pauperē ⁊ vult habere vitā locupletē, tūc nō vadit viā rectā quia suum mediū discordat a suis extremis, de talib⁹ dicit̄ Mat. xix. Facilius est camelū per foramē acus trāsire, q̄ diuitē intrare in regnū celorum. Camelus est in principio ⁊ in fine depressus ⁊ in medio gibbosus: ⁊ signat auarū q̄ i natiuitate ⁊ in morte est mēdic⁹ ⁊ in vita vult esse diuitijs sarcinatus. Secūdo p viam rectā vadūt humiles ⁊ mansueti p viam autē distortam vadūt superbi. homo em̄ viliter ⁊ despecte nascit̄ ⁊ moritur quando aliq̄s habet vitā despectā ⁊ abiectaʒ propter deū, id est humilē: tūc vadit per viā rectā qz suū mediū cōcordat cū suis extremis. De talibus dicit Bern. Disce vn̄ venis ⁊ erubesce: vbi sis ⁊ ingemisce: quo vadis ⁊ cōtremisce, qn̄ em̄ habet natiuitatē ⁊ mortē despectā ⁊ vult habere vitā elatā, tūc nō vadit per viā rectā. Eccl'ia. x. Quid superbis terra ⁊ cinis quasi dicat mirū est cū sis terra, id est de terra in vētre format⁹: ⁊ iterū in terrā seu cinerē sis redigend⁹ tamen in vita vis esse latus. Tertio per viā rectam vadūt hoīes qui sunt in mūdo mortificati: per viā autem distortam vadunt delitiosi ⁊ dissoluti. hō enim cū fletu nascitur ⁊ cum dolore ⁊ fletu moritur. Sācti igit̄ viri qui habent vitā suam cum luctu vadūt per viaʒ rectā, de quibus dicit̄ Mat. v. Beati q̄ lugent qm̄ ipsi cōsolabunt̄, qn̄ vero q̄s hʒ natiuitatē ⁊ mortē flebilē ⁊ vult habere vitā risibilē nō vadit viā rectam. de talibus dicit̄ Job. xxj. Tenent tympanum et citharam ⁊ gaudēt ad sonitum buccine, ducunt in bonis dies suos: ⁊ in pūcto ad infernum descendunt. C

¶ Secundū signum q̄ quis sit illuminatus est quādo maculas etiam minimas i se aduertit ⁊ eas abluit: quanto enim q̄s illuminatus ⁊ magis sanctus fuerit: tanto magis omnes maculas etiā minimas citi⁹ deprehendit, sicut potest ostēdi per tria exēpla, quarū duo prīa ponit Chryso. Unū est qz in loco pulchro ⁊ mundo modice immūditie statim apparēt. In loco autē immundo etiā magne immundicie non apparent. Secūdū est quia in veste alba modica macula statim videt̄: in

veste autẽ nigra etiã magne macule non
videntur. Tertium est quia in aere radio
solari perfuso minuti pulueres cõspiciũ
tur. in aere vero nõ radiato nõ cõspiciũ
tur. sed parũ prodest maculas recogno-
scere ꝛ eas nõ lauare: et ideo signanter
dr. Abijt ꝛ lauit. Qui autẽ maculas vult
lauare debet ad similitudinẽ mulieris in
speculo respicere ꝛ maculas q̃ sunt in fa
cie eius abluere. Unde dr Exodi. xxxviij.
Fecit labrũ eneum cum basi sua de spe-
culo mulierũ ꝛc. Dicitur in historia scho
last. ꝙ labrum eneum erat vas lauatoꝝ,
ꝛ in circuitu labij supremi erant specula
mulierũ in quibus sacerdos posset vide
re si quas maculas i facie haberet ꝛ eas
lauare posset. Sic et mundꝰ ad sacrificã
dũ deo accederet. Per illud speculuȝ in
telligimus christum incarnatuȝ. Specu-
lum enim fit de vitro ꝛ plumbo: neqȝ eniȝ
vitrum per se: neqȝ plumbũ per se potest
facere speculum: sed vtrumqȝ coniunctũ
seu commixtum, vitrum enim est luciduȝ
plumbum vero habet colorem terreum.
Per vitrum enim intelligitur diuina na-
tura per plumbum vero humana natu-
ra: hõ enim non poterat speculari in di-
uina natura propter suam immensaȝ cla
ritatẽ. j. Thimo. vj. Lucem habitat ina-
cessibilem quã nullus hominum vidit: sȝ
nec videre potest: nec in natura humana
propter suam impuritatem. Pro verbio-
rum tricesimo. Quis potest dicere mun-
dum est cor meum, purus sum a peccato.
Ideo coniunctum est vitrum diuinitatis
cum plumbo nostre humanitatis: et sic
vnum speculum est effectum: quia christꝰ
est verus deus et verus homo. D

¶ In hoc igitur speculo oẽs maculas
possunt speculari et eas per aquaȝ, id est
cõfessionem mũdare ꝛ lauare possumꝰ.
Superbus ibi speculabitur deformitatẽ
sue superbie: qꝛ ibi videbit magnã hu-
militatem. Mat. xj. Discite a me qꝛ mitis
sum ꝛ humilis corde. Auarus ibi specu-
labit̃ sue auaricie ꝛ cupiditatis deformi
tatẽ, qꝛ ibi videbit magnã paupertatẽ.
ij. Coꝛ. viij. Scitis grat ã domini nostri
iesu christi, q̃ cũ diues esset ꝓ nobis ege-
nus factus est. Gulosus ibi speculabitur
deformitatẽ sue voracitatis: qꝛ ibi vide-
bit magnã sobrietatẽ: quia. xl. diebus et.
xl. noctibꝰ ieiunauit. ꝛ nunq̃ legitur car
nes comedisse nisi de agno paschali pro
pter preceptum legis. E

¶ Tertiũ signũ ẽ ꝙ pctõr sit illuminatꝰ
qñ clare videt ꝛ cognoscit. Ista autẽ co-
gnitio in duobꝰ cõsistit. Primo in cogno-
scẽdo seipm: vñ in libro soliloquioꝝ dr
Aug. Ora q̃ breuiꝰ potes. Et respondet
Aug. Deus semꝑ nouerim te ꝛ nouerim
me oratum esse. Scdo ista cognitio est in
cognoscẽdo deum in presenti ꝛ suã. po
tentiã et suam bonitatẽ. Cognitio autem
potentie generat in bonis timorẽ qui ti-
mor facit nos recedere a malo: scdm il-
lud Prouer. xv. Per timorẽ autẽ dñi de-
clinat omnis hõ a malo: cognitio bonita
tis gñat in bonis amorẽ: qui quidẽ amor
inducit nos ad bonum quia sicut dicitur
Grego. Non est amor dei ociosus: opera
tur enĩ magna si est, si aũt operari negli-
git amor non est. Cognitio autẽ nostri ge
nerat i nobis humilitatẽ: iuxta illud Mi
chee. vj. humiliatio tua in medio tui: hu
militas autem est custos omnium virtutũ
quia sicut dicit Greg. Qui ceteras virtu
tes sine humilitate congregat quasi pul
uerẽ in ventum portat: ꝛ sic pȝ qꝺ hoc du
plex cognitio. s. dei ꝛ nostri est causa totiꝰ
nostre salutis: nam cognitio potentie dei
generat timorem qui facit vitare maluȝ.
Cognitio bonitatis dei generat amorem
qui facit operari bonum. Cognitio autẽ
nostri gñat humilitatem que nos seruat
in vitatione mali et operatione boni.

59 ¶ Feria quinta quarte hebdomade. xl. sermo primus.

Ibat iesus in
ciuitatem que vocat̃ naym,
ꝛ ibant discipuli eius cum
eo: et turba copiosa ple-
bis. Cũ aũt appropinqua
ret porte ciuitatis: ecce defunctus effere
batur filius vnicus matris sue Luc. vij.
Quia hystoria huius euãgelij nõ est pla-
na, ideo ad moralia trãseamus. De isto
igitur adolescente quatuor dicuntur. s.
quod erat mortuꝰ: qꝺ extra domum iam
erat delatus: qꝺ portabatur sepeliẽdus:
ꝛ qꝺ plangentium multitudine erat val-
latus

latus, ideo merito per ipsum intelligi pōt peccator in mortali positus. Primo ergo erat mortuus: peccator autē assimilatur mortuo: quia ad instar mortui est fetid⁹. frigidus: et ponderosus. B

¶ Est autē conscientia peccatoris fetida triplici de causa. Primo qz ē latrina diaboli qui libenter habitat in loco fetido et immundo. Uñ demones nō petierūt mitti in columbas, qz nō amant simplicitatem neqz in turtures quia nō diligunt castitatem: nec in agnos siue in oues: qz non diligunt innocentiā: sed in porcos qz amāt imi inmundiciā. Unde dicitur Job. xl. quia ipse diabolus habitat in locis humentibus. i. lutosis et fetentibus. Scdo est eius cōsciētia fetida: qz sentina peccati: eo q spurcitie omniū pctōrū habitāt ibi. Esa. xxxiiij. ibi cubabit lamina: quātū ad peccatū luxurie q̄ dicitur habere pedes equinos cetera feminea ibi habet foueā erici⁹: quantū ad peccatū superbie qz superbi semper se pungunt: ibi congregati sunt milui alter ad alterum: quātum ad peccatū rapacitatꝫ et auaricie. Tertio est ei⁹ conscientia fetida: quia mortua: est sine vita de. anima quidez a qua recessit de⁹ est mortua: eius sepulchrum est corp⁹ proprium quod quāuis videat a foris speciosum tñ intus est spurcicia plenū Mat. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei hypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis que a foris apparent hominib⁹ speciosa intus autē sunt plena ossibus mortuoruz et omni spurcicia. Secundo peccator est frigidus eo q est sine igne amoris diuini: amor q̄ppe dei est ignis. Luc. xij. Ignē veni mittere in terrā etc. Chrys. Qui non habet ignē amoris dei in hyeme est: etiā si fuerit in media estate, ideo dominus monet vt rogem⁹ deū ne in tali hyeme moriamur: dicens. Mat. xxiiij. Orate vt nō fiat fuga vestra in hyeme vl sabbato, ve autem pregnantibus et nutrientibus illis diebus. B

¶ Fuga autē in hoc loco est mors quia tunc anima fugatur a deo vt rationē sibi reddat: ab angelo proprio vt cōtra ipaz testimoniū perhibeat a diabolo vt ipm ad tartara rapiat a proprio scelere vt cōtra ipsam accusationē proponat: corp⁹ etiam a vermibus fugatur vt ipsum comedant diuitie fugantur a parentibus vt ipsas deripiāt, orandū est ergo ne fuga nostra. i. mors nostra fiat in hyeme vel sabbato. Illi moriunt in hyeme qui moriunt sine igne amoris diuini. Illi in sabbato q̄ moriunt ocio et corpore operū boni. Orandū est ne moriamur pgnātes vl nutrientes: illi moriunt pregnātes q̄ bona pposita q̄ cōceperunt non compleuerunt: illi nutrientes moriunt qui peccant sub spe longioris vite: vel sub spe diuine veniet vsqz ad mortē deducūt. C

¶ Tertio peccator est ponderosus nihil enī est ponderosius peccato: quod patet quia dominus habet immensam fortitudinē. Job. ix. Si fortitudo querit robustissimus est: celū hz firmissimā soliditatē. Job. xxxvij. Tu forsitam cū illo fabricatus es celos qui solidissimi quasi ere effusi sunt. Tertio terra habet soliditatē Eccl. j. Terra autē in eternuz stat et tamē peccatum ita pōderosum est qd nec de⁹ ipsum pōt portare. Hiere. xxiiij. Si dixerit qd est onus domini dices ad eos vos estis onus proijciā quippe vos: loquitur dñs ad similitudinē illius q̄ portat onus graue qd intantū ponderat q ipm proijcit. Esaie. xliij. Prebuisti mihi laborē in iniquitatib⁹ tuis, nec celū potuit ipsum sustinere: sicut pz in lucifero cuius superbia sic fuit ponderosa q celū fregit et ipse subito cecidit. Luce. x. Uidebā sathan sicut fulgur de celo cadentē: nec terra ipm potuit tollerare: sicut ptz Num. xvj. In dathan et abiron qz terra sub eorum pedibus rupta fuit et eos viuos deuorauit: ecce q tam ponderosum est peccatum q pre sui ponderositate deum premit celuz frangit, et terram scindit. D

¶ Secūdo iste mortuus extra portā erat delatus. Ubi notandum q christus tres mortuos suscitauit. Unū in domo scilicet filiam principis archisynagogi: vt dicit Mat. ix. Aliam extra domum sicut dicit hic. Alium sepultam et fetidum in monumento sicut lazarum. Johānis. xj. E

¶ Quid autem ista significent: dt Augu. in libro de sermone dñi in mōte. pcti sunt tres differētie, in corde, in facto, et in cōsuetudine. Una est quasi i domo qñ scz cū

sentit libidini. Alia iam plata quasi extra domú cú in factum pcessit cósensus. Tertia cú consuetudine mala tanq̃ mole terrena premitur animus quasi in sepulchro iá fetens: sic igit pctór est mortu' in domo qñ est in cósensu peccati: sic est extra domú qñ pcedit ad opus peccati: tunc mole premitur et fetet qñ est consuetudine pecti. Quando igitur dñs suscitat et reuocat aliquos a consensu peccati, hoc est magnú: qñ ab opere hoc maius: qñ vo suscitat a cósuetudine hoc est maximú. Sed notandum q̃ filia archisynagogi fuit suscitata etecia multitudie: puer centurionis corá multitudine, et lazarus etiam coram multitudine et ea flente: ná fleuit martha, fleuit maria magdalena: fleuit xp̃s: fleuerunt iudei. Per puellam igitur in domo suscitatá intelligitur peccator occultus qui deu offendit: ideo debet facere penitentiá in occulto vt deum placet. Per puerum extra domum intelligitur peccator manifestus, q̃ deú offendit et proximú scandalizauit: ideo dz facere penitentiá manifestam vt deú placet et proximú edificet. Per lazarú quatriduanum intelligitur peccator consuetudinarius, qui deum offendit et proximuz scádalizauit: et a deo se nimis elongauit: ideo debet facere penitentiá manifestá et acquirere sibi sanctorú virorú suffragia. Et sic placet deú, edificet ꝓximú et paulatim possit appropinquare ad deum. F

¶ Tertio iste mortu' portabat sepeliendus: sic et peccator est sepeliend' in inferno: iuxta illud Luc.xvj. Mortuus est diues et sepultus est i inferno. Portatores autẽ eius ad sepulturam infernalem secundum Amb. super Lucá. sunt quatuor specialia dicta. Quidá deportantur a terra p appetitum terrenorum: sicut auari. Alij ab aqua per appetitum ambitionú sicut superbi. Alij ab igne per iram sicut iracundi. G

¶ Quarto ille mortuus plangentiú multitudine fuit vallatus. Per quod dat intelligi: q̃ peccator dz a multis plági seu fleri. Primo em̃ fletur a deo Michee.vij. Ue em̃ quia factus sum sicut qui colligit racemos vindemie in autumno: plorat enim christus quod diabol' colligit omnes vuas magnas. id est animas omnes magnas et ipse vix pót habere paruas. Esaie.j. Heu consolabor super hostibus meis et vindicabor de inimicis meis gl. more pij patris eos licet inim. eos plangit et percutit. Tertio plágitur ab angelis sicut em̃ gaudent de cóuersióe peccatorum: iuxta illud Luce.xv. Gaudiuz est angelis super vno peccatore penitentiá agente &c. sic dolent et plorant de eorum preuaricatione. Esaye.xxxiij. Ecce videntes clamabút angeli pacis amare flebút. Tertio plorandus est a seipso. Hieremi.vj. Luctú vnigeniti fac tibi planctú amarum. Itẽ Michee.j. Facias tibi planctú velut draconú et luctum quasi strutionú. Mulier amarissime plorat quando vnigenitum suum amittit: draco plangit qñ elephas caput suum conterit: strutio vlulat quando oua sua perdit: sic peccator dz flere quando dyabolus animam suaz vnigenitam extinxit qz caput suum id est christú abstulit: et quia omnia merita sua eum perdere fecit. Quarto flendus est a quolibet xp̃iano. Aug. Sút ne l teo christiane viscera mie q̃ plágis corp' a quo recessit anima: et nó plágis animá a qua recessit deus? Eccl.xxij. Super mortuuz plora: defecit em̃ lux eius sup fatuu plora deficit enim sensus, modicum plora super mortuú: qm̃ requieuit nequissimi em̃ nequissima vita super mortem fatui: luctus mortui septem dies fatui autem et impij omnes dies vite illorum.

¶ Ex quibus verbis habetur quod tres sunt plorádi scz mortus ideo dicit super mortuum plora &c. fatuus: ió dicit super fatuú plora: et homo impius siue nequissimus: ió subiungit, nequissimi nequissima vita, super mortem fatui: ac si diceret fatuus est peior q̃ mortuus: sed adhuc homo nequissimus siue impius peior est q̃ fatuus. Isti igitur tres sunt plorandi, scilicet mortuus fatuus et impius sz differenter quia mortuus est plorandus paruo tempore, fatuus vero est plorandus omni tempore vite sue: impius autem flendus est in tota vita sua et post mortem suam. Unde subdit luctus mortui septem dies. fatui autem et impij omnes dies vite illorum.

Vo ¶ Eadem.v.feria.iiij.hedo.xl.
Sermo secundus.

Et hec vidua erat &c. Ista vidua multum flebat, ex eo q vnicum filiū suum perdiderat: et iste dolor generabatur in ea ex q̄tuor causis scʒ ex eo q erat mulier, ex eo q erat mater, ex eo q erat vidua, & ex eo q erat filius vnicus. A

¶ Primo quidem generabatur in ea dolor ex eo q erat mulier: naturaliter enim mulieres patiuntur magis & compatiuntur q̄ viri, ex eo q habent animum magis mollē. Unde mulier dicit̄ quasi mollier: & hoc ideo secundum philosophum. In omni genere animalium femine sunt molliores q̄ viri preter vrsam & leopardam. Unde quando inuenitur aliqua mulier seuera potest vocari vrsa vel leoparda. Mulier enim naturaliter est frigida: & ideo naturaliter est magis passibilis: vir autem siccus et calidus naturaliter: & ideo non sic de facili patitur: nec compatitur: ideo de filij morte vel eius aduersitate mater magis dolet q̄ pater ex eo q est magis mollis & passibilis. In filij autē honore ac sublimitate pater plus naturaliter gaudet q̄ mater: q2 est magis magnanimis. Istud apte insinuat̄. Prouer.x. Filius sapiens letificat patrē: filius stultus mestitia est matris sue. Scd̄o causabat̄ in ea dolor ex eo q mater erat, naturaliter enim plus mater filiū diligit q̄ pater, & ideo magis dolet de morte eius, de amissione enim rei quam magis diligimus, magis dolemus. B

¶ Quare aūt mater plus diligit filium q̄ pater tres sunt cause. Prima est: quia illud circa quod plus laboramus, plus diligimus. Mater aūt plus laborat q̄ pater circa filios: tam portando q̄ in pariendo: q̄ etiā in educando. Thob.iiij. Memor em̄ esse debes q̄ & q̄ta pericula passa sit pp̄ter te mater tua in vtero suo. Secūda cā ē: q2 illā rē plus diligimus quā certitudinal̄r magis nostrā esse scimus. Mater em̄ pro certo scit qd̄ filiū de se generauit, pater autē si credit: th̄ certus non est. Vn̄ Judas dixit ab beniamin Gen.xliiij. Ipsum em̄ solū habet mater sua. Nō em̄ ausus fuit dicere ipsum solum hʒ pr̄ suus q2 sciebat q pater certus nō erat. Tertia causa: q2 illā rem plus diligimus in quā plus iuris nos habere scimus. Mater autē habet maius ius in corpore filij q̄ pater: q2 s̄m philosophum, plus est ibi de substātia matris q̄ patris. Tertio causabat̄ iste dolor ex eo q erat vidua: nā vidue sepe decipiunt̄: q2 sunt sine viro cōsiliatore. Jō dr̄ Mar.xij. Deuorāt domos viduarum sub obtentu plixe orationis. Sepe etiā molestant̄: q2 sunt sine viro defensore. Jō dr̄ Esaie.j. Defendite viduā. Sūt ēt sepe i tristicia: q2 sunt sine viro cōsolatore: & ideo graue pctm̄ est cōtristos iterū ɔtristare Hiere.xxij. Viduam nolite cōtristare. Job.xxix. Cor vidue cōsolatus sum. Jac.j. Religio mūda & immaculata apud deū patrē hec ē, visitare pupillos & viduas in tribulatiōe. Quādo igit̄ vidue filios amittūt, multū dolēt: q2 remāserat ei loco viri consiliatoris defensoris & consolatoris. Quarto causabat̄ in ea iste dolor, ex eo q erat vnicus. Si enim alios filios habuisset: sup eos consolata fuisset. Et iō amissio vnigeniti est nimium dolorosa. Unde scriptura quādo vult exprimere aliquem luctum nimis dolorosum assimulat ipsum luctui vnigeniti. C

¶ Tres enim sunt luctus dolorosi. Unus est in presenti mūdo quo peccator lugere debet de eo quod deū offendit. Et iste luctus assimilat̄ luctui vnigeniti. Hiere.vj. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum. Secundus erit in iudicio quando peccatores christum videbūt in carne humana cū stigmatibus vulnerū que pro ipsis pertulit: & iste luctus assimilabitur luctui vnigeniti. zacha.xij. Aspicient ad me quem confixerunt & plangent plāctu magno quasi super vnigenitū & dolebūt super eū quasi doleri solet in morte vnigeniti. Tertius luctus erit in inferno vbi non erit aliqua lux: sed tenebre ppetue. Ubi loco festiuitatis erit perpetuus luctus: & loco cātici planctus eternus. Ille plāctus similiter assimilat̄ planctui vnigeniti. Amos.viij. Occidet sol i meridie & tenebrescere faciā terram: scilicet infernalem in die luminis et conuertam fes

ßtiuitates vestras in luctum et ponam eam quasi luctum vnigeniti. et nouissima eius quasi diem amarum. Quoniam autem hic fit mentio de vidua. ideo de ipsis viduis tria videbimus. Et primo quot sunt genera viduarum. Secundo quot sunt regule ipsarum. Tertio vtrum sit melius stare in viduitate quam transire ad alium virum vel ad secundum coniugium. D

¶ Circa primum notandum quod sicut dicit Augusti. tria sunt genera viduarum. Unum est quod intendit epulis et delicijs. Secundum quod intendit cure domus et filijs alendis. Tertium est quod die ac nocte intendit orationibus et ieiunijs. prime vidue sunt male. De quibus dicitur. j. Timoth. v. Uidua que in delicijs est viuens mortua est. licet enim viuens sit corpore est tamen mortua mente. Secunde sunt bone et maxime quando nutriunt filios suos in timore dei. j. Timoth. v. Si qua vidua filios vel nepotes habet: discat domum suam bene regere, et mutuam vicem reddere parentibus. hoc enim acceptum est coram deo. Et infra. Si quis autem suorum et maxime domesticorum curam non habet fidem negauit: et est infideli deterior. Tertie sunt optime. De quibus dicitur ibidem. Uiduas honora que vere vidue sunt. E

¶ Circa secundum notandum quod apostolus fecit regulam viduarum que habet quatuor capitula. primum est. vt sint in oratione deuote. Unde dicitur. j. Timothei. v. Que autem vere vidua est et desolata speret in domino. et instet obsecrationibus die ac nocte. De hoc habetur exemplum in Anna vidua. De qua dicitur Luce. ij. quod non discedebat de templo ieiunijs et obsecrationibus seruiens deo die ac nocte. Exemplum de illa vidua que importune iudicem interpellabat quam dominus ad exemplum adduxit. cum ad orandum induceret: vt habetur Luce. xviij. Secundum capitulum est vt non sint ociose. Unde apostolus reprehendit aliquas viduas dicens. j. Timothei. v. Simul autem et ociose discunt domos discurrere. Periculum est mulieri cum sit ociosa. Dominus enim posuit adam et euam in paradiso terrestri: vt ibi operarentur: sed diabolus quadam vice inueniens feminam ociosam eam aggressus est et ipsam tentauit. et in peccatum fecit ruere ipsam et virum. Ideo dicit Hieronymus. Semper aliquid boni facito vt diabolus te inueniat occupatum: sicut enim in aqua stante generantur vermes. sic in anima ociosa generantur male cogitationes. Ecclesiastici. xxxiij. Multam malitiam docuit ociositas. Tertium capitulum est vt non sint verbose. Unde Apostolus quasdam viduas reprehendit dicens. j. Thimothei. v. Non solum autem ociose: sed et verbose loquentes que non oportet. Quamuis enim verbositas sit reprehensibilis. in viris precipue tamen in feminis. et maxime in viduis. Nam secundum Chrysosto. Mulieres sunt incaute. molles et fragiles. Quia sunt incaute. ideo de facili decipiuntur. Quia sunt molles. ideo ad bonum et ad malum cito flectuntur. Quia sunt fragiles. ideo faciliter superantur. Ideo diabolus non est aggressus virum sed feminam. Sciens quod femina facilius deciperetur cum sit sexus incautior. et citius flecteretur cum sit sexus mollior. et facilius vincatur cum sit sexus fragilior. Quartum capitulum est vt non sint curiose. Unde apostolus quasdam viduas reprehendit dicens. j. Timothei. v. non solum ociose sed et curiose discunt circuire domos. Legitur de naturis animalium quod turtur amisso compari: stat in nido et raro discurrit. Sic vidua raro debet discurrere de domo in domum: sed debet morari in nido domus proprie ibi in silentio habitando. vel in nido conscientie sue: ipsam mundando: vel in nido sancte ecclesie orationibus insistendo. F

¶ Circa tertium notandum est quod melius est esse in viduitate quam transire ad secundum coniugium quatuor de causis. primo quia maioris castitatis est indicium. Quando enim mulier totiens nubit. signum est magne incontinentie. j. Thimothei. v. Adolescentiores viduas deuita. Cum autem luxuriate fuerint in christo nubere volunt. Ibidem. Uidua eligatur que fuerit vnius viri vxor. In aliquibus enim auibus inuenitur hoc. vt postquam vna moritur: reliqua alteri non sociatur. Bernardus. Pudeat ad negocium honestatis rationem non posse in homine quod natura potest in volucre. Hieronymus in libro contra Iouinianum. Portia minor cum laudaretur. quedam bene morigerata que secundum acceperat virum

rñdit. Felix & pudica matrona nūq̃ pter semel nubit. Scđo qr hoc ē signū maioris amoris ad priꝰ virū qñ scʒ amore primi mariti: nullū aliū vult habere. Cū em̄ ambo fuerint vna caro mortuo viro mulier remāsit semimortua: & ideo amplius nubere nō deberet. Refert Hierony. vt supra ꝙ cū valeria rogaretur scđm virū accipere. Rñdit se hoc nō posse facere. quia primus adhuc viuebat: ꝙ diu em̄ inquit vixero vir meus semꝑ per amorem viuet in corde meo. Idē etiā refert ibidē ꝙ cuʒ marcia catonis nollet iterū nubere & virū defunctum semꝑ lugeret interrogata quem diem haberet vltimū sui luctꝰ ait. quem & vite vltimū. Tertio qr hoc est ad maiorē securitatē. Uidua em̄ est dña sui & in pace viuit & si accipit virum exponit se discrimini: qr forte habebit virū rixosum & durū. Uñ refert Hiero. vt supra ꝙ cum anna rogaret' vt scđo nuberet. Rñdit nō se hoc facere: qr bonū habuerat virum & si secundū acciperet aut ille esset bonus, aut malꝰ. Si bonus semper esset in timore ne ipsum perderet Si malus semper esset in dolore qr post bonū virū tā pessimū sustineret Quarto qr ad seruiendum deo maiorem libertateʒ habet. i. Corint. vij. Quinta sine vxore est: sollicitus est q̃ sunt domini: & mulier innupta & virgo cogitat que sunt dei vt sit sancta corpore & spiritu: que auteʒ nupta cogitat que sunt mundi quomō placeat viro. Hierony. in epistola ad paul'. Sancta & nobilis melania nostri tpis inter christianos natura nobilissima cū calescente adhuc mariti corpusculo necdū humato: duos filios perdidit. rem dicta incredibilem sed christo teste nō falsam stetit immobilis & ad pedes aduoluta xpi quasi ipsum teneret arrisit & dixit. Expeditꝰ tibi seruitura sum domine quia me tanto onere liberasti.

61 ¶ Feria. vi. quarta hebdo. xl.

Sermo. i.

Erat quidā lāguens lazarus a bethania de castello marthe & marie sororꝫ eiꝰ. Joh. xi. Cū qdā die xps hierosolymis pdicaret & iter cetera diceret. Ego & pr vnū sumus iudei ipsum cū discipulis suis lapidare voluerūt. Sed ipse de manibus eorum euadens: abijt trās iordanē lōge a bethania per dietam. Dum autem ibi esset lazarus infirmatus: sorores eius nuncium miserunt domino dicentes: ecce quem amas infirmatur. A

¶ Sed quare nō iuerunt personaliter sicut regulus & centurio. Ad hoc respondet Chrys. qr vehemēter cōfidebant de xpo: & ideo sperabāt ꝙ ꝑ nunciū faceret qđ petebāt. Alia ratio est ſm eūdē Chrysosto. qr a luctu detinebant'. Tertia ratio est ſm Theophilum ꝙ non decet de facili mulieres circuire. B

¶ Aliā questionē facit hic Aug. quare scʒ non dixerūt veni & sana vel iube & fiet: sicut dixit centurio qui ait. Dic tm̄ verbo & sanabitur puer meus: sed tm̄ dixerūt. Domine ecce quē amas infirmatur. Et rñdet Aug. siue Glo. qr sufficit amāti nunciare necessitatē amātis, qr non deserit quem amat. Uel pōt dici ꝙ ideo sanitatē fratri suo nō petierunt sed xpi voluntati cōmiserunt qr nesciebāt qđ magis fratri expediret vtrū scʒ sanari vel infirmari vel mori: xps autem nunciauit eis per nunciū, infirmitas hec nō est ad mortem. Et tūc christus in loco vbi nuncius eū inuenerat māsit duobus diebꝰ: ideo christus māsit ſm Aug. & Chryso. donec lazarus expiraret sepultus iaceret atq̧ feteret vt sit miraculū magis appareret. quarta aūt die dixit iesus discipłis suis: eamꝰ in iudeā &c. C

¶ Circa aūt istud miraculū fuerūt quedā retrahentia. Et quedā inducentia quedam concomitantia: & quedam subsequētia. Retrahentia fuerunt tria, scilicet retractio discipulorum qui christum volebant retrahere ne i iudeā pergeret ꝑmo incutiendo sibi timorē dicentes Rabbi, nunc te querebāt iudei interficere & lapidare: & iterū vadis illuc ipsi autem hoc non dicebāt compatiēdo christo: sed maxime timendo sibipsis quibꝰ respondit christus: nōne duodecim hore sunt diei? hic appellat se diē: & duodeci apłos duodecim horas: acsi dicat hore sequunt' diē nō dies horas, sic & vos debetis sequi voluntatē meā, nō ego vestram: & si volūtas tē meam, qui sum dies secuti fueritis nō

offenderis. et ideo dicit. Si quis ambulauerit in die nõ offendit si autem voluntatem vestram que est nox secuti fueritis offendetis. D

¶ Vel aliter rñdne. xij. hore sunt diei: quasi dicat nõ debemus credere quod iudei psenerēt in volūtate me lapidandi quia sicut hore mutabiles sunt: sic et affectus hoim et frequenter sepius mutatur cor hois in die quam hore: et ideo qui ambulat in die, id est in pace sicut et ego et vos non offendit aliquē. idcirco securi eamus. Scdo volebāt eum retrahere assignādo bonā rōnē. nā cum xps dixisset. lazarus amicus noster dormit. rñderunt. dñe si dormit saluus erit quasi dicat sm Aug. Nō oportet quod propter hoc vadas quia somnus egrotātiū est salutis indicium. Et qrit hic Aug. quō discipuli sic erāt stulti quod crederēt xpm velle ire per tot stadia ad excitandū dormiētē, et rñdet quod credebāt xpm loqui in enigmate sicut sepe cōsueuit: xps aūt dormitiōe mortis intelligebat sicut exponit euāgelista. E

¶ Dicunt aūt mortui dormiētes tribus de causis. Primo propter spē rōnis: quia sicut de dormiēte est quod debeat euigilari: sic de mortuo est spes quod debeat resurgere. i. Thess. iiij. Nolumus vos ignorare de dormiētibus vt nō cōtristemini sicut et ceteri qui spem nō habēt. Scdo propter facilitatē rōnis. Aug. Dñs tanta facilitate excitat te de sepulchro: quanta tu excitas dormiētē de lecto. Tertio propter melioratiōnē immutatiōis: sicut eñ dormiētes surgūt meliorati in melius mutati. sic et mortui boni resurgūt in melius immutati. j. Cor. xv. Seminat in corruptiōe resurget incorruptionē. Tertio voluerūt xpm retrahere ostēdēdo magnā perturbationē et hoc qñ thomas dixit: eamus et nos vt moriamur cū ipso quasi dicat ex quo se vult exponere morti moriamur oēs. scdm aūt gl. non fuit vbū turbatiōis sz amoris. vñ dt. Est ce verus amātiū affectus aut cū eo viuere aut cum eo mori. scdm vero Chryso. fuit verbū formidinis et timoris oēs eñ discipuli vt ibidē dicit: iudeos timebāt. super oēs alios thomas: sz xps nō dimisit nec propter eorū turbatiōnē, nec propter eorum amorē: nec propter ipsorum timorem. In hoc dat nobis exēplum quod ea que sunt ad gloriā dei, et ad vtilitatē animarum nō debemus dimittere, nec propter priuatū amorem: nec propter alicuius perturbationem: nec propter aliquā formidinem. F

¶ Secundo fuerunt quedam inductiua: et ista fuerūt tria. Primum est honor pris. vnde dixit infirmitas hec nō est ad mortē sed ad gloriam dei. G

¶ Circa qd sciendū quod est quedā infirmitas que est ad mortē corporis tm̄ sz scōrū martyrum. Alia est infirmitas que est ad mortē aie que est tm̄ pctōrum. Tertia infirmitas est que est ad mortē vtriusque que est damnatorū. Infirmitas autem lazari nō fuit ad mortē corporis quia nō fuit a morte detentus sed resuscitatus. Nec fuit ad mortē anime quia gratia fuit plenus. Nec fuit cū morte damnatorum quia non descēdit ad infernum cum damnatis sed in lymbū cum patribus suis sanctis: et ideo fuit pro gloria dei vt glorificetur filius dei per illū, quia et deus per eius resuscitationē est glorificetus et christus deus est manifestus. Secūdū inductiuū fuit amor. Uñ dixit lazarus amicus noster dormit. ideo diligebat iesus lazarū et mariam et martham sorores eius: isti eñ quadā speciali familiaritate xpo fuerūt coniuncti: ita quod lazarus vocabat eum amicum suum: maria magistrū suum et martha hospitem suum. H

¶ Tertiū inductiuū fuit cōpassiōis affectus. Cōpatiebat enim xps amico suo defuncto qui iacebat in tāto fetore et miseria. cōpatiebat sororibus dilectis que erant in tāta tristitia: cōpatiebatur quodāmodo sibiipsi quia carebat psentia tam boni amici: et ideo his tribus cōsiderationibus intantū cōpassiuus est quod cōpassionē ostēdit verbo cū dixit. vbi posuistis eū. et est verbū pie cōpassiōis quasi dicat pr pius cōquerendo de filio defuncto et sepulto: vbi posuistis filiū meum ita xps quadam pia conquestione dixit: vbi posuistis amicum meum: ostendit etiam ipsam cōpassionem in signo, quia lachrymas fudit: ostendit in facto, quia ipm resuscitauit. Tertio fuerunt quidā concomitantia: et ista fuerunt tria. Primum fuit quia lapidem remouere fecit dicens. tollite lapidem. Poterat enim xps ipsum facere resurgere non remoto lapide: vel solo verbo poterat remouere

lapidem sed voluit vt ipsi accederēt ꝛ vi derent ꝛ fetorem sentirēt vt de miraculo nō dubitarēt:nec dicere possent ꝙ fantaſ ma fuerit vel ꝙ ali⁹ fuerit ꝙ resurrexerit.
I ¶ Certificati enim sunt per oēs corpo ris sensus scʒ per vocē qñ dixerūt.venite ꝛ videte:per visum qñ ipsum fasciatū exi re viderūt:per tactū qñ lapidē leuauerūt ꝛ vincula soluerunt: per auditum qñ au dierunt. Lazare veni foras : per olfactū quando fetorem senserunt . Secundum cōcomitans fuit ꝙ christus fremuit ꝛ se ipsum cōturbauit lachrymas fudit quod quidē christ⁹ voluit.vt: ſm Theophilū, se esse verū hoīem ostenderet: quia tales passiōes in deum cadere nō possunt : vel idō hoc fecit ſm Hiero.q: dolebat ꝙ ami cū suum ad istam miseriā reuocat : vel idō hoc fecit vt,nos instruat ꝙ debem⁹ cōpa ti miserijs alioꝝ. Tertiū cōcomitās fuit q: patrē orauit dicēs.pater gratias tibi ago:nō aūt hoc fecit vt indigeret oratiōe q: eiusdem potestatis erat cū patre: ꝛ q: multos sanauit sola iussione : sed ideo orare voluit vt ostenderet ꝙ nō erat con trarius deo:sicut iudei sibi imponebant. Unde subdit : ego autem sciebā ꝙ semꝑ me audis:sed propter populum qui cir cunstat dixi. Uel ipso orauit vt ostendat quod miracula faceret virtute dei nō in potestate diaboli: sicut iudei sibi ſpone bāt.Uel ideo orauit vt doceret nos in no stris necessitatibus ad orationis suffra gium esse recurrendum. K

¶ Quarto ponunt quedam subsequētia: inter illos enī ꝗ ibi aderāt: quidā erant boni sicut discipuli:quidā autē mali sicut iudei ex isto enī miraculo boni facti sunt meliores:q: discipuli in fide fuerūt am plius cōformati. Maloꝝ aūt quidā facti sunt boni q: ad fidē sunt conuersi : sicut ibidē habet.Quidaꝫ facti sunt peiores. de quibus dr.Collegerūt ergo pōtifices ꝛ pharisei cōsilium ꝛc. Quidā fuerunt du bii de quib⁹ est incertum vtrū fuerūt con uersi vel nō:de quibus dr. Quidā aūt ex ipsis abierūt ad,phariseos ꝛ dixerūt eis oīa que fecit iesus:vt dicit glos.siue ali quid nūciando vt crederent:siue prodē do vt seuirent. Eodē modo acc dit de ꝑ dicatione veritatis,q: quidē de ipsa ve ritate de bonis efficiuntur meliores sicut sunt māsueti:quidā de malis efficiunt boni sicut ad pñiam conuersi:quidā in sua ma litia perseuerāt vt obstinati:quidā nec pe iores,nec meliores efficiunt,sicut tepidi.

62 ¶ Eadem sexta feria quarte heb domade.xl. Sermo.ij.

Diligebat Jesus Martham et Mariam sororē ei⁹ ꝛ Lazarū. Joā.xi. In isto euāgelio po nunt quedam,vnde boni et iusti debent gaudere: quedā de quibus peccatores debēt timere: quedā vñ ipsi peccatores debēt sperare:quedā vñ tribulati,consolationē debent recipe. A

¶ Boni enī audiētes ꝙ a christo diligunt multū gaudere debent. Uñ dicitur hic,di ligebat iesus mariā ꝛc. Boni autem sunt in vita contemplatiua:aut sunt in actiua, aut sunt i penitētia. Iste sunt tres v e cō di ad celum. Prima via est ire per viā cō templatiuam: ista signat per mariā, que ad pedes xp̄i sedebat:ꝛ eius visione ꝛ lo cutione pascebatur, ꝛ ista via est diutur nior ꝙ̄ actiua:q: illa finitur, ista non au fertur,ideo dicitur pars optima ꝙ nō au feretur ab ea. Actiua enī vita est tantū in presenti,nō in futuro. Ibi enī nō est neces se ꝙ aliquis aliquē induat : q: veste im mortalitatis sunt oēs induti :nec aliquē potet vel pascat,quia oēs sunt saturitate pleni,nec ꝙ in hospitio recipiat :q: oēs sunt in propria patria cōstituti:nec ꝙ ali quem infirmū visitet: q: nullus ibi infir matur nec ꝙ ad sepulchrum vadat, ꝗ ibi nullus moritur. B

¶ Scda via qua itur ad celum actiua vi ta est:ꝛ ista significatur per martham ꝙ̄ paupes ꝛ pegrinos recipiebat hospitio ꝛ ista via est vtilior ꝛ fructuosa ꝙ̄ prima. Est enim vtilior proximo:q: inde susten tatur.Est vtilior facienti q: inde remune ratur. Bona enī tpalia nō sunt nostra ꝓ pria:sed sunt nobis accommodata:non sunt mansura sed trāsitoria:non sunt pre ciosa, sʒ vilia:eleemosyna enī facit vt ac cōmodata sint propria:q: ꝗ pauperibus

damus ppria habem⁹.petr⁹ raueñ. Da
pauperi vt det tibi,qr q̄cq̄d pauperi de=
deris tu habebis:quod pauperi non de=
deris,alius habebit.Idē.Si hic mansu
rus es,que tua sunt hic depone. Si illuc
iturus es:hic que tua sunt cur relinq̄s qui
relinquēda seruat alienorū custos est nō
suoꝝ.Facit em̄ ea q̄ sūt trāsitoria vt sint ꝑ
petua:siue ppria ⁊ secura.Amb.Heredi=
tas in tuto loco ponit̄ q̄ deo custode ẜua
tur.Petrus raueñ.Quicq̄d pauꝑ accipit
pater celestis suscepit ⁊ in celo recondit
Aug.Quasi ifert⁹ traiectū hic facis cum
deo tuo hic das res ꝑituras,ibi recipiꝭ si
ne fine māsuras.Facit ēt eleemosyna vi=
lia vt sint ꝑciosa,qr terrā mutat celū:vnū
vertit in cētuplū. Petr⁹ raueñ Da paupe
ri vt accipias celū:da nūmū,vt accipias
regnū:da micā vt accipias totū panē:⁊
subdit. Deus vnū accipit ⁊ cētū dat ⁊ tñ
nolunt hoīes cū deo hr̄e ɔtractū.Quātū
deus diligit vitā actiuā ostendit̄ ꝑ hoc q̄ nō
de rachel per quā significatur vita cōtē=
platiua sed de lyazo quā significat̄ vita
actiua nasci voluit.Tertia via eūdi ad ce
lum est ꝑ pniam.Si em̄ aliqui ꝑ mortale
peccatū a vita ɔtēplatiua vl̄ actiua reces
sit:vnū sibi restat remediū.s.q̄ recurrat
ad penitētie suffragiū:⁊ tūc q̄ erat mor⁹
per culpā,resurgit ꝑ penitētiā.Isti signi=
ficat̄ ꝑ lazaꝝ resuscitatū. Diligebat igit̄
iesus mariā ⁊ martham ⁊ lazarum. C

¶ Qr xp̄s diligit feruēter cōtēplātes:vti
liter operantes,⁊ a pctō resurgentes: q̄
nō est in numero istoꝝ triū,a deo nō dili=
gitur:ſʒ odit̄.Isti sunt tres viri illi de q̄=
bus dicit̄ Ezechiel.xiiij. Tres isti viri.s.
Noe,Daniel.⁊ Iob in sua iusticia libera
būt animas suas.Per noe q̄ deo archaꝫ
fabricauit ⁊ in fluctibus rexit significant̄
actiui qui sepe fluctuationib⁹ exponunt̄.
per danielē qui celestes visiōes asp=xit
intelligunt̄ cōtemplatiui.Per iob q̄ iter
pretatur dolens:intelliguntur penitētes
qui de peccatis suis dolere debēt.Secū
do in isto euangelio ponuntur quedā.vñ
peccatores dn̄t multū timere.Multū em̄
debēt timere peccātes qr nunq̄ ppria v̄
tute a pctō possunt exire:sicut nec lazar⁹
potuisset resurgere nisi dei virtute. D

¶ Et super hoc ponitur triplex exemplū
Primū ponit̄ ab Arsenio qui dicit q̄ hō
pōt se ꝑ se in foueā ꝑcipitare:sed ꝑ se non
potest inde exire. Et illud exēplū ꝑtinet
ad auaros:de q̄bus d̄r Esa.xxiiij. Formi
do ⁊ fouea ⁊ laque⁹ super te q̄ habitator
es terre.Auar⁹ em̄ sempꝫ est in formidine
ne diuitias suas ꝑdat.Sēper est in fouea
ꝓfūde cupiditatiꝭ qr nunq̄ ꝑt satiari. Sē
per illaqueat⁹ ē a diabolo qr nunq̄ vult
restituere.Secūdū exemplum est Chriso
sto.qui dicit q̄ sicut nauisfracto guberna
culo illuc dicitur vbi tempestes voluerit:
sic homo perdito auxilio gratie dei non
facit quod vult,sed qđ diabolus.Et illđ
exēplū ꝑtinet ad luxuriosos q̄ sunt in ma
ri carnaliū voluptatū:q̄ lʒ videantur dul
ces:tñ in veritate sunt amare.Uñ ꝓuerb.
xxiij.Oculi tui videbunt extraneas et cor
tuū loquet̄ ꝑuersa:⁊ eris dormiēs in me=
dio maris:⁊ quasi sopit⁹ gubernator amis
so clauo.i.dei auxilio. Tertiū exēplū est
eiusdē Chrisos.q̄ dicit.Anteq̄ peccem⁹ li=
beri sumus:sed si semel operib⁹ diaboli
nos obligauerim⁹,iā nostra virtute libe=
rari nō possumus.Sicut em̄ popul⁹ facit
regere:tñ iam factū nō potest expellere.
Sic postq̄ homines thronū diaboli i cor
dibus suis posuerūt,iā null⁹ pōt eos cor
rigere nisi de⁹:⁊ istud exemplū ꝑtinet ad
superbos q̄ diabolū suuꝫ regem fecerūt.
Iuxta illud Iob.xli.Ipse est rex super
omnes filios superbie.Tertio in isto euā
gelio ponunt̄ q̄dā vnde peccatores mul=
tum sperare debēt.Lazar⁹ em̄ erat mor=
tuus ⁊ sepultus et fetidus:⁊ tamen resur
rexit ad vitā:per quod datur intelligi q̄
q̄ntūcunq̄ sit aliquis grauis peccator,tñ
cum dei auxilio potest ad penitentiam re
surgere.Debet tamen quilibet deū roga
re ne in peccatis profundet̄.Et si profun
dat⁹ fuerit debet recurrere ad deū vt nō
demergat̄.Hoc modo orabat ꝓpheta di
cens.Nō me demergat tēpestas aque ⁊c.
Tūc tēpestas aque hominem demergit:
quādo grauiꝭ tētatio peccati īpellit.Tūc
profundū absorbet:quādo profunditas
vitiorū ipsum detinet.Tūc puteus super
os suū vrget qn̄ in desperationē duct⁹ cō
fiteri nō audet.Ubi d̄r Augu.Si cecidisti
o homo nō claudet sup te pute⁹ os suuꝫ:
sed tu non claudas os tuum:sed cōfitere

et dic. De profundis clamaui ad te, et sic euades. Nõ debet tamen etiã profunda tas desperare: quia sicut dicit in. ps. Dixit dominus, ex basan cõuertam, cõuertã in profundũ maris ẽm glo. Basan interpretatur cõfusio vel siccitas. per profundũ maris: ẽm glo. interpretatur desperatissimi Ergo sensus, q deus sepe cõuertit illos q sunt in cõfessione peccatorũ, et in siccitate gratie dei, et bonorum operum, et qui prolapsi sunt vsq ad profundũ desperatiõis. Quarto in isto euãgelio sunt quedã, vnde tribulati possunt cõsolari. Christus enim diligebat Mariam et Martam: et tñ dimisit eas venire in magnã tribulationem: vt per hoc detur intelligi q deus amicos suos in presenti vita: multis tribulationibus exponit: qz ipse tribulationes sunt eis in signũ amoris, et meritũ eterne glorie. Unde ipse tribulationes a propheta appellantur apes, ideo dicit. Circundederunt me sicut apes. Apes enĩ lz pugnãt, tamẽ mel propinant. Sic etiã persecutiones, lz pugnant in carne, tamen dant cõsolationẽ in mente. ps. Secundũ multitudinẽ dolorum meorũ in corde meo: consolationes tue leticie animã meã. A deo ipse autem persecutiones vocantur virga siue baculus dei. Esaie decimo. Ue assur virga furoris mei: et baculus ipse est. Solet enĩ pater percutere filiũ virga, et postq̃ fuerit correctus virgã proiicit in ignẽ, et filio dat suã hereditatem. Sic deus per malos corrigit bonos, et tandem malos proiicit in ignẽ inferni: et bonos deducit ad hereditatẽ celi. Et in hoc sensu loquitur dominus cũ dicit. Ue assur quasi dicat: q̃uis per malos, bonos corrigam: tamẽ ve eis: quia postmodũ malos igni infernali tradaz, et bonos ad gloriã deducã. Ab augustino autem in lib. l. homeliarum ipsi persecutores vocantur torcular et mole. Unde ait. Considerã q illi q te persequuntur apud deũ, velut mole et torcular deputãtur, tu vero quasi oliua et vua egregia. Sicut ergo in torcularibus vua et oliua premuntur vt vinũ et oleum seruentur et ponãtur in cellario et caua: ita per nequitiã malorum illoruz illi qui boni sunt multis tribulationibus fatigantur, vt anime eorũ tanq̃ vinũ et oleũ recõdi in eterna cellaria mereantur.

63 ¶ Sabbato quarte hebdomade quadragesime.

Sermo primus.

Ego sum lux mũdi: qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite Johã. viij. Super hunc locum dicit August. hic verba pres. concordant dicentis. Quoniam apud te est fons vite: et in lumine tuo videbimus lumen. In istis visibus corporalibus, aliud est nomen aliud est fons. Fontes fauces querunt: lumen oculi apud deum qui lumen est hic est fons q tibi lucet vt videas Ipse tibi manat vt bibas. In hoc igitur euãgelio primo luci se assimilat: cũ dr. Ego sum lux mũdi. Scdo ostẽdit q ista lux homines l. vias morum dirigit et illuminat, cũ dicit. Qui sequitur me nõ ãbu. i te sz. ha. lu. vite. Tertio ostẽdit q fulgor istius lucis iudeorũ oculos execauit. Cũ enĩ ad illũ qđ dñs dixit ego sum lux mũdi et c. debuissent esse illuminati: sz potius fuerũt execati dicẽdo: tu đ teipso testimoniũ phibes: testimoniũ tuũ nõ est verũ. Quarto absentia huius lucis homies i iudicijs errare facit. Unde subdit. Uos ẽz carnẽ iudicatis et c. Quinto ista lux seipsz et patrẽ manifestat. Unde ait. Solus nõ suz: sz ego et q misit me pr vnũ sumus. A

¶ Circa primũ notãdũ q xps assimilatur luci, ex eo q oẽs illuminat. Joh. j. Erat lux vera q illuminat omnẽ hominẽ venientẽ sed tamẽ non omnes illuminãtur. Quod põt contingere tribus de causis. Uel qñ homo in domo tenebrosa se includit. Uel qñ oculos claudit. Uel quãdo obstaculũ interponit. In domo obscura se includit quando affectat ignorantiaz. Unde dicit Job. xxiiij. Ipsi fuerunt rebelles luminis. [illegible] oculos claudit qui nõ aperit voluntatẽ [illegible] Danielẽ. decimotertio. Declinauerũt oculos suos vt nõ viderent celũ: neq recordarentur iudiciorũ iustorũ. Obstaculum enĩ interponit qui habet mortalẽ culpaz. Esaie. lix. Iniqtates vestre diuiserũt inter vos et deũ. Circa secundum notãdũ q ista lux christi ambulãtes illuminat ne tenebras incurrãt: ideo dicit. Qui sequitur me nõ ambulat in tenebris: sed habe. et c.

vbi dicit Augustinus. Tenebre metuēde sunt morū, nō oculorū: et si oculorum nō exteriorū, sed interiorum. Non illorum vnde dicernitur nigrum ꝛ albū sed vnde discernitur iustum ꝛ iniustū. Non possunt errare qui vadunt ad istam lucem id est christum. B

¶ In ipso fuerūt tria que hominē defendunt ne erret in via pedū. s. ferramētorū impressio crucis erectio: ꝛ spinarum siue plātarū refectio. Christus igitur fuit via Johānis xiiij. Ego sum via et veritas. In ista via fuit impressio vulnerū. Fuit crucis erectio, id est crucis baiulatio. Johā. xviij. Baiulans sibi crucem. Fuit spinarū ꝛ plātarū refiectio: id est de spinis coronatio. Impressio igitur ferramētorum: id est vulnerum docet nos ad currendum per istam viā patiēter aspiciēdo. s. q ipse fuit actor ꝛ cōsummator vulnerum. Heb. xij. Deponētes omne pondus et circūstans nos per patientiam curramus: peccatum ad propositū nobis certamē: aspiciētes in actorem fidei ꝛ cōsummatorem iesum. Inspectio crucis debet nos inducere ad eā dū i. via mādatorum dei valde gaudēter: vnde apostol⁹. Qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucem omni cōfusione contēpta. Inspectio corone spinee debet nos inducere ad eā dū perseuerāter et infatigabiliter. Judei em̄ contradixerūt eum regem esse. Johānis. xix. Nō habem⁹ regem nisi cesarē: ꝛ ideo in signum derisionis coronā spineā sibi imposuerunt. Ista igitur ꝯtradictio et derisio iesu christi debet nos inducere ne deficiamus in via ꝑ aduersa aliqua: vnde subdit apostolus. Recogitate eum q talē sustinuit aduersus semetipsum a peccatorib⁹ cōtradictionē vt non fatigemini animis vestris deficiētes: vnde dicit glos. Augu. Omnia bona terrena contempsit xp̄s. vt in illis nō queratur felicitas: ꝛ oīa mala terrena sustinuit, vt in illis nō timeretur infelicitas. C

¶ Circa tertium notandum q iudei fuerunt de natura noctue: que ad lucē exceatur. Sic ꝛ ipsi cum debuissent illuminari fuerunt excecati. Unde dixerūt Tu de te ipso testimoniū dicis: testimonium tuum nō est verū Christus ostendit eis q testimoniū patris ꝛ suum est in lege ipsorum

qd in ore duorū vel triū stat omne verbū. Uerum est tamen q in causa propria non accipitur testimoniū alicuius: sed in causa aliena: quia homo potest fallere ꝛ falli. In deo autem non sic: qꝛ nec in causa sua, nec in causa nostra, potest fallere nec falli. Sic em̄ obscuritas facit nos errare circa res cognoscēdas: lux autē non pōt errare, nec circa se, nec circa alia: qꝛ in veritate se ꝛ alia manifestat. Sic ꝛ homo cū sit in tenebris ignorātie, sepe potest fallere ꝛ falli. Deus autem cum sit lux nec falli nec fallere potest. In hoc autē q iudei dixerūt christo testimoniū tuum non est verum: imponebant ei mendacium. Nā aliquando imponebant sibi mendacium in ore, sicut hic. Aliquando peccatum in corde. Johānis. ix. Nos scimus quia hic homo peccator est. Aliquādo transgressionē in opere: ibidē. Nō est hic homo a deo qui sabbatū nō custodit. Magna vesania est imponere mendaciū veritati. Jacobi. xvij. Sermo tuus. i. filius tu⁹ veritas est. Imponere peccatum sanctitati. Danielis ix. Uocabitur sanct⁹ sanctorum. Imponere trāsgressionem sabbati domino. Christus em̄ in christū deus dominus erat sabbati. Mathei. xij. Dominus est filius hominis etiā sabbati. Circa quartū notandū est q absentia veri luminis facit errare hominem in iudiciis vt dicat verba mala esse bōa verba. Unde dicit. Uos s̄m carnē iudicatis. Illi enim qui non habent lucem gratie ꝛ sapientie, dicunt diuitias ꝛ delicias ꝛ honores esse vera bona. D

¶ Sed q isti errent patet: diuitie em̄ temporales non sunt vere diuitie, qd patet in morte ꝛ post mortem. Nā in morte deducunt hominem ad denudationē summā paupertatē. Job. i. Nudus egressus sum de vtero matris mee, nud⁹ reuertar illuc. Idem. xvi. Saccum consui super cutem meam: ꝛ operui cilicio carnem meā. Mortui em̄ sacco ꝛ cilicio inuoluūtur. Post mortem vero deducunt ad extremam penuriam. sicut patet Luce. xvj. de illo diuite q ad tantam deuenit penuriā, q nō potuit hr̄e guttā aq. Sic ꝛ delicie carnales non sunt vere diuitie: qd patꝫ i morte ꝛ post mortem. Nā i morte corp⁹, i deliciis nutrimētū deducunt ad vermiū comestionē. Job

rxi. In puluere dormiēt, ꝛ ꝟmes operiēt eos. Post mortez deducūt animā ad ti-
nearum et vermium corrosionē. Esa.xiiij.
Detracta est ad inferos supbia tua. Con-
cidit cadauer tuū subter te: sternet tinea
et opertmentum tuū erunt vermes. Simi-
liter honores mūdani nō sunt veri hono-
res: quod patet in morte ꝛ post mortem.
Nam in morte deducūt ad suppeditatio-
nem q2 illi q̄ alios suppeditabāt: tandez
ī morte ab alijs suppeditabūtur: quādo
scz transeūtes homines, ꝛ bestie, ꝛ serpē-
tes ꝛ vermes sup eorū foueā gradiētur.
Eccli.x. Cum eñ morieť homo heredita-
bit serpētes ꝛ ꝟmes ꝛ bestias. Post mor-
tem vero deducunt ad lasciui infernalis
profunditatez. Esa.xiiij. Qui dicebas in
corde tuo in celū ꝯscendā ꝛc. Ideo sequi-
tur. Uerūtamē ad infernū detraheris in
profundū laci. Christ⁹ autē qui lucem di-
uine sapientie habet, dat iudicium verū,
ꝛ iudicat ista falsa esse. Unde postq̄ dixit
Uos ꝟm carnē iudicatis, subdit. Ego nō
iudico quēq̄.s. secundum carnem. ꝛ si iu-
dico ego: iudicium meum verū est. Ponit
autem verum iudicium de supradictis.s.
de diuitijs ꝛ de delicijs ꝛ honoribus cū
dicit matthei.vi. Nolite thesaurisare vo-
bis thesauros ī terra, vbi erugo ꝛ tinea
demoliť, ꝛ vbi fures effodiūt. Nō sunt eñ
vere diuitie q̄ ab erugine cōsumūtur. Nō
sunt vere delicie: q2 corpora delicate nu-
trita a tineis ꝛ vermib⁹ comedūtur. Nō
sunt veri honores: quia homines exalta-
ti ī terra effodiunť: ꝛ fures.i. demōes om-
nem gloriā ipsorū furanť. Circa quintuz
notādū q̄ lux manifestat se ꝛ omnia alia.
Sic ꝛ christus manifestauit seipsum et pa-
trem suum. Unde subdit. Ego sum qui te-
stimoniuz perhibeo de meipso: ꝛ testimo-
nium perhibet de me qui misit me pater.
Et cuz iudei interrogassent, vbi est pater
tuus: respōdit. Neq̄ me scitis neq̄ patrē
meū scitis. Que verba exponit Augusti-
nus dicens. Quando vides aliquē alicui
similem, quotidiana locutio est, si hūc vi-
disti illum etiā vidisti ꝑpter suam simili-
tudinem. Sic ꝛ ipse christus dixit. Si me
sciretis et patrem meuz sciretis: nō q̄ pa-
ter sit filius, sed q2 patri est similis filius.
Deinde Augustinus subdit. Hoc aūt ver-

bum forsitan videť esse verbū dubitatio-
nis. Homines vero de reb⁹ quas certas
habent. Aliquando verbū dubitationis
ponunt, velut si indigneris seruo tuo, ꝛ di-
cas contēnis me considera, forsitā domi-
nus tuus sum. Sic et domin⁹ non dubitā-
do increpat infideles, cū dicit. Forsitan
et patrem meum sciretis. C

Notandū autez q̄ de patre nobis tria
incognita erant.s. gloria eius: quia nullū
ad suam gloriā recipiebat. Gratia ei⁹: q2
nulluz sibi recōsiliabat. Ueritas ꝛ sapiē-
tia eius: q2 nulli viā eundi ad celū demō-
strabat. Sed ista tria christ⁹ nobis mani-
festauit ꝛ secū portauit. De quibus diciť
Johānis.i. Uidimus gloriā eius gloriā
quasi vnigeniti a patre, istud refertur ad
primū. Plenū gratie, istud referť ad secū-
dum. Et veritatis, illud referť ad tertiū.

64 Eodem sabbato quarte hebdo-
made quadragesime.

Sermo.ij.

EGo sum lux
mūdi. Johannis octauo.
Secundum beatum Au-
gustinum tanta est vnitas
capitis ad membra ꝛ mē-
brorum ad caput q̄d ali-
quando caput assumit personā mēbrorū
Iuxta illud Actuū.ix. Saule saule: quid
me ꝑsequeris. Aliqñ mēbra nominantur
ex parte capitis. Iuxta illud. Ps. Nolite
tangere christos meos. Multo fortius tā-
ta est vnitas inter matrē: scz beatam vir-
ginem ꝛ eius filiū iesum christuz: q̄ illud
quod dicitur de filio potest matri cōueni-
re. Unde verbum ꝑpositū. Ego sum lux
mundi. Licet dictum sit de filio, tamē ma-
tri conuenire potest. A

Est eñ christus lux mundi q̄ illuminat
et nō illuminatur. Est etiā mater lux mū-
di: quia est lux per quā mundus illumina-
tur qualiter aūt ipa sit lux mūdi Salomō
admirādo ostēdit, dicēs Cañ.vi. Que est
ista q̄ ascēdit seu ꝑgrediť q̄si aurora con-
surgēs: pulchra vt luna electa vt sol, ter-
ribilis vt castroꝝ acies ordinata: ecce qua-
liter est lux mūdi. In mūdo eñ sunt q̄dam
tribulati: quidā tentati, quidaz peccatores
et quidam iusti. B

¶ Ipsa quidē est peccātorib⁹ sicut aurora: q2 eis dat radiū sue mie. Tribulat'is est sicut luna: q2 eis dat radiū sue ꝯsolatio-nis. Ipsa iustis est sicut sol: q2 eis dat ra-diū gr̄e. ip̄a tētatis ē sicut acies terribil(: q2 demones expellit fulgore sue maiesta-tis. p'mo igit̄ est petōrib⁹ sicut aurora: q2 dat eis radiū mie sue. Sicut em̄ aurora tenebras expellit ⁊ lucē adducit sic ei⁹ mi sericordia a petōrib⁹ expellit noctē cul-pe, ⁊ dat eis lucē gr̄e. Jō vocat̄ mr̄ mie: q2 de⁹ i ptāte sua tradidit facere oēs mi sericordias. Ip̄a aūt i suis misericordiis nō est auara, sz multū liberalis ⁊ larga, iuxta illō qō dr̄ prou̇. vlt. Manū suā apuit inopi: ⁊ palmas suas extēdit ad paupe-rē. Si esset aliq̄ dn̄a q̄ sp brachiū suū extē deret ad paupes, ⁊ man⁹ aptas teneret: ⁊ ipsas plenas man⁹ h̄ret multū libera-lis esset. per istū modū loquit̄. Salomō de muliere forti .i. de beata virgine, q̄ sic fuit fortis ꝙ deū de celo traxit: ⁊ diabolū vicit. Ista igit̄ mulier fortis versus ptō-res tenet brachiū extēsum: q2 ei⁹ mia ad oēs extendit vniuersalr. Tenet manum apertā nō clausam, q2 suas mias nō dat difficulter sz valde faciliter, q2 nō multū nec diu facit se rogare. H̄z man⁹ plenas elecmosynis q2 suas mias largiter dat ⁊ abūdāter Si q̄s ergo eius miam non ha bet beate marie nō iputet postq̄ ip̄a bra chiū extēdit dādo vniuersaliter. postq̄ manū plenā h̄z dādo abūdāter: postq̄ manū h̄z dādo faciliter. Istud igit̄ offm̄ dādi ⁊ faciēdi misericordias de⁹ sibi cō misit. Sicut em̄ in curia pape q̄dā cōce-dunt̄ l̄re simplicis iustitie, q̄dā pure gr̄e: quedā mixte. s. que vident̄ iusticiā ⁊ gra-tiam continere, sic deus in sua curia tres habet cancellarios. C

¶ Unū cui cōmisit dare l̄ras simplicis iu sticie. Iste est michael q̄ aīas pōderat. ꝓm mēsurā bonorū vel malorū operū. Dat mensurā supplicij vel celestiū premiorū. Al'us cācellari⁹ est cui cōmisit deus da-re literas mixtas. s. iustitie ⁊ gratie. Iste est beatus petr⁹ qui est ianitor celi, vbi sunt due porte. s. iustitie: per quam ingre diuntur qui saluantur ex operib⁹ iustitie Quā portā ꝓpheta sibi ap'ri petit dicēs ap'ite mihi portas iusti. ⁊c. Alia est porta gratie per quā ingrediunt̄ illi qui saluan-tur ex sola gr̄a dei sicut sunt pueri bapti zati. Beata aūt virgo est cancellaria dei cui cōmisit de⁹ dare miam ⁊ gr̄am. Ideo talē cancellariā debemus sepe inuoca-re ⁊ dicere. Eya ergo aduocata nostra il los tuos misericordes oc'los ad nos cō. Scd̄o tribulatis est sicut luna: q2 eis dat radiū cōsolationis sue. Luna em̄ h̄z vir-tutē supra mare sic ⁊ ip̄sa sup tribulatos et amaricatos. Et sicut luna lucet in no-cte sic ⁊ ip̄a subuenit in tribulatione. D

¶ Dicitur autē pulchra vt luna. Luna enim tūc est pulchra quando est plena: ⁊ tunc tota nocte lucet. Quādo autez luna non est plena modo lucet in princip'o no ctis, modo in medio modo in fine, sic Et sunt quidā sancti qui adiuuant tribula-tos aliquando in princip'o tribulationis constātiā in tribulatione tribuendo. Ali-quando vero permittūt eos tribulari et temptari in principio, sed tamen iuuant in medio perseuerantiam dando. Aliqn̄ dimittūt eos tribulari in principio et in medio ⁊ adiuuāt, in fine: ne sez per impa tientiā cadāt victoriā eis cōferendo. Uir go autem maria est sicut luna plena que adiuuat in principio temptationis et tri-bulationis dando constantiam, Adiuuat in medio dando perseuerātiā. Adiuuat in fine, dando coronā seu victoriaz. Nec mirum si ista luna lucet tribulatis ⁊ ob-scuratis: quia etiā fuit tribulata ⁊ obscu-rata: ⁊ ideo scit meli⁹ tribulatis compa ti ⁊ misereri. E

¶ Secūdū Aug. luna tripliciter obscura tur: aut quando est vacua. aut quando est nube tecta aut quando est eclipsata: ⁊ F

¶ Beata virgo in hac vita habuit tres tribulationes. Una fuit quando herodes puerum interficere voluit ⁊ ipsa in egy-ptum fugit, tunc eniz ista luna omnino cō solatione fuit vacua, quomodo enim cō-solatio sibi esse poterat quādo ip̄sa puel la delicata de partu paulo ante surrexe-rat ⁊ in terrā longinquā per vias aspe-ras cogebat̄ fugere et quādo inter idolo latras cōpellebant̄ manere, et quando puerū sic tenerum cogebatur circunfer-re. Secundam tristiciam habuit quando filium suuz amisisse credidit, timens ne

in manus hostis deuenisset, vel ad longinquas partes gentes conuertēdas accessisset vel ad patrē celestē sine redemptione humani generis rediuisset ꝛ tunc fuit nube tecta qꝛ nubes obscura doloris ꝛ tristicie eiꝰ animam occupauit. Unde ipsa dixit, pater tuus ꝛ ego dolētes q̄rebamꝰ te ꝛc. Tertiam tribulationem habuit in filij passione, ꝛ tunc luna fuit eclypsata. Luna autē quando eclypsat tota sanguinea videtur, ꝛ ipa in filij passione fuit gladio doloris vulnerata, iuxta illō Luce. ij. Et tuam ipsiꝰ animam pertrāsibit gladiꝰ. Item Johel. ij. Sol. i. christꝰ conuertet in tenebras scʒ per mortē, et lunē, id est beata Maria i sanguinē: per dolorem. G

Tertio iustis est sicut sol quibus mittit radiū gratie sue, illuminat enim eos per exemplū et beneficium. Per exemplum quidem quia est speculum diuinū in quo nos debemus speculari. Sap. vij. Cādor est enim lucis eterne ꝛ speculū sine macula. Speculū enim fit de vitro ꝛ plumbo. Per vitrū quod est lucidum intelligitur virginitas eius per plumbum quod est ductibile ꝛ habet colorem cinereū intelligit eius humilitas: ꝛ sicut vitrum per se vel plumbum per se non facit speculū nisi coniungantur nec resultat imago sic nec Marie humilitas sine virginitate nec virginitas sine humilitate fecisset eaʒ speculum dei vt in ea resultasset christus qui est imago dei nisi adinuicem iuncta fuissent, scilicet humilitas cū virginitate, et virginitas cū humilitate: ꝛ sicut speculū recepit illum qui se fecit: sic ꝛ ipsa in suo vtero habuit illum qui se creauit. Ecclesiastici. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo ꝛc. In isto igitur speculo omnes debent prospicere ꝛ maculas suas videre, nam superbi cognoscent ibi superbiā suā ꝛ maculam respiciendo ad suam humilitatem, luxuriosi ad suaʒ virginitatem, auari ad suam paupertatem quam sancta fuit eiꝰ vita ad quā specular debemus: ostendit Hiero. in epistola ad cromacium ꝛ eliodorū. Dicit eniʒ quod ipsa a mane vsq; ad tertiā orationi instabat postmodū ab oratione surgēs a tertia vsq; ad nonam operi manuum vacabat post modum intermittens opera manuum iterum ad orationē redibat ꝛ inde nō recedebat donec angelꝰ veniebat qui sibi cibum ministrabat cum quo consolatione suam habebat. Ex hoc igit exēplū habemus vt insistemus orationi ꝛ operationi, ꝛ quod libentius conuersemur cū viris angelicis quam cum viris diabolicis. Secundo lucet omnibus per beneficiū ꝛ dat beneficia illa de quibus dicitur Ecclesiasti. xxiiij. Ego mater pulchre dilectionis ꝛ timoris ꝛ agni, ꝛ scē spei. Dat eis dilectionem per quam inflāmatur. Dat eis timorem per quam humiliantur. Dat eis agnitionem per quaʒ illuminantur. Dat eis sanctam spem per quā ad sperandū celestia nimentur. H

Quarto reprobis est sicut acies ordinata quibꝰ dat radium sue defensionis. Est cū demonibus terribilis denominatio eius, salutatio eius ꝛ laudatio eius. Quandocūq; enim ipsam nominamꝰ vel salutamꝰ vel laudamus protinus demones territi fugiūt. Quando enim diabolus audit nomen eius: ita est ac si sentiret baculū vel clauū cum quo, perenteretur. Numeri. xxiiij. Consurget virga de israel ꝛ percutiet duces moab. Quando audit eiꝰ salutationē, ita est ac si audiret tonitruū quo terreat. ps. Uox tonitrui tui in rota. Tūc em diabolꝰ tanquam insanus terret. Quando vero audit eiꝰ laudationem, ita est ac si audiret seu sentiret gladiū quo iugularetur. Hoc figuratuʒ est Judith. xvj. vbi dicit q; ipsa pugione amputauit caput holofernis. Sugit grauemur a diabolo siue a tyrāno siue a corpore nostro ad ipsaʒ curramꝰ, ad ipsam appellemꝰ, ipsa enim est domina ꝛ augusta siue imperatrix, ꝛ intermissis omnibꝰ intermedijs sanctis ad ipsam appellare licet: siue q̄s grauetur a diabolo sicut patet in theophilo q̄ a diabolo deceptus ꝛ augustā appellauit: ꝛ statim liberatus fuit. Siue q̄s grauet a tyrāno hoc signatū est in mardocheo qui ab aman grauabatur ꝛ ad hester augustam appellauit ꝛ aman condemnatꝰ ꝛ mardocheus liberatꝰ fuit. Siue quis grauet a carne sua sicut patet in maria egyptiaca, que cum esset voluptati dedita ad augustā appel

naliter natus de patre, et inquantum nas-
tus temporaliter de matre, quia vtrunq3
diē abraham tanquam fidelis seru9 desi
derauit videre. Isti veritati iudei contra
dixerunt respondentes cum ira et cū sup
positione falsa dicentes, quinquaginta
annos nondum habes et abrahā vidisti?
supponebant enim falsum, scz q̄ christus
dixisset se vidisse abrahā in pñti vita ocu
lo corporali quod tñ non dixerat. C

¶ Sed cum christus tunc haberet. xxxiij.
annos quomodo iudei dixerunt cum esse
quinquagenariū. Una causa est quia iu-
dei erant irati: et ira impedit animum vt
non possit cernere verū. Alia causa est: q̄
christus licet iuuenis esset tamen videba
tur quodammō antiquus, tū propter ni-
miam morū grauitatem, tum propter ni
miam corporis lassitudinem et asperita-
tē quas sepe in corpore fuerat expertus.
Alia causa potest esse: quia si homo iuue
nis appellat senex iniuriā sibi reputat fie
ri. Iudei ergo iniuriā christo credebāt fa
cere et dicere, qz ipsum senem vocabant.
Secūda veritas pertinens ad ipsum fuit
per quam ostendit suam cum patre eter-
nitatē, cū dixit. Amen amen dico vobis
antequam abraham fieret ego sum non
dixit antequā abraham esset: quia abra
ham a deo fuit fact9 non dixit etiam ego
sum factus qz xp̄s inq̄ntū de9 nō fuit fact9
sed ab eterno patre genitus. Huic veri-
tati iudei non contradixerunt verbis cō-
tumeliosis vel ratione suppositionib9 fal
sis queadmodū contradixerant trib9 ve
ritatib9 supradictis: sed contradixerunt
huic veritati iniurioso facto volētes eum
lapidare tanquā blasphemū sed christ9
abscondit se et exiuit de templo, ideo exi
uit ab eis vt auferret ab eis causam seuiē
di. Uel ideo exiuit quia noluit mori lapi
datus sz crucifixus Uel ideo exiuit: quia
adhuc non venerat hora patiendi. D

¶ Ex supradictis pz q̄ iudeis odiosa
erat veritas et q̄ christus furentibus ce-
debat. Ueritas em̄ multis est odiosa. Ita
enim est de veritate: sicut de luce, odore, et
sapore Lux em̄ ē amabilis oculis sanis,
sed odiosa egris. Odor hominē recreat
sed serpētē fugat. Panis palato sano est
sapid9. sz infirmo est penosus Ueritas igi
tur est odiosa superbis: sicut lux oculis
lippis. Si em̄ predicat superbo de humi
litate: talis veritas est sibi odiosa. Et cā
est qz lippitudo supbie facit hanc lucem
displicere. Eccl. xiij. Abhominatio est su
pbo humilitas. Secūdo veritas est odio
sa luxuriosis, sicut odor serpēti. Si em̄ p̄di
catur eis de odore puritatis talis odor
displicet sibi. Et causa est: qz consueuerunt
stare in fetore luxurie. Eccli. xxi. Audiet
luxuriosus et displicebit ei. Tertio veri-
tas est odiosa auaris: sic panis palato co
rupto. Si em̄ predicatur eis contemptus
terrenorū talis panis doctrine, licet in se
sit suauis eis tamen videtur execrabilis.
Eccl. xiij. Execratio diuitum pauper. Cau
sa est quia habent palatum anime corru
ptum: ideo non possunt sentire saporem
celestium. j. Cor. ij. Animalis homo non
percipit ea que sunt spiritus dei. Secun-
do xp̄s a iudeis furentib9 recedebat per
qd̄ dat nobis exēplū vt a furētibus non
subtrahamus ne ipsorum iram amplius
inflammemus. E

¶ Habuit autem christ9 contra furorem
iudeorum quinq3 remedia, sicut pz in hoc
euāgelio. Primū est patientiam seruare.
Unde cū plures iniurias audiuerit scz q̄
demoniū habebat. Ipse tamen patientiā
in omnibus seruabat. Nec habuit aliquē
motum in animo, nec aliquem motū ostē
dit in signo, nec in verbo, nec in facto. Un
de dicit. Esa. xlij. Non erit tristis: in ani-
mo nec turbulentus: in exteriori signo,
nec clamabit verbo. Calamum quassatū
non conteret in facto aliquo iniurioso.
Secundum remedium fuit tacere. Unde
cū iudei dixissent q̄ haberet demonium
et q̄ esset samaritan9: ipse omnino tacuit.
Sciebat em̄ q̄ illud dedisset iudeis occa
sionem litigandi et materiam, quia si di-
xisset non sum samaritan9 forte iudei sibi
respondissent imo es samaritanus: qz sa
mariā iuisti, et cum eis bibisti: comedisti
cū eis cōmoratus est cū eis, et eis predi-
casti. Et iste est etiam conueniens modus
extinguendi ignem furentis scz tacere et
cū talib9 nō litigare. Sicut em̄ ignis ex-
tinguitur quando ligna subtrahūtur seu
nō apponuntur: sic ira furentis annihila
tur quando nihil respondetur. Pro-

uer.xxvi. Cum defecerint ligna extingue
tur ignis: et susurrone subtracto iurgia cõ
quiescunt. Quãdo vero qs litigat ligna
parat. Eccl.viij. Non litiges cũ homine
linguato, et non strues in ignez illi9 ligna
Grego. Imitatione dei g. otiosius ẽ irã
tacendo fugere quã respondendo supe-
rare. Tertium remediũ qd habuit chri
stus fuit pacifica verba rñdere. Cũ eñ iu
dei verbũ tã iniuriosum sibi dixissent: scz
q demoniũ haberet ille patienter rñdit
eis dicẽs. Ego demonium nõ habeo. Et
iste est cõueniẽs mod9 extinguẽdi irã fu-
rentis: verba scz pacifica rñdere. Cor ei
iracundũ est sicut olla bulliẽs Prouerb.
xv. Os stulti ebullit stulticiã. Sicut igit
cessat ebullitio olle qñ aqua frigida ap-
ponit: sic cessat ebullitio ire qñ pacifica
verba q sunt refrigeratiua rñdent: Pro
uer.xv. Responsio mollis frangit irã: ser
mo durus suscitat furorẽ. Quartũ reme-
diũ qd habuit xps cõtra iudeos furẽtes
qz voluit se ab eis absentare. Et hoc fuit
qñ se abscõdit et ab eis exiuit. Gre. Exẽ
plo dñs nobis loquit vt cum etiã resiste
re non possumus: irã superbientiũ decli-
nemus. Et iste est simil'r conueniens mo-
dus extinguẽdi irã furẽtis: ab ei9 scz fa-
cie recedere Sicut eñ olla q fortiter bul
lit si ab igne eleuatur cessat ei9 ebullitio.
Sic qñ ille contra quẽ furit elongat ces
sat ebullitio scz ire inflãmatio. Prou.xx.
Honor est homini q s. parat se a cõtẽtio-
nib9 oẽs aũt stulti miscent contumelijs.
Quintũ remediũ qd habuit xps cõtra iu
deos furentes fuit beneficia impẽdere.
Nã postquã iudei dixerũt ei demoniũ ha
bes. Ipse tñ pp̃ter tãta improperia nõ ces
sauit eis impẽdere salutaria documenta
dicẽs. Si qs sermonẽ meũ seruauerit ec.
Ubi dĩ Glo. hic discat hõ Iesus nõ malũ
reddere sz bonũ. Et iste est cõueniẽs mo
dus extinguẽdi irã furentis. Scz bñficia
exhibere. Ro.xij. si esurierit inimic9 tu9
ciba illũ si sitit potũ da illi hoc ei faciẽs
carbones ignis congeres super caput
eius. Isti carbones ignis secũdum Glo.
sunt vel feruor charitatis ad quam am-
plius incitantur. Uel amor spiritussan-
cti ad quam inflammatur. Uel ardor pe
nitentie: ad quam prouocantur.

66

¶ Eadem dominica in passione
Sermo secundus.

Tulerũt lapi
des iudei vt iacerẽt i eũ
iesus autẽ abscõdit se et
exiuit de tẽplo. Oĩa que
xps dicebat et faciebat
ad nostrã vtilitatẽ con-
uertebat: et ad nostram instructionez. Si
enim dicebat verba conuertebat ea ad
nostram instructionẽ. Si faciebat mira-
cula conuertebat illa ad nostre fidei con
firmationẽ. Si prebebat exẽpla cõuerte-
bat illa ad nostrã informationẽ: sicut pz
hic quando dñs a iudeis furentib9 se ab
sentauit dãs nobis exẽplũ q et nos simi-
liter faciamus. In verbo ergo premisso
duo tanguntur primũ est iudeorum ma-
gna malicia qui christum voluerũt lapi-
dare. Secunduz est magna christi patiẽ
tia qui eis voluit cedere. B

¶ Circa primum sciendum q iudei qua
tuor mortes xpm pati voluerunt Primo
eñ eum voluerunt occidere cum adhuc
esset paruulus scilicet tempore herodis.
Secundo voluerunt eum de quodã mon
tis supcilio precipitare: vt sic cõfracto ce
rebro et capitis collisione moreret sicut
habet Luce.iiij. Tertio voluerũt ipsum
lapidare sicut pz hic. Quarto voluerũt
ipsum crucifigere et crucifixerunt. Multi
autem sunt qui hodie istis quatuor mo-
dis christũ occidũt. Primo cũ est adhuc
paruulus. Christus eñ paruul9 est in il
lis qui de nouo ad penitentiã conuertun
tur. De quibus dicit Galat.iiij. Filioli
mei quos iterũ parturio donec formetur
christus in vobis. Ille igit q de nouo ad
penitentiã conuersos scandalizãt vel ab
ipsa pnia reuocãt: xpm paruulum in eo-
rum cordibus occidunt. Cõtra quos di-
citur Mat.xviij. Qui scãdalizauerit vnũ
de pusillis istis qui i me credũt expedit
ei vt suspendat mola asinaria i collo ei9
et demergatur in pfundũ maris. Alij sũt
scz qui christum precipitant et caput sibi
frangũt. Isti sunt heretici. Nam sicut di-
citur.j.Cor.xj. Caput xpi est de9. Heret
ci igitur qui christum deum esse non cre-
dunt caput sibi auferunt. Alij ipsum lapi

dant.

auaros. Iste habet i inferno sepulchrũ altissimum ꝛ in circuitu eius sunt sepulchra omnium auarorum. Moloch interpretatur captura ꝛ significat asmodeũ.i. demonẽ q̄ est super luxuriosos quos ipse capit ꝛ illaq̄at. De quibus laqueis dr.ij. Timo.ij. Resipiscant a diaboli laqueis a quo captiui tenentur ad ipsius voluntatem. Iste habet in inferno sepulchrum maximum: et in circuitu eius sunt sepulchra omnium luxuriosoꝝ. Eiam interpretatur superfluminare ꝛ significat luciferum qui est super superbos: qui semper vult aliis eminere. Iste habet sepulchrum in inferno altissimum, ꝛ in circuitu eius sunt sepulchra omnium superborũ. Sicut antẽ super mortuũ fiunt tres planctus. Unus in domo: alius quando fertur extra domum: tertius quãdo portatur ad tumulũ. Sic isti tres demones supradicti super auaros luxuriosos ꝛ superbos faciunt tres magnos non planctus sed plausus. Unũ quãdo animã peccatoris dũ adhuc est in domo.i. in corpore proprio ad peccandum inducũt. Secũdum quãdo animã peccatoris extra corpus suum quasi extra domuꝫ exire faciũt. Tertiũ qñ ipsam animam ad sepulchrum infernale deducũt. ¶ Scdo describit̃ eius pena q̄lis sit a superiori q̄tuꝫ ad visionẽ beatorum cũdicitur. Uidit abraham ꝛ lazarum in sinu eius. Uidendo enim lazarũ ꝛ Abraham in tanta requie augebatur in ipso cruciat⁹ pene. Chrysost. super illud. Inter nos ꝛ vos magnum chaos firmatum est ꝛc. Uidere possumus transire non possumus: ꝛ nos videm⁹ quod fugim⁹: ꝛ vos videtis quod ꝑdidistis: ꝛ nostra gaudia accumulãt vestra tormẽta: ꝛ vestra tormẽta accumulãt nostra gaudia. Sicut dicit Greg. vsq ad iudiciũ ꝛ boni malo. et mali vidẽt bonos post iudiciũ autem mali non vident bonos boni autẽ semper malos vidẽt: q: malũ ꝯspiciũt qđ misericorditer euaserũt. Ex ista autẽ visione quinq manifeste colligunt̃. Unũ est ꝙ post hãc vitã boni cognoscẽt bonos q: Abrahã cognouit lazarũ ꝛ lazar⁹ cognouit abrahã. Secundũ ꝙ mali cognoscẽt malos. Unde diues sciẽs ꝙ fratres suos cognosceret si in infernũ descẽderẽt: ꝛ ex hoc eius pena ampli⁹ cresceret: nolebat ꝙ illud venirẽt.

Tertiũ ꝙ boni cognoscẽt malos: q: Abraham ꝛ lazar⁹ diuitẽ cognouerunt. Quartum ꝙ mali cognoscent bonos: q: diues cognouit abrahã ꝛ lazarũ. Quintũ ꝙ non tantũ cognoscent illos quos in hac vita viderũt: sed etiã quos nunq̄ viderũt. Nã diues cognouit lazarũ quẽ in hac vita viderat: ꝛ Abrahã cognouit Lazarũ ꝛ diuitẽ quos nunq̄ viderat in hac vita. ¶ Tertio describitur eius pena qualis sit ab inferiori q̄tũ ad remediorũ desperationẽ. Duo enim remedia petierat: vnũ vt Abraham lazarũ ad se mitteret. Sꝫ ad hoc respõdit ꝙ nõ posset ad se venire dicẽs. Inter nos ꝛ vos chaos magnũ firmatuꝫ est. Istud autẽ chaos multipliciter põt intelligi. Primo distantia ꝛ differentia duorum dominorũ.s. xp̄i ꝛ diaboli, q̄ adeo inter se differunt ꝙ xp̄s semper vult omne bonũ ꝛ diabolus omne malũ. Et ideo nunq̄ possunt adinuicẽ cõuenire.ij. Coꝛ.vj. Que cõuẽtio xp̄i ad belial? Sicut igit̃ isti dñi nũq̄ã ꝯuenire possunt: sic nec s̄ui ipsoꝝ. Secundo potest intelligi illud chaos differẽtia meritoꝝ. Amb. Inter diuitẽ ꝛ pauperẽ chaos magnũ firmatũ est: q: post morteꝫ nõ querunt merita immutari. illi em̃ tanq̄ peccatores remunerantur morte eterna: isti tanq̄ iusti beata vita ꝛ ideo nõ possunt adinuicem cõmunicare. Eccle.xiij. Si communicat lup⁹ agno: aliq̄ñdo sic peccator iusto. Tertio potest intelligi differẽtia voluntatũ. Boni enim habẽt volũtatẽ firmatam i bono: mali autẽ obduratã in malo. ꝛ ideo boni sunt iusti, ꝛ mali iniqui ꝛ ideo nõ possunt adinuicẽ participare.ij. Corin.vj. Que participatio iustitie ad iniquitatem? Quarto põt intelligi differentia affectionũ. Boni enim sunt in perpetuo amore dei: mali auteꝫ sunt in perpetuo odio dei. Nã boni tanq̄ fideles amici deo semꝑ adheserunt. Mali autẽ tanq̄ infideles eũ dereliquerũt: ꝛ ideo non possunt adinuicem participes esse.ij. Coꝝ.vj. Que pars fideli ad infidelẽ? Quinto potest intelligi differẽtia ꝯsciẽtiaꝝ. Boni em̃ habẽt conscientiam redolentẽ. Cãti.j. Lectul⁹ noster floridus. Mali cõsciẽtiã remordentem. Esa.vlt. Uermis eorũ non moritur. Et ideo boni habẽt cõscientiã bonam ꝛ mũdã: ꝛ mali aũt ꝯscientiã caninã ꝛ lacerãtem. ꝛ ideo

non possunt ad inuicē cōmunicare. Eccl'o.
xiij. Que cōuētio homini sancto ad canē?
Sexto potest intelligi differentia anima=
rum. Boni enim habent animas lucidas.
Esa. lviij. Implebit dñs splēdoribus ani
mam tuaz. Mali autē habēt animas tene
brosas. Threno. iiij. denigrate sūt super
carbones facies eorum: et ideo nō possunt
ad inuicem societatez habere. ij. Cor. vi.
Que societas luci ad tenebras? Septimo
pōt intelligi distātia et differētia māsionū.
Mali enim habent māsionē in infimis: bo
ni autem in excelsis. Theophil9. Chaos
magnuz signat iustorum a peccatoribus
distantiā. Nam sicut affectus eorum varij
fuerunt: sic et māsiones nō mod cum diffe
runt. Mansio igitur bonorū est tēplū cele
ste. Māsio malorū est habitaculū inferna
le. Et ideo nō potest aliquis consensus in=
teruenire. ij. Cor. vi. Quis autē cōsensus
tēplo dei cum idolis? Secundū remediuz
quod petebat erat vt Lazarus linguā suā
sib. refrigeraret. Nō eñ est dicēdū q̄ di=
ues linguam habuit corporalē: sed dicit
cruciari in lingua .i. in anima que pro pec
cato lingue amplius torq̄batur. Triplici=
ter enim in lingua peccauerat vel paupe=
rem irridēdo: vel nimis voluptuose eden
do: vel inter conuiuia ad detractionē lin=
guam laxādo. De duob9 primis dicit Pe
trus rauen. Lingua magis ardet que pau
peri insultauit: et prima degustat cruciat9
que p̄ciosos cibos et odorata pocula de=
gustauit. De tertio dicit Chryso. Qz cōui=
uādo magis in loquacitate peccauerat, in
lingua atrocius ardebat. Nullam autem
potuit habere refrigerationē: qz nullā vo
luit pauper impēdere miserationē. Pro=
uerb. xxi. Qui obturat aurē suā ad clamo
rem pauperis, ipse clamabit et nō exaudie
tur. Multi igitur sunt qui pro isto triplici
peccato lingue in anima punientur, qui et
de pauperibus irrisiones faciunt: et laute
et nimis voluptuose comedūt: et bonis de=
trahere nō desistūt. ¶ Quarto describitur
eius pena qualis est ab exterior: q̄tuz ad
damnationez amicorū: cum dicitur. Rogo
te ergo pater vt mittas euz in domum etc.
Ista autem petitio et ex parte fuit iniqua: et
ex parte fatua: et ex parte prouida. Ini=
qua enim fuit: qz lazaruz quē sic miserum
viderat, iterum volebat miserū facere dū
eum iterum volebat ad vitam miserā de=
stinare. Fleuit dñs sup lazarū quem susci
tauit: ex eo q̄ (sicut dicit Hiero.) ipsum ad
huius mundi miseriam iterū reuocabat.
Petrus rauen. Petit lazarū mitti ad fra=
tres suos: sic vult vexare pauperē sicut di
uites in hoc seculo vexare psueuerūt. Se
cundo ista petitio diuitis qua petijt laza=
rū mitti fuit fatua, ex eo q̄ pl9 mortuis q̄
scripturis credēdū esse putauit. Quod au
tem hoc sit fatuū asserere ostendit Chrys.
triplici ratiōe. Una est quia lazarus resur
rexit: et multi cum xp̄o resurrexerunt: et ta
men iudei eis credere noluerūt: imo laza
rum occidere cogitauerūt. Secūda ratio
est: qz magis credendū ē deo q̄ alicui ho
mini viuo vel mortuo vel etiā āgelo. Scri
pture autem sunt a deo: quia illud quod
dicunt scripture dicit deus: ideo credēdū
est magis scripturis q̄ alicui homini viuo
vel mortuo vel etiā angelo. Unde dato p̄
impossibile q̄ Abrahā vel lazarus resur=
gens vel angel9 de celo veniens aliqd di
ceret qđ cōtra scripturā esset, magis scri
pture q̄ eis esset credendū. Tertia est: qz
si esset cōsuetudo q̄ mortui resurgerent et
homines eis crederēt: diabol9 aliquādo
aliquos fantastice suscitaret: q̄ multa fal=
sa possent dicere et multos mittere in erro
rem. Tertio ista petitio fuit puida. Scie=
bat enim q̄ ex damnatione fratrū suoruz
cresceret suum suppliciuz et ideo prouide
faciebat si hoc impediebat. Greg. Ut pec
catores in supplicio amplius puniantur: et
eorum vidēt gloriā quos cōtempserūt et
de illorum pena torquentur quos inutiliter
dilexerunt. Rogabat igitur vt ad fratres
suos lazar9 mitteretur, qz adhuc sciebat
eos esse in mūdo: ex eo q̄ nec videbat eos
in sinu Abrahe cum lazaro: nec secum in
inferno. Preter hunc autē modum sciēdi
sunt tres alij modi quibus mortui ea que
in mundo geruntur scire possunt: vt dicit
Augu. in l. b. de cura pro mortuis agēda.
Primo alijs animabus de mundo veniē=
tibus ea referentibus: sicut forsitan Abra
ham sciuit lazaruz fuisse in tot doloribus
et diuitem in tot delicijs ipso lazaro indi
cante. Secundo possunt scire ab angelis
qui presentes sunt omnibus que agūtur.

Tertio possunt scire aliqua q̄ necessaria sunt eos scire: nō solum presentia sed etiā preterita z futura: dei spiritu reuelante.

¶Dñica.ij.post trinitatem. Sermo.j.

HOmo quidaz fecit cenaz magnaz zc. Luce.xiiij. Cuz homo ad imaginez dei sit factus non est incongruuz si deus nomine sue imaginis appellat̄ scz vt homo dicat̄. Greg. Qñ de⁹ vult indicare suā potestatiuā virtutem dicitur leo: quādo vero suā misericordiā dicitur homo. Per istū igitur hominem deus intelligitur. Per istam vero cenā ſm Greg. satietas eterne dulcedinis significatur: que dicitur cena z nō prādiū. Nā prandium est refectio sanctorum in via: cena vero in patria. Post prādiuz adhuc cena restat: post cenam vero cōuiuium nullum restat. Post prandiū adhuc restat labor: post cenā vero non restat nisi quies. Circa istam autez cenā tria notātur: scz inuitātis magna liberalitas: nuncij magna fidelitas: z vocatorū magna diuersitas. ¶Liberalitas autem inuitātis in duob⁹ apparet: in hoc q̄ cenā magnā p̄parauit: z in hoc q̄ multos vocauit. Cena autē dicitur magna: qz magna sunt fercula que ibi apponuntur: et qz magni sunt fructus q̄ ibi dātur. De magnitudine ferculoꝝ dicit̄ Esa.xxv. Faciat dñs exercituū oīb⁹ populis in mōte hoc conuiuiū pinguiū, cōuiuiū vindemie defecate, cōuiuium pinguium medulatorum: ex quibus verbis habet̄ q̄ oīa que dātur in ista cena sunt pinguia medulata z defecata. In p̄nti eñ vita aīa nostra subiacet multis doloribus: corpus nostrū multis passionibus: z vtrūq̄ multis timoribus. Sz aīa q̄ nunc subiacet doloribus tūc implebit̄ pinguedine.i. dulcedine z suauitate. ps. Sicut adipe z pinguedine repleat̄ aīa mea. Hiere.xxxj. Cōsolabor eos z letificabo a dolore suo: z inebriabo animas sacerdotū pinguedine. Corpus qd̄ sic nūc subiacet passionibus tūc gaudebit defectiōe.i. omnium malorū ablatione. Corp⁹ eñ modo est tenebrosuz, grossum, pōderosuz, z mortalitati subiectū. Sz tūc defecabit̄ z depurabit̄: z remanebit i corpore vinū purū.i. claritas subtilitas agilitas z immortalitas. Et in infernū proijcient̄ feces: qz corpora dānatorū erūt tenebrosa vt nunq̄ lucē videāt: erūt grossa z spissa vt ignis in ea fortius agat: erunt tam ponderosa vt nunq̄ resurgāt z de pena in penaz cadāt: erūt semper in morte vt tñ nunq̄ deficiāt. De isto vino sanctorū z fece dānatorū dr̄ in ps. Calix in manu dñi vini meri. Et subditur. Uerūtñ fex eius nō est exinanita zc. Utrūq̄ sūt: scz corpus z aīa q̄ modo sunt subiecta timorib⁹: tūc replebunt̄ medula i. securitate plena. Esa.xxxij. Sedebit popul⁹ meus in plenitudine pacis. Sicut eñ medulla intra ossa abscōditur: sic sancti a timore omniū abscōdētur. ps. Abscōdes eos in abscondito faciei tue a c̄turbatiōe hominum. Fruct⁹ autē qui dātur figurati sunt Nume.xiij. in illis fructibus quos de terra promissiōis exploratores detulerūt qui fuerūt fic⁹, vua, z mala granata. Per ficum intelligit̄ dulcedo q̄ causat̄ ex cōtēplatione deitatis. Sicut eñ ceteri fructus videntur insipidi respectu dulcedinis ficuū. sic respectu dulcedinis oīs alia dulcedo videtur amaritudo. Bern. Reuera illō est vez z solū gaudiū qd̄ nō de creatura sz de creatore p̄cipit̄. Cui cōparata oīs alia iocunditas meror est: oīs suauitas dolor. Omne dulce amarū: omne decorum fedū oīe postremo qd̄cūq̄ aliud delectare possit molestū. Per vuā significatur dulcedo que causatur ex visione humanitatis xp̄i: que vua fuit de vite virgine nata. Eccli. xxiiij. Ego quasi vitis fructificauit suauitatem odoris. Fuit igne charitatis excocta. Canti.j. Botr⁹ cypri dilect⁹ meus mihi in vineis engaddi. Ad literā eñ ille vinee radijs solarib⁹ dicūtur aduri. Fuit in torculari crucis c̄culcata. Eccli.lxiij. Quare rubrum est indumētū tuū: z vestimētum tuū sicut cal. in tor. Per mala granata intelligitur letitia q̄ causat̄ ex sanctorū societate. Can.iiij. Sicut fragmē mali punici: ita gene tue. Sicut autē ibi dicit Glo. Malū punicū hz cādorē z ruborē: hz in granis magnā ordinabilitatē. Sancti igitur qui sunt gene dei per similitudinē: erūt in corpore cādidi z lucidi p̄pter nimiā claritatem. Erūt in aīa rubicundi p̄pter feruentem charitatē. Erūt inter se valde ordina

ti per iocundā societatē. Secundo ostēdit liberalitas inuitātis ex eo q vocauit multos. Uocauit autē eos p quatuor modos: scz p exteriora documēta: per collata beneficia: p interna cōsilia: p irrogata flagella. Sed sicut dicit Greg. Uocat multos sz pauci venīūt: qz nonnunq ipsi qui ei per fidem subiecti sunt: terno ei⁹ cōmunio male viuēdo cōtradicūt. De hoc ipse cōqueritur dicēs Prouer.j. Uocaui: scz p legē p prophetas z alioꝝ exteriora documēta: z renuistis. Extēdi manū meā dādo vobis multa bñficia: z nō fuit q aspiceret. Despexistis oē cōsiliū meū qđ vobis sepi⁹ inspiraui. Et increpationes meas .i. flagella mea q aliqñ vobis influxi: neglexistis. Jō subdit. Ego qz i interitu vestro ridebo. ¶ Secūdo ponit nunciū magna fidelitas cū dr. Misit seruū suū .i. ſm Grego. ordinē predicatoꝝ: dicere inuitatis vt venirēt qz parata sunt oia. Qz pat⁹ est loc⁹. Joh. xiiij. Uado pare vobis locū. Parate sunt mēse, Luc. xxij. Ut datis z bibatis sup mensam meā i regno meo. Parat⁹ est panis. Sap. xvj. Paratū de celo panē pstit istis illis. Parata sunt fercula Matt. xxij. Tauri mei z altilia occisa sunt z oia pata sunt venite ad nuptias. Paratū est vinū. Cāt. v. Bibite z inebriamini charissimi. Parati sunt seruitores .i. angeli. Hebr. j. Oēs sunt administratorij spūs i ministeriū missi. Parat⁹ ē ipe picerna .i. xp̄s. Luc. xij. Precinget se z faciet illos discūbere z trāsiēs mi. illis. Nō restat ergo nisi vt man⁹ lauemus z corda mundem⁹. ps. Scdm puritatē manuū meaꝝ retribuet mihi. ¶ Tertio notat vocatoꝝ magna diuersitas. Nā ſz Greg. tres fuerunt differētie vocatoꝝ. Quidā eñ vocātur z venire cōtēnūt. Alij vocātur z veniunt. Alij cōpellunt vt intrēt. Jlloꝝ aūt qui vocātur z venire contēnūt. Tres sunt differētie ſz Aug. de verbis dñi: scz superbi auari z luxuriosi. Excusatio igit pmi ptinet ad supbos: qui dixit villā emi .i. dñatū terrenū multo labore acquisiui: vel infelici cōmercio scz precio aie sine regni celestis cōparaui: rogo te habe me excusatū. Greg. Humilitas est in voce: sed dū venire cōtēnit supbia est in actione. Fatuitas aūt isti⁹ notat nō tātū in hoc q dñatū tā care emit: sed etiā in hoc q dixit. Necesse habeo exire z videre illā. Pri⁹ eñ debuit videre q emere. Null⁹ aūt dñatū terrenū tā care emeret si bñ videret z cōsideraret primo ipsius breuitatē. Eccli. x. Ois potētat⁹ breuis vita. Scdo ei⁹ periculū z anxietatē. Rami eñ arboris q sunt i imo sunt in qete: q autē sunt in vertice semp sunt in agitatione. Refert Ualerius q cū quidā rex deberet coronari: coronā in manu tenēs dicit. O nobilē magis q felicē coronā: qsi si qs cognosceret q multis picul s z solicitudinibus ſcplēa, nec hūi iacētē tollere vellet. Tertio ei⁹ pcipitij immanitatē: qz q̄to altior ascēsus tāto grauior casus. Cecidit petr⁹ sz de infimo: iō statī resurrexit. Cecidit dauid sz de plano qz se in altū nō extulit. Juxta illud ps Dñe nō est exaltatū cor meū. z ideo cito surrexit. Cecidit adā sz de alto: qz de paradiso: z iō cū difficultate surrexit qz cū morte xp̄i. Cecidit lucifer: sz de altissimo celo: ideo nūq surgere potuit. Excusatio scdi ptinet ad auaros: q dixit. Juga boū emi qnq. Per qnq intelligūt intelligunt qnq sensus corp s. Et dñr iuga qz ſm Aug. Jnstrumēta sensuū cōbinant. Duo eñ sūt ocli, due aures, due nares, duo instrumēta gust⁹: lingua scz z paratū, due man⁹ cū quib⁹ fit maxime tactus. Sicut igitur boues terram versant: sic sensus auari circa terrena delectātur. Magis enim delectant eius oculi in videndo massam auri q corpus xp̄i. Eccli. xiiij. Jnsatiabilis est oculus cupidi. Plus delectant ei⁹ aures i audiēdo sonū auri q verbum dei. Nō erat talis ppheta qui dicebat. bonū mihi lex oris tui super milia auri z argēti. Nares eius semper vellent a remotis nūdinas odorare: vt illuc posset currere. Tales sunt similes vulturi qui a remotis odorat fetorē cadauerū z illuc currit. Et q sunt ista cadauera nisi aurum z argētū: quoꝝ vnum ſm Bern. est lutū rubeū, aliud lutum albū. Citius autē currit auarus ad nūdinas q ad missas: citius ad mercationes q ad predicationes. Jn ore autē auari dulcior est nominatio auri q nomiatio verbi dei. Nō erat talis ppheta qui dicebat. Q dulcia faucibus meis eloquia tua zc. Man⁹ etiā auri libētius tangunt aurū z argētum q sans

ctum euangeliū. Diuitie spine sunt: ⁊ tñ magis delectant in tangēdo illas spinas q̄ lilia vel rosas. Job.xxx. Esse sub sentibus delicias cōputabāt. ¶ Excusatio tercij pertinet ad luxuriosos q̄ dixit. Uxorē duxi ⁊ ideo nō possum venire. Si vxor hic accipit̄ proprie: falsum dixit. Si autē accipitur pro carnali voluptate: verum dixit. Greg. Nōnulli in cōiugio nō fecunditatē prolis: sz desideria expetunt voluptatis. Et idcirco ꝑ rem iustā figurari potest nō immerito res iniusta. Homo igitur voluptuosus ad celestē cenā venire nō potest, nō debet, nō est dignus. Nō pōt: q2 est cōpedibus alligat⁹. Eccl.vij. Inueni amariorem morte mulierē que laqueus venatorū est ⁊c. Nō dz: q2 est fetid⁹. Johel.i. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Nō est dignus: q2 est sordida veste indut⁹. Jude.i. Odientes eā que carnalis est maculatā tunicam. Si em̄ indignus fuit stare i nuptijs qui nō habuit vestē nuptialem: vt dicitur Matth.xxij. Multo fortius qui habuit vestē vituperabilē. ¶ Deinde ponit̄ secunda differentia vocatorū: illorum scz qui vocātur ⁊ veniūt. Unde dicitur. Pauperes ac debiles cecos ⁊ claudos introduc huc. Et possunt intelligi literaliter: q2 s̄m Grego. Infirmi quippe ⁊ in hoc mundo despecti: plerūq3 tanto celerius vocē dei audiunt: quāto in hoc mūdo non habent vñ delectentur. Uel possunt intelligi spiritualiter. vt dicit Glo. Sicut peccatores fuerunt qui venire noluerūt: ita ⁊ peccatores sunt isti q̄ veniūt, sz superbie respuūtur ⁊ humiles eligunt̄. Horum autē quatuor sunt genera. Quidā enim peccāt per torporē ⁊ negligentiā. Isti sunt pauperes quasi parū operantes. Alij per fragilitatē humanā. Isti sunt debiles: sicut fuit Petrus qui timore mortis xp̄m negauit. Alij per ignorantiam. Isti sunt ceci. talis fuit paul⁹ qui dicit .i. Timo.i. Ignorās feci in incredulitate. Alij per certā malitiā. Isti sunt claudi qui vnū pedē volūt habere in celo ⁊ alterū i terra. Oēs isti aliquando miseriā suā cognoscunt ⁊ ad deum veniūt. ¶ Deinde ponit̄ tertia differētia vocatorū: illorū scz qui cōpellūtur: cū dicit̄. Exi in vias ⁊ sepes ⁊ cōpelle intrare. Isti sunt q̄ ꝑ longā cōsuetudinē in peccatis indurātur. qui dicuntur morari in vijs: q2 demonibus sunt ꝑuij. Job.xx. Uadēt ⁊ venient super eū horribiles. Et dicunt̄ morari in sepibus: q2 spinas peccatores colligunt in quib⁹ cōburunt̄: ⁊ in quib⁹ serpētes infernales morātur. Tales vix aut nūq̄ conuertuntur nisi cōpellātur. Istā autē cōpulsionem facit aduersitas. Greg. Mala q̄ nos hic premunt, ad deū nos ire compellūt. Aug. Felix necessitas que ad meliora nos compellit. Idē. Si foris inueniatur necessitas nascetur intus volūtas. Seneca. Infirmitati mee gratias ago: q̄ cogit me nō posse que non debeo velle.

¶ Sermo secundus.

Uxorem duxi et ideo nō possum venire. Nō dixit iste. virginitatē voui: aut cōtinētiā promisi: ⁊ ideo nō possum venire, sed dixit vxorē duxi ⁊c. Certum est autē q̄ qui vxorē ducunt ad celestē cenam venire possunt: sed ideo dicuntur non posse: q2 nō ita libere nec ita expedite possunt venire coniuges sicut virgines vel continentes: ex eo q̄ plura habent incentiua ad malum: ⁊ plura retrahentia a bono. i.Cor.vij. Qui sine vxore est solicitus est q̄ sunt domini quomō placeat deo: qui autē cum vxore est solicit⁹ est que sunt mundi quō placeat vxori ⁊ diuisus est ⁊c. Nihilominus tñ vt dictum est venire possunt si ordinē matrimonialem seruare voluerint. Deus em̄ matrimoniū i paradiso instituit qñ dixit Gene.i. Crescite ⁊ multiplicamini. ⁊c. Si igit̄ grauiter peccat q̄ frangit ordinē quē instituit Augu. vel Benedictus: multo grauius peccāt qui ordinē frāgunt quē instituit ipse deus. Et q2 quilibet ordo habet regulā suā: ideo i isto ordine matrimoniali data est regula ⁊ viris per se: ⁊ vxorib⁹ per se. Q2 em̄ sunt diuersarū cōditionū morū ⁊ volūtatū: ideo oportuit q̄ cuilibet daret̄ sua regula specialis. ¶ Regulā autē virorū fecit ⁊ dictauit paul⁹ apl's: ⁊ hz.iiij.capl'a. Primū est q2 viri vxores suas debēt instruere ⁊ regere. Istud capl'z ponit Ephe.v. dicēs. Mulieres viris subdite sint sicut dño: qm̄ vir caput est mulieris: sicut xp̄s caput est ecclesie. Ex q̄ igit̄ vir caput est mulieris dz

eā instruere & regere, leges ei imponēdo prout viderit expedire. Quedam em̄ sunt matrone probate. Istis nō sunt leges imponende: sed sue libertati sunt penit⁹ relinquēde. Et quedā mulieres sunt pbate & honeste, & fortes ad resistendū vitijs. Talium autem vita virū nō solicitat sed delectat. Eccli.xxvj. Mulier fortis oblectat virum suū. Quedā sunt suspecte. Iste legibus sunt artande & sub manu viri arcende, alias magnū periculū est. Vñ dicitur de muliere suspecta. Eccli.xxv. Si nō ambulauerit ad manū tuā confundet te in conspectu inimicorū tuorū. Quedā sunt medie, q̄ adhuc nō sunt bñ pbate. Iste nec nimis sunt artande, nec nimis relaxāde: sed sunt prius probande. Si enim amic⁹ anteq̄ homo de eo confidat est probād⁹: multo fortius vxor. Eccli.vj. Si possides amicū, in tētatione posside eū: & ne facile ei teipsum credas. Scōm capitulū est: q2 vir debet vxorem suam discrete diligere. Istud capitulum apls ponit ibidē dicēs viri diligite eas amore discreto & ordinato. Qd̄ q̄dē fit qñ seruat̄ qd̄ dicit̄.j.Corin. vij. Qui habēt vxores: tāq̄ non habētes sint. Ille hʒ vxorē & nō habet, q̄ tpe debito scit operi coniug ali intēdere: & tēpore debito abstinere. De quo tpe dicit Chrys. sup Matt. Abstinent a menstruata abstinete a pregnāte: qñ etiā dies festus est, et dies ieiunij. Ex his habetur q̄ quatuor tēporibus est abstinendū.s.tēpore mēstrui: q2 sicut dicit Hiero. tunc cōcipiuntur pueri mēbri dānati scilicet claudi, ceci, leprosi, elephātici & consimiles. Abstinēdū est etiam tempore pregnationis. qd̄ etiā bestie obseruant. Dicitur eniʒ in lib. de natura animalium q̄ elephas feminā suā pregnantē non tangit. Abstinendum est etiā tempore festo & ieiuniorum. Augu. Tēpore processionis & ieiuniorum non licet cōiugibus cōuenire: q2 tunc a lectis abstinēdum est vt facilius impetretur qd̄ postulatur. Tertium capitulum est q̄ viri debēt vxoribus in necessarijs puidere. Istud capitulum ponit idem dicens. Qui suā vxorem diligit, semetipsum diligit. Nemo em̄ carnē suā vnq̄ odio habuit, sʒ nutrit. Gl. cibo & potu. Et fouet. Glosa. vestimentis. Nonām debent viri permittere q̄ vxores sue nimis vane se ornēt. Talis em̄ ornat⁹ re prehensibilis est quadruplici ratione. Una sumitur ex parte ipsi⁹ mulieris, quātum ad animam: q2 christū in anima sua inducre nō potest. Unde sup illud.j. Pet. iij. Quarsi sit capillatura. dicit Glosa. Sicut Cyprianus ait. Serico & purpura indute xpʒ induere nō possunt. Argēto, monilib⁹, & margaritis exornate ornamēta cordis & pectoris perdiderunt, qd̄ de illis intelligēdū est que se ornāt ad alas capiendas. Secūda sumitur ex parte eiusdē q̄stū ad corpus quod est cinis & puluis. Stult⁹ anīē esset ille qui cinerē & puluerē vellet in sacco serico custodire. Chrys. super illud Luc.xvj. Induebatur purpura & bysso. dicit. puluerē & cinerem purpura & bysso tegebat. Tertia ratio sumit̄ ex parte christi: quia xp̄s tales nō cognoscit. Cum em̄ per diuersos colores faciem suā transmutēt: xp̄s non cognoscit quod ibi nō creauit. Hiero. Qua fiducia erigis ad celos vultus quos cōditor nō cognoscit? Quarta sumitur ex parte primi: quē mulier cito decipit & ad concupiscentiam trahit. Chrys. super Matth. Si se mulier decorauerit vt oculos hominum ad se traxerit & vocauerit, etsi plagam non intulerit: extremā tamen vindictā dabit. venenum enim obtulit: etsi nullus qui bibat inuentus sit. Quartū capl̄m est, q2 nō dn̄t vxoribus suis nimis rigidi & duri esse: istud ponitur Col.iij. Viri diligite vxores vestras: & nolite amari eē ad illas. Talis em̄ amaritudo est causa discordie inter istos, que multū deo displicet: sicut & ccordia multum placet. Eccli.xxv. In tribus beneplacitum est spiritui meo. Et sequit̄. Vir & mulier bene sibi cōsentientes. Qd̄ em̄ non bñ cōueniāt: culpa aliqñ est ex parte viri, aliqñ ex parte vxoris, aliqñ ex parte vtriusq̄. Et super hoc potest poni tale exēpluʒ. Si quis em̄ ferrū ferro vult iūgere: oportet q̄ vtrūq̄ per ignis exustionem mollescat. Si enim vtrūq̄ fuerit durum vel alterum istorum, non poterunt coniūgi. Qñ igitur vir est nimis seuerus & vxor nimis aspera: tunc ambo sunt duri & ideo nō poterunt pacificari. Quando vir est benign⁹ & vxor superba, vel econuerso vxor mansueta & vir seuerus: non poterunt bene

conuenire. Opz ergo q vter q mollescat. i. q vir habeat benignitatem z vxor mansuetudinē z tūc fiet qđ dicit scriptura: q multū placēt deo vir z mulier sibi cōsentientes. ¶ Scđa regula est ipsarū mulierū q̄ tradit Tob. x. Dimiserūt filiā ire monētes eā honorare soceros, diligere maritū regere familiā, gubernare domū z seipsaz irreprehēsibilē exhibere. Et hz ista regula quinq capitula z iō est maior q̄ regula virorū q̄ hz tātū q̄tuor. Qz eni mulier magis deficit i discretiōe: iō maior indiget eruditione. Primū capitulū est: qz dz soceros honorare. Iustū est eni vt tāq̄ patrez z matrē soceros honoret cū ipsi eā sibi in filiā associēt. Vn z socer a sociādo nomē accepit. Sz sepe cōtrariū fit. Vn Hiero. cōtra Iouinianū. In q̄dā regiōe cōsuetudo est vt nur⁹ altera die postq̄ traducta est, a socru ollā mutuo petat: cū illa statiz negat: vt cōprobet illud Terētij verū esse: oēs socr⁹ oderūt nurus. Scđm caplm est q dz virū diligere: z hoc amore casto z singulari. De quo amore dt Chry. sup Mat. Ecce si vir habeat vxorē quo cognoscit plena vxoris dilectio. Uxor neminē dz putare sapiētiorem q̄ virū suū: z si alter sit sapiētior: tn̄ illa sapiētiorē intelligere nō dz. Uxor neminē fortiorē dz putare q̄ virū suuz: z si alter sit fortior, tn̄ illa intelligere nō debet alterū fortiorē. Uxor neminē dz putare formosiorē q̄ virū suum: et si alter sit formosior, tamen nō debet sibi apparere. Perfectum enim odium z perfectus amor verum rerum iudicium non cognoscit. Ut puta si perfecte odias aliquē: qualiacunq fuerint apud illum omnia tibi displicent, siue que dicit siue que agit: z si vere bona sunt, tn̄ tibi displicent z mala videntur. Sic z si perfecte aliquē ames, quecunq sunt apud eum placēt tibi: siue que loquitur, siue que agit. z si vere mala sunt, tamen tibi bona videntur. Tertium capitulum est: quia debet familiā suā regere. Sicut eni dicitur. j. Timo. v. Qui suorum z maxime domesticorum curā non habet, fidez negauit. Glo. Operib⁹ z si nō verbis: qz proximum non diligit. Et est infidelis deterior. Glo. Qz hic veritatem nondum cognouit vel pmisit. Sed de multis mulierib⁹ potest dici illud Threno. iiij. Filia populi mei crudelis, q̄si struthio i deserto. Struthio oua sua terra cooperit: z abiēs ea derelinquit: que sepe a bestijs conculcantur. Sic sunt multe que permittunt filios suos terrenis affectibus inuolui, z a demonib⁹ conculcari: z ipse non curant. In hoc tamen sunt struthiōibus crudeliores, quia illi super oua conculcata faciūt magnū plāctū. Iste aūt sup filios a demonib⁹ cōculcatos nō plāgunt. De hoc filij in iudicio cōquerentur. Eccli. xlj. De patre impio conquerent̄ filij: quia propter illum sunt in opprobriū. Quartum capitulum est: quia debet domū suā gubernare z ideo oportet ipsam tria habere: scilicet sapientiaz, vt oia sapiēter disponat. Prouerb. xiiij. Sapiens mulier edificat domū suā. Incipiens extructam quoq manibus destruit. Diligētiaz. vt solicite cūcta promoueat. Prouer. xij. Mulier diligēs corona est viro suo zc. Et prouidentiam: vt suo tempore necessaria cūctis prouideat. Propter ista tria dicitur Prouer. vltimo de muliere forti. Operata est consilio manuum suarū. ecce q̄ sapiēs. Et de nocte surrexit. ecce q̄ solicita. Et dedit predam domesticis suis. ecce q̄ prouida. Quintum capitulum est: quia debet se irreprehensibilē exhibere vt scilicet nullam maculam habeat, nec in vita nec in fama nec in conscientia. Istas autem maculas suas in triplici speculo debet videre. Primum speculum est sacra scriptura siue dei precepta. Greg. Specula sunt dei precepta in quibus anime sancte semper aspiciunt: vt si que in eis sunt feditates deprehendant. Secundum speculum est vita christi: ad cuius penitētiam, humilitatē, z pietatem se debet speculari. Bern. super Cāti. Utrumq mihi es domine: z speculum patientie z precium redemptionis. Tertium speculum est exemplum ancillarum christi. Si enim mulier dicat se non posse imitari vitam sanctorum virorum: saltem imitetur vitam suarū sororū: scilicet Magdalene, Agnetis, Cecilie, z ceterarum. Omnes autem maculas quas mulieres deprehēderit ad ista specula, lauare debēt in confessione vera. In hui⁹ significatione in lauatoria templi erāt specula: vt dicitur Exod. xxxviij. Bern. Anima cōfessionē

sit affectās decorem. Confessioni enim iun-
git decor. ps. Confessio et pulchritudo in
conspectu eius. Sed multe sunt que libē-
tius viderent facies carnis sue in speculo
vanitatis: q̄ facies mentis sue in supradi
ctis speculis. Hiero. Mulier ad speculum
pingitur: et in contumeliā artificis cona-
tur pulchrior esse q̄ nata est.

¶ Sermo tertius.

Dico aūt vobis
q̄ nemo virorū illorū q̄ vocati
sūt gustabit cenā meā. Ex eo
qđ dicit dñs. Nemo virorum
illorum qui vocati sunt gustabit cenā meā.
Dat intelligere q̄ gustabant aliā cenam
que non est sua. Ideo notandū q̄ est qua-
druplex cena. s. corporalis, spūalis, infer
nalis, et celestis. In cena corpali dñt refici
pauperes. Luc. xiiij. Cū facis cenā vel prā
diū, voca pauperes ac debiles: cecos et
claudos. ¶ Sciendū est aūt q̄ antiqui co
medebāt tm̄ semel i die: et in loco cōi et cōi
ter. Et q̄ semel tm̄ i die comedebāt: idō ce
nā appellabant: q̄ post cenā nulla comes-
tio restat. Q̄ etiā comedebāt i loco cōi et
cōiter: ideo cenā similiter dicebāt: a cenō. i.
cōe. Ex primo igit̄ ostendebant suā fruga
litatē. Tante enim erāt abstinentie q̄ con
tenti erant vna comestione in die. Ex scđo
ostēdebant suā honestatē. Ideo enim i loco
cōmuni et euidēti comedebāt ne occasione
secreti loci lasciui fierent: vel verba detra
ctoria resonarent. Ex tertio ostēdebāt suā
liberalitatem: quia non singulariter sed
cōiter comedere volebāt et ideo peregri-
nos et hospites ad sua conuiuia aduoca-
bant. Exēplo igitur antiquorū et nos ista
tria in nostris conuiuiis habeam⁹. ¶ Pri-
mo temperantiā et frugalitatē. Eccl. xxx.
Utere quasi homo frugi his q̄ tibi appo-
nuntur. Eiusdem. xxxvii. caplo. In multis
escis erit infirmitas. Et infra. Propter cra
pulam multi perierunt: qui autē abstinens
est adiiciet vitam. Unde refert Augu. tria
documenta se a beato Ambrosio didicis-
se. Unum est ne officium militandi aliqui-
bus suadeat: ne forte ipsi calumnias et ex
poliationes exerceant. Scđm est ne vxorē
alicui petat: ne forte ipsi cōiuges male in
ter se conuicientur et sibi maledicant. Ter-
tium ne ad conuiuium inuitatus accedat:
ne forte ibi temperantie modum perdat.
¶ Scđo debem⁹ habere honestatē: ne. sci-
licet in nr̄is cōuiuiis fiant lasciua solatia.
Esaie. v. Cithara et lyra et tympanū i cō
uiuiis vestris et c. Et ne ibi dicantur verba
detractoria. Prouerbio. xxiij. Noli esse in
conuiuiis potatorum, nec in comessatio-
nibus eorum qui carnes ad vescendū cō-
ferunt. Illi carnes ad vescendū conferūt
secundū glosam: qui in locutione vicissim
proximorum vitia dicunt. Ideo Augusti-
nus contra pestem detractionis hos ver-
sus in mēsa sua habebat inscriptos. Quis
quis amat dictis absentum rodere vitā.
Hanc mensam vetitam nouerit esse sibi.
¶ Tertio debemus habere pietatem vt
peregrinos et pauperes i nostris cōuiuiis
habeam⁹. Iob. xxxi. Si comedi buccellā
meā solus: et nō comedit pupillus ex ea.
Econtra dicit auarus. Ecclesiastes. xi. In
ueni requiem mihi: et nunc manducabo
de bonis meis solus. Et nescit q̄ tempus
pretereat et relinquat omnia aliis et ipse
moriat̄. ¶ Scđa est cena spiritualis quā
deus facit cū anima. Apocalypsis. iij. Ego
sto ad ostiū et pulso: si quis aperuerit mi-
hi ianuam intrabo ad illum et cenabo cū
illo et ille mecū: hoc est ponemus ad sym-
bolū. Peccator enim penitens debet in ista
cena ponere tria fercula: scilicet cōtritionē
confessionem et satisfactionem. Deus aūt
tria alia ponit scilicet miām gratiā et glo
riam. De ista cena dicit̄. Ioh. xii. Fecerūt
ei cenā ibi. Chrys. scilicet Martha et Ma-
ria. Lazar⁹ vero erat vn⁹ ex discūbētib⁹.
Per marthā significat̄ actiui: p Mariā
contēplatiui: per Lazarū de nouo a pc̄ō
resuscitati. Cenat igitur xp̄s cū actiuis q̄a
delectatur in eorū operatione. Cenat cū
cōtēplatiuis q̄ delectatur in eorum deuo
tione. Cenat cū penitētibus et de nouo cō
uersis: quia delectatur in eorum cōuersio
ne. ps. Myrrha et gutta et casia a vestimē-
tis tuis a domibus eburneis, ex quib⁹ de
lectauerunt te filie regum in honore tuo.
Per myrrham que amara est intelligitur
contritio. Per guttam que secundum glo-
sam expellit tumorem: intelligitur humili
tas. Per casiam que secundum glo. nutri-
tur in aquis, intelligitur fides que dat̄ in

baptismo. Filie igitur regum idest anime sanctorum que se bene regunt: que sũt domus eburnee .i. pure et caste: et quarũ vestimenta .i. opera aromatibus virtutũ sũt plena: christũ multũ delectãt. Delectatur enim in contritione penitentiũ, in humilitate cõtẽplatiuorũ, ꝛ in fide formata actiuorũ. Sicut ei cõtritio necessaria est de nouo ꝯuersis: ꝛ fides formata necessaria est actiuis: sic hũilitas necessaria est cõtẽplatiuis. Nemo ei põt ascendere ad deũ nisi habeat humilitatis gradũ. Aug. Tutã securãq; viã sibi molit̃ hũilitas leuans cor ad deũ nõ cõtra deũ. ¶ Tertia cena est infernalis: de qua dr̃ Apo. xix. Uenite cõgregamini ad cenã magnã dei: vt mãducetis carnes regum. ꝛc. In ista cena dabitur duplex panis. Unus durissimus qui nũq; poterit digeri, scilꝫ mors eterna. ps. Mors depascet eos. Prouer. xx. Suauis est homi panis mẽdacij. Et post' sequitur. Implebit̃ os eius calculo. Sicut em̃ calcul⁹ non põt masticari nec digeri: sic mors eos depascet: et tñ nunq; poterit finiri. Al'us panis erit amarissimus: scilicet conscientia amara. Job. xx. Panis eorum, vertetur in fel aspidũ intrinsecus. Grego. Nicenus. Mala cõscientia sequit̃ se: imo nõ recedit a se. Uix potest foris aliquod eẽ remediũ qñ int⁹ est vulnus inclusum. Scdo in cena ista dabitur duplex vinũ .s. rubeũ qd̾ ẽ fel draconũ: ꝛ albũ qd̾ est venenũ aspidũ, serpẽtum. Deut. xxxij. Fel draconũ vinũ eorũ: ꝛ venenum aspidum insana. Tertio in ista cena apponẽtur carnes lixe ꝛ asse. Sicut em̃ dr̃ Apo. xvi. Cõmanducauerũt linguas suas pre dolore. Dãnati q̃dẽ transibũt ab aquis niuiũ ad calorẽ nimiũ: vt dicitur Job. xxiiij. Qñ igit̃ erũt i ãqs niuiũ: tunc pre nimio dolore manducabunt linguas suas congelatas: et sic quodammodo comedent carnes lixas. Quãdo vero erũt in igne tũc pre nimio dolore mãducabunt linguas suas adustas: ꝛ sic quodam mõ comedent carnes assas. Quãtũcunq; aũt ꝛ quotienscũq; lingua comedatur, subito reintegrabitur vt iteruꝫ comedatur. Et quoniã i magnis cõuiuijs cõsueuerũt sonare diuersa musicorũ genera: ideo i illa cena resonabunt tria genera musicoꝝ. Primum est stridor dẽtium. Mat. viij. Ibi erit fletus et stridor dentium. Secũdũ est vlulat⁹ demonũ. Esa. xvi. Ululabit moab ad moab vniuersus vlulabit. Moab interpretat̃ ex patre: ꝛ sigt̃ illũ d̾ quo dicit̃ Jo. viij. Ex p̃re diabolo estis. Moab igit̃ vlulabit: q̃a demones maiores vlulabũt ad moab. Similiter vniuersus vlulabit: q̃a ceteri demones eis respõdebũt ꝛ ad eos similiter vlulabũt. Tertiũ est plãctus cõiter oĩm. Zach. xij. Plãget terra .s. īfernalꝫ familie: ꝛ familie seorsum. Nã seorsũ plãget familia sugboꝝ, seorsũ familia luxuriosorũ, seorsũ familia auarorũ. ¶ Quarta cena est celestis: de q̃ dr̃ Apoc. xix. Beati q̃ ad cenã nuptiarũ agni vocati sũt. Circa istã aũt cenã duo sunt vidẽda. Primo q̃s eã preparauit. Scdo ꝙ pter q̃d eã p̃parauit. Circa primũ notandũ ꝙ cenã istam p̃parauit tota trinitas ita ꝙ pater sua fercula ibi posuit: ꝛ fili⁹ sua: ꝛ spũsſctũs sua. Pater enim posuit ibi tria fercula. Primo sue faciei claram visioneꝫ .s. Johãnis. iij. Scimus quoniam cuꝫ apparuerit similes ei erimus: qr̃ videbimus eũ sicuti ẽ. Scdo oĩm bonorum plenam possessionem. Tũc eniꝫ erit deus oĩa in oĩb⁹: vt dicit̃ .j. Cor. xv. Sap. vij. Uenerũt mihi oĩa bona pariter cũ illa. Tertio omniũ volũtatũ ꝛ desideriorũ plenã cõpletionẽ et quietationẽ. Joh. xiiij. Dñe ostende nobis patrẽ ꝛ sufficit nobis. Propter ista tria dr̃ .j. Cor. ij. ꝙ ocul⁹ nõ vidit, nec auris audiuit. ꝛc. Oculus em̃ non sufficit videre tantẽ visionis claritatem. Nec auris audire tantũ bonorum omnium vbertateꝫ. Nec cor cogitare tantam voluntatũ impletionẽ ꝛ tranquillitatẽ. Filius aũt in illa cena ponit tria fercula. Primo panẽ vite. de quo dicit̃ Joh. vi. Ego sum panis vite. Secundo satietatẽ in sua humanitate. Unde dicit̃ Joh. vi. Qui veniet ad me non esuriet. Tertio satietateꝫ in sua deitate. Joh. x. Ingredie̾t̃: sꝫ ad cõsiderandũ diuinitatẽ. ꝛ egredie̾t̃ ad cõsiderãdũ hũanitatẽ: ꝛ pascua inueniet. Spũsſctũs in illa cena tria fercula ponit. Primo ignẽ quo fercula decoquent̃. Esa. xxxi. Dixit dñs cuius ignis in sion et caminus in hierusalem. Secũdo vinũ quo sancti inebriabunt̃. ps. Inebriabunt̃ ab vbertate domus tue. Tertio fructus quib⁹ delectabunt̃. Gal. v. Fruct⁹ aũt spũs chari

tas gaudiũ pax.ec. Quãuis aũt tã deli-
ciosa cibaria i ista cena dent: aliqui tñ ve
nire cõtẽpserũt: et eo q interne dulcedinis
experiẽtiã nõ habuerũt. Greg. in homel.
Corporales delicie cũ nõ habent graue i
se desideriũ accẽdũt. Cũ aũt habite edũ
tur comedentem protinus in fastidiuz per
satietatem vertunt. At ecõtra spirituales
delicie cuz non habentur in fastidio sunt,
Cũ vero edũtur in desiderio sunt. Augẽt
el spũales delicie desideriũ dũ mentẽ sati
ant: quia quanto magis sapor earũ perci
pit eo amplius cognoscitur: eo q auidius
amet: et propterea non habite amari non
pñt quia earum sapor ignorat. Quis eni
amare valeat quod ignorat? ¶ Circa se-
cũdũ scz ppter quid deus istã cenã prepa
rauit et tam multos vocauit. Sciendũ q
ppter hoc fecit: vt scz celestis ciuitas suis
ciuibus impleretur: vnde dixit. Compelle
intrare: vt impleat dom⁹ mea. Glos. Nu-
mero predestinatorum fideliũ: qui nume
rus inexpletus non remanebit. Ante ascẽ
sionem quidẽ christi in celũ domus dei q̃
tum ad homines omnino erat vacua: q̃a
nullus ad huc ibi fuerat. Nunc autẽ est se
miplena. Tuz q̃ numer⁹ sanctorũ adhuc
non est impletus. Tum quia anime sancto
rum adhuc nõ habent suam beatitudinẽ
completam: et eo q earũ corpora adhuc
non sunt glorificata. Post iudicium autem
totaliter domus dei erit plena: quia et
numerus electorum erit impletus: et quili
bet sanctus i corpore et in anima erit glo
rificatus. Unde dicit de christo Prouerb.
vij. In die plene lune reuersurus est in do
mum suã. Sicut enim luna aliqñ est vacua
aliquando plena, aliquando semiplena.
Sic domus dei ante christi ascensionẽ de
animabus sanctorũ omnino erat vacua:
post ascensionem vero fuit semiplena: sed
qñ post iudicium christus in domum suaz
celestẽ reuertetur tũc totaliter erit plena.

¶ Dñica.iij. post trinitatẽ. Sermo .j.

Erant appro-
pinquantes ad iesum publi
cani et petõres vt audirent
illum: et murmurabant in-
dei et scribe, dicentes: q̃ hic
petõres recipit et manducat cũ illis Luc.
xv. Sicut dt Aug. sup Joh. Quidã sunt in-
firmi sed sanabiles: quidã infirmi sz insa
nabiles: quidam aũt pfecte sani. Ista tri-
plex differentia tãgitur in hoc euangelio.
Nã ifirmi sanabiles erãt publicani et pec
catores. Infirmi insanabiles erãt scribe et
pharisei. Perfecte aũt sani, sunt iusti q̃ nõ
indigẽt penitentia. In medio aũt horum
erat medicus constitutus. ¶ Primo igitur
ponunt infirmi sanabiles: scz publicani et
peccatores. de q̃b⁹ duo dicũtur: scz q ad
xpm appropinquabãt: et q ei⁹ verba au-
dire affectabãt. In hoc aũt qd dr appro-
pinquabãt, ostẽdit q prius lõge erãt. Ps.
Lõge a petõrib⁹ sal⁹ Appropinquãti aũt
deo p penitẽtiã: de⁹ appropinquat p gra
tiam. Jaco. iiij. Appropinquate deo: et ap
propinquabit vobis. Ista aũt elõgatio et
appropinquatio non fit loco, sz similitudi
ne vl' dissimilitudine. Aug. sup psal. Deo
q̃ vbiq3 est neq3 p loca appropinquam⁹:
neq3 ab illo per loca remouemur. Appro
pinquare illi, est silẽ illi fieri: recedere ab
illo, dissimile fieri. Et subdit August. Nõs
ne eñ video duo res ppe sibi similes, de-
cis appropinquat hec illi? Quã aũt dissimi
les, quis vna manu teneãtur, dici, lõge
est hec ab illa? Si ergo vis appropinqua
re, similis ei esto: si nõ vis esse silis, elõga
beris. hec Aug. Boni igit' et sunt christo p
pinq̃: et a xpo lõginqui. Propinqui q̃tum
ad similitudinem vite. Ipse eñ est miseri-
cors: et ipsi misericordes. Luce. vi. Estote
misericordes sicut et pr̃ vester misericors
est. Ipse pfect⁹ est: et ipsi pfecti. Matthei.
v. Estote pfecti sicut et pater vester pfectus
est. Ipse sanct⁹ est: et ipsi sancti. Leuit. xix.
Sãcti estote: q̃ ego sanctus sum. Sũt aũt
lõge a deo tñ vno modo: scz q̃tum ad sta
tum miserie, fm quem ei dissimiles sunt.
Christus eñ est in statu felicitatis: et ipsi
in statu penalitatis. Olim quidẽ xps simi
lis eis fuit: qñ in corpore habuit mortali-
tatem: in aĩa passibilitatem: in vtroq3 mul
tiplicem miseriam et penalitatez. Sz post
resurrectionem corpus ei⁹ induit immor-
talitatem: aĩa impassibilitatem: et vtrunq3
omnimodam felicitatem. Et ideo sancti viri
modo sibi dissimiles sunt: cum sint morta
les, passibiles, et multas penalitates ha-
bẽtes. Petõres aũt a deo lõge sunt et dissi

miles duplici modo. Primo quantum ad statum miserie: quia sunt mortales et corruptibiles sicut boni. Secundo quantum ad dissimilitudinem vie. Unde dicit Esaie.lv. Sicut exaltantur celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a vijs vestris: et cogitationes mee a cogitationibus vestris. Uie quibus xps ad nos venit, fuerunt humilitas et pietas. Cogitationes autem eius, fuerunt pure imo ipsa puritas. Superbus igitur non assimilatur ei in sua humilitate: nec auarus in sua pietate: nec luxuriosus in sua puritate. Dãnati autem sunt lõge a deo tripliciter. Primo quantum ad statum miserie. Licet enim habeant corpus immortale, adeo tamen erit passibile et tot miserijs subiectum quod subsistere vix valebit. Ps. In miserijs nõ subsistent. Secundo quantum ad dissimilitudinem vite: quantum ad hoc non tantum erũt dissimiles deo, sed etiã sctis. Ualde enim dissimile est esse in satietate et in esurie: in vlulatu et in cãtu: in gaudio et in dolore. Ista notãtur Esa.lxv. Ecce serui mei comedẽt, et vos esurietis. Tertio quia erunt extra ambitum diuine mie: et ideo dicũtur proijci in tenebras exteriores: vt habetur Math.viij. Peccata enim sũt tenebre: sed put sunt in presenti sunt tenebre interiores, quia adhuc sunt intra ambitũ diuine mie. Prout autem sunt in inferno sunt tenebre exteriores: quia extra ambitum diuine mie cõputãtur. ¶ Secundo publicani et pctõres christi vba diuina affectabãt. Peccatores sunt fedi, tenebrosi, et frigidi. Uerba autem dei (secundum Amb. sup Beati immaculati) habẽt mũdare, illuminare, et accendere. Utile igitur est pctõribus ad vba dei accedere: quia si sũt fedi, mũdãtur. Joh.xv. Jam vos mũdi estis ppter sermonẽ quem locutus sum vobis. Si sunt tenebrosi, illuminãtur. Ps. Lucerna pedibus meis vbum tuũ: et lumen semitis meis. Si sunt frigidi inflãmãtur. Ps. Ignitum eloquium tuum vehemẽter. Origenes super Josue. Scriptũ est qui appropinquãt mihi, approximãt igni: si autem aurũ vel argẽtũ fueris, multo rutilãtior per ignẽ effulgebis: si autem fueris fenũ vel stipula, cõsumeris. ¶ Secundo ponũtur infirmi insanabiles: scilicet scribe et pharisei: qui secundum glo. dupliciter errabãt: quia et se iustos putabant, cũ essent superbi: et illos reos, cum essent penitẽtes. Primus error

eorum erat: quia se iustos putabãt cũ essent superbi: et ideo nullã cõpassione ad pctõres mouebãtur: sed cõtra eos potius indignabãtur. In pctõre enim penitẽte tria cõsiderantur: scilicet vera penitẽtia: culpa pterita: et iustificatio assecuta. Secundum autem Greg. nature debemus cõpassionem siue dilectionem: culpe districtionẽ.i. districtã correctionem. Unde ait. Oportet vt sollicite discernamus: quia districtionem debemus vitijs: cõpassionem nature. Sicut enim ferendus est peccator, nutriẽdus est proximus. Aug. Sic diligẽdi sunt hoies, vt eorum nõ diligantur errores. Justificationi autem assecute, debemus cõgratulationem: iuxta illud Luce.xv. Epulari autem et gaudẽre oportebat: quia frater tuus mortuus fuerat et reuixit etc. Isti autem nec de natura curabãt vt diligerẽt vel cõpaterẽtur: nec de iustificatione assecuta vt cõgratularẽtur: sed tantum de culpa preterita vt indignarẽtur. Greg. in homel. Uera iustitia cõpassionẽ habet: falsa dedignationẽ: quamuis et iusti soleant recte peccatoribus indignari. Sed aliud est quod agitur typo superbie: aliud quod zelo discipline. Secundus error istorum erat: quia illos pctõres reputabãt, cum essent penitẽtes. Et ideo cõtra christum de duobus murmurabãt. Primo de eo quod eos recipiebat: secundo de eo quod cum eis comedebat. Ex eo enim quod eos recipiebat, credebãt ipm coinquinari. Sicut et phariseus ex accessu peccatricis Magdalene xpm inquinari credebat. Petrus Rauen. Erras pharisee. Lutũ tangit sol: sed lutum non inficit solem. Medicus tãgit vulnera: sed ipm putredo nõ corrũpit. Reus tangit iustum iudicem: sed ipsum maculare non potest. Et vocat hic xpm solem, medicum et iudicem: peccatorem autem vocat lutum, vulneratum et reum. Christus igitur qui est verus sol lutũ tãgebat cũ pctõres recipiebat: sed tamen ipm lutũ solem non inficiebat: sed potius sol lutũ in aurũ mutabat cũ peccatores iustificabat. Christus autem qui est verus medicus vulnera pctõrum curabat et fetorẽ non sentiebat: sed fetorem fugabat cũ culpam remittebat. Christus etiã qui est iustus iudex eos admittebat et ipsos per iustam sentẽtiã absoluebat, dicẽs. Gaudiũ est corã angelis dei sup vno pctõre penitẽtiã agẽte. Secũdo cõtra xpm murmura-

bant q2 cũ pctõib⁹ comedebat. Hoc autẽ xps ex magna dispensatione faciebat. Inter iudeos em̃ aliqui erant supstitiosi: q̃ diligebãt l aliijs magnã vite austeritatẽ. Alij erãt terrenis assucti: qui magis diligebãt quãdam vite cõmunitatem. Alij erant curiosi: q̃ requirebãt miraculoꝝ potestatem. Fecit igitur xps (sm Joh. chrysos.) sicut faciũt venatores: q̃ per duas vias ↄtrarias aliqđ animal insequũtur: vt in alterã incidat. Misit em̃ Johannem baptistam cũ vita austera: vt sic conuerteret supstitiosos. Uenit ipse cũ cõmuni vita manducãs ⁊ bibens cũ pctõib⁹: vt sic conuerteret terrenis assuetos. Uenit cũ miraculoꝝ potẽtia: vt sic conuerteret duros ⁊ curiosos. Sed cõqueritur dicẽs. Matth. xi. Uenit Johãnes non mãducãs nec bibẽs, ⁊ dicũt, demonium habet ⁊c. ¶ Tertio erãt quidam perfecte sani: scȝ iusti, qui non indigebant penitẽ iã. Greg. Sũt plerıq̈ iusti in quoꝝ vita tm̃ est studium vt eis quelibet peccatoꝝ penitentia proponi nullatenus possit. Hinc ergo colligẽdum est q̃tum deo gaudium faciat quãdo humiliter plãgit iust⁹ si sic facit in celo gaudium quãdo in se qđ male gesserat per penitẽtiam dãnat iniustus. Tales igitur penitẽtia indigẽt ⁊ nõ indigẽt. Est enim penitentia purgãs, sicut fuit penitentia Magdalene. Est penitẽtia ornãs, sicut fuit penitẽtia Johãnis baptiste. Bern. Confessio peccatoꝝ purgat: ⁊ iustoꝝ ornat. Est penitẽtia cõseruãs, que iustum conseruat a casu: iuxta illđ. j. Cor. ix. Castigo corpus meũ: ⁊ in seruitutem redigo ⁊c. Perfecti igit̃ viri etsi non indigent penitẽtia purgãte: indigẽt tñ penitẽtia ornãte ⁊ conseruante. ¶ Quarto in istoꝝ medio erat iudex ⁊ medicus cõstitutus: q̃ infirmos sanabiles. i. peccatores penitentes recipiẽdos esse ostẽdit. Et super hoc tres parabolas adduxit. Unam de oue pdita. Aliam de drachma amissa. Tertiã de filio prodigo reuertẽte que post istas duas ponitur immediate. Tria em̃ sunt que hoiẽ ad miserãdum inducere consueuerũt: scȝ simplicitas, propinquitas, ⁊ necessitas. Ista tria similiter deũ ad miserandum inducunt. Primo nr̃a simplicitas. Et ad hoc ptinet prima parabola de oue errãte. Homo em̃ est simplex: respectu hostis tã astuti. i. diaboli: ⁊ ideo cito decipit̃. Unde clamat psalmista. Erraui sicut ouis q̃ periit: requirẽ seruũ ⁊c. Scđo nostra ppinquitas quã nobiscũ cõtraxit. Heb. ij. Nusq̃ angelos apprẽhẽdit ⁊c. Et hoc ptinet secũda parabola de drachma amissa: i qua ẽ imago Cesaris vl̃ regis ⁊ superscriptio nois: Sic ⁊ homo est ad imaginem dei format⁹ ⁊ habet superscriptionem xp̄i: q2 a christo dicitur christian⁹: ⁊ ideo xps debet nostri misereri: iuxta illđ Ephe. v. Nemo carnem suam vnq̃ odio habuit ⁊c. Tertio nostra necessitas ⁊ paupertas. Et ad hoc pertinet tertia parabola de filio pdigo reuertẽte: qui dixit. Quãti mercenarij in domo patris mei abũdãt panibus: ego aũt hic fame pereo. Quã do em̃ homo cognoscit suã miseriam ⁊ infirmitatem: tũc deus sibi exhibet suã pietatem. Unde dicitur ibidem q̃ pater videns eum, misericordia mot⁹ est super eum: ⁊ cecidit super collum eius: ⁊ osculatus est eum.

¶ Sermo secundus.

Erãt appropinquantes ad iesum publicani ⁊ peccatores ⁊c. Libẽter debẽt omnes ad xp̄m appropinquare: quia omnia remedia in ipso poterunt inueniri. De quib⁹ sic dicit Amb. in lib. de virginibus. Omnis ola accedat ad christuȝ, q2 ola xps est nobis. Si vulnera curare desideras: medicus est si febrib⁹ estuas, fons est. Si grauaris iniqtate: iustitia est. Si auxilio indiges: virtus est. Si mortem time: via est Si celum desideras: via est. Si tenebras fugis: lux est. Si cibum queris alimentum est. ¶ Ex his verbis hẽtur q̃ debemus ad xp̄m accedere ⁊ appropinquare. Primo sicut vulnerati ad medicum ⁊ sanatorem: ideo dicit. Si vulnera curare desideras: medic⁹ est. Sũt aũt quedã peccata q̃ vulnerant corp⁹: sicut gula. Eccle. xxxvij. ca. In multis escis erit infirmitas. Quedam que vulnerãt aiam: sicut supbia qua primus angelus vulnerat⁹ fuit. Unde alij angeli qui cum eo ceciderũt, sibi insultãt dicẽtes Esa. xiiij. Et tu vulnerat⁹ sicut ⁊ nos: nostri similis fact⁹ es. Quedã que vulnerãt vtrũq̈: sicut luxuria que quidem vulnerat corp⁹ mala ↄcupiscẽtia. Job. xvi.

Cōuulnerauit lūbos ₇c. Et a laz amara cō
sciētia. Prouer.vij. Statim eam sez mulie
rem sequitur sicut bos ductus ad victimā
donec transfigat sagitta iecur ei⁹. Ista sa=
gitta est cōsciētia amara. Et qm̄ sunt que=
dam vulnera que sanantur per incisionem,
quedam per adustionem, quedaz per em=
plastri appositionem: ideo iste medic⁹ vul
nus gule sanandum docet per incisionem
qz inordinatus gule appetitus est penitus
resecādus. Unde dr̄ Prouer.xxiij. Quādo
sederis vt comedas cū principe, diligēter
atēde que posita sunt ante faciem tuam:
₇ statue cultū in gutture tuo. Ille in gut
ture suo cultrū statuit, qui inordinate gu
le appetitum abscindit. Uulnus superbie
per emplastri appositionez .i. per passiōis
xp̄i meditationem sanari debet. Aug. sup
illud. Phili.ij. Factus est obediēs vsqz ad
mortem. Ecce habes humilitatis exēpluz
superbie medicamentum. Quid igit̄ intu=
mescis: o homo pellis morticina quid tē=
deris: o sanies fetida quid inflaris? Prin
ceps tuus humilis, ₇ tu sup̄bus. Uulnus
luxurie per adustionem .i. per adustiuā car
nis mortificationem: sicut petebat ꝓpheta
dicēs. Ure renes meos ₇ cor meum. ¶ Se=
cūdo debem⁹ ad xp̄m accedere sicut estiuā
ti ad refrigerātez: ideo subdit. Si febris
estuas fons est. In presenti vita boni ₇ ma=
li estus multipliciter patiūtur. Nam boni
actiui ₇ cōiugati patiuntur estum tribula=
tionū .j. Cor.vij. Tribulationē carnis ha
bebūt hmōi. Intell. sez coniugati pro ne=
cessariis reb⁹. Contēplatiui patiūtur estū
tentationem: qz ob humilitatis custodiam
aliquādo a deo molestari permittuntur: si
cut patet in Apostolo vsqz ad tertium celū
rapto: vt habet̄ .ij. Cor.xij. Mali aūt ali=
quādo patiūtur estum auaritie: aliquādo
carnalis cōcupiscētie: aliquādo furētis su
pbie. Oēs aūt isti ad xp̄m fontē accedāt:
₇ ibi refrigerium inueniēt. Zacharie.xiij.
Erit fons patēs domui dauid: ₇ habitan=
tibus hierl̄m in ablutiōe peccatoris ₇ mē
struate. Per dauid q̄ interpretatur manu
fortis intelligūtur actiui. Per hierusalem
que interpretatur visio pacis, intelligunt̄
cōtēplatiui. Nole aūt peccatoris signant̄
auari ₇ supbi. Nole vero menstruate luxu
riosi. In isto igitur fonte actiui inueniūt re
frigerium patiētie: contēplatiui refrige=
rium deuotionis interne: ceteri peccato=
res refrigerium mie. Hiere.vj. Inuenietis
refrigerium aīab⁹ vr̄is. ¶ Tertio debem⁹
ad xp̄m accedere sicut grauati ad iustū re
leuatorē: ideo subdit. Si grauaris iniqui=
tate: iustitia est. Nū duo grauat nostrā ira
scibilē tria. Mūdo ad impatiētiam: diabol⁹
nostram rationem decipiēdo p fraudulē=
tiam. Caro nostrā cōcupiscibilem inflam=
mādo per malam concupiscentiam. Sz ta
les sic grauati ad xp̄m accedant: ₇ ipse de
talib⁹ iustitiaz faciet, sez de persecutorib⁹
mūdi qz ad nihilum eos deducet: de dia=
bolo, qz ei⁹ falacias deteget: ₇ de carne,
qz eam rationi subijciet. Joh.xij. Nūc iu=
dicium est mūdi. quo ad primū. Nūc prin
ceps hui⁹ mūdi eijcietur foras, quo ad se
cūdū. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra oīa
trahā ad meipm̄. quo ad tertiū. Tūc xp̄s
oīa que sunt in hoīe ad se trahit qn̄ corp⁹
et animā sibi subijcit: vt iam caro aīe non
resistat, sed vtrūqz deo seruiat iuxta illud
Psal. Cor meū ₇ caro mea exultauerunt
in deo viuo. ¶ Quarto debem⁹ ad xp̄z ac
cedere sicut fatigati ad auxiliatorez: ideo
subdit. Si auxilio indiges: virt⁹ est. Indi=
gemus enim auxilio xp̄i ₇ in vita et in morte
₇ post mortem. Et ideo ad xp̄m accedam⁹
vt nobis ferat auxilium in vita conseruan
do a casu peccati: i morte custodiēdo a la
queis diaboli: ₇ post mortem deducendo
ad gloriā celi. Ps. Tenuisti manū dexterā
meā: in vita sez a peccatis me cōseruādo:
Et in volūtate tua deduxisti me: in morte
sez a laqueis diaboli me custodiēdo. Et cū
gloria suscepisti me: post mortem sez in ce
lum me deducendo. ¶ Quinto debem⁹ ad
xp̄m accedere sicut mortui ad viuificato=
rem: ideo subdit. Si mortē times: vita est.
Est autem triplex mors: sez nature, culpe,
₇ gehenne. Qui igitur ad xp̄m accedit nō
debet timere mortē nature: quia corpora
suscitabit .j. Corin.xv. Per hominez mors
₇ per hoīem resurrectio mortuorū. Neqz
mortē culpe: qz omnem culpam delebit.
Esaie.xliij. Ego sum ipse qui deleo iniqui
tates tuas ꝓpter me: ₇ peccatoꝝ tuoꝝ vl=
tra non recordabor. Nec morte gehenne:
qz ipsam precipitabit. Eiusdē.xxv. Preci=
pitabit domin⁹ mortem in sempiternum

r auferet oēm lachrymam ab omni facie. ¶ Sexto debemus ad xpm accedere sicut peregrini r errabūdi ad ductorē: iō subdit. Si celū desideras: via est. Ipse eñ est via r ductor vie r termin⁹ vie: iuxta illud Joh. xiiij. Ego sum via veritas r vita. Ista via ē penitētia. De qua dr. Esaie. xxx. Hec est via, ambulate in ea: neqꝫ ad dexterā neqꝫ ad sinistram declinabitis. A penitentia enim non debemus declinare: neqꝫ per aduersa neqꝫ per ꝓspera. Ista via est multum breuis: qr tm̄ cōtinet tres dietas. Primam dietā facit cōtritio: scdām cōfessio tertiam satisfactio. Ista est via trium dierū qua ab egypto. i. peccato receditur: vt deo gratū sacrificium offeratur: vt habet: Exo. v. Eodē modo via que ducit ad infernū ꝯtinet tres dietas. Primā facit malus cōsensus: scdām malū opus tertiā mala cōsuetudo. Ductor aūt in via penitentie est xps q̄ est veritas: r ideo aīa errare nō poterit in hac via. Licet eñ vna sit via que ducit ad infernū, alia que ad limbum, alia que ad purgatoriū, alia que ad celū: iste tñ ductor oēs vias nouit, r ideo aīas sanctorū per bonam viā deducit. ps. Deduxit eos per viā rectā vt irēt in ciuitatem habitationis. Terminus hui⁹ vie est vita beata: iuxta illō Matth. iij. Agite penitentiā: appropinquabit eñ regnū celoꝝ. Libēter igitur ꝑ hāc viā ire debem⁹: r ꝓpter vie breuitatem, r propter ductoris talis societatē: r propter termini tanta vtilitatē. ¶ Septimo debemus ad christum accedere sicut tenebrosi ad illuminatorē: ideo subdit, Si tenebras fugis, lux est. Iste aūt tenebre quas debem⁹ fugere sunt tenebre infernales. vbi sunt tenebre superiores que causantur ex absentia visiōis diuine: tenebre inferiores, qr ipsa infernalis regio ē tota de se tenebrosa: tenebre interiores, qr ipse aie r conscientie tenebrose erūt: r tenebre exteriores, qr ipsi demones tenebrosi sunt q̄ erūt dānatoꝝ socij. Sed illi qui ad xpm accedūt istas tenebras fugiēt: r lucē inueniēt. Habēbūt eñ lucem a superiori: scz visionē dei. Apoca. xxj. Claritas dei illuminabit eam: r lucerna ei⁹ est agnus. Ab inferiori: scz mansionē claram. Tobie. xiij. Lux splēdida fulgebit. Ab interiori: scz lucidā aīam. Esa. lviij. Implebit dñs splēdoribus aīaꝫ tuā. Et ab exteriori: scz societatem fulgidā r iocūdam. Sapie. iij. Fulgebūt iusti r tanqꝫ scintille in arūdineto discurrēt. ¶ Octauo debem⁹ ad xpm accedere sicut famelici ad cibatorē: ideo subdit. Si cibum queris, alimētum est. Notādū aūt qꝫ filij israel dum exirēt de egypto, triplicem habuerūt cibū, scz farinam egypti: qua deficiēte habuerūt māna deserti: quo deficiēte habuerūt fruct⁹ terre promissionis. Pctōres quidem pascunt farina egypti. r delectatiōe peccati: de qua fit panis diaboli: q̄ licet videatur modo esse dulcis: iuxta illud Eccli. xxiij. Homini fornicario oīs panis dulcis. in futuro tñ multum erit amarus. Job. xx. Panis in vtero illi⁹ vertetur in fel aspidū intrinsecus. Sed cum deficit ista farina peccati: tūc aīa reficitur māna. i. grā dei. ps. Panem celi dedit eis. Eccli. xv. Cibauit eū pane vite r intellect⁹. Qñ vero labor deserti. i. presens vita finit tūc aīa reficitur fructu terre ꝓmissionis. i. dulcedine celesti satiatur. Qui quidē fructus causatur ex cōtemplatione deitatis: r ex visiōe humanitatis. ps. Cū dederit dīlectis suis somnū: ecce hereditas domini filij merces. Hoc refertur ad visionē diuinitatis: qr secundū Aug. visio est tota merces. Fructus vētris. hoc refertur ad visionem humanitatis: quia fuit benedictus fructus ventris virginis benedicte.

¶ Sermo tertius.

Gaudium erit coram angelis dei super vno peccatore penitentiam agente, rc. Magna r preciosa est penitētia peccatoris de qua angeli in celo faciunt tantum festum. Non eñ dicuntur gaudere de tam gloriosa dei visione: de qua dr j. Pet. j. In quē desiderāt angeli ꝓspicere. Nec de sua tam iocunda iubilatione: de qua dr in psal. Laudate eū oēs angeli eius, Nec de sua tam dulci epulatione: de qua dr Tob. xij. Ego cibo inuisibili r potu q̄ ab hoīb⁹ videri non potest, vtor. Sed dicuntur gaudere de nostra cōuersione: ideo dr. Gaudium erit coram angelis dei rc. In quibus verbis tria tāgūtur. Primum est angeloꝝ letitia: cum dr. Gaudiū erit in celis corā angelis dei.

Scdm est letitie materia: cum subdit. Super vno petōre. Tertiū est materie causa: cū subdit. penitētiam agēte. ¶ Circa primum notādum est ꝙ de nostra cōuersione non tm̄ angeli gaudent, sed etiā tota trinitas gaudet. Angeli em̄ gaudent triplici de causa. Primo: qr vidēt sue custodie tā gloriosum fructū. Cu. libet em̄ homini angelus ad custodiā delegat. Et dum est in vtero: ne ibi a diabolo suffocetur. Et dum est egressus ex vtero: ne forte a baptismi gratia impediatur. Et dū est in mundo: ne forte ad peccata plurima pertrahatur. Et dū exit de mūdo: ne forte a diaboli laq̄is teneatur. Sicut em̄ medicus gaudet quādo videt erga infirmū sue curationis fructū: sic angelus multū gaudet cū videt circa hominē sue custodie effectum. De contrario autē multū dolet: iuxta illud Esa. xiij. Angeli pacis amare flebūt. Scdo gaudēt quādo vidēt ex peccatorib⁹ conuersis suū adimpleri numerū. Siue em̄ tot ascendāt de hoīb⁹ quot angeli ceciderūt, siue quot steterūt: manifestum est ꝙ eorū ruina debet de hoīb⁹ reparari: ideo multum gaudent quādo pctōres ꝯuertūtur: vt de ipsis eorū numer⁹ reparetur. Ideo i xp̄i resurrectione per quā peccatores sunt iustificati, angelus totus festiuus apparuit ostendens suā letitiam in aspectu qui instar fulguris fuit coruscans: in habitu qui instar niuis fuit candidus: ⁊ in affatu que dulcis fuit ⁊ amenus quando dixit mulieribus. Mat. vlt. Jesum queritis crucifixum ⁊c. Tertio gaudent qn̄ vident in laudādo deū tale se habere consortiū. Olim quidē laudabat deū sola natura angelica: sed nunc addita est natura humana: ⁊ ideo modo veraciter dici pōt illō Job. xxxviij. Cū me laudarent astra matutina. hoc spectat ad laudē āgelorū. Et iubilarēt oēs filij dei. hoc spectat ad laudē hominū. ¶ Scdo de conuersione peccatoris gaudet ⁊ festum facit tota trinitas. s. pater ⁊ filius ⁊ spiritussanct⁹. Et primo pater. Multum quidem gaudet rex terrenus qn̄ filius sibi concipitur: sicut letatus est Abraham de conceptu. Sare. Multū gaudet qn̄ nascit: sicut gauisi sunt Zacharias ⁊ Elizabeth in ortu p̄cursoris. Multū gaudet qn̄ filius ablactatur. Unde Abraham fecit magnum cōuiuiū in ablactat one isaac filij sui. vt habet Gene. xxj. Multū gaudet qn̄ filius grandis effectus ad mensam suā recipitur. Pater igit celestis de filio spūaliter concepto, nato, ablactato, ⁊ ad mēsam recepto multū gaudet. Conceptio autē attendit in contritione ⁊ siue in boni propositi conceptione. Esaie. xxvj. Facie tua domine concepimus ⁊ parturiuimus spiritū salutis. Natiuitas attēditur in confessione vel bonorū operum ostensione. Sed de multis potest dici illud Esa. xxxvij. Uenerunt filij vsq̄ ad partū: et virtus pariendi non est. Ablactatio attēdit in vite perfectione qn̄. s. hō intantū p̄ficit ꝙ iam non indiget lacte paruulorū sed cibo solido perfectorū. Hebr. v. perfectorū est solidus cibus. Ad mensam receptio attēditur in celesti refectione. iuxta illud Luce. xxij. Edatis et bibatis super mensam meā in regno meo. ps. Filij tui sicut nouelle oliuarū, in circuitu mense tue. Scdo de conuersione peccatoris gaudet filius. Et hoc triplici de causa. Primo quia ex hoc videt effectū sue passionis: quod notatur in prima parabola de oue pdita ⁊ inuēta. Greg. Una ouis perijt qn̄ hō peccando vite pascua dereliquit. In hūero aūt posuit qr peccata nr̄a in corpe suo ipse portauit. De hoc sic dicit Augusti. in lib. contra q̄nq̄ hereses. Homo cū esses inimicus patri meo, reconciliaui te per me: cū inter montes et siluas errares quesiui te: humeris meis portaui te: patri meo reddidi te. Laboraui, sudaui: caput meū spinis opposui. Manus meas clauis obieci: lancea latus meū aperuit. Tot opprobijs iniurijs aspe ritatib⁹ lacerat⁹ sum. Sanguinē meū fudi. animā meā posui: vt ꝯiūgerē te mihi, ⁊ tu diuideris a me. Tātū aūt desideriū de oue inueniēda habuit ꝙ dsertū. i. celū dereliqt. qd̄ dr̄ desertū. i. derelictū. Tū qr fuit derelictū ab angelo in quo fuerat creatus. Tū qr fuit derelictū ab hoīe q̄ ipsū fuerat habitatur⁹. Tū qr ad instar deserti in eo sunt dulces cātus auiū. i. angelorū. Ibi sunt rose martyrū, viole confessorū, ⁊ lilia virginum. Secūdo gaudet filius: qr in peccatore ꝯuerso videt reformationē sue imaginis quod notat in secūda parabola de drachma perdita ⁊ inuēta. In qua imago regis refulget. Decē ei drachme sūt. ix. ordīes

angelorũ ⁊ decimi⁹ hoim: qui ad dei imaginẽ sunt creati. Sz decima drachma perdita fuit qñ hō peccauit: sz christus ipsam quesiuit et suam imaginẽ reparauit. Tertio gaudet ex eo ꝙ videt resurrectionẽ sui fratris, qđ notatur in tertia parabola de prodigo de quo dicit. Epulari et gaudere oportebat qꝛ frater tu⁹ perierat ⁊ reuixit. Tertio de conuersiõe peccatoris gaudet spiritussanctus triplici de causa. Primo quia recuperat tẽplum suum quod debet inhabitare iuxta illđ .j. Cor.iij. Nescitis quia templũ dei estis ⁊ spirit⁹ dei habitat in vobis: habitare aũt nõ posset nisi spiritus malign⁹ recederet. ij. Corint.vj. Que aũt cõuẽtio xp̃i ad belial? Quis aũtẽ consens⁹ tẽplo dei cũ idolis? Scđo gaudet: qꝛ recuperat mẽbrum suũ qđ dꝫ viuificare. j. Corint.vj. An nescitis, qm̃ mẽbra vr̃a templum sunt spũssancti? ⁊c. Uidem⁹ enim ꝙ mẽbrũ precisum vel putridũ vel paraliticum non viuificat a spũ hũano. Eodẽ modo nec peccator a spiritu diuino tunc quia diuisus est ab eo. Esa.lix. Iniquitates vr̃e diuiserunt inter vos ⁊ deũ. tũ qꝛ putrefactus est in peccato. Johel.j. Cõputruerũt iumẽta in stercore suo: tũ quia paralytic⁹ est ex motu inordinato. Nõ eñ habet sensum amoris dei: đ q̃ dr̃ Sapiẽ.j. Sẽtite de dño in bonitate. Nec hꝫ motũ ordinatum operis boni: sed inordinatũ operis mali. Ps. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius. Tertio gaudet qꝛ recuperat vas suũ ꝙ debet implere. Opꝫ aũt ꝙ istđ vas sit vacuũ ab amore mũdi si debet ĩpleri amore dei. Augu.sup.Joh. Uas es: si plenus es funde quod habes vt recipias qđ nõ habes. funde amorẽ seculi vt ĩplearis amore dei. Hoc significatũ est.iiij.Reg.iiij. in Heliseo qui vasa vacua impleuit. De isto festo et gaudio quod facit de⁹: dicit Orige. super illud Nume.xxviij. Oblationem meam et panes ⁊ incensum odoris suauissimi offerre ꝑ tẽpora sua. Litera aũt Orige. habet in diebus festis vestris: habet inquit sua festa deus. Est enim magna festiuitas salus humana, puta per singulos fideles qui conuertuntur ad deum ⁊ in fide proficiunt. Festiuitas oritur quando letificat eum impudicus si sit castus: ⁊ iniust⁹ quãdo iustitiã querit. ¶ Scđo ponit hui⁹ leticie materia: cũ dr̃. Sup vno pctõre. Et subaddit: ꝙ super nonagintanouẽ iustis. Qđ qđẽ intelligi põt aut de tepidis iustis aut de feruentibus. Et primo mõ sic verũ est qđ hic dr̃. Et sup hoc ponit Gre. duo exẽpla dicẽs. Maius de peccatore cõuerso ꝙ de stante iusto gaudiũ fit in celo: qꝛ ⁊ dux in prelio plus illũ militẽ diligit q̃ post fugam reuersus hostem fortiter p̃mit ꝙ illũ qui nunꝙ terga vertit ⁊ nunꝙ aliquid fortiter fecit. Sic agricola illã terram magis amat q̃ post spinas vberis fruges profert ꝙ eã que nunꝙ spinas habuit: ⁊ nunꝙ fertilem messem produxit. De hoc etiam sic dicit Augustinus in libro contra faustum. Agricole pl⁹ placẽt agri q̃ spinis magnis eradicatis centesimum proferunt ꝙ qui nullas spinas vnꝙ habuerũt ⁊ vix ad tricesimum peruenerunt. Si autem intelligitur de iustis feruentibus tunc distinguendum est inter affectum ⁊ effectum. Nam secundum Ber. meliori maior est tribuendus effectus: magis autẽ indigenti maior est tribuendus affectus. Uidemus enim ꝙ si aliqua mater habeat decẽ filios si vn⁹ infirmat ⁊ postea sanatur: mai⁹ gaudiũ ostẽdit de sctitate isti⁹ recuperata ꝙ de sanitate in aliis conseruata. Super hoc etiã Augusti in lib. confes. tria exempla ponit dicens. Triũphat imperator ⁊ vincit: sed nisi pugnasset non vicisset. Et quãto maius periculũ fuerat in prelio: tanto maius est gaudium in triumpho. Iactat tempestas nauigantes minaturꝙ naufragium, omnes futura morte pallescũt. Tranquillat celum ⁊ mare, ⁊ exultant nimis qui timuerũt nimis. Charus aliqs infirmatur: omnes aio egrotãt cum eo: postꝙ vero recte cõualuerit fit et omnibus tale gaudium quale ante non fuerat. ¶ Tertio ponit leticie ⁊ materie causa cum dicitur. Penitentiam agen. ⁊c. Non dixit penitentiam cogitante que est penitentia procrastinatorum Prouerbiorꝫ.iij. Nec dicas amico id est christo: vade ⁊ reuertere ⁊ cras dabo tibi, cum possis dare. Nec dixit penitentiam docente: que est penitentia verbosorum predicatorum. Matthei.xxiij. Dicunt eñ et non faciunt. ⁊c. Nec dicit penitentiam ostendente: que est penitentia hypocritarum ⁊ simulatorum. Matthei.vij. veniunt

ad vos

ad vos in vestimentis ouium 7c. Sed dixit penitentiam agente: que est penitentia deuotorum. de quib⁹ dicitur Luce. iij. Facite dignos fructus penitentie.

¶ Dñica. iiij. post trinit. Sermo. j.

Estote misericordes sicut et pater vester misericors ē. Luc. vj. Inter legem mosaicam ⁊ euangelicā differentia esse videt̄: q2 in illa p̄dicabat̄ seuera iustitia ista dulcorās mīa: iō subdit̄. Estote misericordes 7c. Ibi deus vocabat se dñm metuēdū: hic vocat se patrē benignū iō subdit̄. Sicut ⁊ pater vester misericors ē. Ibi p̄mittebantur carnalia ⁊ terrena: hic sp̄ualia ⁊ eterna: iō pater iste sepe vocat̄ pater celest̄. i. dator celestiū. Inserte igit̄ hui⁹ euāgelij tria tāgunt̄. P̄mo em xp̄s exēplo dei p̄ris ad misericordiā nos inducit. Scdo isti⁹ mie tres species pōit. Tertio rōnes et causas istaꝝ specierū ostēdit. ¶ Primū notat̄ cū dicit̄. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Circa q̄ notandum q̄ licet deus habeat potētiā sapientiam bonitatem diuitiaꝝ copiā ⁊ miam: tamen nō dixit. Estote potētes sicut et pater vester potens est. Nec estote sapientes nec locupletes sed misericordes. Ratio huius est: q2 appetitus potentie habet deiectionē. P̄s. Deiecisti eos dū alleuaret̄. hoc patet in lucifero qui dei potētiam appetijt ⁊ ideo in abyssum deiectus fuit. Appetitus sapientie h3 inflāmationē. j. Coꝛ. viij. Scientia inflat. Col. ij. Inflat⁹ sensu carnis sue. Diuitie inducūt obliuionē dei. Gen. xl. Succedētibus prosperis prepositꝰ pincernarū oblitus est interpretis sui. Deute. xxxij. Incrassatus est dilectus et recalci. Et sequitur. Dereliquit deū factorē suū. Mia autē inducit hominē i celestis regni eternā possessionē. Uñ dixit xp̄s misericordib⁹. Mathe. xxv. Uenite bñdicti pa. mei possidete paratū 7c. Nō em dicet. Uenite potentes: s3 ve vobis q̄ potētes fuistis ad bibendū vinū: ⁊ viri fortes ad miscendā ebrietatē. vt dicitur Esaie. v. Nec dicet. Uenite sapiētes sed ve vobis qui sapientes fuistis in oculis vestris ⁊ corā vobismetipsis prudētes: vt dr ibidē. Nec dicet. Uenite diuites: sed ve vobis diuitibus q̄ habuistis consolationē vestrā. S3 dicet. Uenite misericordes q2 esuriui et dedistis mihi manducare, 7c. ¶ Scdo ponunt̄ huius mie tres species. P̄ma cōsistit in nō iudicādo: quod notatur cū dr. Nolite iudicare 7c. Interl̄. Non tantū in largitate bñficioꝝ sitis misericordes sed etiā in iudicando. ¶ Notādum autē q̄ scdm Augu. de sermone dñi. Quedā sunt manifesta: quedā occulta quedam media. De manifestis autē possum⁹ iudicare. Unde dicit ibidē. De apertis q̄ bono animo fieri non possunt vt sunt stupra blasphemie: ⁊ huiusmodi p̄mittitur nobis iudicare. Alia sunt occulta. Et de his iudicare periculosum est. Uñ super illud. j. Coꝛ. iiij. neq3 meipsum iudico: dicit August. periculū est nobis de ignotis cordibus alioꝝ iudicare. Tāta enim profunditas credēda est esse in hoie q̄ lateat ipsum hoiem in quo est. In petro profunda infirmitas latebat dū se cū dño moriturū promittebat. Cū ergo quisq3 de se aut nō omnino aut vix possit veram ferre sententiā: quō potest de alijs iudicare cu3 nemo sciat quid agat̄ in hoie nisi sp̄us hoīs q̄ est ipso? Media autē sunt que bono ⁊ malo aio fieri possunt. De quib⁹ nō debem⁹ certam sententiā dare: sed debemus ea in meliorē partē conuertere. Unde sup illud j. Corin. iiij. Nolite ante tēp⁹ iudicare. dicit Augu. Et si suspitiones vitare non possum⁹ q2 homines sumus: tamē iudicia. i. diffinitiuas firmasq3 sententias ꝯtinere debemus. Si ergo suspicamur (qd est humana tentatio) saltē nō iudicem⁹. Hoc enim ad humanā tētationē pertinet: sine qua vita ista non ducitur. Item sup illud Rom. xiiij. Stabit aūt. 7c. dicit Aug. Hic innuit apostolus q̄ ambigua debem⁹ in meliorē partē v̄tere: ⁊ in futuro spē boni habere: etiam si aliter sit in p̄senti. Manifesta igit̄ sunt iudicanda. Occulta sunt diuino iudicio relinquenda. Media autē nō sunt diffinitiue iudicāda: sed in meliorem ptē vertenda secūda spēs mie consistit in dimittēdo. Dimittite (inq̄t) sez iniurias: et dimittetur vobis. scilicet peccatū vestrū. Alia vero litera h3 dimittite ⁊ dimittemini. Homo quidem aliquando detinetur a peccato qn̄ scil3 enormitas peccati non dimittit

ipsum ꝯfiteri: sꝫ tūc a ꝑctō dimittit qñ ipe ꝑ cōfessionē pctā dimittit. Prouer.xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigeꝛ. Qui autē cōfessus fuerit ea et reliquerit, miam consequiꝛ. Legiꝛ zacharie.v. ꝙ missa est massa plūbea in eos amphore Qñ massam plumbeā in ore suo vel in gutture tenet suffocatur: si deglutit extinguitur: si reijcit liberatur. Ista massa plūbea est peccatū pōderosum, qḋ homini claudi os qñ ꝓhibet ꝯfiteri: tunc aūt degluṫ qñ delectatio pcti in corde habeꝛ, sed tūc reijciꝛ qñ hō cōfitetur. Aliqñ peccator tenetur a diabolo qñ scꝫ male ablata non vult restituere. j. Tim.vj. Qui volūt diuites fieri incidant in tentationes ꝛ laqueum diaboli. Tunc autē a diabolo dimittuntur quando ipsa male ablata dimittuntur vel restituūtur. Huiusmodi enim homines tenet diabolus per capillos. Capilli eñi nascunꝛ ex superfluitate humorum et significant superfluitatē malarū diuitiarū: qñ homo illos capillos radit tūc Diabolus ipsuꝫ dimittit. Aliqñ tenetur a deo: qñ scꝫ iniurias nō vult remittere. Mat.vj. Si non dimiseritis hoibus: nec pater vester dimittet vobis pctā vr̃a. Qñ aūt hō dimittit iniurias tunc deus nr̃as dimittit offensas. Et ibidem. Si dimiseritis hoibus peccata eorū dimittet vobis pater celestis peccata vr̃a. Aug. sup ꝑs. Dicit tibi deus Aliqd cōtra te teneo, aliquid tu ꝯ aliū tenes: dimitte ꝛ dimittā. Tertia species misericordie ꝯsistit in eleemosynaꝝ largitiōe: cū diciꝛ. Date dabiꝛ ꝛ vobis. Interl. Date beneficia ꝛ dabitur vobis vita eterna. Qui enim dat temporalia deus dat sibi et tēporalia ad sustentationem: ꝛ corporalia ad consolationem: et spiritualia ad iustificationem: ꝛ celestia ad glorificationē. Esaie.lviij. Frāge esurienti panem tuum. Et sequitur. Et sanitas tua citius orietur. hoc refertur ad bona corporalia. Et anteibit faciem tuam iustitia tua. hoc refertur ad bona spiritualia. Et gloria dñi colliget te hoc ad bona celestia. Et eris quasi ortus irriguus cuius non deficient aque. hoc ad temporalia. ¶ Tertio xp̃s ponit rationes et causas per quas inducit nos ad supradictas tres species misericordie. Primo enim inducit nos ne alios iudicemus ex consideratione maioris defectus proprij cū dicit. Quid autē vides festucā i oculo fratris ⁊c. Per festucā peccata minima: per trabem peccata magna intelliguntur. Sunt enim multi qui non vident sua grauia: et vident aliorū leuia peccata. Ante peccatū in primis parētibus oculus erat apertus ad videndum opera dei: post peccatum vero apertus est ad videndum defectū ꝛ miseriā sui: quia tunc aperti sunt oculi eorum ⁊ cognouerunt se nudos. Modo autē ecōtra est: quia oculus noster non est apertus ad vidēdum et considerandꝫ opera dei: nec ad videndum defectus et miserias nostras: sed est apertus ad videndum defectus alienos: ꝛ est clausus ad videndum defectus proprios. Bernardus. Egregiū instrumentū corporis esset oculus si sicut cetera videt, sic etiam posset seipsum cognoscere. Legitur in vitis patrum ꝙ quidam frater portabat ante se sacculos paruos: ꝛ post se saccos magnos arena plenos. Et super hoc interrogatꝰ respondit. Sacculi parui sunt peccata parua aliorū que ante oculos meos semꝑ habeo. Isti magni sunt peccata mea magna que post dorsum meum proijcio. Unde Chrysostomus multi sunt qui cum viderint monachū superfluūt vestimentū habentē aut copiosori cibo potuū amari fiūt accusatores ꝗtidie ipsi rapiētes ꝛ crapulā patientes. ¶ Scḋo nos inducit vt iniurias remittamus ex cōsideratione magni periculi et magni exempli. Primo ponit periculū dicens. Si cecꝰ ceco ducatū prebeat ⁊c. Aliquando contingit ꝙ ille qui fecit iniuriaꝫ et ille qui recepit ambo sunt vidētes: qñ scꝫ ille qui fecit iniuriā humiliter recognoscit: et ille qui recepit liberaliter dimittit: ꝛ tunc nullū est periculū. Aliquando vero contingit ꝙ alter est cecus et alter vidēs: qñ scꝫ ille qui fecit vult satisfacere: sed ille qui recepit non vult remittere vel ecōuerso. Et tunc non est magnum periculum: qꝛ sepe benignitas vnius conuertit cor alterius. Rom.xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illū: si sitit potū da illi. hoc eñi faciēs carbones ignis ꝯgeres super caput eius. hoc est induces eū ad amorē tui. Aliquando contingit ꝙ ambo sunt ceci, qñ scꝫ nec ille qui iniuriā fecit vult satisfacere: sꝫ nec

ille qui recepit vult parcere, et tunc est magnum periculũ: qꝛ ambo cadũt in foueam peccatorũ. Deinde inducit ad iniurias remittendas ex consideratiõe magni exempli qñ dicit. Nõ ẽ discipul' sup magistrũ. Magister eñ nr̃ iniurias oẽs sic remisit qꝫ nec seruauit turbationẽ in corde: nec dixit improperiũ ore: nec fecit aliquã iniuriã in opere. Esaie.xlij. Non erit tristis neqꝫ turbulent': quo ad primũ. Nõ clamabit neqꝫ audietur foris vox eius: quo ad secundum. Calamũ cassatũ non cõteret et lignũ fumigans non extinguet.i.nimiã iniuriam non inferet: quo ad tertiũ. ¶ Tertio inducit nos ad dãdũ eleemosynas ex ꝯsideratione magni premij cũ dicit. Mensurã bonã.&c. Sin' autẽ aie est intellect' q̃ implebitur gloria visionis aperte, et affectus q̃ implebitur gloria dilectiõis immẽse. Est ergo mẽsura bona in aie beatificatiõe. Cõferta in corporis glorificatiõe: qꝛ ad beatificationẽ aie ꝯferet̃ et addet̃ glĩficatio corporis, et tunc est mẽsura cõferta. Coagitata erit in iocũda et inordinata sanctoꝝ societate. Sicut eñ i coagitatiõe vasis grana adinuicẽ ordinant̃ et associãtur: sic societas sanctorũ erit ordinata et iocunda. Super effluens, erit in aperta dei visione. Esaie.lx. Tunc videbis et affluens: quo ad mẽsurã supeffluẽtẽ q̃ erit in dei visione. Et mirabitur et dilatabitur cor tuum: quo ad mensurã bonã q̃ erit in mirabili et leta aie glorificatiõe. Qñ cõuersa fuerit ad te multitudo maris: quo ad mensurã confertã q̃ erit in corporis glorificatiõe. Corpus eñ mare aie fuit: qꝛ multas amaritudines sibi dedit Sed tunc conuertetur.i.aie totaliter subijcietur. Fortitudo gẽtiũ venerit tibi: quo ad mẽsuram coagitatã q̃ erit in sanctoꝝ iocũda societate que ex omnib' gentibus est collecta, et contra mundũ carnem et diabolum fuit fortis et robusta.

¶ Sermo secundus.

Estote miseri cordes sicut et pr̃ vester misericors ẽ. Nusq̃ legit̃ qꝫ de' vocet̃ pater potẽtie: nec pater sciẽtie, sꝫ pr̃ mie. Ad innuendũ qꝫ illi q̃ sunt ei' filij nõ debẽt in potẽtia nec i sciẽtia sꝫ i mia eũ imitari. De' habuit tres filios: scꝫ luciferũ adam et xp̃m' Sed primus appetijt suã potẽtiã: et ideo tanq̃ filius degener fuit exheredat'. Secundus apetijt eius sciẽtiã: et ideo fuit similiter exheredatus. Tertius secutus est ei' miam: et iõ eternã assecutus est hereditatem. ps. Postula a me et dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã et c. Si igit̃ volumus esse filij legitimi, et nõ exheredati, imitemur patrem nostrum. nõ in potẽtia nec in sciẽtia: sꝫ in misericordia. Augu. sup illud. Estote misericordes.&c. Inuenisti patrẽ, imitare patrẽ. Si eñ imitari non vis, exheredari dispõis. Dicit ergo. Estote misericordes. Ubi xp̃s nos iducit ad duplicẽ miam: scꝫ corporalẽ et spiritualẽ. Mia corporalꝫ cõsistit in eleemosinarũ largitione: ad quam nos inducit verbo p̄mio et exẽplo. ¶ Uerbo tripliciter: qꝛ ipsum mie op' p̄cipit cõsulit et reqrit. Si quis hẽret dñm aliquid p̄cipiẽtẽ, et sapiẽtẽ aduocatũ idẽ ꝯsulẽtẽ: et dilectũ amicũ idẽ volẽtẽ et reqrẽtẽ: deberet illud cũ oi desiderio adimplere. De' aũt mie opus precipit tanq̃ dñs: sicut patet hic cũ dt̃. Estote misericordes et c. Consulit tanq̃ sapiens aduocat'. Mat.xix. Si vis pfect' esse vade et vẽde oia q̃ habes. &c. Uult et requirit tanq̃ dilectus amicus. Eiusdem.ix. Misericordiam volo et non sacrificium. Nos igitur debem' implere p̄ceptũ dñi tam potẽtis: audire consiliũ aduocati tã sapiẽtis: et perficere voluntatem amici tã dilecti. ¶ Scdo inducit nos ad mie op' p̄mio spũali videlicet, tẽporali, et celesti. premiũ tẽporale consistit in tẽporaliũ multiplicatione. prouer.iij. Honora dñm de tua substantia: et de primitijs frugũ tuarum da pauperibus et implebuntur horrea tua saturitate. Legitur i cesario: qꝫ cum fratres cuiusdã monasterij multum abũdarent: et multũ ad paupes liberales essent, tandem eleemosynas dimiserunt et ipsi egere ceperũt. Qđ cũ cuidã viro sancto referrẽt ait. Duo socij in isto monasterio cõsueuerũt habitare: scilicet frater date: et frater dabitur vobis. Uos expulistis primũ: et secũd' sine eo noluit remanere. Premiũ spirituale consistit in tribus. primo in peccatorum remissione. Eccl's.iij. Eleemosyna pauperis nõ erit i obliuiõe. Et sicut sereno glacies soluentur peccata

tua. Eiusdē .iiij. Ignē ardentē extinguit aqua: ꝛ eleemosyna resistit peccatis. Glosa super illud Mat. xij. Extēde manū tuā. Frustra pro peccatis manū ad deū expādit: qui eā ad pauperes iuxta posse suum nō extēdit. Secūdo in diuine gratie collatione. ij. Cor. x. Qui semināt in bñdi. de bñdi. ꝛ meteret grām scȝ in p̄senti, ꝛ gloriā in futuro. Tertio in gratie cōseruatione. Eccli. xxix. Eleemosyna viri q̄si sacculus cū ipso: ꝛ gratiā hominis quasi pupillā cōseruabit. Sicut eīm man⁹ opponitur vt pupilla conseruetur: sic eleemosyna tētationi diaboli se īterponit ꝛ animā a peccato custodit. Premiū autē celeste ponitur hic: cuȝ dicit. Mēsurā bonā. ꝛ cōfertā ꝛc. Sūt eīm qui dāt pauperib⁹ partē superfluorū ꝛ partē retinent. De quibus dicit Luc. xi. Quod superest date eleemosynā: ꝛ ecce oīa mūda sunt vobis. Isti habēt mēsurā bonā. Alij sunt q̄ dant oīa superflua: ꝛ retinent necessaria. De quibus dicitur Luc. iij. Qui habet duas tunicas det vnā nō habēti. Prima tunica est necessitas. secūda superfluitas. Isti habēt mensuram confertā. Alij sunt qui dant partē necessariorū ꝛ partē retinēt: sicut fecit Martin⁹ q̄n chlamydē diuisit. Isti habēt mēsurā coagitatam. Alij sunt qui oīa necessaria dāt ꝛ nihil sibi retinent: sicut sunt viri spūales qui relinquūt oīa ꝑpter deū. Matth. xix. Ecce nos reliquimus oīa: ꝛ secuti sumus te. Isti habēt mēsurā superfluētē. ¶ Tertio inducit nos ad opus mīe exēplo oīm creaturarū. vñ sanct⁹ Job ad ipsas creaturas hoīes misericordes mittit dicens. Job. xij. Interroga iumēta ꝛ docebunt te. volatilia celi ꝛ indicabūt tibi loquere terre ꝛ respōdebit tibi: ꝛ narrabūt tibi pisces maris. Primo igitur nos mittit ad iumenta. Et istud patet in elephātib⁹: q2 si vn⁹ cadit ceteri currunt ad sublenandum illum. Patet ꝛ in equab⁹: q2 si mater vnius pulli moritur: alie suscipiūt filiū ad nutriēdum. Patet ꝛ in leonib⁹: q2 aīalibus partus ꝛ humiliatis corā eis ꝛ pueris parcūt nisi magna fame vrgeantur. Deinde mittit ad volatilia. Istud patet in ciconijs q̄ parētes senes in nido collocāt ꝛ nutriūt. Patet in aquila que predā sola nō comedit: sed auibus se seq̄ntib⁹ partē dimittit. Patet in chobar. de quo dicit Aristoteles in lib. de animalib⁹. q̄ aquila quādo tres pullos habet nimis grauatur ī pascēdo: ꝛ ideo vnum a nido reijcit: ꝛ auis q̄ arabice dicitur chobar: eū suscipit ad nutriēdum. Deinde mittit ad terrā. Ambro. Noli esse deterior insensibili elemēto. Terra illos fructus quos affert non suis vsib⁹ vēdicat: sȝ tuis ministrat obseq̄ijs: tu vero fructus illi⁹ solus inuadis ꝛ tibi soli cōcludis. Deinde mittit ad pisces. Istud patet in delphinis qui homines mortuos in mari ad littus portāt. Patet in cōchis marinis que semper sunt clause. Quidam autē piscis ad eas pastū defert: ad cuius tactum ille se aperiūt: qui pastū in eas ꝓijcit ꝛ recedit. ¶ Scdo inducit nos ad misericordiam spiritualē que ī duob⁹ cōsistit. Primo in iniuriarū ꝛ odij dimissione cum dicit. Dimittite ꝛ dimittet̄ vobis. Periculum est enim in corde odiū retinere: q2 est sicut ignis: tinea: ꝛ apis. Sicut enim ignis propriam de qua nutritur cōsumit materiam. Sic odiū mentē que nutrit ipsum cōsumit: ꝛ oīa merita ad nihilum redigit. Ideo comparatur fornaci babylonis q̄ cōbussit ministros q̄ eā incēdebāt: vt habetur Dan. iij. Secundo odiū assimilatur tinee, que sicut vestimēta corrodit ꝛ cōsumit oīa de quibus nascitur: sic ira oīa merita que sunt in anima cōsumit de qua oritur. Gala. v. Qd si inuicē mordetis ꝛ cōeditis: videte ne ab inuicē ꝯsūmamini. Tertio odiū assimilatur api: que dū aliū pungit aculeū dimittit: ꝛ vltra mellificare nō potest: imo ꝛ vltra viuere nō potest. Sic ꝛ cor aculeo odij alium pūgēs: ꝛ dulcedinē gratie dei perdit ꝛ seipsuȝ occidit. i. Joh. iij. Qui odit fratreȝ suū homicida est: scȝ suūipsius. Secūdo misericordia spiritualis cōsistit in delinquētiū correctione. Debet autem ille qui alios vult corrigere et iudicare: primo defectus suos respicere. Unde versus. Turpe est doctori cū culpa redarguit ipsuȝ. ideo dicitur. Quid autem vides festucā in oculo fratris tui ꝛc. Et istam correctionē anteq̄ ordinate possit facere, quinq̄ cōsiderationes debet habere. Quarum tres ponit Augu. super illud Matt. vij. Hypocrita eijce primū trabem de oculo tuo ꝛc. Reliquas duas po

nit Greg.in moral'. Primo nãq3 qui alium
vult corrigere ⁊ iudicare debet cõsidera=
re si est ei similis vel equalis vel maior:id
est si est in simili culpa vel equali vel ma=
iori:⁊ tunc nõ debet ipsum corrigere: sed
ambo super se debẽt gemere:⁊ ad bonuz
conari pariter ⁊ cõmonere. Alias posset si
bi dici illud Rom.ij. Qui aliũ doces te=
ipsum nõ doces: qui predicas non furan=
dum furaris. Grego. Durũ est vt qui ne=
scit tenere moderamia vite sue: iudex fiat
vite aliene. Si nõ est similis: tũc dz trãsire
ad cõsideratiõẽ scdam ⁊ videre si aliqñ
fuit similis. Et ideo sicut tũc volebat sibi
misericordiã exhiberi. Eccl'i.viij. Ne de
spicias hominẽ auertẽtẽ se a peccato nec
improperes ei. Memẽto qm oẽs in corru
ptione sumus. Eiusdẽ.xxxj. Intellige que
sunt proximi tui ex te ipso. Si vero nõ est
⁊ similis: nec aliquãdo fuit similis: tũc de
bet cogitare qr adhuc posset esse similis
⁊ ideo ratiõe talis dubij nõ debet supbi=
re: sed delinquẽtibꝰ cõdescẽdere. j. Cor.
x. Qui se existiat stare videat ne cadat. iij.
Regũ.xx. Ne glorietur accinctus eque vt
discinctus. Aug. Nemo est qui securꝰ esse
possit in hac vita que tota tẽtatio nomi=
natur. Utinam qui potuit fieri ex deteriori
melior: nõ possit fieri ex meliori deterior.
Si autẽ non est similis nec vnq̃ fuit simi=
lis, ⁊ de dei bonitate cõfidit q nunq̃ erit
similis: tunc debet transire ad quartã cõ
sideratiõẽ: ⁊ videre si iste qui est ita rep
hensibilis in aliquo cõmẽdabilis sit. Et si
habet aliquos defectꝰ videre debet si ha
bet al'quos pfectus: ⁊ tunc ratione eoruz
bonorũ que habet supportãdus est i his
que minus habet. Istam cõsiderationem
docet dñs Apoc.ij. Uolens enim reprehẽ
dere episcopũ Ephes. primo ponit quod
dam malũ qd hz dicẽs. Habeo aduersuz
te pauca: qr charitatẽ tuã primã reliqui=
sti. Sed statim ponit quoddam bonuz qd
habet dicẽs. Sed hoc habes bonũ: quia
odisti facta nicolaitarũ que ego similiter
odi. Similiter volens reprehẽdere episco
pum Sardis, primo ponit quẽdam suuz
defectũ dicẽs. Nõ inuenio opera tua ple=
na coram deo. Sed statim ponit quendã
suũ bonum profectũ dicens. Sed habes
pauca nomina in sardis: que nõ inquina=
uerũt vestimenta sua ⁊c. Ecce dñs postq̃
posuit illa in quibus isti episcopi erãt rep
hensibiles: statim posuit illa in quibꝰ erãt
cõmendabiles ad innuẽduz q si propter
aliquẽ defectũ aliqs est rephendendꝰ, si
tñ habeat aliqd bonũ est supportandus.
Si vero quis oino videtur esse malꝰ: nec
aliquod bonũ hz propter qd sit tolerãdꝰ
tũc dz trãsire ad quintã consideratiõẽ:
qr iste q sic videt alicui esse malꝰ forte in
cõspectu dei est sibi in merito pferẽdꝰ. Et
ponit exẽplũ. Greg. in Stephano ⁊ Pau=
lo. Nam cum Stephanus consentiente ⁊
adiuuãte Paulo lapidaretur: Stephanꝰ
omnino erat bonꝰ: Paulꝰ vero omnino vi
debatur esse malꝰ: ⁊ tamen in conspectu
dei Paulꝰ erat Stephano in merito ⁊ p=
mio preferendus.

¶ Sermo tertius.

Nunquid põt
cecus cecum ducere? nõne
ambo in foueã cadunt? ⁊c.
In isto euangelio dñs in=
struit quales debẽt esse pla=
ti: quales subditi: quales oẽs. Prelati q=
dem non debẽt esse ceci sed vidẽtes. In ce
lo enim sunt omnes vidẽtes ⁊ sapientes et
deum cognoscẽtes: ideo nõ indigent ali=
quo instructore. Hiere.xxxj. Non docebit
vltra vir proximum suũ ⁊ vir fratrẽ suum
dicẽs. cognosce dñm. Omnes enim cogno=
scent me a minimo vsq3 ad maximum: ait
dñs. In inferno autẽ sunt oẽs ceci ideo ca
dunt in foueam. i. in profunditatẽ penaꝝ.
Esaie.xxiiij.ca. Formido ⁊ fouea ⁊ laqueꝰ
super te qui habitator es terre: scz iferna
lis. Et erit qui fugerit a facie formidinis:
cadet in foueã: ⁊ qui se explicuerit de fo=
uea tenebitur laqueo. Dãnati enim semp
formidãt pati supplicia grauiora. Et vo
lẽtes fugere a tali formidine cadũt in fo=
ueã id est in profunditatem penarũ. Uo=
lẽtes aũt exire de illa fouea ⁊ nõ valẽtes
tenent laqueo desperatiõis perpetuo col
ligati. In presenti aũt sunt quidã ceci: scz
subditi ⁊ illiterati, qui nõ habent cogni=
tionem diuinorum, ⁊ quidã videntes scz
prelati, qui debẽt habere duos oclos, scz
doctrinã fulgidã: ⁊ vitam preclarã vt illu
minent ⁊ ducãt subditos verbo pariter ⁊

exemplo. Sz quãdo isti ductores sunt ceci: ꝛ ducunt subditos cecos: tunc ambo in foueã cadunt. Suditi quidẽ cadunt i foueã peccatorũ. Prelati autẽ in foueã suppliciorũ. Maius autẽ periculũ est ceco ductorẽ cecũ hr̃e ꝙ nullũ ductorẽ habere. Si em̃ cec⁹ ductorẽ nõ hz: viã baculo ꝗquirit. Si aũt cecũ ductorẽ habeat: se cũ illo in foueã precipitat. Formica licet sit animal cecutiens: tamen ducẽ sibi nõ ꝓficit: sed habet velut quẽdã baculũ a natura per quã viã ꝗquirit. Sic etiã frequẽter accidit ꝙ simplices homines ꝗdã instinctu nature simpliciter ꝛ innocenter viuũt: sed quãdo habent malũ pastorẽ tũc ambo in foueum peccatorũ cadunt. Qꝛ sicut dicit Greg. Cum pastor per abrupta graditur necesse est vt ad precipitiũ grex su⁹ sequatur. Legitur .ij. Regũ .v. ꝙ iebuzei posuerunt super muros hierusalem in cõtemptuz dauid cecos ꝛ claudos. Et dictũ est ei. Non ingredieris huc nisi abstuleris a cecos ꝛ claudos. Isti ceci et claudi sup muros hierusalem positi sunt mali ꝓlati in culmine ecclesie constituti: qui sunt ceci per ignorantiam ꝛ claudi per distortaz vitã. Nisi igitur isti fuerint amoti, christ⁹ in ecclesia nõ poterit dominari. ¶ Secũdo ostẽdit christ⁹ quales debẽt esse subditi: qꝛ debent esse ad prelatos valde reuerẽtes ꝛ obedientes: quod notatur cum dicitur. Non est discipulus super magistrũ. Non enim debẽt subditi super prelatos se efferre: sed eis poti⁹ subiacere. Et hoc propter dignitatem reuerẽtie: ministeriũ diligẽtie: ꝛ periculum rationis reddende Ista tria tãguntur. Heb. xiij. Obedite ꝓpositis vestris ꝛ subiacete eis. ecce dignitas reuerẽtie. Ipsi enim peruigilant. ecce ministerium diligẽtie. Quasi pro aiabus vestris rationem reddituri. ecce periculũ rationis reddende. Si autem prelati sunt mali adhuc nihilominus in reuerẽtia sũt habẽdi. sicut ostendit Chryso. sup Matt. tribus rationibus: de prima sic dicit. Homines ab initio creati sunt ꝓpter se: postea autem sacerdotes ordinati sunt ꝓpter te. Ergo vita eorũ ipsorũ est, ordinatio autem eorũ vestra. Si bene vixerint lucrum eorũ est si bene docuerint vestrum erit. Accipite ergo quod vestrum est et nolite discutere quod aliorum est. De secũda sic dicit frequẽter de homine malo bona ꝓcedit doctrina. Ecce enim vilis terra preciosum aurum producit. Nunquid ꝓpter terram vilẽ preciosum aurum ꝓiicitur? Nunquid propter terram vilẽ preciosuz aurum cõtẽnitur? Sed aurũ eligitur ꝛ terra relinquit. Sic vos doctrinã accipite: ꝛ mores relinquite. De tertia sic dicit. Naz ꝛ apibus herbe necessarie nõ sunt: sed flores herbarũ. Flores autem colligũt: herbas relinquunt. Sic ꝛ vos florem doctrine colligite: ꝛ conuersationem relinquite. ¶ Tertio ostendit christ⁹ quales debẽt esse omnes. De quib⁹ ista tria dicit. Primo ꝙ non debent esse aliorum cordiuz iudices: cum ait. Nolite iudicare vt non iudicemini. Non enim debemus iudicare de occultis: nec de futuris: nec semper de oĩbus manifestis. De occultis quidem sicut de intentionibus cordis iudicare non debemus: quia hoc est soli⁹ dei. j. Regum. xvj. Homo videt ea que parent: deus autẽ intuetur cor. Ideo apostol⁹ nõ curabat de iudicio humano: nec de iudicio proprio confidebat. Timebat aũt multuz de iudicio diuino. j. Cor. iiij. Mihi em̃ pro minimo est vt a vobis iudicer: aut ab humano die: id est ab humano intellectu: sed neqꝫ meipsum iudico. Qui autẽ iudicat me dominus est. Secundo non habemus iudicare de futuris: qꝛ hoc siĩr solius est dei. Esaie. xlj. Annunciate que ventura sunt in futurum: ꝛ sciemus quia dii estis vos. In hoc peccant multi vani homines ꝛ mulieres volentes de futuris coniicere. Unde refert Augus. in lib. de vita christiana. ꝙ cum quidam auguria obseruaret: ꝛ futuri mali magnum indiciũ crederet si mures in domo aliquid corroderẽt. Ille cum semel mures ei⁹ caligas corrosissent super hoc interrogauit Catonem. qui cum veridẽs ait. Non est mirum si mures caligas corroserũt: sed hoc fuisset futuri mali magnum indiciũ si mures a caligis fuissent corrosi. Tertio nõ debemus semper iudicare de his que videntur manifesta? qꝛ sicut dicit Bern. Debem⁹ si possumus excusare opus Quod si non possumus, saltem debemus excusare intentionẽ: ꝙ sez illud fecerit ex ignorãtia vel ex subreptione.

vel ex casu. Nõ si neutrum possumus: saltẽ debem⁹ illud alleuiare ꝓpter grauẽ tẽtationem ꝛ dicere. O ꝙ vehemens fuit illa tentatio: quid de me fecisset si accepisset in me potestatẽ? Secundo dicit ꝙ debent esse ad iniurias remittẽdas faciles: cum ait. Dimittite ꝛ dimittetur vobis. In viris aũt perfectis nõ tãtũ exigitur vt iniurias remittant: sed etiam vt inimicos diligant. Juxta illud Matth.v. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderũt vos: ꝛ orate ꝑ persequẽtib⁹, ꝛ calumniantibus vos. Mali enim sanctos viros tripliciter persequũtur scȝ per odia cordiũ: per iniurias operum: ꝛ per exprobatiões verborum. Uult igitur dñs vt cõtra odia cordiũ opponamus cordis dilectionẽ: iõ dicit. Diligite inimicos vestros. Cõtra iniurias operũ opponam⁹ bñficiorũ exhibitionẽ: ideo subditur. Benefacite his q̃ oderunt vos. Cõtra exprobatiões verborũ opponamus orationẽ. ideo dicit. Orate pro ꝑsequentibus ꝛ calũniantib⁹ vos. Tertio dicit ꝙ ad eleemosynas dandas debent esse liberales cũ dicit. Date ꝛ dabit̃ vobis. Ubi tria de eleemosyna notãt̃. ¶ Primo debet esse gratuita: cum dicit date, nõ vẽdite. Tribus enim modis eleemosyna vẽdi potest. Primo quando dat̃ cum spe retributionis future. Hier. ad nepotianũ. Sũt qui parum pauperibus tribuũt vt ampli⁹ accipiãt: ꝛ sub eleemosyne ꝑtextu diuitias querũt, q̃ magis appellanda est venatio ꝙ eleemosina. Scdo qñ fit cũ appetitu laudis hũane. Mat. vj. Cũ facis eleemosynam noli tuba canere. ꝛc. Tertio qñ fit cũ q̃dã violẽtia ꝛ extortiõe. Eccli. iiij. Cor inop̄is ne afflixeris ꝛ ne ꝓtrahas datũ angustiãti. Aug. Qui dat vt careat tedio iterpellãtis nõ vt reficiat viscera idigẽtis: ꝛ rẽ ꝑdit ꝛ meritũ. ¶ Scdo dȝ fieri in vita. Uñ dixit date in p̄nti: nõ dabitis in futuro. Eleemosyna eñ q̃ fit i vita vtilior est q̃ fit post mortẽ. Uñ versus. Munera q̃ donat morĩẽs hec munera nõ sunt ista enim animam custodit ne in foueã purgatorij cadat. Illa vero adiuuat vt a fouea resurgat. Melius est autem in foueam nõ cadere ꝙ inde resurgere. Ista custodit animam ne in carcere purgatorij includatur. Illa adiuuat vt inde educat̃. Meli⁹ est aũt nõ incarcerari ꝙ inde educi. Ista custodit animã ne in igne purgatorij cõburatur. Illa vero adiuuat vt post combustionem ab igne eripiatur. Melius est autẽ nõ cõburi: ꝙ post cõbustionem ab igne liberari. ¶ Tertio eleemosyna est multũ vtilis ꝛ fructuosa: iõ dicit̃. Et dabit̃ vobis, scȝ regnũ celorũ. Per tria aũt q̃s cõsuenit aliquid a rege obtinere. Aut per allegatiões aduocatorũ: aut per preces amicorũ: aut per munus oblatũ. Eleemosynarũ autẽ in iudicio pro se ꝛ pro suis allegabũt. Juxta illud ps. Jocũdus hõ qui miseretur ꝛ cõmodat disponit sermones suos in iudicio ꝛc. Secundo ipsi pauperes facti amici pro ipsis orabunt. Luc. xvj. Facite vobis amicos de mãmona iniq̃tatis: vt cũ defeceritis recipiãt vos. ꝛc. Nihilominus ꝛ ipsa eleemosyna orabit pro eo q̃ eã fecit. Eccli. xxix. Cõclude eleemosynã i sinu paup̄is ꝛ hec ꝓ te exorabit vt eruaris ab omni malo. Tertio ꝑ munus oblatũ. Ipse eñ eleemosyne sunt munera que deo offerre debemus: ꝑ q̃ iram dei extinguemus ꝛ regnum obtinebim⁹. Prouer. xxj. Munus abscõditũ extinguit iras: donũ in sinu indignationẽ maximã mitigat. Et dicit̃ eleemosyna mun⁹ abscõditũ: q꞉ a laude humana debet abscõdi. Utilitas etiã eleemosyne notatur cũ dicitur. Mensurã bonã ꝛ confertã ꝛc. Beatitudo enim nostra erit in dei cognitione ꝛ visione ꝛ intuitione: ꝛ ista est mẽsura bona. In dei cogniti dilectione: ꝛ ista est mẽsura cõferta. In dei cogniti ꝛ dilecti eterna possessione, ꝛ ista est mensura coagitata. Et in dei cogniti ꝛ dilecti ꝛ possessi delectabili fruitione ꝛ ista est mensura superefluẽs. De hac quadruplici mẽsura dicit Augu. Facta est creatura rationalis: vt summum bonum intelligeret: intelligẽdo amaret: amando possideret: ꝛ possidẽdo frueretur.

¶ Dñica.v. post trinitatẽ. Sermo prim⁹.

Cum turbe irruerẽt ad Jesuȝ vt audirẽt verbũ dei ꝛ ipse stabat secus stagnũ genezareth ꝛc. Luce.v. Sicut dicit Chrysost. super Matthe. Signum studiosi aggricole est messis fecun-

da. Signū boni negociatoris est theca re
ferta. Signuʒ gratiosi predicatoris est ec
clesia hominibus plena. Videt ergo q̄ xp̄s
gratiosissim⁹ predicator erat: q2 tāta mul
titudo populi ad ipsuʒ ꝯfluebat. Dicit au
tem idem Chrys. ibidem q̄ tribus de cau
sis sic ad eum veniebāt ꝛ irruebant: scʒ ꝓ
pter verba gratiosa que predicabat pro
pter faciē amabilē qua cunctos attrahe
bat: et ꝓpter miracula crebra q̄ faciebat.
Ideo nauem ascēdit: vt oēs ei⁹ ꝟba pos
sent audire: ꝛ oēs eius faciē possent inspi
cere: ꝛ miracula possent videre. Sicut
oēs videbāt miraculū quod factū est i ca
ptura piscium. Dicit ergo. Cū turbe irrue
rēt ad iesū ꝛc. In isto ergo euangelio in
struūtur auditores verbi dei quales esse
debeāt. In quib⁹ q̄dē quatuor esse debēt.
¶ Primū auiditas i audiēdo: qḋ notatur
cū dicit. Cū turbe irruerēt .i. cū quodā im
petu irent: sicut pauperes in distributione
eleemosynarū tēpore famis irruere ꝯsue
uerunt. In primitiua em̄ ecclesia fuit ma
gna fames audiēdi verbū dei: iuxta illud
Amos. viij. Mittā famē i terrā: nō fameʒ
panis: nec sitī aq̄: sʒ audiēdi ꝟbū dei. Ta
lis fames attestat sanitati mētis sicut fa
mes corporalis attestat sanitati corporis.
In fine etiā ecclie simil'r ista fames reno
cabit. Iuxta illḋ ps̄. Cōuertent ad vespe
ram, ꝛ famem patientur vt canes. Nā se
cundū Glo. ipsi iudei ꝛ aliqui de gētibus
conuertentur ad vesperā: id est in fine mū
di: ꝛ famem patiētur id est magnū deside
rium habebunt alios cōuertendi: ꝛ erunt
vt canes: q2 contra incredulos i latrabūt:
ꝛ circuibunt ciuitatem: id est munient ec
clesiam cōtra hereticoruʒ impugnationē:
ꝛ dispergentur vbiq̄ ad manducāduʒ: vt
scʒ alios lucrentur christo et incorporēt.
Et si non fuerint saturati, fide scʒ ꝛ cōuer
sione populorū: murmurabunt: id est do
lebunt: vel murmurabunt contra nolētes
credere: eos scʒ grauiter arguēdo. In me
dio autem ecclesie id est moderno tēpore
nō est fames sed magna copia verbi dei.
Esa. xj. Repleta est terra scientia domini:
sicut aque maris operientis. Tanta autē
est copia q̄ sepe multis vertit in fastidiū:
quod est magnum periculum. Sicut em̄
fames verbi dei signum est salutis: sic fa
stidiū signum est mortis. ps̄. Omnē escam
abominata est anima eorū ꝛ appropinqua
uerunt vsq̄ ad portas mortis. Dicitur au
tē sermo dei ois esca q2 replet ꝛ satiat om
nem famē diuitiarū, honorū, ꝛ deliciarū.
Ostendit enim in deo veraʒ esse satietatē.
Nā auarus ibi inuenit veras diuitias. Su
perbus veros honores. Deliciosus verā
delectationem. De duobus primis. Pro
uerbio. viij. Mecū sunt ꝛ diuitie ꝛ gloria.
De tertio. ps̄. Delectatiōes i dextera tua
vsq̄ in finem. Et dixit appropinquauerūt
vsq̄ ad portas mortis: illi enim q̄ libēter
verba dei audiunt a portis inferni sūt oi
no remoti. Illi vero qui fastidiunt sūt pro
pinqui. Illi q̄ derident ꝛ nō credūt iam vi
dentur esse inclusi. ¶ Scḋo in auditorib⁹
debet esse velocitas in obediendo: quod
signatur in petro: qui mox dn̄o obediuit.
Precepit enim sibi dn̄s duo. Unū quod vi
debat continere obsequiū xp̄i ꝛ cōsolatio
nē populi qn̄ rogauit eū a terra reducere
pusillum: ne scʒ turba ipsum cōprimeret: ꝛ
vt populus eū cōmodius audire ꝛ videre
posset. Aliud quod videbat cōtinere vti
litatē ipsius petri cū ait. Duc i altū ꝛ laxa
te retia vestra in capturā. Ex quo datur in
telligi q̄ prelatus nihil dʒ precipere nisi
qḋ cōtineat aut honorē dei: aut edificatio
nē proximi: aut vtilitatē ipsi⁹ subditi. In
hoc aūt apparet magna humilitas ꝛ obe
diētia petri: q2 cū christ⁹ sibi dixisset: Duc
in altum ꝛc. non se excusauit: sed humilr
obediuit. Tribus enim de causis consue
uit q̄s se ab iniuncto opere excusare. Aut
quando alias esset valde fatigat⁹ ꝛ vellet
quiescere. Aut quando illud qḋ iniungit
videtur esse nimis arduum ꝛ difficile. Aut
quādo videtur esse ifructuosum ꝛ sine vti
litate. Petrus quidem per totam noctem
laborauerat, ꝛ ideo valde fatigat⁹ erat.
Illud etiam quod precipiebatur videbat
esse difficile: scilicet in altum nauem duce
re et retia laxare. Difficilius est enim pi
scari i mari alto, q̄ in infimo. Poterat etiā
rationabiliter timere inutilitatem operis
futuri ex infructuositate operis preteriti.
Et tamen petrus non attendit ad suaʒ fa
tigationem. Nec ad laboris difficultateʒ.
Nec ad infructuositatem: sed simpliciter
dixit. In ꝟbo aūt tuo laxabo rete. Ex quo

datur intelligi q quando prelat⁹ aliquid precipit quod videtur continere honorez dei, vel edificationē proximi, vel meritū ipsi⁹ subditi: nō debet se excusare. Nec pp̄ter fatigationē corporis: nec pp̄ter difficultatē operis: nec pp̄ter apparētē inutilitatē laboris: sz dz se deo cōmittere: ꝛ simpliciter obedire. Hz aūt aia duas aures scz intellectū ꝛ affectū. Cū aure intellect⁹ audit qn̄ illud qđ p̄dicaꝛ itelligit. Cū aure affect⁹ audit qn̄ illud sibi placet ꝛ diligit. Sz parū prodest si quis aliquod verbū intelligat et diligat nisi hoc p aliqua opera ostendat. Tūc igiꝛ auditores sunt vere obediētes qn̄ ꝛ ea q̄ predicanꝛ intelligūt: et intellecta diligūt: ꝛ dilecta p opera ostēdūt. Luce.xi. Beati qui audiūt verbū dei: intelligēdo scz ꝛ amādo, et custodiūt illud: opere scz adimplendo. ¶ Tertio i auditorib⁹ debet esse modestia i amādo terrena: quod notatur cū dicit. Rogauit autē eum a terra reducere pusillū. Nō rogauit eū vt stet in terra: nec vt penit⁹ se elonget a terra: sz vt pusillū se reducat a terra. Quidam enim penitus sunt in terra sicut auari. Alij penit⁹ sūt reducti a terra sicut viri perfecti. Alij sunt reducti pusillū a terra: sicut boni laici ꝛ perfecti q̄ non debēt esse in terra per inordinatū amorē terrenorū. Nec etiam requiriꝛ ab eis q omnino retrahāt se a terra per omnimodū cōtemptum terrenorum: sz q pusillum reducāt se a terra per amorem inordinatū. In terra penit⁹ erat qui dicebat. Luc.xij. Anima mea multa bona habes: requiesce comede bibe ꝛ epulare ꝛc. A terra penit⁹ se elōgauerāt q̄ dicebant. Matthei.xix. Ecce nos reliquimus omnia. ꝛc. Pusillum a terra docebat apostol⁹ reduci dicēs.j. Cor. vij. Qui habent vxores tanq̄ nō habētes sint: et qui vtuntur hoc mundo tanq̄ non vtantur. Ille habet vxorem tanq̄ non habens, qui ea vtitur non ad libidinis explectionem: sed propter prolis procreationē vel saltem casus vite lubrice vitationē. Ille vtitur mundo tanq̄ nō vtatur qui reb⁹ mūdi vtitur nō ad superfluitatē: sz ad necessitatem. ¶ Quarto in auditorib⁹ debet esse reuerentia in audiēdo verba diuina: qđ innuitur cum dr. Ut cessauit aūt loqui. Eius eñ predicationē nō interruperūt: sz quousq cessauit narrare intēte audierūt. Uerba quidē dei cū multa reuerentia sūt audiēda: qꝛ sūt medicine dei: gēme dei. et reliquie dei. Quibusdā eñ sunt medicine purgatiue sicut penitentib⁹ a quibus purgant malos humores peccati. Sape.xvi. Neq herba neq malagma sanauit eos: sz tu⁹ dñe sermo q̄ sanat oia. Quibusdam sunt medicine melioratiue sicut pficientibus quos ad melius solicitant. Eccli.xij. Uerba sapientum quasi stimuli ꝛ quasi clauiin altum defixi: que per magistrorū ꝯsilium data sunt a pastore vno Utriusq aūt sunt medicina ꝯseruatiua: iuxta illud. ps. In corde meo abscōdi eloquia tua: vt nō peccem tibi. Si quis talem medicinaz doceret que morbos purgaret sanitatez augeret et in sanitate conseruaret: libentissime audiretur. Secundo sunt gemme dei. Istas gemmas sancti diligunt. ps. Dilexi mandata tua super aurum ꝛ topaziō. Homines autem porcini contemnūt. Matth. vij. Nec mittatis margaritas vestras ante porcos. Sed poma putrida: id est v̄ba carnalia: tales porci cum auiditate suscipiunt. Si quis gemmā haberet quā christus in ore portasset, cū magna reuerētia eā seruaret. Cū magna igiꝛ reuerētia verba sancti euangelij sunt habēda: q̄ in corde christi fuerunt ꝛ ab eius ore pcesserūt. Tertio sunt reliquie dei. Uerba eñ sancti euangelij sunt reliquie christi. Uerba autē aliorum sanctorum sunt reliquie ipsorū. Reliquie corporales aliorum sanctorum aliqn̄ sanant morbos corporales. Uerba aūt dei sanāt spūales. Nā aiam cecā illuminat. ps. Preceptū dñi lucidū illuminās oculos. Animā mortuaz viuificāt. Joh.v. Omnes qui in monumētis sunt. i. in fetore pctōꝝ: audient vocē filij dei: ꝛ q̄ audierint viuēt. Animā febrili calore inflāmatam refrigerant. Eccli.xviij. Nōne ardorem refrigerabit ros: sic et verbum meli⁹ q̄ datuz. Animā male infrigidatā inflammāt. ps. Ignitū eloquiū tuū vehemēter. ꝛc. Si igiꝛ medicinā corpalē vl spūalē pciperem⁹ cū attētione: ꝛ diligerem⁹ cū deuotiōe. Si gēmas q̄ fuerūt in ore xp̄i ꝯseruarem⁹ cū deuotiōe: ꝛ reliqas sctōꝝ adorarem⁹ cū reuerētie exhibitiōe: manifestū est q v̄ba dei deberem⁹ cū attētiōe i intell

dormient,et vermes operient eos. Clamat ad supbos,vt dimittāt ambitiones suas: quia illi qui volunt eleuari sup alios per elationē:cito bestie super eos ascendēt p conculcationē.Eccli.x.Cū eñ moritur homo,hereditabit serpētes ꝛ bestias et vermes. ¶Scdo vidēdū ē q̄ sint merces isti⁹ nauis.i.religionis.Que quidem sūt tres. Castitas,obedientia et paupertas.Et notanł in verbis premissis:nā votū castitatis notał per hoc qđ dicił.ascēdēs iesus ꝛc.per castitatē eñ matie virginalē homo ascēdit vsq ad angelicā similitudinē. Matth.xij.In resurrectiōe neq nubēt,neq nubentur:sed erunt sicut angeli dei in celo.Ascendit vsq ad angelicam equalitatē.Luc.xx.Filij huius seculi nubūt.ꝛc. Et infra.Equales eñ angelis sunt.Transcēdit angelicam fortitudinem.Ambrosi. Uirginitas cōditionē humane nature supergredił ꝛ angelicam dignitatē per quā homines angelis assimilantur. Maior tñ est victoria virginum q̄ angelorum.Angeli eñ sine carne viuūt:homines vero virgines in carne triumphant. Ascēdit vsq ad diuinam cognitionē.Sape.vj. Incorruptio proximū facit deo.Scda merces est votū obedientie:qđ notał p hoc q dicił q illa nauis erat simonis.Ubi notādū q lȝ petr⁹ erat trinominis.s.cephas, petrus,et simon:tñ nō dicił q ascēderit i nauē cephe:nec petri,sed simonis. Cephas eñ interpretał caput:ꝛ signat p̄latos sublimes q̄ in ecclesia capitis locū tenēt. petr⁹ interpretał agnoscens:ꝛ significat illos q̄ videnł habere magnā perfectionē sciētie.Interpretatur etiā discalciat⁹:ꝛ significat illos qui vidētur habere magnā austeritatē vite.Simō aūt īterpretał obediēs.Nō igitur dr q xp̄s ascēderit i nauē cephe vel petri,sed simonis:qꝛ non habitat cū aliquib⁹ ꝑpter suā potētiā vel suā sapiētiā:nec ꝑpter suā austerā vitā,sȝ tātū habitat cū illis qui habēt sapiētē ꝛ humilē obedientiā.Ideo autē dixi sapientē ꝛ humilē:qꝛ q̄dā est obediētia stulta qua quis obedit sue sensualitati.De qua dicitur ad Roma.vj.Nō regnet peccatū i vestro mortali corpore vt obediat:s cōcupiscētijs ei⁹.Istud eñ est valde stultū quia hoc est hominem se tradere in manib⁹ demonum.Eccli.xviij. post concupiscētias tuas non eas ꝛc.vsq ibi.Faciet te in gaudiū inimicis tuis.Est etiā alia obediētia superba:qua quis vult q prelat⁹ sue obediat volūtati.Et ista est obediētia ceci cui dixit dñs Lu.xviij.Quid tibi vis vt faciā? Sic oportet vt prelati talibus dicāt. Qđ officiū vel quales obedientias multis vobis cōmitti:ꝛ ista nulli⁹ est meriti.Est alia obediētia humilis et deuota qñ q̄s volūtatē suā volūtati prelati totaliter ꝯmittit. Et ista fuit pauli qui dixit Actu.ix. Dñe quid me vis facere,ꝛ ista magni est meriti.Tertia est merces paupertatis:quod notał cū dr.rogauit eū a terra reducere pusillū.Nō dixit reducere penit⁹.sancti eñ viri q̄diu sunt in hoc mūdo nō pñt penit⁹ elongari a mundo:sed oportet q corpori ꝓuideant,ꝛ necessitatibus proximorū satisfaciāt.Ideo dr.Ezec.viij.Eleuauit me spūs iter celū ꝛ terrā.Nō dixit posuit me in terra qꝛ ibi sunt auari:nec posuit me in celo qꝛ ibi sunt beati.Sed eleuauit me inter celū ꝛ terram quia ibi sunt sancti viri ī hoc mūdo positi:qui qñq ascendūt in celū per amorē,qñq descendunt in terram per necessariorum ꝓuisionē.Et hinc est q cor hoīs lȝ sit situatū ī sinistra:tñ respirat ad dexterā.Sic sancti viri q̄uis sint ī mūdo per corporalē habitationē:tñ suspirant in celū per ardentē amorē.Sicut suspirabat ꝓpheta dicens. Sitiuit aīa mea ad deum fontem viuum.

¶Sermo tertius.

Preceptor per totā noctē laborantes nihil cepim⁹ ꝛc.Predicatores dei vocanł piscatores ꝛ venatores ꝛ vindemiatores.Sȝ ꝑdicatores p̄mitiui fuerūt piscatores:qꝛ vno tractu retis,id est ꝑdicatiōis:aliqñ magnā multitudinē hoīm ꝯuertebāt. Predicatores aūt moderni sūt venatores:qꝛ cū multis fatigatiōib⁹ ꝛ clamorib⁹ vix aliqñ pñt capere vnā ferā.i.cōuertere vnam animam.Hier.xvj.Ecce mittā piscatores multos ꝛ piscabūtur eos:et post hoc mittam eis multos venatores ꝛ venabuntur eos.Predicatores aūt vltimi siue ipsi angeli erūt vindemiatores:qꝛ cū falce din.

nieloquũ vuas maturas a putridis separabunt ⁊ maturas reponent in cellaria dei: putridas in torcularia inferni. Apoc.xiiij. Misit angelus falcem suã in terram ⁊ vindemiauit vineam terre. Modo diabol⁹ videt esse vindemiator terre, quia oẽs magnas vuas colligit. Christus autem est racemorũ collector: q̃ vix aliquos pauperes conuertit. Michee.vij. Ue mihi quia fact⁹ sum sicut qui colligit in autũno racemos. Quãuis autem primitiui predicatores (vt dictum est) fuerint piscatores: tamen nihilominus ⁊ moderni possunt vocari piscatores. Nam piscatores aliquãdo capiũt magnam piscium multitudinem: ⁊ tales fuerunt p̃dicatores primitiui. Aliquãdo paucos: ⁊ tales sunt p̃dicatores moderni. Qđ autem pisces nõ capiant potest esse causa aut ex parte piscatorũ: aut ex parte pisciũ. Ex parte piscatorũ potest esse quadruplex causa. Prima est qñ piscantur in tp̃e nõ debito. Uñ dicit petrus in verbo premisso. Per totã noctẽ laborãtes nihil cepimus. Illi piscãtur in nocte, q̃ non habẽt lumen sacre scripture s₃ tenebras ignorãtie. Tales alios nõ conuertunt: sed in errorẽ mittunt. j. Tim. j. Uolẽtes esse legis doctores nõ intelligẽtes neq̃ q̃ loquũt, neq̃ de q̃b⁹ affirmãt. Greg. nazã₃enus. Mũdari pri⁹ op₃: ⁊ sic alios mundare. Sapiẽtem prius fieri: ⁊ sic alios facere sapiẽtes. Lumẽ effici et ita alios illuminare. Accedere ad deũ ⁊ sic alias adducere ad deũ: Uel illi piscãtur in nocte q̃ aliquã de genere bonorũ faciũt i peccato mortali. Tales nihil capiũt q̃ nullũ meritũ vite sibi acquirũt. Aggei. j. Qui mercedẽ cõgregauit misit eas in saccum pertusum. Saccus cõsutus est anim⁹ in gratia stabilitus. Saccus pertusus est animus peccati gladio laceratus. Talis nulla merita tenere potest: s₃ omnia effunduntur. Uel illi piscantur in nocte q̃ expectant penitere in morte. Tales nihil capiunt q̃ vlterius aliquid boni facere non possunt. Joh.ix. Uenit nox qñ nemo põt operari. Tales etiã poti⁹ videtur penitere timore mortis ⁊ pene q̃ amore iustitie. Ideo dicit Augu. Agens penitẽtiã in extremis si securus hinc exit ego non sum secur⁹. Scđa cã est qñ piscãtur in loco vel in fundo infimo. Ideo dicit x̃ps petro. Duc in altum. ⁊c. Locus infimus est terra. loc⁹ medius est aer, locus altus est celũ. Illi igitur piscãtur in loco infimo qui laborãt in acquisitiõe terrenorũ. Tales nihil capiũt nisi lutũ. Abacuch. ij. Ue qui congregat nõ sua: vsq̃ quo etiã aggrauat contra se densum lutũ. Illi piscantur in medio. i. in aere qui laborant in acquisitiõe superborum honorũ. Tales non capiunt nisi muscas. Sicut enim aranea se euiscerat vt muscas capiat. Sic superbi interiora sua damnificãt vt aliquos honores acquirant. qui musce sunt. Tum quia mentes multis tribulationibus pungunt. Tum quia multis anxietatibus animum instabilem reddunt. Tu₃ quia mẽtẽ fedant. Tum quia cito euolãt. Illi piscantur in alto qui laborãt in acquisitiõe celestiu₃. Tales multum capiũt, scilicet regnũ celorum. Mat. j. Regnum celorum vim patitur, ⁊ violẽti rapiunt illud. Tertia causa est qñ piscatur cum instrumento non congruo id est cũ retibus fractis: ideo dicitur Math. iiij. Reficientes retia sua. Illi retia sua frangunt q̃ ea que verbo predicãt male vivẽdo lacerãt. Greg. Quod verbis predicant moribus impugnant. Illi retia reficiũt qui vitam suam bonis actibus componunt. Gre. Ad hoc vt seruetur veritas p̃dicãdi: necesse est vt seruetur ṽitas bene viuendi, Quarta causa est quando piscãtur in loco nõ debito. Unde dixit domin⁹ Jo. vlti. Mittite i dexterã nauigij rete ⁊ inuenietis. Illi enim qui piscãtur in sinistra p̃sentis vite: scilicet in diuitijs, delicijs, ⁊ honoribus: nihil capiunt, quia hec nihil sunt respectu eternoru₃. Hiere. iiij. Aspexi terram et vacua erat et nihil ⁊c. Illi vero qui piscantur in dextera (scilicet vite eterne) multum capiũt: quia sicut dicit. j. Cor. ij. Quod oculus nõn vidit, nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit, ⁊c. In presenti enim vita nõ satiatur oculus in videndo: nec auris in audiẽdo: nec cor in diligẽdo. Sed in futuro satiabitur oculus in dei visione auris in angelica iubilatione: ⁊ cor in dulci dei dilectione. Dicitur autem vita beata dextera: ⁊ p̃sens sinistra, quia pars dextera in hoĩe est honorabilior, fortior, ⁊ calidior: q̃ sinistra. Sic ⁊ vita beata est honorabilior, quia sicut dicit Augustinus. Ibi est vera dignitas que nulli datur idis

gno:z nulli negat digno.In presenti autē sepe digni despiciuntur z indigni exaltantur. Est etiā fortior: quia ibi est vera eternitas. Esaie.xxxiii.(Oculi tui videbūt tabernaculum: quod nequaquam transferri poterit. In presenti autem est labilitas.i.Io.ii. Mundus transit z concupiscentia eius. Est etiā calidior: q2 ibi est imēsa charitas. vñ sancti vocantur carbones ardentes: et lampades fulgētes. Ezech.i. Similitudo animalium, aspectus eorum quasi carbonum ignis ardētium: z quasi aspect⁹ lampadarum. In presenti autē quo ad bonos est imperfecta charitas, quoad malos est frigiditas, q̄ ad pigros est tepiditas. Apocal.iii. Utinam frigidus esses aut calidus: sed quia tepidus es.zc. ¶ Secūda causa quare pisces nō capiunt potest esse ex parte pisciū: z hoc quadrupliciter. Prima causa est quādo.s.nimis sunt astuti: z cauent sibi a retib⁹ z hamo Multi em̄ ex quadam astutia diabolica vitant intrare predicationis retia: timentes ne sua ibidem tangantur vitia. Nam superbus non vult audire verba humilitatis, nec luxuriosus verba castitatis, nec auarus verba liberalitatis. Sed sicut dr Iob.v. Apprehēdet sapiētes in astutia eo℞. Quāuis em̄ modo nō pmittā se capi: tamen in morte capiētur a deo z diabolo, z a peccato. Deus enim eos capiet z diabolo tradet diabol⁹ ipsos carceri infernali includet: peccatum aūt ipsos inclusos sic alligabit z inuoluet q̄ nunq̄ inde exiēt. Matth.v. Esto ꝯsentiēs aduersario tuo.i. diuino sermoni qui aduersatur tibi peccanti vel peccare volenti: ne forte tradat te iudici.i.christo, z si tibi cā quare tradaris: z iudex tradat te ministro.i. diabolo, z in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies inde donec reddas nouissimum quadrātem.i. donec exoluas penā nō tm̄ pro pctis magnis: sz etiā minimis. z q2 hoc facere non poteris: ideo nūq̄ exibis. Scda causa est quādo sunt nimis magni: q2 tūc retia frāgūt. Sic z magni in seculo dei precepta ꝯfrēgūt. Unde dr de optimatibus Hiere.v. Hi simul magis confregerūt iugū, ruperūt vincula Tales em̄ ad penitētiam se capi non pmittūt. Unde xp̄s in hoc mūdo de olb⁹ sapiētibus non cepit nisi vnū.s.sz gamalielem legis doctorem. Nec de olb⁹ nobilib⁹ nisi vnū scz paulū: qui dr fuisse nobilis ciuis romanus. Nec de olbus diuitibus nisi vnū scz zacheum. Nec de olbus principib⁹ et potentib⁹ nisi tres: scz Nicodemum, Centurionem, z Regulū. De infimis aūt z simplicib⁹ z ignobilib⁹ z pauperib⁹ multos cepit.i.Co℞.i. Uidete vocationem vestrā fratres: q2 non multi potētes zc. Tertia causa est scz quādo sunt nimis lubrici. Sicut patet i anguillis: que postq̄ capte fuerint, de manib⁹ lubricāt: sic sunt multi lubrici qui lubricant de culpa in culpā. Threñ.iiii. Lubricauerunt vestigia nostra zc. Grego. Peccatum qđ per penitentiam non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit. Lubricat de culpa in penā. Iob.xxi. Ducūt in bonis dies suos. ecce culpa. In puncto ad inferna descēdūt. ecce pena. Lubricāt de pena in penam. Iob.xxiiii. Ad nimium calorem trāseunt ab aquis niuiū. Quarta causa ē quādo sunt nimis parui: q2 de reti prosiliunt. Isti sunt qui paruum cor habētes timent aggredi quodlibet arduū. Sed serui dei nō debēt timere bona agere ꝑpter aliqua aduersa que possunt cōtingere. Sicut ostēdit Chryso. sup Matt. p tria exēpla. Dicit em̄ q̄ sunt tria genera ꝑsona℞ q̄ ꝑpter aduersa nō timēt agere opera sua: scz miles, agricola, z negociator. Nō dñt igit timere serui dei ꝯ̄ vitia certare, cū sint milites xp̄i.ii. Timo.ii. Labora sicut bon⁹ miles iesu xp̄i. Nec dñt timere bona opa seminare, cū sint agricole dei: q2 sicut dr Eccli.xi. Qui obseruāt vētū nō seminat zc. Nec dñt timere talēta.i. grās sibi datas ad lucrādas alas exponere, cū sint negociatores regis. Luc.xix. Negociamini dū venio zc.

¶ Dñica.vi.post trinitatē. Sermo.i.

Nisi abūdauerit iustitia vr̄a plusq̄ scribarum z phariseo℞, nō intrabitis in regnū celo℞. Matt.v. Solēt magistri scholarū tres ordines habere scholarium. Quo℞ quidā sunt incipiētes: q̄ indigēt primis litera℞ elemētis. istos magister non docet per se, sed per alios minus eruditos. Alii sunt proficientes: q2 adhuc indigēt instructionibus leuibus z planis.

istos ille non docet per se, sed p alios magis doctos. Tertij sunt pfecti, q iam apti sunt sensib⁹ profundis. istos magister per seipm docet z instruit. Magister verus est xps. Unde dr. Matth. xxij. Un⁹ em est magister vester xps. Schola ei⁹ est tot⁹ mundus. Habuit em tres ordines scholariuz. Quoꝝ quidam fuerūt tēpore legis nature Isti oino erāt rudes z insipiētes: z per elemēta z creaturas mūdi instruebātur: legētes in ipsis dei potētiam ex sui magnitudine: dei sapiētiam ex ordine: dei bonitatem ex vtilitate. Roma. j. Inuisibilia dei a creatura mūdi per ea que facta sunt intellecta cōspiciūtur. Alij fuerūt magis pficiētes: qui scz fuerūt tempore legis scripte: quos deus docuit per magis eruditos: scilz per Moysen z pphetas. Alij fuerunt perfecti scz christiani. Istos xps docuit per seipm sublimiora mādata, ideo oportet q eoꝝ iustitia magis abūdet q iustitia ceterorum. Et ideo dixit. Nisi abūdauerit iustitia vestra zc. ¶ In hoc igitur euāgelio xps nos inuitat ad pfectam iustitiam. Deinde ostēdit que sit ista iustitia. Ultimo que sunt signa. ¶ Ad pfectam aūt iustitiaz nos inuitat, dicēs. Nisi abūdauerit iustitia vr̄a zc. Justitia ei scribaꝝ z phariseoꝝ erat simulatoria z mercenaria, tepida z seuera. Habebāt em iustitiā simulatam quo ad deū, quo ad proximū, z quo ad seipsos. Nam quo ad deū simulabāt se habere deuotas orationes. Matt. vj. Cū oratis non eritis sicut hypocrite: q amant in synagogis in angulis platearū stantes orare vt videātur zc. Quoad primum simulabāt se dare eleemosynas pper deū: cum tamen darēt eas propter fauorem humanum. Ibidem Cum facis eleemosynaz, noli tuba canere ante te zc. Quo ad se simulabāt se magna seruare ieiunia. Ibidem. Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes zc. Justitia t͠ra aūt christianoꝝ debet ab ista abūdare: qr eoꝝ orationes debēt fieri cū cordis attētione. Unde ait ibidem. Tu aūt cū oraueris intra in cubiculū tuū. i. in secretū cordis tui: z clauso ostio. s. exteriori sensu: ora patrē tuum zc. Eleemosyne debēt fieri recta intētione. Ibidem. Te aūt faciēte eleemosynam: nesciat sinistra tua quid faciat dextera. Jeiunium debet fieri cum cordis z vultus exhilaratione. Ibidem. Tu aūt cum ieiunas vnge caput tuū. ¶ Secundo eorum iustitia erat mercenaria: quia seruabant leges z mandata propter temporalia assequēda. Tria em seruātib⁹ pmittebant: scz Augmētatio subsātie tēporalis. Esa. j. si volueritis z audieritis me bona terre comedetis. Prolōgatio vite corporalis. Leuiti. xviij. Custodite leges meas atq iudicia: que faciēs homo viuet in eis. Et pax tēporis. Michee. iiij. Conuertent gladios suos i vomeres: z hastas suas in ligones iustitia em christianoꝝ magis abūdat: qr seruātib⁹ euāgelicam perfectionē pmittitur regnūceloꝝ. Matt. iij. Penitētiā agite. zc. Promittit vita eterna. Eiusdē. xix. Centuplum accipietis: z vitā eternam possidebitis. Promittitur pax temporis z eternitatis. Johan. xiiij. Pacem relinquo vobis: pacem meā do vobis. Multi enim hodie sunt scribe z pharisei inter christianos q plus curant de temporali cōmodo q de celesti regno: plus de vita corporali q de vita eterna: pl⁹ de pace temporis q eternitatis. ¶ Tertio eorum iustitia erat tepida z remissa. Scribe em cōfidebāt in sua scientia: pharise aūt in sua vita. Et iō non curabant amplius acquirere sanctitatis merita. Justitia autē christianorum debet abundare: qr de sua scientia z transacta vita non debent cōsiderare: sed semp ad maiora proficere. Philip. iij. Que quidē retro sunt obliuiscens: ad ea vero que sunt priora extendens me. Sed multi sunt q non pficiūt, sed deficiūt. Hodie em aliquid faciūt: cras parum: post cras minus: postea nihil. Tales sunt lunatici. Ecclesiā st. ci. xxvij. Stultus vt luna mutatur. Luna modo est plena: modo semiplena: mō est semiuacua: modo tota vacua. Cum em tot sint partes satisfactionis: scz orationes, ieiunia, z eleemosine, Sunt quidam qui orationes multas faciunt, ieiunia custodiunt, eleemosynas tribuūt: isti sunt luna plena. Postea dimittunt orationes: z sic sunt luna semiplena. Postea dimittūt orationes z ieiunia: z sic sunt luna semiuacua. Tādē totū dimittūt: z sic sunt luna tota vacua. Prouerb. x. Egestatem operata est manus remissa: man⁹ aūt fortium diuitias parat. Manus remissa: operatur egestatē in mū

dorq3 priuantur in ecclesia oibus suffragijs. Egestatē in iudicio: q2 non poterūt habere modicā stillā olei cōpassionis: sicut patet in virginibus fatuis. Egestatē in inferno: q2 nō poterūt habere modicā guttam aque refrigerantis: vt pz in diuite epulone. Sz sancti viri q̄ fuerūt fortes cōtra mūdum carnē ⁊ diabolū, parauerūt in mundo diuitias grāꝝ: in iudicio diuitias meritorū: in celo diuitias premiorū. ¶ Quarto eorꝝ iustitia erat nimis seuera. Matt. v. Audistis q2 dictū est antiquis: oculū pro oculo: dentē pro dēte. Tūc eñ deus habebat duos officiales valde seueros: scz veritatē que culpas stricte discutiebat: ⁊ iustitiā que culpas seuere puniebat. Justitia autē euāgelica hz pietatē. Nā istis duobus officialibus deus dedit duos cōsiliarios: scilicet misericordiam veritati: ⁊ pacē iustitie. Si igit̄ veritas habet culpas inquirere: mia sibi cōsulit vt videat si fuerit ibi aliq̄ ignorātia, vel infirmitas humana, vel temptatio diabolica. Per ista eñ culpe alleuiari consueuerūt. Cū vero iustitia dz culpas punire: pax sibi cōsulit vt nō intēdat cōfusionē, sed tñ intēdat vt hoīem reconciliet deo, pacificet proximo, ⁊ tranquillet in corde suo. Hiere. xxix. Ego cogito cogitationes pacis ⁊ non afflictionis. Et sic verificatur qđ dz in Psal. Misericordia ⁊ veritas obuiauerūt sibi ⁊c. ¶ Scđo xp̄s ostēdit q̄ sit pfecta iustitia cū ait. Audistis q2 dictū est antiq̄s ⁊c. Justitia eñ scribarꝝ ⁊ phariseorꝝ erat diminuta q̄tū ad vtrūq3 partem iustitie: q̄ est declinare a malo: ⁊ facere bonū. Quātū eñ ad primā partē diminuta erat: q2 nō cohibebat animū ab odio: nec linguā a simplici mēdacio sed nec a periurio: nec manū a vindicta: vt pz Exod. xxi. in lege talionis. Justitia aūt euāgelica est perfecta: q2 cohibet animum ab ira: sicut patet hic. Et oculū a concupiscentia. Mathei. v. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam: iam ⁊c. Et cor a cogitatiōe mala. Matth. ix. Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Cohibet etiā linguas non tñ a verbo iniurioso, sicut patet hic: nec tñ a simplici mendacio. Math. v. Sit aūt sermo vester est est, non non. Sed etiā a verbo ocioso. Math. xij. De omni verbo ocioso qđ locuti fuerint hoīes reddēt rationem de eo in die iudicij. Cohibet etiam manum a vindicta: vt scz homo non vindicet iniuriam personalem. Math. v. Si quis te percusserit in dexteram maxillam ⁊c. Nec iniuriam realem. Unde sequitur. Et q̄ vult tecum in iudicio contendere ⁊c. Nec violētam extorsionem. Unde sequit̄. Et quicūq3 te angariauerit mille passus ⁊c. Erat etiā diminuta q̄tum ad secundam partē iustitie, q̄ est facere bonū: q2 nō tenebant̄ inimicos diligere, nec pro eis orare, nec eis bñfacere. Justitia aūt euāgelica oia ista p̄cipit. Matth. v. Diligite inimicos vestros: bñfacite his qui oderunt vos: ⁊ orate pro persequētibus ⁊ calumniantibus vos. ¶ Tertio xp̄s manifestat q̄ sint signa pfecte iustitie: cum ait. Uade prius recōciliari fratri tuo. Qualiter aūt ista reconciliatio sit faciēda, ostēdit Chryso. dicens. Si cogitatu offendisti: cogitatione reconcilia. Si verbis offendisti: v̄bis reconcilia. Si operibus offendisti: operibus reconcilia. Cogitatu igit̄ siue corde offendit qui aliquē odit: sed tunc eū reconciliat quādo odium deponit ⁊ ipsum diligit. Alioquin deus munera non reciperet, si quis odiū corde retineret. Nā sicut dicit Chryso. Nemo inter duos inimicos potest esse fidelis amicus amborꝝ. Ideo ⁊ deus nō vult esse amicus aliquorꝝ q̄ diu inter se fuerint inimici. Nos aūt (inquit) fidē deo nō seruamus si inimicos diligimus ⁊ amicos eius odimus. Si offendit verbo detrahendo: dz reconciliare famam restituendo: cum p̄ciosior sit fama q̄ tēporalis substātia vel corpus. Si tenetur satisfacere raptor, res restituēdo. Si psecutor: emēdam offerēdo. Multo fortius infamator famā restituēdo. Si offendit factis: dz recōciliare factis. Aliter enim fz Chryso. Nisi quē factis lesisti factis placaueris, sine causa oras deū: sine cā eleemosynā facis d̄ rebus quibus alios spoliasti. Quid eñ tibi prodest si vnus pro te orat: ⁊ alius aduersum te deū interpellat?

¶ Sermo secundus.

Si offers munus tuū ad altare: ⁊ ibi recordatus fueris q2 frater tuus hz aliqd aduersum te ⁊c. Cū in opere nostro tria attende-

re debeam⁹, scȝ honorē dei: edificationem proximi: ⁊ meritum nostrum. Deus tamē est tante bonitatis ꝙ plus respicit ad nostram vtilitatem ⁊ proximi edificationem ꝙ̃ ad suuȝ honorem. Sed qui illud offert cum odio proximi, non habet meritum: sȝ scandalizat proximum. Uult igitur deus vt homo suum intermittat honoreȝ: vt sic proximo reconsiliatus meritoriā offerat oblationem. Chryso. Uide misericordiā: dei: q̄ respicit plus hoim vtilitatē ꝙ̃ suum honorē. Pl⁹ eñ diligit cōcordiā fideliū, ꝙ̃ munera sua. Dicit ergo. Si offers munus tuum ⁊c. ¶ Notandum aūt ꝙ est quadruplex munu: scȝ munus a corde: mun⁹ ab ore: munus a manu: ⁊ munus ab obsequio. Munus a corde est munus amoris: qđ intantum est deo acceptum vt sine illo nullū aliud munus sibi placeat. Nihil eñ valet offerre deo verba nostra per gratiarum actionē: nec corpora nostra per mortificationem: nec res nostras per elecmosynaꝝ largitionem: nisi sibi offeram⁹ corda nostra ꝑ amorē. Istud patet Luc.xviij. in phariseo qui videbat offerre deo. Uerba sua gratias referēdo, dicēs. De⁹ gratias ago tibi. Corpus suū macerando, dicens. Ieiuno bis in sabbato. Res suas ministris dei largiendo, dicēs. Decimas do omniū q̄ possideo, sed nihil profuit: quia non offerebat deo cor suum, ipsum deum et proximum diligendo. Non eñ deum diligere poterat qui omnes proximos ꝯtēnebat, dicens. Non sum sicut ceteri hoim: raptores, iniusti, adulteri: velut etiā hic publicanus. Publicanus autem a longe stās percutiebat pectus suum ⁊c. Altare super quod debem⁹ offerre deo munus amoris est altitudo trinitatis: de quo dicitur Exodi.xx. Non ascendes ad altare meū ꝑ gradus ne reuelletur turpitudo tua. In trinitate eñ non sunt gradus inquirēdi: vt pater maior filio, vel filius minor patre, vel spiritus sanctus minor vtroꝙ credaṫ. Unde Arrius istos grad⁹ facere voluit: ideo sua turpitudo reuelata fuit: qꝛ ꝑ os plasphemiū omnia sua interiora emisit. Istud igitur mun⁹ amoris debemus offerre suꝑ altare sancte trinitatis: vt scȝ diligamus. Patrem qui per suā potentiam nos creauit. Filiū qui ꝑ suā misericordiā nos redemit. et Spiritū sanctuȝ qui per suā gratiā nos in filios adoptauit. Frater autem noster est quilibet christianus, quē si offendimus, reconsiliare debemus: als munus dilectionis deo offerre nō possum⁹. Quia sicut dicit̄.j. Ioh.iiij. Si quis dixerit qm̄ diligo deum, ⁊ fratrem suum odit: mēdax est. Dicuntur autem omnes christiani fratres: qꝛ oēs sunt ab vno patre creati: vno precio redēpti: vno fonte regenerati: ⁊ ad eandem hereditatem vocati. ¶ Scđm est munus ab ore: quod est mun⁹ orationis: quod est valde odoriferum. Ps. Dirigat̄ oratio mea sicut insensum ⁊c. Fumus incē si est leuis, calid⁹, ⁊ odoriferus. Tunc igitur oratio est sicut incensum quando est leuis calida, ⁊ odorifera. Tunc aūt ē leuis quādo habet secū humilitatem: que sic facit eam leuem ꝙ vsꝙ ad celum ipsam deducit. Eccli.xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. Tunc est calida quādo habet secum feruentē charitatē. Eccli.ij. Quasi ignis effulgens: et thus ardens in igne. Thus quidē ardet in igne, qñ oratio funditur a feruenti corde. Tunc est etiam odorifera, quādo secum habet puritatē. Apoca.v. Habentes singuli citharas ⁊ phialas aureas plenas odoramētoꝝ que sunt oratiōes sanctoꝝ. Altare aūt suꝑ qđ oratiōes nr̄as deferim⁹, ē ipē xp̄s: quia ꝑ ipsum oēs oratones offerim⁹, dicentes. Per dn̄m nostrum iesum xp̄m filium tuuȝ. Sicut eñ a sole propter nimiā distantiam non possum⁹ habere lumen vel ignem nisi mediāte crystallo vel aliquo simili: sic nec a patre ꝑpter suā nimiam excellētiam aliquam gratiam possum⁹ ꝑcipere, nisi intercedēte mediatore. Dicitur aūt xp̄s altare terreum, eneum, ⁊ aureum. De primo dicitur Exo.xx. Altare de terra facietis mihi. De secūdo.iiij. Re.xvj. Altare eneum qđ erat corā dn̄o. De tertio Apo.viij. Data sunt ei incēsa multa: vt daret de orationib⁹ sanctoꝝ super altare aureū. In xp̄o quidē tres sunt substātie: scȝ Caro mortalitati subiecta, ⁊ q̄tū ad hoc fuit altare terreum. Aia innitissima: ⁊ q̄tum ad hoc fuit altare eneū: ⁊ Deitas preciosissima: ⁊ quātum ad hoc fuit altare aureuȝ. Frater noster similiter est ipse xp̄s, quem si per peccatum offendimus, per veram confessionem

nem reconsiliare debem⁹. Dicit autē xp̄s domin⁹ noster frater noster, ⁊ minister noster. Dn̄s autem dr per sublimitatē: frater per equalitatem: minister per inferioritatem. Christus igitur vocat se dn̄m nostruz: vt ostēdat q̄ sit maior nobis ratione nature diuine. Joh.xiij. Uos vocatis me magister ⁊ dn̄e: ⁊ bene dicitis: sum et enim. Uocat se fratrem nostrum: vt ostendat q̄ sit equalis nobis rōne nature hūane. Heb.ij. Non confunditur eos fratres vocare, dicens. Nūciabo fratribus meis nomē tuū. Uocat se ministrum nostrum: vt ostendat q̄ fuit minor nobis rōne humilitatis profunde. Luce.xxij. Ego aūt i medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. ¶ Tertium est mun⁹ a manu: qd̄ cōsistit in largitione eleemosynarum. Unde dr de muliere forti Prouer. vlt. Manum suā aperuit inopi: ⁊ palmas suas ostēdit ad pauperes. Frustra aūt mulier fortis manū pauperi aperiret ⁊ extenderet, si eam vacuaz haberet. Ideo datur intelligi q̄ homo misericors dz ad paupe res habere manum apertam, extensam, ⁊ plenam. Apertam: vt det cito ⁊ faciliter. Eccli.iiij. Cor inopis ne afflixeris: ⁊ ne ptrahas datum angustiāti. Extēsam: vt det cōmuniter. Sūt em̄ quidā qui videntur habere manuz ad se ⁊ ad suos ppinquos tm̄ reflexā: sz etiā debēt ad alios habere extensam. Luce.vj. Omni petenti te tribue. Plenā vero: vt det abundāter. Tobie.iiij. Si multum tibi fuerit: abundāter tribue. Altare em̄ est cor nostrū, super qd̄ eleemosyne nostre immolātur quādo eas facim⁹ cū cordis hilaritate.ij.Cor.ix. Hilarē em̄ datorem diligit de⁹. Cum cordis cōpassione. Job.xxx. cōpatiebatur aīa mea pauperi. Cuz cordis recta intentione. Math.vj. Nesciat sinistra tua qd̄ faciat dextera tua. De isto altari cordis nostri dicitur Exodi xxxvij.capit. Fecit altare thymiamatis de lignis sethim. Lignum sethim est leue, incremabile, ⁊ imputribile: q2 cor nostrum nō debet aliquo peccati pondere p̄grauari: nec aliquo igne tribulationis consumi: nec aliq̄ fetore peccati corrumpi. Fratres nostri angeli sunt, quos offendim⁹ quādo eoꝝ inspirationib⁹ nō obedim⁹. Tūc autē eos recōciliam⁹ quādo eoꝝ inspiratiōes recipim⁹: et tūc ipsi nostras eleemosynas deferūt ante deum. Dicuntur aūt fratres nostri: q2 eūdē habem⁹ patrem: ⁊ ad eandem facti sum⁹ imaginē: ⁊ ad eandem vocati hereditatem. ¶ Quartum est munus ab obsequio: qn̄ scz totū corpus nostrum ⁊ totam vitā nostrā in dei obsequio mācipamus iuxta illud Luce.j. Seruiam⁹ dn̄o in sanctitate ⁊ iustitia corā ip̄o oib⁹ dieb⁹ nostris. Debemus em̄ seruire deo cū mundicia cordis: cū iustitia boni operis: cū rectitudine intētionis: ⁊ cū longanimitate finalis intētionis ⁊ cōsummationis. Altare est fides nostra: q2 nisi opera nostra i fide offerantur, inutilia reputātur. Heb.xj. Sine fide impossibile ē placere deo. Frater noster est sp̄us noster quē tūc offendimus quando sensualitatem sibi preponimus. Tūc eū recōciliam⁹ quādo sensualitatem sibi subijcimus. De quib⁹ in domo anime nostre posuit fratrez ⁊ sororē: virū et vxorem: dn̄am ⁊ ancillam.i. rationē ⁊ sensualitatem: vt scz ratio sensualitatē instruat tanq̄ frater sororē suā: eaz corrigat tanq̄ vir vxorem suā: ⁊ eam sibi subijciat tanq̄ dn̄a ancillā suam: vt in oib⁹ sibi obediat.

¶ Sermo tertius.

Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Scd̄m beatū Augu. de ciui. dei. Utrum ira et cetere anime passiones cadant in sapientem: aliter sentiunt stoici. aliter peripatetici: aliter christiani. Stoici enim dicunt huiusmodi passiones non cadere in sapientē. Quamuis enim quādoq̄ aliqua sustineat aduersa: tn̄ in ipsis retinet firmū animum ⁊ constantē. Unde refert Seneca de Socrate: q̄ potionem veneni sibi iniuste oblatā tanq̄ medicamentū imortalitatis bibit: ⁊ de anime immortalitate dispu tans potionem illam letus ⁊ libens hausit. Peripatetici vero dicūt has passiones in sapientem cadere: sed moderatas rationiq̄ subiectas. Et ponit exemplū Seneca de Xenophōte regeq̄ audita filij morte dolens coronā de capite deposuit. Sed audito q̄ fortiter pugnādo occubuit: depositā coronā reassumpsit dicēs se magis gaudere de filij ꝟtute q̄ de morte dolere. In disciplina aūt xp̄iana vt in eodem lib.

Augusti. de ciui. dei dicit. Nō q̄rit͛ vtrū pi⁹
animus irascatur aut tristet͛ sed q̄ vn̄. Nam
vt idē dicit in l. b. retractationū. Aliud est
irasci fratri: aliud culpe fratris. Nō enim
fratri irascit͛: nec sine causa irascit͛ q̄ pctō
fratris irascit͛. Dicit ergo omnis q̄ irasci=
tur fratri suo ꝛc. Sicut i quolibet peccato
potest esse grad⁹ culpe ita ꝛ pene. Nā eo
dem genere pctī potest q̄s aliqn̄ peccare
grauiter: aliqn̄ grauius: aliquādo grauis
sime. Similis gradus est in pena. Et istud
ostendit dn̄s in pctō ire ꝙ habet tres gra
dus. Primus est qn̄ ira tm̄ est in corde vel
in aīo: ꝙ notatur cū dr̄. Oīs qui irascit͛ fra
tri suo. Scd̄s est quando manifestatur in
exteriori signo: qd̄ notat͛ cū dr̄. Qui aūt di
xerit fratri suo racha. ꝛc. Est aūt racha se
cundū Remigiū hebraicū: ꝛ ē interiectio
indignātis: velut cum diceretur a dolente
heu, ab irascēte hem, a ridēte ha. Terti⁹
quando manifestatur in cōtumelioso ver=
bo: quod notat͛ cū dr̄. Qui aūt dixerit fra=
tri suo fatue. De isto triplici gradu sic di=
cit augu. ꝛ Beda. In primo est vnum. s. ira
sola. In scd̄o sunt duo, scꝫ ira et vox, q̄ irā
signat. In tertio sūt tria. s. ira vox ꝛ in vo=
ce vituperationis expressio. Sicut autē est
gradus in culpa: ita ꝛ in pena, ꝙ exprimit͛
nomine iudicij cōsilij ꝛ gehenne. Per que
tria pena infernalis intelligitur. Sed no=
mine iudicij intelligitur pena grauis que
debetur prime ire. In iudicio enim causa
discutitur: ꝛ adhuc locus est defensioni: et
ideo re⁹ est in periculo graui. Nomine cō
silij intelligitur pena grauior q̄ debetur se
cunde ire. In consilio eni͂ cause sententia
diffinitur adhuc tamē pena differtur, ꝛ lo
cum habet dilatio ꝛ tunc reus est in pericu
lo grauiori. Nomine gehenne ignis intel
ligitur pena grauissima que debetur ter=
tie ire. Tūc enim datur sententia diffiniti=
ua nec locū habet defensio vel dilatio: et
tūc reus est in periculo grauissimo. Istud
aūt totum intelligit͛ de ira deliberata que
odiū nuncupatur. Est igitur primus gra=
dus ire quando est in animo. Secundum
aūt Dama. Ira est accensio sanguinis cir
ca cor. Ista autem accēsio quadrupliciter
fit. In aliquibus enim ignis iracundie ci=
to accenditur et cito extinguitur. Isti secū
dum Grego. sunt similes siccis arundini=
bus in quibus ignis cito accenditur et ci=
to extinguitur. In alijs ignis iracundie ci
to accēditur et tarde extinguitur. Isti sunt
ceteris deteriores. Et sunt similes teste q̄
dum adhuc recens est facilis est ad reficiē
dum: sed igni adusta difficilis ad perden
dū. In alijs tarde accenditur et tarde re=
frigeratur. Isti secūdū Greg. similes sunt
lignis grossioribus in quib⁹ ignis tardi⁹
accēditur ꝛ tardius extinguitur. In alijs
vero ignis iracundie tardi⁹ accenditur et
cito refrigerat͛: isti sunt ceteris meliores.
De quibus dicit propheta. Irascimini et
nolite peccare. Pena hui⁹ ire (put ē i aīo.
est iudiciū, talis eni͂ ad iudiciū citabitur.
Et qualiter illud p̄ceptū. Diliges primū
tuū sicut teip̄m. seruauerit, req̄ret͛. ꝛ inue=
nietur ꝙ dilexerit eum minus q̄ꝫ sua qui a
bona sua sibi non cōmunicauit: minus q̄ꝫ
suos qr̄ propinq̄s suis tantū benefecit: et
minus q̄ꝫ se qr̄ corp⁹ suū saluti aīe fratris
preposuit. Secūdus gradus est qn̄ ira est
in signo. Signa aūt odij sūt locutionē sub
trahere: faciē auertere: ꝛ huiusmodi. Qn̄
aūt vexillū tyranni occulte habetur in ca
stro licet castrū sit iam captū nō tamē ap=
paret captio nisi quādo erigit͛. Sic etiam
qn̄ odiū latet in animo, captus est homo
a diabolo. Sed tamen eius captio non vi
detur nisi qn̄ signa odij magnifestantur.
Pena huius ire est consilium: quia contra
talem in consilio sancte trinitatis sentētia
dictabit͛ qr̄ sicut fecit alijs sic fiet sibi. Qr̄
enim contra proximū habuit signū rāco=
ris: ideo contra ipsum signa ire sue osten=
det deus: ꝛ totus angelorum exercitus et
sanctoꝝ cet⁹. Signū magnū ire dei erit:
quia tales de tormentis nō liberabuntur.
imo si omnes sancti pro eis orarent illi
non liberarentur. Hiere. vij. Noli orare p
populo hoc, ꝛ ne assumas pro eis laudē
ꝛ orationem ꝛ non obsistas mihi: quia nō
exaudiam te. Signum magne ire angelo
rū erit: qr̄ ipsos igni eterno tradēt. Mat
tei. xiij. Mittet filius hominis angelos su
os ꝛ colligent de regno eius omnia scāda
la et mittent eos in caminū ignis. Signū
ire magne sanctorū erit quia modicū suf
fragium eis non impendent, sicut patet in
diuite epulone. Tertius grad⁹ est quādo
ira est in contumelioso verbo, vocādo fr̄ē

fatuũ fratrẽ suũ. Uidetur aũt q̃ christus ⁊ apostolus contra hoc fecerunt. Christus enim discipulos suos stultos vocat dicẽs. Luce viii. O stulti ⁊ tardi corde ⁊c. Apostolus etiã Gal. iii. O insensati galathe. Sed sciendũ q̃ sicut dicit Isido. i libro de summo bono: quadrupertita est loquẽdi ratio vel quia bonũ bene vel malum male: seu bonũ male: ⁊ malũ bene pfert. Bonum quippe bene loquit̃ q̃ ea q̃ recta sunt humiliter annũciare videt̃. Malum male loquit̃ q̃ quodlibet flagitiũ suadere conatur. Bonum male loquitur qui rectũ aliquod arroganter p̃dicare sentitur. Malũ bene loquitur qui narrãdo aliq̃d vitiũ detestat̃: vt ab eo homines auertãtur. Xp̃s igitur ⁊ apostol⁹ vocauerũt illos stultos non vt confunderent sed vt corrigerent. Pena que debetur huic ire est gehẽna ignis. Dicitur autẽ gehẽna a geos q̃d est terra: ⁊ hẽnos q̃d est profundũ: q̃r infern⁹ est in profundo. i. in centro terre. Et talis locus cõpetit peccatorib⁹ pp̃ter elõgationẽ obscuritatem ⁊ frigiditatẽ. Null⁹ enĩ loc⁹ tã tum distat a celo q̃tum mediũ terre: ideo dignũ est vt sicut hõ elõgauit se a deo per peccatũ: sic etiam elongetur a celo per nouissimũ locũ. Null⁹ locus est obscurior q̃ mediũ terre: ideo dignũ est vt q̃ dilexerũt opera obscura tenebrarũ teneantur in locis obscuris penarũ. Null⁹ locus est frigidior q̃ mediũ terre: ideo dignũ est vt peccatores qui fuerunt frigidi in die amore: semp̃ strideãt dentibus pre nimio frigore. Potest autem addi quart⁹ gradus ire: q̃n scʒ est pro iniurioso facto vl' verbo: quod notat̃ cũ d̃r. Audistis q̃r dictũ ẽ antiquis Nõ occides. Istud aũt homicidiũ multis modis cõmittit̃. Homo quidẽ habet res suas: corpus: aĩam: ⁊ famã. Cõmittit igit̃ q̃s homicidiũ q̃tum ad res ipsas in recipiendo. Eccli. xxxiiij. Panis egentiũ vita pauperis est: q̃ defraudat illũ homo sanguinis est. Quantũ ad corpus non tantuʒ gladio necãdo sed etiã necessitatis tẽpore non subueniendo. Ambro. Pasce fame morientem. si non pauidisti occidisti. Quã tum ad animã tripliciter. Aut malũ exemplũ p̃bẽdo. Roñ. xiiij. Noli cibo tuo illuʒ perdere p̃ quo xp̃s mortuus est. Aut veritatẽ vite tacẽdo. Gre. Tot occidim⁹ quot ad mortẽ ire tepidi tacentesq̃ videmus. Aut peccatũ mortale committẽdo. Sap. xvj. Occidit homo p̃ malitiã animã. Quã tuʒ ad famã detrahẽdo. Eccli. xxviij. Flagelli plaga liuorem facit. plaga lingue cõminuit ossa. Pena huius ire est iudicium illud d̃ quo dicitur Mat. xxvj. Omnis qui accipit gladiũ gladio peribit. Iste aũt gladius faciet in dãnatis triplicẽ mortẽ. Iuxta illũd Ezechie. xxj. Duplicet̃ ac triplicetur gladi⁹ iterfectorũ. Prima mors erit q̃r igne inextinguibili cremabunt̃: ⁊ ista erit mala. Secunda q̃r a beatorũ consortio separabũtur: ⁊ ista erit peior. Tertia q̃r dei visione priuabuntur: et ista erit pessima. Mat. xiij. Exibunt angeli ⁊ separabũt ⁊c. Illud respicit separationẽ a consortio beatorum. Et mittent eos in caminum ignis. Illud respicit ignis inextinguibilis cruciatus eternos. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. Illud respicit diuine visionis perpetuum damnũ. Uisio enim dei sanctos letificat: et in amorem inflammat. Et q̃r damnati visione dei carebunt: ideo semper in fletu erunt ⁊ semper dentibus stridebunt.

¶ Dñica. vij. post festũ trini. Sermo. j.

Cum turba multa eẽt cũ Iesu nec haberẽt q̃d mãducarẽt ⁊c. Mar. viij. Sicut dicit Chryso. Nõ est credẽdũ q̃ turbe sine viatico ad dominum in solitudine venerint: sed prima ⁊ secunda die omnia consumpserũt. Et ideo Christus tertia die omnibus iam consumptis miraculũ fecit. Ideo tãdiu secũ manebant siue propter suos infirmos quos sanari affectabant. Unde dicitur. Matth. xv. Ubi de isto miraculo agitur. Accesserunt ad eum turbe multe habentes cecos et claudos ⁊c. Siue propter documenta salutaria que ab eo audiebant Siue propter exempla sanctitatis que in ipso videbant. Iste due cause vltime ponuntur in glossa. Matth. xv. Q̃r igitur turbe iam triduo cum eo fuerãt ⁊ alimẽta nõ habebãt: christus illud cõuiuiũ eis fecit. Quod quidem conuiuiũ cõmẽdabile est ex parte christi facientis: ex parte conuiuarũ: ⁊ ex parte ministrãtiũ. ¶ Ex parte igit̃ christi tria cõmendabilia fuerunt. Primo humilitas

in conferendo cũ dicitur. Conuocatis discipulis rc. Glo. super Matteũ .xv. Cõuocat discipulos vt doceat maiores minoribus sua consilia communicare. Potest aũt circa consiliũ triplex esse reprehensio. Una ex parte petentis consiliũ qñ hʒ itellectũ nimis supbum. Alia ex parte dantis qñ non habet sensum prouidũ nec aĩm iustuʒ. Tertia ex parte rei de qua petitur qñ non habet decentẽ titulũ. Debet igitur in illo qui petit consiliũ esse mẽs humilis r mansueta: vt scʒ suo sensui non nimis credat. Quod est cõtra multos q̃ credũt sibi sufficere r cõsilijs nõ indigere. Bern. Oia illi desunt q̃ sibi nihil deesse putat. Augu. Ubi dixisti sufficit: ibi defecisti. Ubi tibi placuisti: ibi peristi. Prouerb. xxxvj. Uidisti hominem sapientem sibi videri: magis spem illo habebit incipiens. In illo autẽ qui dat consiliũ debet esse discretio pura r incõcussa iustitia. Ambr. in lib. de of. Secure salutẽ nostrã illi viro cõmittimꝰ qui sit iustus r prudens. Facit enim iustitia vt nullus sit fraudis metus. Facit prudentia vt nulla erroris suspitio sit. In causa de qua petitur debet esse vtilitas r necessitas: quia non debet consilium peti de rebus supernacuis. Eccli. iij. In superuacuis rebꝰ noli scrutari multipliciter. Nec de rebus vanis. Ps. Nõ sedi cũ cõsilio vanitatis. Nec de rebꝰ prauis perpetrãdis: qr sicut dr Job. v. c. Consiliũ prauorũ dissipat. Sed de rebus vtilibꝰ r necessarijs. iij. Regũ. j. Accipe ꝯsiliũ a me: r salua animã tuã. Scdo in xp̃o fuit pietas l compatiẽdo cũ dr. Misereor sup turbam. Olim erãt quatuor incõpassibilia r dura. s. deꝰ, angelus, celũ, r mors. Deus em̃ hominẽ sibi recõciliare nolebat. Angelus hoiem non diligebat: nec animas deferebat. Celum tũc nullum suscipiebat. Mors omnes deuorabat: r ad tartara rapiebat. Sʒ modo recessit tota duritia: r aduenit magna mia. Nã in xp̃o tanta pietas fuit ꝙ hominem sibi recõciliauit. Rom. v. Cuʒ em̃ essemus inimici: recõciliati deo sumus p mortẽ filij eiꝰ. De ista sua pietate effudit in angelum: r eam sic cõpassibilẽ fecit ꝙ hominem deinceps tanq̃ suũ cõciuem dilexit: r in paradisum aĩas deportauit. Unde super illud Marci vltĩ. Nolite expauescere. dicit Grego. Uos autem cur expauescitis qui vestros conciues videtis? Sic effudit in celum ꝙ ipsum intantũ flexibile fecit ꝙ ad omnem iustũ suscipiẽdum statim se flectet. In cuius significationem sup stephanum se aperuit r eũ recepit. Sic effudit in mortem ꝙ que prius erat terribilis r dura: facta est dulcis r mansueta: ita ꝙ a iustis nõ timetur: sed desideratur. Philip. j. Desideriuʒ habẽs dissolui: r esse cũ xp̃o. Tertio in xp̃o fuit liberalitatis in saturãdo cũ dicit. Mãducauerũt r saturati sũt. In peccatoribus est fames cõtinua. Eorũ em̃ memoria est famelica: qr semp vo lũt. recordari de immũditijs peccatoꝝ. Nũe. xi. j. In mẽte nobis veniũt cucumeres r pepones: porri r cepe r allia. Cucumeres r pepones sunt dulces r suaues: r significãt pctã suauia: sicut gulã r luxuriã. Porri cepe r allia sunt acerba: r significãt peccata acerba: sicut tristitiã irã r inuidiã. Itẽ intelligentia eorũ est famelica: qr semp volũt inuestigare curiosa. Eccle. vij. Deus fecit hoiem rectũ: r ipse infinitis se miscuit questionibus. Et voluntas eorũ famelica est: quia semper volũt diligere vana. Ps. Ut q̃d diligitis vanitatẽ rc. In futuro aũt iste tres potentie saturabuntur. Nam ꝺm Bern. Filius saturabit intelligentiaʒ plenissima cognitione. Spũs sanctus voluntatẽ suauissima dilectione. Pater memoriã securissima vtriusq; retẽtiõe. ¶ Scdo istud conuiuiũ fuit ꝯmẽdabile ex pte cõuiuantium. In qbꝰ tria fuerunt que xp̃m ad miam induxerunt. Primũ est patientiam sustinẽdo: cum dr. Triduũ sustinent me: r triduo perseuerãt mecũ. vt dr Mat. xv. Qui vult ergo a deo spũaliter pasci: secũ triduo cõmoretur. Primꝰ dies est dolor cõtritionis. Secũdus pudor ꝯfessiõis. Tertius labor satisfactiõis. Istud est illud triduũ quo i desertũ pnie itur: vt deo gratũ sacrificiũ offeratur. De q̃ dr Exo. iij. Uel ꝺm glosam. Turba triduo dñm sustinet cũ multitudo fideliũ peccata sua per penitentiam declinãs ad dñm se in opere: in locutione r cogitatione cõuertit. De primo ad Rom. vj. Sicut exhibuistis mẽbra vestra seruire immunditie r iniquitati ad iniquitatem rc. De secũdo primi Regum secũdo. Recedãt vetera de ore vestro. De

tertio Ephe.iiij. Renouamini spiritu mentis vestre &c. Secūdū qđ christū ad miam induxit fuit labor in veniendo: cum dicit. Quidam autem ex ipsis de lōge venerūt Scđm glosam. Ad seruitiū dei quidam veniunt de prope: quidam de minus ppe: quidam longe. Qui enim integritatem mentis et corporis seruāt: de prope ad deū festinant. Qui vero cōiugio vtitur: nullis tamen aliis flagitiis inquinatur: de minus prope venire cognoscitur. Qui autē post multa flagitia conuertitur: de lōge venire probatur. Ephe.ij. Ueniens euāgelizauit pacem vobis qui longe fuistis: et pacem his qui prope. Secundum hoc igitur de ppe venit virgo beata: que mētis et corporis integritatem seruauit. De minus prope elizabeth cōiugata: que in suo coniugio honeste vixit. De lōge magdalena q̄ post multa flagitia se ad deū totaliter cōuertit. Tertium qđ christum ad misericordiam induxit: fuit victus deficientia in redeundo: cū dicitur. Si dimisero eos ieiunos in domū suam: deficiēt i via. Circa quod notādū q̄ sunt quatuor genera hoim qui difficulter ieiunia ferre possūt: scilicet: a magna egritudine conualescentes. itinerantes, pueri, et senes. Tales sunt qui de nouo ad penitentiam veniunt. Ideo cibo verbi dei indigent, qr ipsi cōualuerunt de magna infirmitate peccati. Hebre.xi. Conualuerūt de infirmitate. Ipsi aggressi sunt viam paradisi. tertij Regū .xix. Surge comede: grādis enim restat via. Glos. super Matthēum.xv. perit q̄ sine celesti pane ad patriā tēdit. Ipsi tāq̄ pueri sunt recēter in gratia renati. j. Pet.ij. Quasi modo geniti infantes sine dolo lac cōcupiscite. Ipsi quandoq̄ fuerunt in peccatis inueterati. Ps. Inueteraui inter oēs inimicos meos. Tertio istud conuiuium fuit commendabile ex parte ministrātium. i. ex parte discipulorum. Fuit tamen in eis quoddam reprehēsibile tolerabile: et quoddā commēdabile. Fuit reprehēsibile in eis istud qđ dixerūt. Unde istos quis poterit saturare panibus in solitudine? Nō em̄ de hoc debuerūt dubitare: cū paulo añ. christus q̄nq̄ milia hominū de quinq̄ panibus saturauit: vt habetur supra. Johā.vj. Ipse autē dominus non eos inclamauit: sed leniter interrogauit dicens. Quot panes habetis? Gala.vj.c. Uos q̄ spirituales estis instruite huiusmodi in spū lenitatis. Nō dixit i sermone lenitatis: nec in disciplina lenitatis: sed in spū lenitatis. Quidam enim corrigendi sunt in sermone asperitatis: alij i disciplina seueritatis: omnes autē in spiritu lenitatis, qr q̄ntuncuq̄ sonet in voce asperitas: in correctione seueritas: semp debet esse in corde tranquillitas. Quādo autē aliqui quadā simplicitate ducuntur sicut erant isti discipuli: tunc tales corrigēdi sunt cū sermone lenitatis: et cū spiritu lenitatis. Scđo fuit in eis quoddā tolerabile: scilicet qr necessitati vite sue panes reseruabant. Sed contrariū videtur qđ dicitur Mt.vi. Nolite solliciti esse i crastinū. Sed aliud est habere sollicitudinē nimiam per quā celestia tēporalibus postponunt: q̄ est prohibita. Uñ dr Luc.xij. Primū querite regnū dei. Aliud est habere prudentiā qua laborādo vite necessaria acquiruntur: q̄ est cōcessa. Ps. Labores manuū tuarum qr manducabis &c. Ideo labor est exercendus: sollicitudo tollēda. Aliud est seruare ordinationē diuinā qua deus ordinauit vt predicatoribus verbi dei a subditis ministrent necessaria. j. Corin.ix. Deus ordinauit his q̄ euangeliū annunciāt de euangelio viuere. vñ dr Luce.x. Dignus est em̄ operarius mercede sua. Tertio fuit in eis quoddā cōmēdabile qr in distribuendo panes xpo reuerēter assistebāt. Propter quod instruimur q̄ prelatis debemus subijci: et in animo eos nobis humiliter preponendo: et in corpore eis assurgendo et genua flectendo: et in opere eis velociter obediendo. Heb.xiij. Obedite: ecce obedientia operis. Prepositis vestris: ecce humilitas corporis: qr debent reputare eos sibi in omnibus esse prelatos. Et subiacet eis: ecce reuerentia cum signo cordis.

¶ Sermo secundus.

Misereor super turbam: qr ecce iam triduo sustinent me &c. Olim mia tantum erat in celo. vñ Ps. Dñe i celo mia tua. Deinde descēdēs de celo inclusit se in quodā angulo. i. i iudeorū populo. Ps. Notus in iu-

dea deus . Deinde effudit se in virginis vterũ ps.Suscepimus deus mīam tuaz. Tandem diffusa est i vniuerso mũdo.ps. Mia dñi plēa est terra. Et sic deus qui tantum videbatur esse misericors sup turbã angelorum ⁊ postmodum super turbã iudeoruz:modo est misericors super turbã oīm fidelium:ideo dr. Misereor super turbam.De illa aũt mīa tria dhr. Primo ponit pmptitudē mie.Scdo causa motiua mie. Tertio affectus mie .Promptitudo diuine mie notatur in hoc q dr. Misereor sup terrã. ¶ Pmo ergo ponitur prõptitudo diuine mie:quã quidē prõptitudinez tria faciunt scz proprietas naturalis: potentia vniuersalis:et experientia singularis.Sicut eñ naturalis ppietas ignis est calefacere.sic ⁊ naturalis dei ppietas est pcere. Dionysi . Neqz eñ ppriũ ignis est ifrigidare:neqz boni nõ bõs pducere: qr igit misereri est deo ppriũ punire ideo alienũ inolũtariũ ⁊ etiã tardũ. Qd eñ sit alienũ dr Esaie.xxviij. Alienũ est sit opus ei⁹ ab eo.Et loquitur opere punitionis. Apis hʒ mellificare:⁊ hoc est suũ officiũ propriũ.habet etiã pũgere qñ.s. molestatur:⁊ hoc est sibi alienũ.Sic ⁊ deus qñ dat mel sue mie facit officiũ sibi propriũ , qñ vero adhibet stimulũ iustitie facit officiũ sibi alienũ. Est etiam inuoluntarium : qr inuite punit.Esaie. Heu cõsolabor sup hoīb⁹ meis:⁊ vīdicabor de inimicis meis. Ubi dicit glos. More pũ patris eos licet inimicos plāgit ⁊ pcutit. Est etiã tardũ:qr vt dicit Chry. Illud qd hõ fm naturã facit cito facit:illd aũt qd ɔtra naturã facit tarde facit. Sic ⁊ de⁹ cito facit op⁹ mie: qr est fm naturã suã.tarde op⁹ iustitie qr est ɔtra naturã suã.Ro.ij. An diuitias bonitatis ei⁹ ⁊ patiētie ⁊ lõganimitatis cõtemnitis? Si igitur opus iustitie est deo alienũ inuolũtariũ ⁊ tardũ:querit Chrys. super Mat. Quare ergo punit.Et respondet qr ɔpellitur.vñ ait.Deus eñ inuitus ⁊ cum magno dolore compellitur peccatores dãnare. Nõ aũt sic dolet q ipse ab eis offendatur:sed quia violenter cogitur aliquē pdere qui oēs cupit saluare.Deinde querit dicens.Cum in ptāte sua deus habeat perdere ⁊ saluare: quid eũ inuitũ compellit? Et rñdet. Tu q non desideras misericordiam dei. Nam sicut qui desiderãti misericordiam denegat crudelis est. Sic qui nõ desideranti misericordiã prestat iniust⁹ est.Deinde tertio querit dicēs. Quis est homo qui non desiderat misericordiã dei? Et respõdet. Tu qui pmanes in peccatis.Desiderare eñ misericordiã dei est cõuerti ad deum.Ille eñ desiderat misericordiã dei qui timet irã ei⁹. Qui autem non timet nõ desiderat misericordiã sed cõtēnit. Secũdũ qd facit deum promptum ad misericordiã est eius potētia vniuersalis. Quanto enim quis est magnanimior:tanto ad indulgēdũ est pnior. Hoc videmus in animalibus ⁊ in hominibus. Nã inter animalia ea que sunt nobiliora, ad indulgēdum sunt magis prona:⁊ ecõuerso.Unde leo a catulo prouocat⁹ se nõ vīdicat pper suã magnanimitatē ⁊ catuli vilitatez.Sed si catul⁹ mordet catulũ: statim mutuis morsib⁹ se lacerãt:qr vilia animalia sunt. Similiter videm⁹ q homines magnanimes sunt ad indulgētiam faciles .Ambro. Procul a magnanimis cupiditas vltionis.iij. Regũ.xx. Reges dom⁹ israel clemētes sunt. Ecõuerso aũt mulieres(qr sunt viles ⁊ fragiles)ideo sunt ad irã ⁊ ad vindictã faciles. Eccli.xxv. Non est ira super irã mulieris. Deus igitur cũ sit oīpotēs:⁊ non viles ⁊ inutiles vermiculi:nostras iniurias paruipēdit. Et si eas recognoscimus:statim remittit ⁊ hoc ppter suam maiestatē ⁊ nostram vilitatem. ps. Excelsus dñs ⁊ humilia respicit. Ac si dicat:qr ipe est excelsus p potentiã maiestatis:ideo humiles respicit oculo pietatis. Sap.xi. Misereris omniuz:qr oīa põt.ac si dicat:qr tu habes potētiã vniuersalē:iõ habes misericordiam generalē. Et in isto sensu loquitur ecclesia. De⁹ qui: oīpotentiam tuã parcēdo maxime ⁊ miserendo manifestas. Tertium qd facit deum promptũ ad misericordiã,ē experiētia, singularis. Molestiam enim morbi medicus tribus modis scire potest. Aliquãdo p suaz scientiã theoricã:⁊ tũc est infirmo multuz misericors. Aliqñ p quãdã practicã ⁊ exercitationē longã:⁊ tũc est magis misericors. Aliquãdo per experientiã qñ in ppria psona infirmitates plurimas expertꝰ est:⁊ tũc est maxime misericors:⁊ iõ bonꝰ

est vt aliquādo infirmetur vt infirmis melius cōpatiatur. Sed si esset aliquis medicus qui esset bonus theoricus et bon⁹ practicus et infirmitatē esset expt⁹: iste adhuc esset magis misericors. Deus igitur ante incarnationē infirmitates nostras corporales et spirituales cognoscebat per eternam sapiētiā quasi per quādā theoricā. Et ideo tanq̄ pater benignissimus multū erat misericors. ps. Quomodo miseretur pater filiorū misert⁹ est dñs timentium se qm̄ ipse cognouit figmentum nostrū. Recordatus est qm̄ puluis sumus et homo sicut fenū etc. Post incarnationē autē sciuit per quandā practicā et exercitationē longam: qr .xxxiij. annis circa nostras infirmitates sanādas tā corporales q̄ spirituales practicauit et se exercitauit: et sic fuit magis misericors. Act. x. Qui ptrāsijt bñ faciēdo et sanādo oēs opp̄ssos a diabolo etc. Et sicut medic⁹ multū ɔtristaret̃ q̄ se circa aliquē ifirmū diu exercitasset et nihil profecisset. Ita christus. ps. Contristatus sum in exercitatione mea et cōturbat⁹ sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris. Acsi dicat. De tribus doleo et cōtristor: scꝫ qm̄ mea exercitatio nihil valet: et quādo vox inimici. i. suggestio diaboli pl⁹ valet q̄ mea inspiratio: et qm̄ ego peccatorem tribulo. i. punio. Tandē sciuit per experientiā: qr expert⁹ est tētationes, famē, dolorē, et mortē: et ideo factus est maxime misericors. Heb. iiij. Nō enim habem⁹ pōtificē qui nō possit cōpati infirmitatibus nostris etc. Heb. iiij. Didicit ex his q̄ passus est obedientiā. ¶ Secūdo ponit̃ causa motiua huius mie: que quidē fuit deuotio turbe: que in duob⁹ apparet. Primo in hoc q̄ de lōge veniebant. Illi de longe ad xp̄m veniūt qui de peccatis multis et magnis ad deum se cōuertunt. Sunt autem quidā qui timore peccāt per infirmitatē humanā: sicut Petrus qui timore mortis xp̄m negauit. Isti veniūt de longe. Alij p ignorātiā sicut Paul⁹. j. Timo. j. Ignorās feci in credulitate. Isti veniūt magis de longe, maxime qm̄ est affectata ignorātia. Alij per certā malitiā: sicut Dauid q̄ adulteriū et homicidiū cōmisit. Isti adhuc veniunt magis de lōge. Secūdo apparet eorum deuotio: in hoc q̄ triduo secū manebant. Prima dies est cognitio veri. Secūda est detestatio mali tertia amor boni. Sunt autē quidā qui cū christo nolūt stare nisi per diem: sicut mali christiani: q̄ habent cognitionem: id est fidem verā: sꝫ tamen neq̄ malum odiunt nec bonū faciūt. Ad Titum. j. Confitentur se nosse deū: factis autem negant. Alij autē sunt q̄ stant secū tātū biduo: sicut desides et ociosi: q̄ licet habeant cognitionē veri et detestationem mali: tamē nō habēt amorē et operationem boni. De quib⁹ dicit̃ Luc. iij. Omnis arbor nō faciēs fructū bonū excidet̃. etc. Boni aūt sunt cū deo triduo: quia deū per fidē cognoscunt et malū fugiūt et bonū faciūt. De isto triduo dicitur Genesis. xl. Tres enim dies sunt post quos recordabit̃ pharao ministerij tui: et restituet te in gradū pristinū dabisq̄ ei calicē etc. Ex his verbis habetur q̄ isti tres dies acquirunt nobis dei memoriā: mansionē eternā: et deo faciūt magnā letitiā. ¶ Tertio ponit̃ magna efficacia misericordie que fit saturatio turbe. Distinguit autē Glos. super Matth. xv. Quatuor tempora: scꝫ ante legē: sub lege: sub gratia: et in glorie. In primo fuit satietas nulla: nec in intellectu qr deum non cognoscebāt: nec in affectu qr iustificari non poterant. Ephe. iiij. Tenebris obscuratū habētes intellectū: quo ad primū. Alienati a via dei: quo ad secundū. In secundo tēpore fuit satietas semiplena: qr intellectus erat refocillat⁹ per legē quo ad cognitionē. Sed affect⁹ remansit vacuus quo ad iustificationem. Roma. iij. Per legē cognitio peccati: quo ad primū. Nūc autē sine lege iustificatio: quo ad scḋm. In tertio tp̄e est satietas plena: qr satiatus est intellectus cognitione, et affectus gratie plenitudine. Johā. j. Gratia et veritas per iesum xp̄m facta est. In futuro erit satietas plenissima: qr tot⁹ homo saturabitur: tam interior qr intellect⁹ satiabitur in aperta dei visione: et affect⁹ in perfecta dei dilectione. q̄ exterior qr saturabitur oculus in videndo oculo ad oculū faciē xp̄i. Auris in audiendo vocē xp̄i. Olfactus in sentiendo odorē christi. Os in loquendo ore ad os cum ore christi. Manus in amplexando vestigia christi.

¶ Sermo tertius.

Accipiens dominꝰ septẽ panes gratias agẽs fregit ⁊c. Cũ hõ tripliciter cõsideret: sc3 quãtũ ad corpꝰ, q̃tũ ad aiaȝ, ⁊ q̃tũ ad vtrũq3 cõiũctũ: iõ deus triplicẽ cibũ sibi preparauit: sc3 corporalẽ quo corpus reficit: spũalẽ quo anima nutritur: ⁊ celestẽ quo totꝰ hõ beatificat. Conuiuiũ aũt corporale tm̃ xp̃s in hac vita fecit: sc3 hic de septẽ panibus: et supra Joã.vj. de q̃nq3 panibꝰ ⁊c. Cõuiuiũ aũt spirituale multotiens fecit: nam quotiens predicabat totiens aliméta spũalia tribuebat. Aug. Nõ est magnũ pascere vẽtres cito morĩẽtes vel morituros: s3 magnum est pascere animas in eternũ victuras. Cõuiuium aũt celeste tm̃ semel faciet: tamẽ nunq̃ finem accipiet. De quo dicitur Lu.xxij. Edatis ⁊ bibatis super mensam meã in regno meo. Jstud igitur cõuiuium corporale significare põt spirituale ⁊ celeste. Jn isto igitur conuiuio ponũtur tres differentie personarũ: sc3 xp̃s: turbe ⁊ discipuli. Jn christo aũt duo fuerũt: sc3 magna misericordia cũ dicitur. Misereor super turbã. Et magna potẽtia qr panes multiplicauit. Misericordia autẽ dei dicitur magna quatuor modis. Magnũ eni3 aliquid quadrupliciter dici potest. Aut altitudine: sicut arbor procera dicitur magna. Aut pfunditate: sicut puteꝰ pfundꝰ dicitur magnus. Aut latitudine: sicut platea lata dicitur magna. Aut lõgitudine: sicut via longa dicitur magna. Eisdẽ modis misericordia dei magna vocatur. Est eni3 tã alta q in celũ ascẽdit ⁊ sanctos super merita remunerari facit. Ps. Magnificata est vsq3 ad celos mĩa tua. Est tã pfũda q vsq3 in infernum descẽdit: ⁊ sanctos patres inde eduxit. Ps. Misericordia tua magna est super me: ⁊ eruisti animã meaȝ ex inferno inferiori. Est tam lata q in totũ mũdũ se expandit. Ps. Misericordia dñi plena est terra. Est tam longa q ab eterna incepit ⁊ vsq3 in eternũ durabit. Psal. Misericordia dñi ab eterno ⁊ vsq3 in eternum super timentes eum. Secũdo in christo fuit magna potentia p quam septẽ panes sic multiplicauit q quatuor milia hominũ inde satiauit ⁊ nihilominus etiam septẽ sporte supfuerũt. Querit aũt Chryso. cum plures panes fuerint hic ⁊ pauciores comedentes q̃ in priori miraculo: q̃d est q pauciores reliquie remanserunt? Et respondet: quoniã aut hoc fuit q̃a sporte sunt maiores q̃ cophini: aut vt ex diuersitate rememorent ⁊ illiꝰ ⁊ istiꝰ miraculi: et ppter hoc tunc fecit cophinos reliquiarum equales discipulis. Nũc autẽ sportas cõles panibꝰ. Multiplicauit autẽ benedicẽdo, frangendo, ⁊ gratias agendo: p que instruimur q cibũ benedicere debemus. Jlla enim benedictio cibum sanctificat. j. Timo.iiij. dicitur de cibo. Sanctificatur per verbum dei ⁊ orationẽ. Diabolũ ne se immisceat fugat: sicut patet in sanctimoniali in quã diabolꝰ intrauit: qr lactucã sine benedictione comedit vt ait Grego. in dia. Et salubrẽ vsum rei prestat. Non eni est magnũ habere rem sed vsum rei. Unde seneca. Stulto nulla re opus est: nulla eni reficit vti. Secũdo multiplicauit frãgẽdo: ad innuẽdũ q in nostris cõuiuijs panẽ pauperibꝰ frãgere debemꝰ: vt dicit Esa. lviij. Frãge esuriẽti panem tuum. Tertio multiplicauit gratias agendo: ad innuẽdũ q in nostris refectionibꝰ gratias deo agere debemus. j. Timo.iiij. Nihil reijciẽdũ qd cũ gratiarũ actiõe pcipit. ¶ Secũdo in isto cõuiuio fuerũt turbe. in q̃bus duo fuerũt. sc3 magna humilitas ⁊ saturitas. Humilitas que notatur in hoc q sup terrã sederũt: per qd significat cõtẽptus terrenorũ quẽ debẽt illi habere q̃a dño volunt pasci. Quidam autem stant infra terram: sicut auari qui habent terram super caput suum. Amos.ix. Auaritia in capite omniũ. Alij stãt super terrã: sicut pfecti qui terrenis oibꝰ vtuntur. iuxta illud Mat.xix. Si vis perfectꝰ esse vade ⁊ vende omnia ⁊c. Alij nec sunt infra terrã per cupiditatẽ nec super terrã p omnimodaȝ paupertatem: sed stant in terra per terrenorũ administrationẽ. Tales fuerũt parẽtes beate marie qui res suas in tres partes diuidebant. vnã seruitoribꝰ templi dabant: aliã pauperibus distribuebãt. tertiã sibi ⁊ familie sue vsibꝰ reseruabãt. Secũdo in turbis fuit magna satietas. Un dicitur. Manducauerũt ⁊ saturati sunt. Mas

buerunt em̄ tria per que saturari merito debuerũt. Primo habuerũt stomachũ vacuũ: quod notatur per hoc q̄d dicit: non habẽt q̄d mãducẽt. Stomachus em̄ plenus fastidit: vacuus appetit: sic ꝛ quando stomachus anime plenus est siliquis porcorũ fastidit dulcedinẽ celestiũ. Prouer. xxvij. Anima saturata calcabit fauũ. Quañdo em̄ homo vacuat amore mũdi impletur amore dei. Augu. Uas es. Si plen⁹ es funde quod habes vt recipias q̄d nõ habes. funde amorem seculi vt implearis amore dei. Secũdo habuerũt stomachuꝫ a noxijs humoribus expurgatũ q̄d notat per hoc ꝙ priusꝙ̄ eos pasceret ipsos sanauit: vt habetur Matth. xv. Glo. ibidẽ. Pri⁹ dñs aufert ĩfirmitatẽ ꝛ postea cibat: q̄ꝛ prius peccata sunt remouẽda ꝛ verbũ dei postea aĩa nutriẽda: q̄ aũt sint infirmitates dicitur ibidẽ. Accesserũt ad eũ turbe multe habẽtes claudos, cecos, debiles, mutos ꝛ curauit eos. Ab istis infirmitatibus tanꝙ̄ malis humorib⁹ stomach⁹ aie est purgãdus: que sunt claudicatio ꝑ deuia vitioꝝ: cecitas ad cognoscẽdũ deũ: debilitas ad faciendũ bonuꝫ: mutitas ad laudãdũ deũ. Dicitur in gl. suꝑ illud ps. pullis coruoꝝ inuocãtib⁹ eũ. ꝙ q̄ꝺiu pulli coruoꝝ sunt albi pascunt rore celi: quãdo vero crescere incipiunt, parentes eos pascunt. Sic etiam anima alba per puritatem pascitur a deo: nigra per iniquitatẽ pascit a diabolo. Tertio habuerũt palatũ sapidũ. Intantũ em̄ verba xp̄i eis sapiebãt ꝙ ab eo recedere nesciebãt: sꝫ iaꝫ triduo cũ eo mãserãt. Unde poterãt dicere cũ ps. Quã dulcia faucib⁹ meis elo. ꝛc. Christ⁹ ergo nõ pascit illos qui habẽt palatũ insipidũ nõ sapiẽdo celestia: vł amarũ diligẽdo terrena: sꝫ qui habẽt sapidũ diligẽdo celestia. Unde in huius significationẽ dicitur de aquila ꝙ nõ pascit pullos illos qui respiciũt versus terrã sed qui respiciũt versus celũ. ¶ Tertio i isto ꝯuiuio fuerũt discipuli: in quibus duo fuerũt: scꝫ meditatio pia: ꝛ solicitudo ꝓuida. Discipuli em̄ fuerũt meditatores iter xp̄ꝫ ꝛ populũ q̄ꝛ xp̄s nõ dabat panes turbe sꝫ discipulis, ꝛ discipuli turbe dabãt. Et sic pꝫ ꝙ ibi fuerũt tria: scꝫ dãs ꝛ nõ recipiẽs: scꝫ xp̄s: recipiẽs ꝛ dãs. s. discipuli. recipiens tm̄ ꝛ nõ dãs: scꝫ turba. Per q̄d dat itelligi ꝙ ille ordo in ecclesia militanti debet seruari. Est em̄ ecclesia spũale celũ ꝛ corpus mysticũ: in celo aũt est quodã corp⁹ q̄d illuminat sed nõ illuminat: sicut sol: et significat xp̄m q̄ lumẽ sapiẽtie a nullo recepit sꝫ alijs infundit. Aliud q̄d illumiat ꝛ illumiat: sicut luna q̄ recipit lumẽ suũ a sole ꝛ illuminat ista inferiora. Et significat prelatos qui illuminant a xp̄o ꝛ illuminãt subditos. Aliud q̄d illuminatur ꝛ nõ illuminat: sicut firmamentũ q̄d non illumiat, sꝫ a sole luna ꝛ stellis illuminatur. Et significat subditos ꝛ laicos quoꝝ est a prelatis lumẽ recipere ꝛ illuminari. Est etiã ecclesia corpus mysticũ. In corpore aũt humano ſm̄ Auicẽ. est quoddã mẽbrũ q̄d influit sꝫ nõ recipit: sicut caput: ꝛ significat xp̄m. Quoddã q̄d influit ꝛ recipit: sicut vene: ꝛ significat ꝓlatos. Quoddã q̄d recipit sed nõ influit: sicut caro. ꝛ designat subditos. Scd̄o fuit in discipulis solicitudo prouida: in hoc ꝙ fragmẽta collegerũt vt pauperib⁹ darẽt. Uoluit autẽ christus vt colligerentur triplici de causa. Primo ꝓpter mysterium: quod quidẽ tãgitur in glo. super Mat. xv. Propter altiora inquit mysteria que non capit cõmunis turba apostoli sustollunt ꝛ implẽt septẽ sportas. i. ꝑfectorũ corda septiformi sancti spiritus gr̄a ad itelligẽdũ illustrata. Scd̄o ꝓpter exemplum: in hoc enim datur nobis exemplum vt ea que nobis supersunt, vel que ieiunãdo nobis subtrahimus: pauperib⁹ erogem⁹. Aug. De tuo ieiunio fames pauperis satiet: aut si ieiunare nõ potest magis pascas pauperẽ: cuius saturitate tibi venia concedatur. Illud q̄d mãducatur⁹ eras si nõ ieiunares da pauperib⁹: vt ieiunium tuũ sit saturitas anime, nõ marsupij lucrũ. Tertio ꝓpter documentũ vt ex hoc instruamur ꝙ illis qui sunt pauperib⁹ misericordes: bona temporalia multiplicantur. Prouer. xj. Alij diuidunt propria ꝛ ditiores fiunt. Greg. in dia. Terrene substãtie ꝑ hoc ꝙ pauperib⁹ distribuunt multiplicant. Sicut pꝫ. iij. Reg. vij. in vidua q̄ heliã pauit cui dñs farinã ꝛ oleũ multiplicauit. Per q̄d dat itelligi ꝙ pauperes magis pascunt elemosynarios q̄̃ ecõuerso. Uel spiritualiter eis veniã impetrãdo. vł

tēporaliter bōa tēporalia multiplicādo.

¶ Dñica .viij. post trini. Sermo .j.

Attendite a falsis pphetis qui veniūt ad vos in vestimētis ouiū ꝛc. Matth. vij. Secūdum leges humanas puniendi sūt falsarij literarū regaliū ꝛ bullarū, falsarij monetarū, falsarij pōderū ꝛ mēsurarū. Falsarij literarū regaliū sunt heretici q̄ literas summi regis. i. sacrā scripturā falsificāt. Quā etiā fili⁹ dei per quinq̄ bullas .i. per quinq̄ vulnera roborauit: q̄s bullas heretici falsificāt dum xp̄m non vere sed fantastice passum fuisse affirmant. Falsarij monetarū sunt hypocrite. Moneta eñ regis celestis sūt oratiōes, ieiunia, ꝛ eleemosyne: q̄ ipsi falsa faciūt: q2 i his nō intēdūt honorē dei: sȝ fauorē populi. Falsarij pōderū sūt mali prelati: de quib⁹ dicitur Mat. xxiij. Alligāt onera grauia ꝛ importabilia: ꝛ imponunt in humeros hominū ꝛc. Falsarij mēsurarū sunt mali subditi qui cum deo male mēsurāt: q2 dāt sibi res tēporales ꝛ diabolo seipsos. Heretici igitur sunt falsarij literarū ꝛ bullarū dei. Hypocrite monete dei. Mali christiani siue sint p̄lati siue subditi: pōderum ꝛ mēsurarū dei. Ab istis tribus falsarijs dñs nos attēdere admonet dicens. Attendite a falsis prophetis ꝛc.

Primo igitur falsi pphete sunt heretici: de quib⁹ tria tāgūtur. ¶ Primo eorū fraudulentia cū dicitur. Ueniunt ad vos in vestimētis ouium. Ista autē vestis ouina triplex est: scȝ simulata locutio, simulata cōuersatio, ꝛ simulata operatio. Prima igit̄ est simulata locutio. Lup⁹ quidē vt dicit̄ in lib. de animalib⁹: aliqñ fingit vocē canis: vt non lupus sed canis esse credatur. Canes dei sunt predicatores q̄ habēt linguam medicinalē. Ps. Lingua canū tuorum ꝛc. Heretici aliqñ fingunt se habere verba p̄dicatorū: dicētes aliq̄ vera vt sic trahāt ad falsa. Ro. xvj. Per dulces sermones ꝛ benedictiones seducūt corda innocētiū. Jō Apoc. ix. assimilātur scorpionibus q2 in facie. i. principio dicunt verba blanda: sȝ in cauda pūgūt q2 i fine dicūt v̄ba venenata. Aug. Uestimēta ouiū sunt blāda verba. Glo. Heretici q̄dā pietatis veste tecti venenato alo rapaces sūt vt lupi. Secūda vestis est simulata ꝯuersatio: q2 p̄tēdunt magnā māsuetudinē. Dr̄ i li. de aialib⁹ ꝙ lup⁹ aliqñ emittit voces humanas vt nō lupus sȝ hō videat̄: sic heretici pretēdūt se habere cōuersationē hūanam. i. humilē ꝛ māsuetā. Homo eñ naturaliter est animal māsuetū, rōnale, ꝛ mortale: q2 heretici simulāt se hr̄e māsuetā discretionē ꝛ ꝙ habeāt desiderium moriendi. Jō assimilant̄ sepulchris dealbatis: vt dr̄ Mat. xxiij. q2 exterius vident̄ esse depicti decore virtutū: sȝ int⁹ sūt pleni spurcitia pctōrū ꝛ vitiorū. Tertia vestis est simulata operatio: sicut sunt ieiunia, orationes ꝛ eleemosyne: sub q̄b⁹ malitiā suā tegūt. Legit̄ ꝙ lupus subt⁹ folia virentia se abscōdit vt oues veniētes ad carpēdū rapiat ꝛ occidat. Folia virētia sunt sctōrum virorū opa in charitate facta: sub quibus heretici se abscōdūt dum hec eadē faciūt vt simplices decipiāt. ij. Tim. iij. Habētes q̄dē speciē pietatis: virtutē autē eius abnegātes. Jdeo assimilant̄ veneficis q̄ dum venena offerunt melle inuoluunt. ¶ Scdo ponit̄ eorū seuitia cū dr̄. Jntrinsec⁹ autē sunt lupi rapaces: vel sm̄ Glos. sp̄ualiter corrūpēdo: vel si possunt corporaliter psequēdo: vt ptȝ i Arrio cui⁹ ꝯsilio oēs ep̄i catholici i exiliū sunt missi vt vix tres inuenirētur qui fidē defēderēt. Act. xx. Scio ꝙ intrabūt post discessum meum lupi rapaces in vos ꝛc. Cōtra tales lupos necessarij sunt canes latrātes. Refert Petrus mādūcator ꝙ dum philipp⁹ rex macedo obsideret athenas dixit eis. Date mihi x. oratores quos ex vobis elegero: ꝛ cōfederatus recedā. Rñdit demosthenes peritissimus orator. Lupi dixerūt pastorib⁹. Tota cā discordie inter nos ꝛ vos sūt canes: sed date nobis canes ꝛ erimus amici. Qd̄ cum fecissent dormiētibus pastoribus lupi i gregē ad libitū deseuierūt. Ex quo ptȝ ꝙ magnū piculū est qñ canes. i. p̄dicatores gregē deserūt vel latrare neglīgunt. Esa. lvj: Canes muti nō valētes latrare. Sicut eñ māsuetudo i hoīe est laudabilis ꝛ ira vituperabilȝ: sic ecōuerso in cane. Dionisi⁹. Māsuet⁹ in oīb⁹ fact⁹ canis iā non est canis. ¶ Tertio ponit̄ eorū

notitia cū dr. A fructib⁹ eorū cognoscetis eos. Nō eñ cognoscunť a vestimētꝫ simulatis: sꝫ a fructib⁹ aptis ꝗ sūt tres. Primꝰ est doctrina pestifera: qꝛ dicūt diabolū eē creatorē oīm visibiliū: ꝛ multa talia diabolica ꝛ ꝑuersa. Joh.xiij. Ostēdā vos fabricatores eē mēdacij ꝛ cultores ꝑuersorū dogmatū. Scdꝺ ē simulata vita. Multū eī intēdūt illis ꝑ que pñt reputari sctī: sicut exterminatiōi faciei ꝛ ꝓlixitati oratiōnū. Mat.vj. Exterminat eī facies suas ꝛc. Eiusdē.xxiij. Deuorāt domos viduarum sub obtētu ꝓlixe oratiōis. Tertiꝰ est ꝓles ipsa: qꝛ oēs credētes ab eis geniti sūt vsurarij: ꝑiuri: ꝛ multis sceleribus pleni. Sap.iiij. Ex iniqs oēs filij ꝗ nascūť testes sunt neqtie aduersꝰ parētes suos. ¶ Secūdo falsi ꝓphete sunt hypocrite: ꝛ isti ecclesiā periculose īpugnant. Olim eī passa est bellū tyrānorū: sꝫ illud vicit ꝑ patientiā: patiť ꝗtidie bellū hereticoꝝ: sꝫ illō vicit ꝑ sapiētiā: bellū aūt hypocritarū vincere nō pōt ꝛ qꝛ occultū, ꝛ qꝛ domesticū, ꝛ qꝛ intestinū: iō ꝓmisit dñs. Attēdite. Crys. Ubi res certa est aspicitur: vbi autē incerta est attēditur.i.causē cōsiderať. Induūt eī se vesti.ouiū.i.ieiu.ꝛ oratio.ꝛ eleemo. intus aūt sunt lupi rapa: quia malo aīo hoc faciunt. Uel potest dici ꝙ fideles sunt vestimentū christi. Ps. Myrrha ꝛ gut. ꝛ casia a vesti.ꝛc. Ab istis enim vestimētis fluit gutta.i.lachrymā cōpūctionis. Gutta est species aromatica ꝗ lachrymas stillat. Fluit casia id est pudor confessionis. Casia enim hꝫ folia purpurea ꝛ significat pudorem cōfessionis. Fluit myrrha.i. labor satisfactiōis: vbi multiplex amaritudo notať. Et quia hypocrite fingunt se aliqñ lachrymas fundere: cōfessionē ꝓmere, satisfactionē assumere: iō difficile cognoscūtur. Dicit tamen Chryso. super Matth. ꝙ lupus tectus pelle ouina per tria cognoscitur: scꝫ per actum quia dētib⁹ mordet: ouis vero neminē morsib⁹ ledit. Per vlulatum: quia versus celum vlulat: ouis vero versus terrā balat. Per cibū: quia carnibus delectatur, ouis vero herbis pascitur. Eodem modo ipsi hypocrite cognoscūtur. Primo ꝑ actū: quia bonos mordēt et eis detrahunt. Galath.v. Qꝺ si inuicē mordetis et comeditis: videte ne abinuicem consumamini. Ille qui mordet, partem subtrahit: et partē relinquit: sic aliqñ detractor in parte laudat, et in parte vituperat. Ille vero qui comedit, cibum masticat ꝛ incorporat: sic ꝛ multi contra alioꝝ vitia murmurant ꝛ tamen eadem faciēdo sibi incorporant. Ille aūt qui cōsumit, nec de pelle, nec de carne, nec de osse aliꝗd dimittit: quia plerīqꝫ sunt qui condēnant vitam famam ꝛ conscientiā alioꝝ. Scdꝺ cognoscuntur per vocem. Chrys. Qui vocē hūilitatis ꝛ vere cōfessionis emittit ouis est qui vero contra veritatē blasphemās vlulat contra deū, lupus est. Ps. Iniquitatē in excelso locuti sunt. Tertio cognoscūtur per cibū: quia boni pascuntur herbis virentib⁹.i.celestib⁹ amenitatib⁹. Ezech. xxxiiij. Requiescent in herbis virentibus. Mali autē carnalib⁹ voluptatib⁹. Rom. viij. Qui sunt in carne ꝗ carnis sūt sapiūt. ¶ Tertio ꝓphete falsi sūt mali christiani. Uestimēta ouiū quib⁹ se induunt sunt opera que de genere bonoꝝ faciūt: tñ qꝛ in mortali hec faciūt nihil sibi ad salutē ꝓficiūt. Sūt eī respectu operū ꝗ fiunt in charitate: sicut hō pictꝰ respectu veri. Uñ Sapiēs. Apud sapiētē oīa sunt honesta: apud vulgus simulachra sunt rerū honestarū. Sūt sicut lignū putridū in nocte lucidū respectu vere lucis: ꝗ tñ in die iudicij putrida apparebūt. j. Cor.iiij. Illuminabit abscōdita tenebrarū ꝛc. Sunt sicut aurichalcū et plumbū respectu veri auri. Ber. Meliꝰ ē pallēs aurū, ꝙ fulgēs aurichalchū. Sūt sicut flores respectu fructuū. Et sicut hō ꝺ oīb⁹ floríb⁹ vniꝰ viridarij nō posset semel refici: sic de ꝗbuscūqꝫ talib⁹ operib⁹ nō posset ad momētū paradisi dulcedine satiari. Sicut aūt flores fructꝰ ꝓducūt, sic talis opera sepe ad gratiā disponunt. Et sicut flores vinearū buffones fugāt ꝛ dñꝫ vinee recreāt: sic talia oꝑa inꝗtū disponūt ad gratiā diabolo displicent, et deo et angelis multum placent.

¶ Sermo secundus.

Attēdite a falsis ꝓphetis.ꝛc. Triplex inuenitur ꝓphetia. Una de ꝓterito sicut illa. In principio creauit deꝰ celū ꝛ terrā.

Alia de futuro, sicut illa. Esa.vij. Ecce virgo cõcipiet et pariet filiũ. Alia de presenti occulto: sicut illa Johã.j. Ecce agnus dei. ¶ Scdm hunc modũ accipitur triplex falsus propheta scz diabolus, mundus, et caro. Diabolus est falsus propheta de preterito. Suadet eñ homini stare in peccato superbie luxurie et auaritie: adducẽs in exẽplum quosdã preteritos qui peccauerũt et tñ multum a deo exaltati fuerũt. Sicut paulum qui peccauit peccato supbie: et tamen fact⁹ est apl's. Dauid qui peccauit pctõ luxurie: et tñ factus est prophetarũ exim us. Et mattheũ q̃ peccauit peccato auaritie: et tamẽ factus est dei euangelista electus. Et ex his diabol⁹ arguit in corde peccatoris ꝙ talia peccata leuia sunt: et ꝙ deus ea leuiter punit. Sed ista prophetia ꝯtinet tria falsa. Unum est quia predicti viri nõ sunt nobis dati in exemplũ vt peccem⁹: sed si peccauerimus, vt de dei mia confidamus. Legitur in historia tripertita ꝙ cuz Theodosius imperator quẽdam excessum ꝯmisisset: et in sui excusationem ꝙ dauid peccauerat adduxisset dixit et Ambro. Qui secutus es errantem sequere penitẽtẽ. Refert Aug. in epla ad hiero. ꝙ cũ quidã in puteũ cecidisset et alius superueniẽs quomõ illuc ceciderat interrogaret, ait. Non queso queras qualiter huc ceciderim: sz inquire qualiter liberare me possis. Sic nullus debet interrogare qualiter ceciderit talis, sed qualiter resurrexit. Secũdum silr est falsum. s. ꝙ pctã leuia sint cũ sint grauissima et põderosa. Qd patet per hoc qm tria sunt fortissima ac robustissima, scilicet celũ terra, et deus. Celũ eñ habet fortissimã soliditatẽ. Job.xxxvij. Tu forsitã cũ illo fabricat⁹ es celos q̃ solidissimi quasi ere fusi sunt. Terra habet perpetuã stabilitatem. Eccl.j. Terra autem in eternũ stat. Deus habet infinitã fortitudinẽ p quã totũ mũdũ sustentat. Job.j. portãs omnia verbo virtutis sue. Et tñ pctm est ita põderosum ꝙ celũ fregit. Luc.x. Uidebã sathanã q̃si fulgur de celo cadentẽ. Et terram aperuit sicut patet. Nume.xvj. qñ sub pedib⁹ peccatorũ dirupta est terra. Et deũ fatigari facit ita ꝙ peccatores portare neqt. Hiere. xxiij. Uos estis onus: proijciam vos q̃ppe dicit dominus. Tertiũ similiter est falsum ꝙ. s. talia peccata deus leuiter puniat cuꝫ cõtrarium videam⁹. Nam pctm supbie in angelis puniuit infernali carceratiõe. Esa. xiiij. In celũ concẽdã. Et sequitur. Uerũtamen ad infernum detraheris. Peccatum auaritie puniuit perpetua mẽdicatione: sicut patet. Lu.xvj. i diuite qui guttã aque mendicauit et habere non potuit. Peccatũ luxurie puniuit fetenti odore: sicut patet Gen.xix. in sodomi. ¶ Secundus falsus propheta est caro que est propheta de futuro. Suadet enim homini vt in carnalib⁹ delicijs cõquiescat, et alio tpe poterit penitere et in sua senectute deo seruire. Sz ista prophetia continet tria falsa. Unũ ꝙ edificat in delicijs, cum nec in delicijs sit quies quia pungant animam nimia amaritudine Prouer.v. Nouissima ei⁹ amara quasi absynthium. Nec in diuitijs: quia pungũt nimia solicitudine. Ideo Matth.xiij. diuitie spine vocant. Nec in honorib⁹ qꝛ pungũt multiplici anxietate et timore. Job.xv. Sonit⁹ terroris semper in aurib⁹ eius etc. Refert Tullius in Tusculanis questionib⁹ ꝙ dum quidaꝫ Dionysium tyrannum in tot diuitijs, delicijs, et honoribus constitutuꝫ videret et diceret esse btm. Ille eũ in thronum aureum iussit eleuari: et mensam cum omnib⁹ delicijs ante eum apponi: gladiũ autem acutissimum cum seta equina super caput ei⁹ appẽdi. Cũ vero ille nõ comederet: sed in timore maximo esset: dixit ei dionysius. Talis est vita mea quam tu beatã putabas. Secũdum similiter est falsum ꝙ s. alio tempore penitebit. homo eñ per se potest in peccatum ire sed non redire. Quod per quatuor exempla ostendi põt. Primũ est. Anselmi qui dicit ꝙ homo in foueã vel in puteũ per se potest p̃cipitari: sed nõ potest per se exire. Et istud exẽplũ conuenit auaris. Esa.xxiiij. Formido et fouea et laqueus super te qui habitator es terre. Auarus enim qui inhabitat terram per amorem, est in formidine diuitias perdat. Est in fouea, cupiditatis q̃ ipm nõ saciat. Est a diabolo illaq̃atus vt nunq̃ aliena restituat. Scdm exẽplũ est Chry. q̃ dicit Sicut nauis fracto gubernaculo illuc vbi tẽpestas voluerit ducitur: sic homo perdito auxilio gratie dei nõ facit qd vult, sz qd diabol⁹. Et istud exẽplũ cõuenit luxuriosis.

Prouer.xxiij. Oculi tui videbūt extranea: & cor tuū loquetur puersa & eris sicut dormiēs in medio mari & quasi sopitus gubernator amisso clauo. Mare ē pfunditas cōcupiscētiarū nō qb' hō dormit cū i ipsis voluptatib' cōquiescit vbi gubernaculum.i. auxiliū gratie dei perdit: & ideo quocunqȝ vētus tēpestatis .i.tentationis eū ducit illuc vadit. Tertiū exēplū similr est Chry. qui dicit. Anteqȝ peccem' liberi sumus: sȝ si semel operibus diaboli nos obligauerimus iā nostra virtute non possumus liberari. Sicut eñ regē facit ppl's: & eū iā factū deponere nō pōt: qr i sua ptāte fuit facere, sed iā in sua ptāte non est expellere. Sic postqȝ homines thronū diaboli i suis cordibus posuerūt: iam nullus potest eos corrigere nisi deus. Et istud exemplū conuenit superbis qui p rege diabolū habēt. Job.xlj. Ipse est rex super omnes filios superbie. Quartum exemplū ponit. Aug. dicens q homo pōt seipm vulnerare: sed nō pōt seipsum curare. Et istud exemplū conuenit omnibus peccatorib': qr quodlibet pctm mortale: vulnus est aīe. sicut ptȝ Luce.x. de illo q̄ incidit in latrōes.i. demōes. qui vulnerauerūt eū. Tertium similiter est falsum q sȝ sufficit dare deo tuā senectutem. Est enim iuuētus sicut vinum purum. Senectus vero sicut vinum mixtum: quia senectus multas miserias hȝ admixtas. Qui ergo deo suā iuuentutem dant, vinuȝ purū sibi propināt: qui vero senectutē, vinum mixtum. Peccatores aūt in suis fecibus requiescūt. Hiere.xlviij. Requieuit in fecib' suis. Deus aūt habet tres calices. Unus est plenus vino mero. Alius est plenus mixto. Tertius plenus fece. ps. Calix in manu domini vini &c. Illis igitur q̄ deo dederunt suam iuuentutem, dat bibere in calice vini meri: quia dat eis puraȝ gloriā & nullam purgatorij penam. Illis qui deo dederunt suā senectutem: dat bibere de calice' mixto: qr non dat eis purā gloriā: sed prius patiūtur purgatorij penam: peccatoribus autem dat bibere de fece infernali Esa.lj. Usqȝ ad fundum soporis calicis bibisti: & potasti vsqȝ ad feces. Iste eñ calix habet superficieȝ, mediū, & fundum: qr in inferno quidam multum: quidā plus: quidaȝ plurimū patiuntur. ¶ Tertius falsus propheta est mundus: qui est propheta de presenti. Cum enim mūdus habeat tria in se: sȝ concupiscētiā carnis: cōcupiscentiā oculorum: & superbiam vite. sua det homini vt ista diligat qȝdiu viuat. Sed est falsa suasio: quia cito deficit homini qȝtum ad ista. Illud signatum est Naum.ij. vbi dicitur. State state, & nō est qui reuertatur, vsqȝ ibi nigredo olle. Alloquitur propheta primo superbos morientes dicens. State state: id est vos qui consueuistis tam potenter stare: modo state: id est flatum & spiritum cōtinete: & de modo nolite exire. Et respondet propheta. Et non est qui reuertatur. quasi diceret. Quāuis sic alloquar tamen non est qui ad vitam possit redire. Deinde alloquit auaros monētes dicēs. Diripite argentum: diripite aurū. quasi diceret. Ad regionem ignotam pergitis: de vestro auro & argēto vobiscum portetis. Et respondet. Non est finis diuitiarum ex omnibus vasis desiderabilibus.i. mors q̄ est finis hōis non est deputata ad diuitias deferēdas: nec ad vasa aurea vel argētea asportanda. Quid autē fiet de ipso auaro subdit. Dissipata est.s. eius substātia a parentibus. Scissa est.s. eius anima a demonibus. Dilacerata est.s. eius caro a vermibus. Deinde alloquitur deliciosos dicēs. Cor tabescens & dissolutio geniculorum & defectio in cūctis renib'. hoc est. Uos deliciosi qui habuistis cor tam letum: habebitis illud acerbitate penarū plenum a quib' erit tabescens & stupidū. Et qui habuistis genua non infirmata a ieiunio sed impinguata pre nimio cibo: habebitis ea laxa & dissoluta pre nimia fame & esurie in inferno. Et qui habuistis renes inflāmatos igne male concupiscētie: habebitis eos cōsumptos igne gehēne. Deinde ponit quid fiet de omnibus tam superbis qȝ auaris qȝ deliciosis dicēs. Facies eorū quasi nigredo olle. Omnes enim habebunt facies nigras p nimia ignis adustiōe. Nigriores p nimia famis attenuatione, Nigerrimas p nimia infernalis fumi obfuscatione. Omnes isti prophete superius nominati sunt falsi & stulti. Thren.ij. Prophete tui viderunt tibi falsa & stulta: nec aperiebant iniquitatē tuā vt te ad penitētiam puocarēt.

¶ Sermo tertius.

Omnis arbor bona fructus bonos facit ꝛc. Homo latine grece dicitur antropos.i.arbor euersa. Habet em̄ radices.i.capillos superiꝰ ad innuēdū ꝙ debet plantari in celo. habet ramos.i. brachia ꝛ manus inferius, ad innuendum ꝙ debet operari in mūdo. In arbore autē tria consideramus: scʒ Radices que hauriunt humorem. Stipitem qui habet rectitudinem. ꝛ Ramos qui debēt habere fructuū vbertatem. Radices aūt arboris sunt sicut os animalis: quo humorem attrahūt vnde arborem nutriūt ꝛ fructꝰ producūt. Radices igitur hominis sunt affectiones mentis. Tunc autem iste radices bonū vel malū humorē attrahūt, ꝑut in bono vel in malo loco fixe sunt. Sunt enim quidā qui habent radices fixas in terra per amorē terrenoꝝ, ꝛ isti hauriūt humorē corruptū. Ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Alij in aquis deliciaꝝ: ꝛ isti hauriunt humorem aquaticū. Apoca.xvij. Ueni ꝛ ostendā tibi damnationem meretricis magne que sedet sup aquas multas. Alij in aere per amorem ambitionū, ꝛ isti hauriūt humorē ventosum. Osee.xij. Effraim pascit vētū. Alij in igne iracūdie per odiū ꝛ isti hauriunt humorem ignitum. Eccli. xxiij. Anima calida quasi ignis ardēs nō extinguetꝰ donec aliqd glutiat ꝛc. Alij in celo per amorē celestiū. ꝛ isti hauriūt humorē dulcē ꝛ salutiferū. Talis erat Aplˢ cum dicebat Philip.iij. Nostra ꝯuersatio in celis est. Scdo arbor habet in stipite rectitudinem Homo em̄ debet esse rectus: aliter deū diligere non potest. Cāti.j. Recti diligūt te. Est em̄ rectū cuiꝰ medium non exit ab extremis duo extrema in homine sunt: scilicet natiuitas ꝛ mors. Mediū inter has est vita. Illa autem extrema scʒ natiuitas ꝛ mors sunt extreme paupertatis. Job.j. Nudus egressus sum de vtero mr̄is mee: ꝛ nudꝰ reuertar illuc. Illi igitur q̄ habent natiuitatem pauperem ꝛ mortem pauperem ꝛ volūt habere vitā locupletem, non sunt recti: qꝛ eoꝝ mediuʒ discordat a suis extremis. Math.xix. Faciliꝰ est camelum per foramen acus transire ꝛc. Camelꝰ est auarus qui in principio ꝛ in fine.s.in natiuitate ꝛ in morte est depressus.i.mēdicus: in medio aūt.i.in vita est gibbosus.i.diuitijs onustus. Natiuitas etiā ꝛ mors sunt multe vilitatis ꝛ abiectiōis: qꝛ viliter nascitur homo ꝛ viliter moritur. Et hoc oībꝰ est cōmune. Sap.vij. Unus est oībꝰ introitus ad vitam: similiter ꝛ exitus. Illi ergo qui habēt natiuitatē abiectā: ꝛ mortē: ꝛ volūt habere vitā elatā nō sunt recti. Cōtra q̄s dr̄. Eccli.x. Quid supbis terra: ꝛ cinis? quasi diceret mōstrū est: cū sis de terra formatꝰ ꝛ i cinerē redigēdꝰ: adhuc tn̄ vis eē supbꝰ. Natiuitas ēt ꝛ mors sunt cū fletu qꝛ flent q̄ nascunꝰ: ꝛ flēt vel saltē deficiunꝰ q̄ moriunꝰ. Illi igiꝰ q̄ habēt natiuitatē flebilē ꝛ mortē flebilē ꝛ volūt hīc vitā risibilē nō sūt recti. De qbꝰ dr̄ Job.xxj. Tenēt tympanū ꝛ citharā ꝛ gaudēt ad sonitū organi, ducūt in bonis dies suos: ꝛ in puncto ad inferna descēdunt. Tertio arbores habere in ramis fructuū vbertatē. Distinguit aūt hic dn̄s triplicē differētiā arboꝝ. Et em̄ q̄dā q̄ facit fructꝰ bonos, q̄dā q̄ facit fructꝰ malos q̄ dā q̄ est sterilis. ¶ Arbor igiꝰ bona est homo bonus vel volūtas bona. Nō pōt aūt arbor bona malos fructus facere, ꝛc. Nec econuerso.s.manens talis. Sicut ponit Aug. exēplū de niue que nō pōt calefieri manens nix: potest tn̄ in aquam liquefieri: ꝛ tūc pōt calefieri. Arbor igitur bona pōt fieri mala ꝛ econuerso: sicut Saulꝰ factus est Paulus. Et iudas qui erat apostolus factꝰ fuit ꝓditor: ꝛ tunc ille bonū fructū ꝛ iste malū fructum produxit. Est igiꝰ bona arbor que facit fructꝰ bonos. Uñ dicit. Chrys. super Mat. ꝙ sicut de ramis nascunꝰ gēme: ꝛ de gēmis flores: ꝛ de floribꝰ poma. Sic de sensibꝰ bone aīe nascunꝰ bone cogitationes: que sunt coram deo velut gemme. De bonis cogitatiōibus nascunꝰ bone voluntates: que sunt coram deo odifere sicut flores. De bonis voluntatibꝰ nascunꝰ bona opa que sunt sicut poma dulcia corā deo. Et dicit ibidē Chrys. ꝙ aliqñ de ista arbore ventus tētationis excutit gēmas qñ aufert bonas cogitationis. Aliqñ flores qñ aufert bonas voluntates. Aliqñ poma: qñ aufert bona opa. Habet aūt ista arbor.i.homo ramos inferius: ad innuēdū ꝙ opera mie non sunt facienda in celo, sed

in mundo, sicut ostendit Augu. in lib. j. ho
meľ. dicēs. Nemo in celo est qui dicat pa-
sce vel pota me, quia non inuenies ibi esu-
rientem nec sitientē. Nec vesti nudos, vbi
vestis immortalitatis est. Nec suscipe pe-
grinuꝫ. vbi omnes in patria sua sunt. Nec
visita infirmum. vbi est sanitas sempiter-
na. Nec sepeli mortuū. vbi mors moritur.
Et sicut arbor non fructificat tm̄ in vno ra
mo sed in pluribꝰ: sic ⁊ homo de oibꝰ sen
sibus suis dꝫ deo seruire. Sicut ostendit
Chrys. in homeľ. quaꝫ fecit de vltimo fo.
Oculus (inquit) deo prestat obsequiū si tur
pia ⁊ vana declinet aspicere. Lingua me-
retur premium suū qñ dei laudibus occu-
patur. Auditus placebit deo si se detracto
ribꝰ non immiscet. Pedes deū laudabunt
si cursum suū ab oī malitia reuocare festi-
nēt. Manus bñdicunt: si rapinis renūciēt
⁊ ad mīam properent. Sicut autē rami q̃n-
to plus sunt onusti, tanto magis inclinant̄.
Sic ⁊ viri sancti q̃nto bonis operibꝰ plus
replentur tāto magis humiliantur. ¶ Alia
arbor est que facit fructꝰ malos. Mala in-
quit arbor fructꝰ malos facit. Ad hoc aūt
ꝙ a sua malitia conuertatur ⁊ bonos fru-
ctus faciat: quatuor sunt necessaria. s. la-
bor, locus tēpus ⁊ surculus. Est eñ neces
sarius labor, nam sicut dicit Aristoteľ. Ar
bores siluestres per culturā debitam effi-
ciuntur hortenses. Et ponit exemplū de
amygdalo que ꝑ culturā ex amara efficit̄
dulcis. Sic ⁊ homo debet cor suum excole
re ⁊ purgare: ⁊ tunc bonos fructus faciet.
j. Cor. iij. Dei eñ agricultura estis. Et tūc
deus etiā ipsuꝫ similiter plꝰ purgabit. Jo.
xv. Eū qui fert fructū purgabit vt fructū
plus afferat. Scđo necessariꝰ est locus. Di
cit eñ Aristo. ꝙ quedā plante in vno loco
faciūt fructū perniciosum que trāsplāta-
te faciūt bonum. Et ponit exemplū in qui
busdā plantis egypti que ibi faciūt fructū
malum: sed alibi bonum. Sic etiā aliquan
do prodest homini mutatio loci. Nihil ta
men prodest nisi sequatur mutatio animi.
Quia sicut dicit Ber. Nec lucifero profuit
locus celi: nec ade locꝰ paradisi: nec loth
locus montis excelsi: nec filijs israel locus
deserti. Interrogatꝰ Socrates a quodam
cur mutatio locoꝝ nihil sibi ꝓderat ad mu
tationem vitiorū. Respondit. Non est mi
rum si mutando locū non mutas vitiū: quí
semper circunferēs teipsum. Tertio neces
sarium est tēpus. Dicit enim Aristo. ꝙ plu
res plante plātantur in vere: pauce in au-
tumno: pauciores in hyeme: paucissime in
estate. Plātatio enim spiritualis conueniē
tius fit in vere iuuētutis q̃ in autūno ma-
ture etatis, in hyeme senectutis, vel in esta
te: id est in feruore male cōsuetudinis vbi
totus humor gratie desiccatur. Quarto ne
cessariꝰ est surculus qui trunco insertus to
tam eiꝰ virtutem sibi trahit ⁊ qualitatem:
⁊ signat ꝟbū dei qđ animam sic immutat
ꝙ qui prius ferebat fructꝰ porcis inferna
libus comestibiles, postmodū fert fructꝰ
deo et angelis delectabiles. ¶ Tertia est
arbor sterilis que bonos fructus nō facit.
De qua dicit̄. Omnis arbor q̄ nō facit fru-
ctum bonū. ⁊c. Qđ autē alique arbores bo
nos fructus non faciunt possunt esse qua-
tuor cause. Una est quando sunt nimis frō-
dose qꝛ humor qui deberet trāsire ad fru-
ctus cōuertit̄ ad folia. Isti sunt qui tm̄ de-
lectantur in folijs verborum: que signant̄
per ficulneū cui dominus maledixit: vt hꝫ
Matt. xxj. Secunda causa est quādo sunt
nimis procere. Humor enim a radice ascē
dens per arboris altitudinem et latitudi-
nem se diffundit: ⁊ ad ramos transiēs pau
latim euanescit. Sic magni viri ⁊ prelati
aliquando sunt infructuosi: quia ea que de
berent dare pauperibus (expendūt in suis
vanitatibus. Ambro. Auis se associat aui
bus, piscis piscibus, pecus pecoribus. So
lus tu homo consortem excludis: feras in
cludis: parietem vestis auro: ⁊ pauperem
nudas vestimēto: panē petit pauper ⁊ non
accipit: ⁊ equus tuus aurum sub dentibus
mandit. Tertia causa est quando sunt ni-
mis vetuste. Dicit Arist. ꝙ si amygdalus
vetꝰ ꝑforatur, humor in medulla deputa-
bitur, ⁊ fertilior efficietur. Quando homo
est vetus in peccato, tria foramina in cor-
de suo facere dꝫ: ⁊ tunc bonum fructū pro
ducet. Primum est dolor contritionis. Se-
cūdū pudor cōfessiōis. Tertium est labor
satisfactionis. Quarta causa est quādo nō
sunt domestice sꝫ sunt siluestres. Nā sicut
dicit Aristo. Arbores siluestres magis fru
ctificāt q̃ hortenses: sed fructus hortēsiū
sunt meliores. Sic homo in suis orationib

OMnis arbor bona fructus bonos facit ⁊c. Homo latine grece dicitur antropos.i.arbor euersa. Habet enim radices.i.capillos superius ad innuendum q debet plantari in celo. habet ramos.i. brachia ⁊ manus inferius, ad innuendum q debet operari in mūdo. In arbore autē tria consideramus: scꝫ Radices que hauriunt humorem. Stipitem qui habet rectitudinem. ⁊ Ramos qui debēt habere fructuū vbertatē. Radices aūt arboris sunt sicut os animalis: quo humorem attrahūt vnde arborem nutriūt ⁊ fructꝰ producūt. Radices igitur hominis sunt affectiones mentis. Tunc autem ille radices bonū vel malū humorē attrahūt, put in bono vel in malo loco fixe sunt. Sunt enim quidā qui habent radices fixas in terra per amorē terrenoꝝ, ⁊ isti hauriūt humorē corruptū. Ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Alij in aquis deliciaꝝ: ⁊ isti hauriunt humorem aquaticū. Apoca.xvij. Ueni ⁊ ostendā tibi damnationem meretricis magne que sedet sup aquas multas. Alij in aere per amorem ambitionū, ⁊ isti, hauriūt humorē ventosum. Osee.xij. Effraim pascit vētū. Alij in igne iracūdie per odiū ⁊ isti hauriunt humorem igneum. Eccli. xxiij. Anima calida quasi ignis ardēs nō extinguet donec aliqd glutiat ⁊c. Alij in celo per amorē celestiū. ⁊ isti hauriūt humorē dulcē ⁊ salutiferū. Talis erat Apl's sunt cebat Philip.iij. Nostra ɔuersatio in terra; est. Scdo arbor habet in stipite recti lidit tinem Homo enim debet esse rectus: aliter b Iesū diligere non potest. Cāti.j. Recti diligūt te. Est enim rectū cuiꝰ medium non exit ab extremis duo extrema in homine sunt: scilicet natiuitas ⁊ mors. Mediū inter has est vita. Illa autem extrema scꝫ natiuitas ⁊ mors sunt extreme paupertatis. Job.j. Nudus egressus sum de vtero mr̄is mee: ⁊ nudꝰ reuertar illuc. Illi igitur q habent natiuitatem pauperem ⁊ mortem pauperem ⁊ volūt habere vitā locupletem, non sunt recti: qꝛ eoꝝ mediuꝫ discordat a suis extremis. Math.xix. Faciliꝰ est camelum per foramen acus transire ⁊c. Camelꝰ est auarus qui in principio ⁊ in fine.s.in natiuitate ⁊ in morte est depressus.i.mēdicus: in medio aūt.i.in vita est gibbosus.i.diuitijs onustus. Natiuitas etiā ⁊ mors sunt multe vilitatis ⁊ abiectiōis: qꝛ viliter nascitur homo ⁊ viliter moritur. Et hoc oibꝰ est cōmune. Sap.vij. Unus est oibꝰ introitus ad vitam: similiter ⁊ exitus. Illi ergo qui habēt natiuitatē abiectā: ⁊ mortē: ⁊ volūt habere vitā elatā nō sunt recti. Cōtra qs dr. Eccli.x. Quid supbis terra: ⁊ cinis? quasi diceret mōstrū es: cū sis de terra formatꝰ ⁊ i cinerē redigēdꝰ: adhuc tñ vis eē supbꝰ. Natiuitas ēt ⁊ mors sunt cū fletu qꝛ flent q nascunt: ⁊ flēt vel saltē deficiunt q moriunt. Illi igit q habēt natiuitatē flebilē ⁊ mortē flebilē ⁊ volūt hr̄e vitā risibilē nō sūt recti. De qbꝰ dr Job.xxj. Tenēt tympanū ⁊ citharā ⁊ gaudēt ad sonitū organi, ducūt in bonis dies suos: ⁊ in puncto ad inferna descēdunt. Tertio arbores habere in ramis fructuū vbertatē. Distinguit aūt hic dñs triplicē differētiā arboꝝ. Et enim qdā q facit fructa bonos, qdā q facit fructꝰ malos q dā q est sterilis. ¶ Arbor igit bona est homo bonus vel volūtas bona. Nō pōt aūt arbor bona malos fructus facere, ⁊c. Nec econuerso.s. manens talis. Sicut ponit Aug. exēplū de niue que nō pōt calefieri manens nix: potest tñ in aquam liquefieri: ⁊ tūc pōt calefieri. Arbor igitur bona pōt fieri mala ⁊ econuerso: sicut Saulꝰ factus est Paulus. Et iudas qui erat apostolus factꝰ fuit pditor: ⁊ tunc ille bonū fructū ⁊ iste malū fructum produxit. Est igit bona arbor que facit fructꝰ bonos. Un dicit. Chrys. super Mat. q sicut de ramis nascunt gēme: ⁊ de gēmis flores: ⁊ de floribꝰ poma. Sic de sensibꝰ bone aie nascunt bone cogitationes: que sunt coram deo velut gemme. De bonis cogitatiōibus nascunt bone voluntates: que sunt coram deo odifere sicut flores. De bonis voluntatibꝰ nascunt bona opa que sunt sicut poma dulcia corā deo. Et dicit ibidē Chrys. q aliqñ de ista arbore ventus tētationis excutit gēmas qñ aufert bonas cogitationis. Aliqñ flores qñ aufert bonas voluntates. Aliqñ poma: qñ aufert bona opa. Habet aūt ista arbor.i. homo ramos inferius: ad innuēdū q opera mie non sunt facienda in celo, sed

in mundo, sicut ostendit Augu.in lib.j.ho meł. dicēs. Nemo in celo est qui dicat pasce vel pota me, quia non inuenies ibi esurientem nec sitientē. Nec vesti nudos, vbi vestis immortalitatis est. Nec suscipe peregrinū. vbi omnes in patria sua sunt. Nec visita infirmum. vbi est sanitas sempiterna. Nec sepeli mortuū. vbi mors moritur. Et sicut arbor non fructificat tm̄ in vno ramo sed in pluribꝰ: sic ꝛ homo de oibꝰ sensibus suis dꝫ deo seruire. Sicut ostendit Chrys. in homeł. quā fecit de vltimo f.s. Oculus (inquit) deo prestat obsequiū si turpia ꝛ vana declinet aspicere. Lingua meretur premium suū qn̄ dei laudibus occupatur. Auditus placebit deo si se detractoribꝰ non immiscet. Pedes deū laudabunt si cursum suū ab oī malitia reuocare festinēt. Manus bn̄dicent: si rapinis renūciēt ꝛ ad miam properent. Sicut autē rami q̄to plus sunt onusti, tanto magis inclinanł. Sic ꝛ viri sancti q̄to bonis operibꝰ plus replentur tāto magis humiliantur. ¶ Alia arbor est que facit fructꝰ malos. Mala inquit arbor fructꝰ malos facit. Ad hoc aūt ꝙ a sua malitia conuertatur ꝛ bonos fructus faciat: quatuor sunt necessaria. s. labor, locus tēpus ꝛ surculus. Est em̄ necessarius labor, nam sicut dicit Aristoteł. Arbores siluestres per culturā debitam efficiuntur hortenses. Et ponit exemplū de amygdalo que ꝑ culturā ex amara efficił dulcis. Sic ꝛ homo debet cor suum excolere ꝛ purgare: ꝛ tunc bonos fructus faciet. j. Coꝛ. iij. Dei em̄ agricultura estis. Et tūc deus etiā ipsuꝫ similiter plꝰ purgabit. Jo. xv. Eū qui fert fructū purgabit vt fructū plus afferat. Scḋo necessariꝰ est locus. Dicit em̄ Aristo. ꝙ quedā plante in vno loco faciūt fructū perniciosum que trāsplātate faciūt bonum. Et ponit exemplū in quibusdā plantis egypti que ibi faciūt fructū malum: sed alibi bonum. Sic etiā aliquando prodest homini mutatio loci. Nihil tamen prodest nisi sequatur mutatio animi. Quia sicut dicit Ber. Nec lucifero profuit locus celi: nec ade locꝰ paradisi: nec loth locus montis excelsi: nec filiꝭ israel locus deserti. Jnterrogatꝰ Socrates a quodam cur mutatio locoꝝ nihil sibi ꝓderat ad mutationem vitioꝝ. Respondit. Non est mirum si mutando locū non mutas vitiū: quí semper circunferēs teipsum. Tertio necessarium est tēpus. Dicit enim Aristo. ꝙ plures plante plātantur in vere: pauce in autumno: pauciores in hyeme: paucissime in estate. Plātatio enim spiritualis conueniētius fit in vere iuuētutis q̄ in autūno mature etatis, in hyeme senectutis, vel in estate: id est in feruore male cōsuetudinis vbi totus humor gratie desiccatur. Quarto necessariꝰ est surculus qui trunco insertus totam eiꝰ virtutem sibi trahit ꝛ qualitatem: ꝛ signat vbū dei qḋ animam sic immutat ꝙ qui prius ferebat fructꝰ porcis infernalibus comestibiles, postmodū fert fructꝰ deo et angelis delectabiles. ¶ Tertia est arbor sterilis que bonos fructus nō facit. De qua dicił. Omnis arbor q̄ nō facit fructum bonū. ꝛc. Qḋ autē alique arbores bonos fructus non faciunt possunt esse quatuor cause. Una est quando sunt nimis frōdose qꝛ humor qui deberet trāsire ad fructus cōuertił ad folia. Jsti sunt qui tm̄ delectantur in foliꝭ verborum: que signanł per ficulneū cui dominus maledixit: vt hꝫ Matt. xxj. Secunda causa est quādo sunt nimis procere. Humor enim a radice ascēdens per arboris altitudinem et latitudinem se diffundit: ꝛ ad ramos transiēs paulatim euanescit. Sic magni viri ꝛ prelati aliquando sunt infructuosi: quia ea que deberent dare pauperibus (expendūt in suis vanitatibus. Ambro. Auis se associat auibus, piscis piscibus, pecus pecoribus. Solus tu homo consortem excludis: feras includis: parietem vestis auro: ꝛ pauperem nudas, vestimēto: panē petit pauper ꝛ non accipit: ꝛ equus tuus aurum sub dentibus mandit. Tertia causa est quando sunt nimis vetuste. Dicit Arist. ꝙ si amygdalus vetꝰ ꝑforatur, humor in medulla deputabitur, ꝛ fertilior efficietur. Quando homo est vetus in peccato, tria foramina in corde suo facere dꝫ: ꝛ tunc bonum fructū producet. Primum est dolor contritionis. Secūdū pudor cōfessiōis. Tertium est labor satisfactionis. Quarta causa est quādo nō sunt domestice sꝫ sunt siluestres. Nā sicut dicit Aristo. Arbores siluestres magis fructificāt q̄ hortenses: sed fructus hortēsiū sunt meliores. Sic homo in suis orationib⁹

dus plus debet attendere ad bonitatē ꝙ ad multiplicitatē. ps. Scd̄m puritatē manuū mearū retribuet mihi. Non dicit scd̄m multitudinē, sʒ scd̄m puritatē: qꝛ ipsa opera quātuncūqʒ sint multa, nō sunt deo accepta nisi sint munda, Cāticoꝝ. ij. Qui pascitur inter lilia. i. delectat̃ inter opa mūda.

¶ Dñica. ix. post trinit. Sermo. j.

Homo quidā erat dives qui habebat villicum ⁊c. Lu. xvj. Scd̄m gl. interli. spūaliter homo iste deus omnipotēs ē. Per villicū aūt intelligi pōt quilibet homo cui dñs omnia tēporalia dispēsanda cōmisit: iuxta illud Psal. Oīa subiecisti sub pedib⁹ eius. Sʒ sepe illa dissipat: vel iniuste cōgregādo: vel indebite retinēdo: vel illicite expendēdo: ⁊ ideo talis apud deū nō immerito diffamat̃. Diffamatio autē aliqñ causatur a psonis gravib⁹: ⁊ tunc facit violētam presumptionē. Aliquādo a personis levib⁹: ⁊ tūc facit levē suspitionem. Aliquādo ab infamib⁹: ⁊ tūc potius in diffamato facit cōmendationem. Infamia igitur peccatoris causat̃ ab angelis qui sunt fide digni, qui nobis ministrant, et oīa opera nostra deo annūciāt. Et ideo dñs in morte cuiuslibet in iudicio rōnem requirit. ¶ De isto igitur villico quatuor ponūtur. Primū est collatio potestatis: cū dicitur. Homo quidā erat dives qui habebat villicum. Sicut autē dicit glo. villicus proprie est custos ville, sʒ hic ponitur pro economo. i. dispēsatore: q̄ vniversam substantiā domus dispensat. Et ideo bene signat quēlibet hoiem qui tria a deo dispēsanda recipit: scʒ res tēporales, corp⁹ ꝓprium, ⁊ aīam. Ut de reb⁹ reddat sibi eleemosynas: de corpore casta ieiunia: de aīa orōnes devotas. Ista sūt tria munera que magi offerebāt dño: scʒ Aurum substātie temporalis. Tobie. iiij. Ex substantia tua fac eleemosynā. Thus devote orōnis. ps. Dirigat̃ oratio mea in cōspectu tuo. Myrrham mortificatiōis carnis. Colo. iij. Mortificate mēbra vestra ⁊c. ¶ Scd̄o ponitur diffamatio criminis: cū dicitur. Et hic diffamatus est apud illum. Peccator em̄ dissipat res suas dum eas illicite expēdit: dissipat corp⁹ dū ipm in voluptatib⁹ nutrit: dissipat aīam dum non devotas orōes effundit, sed immūdas cogitatiōes in eā mittit. Talis significatus est per filiū prodigum Luce. xv. qui totā substātiā suam dissipavit quādo corp⁹ suum voluptatib⁹ dedit: qui aīam immūdis cogitatiōib⁹ implevit: q̄ significātur per siliquas porcoꝝ quib⁹ saturari cupiebat. tales em̄ cogitationes sunt cibi porcoꝝ, id est demonum. ¶ Tertio ponitur districta reqͥsitio rationis: cū dicitur Redde rationē villicationis. Requirit em̄ dñs post mortem in iudicio qualiter homo dispēsavit illa tria sibi cōmissa scʒ res, corpus, ⁊ animā. Sed em̄ ante illud districtū examē vbi dabitur diffinitiva sentētia, tres interim sup illis trib⁹ incidūt questiones: que per sentētiā interlocutoriā dirimūtur. ¶ Prima questio incidit ꝗ̄tum ad res tēporales inter viros religiosos ⁊ mūdanos: virū scʒ melius sit divitias contēnere ꝙ eas retinere. Et dicunt viri religiosi ꝙ meli⁹ est eas cōtemnere. Et adducunt ꝓ parte sua duas leges. Unā euāgeliū Mat. xix. Vade ⁊ vende oīa que habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ habebis thesaurū i celo. Aliā apostolicā. j. Timo. vj. Qui volunt divites fieri, incidunt in tētationes ⁊ laqueos diaboli: ⁊ desideria multa ⁊ inutilia que mergūt hoiem in interitum. Cōtra religiosos hoies mūdani dicūt ꝙ melius est divitias retinere: qꝛ multe eleemosyne īde fieri possunt. Et adducūt pro parte sua duas leges. Unā euāgelicam: que hic ponit̃. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. Aliā apostolicam. ij. Coꝝ. ix. Qui semināt in bñdictionib⁹: de benedictionib⁹ ⁊ metēt vitā eternam. Iudex aūt noster auditis allegatiōibus hinc ⁊ inde: dat sentētiā interlocutoriam, dicens Mat. xix. Dives difficile intrabit in regnum celoꝝ. Facilius est camelum per foramen acus trāsire ⁊c. Et intelligitur de illis divitib⁹ qui totum cor suū in divitiis posuerūt. Ideo monet ꝓpheta. Divitie si affluant, nolite cor apponere. ¶ Scd̄a questio inducit ꝗ̄tum ad corpus inter viros spirituales ⁊ carnales: vtrum scʒ sit meli⁹ castitatē servare, aut matrimonium cōtrahere. Et dicūt viri spirituales ꝙ meli⁹ est cōtinētiam observare. Et adducunt pro

cunt ꝑ parte sua duas leges. Unā euangelicam per quā suadetur vt matrimonia dimittant castitas seruetur. Matth xix. Ois qui reliquerit domū, aut fratres, aut vxores ꝓpter nomen meū ꝛc. Aliam apostolicam. j. Coꝛ. vij. Qui matrimonio iūgit virginē suam benefacit: ꝛ qui non iūgit, melius facit. Econtra hoīes carnales dicunt ꝙ est melius in matrimonio viuere. Et adducūt pro parte sua duas leges. Unā diuinam per quā deus matrimonium instituit: dicēs. Geñ. j. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛc. Aliam apostolicā. j. Timo. v. Uolo aūt iuniores nubere ꝛ filios ꝓcreare ꝛc. Iudex aūt super hoc dat sententiā interlocutoriā dicens Luc. xx. Filij huius seculi nubunt ꝛ tradūtur ad nuptias. Illi vō qui digni habebūtur seculo illo: in resurrectione ex mortuis neq; nubēt neq; nubētur neq; ducēt vxores. Ac si dicat. Illi ꝗ volūt habere suas cōsolationes in mūdo, vxores ducāt. Illi vō qui volūt tm̄ placere deo, non accipiant. ¶ Tertia questio incidit inter fideles ꝯtuz ad aīam: vtrū scʒ meliꝰ sit habere fidē magnā an opera magna. Et dicunt quidā ꝙ meliꝰ est habere fidem magnam. Et adducūt pro parte sua duas leges. Unā euāgelicam. Matth. xvij. Si habueritis fidem sicut granum sinapis ꝛc. Aliam apostolicam. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Ecōtra alij dicūt ꝙ meliꝰ ē habere opera magna. Et adducūt pro se duas leges. Unā apostolicā. Iaco. ij. Uis aūt scire o homo inanis qm̄ fides, sine operibꝰ mortua est? Abrahā pater noster nōne ex operibꝰ iustificatus est? ꝛc. Aliā ꝓpheticam. ps. Labores manuū tuarū qꝛ mā. ꝛc. Iudex aūt dat sententiam interlocutoriam: dicēs Matth. vij. Nō ois qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnum celoꝝ ꝛc. Illi dicūt bis dñe qui credūt corde ꝛ cōfitētur ore. Isti dicūt ter scʒ opere. Ideo sequitur. Sed qui fecerit volūtatem patris mei ꝛc. Deinde iudex ꝓcedit ad inquisitionem cause principalis: cum dicit. Esuriui ꝛ nō dedistis mihi mādūcare ꝛc. Post modū fert sententiam diffinitiuā: dicens. Discedite a me maledicti ꝛc. Et ista sentētia dabit ptibus cōuocatis. Matth. xxv. Congregabūtur ante eum oēs gētes et separabit eos. Dauid in scripturis. ps. Sermo.

Ut faciat in eis iudiciū cōscriptum. Dan. vij. Ad iudicium sedet ꝛ libri aperti sunt. Dabit sedendo. Matth. xxv. Sedebit sup sedem maiestatis. Dabit i die. Rom. ij. In die cū iudicabit dñs occulta hominū. Dabit in loco euidēti ꝛ honesto qꝛ i aere ꝛ in valle iosaphat. j. Thessa. iiij. Rapiemur in nubibꝰ obuiā xp̄o i aera. Iohel. iij. Cōgregabo oēs gētes: ꝛ deducā eas in vallem iosaphat. ¶ Quarto ponitur impossibilitas exercēdi laboris: cū dr. Iaʒ eñ vltra non poteris villicare. In inferno enim non poterūt satisfacere deo de corpore ꝑ ieiunia. Huius eñ semper ieiunabunt: tamē hoc non erit sibi ad meritū, sed ad supplicium. Hiere. xiiij. Cum ieiunauerint, nō audiā p̄ces eoꝝ: qm̄ gladio peste fame ego consumam eos. Scdo non poterunt satisfacere deo de aīa per oratiōes. Tūc quia a deo nō exaudiētur. Prouer. j. Tūc inuocabūt ꝛ nō exaudiam. Tunc qꝛ in peccatū eis reputabitur: ps. Oratio eiꝰ fiat in peccatum. Tum qꝛ ꝛ si oēs sancti pro eis orarēt, adhuc nō exaudirētur. Hiere. vij. Noli orare pro populo hoc: qm̄ non exaudiā te. Tertio non poterūt satisfacere deo per eleemosynas d̄ rebꝰ. Nos eñ poterūt aliquem iuuare, qꝛ ipsi erūt totaliter denudati. Ezech. xvj. Eris nuda ꝛ cōfusiōe plena. Non cibum vel potū alicui porrigere: qꝛ erūt ꝑpetua fame ꝛ siti afflicti. Esa. lxv. Ecce serui mei cōmedent: ꝛ vos esurietis ꝛc. Nec hospitio aliq̄s recipere: qꝛ erūt a ciuitate dei in ꝑpetuū bānīti. Apoca. xxij. foris canes ꝛ venefici ꝛc. Nec infirmos visitare: qꝛ iacebūt ꝑpetuis doloribꝰ cruciati. Esa. l. In doloribꝰ dormietis ꝛc. nec ad incarceratos ire: qꝛ erūt in ꝑpetuis vinculis ꝯpediti. Sapie. xvij. Uinculis tenebrarum ꝛ longe noctis compediti ꝛc. Nec aliquos sepelire: qꝛ ipsi erūt in inferno sepulti. Luce. xvj. Mortuus est. diues ꝛ sepultꝰ est in inferno.

¶ Sermo secundus.

Quid faciā q̄a dominus meꝰ aufert a me villicationem ꝛc. Post hāc vitam nullus poterit aliquod bonum opus facere. Iohā. ix. Uenit nox in qua nemo potest operari. Nul-

lus audebit deo de suis meritis respondere. Job.xxxi. Quid faciam cum surrexerit ad iudicandum dominus? et cũ quesierit quid respondebo ei? Nullus magnum dei poterit euadere. ps. Quo ibo a spiritu tuo &c. In pñti igit̃ vita homo debet sibi puidere vt hic se exerceat per operationẽ sollicitam: hic deo respõdeat per obediẽtiã: hic fugiat ad dei miam. Ideo quilibet debet intra se dicere. Quid faciam: qr dñs aufert a me villicationem? fodere non &c. ¶ In quibus verbis quatuor ponunt̃. Primo sui discussio: cum dr. Quid faciam &c. Eccli.xviij. Ante iudiciũ interroga teipsũ. j. Cor.xi. Si nosmetipsos iudicarem⁹ &c. In isto aũt iudicio qd intra nos est faciendũ ratio tanq̃ iudex dz aiam tanq̃ reum ad iudiciũ cõuocare: cogitationes debent ipm accusare: cõsciẽtia testimoniũ perhibere: timor tanq̃ carnifex eam torquere: et a pristina peccati conuersatiõe occidere: vt sic inde sanguis exeat lachrymaꝝ. Aug. in lib. de penitẽtia. Ascẽdat homo aduersuz se tribunal mẽtis sue: cõstituat se ante faciem suaz: atq; ita cõstituto in corde suo iudicio: assit accusatrix cogitatio: testis cõscientia: carnifex timor: vt sic inde quidã sanguis quasi confitentis per lachrymas confluat. ¶ Secundo ponitur impotentie recognitio: cũ dr. Fodere non valeo. Dupliciter homo põt sibi puidere indigens. Aut laborãdo. cõtra qd dicit. Fodere nõ valeo. Aut donũ siue mutuuz mẽdicãdo. cõtra quod subdit. Mendicare erubesco. Post mortẽ igitur vel in die iudicij, nõ poterit labore. Eccl's.ix. Qdcũq; põt manus tua instanter operare: qr nec opus nec ratio &c. Ideo Salomon pigrũ qui non vult hic laborare mittit ad formicã, dicẽs Prouer.vj. Uade ad formicaz o piger, et disce sapientiã: que cũ nõ habeat ducẽ nec preceptorem nec principem, parat in estate cibum sibi: et congregat in messe qd comedat i hyeme. Legit̃ q̃ formica grana pforat ne germinẽt. Unde formica non solum dicit̃ ferẽs micas, sed etiam forãs micas. Grana etiã decorticat: vel ppter eandem causam: vel vt mũdi⁹ ea comedat. Si forte etiã fuerit balneata, extrahit: et ad solem calefacit et exponit, ne forte putrefiãt. In quatuor igitur consistit sapiẽtia formice: qr grana in estate et in messe cõgregat: et congregata perforat: pforata decorticat: et decorticata exsiccat. ¶ Primo igitur debet homo bona opera in estate et in messe cõgregare. Glossa ibid. Hec vita messi cõparatur et estati: qr nũc inter ardores tẽtationum tẽpus est colligẽdi futuroꝝ merita premiorũ. Dies iudicij hyemi: qr nulla relinquitur facultas laborãdi p vita eterna: sed tm̃ cogitur quisq; de horreo prisce actionis qd recõdidit pferre. Scdo debet homo ipsa bona opa pforare gladio verbi dei. Heb.iiij. Uiu⁹ est sermo dei et efficax et penetrabilior omi gladio ancipiti. Et illa pforatio impedit germinationẽ peccati. Heb.xij. Ne q̃ radix amaritudinis sursum germinãs ipediat. ps. In corde meo abscondi eloquia tua: vt non peccem tibi. Tertio homo debet ab ipsis operib⁹ oẽm peccati corticẽ remouere: vt sic xps in eoꝝ puritate pascatur. Canti.ij. Qui pascit̃ inter lilia: vt sic etiã homo dei familiaritate fruatur. Hiere.xv. Si separaueris preciosum a vili: quasi os meum eris. Quarto si aliqua opera sint humida humore vitioꝝ. exsiccãda sunt ad ardorẽ veri solis. i. xpi q̃ fuit siccus in natiuitate. Esaie.liij. Ascẽdet sicut virgultum corã eo: et sicut radix de terra sitienti. Siccior in vita. ps. Aruit tanq̃ testa virt⁹ mea. Siccissim⁹ in morte. ps. Ossa mea sicut cremium aruerunt. Nihil enim homo post hãc vitã poterit mendicare. Sancti hoies q̃ sunt in patria sunt valde misericordes. Et sãcte mulieres naturaliter debẽt esse misericordiores. Christus autẽ est fons mie: et tamẽ mẽdicatum fuit ad ostiũ sanctoruz viroꝝ. Abrahe scz et Lazari: nec vnã guttam aque voluerũt porrigere. Mẽdicatum fuit ad ostium sanctaꝝ virginũ: et nec vllã stillã olei voluerũt impendere. Mẽdicatũ fuit ad ostium xpi qñ dixerunt, dñe dñe aperi nobis. Et xps nõ solũ aliquã elemosynã eis nõ porrexit, sz nec ostium etiam eis aperuit: imo turpiter eas licẽtiauit, dicens. Amen dico vobis nescio vos. ¶ Tertio ponit̃ discreta puisio: cũ dr. Scio qd faciã. Prouidit eñ sibi debitoribus gratiam faciẽdo. Sic et nos pauperib⁹ elemosynas largiẽdo. Bon⁹ eñ elemosynari⁹ puidet sibi in vita, in morte, et post mortẽ. In vita: qr elee-

mosina expellit frigus culpe, cū sit ignis dei. Eccli.iij. Sicut i sereno glacies soluētur peccata tua. Generat benedictionem gratie dei cū sit semen dei.ij. Cor.ix. Qui seminat in benedictionib⁹: de benedictionibus ⁊ metet. Facit custodiam in vtroqȝ cum sit saccus ⁊ palpebra dei. Eccli.xxix. Elemosyna viri quasi sacculus cuȝ eo. Et gr̄am hois quasi pupillā oculi ↄseruabit. Scdo prouidet sibi in morte: q2 eleemosyna aīaȝ deo associat. Amb. Nō sunt hois bona q̄ secū ferre non pōt. Sola mīa comes est defunctorū. Hostes fugat. vnde dr̄ de eleemosina Eccli.xxix. Super scutū potētis, ⁊ sup lāceā: aduersum inimicum pugnabit. Viā demōstrat. Prouer.xviij. Donum hois dilatat viam eius. Tertio ꝓuidet sibi post mortē: quia eleemosyna animā ad inferna liberat. Thobie.iiij. Eleemosyna nō patit animas ire in tenebras. A purgatorio saluat. Prouerbioꝝ.xiij. Redēptio anime viri diuitie sue. Vitam eternam donat. Amb. Ars artium potissima est eleemosyna. Nō enim nobis domos fabricat luteas: sed vitam perennem impendit. Quarto ponitur ꝓudētie illius commēdatio: cū dicitur. Et laudauit dn̄s villicum iniquitatis: q2 prudenter fecisset ⁊c. Non laudauit eum de fraude: sed de ꝓudentia. Et est similitudo a contrario sensu ꝑm Aug. Quia si ille laudatus est qui sibi prouidet de re illicita: multo forti⁹ a deo laudabitur qui sibi ꝓuidebit de re iusta. Videndum est aūt qualiter filij hui⁹ seculi id est hoīes mūdani dicant prudentiores q̄ filij lucis.i. q̄ filij dei. Ad qd sciendum est q Aug. in lib. de qualitate aīe distiguit triplicem sapientiam: scȝ nociuam, superfluam, ⁊ necessariam. Et hoc ostendit per simile i corpore humano. Cū enim spūaliter aīa discēdo dicatur crescere: ⁊ dediscēdo decrescere. Et sicut i corpore ē triplex augmentū. Unum nociuum qd humor vocatur. Alterū qd vocatur superfluum: cum quis sex digitis in manib⁹ ⁊ pedib⁹ nascitur. Tertium necessarium quo naturalis cōuenientia impletur in membris. Sic et in aīa triplex est sapiētia. prima est nociua: que est de impedientibus ad salutē. Et ista respondet in cremēto corporis qd est nociuū. Ista autē est sapientia carnalis quā habēt auari in acquirēdo diuitias: superbi in acquirēdo honores: luxuriosi in acqrēdo delicias. De ista sapiētia dicitur Rom.viij. Sapiētia carnis mors est. Quantum autē ad istam sapientiā verū est q filij hui⁹ scli sunt prudētiores q̄ filij lucis: q2 filij lucis eā abominātur ⁊ fugiūt: cum non sit diuina sed diabolica. Jaco.iij. Nō est ista sapētia de sursum descendens: sed terrena quo ad auaros: aīalis quo ad luxuriosos: diabolica q̄ ad superbos. Scda est sapiētia superflua: que est de impertinentib⁹ ad salutem. Et ista respōdet in cremēto corporis qd est superfluū. Ista autē sapientia est mūdana ⁊ secularis siue sit philosophia, siue physica, siue sciētia leguȝ, siue decretaliū: que pro tanto dicūtur superflue, q2 sine illis pōt esse salus. De ista dicit Aplus loquēs de phis ad Rom.i. Dicētes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. Unde Aristo. in morte stultus factus fuit: q2 totam sapiētiam suā ꝑdidit. Unde cuidaȝ suo discipulo apparuit dicēs q nihil amplius sciebat nisi penaȝ quā sentiebat. Quantuȝ etiā ad istā sapientiā filij huius seculi sepe sunt prudētiores q̄ filij lucis: q2 viri spūales de talib⁹ sciētijs parū curāt. Unde dr̄.i. Cor.ij. Loquimur nō i doctis humane sapiētie verbis ⁊c. Tertia sapiētia est necessaria: q̄ est de expedictibus ad salutē. Et ista respōdet in cremēto aīe qd est necessarium. Et ista est sapiētia diuina que consistit in vera dei cognitione. de qua dicit Hiere.ix. In hoc gloriet qui gloriatur scire ⁊ nosse me. Quantum ad istam sapiētiā filij lucis sunt prudētiores q̄ filij huius seculi: imo in rebus diuinis filij huius seculi videntur esse stulti, filij aūt lucis valde sapientes ⁊ prouidi.i. Corin.ij. Animalis homo non percipit ea que sunt spūs dei stultitia enī est illi: et nō pōt intelligere. Spiritualis aūt oīa iudicat: ⁊ ipse a nemine iudicatur.

¶ Sermo.iiij.

Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis ⁊c. Scdȝ dictū cuiusdā phi qlibet deberet habere vnū amicū ⁊ vnū inimicū: vt amic⁹ veritatē sibi diceret, ⁊ inimic⁹ vias ei⁹ obseruaret: vt

amicus eũ corrigeret, ⁊ inimic⁹ ꝑsecutiõi bus exercitaret. Nunc aũt quilibet homo hꝫ angelũ bonũ vt ad bonũ ꝓmoueat: et malũ vt tentationib⁹ exerceat. Sed quia nomen inimici est odiosum, ⁊ nullus vult habere inimicos: videam⁹ saltem qualiter possim⁹ habere amicos. Istud dñs nos docet, dicẽs. Facite vobis amicos de mã mona iniquitatis ⁊c. vbi tria ostendit: scꝫ cui amicitia sit faciẽda, qualiter, ⁊ ꝓpter quid. Primum notatur cũ dr. Facite vobis amicos de mãmona ⁊c. Amicitia aũt aliquãdo est bonoꝝ cũ bonis. Aliquãdo bonoꝝ cũ malis vel ecõuerso. Aliqñ malorũ cũ malis. ¶ Amicitia aũt que est bonorũ cũ bonis est amicitia vera: qꝛ nõ potest esse vera amicitia nisi inter bonos. Tullius. Hoc primuꝫ sentio: nisi in bonis amicitiam esse non posse. Dicũt naturales ꝙ quãdo auruꝫ debet argẽto per melleatio nem incorporari, oportet a trib⁹ ꝓcaueri: scꝫ a vẽto, a puluere, ⁊ humore: qꝛ si aliquid istorũ se interponit, perfecta vnio fieri nõ poterit. Si igitur aliqui volũt ꝑ amicitiã iungi, opꝫ vt caueãt ne inter eos sit aliquis vẽtus superbie, puluis auaritie, vel humor luxurie: qꝛ iter superbos, auaros, ⁊ luxuriosos vera amicitia esse nõ potest. Non eñ potest esse alicui amicus qui sibi est inimicus. Eccle. xiiij. Qui sibi neqꝫ est: cui alij bonus erit? Ad idẽ ꝟsus. Qui sibi non parcit, mihi vel tibi quo parcet? De veris aũt amicis Tulli⁹ dicit. Qui verum amicaꝫ intuetur, tanqꝫ exẽplar aliqd sui intuetur: quo circa ⁊ absentes assunt ⁊ egẽtes abũdãt ⁊ imbecilli valent. ⁊ (qd dictu est difficili⁹) mortui viuũt. Ueri enim amici etsi sint absentes corpore: tamẽ sunt presentes mẽte. Et si vnus meritis est egenus: in alio est abũdãs ⁊ plenus. Et si vn⁹ ad resistendum diabolo est debilis: in alio est fortis. Et si vnus est mortu⁹: in alio in his que spectant ad ordinationem dom⁹ ⁊ aie est viu⁹. ¶ Scđa amicitia est bonorũ cũ malis: ⁊ ecõuerso. Et ista bonis aliqñ est periculosa: qꝫuis malis aliqñ inueniat fructuosa. Boni eñ ⁊ malorũ familiaritate aliquãdo corrũpuntur in vita inquinãtur in cõsciẽtia: ⁊ obfuscãtur in fama. De primo ponit exẽplum Chry. sup mat. Qꝛ si vinum admiscetur aceto: vinũ non corrumpit acetum sed acetum vinum. Acetũ sunt mali: qꝛ deũ in suis operibus exacerbãt. ps. Exacerbauerũt deũ excelsuꝫ. Uinũ sunt boni qui deũ letificãt per bonã cõscientiã ⁊ ꝓximũ edificant ꝑ bonã famaꝫ. Judicũ. ix. Nunqd deserere possum vinũ meũ quod letificat deũ ⁊ homines? Quãdo igit͛ boni miscent͛ cũ malis: qꝫuis mali aliquãdo meliorẽtur boni tamen sepe i vita corrũpuntur. j. Corint. xv. Corrũpũt bonos mores colloquia mala. De secũdo ponit exẽplum Chry. vbi supra. Qꝛ si admisceatur farina cũ luto: farina nõ coinqnat lutũ sed lutũ farinã. Boni sunt farina q̃ mola timoris ⁊ amoris se cõgerũt ⁊ ad candorẽ cor suum deducũt ⁊ deo suauem panẽ faciunt. Lutũ sunt mali i ꝯspectu vel fetidi. pedibus demonũ conculcandi. ⁊ in cloacam infernalẽ proiiciẽdi. Qñ igit͛ boni miscẽtur cũ malis: qꝫuis mali qñqꝫ dealbẽtur: tñ boni sepe in cõsciẽtia inqnant͛. j. Corin. v. Modicũ fermẽtũ totam massaꝫ corrũpit. De tertio ponit exẽplũ Gre. ꝙ si aurũ argento misceatur argẽtũ ad claritatẽ exurgit: aurũ vero palescit. Aurum sunt viri scti fulgidi in fama ⁊ ꝑciosi in vita. Argẽtũ sunt mali q̃ tactu suo alios denigrãt. Qñ igit͛ boni miscent͛ cũ malis: qꝫuis mali videant͛ lucere tñ boni fama videtur pallescere. Sepe aũt cõtingit ꝙ boni cum malis miscentur ⁊ tamen nec boni malos ꝯuertũt nec mali bonos corrũpũt. Qđ ꝑ tria exẽpla videri põt. Uinũ eñ est cũ fece: ⁊ tamẽ fex nec aufert vino suã dulcedinem, nec vinũ feci suã acedinem. Similiter rose morant͛ cũ spinis: ⁊ tñ nec spine auferre possũt rosis quin redoleãt nec rose spinis quin pũgãt. Similiter aurum qñqꝫ occultat͛ a luto ⁊ tñ lutũ nõ pt auferre auro suũ fulgorẽ, nec aurũ luto suo fetorẽ. Sic sepe boni morãtur cũ malis ⁊ tñ mali nõ possunt auferre bonis suã sanctitatẽ nec boni malis suã iniquitatẽ. Tertia amicitia est malorũ cũ malis. Et ista est nimis ꝑiculosa. Mali eñ sunt igne ꝯcupiscẽtie inflammati. ⁊ ideo ampli⁹ inflãmãtur. Prouer. v. Nunqd põt qs abscõdere ignẽ in sinu suo vt cõmoueatur vestimẽta ei⁹. Sunt luto auaritie infecti ⁊ ideo amplius inficiunt͛. De quo luto dr Abachuc. ij. Ue q̃ cõgregat nõ sua vsqꝫ q̃ aggrauat ꝯtra se

densum lutū. Sūt pice supbie inq̄nati ꝛ lō ampli⁹ mutuo inq̄nant. Eccli.xiij. q̄ tetigerit picē inquinabit ab ea. Assimilat aūt supbia pici: q2 tā te est adherētie vt ceteris vitijs supatis adhuc ipsa remaneat. Scdo dñs ostēdit qualr ista amicitia sit faciēda cū dr de māmona iniq̄tatis.i. de diuitijs paupibus erogādis. fz aūt Bedā. Māmona lingua syroꝝ diuitie vocant. q̄ dicunt iniq̄tatis ſm Aug. trib⁹ de causis. Pmo q2 sepe faciūt hoīem iniquū ꝛ sunt materia multaꝝ iniq̄tatū. vñ dr ꝙ ois diues aut est iniqu⁹: aut heres iniq̄. Scdo dicunt iniq̄tatis ex eo ꝙ hoīem decipiūt q2 nec tenēt qd ꝓmittunt, ꝓmittūt eñ securitatē ꝛ dāt subitā deiectionē. stabilitatē ꝛ dāt timorē satietatē ꝛ dāt esuriē. tertio dicūtur iniq̄tatis q2 sepe ꝑ rapinas ꝛ alios modos illicitos acquirūtur. Pōt etiā dici quarto ꝙ dicunt iniq̄tatis.i. inequalitatis q2 inequaliter habent. Nā vnus hz ad superabundantiā, alius ad sufficientiā, ali⁹ ad necessitatē extremā, alius hz totalem penuriā. Tertio dñs ostēdit ꝓpter qd ista amicitia sit cū paupib⁹ faciēda cū dr . Ut cū defeceritis recipiāt vos i eterna taber. ꝛc. Gl. Nō q̄slibet paupes: sz q̄ pñt in eterna tabernacula vos recipe. Ideo dicitur Eccli xij. Da bono ꝛ ne receperis pctōrē. benefac hūili ꝛ ne dederis ipio. Qd tripliciter est intelligēdū. Primo ꝙ nō debet dare q̄s impio si credit ꝙ ꝑ donū iusticiā derelinquat. Scdo ꝙ nō dz dare q̄s impio intuitu prauitatis: vt faciūt illi q̄ dāt histrionibus intuitu histrionat⁹. Hiero. Histrionibus dare: est demonib⁹ immolare. Gl. sup predictū locū dicit. Qui aūt dat indigēti pctōri nō q2 pctōr est, sed q2 homo est nō peccatorē sed iustū nutrit q2 culpā nō diligit sz naturā. Tertio intelligit electiue: q2 in dādo iustus est impio ꝓponēd⁹. Prius est eñ subueniēdū seruis dei q̄ seruis diaboli. Ista tñ eterna tabernacula nos hic de eleemosynis edificam⁹. Sūt tñ q̄dā q̄ edificāt sibi tabernaculū siue domū i inferno, quidā in purgatorio, q̄dā in celo. Nā valde mali edificāt sibi domū in inferno de triplici materia. scz d lapidib⁹ supbie. ideo cū istis lapidib⁹ a demonib⁹ lapidabunt. Eccli. xxij. In lapide luteo lapidat⁹ est piger. Null⁹ eñ ad bene operādū est pigrior q̄ superb⁹. De luto luxurie inquinati ideo a demonibus tanq̄ lutū vile cōculcabuntur. Esaie.x. Ponet illū in cōculcationē vt lutū platearū. De spinis auaritie ideo de spinis cōburentur. Esa.xxxiij. Spine congregate igni cōburent. Mediocriter aūt boni edificāt sibi domū in purgatorio de materia triplici. scz de ligno feno ꝛ stipula. vt dicit Corin.iij. Lignū pl⁹ habet de humore q̄ fenū. Ideo tardius cōburitur. Fenū plus habet q̄ stipula iō tardius consumitur. Per ista tria intelligitur triplex amor, scz carnalitatis vt vxoris ꝛ filiorū vel cupiditatis vt diuitiarū. vel ambitionis vt honorū. qui igitur pl⁹ vel min⁹ hz de humore carnalitatis, vel cupiditatis vel ambitionis diu vel citius vel citissime cōburetur. Ualde autē boni edificant sibi domū i celo de triplici materia. scz de auro, argento, ꝛ lapidibus preciosis: vt dicit.j. Corin. iij. scz de amore dei ꝛ proximi ꝛ bonis operibus. Per aurum eñ qd est incorruptibile intelligitur amor dei qui nō corrūpitur nec finitur. Fides eñ hic finitur ꝛ ei succedit aperta visio. Spes hic finit ꝛ ei succedit plena possessio. Charitas autē nō finitur, sed incipit ꝛ ibi cōpletur: quia nō est aliquod melius: qd sibi succedere possit. Per argētū intelligitur amor ꝓximi. Sicut post aurū argentū est preciosius: sic post preceptū de amore dei, preceptū de amore ꝓximi est maius sicut dicitur Matt. xxij. Per lapides preciosos intelliguntur bona opa. Nā q̄libet eleemosyna, quelibet oratio, qdlibet ieiuniū, sunt lapides ꝓciosi. Pauperes igit nos recipiēt in suas domos celestes si nos eos receperimus in nr̄as domos terrestres Augu. Oia bona sua dñs dedit duobus hoībus diuitibus terrena: pauperib⁹ celestia. Sed deus volēs vtrūq3 saluare cōstituit vt hic diuites in sua hereditate recipiant pauperes vt paupes i sua hereditate diuites collocent vt in eterna hereditate vterq3 ꝑ alium collocetur.

¶ Dñica.x. post trini. Sermo.j.

Cum appropinquaret iesus hierosolimā videns ciuitatem fleuit super illā ꝛc. Luc. xix. Sicut dicitur.

Ecclesia.xix. Ex visu cognoscitur vir ⁊ ab occursu faciei cognoscunr sensatus.|Amictus corporis ⁊ risus dentiũ ⁊ ingressus hois enunciant de illo. Ex istis quatuor in isto euangelio xp̄s cognitus videtur. Primo ex visu faciei q̄nte fuerit maiestatis: qꝛ sicut dicũt sancti q̄dã splendor mirabilis de eius facie procedebat ita ꝙ nullus in eius faciẽ intueri nec sibi cõtradicere audebat. Secũdo ex amictu quante fuerit iustitie ⁊ equitatis: qꝛ iustitiã se induit qñ vẽdentes ⁊ emẽtes de tẽplo eiecit. Job.xix. Justitia ĩdutus sum ⁊ vestiui me sicut vestimento. ¶ Tertio ex fletu non ex risu q̄nte fuerit compassionis. Quarto ex ingressu quãte fuerit deuotionis. Quãdo enim homo libenter graditur ad spectacula, signum est vanitatis: qñ vero libẽter ad ecclesiam signũ est deuotionis. Xp̄s aũt qñ cunq̧ hierusalem veniebat mox ad templum ibat. Jn p̄senti euãgelio tria de xp̄o tanguntur. Primo ꝙ xp̄s fleuit post honorem sibi exhibitũ. Supra eñ immediate legitur ꝙ cũ appropinquasset ad descensum mõtis oliueti turbe sibi occurrerũt: ⁊ cũ cãticis ⁊ laudib⁹ eũ susceperũt: ⁊ cum appro. hie. fle. sup eã. Ex q̄ re voluit ostẽdere ꝙ mũdana letitia cito in fletũ cõuertitur. Prouer.xiiij. Risus dolore miscebit. Est autẽ letitia mũdana sicut vinũ purum ꝙ cito inebriat nisi temperet vel meditatione mortis vel recordatione alicui⁹ aduersi preteriti vel timore p̄ntis vel timore aduersi futuri. Eccli.xi. I die bonoꝝ ne im memor sis maloꝝ. Tria eñ sunt q̄ occidũt holem. s. letitia, tristitia, ⁊ ira nisi tẽperet. Nimia eñ letitia aliqñ subito occidit: qꝛ cor tũc nimiũ dilatat: ⁊ calor ad exteriora transit ⁊ a corde recedit: ⁊ ideo mors interuenit. Vñ refert Valeri⁹ ꝙ cũ cuidam mulieri mors filij absentis ab errore fuisset nunciata. vbi illa merẽs sederet subito filius aduenit. Quem illa vidẽs subito in amplexus ei⁹ iuit: ⁊ mox exanimata corruit. Legitur de Aristo. ꝙ cum remearet ad propria nũciauit matri sue aduẽtũ suũ dicẽs. Ne turberis cũ p̄ceperis de infirmitate mea modica: statim vt cõualuit simulans se infirmari vt letitiam matris tẽperaret dolore ne ei eueniret sicut euenit mulieri p̄habite q̄ ruerat in amplex⁹ filij ad se veniẽtis. Tristitia autẽ non occidit subito sꝫ paulatim: qꝛ in tristitia primo retrahit calor naturalis ad interiora: ⁊ post ea exalat ad exteriora. Et talis exalatio caloris p̄hibet nutrimẽtũ in membris ⁊ operatur consumptionẽ in illis: ⁊ ideo p̄ processum tp̄is. sequit ethico. prouer.xvij. Spiritus tristis exsiccat ossa ⁊c. Jra vero nunq̄ occidit: quia in ira non solum calescunt mẽbra interiora: sꝫ etiã exteriora: ⁊ sic remaneat calor ĩ sua radice: ⁊ iõ mors in homine nõ causat ex ira. Ex his datur intelligi ꝙ nimia letitia ⁊ tristitia animam occidunt. Propter primũ dicitur Prouerbio.j. Prosperitas stultorũ perdet illos. Propter secundũ dicitur.ij. Corin.vij. Seculi tristitia mortẽ operatur. Jn hoc tñ differũt quia citius moritur anima in prosperitate ꝙ in aduersitate. Augu. in libꝛ.l. homel. Multi res aduersas timent, p̄speras nõ timẽt: periculosior tamẽ est res p̄spera animo q̄ aduersa corpori. Pri⁹ eñ corrũpunt p̄spera vt inueniant q̄ frãgũt aduersa. Qñ sanct⁹ Dauid Saul inimicũ patiebatur aliaꝫ non concupiuit vxorẽ. At vbi factus est securus, tumor excreuit ⁊ ĩ adulteriũ ⁊ homicidiũ cecidit. Jra vero q̄ est per zelũ nõ occidit sed viuificat ⁊ illũ qui sic irascit qꝛ sic meritũ inde acq̄rit ⁊ illum cõtra quẽ irascit qꝛ sepe ad vitã gratie redit. Ezech.iij. Si tu annũciaueris iusto vt nõ peccet: ⁊ ille nõ peccauerit viuẽs viuet qꝛ annunciasti ei: ⁊ tu animã tuã liberasti. Secũdo tãgitur ꝙ xp̄s fleuit supereminẽs periculũ cũ dicit. Si cognouisses mala tibi imminẽtia ⁊ tu sꝫ fleres. Quinq̧ aũt vicibus xp̄s legit fleuisse. Primo ex infantili necessitate. Sap.vij. Primã vocẽ emisi similẽ oib⁹ plorãs. Vñ cantat eccl'ia. Vagit infans inter arcta ⁊c. Et signat fletum quo flere debem⁹ qꝛ in hac miseria positi sum⁹. Aug. puer q̄ nascit icipit a ploratu. Lachrymie testes sunt miserie nõdũ loq̄tur ⁊ iam prophetat. Jsta autẽ miseria icipit a natiuitate cõtinuat in vita ⁊ p̄tẽdit vsq̧ad mortẽ: ideo vita humana fluuio cõparatur. Fluuius eñ in principio ⁊ in fine habet amaritudinẽ: qꝛ in mari oritur ⁊ in mare progredit. Jn medio autẽ hꝫ labilitatẽ. Sic natiuitas nostra est amara qꝛ immũda. vita amarior, qꝛ labilis ⁊ caduca.

moro vero amarissima qr piculosa. Scdo fleuit ex nimia cōpassione sicut pt3 hic. et signat fletū quo flere debem⁹ sup calamitatibus miserorꝝ. Job.xxx. Flebā quōdā3 sup eo q̄ afflict⁹ erat rc. Ista aūt cōpassio maior fuit in xpo q̄ in aliquo alio: r rō est qr cōpassio aliqñ causat ab amore naturali fm q̄ hō hoiem naturalr diligit: et ideo naturalr cōpatit homo hoi afflicto imo nō vr esse homo sed bestia crudelis q̄ hoi afflicto nō cōdolet: qr tñ iste amor est paruus iō parū mouet. Aliqñ causat ab amore accidētali secūdū quē homo diligit aliū quadā amicitia tēporali. Et ex tali amore cōpatitur amico dolenti nō tñ qr homo, s3 qr amic⁹: r iste amor magis mouet q̄ primus amor: aliqñ causat ab amore spirituali scdm quē homo diligit alterū in deo r s3 deū r est maior q̄ prim⁹ vel secūd⁹: qr nō tñ facit duo corda esse vnū. Act.iiij. Multitudinis credentiū erat cor vnum r aīa vna rc. s3 vt ambo sint vnius corporis mystici mēbra r iō si dolet vnu3 mēbrū cōpatit aliud. r iste amor magis mouet q̄ prim⁹ vel secūd⁹. Et qr iste amor in xpo fuit maior q̄ in aliquo alio: ideo in eo cōpassio maior fuit. Sed multi sunt qui hāc cōpassionē nō habēt. Aug. Sūt ne in te viscera cōpassiōis xpiane q̄ plāgis corpus a q̄ recessit aīa: r nō plāgis aīam a q̄ recessit de⁹. Tertio fleuit ex immēso amore sup lazarū mortuū. Et significat fletum quo flere debem⁹ sup illos q̄ mortui sunt i peccatis. Hier.ix. Quis dabit capiti meo aquā r oculis meis fontē lachrymarū et plorabo die ac nocte interfectos ppli nostri. Augu.sup ps. Multi male gemunt gemo r ego, quia cōpatior his qui male gemunt: am sit nūmū mínimū r gemit. amisit deū r nō gemit. Eccl'iasti.xxij. Sup mortuum plora, qr defecit lux eius. Et super fatuu3 plora deficit eñi sensu. Et infra. Luctus mortui septē dies. fatui autē r impij oēs dies vite illoru3. Ex quibus verbis habet q̄ tres sunt plorādi: sc3 mortuus, fatuus, r impius. sed differēter. Mortu⁹ eñi est plorādus: s3 paruo tēpore. Fatu⁹ aūt plorādus est toto tpe vite sue. Impi⁹ autē plorād⁹ est in tota vita sua r etiam post vitā suā. Quarto fleuit xps ex viscerosa pietate sup casum iude. Aug. in quodam sermone. Dñs noster delictū iude lachrymauit: vt eñi ait euāgelista. Cu3 vidisset eū turbat⁹ est r dixit. Un⁹ ex vobis me tradet. q̄sta mia dei tradit⁹ pp̄ter pditorē dolet: prodit⁹ p pditore turbat. Per qđ dat intelligi q̄ debemus fleri plātos r clericos qñ cadūt qr eorꝝ casus est valde periculosus. Sicut eñi bon⁹ sacerdos vocat angel⁹ vt dicit. Mal.ij. Sic malus vocat diabo. Joh.vj. Nōne.xij. vos elegi r vn⁹ ex vobis diabolus est. Chry. Nihil in tantu3 destruit ecclīā sicut clericos laicis esse deteriores. Esai.xxiiij. Et sicut ppls sic sacerdos. Bern. vtinā sic r nō peior populo sacerdos. Quinto fleuit ex intimo dolore r hoc in cruce. vt habetur. Heb.v. Et signat fletū cōpunctionis quē debēt habere illi q̄ sunt in cruce penitētie. ps. Lauabo p singulas noctes lectū rc. Aug. Sciat se culpabiliter durū qui deflet mortē amici vel dāna rei tēporalis r dolorē peccati nō ostēdit in lachrymis. De isto fletu dicit Glo. sup Thob. Oratio deū lenit, lachryma cogit: hec vngit illa pungit: q̄uis igit xps tot vicib⁹ fleuerit risisse: tñ nō legit. Bern. Xpm fleuisse risisse vero aut leuiter iocasse nunq̄ legim⁹. Chry. Frequēter inuenis dñm flentē, nunq̄ autē ridētem nec saltē leuiter subridētē. Nec hoc dico vt risum penitus abscindā, s3 vt dissolutionē extinguā. Tertio ostēditur in euāgelio q̄ xps post fletu3 assumpsit magnū zelu3: qr de templo expulit vendentes r ementes. Dicitur eñi Joan.ij. q̄ expulit de templo oues r boues r nūmularios r vēdētes columbas q̄ prelat⁹ debet cōstāter reprimere hypocritas pellē ouinā simulantes: tyrannos cornu sue potētie bonos ventilantes vsurarios r symoniacos dona sancti spiritus q̄ p colūbā intelliguntur vendētes. De zelo autē r constantia prelati dicitur. Eze.iij. Ut adamātē r vt silicē dedi faciē tuā. Hier.j. Ego q̄ppe dedi te i colūnā ferreā r in muru3 eneu3 sup oēm terrā. Ex q̄bus v̄bis habet q̄ cōstātia prelati d3 esse instar adamantis, silicis, ferri, r eris. adamas sicut dicit glo. est in honorē. Et q̄uis cum auro ponatur tñ nō extollitur. Si lex est in conculcationē r tñ nō frangitur. Ferrum omnia domat Et repercussum resonat. Tunc igit prelatus est sicut adamas

quãdo impẽsus honoꝛ ipsum nõ extollit
Tunc est sicut silex qñ nulla aduersitas
ipsum frangit. Tunc est sicut ferrum quã=
do colla tyrannoꝝ potẽter premit. Tũc
est sicut es quando aduersitatibꝰ ꝑssus
dei laudem depromit.

¶ Sermo.ij.de eodem.

Veniẽs dies in
te ⁊ circũdabunt te vallo ⁊c.
Sicut legit͛ i lib.ꝗ dr mittra
lis. Istud euangeliũ ideo in
mẽse Augusti decãtat͛: qꝛ ci=
uitas hierusalẽ in illo mẽse ꝑmo a Nabu
chodonosoꝛ, deinde a romanis destructa
fuisse inuenit͛. Supradicta aũt ꝟba ꝗ de ci
uitatis destructiõe dicunt͛ intelligi pñt li=
teraliter ⁊ moraliter. Quantũ eñ ad lite=
rã verũ fuit ꝙ Romani pꝛĩcipes, scʒ Ue=
spasianꝰ ⁊ Tytꝰ hierlm obsederũt: ⁊ cir=
ca eã fecerũt tres aggeres ⁊ sup aggeres
fecerũt vallũ.i.concathenaturã de vallis
hoc est de palis. Capiẽtes aũt ciuitatẽ eã
destruxerũt. Iudei aũt ꝗ in syluis ⁊ spelũ
cis latitauerãt redierũt, ⁊ ciuitatẽ reedifi
care ceperũt. Tunc romani illud miserũt
Heliũ adrianũ ꝗ ciuitatẽ funditus euer=
tit ita ꝙ lapis sup lapidẽ nõ remãsit. Iux
ta locũ tñ illũ quãdã ciuitatẽ eis reedifi=
cauit, ⁊ suo noĩe eã Helyã nominauit. Et
lõgo tpe sic vocata fuit: ꝙ aũt illa ciuitas
nõ sit mõ vt priꝰ erat pʒ qꝛ sepulchꝛũ chri
sti tũc erat extra muros. Mõ aũt i medio
ciuitatis est. Istam autẽ victoriã dt Aug.
super ꝑs. Romani a deo habuerunt, licet
ipsi diis suis ascriberẽt. Et dicit Aug. ibi=
dẽ ꝙ in hoc Romani facti sunt instrumẽtũ
irati, nõ regnũ placati. Facti sunt securis
dei qua iudei sunt excisi: ⁊ virga dei qua
sunt ꝑ meritis flagellati. Et subdit. Aug.
ꝙ pr̃ qñ filiũ verberat virgã ꝓijcit i ignẽ:
⁊ filio seruat hẽditatẽ. Sic Rom. illi pie=
rũt ⁊ multi ex iudeis crediderũt: ⁊ in fine
mũdi credituri sunt. Noluit eñ deꝰ vt iu=
dei penitus cõsummẽtur: sed dispergant͛
ꝓpter tres causas ꝓpter quas etiã eccl'ia
nõ ꝑsequitur iudeos: ꝗuis ꝑsequat͛ hẽti=
cos. Primo qꝛ in fine mũdi oẽs debẽt cõ=
uerti. Iuxta ꝑs. Cõuertantur ad vesperã
⁊c. Secũdo vt sit nobis memoriale dñice
passionis. Quoties eñ iudeos videmus
toties passionis dñi recordamur. ꝑs. Ne
occidas eos nequãdo obliuiscantur po=
puli mei ⁊c. Tertio qm̃ ipsi sũt librarij no
stri Augu. super ꝑs. Ne forte pagani di=
cant nobis. Uos christiani literas istas cõ
posuistis: proferimꝰ codices a iudeis ini=
micis vt cõfundamus alios inimicos. Co
dicẽ portat iudeus vt inde credat xpianꝰ.
Librarij nr̃i facti sũt: qñ serui post dños
codicẽ ferre solẽt. Causa aũt huiꝰ euersio
nis ponit͛ cũ dr. Ex eo ꝙ nõ cognouisti tẽ=
pus visitationis tue. Hiere. viij. Miluꝰ in
celo cognouit tẽpus suum turtur ⁊ hyrun
do ⁊ cyconia custodierũt tẽpus aduẽtus
sui: populus autẽ meus nõ cognouit iudi
cium dñi. Glos. Aues sua nouerũt tẽpora
vt sciant quãdo ad calida festinãtes loca
rigorẽ hyemis declinare debeãt: ⁊ veris
principio ad solitas redire regiones. De
miluo autẽ vnum verbũ moraliter videa
mus. Dicit͛ autẽ ꝙ primo anno est multũ
audax ⁊ multe magnanimitatis ⁊ magnas
capit aues. In scd'o anno efficit͛ pusillani=
mis ⁊ ad capiendos pullos ⁊ passeres se
cõuertit. In tertio timidioꝛ efficitur: ita ꝙ
muscas ⁊ vermes sibi q̃rit. In q̃rto sic est
timidus ꝙ nihil viuũ audet inuadere: sʒ
ad cadauera bestiarũ se cõuertit. In q̃n=
to fit sic miser ꝙ nihil tangere audet: ⁊ sic
fame moritur. Sic etiã sunt multi qui pri=
mo anno cõuersionis opera fortia faciũt.
In secũdo efficiũtur tepidi ita ꝙ vix par
ua facere volũt. In tertio: cogitatiões vo
latiles ⁊ immundas recipiunt. In quarto
ad immũdicias peccatoꝝ redeũt. In q̃n=
to tantã famẽ semper inueniũt: ꝙ in tali
fame miseri moriũtur. Scd'o pñt verba il
la exponi moraliter. Peccatoꝛ quidem in
morte circũdatur coangustat͛: ⁊ ad terrã
prosternit͛ ⁊ lapis sup lapidẽ nõ relinquet͛.
Circũdatur a demõibus. Uenit quidẽ dia
bolꝰ ad xp̃m morientẽ venit ad bonos ve
nit ad malos: sʒ differẽter. Uenit ad chri=
stum quidem: sed nihil in eo inuenit suũ.
Ioãnis. xiiij. Uenit enim princeps huius
mundi: ⁊ in me non habet quicq̃. Greg. i
homelia. Quia eñ hũc mortalem hominẽ
vidit: suũ aliquid inuenire in ipso posse se
credidit: sed sine vllo peccato a mũdi coꝛ
ruptione exijt qui sine peccato in mundũ
venit. Ad bonos etiã venit: ⁊ suum aliq̃d

in eis inuenit:sed tñ eos rapere nequit:qꝛ
xp̃s ꝓ eis debitum soluit. Gre. Uenit inq̃t
princeps mundi huius ⁊c. Hoc dicere nõ
ꝓsumpsit petrꝰ clauiger celestis nec pau=
lus ad celum raptus. Nec ioannes in si=
nu xp̄i receptꝰ q̃a sine culpa in mũdo esse
non potuit:qui in mundum cum culpa ve=
nit. Uenit etiã ad reprobos ⁊ sua multa in
eis inuenit:⁊ eos ad tartara rapit Greg.
Maligni spiritꝰ ab anima egrediẽte ope=
ra requirunt:mala que suaserunt replicãt
vt secum ad tormenta trahant. Specialr
aũt diabolus ad moriẽtes venit:vt de ar
ticulis fidei eos tentare possit. Nõ eñ tũc
diabolus hoĩ moriẽti immittit suggestio=
nem diuitiarũ vel honorũ vel delitiarũ qꝛ
posset sibi moriens respondere:ad q̃d mi
hi diuitie qꝛ eas mecũ nõ possuz portare.
Ad q̃d delitie:qꝛ vermes stati corpꝰ meũ
debẽt comedere. Ad q̃d honores:qꝛ stati
in puluerẽ debeo redire. Et ideo immittit
suggestiones de fide que est fundamẽtum
vt illo destructo totũ edificiũ destruatur.
Ideo in ordine nostro est laudabilis ꝯsue
tudo:vt cũ aliquis frater i extremis labo
rat:facto aliq̃ ligno:fratres vbicũq̃ sint:
in lectis siue in mensa surgunt ⁊ ad moriẽ
tem dicendo symbolũ fidei currũt. Secũ
do peccator in morte coangustat a pecca
tis. Demões eñ oĩa peccata ad memoriã
sibi reuocãt vt ad desꝑationẽ trahũt Gre.
Maligni spũs animã vndiq̃ angustãt qñ
eñ nõ solum operis,verũ ⁊ locutiõis ini=
quitates replicãt:vt q̃ priꝰ se per multa di
latauit in scelere ad extremũ de oĩbus an
gustet in retributione. Pctã eñ illa aĩa nõ
põt negare:nec illa effugere nec ea emen=
dare ⁊ iõ i angusto ⁊ in arcto multũ posita
erit. Ber. Tũc loquẽtia simul eiꝰ opa di=
cẽt,tu nos egisti,opa tua sumꝰ:nec te dese
remꝰ sz semꝑ tecũ ad iudiciũ ꝑgemus. Iõ
nõ est tutũ hoĩem i extremis laborãtẽ in=
ducere ad recordationẽ suorũ pctõrũ sed
potiꝰ ad spẽ diuine mĩe,ad memoriã dñi=
ce passionis,⁊ ad recordationẽ suorũ bo=
norũ q̃ in vita fecit:⁊ ꝓ q̃bꝰ de dei mĩa spe
rare põt. Tertio hõi morte ad terrã pro=
sternitur:qꝛ corpus incineratur. Eccli.iij.
De terra facta sunt omnia ⁊ in terrã pari
ter reuertẽtur. Noluit autez dñs hominẽ
facere de aqua ne esset nimis delitiosus.
Nec de aere ne esset nimis suꝑbꝰ:nec de
igne ne esset nimis iracundus. Sz de ter=
ra que est elementũ frigidum ⁊ siccũ ⁊ ĩfi=
mũ,vt ꝑ hoc daret intelligi q̄ homo dz eẽ
frigidꝰ ab igne iracũdie:siccꝰ ab humore
lasciuie:⁊ infimus a tumore suꝑbie:q̃uis
aũt deꝰ homini fecerit corpꝰ terrestre aĩ
mã tñ fecit celestẽ. Unde sancti viri lz i ter
ra habitauerũt corpore:i celo tñ habitãt
mẽte. Dicet igitur deꝰ in iudicio auaris:
terra es ⁊ i terra infernali sepelieris. Lu
ce.xvj.ca. Mortuꝰ est diues ⁊ sepultꝰ ẽ in
inferno. Dicet iracũdis ignis es:⁊ i igne
gehenne combureris. Job.xxxj. Ignis est
vsq̃ ad consummationẽ deuorans. Dicet
delitiosis:aqua es ⁊ in aquis infernalibꝰ
demergeris. Exo.xv. Submersi sũt quasi
plumbũ in aquis vehemẽtibus. Dicet su=
perbis:ventus es:et ideo grauiter allide
ris. Job.xxx. Eleuasti me et quasi suꝑ ven
tum ponens allisisti me valide. Bonis au
tem qui habuerunt animã celestem dicet:
celum es:et ideo in celo regnabis in eter
num. Matth.xxv. Possidete paratum vo
bis regnum ⁊c. Quarto lapis suꝑ lapidẽ
nõ relinquetur:quod qualiter sit intelligẽ
dum Grego. ostendit in homelia dicens.
Peruersa mẽs cũ peruerse cogitatiõi ad=
huc peruersiorẽ adũcit:quid aliud q̄ la=
pidẽ super lapidẽ ponit. Sed cũ ad vltio
nem suam anima ducitur omnis illa cogi
tationũ suarũ cõstructio dissipatur. Iuxta
illud. ps. In illa die peribunt cogitatiões
eorũ:nec mirum si anima sic dissipatur in
morte que priꝰ fuerat dissipata in vita si=
cut ostendit Origen. dicens. Uerꝰ christi
cultor templum est dei integrum et perfe
ctum:sed si fidem teneat ⁊ opera deserat
templum est ex parte consistens et ex parte
te destructum. Si autẽ in peccato perma=
neat,sic paulatim minuitur donec in ea la
pis super lapidem mandatorum dei non
remaneat qui non destruatur.

¶ Sermo.iiij.

Domꝰ mea do=
mus oratiõis vocabitur ⁊c.
Consuetudo xp̄i erat q̄ quã
do veniebat hierusalẽ mox
ad templũ currebat qđ facie
bat duplici de causa:vt dicit Chryso. P ...

mo vt i hoc exẽplũ nobis daret. Unde dicit. Propriũ erat boni filij veniẽtis hierusalẽ vt ad domũ curreret patris. Tu aũt imitator xp̃i fact⁹ cũ aliqñ ingressus fueris ciuitatẽ. Primo ante oẽm actum ad ecclesiã debes currere. Scd̃o vt sacerdotiũ sanaret. Dicit ei q̃ sacerdotiũ est sicut stomachus in corpore qr sicut stomacho lãguẽte oĩa alia mẽbra lãguẽt. Sic qñ sacerdotiũ lãguet: lãguẽt oĩa mẽbra subditorũ. Jd̃ xp̃s originẽ sue passiõis curare volens ad templũ venit ⁊ vẽdẽtes ⁊ emẽtes eiecit. Sacerdotes in atrio templi boues ⁊ oues tenebãt: ne ex defectu hostie se aliq̃s excusaret. Cãpsores etiã ibi stabãt vt nõ habẽtib⁹ vñ emerẽt pecuniam mutuarẽt. Ista aũt tãta auaritia sacerdotũ fuit magna cã destructionis iudeoꝝ. Uñ dicit beda. Post numerata mala ingressus in tẽplum vẽdẽtes ⁊ emẽtes eiecit. Jn hoc insinuens q̃ ruina populi maxime sacerdotũ culpa fuit. Dũ eñi vẽdẽtes ⁊ emẽtes ꝑcussit ostẽdit vñ radix perditiõis ꝓcessit. Exponẽs autẽ supradictũ verbũ dixit ab initio. Dom⁹ mea dom⁹ orõnis vocabit̃. Dom⁹ aũt dei ad q̃druplex officiũ est facta sicut ex p̃senti euãgelio colligit̃. Primo eñi facta ẽ deo ad habitãdũ: qd̃ notat̃ cũ d̃r. Dom⁹ mea .i. mihi ad habitandũ electa. Apo. xxj. Ecce tabernaculũ dei cũ hoib⁹ ⁊ habita. ⁊c. ij. paral̃. vij. Elegi locũ istũ vt sit nomẽ meũ ibi i sempiternũ ⁊ permaneãt ocli mei et cor meũ ibi cũctis dieb⁹. Ex q̃b⁹ v̓bis habet̃ q̃ de⁹ in eccl̃ia ponit oclos suos nomẽ suũ ⁊ cor suum. Oculos suos ibi h̃z q̃b⁹ videt orõnes: genuflexiones et lachrymas bonoꝝ: q̃b⁹ etiã videt vanitates ornamẽtoꝝ. Amb. sup primam ep̃lam ad Thim̃. Qui i orõne vult exaudiri amota a se pompa inclinare se d̃z vt dei miam ꝓuocet. Habit⁹ nãq̃ superb⁹ nõ impetrat qd̃ orat: nec de se recta facit credi. Et q̃to magis hoĩnib⁹ mulier splẽdescere videt̃, tãto magis a deo despicitur. Uidet etiã illos ⁊ illas qui verba vana et detractoria in ecclesia loquũtur. Legitur de sancto Sixto ep̃o lanuẽsi: q̃ semel i ecclesia cõsistens in risum est maximũ ꝓuocatus: asserens se vidisse demonẽ loquẽtes in ecclesia scribentem ⁊ cum charta deficeret et ille cum dentibus eam elongare vellet: subito charta fracta caput ei⁹ valido ictu murũ impegit: ita vt sonitus collisionis et vulnus capitis sequeretur ⁊ sic ille euanuit. Uidet etiam illos qui ecclesiã polluunt per aliqua illicita vel secularia que ibi faciunt. Legitur q̃ pompeius equos i porticũ templi salomonis stabulari fecit: et cum vsq̃ ad diem illam fuisset fortunatissimus nunq̃ postea pugnauit: quin semper ab hostibus vinceretur. Scd̃o ibi habet nomẽ suũ: quia domus dei vocat̃. Domus aũt a domo domas appellari cõsueuit quia domãtur .i. humiliantur in ea habitãtes et ex hoc humiles ⁊ boni sunt domus dei. Superbi aũt dñt vocari domus luciferi. Et sc̃d̓z hoc poterit deriuari a doma: que eleuatus sup oẽm structuram domus. Et ꝑ optime hoc nomẽ supbie cõpetit talibus qui gloriãtur ⁊ vtũtur ea: cum etiã hoc derinet̃ a sup et deo beas: q̃a talis vult sup oẽs esse beatus ⁊ eleuat⁹ auari ⁊ vsurarũ dom⁹ mammone dñt appellari. Luxuriosi ⁊ imũdi dom⁹ asmodei. Jnstabilis ⁊ querulosi domus beelzebub q̃ d̃r deus muscarum. Tertio deus h̃z ibi cor suum. D̃r enim Matth. vj. Ubi est thesaurus tuus: ibi ⁊ cor tuũ. Thesaurus dei est corpus xp̃i qd̃ in eccl̃ia cõficit̃. Sũt sacramenta ecclesie q̃ ibi ministrãtur. Suspiria ⁊ orõnes sctõrũ q̃ ibi fundũtur. Thesaurus etiam dei est xp̃i meritum infinitũ ⁊ excellentia ⁊ supabundãtia merita sanctoꝝ virorũ. De quibus thesauris eccl̃ia indulgentias facere consueuit. Scd̃o eccl̃ia fcã est ad orandũ. Uñ subditur. Domus orõnis vo. ij. Paral̃. vj. Quicũq̃ orauerit i loco isto exaudi. de habi. j. Trib⁹ aũt d̃ causis cõtingit vt dicit Beda. Quare orõnes nr̃e aliquãdo nõ exaudiuntur. Primo qñ petimus indigna ⁊ nobis nociua: sicut tẽporalia ⁊ terrena. Legit̃ in fabulis poetarũ q̃ mida rex petijt ab apolline vt q̃cq̃d tãgeret aurũ fieret: ⁊ cõcessum est ei. Cum igitur cibum vel potũ manib⁹ vel labijs tangeret: mox vertebat̃ in aurũ: ⁊ sic fame mortuus est. Sic etiã abũdãtia diuitiarũ facit auarũ famelicũ ⁊ ipsũ trahit ad interitũ. j. Thim̃. vj. Que volunt diuites fieri ⁊c. Et subditur. Que mergunt hominẽ in interitum. Scd̃o petim⁹ indigne .i. existentes i aliquo crimine. Esa. j. Cũ multiplica

neritis orones non exaudiã man⁹ eñi vře sanguine plene sunt. Treno.iij. Opposuisti nubē tibi ne trāseat oro. Zachar.v. Misit massam plūbeā in os amphore.i.aie: et dixit hoc est iniquitas. Et his habetur q̄ peccatū tāq̄ sāgu s oronem maculat: et iō non audet coraȝ dei oculis apparere. Tā q̄ nubes eam obtenebrat: et ideo nescit p viā incedere. Tanq̄ plūbū eā ꝑgrauat: et ideo nō pōt in celū ascēdere. ¶ Tertio qū petim⁹ ꝑ indignis. Hiere.xv. Si steterint moyses et samuel coram me: nō est anima mea ad populū istū. Legitur i vita patrū q̄ cū quidā frater tentaret: et quidam sanctus pater ꝑ eo oraret et tentatio non recederet: vidit deo sibi reuelāte spiritū fornicationis diuersis formis mulierem coram illo fratre ludētē et ipsi applaudētē: vidit etiā angelū ipsū increpātē quare se nō iuuaret: et dixit ei senior. Impossibile est q̄ tu saneris nisi te adiuues orationib⁹ insistendo et tētationibus diabolicis viriliter resistendo: et corpus ieiunijs macerando: quod cum ille fecit liberat⁹ est. Si etiam de aliquib⁹ constaret q̄ presciti essent ad cōdēnationē nō plus ꝑ ipsis q̄ pro demonibus esset orādum. Aug. de ciuitate dei. Si ecclesia certa esset de aliquibus q̄ predestinati essent ad ignem eternū cum diabolo, tā ꝑ eis nō oraret q̄ nec ꝑ ipso diabolo. Sȝ qr de nullis certa est, orat ꝑ omnibus duntaxat hoib⁹ in hoc corpore cōstitutis. Tertio ecclesia facta est ad deum laudandū. Unde cū pueri xp̄m laudarēt. vt dicitur parum supra: et pharisei hoc reprehēderēt dixit xp̄s. Dico vobis q̄ si hi tacuerint lapides clamabūt. Iste em̄ laudes puerorum facte fuerūt in tēplo. vt dicitur Matth.xxj. Iste enim laudes i septē horis canonicis sunt flēde. In matutinis enim deus laudat quia illa hora christus fuit natus: a iuda traditus: a iuda captus et illusus: ad iudiciū creditur esse vētur⁹. Iuxta illud Matth.xxv. Media nocte clamor factus est rc. In hora prima de⁹ laudatur: qr tunc celum et terram ad nostrum seruitiū creauit. Ad tēplū personalr xp̄s ire cōsueuit. Iuxta illud Luc.xxj. Omnis populus manicabat.i.mane festinabat ad ipsum in templo.s.existentem. Mulierib⁹ etiam post resurrectionē i hac hora apparuit. In hora tertia laudatur: qr tunc xp̄s ad columnā flagellatus fuit: sententiā sue mortis accepit et spiritum sanctum misit. In sexta hora laudatur: quia tunc in cruce fuit confixus: sol fuit obscurat⁹: et christus volens in celum ascendere fuit cū discipulis conuiuatus. In nona laudat: qr tunc christus in cruce spiritum emisit: vulnus in latere accepit: et celos ascendit. In vesperis laudatur: qr tunc sacramentum corporis et sanguinis instituit: discipulorum pedes lauit: et in habitu peregrini resurgens apparuit. In completorio laudatur qr tunc xp̄s sanguineas guttas sudauit. De cruce depositus: in monumento clausus fuit. Et post resurrectionē clausis ianuis ad discipulos introiuit. Quarto ecclesia facta est ad docendum: vnde sub ditur. Et erat quotidie docens in templo rc. Ille aūt qui docet salubriter debet docere et debet habere vitā ꝑfectā: doctrinā claram et sonorā charitatē succensam: et i his oibus finalem perseuerātiā. Ista quatuor signata sunt. Exod.xxxix. vbi dicit q̄ in parte inferiori per circuitū tunice sacerdotalis erāt mala granata et titinnabula aurea. Per malagranata: q̄ habēt in cortice amaritudinem: et intus dulcedinem significatur perfecta vita doctorum qui debent habere asperitatē vite in corpore, sȝ dulcedinem deuotiōis in mēte. De quib⁹ dicit Bernard. Multi vident crucem nostram qui non vident vnctionem nostram. Per titinnabula significatur doctrina que debet esse clara et sonora quia sicut dicit. j.Corinth.xiiij. Si incertam vocem dederit tuba: quis preparabit se ad bellū. Per hoc aūt q̄ tintinnabula erant aurea significatur charitas succensa. Per aurum em̄ feruor charitatis accipitur: qui tantus debet esse in predicatore vt nō dimittat eum tacere. Hiere.xx. Fact⁹ est sermo dei i corde meo quasi ignis estuans: claususq̄ i ossibus meis et defeci ferre nō sustinēs. Per hoc autem q̄ tintinnabula erant in fine tunice signatur finalis ꝑseuerantia sine qua nulla bona sunt deo accepta. Bern. in epistola ad ianuarium. Tolle perseuerātia, nec obsequium mercedem habet nec beneficium gratiam nec laudem fortitudo.

¶ Dñica.xj. post trini. Sermo.j.

Duo homines ascēderūt in tēplū vt orarēt: vn⁹ phariseus, ⁊ alter publican⁹: ⁊c. Luc. xviij. Secut dr in historia scholastica. Pharisei dr diuisi: qꝛ a ceteris iudeis i q̄busdā obseruātijs diuisi erant. Nā in fronte ⁊ in manib⁹ mēbranas portabāt in quibus decalog⁹ script⁹ erat ad innuēdū φ dei precepta ante oculos cordis habere debebāt per iugē meditationē ⁊ in manib⁹ p̄ impletionē. In fimbrijs etiā palliorꝫ spinas alligabāt vt incedētes pungerētur, ⁊ sic mandatorꝫ dei memores redderētur. De horꝫ numero erat ille pharise⁹ de quo in precedēti euāgelio agit̄ qui cū publicano in tēplū ascēdit, Et q̄uis ex societate publicani debuisset humiliari magis tñ inde intumuit. Unde sup illō. Uelut etiā hic publicanus dicit. Interl. Ecce ex vicino publicano maior tumoris accasio. Superbus em̄ ex malis ⁊ ex bonis ꝓximi semp̄ facit dānū suum. Si hꝫ iuxta se miserū inde magis inflatur: si felicē liuore torquetur. Econtra hūilis vbiqꝫ lucratur. Si hꝫ iuxta se miserꝫ cōpatitur misero: si felicē inde magis humiliatur habuit aūt iste phariseus bonū principiū, sed malū ꝓgressum ⁊ peiorē exitū. Habuit q̄dē bonū p̄ncipiū, qꝛ ascēdit i tēplū vt oraret. Propter hoc em̄ q̄libet ad ecclesiā ire debet vt ibidē oret: nō vt se ostēdat sicut vane faciūt mulieres. Est aūt oro vt dicit Dama. petitio decētiū. A deo em̄ debemus petere ea que decet deū dare: ⁊ nobis expediat accipere. Que aūt sint illa dt Glo. sup illud Matt. xxvi. Orauit tertio eundē sermonē dicēs. Trib⁹ inquit vicib⁹ orauit vt nobis a preteritis peccatis veniā ⁊ a presentibus malis tutelam ⁊ a futuris periculis cautelam impetraret. De primo Ecclesia. xxxviij. Fili in infirmitate tua ne despicias teipsum: sꝫ ora deum ⁊ ipse curabit te. De secundo. Matth. xxvi. vigilate ⁊ orate vt nō intretis in tētationē. De tertio Luc. xxi. Uigilate in tp̄e orātes vt digni habeamini fugere q̄ ventura sunt. Decet etiā deū nobis dare celestia ad fruitionē: ⁊ temporalia ad sustētationē. Sed ista duo differēter petēda sunt. Bona enim celestia sunt simpliciter bona: magna ⁊ eterna. Qꝛ igitur sunt simpliciter bona: petenda sunt sine cōditione: qꝛ magna petēda sunt cum magno desiderio ⁊ feruore: qꝛ eterna petenda sunt cū ꝑseuerātia ⁊ continuatione. Bona autem tp̄alia nō sunt simpliciter bona. ⁊ ideo petēda sunt cū cōditiōe. sunt bona: parua, ⁊ iō petēda sunt cū paruo desiderio ⁊ affectione. Sunt trāsitoria: ⁊ ideo petēda sunt sine instātia: ⁊ replicatiōe. Secūdo iste pharise⁹ habuit malū ꝓgressum Ascēdit em̄ vt oraret: sed nihil orauit: sed seipsum laudauit publicano insultauit ⁊ ceteros homines ꝯdēnauit. Tria q̄dē mala ceteris iponebat. s. rapinā adulteriū: ⁊ iniusticiā. Sed ꝯtra ista tria mala dicebat se habere tria bona. Nā ꝯtra rapinā dicebat se habere decimarꝫ solutionē: qꝛ nō tātum aliena nō rapiebat sed etiā sua dabat. Cōtra adulteriū dicebat se habere sue carnis macerationem dicens. Ieiuno bis in sabbato. Contra iustitiam habebat publicanum in aspernationem quasi diceret: adeo sum iustus φ olim peccatorū cōsortia sicut ⁊ isti⁹ publicani abhorreo: ⁊ tamen in veritate ipse erat raptor, quia gloriā que est ꝓpria dei sibi vsurpabat. Esai. xlij. Gloriā meā alteri nō dabo. Ipse erat adulter qꝛ deū qui est spōsus anime relinquebat: ⁊ cū mūdo amicitiā fecerat. Iaco. iiij. Adulteri nescitis quia amicicia hui⁹ mūdi inimica est deo? Ipse erat iniust⁹ q̄uis em̄ redderet sibijpsi qđ debebat in eo qđ ieiunabat: ⁊ deo in eo qđ decimas dabat: proximo tñ ius suum nō reddebat, qꝛ ipm̄ temere iudicabat. Licet aūt sic se iustificaret duplex tñ pctm̄ in eo fuit. s. iustitia simulata ⁊ tumēs supbia. Simulabat em̄ se habere iustitiā q̄ptū ad illā partē q̄ est declinare a malo dicēs. Nō sum sicut ceteri hoim. ⁊c. Et q̄ptū ad aliā que est facere bonū dicēs. Ieiuno bis in sabbato ⁊c. Fuit etiā in eo tumēs superbia per quā publicanū despiciebat dicens velut ⁊ hic publicanus. Quamuis aūt phariseus ista verba supbe ꝓtulerit: tñ verum dicit quia in hoc mundo sunt multi raptores iniusti ⁊ adulteri, pauci vero sunt qui ieiunēt ⁊ qui decimas soluant. Raptores quidē sunt multi. Esa. iij. Rapina pauperū in domo vr̄a. In huius significatione dicit̄ Leui. xi. Accipitrē non comedes iuxta genus suū. i. raptores nō simitas

beris in rapina. Et dicit iuxta genus suũ: quia tria sunt genera accipitrum. Qui dã enim sunt qui tantum rapiunt sibi ⁊ pullis suis: sicut accipitres illustres. Alij sunt q̄ tantum rapiũt dñis suis sicut sunt accipitres domestici. Alij sunt qui rapiunt sibi ⁊ dominis suis: sicut accipitres gulosi q̄ añq̄ dominus ad eos veniat partem prede quam ceperant comedunt ⁊ partem domino dimittunt. Eodẽ modo sunt quidam q̄ rapiũt sibi ⁊ filijs suis: sicut vsurarij ⁊ auari. Prouer.i. Sic semite oĩs auari animas possidẽtiũ rapiũt. Alij sunt q̄ rapiunt tm̄ dominis suis sicut mali officiales ⁊ balliui. Abachuc.ij. Ue ei q̄ multiplicat non sua. Alij sunt qui rapiunt sibi ⁊ alijs sicut raptorum socij. Prouer.xxiiij. ne emuleris viros malos nec desideres esse cũ eis q: rapinam meditatur mens eorũ ⁊ fraudes labia eorũ loquuntur. Secundo sunt etiã in hoc mundo multi iniusti de quibus dicitur. Sap̃.xi. q̄ deus creauit omnia in pondere numero ⁊ mẽsura. Sunt igitur iniusti qui iniuste numerãt: q: mala aliorũ credũt esse multa: sua ꝟo pauca vel nulla. De quorum numero erat iste phariseus qui mala aliorũ numerabat ⁊ sua tacebat. Alij sunt qui iniuste ponderãt: qui mala aliorum faciunt grauia ⁊ sua leuia. Matth.vij. Quid autẽ vides festucam in oculo fratris tui et trabẽ in oculo tuo non vides? Alij sunt q̄ iniuste mensurant ⁊ magnam mensuram preceptorum ⁊ penitentiarum alijs imponunt: ⁊ ipsi digito suo minimo ea tangere nolunt. Ut dicitur Matthei.xxiij. Tertio sunt in mũdo multi adulteri, ⁊ dicit̃ adulter quasi ad alter. q̄.s. ad alteri⁹ thorũ accedit. Geñ.xlix. effusus es sicut aqua: non crescas q: ascendisti cubile pr̃is tui. ⁊ c. ibi tñ non tm̄ fuit adulteriũ: s; etiam incestus. Legit̃ in libro de naturis aĩaliũ q̄ camel⁹ nũq̄ matri sociat̃ vel iũgitur. Et cũ magister camelorum semel matris caput cooperuisset ⁊ camel⁹ sup eã saltasset casu velamen cecidit ⁊ cognita matre super magistrũ insurrexit ⁊ ipsũ calcibus interfecit. Mulier aũt adultera peccat in deũ ei⁹ preceptũ trãsgrediẽdo. peccat in virũ ei fidẽ nõ seruãdo. peccat in matrimonium heredes de adulterio statuẽdo. De his dicit̃. Eccli.xxiij. Oĩs mulier relinquẽs virũ suũ peccabit. Primo eñ in lege altissimi incredula fuit. Secũdo virũ suũ dereliq̃t. Tertio ex alio viro heredes sibi statuit. Pauci etiam sunt qui bis ieiunent in sabbato.i. in septimana imo nec semel ieiunant: ⁊ tamẽ libenter ieiunare deberẽt. primo quia ieiuniũ diabolũ expellit sicut fames lupũ de nemore eijcit Marci.ix. Hoc genus demoniorũ nõ eijcitur nisi in oratione ⁊ ieiunio. Ambro. Uide quãta sit virt⁹ ieiunij: q: ex sputo suo homo ieiunus serpentẽ occidit. Secundo vitia extinguit ⁊ ad paradisum reducit. Aug. Eua quandiu abstinuit virgo fuit, ⁊ in paradiso permansit: quando autem preceptũ abstinẽtie violauit libidinis incentiua sensit ⁊ de paradiso eiecta fuit. Tertio deum ad misericordiam cogit sicut patet in niniuitis contra quos de⁹ cõminatus fuerat penam: sed ipsi mutauerunt vitam ⁊ statim deus mutauit sententiam. Pauci etiã sunt qui decimas soluãt: cum tamẽ sit preceptum. Mal.iij. Inferte omnẽ decimationẽ in horreum meum. ⁊c. Seruãtes aũt istud p̃ceptũ quadrupliciter remunerant̃. Primo remuneratione tẽporali q̄ est abundantia rerũ. Scđo remuneratione corporali que sanitas est corporum. De his duobus dicit Augu. Si decimas dederis nõ solum abũdantiã fructuũ recipies: sed etiam sanitatẽ corporis cõsequeris. Tertio remuneratione spirituali q̄ est remissio pctõrũ. Quarto remuneratione celesti que est adeptio celestium p̃miorũ. De his duobus dicit Augu. Qui vult sibi p̃mium eternũ comparare ac peccatorum veniã p̃mereri decimas reddat. Qui autem decimas non soluunt tria mala incurrũt. Unum est penuria reꝝ. Augu. Maiores nostri ideo copijs oĩm abũdabant: q: decimas dabãt. Modo aũt quia discessit deuotio dei: accessit vẽdicatio fisci. Nã tollit fiscus quod nõ recipit xp̃s. Ideo hec est dñi iustissima cõsuetudo: vt si tu illi decimas nõ dederis ad decimã reuoceris: se cũdũ est eternũ suppliciũ. Aug. Redde decimas aliter deduceris ad partẽ decimã angelorum q̄ de celo cecidit in infernum. Tertium est quia hoc est graue peccatum quia tales videntur crucifigere christum. Malach.iij. Si affliget homo deum quia vos cõfigitis me. Et dixistis in quo confi-

gimus te: in decimis ꝛ in primitijs. Interl. Nō reddēdo.s.decimas ꝛ primitias. Tertio phariseus iste habuit malum exitum: qꝛ descendit reprobatus. Fecit enim sicut stultus medicus qui videtur in se sanasse vulnus lasciuie dicēs. Ieiuno bis in sabbato vulnus auaritie dicēs, decimas do.ꝛc. sed non sanauit vulnus superbie: fecit etiā sicut stult⁹ nauta qui in naui cordis sui obstruxit foramen luxurie ꝛ auaritie sed non superbie. Fecit etiā sicut stultus prelator qui omnia ostia claustri claudit: et vnum apertū dimittit Greg in moral. Ecce phariseus ciuitatem cordis sui insidiantibus hostibus per elationē aperuit quā frustra per orationēs ꝛ ieiunia clauserat. In cassuz munita sunt cetera cū locus vnus de quo hostibus patet aditus munitus non est.

¶ Sermo.ij.vnde supra.

Publican⁹ a lōge stans nolebat nec oculos ad celū leuare: sed percutiebat pectus suum ꝛc. Cōsciētia hois est quoddā speculū mētis. in quo quilibet suā pulchritudinē ꝛ feditatē speculari pōt. sepe aūt contingit ꝙ ipm speculū cōsciētie deprauat tumore superbie: ꝛ tūc est speculū mēdax: qꝛ nō indicat hoi veritatē de se. Hoc patet i isto phariseo cuius cōsciētia sibi mētiebat tanꝗ̄ si esset mūdus cū esset fed⁹. Iō bn̄ significat p Naamā.iiij. Regnū.v. Qui interpretat decorus, cū tamen esset leprosus. Conscietia autem puplicani fuit speculum verum: quia in eo videbat se esse fedum: ꝛ iō suas feditates mūdare cupiebat, dicens: deus ppicius esto mihi peccatori. Vterqꝫ datus enim est nobis in speculum scilicet phariseus vt videamus ꝗ̄tum sit macula supbie detestāda. Et publican⁹: vt videam⁹ ꝗ̄tū sit pulchritudo hūilitatis ꝛ penitētie desiderāda. Tenet autez publicanus iste typū peccantium penitentium et iustorum. Peccantium quidem quia dicit ꝙ publicanus erat ꝙ a lōge stabat ꝛ ꝙ ad celum oculos non leuabat. Peccatum enim in hoie tria mala facit qꝛ ipsum infamat a deo elōgat et excecat. Infamat autē dum facit ipsum publicanū.i.publicum canem.i.publicum peccatorē: quia publicanus dicitur quasi publicus canis. Tales enim publici peccatores quo ad deū ꝛ quo ad hoies sunt ifames. Hie.iij. Frons meretricis mulieris facta est tibi ꝛ noluisti erubescere. Sunt tamen aliqui qui pre verecūdia humana peccare dimittūt: sed qn̄ latere possunt peccare non desinunt. Eccli.xix. Si inuenerit tēpus malefaciendi malefaciet. Alij sunt qui quātuncūqꝫ laterēt adhuc tamen peccatū vitarēt scietes se a deo latere nō posse. Ecclesi.xxiij. Oia videt oculus eius. Alij sunt qui etiā si hoies scirent latere ꝛ deū ignoscere: adhuc tamē peccatū vitarēt. In quorū persona dicit. Senc. Si scirē homines ignorātes ꝛ deos ignoscituros: adhuc tamē peccare dedignarer illi igitur qui peccāt occulte sunt mali. Illi qui publice sunt pessimi. Illi qui nō peccarēt etiā si homines laterēt sunt boni. Illi qui nō peccarēt: etiā si homines laterēt ꝛ deus ignosceret sunt optimi: De his duobus dicit Ambr. in libr. de offi. In terre hiatū gygas descendisse atqꝫ ibidē. eneū equū inuenisse a Platone inducitur qui cū in lateribus suis fores haberet quas vt aperuit hominē mortuū ibi reperit ꝛ annulū de eius manus sustulit. Qui cum ad cōpastores regionis redisset ꝛ annulum in dextero posuisset: ipse omnes vidēs a nullo videbat. Deinde p annuli oportunitatē regine stupro potit⁹ necem regi intulit. ceterisqꝫ qui sibi nocere poterant interfectis libere regnuz obtinuit. Postea subdit: Amb. Da hūc annulū sapienti vt beneficio eius possit latere cū deliquerit. non minus fugiet peccatū ꝗ̄ si nō posset latere. Nō enim latebra sapiēti spes impunitatis: sed innocentia est. Scdo pctm̄ a deo hoiem elōgat. Ps. Lōge a peccatoribus salus. Et qꝛ pctōr lōge est a deo iō sepe errat de paradiso. Nimia eni elongatio scdm Basiliū facit errare circa tria. s. circa ꝗ̄titatē. Et ponit exemplū in sole ꝛ in insulis: quia sol cū sit saltē octies maior terra, tn̄ ppter nimiā elōgationē tam paruus esse videtur. Insule etiam maris cum sint magne propter nimiā elōgationem videntur esse parue colūne. Scdo circa qualitatez ponit exēplū de velis nauiū ꝗ̄ sunt alba: sed ppter nimiā distantiā videntur esse nigra. Tertio circa figuras ponit exemplū in turribus ciuitatū qui cū sint quadrate:

tamẽ propter nimiã elongationẽ videtur esse rotũ dc. Eodẽ modo cũ peccator sit,ni mis a deo elongatus non cognoscit deum q̃tus sit.i.q̃ potẽs ꝛ q̃ immẽsus: qꝛ si cognosceret eũ timeret. Hiere.xj. Quis nõ timebit te o rex gentiũ. Timent eiꝰ potẽtiã angelice potestates. Job.xxvj. Colũne celi contremiscunt. Timẽt eius potẽtiã etiã demones credunt ꝛ contremiscunt. Solus homo non timet: cũ tamẽ dicatur Luc.xij. Timete eũ qui postq̃ occiderit corpus habet potestatem mittere in gehẽnã. Secundo non cognoscit qualis sit.i.q̃ sapiens ꝛ clarus: quia si cognosceret corã eo ꝛ ipso vidente peccare erubesceret: Eccli.xxiij. Oculi dñi multo plus lucidiores sunt sole: circũspicientes oẽs vias hoim ꝛ profundum abyssi ꝛ hoim corda intuentes. Boetius. Magna est vobis si dissimulare non vultis indicta necessitas probitatis cũ ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. Tertio nõ cognoscit qualis figure sit.i.q̃ misericors ꝛ pius: qꝛ si eius misericordiã cognosceret nunq̃ desperaret. Est em̃ eiꝰ misericordia quadra.i.quatuor angulos habẽs. Primꝰ est qꝛ peccatorẽ longanimiter expectat. Scd̃s est: qꝛ reuertentẽ statiꝫ recipit. Tertiꝰ est: quia olim pctõꝝ priorũ amplius non recordaṫ. Quartus est: quia a casu custodit. Tertio peccatum hoiẽ excecat: vt ad celũ oculos non possit leuare. Et hoc triplici ratione. Primo qꝛ hꝫ oculos infectos humore carnalis concupiscẽtie. Sicut em̃ madefactio ꝛ nimia pinguedo impediunt ne candela accẽdatur. Sic nimie delicie impediunt ne gratia dei ab anima recipiaṫ.i.Coꝝ.ij. Aialis homo nõ percipit ea que sunt spũs dei. Secundo qꝛ habet oculos aspersos puluere auaricie. Ps. Oculos suos statuerunt declinare i terrã. Nota fuit q̃stio inter quosdã sapiẽtes qd̃ esset membrũ magis insatiabile in humano corpore. Et dixerunt q̃dã ꝙ vẽter q̃ satiari nõ potest epulationibus. Alij dixerunt ꝙ corpus quod satiari non põt p̃ciosis vestibus. Alij ꝙ cor quod satiari nõ potest varijs cogitationibus. Alij ꝙ oculi ꝛ isti verius dixerunt: quia omnes superfluitates vestimẽtoꝝ, edificioꝝ, vasorum aureoꝝ, argẽteoꝝ, ꝛ huiusmodi sunt vt oculi pascantur. Tertio qꝛ habent oculos in flatos tumore superbie Secundũ philosophum in lib.de animali. Oculꝰ preeminẽs est debilis visus, profundꝰ vero est boni visus ꝛ fortis: ꝛ subtilia distãtia melius videt. Sic ꝛ humiles clariꝰ vidẽt diuina q̃ superbi. Prouer.xj. vbi humilitas: ibi sapiẽtia. Dicit etiã philosophꝰ ꝙ hõ existẽs in puteo ꝓfundo stellas videbit in die. Per qd̃ daṫ intelligi ꝙ hõ humilitate preditus ad diuina suscipiẽda magis est idoneus. Matth xj. Confitebor tibi pater domine celi ꝛ terre: quia abscondisti hec a sapientibus ꝛ prudẽtibus ꝛ reuelasti ea paruulis. Secundo iste publicanus tenet typum penitentiũ. Habuit enim cõtritionem cordis quia percutiebat pectus suum sub quo est cor. est enim cor hominis sicut rota plaustri Eccl̃.xxxiij. Precordia fatui sicut rota carri. ꝛ quasi axis versatilis cogitans illius. Rota carri super quelibet immunda trãsit: semper vertitur ꝛ ad finem non peruenit onus portat ꝛ murmurat. Percutiat igitur peccator penitens pectus suum de eo ꝙ immũda cogitauit. Est enim cor sicut dicit Bern̄. tanq̃ molendinum qd̃ oia molit que recipit. Percutiat igitur pectus de eo ꝙ bona ꝓposita habuit et ad finem operis boni nõ perduxit. Percutiat de eo ꝙ si aliqua de genere bonorũ fecit cũ murmuratione ꝛ tedio fecit. Scd̃o habuit cõfessionẽ oris qꝛ pctõrẽ seipsum vocauit Esa. xliij. Scd̃m aliã literã dicito prior iniquitates tuas vt iustificeris Eccli.iiij. Pro aia tua nõ confundaris dicere verũ.ec. Bern̄. O puersitas non pudet maculari ꝛ pudet ablui. Chryso. Dic homo qd̃ peius est facere malũ an dicere. Si ergo ante ꝯspectũ dei non erubuisti malũ facere: quõ ante cõspectũ hominis erubesces dicere. ad iracundiã eũ excitare nõ erubuisti ꝛ ad miam eũ placare dubitas. Tertio habuit satisfactionẽ operis. Multo enim melius q̃ pharisẽꝰ deo satisfecit siue ꝑ ieiunia qꝛ ille abstinebat a cibis: iste a peccatis. Gre. In cassum quippe caro maceratur si a prauis voluptatibus animus non refrenatur Isido. Qui a cibis abstinent ꝛ mala agunt demones imitaṫ, quibꝰ esca semper abest ꝛ culpa semꝑ adest. Siue ꝑ eleemosynas qꝛ ille dabat sua deo ꝛ se diabolo. Iste vero totũ se dabat deo. Unde dicit Chry. Qui escam

aut vestē pauperib⁹ elargit̄ sȝ cum anime aut corporis iniq̄tate polluit̄: qd̄ min⁹ est offert iustitie: qd̄ maius est culpa: sua quippe dat deo ⁊ se diabolo. Siue p orationes: q̄ɀ ille se laudabat: iste humiliter orabat dicēs. Deus ꝓpiti⁹ esto mihi pctōri. Tertio iste publicanus gerit typum iustorum ideo dicit̄ descendit hic iusti. ⁊c. Amb. quidam ad fontē mie venerūt phariseus. s. ⁊ publicanus: sed ille sitiēs redijt iste ad satietatē hausit. Et hui⁹ q̄drupler est causa. Una causa est q̄ɀ ille venit cū vase tumido elatiōis. iste venit cū vase cōcauo hūilitatis. ps. Qui emittis fontes i cōualib⁹ Ubi dicit Aug. alta siccant̄: ima replent̄. Scđa cā est: q̄ɀ ille venit cū vase pleno dicēs. Jeiuno bis i sabbato ⁊c. Iste cū vase vacuo, q̄ɀ nihil boni se habere estimabat. Phariseus enim impleuit vasa vacua vt hr̄. iiij. Regū. iiij. Tertia causa est q̄ɀ ille stetit ad fontem cum ore erecto: iste cū ore ad fontē inclinato Prouer. ij. Inclina cor tuū ad suscipiendā prudentiā. Quarta causa est q̄ɀ ille stetit ad fontē cū ore clauso iste cū ore aperto. ps. Os meū aperui ⁊ attraxi spiritum. ¶ Sermo. ij. vnde supra.

Omnis qui se exaltat hūiliabit̄: ⁊ qui se humi. ⁊c. Si cōsideremus exitū rei i lucifero supbiēte ⁊ in xp̄o se hūiliāte. i. in eua elata: ⁊ virgine tam humiliata. in diuite purpurato: ⁊ lazaro vlcerato. in phariseo se extollente ⁊ publicano penitentie. Uidebimus manifeste q̄ȝ verum sit q̄ hic dicit domin⁹: ois qui se exal. hu. ⁊c. Sicut autē dicit Gre. in moral. ⁊ hr̄ in glo. Quatuor sunt spēs tumoris vel cū aliquis bonū q̄ habet a se hr̄e estimat. Aut si datū a deo, ꝓ meritis datū putat. aut cū iactat se hr̄e qd̄ nō hȝ Aut cū despectis ceteris appetit singulariter videri hr̄e hoc quod hȝ Oēs aūt iste spēs tumoris hn̄t deiectionē. Pria eñ spēs hūiliat hominē vsq̄ ad brutalē vilitatē sicut pȝ. Dan. iiij. i Nabuchodo. qui ait. Nonne hec est babylō ciuitas magna quā edificaui in robore fortitudinis mee ⁊c. statim subdit̄. Eijciēt te ab hominibus et cū bestijs ⁊ feris erit habitatio tua: fenum quasi bos comedes. Scđa species hūiliat vsq̄ ad infernalē ꝓfūditatē: sicut pȝ in lucifero q̄ ex proprijs viribus voluit vsurpare dei equalitatē dicēs. Esa. xiiij. In celum cōscendā. ⁊c. Et subdit̄. Uerumtñ ad infernū detraheris in ꝓfundū laci. Tertia spēs hūiliat vsq̄ ad extremam paupertatē qd̄ maxie in iudicio apparebit vbi multi q̄ videbant̄ esse meritis pleni reperient̄ vacui. De q̄bus dicit̄ apoc. iij. Dicis q̄ɀ diues sū, ⁊ locupletat⁹ ⁊ nullu⁹ egeo ⁊ nescis q̄ɀ tu es miser ⁊ miserabilis ⁊ pauper ⁊ cec⁹ ⁊ nud⁹. Quarta species hūiliat vsq̄ ad ifimā suppeditationē. Iustum est eñ vt q̄ se super alios singulariter efferebāt: infra illos hūiliati subiaceāt. Quod patuit i phariseo q̄ sup publicanū se extulit: ⁊ ideo reprobat⁹ ⁊ publican⁹ iustificatus fuit. Debem⁹ ergo aliorū facta semp maiora estimare q̄ȝ nr̄a: vñ greg. certū est q̄ hūilitatȝ radio se illuminat q̄ aliorū bona subtiliter pēsat: q̄ɀ dū ea q̄ ipse fecit facta ab alijs cōcupiscit thc tumorē supbie qui intus de singularitate erūpere nititur premit. Idē Sicut incētiuū est elatiōis cōsideratio deteriorȝ, sic ⁊ cautela respectu melioris. Uiso de specieb⁹ superbie videamus de ip̄a hūilitate De qua duo vidēda sunt. Prio q̄ sūt illa q̄ nos ad hūilitatē inducūt. Scđo q̄ bona ex hūilitate ꝓueniāt. Ad humilitatē aūt nos inducūt cōsideratio nostri ⁊ cōsideratio dei. Uñ Aug. sic describit humilitatē. Hūilitas est ex intuitu proprie cognitiōis, vel nr̄e ꝯditionis ⁊ sui cōditoris volūtaria mētis inclinatio. Ex cōsideratione aūt ꝓprie cōditionis ad hūilitatē se reducebat qui dicebat Gen. xviij. Loquar ad dñȝ meū cū sim puluȝ ⁊ cinis. Bern. ad eugeniū Salubris fit copulatio vt cogitans se summum pontificem attendas te pariter vilissimū cinerē non fuisse sȝ esse. Unde rex xerxes potētissim⁹ rex cū infinitā multitudinȝ sui exercitus ex alto cōspiceret fleuisse dicit̄ eo q̄ infra centum annos tota illa multitudo i cinerē esset cōuertēda: dicēs. Regē me vocāt hoies exercitus tam potētis, ego autē fateor me esse regem pulueris. Hiero. in epistola platonis snia est oim sapiētū vitā meditationē esse mortis. Ad istā autē humilitatē reducimur. Michee. vi. Humiliatio tua i medio tui. Mediū aūt p̄supponit vtrūq̄ extremum.

mû. Deo aût extrema in homine sunt nati uitas ꝛ mors Mediû autê inter hec est, vita. hûiliari igit debem⁹ ꝯsiderâdo nostrâ natiuitatê vitâ ꝛ mortê. Bern. Unde vnive neris ꝛ erubesce: vbi sis ꝛ ingemisce: q̃ vadis ꝛ ꝯtremisce. Interrogauit q̃dê quêdâ phm dicês. Quid fui q̃d sum: ꝛ q̃d ero? Et r̃ndit. sperma fetidû vas stercorû ꝛ escha vermiû. Legit ꝙ cû aristoteles morti appropinq̃ret discipuli eû rogauerût vt aliquod v̾bû sentêtiosum ꝓ testamêto eis relinqueret. Qui ingemiscês ait. Hûiliat⁹ in hûc mûdû intraui. Anxi⁹ vixi ꝛ ꝯturbat⁹ egredior insci⁹ ꝛ ignar⁹ q̃ vadâ. Ubi ostendit suâ natiuitatê fuisse miserabilê cû dixit. hûiliat⁹ in hûc mûdû itraui Nâ intrauit cû peccato: cum fletu: pauper ꝛ nudus. Deide ostêdit suâ vitâ fuisse penalê cû dixit. Anxius vixi. Est tamê q̃dâ laboris anxietas laudabilis. ps. Laboraui i gemitu meo. Quedâ culpabilis Hier. ix. ca. Ut inique agerêt laborauerût. Quedâ in differês. Job. v. Hô nascit ad laborê. Anxietates autê quas iste pertulit in scribendo et docêdo nô fuerût sibi meritorie: quia eas non pertulit ꝓpter deû sed ꝓpter fauorez humanû. Deinde ostendit ꝙ habuit exitû tristabilê cû dixit. Conturbatus egredior. Peccatores em̃ ꝯturbati moriûtur, siue ꝓpter terrena que dimittût, siue propter demones quos conspiciunt: siue ꝓpter penâ eternam quam expectât. Et ideo dixit. Inscius ꝛ ignarus: qꝛ sicut dicit. Ecclesia. ix. In inferno non est ratio nec sciêtia nec sapientia. Scdo inducimur ad humilitatem ex côsideratione xp̄i Qui secûdum Bern. Humiliauit seipsû ad carnê, vsq₃ ad crucê ꝛ vsq₃ ad mortê. phil. ij. Hûiliauit semet. ꝛc. Ubi dicit Aug. Ecce habes hûilitatis exêplû superbie medicamêtû. Quid igit intumescis homo, o pellis morticina quid tenderis, o sanies fetida quid inflaris p̄nceps tuus humilis ꝛ tu superb⁹, caput humile ꝛ mêbrû superbû. Ex quo igit ille q̃ sic erat magnus sic est hûiliatus: docet homines q̃tûcunq₃ magnos humiliari. Eccl. iij. Quanto magnus es hûilia te in omnibus. prelatus em̃ coram deo se debet humiliare in omnib⁹ vt illos q̃bus preest reputet meliores phil. ij. In humilitate superiores sibi inuicê arbitrâtes. Corâ subditis vero aliquâdo debet se hûiliare in oîbus: aliq̃n in aliquibus: aliquâdo i nullo. Sunt em̃ quidâ pusillanimes q̃ ducuntur benignitate: sed frangûtur seueritate. Circa hos debet humiliare in omnibus. Greg. nazâzen⁹. Alios curare lenitate debemus alios curare humilitate. Alij sunt presumptuosi q̃ ex prelati benignitate superbiores fiût. Corâ istis in nullo debet se humiliare: s₃ eorû superbiâ frâgere Bar. ij. quibus nec ad horâ cessimus subiectioni ꝛc. Alij sunt qui in seueritate frâgunt et lenitate soluuntur. Corâ istis debet se hûiliare in aliquib⁹ faciêdo. s. têperamêtum. De quo dicit Greg. Faciêdû est quoddâ têperamêtû vt nec nimia asperitate frangâtur subditi, nec nimia lenitate soluant. Secûdo vidêdû est q̃ bona nobis ex hûilitate ꝓueniât. Ipsa em̃ humilitas multû deo placet. diabolo multû displicet hoî multû ꝓdest. Deo quidê multû placet. Tunc q̃a deum honorat. Eccl. iij. magna dei potentia solius ꝛ ab humilibus honoratur. Tû quia nobis eâ xp̄s multû cômêdauit. Mathe. xi. Discite a me qꝛ mitis sum ꝛ humilis corde Aug. Nô dixit. Discite a me mûdum fabricare aut mortuos suscitare: sed quia mitis sum ꝛ humilis corde. Tum qꝛ hûilitas ad nos deû iclinat. Quod patet in publicano q̃ nô audebat appropinquare deo, statim sibi de⁹ appropinquauit: qꝛ nô audebat ad celû respicere: mox ipsum deus oculo sue mie respexit qꝛ ꝺ se penas exigebat, mox sibi xp̄s pepcit: qꝛ se pctôrê cognoscebat: mox ip̄m pctm̃ de⁹ ignoscebat: vñ dixit gl. ibidê. Si hûilis nô audet appropinq̃re: vt de⁹ appropîquet: nô aspicere vt aspiciat, pcutit pect⁹ ꝛ penas de se exigit. vt de⁹ parcat ꝯfitet. cognoscit: vt de⁹ ignoscat. Scdo diabolo multû displicet. Tûc qꝛ ei⁹ caput ꝯterit. Caput spêtis infernalis superbia est: q̃d tunc côterimus q̃n hûilitatê sibi obijcimus Gen. iij. Ipsa ꝯteret caput tuû. Tû qꝛ laqueos ei⁹ euadit. Un cû Anth. mûdû laqueis plenû vidisset: ꝛ iterrogaret q̃s eos euadere posset, audiuit hûilitas. Tum qꝛ diabolû vincit vñ dixit diabol⁹ Machario. Si tu ieiunas ego cibû nô sumo, si vigilas ego somnû nô capio, si paupertatê serues ego nihil possideo vnum quod me vincit. s. hûilitas

tus. Tertio hoi multũ pdest. Ualet eñ pri mo ad grãrũ infusionẽ cũ sit aqueductus dei. Bern. Ideo fluẽta grẽ tãto tpe defue runt: qꝛ nõdum leruenerat aq̃ duct⁹ ꝛ vo cat aq̃ductũ humilitatẽ ferẽ marie. Scdo valet ad ꝟtutũ ꝯseruationẽ: cum sit balza mum dei. sicut eñ balzamũ fundũ petit ꝛ a corruptõe custodit: sic hũilitas alam iell nat ꝛ virtutes ꝯseruat. Gre. Qui sine hũili tate ꝟtutes ꝯgregat quasi q̃ puluerẽ in vẽ tum portat. Tertio valet ad diuinorꝫ reue lationẽ cũ sit pupilla dei. dicit eñ Gre. q pupilla nigra videt ꝛ albuginẽ tolerãs nõ videt: qꝛ qñ homo se nigrũ .i. humilẽ reco gnoscit diuina itelligit. ps. Intellectũ dat paruulis. Didim⁹ phs ad alexãdrũ. De⁹ presto est largiri tibi sapiam: sꝫ nõ habeo vbi eã recipias. hoc dicebat qꝛ Alexãder supb⁹ erat. ptolome⁹ phũs inter sapiẽtes sapiẽtior ẽ qꝛ hũilior ẽ. Quarto valet ad iudicis placationẽ: cũ sit reconciliatrix dei Bern. Apud deũ fres ius hrẽ nõ possum⁹ qm̃ i multꝭ offẽdim⁹ oẽs. Sꝫ nec fallere cũ ds pt: qꝛ nouit abscõdita cordi nec resiste reviribꝰ: qꝛ ompõ est. Quid ergo restat ni si ad hũilitatꝭ remedia tota mẽte ꝯfugere Et qcq̃d i aliq̃ minꝰ habem⁹ ea supplerẽ.

¶ Dñica.xij.post trinita. Sermo.j.

Exiens Iesus de finibus tyri venit per sy donem ad mare galilee iter medios fines decapoleos. et adducũt ei surdum et mu tũ. ꝛc. Mar vij. Iste duc ciuitates .s. tyrus ꝛ sydon sũt iter medios fines decapoleos. Est aũt decapolꝭ vt dt gl. regio decẽ vrbiũ trãs iordanẽ ad orientẽ. Adduxerunt igꝛ ad eũ quendã hoiem surduꝫ ꝛ mutum cui diabol⁹ instrumenta abstulerat magis ne cessaria ad salutẽ .s. auditũ ne ꝟba salutis posset audire: ꝛ loquelã ne de his que sa lutis sunt posset cõsilium petere. per istuꝫ igitur surdum ꝛ mutũ a dño curatum intel ligere possum⁹ peccatorẽ. Circa cuius cu rationem videnda sunt quedã anteceden tia, quedã cõcomitãtia, ꝛ q̃dã subsequen tia. Antecedẽtia fuerũt tria scꝫ adductio, deprecatio, ꝛ separatio. Primo eñ ipsum ad xpm adduxerũt. pctõr eñ cuꝫ sit infir mus nõ põt pse ad deum accedere: ꝛ id. o

opꝫ q alioꝝ meritis adducaꝛ. ꝛ istud ma xime spectat ad prelatos quib⁹ nõ sufficit ad deũ venire nisi etiã alios adducãt ma xime cũ ipsi sint pastores, venatores, ꝛ pi scatores: qꝛ enim sunt pastores dicetꝛ eis i iudicio. Hie. xiij. Ubi ẽ grex q̃ dat⁹ ẽ tibi: quia sunt venatores dicerꝛ eis. Gen. xxvij. Affer mihi d venatiõe tua vt comedã. Qꝛ sunt piscatores dicetꝛ eis. Ioã. xxi. Afferte de piscib⁹ q̃s prẽdidistis nũc. Scdo eũ ro gauerũt vt ipm curaret, p quod datꝛ intel ligi q aliq̃n pcib⁹ sanctoꝝ salus alicui im petratur. Iob. vlti. Seru⁹ me⁹ Iob orabit p vobis. Faciẽ ei⁹ suscipiã: vt nõ vobis im puteꝛ stultitia. Custos etiã vinee ipetrauit de ficulnea ne succinderetꝛ. vt habetꝛ Luc. xiij. peccator eñ nõ põt ex meritꝭ suis sibi obtinere salutẽ: cũ sit infirm⁹ imũd⁹ ꝛ dei inimic⁹: qꝛ eñ ẽ ifirm⁹, nõ pt ad recõsiliã dũ accedere: qꝛ ẽ mũd⁹ nõ dꝫ corã deo ap parere: qꝛ est dei inimic⁹ nõ põt a deo ali quid obtinere. ideo dꝫ ire ad sctõꝝ viroꝝ suffragia: qꝛ sunt fortes ad accedendum Esa. xl. Qui sperãt in dño mutabũt fortitu dinẽ ꝛc. pulchri ad cõparãdũ. ps. Ambu lans in via immaculata hec mihi ministra bat dei amici ꝛ ideo digni ad impetran dũ. Io. xv. Iã nõ dicã vos seruos: sꝫ ami cos ꝛc. Tertio, xps ipsum de turba sepa rauit p quod datur intelligi vt illi qui sal uari desiderãt malas societates dimittãt. Hiere. li. Egredimini d medio babylonis pplẽ meus: vt saluet vnusquisq3 alam suã a b ira furoris dñi ꝛ ne forte molescat cor vrm ꝛ timeatis auditũ qui audietur in ter ra. Ex quib⁹ ꝟbis habetꝛ q ille q̃ a malis societatib⁹ se separat quatuor mala vitat. Primo dãnationem eternam: ideo dicit vt saluet vnusquisq3 alam suã. Bone enim so cietates ad bonũ se inducũt: male ꝟo ad malũ. Prouer. xiij. Qui cũ sapiẽtibus gra ditur sapiẽs erit. amic⁹ stultorũ similis ef ficietur. Scdo vitat indignationẽ diuinã. vnde subditꝛ. Ab ira furoris dñi. ij. paraꝛ. xix. Impio prebes auxiliuꝫ: ꝛ his qui ode runt dñm amicitia iungeris ꝛc. Tertio vi tat ignominiã: ideo subditꝛ. Ne forte mol lescat cor vestrũ. Mali eñ semper ad mol lia boni vero ad fortia se inducũt. puerb. xxvij. Ferrum ferro acuitur ꝛc. Quarto vi tat auditionẽ malã illam scꝫ de qua dici

tur Matth.xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternum. ideo subditur. Et timeātes audi.tū qui audietur i terra. ps. Ab auditione mala nō timet. Cōcomitantia fuerunt quatuor. Primū est qꝛ digitū in auriculas ei⁹ posuit. per manū em̄ dei gratia intelligitur ps. Aperis tu manum tuaꝫ ꝛc. Et ista manus habet quinqꝫ digitos.i. qnqꝫ effect⁹: ꝛ quilibet preter primū hꝫ tres effectus quasi tres iuncturas. primus effectus est collatio virtutis ꝛ potentie. Et iste est polex q̄ tōū cō̄dꝰ: qꝛ inter ceteros pollet ꝟtute. Et hꝫ tres iūcturas: qꝛ facit animā potentem ad faciendum bonum et ad resistendū malo. Philip.iiij. Oīa possuꝫ in eo q̄ me cōfortat. Scd̄s ē infusio cognitionis ꝛ scientie. Et iste est index quo oīa indicamus: ꝛ habet tres effect⁹. Quia docet nos cognoscere deum tanqꝫ creatorē, redemptorem, ꝛ glorificatorem. Deutero.xxxij. Utinam saperent quo ad primum: ꝛ intelligerēt quo ad secundum atqꝫ nouissima prouiderēt quo ad tertiū. Tertius est benignitas cōuersatiōis. Et iste est medius. Ex qua benignitate habemus ad superiores reuerentiam ad equales cōcordiā: ad inferiores disciplinam. Quartus est infusio penitentie salutaris. Et iste est medic⁹ qui ideo sic vocatur: quia medici ad tāgendum vulnera eo vtuntur. Penitentia autē est medicina anime, cuius tres sunt partes.s. cōtritio, cōfessio, ꝛ satisfactio. Quintus est obediētia humilis. Iste est auricularis et ista obediētia consistit in faciendo precepta. i adimplendo consilia: ꝛ vitando prohibita. Secundum concomitans est quia cum saliua eius linguam tetigit. Saliua ē a capite fluxiua, saporis discretiua, ꝛ lingue humectiua. per saliuam igitꝛ secundum Glo. diuina sapientia intelligitꝛ que a christo capite pcedit. Eccl'ia.xxiiij. Ego ex ore altissimi pdiij. que sapores discernit: qꝛ mūdana amara ꝛ spūalia dulcia esse ostendit que ad loquendū de deo disertos facit. Glos. ibidē. Ex puens tāgit linguam cū ora diu clausa ꝛ muta ad verba sapiētie proferenda cum tactu sue pietatis informat. Tertium concomitans est, quia in celū suspexit per quod datur intelligi nobis vt sepe ad celum respiciamus. Libenter enim homo respicere consueuit amicum suum, thesaurum suum, auxilium suuꝫ, ꝛ palatiū suū. Debemus ergo ad celum respicere: qꝛ ibi habemus amicū nostruꝫ. Prouerb.xvij. Omni tēpore diligit q̄ amic⁹ est. Et dt oī tēpore: qꝛ i vita diligit a peccato custodiēdo: ꝛ i morte a demonibus defendendo ꝛ post mortem ad gloriā deducēdo. ps. Tenuisti manū meā dexteram ꝛ i volūtate tua deduxisti me ꝛc. Secūdo ibi habem⁹ thesauꝝ nostrū. Matth. vj. Ubi est thesaur⁹ tuus ibi est cor tuum. Et iste thesaurus vt habetur. i Cor.iij. cōficitur ex auro dilectionis dei: ꝛ ex argento dilectionis proximi ꝛ lapidibus preciosis bonoꝝ opeꝝ. Tertio ide speram⁹ auxilium nr̄m. ij. Paral.xx. Cum ignoremus quid agere debeam⁹ hoc solū habem⁹ residui vt oculos nostros dirigamus ad te. Glo. sup illud. ps. Firmabo super te oculos meos. Non auferā oculos meos a te: qꝛ tu sēp leuas oculos tuos ad me. Quarto ibi habemus palatiū nostrū. ij. Coꝝ.v. Edificationē habemus a deo domū non manu factam sed eternam in celis. ps. Cōcupiscit ꝛ deficit anima mea in atria domini. Quartū concomitans est qꝛ ingemuit. Quod facere voluit. Primo vt ostenderet humane nature veritatem. Unde dicit Beda qꝫ quasi homo igemuit, sed quasi deus curauit. Scd̄o ꝛ ostenderet peccati grauitatem: quia tam graue est qꝫ cum dei gemitu est curatum. Tertio vt ostenderet gemēdi necessitatem Beda. Nō opus erat sibi cū gemitu aliquid petere: sed vt nobis gemēdi daret exemplū cū pro nostris vel p nostroꝝ proximoꝝ erroribꝰ, superne pietatis presidium inuocam⁹. quarto vt ostēderet suā innatam pietatē per quā peccatorib⁹ cōpatitur inuite punit. Esa.j. Heu cōsolabor sup hostib⁹ meis. Subsequētia fuerūt tria. Primo est auriū apertio. Signū autē qꝫ homo bene audit est quādo pcipit sonum qui fit a superiori. i. a deo precipiēte. Alias enī deus ipsuꝫ in suis orōnib⁹ nō audiret. Augu. Citius exauditꝛ vna obedientis orō qꝫ decē milia ɔtēptoris. Qn̄ percipit sonū q̄ fit ab inferiori. i. pauperē vociferantē. Sꝫ sicut dicitꝛ. Puerb.xxj. Qui obturat aurem suā a clamore pauperis: clamabit ipse ꝛ nō exaudietꝛ. Qn̄ pcipit sonū q̄ fit ab eq̄li. i. proximū veniā postulātē. Eccl'.xxviij. Relinq̄

primo tuo nocētu te: sic deprecāti tibi pec
cata soluūtur. Secundū est vinculi lingue
solutio. Quo tunc soluitur qñ lingua vtitur
ad orationē: ad proximi instructionē: ad pec
cati cōfessionē: et ad dei laudē. Alias em̄
homo mutus dicit. Sicut nāq3 animalia di
cimus muta: q2 nō habēt verba formata
sic homo est mutus qñ nō h3 verba debi
ta. Augu. in lib. cōfessionū. Ue tacētibus
de te: q2 loquaces muti sunt. Tertiū est mi
raculi publicatio. Cuius enim xp̄s sciret q
miracula publicaret eū tñ tribus de cau
sis ne publicarent precipiebat. Primo vt
vanā gloriā fugiēdā esse doceret. Scd̄o vt
pigritiā nostrā cōfunderet vñ dicit Aug.
q2 p hoc pigris volebat ostēdere cū quāto
feruore p̄d care deberēt quib9 iubet vt p̄
dicēt qñ illi q̄ prohibebātur tacere nō pote
rāt. Tertio vt dātis et recipiētis beneficiū
differentiā demōstraret. Unde dicit Theo
philus q per hoc instruimur q beneficia
dantes non debēt laudes appetere. Acci
pientes vero debēt suos benefactores etiā
si nolint laudare et predicare.

¶ Sermo .ij. de eodem.

Adducūt ei sur
dum et mutū 7c. Sicut dicit
Theophil9. Oia q̄ i xp̄i cor
pore fuerūt sancta et diuina
fuerūt siue vestimēta eius: si
ue digiti eius siue sputum eius. et ideo ali
quādo curabat per tactum vestimentorū:
aliquādo per digitum: aliquādo per spu
tum sicut patet hic. Per istum igitur sur
dum et mutum peccator intelligitur. Ui
deamus ergo qualiter est surd9 et postea
qualiter est mutus. Est enim surdus quia
non audit deum inspirantem nec precipiē
tem nec admonentem nec comminantem.
Sunt autem maxime tria peccata que ho
minem surdum faciunt. sc3 superbia, aua
ricia, et luxuria. Uidemus enim q tribus
de causis homo aliquādo surditatem in
currit, aut quando in aure inflatur nasci
tur, aut quando terra repletur aut quādo
putredine corrūpitur. In aure igitur ani
me superbus ponit inflaturā. auarus ter
ram. luxuriosus immunditiā. Superbia
enim est quedā inflatura in auribus ani
me generata que impedit ne inspiratio diui
na vel aliqd̄ verbū salutis ad cor transire
possit: et tumor mentis est obstaculū veri
tatis. Aug. in lib. confessionum. Nimis in
flata facies claudebat oculos mētis mee.
Ista autem inflatura superbie detumescit
in mente sicut accidere solet in vesica ven
to inflata: que acu puncta detumescit. Au
gu. O pellis morticina quid tēderis, o sa
nies fetida quid inflaris. Ista etiam infla
tura confringetur in die iudicij. Sapien
tie .iiij. Dirumpet illos inflatos sine voce.
Malleabitur autem a demonibus in infer
no. Prouerbiorum .xix. Parata sunt deri
soribus iudicia et mallei percutientes stul
torum corporibus. Auarus aūt ponit ter
ram. i. cupiditatē terrenorū: quibus dicit.
Hiere. xxij. Terra terra terra. audi ver
bū dñi. i. de auribus anime tue terrā cu
piditatis remoueas: vt dei verba recipe
valeas. Et dicit ter terra: q2 auar9 h3 ter
rā in ore: q2 libētius loquit de auro q̄3 de
deo. Job .iij. Qui de terra est de terra loq
tur. Habet terrā in oculis q2 libēti9 videt
aurū q̄3 celū. Habet i aurib9 terrā q2 libē
tius audit nominare aurū q̄3 sctm̄ euāge
liū. Eccl. j. Nō saturat ocul9 visu nec au
ris auditu implet. Luxuriosus ponit im
mūdiciā: iō nihil spūale ad cor ei9 p̄t ascē
dere. j. Corint. ij. Aialis hō nō pcipit ea q̄
sunt spūs dei. Nec verba dei p̄nt placere.
Eccle. xx. Audit luxuriosus et displicebit
ei 7c. Tales q̄ sic sunt surdi similes sunt
aspidi q̄ dū sentit se incātari tres h3 astu
tias vna est q2 de caverna nō egreditur: et
q̄uis illa caverna sit fetida: libentius eā
vult ibi morari q̄3 foras egredi et incātari.
Scd̄a est: q2 si foras egredit mox vnā au
rē in terrā figit ne incātatorē audire pos
sit. Tertia est q2 si incātator alta voce p̄
cinnat. secundā aurē cū cauda obturat.
Incātatores dei sunt p̄dicatores q̄ incā
tāt serpētes infernales vt de cordib9 pec
catorū exeāt. Primā aūt astutiā h3 luxurio
sus q̄ poti9 vult stare in cōsciētia fetida q̄3
inde exire. Nulla eīn latrina sic fetida est
sicut luxuriosi cōsciētia. Legit in vita pa
trū q cū q̄dā angel9 in specie humana cū
quodā heremita pgeret obuiauerūt cui
dā iuueni specioso: statimq3 angel9 nares
obturauit. Deinde inuenerūt quoddā ca
dauer putridū iuxta qd̄ angel9 stabat sed

esset odoriferū quē de his heremita mi rareē dixit angel⁹. Ille inuentis speciosus Cor⁹ erat immundicia luxurie fetid⁹. Iste aūt fuit quidā peregrinus innocenter occi sus: cuius anima redolet corā deo. Secū dam astutiam hȝ auar⁹ qui obturat aurē suam in terra.i.in cupiditatib⁹ terrenoꝝ: ita ꝙ nulla inspiratio diuina pōt transire ad cor suū. ps. Infixus sum in limo pro fundi ꝛ nō est substātia. Tales enī ꝗ terre nis se infigūt nullā in bono proppsito sub sistētiā habere possūt. ps. Eripe me de lu to vt nō infigar. Pōt quidē homo per ter rena trāsire: sed cor suū nō dȝ ibi infige re. Ad cor etiā taliū nō pōt trāsire memo ria dñice passiōis Job.xvi. Terra ne ope rias sanguinē meū ꝛc. ꝛ vocat auarū ter rā qꝛ ꝑ amorē terrenorum terra efficitur. Tertiam astutiā hȝ superb⁹ ꝗ claudit au rem aīe sue cū cauda.i.cū longeuitte vana fiducia Job.xv. Cunctis dieb⁹ vite sue im pius superbit: ꝛ numer⁹ annorū incertus est tyrānidis ei⁹ cū tali cauda lōga clau serat aurē suā qui dicebat Luc.xij. Anima mea habes multa bona posita in annos plurimos: Sed ista cauda fuit multū ab breuiata cū dictū est ei. Stulte hac nocte repe.ani.tua ꝛc. Consequenter vidēdū est de isto surdo qualiter est sanat⁹. Est enim sanatus ꝑ immissionē digiti in auriculā. Per digitū itelligiꝉ spūs sctūs iuxta illō. Luc.xi. Si i digito dei eīcio demonia ꝛc. Cū igiꝉ iste digit⁹ in corde peccatoris se ponit statim frāgit inflaturā superbie. Ab icit terrā auaricie. Et mūdat fetorē luxu rie. Quod ꝑ exēpla possum⁹ videre. Pau lus habebat inflaturā superbie: quia cō tra christū ꝛ christianos tumebat: sed mox vt christus digitū in aure cordis sui po suit eū ad terram prostrauit inflaturā fre git ꝛ de lupo agnū fecit. Mattheus plen⁹ erat terra auaritie qꝛ lucris terrenis ins hiabat, sed mox iste digit⁹ omnē terrenā cupiditatē purgauit ita ꝙ oīa terrena di misit ꝛ christum in paupertate secut⁹ fuit. Magdalena plena fuit fetore luxurie sed mox iste digitus eam purgauit ꝛ mundā fecit. Secūdo peccator est mutus: qꝛ deū nō laudat, siue quia deū non orat: siue qꝛ proximum non edificat, siue quia peccata sua cōfiteri dissimulat. Iste mutus sanaꝉ per immissionem saliue in linguam eius. Per saliuā secūdū Glo. intelligitur sapiē tia que a christo capite descendit. Est au tem saliua mediū gustus que si corrupta fuerit decipiꝉ gustus in iudicādo de sapo re cibi. sicut patet in febricitātib⁹ quibus propter amarū humorem quo palatū in fectum est: cibus dulcis amarus v detur Saliua igitur aliquādo est amara: ꝛ tūc facit cibum amarū. Aliquādo insipida: ꝛ tunc facit cibū insipidū. Aliquādo est dul cis ꝛ bene disposita: ꝛ tūc iudicat de sapo ribus prout sunt. Per istā triplicē saliuam intelligere possumus triplicem sapientiā scilicet diabolicā mundanam ꝛ diuinam. Sapiētia diabolica est qua homines sunt sapiētes in malo. Hier. iiij. Sapiētes sunt vt faciāt mala, bene autem facere nescie runt. Ista sapiētia significatur per saliuā amarā. Talibus enim opera pietatis vi dentur mala: spiritualia videntur amara. Uicia enim videntur lucida Esa.v. Ue ꝗ dicitis bonū malū: ꝛ malum bonū ponē tes lucē tenebras: ꝛ tenebras lucē ponen tes amarū in dulce: ꝛ dulce in amarū. Ta lis saliua loquelā nō aperit s; magis clau dit siue a confessione peccati: siue a laude dei siue a proximi instructiōe: siue ab ora tione. Hec enim omnia fatuās amara ꝙ ta libus reputātur. Scđa sapiētia est mūda na qua ꝗs est sapiēs in diuitijs acq̄rēdis siue qua ꝗs est magn⁹ phūs vel phisicus vel legista ista significatur per saliuā insi pidā. iste enī scientie ꝛ si nō sint diabolice tñ sunt insipide: qꝛ nō habēt saporē amo ris dei sȝ insipiditatē amoris mūdi. ꝙ enī aliꝗs sit sapiēs mercator vel magn⁹ phi losophus vel phisicus vel iudex propter hoc nō est maior in amore dei sed in amo re mundi talis saliua similiter loquelā nō aperit: quia ibi non doceꝉ qualiter homo debeat deū laudare vel orare vel ꝓximū edificare vel peccata sua in confessione di cere. Legas in oīb⁹ libris aristotelis. Iu stiniani ꝛ Hypocratis. In his ista nō inue nies. Tertia sapiētia est diuina que signifi catur per saliuā dulcē ꝛ sapidam. Est enī sapiētia a sapore dicta. Eccl. vi. Sapiētia doctrine secundum nomē eius est. Ista iu dicat de saporibus ꝓut sunt. s. carnalia es se amara spiritualia dulcia. Ista muto lo

quelam aperit. Docet enim deum laudare. Eccl.xliij. Benedicentes dñm exaltate eũ quãtũ potestis, maior est enim oi laude. Docet orare. Luc.xviij. Opz semper orare ꝛ nõ deficere. Docet peccata cõfiteri. Jacob.v. Cõfitemini in alterutrũ peccata vestra. Docet primos errãtes corrigere desolatis cõsolationẽ impẽdere, infirmos suscipere patiẽtiã oib⁹ exhibere. j. Thessa.v. Rogamus vos fratres corripite inquietos cõsolamini pusillanimes suscipite infirmos pãtientes estote ad oẽs.

Sermo.iij. vnde supra.

Bene oia fecit surdos fecit audire: ꝛ mutos loq̃. Ante aduentũ filij dei in carnem homo deum factorem omnium rerum esse nõ credebat nec dei precepta audire volebat nec sua peccata recognoscebat: sed veniẽs xp̃s de his trib⁹ hoiem informauit: qꝛ mõ deũ factorem olz reddit. Ideo dicitur. Bene oia fecit mõ p̃cepta dei audit. Jõ. subdit surdos fecit audire ꝛ peccata sua recognoscit: ideo subdit ꝛ mutos loqui. In verbis p̃missis homo de tribus bñficiis deo regratiat. primũ est deo q̃ de⁹ oia propter hoiem creauit qđ notat cũ dicit bene oia fecit. Sũt aũt tria opera dei. s. opus creationis redemptionis et glorificationis. Ista tria ops bñfecit. ps. Omnia in sapiẽtia fecisti. Opus creatiõis fecit potẽter. Opus redẽptionis sapiẽter. Opus glorificatiõis misericorditer. Op⁹ quidẽ creationis potẽter fecit: qꝛ sola voluntate ꝛ solo verbo cũcta creauit. ps. Oia quecũqꝫ voluit dñs fecit. Idez. Ipse dixit ꝛ facta sunt ꝛc. Aug. in lib. de ci. dicit. De⁹ oia põt faciẽdo quod vult ꝛ nõ faciendo quod non vult: propterea quedã nõ põt quia opus est. In hoc etiã sua potẽtia apparet: qꝛ creaturas tam magnas creauit. Ambr. Deus nanque qui natura inuisibilis est: vt etiã a visibilib⁹ possit sciri. op⁹ fecit quod opificem visibilitate sui manifestaret vt p certũ incertum posset sciri. ꝛ ille deus omniũ esse crederetur qui hoc fecit qđ ab homine fieri est impossibile. Accedat quecunqꝫ vis creatura ꝛ faciat talẽ celum ꝛ talẽ terrã ꝛ dicam qꝛ deus est. Secundum opus scz redemptionis fecit sapienter Job.xxvi. Prudentia eius percussit superbũ. i. diabolũ. Erat eñi diabol⁹ tanq̃ piscis qui in mari huius mũdi ceteros deuorabat. Erat tanq̃ auis qui in altũ p superbiam se exaltat. Erat tanq̃ mus. qꝛ merita nostra omnia corrodebat. Sz xp̃s istum piscem auem ꝛ murem sapiẽter cepit. Nam piscem cepit hamo sue diuinitatis. Job.xl. An extrahere poteris leuiathã hamo. Isido. de summo bono. diabolus dũ in xp̃o carnẽ inspexit que patebat quasi hamo diuinitatis ei⁹ capt⁹ est q̃ latebat. Et subdit. Est eñi in xp̃o ham⁹ diuinitatis esca caro linea genealogie que ex euãgelio recitat: ꝛ abraam vsqꝫ ad xp̃m extenditur. tenẽs vero hanc lineam deus pater est Secũdo istam auẽ cepit laqueo potestatis. Job.xl. Nũquid illudet ei quasi aut ligabis eũ ancillis tuis. Isido. vbi supra. Illusus est diabol⁹ in morte domini quasi auis. Nam christ⁹ sub sue carnis mortalitate abscondit diuinitatem vt laqueũ quo eũ velut auẽ improuidã prudẽti irretiuit decipula. Tertio istum murem cepit muscipula sue crucis. Vñ. Aug. Venit redẽptor ꝛ vict⁹ est deceptor. ꝛ quid fecit redemptor captiuatori nostro? Tetẽdit muscipulam crucẽ suaz. ꝛ posuit in ea escam sanguinẽ suũ. Ille vero rapuit sanguinẽ nr̃i debitoris pp̃ter quod recessit a debitoribus. Tertiũ opus. s. glorificationis fecit misericorditer: quia sicut dicitur j. Corin.ij. Quod oculus nõ vidit nec auris audiuit ꝛ in cor hominis non ascendit que p̃parauit de⁹ diligentib⁹ se. Sancti eñi viri passi sunt a malis odia cordiũ. opprobria linguarum Et facti sunt spectaculum insipientium oculorũ. Iuxta illud. j. Corin.iiij. Spectaculum facti sumus mũdo ꝛc. Luc.vj. Beati eritis cum vos oderint homines ecce odiũ. Et exprobrauerint: ecce vituperium. Et eiecerint nomẽ vestrum tanq̃ malũ ecce spectaculũ. Qꝛ igit passi odia cordiũ recipiẽt tantam mercedem quantam cor non sufficiet cogitare. Quia passi sunt opprobria linguarũ recipiẽt tãtã cõsolationem quãtã auris nõ sufficit audire. Quia facti sunt spectaculũ oculis insipientiũ recipiẽt. tantã letitiam quãtam oculus non sufficit videre. Secundum beneficium cõsistit in preceptorũ dei

adimpletione, quod notatur cū dicitur. Surdos fecit audire. Tunc surdus audit qñ preceptis dei obedit. Peccator aūt vere surdus est qr quatuor magnas voces audire nō pōt. Prima est vox mire pietatis. Ista est vox sanguinis xp̄i q̄ tripliciter clamat. Primo petēdo pro nobis misericordiaz. Hebre.xij. Accessistis ad sanguinis aspersionē melius loquētē q̄ Abel. Interl. Qr iste veniā ille vindictā petit. Secundo petēdo a nobis sui memoriā. Job.xvj. Terra ne operias sanguinē meū, nec inveniat in te locū latēdi clamor meus .i. ne operias meū sanguinē p terrenā cupiditatē: nec in te lateat p oblivionē. Tertio cōquerēdo q in nobis parvā habeat efficaciam. Ps. Que vtilitas in sanguine meo dū descendero in corruptionē. Quasi diceret parva et modica. Secunda est vox totius vniversitatis. vox scilicet oim creaturarū: q̄ q̄dē tripliciter clamat. Sūt enim magne pulchre et vtiles. Earū magnitudo clamat dei potētiā vt ipsum timeamus. Apoc.xiiij. Timete dñm et adorate eū q̄ fecit celū et terram etc. Earū pulchritudo clamat dei sapiētiā vt ipsum laudemus. Eccl.xliij. Altitudinis firmamētū pulch. eius etc. et infra. Benedicentes dñm exaltate illuz. Utilitas eorum clamat dei bonitatē vt ipm amemus. Aug. in lib. confessionū. Celū et terra et oia que in eis sunt vndiq mihi dicunt vt amē te. Nec cessant hic oibus dicere vt sint inexcusabiles. Tertia vox est mire sonoritatis. scz vox tube iudicialis que tripliciter clamat. Primo vt oēs mortui resurgant. j. Corin.xv. Canet enim tuba etc. Scdo vt corā iudice cōpareāt. Hier. Sive comedam sive bibā sive aliqd aliud faciā: semp videt sonare in auribus meis illa terribilis tuba. Surgite mortui venite ad iudiciū. Tertio vt de oibus suis operibus rationē reddant. ij. Corin.v. Omnes nos manifestari opz ante tribunal xp̄i vt referat vnusquisq propria corporis put gessit sive bonū sive malū. Quarta vox est mire magnitudinis et horribilitatis. s. vox tonitrui sententie iudicis qua dicetur. Discedite a me maledicti etc. Ps. Deus maiestatis intonuit. Job.xxvj. Cum parvam stillā sermonū eius vix audierimus quis poterit tonitruū magnitudinis eius intueri. Illa autē vox tria cōtinebit iuxta illud Apo.xvj. De throno pcedebāt fulgura et voces et tonitrua. Voces examinationis tonitrua sententie terribilis et fulgura gehenne ignis. Matt.xxv. Esurivi et nō dedistis mihi manducare ecce vox examinationis. Discedite a me maledicti. ecce tonitruū sententie terribilis. In ignē eternū, ecce fulgur ignis gehēnalis. Tertiū beneficium consistit in humili confessione: quod notatur cū dicitur. Et multos loqui vnde dicitur supra. Solutū est vinculū lingue eius. Est autem quadruplex vinculum quod hominē a confessiōe īpedit. Primū est pudor peccati. Sz illud solvere debet pudor iudicij: vbi tres erūt qui peccata omnia revelabunt. Primus erit deus. Naū.iij. Revelabo pudenda tua in facie tua etc. Secūdus erit diabolus. Amb. saper l. Ps. Justus in principio accusator est sui vt delictum: alienet dum illud confitetur: vt iam non habeat qđ adversarius criminetur. Nō enim accusatorem expectat: sz prevenict: et vocē sibi surripit et dētes sibi peccatorum suorum cōfessione cōfringit. Tertium est ipsum scelus qđ seipsum manifestabit dum ad collum appensuz apparebit. Thre.j. Vigilavit iugū iniquitatum mearum in manu eius cōvolute sunt et imposite collo meo. Secūdū vinculum est spes vana alias penitendi et vere vana. Tum qr hō sepe subito moritur. Eccli.v. Ne tardes converti ad dominuz: et ne differas de die in diem: subito enim venit ira illius etc. Tum quia peccatum ex vsu contēnitur. Augu. in lib. homel. Omne peccatū ex cōsuetudine vilescit et sic homini videtur quasi nullum sit. dolorem perdit: quod putridū est non dolet: quod non dolet non p sano habent: sed pro mortuo computādū. Tū qr homo in necessitatē et oblivionē sepe inducitur. Gre. Justum est vt qui noluit penitere cū potuit: cum voluerit sero non possit. Aug. Hac animadversione peccator percutitur vt moriens obliviscatur sui qui dū viveret oblitus est dei. Tertiū vinculuz est timor gravis penitentie. Sed cogitare debet peccator quia penitētia aut maior aut equalis aut minor. Si maior valet ad dimissionē culpe et ad augmentuz glorie. Si equalis valet tantum ad dimissionē culpe. Si minor deus supplebit in purgatorio vel

rigore sue iustitie. Tuti⁹ est tamē dare pe nitentias minores ꝙ grauiores tribus de causis: vt dicit Chry. super Mat. Primo ne illi penitentias reiiciant ⁊ scādalizati ad peccata redeant. Secūdo quia melius est reddere rationē d nimia mia ꝙ de nimia iusticia. Tertio quia pr̄familias est liberalis non debet esse dispēsator auar⁹. Quartū vinculū est desperatio venie. Gene.iiij. Maior est iniquitas mea ꝙ vt veniā merear. Secundū Aug. in libr.l. homel'. Quidam pereunt confitendo in vite diuturnitate. vt sunt procrastināntes. Quidā sperādo de dei bonitate vt sunt p̄sumētes. Quidam diffidēdo pre peccati immanitate vt sunt desperantes ⁊c.

Dñica.xiij.post trini. Sermo.j.

Beati ocl'i qui vidēt q̄ vos videtis ⁊c. Lu.x. Sicut dicit Ambro. in lib. de officijs. Beatitudinē qdā posuerūt in corporis voluptate: sicut epycurei. Quidā i animi virtute sicut stoici. Quidā in animi virtute ⁊ exteriori qdā honestate: sicut pypatetici. Quidā i dei cognitiōe ⁊ visiōe: sicut xp̄iani. Et istā opinionē dn̄s approbat cū dt. Bti oculi q vidēt q̄ vos videtis. Apl'i qdē fuerunt btī q viderūt xp̄z oculis cordis in eū credēdo ⁊ oculis corporis ei⁹ faciē d̄siderabilē intuēdo. Pharisei fuerūt miseri, qꝛ ipsum non viderunt oculis p fidē verā. Uiderūt tn̄ oculis corporis s; moti ad inuidiā. Iuxta illō Sap. ij. Grauis est ēt nobis ad vidēdū. Patriarche ⁊ pphete fuerūt btī q viderūt xp̄m incarnādū s; a lōge p speculū ⁊ i enigmate. Moderni sunt beatiores: qꝛ vidēt xp̄m incarnatū oculis cordis p fidē. Illi vero q sunt in patria sunt beatissimi qꝛ vidēt eū facie ad faciē. Circa istā visionē notādum ꝙ est visio vie ⁊ visio patrie iuxta illud. j. Cor.xiij. Uidem⁹ nūc p speculum in enigmate: tūc aūt facie ad faciē. Uisio aūt vie cōsistit in vera fide ⁊ dei cognitiōe. Quam cognitionē i li. soli loquiox petebat Aug. vbi rō eū alloquit dicēs Ora ꝙ breui⁹ potes. Et rn̄det Aug. De⁹ semp idē. nouerī te nouerim me. Homo non semp idē: sed mō vult vnū: mō aliud. Hoc aūt non est in deo. Licet eīn dicat penitere. Gene.vj. Penitet me hominē; fecisse. Penitere⁹ tamē pōt dicere mētis instabilitatē: ⁊ sic non in deo. vel exterioris operis delectationē: et sic est in deo ⁊ est sensus. Penitet me fecisse hominē id est faciā quod penitēs facere consueuit qꝛ delet qd fecit. Hō ēt nō est semp idē: s; modo est letus modo iratus. Deus autē semper est, letus ⁊ tranquill⁹. Et ꝙuis quandoq; dicatur iratus, hoc tn̄ nomen ire nō est in deo. sicut dicit Augus. Non vsurpauit sibi turbulētos affectus: sed vindicātes affect⁹. Homo etiā nō semp est idē sed modo est pius modo seuer⁹. Deus autē semper est pius. Pietas tamē aliquādo dicit passionis affectū ⁊ sic non est in deo. Aliqn̄ miserationis effectū: ⁊ sic est in deo. Anselmus. Cū nobis cōpateris nos sentimus miserationis effectū: tu nō sentis miserie affectū. Est igitur de⁹ semp idē. i. semp stabilis, semper tranquillus: semp letus, semp pius. Petita deo qui est semp idē vt cognoscat deū: ⁊ sc. i. dei potentiā: sapientiā miam ⁊ sui miseriā. Cognitio potētie generat timorē. Lu.xij. Timete eū qui postq̄ occiderit eū h; ptātē mittere in gehennā. Cognitio sapiētie inducit ad cordis custodiā ⁊ cōseruationē: qꝛ sicut dicit. Eccl'.xxiij. Oculi dn̄i multo pl⁹ lucidiores sūt sup solē circūspiciētes oēs vias hominū ⁊ profundū abyssi ⁊ hominū corda. Cognitio mie generat spē et amorē: qꝛ eīn de⁹ est bonus ideo ipm dilig'm⁹ ⁊ in eū speramus. Cognitio proprie miserie generat humilitatē. Mich.vj.ca. Hūiliatio tua i medio tui. Ex his ergo pꝫ ꝙ predicta orō continet oīa q̄ sunt necessaria ad salutē. Timor eīn facit vitare malū Prouer.xv. Per timorē dn̄i declinat hō a malo. Custodia cordꝫ facit cor purū Prouer.iiij. Omni custodia serua cor tuū q̄ nia ex ipso vita pcedit. Amor sollicitat ad bonum. Gre. Nūq̄ est amor dei ociosus: operatur enim magna si est. Si aūt operari negligit: amor nō est. Humilitas autē est custos omniū pdictorū. Idem. Qui sine humilitate virtutes cōgregat quasi q in ventum puluerem portat. Secūda visio ē patrie, de qua sunt duo videnda. Primo per quid acquiratur. Secūdo in quo cōsistat. Acquiritur autē per tria sicut dicit Augu. in lib. de ordine. Uidebit inquit deum qui

bene viuit: bene studet: ꝛ bene orat. Primo igitur videbit deũ qui bñ vixerit. Distinguit autem idem Aug. in li. de ciui. dei triplex genus vite: actiuã: cõtẽplatiuã: et ex vtraq₃ compositam. Ille igitur qui habuit vitam actiuam bene vixit. Ille qui habuit cõtemplatiuã melius. Ille q̃ ex vtraq₃ cõpositã optime. Isti tales edificauerũt aurũ et argẽtũ ꝛ lapides preciosos. vt hr. j. Cor. iij. Argentũ est lucidũ: aurũ lucidiꝰ: lapis preciosus lucidissimus. Qui ergo habuit vitam actiuã edificauit argentũ: ille videbit clare. Qui habuit vitã cõtẽplatiuã edificauit aurũ: iste videbit clariꝰ. Qui habet vitam ex vtraq₃ compositã edificauit lapides preciosos: iste videbit clarissime. Oportet igitur vt munde ꝛ sancte viuat quisquis deum videre desiderat. Mat. v. Beati mundo corde: quoniã ipsi ꝛc. Aug. Errat quisquis veritatẽ agnoscere putat si adhuc nequiter viuat. Idẽ in lib. soliloquiorum. Deꝰ quem nemo amittit nisi deceptus: quem nemo querit nisi ammonitꝰ, quem nemo inuenit nisi purgatus. Secundo videbit deũ qui bene studuerit. Ille bene studet qui ea que legit memoriter retinet ꝛ opere cõplet Jaco. j. Estote factores verbi ꝛ nõ auditores tantum: quia si quis auditor est verbi nõ factor: hic comparabitur viro consideranti vultum natiuitatis sue in speculo. Homo respiciens in speculo postmodũ sue faciei obliuiscit. Respiciens vero faciem alterius meliꝰ recordatur ex eo ꝙ faciem illius directe ꝓspexit: suam autem faciem non directe in speculo vidit. Scriptura igitur sacra ꝛ est speculũ ꝛ est facies. Speculum est quãdo q̃s in ea scientiã speculatiuã tm̃ querit. Talis non directe in eã respexit: ꝛ ideo deũ cito obliuiscitur. Facies est quando nõ solũ scientiã speculatiuã: sꝫ maxĩe practicã ibi querit, qꝛ tũc in eam directe prospicit quãdo nõ tantũ scitiam sed operationẽ in ea inquirit: ꝛ ideo dei cognitionẽ ꝛ hic retinet per fidẽ ꝛ in futuro habebit pꝰ speciẽ. Maxime autem plus est studendũ in libro conscientie ꝙ̃ in libro scientie. Ibi enim perfecte se homo videt ꝛ cognoscit sed qui ibi nõ studet se nõ videt. Gre. in moral. Quãto quisq₃ se minus videt: tanto minus sibi displicet: ꝛ ꝙ̃to maioris gratie lumen recipit: tanto ampliꝰ reprehẽsibilẽ se esse cognoscit. Aug. in li. l. homel. tractãs illud prophe. Arguam te ꝛ statuam cõtra faciẽ tuã. Modo te nõ vides: facias vt videas te: qꝛ si videres te et displiceres tibi, placeres mihi: quia vero nõ te vides placuisti tibi, displicebis ꝛ mihi ꝛ tibi. Mihi cuꝫ indicaberis: tibi cũ ardebis quod tu post dorsum posuisti: ego añ faciẽ tuã ponã, vt debis feditatẽ tuam nõ vt corrigas sꝫ vt erubescas. Fac ergo qḋ tibi minatr deꝰ facere: tolle te de dorso tuo: ꝛ cõstitue te ante te, ꝛ dic. Qm̃ iniquitatẽ meã ego cognosco ꝛc. Qḋ ergo erat post te fiat añ, ꝛ puniatr a te: ne tu ipse a deo postea stas añ te: ꝛ nõ sit q̃ fugias a te. Tertio videbit deuꝫ q̃ bene orauit. s. cum attentiõe, deuotiõe, et cõtinuatione. j. Cor. xiiij. Orabo: ecce cõtinuatio. Spiritu ecce deuotio. Et mẽte: ecce attẽtio. Joh. iiij. Ueri adoratores adorabũt patrẽ: hoc refertr ad continuationẽ. In spiritu: hoc refertr ad spũalẽ deuotionem. Et veritate: hoc refertur ad attentionẽ. Prouẽ. ij. Si quesieris eã quasi pecuniã ꝛ quasi thesauros effoderis illã ꝛc. Pecuniam queris infatigabiliter. Unde scḋs philosophus interrogatꝰ quid est qḋ hominẽ fatigari nõ sinit? Rñdit lucrũ. Thesaurũ queris desiderãter: vtrũq₃ attente. Sic deus debet queri in oratione et amari sine fatigatione: cũ feruore ꝛ cũ attẽtione. Aug. in libro de disciplina christiana. Improbis loquor auaris loquor. Pecuniã diligitꝭ: tãtũ me diligite. Certe melior sum incõparabilr. Nolo a vobis ampliorẽ amorẽ: ꝙ̃tũ diligitis pecuniã tantũ me amate. Secũdo vidẽdum est in quo cõsistit visio patrie. Istud ostendit Aug. super Gen. ad literã dicẽs: ꝙ beati habebũt triplicem visionẽ: scꝫ spiritualẽ corporaleꝫ: ꝛ intellectualeꝫ. Spũalis est qua videbũt angelos ꝛ aĩas beatoꝝ. Ex qua visiõe resultabit gaudiũ magnũ. Si ei ₛm Chrys. videre demonẽ est magna pena: ꝛ q̃dã gehenna: cõstat ꝙ videre angelos erit magna gloria. Scḋa ẽ visio corporalis qua videbunt xp̃i hũanitatẽ: ex qua visiõe resultabit gaudiũ maiꝰ. Cant. iij. Egredimini filie sion ꝛ videte regẽ Salomonẽ i diademate. i. humana carne quo coronauit eum mr̃ sua. Et dr̃ caro diadema xp̃i sius

q: fuit nobis victorie causa: siue q: nullo
vic o vel praue suggestioni vnq̃ fuit apta
siue q: fuit tm̃ vna linea.i. carne virginea
figurata. Cetere eñ figure diuersis lineis
formant. Figura circularis tm̃ vna linea
claudit: q: caro ceteroꝝ formata est ex se
mine vtriusq3 parẽtis: caro aũt xp̄i tm̃ ex
sanguinibus virginis. Tertia visio est in-
tellectualis siue sup intellectualis qua deũ
videbunt: ex qua resultabit gaudium ma-
ximum. De hac visione dicit fulgẽti⁹. Si-
cut per speculum vitreum trina nobis vi-
sio administratur: quia nosipsos et ipsum
speculum et quicquid adest videmus. Sic
per speculũ diuine claritatis et ipsum deũ
q̃tum possibile erit creature: ⁊ nosipsos:
et cetera. omnia nostra ex certa scientia co
gnoscemus.

¶ Sermo.ij. vnde supra.

Diliges domi-
num deum tuum ex toto cor
de tuo ⁊c. Cum omnis scien
tia diuidat in tres.s. in phi-
sicam siue naturalem ethicã
siue moralẽ logicam siue rationalẽ. Oĩs
hui⁹ scientie perfectio dei ⁊ p̄ximi vera di
lectio. Vñ Aug. in li. de agone xp̄iano: tra
ctans istud verbum. Diliges dñm deum
tuum: dicit hic phisica qm̃ oẽs omniũ na-
turarũ cause in deo creatore sũt. Hic ethy
ca quoniam vita bona ⁊ honesta nõ aliun
de formatur q̃ cum ea que diligenda sũt
diliguntur, quemadmodu3 diligẽda sunt
deus.s. ⁊ proximus. Hic logica quoniã lu-
men ala rõnalis nõ est nisi ipse deus. Quia
igitur dilectio dei ⁊ proximi est totius le-
gis impletio ⁊ oĩs scie perfectio: iõ ad vi-
tã eternã est perfecta introductio. Et iõ cũ
legisperitus dñm interrogasset qd faciẽ
do vitã eternã possideret, ⁊ dñs ad legẽ
tenendam ipsum remisisset illi propositũ
verbũ respondit. Diliges dominum deu3
tuum ⁊c. Est igitur prima dilectio qua dili
gimus deũ. Secũda qua diligim⁹ p̄ximũ.
Circa dilectionẽ autẽ dei tria sunt vidẽda
sc3 causa modus ⁊ fructus. Causa autẽ di
ligendi deũ est ipse deus: q: in ipso inueni
tur omnis causa ⁊ ratio diligẽdi. Tria eñ
sunt que nos inducunt ad aliquem diligẽ-
dum: sc3 bonitas, pulchritudo, et amor.
De primo ait. Aug. in libro de trini. Cum
ista non diligantur nisi quia bona sũt, pu-
deat illis inherẽdo nõ amare bonũ ipsũ:
vnde bona sunt. De secundo. Dionysius.
Omnia inquit bonũ ⁊ pulchrũ desiderãt.
De tertio. Ambro. i li. de officijs. Quid tã
insitum nature: quid tã impressum huma
nis affectibus: q̃ vt diligas diligentẽ? Se
ne. Si vis amari ama. Est igitur deus dili
gendus. Primo quia habet summã boni-
tatẽ. Bonitates eñ que sunt in creaturis
sunt accidẽtales: ⁊ iõ sepe eis priuamur,
sũt pticulares: q: nulla creatura h3 oẽs
bonitates. Sunt mixte q: nulla h3 puram
bonitatẽ: ⁊ ideo affectus noster delectari
nõ potest in creaturarũ bonitatib⁹: sic ac-
cidẽtalib⁹: sic pticularib⁹: sic pmixtis. In
deo autẽ est bonitas essentialis: ⁊ iõ dicit
Marci.x. Nemo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹. Est bo
nitas vniuersalis. Sap.vij. Uenerũt mihi
oĩa bõa pariter cũ illa. Est bonitas pura.
Aug. de ciui. dei. Quanta erit ibi felicitas
vbi nullũ erit malum: nullũ latebit bonũ?
Secũdo de⁹ h3 summã pulchritudinem.
Sap.vij. Cãdor est enim lucis eterne ⁊c.
Ista aũt pulchritudo attẽdit q̃tũ ad tria.
Primo q̃tũ ad sapientie splendorẽ: q̃ tan
tus est q nostra sapiẽtia sue sapiẽtie cõpa-
rata ignorãtia ẽ. Sicut põit exẽplũ Chry.
q tãta est claritas solis q omne lucidũ si
bi cõparatũ videt obscurũ. Scđo attẽdit
q̃tũ ad ei⁹ puritatis nitorẽ q̃ tãtus est q
oĩs nostra puritas sue puritati cõparata
immũdicia est. Sicut ponit exẽplũ Chry.
in niue. in qua tãta est puritas q oẽ aliud
sibi cõparatũ videtur sordidũ. Esa. lxiiij.
Quasi pannus menstruate omnes iustitie
nostre. Tertio attenditur q̃tu3 ad ei⁹ san
ctitatem que tanta est q nostra sanctitas
ei⁹ sanctitati cõparata malitia est. Luc.xi.
Si vos cu3 sitis mali nostis bona data da
re filijs vestris. Tertio de⁹ habet ad nos
summũ amorẽ. Qui quidem omnes alios
amores excedit. Primo quidem amorẽ q̃
est inter virũ ⁊ vxorẽ. Si qs haberet vxo-
rem que multas haberet maculas: et non
possent deleri: nisi fieret collyriũ ex sangui
ne viri. nullus vir hoc aliquatenus patere
tur. Christus autem hoc modo ecclesiã di
lexit. Eph.v. Uiri diligite vxores vestras
sicut christus ecclesiam et tradidit semet

ipsum pro ea vt exhiberet sibi gloriosā ecclesiam non habentē maculā neq̧ rugam. Aug. Ut christus sponsam suam lauaret: semetipsum vulnerare permisit. Si sic fieret inter viros ⁊ vxores: nemo inueniretur qui duceret vxorem. Secūdo excedit amorem qui est inter patrē ⁊ filium. Null⁹ eñ pater vel mater ob amorem filij semꝑ vellet in manibus vulnera deferre vt his visis posset eius memoriā habere. Hoc tñ fecit christus. Esaie.xlix. Nunqd obliuisci pōt mulier infantē suum vt nō misereatur filio vteri sui? Et si illa oblita fuerit ego tñ nō obliuiscar tui. Ecce in manib⁹ meis descripsi te. Tertio excellit amorem q̄ est inter amicū ⁊ amicū. Joan.xv. Maiorem charitatē nemo habet q̄ȝ vt animā suam ponat ⁊c. Rom.v. Uix eñ ꝓ iusto q̄s moritur. Nā pro bono forsitā quis audeat mori. cōmendat autē deus suam charitatē in nobis: qm̄ cum adhuc peccatores essem⁹ christus pro nobis mortuus est. Facit hic differētiam apostolus inter iustum: peccatorē ⁊ bonū. Peccator est quilibet sceleratus. Justus est homo in virtutibus exercitatus. Bonus est homo quadā simplicitate preditus. Nullus autē mori vellet pro suo inimico. Pro amico autē ⁊ iusto ⁊ virtutibus exercitato vix aliq̄s mori vellet. Pro aliquo autē simplici innocēti aliquis quadā cōpassiōe cōmotus forsitā se morti exponeret. Nos autēȝ nec eramus iusti nec in virtutibus exercitati: sed multis vitijs pleni. Nec eramus boni id est innocētes: sed eramus multū nocentes. Etiā eramus impij ⁊ sibi inimici: et tñ ꝓ nobis xp̄s mortuus est. Quarto excellit amorē qui est inter corpus et animā: qui tātus est ꝙ etiā in viris sanctis anima nolit a suo corpore naturaliter separari. Unde sup illud Joh.xxi. Ecce ducet te quo tu nō vis. Dicit glosa. Affectum indicat īfirmitatis humane quo nemo velit mori q̄ adeo est naturalis vt eum a petro: nec senect⁹ expelleret. Unde et dñs dixit. Trāseat a me calix iste. Sed quātūcūq̧ sit molesta mors: vincit eā vis amoris. Christus aūt intātū nos dilexit ꝙ animā suam ꝓ nobis a suo corpore separauit. Joh.x. Animā meā pono pro ouibus meis. Secundo videndūȝ est quis sit modus diligēdi deum: qui quidem triplex est. Est enim diligendus sup omnia propter se ⁊ sine modo. Sup oīa quidē ipsum diligere debem⁹ id est plusq̄ȝ nostra: plusq̄ȝ nostros: ⁊ plusq̄ȝ nos. De his trib⁹ dicit. Luc.xiiij. Qui nō renūciauerit omībus que possidet: nō potest me⁹ esse discipulus: quo ad primū. Si quis venit ad me ⁊ nō odit patrem suū ⁊ matreȝ: quo ad scdm. Adhuc aūt ⁊ aiam suā: quo ad tertiū. Isto triplici mō xp̄s etiam nos dilexit: scȝ plusq̄ȝ regnū suū q2 ipsum reliqt ⁊ ad nostrā miseriā venit. Plusq̄ȝ suos. i. angelos: q2 eos dimisit ⁊ nobiscū parētelā cōtraxit. Plusq̄ȝ seipsūȝ: q2 ꝓ nobis in mortē se tradidit. De his trib⁹ dr. Hiere. xij. Reliqui domū meā id est regnuȝ meū. Dimisi hr̄ditatē meā. i. angelos qui sunt hereditas mea. Dedi dilectā animā meā in man⁹ inimicoꝝ. Scdo diligēdus est de⁹ ꝓpter se. Aug. in lib. de doctrina xp̄iana. Ois peccator inquātū est peccator, nō est diligēdus: ⁊ ois homo inquātū homo est diligēdus ꝓpter deū: deus vero ꝓpter se ipsum. Multi sunt q̄ diligūt deū propter beneficia que ab ipso recipiūt: quorū dilectio mercenaria dici potest. Aug. Min⁹ te dñe amat qui tecum aliquid amat qd non ꝓpter te amat. De tali dilectiōe dicit Seneca. Mel musce sequūtur: formice frumētum: cadauera lupi: ⁊ sic quidē ꝑdicta sequitur turba ista nō hoiem. Si: cū de⁹ aliquib⁹ dederit mel. i. aliqd tēporale i quo suauiter requiescāt: mox ipsum sequūtur sicut musce: sed si mel deficit mox auolāt et recedunt: si aliquib⁹ dederit frumētū. i. corporale cōmodū: ipsum mox sequuntur vt formice: sed si frumētū deficit, vermes colligūt: q2 se ad turpia lucra conuertūt. Si aliquib⁹ dederit cadauera. i. honores mox ipsum sequunt vt lupi. Et assimilant honores mūdani cadauerib⁹: tū q2 coram deo fetēt: tū q2 videntur esse honores ⁊ nō sunt: sicut cadauer vr esse homo ⁊ non est. Si aūt ista cadauera deficiūt mox versus celū vlulāt: q2 deū ⁊ sanctos blasphemāt.

¶ Tertio diligēdus est sine modo. Bern. Causa diligēdi deū de⁹ est. Mod⁹ est sine modo diligere. In ceteris virtutib⁹ est nimietas vitiosa. Nā nimia credulitas hȝ leuitatē. Nimia spes habet presumptionē. Nimia misericordia fatuitatē. Nimia

iustitia crudelitatem. Nimia prudentia cu
riositatem. Nimia fortitudo ferocitatem.
Nimia abstinẽtia debilitatem. Sed nimia
charitas habet beatitudinẽ ꝛ felicitatem.
Unde non tantũ ille beatus dicitur qui ni=
mis diligit deũ: sed etiã qui nimis diligit
mãdata dei. ps. Beatus vir qui timet dñm
in mãdatis eius cupit nimis. Tertio vidẽ
dum est quis sit fructus diligendi deũ qui
scilꝫ est totius trinitatis inhabitatio. Joã.
xiiij. Si quis diligit me sermonẽ meũ ser=
uabit, ꝛ pater meus diliget eũ ꝛ, ad eũ ve
niemus ꝛ mansionẽ apud eũ faciemus ꝛc.
Pater quidem mansionẽ facit in memoria
inhabitans ipsam ꝑ sui iugem recordatio
nẽ. Filius in intelligẽtia illuminans ipsam
per verã cognitionẽ. Spũssanct⁹ in volun
tate inflãmans ipsam ad amorẽ. Secũdo
agit̃ de dilectione ꝓximi. cũ dr. Et ꝓximũ
tuũ sicut temetipsum. Qđ trib⁹ modis in=
telligi põt. vt dicat̃ sicut temetipsũ. i. ad id
ad qđ teipsum. s. ad gratiã in presenti ꝛ ad
gloriam in futuro. Uel in quo teipsum. i. in
deo. Augu. in lib. ꝯfes. Beatus q̃ amat te ꝛ
amicos in te ꝛ inimicos ꝑpter te. Solus
eñ ille nullum eorũ amittit cui oẽs chari.
sunt in illo qui nõ amittit̃. Uel põt intelligi
vt homo faciat alteri qđ sibi vult fieri: et
non faciat quod sibi non vult fieri: vt duo
precepta iuris naturalis ibi intelligantur.
Unuꝫ affirmatiuũ quod ponit̃. Marci. vij.
Aliud negatiuũ qđ ponitur Thob. iiij. Se=
do. duo sunt erga dilectionem ꝓximi seruã
da: sciꝫ vt beneficiũ in pensione foueatur: ꝛ
nulla malitia ledatur.

¶ Sermo. iij. vnde supra.

HOmo quidam
descendebat ab hierusalẽ in
hierico ꝛc. Peccator non est
statim abijciẽdus sꝫ curãd⁹.
Sicut traianus optim⁹ augu
storũ per ista exẽpla ostẽdebat: sicut legit̃
in policrate. oculi eñ lippi nõ sunt statim
eruendi sed curãdi. vngues acutiores nõ
sunt euellẽdi sꝫ prescindẽdi. chorde in cy=
thara nimis extẽse nõ sunt clangende sed
remittẽde. Lippi sunt luxuriosi q̃ sunt im=
mundi ꝛ excecati vngues acutiores sunt su
perbi q̃ multos scindũt ꝛ lacerãt. Chorde
extẽse sunt auari qui ꝑ nimia desideria se
extẽdunt, tales nõ sunt statim abijciẽdi sꝫ
benigne curãdi. Huius exẽplũ habem⁹ in
nostro samaritano q̃ vnũ hoiẽ vulneratũ
ꝛ expoliatũ nõ abiecit sꝫ benigne curauit.
Per quẽ quilibet peccator intelligi potest.
Circa quẽ tria notantur. Primo dispositio
ad peccatũ. Secundo incõmoda que facit
pctm̃. Tertio remedia contra pctm̃. Circa
pmũ notãdũ ꝙ illũ pctm̃ disponit qñ q̃s. s.
trãqllitatẽ mẽtis deserit: ꝛ ad mutabilita
tẽ rerũ tẽporaliũ se ꝯuertit: qđ notat̃ ꝑ hoc
ꝙ ille ab hierusalẽ q̃ interpretat̃ visio pa
cis recessit in hierico, q̃ interpretatur luna
deuenit. Prosperitas eñ mũdana lune assi
milatur quadruplici de causa. Primo eñ
luna habet lucẽ eclypsatã q2 sepe eclypsim
patit̃. Sic ꝓsperitas mundana hoi eclyp=
psatur in vita: ꝛ in morte ꝛ post mortẽ. Nã
i vita sepe subtrahit̃. Job. xxi. Quoties lu
cerna impiorũ extinguet̃ ꝛc. In morte non
suffragat̃. Eccli. v. Noli attẽdere ad pos=
sessiões iniquas: nihil eñ ꝓderunt in tem=
pore vindicte ꝛ obductiõis. Et dr mors ob
ductio: q2 tũc palpebre ꝛ labia obducunt̃.
i. ꝯtra se ducunt̃ qñ claudunt̃. Eclypsatur
ẽt post mortẽ: q2 mortuũ nõ ꝯcomitat̃. ps.
Cũ interierit nõ sumet oia: neqꝫ descẽdet cũ
eo gl'ia ei⁹. Scđo luna hꝫ lucẽ maculatã: sic
mũdana ꝓsperitas ꝛ in se multis amaritu
dinib⁹ est respsa. Boeti⁹ in libro de cõsola
tiõe. Quãmultis amaritudinib⁹ hũane fe
licitatis dulcedo respsa est. Esa. j. Uinũ tuũ
mixtũ ẽ aqua. Et alibi ẽ maculatiua. Aug.
Amor inferioris pulchritudinis polluit mẽ
tẽ. Ecclastici. xiij. Qui tetigerit picẽ inqui=
nabit̃ ab ea. Et dr pix amor terren⁹ ꝛ q2 in
quinat: ꝛ q2 nimis adheret. Aug. Quisq̃s
es q̃ es in mũdo ad te venit q̃ fecit mũdũ
vt eripiat te de mũdo: ꝑsi adhuc aliqua de
lectatiõe te retinet mũd⁹ semꝑ vis esse im
mũd⁹. Tertio luna habet lucis varietatẽ:
q2 mõ est plena mõ semiplena: mõ vacua.
Sic de mũdana ꝓsperitate accidit. Uñ dr.
ps. lxxiiij. Calix in manu dñi ꝛc. ecce luna
plena plen⁹ mixto. ecce luna semiplena.
Uerũtamẽ fex eius non est exinanita: ecce
luna vacua. Itẽ. ps. Uidi impiũ superexal
tatũ ꝛ eleuatũ sup cedros libani. ecce luna
plena. Trãsiui ꝛ ecce nõ erat itm̃. s. exalta
t⁹ ꝛ eleuat⁹ sicut pri⁹. ecce luna semiplena.
Quesiui ꝛ nõ est inuẽt⁹ loc⁹ ei⁹ ecce luna va

ens. Quarto luna habebit lucē mutuatā: qr nõ a se lucet sʒ a sole. Sic ⁊ hõ q̃cq̃d hʒ nõ a se sʒ a deo hʒ. j. Cor. iiij. Quid habes qđ nõ accepisti. De lege aũt ⁊ natura mutui est obligari ad obseq̃a mutuãti. Cõtra hoc faciũt ingrati. Hiere. v. Nõ dixerũt in corde suo metuam⁹ dñm deũ nostrũ q̃ dat nobis pluuiā tēporaneā ⁊ serotinā ⁊c. De natura etiā mutui est vti re mutuata ad illũ vsum ad quē mutuata est. Deus mutuauit nobis tēporalia vt eis vtamur ad sustentat. onē nõ ad voluptuosam delectationē. Contra hoc faciũt voluptuosi. Sap. ij. Uino precioso ⁊ vnguētis nos impleam⁹ ⁊c. De natura etiā mutui est rem mutuatam reddere nõ deterioratam. Deus dedit homini animā bonā. Sap. viij. Sortitus sum animā bonam. Sed cõtra hoc faciunt oēs mali qui animā occidũt. Sap. xvj. Occidit homo ꝑ maliciā animā suā. Scđo videndum est que sint incõmoda q̃ facit homini peccatũ: q̃ quidē sunt tria homo spoliatur vulneratur. ⁊ semiuiuus relinquit. Primo a diabolo spoliatur. Dicit autē Chry. sup Matth. ꝙ diabolus dr fur: qr furatur hoi aurũ sapiētie, argētũ eloquentie, vestimēta virtutũ ⁊ lintheamina gratiarũ. Primo igitur furatur aurũ sapientie. Nihil em est qđ latro tm̃ odiat q̃tum lumē. Istud lumē est sapientia diuina, quā fures infernales multum odiũt. Joan. iij. Qui male agit odit lucem. Et ideo libēter eā extinguunt qñ aũt extinguere nõ possunt territi fugiunt. Job. xxiiij. Si subito apparuerit aurora arbitrātur vmbrā mortis. Istud aurũ demones furantur qñ auferunt sapientiā diuinā ⁊ immittũt sapientiā terrenā. Baruch. iij. Filij agar qui exquisierunt sapientiā que de terra est: viā autē scientie nescierũt. ¶ Secundo furantur argētum eloquētie. i. predicationis ⁊ doctrine. Multũ timent latrones quādo aliquis clamat sic demones quādo aliquis predicat. Legit. Josue. vj. Ad clamorē filiorũ israel muri hierico ceciderũt: quia sepe ad vocem predicatoris oīa mala diaboli corruũt. Istud argētum diabolus furatur qñ argētum sanctorũ eloquiorũ vertit in scoriā fabularũ. Esa. j. Argentũ tuũ versum est in scoriā. ¶ Tertio furātur vestes virtutũ. Facit igitur diabolus sicut fur violētus ⁊ malus qui omnia preciosa tollit vilia dimittit. media aliquando tollit aliquādo dimittit. Preciosa autem sunt aīe istas tollit cũ eas ad petm̃ ducit. Gen. xiiij. Da mihi animas cetera tolle tibi. Vilia sunt peccata. Ista dimittit q̃ sũ vilia essent a pretio aīe separāda. Hie. xv. Si separaueris preciosum a vili. quasi os meum eris. Media sunt tpalia que diabolus aliqñ tollit vt inducat hoiem ad errorē ⁊ impatientiā. Aliqñ dimittit vt cũ peccare faciat per intēperantiaʒ. Quarto furatur lintheamina gratiarũ. Gratia dei dicit lintheamen. qr facit animā candidā. Ps. Lauabis me ⁊ super niuem dealbabor. Facit eā subtileʒ id est cõscientiatā. Eze. xvj. Indui te subtilibus ⁊c. Diabolus autē furatur ipsa lintheamina qñ facit animā nigrā. Tren. iiij. Denigrate sunt super carbones facies eorũ. Et facit eā in conscientia grossam. Matth. xxiij. Excollantes culicem camelum autē glutientes. Secũdo peccator vulneratur. Sed notādũ ꝙ vulnera peccatorũ aliquādo sunt recētia: ⁊ ista sanantur vnctiōe: scʒ spiritussancti inspiratione: siue penitentie lenis impositione. Eccl'asti. x. Breueʒ languorē precidet medicus. Aliquando sunt inueterata. Ista sanant adustione. i. adustiua carnis maceratiōe. Ps. Ure renes meos ⁊ cor meũ dñe ⁊c. Aliquādo sunt putrida. Ista sanantur incisione. i. incisiua tribulatione. Ps. Multiplicate sunt infirmitates eorũ ⁊c. Ideo christus fuit vnctus vt sanaret vulnera recentia. Ps. Unxit te deus deus tuus ⁊c. Fuit igne passionis adustus vt sanaret vulnera inueterata. Ps. Igne me examinasti ⁊c. Fuit in quinq3 partibus incisus vt sanaret vulnera putrida. ¶ Tertio peccator semiuiuus relinquitur. Cũ enim duo sint signa vite: scʒ de deo recte sentiũt per fidē ⁊ mouētur ꝑ bona opa. Ad Ro. j. Justus ecce opa. Ex fide viuit: ecce fides vera. Alij totaliter sunt mortui qui neutrũ habent. De quibus dicit in epistola Jude. Arbores autumnales infructuose bis mortue. Alij sunt semiuiui qui habēt fideʒ sed nõ opera. Titũ. j. Confitētur se nosse deũ, factis aũt negāt. Aug. de q̃stionib⁹ euāgelij. Semiuiuus dr qui ex parte qua potest cognoscere deũ viuus est. Ex pte ꝟo qua peccatis premit mortuus est. ¶ Tertio videndum est que sint remedia ꝯtra peccatũ.

Ad sananda enim peccata tria sunt necessaria. Primo vinum mordentis timoris. Et notandum quod timor aliquando causatur ex consideratione pene: et tunc est quasi quoddam cauterium per quod purgatur sanies peccatorum. Ps. Confige timore tuo carnes meas. Eccl. j. Timor dñi expellit peccatum. Aliquando causatur ex consideratione iudiciorum dei: et tunc est quasi feriens fluctus maris nauem mentis concutiens, donec pondus peccati abijciat. Job. xxxj. Semper quasi tumentes super me fluctus timui deum: et pondus eius ferre nõ potui. Aliquando causatur ex consideratione glorie: et tunc est quasi quoddam electuarium quod animam fortificat. Prouerb. xiiij. In timore dñi fiducia fortitudinis. ¶ Secundo necessaria est olei: id est spei dulcorantis infusio. Spes instar olei animam subleuat vt de salute obtinenda confidat. Prouerbio. xix. Qui sperat in dño subleuabitur. Roma. viij. Spe enim salui facti sumus: in aduersitatibus dolorem mitigat. Ps. In quo mihi spem dedisti: hec me cõsolata est in humilitate mea: ignem gratie conseruat. Unde in Cayn iste ignis extinctus fuit quia oleo spei caruit dicẽs. Gene. iiij. Maior est iniquitas mea quam vt veniam merear. ¶ Tertio necessaria est alligatura penitentie salutaris. De qua dicitur Ecclesiasti. vj. vincula illius alligatura salutis. Ista alligatura si est debito modo facta sanitatem inducit si nimis laxa: fluxum nõ restringit: si nimis stricta: lesionem facit. Sic etiã est de penitẽtia iponẽda, quia si est culpe proportionata valet ad diminutionem culpe et pene. Talem penitẽtiã assumẽdã docet aplus. Ro. vj. Sicut exhibuistis mẽbra vestra seruire immundicie et iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete mẽbra vestra seruire iustitie in sanctificationem. Sed si est nimis laxa, peccatum non restringit nec remittit. Ideo dr: Eze. xvj. Aqua nõ es lota in salutem: nec sale salita: nec inuoluta pãnis. Si est nimis dura potius nocet: quia peccatorem ipsam proijciet et ad peccatum redit. Chry. Uis apparere iustus vel fetus: circa vitã tuã esto austerus circa aliorum aũt benignus. Audiant te homines parua mãdãtes et grãdia vidẽãt facientem. Sed de multis dicitur. Matth. xxiij. Alligant onera grauia et importabilia et imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt ea mouere etc.

¶ Dñica. xiiij. post trini. Sermo. j.

Dum ingrederetur Jesus quoddam castellum occurrerunt ei decẽ viri leprosi etc. Luce. xvij. Sicut dicit Augusti. de celo venit magnus medicus quia per totum mundũ magnus iacebat egrotus. Magna egritudo est lepra corporis sed maior est lepra mentis, que est peccatũ. Utrãque autẽ xps in istis decem leprosis curauit et ipsos corporaliter et spiritualiter sanauit. Significatur aũt peccatũ per leprã triplici de causa. Est enim lepra morbus fetidus et sitibũdus et cõtagiosus. Inquãtũ est morbus et fetidus signat peccatũ luxurie. In quãtũ est sitibundus peccatũ auaritie. In quãtũ contagiosus peccatũ superbie. Inquãtũ igitur est fetidus designat luxuriã: que corã deo et hominibus fetet. Johe. j. Cõputruerunt iumenta in stercore suo Grego. Iumenta aũt in stercore suo cõputrescere: est carnales homines in fetore luxurie vitam finire. Tunc autẽ animus luxuriosus est fetidus qñ est quatriduanus. Iuxta illud Joan. xj. Dñe iam fetet quatriduanus enim est. Prima dies est mala cogitatio et delectatio: et tunc adhuc non fetet. Secunda est malus consensus et tunc non fetet. Tertia est malum opus: et tunc animus licet sit mortuus pro vno tamen actu non fetet. Quarta est mala cõsuetudo et tunc animus est mortuus: et est fetidus: quia est quatriduanus: et maxime quãdo penitere non vult. Ista sunt quatuor scelera damasci de quibus dicitur Amos. j. Super tribus sceleribus damasci et super quatuor non conuertam eum. Ubi dicit glo. Primum est malum cogitare. Secundum est cõsentire. Tertiũ opere implere. Quartum non penitere. Et subdit. glos. qui in tribus prioribus peccat si penitet conuertit eum deus ad vultũ clementie sue: si vero non penitet auertitur ab eo vultus clementie dei. Et quia animus carnalis fetet in vita per culpam. ideo fetebit in inferno per penam. Esaie. iij. Erit pro suaui odore fetor. Carnalis voluptas videtur esse suauis et odorifera: sed talis odor suauitatis vertetur in fetorem infernalis feditatis. Fetor autem ipse in inferno causabitur a quatuor. Primo a fetenti

consortio. Demones enim qui sunt dãnatorũ socij sunt valde fetidi. Johe. ij. Ascendet fetor eius et ascendet putredo eius: qr superbe egit. Secũdo a fetenti supplicio. qr pena fetẽti: scz sulphurea puniẽt. ps. Ignis sulphur spũs procellarũ et c. In huius significationẽ dñs sup sodomitas sulphur et ignẽ pluit. vt habetur Geñ. xix. Tertio a fetenti corpore suo: qr corpora dãnatorũ erunt fetida. Esa. xxxiiij. De cadauerib⁹ eorũ ascẽdet fetor. Quarto a fetente loco. Terra enim infernalis tota est fetida: qr oĩm fetorũ et immunditiarũ est plena. sz in iudicio deus vinum de fecibus leuabit: et in cloacã infernalez oẽs feces iactabit: sicut ptz in elementis et rebus ceteris. Sed primo de elementis videam⁹. Terra enim est frigida sicca et obscura. deus aũt i iudicio ab elemẽto terre separabit quicqd est frigiditatis et obscuritatis et siccitatis, et totã frigiditatẽ, siccitatẽ, et obscuritatẽ in cloacã proijciet infernalẽ et remanebit splendida terra sicut aurum. Job. xxviij. Glebe illi⁹ aurũ. Apoca. xxi. Ipsa ciuitas aurũ mundum. et c. Elementũ aque et maris aliqñ est turbidũ et gelidũ et tẽpestuosum. Sed tũc deus omnia ista ab aqua maris diuidet et totã turbulentiã tempestuositatem et congelationẽ in infernũ proijciet et remanebit mare fulgidum tanq̃ cristallus. Apocal. iiij. In conspectu eius mare vitreum simile cristallo. In aere generãtur nubes grandines fulgura et tonitrua. Tunc aũt deus ab aere ista separabit: et omnes nubes grãdines fulgura et tonitrua in infernũ iactabit et remanebit aer lucidus et seren⁹. Esa. lxv. Ecce ego creo celos nouos. Tũc celũ et aere nouũ creabit: nõ q̃tum ad substantiã. sed q̃tũ ad pristinã formã. Ignis etiã hz fumositatẽ ardorem et lucem. Tũc aũt de⁹ fumositatẽ et ardorẽ mittet ad regionẽ dãnatorũ totã aũt lucez mittet ad regionem btõrũ. ps. Uox dñi intercidentis flãmã ignis. Flãmã ignis intercidet qñ fumositatem et ardorẽ a luce diuidet. Nõ solũ autẽ de⁹ in cloacã ifernalẽ pijciet feces elemẽtorũ, sz etiã aliarũ rerũ. Siqdem fex gaudij est dolor: fex sapiẽtie est fatuitas et obliuio. fex sanitatis est egritudo. fex vite est mors. Tũc ergo de⁹ a gaudio sepabit dolorẽ a sapiẽtia fatuitatẽ et obliuionem: a sanitate egritudinẽ: a vita mortẽ et oẽm dolorẽ ab sanitatem: infirmitatẽ: et mortẽ in latrinam proijciet infernalẽ. Sctis autẽ remanebit gaudiũ sine dolore: sapiẽtia sine obliuiõe: sanitas sine egritudine: et vita sine morte. Ex his ptz q̃ elemẽta possũt tripliciter cõsiderari. Aut put sunt mixta et sic sunt in mũdo: qr ibi multis impuritatibus sunt respersa. Aut put sunt pura et sic erũt post iudiciũ: qr tunc deus ea purgabit et oẽm impuritatẽ separabit. Aut put sunt feculẽta: et sic erunt in inferno: qr oẽs feces elementorũ illuc proijcientur. Silr et cetere res tripliciter pñt considerari: aut put sunt mixte et sic sunt in hac vita in qua est gaudium cũ dolore, sapiẽtia cum obliuione, sanitas cum infirmitate, vita cũ morte. Aut prout sunt pure: et sic sunt in btã vita vbi est gaudiũ sine dolore: sapientia sine obliuiõe: sanitas sine infirmitate: vita sine morte. Aut prout sunt feculente et sic erunt in inferno vbi est omnis dolor, obliuio, infirmitas, et mors. ps. Calix in manu dñi vini meri. et c. ecce puritas que est in celo. Plenus mixto: ecce mixtio q̃ est in mũdo: verũtñ fex eius non est exinanita. et c. ecce feculentia q̃ est in inferno. Scdo lepra est morbus sitibund⁹ et q̃tum ad hoc designat peccatũ auaritie. Auarus enim adeo sitit q̃ satiari non põt. prouer. xxx. Tria sunt insaturabilia et q̃rtum quod nũq̃ dicit sufficit. Infernus et os vulue: et terra que nunq̃ satiatur aqua. Ignis vero nunq̃ dicit sufficit. Primũ igr insaturabile est infern⁹: qr q̃uis quotidie aĩas quasi infinitas deuoret: satiari tñ nõ põt. Tps vero veniet qñ dicet sufficit. In iudicio enim extremo celebrato oẽs reprobi in inferno retrudenẽ: et infern⁹ ipe replebitur et manu dei claudetur: tunc infernus dicet sufficit. Scdm insatiabile est carnalis cõcupiscẽtia que adeo famelica est q̃ non põt satiari: tñ tps veniet in quo dicet sufficit: qñ homo valde senescit ita q̃ calor naturalis in eo deficit, tũc ꝯcupiscẽtia carnalis dicet sufficit: qr senex velit nolit cogitur ꝯtinere naturali calore in eo deficiẽte. Tertiũ insaturabile est terra sitiẽs q̃ semper aquã absorbere desiderat. Tps tamẽ veniet qñ dicet sufficit. Qñ em est magna inundatio pluuiarũ ita q̃ aque supabũdantes: et per diuersa loca discurrunt: tunc

terra dicit sufficit: q2 pl⁹ absorbere nō potest. Ignis vero etiā ē insatiabilis ꝛ nunq̄ dicit sufficit: q2 q̄to plura ligna apponunt tāto magis accēdit: ꝛ ideo recte ꝑ ignem auaritia designatur. Eccli.xxiij. Aia calida quasi ignis ardēs nō extinguet donec aliq̄d glutiat. Auar⁹ igitur est insaturabilior ꝙ ista tria predicta insaturabilia. Primo est insaturabilior q̄ infernus: q2 infernus postq̄ plenus fuerit dicet sufficit. Auarus autem q̄to magis est plenus tāto magis est cupidus. Prouerb.xxvij. Infern⁹ ꝛ perditio nunq̄ replentur supple in presenti. Similiter oculi hoim insaturabiles. Ecclesia.v. Auar⁹ nō implebit pecunia. Secundo auarus est insaturabilior q̄ carnalis cōcupiscētia: q2 in hoc homine sene cōcupiscentia carnalis dicit sufficit. Auaritia vero in homine sene nō senescit sed amplius iuuenescit. Hier. Cum oia vicia senescant in hoie sola auaritia iuuenescit. Tullius in lib. de senectu. Auaritia senis quid sibi velit nō intelligo quid enim absurdi⁹ esse potest q̄ quo min⁹ restat vie eo plus viatici querere. Tertio auar⁹ est insaturabilior q̄ terra sitiens q̄ dicit sufficit q̄n plena est q̄n est magna inundatio aquarū ꝛ q̄n ipe aq̄ supabūdātes ꝑ diuersa loca discurrūt, dicit sufficit. Auarus aūt si hz magnaȝ inundātiā diuitiarū nō t̄n dicit sufficit siue sue diuitie currāt in frāciā ꝑ diuersas nundinas: siue vsq̄ vltra mare ꝑ diuersas mercationes, adhuc nō dicit sufficit. Ideo ƀm Senecam assimilatur cani qui ꝓiecta mox deuorat: ꝛ rurs⁹ ad alia deuorāda suspēsi⁹ anhelat. Assimilat hydropico q̄ q̄to pl⁹ bibit tāto plus sitit. Johā.iiij. Ois qui biberit ex hac aqua sitit ꝛ iterū ꝛc. Tertio lepra est morb⁹ cōtagios⁹. Et q̄tū ad hoc signat pctm̄ supbie qd̄ ē contagiosuȝ iuxta illō Eccli.xiij. Qui cōmunicauerit supbo induet supbiā. signat etiā oē aliud mortale pctm̄ qd̄ de se ē ꝯtagiosum ex eo ꝙ vnū trahit ad aliud. Et hoc pōt esse q̄druplici de causa. Prima causa est ꝓpter pcti pōderositatē. vñ Greg. Pctm̄ qd̄ ꝑ penitētiā non diluit mox suo pondere ad aliud trahit: q2 iusto iudicio deus cor pctōris obnubilat vt precedētis pcti merito etiā in aliō cadat. Scđa causa ē ꝓpter pctōris cecitatē. Et ponit exemplū Chri. de sansone cui cū capilli in q̄bus erat virtus sua amputati fuissent mox philistei ipsum ligauerunt ꝛ oculos eruerūt ꝛ ipsum etiā molere fecerūt q̄a q̄n pctōr ꝑdit robur suarū virtutū ꝛ mox demōes funibus diuersoꝝ desideriorū ipsum ligāt in intellectu et affectū excecāt: ꝛ de vitio in vitiū ipsum currere ꝑcurrāt. Tertia causa est ꝓpter demonū ꝑfidiatē. Dicit eñ Chryso. ꝙ peccatores sunt equi diaboli quos exagitat per diuersa deserta facinoꝝ, dū eos ducit d̄ pctō i pctm̄. Quarta causa est propter quandā pctōꝝ cōnexionē. Quedā eñ pctā sunt ƀz Greg. q̄ videnī eē ꝯnexa. Nā auaritia trahit ad rapinā ad furtū ꝛ ad multa mēdacia. Gula trahit ad hebrietatē ꝛ luxuriā. Hie. Uenter mero estuās cito dispumat in libidinē. Superbia trahit ad multas iniurias iferendas ꝛ ad multas ambitiōes appetēdas.

¶ Sermo.ij. vnde supra.

Occurrerunt ei decem viri leprosi qui steterunt a longe ꝛc. Sicut dicit philosophia Boetio. Si curari desideras oportet, vt vulnus detegas. Dicitur Ecclesia.xvij. In tempore infirmitatis ostende cōuersationē tuā. cōuersatio dicit totā vitā pctōris. s. cogitatiōes, locutiōes, ꝛ opera. Debet enim ostendere medico spūali cogitationes si fuerint immūde: locutiōes si fuerint nocīue opera mala que fecit opa bona q̄ omisit Ideo isti leprosi sua vulnera ꝛ suas infirmitates nō abscōderūt: sed medico spūali. i. xp̄o aperuerūt ꝛ curari petierūt. Circa curationē aūt ipsoꝝ ꝯsiderant tria. s. infirmitatis genus curationis modus: ꝛ curatiōis effectus. Gen⁹ autē infirmitatis est lepra que est morbus incurabilis ꝛ abhominabilis ꝛ vniuersalis: ꝛ ideo peccatū signat. Est igit primo morb⁹ incurabilis sicut eñ homo a lepra hūano auxilio vix aut nunq̄ curat, sic nec peccator curari pōt nisi diuino auxilio adiuuet cū sit spūs per se vadēs in pctm̄ sȝ per se nō rediēs a pctō. Legitur.iij. Regū.vj. ꝙ tēplū dei fuit septem annis edificatū. Legit autē Johā.ij. ꝙ quadraginta sex annis fuit reparatum. Per quod dat intelligi ꝙ homo anteq̄ peccet de facili pōt fieri tēplum

dei: sed

uel: sed si semel cadit difficile imo nunq̃ p se resurgit. Ideo casus pctõris potest cõparari sagene piscatoris in quam piscis per se exire nõ potest. Cõparatur etiã casui elephãtis qui postq̃ ceciderit per se resurgere nõ potest, nisi alij elephantes superuenerint qui ipsum adiuuent. Comparatur etiam fractioni vasis terrei vel fictilis quod vlterius reintegrari non potest. Primum exemplũ pertinet ad luxuriosos qui sunt in aquis delitiarum vbi sunt multi 'aq̃ı ⁊ sagene. Eccl'ia.vij. Uidi amariorẽ morte mulierẽ q̃ laqueus venatoꝝ est ⁊ sagena cor eius. Unde cũ quidã ph'us vidisset quẽdã aucupẽ cũ muliere iocãtem ait. Tu q̃ aues decipe niteris vide ne quasi auicula factus hui⁹ visco capiaris. Secundũ exẽpluꝫ pertinet ad superbos qui more elephantis nõ flectũtur: ⁊ ideo quãdo cadũt nõ resurgũt nisi ab alijs sctis viris meritis adiuuẽtur Esaie.lxiiij. Cecidimus quasi foliũ vniuersi. Foliũ qñ cadit vlteri⁹ ad arborẽ nõ resurgit. Tertiũ exẽplũ pertinet ad auaros q̃ amãdo terrena efficiunt̃ terra. Augu. Talis est vnusquisq̃ qualis est dilectio sua. Si terram diligas terra es: si deũ diligis: deus es. non quidẽ per naturam sꝫ per grãm. Et ideo si tales frangũtur nunq̃ p se reintegrant̃. ps. Tãq̃ vas figuli confringes eos. Intantũ em̃ conteruntur ꝙ nec in eis igniculus parui desiderij nec modicũ aq̃ lachrymaꝝ iueniatur. Esa.xxx. Comminuetur sicut cõteritur lagena figuli contritione preualida: ⁊ non inuenietur de fragmẽtis eius testa: in qua portetur igniculꝰ de incendio aut hauriat̃ parum aque de fouea. Secundo lepra est morbꝰ abhominabilis: sic peccatores abhominabiles sunt apd̃ deũ. ps. Corrupti sunt ⁊ abhominabiles facti sunt. Osee.ix. Facti sunt abhominabiles sicut ea que dilexerũt. Auari em̃ diligũt lutũ: ideo sũt luto viliores. Sap̃.xv. Luto vilior vita illiꝰ ⁊c. Luxuriosi diligũt immũda: ⁊ ideo sunt spurcitijs fetidiores. Joel.j. cõputruerunt iumẽta in stercore suo. superbi diligũt vẽtosa: ⁊ iõ sunt vesica miserabiliores: sicut vesica acu. pũcta detumescit, sic coꝝ superbia ⁊ inflatio subito euanescit. Sapiẽ.iiij. Dirũpet eos inflatos sine voce scilꝫ excusationis vel orationis. Qualiter aũt pctõres sunt deo abhominabiles dicit. Chrys. sup illud Mat.xxv. Discedite a me ⁊c. quasi non, sufferat presentiam illorũ vel aspicere sicut dicit. Nam sicut carnales oculi per carnalem speciositatem vidẽdo delectãtur. Si quas autẽ dissipata vel deformata videamus quasi vulnerat̃ aspectus nr̃. sic ⁊ deus qui in sanctitate delectat̃ a taꝫ peccatrices aĩas quasi grauatꝰ aspicere nõ suffert. tanq̃ ac si dicat eis quasi putredo ⁊ spurcitia estis. Nec tandiu vos fusti neo q̃diu statis i iudicio meo ⁊ iõ discedite a me. Tertio lepra ẽ morbꝰ vniuersalꝫ: sic ⁊ pctm̃ totũ corpꝰ corrũpit. iuxta illud Esaie.j. A plãta pedis vsq̃ ad verticẽ capitis nõ est i eo sanitas. Ex quo ptꝫ ꝙ peccatũ hoiem ⁊ per pedes ligat ⁊ capiti dñatur. Ligat em̃ p pedes. Job.xviij. immisit in rhete pedes suos: ⁊ i maculis eius ambulat. Greg. Qui pedes in rhete mittit nõ cũ voluerit exit, sic qui in pctõ se deijcit nõ mox cum voluerit surgit. Et qui in maculis rectis ambulat gressꝰ suos ambulãdo implicat. et cũ se expedire ad ambulãduꝫ nititur ne ambulet obligatur. dñatur etiã capiti Aug. peccator seruus est tot demoniorum quot vitioꝝ. Unde legit̃ de dioge ne ph'o: ꝙ cũ Alexãder diceret se dñatorẽ orbis ille ait. Nequaq̃ es dñs sꝫ seruorũ meorũ seruus. Supbia em̃ ẽ dña tua ⁊ ancilla mea. Te em̃ ducit, ego autẽ eã suppeditaui. Carnalis concupiscentia et gula et ira sunt dñe tue ⁊ ancille mee: q̃ı te ducunt et tibi dñantur. ego autẽ eas suppeditaui et vici. Et ideo seruoruꝫ meorum seruus. Et cum serui alexandri vellent in ipsuꝫ irruere ⁊ ipꝫ occidere. Alexander ait. Uide te ne ipsum contingatis: q̃ı vere seruus dei est ⁊ veritatẽ dicit. ¶ Secũdo ponitur curationis modus qui est triplex. Primo enim pctõr curatur p humilẽ sui recognitionẽ: qd̃ notat̃ cum dr̃. Qui steterũt a longe. Sm̃ em̃ legẽ nõ audebant leprosi stare cum sanis ⁊ ideo de lõge steterunt. Sic̃ ⁊ humilis pctõr deo appropinquare nõ audet sicut dicitur. Luc.xviij. Publicanus a longe stans ⁊c. Et talis humilitas deo appropinquare facit. Juxta illud. ps. Respexit in orationẽ humiliũ. idẽ Cor contritũ ⁊ humiliatũ deus nõ despicies. Jaco.iiij. Appropinq̃te deo et appropinquabit vos

bis. Peccator enim appropinquat deo per humilē sui recognitionē ⁊ de⁹ sibi appropinquat per benignā exauditionem, nisi antē de⁹ homini pri⁹ appropinquasset homo nullaten⁹ deo appropinquare potuisset. Aug. de verbis dñi. Quid tam longinquū: quid tā remotū q̄ de⁹ ab hominib⁹ immortalis a mortalibus: iust⁹ a pctōrib⁹ nō loco sȝ dissimilitudine: cum ergo de⁹ in se habeat duo bona. s. iustitiā ⁊ immortalitatē ⁊ nos duo mala. s. iniqtatē ⁊ mortalitatē. Si vtrunqȝ malum nrm suscepisset par nobis fuisset ⁊ liberari nobiscū opus haberet. Ut ergo esset nō hoc qd nos, sed ꝓpe nos: nō est factus ille pctōr: ꝙ tu, sȝ factus est mortalis quod tu suscipiēdo enim penā ⁊ nō suscipiēdo culpā, culpā deleuit et penā. Scđo pctōr curatᷣ ꝑ accēsum desiderium ⁊ clamosam orationē qđ notatur cum dr. Leuauerunt vocē ⁊c. Ille ad deū clamat qui sua desideria ad deum leuat: vt sicut prius desiderauit terrena: sic postmodū desiderat celestia. Aug. O si possemus excitare homines ⁊ cum illis pariter excitari vt tales essemus amatores vite ꝑmanētis, quales sunt homines vite fugiētis. Cū tali desiderio clamabat propheta dicēs. Clamaui in toto corde meo exaudi me dñe. Et benedixit in toto corde. Quidam enim clamant cū toto corde, scȝ qui in suis orationibus habent intellectum et affectum. i. attentionem ⁊ deuotionē. j. Corint. xiiij. Orabo spiritu: orabo et mente. Alij orāt cum medio in corde qui habent attētionem, sed nullā deuotionē. Ozee. x. Diuisum est cor eorum. Alij cū nullo corde: qui nullam habent deuotionem nec attētionē. Esaie. xxix. Popul⁹ hic labijs me honorat cor aūt eoꝝ longe est me. ¶ Tertio peccator curatur per puram cōfessionem quod notatur in hoc ꝙ chrūs dixit leprosis. Ite ostendite vos sacerdotibus. Sed tamē in via mundati sunt: quia deus virtute contritionis peccatorem mundat interius, priusq̄ a sacerdote absoluatᷣ exterius: hoc etiā patet in leproso quē dñs tangēdo mundauit: ⁊ postea vt sacerdoti se representet ⁊ sacrificiū offerat precepit. vt habetᷣ Matth. viij. Tunc leprosus a domino tangitᷣ quādo pctōr ꝯpungitur. Tūc sacerdoti se representat quādo pctōr sua pctā cōfitendo manifestat. Tūc sacrificiū offert quādo satisfactionē ꝯplet. ps. Dixi cōfitebor. ⁊c. Dixi. i. firmiter statui. Aug. Magna pietas dei vt ad solam promissionem pctā dimittat. nondū ꝓnūciat ore et tamē de⁹ iā audit i corde. ¶ Tertio ponitur curationis effectus q̄ fuit in corpore ⁊ aīa perfecta sanatio: qđ notatur in illo qui redijt. Cui dixit dñs. Fides tua te saluū fecit. Ubi notatur ꝙ priusq̄ leprosi sanarentur clamauerūt: post sanationem etiā iste clamauit. Unde dicitur. Reuersus est cum magna voce, ad innuēdū ꝙ ad deū clamare debemus ⁊ vt sanemur et vt in sanitate cōseruemur. ⁊ merito. Quatuor eñ de causis hō aliquādo clamabat. s. a facie ignis. a violentia furis ⁊ ab impetu aquarum ⁊ a terrore hostiū. In nobis adhuc est ignis cōcupiscētie. Job. xxxj. Ignis ē vsqȝ ad cōsūmationē deuorās. Sȝ felix q̄ dicere pt. Eccli. lj. In medio ignis nō sum estuat⁹. Cōtra hunc ignē debem⁹ ad deū clamare Joel. j. Ad te dñe clamabo, quia ignis comedit speciosa deserti: Debemus etiā petere aquā lachrymarū que hūc ignē extinguit. Eccl. iij. Ignē ardētē extinguit aqua. In nobis etiā sunt fures. i. oculi lasciui iuxta illud. Thr. iij. c. Oculus meus depredatus ē animā meā. Ideo dēbem⁹ ad deū clamare ⁊ petere oculoꝝ custodiā. Esaie. xxj. Ad me clamat ex seyr. Custos qd de nocte Seyr interꝑtatur hyrcus. Oculi aūt hyrci ꝓpter libidinem tortuose aspiciūt. Et ideo ꝑ seyr intelligitᷣ: ille cuius oculi sūt lasciui. Talis debet ad deū clamare. qui est custos in nocte aduersitatū ⁊ tētationum. Sic clamabat propheta, dicēs. Auerte oculos meos ne videāt vanitatē. In nobis etiā sunt aque multaꝝ tribulationum. ps. Saluū me fac de⁹ ⁊c. Et ideo debem⁹ clamare ⁊ dei ꝯsolationē petere: sicut discipuli clamauerūt, dicētes. Matth. viij. Domine salua nos perimus: ⁊ facta est tranquillitas magna. In nobis est etiam cōtinuum bellū Job. vij. Militia est vita hominis super terrā. Ideo debem⁹ ad deū clamare ⁊ auxiliū petere: sicut clamauit moyses. Cui dñs dixit Exodi. xiiij. capi. Quid clamas ad me. Et tūc dñs pharaonē cū suo exercitu in mari submersit: qȝ ad clamorē nrm dñs vires diaboli ⁊ toti⁹ exercit⁹ sui frāgit.

¶Sermo.iij.vnde supra.

IEsu preceptor miserere nr̃i. sicut dt Bern. Illi me secure committo q̄ saluare me possit nouerit ⁊ velit. Xp̄s em̄ pt saluare: q2 est virt⁹ dei. Nouit saluare: q2 ē sapiētia dei. Et vult saluare: q2 p̄ nobis se fecit sacrificiū dei. Ista tria tāgunt .j. Cor. j. Predicamus xp̄m crucifixum: ecce quia sacrificium dei. Et sequitur de duobus aliis. predicamus xp̄m dei v̄tutē ⁊ dei sapiētiā. Isti igit̃ leprosi sciētes xp̄m hr̃e potentiā sapiam ⁊ volūtatē saluādi ⁊ miserādi ip̄m iuocāt: ⁊ dicūt. Jesu p̄ceptor miserere nr̃i. In qb⁹ verbis vocāt eū saluatorem, preceptorē, miseratorem. Saluatorem vocāt eū cū dicunt Jesu, qui saluator interpretatur. Ip̄e a tribus nos saluauit: scilicet peccato diabolo ⁊ a pena: sicut dicitur in lib. iij. sentētiarum. A peccato aūt tribus modis nos saluat sicut ibidem dicitur. Primo p̄ charitatem inflammātem. Sicut enim dicitur ad Rom. v. Commēdat deus suam charitatem i nobis. Quoniā cū adhuc pctōres essemus christus pro nobis mortuus est. Exhibita igitur nobis arra tante dilectionis accendimur ad diligendum deum qui pro nobis tāta fecit: ⁊ ex hoc iustificamur ⁊ a peccatis mundamur. Et ideo secundū Aug. Licet fuerit alius modus possibilis nostre redēptionis: nullus tamē nostre sanāde miserie fuit cōueniētior: q2 null⁹ ali⁹ intantū nos inflāmasset: sicut quādo cogitamus q̄ dei fili⁹ frater noster esse voluit: ⁊ pro nobis mori dignat⁹ fuit. Scdo saluamur a pctō p̄ fidē iustificantē. Sicut enim dr Rom. iij. Deus ipsum posuit p̄piciatorem p̄ fidē in sanguine ipsius .i. p̄ fidē passionis ipi⁹. Sicut em̄ aspiciētes ad serpētem eneū i palo erectū sanabant a morsibus serpentū: sic ⁊ illi q̄ vera fide aspiciāt ad xp̄m i cruce exaltatū sanant a vulneribus pctōꝝ. ¶Tertio saluamur a pctō per satisfactionē ⁊ penā sufficiētē. Penā em̄ q̄ p̄ nr̃is pctis debebat ip̄e i corpore suo sustinuit: ⁊ sic nos absoluit ⁊ suo liuore sanauit. j. Pe. ij. Pctā nr̃a .i. penā p̄ pctis nr̃is ip̄e ptulit i corpore suo sup lignū vt pctis mortui iustitie viuam⁹ cuius liuore sanati est. Scdo xp̄s nos saluauit a diabolo. diabol⁹ em̄ hominē nō detinebat nisi pctōrū vinculis: ⁊ ideo eo ipso q̄ sum⁹ a pctis saluati sum⁹ a diabolo liberati. Aug. i xp̄o vicītur inimice nobis inuisibiles potestates: vbi vincunt inuisibiles cupiditates. Fuso em̄ sanguine xp̄i sine culpa olim delictorū cirographa sunt deleta. Et q̄uis diabol⁹ adhuc nos tenet eisdē modis quib⁹ ante: tamen iam vincere nō potest sicut ante: q2 christus fortez in sua passione allegauit .i. potestatē eius cōpescuit vt dicitur. Mat. xij. Habebat enim duas manus. Unā attrahentem p̄ quā ⁊ sctōs ad inferos attrahebat: ⁊ istam christus in cruce amputauit ei oēs sanctos deicepo ad se traxit. Joh. xij. Si exaltat⁹ fuero a terra omnia trahā ad meipsum. Aliam impellentem per quā ad peccatū homines impellebat ⁊ vincebat: ⁊ istā xp̄s i cruce sic vulnerauit ⁊ debilitauit q̄ de cetero nō pōt vincere nisi volentes. Abacuch. iij. Cornua i manibus eius Potestas em̄ ⁊ virtus xp̄i apparuit in manibus diaboli: q2 vnam amputauit et aliā vulnerauit. ¶Tertio christus nos saluauit a pena ⁊ morte tēporali ⁊ hoc in generali resurrectiōe: ⁊ a morte eterna q̄ erat in diuine visionis priuatione. Ideo secūdū Greg. vna die integra ⁊ duab⁹ noctib⁹ iacuit in sepulchro ad innuendum q̄ lux vnice sue mortis destruxit duplicem nostram mortem. In damnatis autez mors eterna non destruet: sed semper viuificat vt homo iterū moriat. Ps. Sicut oues i inferno positi sunt, mors depascet eos. Dicuntur aūt poni i inferno sicut oues q2 sicut oues herbam comedunt: ⁊ iterum renascit vt iterum comedatur. sic ⁊ mors videbatur dānatos occidere ⁊ tñ iterū reuiuiscunt vt iterū occidant: ⁊ ideo dr mors depascet eos. Uel dicunt i inferno poni sicut oues: q2 sicut oues postq̄ pauerint in vno prato ducuntur a pastore ad aliud pratū: sic erit in inferno Ibi em̄ sunt duo prata. s. pratū frigoris ⁊ pratū caloris. Postq̄ igit oues infernales pauerint in prato frigoris, pastor earū, scilicet diabol⁹ deducet eas ad pratū caloris: ⁊ sic alternatim erit imperpetuū. Job. xxiiij. Ad nimiū calorem trāsseunt ab aquis niuium. Uel dicuntur poni in inferno sicut oues q2 sicut hmōi animas

lla distinguntur per greges: qr oues sibi stāt per se: ⁊ capre p se: sic etiā dānati similiter p diuersos greges distinguent. Nā sup-bi faciēt vnū gregē. Luxuriosi aliū, auari aliū. zach xij. plangēt terre familie ⁊ familie seorsum. Uel ducunt in inferno sicut oues tondent, ⁊ sic tonse ad pascua mittuntur: sic pctōres hic dimittēt lanā, i. diuitias ⁊ sic attonsi ad pascua infernalia trāsmittentur. ps. Cū interierit nō sumet omnia: nec descendet cū eo glia ei⁹. Uel dicunt poni in inferno sicut oues: qr sicut oues in calore stant cōpresse ⁊ vna super aliā: in frigore aūt stāt segregate. Sic ⁊ dānati cū erunt in igne infernali stabūt cōpressi: vt vn⁹ super aliū magis incēdatur. Cū vero erūt in frigore erūt separati vt qlibet p se stridēat. Matt. viij. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū. ¶ Secūdo leprosi vocāt xpm preceptorē. Ipse enim est ver⁹ pceptor q decē pcepta nobis dedit, q̄ si aliquādo trāsgreditur ipsum vt nři misereatur rogare debem⁹. Unde ⁊ isti leprosi dicunt fuisse decē sicut enim decem leprosi significant illos qui decem precepta sunt transgressi, sic decem mundati significāt eos qui per christum ad eorū obseruātiā sunt cōuersi. Iste decalogus preceptorū est illud psalterium decachorde. De quo d'cit ppheta. In psalterio decachordo psallā tibi: qd verbū tractās Aug. i libro de decem chordis distinguit tres differētias. Quidam enī istud psalteriū portant. sed in eo nō cantāt. Qui scz precepta dei ex timore seruāt. portare enī psalteriū sz nō cātare in eo onus qdē habet sed delectationē non habet: qr timor penā habet. Alij portāt ⁊ cantāt qr scz mādata dei seruant ⁊ ex amore seruāt. Licet enī sit labor in portando est tamē delectatio in cantādo. Iuxta illud. ps. Cātabiles mihi erant iustificationes tue. Alij nec portāt nec cātāt: sed pijcit, q. s. mādata dei nō ex amore nec ex timore seruāt. Melius est autem vt ibidē dicit Aug. psalteriū portare ⁊ cātare q̄ tantū portare. Rursus melius portare ⁊ nō cātare: q̄ proijcere qr meli⁹ est precepta dei ex amore q̄ ex timore facere. Rurs⁹ meli⁹ est facere ex timore q̄ nullo modo facere. Potētiā addit quarta regula illorū. s. q nō portāt sed cantāt. Isti sunt qui dicunt ⁊ non faciunt. In psalterio quidē. x. chordarū cātāt qui precepta dei alijs predicāt: sz nō portāt: qr ea nō seruant. De talib⁹ dicitur Matt. xxiij. Alligant onera grauia ⁊ importabilia ⁊ imponunt ea in humeros hominum. digito autem suo nolunt ea mouere. Tertio vocāt christum miseratorem cum dicunt, Miserere nostri. Ad misericordiam autem ius pendēdam tria ipsum inclināt scil. cet sua affectio precordialis nostra deuotio filialis: ⁊ nostra miseria generalis. Amor precordialis est quando radicatur in corde: quando manifestatur in operis exhibitione: quando ostenditur in aduersitatū perpessione: ⁊ quando est cum perseuerantia ⁊ continuatione. Isto modo christ⁹ in passione ad nos affectionē habuit precordialē: ipse enim iuxta cor suum fuit confossus ad innuendum q amor noster in eius corde est radicatus. Bern. In quo enī clari⁹ q̄ in vulneribus tuis eluxisset qd tu dn̄e suauis ⁊ mitis ⁊ multe mie. Ipse fuit in manib⁹ perforatus: ad innuendum q in beneficijs est liberalis ⁊ largus: Sicut enī vas perforatū nihil retinet: sic xp̄s nihil sibi retinuit sed oia nobis dedit, scz carnē in refectionē: sanguinē in ablutionē: aiaz in redēptionē: ⁊ deitatē dat in fruitionem. Ipse enī in pedibus fuit cōfixus: ad innuēdum q pōdus peccatorū nostrorū portauit. Esa. liij. Uere lāguores nostros ipe tulit: ⁊ dolores nr̄os ipse portauit. Ipe etiā fuit in cruce totus extēsus: ad innuēdū q amor quo nos dilexit vsq in perpetuū se extendit Matt. vlt. Ecce ego vobiscū sū oibus diebus vsq ad cōsummationē seculi. Scdo inclinat ipm ad miserādū nr̄a deuotio filialis Hiere. xxxj. Si filius honorabilis effraim. Si puer delicat⁹: qr ex q locut⁹ sum de eo: adhuc recordabor ei⁹. Idcirco cōturbata sunt viscera mea super eū. Miserās miserebor ei⁹. Ac si dicat dominus. intātum viscera mea sup eū cōmouent. Ac si ex eo mihi accresceret magn⁹ honor: ⁊ ideo dixit. Si filius honorabilis Ac si ex eo nihil pueniat magna vtilitas: ⁊ ideo dicit effraim qui interpretatur fertilitas, vel ac si esset paruul⁹ ⁊ etate immaturus: vel ac si esset delicate nutrit⁹: ⁊ ideo dicit. Si puer delicatus. Et reuera sancti

viri sunt filij honorabiles dei: qȝ in ipsis est ymago dei quam in seipsis honorant Eccli.x. Fili in mansuetudine serua alam tuā: ꝛ da illi honorē scḋm meritū ei⁹. Sūt etiā vtiles deo nō rōne dei: sed rōne ipso rū. Cri. Sicut benefac̄ētes nō deo pstamus sed nobis: dn̄s aūt gaudet nō de suo lucro, sed de nr̄a salute. Sic peccātes nō deo nocemus sed nobis: deus aūt tristaī sio nō de sua iniuria sed de nostra pditione. Sunt etiā paruuli in dei cognitione et dilectione q̄diu sunt phili in vita. j. Corin. xiij. Cum essem paruulus loquebar vt paruulus ꝛc. Sunt etiam a deo delicate nutriti. scilicet pane angelico. idest seipso. ps. panē angelorum mādūcauit hō. Tertio ad deū inclinat miseria gñalis. Sūt enī quidā que nullā habēt miseriā ꝛ nō indigēt mia. s. beati in quib⁹ nulla est miseria: nec q̄tū ad corp⁹ nec q̄tū ad alam. Apo. xxj. Absterget deus oēs lachrymā ab oculis sanctorū ꝛc. Augu. de ciuita. dei. Erit in singulis inseparabilis voluntas libera ab omni malo liberata ꝛ impleta oī bono fruēs indeficiēter eternorū gaudiorū iocūditate: oblita culparū oblita penaꝝ. nec tamen ideo sine liberatiōis oblita vt liberatori suo non sit ingrata. Alij sunt q̄ oēm habent miseriā nec vllā possunt recipere miā, scȝ dānati. Eoꝝ enī cor erit subiectū omni pene ꝛ miserie. Esai. j. A plāta pedis vsq̄ ad verticē nō est in eo sanitas. Eorū enī anima erit plena omni angustia q̄tū ad culpā pteritā. Sap. v. Dicēt intra se penitētiā agētes vt pre angustia spūs gemētes ꝛc. Erit enī plena oī dolore. q̄tū ad penā presentem. Esa. xiij. Torsiões ꝛ dolores tenebūt ꝛc. Erit plena omni torsione imaginatiua ꝛ formidatiua. Sapiē. xvij. Timore percussi illius que nō videbatur faciei estimabant deteriora esse que videbantur. Erit plena omni desperatiōe propter veniam denegatā. Michee. j. Desperata est plaga eius. Alij sunt q̄ nec omnes nec nullas: sed tamen aliquas habēt miserias ꝛ ideo multiplici indigent mia. illi. s. qui sunt in via qui multas habēt miserias q̄tum ad corpus. Bern. Homo natus de muliere. ideo cum reatu replet multis miserijs ideo cum fletu qui quasi flos egreditur ꝛ cōteritur: ideo cum metu habet etiam multas miserias in anima: quia secundum Bern. Ratio obnubilatur multiplici errore. Memoria confunditur multiplici obliuione. Uoluntas iactatur multiplici perturbatione.

¶ Dñica. xv. post festū trini. Sermo. j.

NEmo pōt duobus dn̄is seruire ꝛc. Matt. vj. Sicut dicit Aug. Deus hoīem fecit vt summū bonū intelligeret, intelligēdo amaret amādo possideret, ꝛ possidendo frueret. Ideo xp̄s i hoc euāgelio intēdit nos ab amore terrenorū ad amorē celestiū inducere. Et hoc quatuor modis. Primo dissuadēdo diuitiaꝝ seruitutē. cū dicit Nemo pōt duob⁹ dn̄is seruire. Scḋo iter dicēdo nimiā sollicitudinē. cū dicit. Ideo dico vobis ne solliciti sitis ꝛc. Tertio ostēdendo istā per similitudinē cū dicit. Nonne aia plus est q̄ esca? ꝛc. Quarto inducēdo suā intētionē cū dicit Querite ergo primū regnū dei. ¶ Circa primū notādū q̄ nemo pōt seruire duob⁹ dn̄is contraria precipiētib⁹. isti duo dn̄i sunt deus ꝛ diabolus: vel deus ꝛ mūdus: vel de⁹ ꝛ caro. Primis duobus nemo potest seruire, quia deus precipit humilitatē. Matt. xj. Discite a me qȝ mitis sum ꝛ hūilis corde. Diabolus superbiā. Job. xlj. Ipse est rex sup oēs filios superbie. Gre. Euidētissimum signū reproborū est superbia humilitas electorum. Cū ergo quā quisq̄ habeat cognoscit sub quo rege militet inuenit. Secūdis duobus nemo pōt seruire qȝ de⁹ diligit pacē, mundus turbationē. Joh. xvj. In mundo pressurā habebitis, in me aūt pacē. Tertijs duobus nemo pōt seruire qȝ de⁹ precipit puritatē: caro appetit voluptatē. Iste sunt due leges. De quibus dicitur. Rom. vij. Uideo aliā legē in mēbris meis repugnantem legi mentis mee. Lex carnis ē carnalia cōcupiscere. Lex mētis est mundiciā desiderare. Gala. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄: ꝛ spūs aduersus carnē. Sequitur enim. Aut vnum odio habebit scȝ diabolum ꝛ alterum diliget scȝ deū. Aut vnum sustinebit scȝ diabolū. non quidem diligit. Aug. Nemo diabolū diligit: sed sua cupiditate iplicatus subdit

ch̄r eū diligit: sicut qui ancille aliene coniunctus est propter cōcupiscentiā, patitur diuturnā seruitutē: ꝛ si nō diligit eū cuius ancillā diligit: ꝛ alterū contēnet. s. deū Nō quidem odio habebit. Augu. Nullus cō scientia deū odisset. hoc autem Augusti. post modū retractauit propter illud. ps. Superuia eoꝝ qui te o derūt ascēdit sem per. Sed sine dubio nullus deū odit affectu: ꝛ si effectu: nec etiam diabol⁹ inquantū scʒ est oiʒ gubernator, sed inquātū est eorum punitor: sicut nec latro odit iudicē inquātum est homo sed inquantum est iudex ꝛ tortor. Post dixit in generali descēdit ad speciale dicens nō potestis deo seruire ꝛ mãmone. Glo. Mãmona nomen est demonis qui preest diuitijs: nō ꝙ in eius ditione sint sed qꝛ ipsis vtitur ad decipiēdum irretiē do laqueis diuitiarū. Nō dixit. Non potestis habere sʒ nō potestis seruire. Licite em̄ haberi possunt quādo bene dispēsant. Quidam enim eas diligunt contra deū: sicut auari qui sunt earū serui. De quibus dicit glo. Seruire diuitijs deum negare est. Alij eas diligūt: sed infra deū. sicut viri perfecti qui adhuc terrenis sunt dediti. Isti sunt qui edificant lignum: fenū: ꝛ stipulā: qui. s. terrena plus iusto vel minus vel minime dilexerūt. Alij retinēt ea ꝓpter deū. vt. s. pauperibus inde subueniāt, sicut fuerūt patriarche: sicut fuit sctūs Johānes patriarcha alexādrinus ꝗ in oratiōe xp̄o dicebat sic. Bone iesu ego dispergēdo tu subministrando vt videam⁹ qs vincat. Circa secundū notandū ꝙ xp̄s interdixit superfluā curā mundanorū. Diabol⁹ em̄ primo solicitat hominē vt querat necessaria. Sicut de⁹ videt homini permisisse. Gen. iij. In sudore vult⁹ tui visceris pane tuo. habitis necessarijs sollicitat: vt querat suꝑflua ꝗ sollicitudo dissuadetur. Phi. iiij. Nihil sollicitisit⁹. Chryso. Sollicitudo desperatiōis est filia. Habitis necessarijs ꝛ suꝑfluis sollicitat vt querat nociua per vsuras. s. ꝛ rapinas. Prouerbio. j. Semite omnis auari animas possidentium rapiūt. principium igitur tentationis in auaritia est nimia sollicitudo circa necessaria progressus circa superflua. sʒ cōsummata malitia circa nociua. Dominus igitur studuit amputare tētationis principium qd est nimia sollicitudo circa necessaria: cum dicit. ne solliciti sitis anime vestre ꝛc. Quo oblato per cōsequens aufertur ꝓgressus ꝛ finis. Qui em̄ non est sollicitus circa necessaria: nec circa superflua ꝛ nociua. Notandum tñ ꝙ est quedā sollicitudo quā fecit charitas. De qua Roṁ. xij. Qui preest in sollicitudine. Alia quā facit necessitas. Tertia quā facit cupiditas. De hac duplici dicit glo. In sudore vultus tui paratur panis: sed panis exercendus, est sollicitudo tolerāda que mentem perturbat dum timet ne aut possessa dispereant: aut elaborata nō contingant. Prima precipitur. Secūda ꝑmittitur. Tertia prohibetur. Circa tertiū notandū ꝙ dn̄s ꝓhibet hanc superfluā sollicitudinē per multiplicem similitudinem. Et primo ꝑ similitudinē creature rōnis. de qua ponit duo exēpla. Unū cū dicit: nōne aīa plus est ꝙ̄ esca: ꝛ corpus plusꝙ̄ vestimentum? Qui dedit maiora. i. animā quis debit minora. i. escam ꝛ vestes. Et domin⁹ ponit hic tria bona que deus homini dedit. s. corpus aīam. ꝛ res. Anima autē debet subijci suo superiori. i. deo sibi obediēdo. ꝛ corp⁹ suo superiori. i. anime sibi obtemperādo ꝛ res suis superiorib⁹ scʒ deo vt pauperibus distribuant. ꝛ anime vt discrete diligantur ꝛ corpori sibi necessaria ministrentur. Sed istum ordinem peruertunt diuites ꝗ nō subijciuntur deo qꝛ pauperibus nihil tribuunt nec anime: qꝛ eas inique diligunt: nec corpori quia illud fame affic. ūt. Aliud exemplum: quod ponit circa creaturam rationalem est cum dicit. Quis autē vestrū cogitās pōt adijcere ad staturam suam cubitum vnum? Glos. Ille ergo regendi corporis curā relinquit ꝗ illud ad hanc staturā fecit peruenire. Tangitur autem hic in gl. magna similitudo: vtrum nostrum corpus erit simile corpori christi quantum ad eandē staturā. ꝛ dicēdum ꝙ illa similitudo quantū ad tria pōt considerari, vel quantum ad eiusdē glorie christi conformitatem ꝛ sic est impossibile, quia nullius gloria potest glorie christi adequari: quia gloria corporis christi erit instar solis. gloria beate virginis instar lune ꝛ gloria ceterorum sanctorū erit instar stellarum. j. Corin. xv. Alia claritas

solis id est christ⁹. Alia claritas lune id est beate. Marie. Alia claritas stellarū .i. celeorū sanctorū. Uel potest cōsiderari quātum ad eiusdem stature qualitatem: ꝛ sic non erit ibi talis similitudo. Aug. de ciui. dei. Si dixerimus ad dominici corporis modum in norum maiorumq; corpora redigenda, peribit de multorum corporib⁹ per plurimum: cum ipse nec capillum esse periturum permittat. Uel potest intelligi quantum ad eandem etatem, ꝛ sic erit ibi ista similitudo. Unde subdit augu. Restat ergo vt quisq; recipiat suam mensuram quam habuit in iuuētute. Si senex est mortuus vel fuerat habitur⁹ si est ante defunctus: ꝛ ideo non est dictum ab apostolo. Ephe. iiij. In mensuraꝫ stature sed in mēsuram etatis plenitudinis christi: quia resurgent corpora mortuorū in iuuenili etate ad quam christum peruenisse cognouimus. Hec August. Secūdo hoc ostendit exemplo creature sensibilis: cum dicit. Respicite volatilia celi ꝛc. Ex hoc vt dicit augusti. Quidaꝫ dixerunt hominem non debere laborare: sed diuine prouidētie se cōmittere. Sꝫ sicut ille ait si adest temporis facultas debemus victum laborando acquirere. alias si vellem⁹ sicut volatilia volare: aut sicut natantia natare hoc esset deū tētare. Si vero imminet necessitas debemus nos diuine prouidentie cōmittere ꝛ tunc ille nos pascet sicut aues. Et ponit exemplū in paulo ꝛ petro. Paulus quidē mortem fugit ꝛ tamen christus petrum a vinculis liberauit. Paulus em̄ per humanum auxilium euadere poterat: ꝛ ideo si voluisset expectare diuinū auxiliū hoc fuisset tentare deuꝫ. Petrus autem carebat humano auxilio ꝛ ideo se cōmittebat diuino. Tertio ostendit hoc exemplo creature vegetabilis: cum dicit Considerate lilia agri. ꝛ infra. Si autem fenum agri ꝛc. Hier. Quod sericum: que purpura que pictura textricum potest floribus cōparari? Lilium igitur induitur veste candida. rosa veste purpurea: viola veste hyacintina. fenum agri veste viridi. sicut ꝛ sol veste lucente. Iuxta illud ps. Amictus lumine sicut vestimento. Sic etiam inter sanctos viros quidā induuntur candore puritatis. quidam rubore charitatis. quidā hyacinthino celestis contemplationis: quidem virore virtutis: quidā splendore honeste cōuersationis. Ultimo cōcludit suaꝫ intentionē. cuꝫ dicit. Querite ergo primū regnū dei ꝛ iustitiā eius: et hec omnia adijcientur vobis. Iustitia autem regni celorum est illa per quam ipsum regnum acquiritur. De quibus sic dicit Augu. Uenale habeo dicit dominus. Quid regnū celorum. Quo emitur: paupertate regnū dolore gaudium labore requies ignominia gloria, morte vita. Moneta igitur qua emitur regnum est paupertas. Mat. v. Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnuꝫ celorū. Moneta qua emitur gaudiū est dolor ꝛ persecutio. Ibidē. Beati qui persecutionē patiuntur propter iustitiaꝫ, quoniā ipsorum est regnū celorū. Moneta qua emitur requies est labor penitentie. Matth. iiij. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Moneta qua emitur gloria est ignominia ꝛ humilitas profunda. Matt. xviij. Nisi cōuersi fueritis ꝛ efficiamini sicut paruuli. ꝛc. Moneta qua emitur vita, est mors ꝑpter christum assumpta. Matth. xi. Regnū celorum viꝫ patitur, ꝛ violenti rapiūt illud. Magnam vim ꝛ violentiam quilibet sibi facit quādo propter regnū celorum vitaꝫ suam cōtēnit. Quod aūt dicit hec omnia adijcientur vobis non est intelligendū sicut dicit. Augu. ꝙ semper adijcientur cū apostolus de se dicat. In fame ꝛ siti: in frigore ꝛ nuditate. sed aliquādo dantˀ, aliqñ subtrahuntur. Est enim deus sicut dicit. Aug. Medic⁹ ꝗ nouit qñ sunt apponēda ꝛ qñ subtrahēda. Cū ergo apponit sūt ad grārū actionē cū subtrahit ad ꝓbationē.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

NEmo pōt duobus dñis seruire ꝛc. Fꝫ aug. tria sūt gña hoīm. s. valde boni sicut viri perfecti: valde mali sicut peccatores ꝛ impij. Mediocriter boni et mediocriter mali sicut sunt negligentes et tepidi qui volunt deum diligere et mundum Ista tria genera hominum dominus describit in presenti euangelio. Primo enim describit mediocriter bo-

nos ⁊ mediocriter malos. cũ dicit. Nemo pōt duobus seruire. Isti duo dñi sunt mũdus ⁊ deus qui in simul diligi nō possunt sicut sancti viri per multa exēpla ostenderunt. Aug. sup. Joh. hoc ostēdit exemplo vasis dicens. Si habitet in te amor mũdi: nō est quo intret amor dei: vas es sed plenus es: funde qđ habes vt recipias quod nō habes: funde amorē seculi vt ipleaeris amore dei. De hoc eodem inde sic dicit in libro. Homel. l. Est amor vtilis ⁊ amor noxius: amor vtilis amore prepedit: amor noxius recedit: ⁊ amor vtilis succedit: pleni sunt hoīes amor huius seculi: fundāt ⁊ capiāt: vis vt intret mel vbi acetũ infudisti. Idem etiam super Joh. hoc ostēdit exēplo manus dicens. Nō potest deus amare quod eternuz est: nisi subtrahat amare quod temporale est. Amorez hominis sic putato quasi manũ anime: si aliquid tenet aliud tenere nō potest: vt aũt possit tenere qđ datur dimittat quod tenet. Qui enim amat seculũ: deum amare nō pōt qꝛ occupatam habet manũ. Dicit illi dñs. Tene quod do. nō vult dimittere quod tenebat, nō pōt accipere quod offertur. Si necessitate impeditus possidere cogit possideat non possideatur: teneat non teneat: dñs sit rei sue: non seruus auaricie sue. Cyprianus in tractatu de. xij. abusionibus seculi ostēdit hoc exemplo oculorũ dicēs. Mundi amor et dei pater in vno corpore habitare nō pñt quemadmodũ oculi celũ ⁊ terra pariter nequaꝙ cōspiciũt. Chry. super Mattheũ hoc ostēdit exēplo per naturaz celestiũ ⁊ terrenoꝝ dicens. Celestia ⁊ spũalia leuia sunt naturaliter sursuz tendētia: terrena ponderosa sunt ⁊ deorsũ trahentia. Si spũalia tenueris sursum te ducũt. Si terrena deorsum te ponēt. De hoc dicit etiā quedā Glos. super hũc locuz. Res inquit terrena vel deus si in corde hominis dñet ad cōtraria ex vtraꝙ hō trahit. Nā de⁹ trahit ad superiora sibi seruiētē. Res vero terrena trahit ad inferiora. Rabanus super Lucā ostēdit hoc exēplo vasis dicēs. Dilectio dei nō recipit sectionē. Nā quantũ dilectionis in infimis expēderis hoc tibi necessario a deo deficiet. Sicut enī in vase aliquo pleno liquore in quantum emanauerit foras: intantũ necessariũ est in plenitudine denegare. Sic et anima in quantum emanauerit ab ipsius dilectione ad illicita: intantũ minui necessariũ est a deo. Potest autē homo ⁊ deo seruire et diuitias habere: sed non eis seruire, quia tunc diuitiarum seruus esset ⁊ auaritia dominaret eidē. Juxta illud. Amos. ix. Auaritia in capite omnium. Auaritia enim aliquando occupat manum. quando scilicet quis semper vult accipere ⁊ nō dare. Ecclesia. iiij. Non sit porrecta man⁹ tua ad accipiendum et ad dādũ collecta. Aliqñ os: quādo scꝫ de terrenis vult loqui ⁊ tractare. Joh. iij. Qui de terra est de terra loquitur. Aliquādo oculos. Juxta illud ps. Oculos suos statuerũt decli. inter. Taliũ auaricia curari potest: sed quando ascendit super caput, ⁊ domina efficitur vix curat. In seruis autem dei auaricia nō occupat caput quia eis nō dominat. Nec os: qꝛ de terrenis nō loqnuntur. Nec oculos: quia in talibus nō delectātur. Nec manus: qꝛ liberaliter pauperib⁹ largiũtur. Sciũt enim ꝙ bona tēporalia nō sunt ꝓpria sed accōmodata: nō sunt secura: sed trāsitoria. Nō sunt preciosa sed vilia. Eleemosyna aũt facit vt sint ꝓpria. Petr⁹ rauen. Da pauperi: vt det tibi: qđ qđ pauperi dederis tu habebis: quod pauperi non dederis alter habebit. Facit vt sint secura. Ambr. Hereditas in tuto ponitur que deo custode seruatur. Facit vt sint preciosa: qa plũbum cōuertit in aurũ. Aug. Laudas mercatorem si vendit plumbum ⁊ acquirit aurum: ⁊ illum q'u erogat pecuniā et acquirit iustitiam. Secundo describit valde bonos et hoc exemplo volatilium ⁊ liliorũ. Per volatilia enī sancti viri intelliguntur ex eo ꝙ corde in celis morātur. Phili. iij. Nostra cōuersatio in celis est. Periculum est enim istis volatilibus habitare i terra iuxta illud. Esa. xxiiij. Formido et fouea ⁊ laqueus super te qui habitator es terre. Auis enī que habitat in terra aut est i formidine ne capiatur: aut cadit in foueā decipule que sibi preparatur aut laqueis irretit: in formidine sunt auari. Job. xv. Sonitus terroris in aurib⁹ ei⁹ ⁊c. In foueam cadũt luxuriosi. Prouer. xxiiij. Fouea profunda est meretrix. Laqueis irretiũtur superbi quos superbi demones in terra ab

scondunt.ps.In via hac qua ambulabā absconderunt superbi laqueum mihi. Et subdit. Esa.Et erit omnis qui fugerit a facie formidinis cadet in foueam:et qui se explicuerit de fouea tenebitur laqueo qȝ sepe fit quādo quis desinit ardenter amare terrena transfert se ad amādū carnalia:et quādo subiugauerit auaritiā et cōcupiscētiā inde effertur in superbiā. Intelliguntur etiā viri sancti p lilia.Nā liliū extra est cādidū intus est aureū intus et extra odoriferū. Sic viri sancti in corpe sunt cādidi p puritatē:in corde aurei p charitatē:in cōsciētia et vita sunt odoriferi p sanctitatez: qȝ corum vita est odorifera deo et proximo. Can.v.Dilect⁹ me⁹ cādid⁹ ppter puritatē.Rubicūd⁹ ppter charitatem Elect⁹ ex milib⁹,ppter vite et cōsciētie sanctitatem. Uix em̄ de mille inuenit vn⁹ q̄ hāc duplicē habeat sanctitatē. Thren.iiij.Cādidiores niue:nitidiores lacte:rubicundiores ebore ātiquo,saphyro pulchriores. Sūt em̄ cādidi et nitidi in corpore:rubicūdi in mēte:fulgidi in cōscientia et cōuersatione. Tertio dñs describit valde malos cū dt. Si aūt fenū qd̄ hodie est et cras in clibanū mittit̄ ⁊c. Per fenū reprobi intelligunt̄ q̄ hic fuerūt aridi in fine et in bono opere: et postmodū mittent̄ in clibanū infernalē p cōbustionē. Quomō aūt corpora dānatorū possint cōburi et nō consumi ostendit Aug.de ciui.dei: multiplici exēplo. Primo exēplo vermiū dicēs.Nō nullū gen⁹ vermiū in aquarū calidarū scaturigine reperitur quorū feruorē nemo impune contrectat:illi aūt non solū ibi sunt sine vlla lesione:sed etiā extra non pñt viuere. Scdo exemplo montiū dicens.Qn̄dā notissimi montes sicilie qui tanta temporis vetustate vsq̄ nūc flāmis estuāt et integri pseuerāt satis idonei testes sunt nō omne qd̄ ardet cōsumi. Tertio exemplo carbonū qui ignis opatiōe sic facti sūt incorruptibiles vt in terrā humidā suffossi dū essent ligna putrescerēt:corrūpi nō pñt. Quarto exēplo pauonis dicēs q̄ de⁹ dedit carnes pauoni mortui ne putrescerent:et narrat ibi q̄ semel cū hec auis sibi cocta fuisset oblata, de pectore eius vsq̄ ad annū seruari fecit:et nullā lesionē incurrit,nisi q̄ aliquantulū corpulentie siccioris et contractioris fuit. Quito exēplo salamādre dicēs: sicut scripserūt q̄ de naturis animaliū curiosi⁹ indagarāt. Salamādra i ignib⁹ viuit.de cuius etiā pellibus fiunt corrigie pciose, q̄ quasi vetustate cōsumpte si proijciātur in ignē ex veterib⁹ fiunt noue. Ultimo dominus instruit eos scȝ valde bonos et valde malos et mediocriter bonos et mediocriter malos qñ ↄcludit. Querite ergo primū regnū dei. In hoc q̄ dicit pmū dat intelligere q̄ pmo et principalr̄ spūalia sūt petēda. Sed istū ordinē puertunt auari: cōtra quos dicit Aug.in lib.l.homel̄.vsq̄ adeo cecitas mētis holem occupauit: vt oia bona velit habere preter seipsum: villā vis habere bonā,vxorē bonā,domum bonā. Quid currā p singula?caligas non vis habere malā:et vis habere vitā malā nunquid nocebit tibi plus mala caliga q̄ mala vita? Cum enim mala caliga constricta nocuerit sedēs discalcians te abijcis: aut corrigis,aut mutas. Muta igit̄ vitam ⁊c. Deinde subdit. Sȝ plane video vn̄ falleris Caliga nocēs dolorē facit vita nocēs voluptatē:illō nocet:istō libet:sȝ qd̄ ad tēpus libet postea pei⁹ dolet. Qd̄ aūt ad tēpus salubriter dolet:postea i infinita voluptate et abūdāti gaudio letificat: scd̄ȝ illō. Qui semināt i lachrimis i gaudio metēt. Per hoc aūt quod dñs subdit. Et hec oia adijcient̄ vobis.dat intelligere q̄ bōa tēporalia debem⁹ amare sicut accidētia. Accidēs aūt est quod adest et abest pter subiecti corruptionē. Serui igit̄ dei diligunt tēporalia sicut accidētia. Quia si assūt nō corrūpitur eoꝝ animus p superbiā. Si desūt nō corrūpit̄ p impatiētiā. Talis erat q̄ dicebat.Phil̄.iiij.Scio hum liari,scio et abūdar̄,et penuriā pati. Auari aūt diligūt diuitias et terrena tāq̄ substātialia, et si assūt corrūpūt̄ p supbiā.vn̄ ostēdit.Aug. Radix diuitiarū ē supbia. Si desunt frāgūtur p ipatiētiā. Eccl̄.v.Diuitie cōseruate in malū dñi sui perierunt in afflictione pessima. ¶ Sermo.iij.vnde supra.

SCit em̄ pater vester celestis qȝ his omnibus idigetis ⁊c. Magna nobis de deo nostro dȝ ēe fiducia qȝ in ipso est magna be-

niuolētia: ideo dicit pater vester. Jn eo et est olm futurorū p̄scientia, ideo dicit. Scit em̄ qualis in nobis sit magna indigentia ꝓpter qđ dicit his olb⁹ indigetis. ¶ Circa primū notandū ꝙ magna dei beniuolētia in hoc exprimit ꝙ pater noster vocatur. Deute.xxxij. Nōne ip̄e est pr̄ tuus qui possedit te ⁊ fecit ⁊ creauit te? Ipse enim nos fecit quātū ad corpus: creauit quātū ad animā: ⁊ possidere nos dʒ quātum ad res. Sed a dn̄io corporis ip̄m expellunt luxuriosi: a dominio aie superbi. a dominio rerū auari. Jsta sunt tria q̄ scđm dicta salomonis hoiem de domo expellūt. s. fumus, mala vxor, ⁊ stillicidiū. Jsta aūt spūaliter intellecta deū ab homine expellūt. s. fumus supbie q̄ in altum ascēdit, sed cito euanescit. Mala vxor carnalis cōcupiscētie: ⁊ stillicidiū auaritie q̄ hoiem sollicitudinib⁹ inquietant. Circa scđm scʒ dei prescientiam. Quidā em̄ curiosi duo maxie inquirere cōsueuerūt. Unū qr cū prescientia dei falli nō possit si prescit aliquē dānandū, opoitet eū dānari: ⁊ ideo nihil ꝓdest agere bonū ⁊ nihil obest facere malū. Secūdū est quare deus creat vel nasci ꝑmittit quos scit esse dānādos. Ad ista aūt tribus modis respōderi pōt. Prim⁹ modus est nostrā insufficientiā ꝓstendo: cuʒ de phūs. Jntellectus noster habet se ad manifesta nature: sicut oculus noctue ad solē. Jntantū em̄ cognitio nostra est debilis ꝙ nullus phūs potuit vnq̄ naturā vni⁹ musce ꝑfecte cognoscere. Unde legit ꝙ vnus phūs multis annis in solitudine stetit: vt naturā apū posset cognoscere: ⁊ tn̄ ꝑfecte cognoscere nō valuit. Si ergo intellectus noster nō sufficit cognoscere manifesta nature create: quomodo intelligere poterit occulta scientie diuine? Unde narrat. Tullius de natura deorū, ꝙ quidam rex quesiuit a quodā pho quid esset deus. Et phus ad respōdendū terminū postulauit. Cui rex triū dierū terminū dedit. Quo expleto, terminū iterū petijt ⁊ triū dierū terminū ad huc recepit. Jllo expleto adhuc maiorē terminū requisiuit. Cui rex: vt video me deludis. Et ille: nō facio dn̄e: sed deus est hominis tā immēsus ꝙ quanto de eo pl⁹ cogito: tāto plus i eo deficio ⁊ in eo qđ dicā nō inuenio. Scđs mod⁹ respondē di est questione ꝫ questionibus repellēdo: ⁊ istū modū traditū habem⁹ a dn̄o. Mat. xxij. Qui ait phariseis ipsum interrogantibus interrogabo ⁊ ego vos vnū sermonem ⁊c. Talib⁹ igitur curiosis pro q̄stionibus questio est reddēda: vt cū non p̄nt respōdere ad minima ⁊ manifesta, desināt inuestigare ꝓfunda. De his aūt minimis et manifestis aliqua exempli gratia ꝓponamus q̄ Aug. de ciui. dei ducit in mediū. Primo querit ꝙ cum tria sunt lucidissima scʒ oleum: argētū: ⁊ ignis ⁊ nihil habeāt in se nigredinis ⁊ si deni; quod nō habēt. Quid est ꝙ oleū luciduʒ maculas nigras infundit? Argētuʒ candidū lineas nigras tingit. Et ignis fulgid⁹ ligna ⁊ paleas nigras facit ⁊ omnia que lamberit, deterrima reddit. Scđo querit qđ est ꝙ palee tāte sunt caliditatis ꝙ poma cruda maturant et tante frigiditatis ꝙ niues i medio estate cōseruant ne fluant, cum tamē calidū et frigidū sint oīno cōtraria: ⁊ duo cōtraria in eodem subiecto esse nō p̄nt. Tertio querit de quadā ficu egiptiaca que si ponatur in aqua mox fundū petit: vbi madefacta ⁊ aqua repleta ad supficiē redit ⁊ ibi cōsistit. Quarto querit de calce i quo ignis latens continetur: ⁊ cuʒ naturaliter aqua ignē extinguat ⁊ oleū nutriat: tn̄ si ꝗs aquā in calcē infundat, mox ignis latens vrere incipit: ⁊ si oleū adhibeat mox illuʒ ignē extiguit. Quinto q̄rit de adamante q̄ nullo ferro frāgit, nullo igne ꝯsumit: ⁊ tn̄ hircino sanguine frāgi ꝓhibetur. Dicitur autē ꝙ in ethiopia est quedam calamita q̄ ferrum nō attrahit sed repellit: ⁊ quedam alia que in vno angulo ferrum attrahit et in alio repellit. Sexto q̄rit de duob⁹ fontibus: quorum vnus est in egypto in quo faces extinguūtur accense: et reacenduntur extincte. Alius est apud garamantes qui in nocte est tam calid⁹ vt non tangat in mane: ⁊ in die tam frigidus vt nō bibatur. Jn flumine etiam mira ⁊ stupenda apparēt. Dicitur enim lapillus esse modic⁹ ad modum sagitte figuratus, ⁊ in medio interstitio in modum aeris generat⁹. Hic aurum et argentum in marsupio laneo et serineo liquefacit: et marsupiuʒ et serineū non ledit ⁊ multa alia stupēda facit. Si ꝗt hominem curiosi istorū et similium ne

sciunt rationem reddere: designant cele-
stia indagare. Tertius modus respondē
di est rationi et exemplis veritatem astruē
do. Primum igitur ꝙ scilicet diuina pre-
scientia nullam necessitatem inferat osten
dit Boetius ratione ⁊ exēplo. Ratio eius
est quoniam deus prescit futura: quedam
de necessitate vt solem oriri: et quedā ex
libera voluntate: sicut hominem currere
vel aliquid operari, ⁊ ideo sol necessario
oritur: quia deus sic presciuit ⁊ ordinauit
⁊ vt homo volūtate operatur: qꝛ deus sic
presciuit et ordinauit. Illa igitur que sunt
a causa naturaliter operante vētura sunt
de necessitate. Que vero a causa libere ope
rante ventura sunt, libere et non de neces-
sitate quia deꝰ sic instituit ⁊ presciuit. Exē
plum autem tale ponit: sit alicui aliquod
triuium in quo homo sit paratus ad am-
bulandum: alius autem homo ibi sit sup
altam speculam presciens futurorum qui
monet eum ne per viam sinistraȝ incedat:
sed aut per dexteram aut saltem per me-
diam vadat et ille contemnens sinistraȝ te
neat et in latrones incidat non fuit culpa
speculatoris quia hoc presciuit ⁊ maxime
quia admonuit sed illius qui contempsit.
Potest igitur dici ꝙ via dextera est penitē
tia que ducit ad celum. via sinistra est pec
catum quod ducit ad tartarum: via me-
dia est penitentia imperfectorum que du-
cit ad purgatorium. Deus igitur scit quā
viaȝ quilibet est facturus: et monet ne per
sinistram incedat: sed aut per dexterā aut
saltem per mediaȝ vadat. Si quis igitur
viam peccati eligit: et ad tartarum descē
dit non deo videnti et admonenti: sed sibi
contemnenti imputari debet. Postea que-
ritur quare vulneratus medicinas requi-
rit: cum deus scit quando est moriturus: ⁊
quare agricola terram serit ⁊ vineam col
lit ex quo deus scit quos fructus debeat
producere, sed si vulneratus medicinam
contemnit mortem incurrit. Si agricola
terram vel vineam non collit steriles fru-
ctus habebit: quia sic dominus fructum
esse instituit ⁊ presciuit. Ad secundum que
ritur scilicet deus creat et nasci permittit
quos damnandos esse cognoscit. Respō-
dit apostolus. Ro. ix. An non habet po-
testatem figulus ex eadem massa facere
aliud quidē vas in honorē aliud in contu
meliam. Ubi dicit Aug. Ideo non vtrunqꝫ
in honorem ne hoc meruisse estiment ⁊ nō
vtrunqꝫ in contumeliam vt iudicium mise
ricordia superexaltet. Ac per hoc ne dā-
natus ex debito de supplicio suo iuste con
queratur. Nec liberatus gratias superbe
de merito glorietur. Aug. autem in enchi
ridion ad istam questioneȝ respōdit dicēs
ꝙ deus cum sit summe bonus non sustine-
ret malum esse in operibus suis nisi adeo
esset omnipotēs ꝙ de malis posset bōa effi
cere. Quatuor igitur bona de malis ho-
minibus maxime deus elicit. Primo quia
ex hoc boni meliores apparent: sicut et ꝗ
album iuxta nigrum magis relucet. Aug.
vbi supra. Illud quod malum dicitur be-
ne ordinatum et suo loco positum eminen
tius commendat bonū vt magis placeāt
et laudabiliora fiant bona dum cōparan-
tur malis. Secundo quia ex hoc dei iusti-
tia cōmendatur. Cū enim vniuerse vie dn̄i
sint mīa ⁊ veritas si omnes ex mīa saluā-
ret non appareret eius iustitia et si omnes
ex iustitia dānaret nō appareret eius mīa:
velut si iudex omnibꝰ malefactoribꝰ par
ceret non appareret iustus: ⁊ si nulli vnqꝫ
parceret non appareret pius. Tertio qꝛ
per malos boni exercētur: ⁊ maior eis co
rona preparatur. Si enim mali nō fuissent
nec xp̄s fuisset occisus: ⁊ homo non fuisset
redemptus, nec stephanꝰ fuisset lapidatꝰ
nec aliqs sanctus per martyriū fuisset co
ronatꝰ. Greg. Quod lima ferro, ⁊ fornax
auro, ⁊ tribula grano: hoc facit tribulatio
viro iusto. Quarto quia de malis sūt sepe
multi sancti generati. Sicut de esau malo
natus est sanctus iob. de achā malo eze-
chias bonus, de amon malo iosias bonꝰ.
De hereticis petrus martyr egregiꝰ. Ex
spinis enim nascitur rosa: sꝫ si spina penitus
pderetur nulla rosa nasceretur. Seruat igitur
interdū deus spinas, vt inde electas susci
piat rosas. Tertio ponit nostra indigētia
cū dicitur quid his oībꝰ idigetis: ex quo
datur itelligi ꝙ nō debemꝰ tēporalia que
rere ad superfluentiā: sed ad sublenādā
indigentiā, aut in nobis, aut in aliis. Con
tra hoc faciūt gulosi qui nō recipiunt ad
necessitatem, sed ad voluptatem cū tamē
dicat Seneca. Palatū tuū famen excitat ⁊

nō sapores Legit̃ ꝙ dario fugiēti facie ale
xandri, ꝛ magna siti oppresso aqua turbi-
da: ꝛ cadaueribꝰ inquinata, est ei ad bibē
dum oblata, quam bibens dixit se nunꝙ bi
bisse iocundius. Contra hoc etiam faciūt
auari qui aliorum indigentias nolunt sup
plere, sed sibi oīa retinere: cum tamē aqui
la ꝛ leo predam soli non comedant: sȝ aui
bus ꝛ bestijs a longe sequentibus partem
relinquant. Legitur cum Alexander per
quandam syluam pergeret, ꝛ ipse cum ex
ercitu siti fere deficeret: ꝛ ciphus aque si-
bi oblatus fuisset ipsam aquā effundi mā
dauit. Noluit enim solus bibere postꝙ mi
litibus suis hoc non poterat communica-
re. Contra hoc etiam faciūt superbi q̄ nul
lo reputāt se idigere: ꝛ tñ omnibꝰ indigēt.
Supbia eñ oīa bona corrodit, ꝛ folia bo-
norum verborū ꝛ flores bonarū volūtatū
ꝛ fructum bonorū operū. Juxta illud. Ec-
clesiastici.vj. Nō te extollas in cogitatiōe
anime tue velut taurꝰ ne forte elidat vir-
tus tua per stultitiam ꝛ folia tua comedat
ꝛ fructus tuos perdat ꝛ relinquaris velut
lignum aridum in heremo.

¶ Dñica.xvj.post festū trinita.Sermo.j.

IBat Jesus in
ciuitatē q̄ vocat̃. Naym. Et ec
ce defunctꝰ efferebat̃ ꝛc. Luc.
vij. Iste filiꝰ vidue defunctus
erat ꝛ ad monumētū portabat̃.i. et extra
portam delatus erat ꝛ mater vidua eū fle
bat. Per istum igitur defunctū peccator si-
gnificatur. De quo quinꝙ per ordinē sunt
videnda. Primo quare peccatū p mortuū
intelligitur. Secūdo ꝙ est monumētum in
quo includitur. Tertio qui sunt peccatores
a quibꝰ portatur. Quarto que est ista por-
ta extra quā defertur. Quinta q̄ est vidua
a qua defletur. Circa primū notādū ꝙ pec
cator per mortuum intelligitur ex eo ꝙ ad
instar mortui est frigidus ponderosus ꝛ fe
tidus. Frigiditas autē in eo causatur a tri-
bus. Primo causatur a frigida suggestiōe
diaboli. de qua dicitur. Eccli.xliij. Frigi-
dus ventus aquilo flauit ꝛ congellauit cri
stallum ab aqua. Iste ventus aquilonaris
tentatio est illius qui dixit. Esaie.xiiij. Se-
debo in lateribus aquilonis. Ex cuius ten
tatione frigida anima que erat cristallus
in quātum ad dei imaginem est creata: tota
efficit̃ gelida. Secūdo causatur a frigida
natura peccati. Peccatum enim de se frigi
dū est cū sit venenū serpentis infernalis
vel ꝙ per sui frigiditatem extinguit calo-
rem cordis. De frigiditate peccati Hiere.
vj. Sicut frigidā facit cysterna aquā suā.
sic frigidam facit malicia animam suam.
Tertio causatur ab extinctione ignis diui
ni amoris. Amor enim dei ignis est. Luce.
xij. Ignem veni mittere in terram ꝛc. Istū
ignem predictus ventus aquilonaris extin
guit. ꝛ idō animaȝ frigidā relinquit. Chry.
Qui non habet istū ignē de quo dixit dñs.
Ignem veni mittere in terrā. In hyeme est
etiam si fuerit in media estate: sicut autem
frigus poros terre constringit ne aliquid
germinare permittat, sic tale frigus in ani
ma generatū siue a frigida suggestiōe dia
boli, siue a frigida natura peccati, siue ab
extinctione ignis diuini: sic omnes bonas
affectiones constringit ꝙ nullū bonū pro-
positū nullū bonū opus animaȝ pducere
sinit. Ideo dr: Eccl.xliij. Gelu sicut salē effū
dā super terraȝ.i. effundi pmittā. Tale eñ
gelu hȝ naturam salis qꝛ animā que priꝰ
fructifera erat sterilē fecit ps. Terram fru
cti.ꝛc. Scdo peccator est pōderosus. Pec-
catū eñ dr ponderosum tum qꝛ vnum ad
aliud trahit. Gre. Peccatū quod p pniam
non diluitur mox suo pōdere ad aliud tra
hit. Esaye.xxxiij. Pilosus clamabat alter
ad alterum. Glo. Perpetrata malicia per
petrandā vocat, tum qꝛ labore facit ꝛ pre-
mit Esaye.xliij. Seruire me fecisti in pecca
tis tuis prebuisti mihi laborē in iniquita-
tibus tuis, tum quia subito ad infernū de-
mergit Job.xxj. In puncto ad inferna de-
scendunt. Si oēs mōtes essent plumbei: ꝛ
super aliquem iustum caderēt ipsum ad in
fernū nō traherēt ꝛ tñ petm̄ sic est pōdero
sum ꝙ in momēto illud traxit nobilissimū
spiritū. Luce.x. Uidebā sathanā quasi ful
gur de celo cadētem. Tertio peccator feti
dus. Est eñ corꝰ sicut latrina in qua por
ci infernales delectabilr volutant̃. Unde
demones nō petierūt mitti in colūbas que
habēt simplicitatē. Nec in agnos siue oues
que habēt innocentiā. Nec in turtures que
diligunt castitatē: sed in porcos qui amāt
immundiciā. Demones autē non habitāt

in cordibus simplicium:nec innocentium:
nec puritatem amantium:sed in cordibus
superborū,raptorū,τ immūdorꝝ.Job.xl.
Sub vmbra dormit,id est in corde rapto-
ris τ auari:quia ipse diuitie fugiunt sicut
vmbre in secreto calami.i.in corde superbi.
qui exterius videt nitidus:sed intus est va
cuus:τ in locis humētib⁹.i.in corde luxu-
riosorꝝ qui semꝑ natare volūt in aquis sor
didis deliciarū.Secūdo vidēdū est quid
sit monumētū in quo peccator includitur.
Ad qđ notādum ꝙ sicut dicit Aug.de ci-
uita.dei.triplex est mors.Prima est mors
corporis que fit qñ ipsum deserit aīa:τ ista
est mors nature.Alia est mors aīe qñ ipsam
deserit deus τ ista est mors culpe.Tertia
mors est vtriusqꝫ: scilicet corporis τ aīe,q̄
fit quando nec anima viuificat corpus:nec
deus viuificat animam:τ ista est mors.ge-
henne iuxta hāc triplicē mortē,triplex est
monumētum.Primū est materiale in quo
sepelietur corpus mortuū.Ps.Sepulchra
illorꝝ domus eorꝝ in eternū.Et dicitur mo
numentū,ſm Aug.quasi monēs mentem:
qr ꝑ hoc quilibet admonetur vt mortalē
se esse cognoscat.Eccl'a.xxxviij.Memor
esto iudicij mei.sic enim erit τ tuum.Se-
cundum est corporale scꝫ ipsum corpus in
quo aīa iacet sepulta qđ quidem licet a fo
ris videatur speciosum:intus tamē est ple
num spurcitijs peccatorꝝ.Matth.xxiij.Ue
vobis scribe τ pharisei τ hypocrite qui si-
miles estis sepulchris dealbatis q̄ a foris
apparent hominibus speciosa intus autē
plena sunt ossibus mortuorū τ omni spur-
citia.Tertium monumētū est infernale in
quo sepelietur corp⁹ τ anima:que ambo
sunt mortua morte eterna.Luc.xvj.Mor-
tuus est diues τc.Tertio est videndum qui
sunt portatores:sicut est triplex mors τ tri
plex monumētū:etsic ēt isti portatores tri
pliciter distinguūtur.Nam portatores cor
poris mortui ad sepulchrū materiale sunt
quatuor elementa ex quibus corpus est cō
positum que tādiu adinuicem pugnant do
nec in corpore dissolutionem inducant:ibi
tamē deus multū posuit de terra τ parum
de ceteris elemētis.Elementū enim aque
apparet in humoribus τ sanguinib⁹.Ele-
mentum aeris in respiratione flatus.Ele-
mentum ignis in calore naturali.Elemen-
tū terre in carne,neruis τ ossibus,τ sic patꝫ
ꝙ multo plus ibi posuit de elemento terre
q̄ ceterorꝝ.Si eñi posuisset multū de igne
homo fuisset nimis iracundus vel auarus.
Si multum de aere nimis supb⁹ fuisset.Si
multū de aqua nimis fuisset libidinosus.
Sic multum ibi posuit de terra que est ele
mentum infimū vt homo nō superbiat:sed
in humilitate consistat.Portitores anime
ad monumentum corporale sunt quatuor
in peccato hominē perseuerare faciūt.Pri
mus est fiducia longioris vite que tamen
hoiem sepe decipit.Uñ dr Esaie.xxxviij.
Dum adhuc ordirer succidit me.Secūd⁹
est ꝯsideratio culpe aliene.Eccl'.xxxij.pec
cator homo deuitabit correptionē:τ ſꝫ vo
luntatem suam inueniet cōparationē.Ter
tius est fiducia de venia quā aliquis conci
pit ex magna dei misericordia.Eccl'.j.Ne
dicas miseratio dei magna ē multitudinis
peccatorum meorum miserebitur.Quart⁹
est adulatio peccantiū blanda.Esa.iij.Po
pule meus qui beatū te dicunt ipsi te deci
piunt portatores corporis τ aīe ad sepul-
chrum infernale.ſm Ambr.sup Lucā sunt
quatuor spūalia elemēta.Quidā illuc por
tātur a terra propter appetitū terrenorꝝ
sicut auari.Alij ab aq̄ propter appetitum
deliciarꝝ sicut luxuriosi.Ab aere ꝑpter ap
petitum ambitiosum sicut superbi.Alij ab
igne per irā τ odium sicut iracundi.Quar
to vidēdum est q̄ sit porta extra quā mor-
tuus egredit:que q̄dē est ſm glos.aliquis
de quinqꝫ corporis sensibus.Nā qui videt
mulierē ad cōcupiscendum iā mechatus
est eā τc.Mortu⁹ extrahit ꝑ portā visus.
Qui autē detractionibus τ linguā lingua
accōmodat:extrahit mortuus ꝑ portā au
ditus τ oris:τ ideo ad istas portas sunt cu
stodie adhibēde.Nam ad portā visus po
nenda est pactio mutua.Debent enim cor
τ oculus adinuicem pactum facere ꝙ scꝫ
cor nō dirigat oculum ad aliqua illicita:τ
ꝙ oculus nō renunciet cordi aliqua vana.
Unde Job.xxxj.Pepigi fedus cum oculis
meis ne cogitē quidē de virgine.Ad por
tā auditus ponēda est sepes spinea ad est
reprehensio dura.Eccl'a.xxviij.Sepi au
res tuas spinis τ noli audire linguam ne-
quam,Eiusdē.xxv.Uētus aquilo dissipat
pluuias:τ facies tristis linguā detrahentē

tem. Hierony. ad Rusticū monachū. Sicut
sagitta si mittitur contra duraꝫ materiam
nōnunq̄ in mittentem reuertitur ꝛ vulne-
rat vulnerantē. Sic detractor cum tristem
faciem viderit audientis illico cōtabescit
pallet vultus: herent labia saliua siccatur.
Ista tales spinas etiā philosophi aliquan
do opponebant. Dyogenes enim cuidam
referenti quoddā malum ab amico de ip̄o
prolatū ait. Dubiū vero est, an amic⁹ hoc
dixerit. Certum est aūt mihi q̄ tu male di-
cis. Antistenes cuidā dicenti: ille de te ma
lum hoc dixit: ait non de me hoc dixit, sed
de illo q̄ in hoc se habere recognoscit. Ad
portam oris ponēduꝫ est ostium vt quādo
exped. t aperiat̄ ꝛ quādo nō expedit clau-
sum teneatur. Ponēda est statera vt verba
ponderata ꝓferantur. Ponēdum est fre
num vt ab assessore animi lingua regatur.
Ista doctrina tradit̄. Ecclesia. xxviij. Ori
tuo facito ostia: v̄bis tuis facito stateram
ꝛ frenos ori tuo rectos. Quinto vidēdum
est que sit ista vidua a qua mortuus defle-
tur ſm glos. ista vidua est ecclesia q̄ sponsi
sui p̄sentia viduata filios suos plorat quos
ad mortem ire conspicit. Matt. ij. Rachel
plorans filios suos sic plorabat. Paul⁹ di
cens. Gal. iiij. Filioli mei quos iteꝝ partu
rio donec formetur xp̄s in vobis. ¶ Notan
dum autē q̄ tres planct⁹ circa mortuū fie
ri consueuerāt. Unus fit cū adhuc mortu⁹
est in domo. Alius dum fertur extra domū.
Tertius dū defertur ad tumulū ꝛ sepelit̄.
Tunc mortuus est in domo quando pctm̄
adhuc est in aīo. Tūc defertur extra domū
quando procedit in actum. Tunc sepelit̄
quādo mole terre. i. ꝯsuetudine peccatoꝝ
premitur. Flendus est igitur peccator qui
est in pctō male voluntatis. Flend⁹ est qui
procedit in actū praui operis. Flēdus est
qui est in peccato male consuetudinis. Iste
tres differentie pctōꝝ ꝛ isti tres planctus
figurati sunt ꝑ tres mortuos quos xp̄s su
scitauit in quib⁹ oīb⁹ fuit planct⁹. Suscita
uit eīm puellā in domo: ꝛ significat pctm̄ in
aīa: ꝛ ibi fuit planctus. vnde dr̄ Matth. v.
Uidit tumultum ꝛ flentes ꝛ eiulantes mul-
tum ꝛc. Suscitauit adolescentem prolatuꝫ
extra domū. vt habet̄ hic ꝛ hoc significat
peccatum qd̄ ꝓcessit in actum: ꝛ hic simili-
ter fuit fletus: qr̄ mater flebat. Suscitauit
lazarū iam sepultū ꝛ fetidum ꝛ significat
peccatū cōsuetudinis ꝛ ibi fuit magnus fle
tus. Nā fleuit martha: fleuit magdalena:
fleuerūt iudei: fleuit ꝛ xp̄s. Isti tales maio-
ri fletu indigent quam primi vel secundi.
Demones enim circa peccatorē mortuum
faciunt tres: nō planctus sed plausus. Fa
ciunt eīm plausum magnū qn̄ peccat in do-
mo: hoc est in animo suo. Maiorē qn̄ pro-
cedit in actū. Maximū qn̄ ꝑ cōsuetudinem
sepelitur. Treñ. ij. Aperuerūt sup te os suū
inimici tui: hoc ꝑtinet ad plausum ꝓ pec-
cato cordis. Sibilauerūt ꝛ fremuerunt dē
tibus suis: hoc pertinet ad plausum ꝓ pec
cato operis. Et dixerūt deuorabimus eū.
En iste est dies quē expectabamus inueni-
mus ꝛ vidimus: hoc pertinet ad plausum
pro peccato consuetudinis.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

ADolescēs ti-
bi dico surge ꝛc. Sicut per
istuꝫ defunctū significatur
misera peccatoris condi-
tio. sic ꝑ istum suscitatum
intelligitur salutifera peni
tētis ꝯuersio. Cui⁹ suscitatiōis ꝛ ꝯuersiōis
quedam sunt inductiua: quedam effectiua
quedam ostensiua: ꝛ quedam consecutiua.
Inductiua autē duo sunt, scilicet cōpassio
vidue: ꝛ presentia turbe. Primū igitur qd̄
christum induxit ad istum resuscitādū fuit
compassio vidue. Unde dicitur. Quā cū vi
disset dñs misericordia motus. Ista com-
passio vidue signat cōpassionē peccatricis
anime quā xp̄s super eam gerit: ꝛ tanq̄ pa
ter benignus consolationē infundit. ij. Co
rin. j. benedictus de⁹ ꝛ pater dñi nostri Ie-
su xp̄i pater misericordiarū ꝛ toti⁹ conso-
lationis ꝛc. Et vocat hic ap̄ls deum tripli
ci noīe: scꝫ deū, dñm ꝛ patrē. Nā scd̄m tri-
plicē tēporis veritatē assecut⁹ est hāc tri-
plicem denominationē. In statu eīm legis
na ture vocatus est deus. Unde dicitur. In
principio creauit de⁹ ꝛc. Et ratio est: quia
tunc erat tēpus instruendi hoīes in vnius
veri dei cognitione. De⁹ eīm: vt Damasce.
dicit, dicitur a theos qd̄ est deus, siue co-
gnoscens quia seipsum nos cognoscere fa
cit. In statu legis scripte est vocatus dñs.
Unde dicebat. Ego dñs ꝛc. Et ratio est qr̄

tunc tempus erat tenẽdi homines in timore: dñs enim est nomẽ timoris. In statu legis euãgelice sepe vocat pater. Vñ in oratiõe dñica nõ dicit deus noster: nec dñs noster: sed pater noster. Et ratio est qr mõ est tps confouẽdi filios in amore patris. Pater eñ nomẽ est amoris. Rom.viij. Nõ eñ accepistis spm̃ seruitutis iterũ in timore: sz accepistis spiritum adoptionis filiorum. Secũdum inductiuum fuit presentia turbe. Nam ⁊ cum ipso erat multitudo copiosa, ⁊ cuz vidua similiter turba multa: ideo scdm̃ gl. Xps inductus fuit coram illis facere miraculũ vt illi crederent: ⁊ istius miraculi testes essent Sed notãdum qꝫ suscitatio filie archisynagogi facta est: iacta multitudine p̃sentie. Suscitatio vero isti⁹ ⁊ lazari in penitentia multitudinis q̃ etiã diu durauit ⁊ longo tẽpore vixit: ⁊ longã penitẽtiã egit. Per puellã igitur suscitatã in domo intelligitur peccator occultus q̃ q̃dẽ deũ offendit. Per puerũ extra domũ suscitatũ peccator manifestus qui deũ offendit ⁊ proximũ scandalizauit. Per lazarũ quatriduanũ ⁊ fetidum peccator cõsuetudinari⁹ intelligit q̃ deũ offendit ⁊ proximũ scandalizauit ⁊ deũ a se nimiũ elongauit. Peccator igit occult⁹ dz facere penitẽtiã in occulto vt placet deũ. Peccator manifestus dz facere penitẽtiam manifestã ⁊ diuturnã vt placeet deũ ⁊ edificet proximũ. Peccator cõsuetudinarius dz facere penitẽtiã manifestã ⁊ diuturnã vt placet deũ ⁊ edificet proximũ ⁊ paulatim possit appropinquare ad deũ. Scdo in ista resuscitatiõe fuerũt quedã effectiua: que quidẽ fuerũt duo scz tact⁹ loculi ⁊ iussio precepti. De primo dicitur: accessit ⁊ tetigit loculuz. Tũc dñs loculũ tangit qñ cor durũ pctõris ad penitẽtiam emollit. Loculus eñ iste est cõsciẽtia peccatoris: iniquo quo tanq̃ in lecto male cõscientie requiescit. Est eñ loculus iste spinosus ⁊ tamẽ in ipso requiescũt auari: vt dr Job.xxx. Esse sub sentib⁹ delicias cõputabãt. Est lutosus ⁊ tñ in ipso requiescũt voluptuosi: vt dr.ij. petri.ij. Sus lota i volutabro luti. Est vẽtosus: ⁊ tñ in ipso requiescũt supbi: vt dr Hiere.xxij. Oẽs pastores tuos pascit vẽt⁹. Ecce quãta cecitas requiescere i lecto spinoso, lutoso ⁊ vẽtoso. Sz accedit dñs. Et loculũ tangit dũ peccatorẽ ad sui cognitionem reducit et tunc ille loculus q̃ prius erat spinosus per punctionem viciorum efficitur floridus per amenitatem virtutum. Cant.j. Lectulus noster floridus. Qui prius erat fetidus per immunditiam efficitur odoriferus per puritatem internam. Cant.v. Vinee florentes odorem dederũt. Odor vineaꝶ homines recreat serpẽtes fugat. Sic odor castitatis delectat deũ ⁊ homines fugat ⁊ serpẽtes ifernales Qui pri⁹ erat ventosus per inquietudinẽ efficitur quietus per mentis tranquillitatem. Ecclesia.xliij. In sermone eius siluit ventus: cognitiõe sua, id est sapientia placauit abissum. i. cor pctõris confusum. Secundum effectiuum huius resuscitationis fuit iussio precepti cũ ait. Tibi dico surge. Ista autem iussio est diuina inspiratio. De qua dicitur Ephe.v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit te xps. Diuina quidẽ inspiratio excitat dormiẽtem: ideo dicit. Surge q̃ dormis: viuificat morientẽ: iõ subdit. Et illuminabit te xps. Est eñ xps via veritas ⁊ vita: vt dr. Johã.xiiij. Est via p quã hõ ad celũ vadit. Est veritas que hominẽ ne erret deducit. Est ẽt vita p quã homo tanq̃ ad terminũ peruenit. Qr igitur est via excitat dormientẽ: vt surgat ⁊ per viã cadat. Qr est veritas deducit ignorantem ne per deuia incedat. Quia est vita viuificat morientem vt ad vitam eternã perueniat. Tertio in ipsa suscitatione fuerunt quedam ostensiua: id est quedam per que ostenditur qꝫ fuit vere suscitatus. Et illa sunt duo: scilicet sessio ⁊ locutio. Primo dicitur Resedit qui erat mortuus. Non dicitur qꝫ stetit: nec qꝫ iacuit: sed qꝫ resedit. In stando totum corpus laborat. In iacẽdo totum quiescit. In sedendo partim laborat ⁊ partim quiescit. Ille qui circa curas tẽporalium nimis laborant. Illi iacẽt qui a bonis operibus nimis torpent. Neuter istorum vere sunt suscitati. Illi sedent qui dediti sunt ⁊ labori actionis ⁊ quieti contẽplationis: illi sunt vere suscitati. Tales qui habent vtranq; vitam: scilicet actiuam ⁊ contẽplatiuam dant se deo per deuotam orationem: proximo per misericordem subuentionem ⁊ sibĩpsis per humilem recognitionem. Et sic habent officiuz Magdalene Marie ⁊ Lazari. Bernard⁹

Opus est vt maria pie & subtiliter sentiat de deo martha misericorditer & benigne de proximo. Lazarus misere & humiliter de seipso. Secūdo peccator ostenditur suscitatus quando ille qui cōsueuit loqui verba mūdi vel verba peccati incipit loqui verba dei. Sicut enim tunc ostendebat se esse ciuem babylonie: sic modo ostendit se esse ciuem hierusalē ciuitatis superne. Ad linguagium enim quod quis loquitur ostendit ciuilitatem quā profitetur. Unde dictū fuit Petro & loquela tua manifestū te facit. Qui ergo loquitur verba mundi, ostendit quod sit professus ciuilitatem mūdi. Johā.iij. Qui de terra est de terra loquitur. Qui loquitur verba peccati indicat quod sit professus ciuilitatē inferni. Jac.iij. Lingua nostra ignis est inflāmata a gehenna. Qui loquitur verba dei indicat quod sit professus ciuilitatem paradisi. Unde dñs loquens semper verba dei cōquerebatur de iudeis dicens. Johā. viij. Quare loquelā meā nō cognoscitis? Quarto in ipsa resurrectione sunt quedā cōsecutiua, que quidē sunt duo. Primū est dei laudatio. Unde dicitur. Accepit autem oēs timor & magnificabant deū. Nā sicut dicit Augu. Nemo donis dei est beatus qui donanti existit ingratus. Qualiter autem deus laudetur ostendit in libro.i. homel. in persona dei dicens. Si fueris iniquus: nō me laudas. Si fueris quasi iustus & de iusticia inflatus nō me laudas. Si vita cum lingua cōsentit me laudas. Et subdit. Melius ē tacere & benefacere quam laudare & peccatū cōmittere ergo fratres toti laudate cantet vox cantet vita: cantēt facta. Secūdum est christi fides & cognitio cum dixerunt propheta magnus surrexit in nobis. Et vocāt christū prophetam magnū & visitatorem nostrū. Fuit autē christus propheta magnus quia habuit verba magne sapiētie. Johā.vij. Nunquam sic locutus est homo sicut homo iste. Habuit miracula magne potētie. Actuū.x. Qui pertransijt benefaciēdo & sanādo oēs oppressos a diabolo. Habuit exēpla magne sanctitatis & vite. Matth.xi. Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Luce.vlti. Qui fuit vir propheta potēs in opere, quo ad miracula: & sermone, quo ad verba corā deo, & omni populo quo ad exēpla. Fuit etiā visitator noster. Luce.i. Uisitauit nos oriēs ex alto. In huius figura dixit isay ad Dauid.i. Regū.xvij. Fr̄es tuos visitabis si recte agāt. Et cū quibus ordinati sunt disce. Uisitatoris enim officiū est inquirere de vita: ideo dicitur. Si recte agāt. Inquirere de fama ideo subditur. Cum quibus ordinati sunt disce. Et ista facere debet ex charitate fraterna: ideo pmittitur fratres tuos. Christus igitur ad nos visitando veniens et inquirens de vita inuenit in nobis mala opera. Joh.iij. Erāt autem eorum opera mala inquirēs de fama: inuenit quod eramus demonibus associati. Job.xxx. Frater eram draconum & socius struthionū: ideo quia iste visitator opera mala dissoluit. Ideo dicitur.i. Joh.iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera diaboli ipsum diabolū nobis associatum de mūdo eiecit Joh.xij. Nūc iudiciū est mūdi: nūc princeps huius mūdi eijcietur foras. Ista aūt nō fecit tanquam tyrānus: sed tanquam frater vterinus. Ps. Narrabo nomē tuū &c. ¶ Sermo.iij. vt supra.

Et hec vidua erat samaritana. mulier ista de morte filij sui multum dolebat: & ideo lamentabiliter eum flebat. Dolor autē eius ex quatuor causabatur: videlicet ex eo quod erat mulier: ex eo quod erat mater: & ex eo quod erat vidua mater et ex eo quod erat vnica mater. Primo igitur causabatur dolor ex eo quod erat mulier. Naturaliter enim mulieres magis patiuntur & magis compatiuntur quam viri ex eo quod habēt animā magis mollē. Unde mulier: quasi mollis aer dicta est. Ideo scdm philosophū in lib. de aīalibus. In omni genere aīaliū femine sūt molliores quam viri: pter vrsam & leopardā. Cū igitur inuenitur aliqua mulier seuera & dura nō pōt dici femina: sed vrsa & leoparda. Mulier quidē similiter naturaliter ē frigida & humida: & ideo de facili est passibilis & cōpassibilis. Uir autē naturaliter est calidus & siccus: ideo nec sic de facili patitur nec cōpatitur: ideo in filij morte & aduersitate naturaliter plus dolet mater quam pater ex eo quod est magis mollis & compassibilis. In filij aūt honore & sublimitate naturaliter plus gaudet pater quam mater: quia est magis magnanimus: Et istud aperte innuitur. Prouerb.x.

Filius

Filius sapiēs letificat patrem: filius vero
stultus mestitia est matris sue. De filio au
tem sapiēte et bono habet pater leticiam:
& mater vanam gloriā. De filio aūt stulto
& malo habet mater tristitiā: pater vero
iram. Prouer.xvij. Ira patris filius stult⁹
& dolor matris q̄ genuit eū. Secūdo cau-
sabat̄ eius dolor ex eo ꝙ erat mater. Na
turaliter eniꝫ mater plus diligit q̄ꝫ pater:
& ideo pl⁹ d̄ morte eius tristatur. De amis
sione enim eius rei quam maxime diligi-
mus maxime tristamur. Quare autem ma
ter pl⁹ diligit filiū q̄ꝫ pater multe sunt cau
se. Prima est: qꝛ naturaliter plures habet
defectus q̄ꝫ vir: qui quidē defectus releuā
tur qñ ab ipsa filij generant̄. vnde Multe
mulieres q̄ a viris odirētur ꝓpter filios
quos generāt diligunt̄: & ideo mulier sciēs
propter filiorū ḡnationē se ī suis defectib⁹
releuari: & a viro pl⁹ diligi vehemēter eos
amat. Secunda causa est qꝛ illud ꝓ q̄ pl⁹
laboram⁹ pl⁹ diligim⁹. Mater autē plus
laborat circa filios q̄ꝫ pater tā importādo
q̄ꝫ in pariendo: q̄ꝫ etiā in educādo. Tertia
causa est: qꝛ illam rem plus diligim⁹ quā
certitudinaliter nostrā esse scimus. Mater
aūt certitudinaliter scit ꝙ filiū de se ḡna-
uit: vir aūt & si credat tamen certus nō est
ꝙ sit de suo semine ꝓprio generat⁹. Quar
ta causa est: qꝛ illam rem plus diligim⁹ in
qua mai⁹ ius nos habere scim⁹. Scd̄m au
ctē philosophū: maior portio de substātia
matris est ī corpore filij q̄ꝫ de substātia pa
tris. Quinta causa est: qꝛ sicut dicit Augu.
Amicitia trahit̄ ex cōsuetudine cohabitā
di: colloquēdi: & cōuersandi. Matres aūt
cū filijs magis cōsueuerūt habitare collo
qui & ꝯseruari: q̄ꝛ̄ aūt mater pl⁹ diligit
filiū q̄ꝫ pr̄: tñ filius naturaliter plus amat
patrē q̄ꝫ matrē. Et vna ratio est qꝛ pr̄ ē p̄n
cipiū effectiuū & formale in filij ḡnatione
carnali. Alia est: qꝛ fili⁹ dꝫ pr̄i in oīb⁹ bōis
succedere. Tertia est qꝛ part⁹ sequit̄ ven-
trem quo ad libertatē & seruitutē. ita ꝙ na
tus d̄ ancilla matre & libero patre erit ser
uus. Natus de seruo patre & libera matre
erit liber in honoribus aūt & muneribus
& dignitatibus partus sequitur patreꝫ: vt
si rex contrahat cū aliqua plebeis filius q̄
nascitur dignitatem habebit regalē: fili⁹
igitur plus diligit patrem q̄ꝫ matrē: tum

quia ab ipso recipit formationē. tum quia
ab ipso expectat omnium bonorū successio
nem: tum quia ab ipso habet dignitatē et
honoreꝫ. Pater tamen & mater plus natu
raliter diligūt filios q̄ꝫ a filijs diligantur.
Et ideo ē: qꝛ parētes de natura sua ꝓprie
dederūt filijs corp⁹ ꝓpriū. Filij aūt parē
tibus ī ḡnatione nihil dederūt, & ideo pa
rētes filios vt opa sua: vt carnē suā. vt mē
bra sua diligūt. Uidemus eñ ꝙ humor ar
boris fluit a radice in ramos nō ecōuerso:
& amor ex pr̄e q̄ est radix magis fluit ī filiū
tāq̄ꝫ ī ramū q̄ꝫ ecōuerso. Tertio causabat̄
ei⁹ dolor ex eo ꝙ erat vidua mr̄: vidue eñ
sepe decipiunt̄: qꝛ sunt sine viro ꝯsiliatore.
Uñ dicit̄. Mat.xij. Deuorāt domos vidua
rum sub obtētu prolixe oratiōis. Sepe mo-
lestant̄: qꝛ sunt sine viro defensore. Esa.x.
Erūt vidue p̄de eorū io dz. Esaie.j. Defen
dit viduā. Sepe sunt ī tristitia: qꝛ sunt sine
viro cōsolatore: & ideo graue est pcm̄ ꝯtri
status iterū ꝯtristare. Hiero.xxij. Uiduā nō
lite contristare: & magnū est meritum eas
cōsolari. Job.xxix. Cor vidue ꝯsolat⁹ suꝫ
Iaco.j. Religio mūda & immaculata apō
deum & patrem: hec est visitare pupillos &
viduas in tribulatione eorū. Quando igi
tur vidue filios suos amittunt multum do
lere cōsueuerunt: qꝛ remāserant eis loco
viri cōsiliātis, defendētis & cōsolātis. Ali-
quando tamē expedit viduis viro & filijs
carere: quia magis libere possunt deo ser
uire. vñ dicit Hiero. in epl'a ad paulā. San
cta melania calescente adhuc mariti cor-
pusculo: necdū humato duos filios ꝑdi-
dit q̄ ad pedes christi ꝓuoluta ait. Expedi
tius tibi seruitura sum domine: quia tāto
onere me liberasti. Debent autem ipse vi-
due tria vitia fugere. s. ociositatem, loqua
citatem, & curiositatem. de quibus dicitur
in Thim.v. Similiter & ociose discunt cir
cuire domos non solū ociose: sed etiā ver
bose & curiose loquētes que non oportet.
Primo igitur nō debent esse ociose. Hiero.
Semper aliq̄d boni operis facito: vt dia
bolus se inueniat occupatum. Ezech.xvj.
c. Hec fuit iniq̄tas zodome sororis tue su-
perbia: saturitas panis ocium & abundā-
tia. j. Thimo.v. Uidua q̄ in delicijs est vi-
uens mor tua est. licet enim sit viuēs in cor
pore tamē est mortua in mēte. Dixit ange

lus q corpus hominis est sicut ferreũ jn=
strumentũ: quod si exercitatur licet con=
teritur tamen luci duz efficitur. Si vero nõ
exercitatur rubigine consumitur. Si enim
corpus nostrum ieiuniis et vigilijs exerce
mus debilitatem incurrit: si non torpore
marcescit. Melius est autem ipsum labo=
rando conterere quã merita consumere.
Secundo non debeat esse verbose: q̃uis
enim verbositas reprehẽsibilis sit in viris:
tamen in feminis magis est reprehensibi=
lis et maxime in feminis viduis. Nam sm
Chryso. Mulieres sunt incaute molles et
fragiles, et qr incaute, ideo cito decipiunt
ex eo qd ea que audiunt ratione nõ discer=
nunt vel discutiunt, quia vero sunt molles
ideo ad bonum et ad malũ cito flectũtur:
quia autem sunt fragiles. ideo de facili su
perãtur. Unde diabolus nõ est aggressus
virũm: sed mulierem, sciens q mulier faci
lius deciperetur ex eo q sexus incautior est
et citius flecteretur: ex eo q est sexus mol=
lior: et facilius vinceretur ex eo q est sexus
fragilior. Tertio non debent esse curiose:
quia non debent de domo in domuz circũ
ire: sed in domo manere aut in ecclesia
orare. j. Tim. v. Que vere vidua ẽ et deso=
lata speret in domino: et instet obsecratio
nibus et orationibus nocte et die. Legitur
de naturis animalium q turtur amisso cõ=
pari stat in hyeme in nido: in estate vero
trãsit ad loca frigida: sic vidua in hyeme
id est in presenti vita in qua est frigus peccati
et carentia ignis diuini: et sufflatio mali vẽ
ti id est tentationis diaboli debẽt morari,
vel in nido domus proprie non discurren
do nec vagando: memor. Dine que quia
discurrit castitatem amisit. Vel in nido sue
conscientie. s. ipsam mundãdo vt possit di
cere Cant. j. Lectulus noster floridus. Vel
in nido sancte ecclesie oratiõib⁹ scilicet in
sistendo: exemplo anne vidue: de qua ha=
betur Luc. ij. Si vero sentit i carne aliquẽ
malum calorem, transeat ad loca frigida
hoc est assumat remedia refrigerentia sci
licet maceracionem carnis carnalitatem
exurẽtem. ps. Ure renes meos et cor meũ:
abundantiam lachrymarum concupiscen
tiam extinguentem: et tunc dicere poterit
cũ propheta. Transiuimus per ignem et
aquam, et eduxisti nos in refrigerium ni=

hilominus vadat frequenter ad rorẽ ver
bi dei refrigerantẽ. Ecclesia. xviij. Nonne
ardorẽ refrigerabit ros: sic et verbũ me=
lius q̃ datũ. Quarto causabatur eius do=
lor ex eo q erat vnici mater: nõ enim ali⁹
filius sibi remãserat qui ipsam aleret vel
nutriret hoc q̃ppe spectat ad filios paren
tes scilicet nutrire et fouere ad quod indu
cimur verbo, siue precepto. Exodi. xx. Ho=
nora patrẽ tuũ et matrem. Et intellige nõ
tantum de honore reuerentie: sed etiã be=
neficentie: sed quo plus mouent exempla
q̃ verba: ideo iducimur exemplo domini
qui de matre curam habuit: et in vita sibi
obediendo. Luc. ij. Erat subdit⁹ illis. Et
in morte ipsam Joãni recõmẽdãdo et post
mortem sibi apparendo: qr vero multos
plus inducunt promissa q̃ exẽpla vel ver
ba: ideo dominus nos promissione indu=
cit, cum precepto supradicto promissionẽ
addidit: dicens. Ut sis longeuus super ter
ram. et intelligitur non tantũ de terra mo=
rientium, sed etiam viuentium. Sed quan=
doq3 aliqui sunt duri, quos plus mouent
cõminata supplicia q̃ verba vel exempla
siue pmissa: ideo dominus comminationẽ
facit, dicens. Exodi. xxj. Qui maledixerit
patri vel matri morte morietur: et intelli=
gitur non tantum de morte temporali: sed
etiã de morte eterna. Sed dato q defici=
ant omnia verba, exempla, promissiones,
et comminatiões, adhuc inducimur instin
ctu nature: et super hoc Ualerius tria po=
nit exempla cum enim quedam mulier no
bilis ob quoddam flagitium carceri mã=
cipata esset: vt ibi fame deficeret: filia sua
nupta de licẽtia iudicis ipsam quotidie vi
sitabat: prius tamen diligenter perscruta
bantur ne comestibile ei deferret. Illa ve=
ro extracto vbere singulis dieb⁹ de lacte
proprio matrem propriam alebat. Cũ ve
ro iudex miraretur q tanto tempore sup=
uiueret repertum est quod fiebat tunc iu=
dex pietate motus matrem filie condona
uit. Simile fere per omnia refert Solinus
de quodam patre sene: et grandeuo aliter
a filia in carcere sustẽtato. Secũdum exẽ=
plum ponit dicens: q quando cyconie se=
nescũt filij parẽtes suos in nido ponũt: et
velut infantes iuxta pectus suum collocãt
fouent et nutriunt: soli vultures parentes

suos mori permittunt. Tertium exẽplũ ponit q cum Darius rex persarum fines scytharum inuasisset miserunt ei scythe litteras q depopulationem agrorum et vinearũ equanimiter tolerarẽt: sꝫ si sepulchra parentum contingeret: tunc scytharum potentiam et vires sentiret: quia pro eorum defensione morti se exponere sunt parati.

¶ Dñica.xvij.post festũ trini. Sermo.j.

Cum intraret Jesus in domum cuiusdam principis pharseorum sabbato manducare panem ꝛc. Luc.xiiij. Christus secundũ glos. sepe in sabbato docebat et curabat siue vt plures q ad sabbatũ cõueniebãt lucrifaceret: siue vt in sabbato celestis quietis omnes infirmitates curãdas esse ostẽderet: siue vt interdum a quiete contemplationis propter salutem animarum nos subtrahẽdos esse doceret: ideo ad mãducãdum sabbato cum isto principe intrauit non propter cibum, sed propter animarũ lucrum. Ubi etiam hydropicum istum in corpore: et in mente curauit. Circa cuius curationẽ ex parte phariseorum fuit magna letitia. Ex parte hydropici fuit magna miseria. Ex parte xpi magna misericordia. Malicia aũt phariseorum in trib9 fuit. Primo in hoc q eũ obseruabãt si, videlꝫ sabbato curaret: vt sic possent ei detrahere q sabbatũ solueret. Magna malitia eorũ: qr eũ pascebãt et sibi insidias parabãt: cũ eo comedebãt et ipm mordere volebãt. Tales sunt multi q alios pascũt cibis corporalibus: et tñ vescunt eorum carnib9. Prouer. xxiij. Noli esse in comessationibus eorum; qui carnes ad vescendum conferũt. Glo. carnes ad vescendũ cõferre est in colloqutiõe vicissim vitia proximorũ dicere. Gal. v. q si inuicem mordetis et comeditis ꝛc. Ille mordet qui partem accipit: et partem relinquit. Ille comedit qui accipit quod sibi sufficit et reliquum dimittit: ille consumit qui nihil relinquit. Pharisei ergo christum aliquãdo mordebant ipsum in aliquo laudando et in aliquo reprehendẽdo: intra illud. Matth.ix. Quare cũ publicanis et peccatoribus manducat magister vester et bibit? In hoc q magistrum eum vocant laudant eum, sed in hoc eum reprehẽdũt q cum peccatoribus mãducabat. Aliquãdo ipsum mãducabãt: eius opera peruertẽdo ex eo q in sabbato ea faciebat. Joh. ix. Nõ est hic homo a deo q sabbatum nõ custodit. Aliquãdo ipsum consumebãt: totam vitam suam contẽnendo. Matth. xi. Ecce homo vorax et potator vini: et peccator et publicanorum amicus. Sunt etiam multi qui alios in parte laudãt: et in parte vituperant isti mordent. Alij sunt qui oia bona opera in alijs puertunt; isti comedunt. Alij sunt qui et opera iudicant, et intentionem condẽnant: isti consumunt. Secundo eorum malitia in hoc erat q tacebant: cũ enim dominus eos interrogaret. Si licet sabbato curare ipsi tacuerunt: qr sicut dicit Beda quicqd dicissent cõtra se dictum fuisset. Nam si licet curare: quare christum obseruant? Si nõ licet: quare pecora curant? q igitur tacebant cũ eos dominus interrogaret: ex angustia procedẽbat. Sed notandũ q aliquando bonũ est tacere: aliquãdo bonum respondere. Bonum quidem est tacere. Aut propter sapiẽtiam. Ecclesia.xx. Est tacens qui inuenit sapiens: et est tacens sciens tempus apti temporis. Aliquando tacent ratione ignorantie. Ibidem. Et tacens non habẽs sensum loquendi. Aliquando ratione patiẽtie. Ps. Posui ori meo custodiã dum consi de. pecca. aduer. me. Aliquãdo vero bonũ est respondere. Prouerb. xxvi. Responde stulto iuxta stultitiam suam: ne sibi sapiẽs esse videatur. Et dicitur tamen ibidẽ. Ne respondeas stulto iuxta suam stultitiã ne efficiaris ei similis. Non est enim stulto respondendum stulte et impatienter: sed discrete et sapienter. Unde etiã philosophi aliquando maledicẽtibus respondebãt sed sapienter. Xenocrates em cuidã maledicenti ait. Ut tu lingue tue: sic ego auriũ mearũ dominus sum. Antistenes etiã cuidam dicenti homines de te male loquunt ait. Superioris est hoc pati: inferioris discere. Xenophon cuidam maledicenti ait. Tu didicisti maledicere ego teste cõscientia didici maledicta cõtẽnere. Tertio malitia eorum in hoc erat q plus de animalibus q de animabus curabãt: quod notatur cum dicitur: Cuius vestrum asinus aut

bos in puteum cadit: sic etiam sunt multi
prelati qui de minimis habent curam ma
gnã, de magnis paruam vel nullã. Job.
Passus est dãna rerũ, mortẽ filiorũ, corpo
ris cruciatum et tamẽ non scidit vestimen
ta sua nisi in morte filiorum. Nam in dã
no rerũ ostendit patientiam dicens. Do
minus dedit dominus abstulit etc. In cru
ciatu corporis ostendit non tantũ patien
tiam: sed etiã humilitatẽ magnam. Unde
dicitur de testa saniem radebat sedens in
sterquilinio. In morte autẽ filiorum ostẽ
dit magnã tristitiã. Sed prelati plus cu
rant de decimarum subtractione et iniuria
rum irrogatione: quam de subditorũ perdi
tione. Chrys. Si populus decima diuinã ob
tulerit murmurant omnes: sed si populũ
peccantẽ viderit nemo murmurat contra
eos. Omnes de honore suo solliciti sunt:
de honore autẽ dei nullus. Bern. Cadit asi
nus et est qui sublevet. perit aia: et non est
qui recogitet. Secundo ex parte hydropi
ci fuit magna miseria: hydropicus sm
Bedam tres habet miserias: que etiam
tanguntur in gloss. scz inflationem ventris
ardorem sitis: et exhalationẽ fetoris. pri
mo igitur habet inflationem vẽtris per quã
intelligitur superbia. Sap. iiij. Dirumpet il
los inflatos sine voce scilicet excusationis
vel deprecationis: et dicit dirumpet. i. di
uersis partibus rumpet. Nã a superiori rũ
pet eos malleus diuine sentẽtie. De qua di
citur. Matth. xxv. Discedite a me maledi
cti etc. Hiere. xxiij. Nonne verba mea quasi
malleus cõterẽs petras? Ab inferiori mal
leus voracis gehẽne. Job. xxxi. Ignis est
usque ad consummationem deuorãs etc. Ab
interiori malleus remordentis consciẽtie.
Esaie. vlti. Uermis eorum nõ morietur. Ab
exteriori malleus percussionis diabolice.
Prouerb. xix. Parata sunt peccatoribus iu
dicia et mallei percutientes stultorum cor
poribus. Nimis igitur est durus qui nõ frã
gitur in consideratione istorũ malleorum.
Aug. Ue miserabilis duritia ad quã con
frigendam leues sunt grandes mallei. O
insensibilis torpor ad quem excitãdũ ob
tusi sunt tam acuti aculei: o letalis sopor
ad quã excitandam raucum est tam terri
bile tonitruum. Secundo hydropicus ha
bet ardorẽ sitis: per quã intelligitur aua

ritia. Auarus enim tã ardenter sitit pecu
niã quod quanto plus bibit: tanto plus bibere
cupit. Joh. iiij. Omnis qui biberit ex hac
aqua non sitiet iterũ. Poeta. Sic quibus
intumuit vẽter suffusus abunda. Quo plus
sunt pote plus sitiuntur aque. Tam ardẽ
ter sitit quod aqua turbida vel furtiua id est
pecunia iniuste acquisita dulcius sibi sapit.
Hiere. ij. Quid tibi vis in via egypti: vt bi
bas aquam turbidã? Prouerbi. ix. Aque
furtiue dulciores sunt. Nam ardenter sitit
quod etiã sanguinem pauperum bibit. Eccle
sia. xxxiiij. Panis egentium vita pauperis
est: qui defraudat eũ homo sanguinis est.
Tertio hydropicus patitur exalationẽ fe
toris per quam intelligitur luxuria que fe
tet corã deo. Joel. ij. Ascendit fetor eius,
et ascendet putredo eius: quia superbe egit.
Gen. xviij. Clamor sodomorũ et gomor
reorũ multiplicatus est et peccatum eorum ag
grauatum est nimis: ille autẽ clamor non
est nisi peccati fetor. Est autẽ fetor tolera
bilis quãdo tãtũ ex vna re fetida causatur,
vel si ex diuersis rebus: tamen leuis est fe
tor, vel si cũ grauis: tamen cito deficit: quando
vero causatur ex diuersis rebus fetidis, et
est fetor grauis et diuturnus: tunc est intol
lerabilis. Fetor igitur illorum causabatur
ex multis peccatis: ideo dicit. Clamor eo
rũ multiplicatus est. Erat grauis: ideo sub
dit. Et peccatũ eorũ aggrauatũ est. Erat
nimius. i. diuturnus: ideo dicit nimis. Ta
lis fetor deũ de celo descẽdere fecit: ideo
subdit. Descendã et videbo etc. Tanquam si
aliquis diceret. Accessi de domo mea pro
pter fetorem quem sentiebam. Iste fetor
etiã hodie in mũdo est qui quidẽ causatur
ex multis peccatis. Osee. iiij. Maledictũ
et mendacium et homicidiũ: furtũ et adul
terium inundauerũt. Causatur etiam ex cor
poribus per luxuriã putridis. Esa. xxxiiij.
De cadaueribus eorũ ascẽdet fetor. Est
etiam diuturnus: quia usque ad mortem in
immundicijs perseuerant. Joel. j. Cõputru
erunt iumenta in stercore suo. Jumẽta
quidẽ in stercore suo putrescere: est carna
les homines in fetore luxurie vitã finire.
Tertio ex parte christi fuit magna mise
ricordia: quod notatur cũ dicitur. Ipse eum
apprehẽdit sanauit cũ ac dimisit. Ubi ostẽ
ditur triplex effectus misericordie. Primus

est quia ipsum apprehendit: peccator eni est in faucib⁹ diaboli. Sed tunc dñs ipsu͂ apprehendit qñ de faucibus eu͂ trahit. Job xxi. Côterebât malos iniqui: ⁊ de dêtibus illius auferebât predâ. Et istud maxime fit per contritionê. Maxilla eni diaboli est perforata: ⁊ ideo qñ peccator côteritur mox inde egreditur. Grego. super illud Job. xl. Armilla perforabit maxillâ ei⁹. Quis ore illius semel rapt⁹ maxillam ei⁹ nô euaderet, si perforata nô eêt? Secûdus effectus est: q2 ipsum apprehensum sanauit. ⁊ hoc fit propter côfessionê l qua sanantur vulnera peccatorû. Hiere. xxx. Obducam cicatricê: ⁊ sanabo te a vulneribus tuis. Terti⁹ effect⁹ est: q2 sanatû dimisit: ⁊ hoc fit per satisfactionê. Matthe. xviij. Misertus domin⁹ serui illi⁹: dimisit eû ⁊ debitû dimisit ei. Non sufficit autem ꝙ quis peccata dimittat: nisi eû hoc ꝑ côtritionem ⁊ confessionê ⁊ satisfactionem ea deleat sicut ostendit Grego. in pastoralibus per tria exempla. Primû est si quis literas vel aliquod instrumêtû falsu͂ scribit non sufficit quod vlterius non scribat nisi etiâ quod male scripsit deleat. Peccata nostra omnia scripta sunt Hiere. xvij. Peccatum iuda scriptum est in stillo ferreo in vngue adamantino. Non sufficit ergo vt quis dimittat peccata: nisi quod et malefecit per contritionem in lachrymis deleat Ps. Lauabo per singulas noctes lectû meû ꝛc. Secûdû exemplum est: quia si quis alicui blasphemias dixerit: nô sufficit ꝙ vlterius non dicat: nisi de his que male dixit peniteat. Peccator deû blasphemat. Rom. ij. Nomen dei per vos blasphematur inter gentes. Non sufficit igitur vt a talibus blasphemiis desistat: nisi de his que fecit se in confessione culpabilê recognoscat. Prouerbio. xviij. Justus prior accusator est sui. Tertiû exêplû est ꝙ debitor non absoluitur a debitis que côtraxit pro eo ꝙ alia nô multiplicat nisi ea que contraxit persoluat: quando peccamus debitores dñi sum⁹, de his aût debitis absoluti non sumus pro eo ꝙ alia nô superaddimus, nisi de illis digne deo satisfaciamus. Ad Rom. iiij. Ei autê q operatur merces non imputatur secûdû gratiam. sed secundum debitum.

¶ Sermo. ij. vnde supra.

Ecce hô quidâ hydropic⁹ erat añ illû ⁊ c. Sicut dicit Beda. hydrops est morb⁹ ab aquoso hu͂more vocabulû trahês. Grece eni hydros aqua latine vocat. Cui ꝓpriû est ꝙ stomagis abûdat humore inordinato: tanto amplius sitit. Per hydropicû igit intelligere possum⁹ sitim siue appetitû deliciarû, honorû: maxie aût diuitiaꝝ. Sz primo videam⁹ qualiter hec tria suarû significent. Sicut eni dr Prouerb. xxx. Tria sunt insaturabilia. s. infern⁹. ⁊ os vulue, vel ƀm aliâ literâ amor mulieris ⁊ terra sitiês. Per infernû intelligitur supbia. Tû q2 per superbiâ angeloꝝ prio fuit fact⁹. Tû q2 a superbis angelis primo fuit possessus. Tû q2 primû pctm ibi punitu͂ fuit. s. superbia: ⁊ ideo infern⁹ est ꝓpri⁹ locus superborû. sicut infern⁹ nô satiat alabus: sic nec superbus honorib⁹. Per amorê mulieris intelligit carnalis côcupiscêtia q̄ nô satiatur. Hiero. Libido trâsacta semꝑ sui relinquit putredinê vel plenitudinê nunq̄ satiata, ⁊ extincta reaccêditur vsu crescit nec rationi paret. impetu deducitur. Per terrâ sitientê intelligitur auaritia: quia sicut illa non satiat aqua: sic nec auarus pecunia. Eccli. v. Auarus nô implebitur pecunia. In morte aût ostendit ꝙ sitis eorû sit vana ⁊ nociua: ⁊ morti ferro potu extinguenda. est eni vana: q2 oia huius mûdi i morte euanescût. Hoc patet in morte Alexâdri qui cû fuisset toti⁹ mûdi dominus cupid⁹ ⁊ luxuriosus: ⁊ eius ossa in vase aureo fuissent recondita: illuc ph'i a diuersis mûdi ptib⁹ ꝯuenerût. Vn⁹ igit volês ostêdere suû dominiû vanû fuisset, ait. Heri isti non sufficiebat totus mundus hodie septê pedû sepultura est content⁹. Alius volens ostendere vanû esse aurû ⁊ argentû congregare ait. Heri iste faciebat thesaurû de auro: hodie aurum thesaurum facit de ipso. Al'us volês ostêdere vanum esse corpus nutrire deliciis dixit. heri iste corpus suum diuersis nutriebat deliciis: hodie comeditur a vermib⁹ infinitis. Secundo ista sitis est nociua. Nam illi qui sunt in magnis honoribus

humiliantur vsq ad infimam delectionez.
Hoc patet in primo angelo: de quo dicit
Esaie.xiiij. Detracta est ad inferos super
bia tua: concidit cadauer tuum: subtus te
sternetur tinea: et operimentum tuũ erunt
vermes. Quomodo cecidisti de celo luci-
fer: qui mane oriebaris? Corruisti in ter-
rã qui vulnerabas gentes: qui dicebas in
corde tuo. In celum cõscendam &c. Et se-
quitur. Veruntamen ad infernũ detrahe-
ris &c. Sic illi qui fuerant in magnis diui
tijs deuenerunt vsq ad vltimam pauper
tatem sicut patet Luc.xij. in illo diuite qui
volebat destruere horrea sua et facere ma
iora. Illi qui pascebant corpus suum ma
gnis delicijs deducentur vsq ad extremã
esuriem sicut patet Luc.xvj. in diuite epu
lone qui habere non potuit guttaz aque.
Tertio ista sitis in inferno potu mortife-
ro extinguetur. Nam superbi et tyranni
bibẽt sibi sanguinem humanum: qui.s. de
suis et aliorũ corporibus fluet. Apoc.xvj.
Sanguinem sanctorum effuderunt: et san
guinez eis dedisti bibere vt digni sunt Le
gitur in cronicis q Theodora regina cũ
cepisset Cyrum regem persarum caput
eius amputari fecit: et in vtrez plenũ sangui
ne immersit dicens. Sanguinez sitisti: san
guinem bibe Sic superbis et tyrãnis dice
tur vt sanguinẽ bibant que sitierũt Aua-
ri enim ibi bibent aurũ liquefactum. Vñ
refert quidaz philosophus q Nero imperator
tor visus est in auro liquefacto se apud in
feros balneare: et cũ vidisset cuneũ aduo
catorũ dixit eis. Venite venale genus ho
minum et mecũ balneamini hic: quia vo
bis partẽ optimã reseruaui. Luxuriosi
ibi bibent fel draconum tanq̃ vinũ rubeũ
et venenũ aspidũ tanq̃ vinũ albũ. Deut.
xxij. Fel draconũ vino eorũ et venenũ aspi
dũ insana. Qd quidẽ vinũ miscebũt effu
sione perpetua lachrymarũ: ita q toti ine
briẽtur Esa.xxvj. Inebriabo te lachryma
mea. Vocat aũt deus lachrymas ipsorũ
suas: quia eius iustitia puocat eas. In ser
uis aũt dei aqua sancti spũs istã triplicẽ
sitiz extinguit. Aug. Qui biberit de fluuio
paradisi cuius gutta: maior est occeano:
restat vt in eo sitis huius mũdi penitus extin
cta sit. In paulo eñi extinxit em superbiã
qui prius dicebatur Saulus a saule rege
superbo: postea dictus est paulus quasi par
uulus: q prius erat lupus, postea factus
est agnus: q prius sanctos in carcerẽ trahe
bat: postea p sanctis carceri et morti se ex
ponebat. In apls et zacheo extinxit oẽm
auaritiã. Nã apli reliquerũt habita et nõ
desiderauerũt habẽda: zaccheus largus
est ppria et restituit aliena. In magdalena
extinxit oẽm luxuriam. Hoc patet in qua
dã vanissima muliere de qua legit in vitis
patrũ q cũ p ciuitatẽ quãdã cũ nimia am
bitione pcederet, quidã sanctus eps eam
videns ad terram prostrauit se et amaris-
sime flere cepit ex eo q illa plus erat sollici
ta placere mũdo q̃ ipse deo: et cum p illa
orasset visum est sibi q q̃dã cornicula ni
gerrima ad eũ venit: quã accipiẽs in aqua
demersit, et mox in columbã candidã con
uersa fuit. Sequenti igitur die illa lachry
mis resoluta ad pedes eius procidit et q̃
prius peccãdo nigerrima fuit, postmodũ
in lachrymis baptizata tota facta est cã-
dida. Viso qualiter p hydropicũ intelligi
tur sitis diuitiarũ: deliciarũ et honorũ. Vi
dendũ est qualiter specialiter hydropisis
signat auarũ. Circa qd notandũ q inter
prodigũ et auarũ et cupidũ differentia est.
Prodigus est in exponẽdo qui omnia sua
dissipat et consumit: iste habet manus per
foratas qui nihil retinere scit: sz in epulis
et luxurijs omnia consumit. Jac.v. Epula
ti estis et in luxurijs enutristis corda ve-
stra. prius dicit epulari et postea luxuriari:
quia sicut dicit. Hiere. Venter mero estu
ans cito dispumat in libidinez. Et subdit.
Enutristis corda vestra. Quidam enim
enutriunt corda qui.s. habent immũdas
cogitationes. Quidam ora qui habẽt la
sciuas locutiones. Quidam corpora qui
exercent libidinosas operationes. Non
debemus igit nec corda nec ora nec corpo
ra in luxurijs enutrire: sed potius effuga
re.j Corin.vj. Fugite fornicationem. Lu-
xuria enim melius vincitur fuga q̃ resistẽ
tia. Unde dicit in policrato. Julius cesar
aiebat in bello corpora gladijs, in pace
voluptate vulnerari. Et subditur. Sense-
rat gentium triũphator voluptatem nul-
lo modo tam facile superari q̃ fuga: eo q
ipsum qui gentes domuerat venereis nexi
bus innodauit mulier impudica. Auarus

est in retinendo: qui scilicet omnia retinet et nihil communicat iste habet manus contractas. Ecclesia xi. Est qui locupletatur parce agendo et parce manducando: et dicit. Nunc manducabo de bonis meis solus. Imo etiam aliqui in tantum sunt auari q nec manducare audent. Ambro. in lib. de vinea naburhe. Noui ego diuitē qui nolebat obturatū aperire horreum ne quid de cōdito minueretur panis vnius dei deputabatur qui famē vix satiare posset. Comperi et vera fide si quādo ouum esset appositū conqueri si quando ouum fractum esset q pullus esset occisus. Cupidus est in acquirendo qui scilicet nimis ardenter cupit. Iste habet manus apertas quia ab omnibus vult accipere et omnes expoliare. Cum tamen dicatur. Eccle. iiij. Non sit porrecta manus tua ad accipiēdum et ad dandum collecta. Talis patitur famem caninam. Ps. Famem patientur vt canes. Canis enim cum videt aliquem os corrodentem contra eū latrat nisi sibi illud proiciat: et postq̄ habuerit illud dimittit eū donec ad corrodēdū ibi inuenerit: quo comesto statim ad alia suspensus anhelat. Sic sunt multi tyranni qui cōtra subditos intonant vt omnia sibi expondāt et postq̄ exposuerūt totaliter eos expoliāt. aut violenter aut fraudulenter. quibus spoliatis mox ad alios spoliandos se cōuertunt. Ecclesi. xiij. Diues iniuste eget et fremet: pauper autem iesus tacebit. ecce comminatio. Deinde subditur. Si habet conuiuet tecū et euacuabit te: ecce euacuatio. Et subdit. Et cōfundet te in cibis tuis donec exinaniat te bis etc. Ecce iterata expoliatio. Patet igitur q auarus siue cupidus pecunia non satiatur. Quod per quatuor exempla ostendi potest. Primum est tale si aliquis valde sitiret et tota aqua effundetur in dolio et nihil in stomacho. ex hoc sitis eius non extingueretur: sed augmentaretur. Cupiditas auari est quedam sitis eius. Sitis aque sunt diuitie: sed ista sitis sedari non potest: quia cupiditas est in anima et diuitie ponuntur in arca. Io. iiij. Omnis qui biberit ex hac aqua sitiet iterum. Secundum exemplum est tale Si esset aliquis magnus ignis q̄to plus ligna ibi ponuntur: tanto magis inflammatur: et q̄to magis diminuuntur: tanto magis remittitur cupiditas auari est quidā ignis cuius ligna sunt ipse diuitie: q̄to igitur amplius diuitie multiplicantur: tanto magis cupiditas augetur: et q̄to plus diminuuntur: tanto plus remittitur. Ecclesia. xxviij. Secūdum ligna syluarum: sic ignis exardescet Grego. in moral. Auaritia desideratis rebus nō extinguitur: sed augetur. Nam more ignis cum ligna que consumit acceperit excrescit. Tertium exemplum est tale. Si quis vellet implere situlam sapientia stultus esset: quia sapiētia cum situla nullam habet conuenientiam: quia sapientia est res spiritualis et situla est res materialis. Eodē modo est q vult implere animam pecunia cum nullam adinuicem conuenientiam habeāt: quia anima est res spiritualis et pecunia res materialis. Sed anima impleri potest sapientia: et arca pecunia: et tunc bene conuenisit ij. Corin. vi. Quis autem consensus tēplo dei cum ydolo Templū dei est anima. ij. ad Corin. vi. Vos estis templū dei viui: ydolū auari est nummus Coll. iij. Auaritia que est ydolorū seruitus. Ista igitur duo. s. anima que est templū dei et nummus qui est ydolum auari, conuenire non possunt. Quartum exemplū est tale. Si quis vellet implere horreū amplissimum cum vno grano miliū stultus esset. Amplissimū horreū est anime appetitus: cui totus mūdus est angustus et velut granum miliū reputatus. Si enim totum mundum possideret, adhuc alium mūdū peteret: que habito adhuc aliū affectaret: et sic quasi in infinitū appetitus se extenderet Solus igitur deus qui est maior omni anime appetitu ipsum appetitū implere potest. Aug. in libro confessio. Fecisti nos domine ad te: et inquietū est cor nostrū nisi requiescat in te. Et omnis repletio q deus meus non est egestas mihi est. Ps. Qui replet in bonis desiderium tuum.

¶ Sermo. iij.

Cum vocatus fueris ad nuptias etc. Magister humilitatis sede nos ad humilitatē reducit. Vñ hic ostēdit q nullus potest venire ad nu

ptias felicitatis eterne: nisi discumbat in loco nouissimo humilitatis. Qui eñ vult discumbere in loco celsitudinis dat locum illi qui discubuit in loco humiliationis. Nam lucifer posuit se in loco primo: ideo dedit locum xpo, qui posuit se in loco nouissimo. Eua posuit se in loco alto: ⁊ iõ dedit locum virgini que se posuit in loco imo. Diues sedit i loco purpureo: ideo dedit locum lazaro sedenti in sterquilinio. Et ideo dicit dominus. Cû vocat⁹ fueris ad nuptias nõ discumbas in primo loco ⁊c. Ubi duo videnda sunt. Primo que sût ipse nuptie Secundo que sit via veniendi ad istas nuptias. ¶ Circa primum notandum q sunt quedaz nuptie spirituales: et quedaz celestes. Spirituales si quis facit deus in presenti cû anima in thalamo conscientie. De quibus dr Apoc. xix. Uenerût nuptie agni ⁊ vxor eius preparauit se. In hoc q dr vxor agni notat felix coniunctio. In hoc q dr preparauit se: notatur preambula dispositio. In hoc q nuptie: notat festiua epulatio. Coniunctio aût anime cum xpo fit per fidem et dilectionez. Ex qua cõiunctione venit triplex bonû scilicet fidei prolis ⁊ sacramêti. Bonû fidei est ne diabolû adulterû suscipiat. Lectus enim nostre cõscientie est angustus ⁊ ideo deus et diabolus ibi nõ possunt requiescere: ⁊ palliû nostri amoris est breue: ⁊ ideo deum ⁊ mundum nõ potest cooperire Esa. xxviij. Coangustatum est stratum: ita vt alter decidat: ⁊ pallium breue vtrunqz cooperire non potest. Sed de multis dicitur. Esaye. lvij. Iuxta me cooperuisti te. i. consensum tuum: ⁊ suscepisti adulterum. Secûdo debet ibi esse bonum prolis vt scilicet sponsa christi p bona opera se exerceat. i. Thimo. ij. Saluabit autem mulier p filiorû generationê. i. bonorum operum productionem Aug. ad probam. Hec est vberior fecundiorqz fertilitas non ventre grauescere, nõ lactescere pectore: sed corde cãdescere: non visceribus terram, sed celû orationib⁹ parturire. Tertio ibi dz esse bonû sacramenti. vt inter sponsum et spõsam diuisio nûqz fiat Sicut enim in matrimonio corporali est triplex vnio. Una secûdû cõsensum animorum Alia secûdum permixtionem corporû. Tertia per indiuiduã co-

habitationem amborum sic et in isto matrimonio spirituali christ⁹ nobis copulatus est per charitatez. Hiere. xxxi. In charitate perpetua dilexi te ⁊c. Per nature cõformitatê. Heb. ij. Nusqz eñ angelos apprehendit sed semen abrahe et per inseparabilitatê. Mat. vl. Ecce ego vobiscû sum omnibus diebus. Secûdo debet esse preambula dispositio: ideo dicitur preparauit se ⁊ cetera. Ista autem preparatio i tribus cõsistit. Iste eñ sponsus vult habere spõsaz pulchram. Ps. Concupiscet rex decorem tuum. Sponsam pacificam: quia sicut dicitur Prouer. xxi. Melius est sedere in angulo domatis qz cum muliere litigiosa in domo communi. Isti litigiosi sunt superbi. Prouerbiorum decimo tertio. Inter superbos semper iurgia sunt. etiã vult habere spõsam totaliter amori suo intentam, sicut et ipse sibi intendit. Canticorum secundo. Dilectus meus mihi et ego illi. Sponsa igitur vel que nõ est pulchra per conscientie puritatem, vel non est sibi intenta per charitatê ad eius nuptias nõ meretur admitti. Ideo fatue virgines nõ sunt admisse: quia non habuerût oleû. i. nitorem et suauitatem conscientie: vt habetur Mat. xxv. Illi qui nolunt sedere in loco nouissimo: sed in primo loco superbie expellûtur cum rubore: vt dicitur hic. Illi qui non habent vestem nuptialê. i. dei et proximi charitatez similiter de nuptijs expelluntur sicut patet Matthe. xxij. vbi dicit dñs. Amice quomodo huc intrasti ⁊c. Tertio in isto matrimonio spirituali est festiua epulatio: ideo dicitur venerût nuptie agni. Et ista epulatio habet fieri per gratiã. isto tamen cibo gratie non pascuntur nisi illi qui habent tria predicta que scilicet sunt puritate nitidi corde tranquilli: et amore celestium auidi: hinc est q filij israel nõ potuerunt recipere manna nisi pri⁹ exirent de egypto et nisi prius transirent per mare egypti et nisi prius deficeret eis farina egypti. Qui igitur vult pasci manna diuine gratie, oportet q sit puritate nitidus: et hoc est exire de egypto ⁊ de tenebrositate peccati. Deus enim non pascit animam tenebrosam vel nigram: sed puram et candidam. Unde super illud Ps. Pullis coruorum inuocantibus eum. Dr-

xit Remigius q꽃 diu pulli corvorum habent plumas albas a corvis parētib⁹ tanꝙ degeneres relinquuntur ⁊ rore celesti pascuntur. Cum autem eorum plume nigrescere ceperint: tunc a corvis cadaveribus nutriuntur. Eodem modo deus animam que habet mundiciam cōscientie pascit rore gratie: que autem habet nigredinem peccatorum: pascitur a demonibus cadaveribus immundiciarum. Secundo oportet q꽃 sit mente tranquillis: et hoc est transire mare egypti. Mare enim semper est in motu et signat illos q̄ diversis anxietatibus et tribulationibus commouētur. Esa.lvij. Cor impij quasi mare feruēs qđ quiescere non potest. In cordibus igitur talium deus per gratiam habitare nō potest. Quod signatum est.iij.regum.xix. Ecce dominus transit ⁊ spiritus grandis et fortis subuertens montes et conterens petras ante dominum. Non in spiritu dominus. Et post spiritum cōmotio: non in cōmotione dominus: et post commotionem ignis et non in igne dominus ⁊ post ignez sibilus aure tenuis et ibi dominus. Nō est dominus in spiritu conuertante nec in cōmotione perstrepente: nec in igne exurente sed in sibilo demulcente Tria enim sūt que faciunt cor inquietum.s. superbia: et ista est spiritus grandis et fortis subuertens montes et conterens petras. Secundum est avaricia et ista est commotio que mētem sollicitudinib⁹ inquietat. Tertium est iracundia et ista est ignis. Deus igitur nō est in corde superbo: nec avaro: nec iracundo: sed in corde humili vbi est sibil⁹ aure tenuis. Sibil⁹ habet demulcere. aura habet refrigerare: sed aura tenuis habet alleuiare per sibilum igitur intelligitur humilitas: quia sibil⁹ equos mitigat ⁊ catulos instigat: sic humilitas mentes elatas trāquillat et demones irritat: per auram significatur mansuetudo que ignē iracundie refrigerat ⁊ extinguit. Per aurā tenuem significat paupertas q̄ animā alleviat ab oneribus sollicitudinum. De⁹ igitur habitat vbi est sibilus aure tenuis: id est vbi inuenit humilitatē: mā suetudinē et paupertatem. Tertio oportet q꽃 sit celestis amor: s auidus et hoc est abūdare farinam egypti: q꽃diu enim homo delectatur circa extrema ⁊ mundana nō potest amare celestia. Farina inquātum est farina est alba: sed inquantum est farina egypti est tenebrosa: quia delectatio mundi videtur esse pulchra: sed tñ mentē facit obscuraz. Legitur de naturis auium q꽃 aliqua pullos quos ad terram respicere cōspicit: tāꝙ degeneres abijcit: quos vero ad celuz tanꝙ ꝓprios nutrit qr de⁹ cibo gratie sue non cibat illos quos videt amare terrena, ſʒ quos videt ꝯsiderare celestia. Ber. Delicata est diuina cōsolatio, ⁊ non datur admittentibus alienam. Secundo sūt nuptie celestes de quibus dicitur Apo. Beati qui ad cenam nuptiarū agni vocati sūt. Ille aūt nuptie sunt refectio visionis diuine vbi erit plena satietas ideo dicitur nuptie. In nuptijs enim consueuerūt omnia abūdare. Erit dulcis auiditas, ideo dicit agni q̄ habet carnes ꝺlectabiles: erit eterna saturitas: ideo dicitur cena: qr nullum aliud cōuiuium illi succedet. Satietas autem, parit fastidiū: fames sine auiditas habet penam dubitatione alimenta deficiāt habet timorem. Ideo dñs posuit famem sine auiditatem in satietate: ne satietas faciat fastidium. Posuit satietatem in fame ne fames habeat penam. Posuit securitatē in vtroqꝫ ne dubitatio habeat timorez. Eccle.xxiiij. Qui edunt me ecce satietas. Adhuc esurient: ecce auiditas. Qui audit me nō ꝯfundetur: ecce securitas. Secūdo vidēdū est que sit via veniēdi ad istas nuptias. Et dicēdū q꽃 est humilitas: qđ̄ notatur cū dicitur. Vade et recūbe in nouissimo loco. Humilitas enim meretur gratiā qđ est venire ad nuptias spūales: meret ad gloriam quod est venire ad nuptias celestes Quanto enim aliquis hūilior tanto in gratia ⁊ gloria erit maior et hoc per quatuor exēpla ostēdi potest. Primum est in pupilla quia sicut dicit Greg. Pupilla quanto est nigrior tāto lucidior: sic homo quāto magis nigrescit in conspectu suo lucidior erit in conspectu dei: ⁊ hic per gratiam ⁊ in futuro per gloriam. Secundum est in candela que quanto plus inclinatur tanto maiori luce perfunditur. Sic homo q꽃ta magis per humilitatē inclinatur tanto maiori lumine gratie ⁊ glorie repletur. Tertium est in aqua q̄ q꽃to magis descen

dit deorsum, tanto magis ascēdit sursum. Sic et homo quãto magis descendit humiliando seipsum tãto plus ascēdit ad deũ. Aug. Descēdite vt ascendatis ad deũ. cecidistis enim ascendendo contra ipsum. Quarto est in corde. Animalia enim habētia cor magnum in quãtitate sunt timida: sicut patet i ceruo et asino. Habentia cor mediocre sunt audacia sicut patet i cane. Habentia paruum sunt audacissima sicut patet in leone. Uidemus enim q ignis magnam domũ parum calefacit, mediocrem magis, paruam maxime. Sic et accidit de spiritu et calore in magno et mediocri et paruo corde: sicut igitur q̃to est minus in q̃titate tanto est fortius i virtute: sic et homo q̃to fuit humilior: tanto in gratia et gloria erit sublimior.

¶ Dñica.xv iij. post festũ trini. Sermo.j.

Audiẽtes pharisei q iesus silentium imposuisset saduceis conuenerũt in vnum &c. Mat. xxij. Sicut dicitur in hystoria scholastica Tres secte erant inter iudeos ab aliis differẽtes scilicet pharisei, saducei, et esei. Pharisei ab aliis erant diuisi quantum ad habitum: quia in fronte et in brachiis chartas in quibus decalogus erat scriptus super se portabant que philateria dicebãtur a philare quod est seruare: et thorath. quod sonat legem. Habebãt etiam in fimbriis palliorum spinas alligatas quibus puncti dum incederent mandatorum dei memores fierent: et quia sic ab aliis diuisi erãt. Pharisei a phares quod est diuisio dicebãtur. Alij erãt saducei: quia ab aliis differebant quãtum ad doctrinam: ipsi enim resurrectionem negabant, animas cũ corpore interire credebant, q̃nq libros moysi solũmodo recipiebãt. Alij erãt esei ab aliis differebant in vita et modo viuendi quia fere monasticam vitam ducebant. cõiugia vitabant: omnia in communi habebant. De duabus autem primis sectis mentio in isto euangelio habetur. Notandum igitur quia in presenti euãgelio tres questiones ponuntur. Prima est quam fecerunt saducei. Secunda est quaz fecerũt pharisei. Tertia quã fecit christus. Questio quam fecerunt saducei et si hic tota nõ ponatur: tamen hic tangitur cum dicitur q iesus silẽtiuz imposuisset saduceis. Ipsi enim saducei chr isto volebant probare per mulierem et virum resurrectionem non esse: quia si resurrectio fieret tunc talis mulier septem viros haberet. Sed christus per suam responsionem silentium eis imponebat et tria determinabat. Primo q in alia vita nulla erunt coniugia. Unde ait. In resurrectione neq nubent neq nubentur: et ratio huius redditur Luce. xx. Neq enim vltra mori poterunt: quia in hac vita multi moriuntur: ideo multi nascuntur. Si enim nullus moreretur non esset necesse q aliquis nasceretur. Est enim humana generatio tanquam arbor. Eccl. xiiij. Omnis caro sicut fenum veterascet et sicut folium fructificans in arbore viridi: alia generantur et alia deficiunt: sic generatio carnis et sanguinis alia finitur et alia nascitur. Est etiam sicut murus. Unde dicitur in quadam glosa in fine Ecclesia. In muro quando fit quidam lapides latent: isti ad exterius producuntur quidam prominent: isti ad interius reducuntur: et sic tandem in muro omnia adequantur: sic est et in mundo. Nam latẽt homines anteq̃ nascantur: prodeunt cuz nascuntur. Homines orti suo tempore moriuntur, et tandem omnia adequantur: qz omnes vno fine claudũtur. Secũdo determinauit q homines erũt angelis similes et etiã equales. Unde subditur. Sed sunt sicut angeli dei de celo. Luc. xx. Equales enim angelis sunt &c. Homines respectu angelorũ pñt dici minores, equales, et maiores. Minores in q̃tũ adhuc sunt in carne mortali. Nã sicut dicit Aug. Sicut aurum corruptũ melius est q̃ argẽtũ icorruptũ, et argentũ corruptũ melius q̃ plũbũ incorruptũ: sic et quilibet spũs melior est q̃ corruptibile corpus. q̃diu autẽ sumus in carne corruptibili angeli nobis compatiunt et nobis ministrant. Post resurrectionẽ autem homines angeli erũt equales in officio laudando: quia in laudãdo deũ angelis coniungentur ps. Preuenerunt principes coniuncti psallẽtibus. Job. xxxviij. Ubi eras cuz me laudarẽt astra matutina. i. angeli. Et iubilarẽt oẽs filij dei. i. sãcti. Erũt

autem hoïes angeli maiores inqꝫtū habebunt deū tanq̄ fratrē suū: angeli vero tā q̄ dñm suū. Et inq̄tum beatitudinē habebūt in visione humanitatis, ⁊ in contemplatione diuinitatis: angeli vero tantū in cōtēplatiōe diuinitatis. Ad ista significāda quatuor legunt̄ de angelis quos salomō in ꝓpitiatorio fecit. Primo ꝙ erant de lignꝭ oliuaꝝ. Scḋo ꝙ alas habebāt expēsas ꝑ ista duo significabatur ꝙ inq̄tū homines sunt eis minores, et corruptibiles sunt eis ꝯpassibiles. hoc significat ꝙ erāt de lignis oliuarum ⁊ ꝙ parati sūt eis manifestare. Hoc significat ꝙ alas habet expansas. Tertio legitur ꝓ habebāt pedes obliquos ⁊ eleuatos admodū iubilantiū ad innuendum ꝙ sunt socii hominib⁹ ad laudandum deū. Quarto legitur ꝙ v̄sis vultib⁹ mutuo se respiciebant. hoc signat ꝙ stupent ⁊ mirant̄ naturā humanā cū diuina i vnitate ꝑsone esse vnitā. Tertio determinauit ꝙ aīe post mortē corporis viuunt dicens. Nō est deus mortuorū sꝫ viuentiū. Istud etiā gētiles philosophi crediderunt: vnde ait Aug. in lib. de ciui. dei. Theobrotus lector platonis libr. vbi de aīe immortalitate disputauit se precipitē dedit de muro: vt ex hac vita migraret ad illā quā credebat esse meliorē. Sicut aūt hic dicit glo. ꝓbando xp̄s eternitatē aīaꝝ cōsequēter probat resurrectionē corporū que cū aīabus bona vel mala gesserunt. Secunda questio est quā fecerunt pharisei xp̄o. Nā multi cōuenerūt: sꝫ vnus tentando quesiuit dicēs. Magister qḋ est mādatū magnū in lege? Chry. Conuenerunt pharisei in vnū vt multitudine vincerent quē rōne superare nō poterāt: a veritate nudos se ꝓfessi sunt q̄ multitudine se armauerūt. Dicebāt em̄ apud se. Un⁹ loquatur pro oibus ⁊ oēs loquamur ꝑ vnū vt si quidē vicerit oēs videamur vicisse. Si autē victus fuerit vt solus videatur confusus. Idē. Magistrū vocat cuius non vult esse discipulus. De magno mādato interrogat qui nec minimū obseruat: ille dꝫ interrogare de maiori iustitia qui iā minora cōpleuit. Ad istā questionē dñs respondit dicēs. Diliges dñm deū tuū ẜm Chry. Nō dicit time vel cognosce: sꝫ dilige. Timere īquit est seruoꝝ: diligere filioꝝ. Qui timet penā mercedē iusticie non habet. Non dixit ⁊ cognosce sed dilige. Cognoscere inquit deū propriū est nature hūane. Diligere autē religiosi cordis ⁊ recti. In hoc autē precepto de dilectione ostendit dñs modū diligendi deū et proximū cū dicit. Et toto corde tuo ⁊c. In aīa em̄ est memoria: intelligentia: ⁊ voluntas: secundū igitur Augusti. Debet diligi deus ex toto corde .i. intellectu sine errore. Sed q̄r fides sine operib⁹ mortua est: debet diligi ex tota aīa .i. volūtate sine ꝯtradictiōe vt in preceptis dei voluntatē suā ponat et ei per opera nō cōtradicat. In his autē duobus debet perseuerare: iō subdit ex tota mēte tua .i. memoria sine obliuiōe: secundū Chry. deū diligere ex toto corde, est vt cor nostrū nō sit inclinatū ad alicuius rei dilectionem magis q̄ dei. Pro quāta enim parte inquit cor tuū fuerit ad aliquā rē. pro tanta parte minus est ad deū. Diligere ex tota aīa est animū habere firmuꝫ ī fide et veritate. Qui ergo de deo dubitare ceperit vel incantationes vel diuinationes aliquid valere crediderit ille non in tota aīa diligit deū. Diligere deū ex tota mēte est vt oēs sensus vacent in obsequiū dei. Unde subdit. Nā cuius intellectus deo ministrat, cui⁹ sapientia deo vacat, cuius scientia circa deū est: cuius cogitatio ea que dei sunt tractat, cuius memoria que bona sunt recordat̄ tota mēte diligit deū. Deinde ponit moduꝫ diligendi proximuꝫ cū ait. Et proximū tuū sicut teipsum. Hō quadrupliciter debet seipsum diligere. Primo veraciter vt .s. diligat se propter virtutē quia bonus est vel vt bonus sit. Eodē modo debet diligere proximū. Augusti. de ciui. dei. Qui amat homines aut q̄r sunt iusti, aut vt iusti fiant amare debet. Sic enī ⁊ seipsuꝫ amare debet: aut quia iustus est: aut vt iustus sit. Secūdo ordinate vt sꝫ nihil diligat supra deū aut cōtra deū sed diligat supra omnia et postea animā suā postea corpus suū vltimo res exteriores. Sic ⁊ proximū suū debet diligere non supra deū aut cōtra deū: sed diligat deū super omnia. Deinde dꝫ diligere in ipso bona spiritualia. Deinde debet diligere bona corporis. deīde bōa exteriora. Cāti. ij. Ordinauit ī me charita

tem. Tertio efficaciter. Homo enim efficaciter se diligit qz bona sibi procurat ꝛ nociua deuitat. Sic etiã debet diligere proximum.j.Jo.iij. Non diligamus verbo neqꝫ lingua sed opere ꝛ veritate. Quarto perseueranter nullo cum tpe homo desinit se amare Eodem modo debet proximũ diligere.i.tẽpore prosperitatis ꝛ aduersitatis. Prouer.xvij. Omni tẽpore diligit qui amicus est. Tertia questio est quam facit xp̃s phariseis dicens quid vobis videt de christo cuius filius est. Pharisei enim credebant xp̃s esse puram creaturã Sed cum dauid vocet eum dominum suum, constat eũ esse maiorem, Non autem eos reprehendit ꝙ filium dauid eum credunt: sed ꝙ filiũ dei esse non credunt. Ostendit hic duas fuisse in xp̃o natiuitates scꝫ tẽporalem secundũ quam dictus est filius dauid: ꝛ eternã scꝫ quam est filius dei. Xp̃s eñ erat filius dauid inquãtum de sua stirpe fm carnẽ erat natus: ꝛ erat dñs dauid inquãtũ ab eterno patre fuit genitus. vterqꝫ aũt pater suꝰ fuit mitis ꝛ mansuetus De dauid dicitur. Memento dñe dauid ꝛ omnis mansuetudinis eius ꝛc. De deo dicit in.ps. Qm tu dñe suauis ꝛ mitis.ꝛc. Non ergo mirum si christus sic fuit mitis ꝛ mansuetus qui patres habuit tam mansuetos ideo vult filios habere mansuetos dicens Mattheus.xj.ca. Discite a me qz mitis sum ꝛ hũiles corde. Sz multi sunt degeneres q̃ nõ sunt mãsueti: sꝫ instar ericij valde hispidi ꝛ pungitiui. Ericius si tangit statim interius se abscondit ꝛ exterius pungit: ꝛ dicitur habere quinqꝫ dentes. Sic multi quando reprehendũtur per verba maledictionis pungunt ꝛ vitia sua abscondunt. Quinqꝫ autem dentes sunt quinqꝫ modi accusandi secundũ Bernardum. Iste enim qui peccauit quãdo reprehenditur dicitur: nõ feci, si feci non male feci: aut si male feci nõ multum male: aut si multum male non mala intentione: aut si mala intentione: tamen aliena persuasiõe.

¶ Sermo secundus.

Diliges dominũ deum tuũ ex toto corde tuo ꝛc. Sicut dicit Augu. in lib. de disciplina xp̃iana vt nemo excusationem habeat voluit dominus ꝯsummare ꝛ abbreuiare verbum super terrã quod etiã nõ obscurũ esse voluit: ideo breue ne nõ vacaret legere. ideo apertũ ne quis dicat non mihi licuit intelligere, thesaurus est magnus diuitiarũ scripturarꝫ. Si piger eras perscrutãdo iesum non sis piger vnaꝫ margaritã ferre sub lingua: ꝛ quo vis securꝰ ambula. Istud verbũ abbreuiatũ ꝛ ista margarita est preceptum de dilectiõe dei ꝛ proximi. De hac duplici dilectione agendũ scꝫ dei ꝛ proximi. Circa primũ autem est sciẽdũ ꝙ sex sunt q̃ mouent ad diligẽdum que oĩa sunt in deo scꝫ pulchrũ bonum honestũ simile vtile et delectabile. Primũ igitur quod mouet ad diligẽdum est pulchrum. Dionysi. Omnia bonũ ꝛ pulchrũ desiderant. In christo aũt est summa pulchritudo: ꝛ ideo summe est diligendꝰ. Sapientie nono. Cãdor est eñ lucis eterne ꝛ speculuꝫ sine macula: imago bonitatis illius vbi tria dicuntur scꝫ ꝙ sit candor lucis eterne, speculum puritatis ꝛ imago diuine bonitatis. In christo quidẽ sunt tres substantie scilicet caro anima ꝛ deitas. Caro eñ eius fuit candida ꝛ lucida qz de purissimis sanguinibꝰ virginis generata. Anima eius fuit ad dei imaginem creata: ꝛ omni bonitate repleta. Deitas fuit speculũ sine macula qz in christo relucent omnia ꝛ preterita ꝛ presentia ꝛ futura: ꝛ verba ꝛ facta ꝛ corda. de ista pulchritudine dei dicit Aug. in lib. de libero. arbitrio. Tanta est pulchritudo iustitie: tãta iocunditas lucis eterne: ꝛ si non liceret in eo amplꝰ viuere ꝙ vnius diei hora: propter hoc solum innumerabiles anni huius vite pleni delicijs ꝛ circũfluẽtia bonoꝝ tẽporalium recte meritoqꝫ contẽnerẽtur. Secũdũ qd mouet ad diligẽdũ est bonitas sicut patet in supiori authoritate. Diony. In deo aũt est summa bonitas ꝛ iõ summe diligendus. Augu. de ciui. dei. Cũ ista nõ diligantur: nisi qz bona sunt, pudeat illis inherẽdo non amare bonũ ipsum vñ bona sunt. De culꝰ bonitate dicit Damascenꝰ. Bonꝰ ꝛ oĩ bonus ꝛ sup bonus dñs totus ens bonitas ꝓpter supabundãtes diuitias sue bonitatis nõ sustinuit solũ esse qd bonum est scdm suã ꝑsonã naturã a nullo participatã. Ista auctoritas est cũ diligentia exponenda, Qd sanctus est bonus: sꝫ nõ oĩ bonꝰ. i.

ex ol parte bon⁹,qꝛ multos habet defect⁹, Angelus est bon⁹ ꝛ ol bon⁹ sed non super bon⁹ qꝛ habet super se bonitatē diuinā. Hō autē ꝛ angeli licet sint boni,non tñ sunt summa bonitas qꝛ nō hñt bonitatē essentialē:sed accidentalē:qꝛ pñt eā perdere:ꝛ tñ hō remanebit hō:ꝛ angelus remanebit angel⁹:sicut patet in malis angelis:Bonitas autem sic est in deo essentialis:qꝛ sicut ignis non potest perdere suum calorem,sic nec deus suam bonitatem:qꝛ igitur deus sic est bonus:ꝛ bonū est sui cōmunicatiuū: ideo suam bonitatem creaturis participauit quibusdam dans esse alijs viuere,alijs sentire alijs intelligere. Tertiū quod mouet ad diligendum est honestum. Est enim honestum quod sua vi attrahit ꝛ sua delectatione nos allicit. In deo autem est summa honestas:ꝛ ideo summe est diligēdus. Sap. vij. Innumerabilis honestas per manus illius. Est enim in deo summa delectatio que nos allicit, ps. Delectatiões in dextera tua vsqꝫ in finē. Et honestas in eo est vis que nos attrahit non voluntatem cogendo sed alliciēdo. Jo. vij. Nemo potest venire ad me nisi pater meus qui misit me traxerit eū. Et sup hoc ponuntur tria exempla. Na fm Augu. Quis trahitur ad ostensionem virge vel rami viridis,sic anima attrahi debet desiderio diuine visionis. Juxta illud. ps. Sitiuit anima mea ad deū fontem viuum ꝛc. Puer attrahit ad ostensionem nucis,sic anima attrahi debet ad promissionem glorie celestis que intus habet dulcedinem visionis diuine sed extra durum corticem penitentie. Matth. iiij. penitentiam agite ecce cortex exterior. Appropinquabit enim regnum celorum. ecce nucleus interior. Palliparius trahit emptorem ad emendum per pellium extēsionem non cogēdo sed alliciendo. Sic ꝛ de⁹ trahit animam ostendendo celum stellatū tanqꝫ pellem variam ꝛ depictam. ps. Extendens celum sicut pellem. Quartum qđ mouet ad diligendum est similitudo. Eccl. xiij Omne animal diligit sibi simile. Inter christum ꝛ nos triplex similitudo consideratur: xps enim factus est nobis similis rōne assumpte carnis Phil. ij. In similitudinē hoim factus ꝛc. Nos debem⁹ ei esse similes ratione imitatiōis. Eph. v. Estote imitatores dei sicut filij charissimi. Ipse vero ꝛ nos sumus similes rōne imaginis sed tamen differēter qꝛ:sicut glo. dicit sup Coll. Qui est imago dei inuisibilis. Aliter imago regis est in nummo:aliter in filio. Nos sumus nummus,christus vero fili⁹. Quintum quod mouet nos ad diligendū est vtile ꝛc. Homo enim sepe amicum diligit propter vtilitatē quā habere se credit. Xps igitur tanqꝫ verus amicus est diligēdus:quia ab ipso vtilitatem recipimus in vita ꝛ in morte,ꝛ post mortem. Nam in vita dilectores suos ditat spiritualibus diuitijs Prouerb. viij. In vijs iustitie ambulo in medio semitarum iudicij vt ditem diligētes:me ꝛ thesauros eoꝝ repleā. in morte custodit ab insidijs hostis ps. Custodit dominus omnes diligentes se. ꝛc. Post mortem suscipit in gloria patris. Eccl. j. Secūdum datum suum. id est secundum qđ decet eum. dare prebet illam. i. celestem gloriam diligentibus se. Sextū quod mouet ad diligēdum est delectabile. Naturaliter enim homo rem diligit in qua anim⁹ delectabiliter conquiescit. In deo autē est summa delectatio ideo est summe diligendus. In presenti enim vita delectatiōis sanctorum quas habent in deo hñt imperfectionem:admixtionem:ꝛ interruptionem. hoc signatum est. iij. Regum. xvij. vbi dicitur qꝫ deus pascebat helyā mittens ei carnes mane ꝛ vespere tamen bibebat de torrēte. Tandē illam refectionē deus sibi subtraxit ita qꝫ vix modicum panis ꝛ aque potuit habere. Habent igitur spirituales cōsolationes. sanctorum imperfectionem:quod notatur per hoc qꝫ illa refectio non fiebat in meridie sꝫ mane ꝛ vespere. In meridie quidem est perfectio lucis ꝛ caloris. ꝛ significat refectionē beatorum qui sunt in plena luce cogitationis ꝛ pleno calore amoris. In mane autem ꝛ vespere est lux ꝛ calor sed imperfecte,ꝛ significat refectionē sanctorum in via qui habent imperfectam cognitionem ꝛ imperfectum amorem. j. Cor. xiij. Cum venerit quod perfectū est euacuabitur quod ex parte est. Secūdo cōsolationes sanctorum habēt admixtionē: quia sepe admiscentur:vel a corporis corruptione,vel a diaboli tētatione,vel a mūdi persecutione:hoc significatur p hoc qꝫ

d bebat de torrente. Esaie.j.vinum tuum mixtum est aqua. Tertio consolatiões sanctorum habent interruptionem quia sepe ab eis subtrahuntur vel vt amplius humilientur vel vt feruenti⁹ desiderentur vel vt cautius conseruentur. hoc significatur per hoc q deus istum cibum helye subtraxit. Dicto de dilectione dei dicendum est de dilectione proximi. Circa quod notanduz q Augu in lib.l.homel.inquirens que sit ista dilectio: de qua dictum est Diliges proximum tuum sicut te. Quatuor dilectiões distinguit. Prima est carnalis que est inter virum et vxorem. et ista licet sit licita tamen de se non est meritoria: quia et in brutis animalibus inuenitur. Passeres inquit coniugia habent: nidos faciunt: oua confouent pullos nutriũt. Quãuis autez ista de se non sit meritoria potest tñ fieri meritoria: quando scilicet vir diligit vxorez: qr bona est vel vt bona sit: tunc enim nõ diligit vxorem, vt vxorẽ sed deum diligit in vxore: et tunc reducitur ad illud preceptũ. Diliges proximum tuum. &c.i.ad gratiam in presenti et gloriam in futuro. Ephe.v. Uiri diligite vxores vestras sicut christus dilexit ecclesiam. Secunda est dilectio naturalis qua pater diligit filium: et ista licet sit licita tamen de se non est meritoria. Unde subdit. Aug. pro magno laudaturus sum in homine: quod video in tigride: serpẽtes et lupi amant filios suos. Nõ est laudãd⁹ qui amat filios: sed detestandus qui non amat. Si filios amas serpentibus compararis si nõ amas a serpentib⁹ vinceris. Potest autem hec dilectio fieri meritoria quãdo scz pater filiũ diligit: qr bonus est vel vt bonus sit. Tũc enim nõ diligit filium vt filiũ: sed deũ diligit in filio. Et tunc reducitur ad istud preceptũ. Diliges proximũ tuũ &c. Ad Ephe.v. Uos patres nolite ad iracundiam prouocare filios vestros sed educate illos in disciplina et timore domini. Tertia est dilectio socialis siue consuetudinis que cõtrahitur ex ɔsuetudine cohabitandi colloquẽdi, et conuersandi: que licet sit licita, tamen non est meritoria: qr est etiam inter animalia. Unde subdit Augu. Duo qui manducant insimul desiderant se videre ad aliã diem precedit vnus festinat alter vix regitur a sessore: et tandiu impetu suo se prouocat donec ad amicũ perueniat. Cũq peruenerit quasi in loco suo requiescit. Quãuis autem ista dilectio de se non sit meritoria potest tamen fieri meritoria quãdo scz quis diligit amicũ: qr bonus est vel vt bonus sit. Tunc enim nõ diligit amicum vt amicum: sed deum diligit in amico: et tunc talis dilectio reducitur ad preceptũ de dilectione pximi. De tali amico dicitur. Ecclesia.vj. Amicus fidelis medicamentũ vite et immortalitatis qui metuunt dominũ inueniunt illum. Quarta est dilectio rationis qua quis diligit alium propter fidez et veritatem et bonitatem: et ista non potest esse inter animalia que ratione carent qr nõ diligunt alia animalia pter bonitatẽ et veritatem. et ista dilectio est meritoria. de qua datum est preceptum diliges proximũ tuuz sicut teipsum. Tullius. Nihil est virtute amabilius nihil quod magis alliciat ad diligendam cum pter veritatem et probitatem etiam eos quos nũq viderimus diligamus. Idez. Tanta vis probitatis vt etiam eã in his quos nunq vidimus vel quod maius est in hoste diligamus.

¶ Sermo tertius vnde supra.

In his duobus mãdatis vniuersa lex pendet et pphet: &c. Oia diuina pcepta q p decalogũ sunt accepta in his duobus preceptis depẽdẽt scz in dilectione dei et proximi. Ipsa enim decẽ precepta in duabus tabulis moysi fuerunt cõscripta. Sed in prima tabula fuerunt cõscripta tria prima que pertinẽt ad dilectionẽ dei. In secũda tabula fuerunt scripta septem reliqua que pertinent ad dilectionez proximi. Primum preceptum est. Non habebis deos alienos. et istud pertinet ad patrẽ qui tanq fontale principium totius deitatis est principaliter adorãdus. Gentiles enĩ olim faciũ bãt deos alienos .i. quedã simulachra in quibus demones habitant et responsa dabant sed tamẽ sapientes inter eos ea deridebãt et ɔtẽnebãt. Unde dicit Amb. in lib. de virginib⁹. Cũ intrasset dyonisius tẽplũ iouis amictũ aureum quo ei⁹ operiebat simulachrũ detrahi iussit et imponi laneũ: et dixit aurũ hyeme est frigidũ: estate onerosum: deo aũt lanuz sic irrid

fit:vt nec on⁹ ferre posset nec frigus portare. Itẽ cũ esculapij vidisset barbam aureã cum apollo pater ei⁹ non haberet tolli imperauit incõgruum esse appellans vt filius barbam habebat quã pater non haberet, item simulachris tenẽtibus pateras aureas ademit allegans se accipere debere quod dij darẽt. Et subdit Ambro. Ita ludibrio habiti sunt vt neq; iupiter vestem suam defendere potuerit nec barbam esculapius: nec apollo pubescere adhuc ceperit: nec omnes qui dicuntur dij trahere potuerũt pateras quas tenebant. Refert etiã Aug. in libro de vera religiõe q; Socrates a populo fuit occisus qr noluit idola adorare: dicebat enim q; potius adoraret canes qui erãt opus nature q̃ idola q̃ erant op⁹ hoim. Multi aũt hodie sunt qui faciũt sibi deos alienos. Nã sicut dr Augu. Hoc ab hole p deo colit̃ qd̃ pre ceteris diligit̃. Supbus ergo p deo suo habet supbiã. luxuriosus luxuriã auarus auariciã. Roma. j. Mutauerũt gloriã incorruptibilis dei in similitudinẽ volucrũ z quadrupedũ z serpẽtũ. Per volucrẽ supbia intelligit̃: q̃ semp i altũ volat. Per q̃drupedẽ luxuria q̃ p corpus explet̃ qd̃ quattuor elemẽtis ꝯponit̃. Per serpẽtẽ auaricia q̃ semp terrenis incũbit. Quis aũt q̃libet istoꝝ triũ habeat suũ deum specialẽ: nihilominus etiam habẽt deum cõem .s. beelzebub qui dicitur deus muscarum musca em̃ inquantũ est volatilis signat supbiã que sup alios volat: inquãtũ est immũda signat luxuriã, inquãtũ est pũgitiua signat auariciã que mentẽ diuersis sollicitudinibus pungit: ideo diuicie spine vocant̃. Scđz p̃ceptũ est. Nõ assumes nomẽ dei tui inuanũ: z istud ptinet ad filiũ qui est nomẽ pr̃is. Inuanũ aũt nomẽ dei assumũt q̃ iurãt p nihilo z friuola vl̃ q̃ iurat falsum vel q̃ iurat q̃d iniquũ. Talis iniuriã facit deo z sibi z pximo. deo quidẽ qr cũ iurãre al q̃d nihil sit quã ei⁹ testimoniũ inuocare, qui falsum iurat supponit q; de⁹ mẽdaciũ diligat: cũ tñ dicat̃ i ps. Perdes omnes qui loquũtur mẽdaciũ. Facit etiã iniuriam sibi: quia iudicio dei puniendũ se obligat. Nihil enim est aliud dicere p deũ ita est: nisi deus me condẽnet si non est ita. facit iniuriã proximo: qui a p falsam iurationem ipsum decipit z defraudat. Refert Augu, in quodam sermone q; cum quidam negaret pecuniã creditori iuramentum ex ipso creditor exegit. In ipsa autem nocte ad iudicium rapt⁹ audiuit iudicem sibi dicentẽ: quare puocasti hoiem ad iurandũ quẽ sciebas falsum iuraturũ respõdit, quia negauit mihi pecuniam. Et iudex melius erat vt pecuniã tuã perderes q̃ animã eius falsa iuratiõe perimeres. prostratus igitur tam grauiter verberatus est: vt in dorso vigilantis plagaꝝ vestigia apparerent. Tertium est vt diẽ sabbati sanctifices. Istud refertur ad spiritũ sanctũ i quo requies vera habet̃. Contra istud p̃ceptũ facit qui causa cupiditatis in die sabbati opus seruile facit. vel aliquod peccatũ cõmittit vel opera mie dimittit: quia a bonis operibus nõ est vacandum. Notandũ est autẽ q; triplex est sabbatũ. Primũ est sabbatum tẽporis: scz dies septimus quẽ de⁹ voluit obseruari in memoriã q; oia in sex diebus creauit z in septima a nouis creaturis condendis requieuit. Exodi. xx. Sex diebus fecit deus celũ z terrã mare z omnia que in eis sunt. z requieuit in die septimo. Secundũ est sabbatum pectoris z mẽtis: quod nõ habetur nisi in deo. sicut ei im res nõ requiescit nisi in loco ꝓprio. sic nec anima requiescit nisi in deo qui est loc⁹ anime. ps. Esto mihi in deum protectorẽ z in lo. zc. Joã. xvi. Hec locutus sum vobis vt in me pacem habeatis: in mundo pressurã habebitis. Tertium est sabbatũ eternitatis. Esa. lxvi. Erit sabbatũ ex sabbato: qr de requie mentis homo puenit ad requiẽ eternitatis. Eiusdẽ. lviij. Uocaberis sabbatũ delicatũ plus est dicere, do cibũ delicatum q̃ bonũ vel sapidũ. Primum igitur sabbatũ. s. quies tẽporis est bonum. Scđz scz quies pectoris est sapidũ. ps. Gustate z videte qm̃ suauis est dñs. Tertium scilicet eternitatis est delicatũ. Job. xxij. Tũc super omnipotentẽ delicijs affluces. Positis preceptis prime tabule que pertinent ad dilectionẽ dei sequunt̃ p̃cepta scđe tabule q̃ ptinẽt ad dilectionẽ pximi. Ad dilectionẽ proximi pertinet sibi benefacere z ab offensis cauere, Debemus autẽ principaliter bñfacere his q̃ nobis magis ꝯiuncti sunt: scz patri z matri. Et ideo quartum p̃ceptũ est. Honora prẽm z matrẽ. Et intel

ligitur iste honor nõ tantũ in verbo vel signo sz etiã i obsequio. Debem⁹ aũt ipsos honorare: qz ab ipsis recipim⁹ esse nutrimentũ ⁊ documentũ: qz vero ab ipsis recipimus esse: debemus eis magnã reuerentiam. Eccli. vij. Honora patrẽ tuũ ⁊ gemitus patris tue ne obliuiscaris. Memento qm̃ nisi p illos nat⁹ nõ fuisses. Qz ab ipsis habuimus nutrimentũ: debemus eis magnã dil:gẽtiã vt sicut nutrierũt nos in iuuentute sic ⁊ nos nutriam⁹ eos in senectute. Eccli. iij. Fili suscipe senectutẽ patris tui ⁊c. Quia ab eis habemus disciplinã et documentũ: debem⁹ eis magnam obediẽtiam. Ephe. vi. Filij obedite parẽtib⁹ vestris in dño hoc iustum est. Quintũ est. Nõ occides. ad dilectionẽ em̃ p̃ximi pertinet vt dictũ est: nõ t m̃ bñfacere sed etiã ab offensis cauere: offensa aũt põt fieri facto. verbo vel volũtate. Facto aũt vel i ppria psona vel in cõiũcta. vel in reb⁹. offensa in ppria psona phibet, cũ dr. Nõ occides qꝛ homicidiũ aliqñ fit in corde per odiũ ptz j. Johã. iij. Qui odit fratrẽ suũ homicida est. Aliqñ ore p malũ ꝯsiliũ vel ṽbũ detractoriũ. ps. Filij hominũ dẽtes eoꝝ arma ⁊ sagitte ⁊c. Aliqñ ope: ⁊ istud est triplex. Quidã em̃ occidũt corpus tantũ: ⁊ ista occisio nõ est timẽda maxime qñ ppter iustitiam sustinetur. Matth. x. Nolite timere eos qui occidũt corp⁹ ⁊c. Aliqui occidũt animã tm̃ qñ scz eã ad pctm̃ trahũt. Unde dicit̃ de diabolo. Joh. viij. Ille erat homicida ab initio. ex quo. s. primos parentes ad peccatũ traxit. Alij occidũt vtrũqꝫ. ⁊ hoc põt fieri in duobus casib⁹. Unusqñ qs pcurat abortiuũ qz tũc puer ⁊ i corpore ⁊ in aĩa morit̃. Alius qñ qs interficit seipsum vel aliũ in pctõ mortali existentẽ. Sextũ est. Nõ mechaberis. vbi phibet̃ offensa in persona ꝯiũcta. Est aũt adulteriũ graue pctm̃ in viro ⁊ muliere: tũ qz vterqꝫ cõtẽnit dei p̃ceptũ: tũ qz vterqꝫ cõmittit furtuz. Nã sicut dr. j. Cor. vij. Mulier sui corporis potestatẽ nõ habet sz vir: ⁊ ecõuerso. Qui ergo corpus suũ alteri tribuit furtum cõmittit. sicut seruus furtũ cõmitteret qui alteri dño se daret: tũ qz vterqꝫ facit cõtra dei sacramẽtũ. Nã sicut dic̃ Ephe. v. vbi agitur de matrimonio sic dicit. Sacramẽtũ hoc magnũ est: ego aũt dico in christo ⁊ in ecclesia. Significat em̃ vnionẽ nature diuine cũ humana que inseparabilis est qui igitur carnẽ suam diuidit sacramẽto incarnatiõis dei iniuriã facit. Per hoc autẽ qd dicit̃. Nõ mechaberis prohibet̃ omnis carnalis corruptio preter eaz que est matrimonij. Septimũ est. Non furaberis. vbi prohibetur offensa in rebus. Per furtum intelligitur omne malum ablatũ siue occulte accipiẽdo siue violẽter rapiẽdo: siue fraudẽ in mercatõibus cõmittendo siue mercedẽ debitam non soluẽdo. est em̃ furtuz graue peccatũ. primo respectu dei qz bona talia nimiũ execratur. Eccli. xxxiiij. Qui offert sacrificium ex substãtia pauperũ: quasi qui victimat filiũ in conspectu pris. Scdo respectu p̃ximi qz hoc est quasi homicidium cõmittere. Ibidem. Panis egẽtiũ vita pauperis est: q defraudat illũ homo sanguinis est. Tertio respectu sui. De ceteris em̃ peccatis homo cito penitet. sicut de homicidio cessante ira: ⁊ de fornicatione cessante cõcupiscẽtia. De furto autẽ ⁊ si homo aliquãdo peniteat tamẽ vix satisfacit. Octauũ est. Nõ loqueris aduersum p̃ximũ tuuz falsum testimoniũ. vbi prohibet̃ offensa in verbo. Testis autem falsus tres offẽdit. Sicut dicit Isido. de summo bono dicẽs testis falsidicus tribus psonis est obnoxius. Primo deo quẽ periurando contemnit. Secũdo iudici quẽ mentiendo fallit. Postremo innocenti quẽ falso testimonio ledit. Nonũ est. Nõ cõcupisces rẽ p̃ximi tui. In isto autẽ precepto ⁊ in sequenti prohibetur offensa in volũtate. Cupiditas igitur phibet̃. Primo qz est radix ⁊ causa oĩs mali. j. Timo. vj. Radix omnium maloꝝ ẽ cupiditas. Eiusdẽ. vj. Qui volunt diuites fieri incidunt in tentatiões ⁊ laqueos diaboli ⁊ desideria multa ⁊ inutilia ⁊ nociua. Secundo qz turbat quieteꝫ anime: ideo diuitie spinis ꝯparãtur. Aug. Diuitias inuenisti, requiẽ pdidisti. Cũ vigilas de his cogitas cũ dormis latrones somnias in die solicitus, in nocte pauid⁹ ⁊ semp mẽdic⁹. Tertio qz facit diuitias esse inutiles possessori: nihil enĩz ex his habet nisi qz eas custodit ⁊ cernit. Eccli. xiiij. Uiro cupido ⁊ tenaci sine ratione est substãtia ⁊c. Ecclesia. v. Quid prodest possessori nisi q oculis cernit diuitias suas. Decimum est.

mum est. Nō cōcupisces vxorē primi tui. Cōcupiscētia aūt carnalis tres h3 grad⁹. Un⁹ est put ē i corde male cōsciētie. Mat. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiscēdā eā iam mechat⁹ est eā i corde suo. Scds put est in ore ꝟba carnalia ꝓferēte. Ephe.iiij. Ois ſmo mal⁹ ex ore vr̄o nō ꝓcedat. Uñ poete olim fingētes carmina amatoria expellebant de ciuitatib⁹. Tertius prout est in opere malā cōcupiscētiā ꝑficiēte. Rom. vj. Nō regnet pctm̄ i vestro mortali corpore: vt obediatis cōcupiscētijs eius. Est igitur sensus. Nō ꝯcupisces vxorē primi tui. id est nō ꝯcupisces eā in corde: nec eā per verba amatoria solicitabis ore nec cōcupiscentiam tuam complebis opere.

¶ Dñica.xix post festū trini. Sermo.j.

Ascendēs ies⁹ in naniculā trāsfretauit: ⁊ venit in ciuitatē suā: ⁊ ecce offerebāt ei paraliticū ⁊c. Mat. ix. Deus oia elemēta creauerat mūda: s3 ex vsu habitātiū facta sūt immunda: s3 xp̄s ea mundauit. Terra facta est imūda ex infusione sanguinis inocētis: s3 xp̄s hāc mūdauit qñ.xxxiij. ānis sup eā iuit. Aer fact⁹ est imūd⁹ ex fumo icēsoꝝ imolato idolis. Sed xp̄s hūc mūdauit qñ nō sub tecto: s3 ad aerē pati voluit: ⁊ qñ ꝑ aera i celū ascēdit. Ignis fact⁹ est imund⁹ ex idoleꝝ hostijs crematis. Sed hūc xp̄s mūdauit quādo spiritū sanctū i specie ign3 misit. Aqua facta est imunda ex nephādis hostijs ablutis. S3 xp̄s hāc mundauit qñ i iordane baptizat⁹ fuit: ⁊ qñ ꝑ mare ambulauit: sicut hodie legiṫ cū dr̄. Ascēdens ies⁹ i nauiculā ⁊c. Per hāc nauē religio siue penitentia intelligiṫ: quā tūc iesus ascēdit qñ aliquis sue salutis auid⁹ penitentiā assumit: ideo diciṫ. Ascēdēs ies⁹ in nauiculā. Hec penitētia duo bona facit. Unū, q2 i ciuitatē celestē deducit iō sequiṫ. Et venit i ciuitatē suam. Aliud q2 infirmū ad sanitatē reducit qd̄ significaṫ i paralitico curato. Circa primū quatuor sūt vidēda. Primū quare ꝑ nauē religio intelligiṫ. Scd̄o q̄ sint vēti qbus ista nauis ipelliṫ. Tertio q̄d sit faciēdū qñ tēpestas tētatiōis iminet. Quarto quid ꝑ mare significaṫ. Circa primū notandū ꝙ religio ꝑ nauem intelligiṫ ꝓpter tria vota: sc3 paupertatis. Castitatis ⁊ obedientie. In naui q̄dem nō reqriṫ cibus vel pot⁹ delicatus s3 necessari⁹ nec lata mensa: s3 arcta. Quia in religiōe nō debēt ēē delicata: sed necessaria: nō lata s3 arcta: ⁊ hoc referṫ ad votū paupertatis. Et quo (m̄ paupertatē vouim⁹: tantū necessaria ⁊ arcta qrere debem⁹. j. Timo. vlti. habentes alimēta ⁊ q̄b⁹ tegamur his ꝯtēti sim⁹. Mat. vij. Arcta est via q̄ ducit ad vitā. Secūdo in naui sunt oēs gubernatori obediētes ⁊ licet sit aliqs ibi magn⁹: nō tamē dedignatur ad eius pedes sedere sic ⁊ in religione debēt oēs esse obediētes prelato. Et si est ibi aliqs magn⁹ gñe vel sciētia: nō d3 designari ꝑlato subijci. Heb. xiij. Obedite prepositis vestris et subiacete eis. Ecclesiasti. iij. Quanto magnus es humilia te in omnib⁹. Et istud pertinet ad votū obediētie. Tertio nauis si est vacua vacillat si nimis onusta submergiṫ: si moderate stabilitur. Sic ⁊ si quis carnē suā in nullo macerat efficiṫ lasciua, si nimis macerat efficitur infirma, si debito modo ē anime vtilis ⁊ ratiōi subiecta. Hugo. Qui carnē suā supra modu3 affligit ciuē suum occidit. Si plusꝗ̄ expedit alimēt3 reficit hostē nutrit. Sic ergo ē nutriēda vt seruiat: ⁊ sic domāda vt nō supbiat ⁊ illō spectat ad votū castitatis, q̄ tūc seruaṫ qñ caro maceraṫ. Circa ſm notādū ꝙ istā nauē quatuor vēti tētationū impellūt. Nā q̄sdā religiosos exagitat vana gloria: ⁊ iste est vent⁹ q̄ flat ab oriēte. habēt eīn vanā gloriā. Aut q2 sunt orti de magno genere. Aut quia habēt lumen magne sciētie. Quosdā exagitat carnalis ꝯcupiscētia: ⁊ iste est ventus qui flat ab occidēte. i. a carne q̄ quotidie tēdit ad occasum. Quosdā exagitat auaritia: ⁊ iste vētus q̄ flat a meridie. s. auster terrene ꝓsperitatis. Quosdā exagitat accidia: ⁊ iste est vēt⁹ q̄ flat a septētrione. s. aqlo frigiditatis. i. accidie ⁊ torporis. De his quatuor vētis dr̄. Danie. vij. Uidebā i visiōe nocte ⁊ ecce q̄tuor vēti pugnabāt i mari magno. Circa tertiū notādū ꝙ iminēte tēpestate tētatiōis quatuor facere debet. Primo debet onus proijcere: sc3 onus cupiditatis ⁊ peccatorū. Heb. xij. Deponētes omne pōdus ⁊ circunstās nos peccatū ⁊c. vñ diciṫ Jone. j. Miserūt vasa que erant in naui in

mare vt alleuiaret ab eis. Secundo velū elationis debet deponere ꝛ in imo humilitatis debet edere qꝛ venti celsa exagitāt ꝛ infima nō inquietāt. Unde dicit Chryso. ꝙ rami qui in alto sunt sepe a ventis frāguntur qui autē sunt in imo: securi consistunt. Tertio anchoram spei debet in deum figere. Heb. vj. Cōfugimus ad tenendā ꝓpositā spē quā sicut anchorā habemus tutā ꝛ firmā. Quarto ad deū ꝛ ad sanctos dꝫ refugere. Sicut legit̄ Mat. viij. cap. Cūqꝫ nauicula fluctib⁹ operiret̄ dixerūt discipuli xp̄o. Dn̄e salua nos perim⁹. Circa quartum sciēdum est ꝙ ꝑ mare significat̄ mundus triplici de causa. Primo ꝓpter inquietudinē. Esaie. lvij. impij quasi mare feruēs qd̄ quiescere nō pōt. Contingit eīn sepe ꝙ in religione vbi debēt esse aque siloe q̄ vadunt cū silētio: vt dr̄. Esa. viij. Ibi inuenitur mare qꝛ vbi debet esse silētiū ibi inuenitur tumultus litigantium: vbi debet esse trāquillitas ibi est animositas tales nō viuunt more hominū sꝫ ferarū. Fere eīn ad inuicē pugnāt: aut ꝓpter cibū: aut ꝓpter domiciliū aut qn̄ ad libidinē cōsitant̄. Sic multi religiosi litigāt aut ꝓpter cibum: qꝛ nō delicate nutriūtur: aut ꝓpter locū: qꝛ. s. in magnis monasterijs nō collocātur aut ꝓpter libidinē dominādi: qꝛ ad magnas abbatias nō promouentur. Scd̄o dr̄ mare ꝓpter insatiabilitatē. Nā sicut dr̄. Eccli. j. Oīa flumina intrāt in mare: ꝛ mare nō redūdat. Tria sunt flumina infernalia q̄ hoc mare intrāt. De quib⁹ dr̄. j. Ioh. ij. Oē qd̄ est in mūdo aut est ꝯcupiscētia carnis aut concupiscētia oculorū aut superbia vite. Sed ista flumina mundū nō satiāt: qꝛ nec cōcupiscētia carnis satiat̄ delitijs: nec cōcupiscentia oculorū diuitijs: nec superbia vite honoribus vanis. Tertio mūd⁹ dicit̄ mare ꝓpter amaritudinē habet enim in se multas amaritudines. Nā diuitie delitie ꝛ honores hoīb⁹ mundanis vident̄ dulcia: sꝫ in veritate sunt amara. Sicut eīn pisces nō sentiūt amaritudinē maris qꝛ ibi sunt nutriti: sic nec homines mūdani sētiūt horū amaritudinē qꝛ sunt talib⁹ assueti. Dat etiā mundus sanctis viris multas amaritudines: que tn̄ in eis dulcorātur per diuinas cōsolationes. ps. Secūdum multitudinem doloꝝ meorū ꝛc. Tribus nāqꝫ modis possunt fieri dulces aque marine. Aut radijs solaribus in nubib⁹ eleuate. Aut ꝑ venas i terre viscerib⁹ depurate. Aut per poros subtiles in cereis vas ingresse: quia secundū philosophū. Si fiat vas cereum ꝛ in mari ponat̄: aque que per poros ingrediuntur dulces reddūtur. Similiter in sanctis viris tribulationes dulcorant̄. Primo ex cōtēplatione celestis glorie. Quando eīn celestē gloriam cōtemplantur: tūc in nubes quodāmodo eleuant̄ ꝛ ex tali cōtemplatione leuigant̄ pene. Grego. consideratio premij minuit vim flagelli. Scd̄o ex recordatiōe mortis ꝓprie. Quicūqꝫ eīn quis habet in memoria ꝙ cito erit sub terra ꝯtēnit oīa mūdana tā ꝓspera q̄ aduersa. Hier. Facile ꝯtēnit oīa q̄ se semꝑ cogitat moriturꝰ. Tertio ex meditatiōe passionis dn̄ice. xp̄s eīn est tanq̄ vas cereū. ps. factū est cor meū tanq̄ cera liquescēs. Pori sunt eius vulnera: in que nostre tribulationes misse dulces reddant̄. Grego. Si xp̄i passio ad memoriā reducit̄: nihil est adeo durū qd̄ nō equo aīo toleret̄. Scd̄o ponit̄ bonū qd̄ assequat̄ ex naui penitētie, qꝛ i celestē patriā nos inducit: ideo dicit. Et venit in ciuitatē suam. literaliter ciuitas ista xp̄i fuit capharnaū: sicut dr̄ Matth. ij. Nā scd̄m Chryso. xp̄s habuit tres ciuitates. Una est i qua fuit nat⁹. s. Bethleē. Scd̄a in qua fuit nutrit⁹. s. Nazareth. Tertia in qua fuit cōuersat⁹. s. capharnaū. Spūalr̄ autem ciuitas ista nr̄a est ciuitas celestis q̄ nostra erit iure ciuitatis ꝑpetue habitationis ꝛ filiatiōis. De⁹ eīn facit nos ibi suos cōciues ꝛ ꝑpetuos habitatores ꝛ filios siue heredes: ꝛ de his nob̄ facit instrm̄. Apo. iij. Scribā sup eū nomē dei mei. i. s̄m Glo. hoc nomē ꝙ est eternū. Et nomē ciuitatis noue Hierl̄m. i. s̄m Glo. hoc nomē ꝙ est ciuis: ꝛ nomē meū nouū: qd̄ est fili⁹. Dꝫ aūt ifra. xiiij. Habebāt nomē ei⁹ nomē patris ei⁹ scriptū in frontib⁹ suis. Sācti igit̄ in frōtib⁹ suis hec tria nomina scripta habebūt scꝫ ciuis: eternus, ꝛ filius. Dato eīn ꝑ impossibile ꝙ de⁹ alicui sancto diceret. s. Egredere d̄ ciuitate mea: qꝛ peregrin⁹ es. Rn̄deret. Ecce dn̄e me in ea scripsisti: qꝛ ciuis sum. Si iterū diceret. Si ciuis es mane in ciuitate mea ꝑ ānos mille: ꝛ postea egredere. Rn̄deret. Ecce dn̄e: qꝛ scripsisti ꝙ

eternus sum. Si iterū diceret. Mane ergo
in ciuitate tanq̄ ciuis ⁊ eterni⁹ ad curiā tuā
⁊ secreta mea non venias. Rñderet. Ecce
dñe: q2 scripsistis q̄ filius vester sum. Ter
tio ponit aliud bonū qd̄ a naui penitētie
assequimur: q2 ab omni infirmitate libera
mur: qd̄ notat in curatione paralytici. Est
aūt paralysis morb⁹ q̄ mēbra reddit mo
lia ⁊ dissoluta ⁊ dissipata: ⁊ iō paralyticus
significat voluptuosos ⁊ delicijs assuetos.
De q̄b⁹ dr. Prouer.xviij. Qui mollis ⁊ dis-
solut⁹ est in ope suo frater est sua opa dissi
pātis. Differētia est inter ista tria q̄ ponit
Salomō. Molle dissolutū: ⁊ dissipatū. Nā
molle est qd̄ cedit oī duro. Dissolutū est q̄
nullo vīculo est colligatū. Dissipatū est q̄
totaliter est cōfractū. Sicut patz i vase cō-
fracto. Tales igit̄ sūt molles q̄ oī duro ⁊
tētationi cedūt. Mat.xiij. Facta autem tri
bulatiōe ⁊ persecutiōe ꝓpter ꝟbū cōtinuo
scandalizant. Tales igit̄ nō sunt aliq̄ vin
culo timoris vel amoris ligati iō sunt im-
mūdi. Nume.xix. Uas qd̄ nō habet opcu-
lum nec ligaturam immūdum erit. Tales
etiam sunt confracti: quia nullum bonum
ꝓpositū retinere possunt. Ecclesia.xx. Cor
fatui quasi vas cōfractū ⁊ omnem sapien
tiam nō tenebit. Sanatur autē ille paraly
ticus quādo ille qui erat mollis ad cedē-
dum efficitur durus ad resistendū. ps. Fa
ctum est cor meum tanq̄ cera liquescens
ecce q̄ mollis ad cedendum. Aruit tanq̄
testa virt⁹ mea ecce quā durus postea ad
resistendum: quādo ille qui nō erat colli-
gatus postmodū fortiter cū deo ligatur
vinculo amoris. Col.iij. Sup omnia hec
charitatē habētes quod est vinculum per
fectionis ⁊ vinculum timoris: quia sicut di
citur. Ecclesiasti.xxvij. Nisi in timore dñi
tenueris te instanter: scito subuertetur do
mus tua. Quādo ille q̄ erat tāq̄ vas cōfra
ctū: postmodū efficit̄ vas solidū ⁊ precio
sum Eccle.l. Quasi vas auri solidū. orna-
tū omni lapide precioso. ¶ Sermo.ij.

Offerebāt ei pa
ralyticū iacētē in lecto: ⁊ vi
dēs iesus fidē illoꝝ ⁊c. Mira
cula q̄ fecit xp̄s aliq̄b⁹ fue-
rūt occasio infirmitatis spi-
ritualis: sicut phariseis q̄ dicebant. Johā.
ix. Nō est hic hō a deo q̄ sabbatū nō custo
dit: ⁊ sicut scribis illis q̄ dixerūt hic blas-
phemat. Aliq̄b⁹ fuerūt cā sanitatis: ⁊ hoc
tripliciter. Uel sanitatis corporalis tm̄ si-
cut ceco nato a mūdo in p̄ncipio. Joh.ix.
Ille aūt dixit: q2 ꝓpheta est. Gl. adhuc im
mūdus est i corde: q2 nūdum dei filiū ꝯfi-
tet̄. Aliq̄b⁹ sanitatis spūalis q̄ tm̄ sicut illis
q̄ ad hec miracula ꝯuertebant̄ sicut istis tur
bis de q̄b⁹ dr. Uidētes eū turbe timuerūt
⁊c. Aliq̄b⁹ sanitatis corporalis ⁊ spūalis:
sicut isti paralitico quē dñs i corpore ⁊ n.ē
te sanauit. Circa istud aūt miraculū pon̄
tur quinq̄ differentie ꝑsonarū. Primo ꝑso
ne offerēt.ū in q̄bus fuit magna fidei ꝯstā-
tia. vñ dr. Offerebāt ei paralyticū: ⁊ vidēs
iesus fidē illoꝝ ⁊c. Ex quo patet q̄ merito
fidei illorū xp̄s hunc sanauit. Glo. Quan
tū valet apud deū fides ꝓpria: apud illū
sic valuit fides aliena vt intus ⁊ extra sa-
naret hominē. Per orationes em̄ sanctoꝝ
de⁹ sepe dat p̄mā gratiā pctōri. dūmodo
quatuor i se habeat q̄ ponit Dyonisius in
septē libris ecclesiastice hierarchie dicēs.
Dico aūt q̄ vtiles sunt orationes sanctoꝝ
scōm hunc modū. Si aliquis sancta desi-
derās dona ⁊ ad participationē ipsoꝝ ha
bitū scīm habēs sicut ꝓprie cognitor pra-
uitatis veniēs ad aliquem sanctorū viro-
rum: rogat i p̄m fieri susceptorē ⁊ cohorta
torē: cōsequitur oīa que petit diuinissima
dona. Primū igit̄ ē desideriū rei habēde:
ideo dicit si aliq̄s sancta desiderās dona.
De⁹ em̄ nō dat dona sua negligēti: sz desi
derāti. ps. Desideriū pauperū exaudiuit
dñs. Sap.vij. preoccupāt q̄ se ꝯcupiscūt.
⁊c. Scōm est imunitas culpe: ⁊ ideo dicit
sanctū habitū habēs.i. mundū affectū ge
rēs: si em̄ in actu vl̄ ꝓposito peccādi essent
viri sctī ꝓ eo obtinere nō possent. Hie.xv.
Si steterint moyses ⁊ samuel corā me: nō
est aīa mea ad populū istū. Pctm̄ em̄ pos
nit obstaculū ne oratiōes ad dīum possint
ascēdere. Tren.iij. Opposuisti nubem ti-
bi ne transeat oratio. Facit elōgationē ne
de⁹ possit audire. Esaie.lix. Nō ē aggra-
uata auris eius vt nō exaudiat: sz iniq̄ta-
tes vr̄e diuiserūt iter vos ⁊ deū vestrū: po
nit velamē ne possit eas videre. Unde se-
quitur: ⁊ pctā vr̄a absconderunt faciē ei⁹
a vobis ne exaudiret. Tertiū ē recognitio

prauitatis ꝓprie. Unde dicit͂ sicut ꝓprie co=
gnitor prauitatis. Legitur.iiij.Reg.ij. q
cū heliseꝰ pallio helie aquas iordanis ꝑ
cussisset nō sūt diuise:qꝛ de suo merito cō
fidere videt͂. Sz postq̄ magistri meritū
iplorauit dicēs, vbi est deꝰ helie:statī di
uise sunt aq̄. Quartū est postulatio rei di=
gne:ideo subdit. consequit͂ oia q̄ petit: ꝛ
si petit diuinissima dona: fuerūt eñ q̄ petie
rūt terrenā ꝛ repulsi sunt. Jaco.iiij. Peti=
tis ꝛ nō accipitis. eo q male petatis. Alij
petierūt carnalia ꝛ puniti sūt. Nume.xj.
Quis dabit nobis ad vescēdū carnes. Et
pon͂ ibi punitio ipa. Alij petierūt subli=
mia: ꝛ reprehensi sunt sicut filij zebedei, vt
ꝑz. Matt.xx. Scḋo ponit͂ ꝑsona infirmi:
in q̄ fuit magna miseria, qꝛ erat ꝑalyticꝰ.
Causat͂ ꝑalysis qn̄qȝ ex frigiditate ꝯstrin
gēte: qn̄qȝ ex hūore oppilāte qn̄qȝ ex vulne
re neruos incidēte. Ex his eñ ipedit͂ trāsi
tus spirituū ad istrumēta sensuū: ꝛ fit ꝑri
uatio sensꝰ ꝛ motꝰ. Aia ergo auari ꝑaly=
sim incurrit ex nimia frigiditate. Est eñ sic
ꝯgelata q nullā sentit fraternā charitatē.
Matth.xxiiij. Abūdabit iniq̄tas: ꝛ refri=
gescet charitas multorū. Aia luxuriosi pa
lisim incurrit ex nimia hūiditate q̄ gn̄at ex
nimietate cibi ꝛ potꝰ. De cibo dr̄. Ezech.
xvj. Hec fuit iniq̄tas sodome sororis tue:
saturitas panis: ꝛ abūdātia. De potu dr̄.
Ephe. v. Nolite inebriari vino in q̄ est lu=
xuria. Aia supbi ꝑalysim incurrit ex incisio
ne ꝛ separatiōe. superbia eñ separat aiam
a deo. Et ideo spūssctūs ad cor eiꝰ trāsire
non potest. Eccli.x. Initiū superbie hois
apostare a deo: qm̄ ab eo q̄ fecit illū reces
sit cor eiꝰ. Tertio ponit͂ ꝑsone scribarū i
q̄bꝰ fuit cogitatio temeraria dicētes itra
se: hic blasphemat. Tribꝰ aūt modis bla
sphemia i deū cōmittit͂. Primo qn̄ deo ne=
gat͂ qḋ sibi cōuenit. Secūdo qn̄ sibi attri=
buit͂: qḋ ei non conuenit. Tertio qn̄ id: qḋ
dei est aliquis sibi attribuit. Et qꝛ scribe
xp̄m deū nō credebāt: ideo ipm̄ blasphema
re dicebāt q remissionē pcti qḋ est solius
dei sibi attribuebat. Contra istā tertiam
speciē faciūt supbi: q̄ sibi attribuūt gloriā
que est ꝓpria dei. Esai.xlv.ij. Gloriā meā
alteri nō dabo. Faciūt iracūdi q̄ sibi attri
buūt vindictā: q̄ est ꝓpria dei. Roma.xij.
Mihi vindictā: ꝛ ego retribuā. Faciūt q̄=
dā temerarie: qui volūt de alioꝝ cordibꝰ
iudicare, cū hoc sit ꝓpriū dei. j. Cori. iiij.
Nolite añ tp̄s iudicare ꝛc. Quarto ponit͂
ꝑsona xp̄i i q̄ apparuit magna mia sapia
ꝛ potētia. Mia i hoc q dixit. Remittunt͂
tibi pctā. Nā sicut dr̄ itra potestate hȝ fi=
lius hois i terra: dimittēdi pctā. Et bn̄ di
xit i terra: nō sup nec itra terrā. Remissio
eñ ista nō hȝ locū sup terrā. i. i celo: qꝛ ibi
nulla sunt pctā: nec hȝ locū itra terrā. i. in
inferno, qꝛ ibi sunt pctā ꝑpetua. hȝ aūt lo
cū i terra. i. i mūdo: qꝛ ibi sunt pctā remis
sibilia. Scḋo apparuit eiꝰ sapiētia in hoc
q eoꝝ cogitatiōes vidit: ꝛ i hoc q tā sa=
piēter eos ꝯfutauit dicēs, q̄d est faciliꝰ di
cere. Dimittunt͂ tibi pctā ꝛc. Jsta aūt ꝯpa
ratio pōt fieri respectu opantis: ꝛ sic ambo
sunt ibi eq̄ facilia. Uel respectu opis: ꝛ sic
remittere pctā est difficiliꝰ: qꝛ scḋm Aug.
Maiꝰ est deo ipiū: piū facere q̄ celū ꝛ ter
rā creare: qꝛ deꝰ hȝ ibi resistētiā, scȝ volū
tatē prauā. Jn creatiōe aūt nihil resistens
habuit. Uel pōt fieri respectu nr̄e cogni=
tiōis: ꝛ sic faciliꝰ ē pctā dimittere q̄ hoiem
sanare: qꝛ illud nō videmꝰ: istud aūt vidē
tes miramur. Chry. Quāto aia corpe po
tior est, tāto curatio aie plꝰ est q̄ corpis: sȝ
qꝛ illud occultū est addit qḋ manifestū est.
Uel pōt intelligi respectu locutiōis ac si
dicat: eque facile est dicere. Remittunt͂ tibi
pctā: vel dicere. Surge ꝛ ambula: si ergo
videritis q ad meū dicere. Surge ꝛ am=
bula: sequit͂ curatio corporis credatis ad
meū dicere. Remittunt͂ tibi pctā: sed q̄ cu=
ratio mētis qḋ aūt subdit͂: vt aūt sciatis.
ꝛc. Tripliciter pōt exponi. Primo vt cōiun=
gat imediate ad illud qḋ sequit͂ tolle le=
ctū tuū: sub hoc sensu. Ut sciatis qm̄ filiꝰ
hois ꝛc. q aūt interponit͂ tūc ait paraly=
tico sit verbū euāgeliste: tūc postq̄ scȝ ꝯ=
siderat ad eis. q̄d est faciliꝰ dicere: ꝛc. Se=
cūdo vt fiat suppletio i hūc modū. Ut aūt
sciatis qm̄ filiꝰ hois ꝛc. Dicto faciā vt sur
gat. Postea subdit euāgelista: tūc ait pa=
ralytico. ꝛc. Tertio vt sit ṽbū euāgeliste
ad nos. vt aūt vos posteri sciatis qm̄ filiꝰ
hois hȝ potestatē i terra dimittēdi pctā:
tūc ait ꝑalytico ꝛc. Tertio appuit eiꝰ po=
tētia i hoc q dr̄. Surge, tolle grabatū tuū.
Tria incōmoda iste patiebat͂. Nō eñ sta=
re poterat totis viribꝰ resolutꝰ erat ꝛ iace=

dere nõ valebat. Sz verbũ xp̄i tãte fuit potẽtie q̄ sibi dedit robur ad stãdũ: iõ dixit surge fortitudinẽ ad quẽ on⁹ portãdũ iõ dixit tolle grabatũ tuũ: ⁊ facultatẽ ad ambulãdũ, iõ dixit. Et vade in domũ tuã. Moralr lect⁹ peccõris est ip̄m pctm̄ i quo male delectãdo qescit. Tũc ergo surgit: qñ pctm̄ deserit. ps. Surgite postq̄ sedes̄itis ⁊c. Tũc lectũ portat qñ pctm̄ qđ sibi erat quieti: ⁊ delectatiõi incipit esse dolori ⁊ oneri. ps. Lauabo p̄ singulas noctes lectũ meũ ⁊c. Tunc ergo in domũ suã vadit: qñ in celũ meditatiõe p̄git: vel qñ sciẽtiã suã discutit, vel qñ vtilitatẽ sui corporis qđ dom⁹ est aīe ↄ̄spicit. Quinto ponitur turbe in qb⁹ fuit laudatio diuina. Uñ dr̄: videntes aũt turbe timuerũt. Iħs trib⁹ de causis miracula faciebat. Prio p̄pter illorũ circa q̄s hec faciebat vtilitatẽ: q2 eos i corpe ⁊ aīa cu abat. Scđo p̄pter alioꝝ cõuersionẽ: q2 mlti videntes xp̄i miracula cõuertebant̄. Tertio pp̄ dei gloriã ⁊ honorẽ sicut dr̄. Jo.ix. Neq̄ hic peccauit, neq̄ parentes ei⁹: s3 vt manifestent̄ opa dei i illo. Ista triplex causa ponit̄: nã iste paralytic⁹ in corpore: ⁊ i aīa fuit curat⁹. Turbe fidẽ christi receperũt: ⁊ deum glorificauerũt.

¶ Sermo.iij.

Dixit iesus paralytico. Cõfide fili: remittunt̄ tibi peccata tua. Sicut dt̄ Beda: ⁊ habet̄ in glo. quinq̄ modis infirmitates cõtingũt. Uel vt iusti merita p̄ patiẽtiã augeãtur. vt iob. Uel ad custodiã virtutũ ne supbia tẽtet: vt paulo. Uel ad corrigendũ peccata: sicut marie lepra: sicut huic paralytico. Uel ad gloriã dei: vt ceco nato ⁊ lazaro. Uel ad initiũ pene. vt herodi: quaten⁹ hic videat̄ qđ in inferno sequit̄. Uñ dicit̄. Hier. xvij. Duplici cõtritione cõtere eos. Hec igit̄ infirmitas: iõ paralytico accidit: vt sua purgarent̄ pctã vnde xp̄s sciẽs pctm̄ fuisse cãm infirmitatis sue. Primo causam sanat cũ dicit. Cõfide fili remittunt̄ tibi pctã tua. In verbis p̄dictis igit̄ tria tãgunt̄. s. grauitas morbi, benignitas medici efficacia remedij. Primũ notat̄ cũ dr̄: dixit iesus paralytico Est eñ paralysis grauis morbus quã tria mala ↄ̄comitat̄. s. tremor, imobilitas ⁊ isensibilitas. Sicut aũt paralytic⁹ peccatores vel quoslibet delicijs assuetos, in qb⁹ est tremor. Timẽt eñ aliq̄ op⁹ penitentie assumere. ps. Illic trepidauerũt timore vbi nõ erat timor. Legit̄ Geñ. iiij. q̄ deus posuit signũ in Cayn. Et dicit̄ in hystoria scho. q̄ illud signũ fuit tremor capitis p̄ qđ ostẽdebat̄ q̄ de⁹ ip̄m abiecerat. Uidet̄ q̄ ille a deo sit reprobat⁹ q̄ in bñ opãdo timet vel tremit. Legit̄ de natura aīaliũ q̄ ceru⁹ h3 cor timidũ: sed comedit herbas medicinales virtute quarũ cor ↄ̄fortat̄ ⁊ medicinale efficit̄: ⁊ ossiũ cartilago in ei⁹ corde gñat̄. Iste herbe medicinales sunt memoria dñice passiõisq̄ fuerũt amare. Cañ. i. Fasciculus myrre dilect⁹ me⁹ mihi. S3 nobis sunt medicinales. Eccl̄. xliij. Medicina oi3 in festinatiõe nebule. Caro eñ xp̄i fuit nebula: q2 nullo vnq̄ peccati põdere pregrauata ab hac emanauit: medicina sanguinis: ⁊ hoc i festinat'õe sne iuuẽtutis. Meditatio igit̄ istaꝝ passionũ xp̄i ↄ̄fortat cor ad aggrediẽdũ ardua. s. Machab. vj. Elephãtis ostẽderũt sanguinẽ vue: ⁊ mori ad acuẽdũ eos ad p̄liũ. Cor medicinale faciũt ad sanandum vulnera. Berñ. Mirabilis passio tua dñe iesu p̄pisciata est oib⁹ iniq̄tatib⁹ nr̄is: ⁊ nulli vnq̄ infirmitati inuenit̄ inefficax. Os eñ robur gñat in corde ad sufferẽdũ aduersa. Grego. Si passio xp̄i ad memoriã reducit̄ nihil est qđ nõ equo aīo toleret̄. Scđm malũ est imobilitas: q2 caret motu. Si eñ paralyticus ambulare voluerit, aut penit⁹ subsistit, aut retrocedit: aut vnũ passu3 ad dexterã: ⁊ aliũ ad sinistrã faciet. Tales sunt hodie multi paralytici de qb⁹ dicit Aug. de cãtico nouo. Tria sunt gña hoi3 quos de⁹ odit. s. remanẽtes. retro abeũtes ⁊ abberrãtes. Qui nõ p̄ficit remansit. q̄ a bono proposito declinauit retro abijt: q̄ fidẽ deseruit a via veritatis errauit. Et subdit Augu. Remanẽtes ergo excitãdi sunt retrocedẽtes reuocãdi, errãtes in via reducẽdi. Primi ergo sunt q̄ sublistũt. s. tepidi et negligẽtes. Ber. In via dei nõ p̄gredi regredi ē. Amb. Aq̄ statiue putrescũt. Aque statiue sunt negligentes q̄ ignauia ⁊ torpe marcescũ. Josue. xviij. Usq̄quo marcetis ignauia. ij. Corin. vj. Hortamur vos ne in vacuũ grãm dei recipiatis. Ille i vacuum

gr̃am recipit q̃ in ea nõ pficit. Scḋi sunt q̃
retro ad pctã redeũt. Isti sunt siles vxori
loth q̃ qꝛ retro respexit in statuã salis cõ=
uersa fuit i via vt hr̃. Gen.xix. Inq̃ʒtũ ver
sa est in statuã amisit sensum ꝛ metũ: qꝛ ta
les oĩa merita ꝑdiderũt q̃ acquisierãt: vel
sensu fidei recte: vel motu opatiõis bone.
Inq̃ʒtũ versa est in statuã salis, est aliis in
cõdimẽtũ ne ipsi retro respiciãt. Inq̃ʒtum
remãsit i via daᷣ itelligi q̃ ipsi aliis viã
demõstrare possunt: sʒ ad pr̃iã venire nõ
pñt. Tertũ sunt q̃ errãt: scʒ declinãdo ad
dexterã spei ꝑ p̃sumptionẽ mõ ad sinistrã
timoris ꝑ pusillanimitatẽ: tertio ad dexte
rã pſperitatis ꝑ intẽperãtiã: mõ ad sini=
strã aduersitatis ꝑ ipatiẽtiã. Legiᷣ.j. Re=
gũ.vj. q̃ vacce q̃ portabãt archã dñi ibãt
mugiẽtes nõ declinãtes ad dexterã neq̃
ad sinistrã: donec venirẽt bethsames. Illi
eñ q̃ iugũ dei deferũt dñr de pctĩs geme=
re: ꝛ nõ debẽt amore alicuiꝰ pſperi vel ti=
more alicuiꝰ aduersitatis a via dei decli=
re: donec veniãt bethsames.i. ad domum
dei: qꝛ bethsames interꝑtaᷣ domꝰ solis.
Tertiũ malũ ẽ isensibilitas: qꝛ carẽt sen=
su. Tales eñ q̃tuoꝛ mala nõ sentiũt. Pꝛio
diabolicas tẽtatiões, ꝛ hãc isensibilitatẽ
facit ꝯsensꝰ: qꝛ dt̃ Hiero. Nõ sentit q̃ ꝯsen
tit: sʒ sentit q̃ dissentit. De talibꝰ dr̃. Pro=
uer.xxiij. Uerberauerũt me ꝛ nõ dolui: tra
xerũt me ꝛ nõ sensi: iõ ãt tẽtatiõi ꝯsentiũt
ꝛ nõ dissentiũt: qꝛ attẽdũt ad id qḋ dele=
ctat, nõ ad id qḋ cruciat. dt̃ Beda q̃ ser=
pẽs q̃ ẽt seduxit faciẽ habebat virgineã:
sʒ caudã serpẽtinã: qꝛ diabolꝰ i pricipio
blãdiᷣ, sʒ postmodũ veneno iterficit. Iõ
siĺis est scoꝛpiõi q̃ blãdiᷣ i facie: sʒ pũgit i
cauda. Scḋo nõ sentiũt diuinas suauita=
tes: ꝛ hãc isensibilitatẽ facit amoꝛ mũda
nus q̃ nõ ꝑmittit sentire suauitatẽ amoꝛis
dei. Dẽmꝰ ergo coꝛ ad mũdũ claudere ꝛ
ad celũ apire: si volumꝰ diuinas ispiratio
nes suscipe ꝛ eaꝝ suauitatẽ sẽtire. Hic est
q̃ coꝛ hoĩs ẽ latũ supiꝰ, ꝛ strictũ iferiꝰ: qꝛ
debemꝰ esse stricti ad amãdũ terrena: et
debemꝰ esse lati ad amãdũ celestia. Dicit
Arist.i lib. de aĩalibꝰ q̃ aues claudũt ocu
los cũ palpebra iferioꝛi aĩalia gressibilia
cũ palpebra supioꝛi: qꝛ viri spũales hñt
ocl'os clausos ad terrena: aĩales ꝟo ad
celestia. Tertio nõ sentiũt suos defectꝰ et
imꝑfectiões: ꝛ hãc insensibilitatẽ facit su
ꝑbia. Hũilitas ꝟo sentit ꝛ recognoscit. Ps.
Si nõ humiliᷣ sentiebã. Et qꝛ sentit iõ deꝰ
ipos defectꝰ ꝑficit. Ps. Infirmata ẽ: tu ꝟo
ꝑfecisti eã. Aug. Si nõ infirmareᷣ nõ ꝑfice
reᷣ. Idẽ. Multos ipedit ab ifirmitate p̃=
sumptio firmitatis. Tales suꝑbi sũt siles
vespertiliõibꝰ: q̃ amiserũt visuʒ ꝓpter vola
tum. Humoꝛ eñ cristallinꝰ q̃ exigiᷣ ad vi=
dẽdũ trãsit i substãtiã alaꝝ. Eodẽ mõ su=
ꝑbi q̃ i altũ volãt: defectꝰ suos nõ ꝯside=
rãt. Quarto nõ sentiunt ꝓximoꝝ miserias
ꝛ afflictiões, ꝛ istã isensibilitatẽ facit aua
ritia: qꝛ auarꝰ nulluʒ hʒ sensuʒ ꝯpassiõis.
Uñ dr̃ de auaro. Eccli.x. In vita sua ꝓiecit
intima sua. Pꝛoiecit q̃dẽ exterioꝛa.i. oẽʒ ꝓxi
muʒ extraneuʒ. Pꝛoiecit iterioꝛa.i. oẽʒ ꝓ=
pinquũ ꝛ amicũ. Pꝛoiecit itima.i. p̃rem ꝛ
matrẽ aĩam suã ꝛ deuʒ. Aug. de ꝟbis dñi.
Inexplebilis est auaritia diuitũ, nec deũ
timet, nec hoĩem vereᷣ, nec pꝛicipẽ defert
honoꝛẽ, nec p̃ri ꝑcit, nec matreʒ agnoscit,
nec f̃ri obtẽperat, nec amico fidẽ seruat.
Scḋo poniᷣ benignitas medici, cuʒ dicit.
Cõfide fili. Debemꝰ ergo ꝯsiderare: qꝛ
deꝰ pctã nr̃a nobis remittet. ꝛ ad istã cõfi=
dẽtiã nos iducũt exẽpla p̃cedẽtiũ q̃ tam
grauiter ceciderũt, ꝛ tñ misericoꝛditer re
uocati fuerũt. De q̃bꝰ sic dt̃ Gre. Homel.
xxv. Immẽsam miaꝫ ꝯditoꝛis nr̃i fratres
debemꝰ aspicere: q̃ nobis velut i signo ad
exẽplũ pnie posuit eos q̃s ꝑ pniam viue=
re post lapsũ fecit: ꝑpẽdo etem̃ petrũ: ꝯsi
dero latronẽ aspicio zacheũ: ituemaꝛ mariã
magdalenã: ꝛ nihil in eis video: nisi ante
oculos nr̃os posita spei ꝛ penitẽtie exem
pla. Foꝛtasse eñ in fide lapsus est aliquis
petrũ qui amare fleuit q̃ timide negauit
aspiciat. Aliꝰ ꝯ primũ suũ in malicia cru
delitatis exarsit. aspiciat latronẽ q̃ in ip̃o
moꝛtis articulo ad vite p̃mia penitẽdo ꝑ=
uenit. Aliꝰ auaritie estibꝰ anhelãs aliena
diripuit aspiciat zacheũ q̃ si q̃d alicui ab
stulit: quadruplũ reddidit. Aliꝰ libidinis
igne succẽsus carnis mũdiciã ꝑdidit aspi
ciet mariã magdalenã q̃ in se amoꝛẽ car
nis igne diuini amoꝛis excoxit. Tertio po
nitur efficacia remedij cũ dt̃. Remittũtur
tibi pctã tua. Sed qm̃ hoc est pꝛopꝛiũ dei
iõ scribe eũ blasphemare dicebãt ex eo q̃
peccata nõ remittere asserebat: qꝛ ipsum

esse deũ nõ credebant. Solꝰ eñ dei eñ re
mittere pctã. Esaie.xliij. Ego sum ipse q̃
deleo iniq̃tates tuas ꝑpter me: ⁊ tñ dicit.
Joh.xx. Quoꝝ remiseritis pctã remittun
tur eis. Deꝰ eñ ⁊ sacerdos remittũt pctã
sed differẽter. Jn pctõ eñ tria sunt. scꝫ dei
offensa deformis macula: ⁊ obligatio ad
penã eternã. Treno.ij. Quõ obtexit cali-
gine ecce deformis macula. Jn furore suo
dñs filiã syon: ecce dei offensa. Proiecit
de celo inclite hierusalẽ: ecce obligatio ad
penã eternã. Jsta tria solus deꝰ remittit:
qđ significat. Luce.xv. Jn filio ꝓdigo de
quo ista tria dicunt. scꝫ ꝙ pr̃ osculatus est
eũ: ꝑ qđ significat remissio offense ꝙ in-
duit eũ stola prima, ꝑ qđ significatur mũdi
cies aie. Et qđ ipse mortuꝰ fuerat ⁊ reuixit
ꝑ qđ significat dimissio pene eterne. Sa-
cerdos aũt q̃ntũ ad tria đr remittere pctã.
Primũ est ꝙ pctõrẽ absolutũ a deo esse de
nunciat. Aliter eñ ꝓ absoluto nõ recipere
tur. Scđm est q2 a pena purgatorii est de
obligatus: ⁊ pena penitentiali eum ligat.
Tertiũ est q2 virtute clauiũ de ipsa pena
partẽ relaxat: iuxta illud .j. Corin.ij. Nã ⁊
ego ꝙ donaui: q̃d donaui ꝑpter vos in ꝑ
sona xp̃i. Jsta tria notãtur. Joh.xi. in resu
scitatiõe lazari: vbi dñs discipulis tria cõ
misit. s. vt lapidẽ tollerẽt vt ipꝫ soluerẽt ⁊
liberũ abire ꝑmitterẽt. Tũc sacerdos la-
pidẽ tollit: qñ ignẽ grauẽ purgatorij i le-
uẽ penã penitẽtie cõuertit. Tũc ipꝫ soluit
qñ aliquã penã sibi dimittit. Tunc libere
abire permittit quãdo ipsum pro absolu-
to liberum recipiendum esse diffinit.

¶ Dñica.xx. post festũ trini. Sermo.j.

Simile est re-
gnũ celoꝝ hoi regi q̃ fecit
nuptias filio suo.⁊c. Matt.
xxij. Q2 sumus sensibilibus
assueti: iõ dñs sepe ꝑ sensibi
lia nos manuduxit ad intellectualia: ⁊ ꝑ in
tellectualia ad diuina sicut patet in sctis
magis: quos ꝑ sensibilẽ stellã manuduxit
ad intelligibilẽ ꝓphetiã ⁊ ꝑ intellectualẽ
ꝓphetiã ad xp̃i visionẽ imediatã. sic ẽt hic
ꝑ nuptias corpales xp̃s nos manu duxit
ad itelligẽdũ spũales: ⁊ ꝑ spũales ad itel
ligẽdũ celestes. Jn ista ergo ꝑabola plura
sunt videnda. Pmo q̃d significat ꝑ regnũ ce
loꝝ. Scđo q̃s sit iste hõ rex. Tertio q̃ sint
iste nuptie. Quarto q̃ sint inuitati. Quinto
que sit ista vestis nuptialis. Sexto q̃ sit ista
ligatio pedũ ⁊ manuũ. Septio q̃ sint iste
tenebre exteriores. Circa pmũ notãdũ ꝙ
scđm gl. q̃ regnũ celoꝝ pñs ecclĩa siue ꝯgre
gatio iustoꝝ itelligit. nõ eñ põt itelligi đ
ecclĩa triũphãte. Tũ q2 prãdiũ vocat: et
post prãdiu adhuc restat aliđ ꝯuiuiũ. Tũ
q2 vnꝰ eijcit cũ ide nullꝰ eijciat. Et iđ ꝯui
uiũ de q̃ hr̃. Luc.xiiij. de eterno itelligit ⁊
q2 cena vocat: ⁊ q2 nullꝰ ide electꝰ fuisse
ꝓhibet. Dicit ẽt ecclĩa celũ: q2 i celo ẽ q̃d-
dam corpꝰ celeste ꝙ illuminat ⁊ nõ illumi
nat: sicut sol. Jsti sunt ꝓlati maiores q̃ nõ
debẽt indigere aliena illuminatiõe: s; ipsi
verbo ⁊ exẽplo debent alios illuminare.
De q̃bꝰ đr Matth.v. Uos estis lux mũdi.
Aliud est qđ illuminat ⁊ illuminat: sicut lu
na ⁊ stelle. Jsti sunt ꝓlati minores q̃ debẽt
a superiori lumẽ accipe ⁊ inferioribꝰ infũ
dere. Tertiũ est qđ illuminat ⁊ nõ illumi-
nat: sicut firmamẽtũ. Jsti sunt boni subdi
ti q̃ debẽt a ꝓlatis illuminari: sꝫ illumina-
re alios illi nõ tenent. Dani.xij. Qui docti
fuerint fulgebũt sicut splẽdor firmamẽti.
hoc refert ad subditos illuminatos et q̃
ad iustitiã erudiũt multos q̃si stelle i ꝑpe
tuas eternitates: hoc refert ad ꝓlatos mi
nores illuminatos ⁊ illuminantes. Circa
scđm notãdũ ꝙ iste hõ rex est deꝰ pater q̃
đr rex: q2 regit in celo ꝑ gloriã: in mundo
ꝑ grãm: in inferno ꝑ iustitiã. Dicit aũt hõ
ꝓpter cõformitatẽ q̃ est inter deũ ⁊ hoiẽ.
Ex q̃ cõformitate accidit ꝙ hõ aliqñ acci
pit personã dei ꝑs. Ego dixi. dij estis: et
deꝰ ꝑsonã hois sicut ꝑꝫ hic. Eodẽ modo
tãta cõformitas est inter xp̃m caput ⁊ mẽ
bra ꝙ aliqñ caput accipit personã mẽbro
rũ. Actu.ix. Saule saule quid me perseque
ris.⁊c. Aliqñ membra ꝑsonã capitis. ꝑs.
Noli tãgere xp̃os meos. Pari mõ tãta cõ
formitas est inter diabolũ q̃ est caput ma
loꝝ: ⁊ eiꝰ mẽbra ꝙ aliqñ caput accipit ꝑso
nã mẽbroꝝ. Matth.xiij. Jnimicus homo
hoc fecit aliqñ membra ꝑsonã sui capitis.
Johan.xvj. Unus ex vobis diabolus est.
Circa tertiũ notãdũ ꝙ sicut dicit Grego.
Deus pater filio suo nuptias fecit quãdo
ipm nature humane coniunxit. Et subdit.
Nuptialis thesaurus est vterꝰ virginis.

ps.Ipse tāq̄ spōsus ꝓcedēs de thalamo
suo.Et quoniā thalami regales sūt depi
cti: idō iste thesaur⁹ fuit depict⁹ colore ni=
gro humilitatis:albo virginee puritatis:
rubeo charitatis:pulchra cōmixtio.s. ni=
gri albi et rubei:quia pulchra coniunctio
humilitatis:puritatis et charitatis.Can=
ti.j.Nigra sum:ecce color niger humilita
tis:sed formosa:ecce color albus purita=
tis:sicut pelles salomonis que erant ru=
bricate:ecce color rubeus charitatis.Cir
ca quartū notādū q̄ isti inuitati sūt oēs fi=
deles.Sed fideliū q̄dā sunt boni q̄ habēt
fidē ꝛ opa.Quidā mali q̄ habēt fidē sine
opibus.Unde dr̄ ifra.Cōgregauerūt oēs
quos inuenerūt bonos et malos.Nō eni
boni sunt mixtic̄ malis:qꝛ sicut dicit glo.
Ecclesia est i medio inter celū vbi sunt tā
tū boni:ꝛ infernū vbi sūt tm̄ mali.Grego.
Mali miscētur bonis:qꝛ nequaq̄ ꝑducit
ferrū ale ad subtilitatem acuminis si hoc
nō abraserit aliene lima prauitatis.Idē.
Bonus nō fuit q̄ malos tolerare recusa=
uit.Inuitati ergo sunt omnes fideles sed
horū quidā veniūt:qui.s. habēt fidē cha
ritatē et opera.Aliꝗ nō veniūt q̄ scꝫ habēt
fidem tm̄ sine operib⁹ charitatis.Sūt au
tē quinq̄ cause quare nō veniunt Quidaꝫ
ꝓpter eorū voluntatē peruersam qđ nota
tur cū dicit,ꝛ nolebant venire.Nullū eni
aliud impedimētū habent q̄ꝫ nolunt.Ta=
les nihil vidētur de sua salute curare ps.
Pro nihilo habuerūt terrā desiderabilē.
Aliꝗ veniunt ꝓpter suā negligētiā.Idō sub
dit.Illi aūt neglexerūt.Multi eni sunt sic
pigri q̄ cū aīa habeat duos pedes.s.salu
bre ꝓpositū ꝛ opus bonū.Aliq̄ñ pedē bo
ni ꝓpositi ponūt i via iusticie.Reliquū au
tē ad multos annos differūt ponere:sꝫ si
cut dicit Eccli.vij.Qui timet deū nihil ne
gligit Tertij nō veniūt ꝓpter eoꝝ supbiā
ꝛ vanā gloriā:idō subdit.Et abierūt ali⁹ i
villā suā.Per villā eni terrena dn̄atio in=
telligit.Supbus eni nō solū nō venit:sꝫ ē
deo ꝯdixit.Iob.xxiiij.Ipsi fuerūt rebel=
les lumini Quarti nō veniūt ꝓpter eorūꝫ
auariciā ꝛ hoc ē qđ subdit.Ali⁹ ad nego
tiationē suā.Auar⁹ ei nō pōt seruire deo ꝛ
mūdo.Mat.vj.Nō potestis seruire deo ꝛ
mammone.Quinti non veniunt propter
eorū apertā maliciā.Et hoc est qđ subdit.

Reliqui vo tenuerūt seruos ꝛ ei⁹ cōtume
lijs affectos occiderūt.Tales sūt multi ꝑ=
uersi qui illos q̄ se admonēt ꝛ corrigūt o=
diunt ꝛ ꝑsequunt Amos.v.Odio habue=
runt i porta corripiētē ꝛ loquentē ꝑfecte
abominati sūt Circa q̄ntū notādū q̄ cha=
ritas dr̄ vestis.Tū qꝛ operit delicta.Pro=
uer.x.Uniuersa delicta operuit charitas.
Tū qꝛ calefacit ꝯsideria sua.Iob.xxxvij.
Nōne vestimēta tua calida sūt:cū ꝑflata
fuerit terra austro?Tū qꝛ ornat opa nr̄a.
Sine charitate eni opa nr̄a deo nō placēt.
j.Cor.xiij.Si distribuero in cibos paupe
rū oēs facultates meas charitatē autē nō
habuero nihil mihi ꝓdest.Dicit autē ve=
stis nuptialis qꝛ matrimonia fiunt ꝓpter
amicitiā reformādā vel cōfirmādā vl̄ au
gēdā.In matrimonio ergo filij dei qđ fe=
cit cuꝫ natura hūana amicitia iter nos et
deū ē reformata.Ephe.ij.Ipse eni ē pax
nr̄a ꝛc.Est ꝑpetuo cōfirmata.Hiere.xxxj.
In charitate ꝑpetua dilexi te Et augmen
tata qꝛ fili⁹ dei q̄ erat dn̄s noster:fact⁹ est
frater ꝛ amic⁹ nr̄.Ber.hoc loco loquit non
ꝑdicat magn⁹ dn̄s ꝛ laudabilis nimis:sꝫ
paru⁹ vtiq̄:qꝛ nat⁹ ē nobis.Ex hoc ei na
tura nr̄a intātū est exaltata q̄ ēt ab ange=
lis i multa reuerētia est habita.Un̄ ange=
l⁹ nō sustinuit se a iohāne adorari:vt ha=
bet Apo.xxij.Cū tn̄ añ icarnationē susti=
neret.Circa sextū notandā q̄ in celo sunt
oēs soluti.Habēt eni solutū intellectū:qꝛ
deū vidēt sine enigmate.j.Cor.xiij.Uide=
mus eni nūc ꝑ speculū i enigmate:tūc aūt
facie ad faciē.habēt solutum cogitatū:qꝛ
oēs cogitatiōes cōuertūt i deū sine retar=
datiōe.Sap.v.Cogitatio illorū apud al=
tissimū.Habēt solutū affectū qꝛ tot⁹ tran
sit in deum cū deificatiōe.Un̄ de⁹ dr̄ ignis
Heb.xij.De⁹ nr̄ ignis cōsumēs ē Sancti
dicunt carbones succēsi.vt habet Ezech.
j.Dicunt lapides igniti.Eius.xxviij.c.In
medio lapidū ignitorū ambulasti.Dicun
tur ardores sempiterni Esaye.xxxiij.Quis
habitabit ex vobis cū ardorib⁹ sempiternis?
In inferno aūt oēs sūt ligati.Habēt eni li
gatā potētiā opatiuā:qꝛ nullū bonuꝫ op⁹
pñt facere.Idō dr̄ Ligatis manib⁹.Per ma
nus ei⁹ potētia opatiua intelligit.Habēt
ligatā potētiā affectiuā:qꝛ deū diligere nō
pñt idō dr̄ Ligatis pedib⁹.Nā scđm Aug.

pedes aie sūt affect⁹. Habēt ligatā potē-
tiā intellectiuā qꝛ dñm nō pñt cognosce-
re cum sint in tera obscuritatis ⁊ obliuio-
nis iō dr. Mittite eū i tenebras Habēt li-
gatā potētiā opatiuā: qꝛ nūq̄ ad peniten
tiā reparari pñt: iō dr. Exteriores. Pctōꝛ
eñi in hac vita est in tenebris iterioꝛib⁹: qꝛ
adhuc est i spe venie. In inferno aūt erit i
tenebris exterioꝛib⁹: qꝛ erit ex̄ ambitū di-
uine mie. In mūdo aūt sūt qdā ex toto li-
gati: sicut in pctō mortali existētes q̄ ligati
sūt vinculo culpe ⁊ addicti sunt pene eter
ne. In cui⁹ sigatiōe dr Judi. xv. Ligauerūt
sanson duob⁹ nouis funib⁹. Alij sunt ex to
to soluti: sicut viri pfecti q̄ sicut dr. j. Cor.
iij. Edificāt aurū ⁊ argētū ⁊ lapides pcio
sos. tales eñi nullū habēt vinculū culpe ⁊
nulli sunt obnoxij pene. Alij sūt ex pte so-
luti ex pte ligati sicut penitētes q̄ soluti q̄-
dē sūt a vinculo culpe. Eccl. iij. Sicut a se
reno glacies ita soluent̄ peccata tua. Sed
tñ ligati sūt funib⁹ pene satisfactorie. In
cuius significatione dr Hiere. xxxviij. Ex-
traxerūt hieremiā funib⁹ ⁊ eduxerūt eū
de lacu. De ista ligatiōe ⁊ solutiōe dicitur
Mat. xvj. Quodcūq̄ ligaueris sup terrā
erit ligatū ⁊c. Circa septimū notādū q̄ te
nebre infernales dicunt̄ exterioꝛes: qꝛ sūt
ex̄ oēm diē. Triplex est ordo dierū ⁊ no-
ctiū. Un⁹ quo dies pcedebāt ⁊ noctes seq̄
bant̄, et iste ordo post pctm̄ primi homi-
nis currere incepit ad innuendū q̄ de die
gratie cecidit in noctē culpe. Et durauit
iste ordo vsq̄ ad passionē xp̄i. Tūc autē
secūdū Bedā mutat⁹ est ordo: qꝛ noctes
pcedūt ⁊ dies sequunt̄ ad inuēdū q̄ hō p
xp̄i passionē de nocte culpe redijt ad diē
gratie. Et iste ordo durabit vsq̄ ad diē iu
dicij. Tūc aūt mutabit̄ terti⁹ ordo: qꝛ tūc
oēs dies erūt p se ⁊ noctes p se. De⁹ enim
tūc separabit noctes a dieb⁹ ⁊ oēs noctes
pijciet i infernū ⁊ oēs dies mittet ad celū.
Noctes ergo nūc dicūtur tenebre interio
res: qꝛ sūt cōiūcte cū dieb⁹. Tūc aūt erūt
interioꝛes: tunc erunt separate ab omni-
bus diebus.

Sermo. ij.

Simile est regnū celorū hoī regi q̄ fecit nuptias
filio suo. In pñti vita celebrant̄
nuptie carnales q̄ fiūt iter virū ⁊
vxorē. In futura celebrant̄ nuptie eťnales
q̄ fiūt iter deū ⁊ curiā celestē. Prie aūt nu-
ptie. s. carnales istitute fuerūt a deo. cū dr
Genesis pmo Crescite ⁊ multiplicamini.
Et adā cū ait. Eiusdē. ij. Hoc nunc os ex
ossibus meis ⁊ caro de carne mea hec vo-
catur virago, qm̄ de viro sumpta est: quā
obꝛē relinquet hō prē ⁊ mrem: suā: ⁊ ad-
herebit vxori sue: ⁊ erunt duo i carne vna.
In q̄b⁹ vbis ostdit. Adā q̄lr vir debeat se
hre ad vxorē: ⁊ q̄lr vxor ad virū: ⁊ q̄lr am
bo pariter. Uir aūt dꝫ vxori sincerā dilectio
nē. Iō dr hoc nūc os ex ossib⁹ meis ⁊c. Dꝫ
eñi eā diligere sicut os suū ⁊ carnē suā. i.
seipsum Ephe. v. Qui suā vxorē diligit, se
ipsum diligit. Se aūt dꝫ intelligere q̄ est
bon⁹: vl' vt sic bon⁹. Tūc eñi vxorē suā si-
cut seipsū diligit qñ eā diligit qꝛ ē bōa: vl'
vt sit bōa. Ex quo pꝫ q̄ hō pl⁹ dꝫ diligere
bonitatē in vxore q̄ pulchritudinē: qꝛ si-
cut dr Prouꝰ. vlti. Fallax grā ⁊ vana ē pul
chritudo. Est eñi fallax: qꝛ decipit intuētē.
Uñ Aug. Mulier ē muscipula aie: latro vi
te suauis mors: blāda pcussio: pnicies de
licata: rosa fetēs: malū libēs. Scdꝫ phos:
pulchritudo ē flos marcid⁹ carnalis feli
citas: ꝯcupiscētia hūana. Uñ Boet⁹. Si li
ceis oculis hoies vterent̄: vt eoꝝ vis⁹ ob
stacula penetraret. Nōne introspectis vi-
sceribꝰ ēt pulcherrimū corp⁹ turpissimū
videret̄: nō solū aūt ista pulchritudo ē fal
lax: ītuēti: sꝫ ēt vana hñti: qꝛ sepe ē sibi cā
multiplicis vanitatꝪ. Prouꝰ. xj. Circul⁹ au
reus i narib⁹ suis mulier pulchra ⁊ fatua.
Qñ mulier ē fatua ⁊ turpis nō ē periculū:
qꝛ nemo eā sollicitat. Qñ ēt ē pulchra ⁊ sa
piēs similr nō ē piculū qꝛ sapiēter se cu-
stodit. Sꝫ qñ ē pulchra ⁊ fatua tūc ē picu-
lū: qꝛ tāq̄ sus lota i lusūdicie se immergit.
Uxor aūt dꝫ viro suo subiectionē ⁊ obe-
diētiā qđ notat̄ cū dixit: qꝛ de viro sūpta
ē. Ex q̄ eñi de viro est sūpta dꝫ ēe sibi sub-
iecta i hijs. s. q̄ nō sūt ꝯtra deū: sicut āt ait
Aug. supra ps. q̄ qñ vir ⁊ vxor adiuicē dis
sentiūt: tūc i domo est turbatio mlta. Qñ
āo vir subijcit̄ ⁊ vxor dñat̄ tūc ē pax per
uersa Qñ āo vir dñat̄ ⁊ vxor subijcit̄ tūc
est pax recta. pōt addi quartū qñ scꝫ vir
⁊ vxor bñ cōueniūt: tūc est pax deo ⁊ hoi-
bus grata. Ista etiā ostēdit Aug. in domo
aie dicēs: q̄ caro est vxor ⁊ rō vir. Qñ er-

go caro ɔcupiscit aduersus spm̄ ⁊ ecōuer
so:tūc i domo aīe magna ē pugna:qñ aūt
caro dñaṫ rōni tūc est pax turpis ⁊ puer-
sa. Qñ aūt rō dñaṫ carni:tūc est pax recta.
Qñ vero nec caro aduersus spm̄: nec spi
rit⁹ aduers⁹ carnē pugnat:tūc est pax ol-
moda q̄ tātū erit i pr̄ia. Ambo.aūt. s. vir
⁊ vxor ꝑiter tria sibi dñt. P̄rio idiuisibilē
habitationē qd̄ notaṫ cū dixit. Relinquet
hō patrē suū ⁊ matrē. Jō patrē ⁊ matrem
relinquūt vt i simul habitēt. Et ista habi-
tatio nō dꝫ separari nisi ꝑpter mortē cor-
poralē vł spūalē:aut ꝑpter fornicationeꝫ
corpalē vł spūalē. Tūc aūt qs moriṫ spūa
liter qñ religionē igrediṫ. Tūc spūalr̄ for
nicaṫ qñ i heresim labiṫ: ⁊ ad errorē tra-
here conaṫ. Scd̄o sibi debēt iuiolabilē fi-
dē:qꝛ sicut dr̄.j.Cor.vij. Mulier nō hꝫ po
testatē sui corporis sꝫ vir:⁊ ecōuerso. Jstā
tñ fidē meli⁹ seruat vxor q̄ꝫ vir:qꝛ sicut dt
Aug. in enchiridiō. Mulier q̄tuor hꝫ re-
trahētia:q̄ sūt timor dñi, diligēs custodia
viri, verecūdia ⁊ cōfusio mūdi:⁊ terror le
gū publicarū q̄ puniūt vxorē fornicarīꝫ
nō virū fornicariū. Uir aūt hꝫ tātū vnū re
trahēs qd̄ est timor dei. Et subdit Augu.
Jō necessaria fuit mulieri maior custodia
qꝛ i ea est maior ifirmitas. Tertio dñt hr̄e
in ope ɔiugali purā intētionē vt.s. iūganṫ
ꝑpter ꝑcreandā ꝓlē:qd̄ notaṫ cum dr̄. Et
erūt duo in carne vna.s.generāda.ipsa et
carnalis cōiūctio aliqñ nullā hꝫ culpā:qñ
scꝫ fit intētione ꝓlis ꝑcreāde. Greg. Tūc
cōiuges in admixtiōe sine culpa sūt qñ ꝓ
ꝑcipienda ꝓle miscenṫ. Aliqñ hꝫ culpā v-
nialē qñ scꝫ fit cā cōcupiscētie explende q̄
tñ ita est rōni subiecta ꝙ cā nō expleret ni
si cū vxore ꝓpria. Glo.sup.j.Cor.vij. Cō-
iugalis cōcubit⁹ gñandi grā nō hꝫ culpā
cōcupiscētie vero satiāde:sꝫ tñ cū cōiuge
hꝫ culpā venialē qñ sit rōni subiecta ꝙ cā
nō expleret nisi cū vxore ꝓpria:sꝫ tūc mor
talē qñ.s.cōcupiscētia sic est immoderata
ꝙ cū quacūq̄ expleret. Aug. cōtra Julia-
nū. Jntēperās i cōiugio q̄d aliud nisi q̄dā
adulter vxoris est? Aliqñ hꝫ culpā morta
lissimā Aug.i lib.de bono cōiugali. Cū il-
le vsus qui ꝓlabiṫ vltra pacta nuptialia ⁊
vltra ꝓpagandā necessitatē venialis sit i
vxore i meretrice dānabilis. Jlle q̄ est cō-
tra naturā execrabiliter fit i meretrice sed
execrabili⁹ i vxore. Secūde sūt nuptie ce
lestes in q̄b⁹ multa fercula apponenṫ. De
q̄b⁹ dt sic Aug. de ciui.dei Quid est aliud
ꝙ dñs ꝑ ꝓphetā dt. Ero illorū deus nisi
ero vñ satienṫ:ero q̄cūq̄ ab hoib⁹ hone-
ste d̄siderant ⁊ vita ⁊ sal⁹ ⁊ virt⁹:⁊ copia:
⁊ gloria:⁊ honor:⁊ pax ⁊ oīa bona. Ecce
octo fercula ponit q̄ de⁹ nuptijs suis da-
bit. Primū est vita que tripliciter causabi
tur. Primo qꝛ sancti mādūcabūt ⁊ bibēt
vitā. De mādūcatiōe dr̄. Joh.vj. Ego suꝫ
panis viuus q̄ de celo descēdi.si q̄s man-
ducauerit ex hoc pane viuet i eternū De po
tu Apoc.vij. Agn⁹ q̄ in medio throni est,
reget eos ⁊ deducet eos ad vite fontes a-
quarū. Scd̄o qꝛ viuet cuꝫ vita. Deuṫ.xxx.
Jlli adhereas:ipse enī est vita tua. Prouē.
viij. Qui me inuenerit inueniet vitā. Ter-
tio qꝛ tota mortalitas obsorbebiṫ a vita.
ij.Cor.v. Nolum⁹ expoliari sꝫ supuestiri:
vt absorbeaṫ qd̄ mortale est a vita. Scd̄m
ferculū est sanitas q̄ causabiṫ a trib⁹. Pri
mo qꝛ habebūt substātiā tēperatissimam
mō enī corp⁹ nostrū est distēperatū cuꝫ sit
ex quatuor elemētis:⁊ ex quatuor q̄litati-
bus ɔtrarijs cōpositū:⁊ iō dissolutiōi sub
iectū. Tūc autē ad summā tēperantiā oīa
reducenṫ Job.xxviij. Glebe illi⁹.s. ciuita-
tis supne aurū. Glebe nostre.s.corpa sunt
lutū:sꝫ tūc cōuertenṫ. Scd̄o dr̄ habebunt
aerē sanissimū. Esa.lxvj. Occupabit sal⁹.
i.aer sanctissim⁹ oēs muros tuos. Sꝫ dā
natis dr̄ Deuṫ.xxviij. Percutiet te dñs ae-
re corrupto. Tertio qꝛ habebunt animuꝫ
iocundissimū ꝑs. Sicut letātiū omniū ha-
bitatio est i te. Esay.j. Letitia sempiter-
na sup capita eorꝫ. Letitia enī sepe in sani
tate cōseruat. Prouē.xvij. Anim⁹ gaudēs
etatē floridā facit. Tertiū ferculum est vi
ctus.i.q̄dā cib⁹ pre ceteris magis dulcis
q̄ causabiṫ ex apta dei visiōe:q̄ q̄dē cibus
erit copiosus:delicios⁹:⁊ etern⁹:qꝛ copio
sus dabit satietatē ꝑs. Satiabor cū appa
ruerit gloria tua. Quia dilicios⁹ pariet esu
riē ⁊ auiditatē. Ecc.xxiiij. Qui edūt me ad
huc esuriēt:qꝛ etern⁹ excludet oēm timo-
rē. Nō enī timere poterunt ne cib⁹ iste de
ficiat:qꝛ erunt in magna satietate: qñ dā-
nati erunt in perpetua esurie. ꝑs. Jn die-
bus famis saturabunṫ. Esa.lxv. Ecce ser-
ui mei comedēt:⁊ vos esurietis. Quartus

ferculum est copia diuitiarum ⁊ abundan tie.ps. Gloria et diuitie in domo eius. Di uitie nostre habẽt laborẽ in acquirẽdo: ti morẽ in custodiendo: dolorem in perden do. Ibi autẽ null⁹ labor. Apo.xiiij. Amo do iam dicit spiritus vt requiescant a la borib⁹ suis. Nullus timor. Prouer.j. Qui me audierit absq; timore qescit. Null⁹ do lor. Esa.lj. Fugiet dolor et gem t⁹. Quin tum ferculum est gloria ⁊ pulchritudo glo riosa que causabitur a virtutum varieta te ps. Omnis gloria eius filie regis abin tus in fimbrijs aureis ⁊c. A dei refulgẽti maiestate.j. Macha.vj. Refulsit sol in cly peos aureos.i. sanctos qui fuerũt clypei. i. triãgulati ꝓpter fidẽ trinitatis: et aurei propter speciositatem charitatis, erei ꝓ pter firmitatẽ spei: et etiaȝ causabit a xp̃i cõformitate. Phili.iij. Saluatorẽ expecta mus dominũ nostrũ iesum xp̃m q reforma bit corpus humilitatis nostre cõfiguratũ corpi claritatis sue. Sextũ ẽ honor. Erũt eñ sancti assessores dei: iudices mundi et reges celi. Mat.xix. Sedebitis sup sedes duodecim: ecce assessores. Judicãtes tri bus israel: ecce iudices ⁊ omnes qui reli querunt vsq; ibi ⁊ vitam eternam posside bũt: ecce reges. Septimũ est pax. De qua dicitur Esay.xxij. Sedebit popul⁹ meus in pulchritudine pacis: in tabernaculis fi ducie: et in requie opulenta. Tũc quidem pax est pulchra quando fit ab host.b⁹ sup peditatis. Tũc pax est secura quando fit hostibus longe exterminatis. Tũc ẽ opu lenta quando fit hostibus spoliatis. San cti enim habebũt pacẽ pulchrã: q: habe bunt oẽs hostes suppeditatos Mal.iiij. Calcabitis impios cũ fuerit cinis sub plã ta pedũt vestrorũ. Habebunt pacem secu rã quia habebunt hostes exterminatos: ⁊ in infernũ precipitatos. Esa.xxv. Precipi tauit dominus mortem in sempiternum.i. demones q fuerunt nobis cã mortis. Ha bebunt pacem opulentã: quia habebunt hostes spoliatos. Tunc eñ expoliabunt egyptũ ⁊ ditabuntur hebrei. Octauum ⁊ vltimum ferculum est oĩa bõa.s. bona su periora q erunt in visiõe dei Exodi.xxxiij. Ego ostẽdã tibi oẽ bonũ. Joh.xiiij. Dñe ostende nobis patrẽ ⁊ sufficit nobis. Bõa in feriora q erunt dom⁹ dei i ordinatissima

dispositione. ps. Uideas bona hierusalẽ oĩbus diebus vite tue. Item ꝙ dilecta ta bernacula tua domine virtutum ⁊c. Joh. xiiij. In domo patris mei mãsiones mul te sunt. Bona interiora q erũt i. animaruȝ illustratione. Esaye.lviij. Implebit domi nus splendorib⁹ animã tuã. Et bona exte riora que erũt in corporis imortalitalita te ⁊ hoim ⁊ angelorũ iocũda societate ps. Astitit regina.i. triũphãs ecclia.a dextris tuis i vestitu deaurato.i. cũ corpore glo rificato circũdata varietate.i. hoim ⁊ an gelorũ iocũda societate. ¶ Sermo.iij.

Amice quo modo huc intrasti nõ habẽs ve stem nuptialem? ⁊c. Per istam qui nõ habuit vestẽ nuptialẽ signatur vniuer sitas malorum q habue runt fidem sine operibus charitatis. De qũibus dicitur. Titum.j. Confitentur; se nosse: deum: factis autẽ negant. Sed non videtur ꝙ iste debuerit ex hoc reprehen di: q: rex dixit seruis suis. Ite ad exitus viarum. quoscunq; inueneritis. ⁊c. In tali bus autem locis non inueniuntur nisi pau nosi. Sed dicendum ꝙ dominus omnib⁹ quos inuitat vestem nuptialem offert. A liqui autem recipiunt: sicut deuoti ⁊ humi les. Aliqui recipere contemnunt: sicut in peccato perseuerantes. Aliqui accipiunt et postea proijciunt sicut ad vomitum re deuntes. Iste ergo recipere noluit aut si recepit postea abiecit et ideo merito fuit reprehensus et de nuptijs eiectus. Ista autem reprehensio et abiectio fiet in iu dicio quando christus malos christianos arguet qui in militanti ecclesia existentes fidem tantum habuerunt sed charitatem non habuerunt Chryso. Si aliquis cum nigra veste lucniat i nuptijs sordidat nu ptiarũ gloriam: ita q opa tenebrosa inter christianos agit. christi christianitati facit iniuriã. Hõ itaq; aut fm locum eligat ve steȝ aut fm vestẽ eligat locũ.i. aut fm opa eligat perfectionem aut secũdũ perfectio neȝ faciat opera. Alioquin audiet. Amice quomodo huc intrasti ⁊c. In verbis ergo pmissis tria de isto ponunt per que vniuer sitas malorum xp̃ianoruȝ figurat. Primo

ei⁹ ꝟbalis dilectio cũ dr amice. Scđo ei⁹ temeraria ꝑsũptio cũ dr: quõ huc itrasti? ₰c. Tertio ei⁹ seuera punitio: cũ dr ligatꝫ manib⁹ ₰ pedib⁹ ₰c. Circa pmũ notãdũ ꝙ triplex ẽ dilectio scz ꝟbalis. ꝑcordialꝫ ₰ realis. De qua dr. j. Jo. iij. Nõ diligam⁹ ꝟbo neqꝫ lingua tm: ecce ꝟbalis. sꝫ ope: ecce realis. ₰ veritate: ecce ꝑcordialis. illa ergo dilectio est vera q̃ radicat̃ i corde. Ex parte ergo isti⁹ fuit tm dilectio ꝟbal̃: qꝛ deũ tm ore ꝯfessus fuit, sꝫ nõ fuit ꝑcordialis qꝛ ipꝫ ex corde nõ dilexit: neqꝫ realis, qꝛ mle opa nõ habuit. xp̃s vera dilectiõe nos dilexit: ₰ ꝟbaliter. s. nos vtilr istruẽdo. Esa. xlviij. Ego sum dñs de⁹ tu⁹ docẽs te vtilia. Et ꝑcordialis aiam suã ꝓ nobis ponẽdo. Jo. xv. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo hꝫ ₰c. Et realis bonis oib⁹ nos ditãdo. Jaco. j. Oẽ datũ optimũ ₰ oẽ donũ pfectũ desursũ ẽ. ₰c. Est ergo sensus. Amice q̃ tm me dilexisti verbalr nõ ꝑcordialr nec realr quẽ tm ego dilexi ₰ ꝟbo docẽdo vtiliter. ₰ corde redimẽdo misericorditer. ₰ opere ditãdo multipliciter quõ huc intrasti. i. qua temeritate xp̃ianitatis tibi nomen vsurpasti cũ nec corde me dilexeris: nec opere mihi seruieris: sꝫ tm verbotenus mihi ministraueris. Notãdũ ꝙ vera amicitia quatuor importat: dt primo cõicationẽ o₰ veri amici cũcta sibi cõicãt. Vñ cũ diceret̃ Socrati de quodã paupere q̃ cuiusdã diuitis amic⁹ erat. ait. Cur ergo ille diues iste paup est? amic⁹ nõ est q̃ fortune particeps nõ est Sicut em mẽbra sibi inuicẽ subseruiũt in vno corpe: sic ₰ amici cũ habeant vnũ cor sibi debent mutuo deseruire. Man⁹ em seruitori cibũ apponẽdo os stomacho cibũ destinendo. stomach⁹ mẽbris sibi cibũ deriuãdo: cor pulmoni vitã ₰ motũ sibi tribuẽdo pulmo cordi aerẽ sibi ad tẽperamẽta caloris tribuẽdo. sic ₰ amic⁹ debet esse amico. Man⁹ defendẽdo ab inimicis: os docẽdo bonis ꝯsiliis. Stomach⁹ nutriendo bñficiis cor viuificãdo bonꝫ exẽplis. ₰ pulmo refrigerẽdo cõtra aduersa bonis ꝟbis. Ista cõditio. s. cõicatio ẽ amicitia quã hñt sctĩ cũ deo, qꝛ bona q̃ ab ipo receperũt ei cõicãt, pauperibus largiẽdo. j. Paral. xxix. Tua sunt oia ₰ q̃ de manu tua accepim⁹ dedim⁹ tibi. Ista aũt cõditio amicitie nõ est in malis qꝛ bona sua ꝑpter deũ pauperib⁹ non cõicãt: sꝫ sibi auare reseruãt. Eccli. xj. Nõ manducabo de bonis meis solus. Scđo amicitia dicit assimilationẽ. Amor em assimilat amantem amato. Hugo de sancto victore. Scio anima mea ꝙ quicqđ diligis in eius similitudinem transformaris. Unde ꝓpter istã assimilationeꝫ quidã a ph̃o interrogat⁹ quid esset amicus. Rñdit alter ego. Ista conditio est in amicitia dei ₰ sanctoꝝ. viroꝝ. Ipsi em intm ꝑ amorẽ assimilant̃ ꝙ dii appellant̃. ps. Ego dixi dii estis Aug. Unusquisqꝫ talis est qualis est dilectio sua. Si deum diligis deus es: si terraꝫ diligis: terra es. Sicut enim amor facit bonos deo similes sic diuersa vitia faciunt homines esse brutales. qđ ondit Boeci⁹ in lib. de cõsolatiõe dicẽs. Euenit vt quẽ trãsformatũ viciis videas: hoiem existimare nõ possis Auaritia qs feruet, alienoꝝ opũ violẽtus ereptarũ hũc lupo similẽ dixerꝫ ferox atqꝫ inqet⁹ linguã litigiis exercet canib⁹ cõparabilis insidiator occult⁹ surripuisse fraudib⁹ gaudet: vel pecullis exquet̃. Ira itẽperãs fremit leonis aim gestare credat̃: pauid⁹ ac fugax nõ metuẽdo formidat ceruis similis habeat̃. Segnis ac stupid⁹ torpet asinũ viuit. leuis ac incõstãs stud: a ꝑmittat nihil ab auib⁹ differt. fedis immũdisqꝫ libidinib⁹ imergit̃ sordide suis voluptate detinet̃. Ita fit vt qui ꝓbitate deserta hõ esse desierit cũ i diuinã ꝯditionẽ trãsire nõ possit vertat̃ i beluinã. Tertio amicitia dt voluntatũ idẽtitatẽ. Nã fm Tulliũ ꝟa amicitia est idẽ velle: ₰ idẽ nolle. Et ista ꝯditio est in amicitia dei ₰ sctõꝝ viroꝝ. Nã ₰ de⁹ vult qđ scti volũt. ps. Uolũtatẽ timẽtiũ se faciet. Et scti volũt qđ de⁹ vult. ps. Btũs vir q̃ timet dñm: in mãdatis ei⁹ volet nimis. Ista aũt cõditio nõ est in malis: qꝛ volũtatẽ dei nõ faciũt, sꝫ sibi resistũt: sꝫ tãdẽ resistere nõ valebũt: qꝛ volũtas dei aut in ꝑsenti fit ab homine. aut i futuro fiet a demone: Esaie. xlvj. Cõsilium dei stabit: ₰ ois volũtas ei⁹ fiet. Quarto amicitia dt equalitatẽ. Nã superioris ad inferiorẽ est habere beniuolẽtiã. Inferioris ad superiorẽ est habere reuerẽtiã. Equalis ad equalẽ habere amicitiã. Hiero. sup. xij. ꝓphetas Amicitia pares aut accipit: aut facit: vbi autẽ inequalitas est: ₰ alteri⁹ eminẽtia alteri⁹ subiectio ibi nõ tã amicitia est: q̃ adulatio. Ista cõditio

olli nõ erat i amicitia dei hoim: qr de⁹ erat summ⁹ ⁊ hõ infim⁹: s3 ne aliquid i amicitia deesset q̃ pri⁹ erat dñs noster fact⁹ est frater noster. Et sic fact⁹ equalis vocat se amicũ dicẽs. Joã.xv. Uos aũt dixi amicos.⁊c. Scđo ponit̃ hui⁹ temeraria p̃sumptio cũ dr. Quõ huc intrasti nõ hñs veste nuptialẽ? Uestis nuptialis est charitas q̃ trib⁹ de causis nuptialis vocat̃. Primo qr xp̃s in suis nuptijs eã ɔtexuit. Nã in cruce nuptias fecit vbi carnẽ p pane ⁊ sanguinẽ p vino apposuit vt reficeret angelos in celo eos reparãdo: hoĩes i mũdo eos redimẽdo: patres de lymbo eos liberãdo. Jn istis nuptijs vestẽ charitatis cõtexuit: nõ de pilis aialiũ, nõ de corticibus herbaꝝ, nõ de interiorib⁹ verimiũ: s3 de iterioꝛib⁹ suoꝝ viscerũ: ⁊ hoc qñ lateris apertione amorẽ cordis patefecit. Bern. Clau⁹ penetrãs clauis reserãs fact⁹ est mihi vt videã volũtatẽ dñi quo vt videã p foramẽ clamat clau⁹ clamat vuln⁹ pater archanũ cordis p foramẽ corporis. Scđo dr vestis nuptialis: qr sine hac null⁹ i nuptias celestes intrare valet. Hoc significatũ est. Hester.iiij. vbi dr ꝙ nõ licebat intrare aulã Assueri regi induto sacco. Sacc⁹ est timor seruilis cũ quo null⁹ regnũ celoꝝ intrabit. Abijciẽd⁹ est ille ergo saccus ⁊ vestis nuptialis texẽda. Juxta illud Prouer.vlti. Quesiuit lanã ⁊ linũ operata est ɔsilio manuũ suaꝝ. Xp̃s fuit agn⁹. Esa. xvi. Emitte dñe agnũ dñatorẽ terre ⁊c. Huius agni lana sunt ei⁹ bñficia. Fuit etiã herba ratione carnis. Esa.xl. Oĩs caro fenũ. hui⁹ herbe linum fuit cãdor sue innocẽtie. Texẽda ẽ ergo ista vestis ex lana ⁊ lino, qr charitatẽ nostrã inflãmare dñt xp̃i bñficia ⁊ ei⁹ inocẽs vita. Tertio dr vestis nuptialis: qr i magnis nuptijs.i. i die iudicij sole spõse xp̃i hac veste indute erũt. Apoc.xix. Uenerũt nuptie agni et vxor ei⁹ pparauit se: ⁊ datũ ẽ ei vt cooperiat se byssino.⁊c. Adultere eñ aĩe nude erũt ⁊ turpitudinẽ suã oẽs videbũt. Uñ dr Apoc.xvi. Btũs q̃ custodit vestimẽta sua ne nudus ambulet: ⁊ videãt hoĩes turpitudinẽ suã. Tertio ponit̃ isti⁹ seuera punitio cũ dr. Ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹. Jn hoc ꝙ dãnati habebunt ligatas man⁹ ⁊ pedes: dat̃ itelligi ꝙ nunq̃ ab illa pena poterũt exire. Jn hoc ꝙ sunt missi in tenebras exteriores. dat̃ intelligi ꝙ nunq̃ ad dei miam poterũt venire. Dicunt̃ eñ tenebre infernales exteriores: qr sunt extra ambitũ diuine mie. Erit ergo illa pena eterna pp̃ter duo. Primo qr nullum poterunt ibi acquirere meritũ. Eccle.ix. Quodcunq̃ põt facere man⁹ tua instãter operare, qr nec op⁹, nec rõ, nec scia, nec sapia erũt apđ inferos.⁊c. Meritũ autẽ p̃uenit ex fide: ex opere: ex amore. ⁊ ex rõne siue discretiõe. pp̃ter qđ dr Rom.xij. Rõnabile obsequiũ vestrum. ibi aũt nõ erit meritũ proueniens ex opere: ideo dr nec opus, nec p̃ueniens ex fide iõ dr. nec scia. Nec p̃ueniẽs ex amore. iõ dr nec sapia.i. sapida sciẽtia. Nec p̃ueniẽs ex discretiõe. iõ dr nec rõ. Nõ eĩ vtẽtur rõne vel discretiõe s3 furore. Scđo nõ poterũt de illa pena exire: qr nullũ ibi poterit remitti pctm̃. Esa.i. Uuln⁹ l liuor ⁊ plage tumẽs nõ est circũligata nec curata medicamine nec fota oleo vuln⁹ luxurie. circũligat̃ ligatura grẽ. Sap.viij. Nõ possũ eẽ ɔtinẽs nisi de⁹ det. Liuor auaritie curatur medicamẽto eleemosyne. Luc.xi. Date eleemosynã: et ecce oĩa mũda sunt vobis. Plaga tumẽs supbie fouet̃ vnguẽto passionis dñice. Augu. Que supbia sanari põt si humilitate filij dei nõ sanat̃. Jn inferno aũt nõ est dei grã iõ ibi nõ circũligat̃ vuln⁹ luxurie. Nec ibi eleemosyna iõ ibi nõ curat̃ liuor auaritie. Nec ibi se extẽdit meritum passionis dominice. ideo ibi non fouetur apostema superbie.

¶Dñica.xxi. post trinitatẽ. Sermo.i.

Erat quidã regul⁹ cui⁹ fili⁹ ifirmabat̃ capharnaũ Joã.iiij. Sicut dr Theophil⁹. Jste regul⁹ interfuit miraculo facto i nuptijs qñ xp̃s aquã in vinũ mutauit q̃ tunc credidit: s3 tñ diuinitatẽ xp̃i pfecte nõ cognouit. Et ad hoc innuẽdũ euãgelista istud miraculũ rememorat dicẽs. Uenit iteꝝ iesus in chana galilee vbi fecit aquã vinum ⁊ erat q̃dã regul⁹.⁊c. Circa curationẽ autem filij isti⁹ reguli notãtur tria. Nã in patre notat̃ magna nobilitas et credulitas. Jn filio magna infirmitas. Jn xp̃o magna pietas nobilitas notat̃ in hoc ꝙ dr regul⁹ qr sm Chry. Uel erat de genere regali vel hẽbat aliquẽ pricipatũ. Jlle aũt recte rex

dici põt qui regit populũ sapienter: ⁊ rem
publicã vtiliter ⁊ seipsum innocenter. De=
bet quidẽ populũ regere sapiẽter. Eccl.x.
Judex sapiẽs iudicabit pplm suũ ⁊ princi
patus sensati stabilis erit. Econtra dicitur
ibidẽ. Rex insipiẽs perdet suũ pplm ⁊ ciui
tates inhabitabunt per sensum prudẽtũ.
Prouer.xxviij. Dux indigẽs sapientia mul
tos opprimet ꝑ calumniã. Ideo dicit Uale
rius ꝙ plato tunc seculum beatũ fore dixit
cũ sapiẽtes regnarẽt vel reges sapere cepis
sent. Seneca cũ dicit ꝙ sclm aureũ diceba
tur cũ sapientes regnarent. Scdo debet re
gere rẽpublicam vtiliter quã tunc vtiliter
regit qñ non propriã: sed cõmunẽ vtilitatẽ
attẽdit. Legit de romanis ꝙ olim pugna=
bant ꝓ gloria acquirenda: ꝓ libertate asse
quẽda: ⁊ pro republica cõseruãda: ⁊ tunc
semper vincebãt: sed postꝙ se ad auariciã
extenderũt semper victi fuerũt. vnde dicit
Aug. in eplis ꝙ qui prudẽter attẽdũt pi9
dolent paupertatẽ ꝙ opulentiam perijsse
romani. In paupertate eñ moꝝ integri=
tas seruabit. opulẽtia aũt mẽtes hoim ol
ꝑ ior hoste corrũpit. Legit in historia ro=
manoꝝ ꝙ dũ legati missi a sanitatib9 ro=
mã venissent inuenerũt Fabriciũ principẽ
romanoꝝ i scanno sedẽtẽ ⁊ ligneo catineo
cenantẽ. Cui cum pro sua libertate multa
auri pondera obtulissent. Ille non ad pro
priã sed cõmunẽ vtilitatem respiciens ait
abite ⁊ auꝝ vestrum asportate: qꝛ romani
malũt dñari habẽtibus aurum ꝙ auro. Et
memẽtote Febriciũ: nec auro nec hospitib9
vinci posse. Tertio debet regere seipm in
nocẽter: vt scꝫ immunis sit ab illis vitijs q̃
in alijs reprehẽdit ne sibi dicat. Ro.ij. In
quo eñ iudicas alterũ teipsum cõdẽnas.
Legit ꝙ dũ magistrat9 atheniẽsiũ quẽdã
furẽ ad penam trahi fecerũt. Xenocrates
philosoph9 dixit magni fures minoris pu
niũt maxime aut debet princeps a trib9 vi
tijs esse immunis a qb9 nec ipse princeps
maxim9 Alexãder legit imunis fuisse. licet
eñ victor fuerit orbis terrarũ: tñ ab ira a
vinolẽtia: ⁊ cupiditate nimia vincebatur.
Abscindẽda est ergo a principe ira qꝛ sicut
dicit Prouerb. xxvij. Ira non hꝫ miam nec
erũpẽs ⁊c. Nunꝙ eñ iudex irat9 sniam ꝓ=
ferre debet. vnde refert Ualeri9: ꝙ cũ Ar=
chitarẽtin9 cõtra seruũ suũ irat9 esset ait

o infelix iã de te suppliciũ sumerẽ si iratus
nõ essem. Legitur in historia romanoꝝ ꝙ
cũ Theodosius imperator ad iussa seuera
nimis esset preceps quidã sapiens eũ ad
monuit: vt cũ se irasci sentiret priusꝙ ali=
quã sentẽtiã ꝓferret. xxiiij. litteras alpha
beti intra se morose diceret vt sic refrigera
tus quid statuendum esset maturi9 videre
posset. Secũdo abscindẽda est vinolẽtia.
Prouer. xxxj. Noli regibus dare vinũ o sa
muel: qꝛ nullũ secretũ est vbi regnat ebrie
tas. Refert Ualeri9 ꝙ cũ philippus rex te
mulẽtus esset iniustã sniam cõtra viduam
tulit: q̃ ad ipsũ accedẽs dixit se appellare
a philippo ad philippũ sobriũ q̃ cũ v nũ
digessisset sniaꝫ reuocauit. Tertio abscin
dẽda est cupiditas nimia. Prouer. xxviij.
Leo rugiẽs ⁊ visus esuriens princeps im
pius super pplm pauperẽ. Refert valeri9
ꝙ Tyberius cesar iudices ꝓuinciaꝝ raro
mutabat eo ꝙ noui quilibet ad rapiẽdũ
intẽdi erunt. Ponẽs exemplũ de quodam
vulnerato quẽ cũ multitudo muscarũ ope
ruisset ⁊ quidã eas remouisset ait. Malefe
cisti: qꝛ iste plene erãt ⁊ famelice venient: ⁊
amplius me affligẽt. Noui quidẽ iudices
maxie qñ sunt paupes vel auari semꝑ: ad
recipiẽdũ sunt auidi vñ dicit ibidẽ ꝙ cum
cõsules in hispaniã mitti deberẽt: ⁊ de duo
bus cõsiliũ haberet. Scipio dixit. Neuter
mihi placet qꝛ alter nihil hꝫ: alteri nihil
satis est eque malũ in magnatib9 iudicans
inopiã ⁊ auaritiã. Scdo in patre fuit fides
⁊ credulitas. Dicit tamẽ Beda. Ei9 fides
triplicẽ hꝫ gradũ sicut ⁊ quelibet alia vir=
tus scꝫ initiũ icremẽtũ: ⁊ ꝑfectionẽ. Habuit
eñ initiũ qñ ipsum rogauit: vt descẽderet
⁊ filiũ suũ sanaret: tũc eñ credidit ⁊ dubi=
tauit. Credidit q̇dẽ ꝙ filiũ sanare posset: sꝫ
nõ credidit ꝙ posset eũ sanare nisi presens
esset ⁊ corpore. Deinde fides ei9 accepit in
cremẽtũ qñ scꝫ credidit sermoni dñi dicen
tis. Uade filius tu9 viuit. Ultimo perfecte
credidit qñ. s. serui sanitatẽ filij nũciauerũt
qꝛ tũc credidit ⁊ dom9 ei9 tota. Hic autẽ
duo notabilia sunt. Unũ in dño qꝛ ad filiũ
reguli ire noluit etiã rogat9: q̃ tñ ad seruũ
cẽturionis venturũ se dixit. etiã nõ rogat9:
vt habetur Mat. viij. In quo nostrã super
biã reprehẽdit. In hoie nõ naturã que ad
imaginẽ dei fact9 est: sꝫ diuitias honores

mus. Seneca. Quemadmodum stult⁹ est q̄ equum emptur⁹ ip̄m nō aspiciat: s₃ stratū₃ ⁊ frenos. sic stultissim⁹ q̄ hoīe₃ ex veste esti mat. In regulo etiā notabile est q̄ l₃ eius fides fuerit diminuta tn̄ salutē filij īpetra uit. Ex q̄ magna fidei virt⁹ insinuat̄ q̄ etiā imp̄fecta apud deum tn̄ meret̄. vn̄ Alexā der per fidē infoꝛmē filioꝝ israel īclusio nē obtinuit. nā sicut ait Joseph⁹. Cum ad mōtes caspios venisset: ⁊ filij captiuitatis decē tribuū egredīēdi licētiā petissent. Il le cognita cā inclusiōis dixit q̄ ampli⁹ eos includeret, cū cepisset ⁊ videret q̄ op⁹ hu manū ad hoc nō sufficeret rogauit deū vt illō ꝯpleret ⁊ subito ꝓrupta mōtiū ad seīn uicē accesserūt ⁊ loc⁹ incōmeabilis factus est. Et subdit Josephus q̄d factur⁹ est de⁹ ꝓ fidelib⁹, si tn̄ ꝓ infideli fecit? Scd̄o ī fi lio notat̄ magna infirmitas. Dicit̄ autē q̄ īfirmabat̄ capharnaū ⁊ q̄ erat fili⁹ regu li. Quantū ad p̄mū notant̄ tria q̄ sunt cā sp̄ualis īfirmitatis. Capharnaū interp̄tat̄ ager pinguedinis vl̄ villa ꝯsolatiōis. erat ēt ciuitas magni honoris. iuxta illō Luc. x. Tu capharnaū. ⁊c. Ex quib⁹ h̄bis h̄r̄ q̄ sepe cā sp̄ualis īfirmitatis est nimia abū dātia. ps. prodijt q̄si ex adipe iniq̄tas eo rū. Nimia ꝯsolatio mūdana: ideo d̄r Luc. vj. Ue vobis diuitib⁹ ⁊c. Et nimia exalta tio terrena: q̄ q̄ sunt in p̄latiōib⁹ maio res: sepe sunt in trāsgressionibus p̄iores Hier̄. v. Ibo ad optimates ⁊ loquar eis: ⁊ ecce magis hi simul ꝯfregerūt iugū rupe rūt vincula. In hoc q̄ erat fili⁹ reguli dat̄ intelligi q̄ nobilitas generis sepe est cā in firmitatis sp̄ualis. filij nobiliū sepe efferū tur in sup̄biā Ozee. ix. Gl̄ia eoꝝ a partu et ab vtero: ⁊ ꝯceptu. i. gloriāt̄ur de eo q̄ de magno gn̄e sunt cōcepti ⁊ nati. Sepe exer cent rapinā. Vn̄ d̄r de Leena. Ezech. xix. Eduxit vnū de leunculis suis ⁊ leo factus est: ⁊ didicit ꝑdā capere: hoīesq̄ comede re. Sepe imergūt etiā se in lutū luxurie: ⁊ ē ī hoc de sua nobilitate degenerāt. Por ci em̄ morant̄ in luto: s₃ aīalia nobilia ī lo co mūdo. Filij ergo nobiliū his trib⁹ vi cijs sepe laborāt sc₃ sup̄bia rapina. ⁊ lasci uia: s₃ illi q̄ sunt in dei filios adoptati ista detestātur. Legit̄ in hystoria schola. q̄ cū filio pharaonis moysen ī filiū adoptasset rex coronā ī q̄ erat imago idoli capiti puc

ri imposuit: s₃ puer eā in terrā ꝓiecit ⁊ cō minuta est. Et cū sacerdos idoloꝝ diceret eū occidēdum fore: ex eo q̄ ꝑ ip̄m cultus idoloꝝ euacuād⁹ esset ad suasionē sapiē tis cuiusdā allate sunt p̄une q̄s puer acci piēs in os posuit ⁊ os ꝯbussit: ⁊ sic inocēs cōp̄robat⁹ fuit. Filij ergo dei adoptiui de bēt detestari sup̄biā q̄d significat̄ ꝑ hoc q̄ coronā ꝓiecit ⁊ ꝯfregit. Esa. xxviij. Pedib⁹ cōculcabit̄ corona sup̄bie effraim. Dn̄t de testari auariciā q̄d significat̄ ꝑ hoc q̄ ido lū cōminuit. iuxta illud. Coll̄. iij. Auaricia q̄d est idoloꝝ seruitus. Debent timore dei adurere, ⁊ refrenare lasciuiā q̄d significat̄ ꝑ hoc q̄ p̄unas in os posuit et os ꝯbussit. ps. Ure renes meos ⁊ cor meū. Itē. Cōfi ge timore tuo carnes meas. Tertio in x̄p̄o notat̄ magna pietas: cū dicit. Uade filius tu⁹ viuit. Non dixit curatus est ad ostendē dum q̄ scd̄m naturam morb⁹ ille erat ad mortem. Nec₃ tantum, d₃ intelligi de vita nature: sed etiam de vita gr̄e, quia sanat⁹ est in corpore ⁊ ī mēte. parū em̄ fuisset da re sibi tm̄ vitā nature cū sit breuis ⁊ cadu ca. Juxta illud. Jaco. iiij. Que est em̄ vita vestra nisi vapor ad modicū parens. Ubi tria implicāt̄. sc₃ q̄ est vapor: ⁊ vapor pa rēs: ⁊ ad modicū parēs. est enim vita va por: q̄ sicut vapor a calore solis dispergi tur, sic vita hūana a modico calore febrili extinguit̄. Sap̄. ij. Trāsit vita n̄r̄a tanq̄ ve stigiū nubis ⁊ sicut nebula dispergit̄ q̄ fu gata est a radijs solis. Est etiā vapor non existēs: s₃ apparēs: sicut ēt aurū somniatū nō est auꝝ s₃ apparēs auꝝ sic hūana vita nō ē vera vita s₃ apparēs vita Job. xx. Ue lut somniū auolās nō inuenit̄ trāsiet sicut visio nocturna. Est etiā vapor appens nō ad longū sed ad modicū Aug. in lib. l. ho mel̄. Tota vita humana a b infantia vsq̄ ad decrepitā senectutē breuis est. Et sub dit. Si adhuc adā viueret ⁊ hodie morere tur q̄d illi vite lōgitudo ꝓfuisset ⁊ nec mi⁊ si vita est breuis: q̄ dependet a scintilla: a fumo ⁊ a flatu. Scintilla est ī corde q̄ q̄ cito extinguitur tā cito hō morit̄. Fum⁹ est ī na rib⁹ cui⁹ si via intercipit̄ vita finit̄. Flat⁹ ē in ore q̄ si aliq̄s impedit̄ hō ꝯtinue suffoca tur. De his trib⁹ d̄r Sap̄. ij. Fumus ⁊ flat⁹ est in narib⁹ n̄r̄is: ⁊ sermo scintille ad ꝯmo uendum cor nostrum.

¶Sermo.ij.vnde supra.

Hora septima reliquit eum febris. Johan.iiij.

Sicut cor febricitans inducit langorē corporis sic mēs pec catis estuās inducit langorē aie: Nā sicut febricitans modo patitur tremorē modo calorem sic & pctōr mō timet pati aduersa vł assumere penitētie opa: mō nimis amat bona terrena. Sicut eñ dicit Aug. sup illō ꝓm. Incensa igni & suffossa. Oia pctā duc res faciūt.s.cupiditas & timor. In ỽbis er go ꝓmissis duo tāgunt.s.isirmitatis gen⁹ q̄ erat febris: & curationis tꝑs: cū dr hora septima. Circa ꝓmū notandū ꝙ sicut sunt diuerse species febriū sic sunt diuerse spe cies pctōꝝ. Prima est febris quotidiana: & significat peccatū gule ꝓpter q̄tidianā extractionē. Esa.lxvj. Uenite sumamus vi num: & impleamur ebrietate & erit sicut ho die sic & cras & multo amplius. Ideo ꝯpa ratur sangui.suge. Prouer.xxx. Sāguisu ge due sūt filie dicētes affer affer qr gulo sus post vnū ferculū dicit affer aliud. Et si cut febris q̄tidiana de facili mutat i aliā: sic & gula cito trāsit i luxuriā. Hiero. Uen ter mero estuās cito dispumat i libidinē. vł febris q̄tidiana aie sūt pctā venialia q̄ q̄ti die agim⁹ q̄ ꝑm Aug. i lib. l. homel. assimi lant guttis aq̄ & arene & scabiei guttis aq̄ qr feruorē charitatis remittūt Arene: qr sepe a bonis operib⁹ animā sterilē faciūt Scabiei: qr decorē aie diminuūt. Et dicit Aug. ibidē ꝙ multe gutte implēt fluuiū: et naui faciūt naufragiū. Multa grana are ne faciūt on⁹ pōderosum. Multitudo sca biei corp⁹ reddit corruptū sic etiā venialia qñ ꝯtinuant sepe sua multitudine. sua pō derositate & sua ꝺformitate ad pctm̄ mor tale disponūt. Scda febris est effimera, q̄ dr ab effimere pisce marino q̄ eodē die q̄ nascit morit & signat subitū motū ire q̄ dz finiri añ occasum. Ephe.iiij. Sol nō occi dat sup iracūdiā vestrā. Glo. Ira nō duret subit⁹ eñ ire motus quasi naturalis est qr sicut dt Hier. Qui nulla animi ꝑturbatiōe mouet vt simpliciter dicā: aut de⁹ est: aut lapis est. Ideo dicit Gre. nazāzen⁹ ꝙ duo sunt i celo q̄ nō possūt ꝯmoueri.s. de⁹ & an gel⁹: & terti⁹ i terra scz xp̄ian⁹ ph̄us. Licet eñ de⁹ aliqñ dicat irasci hoc nō dr ꝓpter aliquē turbulētū affectū: sz ꝓpter vidicte effectū. Ipsam eñ vindictā nō facit cū ali qua animi comotiōe: sz cū mētis trāquilli tate. Sap.xij. Cū trāqllitate oia iudicas. Angeli sz etiā de ꝑditiōe pctōꝝ dicant fle re. & Isa. xxx.ij. Angeli pacis amare fle.tñ flet⁹ vel coturbatio i eis cadere nō pōt: sz dicunt flere.i. ad modū flentiū se habere Xp̄ian⁹ aūt ph̄s q̄uis aliqñ turbationem patiat ex hoc tñ ei⁹ ratio nō obnubilat qr eā tenet sub dñio rōnis Uñ dt idē Nazan zen⁹. xp̄ian⁹ ph̄s in terra celest.s est i cor ruptiōe ipassibilis in oib⁹ vincit ꝑter q̄ in animi libertate. Tertia febris est erratica qr nō accidit certis horis & significat pctm̄ inuidie q̄ cū aliqs laudat accedit cū vitu perat recedit. Nō eñ habet horā deter minatā: sz qñcūq₃ renouat laudatiōes re nouant accessiōes. hoc ptz.j. Regū.xviij. Ceperūt eñ puelle cātare Saul percussit mille & dauid decē milia. Et tūc Saul ha buit vnā accessionē magnā inuidie dicens & mihi dederūt mille & dauid.x.milia. Tan dē Jonathas eū placauit & sic cessauit ac cessio. Quotiescūq₃ ỽo. Saul audiebat de ei⁹ probitate: toties laborabat ꝺ ista acces siōe. Istā aūt febris nō nascit nisi de felici tate alteri⁹: qr sola miseria caret inuidia. Uñ dt q̄dā Oib⁹ inuideas inuide nemo tibi. Jō significat ꝑ heli sacerdotē ꝺ q̄ dr.j. Re. iij. ꝙ nō poterat videre lucernā dñi antēq̄ extingueret. Lucerna accēsa lucet, extincta fetet. Lucerna accēsa sūt viri sctī & ỽtuosi extincta pctōres fetidi. Inuid⁹ ergo ꝑt sus tinere vł videre viros ỽtuosos: sz libēti⁹ videt miseros abiectos. Ista febris multū affligit habētē Uñ dixit q̄dā Inuid⁹ inuidia cōburit it⁹ & ext⁹: iō dt Socrates vtinā inui di i oib⁹ ciuitatib⁹ oclos & aures haberēt vt ꝺ cūctoꝝ felicitatib⁹ torq̄rent. Quarta est febris tertiana q̄ laborāt illi q̄ de malis q̄ fecerūt satisfacere nolūt: habēt cōtritio nē & ꝯfessionē sz nō satisfactionē. Legit̄ ỽo ꝙ q̄dā demoniac⁹ ad quēdā viꝝ sctm̄ addu ctus ē q̄ ꝑcepit demoni vt exiret & nomen suū diceret & ille. Nos sum⁹ tres q̄ in isto hoie habitamus Ego vocor claudēs cor alt⁹ frē me⁹ claudēs os Terti⁹ vocat clau dēs marsupiū. Officiū eñ meū ē cor pctō rib⁹ indurare ne possint ꝯtritionē habere.

⁊ si forte ꝯterit laborat frē meꝰ vt a ꝯfessio ne īpediat.⁊ si forte ꝯterit ⁊ ꝯfitet.aliꝰ frē meꝰ laborat ne satisfaciat Et ꝑ hūc modū fere oēs lucramur. Tertiꝰ tñ frē meꝰ.s.clau dēs marsupiū plures nobis oībꝰ acq̄rit. Quīta febris ē ꝯtinua.Jsta febre laborāt auari:⁊ maxime vsurarij. Ceteri pctōres īterpolatiōnē faciūt ī pctīs.Usurariꝰ vo q̄libet die:q̄libet nocte:⁊ q̄libet hora:q̄li bet momēto:⁊ q̄libet festo peccat.Jō vē eē peior q̄ iudas.Jlle em̄ tm̄ vendidit xp̄m. Jste āt vēdit xp̄m ⁊ beatā vginē ⁊ sctōs ⁊ sctās:q: eoꝝ festiuitates ꝯputat ī vsuras. ⁊ q: similꝫ fuit iude ī culpa iō similꝫ erit in pena. Judas em̄ ī aere q̄ ē mediꝰ īter celū ⁊ terrā īterijt.ad innuēdū q̄ neq̄ ī celo de bebat stare cū angelꝫ,neq̄ i mūdo cū hoi bus:sꝫ ī aere cū demōibꝰ. Sic ⁊ vsurariꝰ. nō habitabit ī celo:q: deū ⁊ beatā vginē ⁊ sctōs ⁊ sctās offēdit. Nec ī mūdo:q: hoī nes ꝯturbauit:sꝫ ī iferno cū demōibꝰ q̄s ꝑ auaritiā adorauit. Juxta illō Col.iij. Aua ritia q̄ ē idoloꝝ uitꝰ. Jsta febris ꝯtinua.s. auaritia cito occidit q: tollit tria q̄ sūt cā vite.s.cibū:sōnū:⁊ q̄etē. Auarꝰ em̄ nō au det comedere.Eccl.xiiij Nō satiabit pa ne indigēs: ⁊ i tristitia erit sup mēsā suā. Nec pt dormire.Eccl.ij.ca. Cūcti dies eiꝰ dolorībꝰ ⁊ erūnis pleni sunt. Nec ꝑ noctē mēs eiꝰ requiescit. Prouer.iiij. Nō em̄ dormi unt nisi male fecerīt:⁊ nō rapit ab eis som nus nisi supplātauerit. Nec pōt q̄etē hēre sꝫ die ac nocte ē ī labore ⁊ fatigatiōe. Hie rem.xlix. Pre solicitudīe q̄escere nō potue rūt. Auari ĝ paꝝ viuūt sꝫ frugales ⁊ litera les multū. Prouer.xxviij. Qui odit auari tiā lōgi fiēt dies eiꝰ. Sexta febrꝫ ē q̄rtana: ⁊ signat supbiā ꝑpter q̄tuor spēs supbie: de q̄bꝰ dt Gre. Quatuor spēs tumorꝫ sūt. Cū vl' aliq̄s bonū qḋ hꝫ a se habere se exi stimat.vl' ꝑ suis meritꝫ datū sibi putat vel cū iactat se hēre qḋ nō hꝫ:vl' cū despectꝫ ce terꝫ appetit singulariť videri hēre q̄ nō hꝫ. Uel pt significare luxuriā q̄ ꝑ corpꝰ explet qḋ ex q̄tuor elemētꝫ ꝯponit. Uel pt signifi care ꝯsuetudinē lōgā peccādi vt p̄ma dies sit mala suggestio.scđa malꝰ ꝯsensꝰ.tertia malū opꝰ.quarta mala cōsuetudo.Jsta tri plex species quartane difficulter curatur. Supbia em̄ difficulter curat: q: semꝑ ē in ascēsu.ps. Supbia eoꝝ q̄ te oderūt ascen dit semꝑ. Hec ē q̄ ortū habuit ī celo:sꝫ ītū tū creuit q̄ descēdit ī terrestrē paradisū.⁊ iteꝝ sic creuit q̄ repleuit totū mūdū. Alia spēs q̄rtane.s.luxuria difficulter curat q: in aīa ⁊ i carne nimis radicat. Jpa em̄ ra dicat ī aīa.i.ī memoria ꝑ turpiū imagina tionē.itellectu ꝑ turpiū meditationē.in volūtate ꝑ turpiū affectionē. Radicat ēt ī corpore:q: ipm̄ totū inflāmat. Job.xxxi. Jgnis ē vsq̄ ad cōsummationē deuorās ⁊ oīa eradicās ĝ.nimina. ꝯ p̄m totū ꝯuulne rat. Eiusdē.xvi. Cōuulnerauit lūbos meos.ipꝫ totū corrūpit ⁊ fedat. Joh.i. Cōpu truerūt iumēta ī stercore suo. Tertia spe cies quartane.s.mala ꝯsuetudo difficulter curat. Jstud signatū ē. Joh.xi. Jn lazaro q̄triduano ⁊ fetido. Ceteros q̄ ē mortu os faciliter suscitauit dn̄s,lazarū vo qua triduanū cū quadā difficultate suscitare voluit s.cū orone:cū clamore:cū sui ꝯtur batiōe:⁊ cū lachrymaꝝ effusiōe. Septima febris est ethica q̄ est febris radicata ī mē bris:ī q̄bꝰ naturalis hūiditas ꝯsumit.⁊ si gnat tristitiā ⁊ maxie illā:de q̄ ꝯ.ij. Coꝛ. vij. Sclī tristitia mortē opat:talis em̄ tri stitia ēt exiccat ossa.i.aie v̄tutes. Prouer. xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Sūt tñ que dā ossa q̄ nō tm̄ sunt exiccāda sꝫ etiā ī ine rāda. Amos ij. Jncenderūt ossa regis Jdu mee vsq̄ ad cinerē. Jdumea interptat san guinea ⁊ significat diabolū q̄ sanguinē no strū sitit. Eiꝰ ossa sunt nr̄a pctā:ꝑ q̄ in no bis robur sumit. Sūt ergo q̄ ista ossa ha bēt integra:q̄.s.de pctīs suis nō ꝯterunt. Alij grossas in ptes ea frangūt q̄.s. supfi cialiter cōterūtur. Alij ea incinerāt.s.q̄ p̄ cordialiter cōterunt:⁊ hāc cōtritiōnē fa cit salubris tristitia. De q̄ dr.ij. Coꝛ.vij. Que em̄ ꝑm deū tristitia ē penitētia in salu tē stabilē operat. Scđo ponit tēpꝰ cū dr. Hora septima.ꝑ horā septimā,ꝑm Hyla riū intelligit fides trinitatis ī q̄tuor mūdi partibꝰ p̄dicāda,vel itelligit timor q̄ est septimū donū spiritussancti. Ul' intelligit mors q: ī hora septima sol declinat a me ridie ⁊ vergit ad occasum. Uel ꝑm Orige nē intelligit quies:q: septima dies est re quietionis. Jsta ergo quatuor scꝫ fides ti mor memoria mortis ⁊ quies:ad sanitatē spiritualē multū operātur. Nā fides ⁊ ti mor morbū peccati expellūt. De fide dicit

Actuū.xv. Fide purificās corda eoꝝ. De
timore. Eccli.j. Timor dn̄i expellit pctm̄.
Memoria mortis ꝓseruat ab infirmitate.
Eccl'.vij. in oībꝰ opibꝰ tuis memorare no
uissima tua ⁊ ī eternū nō peccabis. Quies
mētis cōseruat in sanitate. ꝑ qetē em̄ men-
tis hō a tumultu mūdanoꝝ auertit ⁊ deo
vnit: ⁊ ideo in grā ꝯseruat. vn̄ angelꝰ dixit
Arsenio. Si vis salꝰ fieri fuge homines,
tace. quiesce. ¶ Sermo.iij.

Et credidit ipse
⁊ domus eius tota. Per istam
domū itelligit militās ecclesia
que nō ꝑ fidē ambulat: nō per
speciē sicut dr̄.ij. Corin.v. Fundamētum
huiꝰ domꝰ est xp̄s. Iuxta illud.j. Coꝛ.iij.
Fūdamētū aliud nemo pōt ponere ꝓpter
id qđ positū ē ꝙ est Iesꝰ xp̄s.i. fides xp̄i ie
su. In fūdamēto ḡ huiꝰ domꝰ dei: apl'i po
suerūt duodeci lapides ꝓciosos.i. duodeci
articulos fidei. Apo.xxj. Murꝰ ciuitatis ha
bēs fūdamēta duodeci: ⁊ ī ipsis noīa duo
deci aploꝝ. Apl'i nāq3 post missionē sp̄us
scti ꝑ modū dispergēdi isimul ꝯuenerūt
⁊ in symbolū fidei duodecim articuloꝝ cō
posuerūt. p̄mū articuloꝝ posuit Petrus
dicēs. Credo ī Deū patrē oīpotentē crea
torē celi ⁊ terre. Ex quo ptz ꝙ deus salua-
re vult qꝛ est pr̄: ⁊ pōt qꝛ est oīpotēs ⁊ scit
qꝛ sapiēter sciuit creare celū ⁊ terrā. Dicit
aūt oīpotēs. Tū qꝛ oīa q̄ vult facere pōt.
Tūc qꝛ ad operādum nullo adminiculo
indiget. Tūc qꝛ eū nihil īpedire pōt. Po-
tētia .n. eius ē ordinata: qꝛ hz secū annexā
sapiētiā miam ⁊ iustitiā. Si q's em̄ habe-
ret potētiā: s3 sine sapientia multa faceret
insipiēter: si sine mīa multa faceret crude-
liter. si sine iustitia mlta faceret iniuste. Deꝰ
autē nihil potest facere īsipiēter nihil cru
deliter nihil iniuste. Quis ergo oīa possit
de potētia absoluta: tamē de potētia ordi
nata nō posset illud qđ p̄iudicaret sue sa-
pientie sicut vere penitēti veniā denega-
re. hoc em̄ sue sapiētie ⁊ veritati p̄iudica-
ret: qꝛ ꝯ veritatē sue ꝓmissionis faceret.ij.
Timo.ij. Negare seipm̄ nō pōt. Glo. Qui
veritas est qđ faceret si dicta sua nō iple-
ret: ymo sicut dicit Aug. Tardiꝰ sibi vr̄ ho-
mini pctōri veniā tradere q̄3 ipsam pctōri
accipere. Nec posset illud quod p̄iudica-
ret mīe sue: sicut ab aliq̄ viro sancto gra-
tiā suā violēter auferre. Cū em̄ volūtatē
nr̄am ꝓueniat ꝑ gratiā suā: oībꝰ multū sue
mīe p̄iudicaret si eā ab aliquo iuito aufer
ret: vn̄ dicit Anselmꝰ. Cū deꝰ velit ꝙ homo
habeat rectitudinē volūtatis si eā ab ini-
tio auferret iam vellet eā nolle qđ vult eā
velle. Nec illud q̄dē p̄dicaret sue iustitie:
sicut saluandū dānare. Vn̄ dixit angelꝰ q̄
gerebat ꝑsonā dei. Loth. Gen.xix. Festina
⁊ saluare ibi qꝛ nō potero facere q̄cq3 do-
nec igrediaris illuc. Nō em̄ deꝰ iuste dāna
ret saluādū q̄ etiā cū dolore dānat ꝓscitū.
Chryso. Deꝰ inuitꝰ ⁊ cū magno dolore cō
pellit dānare peccatores. Scd'm articulū
ponit Andreas dicens. Et in Iesum christū
filiū eius vnicū dn̄m nr̄m. Credere em̄ de-
bemus ꝙ xp̄s l3 sit filiꝰ dei tn̄ est pr̄i coeq-
lis ⁊ coeternꝰ. Ioā.x. Ego ⁊ pr̄ vnū sumꝰ.
Sed ꝯtrā vr̄ qđ dr̄. Eiusdē.xiiij. Pr̄ maior
me est. Ad hoc rn̄det Aug. ad Felicianū di
cēs. Maior ⁊ minor tribꝰ modis dici pōt.
etate, forma, ⁊ potentia. Etate senior pue-
ro, forma lōgior paruo, potētia fortior im
becilli. Et subdit Aug. videamꝰ vtrū ali-
quid hoꝝ accidat filio. Nam nec etate mi
nor est quē de principio patre cōstat exti-
tisse ꝑncipiū. Nec forma quē nō aliud fas
est ꝓdicare q̄3 deū. Nec potētia ꝑ quē oīa
nouimꝰ esse facta. Idē sup ꝓs. Vn̄ qđ dn̄s
dicit in euāgelio. Ego ⁊ pater vnū sumus
hoc intelligit f'm formā dei. Et pr̄ maior
me est hoc intelligit f'm formā serui. Ter-
tium posuit Ioānes euāgelista dicēs. Qui
cōceptꝰ est de sp̄uscto natꝰ ex maria virgi-
ne. Per hoc qđ dr̄. Cōceptꝰ de sp̄uscto: ostē
dit ꝙ sine pctō nō tm̄ natꝰ fuit s3 etiā cōce-
ptus: qđ nō ē inuenire in aliis in vtero san
ctificatis. Btā em̄ virgo fuit in pctō cōce-
pta: sed sine pctō nata. Nos autē in pctis
cōcipimur ⁊ nascimur. Xp̄s autē fuit sine
pctō cōceptꝰ ⁊ natus. Istud vr̄ insinuari.
Iob.iij. vbi loquit de culpa originali di-
cēs. Obtenebrent stelle caligine eius ex-
pectet lucē ⁊ nō videat nec ortū surgentis
aurore. Per stellas viri sancti ꝑ lucē xp̄s ꝑ
aurorā btā v̄go itelligit. Sci viri culpa
originali fuerūt obtenebrati: qꝛ ī ea cōce-
pti ⁊ nati. Lucē autē.i. xp̄3 nō vidit. Nec ī
ꝯceptu: nec ī ortu. Aurorā āt.i. v̄ginē ma-
riā vidit q̄dē q̄tū ad cōceptū: sed nō q̄tū

cū homī. per hoc qđ dnat⁹ ex maria vgine: daē itelligi q̄ ille q̄ apđ patrē erat in visibilis nobis fact⁹ ē visibilis. Uerbū eñ hoīs tripl'r cōsiderari pt. Aut put ē i corde: et sic ē incognoscibile nisi ab ipo corde aut put vocē pferē: et sic ē audibile. aut put in charta scribiē: et sic est visibile et tāgibile. Eodē mō vbū pris put erat i ipo pre. nō cognoscebaē nisi ab ipso patre. Mat. xi. Nemo nouit filiū nisi pr. Deīde istđ vbū idutū ē voce. i. hūana carne: et sic hoib⁹ se manifestauit. Baruch. iii. post hec i terris vis⁹ ē et cū hoib⁹ ouersat⁹ ē. Tūc ēt fuit scriptū i charta. i. in carne hūana: et sic nō tm̄ potuit audiri: sz ēt videri et tāgi. j. Joh. j. Quod audiuim⁹ q̄ vidim⁹ oculi nři et manⁿ nře ↄctauerūt de vbo vite ⁊c. Quartum posuit Jacob⁹ maior dicēs. Pass⁹ sub pōtio pilato: crucifix⁹ mortu⁹. et sepult⁹. Quāuis aūt mortu⁹ sit: tñ ex sua potētia gliose resurrexit et nos simil'r resurgere facit. Jđ assimilaē fenici leōi et pellicano. Fenix eñ est auis singularis trecētis vel q̄ngētis annis viuēs q̄ in ignē a se pparatū spōte se proiicit: et tertia die đ ei⁹ cinere nouus fenix resurgit. Sic ēt xps spōte ad mortē se tradidit et tertia die renouat⁹ surrexit. Leōcul⁹ etiā mortu⁹ nasciē: sz die tertia pr clamorē emittit et ille reuiuiscit. Sic ēt die tertia pr clamauit dicēs. Surge glia mea. ⁊c. Et statī xps surrexit. Serpēs etiā pullos pellicani occidit: sz pr rostro se vulnerat et illi sanguine aspsi resurgūt. Sic etiā xps nos a serpēte infernali mortuos suo sanguine resuscitauit. Quītū posuit Thomas Descēdit ad iferna. Uoluit q̄dē ad iferna descēdere. Primo pp̄ter triūphū. Tūc eñ q̄s pfecte de hoste triūphat quādo nō solū i cāpo eū vicit: sz etiā ipm expoliat et in domo sua ligat. Xps diabolū i cruce vicit: sz in iferno eū spoliauit et ligauit. Collos. ij. Expoliās pncipat⁹ et potestates ⁊c. Secundo pp̄ter remediū: vt scz sanctis patribus subueniret: et eos īde educeret. Zacharie. ix. Tu quoq; in sanguine testamēti tui emisisti vinctos tuos đ lacu i quo nō erat aqua. Tertio propter exēplū vt erudiamur sepe in infernū mente descēdere. ps. Descēdent in infernū viuentes. Bern. Si descenderēt viuentes nō descenderēt morientes. et in hoc etiam erudimur illis qui sunt in purgatorio subuenire. qđ fit secūdū Greg. per oratiōes eleemosynas missas et ieiunia. Sextū posuit Mattheus dicens. Tertia die resurrexit a mortuis. Aū tertiā diē resurgere noluit pp̄ter mortis probationē. Si eñ statim resurrexisset non fuisset creditum q̄ vere mortuus fuisset. Sed sicut in hore duorū vel triū testiū stat omne verbū sic in tribus diebus experiri possumus omne factū. Ultra tres vero dies noluit differre pp̄ter apostolorū cōsolationem qui remanserāt in errore timore et dolore sed ipe resurgēs eos certificauit ↄfortauit et letificauit. Jn tertia aūt die voluit resurgere propter significationē vt p hoc significareē q̄ lux sue mortis fugauit nostram duplā mortē Et ideo fm Grego. vna die integra et duabus noctibus iacuit in sepulchro. Septimū posuit Philippus dicēs. Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patris omnipotētis. Ascēdit autē ad celos primo vt celestem ianuam aperiret. Hebre. ix. Per propriū sanguinē introiuit semel in sancta. Secūdo vt nobis viā ostēderet et secū nos duceret. Miche. ij. Ascēdit pandens iter ante eos quo advie ostēsionem. Transibunt portā et egredienē p eā q̄ ad ianue apertionē. Tertio vt apud patrē pro nobis interpellaret. Hebre. ix. Jntroiuit in ipsum celum vt appareat vultui dei pro nobis. Octauū posuit Jacobus minor dicens. Jnde venturus est iudicare viuos et mortuos. fm autem Greg. Quatuor erūt ordines iudicādorū: aut eñ erūt mali aut boni. Malorū quidā nō iudicabunē et condēnabūtur. Sicut ifideles quorū facta nō discutiētur. De quibus diciē. Joh. iij. Qui nō credit iam iudicat⁹ est. Alij iudicabuntur et ↄdēnabūtur: sicut mali christiani: quorū facta examinabūtur. Matth. xxv. Esuriui et nō dedistis mihi mādūcare. ⁊c. Bonorū aūt quidā non iudicabuntur et saluabūtur sicut apli. xpi. Mat. xix. Sedebitis sup sedes iudicātes duodecim trib⁹ israel. Alij iudicabunē et saluabūtur: sicut boni xpiani q̄ tamē aliquā do lapsi fuerūt: et ideo rationē reddēt de oib⁹ factis. Eccl. xij. Cūcta que fiunt adducet deus ad iudicium ⁊c. De oibus cogitatis q̄būcūq; sint occulta. Soph. j. Jn tpe illo scrutabor hierusalē i lucernis. De oibus verbis. Mat.

xij. De oi vbo otioso qd locuti fuerint homines reddēt rōnē in die iudicij. Nonum posuit Bartholomeus dicēs. Credo in spm scm, sicut em i prēz z filiū z in spiritū scm credere opz cū ipse sit pri z filio cōsubstā tialis z ab vtroqz pcedat eternalr: pcedit tūc qtidie z in nos spūalr. Sz opz vt si eius amorē recipe volum⁹ triplicē aliēnū amorē, cōtēnamus .s. terrenū, pprīū z carnalē. Aug. Procedat spūsscūs i mediū z dicat amatori suo. Uis me frui: volo contemne quodcūqz terrenū. Cōtēpsi parū fecisti q ampli⁹: Cōtēne teipm, cōtēpsi. Multū fecisti sic me inuenisti sic ire sic amare, sic gire est ad deū puenire. Decimū posuit Symon dicēs. Sctāz ecclīam catholicā. Est aūt sctā ecclīa mō in tres ptes diuisa. Una est in mūdo q adhuc est in timore z expectatiōe. Alia est in celo q est sine timore et expectatiōe. Tertia est i purgatorio q medio mō se hz qz est in expectatiōe cū adhuc pñtē gloriā nē habeat. Est tñ sine timore: qz hz liberū arbitriū in bono cōfirmatū. Istad repñtat tres ptes q de corpore xpi fiūt. Undecimū posuit Thade⁹ dicēs Sāctoꝝ cōmunionē remissionē pctōrū. Credere em debem⁹ q i ecclīa sit cōmunicatio bonoꝝ. Iuxta illd. particeps ego sum oim timētiū te. Et qz ibi ēt dēr remissio pctōꝝ p baptismū z penitētiā. z alia sacramēta. Dicit aūt Amb. in lib. de apologia. Dauid dicēs. pctm aut donat, aut delet, aut tegit, donat p grām: delet per sanguinē crucis tegit p charitatez. De pmo. Luc. vij. Nō habētib⁹ illis vñ redderēt donauit vtrisqz. De scdo Apoca .j. Lauit nos a pctis nrīs i sanguine suo. De tertio. prouer. x. Uniuersa delicta opit charitas. Duodecimū posuit Matthias dicēs. Carnis resurrectionē. z vitā eternā. Amē. Credere em debem⁹ q oēs resurgēt: sz mali ad mortē eternā z boni ad vitā eternā. Jō postqz dixit carnis resurrectionem statim ad differētiā maloꝝ subiunxit de bonis vitā eternā. De q dr Mat. xix. Uitā eternā possidebitis. Hoc q dr vitā respicit illos q sunt in inferno q nō hñt vitā sz mortē cōtinuā. Hoc q dr eternā respicit illos q sunt in mūdo q hñt vitā trāsitoriā. Hoc q dr possidebitis respicit illos q sūt in purgatorio q adhuc nō sunt in possessione. Beati aūt q hñt vitā sine morte: z illos q sunt in inferno eternitatē sine fine, z illos q sunt in mūdo z possessionē sine expectatione: z illos qui sunt in purgatorio.

¶ Dñica .xxij. post festū trini. Sermo .ij.

Simile est regnū celoꝝ hoi regi qui posuit rationē cū seruis suis. Mat. xviij. Sugi⁹ iterrogauit petr⁹ iesum qtiēs peccabit in me frī me⁹ z dimittā ei vsqz septies. Cui dñs rñdit. Nō dico tibi vsqz septies. sz vsqz septuagiesseptiēs. Et ponit ibi numer⁹ determinat⁹ p indeterminato .i. quotiēs peccauit: totiēs dimitte. Iste tñ numerus septuagiesseptiēs poti⁹ ponit qz alius q ali⁹: qz ab Adā vsqz ad xpm fuerūt septuagintaseptem gñationes. Sicut ergo xps toti⁹ generis humani deleuit culpas sic z hō oēs suas dimittere dz offensas. Uel iō posuit in isto numero: qz constat ex numero vniuersitatis .i. septē: z nūero trāsgressionis .i. vndecim: qz septies vndecim faciūt septuagintaseptē. Est ergo sensus. Dimitte septuagies .i. vniuersas trāsgressiōes z iniurias tibi factas. Ut aūt istud qd dñs dixerat petro meli⁹ mētib⁹ nostris infigeret: iō q dixerat vbo ɔfirmat exēplo ponēs parabolaz istā. z dicēs. Simile est regnū celoꝝ. In hoc ergo euāgelio describunt psona regis: z psone seruoꝝ. Per istū aūt regē intelligit de⁹ q tripliciter describit. Primo qz sit district⁹ oib⁹ in exigēda rōne, qd notat cū dr. Qui voluit rōnē ponere cū seruis suis: z ifra. Cū aūt nō hēret vñ redderet: qz fz Remigiū: lz hō p se peccet tñ p se a pctō nō vz surgere. Jussit eū dñs ei⁹ venū dari z vxorē ei⁹ z filios z oia q habebat z reddi. Per ista aūt qtuor q dñs iussit venūdari intelligunt qtuor q hō pōt hēre. Habet em quoddā qd ipse est scz corp⁹ z aiaz: quoddā qd est qsi ipe: scz vxorē qddā qd est ipso. scz filios: qddam qd est extra seipm: scz res tpales. Sūt ergo q male regūt seipsos .i. corp⁹ z aiaz tales venūdant .i. dño demonū mācipant. Homo em merito pcti efficit seru⁹ diaboli. Joh. viij. Ois q facit pctm seru⁹ est peccati. Aliq sunt q vxores suas nimis voluptuose diligūt z libidinib⁹ tanqz equus z

mul⁹ iseruiũt. Isti cũ vxorib⁹ venũdant.i. cũ eis dñi: o demonũ subiugant. Aliũ sunt q̃ filios suos inordinate diligũt exercẽtes rapinas ⁊ vsuras vt eos ditare possint. Isti cũ filiis vẽdunt.i. seruituti demonuȝ cũ eis tradunt. Aliũ sũt q̃ bona tp̃alia aut auare retinẽt: aut vane expẽdũt. Isti vendunt cũ oib⁹ q̃ hñt: q: ptãti demonũ tradunt p eo q bona tp̃alia paup̃ib⁹ nõ cõlcauerũt, sȝ aut auare retinuerũt, aut in vanitatib⁹ expẽderũt. Scd̃o ostẽdit de rege q sit liberalis hũilib⁹ in debiti dimissiõe cũ dr̃. Misert⁹ dñs serui illi⁹ ⁊c. Ecce q̃ta liberalitas dei: nã seru⁹ petebat dilatione: ⁊ accepit toti⁹ debiti dimissionẽ. Sile ht. Luc.xxiij. de latrone vbi dt Aug. Cõsiderabat latro facinora sua ⁊ p magno habebat vt vl' sine sibi pceret dñs ãt sibi dixit. Amẽ amẽ dico tibi hodie mecũ eris in paradiso. Mia obtulit qd̃ miseria distulit nec mirũ si de⁹ ẽ mõ ita liberalis ⁊ misericors q: mõ est fox mie. Hȝ em̃ de⁹ triplex forũ. Unũ est in p̃nti qd̃ est fox soli⁹ mie. Mõ em̃ mia audit cãs: ⁊ iustitia facit ferias. Esai.xvi. Prepabit in mia soliũ ei⁹. Jõ oẽs cãs iustitia remittit ad thronũ grẽ ei⁹. Uñ dr̃. Hebre.iiij. Adeam⁹ cũ fiducia thronũ grẽ ei⁹ ⁊c. Scd̃ȝ fox erit i iudicio qd̃ erit pure iustitie vbi iustitia audiet cãs ei mia faciet ferias: ⁊ iõ mia oẽs cãs deinceps remittet ad soliũ iustitie Esa.ix. Sup soliũ dauid ⁊ sup regnũ ei⁹ sedebit vt cõfirmet illud ⁊ corroboret in iudicio ⁊ iustitia amodo ⁊ vsq; in sempiternũ. Tertiũ forũ ẽ in purgatorio qd̃ est fox mixtũ: q: ibi erit iustitia q̃ penã infligit ⁊ mia q̃ gliã; donat. Ps. Mia ⁊ v̈itas p̃cedẽt faciẽt tuã. Uñ q̃libet q̃ est in purgatorio dicere pt Miaȝ ⁊ iudiciũ cãtabo tibi dñe. Et illud duo audiui q: potestas dei est ⁊ tibi dñe mia ⁊c. Tertio ostẽdit de rege q̃ sit seuer⁹ ingratis in toti⁹ debiti dimissi repetitiõe cũ dr̃. Irat⁹ dñs tradidit iþȝ tortorib⁹.i. demonib⁹ q̃usq; redderet vniuersuȝ debitũ. gl. Si nõ dimiserim⁹ ex corde qd̃ i nos delinquit: ⁊ qd̃ p pñiam dimissuȝ erat a nobis exiget. Ex q̃ vr q pctã dimissa redeũt pp pctm̃ odij. Sup hoc dixerũt q̃dã q nõ redeũt q̃tũ ad maculã vel reatũ sȝ q̃tũ ad magnitudinẽ. Qui em̃ post acceptã remissionẽ ad pctm̃ redit magis delinq̃t: q: ingrat⁹ de tãto bñficio existit: ⁊ ita ingratitudo pctm̃ recidiuãtis aggrauat. Aliij dicũt pctã redire q̃tũ ad penã substãtialeȝ. Sicut em̃ i celo est vn⁹ denari⁹.i. vna btitudo substantialis lȝ stella differat a stella i claritate. Sic ⁊ i inferno est vna pena substãtial; p modũ dãni.s. carẽtia visiõis dei. Et alia p modũ sens⁹.s. ignis ⁊ v̈mis ⁊ vtraq; dent p q̃libet pctõ mortali: lȝ sm maioritatẽ pctõx sentiet pctõr maiorẽ vl minorẽ ignis vredinẽ ⁊ v̈mis corrosionẽ. Debẽt ḡ pctã redire, q: recidiuãti eadeȝ pẽa ignis i gñe debet q̃ pri⁹: maior tñ q̃ pri⁹. Aliij dicũt sicut p̄posuim⁹ q pctã redeũt i q̃tuor casib⁹.s. p odiũ fraternũ: p pter apostasiã a fide: p pter cõtẽptũ cõfessionis: ⁊ p dolorẽ de pñia habita. Uñ v̈s⁹. Fratres odit: apostata fit spnitq; fateri. Penituisse piget: p̃stina culpa redit. Scd̃o ponunt ꝑsone seruox: ⁊ hoc triplici differẽtia. P̃rio ponit seru⁹ ille q̃ debebat decẽ millia talẽta. Scd̃o ille q̃ debebat cẽtũ denarios. Tertio illi q̃ dño annũciauerunt. Per istũ seruũ q̃ debebat decẽ millia talẽta itelligunt: illi q̃ offendũt i deũ. Per illũ q̃ debebat cẽtũ denarios: itelligunt illi q̃ offendũt i p̃ximũ. Uñ dt Chry. Tãta est differẽtia pctõx q̃ cõmittunt i deũ ⁊ hoiem: q̃ta est differẽtia iter decẽ millia talẽtox ⁊ cẽtũ denariox: mag(is) añt ⁊ multo pl⁹. Ip̃e em̃ corp⁹ nobis fecit alam ispirauit: filiũ misit celũ apuit: nos i filios suos adoptauit. Nũ q̃d ergo si vnaq̃q; die moreremur p illo retribuerim⁹ ei aliq̃d dignũ. Neq̃q̃. Aug. Nõ possũ dt aliq̃s diligere inimicũ. O q̃cũq; es attẽdis q̃d tibi fecerit hõ: ⁊ nõ attẽdis q̃d tu feceris deo. Quare nõ dimittis hoi pax: vt tibi de⁹ dignet dimittere multũ? Serui aũt q̃ dño nũciauerũt signãt angelos sm glo. Qui pcõres deo accusabũt ⁊ nõ solũ boni angeli: sȝ ẽt mali ip̃os accusabũt: imo ẽt ip̃a pctã ⁊ ola elemẽta. Isti q̃tuor accusatores stabũt i iudicio ꝯ pctõres. Primi erũt angeli. Job.xx. Reuelabũt celi.i. angeli iniq̃tatẽ ei⁹. Quorũdã em̃ iniq̃tatẽ reuelabũt illox.s. q̃ fuerũt valde mali: sȝ q̃ vitã suã i iiq̃tatib⁹ finierũt. Aliox occultabũt: illorũ.s. q̃ fuerũt valde bõi q̃ pctã sua penitẽdo deleuerũt. Aliox ex p̃te reuelabũt: ⁊ ex parte occultabũt, illox.s. q̃ fuerũt mediocriter boni:

qui secū aliq̃ cremabilia portauerūt. Ho-
rū eñ pctā angeli deo reuelabunt: vt de
ipsis purgent̄ ꝛ demonib⁹ occultauēt: ne
ab ipsis accensent̄. Scḋi accusatores erunt
demões. De quoꝝ accusatiõe. dt Aug. Di
ctur⁹ est i iudicio aduersari⁹. Eq̃ssime iu-
dex iudica istū meū esse ob culpā: q̃ noluit
tu⁹ esse p grām: tu⁹ est p naturā: me⁹ est p
miseriā: tuus p passionē: me⁹ p suasionē.
Tibi inobediēs: mihi obediēs. A te acce
pit imortalitatis stolā: a me accepit hanc
pānosā qua indut⁹ est tun cā. Tuā vestē
dimisit: cū mea huc venit. Equissime iu-
dex iudica istū meū esse ꝛ mecū dānādum
esse. In qb⁹ vbis ponunt̄ q̃nq̃ allegatio-
nes qb⁹ vult diabol⁹ ostēdere pctōrē secū
esse dānādū. Pria est talis. Tu obtulisti si
bi tuā grāz, ego meā culpā. Tuā grāz cō
tēpsit: meā culpā recepit. ergo dz eē me⁹.
Scḋa est talis. Tu creasti eū p naturā, iō
deberet esse tu⁹: sz fecit se meū p suā ma-
gnā miseriā, iō dz esse me⁹. Tertia est ta-
lis. Tu sustinui pp eū grauē passionē: iō
deberet eē tu⁹: ego vo obtuli sibi meā sua
sionē, sz ipse tuā passionē cōtēpsit: ꝛ meā
suasionē recepit, iō dz esse me⁹. Quarta
est talis. Duo sunt: scz obediētia ꝛ inobe-
diētia q̃cūq̃ aūt est tibi inobediēs est tu⁹:
quicunq̃ vo est tibi obediēs est me⁹. Sz
iste fuit tibi inobediēs, sed mihi obediens
ergo dz esse me⁹. Quinta est talis. Tuū est
facere sibi vestē fulgidā virtutū: meū est
facere sibi vestē sordidā vitioꝝ: q̃cūq̃ aūt
hz vestē vtutū est tu⁹: q̃ vero hz vestē vi-
tiorū est me⁹. Sed iste tuā vestē abiecit et
meā secū portauit: ergo dz esse me⁹. Ter
tiū accusatores erūt ppria pctā. Sap. iiij.
Traducēt illos ex aduerso iniq̃tates ipso
rū. Istud ostēdit̄. Jac. v. vbi dr. Agite nūc
diuites plorate vlulātes in miseriis vris
q̃ aduenient vobis diuitie vre putrefacte
sunt: ꝛ vestimēta vestra a tineis comesta
sūt aurū ꝛ argētū vestrū eruginauit: ꝛ eru
go eorū in testimoniū vobis erit. Et ifra.
Ecce merces operarioꝝ q̃ defraudata est a
vobis clamat: ꝛ clamor eoꝝ in aures dñi
sabaoth itroiuit. Ubi ostēdit Jacobus φ
cōtra malos diuites tria clamabūt i iudi
cio scz erugo tinea ꝛ merces dfraudata.
Sūt q̃ diuitias suas auare retinēt: ꝛ recō
dūt ꝯ hos clamabit erugo. Alij sūt q̃ eas
vane expendūt: ꝛ multa mutatoria vestiū
emūt ꝯ hos clamabit tinea. Alij sunt qui
bona pauperū rapiūt: ꝛ eos expoliāt ꝛ mer
cedib⁹ laboꝝ suorū eos defraudāt: ꝯ os
clamabit merces iniuste detenta. Quarta
accusatores erūt oīa elemēta. Istd oñdit
Hugo de scto victore. Cōtra pctōrē in iu-
dicio celū dicet. Ego lucē sibi ministraui ad
solatiū. Aer dicet. Ego oē gen⁹ auiū sibi
dedi ad obsequiū. Aqua dicet. Ego diuer
sa gña pisciū sibi dedi ad esum. Terra di
cet. Ego panē ꝛ vinū sibi dedi ad nutrimē
tū. Postq̃ vo oīa elemēta recitauerit oīa
bñficia ꝯuertent̄ pctōrib⁹ ad supplicia: si
cut idē Hugo ostēdit dicēs. Nā ignis di
cet̄. In me cōburat̄. Aqua dicet. In me de
mergat̄. Aer dicet. In me vētilet̄. Terra
dicet. A me absorbeat̄. Infernus dicet. A
me deglutiat̄. Sap. v. Armabit oēm crea-
turā ad vltionē contra insensatos sequi.

¶ Sermo secundus.

Oblatus est ei
vn⁹ q̃ debebat decē milia ta
lēta: sm btm Bern. Obliga
ti sum⁹ deo ad q̃tuor debita
maxia psoluēda. Uñ dt. Osi
cognouisses q̃ multa ꝛ q̃ multis debes:
videres qd nihil est qd facis. Primo debes
xpo totā vitā tuā: qz ipe p tua posuit suā.
Scḋo exigūt pterita pctā tua futurā vitā
tuā: vt facias fruct⁹ dignos pnie ꝛ recogi
tes oēs ānos tuos i amaritudine aie tue.
Quid si tertiū dbitorē ostēdā q̃ vēdicet eā
totā sibi puta φ si desideras glīā quā ocu
lus nō vidit ꝛc. Nōne ad hāc emēdāte to
tū ꝛ q̃cūq̃ poteris dare oportebit: ꝛ cū oīa
ꝯpleueris dices. Nō sūt ꝯdigne passiões
hui⁹ tpis ad futurā glīā q̃ reuelabit̄ in no
bis. Quarto creditori debes qd est a q̃ to
tū habes q̃ te fecit ꝛ bñfacit: ꝛ cūcta mini-
strat. Ista ḡ tā maxia debita fūt decē milia
talēta. de qb⁹ xps i iudicio a nobis rōnē
requiret q̃lr. s. totā vitā nrāz dederim⁹ ei q̃
nos creauit ei q̃ nos redemit, ei q̃ tot ꝛ tā-
ta pctā nob dimisit, ꝛ q̃ tātā glīā pmisit.
Ad istā aūt rōnē exigēdā q̃drupl'r pcedit.
Primo eñ oēs ad suū iudiciū citabit: ꝛ hoc
triplici rōne, s. monitoria, pceptoria, ꝛ pē
ptoria. Citationē monitoriā mittet p pro-
phetā. Joel. iij. Cōsurgāt ꝛ ascēdāt oēs

gētes ī vallē iosaphat:qr ibi sedebo vt iu
dicē oēs gētes in circuitu. Citatonē pcē-
ptoriā mittet p dauid pphetā:q̄ dr. Exur-
ge dn̄e de⁹ me⁹ ī pcepto qd̄ mādasti:z sy
nagoga pplo2ū circūdabit. Et pp hāc in
altū regredere:dn̄s iudicat pplos. Citatio
nē perēptoriā mittet p āgelū. Apoc.x. An
gel⁹ quē vidi stātē sup mare leuauit manū
suā sup celos z iurauit p viuētē ī scla sclo
rū:qr tp̄s āpli⁹ nō erit:sz ī dieb⁹ voc̄ se-
ptimi angeli cū ceperit tuba canere ɔsum
mabit mysteriū dei. De hac triplici citatio
ne.dr.ij. Thes.iiij. Ip̄e dn̄s in iussu:ecce ci
tatio pceptoria. Et ī voce archāgeli:ecce
citatio monitoria. Et in tuba dei descēdet
de celo:z mortui q̄ ī xp̄o sūt resurgēt p̄mi:
ecce citatio perēptoria. Scd̄o ɔ ip̄os citatos
examiabit z maxie de q̄tuor. P̄mo de bon̄
ɔmissis. Quatuor ei bōa nob̄ ɔmisit.s.cor
p⁹ alaz z res tp̄ales:z tp̄s d̄ qb⁹ dr. Eccli.
xvij. De⁹ creauit holēz:hoc refert̄ ad cor
pus. Et s̄z imaginē suā fecit illū:hoc refer
tur ad alaz. Nūc̄ dierū z tp̄s d̄dit illi hoc
refert̄ ad tp̄s. Et ptātē eo2ū q̄ sūt sup terrā:
hoc refert̄ ad oia tp̄alia q̄b⁹ ip̄e hō est p̄-
lat⁹. Dedit ḡ dn̄s hoi corp⁹ vt ɔseruet il-
lud ī mūdicia z sctificatiōe.j. Thessa.iiij.
Sciat vnusq̄sq̄ vrz suū vas possidere in
sctificationē z honorē. Dedit alaz vt faciat
sibi magnū honorē. Si ei honoram⁹ ima
ginem dei pictā:mlto forti⁹ debem⁹ ho-
norare imaginē ei⁹ ī ala nr̄a creatā. Eccli.
x. Fili ī māsuetudie serua aiam tuā.z da il
li honorē s̄z meritū suū. Dedit ēt de⁹ hoi
tp̄alia vt paup̄ib⁹ ea dispēset. Chrys. De⁹
dispēsatores nos diuitiar̄ suar̄ ēē voluit
nō dn̄os:z iō cui voluerit dat eas:a q̄ vo-
luerit tollit. Illd̄ ppe nr̄z est qd̄ infra ptā
te ē h̄re si volum⁹. Dedit ēt hoi tp̄s vt id
ɔseruet. Eccli.iiij. Fili ɔserua tp̄s. Bern.
Nihil p̄ciosi⁹ tp̄e:sz heu hodie nihil vili⁹
reputat̄. Trāseūt dies salut̄ z nemo reco
gitat.zc. Idē. Nemo vr̄m fr̄es pui estimet
tp̄s qd̄ ī v̄bis ɔsumit̄ ociosis:volat v̄bū
irreuocabile:volat tp̄s irremeabile:nec
auertit isipiēs q̄d amittat. Lz ɔfabulari
aiūt:donec hora p̄tereat. O donec hora p̄
tereat,donec tp̄s trāseat,donec hora pre
tereat q̄ ad agēdā pniaz ad obtinēdā ve-
niā:ad acq̄rēdā grāz ad pmerēdā gliā:
miseratio ɔditoris īdulget zc. Si ei diabo

lus vnā horā tpis posset h̄re cū illa z ge-
hēnā euaderet z gliā obtineret. De his ḡ
q̄tuor nobis commissis nos rōne reddere
oportebit. Sz de corpe malā rōnē reddēt
luxuriosi:q̄ illud in delicijs nutrierūt. Ia-
cobi.v. Epulati estis z ī luxurijs enutritis
corda vestra. De ala malā rōnē reddēt su
perbi:q̄ aiam inhonorauerūt dū ip̄z oib⁹
merit̄ p supbiā expoliauerūt. Ecc.vj. Nō
te extollas ī cogitatiōe aīe tue velut tau-
rus:ne forte elidat̄ v̄t⁹ tua p stultitiam,z
folia tua comedat,z fruct⁹ tuos pdat zc.
De reb⁹ malā rōnē reddēt auari:q̄ paup̄i
b⁹ nihil dare voluerūt. Vn̄ dicet̄ eis ī iudi
cio. Esuriui z n̄ dedistis mihi mādūcare:si
tiui:z nō zc. De tp̄e eni malā rōnē reddēt
ociosi:q̄ ip̄z tp̄s negligēter expēderūt. Vn̄
Bern. Oē tp̄s nobis ipēsum requiret̄ a no-
bis qualr sit expēsum:sicut capill⁹ nō per
ibit de capite:sic nec momētū d̄ tp̄e. Scd̄o
rōnē req̄ret de bonis a nobis omissis Ib̄i
p̄z Mat.xxv. Ubi dn̄s seruū q̄ omisit lucra
ri ī talēto accepto redarguit z ī tene bras
mitti iussit. Per talētū itelligit̄ don⁹ itell̄i
gētie:qd̄ q̄dā abscōdūt ī terrā.vn̄ dr ibi-
dē. Abiēs fodit in terrā:z abscōdit pecu
niā dn̄i sui. Quidā eni ponūt ī sudario.vn̄
dr Luc.xix. Ecce mna tua quā habui repo
sitā in sudario. Alij ponūt ad mēsaz:sicut
bōi fa.vn̄ dr ibidē. Et q̄re n̄ dedisti pecu
niā mēsaz zc. Pecunia aūt abscondita in
terrā rubiginē ɔtrahit:reposita ī sudario
nō crescit:posita ad mēsam fructū facit. Il
li in terra abscōdūt q̄ donū intelligētie in
cupiditatib⁹ terreno2ū ponūt ex hoc sepe
cōtrahūt rubiginē pctō2ū. Illi ponūt ī su-
dario q̄ dant se torpori z ocio.tales nullū
fructū faciūt bono2ū operū. Illi ponūt ad
mēsam q̄ dona itelligētie ponūt ad sacrā
scripturā tales sibi acq̄rūt magnū cumu-
lū merito2ū. De q̄ mēsa dicit p̄s. Parasti in
cōspectu meo mēsaz zc. Tertio req̄ret ra
tionē de malis a nobis ɔmissis. Iudex ter
ren⁹ rōnē nō req̄rit de minimis nec de alie
nis nec de occultis.iudex eni etern⁹ tante
erit seueritatis,q̄ rōnē req̄ret de minimis
sicut de v̄bis ociosis. Matt.xij. De oi v̄bo
ocioso qd̄ locuti fuerūt holes reddēt rōnē
in die iudicij. Rōnē req̄ret de malis alie-
nis z maxie d̄ platis. Ezec.iij. Sāguinē ei⁹
de manu tua req̄rā. Rōnē req̄ret d̄ cogita-

tionib⁹ occultationib⁹ occultis. Sap. vj. c. Cogitatiões nr̃as scrutabit. Job.xxxj. Nõne ipe ɔsiderat vias meas. Gl. Sicut de⁹ vniuscuiusq; vias ɔsiderat: sic ꝛ gress⁹ dinũerat vt minutissime cogitatiões: nec verba tenuissima q̃ apd nos vsu viluerũt: ei⁹ iudicio indiscussa remaneãt. Quarto rõnẽ redret de malis nobis dimissis: sicut pꝫ hic in seruo cui dñs dimiserat decẽ milia talẽta q̃ noluit ɔseruo suo dimittere cẽtũ denarios. Per decẽ milia talẽta significant decẽ pcepta: q̃ q̃ dẽ q̃ trãsgredit dꝫ deo decẽ milia talẽta.i. penã p trãsgress. de decẽ pceptorũ. Per cẽtũ dnarios itelligunt q̃lібet minores offense q̃ i. primos ɔmittunt Hiero. Dicam⁹ sub exẽplo. Si qs nr̃ꝫ: cõmiserit adulteriũ: homicidiũ: sacrilegiũ: maiora crimina: decẽ milia talẽta rogãti dimittunt: si ꝛ ipse minora d mittat peccãtib⁹. Tertio ipos examinatos cõuincet: ꝛ hoc p autẽtica istrumẽta.i. p sctã euangelia. Roꝫ.ij. Jn die qua dñs iudicabit occulta holm ꝛc. Sũt em̃ q̃dã opa q̃ tm̃ sũt hois: sicut ẽ op⁹ pcti. Ps. Nõ loquetur os meũ opa holm. Quedã q̃ sũt tm̃ opus dei sicut ẽ op⁹ creatiõis Job.ix. Extendit celos sol⁹. Quedaꝫ q̃ sũt op⁹ dei ꝛ hois: sicut ẽ op⁹ iustificatiõis. j. Cor.iij. Dei ei sum⁹ adiutores. Joh.xv. Sine me nihil potestis facere. Op⁹ ĝ creatiõis de⁹ nõ iudicabit nec ɔdẽnabit: sꝫ reformabit in meli⁹ sicut celũ ꝛ terrã ꝛ oĩa elemẽta. Silr op⁹ dei ꝛ hoĩs nõ ɔdẽnabit: sꝫ remunerabit: Op⁹ aũt soli⁹ hois.i. pctm̃ iudicabit ꝛ cõdẽnabit. Ps. Jn opib⁹ manuũ suarꝫ ɔprehẽsus est pctõr. Quarto ꝯ ipsos cõuictos sniam diffinitiuã pferet dicẽs. Matt xxv. Discedite a me maledicti ꝛc. Jlla aũt snia nullo auxilio poterit subleuari. Quatuor em̃ auxiliis ɔsueuit snia subleuari. Primo p appellationẽ. Scdo p supplicationẽ. Cũ ei snia fert a pncipe: tũc nõ lꝫ appellare: sꝫ lꝫ supplicare. Tertio p q̃relã falsi vt dicat q snia lata sit per falsos testes iudice circũuẽto. Quarto p i integrũ restitutionẽ. Est aũt in integrũ restituere.i. reducere i eũ statũ in q̃ erat añ lesionẽ. Jlla autẽ snia nõ poterit releuari. pmo per appellationẽ. Appellatio em̃ ibi locũ nõ habebit: qꝛ crimẽ cuiuslibet notoriũ erit. Et hoc tripl'r. Pmo p ɔfessionẽ ppriã. Cõsciẽtia em̃ cuiuslibet ɔfitebit suã scel⁹. Aug. Quisq̃s iudiciũ futurorꝫ times psentẽ ɔsciẽtiã corrige. Sermo em̃ cãe tue testimoniũ ɔsciẽtie tue. Scdo erit notoriũ p facti euidẽtiã. Hiero. Aderit dies illa i qua facta nr̃a q̃si in q̃dã tabula picta demõstrabũt. Tertio erit notoriũ p sumptionẽ violẽtã: i eo em̃ q ponent a sinistris psumet q sũt dãnãdi. Sicut ꝛ iusti i eo q ponent a dextris psumet q sint saluãdi. Scdo illa snia non poterit releuari p supplicationẽ. Si enim oẽs potẽtes celestis curie: sicut btã virgo: apli ꝛ martyres: ꝛ oẽs sapiẽtes sicut ɔfessores ꝛ doctores pces ad supplicãdũ cõponerẽt: de⁹ nõ exaudiret. Job.xj. Nã parcã eis vbis potẽtib⁹ ꝛ ad depcãdũ cõpositis: imo si oẽs sctĩ p eis supplicarẽt ꝛ ipsi ieiunãdo se affligerẽt ꝛ sacrificia deo offerrẽt: de⁹ eos nõ exaudiret. Hiere.xiiij. Noli orare p pplo isto i bonũ: cũ ieiunauerint nõ exaud ã pces eorꝫ. Et si obtulerint holocaustomata ꝛ victimas non suscipiã ea: qm̃ gladio ꝛ fame ꝛ peste cõsumam eos. Tertio nõ poterit releuari p q̃relam falsi vt dicãt q illa snia sit lata p falsa instrumẽta vel p falsos testes iudice circũuẽto: qꝛ ille iudex nõ poterit decipi nec circũuenire cũ sit veritas ꝛ sapientia dei. Job.xxj. Seruatorẽ aĩe tue nihil fallit. Eiusdẽ.xij. Jpse nouit decipiẽtẽ ꝛ eũ q̃ decipit. Cõtra ipsi⁹ ĝ sapiẽtiã nihil valebũt loq̃citates aduocatorꝫ nec sophismata philosophorꝫ nec facũdia oratorꝫ: nec argutie versutorꝫ. De his Hier. Quãti eligues ꝛ multi feliciores loquacib⁹ erunt: quãti pastores ph'losophis: quãti rustici oratorib⁹: ꝛ q̃nti hebetes argutiis pferẽdi sũt ciceronĩꝫ. Quarto nõ poterit illa snia releuari p in integrũ restitutionẽ: vt scꝫ ad pristinũ statũ restituãtur. Hebre.vj. Jmpossibile em̃ est eos q̃ semel illuminati sũt ꝛc. prolapsi sũt.s. p finalẽ ipenitentiã rursus reuocari ad penitẽtiã. Ps. Reges eos i vga ferrea: ꝛ tãq̃ vas figuli ɔfriges eos. Jpsi em̃ no erãt vas eneũ sꝫ terreũ: qꝛ amãdo terrena facti sũt terra. Jõ dt tãq̃ vas figuli: et nõ frangẽtur ab aliquo angelo, sꝫ a validissimo pugilẽ deo. Jõ dt cõfringes eos. Nec frãgent cũ vga lignea.i. cũ flexibili mia sꝫ cũ vga ferrea.i. cum inflexibili iustitia. Jõ pmittit. Reges eos i vga ferrea et

ppterea tā valide frangenť ⁊ nūꝗ reintegrabunť. Hiere.xx. Sic cōterā populum istū sicut cōterit vas figuli qđ non pōt vltra restaurari. ¶ Sermo.iij.

Erue neꝗ omne debitū dimisi tibi ⁊c. Secūdū Aug. Habere odiū in corde, ē habere gladiū: scorpionē et ignē. De p̄mo sic dt in ſmone. Qui alij nocere desiderat: similis est illi q̄ gladio se trāsuerberat vt vulnerā alteri⁹. De scđo sic dt i sermone. Refrenate iram q̄ vos stimulat ad vindictā. Ira em̄ scorpio est: si interi⁹ flāmas excitauerit. Si ergo te vis vidicare de inimico tuo ad ipsam irā tuā te cōuerte: qꝛ ipsa est inimica tua q̄ occidit animā tuā. De tertio sic dicit super p̄s Sic puta malitiā esse quō ignē. Si incēdere vis aliqđ illud qđ apponis igni pri⁹ ardet: nisi em̄ ardeat nō incēdit. Uerbi grā. Cū faculā apponis igni pri⁹ ardet vt aliđ possit incēdere. Ita ergo malitia pcedet ex te: ⁊ q̄ dvastat anteꝗ te malitia tua vt alteri nō noceat fieri pōt vt tibi nō noceat fieri nō pōt. Qꝛ ergo ille q̄ odiū retinet seipm̄ occidit venenat ⁊ incēdit: iō neꝗ appellaŧ. Et sic dꝛ Eccľ.xiiij. Qui sibi neꝗ est: cui alij bon⁹ erit? Uñ ſm Chry. Qñ seru⁹ decē milia talēta dbebat nō est vocat⁹ neꝗ: sed qñ fratri remittere noluit dñs eū neꝗ vocauit. dicēs. Serue neꝗ. Uocaŧ aūt neꝗ ppter duas neqtias q̄s habuit. P̄ma fuit neqtia magne crudelitatis: qđ notaŧ cū dꝛ. Tenēs suffocabat eū. Nō em̄ rogauit nec admonuit: sꝫ stati ad gulā cucurrit: tales sūt multi furiosi q̄ feruntŧ impetu sue irc. Prouerb.xxvij. Ira nō hꝫ mīam nec erūpēs furoꝛ: ⁊ ipetū cōcitati spūs ferre q̄s poterit? Prouer.xv. Coꝛ fatuoꝛū ebullit stultitiā. Et bñ dicit ebullit: qꝛ coꝛ fatui ⁊ iracūdi est sicut olla bulliēs q̄ sepe quatuoꝛ mala facit. Unū: qꝛ aquā feruentē extra feruentē pꝛoijcit ⁊ circūstātes adurit. Scđm qꝛ ignē extinguit. Tertiū pinguedinē extra emittit. Quartū qꝛ ipsa ola sepe cōfringiŧ. Olla ergo bulliēs ē anim⁹ iracūdi: qꝛ sepe ṽba ignita et cōtumeliosa pꝛicit ex q̄bus alios inflammat. i. ad scādalū pꝛouocat. Ignē ēt celi q̄ erat in illis q̄ eū ex charitate arguebāt extinguit. Null⁹ em̄ audet eū reprehendere postꝗ videt ip̄m sic ad ꝯtumelias paratū ē si ip̄e ēt habebat aliquā pinguedinē deuotiōis vel grē: totā effundiŧ ppter furorē irc. Ei⁹ ēt coꝛ sic frāgiŧ vt vix ad trāquillitatē reintegreŧ. Cōtra ergo istā ollā sic bulliētē tria sūt remedia. Unū ē vt ollā ab igne remoueamus. i. a talibꝰ p̄ntia nos subtraham⁹. Prouē.xx. Honoꝛ est hoī q̄ se separat se a cōtētiōib⁹. Oēs aūt stulti misceŧ ꝯtumelijs. Scđm ē vt ligna auferem⁹. i. ṽba iecti⁹ subtraham⁹. Prouē.xxvi. Cuꝫ defecerit ligna extingueŧ ignis ⁊ susurrone subtracto iurgia cōquiescūt. Tertiū est vt aquā frigidā apponam⁹. i. ṽba refrigeratiua rñdeam⁹. Prouē.xv. Rñsio mollis frāgit irā: sermo dur⁹ suscitat furoꝛē. Sicut eī ab oꝛe duo pcedūt, quoꝝ vnū ignē materialē accēdit. s. flat⁹. Ali⁹ extiguit. s. sputū: sic ab ipso oꝛe duo procedūt quoꝝ vnū ignē iracūdie accēdit. s. verba dura. Aliđ extiguit. s. rñsio blāda. Eccľ.xxviij. Si sufflaueris q̄si ignis exardebit: ⁊ si expuerꝭ sup illā extingueŧ: ⁊ vtraꝗ ex oꝛe pficiscunŧ. Scđa neqtia illi⁹ fuit pctm̄ ingratitudinis. Uñ dt ei dñs. Serue neꝗ oē debitū dimisi tibi: qm̄ rogasti me. Nonne ergo opoꝛtuit ⁊ te misereri ꝯserui tui ⁊c. Quidā nō dimittūt offēsas nisi semipleue: q̄da aliquas dimittūt: aliquas nō. alij non dimittūt, nisi habeāt magnā emēdā: alij nisi diu rogenŧ. De⁹ antē dimittit totaliter sine exceptiōe. Iō dicit: oē debitū. i. omnē penā qua scꝫ hō sibi obligat⁹ est pro pctō coꝛdis: oꝛis: ⁊ operis. Eodē mō tꝫ quilibet inimico recōciliari coꝛde ip̄m diligendo, oꝛe p ip̄o orādo: ⁊ ope sibi seruiēdo. Ista tria notanŧ. Luce.vi. Diligite inimicos vestros: ⁊ bñfacite his q̄ oderūt vos: ⁊ orate p caluñiātib⁹ vos. Scđo dimittit liberaľr cū parua satisfactiōe. Iō dt: dimisi nō vēdidi. Quidā em̄ offēsas suas vendūt pꝛo pecunias ⁊ magnas emēdas reqrūt Qui autē nō dimittūt magis sibi nocēt ꝗ illis q̄b⁹ nō dimittūt: q̄ ṽo liberaľr dimittūt magis sib pꝛsunt ꝗ illis q̄b⁹ dimittūt. Chry. Qn oderis inimicū tuū amplius tibi nocuisti ſm animā ꝗ illi ſm coꝛpus. Et illi foꝛsitā nihil nocēs odies euꝫ: teipsum aūt sine dubio ledis. Si ergo pepercerꝭ inimico: tibi amplius pepercisti.

Et si ei bñfeceris:tibi amplius ꝯstituisti ꝙ illi. Tertio dimittit facilr sine extorsiõe: iõ dt:qm̃ rogasti me. Quidam remittere nolũt nisi aut rogati:aut coacti:aut nimis exterriti. Deus aũt facilr remittit: nã remisit dd adulteriũ ꝛ homicidiũ cũ trib9 syllabis:qñ dixit peccaui. Remisit petro pctm̃ negatiõis cũ paucis lachrymis. Remisit publicano pctã sua cũ quinqꝫ vbis:cũ dixit. Deus ꝓpicius esto mihi pctõri:qr ğ deus remittit sic totalr:sic liberalr:sic facilr:nõ valde ingratus ẽ q̃ primo nõ remittit. Ingratitudo ei graue viciũ ẽ ꝛ q̃nqꝫ mala facit. Unũ est qr pctã prius remissa reuocat. Augu. de vbis dñi. Dicit tibi deus. Dimitte ꝛ dimittet̃ tibi Sꝫ ego prius dimisi:dimitte tu vel postea. Nã si nõ dimiserꝭ reuocabo te:ꝛ qcqd dimiserã replicabo tibi. Secũdũ ẽ:qr oĩa merita dissipat Bern. Ingratitudo inimica ẽ aĩe,exinanitio meritorũ virtutũqꝫ dispersio:ac bñficiorꝫ pditio. Tertiũ ẽ:qr fontẽ diuine grẽ exiccat. Idẽ. Ingratitudo ẽ ventus vrẽs: siccãs sibi fõtẽ pietatis:rorẽ mie:ꝛ fluẽta grẽ. Quartũ ẽ:qr viã grẽ obstruit:ne.s. ad aĩam intrare possit. Idem. Ingratitudo vias obstruit grẽ:ꝛ vbi illa fuerit grã accessum nõ inuenit. Idẽ accip:ẽdꝫ idignus ẽ:q̃ fuerit de acceptis igratus. Quintũ ẽ:qr põtẽ mie frãgit. Aug. sup ps. Deus vltionũ. Nefestinės aliũ punire si ips. te lesit sicut nolles puniri aliis rogãte quẽ lesisti. Noli mie pontẽ subuertere quẽ trãsisti ꝛ si ille peccat ne ꝑces tu:deterius blasphemãs deũ. Quia iste seruus neqꝫ habuit duas ꝑdictas neqtias iõ habuit duas penas scꝫ penã dãni ꝛ penã sensus:ꝛ vtraqꝫ ẽ eterna. Pena dãni notat̃ cũ dr.ꝛ iratus dñs. Dãnati eni nũqꝫ videbũt deũ placatũ:sꝫ iratũ:ꝛ vtrũqꝫ ẽ magna pena. Nã videt̃ deũ iratũ ẽ maxia pena. Apo.v. Dicẽt mõtib9 ꝛ petrꝭ cadite sup nos:ꝛ abscõdite nos a facie sedẽtis sup thronũ ꝛ ab ira agni. Nõ videre ẽt deũ placatũ ẽ maxia pena Chry. sup Mat. Multi gehẽnã horrẽt:ego aũt casũ illius glorie multo maiorẽ penã gehẽna eẽ existimo. Uerũ ẽt si mille põat aliqs gehẽnas nihil tale dicetq̃le excidi a gl̃ia illa ꝛ odio a xp̃o haberi:ꝛ audire nõ noui vos. Et ei melius ẽ sustinere decẽ milia fulgura ꝙ faciẽ illã mãsuetã videre a nobis auersã;ꝛ trãquillũ oculũ nõ ferẽtẽ videre nos. Pena sensus notat̃ cũ dr. Tradidit eũ tortorib9.i. demõib9 i carcere ifernali. Hꝫ eni de9 carcerẽ:palatiũ:stabulũ ꝛ hospitale. In carcere sunt oẽs mali:i palatio oẽs boni i stabulo boni ꝛ mali: i hospitali mediocriter boni ꝛ mediocriter mali. Carcer ẽ ifern9:tũc aũt hõ hꝫ carcerẽ penalẽ qñ manib9 ꝛ pedib9 vinculat̃ tũc hꝫ penaliorẽ qñ ꝯtinuis tenebris iuoluit̃ tũc hꝫ penalissimũ qñ ꝯtinuꝭ fletib9 ꝛ dẽtiũ stridorib9 angustat̃: talis ẽ carcer ifernalꝭ:iuxta illd Mat.xxij. Ligatis manib9 ꝛ pedib9 mittite eũ i tenebras exteriores:ibi erit flet9 ꝛ stridor dẽtiũ. Palatiũ ẽ paradis9 q̃le aũt palatium hõ sibi edificat hic tale ibi inueniet. Edificat̃ ei de auro dilectiõis dei:d argẽto dilectiõis ꝓximi:ꝛ de lapidib9 ꝑciosis bonorꝫ operũ: iuxta illd.j.Cor.iij. Si q̃s aũt sup edificat sup fũdamẽtũ hoc aurũ:argẽtũ: lapides ꝑciosos ꝛc. Stabulũ ẽ iste mũd9 i quo hõ posit9 fuit postqꝫ peccauit:qr teste ꝓpheta:ꝯparat9 ẽ iumẽtꝭ isipiẽtib9:ꝛ similis factus ẽ illis. Bern. puto iumẽta dicerent si loq̃ fas eẽt:ecce adã fact9 ẽ q̃si vn9 ex nobis. Ad hoc significãdũ dñs nascẽs i mũdo:poni voluit i stabulo. Si aũt tot pulchra ꝛ delectabilia inueniunt̃ i stabulo: q̃lia sũt illa q̃ sũt i palatio:ꝛ tñ respectu illorũ ista sũt fetida. Ue aũt illi q̃ diligit fetorẽ stabuli ꝛ nõ curat venire ad odorem palatũ. Hospitale dei ẽ purgatoriũ i quo sanant̃ ifirmi:qrũ q̃dã habuerũt multũ d humore.i.de mũdano amore:isti tardius cremabunt̃ vt lignũ. Alij min9:isti citi9 purgabunt̃ vt fenũ. Alij minie:ꝛ isti citissime cremabunt̃ vt stipula.j.Cor.iij. Si q̃s sup edificauerit lignũ:fenũ stipulã vniuscuiusqꝫ op9 manifestabit̃. vtraqꝫ aũt pena: scꝫ dãni ꝛ sens9 erit eterna. Hoc notat̃ cũ dr. Quoadusqꝫ reddat debitũ vniuersũ. Remigi9. Nota quoadusqꝫ põit̃ ꝓ ifinito. Et ẽ sens9. Nũqꝫ ꝯsoluet:sꝫ p penã luet. Sed nõ vr̃ ꝙ diuine iusticie ꝯpetat hoĩem ꝓ culpa trãsitoria punire pena eterna Ad hoc dicẽdũ ꝙ hoc diuine iusticie cõpetit q̃druplici rõne. Pmo ꝓpter ifirmitatẽ offensi. Est eni cõmunis animi cõceptio ꝙ iniuria sua tãto dign9 ẽ maior pena:qꝫto ille maior ẽ cui ifert̃ iiuria. vñ dr ꝙ pena taxat̃ secũdũ dignitatẽ ei9 i quẽ fit offẽsio. Cũ igi

tur maiestas dei sit infinita ille q̇ eũ offẽdit,
dign⁹ ẽ pena infinita Nõ põt aũt pena eẽ
ĩfinita q̃tũ ad ĩtẽtionẽ q₂ nulla pura crea
tura capax ẽ q̃litatis ĩfinite: ꝛ iõ d₃ eẽ ĩfini
ta q̃tũ ad durationẽ. S̃cdo ꝓpter eterni-
tatẽ pabuli. In pctõ q̇dẽ sũt quinq₃.s.act⁹
delectatio: macula: volũtas praua: ꝛ rea-
t⁹ siue obligatio a penã eternã. Duo autẽ
p̃ma: sc₃ act⁹ ꝛ delectatio aliq̃n trãseũt in
momẽto. Alia aũt tria post mortẽ rema-
nẽt, quorũ duo.s. macula ꝛ volũtas praua
sũt pabulũ ignis ĩfernalis nõ eñ p̄nt de-
leri nisi ꝑ gratiã. Post mortẽ aũt hõ nõ su-
sceptibilis grẽ. Sicut igiꝛ ignis materia-
lis eẽt etern⁹ si ligna eẽt eterna: sic ignis
ĩfernalis ẽ etern⁹: q₂ ei⁹ pabulũ.s. macula
ꝛ volũtas praua sũt eterna ꝛ iõ remanet
tertiũ.s. reat⁹. Tertio ꝓpter eternitatẽ ma
li ꝓpositi. Volũtas eñ peccãdi in eis non
habuit finẽ: ergo nec pena eoꝝ habebit fi
nẽ. Gre. i moral. Aiũt q̇dã ꝙ sine fine cul-
pa nõ d₃ puniri cũ fine. Quib⁹ citi⁹ rñde-
mus ꝙ recte dicerẽt si iudex etern⁹ nõ cor
da hoim sʒ fcã pẽsaret. Iniq̇ eñ iõ cũ fine
deliquerũt q₂ cũ fine vixerũt: voluissent q̇
dẽ sine fine viuere: vt potuissent sine fine ĩ
iniquitatib⁹ ꝑmanere. Ad iudicis ẽ distri
cti ꝑtinet iustitiã vt nũq̃ carcãt supplicio
q̇rũ mẽs ĩ vita hac nũq̃ voluit careꝛ pec
cato: ꝛ nõ deꝛ iniquo termin⁹ dilatiõis qui
q̃diu vixit noluit hr̃e ꝑminũ crimis. Quar
to ꝓpꝛ imitationẽ fori. Videm⁹ eñ ꝙ vnũ
ꝛ idẽ furtũ in diuersis foris diuersimode
puniꝛ. Nã alicubi ꝓ eodẽ furto fur caute-
riaꝛ: alicubi mutilaꝛ alicubi suspẽdiꝛ. De⁹
ãt h₃ duplex forũ vnũ ĩ p̄nti qd̃ ẽ forũ ec-
clie ꝛ mie: vbi culpe puniũꝛ pena trãsito-
ria Aliud ĩ futuro ꝙ ẽ foꝝ pure iustitie: vbi
culpe puniẽꝛ pena et̃na: vñ dt̃ Chry. ꝙ q̃-
tũ distat de⁹ ab hoie. tñ distat dei iudiciũ
extremum a iudicio hois. Nec recipit tũc
nã iudicis miaʒ: sicut nũc tp̃e mie iudiciũ.

¶ Dñica.xxiij.post festũ trini. Sermo.j.

A Beũtes pha-

risei cõsiliũ inierũt vt cape
rẽt iesuʒ ꝛc. Mat.xxij. Eo tẽ
pore quo cesar august⁹ vni
uersũ mũdũ d̃scribi fecit: et
cẽsũ capitalẽ ab oib⁹ solui iussit. vt habeꝛ
Lu.ij. Iudea q̃q₃ tributaria fcã ẽ. Magnũ
tñ scisma ĩ populo sup̱ hoc: q̇busdã dicẽti
bus ꝙ ꝓ securitate ꝛ q̇ete habẽda: q₂ ro-
mani ꝓ oib⁹ militabãt. Deberent soluere
tributa. Phariseis cõ̃rio asserẽtib⁹ ꝙ po-
pul⁹ dei q̇ decimas ꝛ p̃mitias: ꝛ alꝫ ĩ lege
p̃cepta deo soluebat: nõ tenebaꝛ hoi ter-
reno tributa ꝑsoluere. Istãtiũ aũt ĩualuit ꝑ-
suasio phariseoꝝ ꝙ tributũ romanis ẽ ne
gatũ ꝓpter qd̃ duos ĩperatores Titum ꝛ
Vespasianũ ĩ iudeã miserunt ꝛ eã euerte-
rũt q̃nis phariseoꝝ malicia sepe fuerat a
xp̃o ꝯfusa: ñ tñ refrenata: q₂ affectata ma
licia aliq̃n rõne veritatꝫ ꝯfũdiꝛ: sʒ nõ emẽ
daꝛ. Et istd̃ oñdit Chry. Exẽplo aq̃ ꝛ ignꝫ
dicẽs. Queadmodũ ñ q̇s claudere volue
rit aq̃ currẽtꝫ meatũ: aliũde sibi semitã ꝑ-
rũpit. Sic istoꝝ malignitas ex vna ꝑte cõ-
fusa: aliũ sibi aditũ adinenit. Et sicut ignꝫ
q̃to ãpli⁹ ligna susceperit: tãto maior ex-
crescit. Sic aius mal⁹ q̃to magꝫ ꝯitatẽ au
dierit ãpli⁹ ĩ maliciam excitaꝛ Volẽtes ẽ
pharisei iesũ cape ĩ s̃mone nõ inuerũt ꝑso
naꝛ: sʒ miserũt discipulos suos dupl:ci d̃
cã vt dt̃ Chry. Mittũt iq̇t discipulos suos
q̇si adhuc min⁹ cognitos: iõ vt aut ĩcogni
ti facile d̃ciperẽt: aut dep̃hẽsi min⁹ erube
scerẽt. Et subdit Chry. Discipuli aũt ill.
magistris suis erãt etate maiores: malicia
aũt pares. Nã ꝛ pulli serpẽtũ statura bre
uiores sũt veneno aũt eq̃les. Et catuli lu-
poꝝ ꝛ si venationẽ tenere nõ p̄nt iã tñ in
sãguine gaudẽt ꝛ morsib⁹ inuadũt. Miserũt
ẽt cũ suis discipulis ꝛ ipsos herodianos.
Dicebãꝛ aũt herodiani milites q̇dã he-
rodꝫ ascalonite q̇ adhuc sup̱stes erat. Vel
milites herodꝫ tetrarche: q̇ tũc ad hierlʒ
ad diẽ festũ venerat. Vl̃ f₃ mie. Pharisei
illos iudeos d̃ridẽdo herodianos voca-
bãt q̇ tributa romanꝫ soluebãt. Iõ hero-
dianos miserũt: vt per illos illũ caperent
quẽ tiore turbe cape nõ audebãt. Dicit ẽ
Abeũtes pharisei ꝛc. In isto aũt euãgelio
tria ponunꝛ ex ꝑte phariseoꝝ: ꝛ tria ex ꝑ-
te xp̃i. Nã ex ꝑte phariseoꝝ ꝛ discipuloꝝ.
Prio fuit malicia ĩ ꝯsiliãdo: qd̃ notaꝛ cuʒ
dr̃. Abeũtes pharisei ꝯsiliũ inierũt. ꝛc. Isti
aũt ꝯsiliatores fuerũt phar sei ꝛ herodia
ni. Pharisei ãt erãt xp̃e iu:d. Mat. xxvij.
Sciebat eñ ꝙ ꝑ inuidiã tradidissent euʒ.
Herodiani erãt auari: q₂ exactiões mul-
tas in pp̃lo faciebãt. Vtriq₃ autẽ erãt xp̃o

inimici. Invid⁹ aũt itẽdit denigrare famã. Auar⁹ rapere tpalẽ substãtiã. Inimic⁹ opprimere psonã. Cõtra xp̃m ergo ꝯsiliũ inierũt pharisei inuidi: vt ei⁹ famã dñigrarẽt. Si ei rñdisset ꝙ tributũ cesari eẽt soluẽdũ ip̃m apd pp̃lm ifamassent. Inierũt ad ꝯsiliũ herodiani auari: vt si rñdisset ꝙ deberet tributũ dari tũc maiorẽ occasionẽ habuissent maiores exactiões faciẽdi. Inierũt ẽt tã isti ꝙ̃ illi qr erãt inimici vt si rñdisset ꝙ nõ liceret dare caperẽt ⁊ occiderent. Qr sicut dt Chy. Multi ꝑpter istos sermones a romanis occisi fuerũt: Ecce quale cõsiliũ ẽt quales ꝯsiliariũ.s.pharisei inuidi ꝗ xp̃m volebãt ifamare. Herodiani auari ꝗ volebãt pp̃lm spoliare. Et vtriqꝫ inimici ꝗ occidere xp̃m volebãt. Sꝫ dt Job.v. ꝙ de⁹ ꝯsiliũ prauorꝫ dissipat Chy. sup hũc locũ. Ola colon⁹ cui⁹ terrã possidet illi⁹ auxiliũ op⁹ hꝫ. Colon⁹ dic auxiliũ diaboli nõ reqrit. Colon⁹ diaboli: auxiliũ dei ⁊ si qrat nõ inenit. Uidisti ne aliqñ latronẽ eũtẽ ad furtũ deũ orare vt ꝓsperet i furto? Aut ꝗ vadit ad fornicãdũ nunqd nõ sibi signũ crucis iponit in frõte vt nõ cõphẽdat. Qui tñ tõ nõ adiuuat sꝫ tãto citi⁹ capit: qr nescit iustitia dei patrociniũ dare criminib⁹ Scdo fuit in eis fraudulẽtia in laudãdo cũ dicũt. Magister scim⁹ qr verax es ⁊c. Chry. Magistrũ eũ vocãt vt quasi honorat⁹ misteriũ sui cordis simplr eis aperiat. Hec est ei hypocritarꝫ pma potẽtia simulata laudatio. Quidã aũt adulãdo. sic cũ laudeuerũt. verũ tñ dixerũt. põt ei ꝗs eẽ magister falsitatis qttuor modis. Pmo mẽdaciũ iserẽdo. Ad Ro.j. Cõmutauerũt veritatẽ dei in mẽdaciũ. Scdo veritatẽ tacẽdo. Aug. Uterqꝫ re⁹ est apd deũ ⁊ ꝗ veritatẽ occultat ⁊ ꝗ mẽdaciũ dt. Ille qr ꝓdesse nõ vult, iste qr desiderat nocere, Tertio veritatẽ ꝑuertẽdo sicut faciũt mali iudices ꝗ amore, munere vel timore ꝟitatẽ iustitie ꝑuertũt Prouer.xviij. Accipere ꝑsonã ipij i iudicio nõ ẽ bonũ vt declines a veritate iudiciũ. Quarto ꝟitatẽ nõ defẽdẽdo: ꝗ tñ defẽdẽda ẽ vsqꝫ ad mortẽ. Eccl'ici.iiij. Usqꝫ ad mortẽ certa ꝓ iustitia. Xp̃s aũt fuit magister ꝟitatis. Pmo qr purã ꝟitatẽ i ore suo habuit. Iõ bñ dt. Scim⁹ qr verax es. Nõ eñ aliqd mẽdaciũ dicere poterat ꝗ de⁹ erat. Hebreo.vj. Impossibile est deũ mẽtiri. Scdo ꝟitatẽ nõ tacuit.

iõ dicũt. Uiã dei i ꝟitate doces. Jo.viij. Si ergo veritatẽ dico vobis quare non creditis mihi. Tertio ꝟitatẽ iustitie, nec amore nec timor: nec mũere ꝯmutabit iudicio, iõ dicũt. Nõ est tibi cura de aliq. Job.xxij. Nũqd timẽs arguet te: ⁊ veniet tecũ i iudiciũ? Prouer.vj. Nõ recipiet ꝓ redẽptione munera plurima. Quarto ꝟitatẽ defendit: iõ dicũt. Nõ accipis ꝑsonã hoim. Defẽdit eñ ipsã vsqꝫ ad iniuriarꝫ irrogationẽ: qr hbis iniuriosis fuit lacessit⁹, vsqꝫ ad spoliationẽ: qr vestib⁹ fuit denudat⁹. Usqꝫ ad ꝟberꝫ ꝑcessionẽ: qr ad colonã fuit flagellat⁹. Usqꝫ ad mortẽ qr morte turpissima fuit ꝯdẽnat⁹ Tertio fuit ipsis ꝟsutia i iterrogãdo qñ dixerũt. Licet cẽsum cesari dari an nõ? Cogitauerũt eñ: aut rñdebit ꝓ nobis aut pro cesare: aut oino tacebit. Si rñdebit pro nobis.s. ꝙ nõ debem⁹ soluere: tũc incurret cesaris idignationẽ. Si rñdebit ꝓ cesare ꝙ debem⁹ soluere tũc incurret populi furorẽ Si oino tacebit, tũc ipsum reprehẽdemus ꝙ veritatẽ timet dicere ꝓpter timorẽ hũanũ. In xp̃o vero tria notant. Primo ꝯsilia eorꝫ praua ꝑcognouit. vñ dt. Cognita aũt iesus nequitia eorꝫ dixit ⁊c. Iõ eos hypocritas appellauit qr sub simulato ꝑmõe nequitiã abscõdebãt. Sũt aũt qdã ꝗ abscõdũt sꝫ sub simulato amore: fingẽtes se amare celestia cũ diligant terrena. Ps. posuerũt in celũ os suũ. Aliũ sub simulato timore fingẽtes se timere deũ: cũ poti⁹ timeãt mũdũ: cũ tñ dicat Matt.x. Nolite timere eos ꝗ occidũt. ⁊c. Aliij ꝗ sub simulato sermõe habẽtes mel i ore: sꝫ venenũ i corde. Ps. Molliti sũt sermones ei⁹ sup oleũ Aliij sub simulata cõuersatiõe fingẽtes se habere cõuersationẽ ouiũ: cũ habeãt mẽtẽ lupinã. Matt.vij. Ueniũt ad vos in vestimẽtis ouiũ, intrinsec⁹ aũt sunt lupi rapaces. Oim taliũ cogitatiões ⁊ itẽtiões diuina sapiẽtia ꝑcognoscit. vñ ꝓpheta. Si ascẽdero i celũ.i. finxero me amare celestia tu illic es.i. cor meũ vides. Si descẽdero ad infernũ.i. si finxero me timere iudiciũ tuũ: ades.i. intẽtionẽ meã vides. Si sumpsero pennas meas diluculo ⁊c. Sicut pẽne sctõrꝫ sunt virtutes; sic pẽne hypocritarũ sunt simulati sermões ꝗ etiã vident habere aliquã apparẽtiã veritatis. Iõ dt diluculo.i. si finxero me hẽre celestes sermões ꝟitatẽ aliquã pẽdẽtes. Illuc ma

nus tua deducet me.i.falsitatẽ meã ofidet. Rursus. Si habitauero in extremis maris 7c. Mare est mũd⁹ i cui⁹ medio cõuersant hoies mũdani. Sctĩ aũt viri habitabãt in extremis maris: qr i mũdo ɔuersant ad necessitatẽ nõ ad supfluitatẽ. Si igitur finxero me hẽre ɔuersatiõnẽ celestẽ dextera tua tenebit me: 7 falcitatẽ meã cunctis in iudicio demõstrabit. Scdo: qr xp̃s coꝝ laudes respuit 7 iõ eos dure rep̃hẽdit dicẽs. Quid me tẽtat̃ hypocrite? Nõ eis rñdit ad coꝝ ṽba blãda: sꝫ ad coꝝ corda praua. Chry. Pharisei blãdiebant vt perderẽt: sꝫ iesus cõfundebat vt saluaret. qr vtilior est deus irat⁹ q̃ hõ ppici⁹. in hoc autẽ q xp̃s laudes respuit dat intelligere q nullus debet velle laudare respiciẽdo ad vitã suã p̃teritã, p̃sentẽ 7 futurã. Nã si respicit ad vitã preteritã inueniet se multa cõmisisse de quib⁹ corã deo dꝫ erubescere Ro.vi. Quẽ ergo fructũ habuistis tũc in illis i qb⁹ nũc erubescitis? Si respiciat ad p̃sentẽ: ineniet se esse i loco exilij: de quo multũ debet dolere: iuxta illõ. ps. Heu mihi qr inc. me plõ. est. Si respicit ad futurã inueniet sup se iudicia dei: de qb⁹ multũ dꝫ timere. ps. A iudiciis eñ tuis timui. Quõ ergo ds in hac vita dꝫ velle laudari q̃ dꝫ cãꝫ tãti ruboris doloris 7 timoris. Bti aũt secure laudari pñt qr nec de p̃terito hñt vñ possint erubescere cũ sint in plena felicitate. Nec de p̃nti vñ debeãt dolere cũ sint in oĩmoda locũditate. Nec de futuro vñ debeãt timere cũ sint i eterna securitate. Tertio xp̃s coꝝ interrogatiõi sine alicui⁹ p̃iudicio rñdit dicẽs. Reddite ergo q̃ sunt cesaris cesari. 7c. Ex hoc eñ saluat iura imperij 7 iura dei. Et tñ multa erãt q̃ xp̃m ad cõtrariũ inducebãt. Si eñ attẽdisset q cesar erat alienigena 7 iudei domestici nõ dixisset vt aliq̃d cesari soluerẽt. Rursus si attẽdisset q p talẽ solutionẽ pauperes grauabant: siĺr non dixisset vt soluerẽt. Iterũ si attẽdisset q ex solutiõe taliũ tributorũ pp̃ls poterat retrahi a solutiõib⁹ decimarũ 7 obligationũ dei: nõ dixisset etiã vt soluerẽt. Si etiã attẽdisset ad potentiã cesaris 7 tyrãnoꝝ nõ dixisset q deo decimas soluerẽt cũ ipsi gẽtiles 7 tyrãni in deũ israel nõ crederẽt. Sed noluit xp̃s alicui preiudiciũ facere nec ppter amorẽ p̃uatũ, nec i fauorẽ pauperũ, nec etiã sub preterxtu cultus dei: nec ppter timorẽ alicuius tyranni dans nobis exemplum vt 7 nos eadem similiter faciamus.

¶ Sermo.ij.

Abeũtes pharisei ɔsiliũ inierũt vt caperẽt iesuꝫ 7c. Scribe 7 pharisei sepe conati sunt capere iesuꝫ in aliquo suo opere sꝫ nõ potuerũt qr sua opa oĩa erãt sanctissima. Deinde conati sunt eũ capere in aliq̃ ṽbo sue doctrine: sꝫ nõ potuerũt qr doctrina sua erat ṽacissima. Iõ mõ ɔsiliũ fecerũt vt caperẽt eũ in aliquo sermone ignorãter plato. vñ reprehẽdere eũ possent sꝫ nõ potuerũt: qr ipse est virt⁹ dei 7 sapiẽtia dei. Serpẽs eñ moysi serpẽtes magoꝝ deuorauit. vt dr Exo.vij. Sic sapia dei vincit astutiã mũdi. In p̃nti eni euãgelio circa quatuor edocemur. Primo vt linguã custodiam⁹ p eo qd dr q voluerũt iesum capere in sermone. Si eñ voluerũt illũ cape in sermone qui est dei sapia: timẽdũ est ne nos i lingua aliquẽ offendemus qr sicut dr Iac.iij. Si qs in ṽbo non offẽdit hic pfect⁹ ẽ vir. Qui g̃ nescit discrete loqui saltẽ studeat sapiẽter tacere. Iob xiij. Utinã taceretis vt putaremini esse sapiẽtes. Sen. Taciturnitas hoĩ stulto pro sapia est. Cauẽdũ est g̃ cuilibet a multiloquio q̃druplici de cã. Primo qr ẽ occasio culpe. prouerb.x. In multiloquio non deerit pctm. Socrates ph̃s cũ inter multas taceret, interrogat⁹ cur hoc faceret. Rñdit qr locutũ me esse aliqñ penituit: tacuisse autẽ nunq̃. Scdo qr est signũ stulticie. Eccl.x. Stult⁹ ṽba mĺtiplicat. Solõ ph̃s cũ aliis loquẽtib⁹ taceret, iterrogat⁹ vtꝝ taceret ppter inopiã ṽboꝝ aut qr stult⁹ esset: Rñdit null⁹ stult⁹ tacere põt. Tertio est cã displicẽtie. Eccl.xx. Est tacẽs q̃ inuenit sapiẽs Et ẽ odibilis q̃ pcax ẽ ad loquẽdũ. Xenocrates cuidam ṽboso ait: si nr̃is aurib⁹ te audires taceres. Quarto ṽo ẽ ɔ ordinatiõnẽ ipsi⁹ nature. Natura eñ imo auctor nature ordinauit vt hõ vnũ os 7 duas aures hẽret, ad innuẽdũ q dꝫ multa audire 7 pauca loq̃ Ia.j. Sit ois hõ velox ad audiẽdũ tard⁹ ãt ad loq̃ndũ. Xenocrates cuidã multa loq̃ẽti ait os vnũ 7 aures duas ad

audiẽdũ a natura recipim⁹:quasi diceret
pauca debem⁹ dicere multa audire. Scḋo
docemur vt adulatores vitem⁹ ⁊ hoc q̈ xp̄s
adulatores suos tã dure rep̄hẽdit ⁊ eos ñ
laudatores s; tẽtatores vocabat dicens.
Quid me tẽtatis hypocrite sicut ei dt aug.
Sup. p̄s. Duo sunt gña ꝑsecucoꝝ.s.lingua
adulãtiũ ⁊ man⁹ ꝑseq̃ẽtiũ seu vituperã-
tiũ Et pl⁹ ꝑsequit̃ lingua adulatoꝝ q̈ ma-
nus ꝑsecutoꝝ. Debẽt igit̃ adulatores rõ-
ne quadruplici vitari. primo q: sunt sicut
aucupes aias capiẽtes Prou.xxix. Hõ qui
fictio blãdisq; sermonib⁹ amico loquit̃ re
the expãdit gressib⁹ ei⁹. S; debemus esse
oculati vt fallacias tales perpendamus.
Prou.i. Frustra iacit̃ rhete añ oculos pẽ-
natoꝝ. Uñ q̃dã ph̃s nepos platonis cui-
dã adulãti dixit. Desine adulari nihil ꝓfi-
cis cũ te itelligã. Scḋo sũt sicut syrene dul
ces animas i petis dormire faciẽtes. Esa.
xiij. Syrene i delubris voluptatis. Syre-
ne sunt pisces maris hãbẽtes speciẽ mulie
ris q̃ ita dulciter cãtãt q̈ nautas obdormi
re faciũt ⁊ sic naufragiũ patiunt̃:s; sapien
tes naute aures claudũt ⁊ sic euadũt. Sy-
rene iste adulatores sunt q̃ pctõres in pec-
catis dormire faciũt. Esa.iij. Popule me⁹
q̃ te beatũ dicũt.ipsi te decipiũt. S; dñt sibi
claudere aures spinis,id est rep̄hẽsionib⁹
duris. Eccña.xxviij. Sepi aures tuas spi-
nis.i.duris rep̄hẽsiõib⁹. Noli audire lin-
guã neq̈. Hieroñ. Nos ergo ad patriã fe-
stinantes mortiferos syrenarũ cãt⁹ surda
debem⁹ aure ꝑtrãsire. Tertio sũt sicut scor
piões ⁊ apes. Scorpio em̃ facie blãdit̃:s;
cauda pungit apis mel portat in ore:sed
pungit a posterior parte. Tales sunt q̃ ho
mines in facie laudãt:⁊ in absentia vitupe
rant. Ideo tales scorpiones:⁊ serpentes
sunt expellendi. Hiero. in epistola ad ma-
trẽ ⁊ filiã. Quis vnq̈ iuxta viperã securus
somnum capit? qui si non percutiat:certe
sollicitat. Securius est perire non posse q̈
iuxta periculũ non perisse. Seneca. Habet
suum venenum blanda adulatio. Quarto
sunt sicut fricatores:fricant em̃ sermonib⁹
blãdis quẽ nõ pñt vincere minis. Sicut po
nit exẽplũ Chry. in tauro quẽ si nõ poterit
q̃s virib⁹ subiugare:fricat manib⁹ ei⁹ cer
uicẽ.⁊ sic eũ app̄hẽdit. S; nõ d; aliq̃s su-
stinere vt q̃s eũ fricet,vl' oleo ipinguet adu

latiõis. p̄s. Corripiet me iust⁹ in mia:⁊ in-
crepabit me:oleũ aũt pctõris nõ ipinguet
caput meũ. Sicut aũt dr̃ prouer.xxvij. Me
liora sunt vulnera diligẽtis:q̈ fraudulẽta
oscula odiẽtis. Tertio istruimur vt dei ima
ginẽ ⁊ sup̄scriptionẽ nobis custodiam⁹:ꝓ
eo q̈ dr̃ cui⁹ est imago hec ⁊ sup̄scriptio?
Hec em̃ tria possunt esse in hoie, moneta,
imago ⁊ sup̄scriptio? Dicet igit̃ dñs in iu-
dicio:cui⁹ ẽ imago ⁊ moneta ⁊ sup̄scriptio
hec? Si dixerit cesaris.i.demonis ꝓiicit̃
in fornacẽ inferni. Si dixerit dei,reponet̃
in thesaurũ celestẽ. Moneta bona q̃ em̃t̃
regnũ celeste sunt elemosyne orones,⁊ ie
iunia ⁊c. Moneta qua emit̃ suppliciũ infer
nale sũt opa tenebraꝝ. De hac duplici mo
neta dr̃. Gala.vi. Qui seminat in carne de
carne metet corruptionẽ:q̃ seminat i spiri
tu de spiritu metet vitã eternã. Ista duplex
moneta cũ aia semꝑ ibit. Apoca.xiiij. Opa
illoꝝ sequunt̃ illos. Imago aũt triplex est.
Una interior a deo hoi impssa scḋm q̈ aia
facta ẽ ad trinitatis imaginẽ scḋm tres po
tẽtias:sc; memoriã intelligẽtiã ⁊ volupta-
tẽ vt sc; memoria sit camera pr̃is in q̃ habi
tet ꝑ ꝯtinuã recordationẽ. Intelligẽtia ca
mera filij i q̃ habitet ꝑ verã fidei cognitio
nẽ. Uolũtas camera sp̄ussci in q̃ habitet ꝑ
synceꝝ amorẽ. Et iõ ista imago in hoie est
honorãda. Eccli.x. In mãsuetudine serua
aiam tuã:⁊ da illi honorẽ ꝛm meritũ suũ.
Scḋa imago est interior:s; sup̄inducta. p̄s.
Facies pctõꝝ sumitis. Boetius de conso.
Qui virtute deserta homo esse desinit cu;
in conditionẽ diuinam transire non possit
vertetur in beluam. Superbus em̃ homo
faciem habet leoninã. Luxuriosus faciem
porcinam,gulosus vrsinam,auarus serpẽ
tinam,q: semꝑ terrã comedit raptor faciẽ
lupinã:detractor faciem caninam Tertia
est imago exterior:s; trãsformata.sicut pa
tet in mulieribus vanis que ꝑ varios colo
res facies suas trãsformãt. Dicet ergo de⁹
cuius est hec imago? Respõdebit tua dñe.
Et dñs ad ea;. Mentiris q: mea nõ est.ego
feci tibi pellem brunã ⁊ tu habes albam.
feci tibi albam ⁊ tu habes rubicũda;.feci
tibi grossam ⁊ tu habes subtilem feci tibi
caput planum ⁊ tu habes cornutum.feci ti
bi capillos nigros ⁊ tu habes flauos.feci
tibi supcilia dep̄ssa ⁊ tu habes eleuata.Et

tũ dicet illi ⁊ sibi similib⁹ illud qđ dictũ fuit
quinq̃ virginib⁹ fatuis. Matth.xxv. Amẽ
amẽ dico vobis nescio vos. Hiero. Qua si
duas tollis vult⁹ ad sydera quos ꝯditor
nõ cognoscit? Superscriptio ẽ illa de qua đr
Dan.v. Mãethetel phares.i.numerauit
appẽdit ⁊ diuisit. Dz q̃lz pctã sua numera
re vt sciat quot sunt. põderare: vt sciat q̃
grauia sunt ⁊ diuidere.i.ꝑ ꝯfessionẽ a se re
mouere. In malis aũt diabol⁹ hãc scriptu
rã falsificat apponẽdo nõ ad quãlibet di=
ctionẽ dicẽs nõ appẽdas nõ numeres non
diuidas. Quarto edocemur: vt mundo et
deo q̃ sua sunt reddam⁹ ꝓ eo qđ đr. Red=
dite q̃ sunt cesaris cesari.⁊c. Debem⁹ enĩ
mũdo reddere suos honores eos despi=
ciẽdo suas delicias abhorrẽdo ⁊ suas di=
uitias eas ꝯtẽnẽdo. De his trib⁹ đr Heb.
xi. Fide Moyses grãdis effect⁹: negauit
se esse filiũ filie pharaõis q̃ ad ꝯtẽptũ ho
noꝝ magis eligẽs affligi cũ populo dei ⁊
hoc q̃ ad ꝯtẽptũ deliciaꝝ. Maiores diui=
tias estimãs thesaur egyptioꝝ imprope
riũ xp̃i q̃ ad ꝯtẽptũ diuitiaꝝ. Deo aũt de=
bem⁹ reddere sm̃ Hier. decimas p̃mitias
⁊ oblatiões. Solutio aũt decimaꝝ ptim a
naturali ẽ iure, eo q naturalis rõ dictat vt
necessaria ministrem⁹ eis q̃ nobis spũalia
subministrãt. Partim est a dei auctoritate.
Malach.iij. Inferte oẽs decimas in hor=
reũ meũ vt sit cib⁹ ĩ domo mea. Et dato q
sibi sit cib⁹ adhuc tñ dz inferri ꝓpter pau
peres q̃b⁹ tenent de tali ꝓuidere. Partim
est ab eccl'ie institutiõe q̃ ordinauit q sicut ĩ
veteri lege: sic ⁊ ĩ noua decime ꝑsoluãt. Et
q2 decimaꝝ solutio ptim ẽ a iure naturali
⁊ pti a dei auctoritate ⁊ pti ab eccl'ie instis
tut õe, iõ đr Aug. Decime ex debito requi
runt: ⁊ q̃ eas dare noluerit res alienas in=
uadit. Scđo dñi deo dari primitie.i. de p̃ci
puis fructibus terre. Iste tñ primitie solui
dñt ꝫ ꝯsuetudinẽ p̃rie ⁊ idigẽtiã ministro
rũ eccl'ie. Tertio dari dñt deo oblatiões
⁊ q̃uis oblatiões sint volũtarie: tñ ĩ duo=
bus casib⁹ necessario sunt soluẽde. Primo
ꝓpter necessitatẽ qn scz ministri eccl'ie non
haberẽt vñ sustẽtarẽt. Scđo ꝓpter appro
batã ꝯsuetudinẽ scz qñ parochiani cõsue=
uerũt certis festiuitatib⁹ oblatiões facere
si illas vellẽt subtrahere possent cogi ad
laudabiles ꝯsuetudines obseruandas.

¶ Sermo tertius.

REddite aũt q̃
sunt cesaris cesari ⁊ q̃ sunt
dei deo. Ap̃ls đr Rom.xiij.
Reddite ergo oĩb⁹ debitũ
cui tributũ tributũ. cui ve=
ctigal vectigal. cui timorẽ
timorẽ. cui honorẽ honorẽ. Ista sunt q̃ hic
đr xp̃s. Reddite q̃ sunt cesaris cesari: et q̃
sunt dei deo. Cesari debem⁹ reddere tribu
tũ ⁊ vectigal. Deo aũt timorem et hono=
rem. Principi ergo terreno debem⁹ tribu
tũ reddere: maxime qñ videm⁹ ipm̃ rẽpu=
blicã strenue gubernare. Est enĩ ad instar ca
pitis: ⁊ ceteri ad instar mẽbroꝝ. Vñ đr plu=
tarch⁹ ph̃us instruẽs ꝑ eplam traianum.
Princeps capitis obtinet locũ vni tm̃ sub=
iect⁹ deo. Cordis locũ senat⁹ tzꝫ q̃ bono=
rũ ⁊ maloꝝ initia. Oculoꝝ auriũ ⁊ lingue
officia sibi vẽdicãt iudices ⁊ p̃sides ꝓuin
ciaꝝ. Officiales v̓o ⁊ milites manib⁹ coa=
ptant. Qui v̓o semꝑ assistũt principi lateri
bus assimilant. Pedib⁹ aũt solo adheren
tib⁹ agricole coaptant q2 ergo p̃nceps lo
cũ capitis tzꝫ: iõ totũ corp⁹.i. vniuersum po
pulũ sibi subiectũ vtiliter regere dz. Ut au
tẽ bñ ⁊ vtiliter regat quinq̃ h̃re dz. Primo
enim dz pp̃lo se cõem ⁊ amabilẽ exhibere.
Eccl.xxxij. Rectorẽ te posuerũt: noli extol
li: esto in illis quasi vn⁹ ex illis. Vñ đr ĩ po
licratc q iuli⁹ cesar nunq̃ dixit militibus
suis ite sz venite. Dicebat enĩ q parti⁹ cũ
duce labor videt militib⁹ minor. et dux q̃
nõ laborat vt militib⁹ carus sit milites ne=
scit amare. Vñ etiã đr. Sen. Nõ est op⁹ re=
gi altas edes ꝯstruere: nec muris ⁊ turri=
bus se sepire. Inexpugnabile enĩ munimẽ
tũ est amor ciuiũ. Scđo rẽpublicã tz zela=
re q2 cõia proprijs debet anteponere. Vn=
de dicit Sen. in laudem Augusti cesaris
Ex quo cesar, orbi terraꝝ se dedicauit se
sibi eripuit, ⁊ syderũ more q̃ cursus suos
semper explicãt nunq̃ licebat sibi subsiste
re nec q̃cq̃ suũ facere oim domos illi⁹ vi=
gilia defendit oim ociũ illius labor oim
delitias illius industria oim vocationẽ il=
lius occupatio. In tm̃ etiã rẽpublicam de=
bet zelare q ꝓ ea saluãda morti se debet
exponere. Unde refert Valeri⁹. q cũ Co=
dr⁹ rex atheniẽsiũ ab hostib⁹ vrgeret acce

pit ab Apolline rñsum q exercit⁹ su⁹ vic ctoriā obtineret z si ab hostib⁹ suis se occidi pmitteret. Qđ rñsum cū etiā hostib⁹ inno tuisset: pceperūt ne q̄s codrū tāgeret. Tūc ille mutato habitu ad hostes pcessit z quē dā ibi militē pcussit q̄ pcuss⁹ mox in eū irru it z occidit. Cognito ꝓo corpore Codri: cōtinuo hostes oraculi memores territi fu gerūt. Jntm̄ etiam rē publicā dz zelare q nec fili⁹ pr̄i dz parcere si videt eū ꝯ rē pu blicā aliq̄d agere vñ Tulli⁹ i lib. de of. Jn quirit si pr̄ patriā vult pdere vtrū fili⁹ dz silere. Et rñdet q fili⁹ pmo dz rogare pa trē vt desistat. Si nō vult pces audire dz mi nas addere q ipz ppl'o publicabit. Si nec pces nec minas vult recipe dz salutē pr̄is saluti pr̄is anponere. Tertio leges quas ꝯdidit dz suare: vñ refert Ualeri⁹ q cū ta lēt⁹ pnceps legē statuisset qđ q̄cūq3 thoꝝ alteri⁹ violaret: ābos oculos pderet: z cū fili⁹ ei⁹ i adulterio dep̄hēs⁹ fuisset pr̄ z legē suare volebat z nihilomin⁹ filio ꝯdolebat sz inuenit remediū p qđ z legē ꝯseruauit z fi lio visū reliq̄t. Nā sibi vnū z filio aliū oculū erui fecit. Quarto ꝯ hostes dz victorios⁹ existere. Dr̄ aūt i policratē q tria fecerūt romanos esse victores. s. fides sapientia z exercitatio. Seruabāt em̄ fidē oib⁹ illiba tā. Vñ cū q̄dā ab hānibale capt⁹ romā ve nire fuisset pmissus z iurasset se redditurū si pciū habere nō posset: z cū vlteri⁹ redi re nollet senat⁹ eū cōprehēdere fecit z ad carcerē hānibalis destinauit. Utebanł em̄ romani magna maturitate z sapiētia. Vñ romul⁹ centum de populo seniores elegit quos et ā senatores appellauit quoꝝ. s. cō silio respublica regebał. Naz vt dr in lib. Ethi. Juuenes nemo eligit duces eo q nō cōstet eos esse prudētes ꝓabeb. z roma ni exercitiū pliādi: z ideo plurimum docti erāt. Nā sicut dr. Eccle. xxxiiij. Uir in mul tis expert⁹ cogitabit m̄lta: z q̄ multa didi cit enarrabit itellectū. Qui nō est expert⁹ recognoscit pauca Judicum. iij. Dereliq̄t dñs gētes vt erudiret i eis israelē vt post ea docerēt filios eoꝝ certare cū hostib⁹: z haberēt ꝯsuetudinē pliādi. Quinto iustū z honestū sēp vtili dz pponere. Et sup hoc plura exēpla poni possunt: vnū est qđ nar rat Ualerius z Amb. in lib. de offi. cum ma cedones ꝯ athenięses classem magnā dis

rexissēt: venit q̄dā de exercitu ad eos dicēs q si clāculo classem adiret totaz incēdere possent. Sz illi nullaten⁹ acq̄escere vole bant dicētes hmōi victoria z si viriliter: tñ nō esset honeste acq̄sita. Amb. Maluerūt min⁹ posse honeste q̄ pl⁹ turpiter. Aliud exēplū narrat Aug in lib. de ciui. dei q cū marc⁹ regul⁹ captiu⁹ a carthaginēsib⁹ de tineretł: z romani multos a carthaginēsi bus iuuenes detinerēt miss⁹ est dict⁹ regu lus romā p cōmutatiōe fiēda. iurās q re diret si cōmutatio fieri nō posset. Qui cum romā venisset: supradictā ꝯmutationē dis suadēs fieri: eo q ipse senex esset z parum viuere posset: Jlli aūt iuuenes z multa p re lia mouere possent. Et cū rogaretł vt salutē ipse remaneret nullaten⁹ acq̄euit. Rediēs aūt crudeli morte interyt. Utile q̄dē sibi re manere fuisset pter iuriurandū nō fuisset honestū. Tertiū exēplū legił i historijs ro manoꝝ z recitat Amb. in lib. de offi. q cuz medic⁹ pyrrhi regis ad fabriciū ducem romanoꝝ venisset asserēs q pyrrho me dicinā intoxicatā daret z sic rege mortuo ipse victoriā obtineret. Jussit eū Fabrici⁹ ligari z ad dñm suū remitti. Et subdit Am bro. Reuera pclarū vt q̄ virtutis certamē susceperat nollet fraude vicere. Tūc pyr rhus dixisse ferł. Jste est fabrici⁹ q̄ diffici lius a legalitate q̄ sol a suo cursu auerti posset: z sic cum eo ad libitū ꝯposuit. Uiso quid debeam⁹ reddere terreno principi videamus: nūc q̄d debeam⁹ reddere prin cipi deo. Sup hoc fuerūt tres opiniones Quidē em̄ dixerūt q sufficit deo dare ob sequiū psonale qđ cōsistit in genuflexione: alij dixerūt: nō sufficit deo dare obsequiū personale nisi etiā dem⁹ sibi obsequiū re le qđ cōsistit i eleemosynaꝝ largitiōe. Alij dixerūt q nō sufficit obsequium psonale z reale nisi dem⁹ sibi obsequiū spirituale vt scilicet nos vel aliquē nr̄m ad cultū dei p petuo deputem⁹. vñ quidā bon⁹ homo ve nit ad micheaz prophetā: z sup his trib⁹ opinionib⁹ interrogauit ipm: vt habetur Miche. vj. Et primo interrogat si sufficit deo facere multas genuflexiones dicens. Quid dignū offerā deo? Curuabo genua de excelso. Et propheta nihil respondit. Deinde interrogat si sufficit deo multas eleemosynas dare dicēs. Nūquid offerā

deo

deo holocausta pinguium ⁊ vitulos anniculos. Nunquid placari potest dn̄s in milib⁹ arietū aut in multis milib⁹ hircoꝝ ⁊c. Propheta nihil respōdit. Deinde interrogat: si sufficit ad perpetuū dei cultū filium suū primo genitū in religionē ponere dicēs. Nunqd dabo primogenitū meū pro scelere meo fructū ventris mei ꝓ peccato anime. Et tūc propheta ad ista tria retrograde r̄ndit sibi dicens. Indicabo tibi o homo qd sit bonū, ⁊ quid dn̄s reqrat a te vtiqꝫ facere iudiciū diligere miam ⁊ solicitū ambulare cū deo tuo. Dicit ergo vtiqꝫ facere iudiciū ac si dicat ꝓpheta. Interrogasti si tibi sufficit ac salutē filium tuum in religionem ponere: ⁊ ego dico tibi ꝙ non nisi iudiciū facias de teipso: vt sicut caro tua delectata est in peccatis: sic iudicetur ⁊ affligatur in penitentie lamentis. Non enim esset equum ꝙ tu peccata faceres ⁊ filius tuus penam portaret. Et ideo oportet vt carnem tuā iudices si nō vis a domino iudicari j. Coꝛ. xj. Si nosmetipsos iudicaremus: nō vtiqꝫ a dn̄o iudicaremur. Deinde r̄ndet ad aliā questionē dicēs. Diligere miam: ac si dicat. Interrogasti si tibi sufficit multas eleemosinas facere. ⁊ ego dico tibi ꝙ non: nisi eas prius tibi facias ⁊ anime tue miam impendas mihi valebit. Ecclesi. xxx. Miserere aīe tue placēs deo. Prouerb. xj. Bñfacit anime sue vir misericors. Nō eñ esset ꝯueniēs vt alteri sit pi⁹ ⁊ sibi impi⁹. Qꝛ sicut dr̄ in. ps. Qui diligit iniqtatē odit aīam suā. Deinde r̄ndet ad aliā q̄stionē dicēs. Et solicitū ambulare cū deo: ac si dicat. Interrogasti si tibi sufficit multas genu flexiones facere. Ego dico tibi ꝙ non: nisi per bona opera studeas solicitus esse. Ille aūt cum deo solicite ābulat qui in sua iuuentate deo seruire incipit. vel q̄ bona opera feruēter facit. vel qui de cōtingētibus nihil omittit. ij. Tim. ij. Solicite cura teipm̄ probabilē exhibere deo operariū incōfusibilē: recte tractātē verbum veritatis. Sunt qui pigre. id est negligenter seipsos curāt. i. seipsos emēdant. Ideo dicit. Solicite cura teipsum ⁊c. Alij sunt qui confusibiliter: id est negligenter operanť. Jō subdit. Operariū icōfusibilē. Alij sunt q̄ recta dicūt ⁊ faciūt ⁊ dicūt: sed nō recte: quia circūstantias multas omitunt. Ideo dicit. Recte tractātē v̄bū veritatis.

¶ Dn̄ica. xxiiij. post festum trinitatis.

¶ Sermo. j.

Loquente Iesu ad turbas. Ecce princeps vnus accessit ⁊ adorauit dicēs. Dn̄e filia mea modo defuncta ē ⁊c. Mat. ix. Serui dei valet corp⁹ suū in quadruplici statu. s. qn̄ est sanū vel infirmū vel mortuū vel suscitatū. Ualet eñ sanū: qꝛ aīa mediāte corpore merita multa acqrit q̄ sine corpore acqrere nō valeret, sicut ieiunare: peregrinationē facere: martyriū sustinere. Ualet etiā infirmū qn̄ scꝫ ifirmitates patiēter portabat. Juxta illud. ij. Coꝛ. xij. Libēter gl'iabor de ifirmitatib⁹ meis ⁊c. Ualet mortuū qꝛ aīa desiderabat sibi vniri ⁊ i ipō remunerari. vn̄ clamabāt aīe. Apoc. vj. vsqꝫquo dn̄e sanct⁹ ⁊ ver⁹ nō iudicas sanguinē nr̄m de h'is q̄ habitāt in terra? Ualet resuscitatū: qꝛ tūc homo beatificať: ⁊ in aīa in ꝯtēplatiōe deitatis. Et in corpore i visiōe humanitatis. Johan. x. Ingredietur ⁊ egredieť ⁊ pascua inueniet. Ista parent in istis duabus mulierib⁹ scꝫ in emorroissa et in filia archisynagogi. Nā prima infirmū habuit sꝫ postea sanū. Ualuit igiť sibi corp⁹ infirmū qꝛ illa infirmitas corporis fuit sibi occasio sanitatis mentis. Ualuit corp⁹ sanatū: qꝛ illa sanitas i corpore fuit ad cōseruandū sanitatē i mēte. Secūda scilicet filia archisynagogi habuit corp⁹ mortuū sed postea resuscitatum. Ualuit sibi corp⁹ mortuum: qꝛ illa mors corporalis fuit sibi causa vite spiritualis. Ualuit ⁊ resuscitatum: quia illa resuscitatio fuit anime iustificatio. ¶ Per has autem duas vnam scilicet grauiter infirmam ⁊ aliam mortuam peccator significať. De prima eñ tria dicuntur scilicet ꝙ graui infirmitate erat circundata: ꝙ miraculose fuit sanata, et ꝙ sanatori nō fuit ingrata. Infirmatur quidē grauis erat: quia duodecim annis fluxum sanguinis patiebatur. Et sicut dr̄ Marci. v. Omnia bona sua in medicos erogauerat nec quicqꝫ profecerat sed magis deterius habebat. Peccator enim sanguinem fluit qn̄ de pctō i pctm̄ cadit. Ozee. iiij. Sāguis sanguinē tetigit. Tūc sāguis. sangui

nem tāgit qñ qs de peccato in petrā cadit et stat. Peccator eñ stat de mala cogitatione in malā delectationē, de delectatiōe in cōsensū, de cōsensu in op⁹, de opere in cōsuetudinē, de cōsuetudine in necessitatē, de necessitate in desperationē: et tūc tanq̄ infirm⁹ desperat⁹ nullū cibū nociuū: id est nullū vitat peccatū. Prouerbiorum.xviij. Impius cū in pfundū peccatorum venerit cōtemnit. Chrysos. Sicut ifirm⁹ donec mediocrē habet passionē: et sperat posse curari, seruat se a nociuis. Si aūt intellexerit passionem esse insanabilē iā nō parcit sibi. Sic et homo donec mediocriter peccat et sperat salutē obseruat se a malo. Si autē grauiter peccādo ceperit desperare nil iā dubitat facere nesciēs miser q̄ sicut i bono gradus sunt gloria: sic in malo grad⁹ sunt penarum. Medici aūt fallaces q̄ animā deterius habere faciunt sunt honores: delicie et diuitie. Nā honores promittūt exaltationē et dant subitā deiectionē. Uel in vita. Unde dr Job.xxx. eleuasti me et quasi sup ventū ponēs elisisti me valde. Uel i morte saltē. Eiusdē.xx. Si ascēderit vsq̄ ad celū supbia ei⁹: et caput ei⁹ nubes tetigerit quasi sterquilinū fetēs pdet. Diuitie pmittūt satietatē et dāt esuriē: sicut patet in diuite epulone q̄ ad tantā deuenit paupertatē q̄ modicū aque habere non potuit. Delicie pmittūt delectationē et dāt amaritudinē. Istud ostēdit Salomō vbo et exēplo, et facto. Uerbo. Prouerb.v. Fauus distillās labia meretricis: nouissima aūt illi⁹ amara quasi absinthiū. Exēplo suij ipsius dicēs. Eccl.ij. Et oia q̄ desiderauerūt oculi mei nō denegaui eis nec phibui cor meū quin omni voluptate frueretur. &c. Ostēdit hoc idē facto. Cū eñ multis vacasset delicijs, tandē seipm expoliauit: vt dicūt iudei, et vsq̄ ad sanguinē se vberari fecit, et extūc penitētiā durā fecit. Scdo ista mulier miraculose fuit sanata p tria. Primo p visum xpi. Uñ dr. At iesus cōuers⁹ vidit eā. Ista visio fuit respect⁹ diuine misericordie quo de⁹ pctōrē respicit. Quo etiā respexit petrū peccātem vt dr Luc.xxij. Quo etiā mulierē istā respexit et sanauit. Uidem⁹ eñ q̄ sol poros terre penetrat et aurū et lapides preciosos in ei⁹ visceribus generat. Multo igit forti⁹ oculi misericordie dei sup solē lucidiores pfunda peccatorum corda penetrāt. Eccl.xxiij. Oculi dñi sup solē lucidiores multū pl⁹ hominū corda intuētes abscōditas ptes cordis penetrādo generāt aurū gratie: et lapidē pciosum misericordie. Sapi.iiij. Gra dei et misericordia ē in sanctos ei⁹ et respect⁹ in electos illi⁹. Tantus eñ fulgor de xpi facie pcedebat q̄ ad se pctōres attrahebat Uñ dicit hiero. Certe fulgor maiestatis et diuinitatis ei⁹ oculeus et in hūana facie relucebat ex q̄ pctōres ad se trahere poterat aspectu. Scdo fuit sanata p verbū xpi qñ dixit. Fides tua saluā te fecit. Ps. Dabit voci sue vocē virtutis. Pect⁹ q̄dē xpi fuit apothoca omniū charismatū: et ideo vba q̄ inde pcedebāt erāt medicinalia et sanatiua. Sapiē.xvj. Neq̄ herba neq̄ malagma sanauit illos: sz sermo tuus dñe q̄ sanauit oia. Est eñ xps lignum vite: vt dr. Apocalyp.xxij.cap. Cui⁹ folia id est vba sunt ad sanitatē gñatiua. Tertio sanata fuit p tactū christi qñ tetigit fimbriā vestimēti eius. Luce.vj. Ola turba q̄rebat eū tangere: q2 vt⁹ de illo exibat et sanabat oēs. Si eñ magnes tactu suo attrahit ferrū: multo forti⁹ qñ xps p fidē et deuotionē tāgit trahit ad se ferreas mētes hiere. Si in magnete lapide virtus esse dicitur vt anulos et festucas sibi copulet quāto magis dñs omniū creaturarū ad se trahere poterat q̄s volebat. Tertio hec mulier sanatoru nō fuit igrata. Dicit eñ Eusebius in historia ecclesiastica q̄ mulier emorroissa, postq̄ a fluxu sanguinis fuit sanata in cesaria philippi vnde fuerat oriūda iussit fieri statuā in curia sua ad imaginē christi cum fimbrijs vestimenti prout viderat christū habere et ipsam imaginē deuotissime adorabat. Fecit etiā imaginē sui ipsi⁹ stantē an imaginē xpi genib⁹ flexis et manibus cācellatis. Et dr ibidē q̄ sub statua xpi q̄dā herbe crescebāt: q̄ cū pri⁹ nullius essent virtutis postq̄ fimbrias xpi attingebant tante vtutis erāt q̄ omnes infirmitates curabāt. Dicit autē hieromy. in historia tripertita. q̄ Julian⁹ apostata imaginē xpi remouit et suā ibi collocauit: q̄ tñ postea ictu fulminis diminuta fuit. Per puellā mortuā significat peccator. De qua similiter tria dicunt. Primo q̄ mortua plorabat. Unde dr Luce.viij. Flebāt aūt oēs et plā

gebāt illā. Eodē modo peccator ab omnibus plag. deberet. p̄rio em plāgit a deo Michee.vij. Ue mihi qui factus sum sicut qui colligit racemos in autūno vindemie dolet etiā christus q̄ diabolus hominis colligit magnos ⁊ ipse vix potest habere paruos. Esaie .i. Heu consolabor super hostib⁹ meis ⁊ vīdicabor d̄ inimicis meis. Glo. More pij patris eos lz inimicos plāgit ⁊ pcutit. Secundo plorat ab angelis. Sicut enim angeli gaudent de peccatorū cōuersione sic dolent de eorum preuaricatiōe. Esaie.xxxiij. Ecce vidētes clamabāt foris angeli pacis amare flebāt. Tertio plorād⁹ est a seipo. Hiere.vj. Luctū vnigeniti fac tibi plāctum amarū. Michee.i. Faciaz planctū velut draconū ⁊ luctū q̄si strutionum. Draco plāgit quādo elephas caput suum conterit strutio vlulat quando oua sua pdit. Debet igit peccator flere ⁊ quia diabolus caput suū: id est christū in eo extinxit: ⁊ quia oua id est merita sua p̄dit. Quarto flēdus est a quolibet christiano. Ecclesiastici.xxij. Luct⁹ mortui septē dies, fatui autez ⁊ impij omnibus diebus vite ipsorum. Augusti. Sunt ne in te christiane viscera misericordie q̄ plangis corpus a quo recessit anima ⁊ nō plangis animā a qua recessit deus? Secūdo ista puella fuit resuscitata ⁊ hoc manu eam tangēdo ⁊ eleuando. Manus autem dei quinq̄ digitos habet. primus est potētia dei. Iste est pollex. Secūdus est sapiētia dei, iste est index. Terti⁹, gratia dei, iste est medi⁹ quia per gratiam mediantem peccator iustificat. Quart⁹ charitas dei. iste medic⁹. Charitas aūt dei maxime apparet i christi passione q̄ est medicina omnium peccatorū. Quintus est misericordia dei, iste est auricularis: quia maxime per misericordiam peccata purgantur. Peccator autē est infirmus. Ideo indiget potentia dei, q̄ ipsum faciat fortem ad resistendum ⁊ operandum philip.iiij. Omnia possum in eo qui me confortat. Est cecus: ideo indiget sapientia dei que sibi viam demōstrat. ps. Deduxit eos in viā rectam vt irent in ciuitatem habitatiōis. Est dei inimicus: ideo indiget gratia dei que ipsum reconsiliet ⁊ saluet ephe.ij. Cui⁹ grā vos saluati estis. Est vulneratus: ideo indiget charitate et medicina dei que fuit in christi passione. Ecclesiastici.xxxviij. Altissim⁹ de terra id est de sua creauit medicinā. Et immūdus: ideo indiget misericordia dei q̄ immūdicias peccatorū purget. Prouer.xv. Per misericordiam fide purgant pctā. Tertio ista puella post resuscitationē fuit nutrita. Unde dic Marci.v. Jussit illi dari mādacare. Postq̄ enī peccator est resuscitat⁹ indiget pane verbi dei qui ipsuz fortificet. ps. Panis cor hominis cōfirmet. Indiget cibo gratie dei que ipsum fortificatum delectet. Eccl.xxiiij. Spiritus meus super mel dulcis. Indiget vino amoris quod ipsum confortatum ⁊ delectatum letificet. ps. Uinum letificat cor hominis. Isto vino hic aspergimur: sed i futuro ipsum in suo fonte bibemus. Augu. In regione illa intelligibiliū beata vita in suo fonte bibitur: inde huic humane vite aliquid aspergit vt i tentationibus huius seculi temperāter fortiter iuste prudenterq̄ viuatur.

¶ Sermo secundus.

Confide filia fides tua te saluaz fecit. Secundum beatum Ambrosium in libro de sapientissimo Salomone mulier ista fuit Martha Ait enim sic. Christ⁹ largum sanguinis fluxum siccauit in Martha. Demones expulit de maria. Corpus redimiui spiritus calore constrinxit in lazaro. Isti ergo mulieri christus tria verba dixit. Unum quod fuit magne familiaritatis cum dixit filia. Secundum quod fuit magne securitatis cum dixit confide. Tertium quod magne letitie ⁊ iocunditatis cum ait. Fides tua te saluā fecit. Ista tria verba similiter dicit christus cuilibet anime fideli. primū verbū est magne familiaritatis eam nominādo filiā: est enī fidelis anima filia dei triplici iure. Primo ppter generationē. De⁹ enī ipsam generauit generatione naturali qn ad similitudinē suā eam fecit. Sed istā generationem primus homo dep̄uauit ⁊ ideo totā naturā hūanā immundā fecit. Si enī massa ē viciata ⁊ panis. Et sicut vinū purū si ponatur i vase viciatū vinū corrūpit: sic aīa munda crea

ta ⁊ corpi immũdo infusavit ac. Ephe. ij.
Eram⁹ natura filij ire. Jõ de⁹ ipam alam
regñauit gñatione sacramẽtali q̃ fit i ba-
ptismo. Joh. iij. Nisi q̃s renat⁹ fuerit de-
nuo: nõ põt videre regnũ dei. In ista re-
gñatione spũssctũs est loco pris: aqua lo
co matris verbũ dei loco diuini seminis.
Sed ab ista regñatione multi degenerãt
q̃ baptismalẽ innocẽtiã fedant ideo deus
ipam adhuc gñauit gñatiõe spũali q̃ fit p
penitẽtiã. Et sicut de⁹ nõ abijcit a sua fi-
liatiõe illos q̃ seruãt baptismalẽ innocen
tiã: sic nec illos q̃ redeũt ad pniam: sz tã
istos q̃ illos generat tãdẽ qrta gñatiõe
scz gñatiõe celesti. De qua dr Geñ. xv. Ge
neratiõe quarta reuertent huc. Beda. Nõ
nouũ dz videri si nasci dicat: q̃ ex hac vita
migrauerit. Sicut eñ cõsuete nasci dr eũ
q̃s de vtero matris pcedẽs in hãc vitã in
gredit. Ita põt natus appellari q̃ solutis
vinculis carnis ad lucẽ sublimat eternã.
Secundo anima dr filia dei ppter imita-
tionẽ. Nõ debem⁹ eũ imitari in potẽtia
qz ineffabilis est. ps. Quis loq̃tur poten-
tias dñi. Nec i sapia: qz incõprehẽsibilis
est. ps. Mirabilis facta est sciẽtia tua ex
me. Sz in mia: qz in hac imitabilis est. Lu
ce. vj. Estote misericordes sicut ⁊ pr̃ ve-
ster misericors est. In futuro aũt ecõuerso
sancti imitabunt deũ i potẽtia. ps. Introi
bo in potẽtias dñi. In sapia. ps. Existima
bã vt cognoscerẽ. hoc labor est añ me do
nec intrẽ in sanctuariũ dei. Nõ aũt oporte-
bit vt ipm imitent in mia. Nec q̃tũ ad bo
nos: qz in eis nulla erit miseria. Nec q̃tũ
ad malos: qz gaudebunt de dei iustitia.
Tertio dicit filia dei ppter hereditatis
successionẽ. Rom. viij. Si filij ⁊ hr̃des he
reditas trãsit ad hr̃des cũ suo onere. Ce-
lestis eñ hr̃ditas hz annexũ onus hũilita
tis ⁊ obediẽtie ⁊ aduersitatis. Cũ isto one
re eã habuit xps. Philip. ij. Hũiliauit se-
metipm q̃ ad primu. Fact⁹ obediẽs vsq
ad mortẽ q̃ ad scdz. Mortẽ ãt crucis quo
ad tertiũ. Cũ isto onere ⁊ nos eã habere
debem⁹ vt scz sim⁹ hũiles. Mat. xviij. Ni
si cõuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut puuli:
nõ intrabitis i regnũ celoꝝ. Sim⁹ mãdã-
tis dei obediẽtes. Eiusdem. xix. Si vis ad
vitã ingredi serua mãdata dei. Simus in
aduersitatibus patiẽtes. Matth. v. Beati
qui psecutionẽ patiunt ppter iustitiã qm̃
ipsorũ est regnũ celorũ. Scdm verbũ fuit
magne securitatis: cũ dixit. Cõfide. Ut de
eñ de nr̃a salute securi esse possamus: ex
quo ad cõfidẽdũ sic alati sum⁹. Fecit aũt
xps de nr̃a salute nos securos p tria. Prio
p iurm̃ qd tripliciter nobis iurauit. Prio
p se oipotẽtẽ. Geñ. xxij. Per memetipm iu
raui dr dñs: qz benedicẽs benedicã tibi
bñdictione, scz grẽ in pñti, ⁊ glie i futuro.
Scdo iurauit per se viuẽtẽ. Numeri. xiiij.
Uiuo ego dicit dñs, implebit glia dñi vni
uersa .i. terra viuẽtiũ qz glia dñi tunc im-
plebit qñ numerus saluãdorũ erit cõple
tus. Tertio iurauit p se veritatẽ Mat. xix.
Amẽ dico vobis q vos q̃ reliquistis oia
⁊ secuti estis me ⁊c. Ratio aũt quare deus
isto triplici mõ iurauit põt assignari. Ho-
mo eñ tribus de causis iuramẽtũ quãdo
q nõ seruat. Aut ppter impotẽtiã qñ non
pot seruare qd iurauit. Aut ppter mortez
subitã qñ scz morte preuent⁹ nõ põt ser-
uare qd iurauit. Aut ppter fraudulẽtiam
qñ scz intẽdit decipere eũ cui iurauit De⁹
aũt iuramẽtũ suum nõ violat. Nec ppter
impotentiã qz scz oipotẽs est, iõ iurat per
se oipotẽtẽ. Nec ppter mortẽ interpositã
qz ipse est vita, ideo iurat p se viuẽtẽ. Nec
ppter aliquã fraudulẽtiã qz ipse est veri-
tas: iõ iurat p se veritatẽ. Ueritas eñ ne-
minẽ decipere põt. Scdo fecit nos secu-
ros p instrumẽtũ qd scripserunt quatuor
euangeliste scz p quatuor euãgelia. Tũc
aũt instrumentũ est autenticũ quando ha
bet sapientem dictatorẽ testes veraces: ⁊
fidelem notarium. Dictator horuz instru
mentorũ fuit spiritussanctus .ij. Petri. j.
Spiritussancto inspirati locuti sunt. sancti
dei homines. Fuit etiã dictator filius dei
qui euãgelia dictauit. Fuerunt testes duo
decim apostoli. Actu. j. Eritis mihi testes
in hierusalem ⁊c. Notarij fuerũt quatuor
euangeliste: quorũ lingua spiritussanctus
tanq̃ calamo vsus est. ps. Lingua mea ca
lamus scribe velociter scribentis. Nota-
rius fidelis fuit Marcus, qui omnia au-
diuit a petro. Fuit Lucas qui omnia au-
diuit a paulo in paradisum rapto. Fuit
Matthe⁹ q̃ oia audiuit a xpo. Fuit Johã
nes, q̃ sapiaz hausit de pectore dñico. Ter
tio fecit nos secur⁹ per pignus. Dedit eñ

tria pignora. Primo corpora sanctorum suorū q̄ apud nos sepulta sunt. Ecclesiastici.xliiij. Corpora sctōrū in pace sepulta sunt ꝛ viuent nomina eorū in eternū. Uult eīm deꝰ vt ipsa corpora in pignore teneamus: ne sine nobis resurgant. Heb. xi. Hi oēs testimonio fidei ꝓbati inuēti sunt, nō acceperunt repromissionē deo aliqd pro nobis melius ꝓuidēte: ne sine nobis consummarent. Scdo dedit nobis corpꝰ proprīū. Matth vlt ino Ecce ego vobiscum sum oibus diebꝰ vsq; ad cōsummationem seculi. Et bū dicit vsq; ad cōsummationē scl'i: q: postmodū nobiscū nō erit sub forma panis s; i apta glīa maiestatis. Tertio dedit nobis spiritū sanctū. Ephe.i. Signati estis spū promissionis sctō q̄ est pignus hereditatis vestre. Tertiū verbum fuit magne iocūditatis cū suā salutē sibi ꝓmisit dicēs. Fides tua saluā te fecit. Merito ista mulier fuit sanata qn̄ oēs virtutes que erāt sibi causa salutis secū assumpsit: sc; verecūdiā fidē, timorē, dilectionē, ꝛ humilitatē. Uerecūdia eius apparet in hoc ꝙ nō ante faciē: sed retro accessit. Fides in hoc, ꝙ dicebat. Si tetigero tantū fimbriā vestimēti eiꝰ salua ero. Timor in eo ꝙ retro stabat. De cuius timore dicit. Marci.v. Mulier aūt timēs ꝛ tremēs ꝛc. Dilectio ꝛ fides i hoc ꝙ tetigit Fides eīm cū dilectiōe deū tāgit. Humilitas eiꝰ pz in eo ꝙ nō reputauit se dignā tāgere pedes. Nec etiā plenitudinē vestimenti sed tātū fimbriā. Iste qnq; virtutes sunt valde necessarie cuilibet ꝑ ordinē ad salutē: nā verecūdiā hz cor pctōris ad pniam disponere. Qn̄ eīm statū sue miserie cōsiderat incipit de seipō erubescere, ꝛ de pctō suo dolere. Sicut eīm mala verecūdia impedit cōfessionē. Sic bona inducit dolorē. Ecclesia.iiij. Est cōfusio adducēs peccatū, ꝛ est cōfusio adducēs gloriā ꝛ grām. Talis cōfusio facit hoīem cōuerti a culpa ꝑterita. Ps. Dixit dn̄s ex basan cōuertam. Basan interꝑtat cōfusio. Liberat a pñti culpa. Michee.iiij. Ueniēs vsq; ad babylonē ibi liberaberis. ibi redimet te dn̄s de manu inimicorū tuorū. Babylon enim interꝑtat cōfusio. Cōseruat a culpa futura. Philosophꝰ q̄dā dixit. Erubescētia salus res est. Nō tm̄ aūt cōmēdabilis est verecūdia i corde, s; etiā in facie: ꝛ marie in adolescēte. Ambro. in libro de offi. Sicut in senibꝰ grauitas ꝛ iuuenibꝰ hylaritas sic in adolescentibus marie verecundia cōmēdat. Sed multi sunt sic infrenati ꝙ nec de pctō ꝑterito volūt cōteri nec ꝑsens dimittere: nec de futuro cauere. Cōtra q̄s dr. Hier. iij. Frōs mulieris meretricis facta est tibi noluisti erubescere. Scdo aduenit fides q̄ cor sicd. ꝑpositū hz purgare. xv. Fide purificās corda eorū. Fides eīm expellit oēm inordinatū amorē: honorū deliciarū: ꝛ diuitiarū, Hebr. xi. Fide moyses grandis effectus negauit se esse filiū filie pharaonis ecce per fidē cōtēptus honorū. Magis eligēs se affligi cū pplo dei ꝛc. Ecce ɔtēptꝰ diliciarū. Maiores diuitias extimās thesauro egyptiorū i ꝓperiū xp̄i, ecce contēptꝰ diuitiarū. Tertio aducnit timor q̄ cor sibi depositū ꝛ sic purificatū hz munire ne vlteriꝰ aliq̄ imūditia ingrediant. Est eīm tanq̄ speculator q̄ a lōge insidias cōsiderat ꝛ vitat. Eccl.xxv. Timor dn̄i sup oīa se supposuit. Est tanq̄ ianitor q̄ cōtra pctm̄ ostiū clausum tz. Prouerbio. xv. Per timorē dn̄i declinat oīs hō a malo imo si intrauit statim expellit. Eccli.i. Timor dn̄i expellit pctm̄. Nā q̄ sine timore est nō poterit iustificari. Est aūt magnū periculum qn̄ iste ianitor dormit. Iuxta illud Ecclesi.xij. Si nō in timore dn̄i tenueris te instāter. cito subuertet domꝰ tua. Iste timor ēt ciues custodit ne diuisio subintret. Aug. de ciui. dei. Scipio volebat carthaginē emulā romani imperij dirui ꝛ decernēti vt dirue ɔtradixit Catho. Timēs infirmus animꝰ hostiū securitatē ꝛ idoneū tutorē v dēs esse terrorē. Quarto accedit dilectio q̄ cor dispositū: purificatū: ꝛ munitū hz gratificare. Sine hac eīm ea q̄ faceremus deo grata nō essent. vt habet.i Corin.xiij. Nec ea q̄ facerēmꝰ q̄tum ad deū. sicut deū laudare. Un̄ dicit. Si linguis hominū loquar ꝛ angelorū: id est si laudauero deū sicut laudāt angeli ꝛ beati: charitatē aūt nō habeā factꝰ sum velut es sonans: ꝛ cymbalū tinniēs. Nec ea que facerēmꝰ q̄ ad ꝓximū sicut eleemosynas dare. vn̄ subdit. Et si distribuero i cibos pauperū oēs facultates meas: charitatē aūt nō habuero nihil mihi ꝓdest nec ea que

faceremus quo ad nos,sicut corp⁹ morti ficare vel morti exponere. vñ subdit. Et si tradidero corpus meū ita vt ardeam ₹c. Quinto accedit humilitas que hȝ oīa supradicta custodire,qꝛ sicut dicit Greg. q̄ ceteras virtutes sine hūilitate cōgregat quasi qui puluerē an vētū portat. Est enī humilitas sicut cinis,fundamētū:₹ radix Sicut enī cinis custodit ignē: sic humilitas grām spūalē. Eccli̅a.x. Quid supbis terra ₹ cinis? Et sicut fundamentū quāto magis ꝓfundat tāto magis edificium stabilitur. Et sicut arbor ₹ quāto magis radices profundius fixerit:tanto firmior exurgit sic ₹ humilitas quāto fuerit ꝓfundior tanto anima in gratia dei erit solidior. Augu. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis de fundamēto cogita hūilitatis.arborē attende.figit radicē in hūili:verticē tendit ad celū:si sine radice auras petit:ruina est nō incrementum ₹c.

¶ Sermo tertius.

Filia mea modo defuncta est. Quid significent tres mortui q̄s xp̄s suscitauit ostēdit Aug. in lib. de sermone dn̄i in mōte. Peccati tres sunt differentie:scȝ in corde:in facto:₹ i cōsuetudie. Et subdit. Una est q̄si in domo:sicut puella q̄ in corde cōsentit libidini. Alia iam prolata extra domū ꝓcedit scȝ vidue fili⁹ q̄ in factū ꝓcedit cōsensus. Tertia q̄ cōsuetudine mala tanq̄ mole terrena premitur animus qꝛ tunc in sepulchro est iam fetens sicut lazarus,qꝛ igitur ista puella significat p̄mā differētiā peccati,put est in aīa. Ideo debet quilibet rogare ₹ dicere. dn̄e filia mea.i.aīa mea mō defuncta est ₹c. Sȝ vr̄ esse cōtrarietas inter Mattheū, Marcū ₹ Lucā. Matthe⁹ dicit ꝙ pater dixit ꝙ filia mortua erat. Marci.v.dr̄ ꝙ pr̄ puelle dixit filia mea iacet in extremis. Luc.viij. dr̄ ꝙ hec moriebaṫ. Sed dicēdū ꝙ pater q̄n recessit a filia iam moriebaṫ. Q̄n vero veniebat ad xp̄m presupponebat ꝙ esset mortua.₹ ideo vtrūq̄ potuit dicere. ₹ ꝙ dimiserat eam in extremis,₹ ꝙ credebat ꝙ esset mortua. Aug. de ꝯsensu euāgelistarū dr̄ ꝙ pater puelle volebat ꝙ dn̄s ad eā veniret quā dimiserat in extremis,vt si nō dum esset mortua eā sanaret. Si vero esset mortua:qđ quidē credebat eam resuscitaret. Matthe⁹ igiṫ posuit verba mentis. Marc⁹ ꝟba oris. Et subdit Aug. Hic rem necessariam discimus nihil in cuiusq̄ verbis debere inspicere nisi volūtatē cui debē ꝟba seruire:nec mētiri quēq̄ si aliis verbis dixerit,qđ ille voluit cui⁹ ꝟba nō dixit. Per istā igiṫ filiā defunctā signatur aīa p peccatū mortua de qua ponunṫ duo scȝ stat⁹ preuaricatiōis ₹ stat⁹ iustificationis. Stat⁹ preuaricatiōis notaṫ cū dicit. Filia mea mō defuncta est. Assimilaṫ aūt petōr mortuo triplici de causa. Primo ꝓpter fetorē. Sicut enī mortu⁹ fetet corporaliter:sic petōr spūaliter. Sunt aūt quatuor propter q̄ cadauera mortuoꝝ multū fetent:scȝ loc⁹,calor,ventus,₹ tp̄s. Loc⁹ q̄n scȝ cadauer est in loco alto tunc fetor magis diffundiṫ:₹ signat superbiam que corā deo ₹ angelis fetet. Johel.ij. Ascēdet fetor ei⁹ ₹ ascēdet putredo eius qꝛ superbe egit. Scdm̄ est calor qꝛ magis sentitur fetor cadaueris in calore q̄ i frigore:₹ signat carnalē cōcupiscētiā q̄ corā deo fetet. Esaie.xxxiiij. De cadaueribus eorum ascēdet fetor. Tertiū est vētus q̄ fetorē ad lōginquas ptes defert. Et signat detractionē q̄ semp hȝ in ore fetorē. Ps. Sepulchrū patēs est guttur eorū linguis suis dolose agebāt ₹c. Tūc fetorē ad instar venti defert:q̄ aliorū defectus refert. Quartū est tp̄s diuturnitas:qꝛ quāto magis fuerit cadauer diuturnū tātomagis efetidū. Et signat pctm̄ cōsuetudinis. Johel.j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Scdo pctōr assimilaṫ mortuo ꝓpter obliuionem. Ps. Obliuiōi dat⁹ sū tāq̄ mortu⁹ a corde. Qꝛ igiṫ petōr oblit⁹ fuit dei in mūdo:idō deus obliuisceṫ ei⁹ i inferno. Ozee.iiij. Qꝛ oblitus est legis dei tui:obliuiscar tui ₹ ego. Idō infern⁹ dr̄ i terra obliuiōis. Est enī q̄dā terra vbi est cognitio apta:scȝ terra viuētiū. Alia ē vbi est cognitio obscura:scȝ terra pegrinātiū. Iuxta illud.j.Cor.xiij. Uidemus nūc p speculū in enigmate:tūc aūt facie ad fac.ē. Est ēt terra vbi obliuio ppetua:scȝ moriētiū. Nā de⁹ eoꝝ obliuisciṫ q̄tū ad effectū mie. Job.xxiiij. Obliuiscaṫ ei⁹ mia. Et ipsi obliuiscunṫ dei q̄tū ad spē

uenie. Mich.j. Desperata est plaga ei⁹. Et
vnusq̄sq̄ obliuiscet̃ suũ ipsi⁹ ꝓpter immēsi
tatē pene. Vñ Aristo. cuidā discipulo suo
apparuit dicēs ꝙ totā sciētiā suā oblitus
est: ꝛ nihil aliud sciebat nisi penā suā. Ter
tio pctōr assimilat̃ mortuo ꝓpter vermiũ
corrosionē. Habet em̄ tria gña vermiũ.
Prim⁹ est remorsus cōsciētie: q̄ ēt in infer
no nō morit̃. Esaie vlti. Uermis eoꝝ non
moriet̃. Ambr. Que pena grauior q̄ inte
ri⁹ vuln⁹ ꝯsciētie. Nōne hoc magis fugiē
dũ est q̄ mors: q̄ dispēdiũ: q̄ exiliũ? Alij
vermes sunt ipsa vitia ꝛ pctā. De q̄buſ dr
Esa. xxxiiij. Ibi cubauit lamia ꝛ inuenit si
bi requiē, hoc quātũ ad luxuriā. Lamia
sicut dicit Glo. hʒ pedes caninos: ꝛc. fe=
mines. Luxuriosus em̄ ꝛ in pctā currit et
sepe ad vomitũ redit: ꝛ marie q̄ſi catulos
suos id est tēptationes suas diuersis deli=
cijs nutrit. Tren. iiij. Sʒ ꝛ lamie nudaue=
rũt mammas: lactauerũt catulos suos.
Sequit̃. Ibi habuit foueā erici⁹: hoc q̄tũ
ad auaritiā. Ericius est aial spinosum et
significat auarũ ꝓpter anxietates spino=
sas. Dicit aũt Isido. ꝙ erici⁹ sup vitē ascē
dit ꝛ vuas ad terrā excutit ꝛ postmodum
descēdēs sup eas se inuoluit: que spinis
vndiq̄ infigunt̃: ꝛ sic escā catulis suis por
tat. Spine auaroꝝ sunt astutie eoꝝ qui=
bus pauperes pungũt. ꝑ quas etiā bona
ipsoꝝ rapiũt. ꝛ filijs suis tribuũt. Sequi
tur. Illic cōgregati sunt milui: alter ad al
terũ q̄tũ ad supbos. Miluus em̄ insidiat̃
auibus domesticis ꝛ maxime pullis par=
uulis. Sic superb⁹ persequitur meliores
se ꝛ pauperũ bona rapit. Et vt possit ali=
quādo melior apparere einsdē malitie so
cios secũ adiũgit. Ideo dicit. Alter ad al
terũ. Alij vermes sunt quedā pctā q̄ nullā
habēt delectationē: sed aiam cruciant: si=
cut iracundia tristitia: ꝛ inuidia. Nā iracũ
dia vitam diminuit. Eccli. xx. zelus ꝛ iracũ
dia diminuũt dies. Tristitia ossa cōsumit.
Prouer. xvij. Spiritus tristis exiccat ossa.
Inuidia ossa putrefacit. Prouer. xiiij. Pu
tredo ossiũ inuidia. Scḋo ponitur status
iustificationis que significat̃ in istius puel
le resuscitatiōe. Ad resuscitationē autem
spiritualē quedam cooperantur: quedaʒ
disponunt ꝛ quedam ostendũt. Cooperā
tur quidem sanctoꝝ orationes. quod si=
gnificatur per hoc quod dicit̃ ꝙ pater q̄
dicebat̃ Iayrus vt dicit̃. Marc. v. ꝓ ipsa
rogauit. Iayrus interpretat̃ illuminans ꝛ
signat cetum sanctoꝝ qui a deo illumina
ti sunt ꝛ alios illuminant. Ps. Illuminans
tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis. Si enim
sancti ꝓ peccatorib⁹ orabāt dũ essent in
miseria multo magis mō dũ sunt in glia:
cũ eoꝝ charitas non sit dimi nuta: sed au
gmentata. Bern. Orant pro nobis sancti
patres: q2 illa beata patria charitatē eo=
rũ nō minuit sed augmentauit. Sācti etiā
dum erāt in hac vita de sua adhuc salute
erāt solliciti: tñ adhuc ꝓ peccatorib⁹ ora
bāt. Nũc aũt de sua salute sunt securi: ꝛ iō
de nr̄a totaliter possunt esse solliciti. Iu=
xta illud. ij. petri. j. Dabo aũt operā: et
frequenter habere vos ꝑ obitũ meum ꝛc.
Sunt etiā sancti iuxta speculum eternita
tis in quo clare vident miseriā nostre pe=
nalitatis, ꝛ ideo mouentur ad effectũ pie=
tatis. Bern. Si sancti dũ adhuc viuerent
misertī sunt pctōrib⁹: q2 pro eis orauerũt
tunc tanto amplius q̄to veri⁹ nr̄as agno
scent miserias ꝓ nobis intercedũt. Scḋo
vidēdũ est que sint illa q̄ disponũt ad spi=
ritualē resuscitationē. Que q̄dē sunt tria.
Primũ est vtilitatē sue originis recogno
scere qḋ notatur ꝑ hoc ꝙ xp̄s ad illam re
suscitationē assumpsit patrem ꝛ matrē il=
los scʒ de quib⁹ dicit̃ Iob. xvij. Putredi=
ni dixi pater me⁹ ꝛ mater mea. Talis em̄
cōsideratio hũilitatē inducit. Michee. vj.
Humiliatio tua i medio tui. Acsi dicat, nō
solũ habes causam humilitatis ex his q̄
sunt supra te vbi habes iudicia dei. Ps. In
dicia tua abyssus multa. Non solũ ex his
que sunt infra te: vbi habes tormēta infer
ni. Eccli. vij. ca. Humilia valde spiritũ tuũ
q̄m vindicta carnis ipi ignis ꝛ vermis.
Nō solũ ex his q̄ sunt extra te vbi habes
pericula mũdi. prime Ioh. ij. Mund⁹ to=
tus in maligno posit⁹ est. Sed etiā ex his
que sunt intra te ꝛ i medio tui. Sap. j. Cor
pus qḋ corrũpitur aggrauat aiam. Secũ
dum dispositiuũ est gaudiũ mũdi exclude
re: qḋ notat̃ per hoc ꝙ xp̄s tibicines can=
tantes carmē lugubre iussit exire. Carmē
lugubre est gaudiũ mũdi. Amos. viij. Cō
uertam festiuitatem vestram in lamentum
ꝛ gaudiũ vr̄m in luctũ. Presens enim vita

est vigilia:exiliũ:et stadiũ. Ut sic de vigilia veniat ad festũ eterne solẽnitatis. De exilio ad patriã celestis hereditatis. De stadio ad ociũ eterne qetis: sꝫ mali faciũt festũ de vigilia: de exilio patriã de stadio ociũ. Et iõ in futuro semꝑ erũt i vigilia qꝛ semꝑ erũt tristes ꝛ ieiunãtes semꝑ i exilio qꝛ a celesti patria semꝑ erũt exules: semꝑ in stadio: qꝛ de pena i penã semꝑ erũt currẽtes et in tormẽtis laborãtes. ps. Laborabit i eternũ et vivet adhuc i finẽ sꝫ beati semꝑ erũt in patria i leticia: ꝛ i qete eterna. Tertiũ dispositiuũ est turbarũ tumultũ vitare: qd̃ signat̃ ꝑ hoc ꝙ xp̃s turbam ejecit. Seneca. Socrati ꝛ Scipioni ꝛ Lelio honestatẽ excuteret dissimilis multitudo. Idẽ. Quotiẽs cũ hoĩb' habitaui minor hoĩe redij. Interrogat' qdã philosophus qd esset hoĩ inimicissimũ: rñdit alter hõ. In vitaspatrũ dicit qdã senex. Qñ moyses intrabat in nubẽ loquebat̃ cum deo: qñ exibat loq̃bat̃ cũ populo: sic monachus qñ est i claustro loquit̃ cũ deo: qñ exit ad turbas loquitur sepe cũ diabolo. Tertio vidẽdũ est q̃ sint illa q̃ ostẽdũt resuscitationẽ esse verã. Que quidẽ sũt tria. Primũ est velox resuscitatio. Fãtastice em̃ et magice resuscitati non surgũt velociter sꝫ mõ mouent pedes: mõ man' mõ caput. Illi aũt q̃ veraciter suscitant̃ cõtinuo surgunt. Ideo dr̃ de ista puella. Lu. viij. Surrexit cõtinuo. Et de lazaro. Johã. xj. Statim ꝓdijt q̃ erat mortuus. peccatũ hꝫ caput: scꝫ malã suggestionẽ ꝛ cõsensum. habet man': scꝫ malum opus: hꝫ pedes: scꝫ malã cõsuetudinẽ qñ qs de peccato i peccatũ currit. Prouer. j. pedes eorũ ad malũ currũt. Sunt igit̃ qdã qui pcc̃m dimittũt qñtũ ad cõsuetudinẽ: qꝛ nõ ita sepe peccãt illi resuscitant̃ in pedib'. Deide dimittũt opus: isti resuscitant̃ in manib'. Tandẽ dimittũt cõsensum: isti suscitant̃ in capite. Sꝫ q̃ veraciter suscitãtur statim dimittũt peccatũ: ꝛ qñtũ ad cõsuedinẽ ꝛ qñtũ ad opus ꝛ qñtũ ad cõsensum ꝛ suggestionẽ. Scdm signũ est fortis ambulatio. Fãtastice em̃ suscitati non pñt ire nisi ꝑ aliqs passus: dicit em̃ Petr' alfonsus ꝙ nõ pñt ire nisi tm̃ qñtũ extẽditur vmbra corporis sui. Ueraciter autẽ suscitati vadũt libere sicut prius. Ut autẽ ostẽdatur ꝙ ista puella fuit veraciter suscitata dr̃. Mat. v. Confestim surrexit puella ꝛ ambulauit. De lazaro dicit dñs. Soluite eũ ꝛ sinite abire. Sũt aliqui q̃ aliquos passus tãtũ faciũt. Faciunt em̃ vnũ passum cũ faciunt aliqua opa de genere bonorũ. Faciũt aliũ dũ habent aliqua bona ꝓposita cordiũ. Faciũt aliũ dũ peccata dimittũt qñtum ad op' extrinsecũ. Sꝫ illi q̃ vere suscitant̃ nõ faciũt passus: sꝫ dietas. Una dieta est ꝯtritio cordis: alia confessio oris: tertia satisfactio operis. Exod. iij. Ibim' viam triũ dierũ i desertũ vt imolem' deo nostro. Tertiũ signũ est mãducatio: qꝛ sicut dicũt Marcus ꝛ Lucas xp̃s iussit puelle dari mãducare. Sicut em̃ dicit Ambro. Fantastice suscitati mãducare nõ possunt. Magi em̃ et nigromãtici quosdã caracteres sub axellis mortuoꝝ ponũt ꝛ faciũt nos aliquãtulũ ambulare ꝛ aliqua verba dicere: sꝫ nõ pñt facere vt manducent. Cibus qñ mãducat̃ ꝑmo masticat̃ deide ad stomachũ dirigitur: ibiq̃ digest' ad mẽbra diriuat̃: ꝛ sic is corporat̃. Ille ergo est vere suscitatus qui mãdata dei masticat ꝑ meditationẽ ꝛ ea i stomacho memorie recõdit ꝑ recordationem et sibi incorporat per operationem.

¶ Dñica.xxv. post festũ trini. Sermo. j.

Cum sublevasset oculos iesus et vidisset ꝙ multitudo maxia venit ad eũ ꝛc. Johã. vj. Sicut dicit Aug. sup Joh. Litteras pulchras et bene formatas aliter laudat ille q̃ nec scit literas: aliter ille qui nouit. Naꝫ primus laudat figurarũ pulchritudinẽ. Alius sensus profunditatem. Sic etiam aliter laudatur pictura aliter scriptura. naꝫ tota laus picture est in decore exteriori. Laus autẽ scripture maxime est in sensu interiori. Eodem mõ miracula xp̃i aliũ pretendũt exterius aliud cõtinẽt interi'. Nã exterius pretendũt admirationẽ vñ paruuli edificent̃. Interius cõtinent mysteria vñ ꝑfecti exerceant̃. Habẽt em̃ ipsa miracula vt ibidẽ dr̃ Aug. linguas suas. Nam qꝛ xp̃s est dei verbũ ideo etiã factũ verbi est nobis dei verbũ. Mystice ergo loquẽdo xp̃s in hoc euãgelio quadruplicem gerit ꝑsonã. primo gerit ꝑsonã pris

miserentis in hoc ꝙ oculos subleuauit et
turbā respexit. Respect⁹ enī ille signat re-
spectū paterne mie: quē respectū prophe
ta petebat dicens. Respice in me, et misere
re mei. Idē. Quō miseref pater filioꝝ mi-
sertus est dñs timētibus se. Et subdit tri-
plicē causam quare sic miseref. Una sumif
ex pte pricipij: qꝛ de vili ⁊ fragili materia
facti sumus. Ideo dicit. Quī ipse nouit fi-
gmētū nostrū. Scđa ponif a pte finis: qꝛ
scilicet in cinerē redigēdi sum⁹: ⁊ iō subdi
tur. Recordatus est qm̄ puluis sum⁹. Ter
tia sumif a parte medij: qꝛ scꝫ instabilē vi
tā habem⁹. Iō subdit Hō sicut fenum ⁊c.
Nā ad instar feni ⁊ floris hō mō virescit
in iuuētute: mō arescit in senectute: mō flo
ret in sanitate modo aret i infirmitate: mō
putrescit in morte. Scđo gerit psonā ami
ci familiariter colloquētis in hoc ꝙ tā fa-
miliariter cū Philippo locut⁹ fuit dicēs.
Unde ememus panes? ⁊c. Joh.xv. Iā nō
dicā vos seruos sed amicos qꝛ oia q̄ au-
diui a patre meo nota feci vobis. Quod
autē sequif. Hoc autē dicebat tentās eū:
innuit ꝙ null⁹ secreta sua amico cōmittere
dꝫ nisi prius eū tētet.i. pbet. Eccle.xj. Nō
oēm hoiem inducas in domū.i. in cor tuū
multe enī insidie sūt dolosi. Eiusdē.vj. Si
possides amicū in tētatiōe posside illū: et
nō facile credas ei teipsum. Ab pbationē
enī nō dꝫ de facili seipsum sibi credere: sꝫ
postq̄ ipsum tētauit.i. probauit ⁊ fidelem
inuenit dꝫ secure sibi seipsum cōmittere.
Un̄ legif de alexādro: ꝙ cū philippus ei⁹
medic⁹ ⁊ pbatus amic⁹ medicinā sibi da-
re deberet superauerunt litere ab emulis
misse cōtinentes philippū in medicina ve
nenū admiscuisse: quas cū alexāder legis-
set medicinā pri⁹ hausit ⁊ postea litteras
legēdas philippo dedit ob magnā enī fi-
duciam quā de ipso habebat malū de il-
lo suspicari nō poterat. Qđ etiā dicif tan-
tans eū videf esse contrariū ei qđ dr. Jo.j.
Deus enī neminē tētat. Sed dicēdū ꝙ ali
ter tentat diabolus: aliter hō: aliter de⁹.
Diabolus enī tētat vt decipiat.j.Pe.vlti.
Aduersarius videf diabolus tāq̄ leo ru-
giēs circuit querēs quem deuoret ⁊c. Hō
tētat vt pbet ⁊ agnoscat. Ecclesia.xiij. Ex
multa loq̄la tētabit te. Deus tētat vt tēta
tū ⁊ a seipso et ab aliis cognosci faciat.
Iuxta illđ. Genes.xxij. Tētauit de⁹ abra-
hā.⁊c. Et sequif. Nūc cognoui.i. cogno-
scere feci ꝙ timeas deū. Sed videf ꝙ de
turba pascēda xp̄s non debuit requirere
philippū sed iudā qui loculos portabat.
Sed dicendū ꝙ philippus oriund⁹ erat
de patria illa.i. galilea: ⁊ ideo notus fue-
rat turbis, ⁊ ppter hoc de turbis pascen-
dis magꝭ erat sollicit⁹. Et cū dicaf. Mat.
xiiij. Uespere aūt facto accesserūt ad eum
discipuli dicētes. Desertus est loc⁹ et iam
preterijt hora: dimitte turbas vt eūtes in
castella emant sibi escas. Credēdū est ꝙ
philipp⁹ inter eos erat q̄ xp̄m magis sol-
licitabat, ⁊ ideo xp̄s philippū requisiuit di-
cens. Un̄ ememus panes? ⁊c. Tertio xp̄s
gerit personā dñi potēter operātis i hoc
ꝙ quinq̄ milia hoim inde satiauit: exce-
ptis mulierib⁹ ⁊ paruulis: vt dicif Matt.
xiiij. Hoc enim fuit potētie infinite. Uoluit
quidē deus vt dicit Aug. sup Joh. notitiā
sui dare humano generi: sed qꝛ nō pote-
rat ab oib⁹ videri oculis corporalib⁹ vo
luit se manifestare ostensis miraculis. Iō
in prima creatiōe miracula multa fecit: in
ter q̄ vnū fecit ꝙ terrā segetes pducef fe
cit. Sed qꝛ ista miracula ex assiduitate vi
luerunt: igif xp̄s adueniēs multa alia mi-
racula fecit pter vsitatū cursum ordinēq̄
nature non quia sunt maiora: sed quia ma
gis insolita. Et subdit Aug. Maius enim
miraculū est gubernatio toti⁹ mūdi q̄ sa
turatio quinq̄ milium hominū de quinq̄
panibus ⁊ tamē hoc nemo miratur. Istud
mirantur hoies: non qꝛ maius est sꝫ quia
rarū est. Idem. Unde enim multiplicat de
paucis granis segetes ⁊ cetera blada: in-
de multiplicauit i manib⁹ suis quinq̄ pa-
nes Potestas enim erat in manib⁹ xp̄i pa
nes autē illi quinq̄ quasi semina erāt non
quidē terre mādata: sꝫ ab ipso qui terraꝫ
fecit multiplicata. Quamuis aūt Christo
tam facile fuisset panes de nouo creare si
cut iam factos multiplicare volebat tamē
iam factos multiplicare vt cōfunderet he
reticos quos sciebat esse dicturos: omnia
visibilia a diabolo esse creata. Cū enī di-
catur. pme Joā.iij. In hoc apparuit fili⁹
dei vt dissoluat opera diaboli. Sed si illi
panes a diabolo fuissent facti xp̄s eos nō
multiplicasset: sed potius destruxisset et

alios de nouo creasset. Isti quinqȝ panes pñt intelligi quinqȝ considerationes que mentem reficiũt. Quorũ qdã cõficiuntur ex farina tota amara: quidam ex amariori: quidam ex amarissima: quidã ex farina tota dulci: quidã ex farina partim dulci ⁊ partim amara. Primus est panis ꝯpassionis. Iste cõficit̃ ⁊ efficit̃ de farina amara. i. ex miseriis primoꝝ. De quo dr̃ Thob. ij. Manducauit panes in luctu et tremore rememorãs illũ sermonẽ quem dixit dñs per amos prophetam. dies festi vestri conuertentur in luctum. Secũdus est panis afflictionis q̃ cõficitur ex farina amariori. i. ex consideratione passiõis xp̃i. De quo dicitur. Deut. xvj. Septeȝ diebus comedes absqȝ fermẽto afflictiõis panes. Ille panẽ afflictiõis comedit qui considerando dñi nr̃i iesu xp̃i passionẽ corde ⁊ corpore se affligit: corde cõdolendo: corpore se mortificãdo. Sȝ dȝ comedere sine fermẽto malitie ⁊ neqͥtie. Cũ fermẽto nequitie comedunt heretici q̃ dicũt christũ nõ vere fuisse passum. Cũ fermẽto malitie comedũt mali christiani q̃ fidẽ habẽt: sȝ opa nõ habẽt. Debet igitur comedere sine fermẽto. i. cũ fide vera ⁊ operatione bona. Et dicitur ꝙ comedebat̃ septẽ dieb᷒ qa septẽ effusionibus sanguinis dñi nostri iesu xp̃i debem᷒ esse intenti. Quarũ due fuerũt in vnabus manibus et alie due in duobus pedibus. Quinta in toto corpore qñ fuit flagellat᷒. Sexta in capite qñ spinis fuit coronatus. Septima in latere qñ fuit lãceat᷒. Terti᷒ est panis tremoris q̃ cõficit̃ ex farina amarissima. i. ex cõsideratiõe penarũ infernaliũ. De quo dr̃. Ezech. xij. Panẽ tuũ in cõturbatiõe comede. Multũ em̃ dȝ timere ⁊ conturbari qui considerat penam inferni. Job. xxj. Cum recordatus fuero pertimesco: ⁊ contrahit carnem meam tremor. Ps. Timor et tremor venerũt sup me: ⁊ ꝯtexerũt me tenebre. Nec mirũ qa ibi comedet̃ panis amarissim᷒ ⁊ venenosus. Job. xx. Panis ei᷒ vertet̃ in vtero illi᷒: i fel aspidũ intrinsec᷒. Quart᷒ est panis deuotiõis qui cõficit̃ ex farina tota dulci. i. ex cõsideratione celestiũ gaudiorũ. De quo dr̃ in Ps. Fuerũt mihi lachryme mee panes die ac nocte ⁊c. nihil em̃ sanctis viris in hac vita dulci᷒ q̃ lachrymis deuotionis pasci. Esa. xvj. Inebriabo te lachryma mea. ⁊c. Sicut em̃ ebri᷒ dolorẽ nõ sentit: dãna paruipendit: ⁊ verba cõtẽnit: sic sancti viri talib᷒ lachrymis inebriati paruipẽdũt dolores corporũ dãna rerũ: ⁊ iniurias ṽborũ. Quint᷒ ṽo panis cõpũctiõis q̃ ſeȝ cõficit̃ ex farina amara ⁊ dulci. i. ex ꝯsideratione peccatoꝝ nostroꝝ. Illa em̃ ꝯpũctio hȝ amaritudinẽ ꝑpter offensã: ⁊ hȝ dulcedinẽ ꝑpter spẽ ꝯueniã. Uñ dr̃ i Ps. Cibabis nos pane lachrymarũ: ecce amaritudo. Et potũ dabis nobis in lachrymis in mẽsura: ecce cõsolatio. Illi aũt q̃ nõ habent spẽ venie debẽt flere sine mẽsura: sȝ illi q̃ sperãt veniã debẽt in flendo habere mẽsurã. Prouer. xiiij. Cor qđ nouit amaritudinẽ aĩe sue: ecce amaritudo ꝑ culpa. In gaudio ei᷒ nõ miscebit̃ extrane᷒: ecce gaudiũ ꝑ venia. Quarto dñs noster iesus xp̃s gerit ꝑsonã magistri sapiẽter cõsulẽtis cũ ait. Colligite q̃ superauerũt ⁊c. Uoluit autẽ dñs noster iesus christ᷒ vt dicit Chryso. fragmẽta colligi nõ ꝑpter ostẽtationẽ: sȝ vt cordib᷒ discipulorũ q̃ erant in mundo predicaturi miraculum arctius infigeretur. Et vt miraculũ non fantasticum sed verum crederetur. Et v᷒ turbe discipulorũ ⁊ pauperũ multis diebus de ipsis fragmentis sustentarentur. Notandũ est autem ꝙ quedã reliquie peccatoꝝ sicut cogitatio mala ⁊ delectatio que aliquando remanẽt post peccatũ iste sunt dispergende. Unde dicit̃ Esa. xiiij. Perdam babylonis nomẽ germẽ ⁊ reliquias. Nomia babylonis sũt verba lasciua. Germina sunt opa. Reliquie sunt cogitatiões male. Ista oĩa sunt dispergẽda. Ecõ sunt quedam reliquie bonarum cogitationum: iste sunt conseruande. De quib᷒ dicitur in Ps. Cogitatio hominis cõfitebitur tibi. i. laudabit te ⁊ reliquie cogitatiõis diẽ festũ agẽt tibi. Reliquie cogitatiõis sunt bona verba: qr ex abundantia cordis os loquitur. Sũt etiã bona opera quia illud quod cor concipit manus operatur. Hec igitur tria deum laudant ⁊ magnũ festum sibi faciũt scilicet bõa cogitatio, locutio, ⁊ operatio Bernard᷒. Puto ꝙ per singulos fideles qui conuertũtur ad deum et in fide proficiũt: festiuitas oritur dño. Tertio sunt reliquie ciborum ⁊ diuitiarũ que sũt paupe

ribus erogãde. Lu.xi. Quod superest da te eleemosynã: et ecce omnia mũda sũt vobis. Sed dicitur de avaro. Job.xx. Nõ remãsit de cibis ei⁹ et propterea nihil remanebit de bonis eius. ps. Saturati sunt filijs.i.cũ filijs et cũ reliquias nõ dederunt egenis sed dimiserũt eas parvulis suis.i.famulis suis. Vel deus saturavit eos filijs.i.multis divitijs et in morte nihil dimiserũt egenẽ: sz reliqas suas.i.divitias q̃s hic reliquũt et secũ portare nõ põt dimiserũt parvulis suis.i.filijs et nepotib⁹ suis.

Sermo secundus.

Um sublevasset oculos iesus etc. Scriptura sacra hz duplicẽ intellectũ: scz literalẽ et mysticũ. Et iõ assimilat̃ favo mellis: spice grani: et ignito lapidi. De duob⁹ p̃mis dĩt Aug. de v̄bis dñi. Qñ possum⁹ de divinis operib⁹ q̃ legunt̃ intellectum alicuius spũalis significatiõis exculpere: quasi de obscuris favorũ cellis mella p̄ducimus: vel xp̄i discipulos imitãtes spicas manibus ↄfricam⁹: vt ad latẽtia grana.i. spũalia v̄ba p̄veniam⁹. De tertio dicit Greg. i moral̃. Cum verbũ sacri eloquij lapidi simile dixerim in quo ignis latet q̃ manu frigidus tenetur sed percussus ferro ignem mittit. Sic v̄ba sacri eloquij q̃ per narrationẽ litere frigida tenẽtur: si quis intento: itellectu pulsaverit: de ei⁹ sensib⁹ ignẽ p̄ducit vt in eius verbis anim⁹ ardeat q̃ prius per literã frigidaz tenebat̃. Educamus ergo de p̄senti euãgelio mel quo dulcoremur: granũ q̃ nutriamur et ignem quo accẽdamur. In hoc quidẽ euãgelio multa genera hominũ informãtur. Primo cõtẽplativi vt scz oculos cordis ad deũ erigãt: qđ notat̃ in hoc q̃ iesus oculos sublevavit. Debẽt eñ sublevare ad deũ oculũ intellectus p̄ meditationẽ: et affect⁹ p̄ devotionẽ. Eccl.ij. Sapiẽtis oculi in capite: suo. Illi enim qui sunt celestia sapientes debẽt habere in christo capite oculuz intellectus et affect⁹. Refert Aulus gelli⁹ q̃ democrit⁹ phĩsoph⁹ oculos sib erui t. Et huius causa triplex ab alijs philosophis assignatur Prima qr visus ipsum a meditationibus interiorib⁹ impediebat. Scda quia mulieres sine cõcupiscẽtia videre nõ poterat. Tertia quia malos florere nimis ipatiẽter videbat: et sic a sua philosopia eũ impediebat visio rerũ sensibiliũ et visio rerũ delectabiliũ: et visio reruz sublimium. Eodẽ modo impeditur q̃s ne oculos sublevet ad deuz. Primo quando quis nimis occupat̃ circa sensibilia.i. circa terrenas divitias: qr tunc oculus fedatur pulvere avaricie. ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Scdo quando occupat̃ circa delectabilia.i. circa carnales delicias: quia tunc oculus excecat̃ igne cõcupiscẽtie. ps. Supercecidit ignis et non viderũt solem. Tertio quãdo occupat̃ circa sublimia.i. circa ambitiões mũdanas quia tũc obscuratur fumo supbie. Apo.ix. Ascendit fumus puteis byssi et obscuratus est sol et aer: et de fumo putei exierunt locuste. Iste fumus infernalis est supbia que primo ascendit in celum: et ibi obscuravit solẽ.i. angeluz. Deinde descẽdit in aerẽ.i. in paradisuz terrestrem: et ibi obscuravit primos parentes. Aer eñ sicut dicit Isidorus partim ad celestem: ptim ad naturam terrenam pertinet. Sic paradisus terrestris medi⁹ est inter celestem et terrestrem regionem. Deinde ipse fumus superbie descendit de paradiso terrestri: et venit in mundum: et ibi generavit locustas id est lõgas hastas: id est superbos q̃ nõ solũ de prope sed etiã de longe feriũt. Secundo informantur activi vt operibus misericordie insistãt: in hoc scilicet q̃ dominus turbã pavit dedit nobis exempluz vt operibus misericordie insistam⁹. Et licet hoc sit laboriosum est tamẽ multũ fructuosum. Distinguit eñ Grego. in moral̃. sup illud Job.vij. Habui menses vacuos et noctes laboriosas enũeravi mihi: q̃ sũt quedam opera vacua et laboriosa: quedã vacua sed nõ laboriosa: quedã laboriosa sed nõ vacua. Pati enim adversa pro mũdo est laboriosum: sed tamen vacuum: qr nulla retributione est dignũ. Sap.v. Lassati sumus in via perditionis et iniquitatis et ambulavim⁹ vias difficiles Resolui antẽ delicijs est quidem vacuũ sed non laboriosum. Ibidem. Quid nobis p̄fuit superbia: aut quid divitiarũ iactãtia cõtulit nobis: trãsierũt omnia tanq̃ vmbra Pati

vero propter xp̃m vel pietatis opera exercere: est quidem laboriosum sed nõ vacuũ: imo valde fructuosum. Sap.iij. Bonorũ laborum gloriosus est fructus. Tertio informant̃ prelati vt in corrigẽdo debitã formã teneãt: in hoc scz ꝙ xp̃s dedit turbis panes ordeaceos ꝛ pisces ꝛ ipsos diuisit. In panib⁹ ordeaceis asperitas: in piscib⁹ dulcedo: in diuisione discretio notatur. Et per hoc datur intelligi ꝙ prelati quosdaꝫ debent corrigere cum seueritate quosdaꝫ ammonere cum amoris lenitate omnes autem cum discretione. Eccl's.xii. Uerba sapientũ quasi stimuli: ꝛ quasi claui in altum defixi. Stimul⁹ superficialiter pũgit clau⁹ defixus in altũ.i. in profundũ fortiter penetrat: vtrũ adhibendum est sapienter. Ideo premittit verba sapientum. Prelati enĩ quibusdã debent adhibere superficiales correctiões sicut monitiones. Quibusdã ꝓfundas obiurgationes sicut sapb ꝰ. Oĩbus tñ cũ discretione qꝛ in omni sacrificio sal discret onis offertur. Quarto informãtur subditi: vt sensualitatẽ restringant: qđ notatur in hoc ꝙ discubuerunt super fenũ. Per fenum enim caro intelligitur. Esa.xl. Omnis caro fenũ: est enĩ sensualitas ceca ideo dicit animam per viam periculosam. Eccl'.xviij. Si prestes anime tue cõcupiscẽtiam eius faciet te venire in gaudium inimicis tuis. Est alc inimica Gala.v. Caro concupiscit aduersus spm̃. Est indomita ꝛ lasciua nisi a deo castiget̃. hier.xxxij. Castigasti me ꝛ eruditus sum quasi vitul⁹ vel iuuenculus indomitus, qꝛ igitur est ceca debet ipsam ratio per viam rectam ducere: quia est in anime inimica debet ipsam potẽter ferire qꝛ est lasciua debet ipsam in seruitutẽ redigere. j. Cor.ix. Ego aũt sic curro nõ quasi in incertum: ecce quia sensualitatem suam per viam certã ducebat. Sic pugno non quasi aerem verberãs: ecce qꝛ potenter feriebat. Sed castigo corp⁹ meũ ꝛc. ecce quia ipsam in seruitutem redigebat. Quinto informantur predicatores vt verba que populis predicãt: non a seipsis sꝫ a deo se habere recognoscant quod notatur ꝑ hoc quod dr̃. Mat.xiiij. ꝙ xp̃s dedit discipulis panes ꝛ discipli turbis. Peccator quidem est vulneratus: famelicus. ꝛ spoliatus vt habetur Luc.x. de illo qui incidit in latrones. Predicatores enĩ debent animũ vulneratum sanare medicinis orationum: ꝙ enim oratio sanet dicitur. Jaco.v. Infirmatur quis in vobis inducat presbyteros ecclesie: vt orent super eum ꝛ oratio fidei saluabit infirmum ꝛc. Debet animã famelicã nutrire pane doctrine. Matt.iiij. Non in solo pane viuit homo. ꝛc. Debent animam spoliatam inducere vestimẽtis virtutum de quibus dicitur ad. Rom.xiij. Abijciamus opera tenebrarũ ꝛ induamur arma lucis ꝛc. Et tamen ꝙ predicatores vulneratos sanant vel famelicos nutriunt: vel spoliatos induunt: nõ a se sed a xp̃o habent. Unde quilibet predicator debet dicere. Esa.iij. Non sum medicus quo ad primũ. Nec i domo mea est panis: quo ad secundum. Nec vestimentũ: quo ad tertium. Sexto informantur auditores vt qñ aliqua audiunt que capere non possunt nõ ea negligant sed in cophino memorie recondant. Hoc notatur in hoc qđ xp̃s dixit Colligite q̃ supera. frag ne pereant. Sepe enim difficultas in sacra scriptura accidit tribus de causis. Unde dicit Hieronimus. Ignosce obscuritati: que tribus modis nascitur: aut rerum difficultate: aut magistri imperitia aut discẽtis nia tarditate. Quãdo igitur quis non potest aliquid capere siue quia illud in se est nimis difficile siue ille qui docet nescit bene exponere: siue ille qui audit est ad intelligendum durus nõ tamen illud negligat: sed in memoria recondat: ꝛ suo tempore peritiores consulat sicut faciebant discipuli qui quando a xp̃o occultas parabolas audiebant: ab ipso postea requirebant. Unde dixit ei petrus Matth.xv. Edissere nobis parabolã istã. Septimo informantur benefactores vt beneficia sua maxima impẽdẽt illis qui sunt in maiori indigẽtia ꝛ necessitate, quod notatur per hoc ꝙ xp̃s turbam satiauit: que vsꝙ ad vesperã ieiunauerat: ꝛ cibos aliũde habere nõ poterat. Nam ſm Ambr. in libro de offi. Beneficiũ debem⁹ dare pauperi indigenti potius q̃ diuiti trib⁹ de causis. Primo propter mai⁹ meritũ. Luc.xiiij. Cum facis conuiuium noli vocare diuites ne forte ꝛ ipsi te reinuitent: ꝛ fiat tibi retributio. ꝛc. Secundo propter maius debitũ. pauperes enim se obligatos reputãt illus

qui bene eis faciunt. Diuites autem reputant se prestare gratiam illis a quibus beneficia recipiunt. Tertio propter maius preconium. Pauperes enim laudant illos qui bene eis fecerunt. Diuites vero non laudant sed nec gratias agunt: immo verecundantur confiteri se beneficium recepisse. Octauo informantur beneficiorum receptores: vt. s. suis benefactoribus gratias agant: quod notatur per hoc quod dicitur Illi autem homines cum vidissent quod fecerat signum dicebant. Quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum. Quod est contra illos qui beneficia non recognoscunt nec gratias agunt: sed statim obliuiscuntur. Beneficium enim aut potest esse singulare: aut commune: aut datum a paupere. Beneficium singulare obliuiscitur homo de facili. Simonides philosophus interrogatus quid inter homines facile consenesceret respondit beneficium. Seneca. Memoria beneficiorum labilis: iniuriarum vero tenax est. Beneficium vero commune obliuiscitur homo facilius: quia scilicet dici consueuit Qui seruit communitati: seruit nulli. Beneficium autem a paupere impensum obliuiscitur homo facillime: Unde dicitur Eccle. ix. de illo paupere qui ciuitatem obsessam per suam sapientiam liberauit quod nullus deinceps recordatus est hominis illius pauperis.

¶ Sermo tertius.

VT autem impleti sunt per istam refectionem xpi quales impleti sunt intelligitur celestis refectio vbi erit plena satietas atque repletio. Tria autem sunt loca: scilicet mundus, infernus, et celum. In mundo non est satietas aliqua in inferno est fames perpetua. In celo est satietas plena. In mundo quidem est cibus materialis et spiritualis: tamen neuter istorum satiat. Cibum autem materialem et corporalem deus diuersimode homini preparauit secundum diuersum statum ipsius In primo enim statu: scilicet ante peccatum deus dedit homini in cibum fructus arborum: Et iste cibus competebat innocentie. Dedit autem tunc sibi tria genera fructuum. Unum quo nutriretur. Alium quo in vita conseruaretur Tertium quo probaretur. De isto triplici fructu dicitur Gen. ij. Produxit dominus deus de humo omne lignum pulchrum visu ad vescendum suaue quo ad primum. Lignum etiam vite in medio paradisi quo ad secundum. Lignum quoque scientie boni ac mali quo ad tertium. Secundo homini in cibum dedit olera herbarum et hoc post peccatum. Quia enim primus homo dei preceptum contempsit et cibum vetitum manducauit ideo de paradiso in hunc mundum tanquam in exilium demisit vt de peccato suo penitentiam ageret: et ideo dedit sibi in cibum oleras herbarum qui est cibus penitentium. Unde dixit ei dominus post peccatum. Gen. iij. Maledicta terra in opere tuo spinas et tribulos germinabit tibi et comedes herbas terre. Et isto cibo homo vsus est vsque ad diluuium. Tertio deus dedit homini in cibum esum carnium et piscium: et hoc post diluuium. Tunc enim natura humana est debilitata. Olera herbarum non habuerunt post diluuium tantam virtutem: nec terra tantam fertilitatem. Et ideo deus humane infirmitati condescendens esum carnium et piscium sibi concessit. Unde dixit post diluuium noe et filijs suis. Gene. ix. Terror vester et tremor sit super cuncta animantia terre: et super omnes volucres et pisces maris: quasi olera virentia vobis dedi omnia: scilicet ad manducandum. In megnis tamen animalibus sicut in leonibus homo perdidit dominium suum: vt cognoscat propter peccatum diminutam esse suam dignitatem. In minimis etiam sicut in muscis et pulicibus perdidit vt cognoscat suam miseriam et vilitatem. In medijs autem sicut in pecoribus et in iumentis retinuit propter suam necessitatem. Ista autem concessio de esu carnium et piscium post diluuium adhuc durat. In nullo autem istorum statuum homo satietatem inuenit Nam nec ante peccatum inuenit satietatem in his cibus arborum. Nec post peccatum in oleribus herbarum. Nec post diluuium vel modo in esu carnium vel piscium. Sed si homo hodie bene comedit et bibit: cras melius vult comedere et bibere. Esai. lvi. Uenite sumamus vinum et impleamur ebrietate: et erit sicut hodie et sic et cras et multo amplius. Quarto dabit deus hominibus in paradiso cibum dissimilem ab istis. Non fructum arboris materialis: sed fructum vteri virginalis. ps. Cum dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas domini filij merces fructus ventris. Non olera siue herbas terre: sed virentia pascua vite. Jo. x.

Ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Nō carnes animaliū vel piscium: sed delicias angelorū. ps. Panem angelorū manducauit homo. Secundo mūdus habet cibum spiritualē idest appetitum diuitiarū et honorum. Et cibus iste etiam non satiat. Quomodo posset quis satiari de vmbra vēto et fetore. Umbra quidē nō pōt satiare: sed infrigidare. Uentus non pōt satiare: sz inflare. Fetor nō potest satiare: sed inficere. Umbra signat diuitias: ex eo q cito transeunt. Sap.v. Transierunt omnia sicut vmbra et ideo cor auari infrigidat. Ecclesiast.xliij. Gelu sicut salē super terrā effundit id est effundi permittit. Et dicit salem qz tale gelu facit cor auari esse sterile ab oī ōpe bono. Uētus signat honores. Job.xxx. Eleuasti me et quasi sup ventum ponēs elisisti me valide. Talis ventus cor supbi inflat. Ad collossen.ij. Inflatos sensu carnis sue. Tales inflatos dirūpit malleus diuine sententie. Matth.xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. etc. Sapiē.iiij. Dirūpet illos inflatos sine voce. Nō eīm emittēt vocē alicuius excusatiōis vel appellatiōis. Fetor signat immūdicias carnales: iuxta illō Esaie.xxxiiij. De cadaueribus eorū ascēdet fetor. Joel.j. Cōputruerūt iumēta i stercore suo. Iste fetor nō reficit: sz totā terrā inficit et corrūpit. Ezech.xxxij. Rigabo: id est rigari pmittā terrā fetore sanguinis tui. Secūdus locus est infernus vbi erit fames ppetua: tāta scz q ꝑ nimia fame eorū caro erit ꝯsumpta. Treñ.iiij. Adhesit cutis eorum ossibus: aruit et facta est quasi lignū. Tanta q pellis eorum erit adusta. Threno.v. Pellis nostras quasi clibanus exusta est a facie tēpestatū: fames intra costas eoruz erit inclusa: et iō erit ppetua: qz de costis eorū nūquā exire poterit. Job.xviij. Attenuetur fame robur eius et inedia inuadet costas eius. Tāta q linguas proprias manducabunt. Apoca.xvj. Mādūcauerūt linguas suas. Tāta q suas et aliorū brachia deuorabunt. Esa.ix. Unusquisqz carnē brachij sui vorabit Manasses effraim et effraim manassem. Tāta q pre nimia fame diabolū et deū blasphemabūt. Esa.viij. Cū esurierit irascetur: et maledicet regi suo et deo suo. Tertius locus est celum vbi satietas plena est. Ibi eīm totus homo in quinqz sensibus satiabitur. Nam visus satiabitur in visione christi. Uisus autē delectatur in colore viridi qui est medius color constans ex albo et nigro. Color albus est deitas lucida color niger ē caro de terra formata. Iste duplex color id est deitas clara et nigra humanitas in christo est coniūctus et totus amenus et viridis est effectus. vnde vocāt se viridē dicens. Luce.xxiij. Si in viridi ligno hoc faciunt: in arido quid fiet. Ideo quilibet sanctus dicere potest illud Hester.xv. Ualde mirabilis es domine: et facies tua plena est gratiarum. Ideo dicitur.j. Petri.j. In quem desiderāt angeli prospicere. Olfactus delectabitur in redolescētia christi. In ipso enim est balsamū diuine nature cynamomuz deuote anime et myrrha carnis mortificate. Ecclesia.xxiiij. Sicut cynamomū et balsamū aromatizās odorem dedi quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris. Ex his ergo tribus speciebus aromaticis sancti tantum odorem sentient q clamabunt dicentes illud Canti.j. Trahe me post te cur. etc. Gustus delectabitur in gustando dulcedinem xpi. vnde cātat ecclesia: et sumitur ex Johel.iij. In die illa stillabūt mōtes dulcedinem: et colles fluent lac et mel. Per lac intelligitur caro christi mundissima. Per mel anima christi dulcissima. Per dulcedinē deitas xpi suauissima. Montes igitur et colles id est magni et minores sancti: et gustus habebūt dulcedinem a carne xpi mūdissima et anima xpi dulcissima: et a deitate suauissima. Tactus delectabitur in tangēdo xpm. Multū delectatur homo in tangēdo amicū. plus in amplectādo amicū multo plus in osculādo amicū. Tūc ergo sci xpm tāgēt et tenebūt fortiter. Cāt.iij. Tenui illū nec dimittā. Tūc amplexabūtur hylariter Prouerbio.iiij. Arripe illā. i. sapientiā que est xps et exaltabit te et glorificaberis etc. Et tūc osculabuntur dulciter. Cañ.viij. Quis mihi det te fratrem meū sugentē vbera matris mee vt inueniā te foris et deosculer: et iā nemo despiciat. Christus ante incarnationē erat in sinu patris, sz foras venit quādo naturā humanā assūpsit. Et tunc homo deū osculatus fuit qñ scilicet natura diuina humanā naturā in vnitate persone sibi vniuit et illud tale osculum petebat genus humanū dicens

Cant.j. Osculet me osculo oris sui. Et sic cū nemo desperit. Nec deus sed multū dilexit. Nec angelus: sed in reuerētia habuit Nec diabolus sed deinceps multum cū timuit. Auditus satiabitur in audiendo vocem xpi que tam dulcis est vt quilibet sanctus clamet et dicat Cantico.ij. Sonet tua vox in auribus meis: vox em̄ tua dulcis. Dicit Aug. q sonus tripliciter fit. Aut pulsu sicut in cythara et psalterio. Aut flatu sicut in organo, aut cantu sicut in voce. Iste triplex son9 in celesti patria resonabit. Sonus enim qui fit cum pulsu sicut in cythara et psalterio significat dulcissimam christi allocutionem. Ipse quidem est cythara et psalterium. iuxta illud. ps. Exurge gloria mea psalterium et cythara. Psalterium quidem sonat a superiori: et cythara ab inferiori. Illa ergo vox christi est suauissima q̄ procedit a psalterio diuine nature que est natura superior et a cythara nature humane que est inferior. Sonus qui fit cum flatu sicut in organo signat sanctorum laudem q̄ fuerunt organum spiritussancti quia spiritussanctus per ipsos sicut per organum est locutus. ij. pet. j. Spiritussancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Ipsi ergo spiritussancto afflati in laudem et gratiarum actionem prorūpent. iuxta illud. Esa. j. Gaudiū et leticia inuenietur in ea: et gratiarū actio et vox laudis. Sonus qui fit cū cantu sicut in voce significat angelicam iubilationem. De qua dicitur. Job. xxxviij. Ubi eras cum me laudarent astra matutina: et iubilarent omnes filij dei? Iste ergo triplex sonus in celesti patria audiet. Un9 qui causatur a voce christi dulcissima. Ali9 qui causatur a iubilatione angelica. Tertius qui causatur a gratiarum actione et laude humana. Istud enim erit officium omnium sanctorum et angelorum continue scilicet laudare deum Augu. in li. xx. de ciui. dei. Ibi vacabimus et videbimus: videbimus et amabimus: amabimus et laudabimus. Ecce quid erit in fine sine fine. Nam quis alius est noster finis: nisi peruenire ad regnum cuius nullus est finis? In isto ergo fine nostrum opus finiamus rogantes deum vt sicut est finis nostrorum laborum: sic dignetur esse finis nostrorum desideriorum Iuxta illud quod idem doctor in eodem libro testatur. Ipse inquit erit finis desideriorum nostrorum qui sine fine videbitur: sine fastidio amabitur: sine fatigatione laudabitur. hoc munus, hic affectus: hic actus profecto erit omnibus cōmunis sicut ipsa vita erit communis. Ad illum beatum finem perducat nos ille qui est principium et finis. Qui sine fine viuit et regnat p infinita seculoꝝ secula. AMEN.

Finis sermonum de tempore magistri Jacobi de voragine.

